

Wrocław miasto spotkań

SPRAWOZDANIE PREZYDENTA WROCŁAWIA Z REALIZACJI ZADAŃ W 2016 ROKU

Panie i Panowie

Radni Rady Miejskiej Wrocławia

Szanowni Państwo,

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym przedstawiam Państwu - Sprawozdanie z realizacji zadań podejmowanych w 2016 r. przez Urząd Miejski Wrocławia oraz miejskie jednostki organizacyjne.

Opracowanie zawiera informacje i dane na temat zadań, przedsięwzięć i projektów zrealizowanych w ubiegłym roku, w tym również zainicjowanych w latach poprzednich, a dotyczących: gminnych i powiatowych zadań publicznych, zadań administracji rządowej nałożonych ustawami oraz zadań wynikających z porozumień zawartych z innymi jednostkami administracji publicznej.

Prezydent Wrocławia

Rafał Dutkiewicz

Wrocław, kwiecień 2017 r.

SPIS TREŚCI

	strona
Departament Prezydenta	7
Departament Finansów Publicznych	99
Departament Obsługi i Administracji	111
Departament Spraw Społecznych	181
Departament Edukacji	451
Departament Infrastruktury i Gospodarki	495
Departament Nieruchomości i Eksploatacji	677
Departament Architektury i Rozwoju	813
Wydział Prawny	849
Wydział Nabywania i Sprzedaży Nieruchomości	855
Zespół ds. Bezpieczeństwa Informacji	885
Decyzje administracyjne wydane przez komórki organizacyjne Urzędu oraz decyzje administracyjne wydane przez miejskie jednostki organizacyjne	886

Departament Prezydenta

DZIAŁALNOŚĆ RADY MIEJSKIEJ WROCŁAWIA I BIURA RADY MIEJSKIEJ

- liczba sesji Rady Miejskiej Wrocławia – **15**,
- liczba zgłoszonych projektów uchwał – **346**,
- liczba podjętych uchwał - **325**,
- liczba wezwań do usunięcia naruszenia prawa – **11**,
- liczba rozstrzygnięć nadzorczych Wojewody Dolnośląskiego (1,23% wszystkich uchwał) – **4**,
- liczba rozstrzygnięć nadzorczych Regionalnej Izby Obrachunkowej (0,% wszystkich uchwał) – 0,
- liczba złożonych skarg do WSA – 10, w tym liczba zaskarżonych uchwał Rady Miejskiej – 13 (4,00 % wszystkich uchwał), w sumie:
 - skarg umorzono – 0,
 - skarg unieważniono w części lub w całości – 0,
 - skarg odrzucono – 3,
 - skarg w toku – 7,
 - skarg oddalono – 3,
- liczba skarg zgłoszonych na podstawie art. 229 kpa (m.in. na Prezydenta, kierowników jednostek organizacyjnych, Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego) – **36**, w tym:
 - nieuwzględnione – 36,
 - uwzględnione – 0,
 - w części uwzględnione – 0,
 - w toku – 0,
 - inne – 0,
- liczba skarg przekazanych na podstawie art. 231 kpa do innych organów – **2**,
- liczba zgłoszonych interpelacji przez Radnych RM – **115**,
- liczba zgłoszonych zapytań radnych – **84**,
- liczba petycji zgłoszonych (wniesionych) na podstawie ustawy o petycjach – **7**.

W roku 2016 odbyło się w sumie **218** posiedzeń komisji Rady Miejskiej Wrocławia.

W 2016 r. w ramach projektu „Edukacja Samorządowa” w 50 spotkaniach uczestniczyło ok. 1400 uczniów z ponad 30 placówek oświatowych Wrocławia i ok. 150 seniorów. Uczestnicy spotkań zapoznali się z historią i współczesnymi problemami wrocławskiego samorządu. Biuro Rady zorganizowało również 3 konferencje naukowe oraz Konwent Przewodniczących Rad Miast Wojewódzkich. Wspólnie z Ośrodkiem „Pamięć i Przyszłość” Biuro wydało pierwszy tom Wrocławskiego Rocznika Samorządowego. W dniu 24 czerwca 2016 r., tradycyjnie już, zorganizowało uroczystą sesję Rady Miejskiej, podczas której wręczono tytuły Civitate Wratislaviensi Donatus, wręczono również 5 Nagród Wrocławia i 7 Nagród Prezydenta Wrocławia.

DZIAŁALNOŚĆ LEGISLACYJNA ORGANÓW MIASTA I KIEROWNIKA URZĘDU

AKTY PRAWNE PREZYDENTA WROCŁAWIA

W **2016 r.** Prezydent Wrocławia wydał **2 891 aktów prawnych**, obejmujących 2.854 zarządzenia organu oraz 37 wewnętrznych aktów kierownika urzędu, w tym 36 zarządzeń kierownika i jedno pismo okólne.

Ogółem w bieżącej kadencji zostało podjętych **6 176 aktów prawnych Prezydenta**, na które składa się 6 069 zarządzeń organu i 107 wewnętrznych aktów kierownika urzędu (106 zarządzeń kierownika i jedno pismo okólne).

Zestawienie wydanych aktów prawnych przez Prezydenta w poszczególnych latach obecnej kadencji w zależności od rodzaju aktu

ROK	Ogółem	w tym:		
		zarządzenia organu	wewnętrzne zarządzenia kierownika urzędu	pisma okólne
2014	177	172	5	-
2015	3 108	3 043	65	-
2016	2 891	2 854	36	1
Ogółem	6 176	6 069	106	1

Zarządzenia organu

Podobnie jak w ubiegłych latach najwięcej zarządzeń organu dotyczy spraw związanych z gospodarką nieruchomościami – 81,6% ogółu wydanych w roku sprawozdawczym. Drugą pozycję zajmują zarządzenia z zakresu edukacji - prawie 6,8%, a trzecią zarządzenia w sprawach finansowych – blisko 3,5%.

Zestawienie zarządzeń organu podjętych w 2016 r. według regulowanej problematyki w porównaniu do lat 2014-2015

Podział tematyczny	2014 r.	2015 r.	2016 r.
Gospodarka nieruchomościami	2 672	2 514	2 329
Edukacja	196	141	194
Organizacja, zarządzanie i administracja	135	133	48
Finanse	116	109	99
Gospodarka komunalna	86	48	53
Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne	48	38	42
Gospodarka zasobem mieszkaniowym	60	31	43
Inne	19	29	46
Ogółem	3 332*	3 043	2 854

* w tym: poprzednia kadencja – 3 160, obecna kadencja – 172.

Uwzględniając zakresy zadań realizowanych w komórkach organizacyjnych Urzędu Miejskiego Wrocławia oraz nadzorowanych miejskich jednostkach organizacyjnych, analogicznie jak w latach poprzedzających, najwięcej zarządzeń organu wydano w sprawach prowadzonych w Wydziale Nabywania i Sprzedaży Nieruchomości - 66,7% oraz w Departamencie Nieruchomości i Eksploatacji - 16,6%.

W porównaniu do lat 2014-2015 udział procentowy zarządzeń przygotowanych w poszczególnych departamentach łącznie z nadzorowanymi miejskimi jednostkami organizacyjnymi wynosi:

Obszar działania	2014 r. %	2015 r. %	2016 r. %
Wydział Nabywania i Sprzedaży Nieruchomości	64,3	67,6	66,7
Departament Nieruchomości i Eksploatacji	13,8	12,9	16,6
Departament Architektury i Rozwoju	5,5	4,3	1,4
Departament Spraw Społecznych	4,0	1,0	0,6
Departament Finansów Publicznych	3,6	3,5	3,5
Departament Prezydenta	3,2	2,7	2,8
Departament Edukacji	3,0	4,6	7,0
Departament Obsługi i Administracji	2,3	2,9	1,2
Departament Infrastruktury i Gospodarki	0,3	0,5	0,2

Na podstawie przepisów szczególnych w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego ogłoszono cztery zarządzenia, w tym:

- trzy z zakresu pomocy społecznej dotyczące ustalenia w 2016 r.:
 - średniego miesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca w domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży – ogłoszone 24 marca 2016 r. pod poz. 1586,
 - średniego miesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca w domach pomocy społecznej – ogłoszone 24 marca 2016 r. pod poz. 1587,
 - średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka w placówkach opiekuńczo-wychowawczych - ogłoszone 24 marca 2016 r. pod poz. 1588,
- jedno w sprawie przedłożenia Sprawozdania rocznego z wykonania budżetu Miasta Wrocławia za 2015 r. – ogłoszone 25 maja 2016 r. pod poz. 2573.

Wszystkie zarządzenia organu opublikowano w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu oraz dodatkowo - w wykonaniu przepisów szczególnych - w Biuletynie Urzędowym Rady Miejskiej Wrocławia trzy zarządzenia dotyczące:

- zmiany cen i opłat za korzystanie z obiektów i urządzeń użyteczności publicznej zarządzanych przez Młodzieżowe Centrum Sportu Wrocław (poz. 208),
- zmiany zarządzenia nr 1461/11 Prezydenta Wrocławia z dnia 30 maja 2011 r. w sprawie wprowadzenia zasad oddawania w najem, dzierżawę lub użyczenie pasa drogowego dróg wewnętrznych, będących w zarządzie Zarządu Dróg i Utrzymania Miasta we Wrocławiu oraz zasad ustalania wysokości czynszu z tytułu oddawania w najem lub dzierżawę pasa drogowego dróg wewnętrznych (poz. 210),
- ustalenia cennika opłat obowiązujących na cmentarzach komunalnych we Wrocławiu (poz. 329).

W roku sprawozdawczym 90 zarządzeń organu w sprawach finansowych zostało objętych zakresem nadzorczej działalności Regionalnej Izby Obrachunkowej we Wrocławiu.

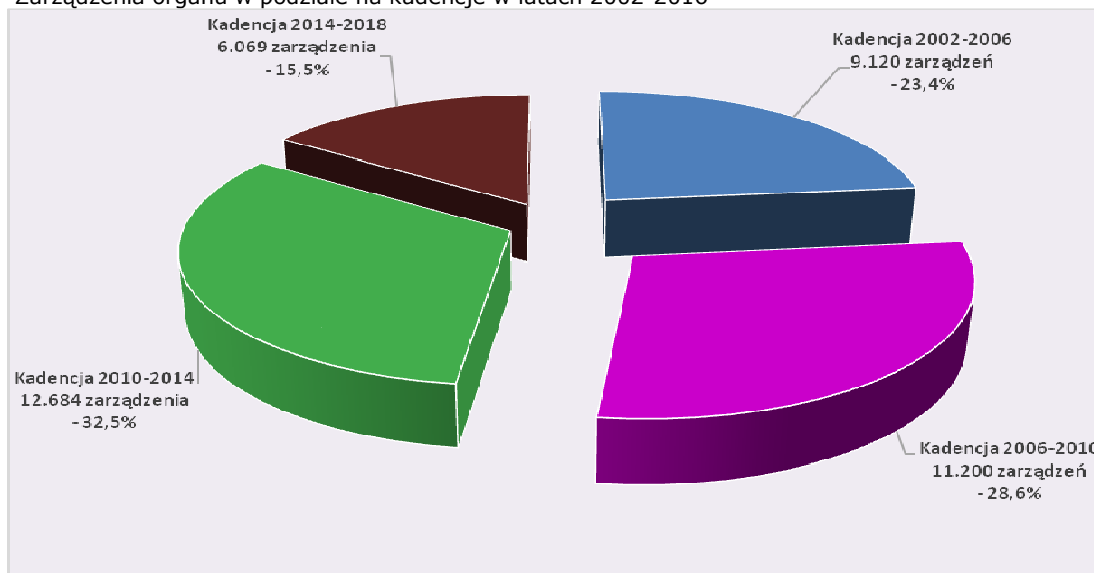
Zbiór podpisanych w poszczególnych kadencjach w latach 2002 - 2016 zarządzeń organu liczy **39 073 akty**.

Zestawienie zarządzeń organu w poszczególnych latach w kadencjach (2002-2016)

Kadencja		Prezydent Wrocławia	
		zarządzenia organu	
2002-2006	w tym rok:	9 120	w tym:
	2002		73
	2003		1 959
	2004		2 428
	2005		2 657
	2006		2 003
2006-2010	w tym rok:	11 200	w tym:
	2006		169
	2007		2 214
	2008		2 716
	2009		3 255
	2010		2 846
2010-2014	w tym rok:	12 684	w tym:
	2010		127
	2011		3 324
	2012		2 967
	2013		3 106
	2014		3 160

2014-2018	w tym rok:	6 069	w tym:
	2014		172
	2015		3 043
	2016		2 854
Ogółem		39 073	

Zarządzenia organu w podziale na kadencje w latach 2002-2016

Wewnętrzne akty prawne kierownika

W ramach wydanych w minionym roku wewnętrznych aktów kierownika urzędu zdecydowana ich większość – około 73% dotyczy organizacji i zarządzania, 16,2% odnosi się do kwestii pracowniczych a 10,8% reguluje sprawy z zakresu finansów i rachunkowości.

Wewnętrzne akty prawne kierownika w podziale tematycznym

Podział tematyczny	2016 r.
Organizacja i zarządzanie	27*
Sprawy pracownicze	6
Finanse i rachunkowość	4
Ogółem	37

*w tym pismo okólne

Zbiór wewnętrznych aktów prawnych kierownika urzędu podjętych w okresie funkcjonowania jednoosobowego organu wykonawczego (od kadencji 2002-2006 do końca 2016 r.) obejmuje 643 dokumenty, w tym 619 zarządzeń kierownika, 3 postanowienia i 21 pism okólnych.

Łącznie z aktami wydanymi od 27 maja 1990 r. stanowi to zbiór 1 087 dokumentów, który zawiera 904 zarządzenia kierownika, 23 zarządzenia starosty z lat 1999-2002, 115 postanowień z lat 1990-2002 oraz 45 pism okólnych.

AKTY PRAWNE RADY MIEJSKIEJ WROCŁAWIA

W **2016 r.** Rada Miejska uchwaliła **331 akty prawne**, w tym 325 uchwał, 3 stanowiska, 2 apele i jedną rezolucję.

Według problematyki, podobnie jak w poprzednich latach, najliczniejszą grupę uchwał stanowią regulacje z zakresu ustroju, organizacji, zarządzania i administracji. Obejmują one blisko 38,5% ubiegłorocznego zbioru a w ich ramach najwięcej uchwał dotyczy rozpatrzenia wezwań do usunięcia naruszenia interesu prawnego, skarg na uchwały oraz skarg indywidualnych, wniosków i petycji, a także wniesienia skarg na rozstrzygnięcia nadzorcze. Drugą pod względem liczebności grupę stanowią uchwały

z zakresu planowania i zagospodarowania przestrzennego - 16,9% ogółu uchwalonych, trzecią - około 13,2% - uchwały dotyczące finansów i rachunkowości.

Podział uchwał według regulowanej problematyki

Lp.	Podział tematyczny	2016 r.
1.	Ustrój, organizacja, zarządzanie, administracja i inne	125
2.	Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne, ład przestrzenny	55
3.	Finanse i rachunkowość	43
4.	Edukacja i jednostki oświaty	32
5.	Transport, komunikacja, drogi i ruch drogowy	9
6.	Ochrona zdrowia i jednostki służby zdrowia	11
7.	Gospodarka nieruchomościami	10
8.	Ochrona środowiska, ochrona przyrody i ochrona zwierząt	12
9.	Kultura i jednostki kultury	9
10.	Pomoc i zabezpieczenie społeczne oraz jednostki pomocy społecznej	19
Ogółem		325

Wydane w roku sprawozdawczym trzy stanowiska dotyczą: podejmowania działań zapobiegających lokalizacji objazdowych widowisk z wykorzystaniem tresury zwierząt, współpracy Miejskiego Konserwatora Zabytków z Ośrodkiem ds. Światowego Dziedzictwa w celu ochrony Hali Ludowej/Stulecia oraz stosowania się władz Wrocławia do orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego. Apele podjęto w sprawach konieczności wprowadzenia zmian w przepisach mających wpływ na jakość powietrza oraz przyjęcia Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami w latach 2016-2019. Rezolucją upamiętniono czerwcowy protest 1976 r. pracowników czterech wrocławskich zakładów pracy.

Wykonując przepis art. 90 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, wszystkie uchwalone akty przekazano Wojewodzie Dolnośląskiemu a 39 uchwał w sprawach finansowych przedłożono do badania Regionalnej Izbie Obrachunkowej. Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych, do publikacji w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego skierowano w minionym roku 97 uchwał oraz 11 obwieszczeń z tekstami jednolitymi uchwał.

Akty prawne uchwalone przez Radę Miejską w poszczególnych kadencjach na przestrzeni lat 2002-2016

Kadencja		Rada Miejska Wrocławia							
		uchwały		stanowiska		apele		rezolucje	
IV	w tym rok:	3 390	w tym:	8	w tym:	2	w tym:	-	-
	2002		42		3		-		
	2003		463		-		1		
	2004		1 792		3		-		
	2005		711		2		1		
	2006		382		-		-		
V	w tym rok:	1 738	w tym:	1	w tym:	3	w tym:	-	-
	2006		38		-		-		
	2007		445		1		1		
	2008		530		-		-		
	2009		341		-		-		
	2010		384		-		2		
VI	w tym rok:	1 711	w tym:	7	w tym:	6	w tym:	-	-
	2010		34		-		-		
	2011		412		1		3		
	2012		399		1		1		
	2013		476		3		2		
	2014		390		2		-		
VII	w tym rok:	720	w tym:	7	w tym:	3	w tym:	1	w tym:
	2014		38		-		-		-
	2015		357		4		1		-
	2016		325		3		2		1
Ogółem kadencje IV-VII		7 559		23		14		1	

PODSUMOWANIE – AKTY PRAWNE

W **2016 r.** organy miasta wydały ogółem **3 222 akty prawne.**

Łącznie z wydanymi **od wyborów w 2002 r.** stanowią zbiór **47 313 dokumentów,** zawierający:

- 7 597 aktów prawnych Rady Miejskiej, w tym 7 559 uchwał, 23 stanowiska, 14 apeli i jedna rezolucja,
- 39 716 aktów prawnych Prezydenta, w tym 39 073 zarządzenia organu i 643 wewnętrzne akty kierownika Urzędu.

Cały zbiór wydanych w **latach 1990 – 2016** aktów prawnych w formach: uchwały, stanowiska, apelu, rezolucji, zarządzenia, postanowienia, polecenia, pisma okólnego liczy **64 584 dokumenty,** w tym: 10 875 uchwalonych przez Radę Miejską Wrocławia, 13 549 przez Zarząd Miasta Wrocławia oraz 40 160 podjętych przez Prezydenta Wrocławia.

POROZUMIENIA W SPRAWACH WYKONYWANIA ZADAŃ PUBLICZNYCH

W **2016 r.** w sprawach wykonywania zadań publicznych podpisano **2 porozumienia** regulujące kwestie przeprowadzenia kwalifikacji wojskowej w latach 2016-2017 i **aneks do porozumienia** o utrzymaniu grobów i cmentarzy wojennych z **Wojewodą Dolnośląskim** oraz **7 aneksów do wcześniejszych porozumień z jednostkami samorządu terytorialnego,** w tym 2 z gminami Miękinia i Kobierzyce w zakresie transportu zbiorowego oraz 5 z Powiatem Wrocławskim w sprawach realizacji zadań powiatu, w tym Powiatowego Urzędu Pracy. Zawarte porozumienia i aneksy ogłoszono w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego.

Zestawienie porozumień i aneksów do porozumień podpisanych w latach 2003 – 2016 z organami administracji rządowej i jednostkami samorządu terytorialnego w sprawach realizacji zadań publicznych, w zależności od rodzaju jednostki będącej ich stroną

POROZUMIENIA I ANEKSY	2003 – 2015	2016	Ogółem
zawarte:			
z gminami	64	2	66
z Powiatem Wrocławskim	12	5	17
z Województwem Dolnośląskim	6	-	6
z Wojewodą Dolnośląskim	29	3	32
z ministrami (Ministrem Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Ministrem Edukacji Narodowej)	8	-	8
Ogółem	119	10	129

Zbiór porozumień i aneksów do porozumień zawartych od 2003 r. z organami administracji rządowej i jednostkami samorządu terytorialnego obejmuje 129 dokumentów, dotyczących:

	Porozumienia	Aneksy	Ogółem
transportu	9	52	61
wychowania przedszkolnego dzieci niesłyszących	1	4	5
kwalifikacji wojskowej	10	-	10
szkół artystycznych	4	-	4
programu na rzecz społeczności romskiej	4	-	4
cmentarzy	7	9	16
zadań powiatu, w tym Powiatowego Urzędu Pracy	3	14	17
Centrum Powiadamiania Ratunkowego	3	-	3
realizacji infrastruktury technicznej	1	-	1
obowiązku szkolnego i przedszkolnego	1	-	1
zadań Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków	1	-	1
obsługi ruchu w zw. z przewodnictwem Polski w Radzie UE	1	-	1
Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych – ZIT WrOF	1	3	4
Programu „Bezpieczna i przyjazna szkoła”	1	-	1
Ogółem 2003 - 2016	47	82	129

KOLEGIUM PREZYDENTA

W 2016 r. odbyły się **83 posiedzenia** Kolegium Prezydenta, poświęconych zadaniom realizowanym przez Miasto. Kolegium pracowało w dwóch zespołach tematycznych: zespół omawiający problematykę ogólną, tj.: sprawy związane z gospodarką, kulturą, edukacją, oraz zespół ds. planistycznych.

AKTYWNOŚĆ PREZYDENTA WROCŁAWIA W ZAKRESIE WSPÓŁPRACY ZE STOWARZYSZENIAMI, ZWIĄZKAMI GMINNYMI I KOMUNALNYMI, FUNDACJAMI, JEDNOSTKAMI GOSPODARCZYMI ORAZ INNYMI PODMIOTAMI

W 2016 r. przedstawiciele Miasta uczestniczyli w pracach **12** stowarzyszeń, fundacji i związków międzygminnych.

PATRONATY HONOROWE PREZYDENTA WROCŁAWIA I UDZIAŁ W KOMITETACH HONOROWYCH

W 2016 r. wpłynęło 366 wniosków z prośbą o objęcie Patronatem Honorowym lub uczestnictwo w Komitetach Honorowych m.in. wydarzeń: kulturalnych, artystycznych, edukacyjnych, naukowych, społecznych, sportowych, gospodarczych i medycznych. Prezydent Wrocławia objął Patronatem Honorowym **205 wydarzeń**. Dodatkowo 18 wydarzeń zostało objętych Patronatem poszczególnych komórek organizacyjnych Urzędu.

Prezydent Wrocławia przyznał i wręczył doroczną **Nagrodę Prezydenta Wrocławia** zasłużonym wrocławianom w różnych dziedzinach życia gospodarczego, kulturalnego i naukowego. Prezydent Wrocławia wziął udział w uroczystym posiedzeniu Rady Miejskiej Wrocławia, podczas którego przyznano **tytuł Civitate Vratislaviensi Donatus** Adolfowi Juzwence, prof. Karolowi Modzelewskiemu i Kornelowi Morawieckiemu.

Prezydent Wrocławia po raz pierwszy nadał i wręczył **Odznakę Honorową Wrocławia „Wrocław z Wdzięczością – Vratislavia Grato Animo”** za zasługi w działalności publicznej na rzecz rozwoju Wrocławia. Wyróżnieni Odznaką zostali: Kardynał Henryk Gulbinowicz – złota Odznaka Honorowa Wrocławia, prof. Ewa Michnik – srebrna Odznaka Honorowa Wrocławia, dr hab. Ewa Grygar – brązowa Odznaka Honorowa Wrocławia.

UDOSTĘPNIANIE TERENU RYNKU I ULIC PRZYLEGLYCH NA ORGANIZACJĘ IMPREZ PLENEROWYCH

W 2016 r. do Biura Prezydenta Wrocławia wpłynęły **364 wnioski** związane z udostępnieniem terenu Rynku i ulic przyległych w celu organizacji imprez plenerowych. Wydano 361 decyzji w tym 2 negatywne ze względu na zakaz działań komercyjnych na terenie Parku Kulturowego. Trzy wnioski zostały anulowane: trzech organizatorów wycofało się z powodu niemożności realizacji projektu.

SPOTKANIA PREZYDENTA I PRZEDSTAWICIELI WŁADZ MIASTA ORGANIZOWANE LUB WSPÓLORGANIZOWANE PRZEZ BIURO PREZYDENTA

Prezydent Wrocławia otrzymał **2 039 zaproszeń**, uczestniczył osobiście w **181 wydarzeniach**. Z udziałem Prezydenta Wrocławia odbyło się **1 850 spotkań**.

Prezydent Wrocławia uczestniczył w kilkuset spotkaniach z przedstawicielami różnych środowisk, między innymi:

styczeń - grudzień	Spotkania z dziećmi z wrocławskich przedszkoli i szkół – (cotygodniowe spotkania w Gabiniecie Prezydenta),
11 stycznia	Spotkanie noworoczne z Dyrektorami wrocławskich placówek edukacyjnych,
12 stycznia	Spotkanie noworoczne z przedstawicielami wrocławskich Rad Osiedli,
13 stycznia	Spotkanie noworoczne z przedstawicielami Wrocławskich Klubów Seniora,
17 stycznia	Ceremonia otwarcia Europejskiej Stolicy Kultury 2016,
17 stycznia	Spotkanie z przedstawicielami Sejmowej Komisji Kultury i Środków Przekazu,
26-27 stycznia	Wizyta ACUS we Wrocławiu, spotkania w sprawie Wrocław Global Forum,
29 stycznia	Spotkanie z Wicekanclerzem Niemiec Sigmarem Gabrielem,
23 marca	Spotkanie świąteczne z przedstawicielami Kościołów i związków wyznaniowych we Wrocławiu,
12 kwietnia	Kolacja Wrocław Global Forum 2016,
13 maja	Spotkanie z przedstawicielami Urzędu Gminy Wydminy,
31 maja	Spotkanie z Rektorami wrocławskich uczelni wyższych,
2-3 czerwca	Konferencja Wrocław Global Forum 2016 - Forum Polityki Transatlantyckiej we Wrocławiu,
4 czerwca	Nagroda Jana Nowaka Jeziorańskiego i spotkanie z laureatem bp. Borysem Gudziakiem,
11 czerwca	Europejska Stolica Kultury 2016 – FLOW,
22 czerwca	Podpisanie porozumienia w sprawie „Planu zarządzania miejscem wpisanym na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO Hala Stulecia”,
23 czerwca	Spotkanie z przedstawicielami Międzynarodowego Centrum Kultury z Krakowa z okazji otwarcia wystawy „Lwów –Miasto, architektura, modernizm”,
24 czerwca	Uroczysta Sesja Rady Miejskiej Wrocławia – spotkanie z Honorowym Obywatelom Wrocławia, laureatami Nagrody Prezydenta oraz Rady Miejskiej Wrocławia,
24 czerwca	Urodziny prof. Jana Miodka,
30 czerwca-1 lipca	Konferencja “(R)EVOLUTION OF EUROPE’S PRESS”,
21 lipca	Spotkanie z Wielkim Księciem Luksemburga Guillaume,
24 sierpnia	Wyprawka szkolna 2016,
30 sierpnia	Spotkanie z wizytującymi we Wrocławiu japońskimi naukowcami – lingwistami i bohemistami, piszącymi pracę naukową o Wrocławiu i Dolnym Śląsku,
1 września	Uroczyste rozpoczęcie roku szkolnego 2016/2017,
12-13 września	Wizyta ACUS we Wrocławiu, spotkania w sprawie Wrocław Global Forum,
20 września	Wizyta Jego Świątobliwości Dalajlamy XIV,
22 września	Spotkanie z laureatami konkursu „Jak dwie krople wody”,
22 września	Wręczenie wrocławskim seniorom kluczy do bram miasta z okazji „Dni Seniora”,
3 października	Środowiskowa Inauguracja Roku Akademickiego 2016/2017
4 października	Spotkanie z zawodnikami i przedstawicielami klubu Panthers Wrocław, Mistrzami Polski Ligi Futbolu Amerykańskiego i zwycięzcami Final Four Ligi Mistrzów,
5 października	Spotkanie w Przedszkolu nr 9 „Mały Czytelnik” – wspólne czytanie Bajek,
7 października	Spotkanie z medalistami XV Letnich Igrzysk Paraolimpijskich
7 października	Jubileusz 70-lecia MKS Juwenia Wrocław,
11 października	Spotkanie z Georgem Weigelem, biografem papieża Jana Pawła II

20 października	Jubileusz 550-lecia podpisania traktatu o wiecznej przyjaźni pomiędzy Wrocławiem a Namysłowem – spotkanie przedstawicieli władz miast,
20 października	Wizyta pana Shuji Kogi, sekretarza generalnego EU-Japan Fest Japan Committee,
25 października	American Film Festival (24-29.10.2016),
11 listopada	Spotkanie z przedstawicielami wrocławskiego oddziału Związku Sybiraków, Światowego Związku Żołnierzy AK Oddział Dolnośląski, Rady Dolnośląskiej Rodziny Katyńskiej, Klubu Ludzi ze Znakiem „P” i Związku Żołnierzy Batalionów Chłopskich,
22 listopada	"Czytamy z Prezydentem" Wrocław Światową Stolicą Książki UNESCO – spotkanie z młodzieżą z Gimnazjum nr 29 we Wrocławiu, wręczenie Wrocławskiego Lauru Czytania,
28 listopada	Wizyta ACUS we Wrocławiu, spotkania w sprawie Wrocław Global Forum,
5 grudnia	Ubieranie choinki w Gabinetce Prezydenta – wspólne przygotowanie ozdób z dziećmi ze Szkoły Podstawowej nr 63 oraz podopiecznymi Zespołu Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych „Dziecięcy Dom” we Wrocławiu,
9 grudnia	Spotkanie z Wimem Wendersem, przewodniczącym Europejskiej Akademii Filmowej,
10 grudnia	Gala Europejskiej Nagrody Filmowej,
16 grudnia	Uroczysta Sesja Rady Miejskiej Wrocławia – wręczenie Odznak Honorowych Wrocławia „WROCŁAW Z WDZIĘCZNOŚCIĄ – WRATISLAVIA GRATO ANIMO”,
17 grudnia	Ceremonia Zamknięcia Europejskiej Stolicy Kultury 2016,
21 grudnia	Spotkanie świąteczne z pacjentami, rodzicami i personelem medycznym w Przylądku Nadziei - Klinice Transplantacji Szpiku, Onkologii i Hematologii Dziecięcej we Wrocławiu.

WSPÓŁPRACA MIASTA WROCŁAWIA Z UCZELNIAMI WYŻSZYMI

Zadania podejmowane w 2016 r. stanowiły kontynuację pracy nad portfelem projektów własnych realizowanych we współpracy z partnerami miejskimi oraz podmiotami zewnętrznymi. Zadania stanowiły realizację celu zdefiniowanego w dokumencie „Strategia Wrocław 2020 plus”, a który sprowadzić można do formuły: „tworzenie we Wrocławiu warunków do rozwoju gospodarki opartej na wiedzy”.

Realizowane zadania komunikowane były społeczności samorządowej oraz partnerom zewnętrznym pod szyldem programu Wrocławskie Centrum Akademickie (działalność Biura wyrażała się poprzez Program).

PROGRAM WROCŁAWSKIE CENTRUM AKADEMICKIE

Program Wrocławskie Centrum Akademickie (WCA) jest skoordynowanym portfelem projektów i działań, których celem jest wspieranie rozwoju Wrocławia poprzez działania, które głębiej angażują i lepiej wykorzystują środowisko akademickie na rzecz zwiększenia konkurencyjności miasta.

Misja programu streszcza się w sformułowaniu:

„Włączyć uczelnie w pracę rozwojową na rzecz Wrocławia”.

Główne zadania w 2016 r.

- działania na rzecz wsparcia talentów we Wrocławiu,
- działania na rzecz wsparcia rozwoju rynku pracy we Wrocławiu,
- wspieranie sieci współpracy akademicko-biznesowo-samorządowej.

Przedsięwzięcia i projekty

W roku 2016 uruchomiono 2 nowe działania:

- program dofinansowania wybitnych konferencji naukowych, które mają potencjał

- promocyjny dla Wrocławia (dofinansowano 8 konferencji),
- program Nagroda Naukowa Prezydenta Wrocławia (przyznano nagrodę 2 naukowcom).

Ponadto kontynuowane były następujące działania:

PROJEKTY NA RZECZ WSPARCIA TALENTÓW WE WROCŁAWIU

Akademia Młodych Uczonych i Artystów (AMUiA)

Przedstawiciele Akademii w roku 2016, obok zadań wprost określonych w zarządzeniu Prezydenta definiującym jej kompetencje, odegrali istotną rolę w rozwoju poszczególnych projektów realizowanych przez BWU, w tym poprzez formułowanie opinii na temat wniosków złożonych w konkursach realizowanych przez biuro. Akademy realizowali także projekty edukacyjne adresowane do uczniów wrocławskich szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. W tym: „Gucio” (warsztaty dla młodzieży licealnej wybitnie uzdolnionej w dziedzinie biologii; Instytut Immunologii PAN). Członkowie Akademii promowali Wrocław na forach naukowych w kraju i zagranicą.

Akademia powołana została przez kapitułę złożoną z przedstawicieli nauki zaproszonych przez Prezydenta Wrocławia. Grono naukowców wytypowało 12 osób, których zadaniem jest działanie na rzecz stwarzania warunków dla rozwoju młodych talentów w nauce.

Kapituła skład:

Rafał Dutkiewicz, Prezydent Wrocławia, prof. Andrzej Białas (Prezes Polskiej Akademii Umiejętności), prof. Marek Bojarski (Rektor Uniwersytetu Wrocławskiego), Rafał Dutkiewicz (Prezydent Wrocławia), prof. Michał Kleiber (Prezes Polskiej Akademii Nauk), prof. Tadeusz Luty (Honorowy Przewodniczący Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich) oraz prof. Maciej Żylicz (Prezes Fundacji na rzecz Nauki Polskiej). Obecnie Akademia liczy 29 członków z różnych dyscyplin nauki i sztuki. Spotkania Akademii odbywają się co dwa-trzy tygodnie w siedzibie Wrocławskiego Centrum Akademickiego. Wrocławska Akademia Młodych Uczonych i Artystów jest pierwszą tego typu inicjatywą w Polsce i piątą w Europie.

Studencki program stypendialny

W roku 2016 kontynuowane było zadanie „Studencki program stypendialny”, przy czym Biuro przejęło z Departamentu Edukacji dwa dodatkowe działania stypendialne:

- stypendia dla studentów studiujących na wrocławskich uczelniach, którzy uzyskali prawo studiowania na uczelniach zagranicznych; (w roku 2016 przyznano 74 stypendiów),
- stypendia dla studentów wrocławskich uczelni, którzy są laureatami lub finalistami ogólnopolskich olimpiad przedmiotowych; (w roku 2016 przyznano 17 stypendiów),
- kontynuowana była także realizacja stypendiów dla studentów studiów trzeciego stopnia, przyznawanych w 5 kategoriach:
 - stypendium im. Ludwika Hirszfelda: w zakresie nauk biologicznych i medycznych,
 - stypendium im. Hugona Steinhausa: w zakresie nauk matematycznych,
 - stypendium im. Maxa Borny: w zakresie nauk fizycznych i chemicznych,
 - stypendium im. Wincentego Stysia: w zakresie nauk społecznych i humanistycznych,
 - stypendium im. Jerzego Grotowskiego: w zakresie sztuki.

Utworzona została także dodatkowa, szósta kategoria:

- stypendium im. Jana Mozrzymsy: w zakresie nauk interdyscyplinarnych.

Stypendia w wysokości 2 000 złotych **otrzymało 13 doktorantów**. Uroczystość wręczenia stypendiów, z udziałem Prezydenta Wrocławia, odbyła się podczas otwartego posiedzenia Kolegium Rektorów Uczelni Wrocławia i Opola z okazji wrocławskiego święta uniwersytetu w dniu 13 listopada 2016 r.

Visiting Professors

Przeprowadzono wykłady i warsztaty promujące naukę wśród wrocławian. W spotkaniach wzięli udział przedstawiciele wrocławskiego środowiska akademickiego oraz społeczności

lokalnej. Goście przyjechali do Wrocławia na zaproszenie Prezydenta Miasta oraz rektorów poszczególnych wrocławskich uczelni oraz dyrektorów instytucji badawczych. Wśród profesorów wizytujących, którzy odwiedzili Wrocław w ramach projektu, znaleźli się następujący naukowcy i artyści (porządek prezentacji według instytucji przyjmującej gościa we Wrocławiu:

Akademia Muzyczna im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu

- **Aiman Mussakhajayeva** – Rektor Kazachskiego Narodowego Uniwersytetu Sztuki, wirtuoz skrzypiec należący do grona najwybitniejszych współczesnych artystów-muzyków.

Akademia Sztuk Pięknych im. Eugeniusza Gepperta we Wrocławiu

- **Paul Catanese** – Columbia College Chicago, Associate Chair of Art. & Art. History Department, zajmujący się grafiką artystyczną, sztuką nowych mediów i sztuką intermedialną.

Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu

- **Peter L. Stanchev** - Profesor i Dyrektor Departamentu Inżynierii Oprogramowania i Rozwoju Systemów Informatycznych Instytutu Matematyki i Informatyki Bułgarskiej Akademii Nauk. Jego specjalizacja to przetwarzanie obrazów; grafika komputerowa; przetwarzanie obrazów na potrzeby medyczne; projektowanie gier; systemy mulitemdialne; systemy bazodanowe; pozyskiwanie i drażnienie danych i informacji; technologie webowe.

Papieski Wydział Teologiczny we Wrocławiu

- **Stefano Tarocchi** - Facolta Teologica dell'Italia Centrale w Rzymie, wybitny naukowiec specjalizujący się w naukach biblijnych i patrystyce.

Uniwersytet Medyczny im. Piastów Śląskich we Wrocławiu

- **Olga Maria Guerreiro de Matos** - Instytut Higieny i Medycyny Tropikalnej na Uniwersytecie Nowym w Lizbonie. Jej specjalizacja to medycyna, choroby zakaźne, parazytologia, pierwotniaki oportunistyczne,
- **Paul Julian Weindling** - Uniwersytet Oxford Brookes, Wydział Nauk Humanistycznych i Społecznych, Profesor Historii Medycyny Fundacji Wellcome Trust, specjalizujący się w historii i archeologii medycyny,
- **Robin Murray** - Instytut Psychiatrii Szpitala Maudsley, Królewska Szkoła Wyższa, Londyn, światowej sławy naukowiec specjalizujący się w analizie różnych aspektów zaburzeń psychotycznych.

Międzynarodowe Laboratorium Silnych Pól Magnetycznych i Niskich Temperatur PAN

- **Alexander Nikolaevich Vasiliev** - Uniwersytet Moskiewski im. M.V. Łomonosowa Wydział Fizyki, Zakład Fizyki Niskich Temperatur i Nadprzewodnictwa. Jego specjalizacja to fizyka ciała stałego, materiały funkcjonalne, nadprzewodnictwo.

Uniwersytet Wrocławski

- **Rob Lavigne** - Kierownik Jednostki w Laboratorium Gene Technology, KU Leven. Światowej sławy specjalista ds. biologii molekularnej,
- **Jaroslav Harezlak** - Indiana University Fairbanks School of Public Health, USA. Jego specjalizacja to statystyka, bioinformatyka, biostatystyka,
- **Dispeh Chakrabarty** - University of Chicago, USA. Światowej sławy naukowiec o szerokim zakresie specjalizacji, który tworzą: historia i histografia Azji Południowej, teoria historii, teoria postkolonialna, historia środowiskowa, wpływ zmian klimatycznych na historię,
- **Harald Wydra** - University of Cambridge, Wielka Brytania. Jego specjalizacja to antropologia polityczna, politologia, religioznawstwo, studia nad pamięcią zbiorową,

- **Mark Turner** - Case Western Reserve University, USA, zajmujący się naukami kognitywnymi, językoznawstwem oraz komunikacją multimodalną,
- **Scott Slovic** - University of Idaho, USA. Jego szeroki zakres zainteresowań to min. ekokrytyka, tj. interdyscyplinarne badania nad relacjami pomiędzy środowiskiem naturalnym a literaturą oraz innymi tekstami kultury; literaturoznawstwo porównawcze; interdyscyplinarne badania nad komunikowaniem informacji naukowych, zwłaszcza istotnych społecznie danych ilościowych (np. dotyczących zmian klimatycznych).

Politechnika Wroclawska

- **Fionn Stevenson** - Dziekan Wydziału Architektury, Scheffield School of Architecture. Jego zakres badawczy tworzą: architektura monumentalna, obiekty użyteczności publicznej. Naturalne i ekologiczne zasoby w architekturze; przetwarzanie, regeneracja, reaktywacja i ponowne wykorzystanie zasobów naturalnych w architekturze i urbanistyce,
- **Victorino Franco** - Uniwersytet w Sewilli, Wydział Fizyki Materii Skondensowanej specjalizujący się w fizyce materiałów i fizyce ciała stałego,
- **Stephan Reitzenstein** - Berliński Uniwersytet Technologiczny, Niemcy. Szeroki zakres zainteresowań badawczych profesora tworzą: zjawiska elektrodynamiki kwantowej w mikro- i nanostrukturach półprzewodnikowych; nieklasyczne źródła światła i technologie optyki kwantowej do zastosowań w komunikacji kwantowej i metrologii kwantowej, deterministyczne metody wytwarzania mikro i nanostruktur oraz przyrządów działających na bazie efektów kwantowych, zintegrowane układy kwantowo-optyczne; nanoelektronika, mikro-lasery z obszarem aktywnym w postaci kropek kwantowych, dynamika i koherencja w kwantowych układach sprzężonych,
- **Pedro Albertos** - Emerytowany profesor, Wydział Inżynierii Systemów i Sterowania, Uniwersytet Techniczny w Walencji, Hiszpania. Specjalizuje się w następujących obszarach: sterowanie cyfrowe, sterowanie systemami z długim opóźnieniem czasowym i systemami MIMO z opóźnieniami wielokrotnymi, a także strukturami uwzględniającymi specyfikę sterowania w warunkach ograniczonych zasobów w systemach wbudowanych,
- **Taufiq Choudhry** - Uniwersytet Southampton, Profesor Finansów, Dyrektor ds. Badań. Specjalizuje się min. w następujących dziedzinach: wpływ kryzysów finansowych i politycznych na finansowe ryzyko inwestycyjne; Wpływ kryzysu finansowego na relacje pomiędzy rynkami kapitałowymi; Wpływ zmienności kursu walutowego na handel międzynarodowy; Efektywność zabezpieczenia rynków terminowych.

Dolnośląska Szkoła Wyższa

- **Richard J. Bernstein** - The New School for Social Research/Vera List Professor of Philosophy, specjalizujący się w filozofii współczesnej, filozofii społecznej oraz filozofii amerykańskiego pragmatyzmu.

Konkurs Wroclawska Magnolia

Przeprowadzono kolejną edycję konkursu Wroclawska Magnolia na najlepsze prace magisterskie z szeroko pojętej dziedziny ochrony środowiska i przyrody Wrocławia. W poprzednich latach przeprowadzono korektę modelu tematycznego konkursu, koncentrując tematykę prac mogących brać udział w konkursie na szeroko pojętej poprawie jakości życia wrocławian. Ten kierunek działania został utrzymany w roku 2016 i będzie rozwijany w kolejnych edycjach programu.

PROJEKTY NA RZECZ WSPARCIA ROZWOJU RYNKU PRACY WE WROCŁAWIU

Cel: stworzenie mechanizmów **współpracy uczelni i biznesu** zgodnie z krótko i długoterminowymi potrzebami wrocławskiego rynku pracy.

Miejski Program Wsparcia Partnerstwa Szkolnictwa Wyższego i Nauki oraz Sektora Aktywności Gospodarczej „Mozart”

Program stanowi wsparcie finansowe dla partnerstw utworzonych przez naukowców i firmy działające we Wrocławiu. Program został uchwalony w 2012 r. przez Radę Miejską Wrocławia (uchwała nr XXIX/652/12, z późn. zm.) i będzie realizowany do 2018 r.

Celem programu jest tworzenie nowych, wysokopłatnych miejsc pracy w firmach działających we Wrocławiu, a także inicjowanie przepływu wiedzy od praktyków przedsiębiorczości do uczelni w celu lepszego dostosowywania programów nauczania dla potrzeb rynku pracy.

Projekty podejmowane przez partnerstwa odpowiadają konkretnym potrzebom przedsiębiorców i jednocześnie mają pozytywny wpływ na praktykę dydaktyczną pracowników wrocławskich uczelni i instytutów naukowych. W efekcie współpracy naukowców i przedsiębiorców powstają nowe produkty i usługi, firmy zwiększają obroty i dochody, powstają nowe miejsca pracy również w działach „badań i rozwoju”. Miejsca te rozwijają dalej ofertę firm, co w konsekwencji powoduje jeszcze większy wzrost zatrudnienia w tych przedsiębiorstwach.

W 2016 r.:

- do **edycji 2016/2017** zostało zakwalifikowanych **30 partnerstw** naukowo-biznesowych, które w październiku rozpoczęły 12-miesięczne projekty (staże),
- ponadto **22 partnerstwa z edycji 2015/2016** zakończyły realizację projektów (marzec, wrzesień, październik) i tym samym współpracę z Miastem; podczas gdy dodatkowo **siedmiu naukowców w parze z przedsiębiorcami** z tej samej edycji otrzymało zgodę na wydłużenie czasu trwania ich projektów – do 18 miesięcy,
- po 18 miesiącach swój udział w Programie zakończyło **5 partnerstw z edycji 2014/2015** (marzec – czerwiec),
- od początku funkcjonowania Programu do roku 2016 Miasto przyznało dofinansowanie łącznie 137 partnerstwom.

WSPIERANIE SIECI WSPÓŁPRACY AKADEMICKO-BIZNESOWO-SAMORZĄDOWEJ

Wrocławskie Centrum Akademickie – Rynek 13

ulokowanie programu Wrocławskie Centrum Akademickie w tym miejscu jest ściśle powiązane z celem integrowania środowiska akademickiego.

W pomieszczeniach znajdujących się na pierwszym piętrze kamienicy organizowane były w 2016 r. cykliczne spotkania otwarte i warsztatowe, między innymi:

- spotkania Akademii Młodych Uczonych i Artystów oraz jej gości,
- spotkania Forum Dyskusyjnego im. prof. Dudka (tzw. Salon Dudka),
- spotkania warsztatowe z przedsiębiorcami, w tym działania Wrocławskiego Centrum Badań EIT+ związane z udziałem we wspólnocie wiedzy i innowacji ds. zmiany klimatycznej Europejskiego Instytutu Wiedzy i Innowacji (EIT),
- spotkania, prezentacje i warsztaty prowadzone przez zespół organizacyjny World Games 2017,
- dyskusje na tematy związane z rozwojem akademickiego Wrocławia.

Język maszyn

W roku 2016 trwały dalsze prace nad projektem „Język maszyn”. Rolę konsultacyjną i wspierającą w tym procesie odgrywało Biuro ds. Współpracy z Uczelniami Wyższymi. Przeprowadzono pilotaż w **63 szkołach** (Wrocławskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli, Wydział Edukacji), wyniki którego przemawiają za dalszym rozwojem programu i jego wdrożeniem do wrocławskiego systemu edukacji.

Wsparcie organizacyjne Forum Dyskusyjnego im. Profesora Dudka

W 2016 kontynuowano wsparcie działalności forum dyskusyjnego imienia Profesora

Dudka. Forum nawiązuje wprost do spotkań organizowanych przez Profesora i jest adresowane do środowiska akademickiego Wrocławia. Spotkania koordynowane są przez prof. Andrzeja Kisielewicza. Ze względu na wymogi dyskusji (brak anonimowości) każdorazowo przygotowana jest lista uczestników. Na spotkania Forum zapraszani są także wybitni uczniowie wrocławskich szkół średnich.

Akademia Polskiego Filmu/Akademia Kina Światowego

Kontynuowano w roku 2016 wsparcie konsultacyjne na rzecz realizacji otwartych kursów historii polskiego i światowego kina, które są sukcesywnie wprowadzane także do programów wrocławskich uczelni, jako przedmioty dodatkowe.

Akademie organizowane są przez Polski Instytut Sztuki Filmowej przy współpracy Fundacji Nowe Horyzonty; AFP (4 semestry) AKŚ (8 semestrów) są kursami historii polskiego i światowego kina. Zajęcia realizowane są w części uczelni Wrocławia w formie międzywydziałowych przedmiotów fakultatywnych, a ich zaliczenie premiowane punktami ECTS.

AUDYT WEWNĘTRZNY

Zadania audytowe prowadzone były według planu audytu wewnętrznego na 2016 r. Część realizacji planowanych zadań przesunięto na rok następny i ujęto w kolejnym planie audytu. Efektami przeprowadzonych zadań audytowych było: zapewnienie o prawidłowości funkcjonowania kontroli zarządczej w audytowanych obszarach lub zalecenia w celu zwiększenia efektywności i skuteczności kontroli zarządczej. Zalecenia oraz opinie i wnioski wynikające z ustaleń audytów wewnętrznych prezentowane były w sprawozdaniach.

Wykaz zrealizowanych zadań audytowych zgodnie z planem audytu na 2016 r.

Temat zadania	Istotne ryzyka/słabości kontroli zarządczej	Uwagi
Terminowa realizacja wniosków o wydanie odpisu aktu stanu cywilnego w Urzędzie Stanu Cywilnego we Wrocławiu	Brak zasad korelacji rozliczania druków ścisłego zarachowania służących do wydawania odpisów aktów stanu cywilnego, pobranych przez pracownika z wydanymi klientowi w celu eliminacji niekontrolowanego wpływu ponumerowanych druków, które mogą być wykorzystane w różnych celach poza Urzędem Stanu Cywilnego. Brak wewnętrznych procedur rozliczania środków pieniężnych pobranych przez pracowników w formie opłaty skarbowej za sporządzenie odpisu aktu stanu cywilnego, skorelowanych z wpisami na drukach aktów stanu cywilnego i w systemie komputerowym na etapie wprowadzania złożonego wniosku, co może skutkować niewłaściwymi rozliczeniami pieniężnymi.	Zadanie planowane na 2016 r., zapewniające
Wynajem lokali użytkowych i dzierżawa terenów na zarządzanych przez Zarząd Cmentarzy Komunalnych obiektach	Brak wewnętrznej procedury obiegu dokumentów pomiędzy Urzędem Miejskim Wrocławia a Zarządem Cmentarzy Komunalnych w zakresie uzyskiwania zgody na zawieranie umów najmu i dzierżawy w trybie bezprzetargowym oraz form i miejsc upubliczniania wykazu tych nieruchomości, co może skutkować wydłużeniem procedury i niejednorodnym sposobem przekazywania informacji publicznej.	Zadanie planowane na 2016 r., zapewniające
Organizacja wyścigów konnych przez Wrocławski Tor Wyścigów Konnych Partynice we Wrocławiu	Niedoprecyzowanie zasad zarządzania ryzykiem ze wskazaniem skutku, właściciela ryzyka, sposobu przeciwdziałania ryzyku, co może skutkować, np. niezauważeniem potrzeby naliczania kar umownych. Nieprzestrzeganie procedur kontroli zarządczej, w tym nieopracowanie mierników efektywności i skuteczności realizacji zadań zgodnie z ustawą o finansach publicznych, art. 68 ust. 2 i art. 44, co może skutkować finansowo.	Zadanie planowane na 2016 r., zapewniające

Plan audytu na 2017 r. sporządzono w grudniu 2016 r. po przeprowadzeniu analizy ryzyka metodą szacunkową z uwzględnieniem priorytetów Kierownictwa Urzędu Miejskiego Wrocławia.

DZIAŁALNOŚĆ SPÓŁEK Z UDZIAŁEM GMINY WROCŁAW

W 2016 r. Gmina Wrocław sprawowała nadzór właścicielski nad:

jednoosobowymi spółkami Gminy:

- Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S.A.,
- Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne Sp. z o.o.,
- Towarzystwo Budownictwa Społecznego Wrocław Sp. z o.o.,
- Wrocławskie Mieszkania Sp. z o.o.,
- Wrocławskie Inwestycje Sp. z o.o.,
- Wrocław 2012 Sp. z o.o.,
- Wrocławskie Centrum Treningowe SPARTAN Sp. z o.o.,
- Wrocławski Park Wodny S.A.,
- ZOO Wrocław Sp. z o.o.,
- Wrocławska Rewitalizacja Sp. z o.o.,
- Wrocławski Komitet Organizacyjny – Światowe Igrzyska Sportowe 2017 Sp. z o.o.,
- Specjalistyczny Zakład Profilaktyczno – Lecznicy Provita Sp. z o.o.;

spółkami, w których Gmina ma większościowe udziały/akcje:

- Agencja Rozwoju Aglomeracji Wrocławskiej S.A.,
- Wrocławskie Przedsiębiorstwo Hala Ludowa Sp. z o.o.,
- Wrocławski Park Technologiczny S.A.,
- Ekosystem Sp. z o.o.,
- Wrocławskie Centrum Badań EIT + Sp. z o.o.,
- Wrocławski Klub Sportowy „Śląsk Wrocław” S.A.,

spółkami, w których Gmina ma mniejszościowe udziały/akcje:

- Port Lotniczy Wrocław S.A.,
- Dolnośląskie Centrum Medyczne DOLMED S.A.,
- Data Techno Park Sp. z o.o.

Łączne zaangażowanie kapitałowe Gminy Wrocław w Spółkach, liczone jako suma wartości nominalnych udziałów/akcji na dzień 31 grudnia 2016 r. wynosiło **2 411 323 185 zł.**

UDZIAŁY I AKCJE GMINY WROCŁAW W SPÓŁKACH PRAWA HANDLOWEGO

Nazwa Spółki	Liczba udziałów/akcji Gminy Wrocław [szt.]	Wartość nominalna udziału/akcji [zł]	Kapitał Gminy Wrocław [zł]	Udział % Gminy w kapitale zakładowym	Kapitał zakładowy Spółki [zł]
MPWiK S.A.	9 579 038	50	478 951 900	100,00%	478 951 900
MPK Sp. z o.o.	398 515	675	268 997 625	100,00%	268 997 625
TBS Wrocław Sp. z o.o.	339	510 758	173 146 962	100,00%	173 146 962
Wrocławskie Mieszkania Sp. z o.o.	36 130	1 000	36 130 000	100,00%	36 130 000
Wrocławskie Inwestycje Sp. z o.o.	8 500	1 000	8 500 000	100,00%	8 500 000
Wrocław 2012 Sp. z o.o.	685 047	1 000	685 047 000	100,00%	685 047 000
Wrocławskie Centrum Treningowe SPARTAN Sp. z o.o.	84 739	500	42 369 500	100,00%	42 369 500
Wrocławski Park Wodny S. A.	85 782 853	1	85 782 853	100,00%	85 782 853
ZOO Wrocław Sp. z o.o.	198 439	1 000	198 439 000	100,00%	198 439 000
Wrocławska Rewitalizacja Sp. z o.o.	4 400	1 000	4 400 000	100,00%	4 400 000

Wrocławski Komitet Organizacyjny - Światowe Igrzyska Sportowe 2017 Sp. z o.o.	20 877	1 000	20 877 000	100,00%	20 877 000
Specjalistyczny Zakład Profilaktyczno - Lecznicy Provita Sp. z o.o.	9 235	100	923 500	100,00%	923 500
ARAW S.A.	23 028 990	1	23 028 990	98,88%	23 290 990
WP Hala Ludowa Sp. z o.o.	306 926	500	153 463 000	99,96%	153 523 000
WPT S.A.	226 381	100	22 638 100	97,68%	23 174 500
Ekosystem Spółka z o. o.	12 129	1 000	12 129 000	97,60%	12 427 000
WCB EIT + Sp. z o.o.	64 734	1 000	64 734 000	89,99%	71 934 000
WKS "Śląsk Wrocław" S.A	28 006	1 000	28 006 000	54,46%	51 428 000
Port Lotniczy Wrocław S.A.	203 287	500	101 643 500	49,14%	206 830 000
DCM DOLMED S.A.	1 717 255	1	1 717 255	8,08%	20 952 939
Data Techno Park Sp. z o.o.	4 000	50	200 000	6,50%	3 075 400

W roku 2016 w przedmiocie nadzoru właścicielskiego koncentrowano działania między innymi w obszarach:

- prowadzenia lub uczestnictwa w **zadaniach i projektach nietypowych**, o różnym stopniu skomplikowania, spośród których do najważniejszych zaliczyć można m. in.:

Decyzja o zbyciu przez Gminę Wrocław akcji spółki Wrocławski Klub Sportowy „Śląsk Wrocław” S.A. – kontynuacja zadania

W dniu 26 czerwca 2015 r. Prezydent Wrocławia wydał zarządzenie nr 1556/15 w sprawie szczegółowego trybu zbycia akcji spółki pod firmą: Wrocławski Klub Sportowy „Śląsk Wrocław” S.A. z siedzibą we Wrocławiu, będących własnością Gminy Wrocław. Na mocy niniejszego zarządzenia przeznaczono do zbycia – w trybie negocjacji podjętych na podstawie publicznego zaproszenia (zgodnie z przepisami działu IV ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji,) akcje w liczbie 19 205, stanowiących 43,42% w kapitale zakładowym Spółki. W dniu 29 czerwca 2015 r. ukazało się ogłoszenie w Rzeczypospolitej, Gazecie Wyborczej oraz na BIP-ie Urzędu Miejskiego Wrocławia ww. negocjacji. Została założona karta prywatyzacji. Odpowiedź na zaproszenie do negocjacji złożył jeden podmiot: Wrocławskie Konsorcjum Sportowe S.A. (dotychczasowy większościowy akcjonariusz spółki Wrocławski Klub Sportowy „Śląsk Wrocław” S.A.).

W kwietniu 2016 r. powołany Zespół do przeprowadzenia negocjacji w przedmiocie zbycia tych akcji poinformował, iż nie dokonano wyboru nabywcy akcji, w związku z brakiem złożenia przez podmiot dopuszczony do dalszych negocjacji Wiążących Warunków Zawarcia Umowy Zbycia Akcji.

Przekształcenie Specjalistycznego Zakładu Profilaktyczno-Lecznicy PROVITA sp. z o.o.

Prezydent Wrocławia na podstawie art. 69 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej w dniu 29 grudnia 2015 r. przekształcił samodzielny publiczny zakład opieki zdrowotnej działający pod firmą: SPECJALISTYCZNY ZAKŁAD PROFILAKTYCZNO-LECZNICY „PROVITA” z siedzibą we Wrocławiu, w spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością. Z dniem przekształcenia tj. z dniem rejestracji nowoutworzonej spółki w Krajowym Rejestrze Sądowym (2 marca 2016 r.) jedynym współnikiem Spółki jest Gmina Wrocław.

Na podstawie danych przekazanych przez Dyrektora Specjalistycznego Zakładu Profilaktyczno - Lecznicy "PROVITA", zawartych w kwestionariuszu samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej przeznaczonego do przekształcenia w spółkę kapitałową ustalono, iż księgową wartość mienia, wynosi 923 706,26, zł. Udziały zostały

pokryte przez Gminę Wrocław wkładem niepieniężnym (aportem), w skład którego wchodziły prawa własności aktywów, w tym:

- maszyny i urządzenia o wartości 340 534,53 zł,
- środki trwałe o wartości 515 924,55 zł,
- środki transportu o wartości 67 247,18 zł.

Gmina Wrocław objęła udziały w wysokości 923.500 zł zaś pozostała część kapitału własnego - nadwyżka (agio) w wysokości 206,26 zł została przeznaczona na kapitał zapasowy Spółki.

Porozumienie Województwa Dolnośląskiego i Gminy Wrocław - zamiana udziałów

W dniu 2 grudnia 2015 r. pomiędzy Województwem Dolnośląskim a Gminą Wrocław zostało zawarte porozumienie, na mocy którego:

- Województwo Dolnośląskie zobowiązało się do nieodpłatnego zbycia na rzecz Gminy Wrocław 6 110 udziałów w kapitale zakładowym spółki Wrocławskie Przedsiębiorstwo Hala Ludowa Sp. z o.o. (o łącznej wartości nominalnej 3 055 000 zł) oraz 396 akcji w kapitale zakładowym spółki Port Lotniczy Wrocław S. A. (o łącznej wartości nominalnej 198 000 zł);
- Gmina Wrocław zobowiązała się do odpłatnego zbycia na rzecz Województwa Dolnośląskiego nieruchomości gruntowej, położonej we Wrocławiu przy ul. Karmelkowej 41 (działka 2/26 i 2/27, AM - 11, Obręb Oporów) za cenę nie wyższą niż 1 000 zł brutto.

Po uzyskaniu, przez strony Porozumienia, zgody odpowiednich organów oraz po podjęciu stosownych uchwał w dniu 7 marca 2016 r. zostały podpisane następujące akty notarialne:

- umowa nieodpłatnego zbycia 396 akcji spółki Port Lotniczy Wrocław Spółka Akcyjna, będących własnością Województwa Dolnośląskiego, na rzecz Gminy Wrocław,
- umowa nieodpłatnego zbycia 6 110 udziałów spółki Wrocławskie Przedsiębiorstwo Hala Ludowa Spółka z ograniczoną, będących własnością Województwa Dolnośląskiego, na rzecz Gminy Wrocław,
- umowa sprzedaży nieruchomości gruntowej, położonej we Wrocławiu przy ul. Karmelkowej 41 (działka 2/26 i 2/27, AM - 11, Obręb Oporów), będącej własnością Gminy Wrocław na rzecz Województwa Dolnośląskiego.

Zakup udziałów Wrocławskiego Przedsiębiorstwa Hala Ludowa Sp. z o. o. od byłych pracowników Spółki

W roku 2016 Gmina Wrocław, kontynuując procedurę odkupienia udziałów spółki Wrocławskiego Przedsiębiorstwa Hala Ludowa Spółka z ograniczoną odpowiedzialności od byłych pracowników Spółki, wystąpiła ponownie z ofertą do trzech osób. Na ofertę odpowiedziały dwie osoby i w wyniku zawartych Umów sprzedaży z dnia 6 lipca 2016 r. Gmina Wrocław odkupiła udziały w łącznej ilości 187 sztuk za łączną cenę 47 685,00 zł od byłych pracowników spółki Wrocławskie Przedsiębiorstwo Hala Ludowa Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością;

- prowadzenia **bieżącego nadzoru** nad spółkami z udziałem Gminy Wrocław

SPIS ZARZĄDZEŃ W ZAKRESIE NADZORU NAD SPÓŁKAMI

Numer	Data	Sprawa	Spółka
3246/16	7 styczeń 2016	w sprawie wniesienia dopłaty	Wrocławskie Mieszkania Sp. z o.o.
3472/16	4 luty 2016	zmieniające zarządzenie nr 11152/14 Prezydenta Wrocławia z dnia 18 czerwca 2014 r. w sprawie zgłoszenia osób do składu Rady Nadzorczej spółki celowej WROCŁAW 2012 Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	Wrocław 2012 Sp. z o.o.
3473/16	4 luty 2016	zmieniające zarządzenie nr 10884/14 Prezydenta Wrocławia z dnia 23 maja 2014 r. w sprawie wyznaczenia przedstawicieli Gminy Wrocław do składu Rady Nadzorczej III kadencji spółki Wrocławskie Mieszkania Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	Wrocławskie Mieszkania Sp. z o.o.

3474/16	4 luty 2016	zmieniające zarządzenie nr 10481/14 Prezydenta Wrocławia z dnia 16 kwietnia 2014r. w sprawie wyznaczenia przedstawicieli Gminy Wrocław do składu Rady Nadzorczej VII kadencji spółki Wrocławski Park Technologiczny S.A.	WPT S.A.
3475/16	4 luty 2016	zmieniające zarządzenie nr 1398/15 Prezydenta Wrocławia z dnia 9 czerwca 2015 r. w sprawie wyznaczenia członków Rady Nadzorczej drugiej kadencji spółki Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S.A.	MPWiK S.A.
3496/16	5 luty 2016	w sprawie pokrycia podwyższonego kapitału zakładowego spółki Wrocławskie Przedsiębiorstwo HALA LUDOWA Sp. z o.o.	WP Hala Ludowa Sp. z o.o.
3560/16	16 luty 2016	w sprawie pokrycia podwyższonego kapitału zakładowego spółki WROCŁAW 2012 Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	Wrocław 2012 Sp. z o.o.
3561/16	16 luty 2016	w sprawie pokrycia podwyższonego kapitału zakładowego spółki WROCŁAW 2012 Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	Wrocław 2012 Sp. z o.o.
3574/16	17 luty 2016	w sprawie pokrycia podwyższonego kapitału zakładowego spółki Wrocławski Komitet Organizacyjny - Światowe Igrzyska Sportowe 2017 Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	Wrocławski Komitet Organizacyjny - Światowe Igrzyska Sportowe 2017 Spółka z o.o.
3654/16	24 luty 2016	w sprawie pokrycia podwyższonego kapitału zakładowego spółki Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S.A.	MPWiK S.A.
4037/16	6 kwiecień 2016	zmieniające zarządzenie nr 11168/14 Prezydenta Wrocławia z dnia 24 czerwca 2014r. W sprawie wyznaczenia przedstawicieli Gminy Wrocław do składu Rady Nadzorczej kolejnej kadencji spółki Wrocławki Klub Sportowy "Śląsk Wrocław" S.A.	WKS "Śląsk Wrocław" S.A.
4252/16	2 maja 16	zmieniające zarządzenie nr 9820/14 Prezydenta Wrocławia z dnia 7 lutego 2014 r. w sprawie wyznaczenia przedstawicieli Gminy Wrocław do składu Rady Nadzorczej pierwszej kadencji spółki Wrocławski Komitet Organizacyjny - Światowe Igrzyska Sportowe 2017 Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	Wrocławski Komitet Organizacyjny - Światowe Igrzyska Sportowe 2017 Spółka z o.o.
4268/16	5 maja 2016	w sprawie pokrycia podwyższonego kapitału zakładowego spółki Wrocławski Klub Sportowy "Śląsk Wrocław" S.A.	WKS "Śląsk Wrocław" S.A.
4295/16	9 maja 2016	w sprawie pokrycia podwyższonego kapitału zakładowego spółki Wrocławskie Mieszkania Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością poprzez wniesienie zorganizowanej części przedsiębiorstwa (uchylone Zarządzeniem 4870/16 Prezydenta Wrocławia z dnia 12 lipca 2016 r.)	Wrocławskie Mieszkania Sp. z o.o.
4299/16	11 maja 2016	w sprawie wyznaczenia osób reprezentujących Prezydenta Wrocławia do udziału w pracach zespołu roboczego określonego w porozumieniu zawartym w dniu 27 kwietnia 2016 r. pomiędzy Województwem Dolnośląskim, Gminą Wrocław i Gminą Miękinia	DCM Dolmed SA
4364/16	13 maja 2016	w sprawie pokrycia podwyższonego kapitału zakładowego spółki ZOO Wrocław Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	ZOO Wrocław Sp. z o.o.
4365/16	13 maja 2016	zmieniające zarządzenie nr 2226/04 Prezydenta Wrocławia z dnia 9 lutego 2004r. W sprawie ustalania miesięcznego wynagrodzenia oraz świadczeń dodatkowych dla Prezesa Zarządu Towarzystwa Budownictwa Społecznego Wrocław Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	TBS Wrocław Spółka z o.o.
4406/16	19 maja 2016	w sprawie pokrycia podwyższonego kapitału zakładowego spółki Agencja Rozwoju Aglomeracji Wrocławskiej Spółka Akcyjna	ARAW S.A.
4472/16	31 maja 2016	w sprawie wyznaczenia przedstawicieli Gminy Wrocław do składu Rady Nadzorczej VII kadencji Wrocławskiego Przedsiębiorstwa HALA LUDOWA Spółka z o.o.	WP Hala Ludowa sp. z o.o.
4473/16	31 maja 2016	w sprawie wyznaczenia przedstawicieli Gminy Wrocław do składu Rady Nadzorczej III kadencji spółki ZOO Wrocław Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	ZOO Wrocław Spółka z o.o.
4505/16	3 czerwiec 2016	w sprawie nagrody rocznej Prezesa Zarządu spółki Wrocławski Park Wodny Spółka Akcyjna	WPW S.A.
4506/16	3 czerwiec 2016	w sprawie pokrycia podwyższonego kapitału zakładowego spółki Wrocławski Komitet Organizacyjny - Światowe Igrzyska Sportowe 2017 Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	Wrocławski Komitet Organizacyjny - Światowe Igrzyska Sportowe 2017 Spółka z o.o.

4544/16	9 czerwiec 2016	w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacyjnego Sp. z o.o.	MPK Sp. z o.o.
4616/16	14 czerwiec 2016	zmieniająca zarządzenie nr 193/15 Prezydenta Wrocławia z dnia 8 stycznia 2015 r. w sprawie ustalenia miesięcznego wynagrodzenia oraz świadczeń dodatkowych dla Prezesa Zarządu Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacyjnego Sp. z o.o.	MPK Sp. z o.o.
4754/16	30 czerwiec 2016	w sprawie nagrody rocznej Prezesa Zarządu spółki MPWiK S.A.	MPWiK S.A.
4869/16	12 lipiec 2016	w sprawie nagrody rocznej Prezesa Zarządu spółki Wrocławskie Inwestycje Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	Wrocławskie Inwestycje Sp. z o.o.
4868/16	12 lipca 2016	w sprawie nagrody rocznej Prezesa Zarządu spółki Towarzystwo Budownictwa Społecznego Wrocław Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	TBS Wrocław Spółka z o.o.
4870/16	12 lipiec 2016	w sprawie pokrycia podwyższonego kapitału zakładowego spółki Wrocławskie Mieszkania Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	Wrocławskie Mieszkania Sp. z o.o.
4959/16	26 lipiec 2016	w sprawie wniesienia dopłaty	Wrocławskie Centrum Treningowe SPARTAN sp. z o.o.
4965/16	26 lipiec 2016	w sprawie pokrycia podwyższonego kapitału zakładowego spółki Wrocławski Klub Sportowy "Śląsk Wrocław" S.A. (niezrealizowane)	WKS "Śląsk Wrocław" S.A.
5082/16	11 sierpień 2016	w sprawie nagrody rocznej Prezesa Zarządu spółki ZOO Wrocław Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	ZOO Wrocław Sp. z o.o.
5083/16	11 sierpień 2016	w sprawie pokrycia podwyższonego kapitału zakładowego spółki WROCLAW 2012 Sp. z o.o.	WROCLAW 2012 sp. z o.o.
5084/16	11 sierpień 2016	w sprawie pokrycia podwyższonego kapitału zakładowego spółki WROCLAW 2012 Sp. z o.o.	WROCLAW 2012 sp. z o.o.
5085/16	11 sierpień 2016	w sprawie nagrody rocznej Prezesa Zarządu spółki MPK Sp. z o.o.	MPK Sp. z o.o.
5086/16	11 sierpień 2016	w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacyjnego Sp. z o.o.	MPK Sp. z o.o.
5219/16	29 sierpień 2016	zmieniające zarządzenie nr 4486/12 Prezydenta Wrocławia z dnia 8 maja 2012 r. w sprawie zasad zlecenia i rozliczania z realizacji zadań powierzonych do wykonywania aktem założycielskim spółce Wrocławska Rewitalizacja Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	Wrocławska Rewitalizacja Sp. z o.o.
5264/16	2 wrzesień 2016	w sprawie pokrycia podwyższonego kapitału zakładowego spółki WPT S.A.	WPT S.A.
5350/16	20 wrzesień 2016	w sprawie nagrody rocznej Prezesa Zarządu spółki Wrocławskie Centrum Treningowe SPARTAN Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	Wrocławskie Centrum Treningowe SPARTAN Sp. z o.o.
5367/16	23 wrzesień 2016	w sprawie pokrycia podwyższonego kapitału zakładowego spółki Wrocławski Park Wodny S.A.	Wrocławski Park Wodny S.A.
5403/16	27 wrzesień 2016	zmieniające zarządzenie nr 1156/15 Prezydenta Wrocławia z dnia 13 maja 2015r. w sprawie wyznaczenia przedstawicieli Gminy Wrocław do składu Rady Nadzorczej II kadencji spółki Ekosystem Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	Ekosystem Sp. z o.o.
5550/16	13 październik 2016	w sprawie pokrycia podwyższonego kapitału zakładowego spółki Wrocławskie Centrum Badań EIT + Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	WCB EIT + Sp. z o.o.

5621/16	25 październik 2016	zmieniające zarządzenie nr2387/08 Prezydenta Wrocławia z dnia 2 stycznia 2008 r. w sprawie zasad zlecenia i rozliczania z realizacji zadań powierzonych do wykonania aktem założycielskim spółce Wrocławskie Mieszkania Spółka z ograniczona odpowiedzialnością z siedziba we Wrocławiu	Wrocławskie Mieszkania Sp. z o.o.
5620/16	26 październik 2016	zmieniające zarządzenie nr 11168/14 Prezydenta Wrocławia z dnia 24 czerwca 2014 r. w sprawie wyznaczenia przedstawicieli Gminy Wrocław do składu Rady Nadzorczej kolejnej kadencji spółki Wrocławski Klub Sportowy "Śląsk Wrocław" Spółka Akcyjna	WKS "Śląsk Wrocław" S.A.
5623/16	3 listopad 2016	w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacyjnego Sp. z o.o.	MPK Sp. z o.o.
5697/16	8 listopad 2016	w sprawie pokrycia podwyższonego kapitału zakładowego spółki Wrocławskie Centrum Badań EIT + Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	WCB EIT + Sp. z o.o.
5729/16	16 listopad 2016	w sprawie pokrycia podwyższonego kapitału zakładowego Spółki Wrocławski Klub Sportowy "Śląsk Wrocław" Spółka Akcyjna (niezrealizowane)	WKS "Śląsk Wrocław" S.A.
5756/16	24 listopad 2016	zmieniające zarządzenie nr 1157/15 Prezydenta Wrocławia z dnia 13 maja 2015 r. w sprawie wyznaczenia przedstawicieli Gminy Wrocław do Rady Nadzorczej IV kadencji spółki Agencja Rozwoju Aglomeracji Wrocławskiej Spółka Akcyjna	ARAW SA
5839/16	1 grudzień 2016	zmieniające zarządzenie nr 10805/14 Prezydenta Wrocławia z dnia 20 maja 2014 r. w sprawie wyznaczenia przedstawicieli Gminy Wrocław do składu Rady Nadzorczej IIIj kadencji spółki Wrocławskie Mieszkania Spółka Akcyjna	Wrocławskie Inwestycje Sp. z o.o.
5840/16	1 grudzień 2016	zmieniające zarządzenie nr 11168/14 Prezydenta Wrocławia z dnia 24 czerwca 2014 r. w sprawie wyznaczenia przedstawicieli Gminy Wrocław do składu Rady Nadzorczej kolejnej kadencji spółki Wrocławski Klub Sportowy "Śląsk Wrocław" Spółka Akcyjna	WKS "Śląsk Wrocław" S.A.
5841/16	1 grudzień 2016	zmieniająca zarządzenie nr 1398/15 Prezydenta Wrocławia z dnia 9 czerwca 2015r. W sprawie wyznaczenia Członków Rady Nadzorczej drugiej kadencji spółki MPWiK S.A.	MPWiK S.A.
5898/16	8 grudzień 2016	w sprawie pokrycia podwyższonego kapitału zakładowego spółki Wrocławski Komitet Organizacyjny - Światowe Igrzyska Sportowe 2017 Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	Wrocławski Komitet Organizacyjny - Światowe Igrzyska Sportowe 2017 Spółka z o.o.
5899/16	8 grudzień 2016	w sprawie pokrycia podwyższonego kapitału zakładowego spółki Wrocławski Komitet Organizacyjny - Światowe Igrzyska Sportowe 2017 Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	Wrocławski Komitet Organizacyjny - Światowe Igrzyska Sportowe 2017 Spółka z o.o.
5942/16	13 grudzień 2016	w sprawie pokrycia podwyższonego kz spółki Wrocławskie Przedsiębiorstwo Hala Ludowa sp. z o.o.	WP Hala Ludowa Sp. z o.o.
5943/16	13 grudnia 2016	w sprawie pokrycia podwyższonego kapitału zakładowego spółki ZOO Wrocław Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	ZOO Wrocław Spółka z o.o.
6006/16	20 grudzień 2016	w sprawie pokrycia podwyższonego kapitału zakładowego spółki Wrocławskie Centrum Badań EIT + Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	WCB EIT + Sp. z o.o.

WARTOŚĆ I PRZEDMIOT WKŁADÓW I DOPLAT GMINY WROCŁAW DO POSZCZEGÓLNYCH SPÓŁEK W 2016 R.

SPÓŁKA	WKŁAD w zł	PRZEDMIOT WKŁADU
Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S.A.	9 599 600,00	wkład pieniężny – na podwyższenie kapitału zakładowego, zarządzenie nr 3654/16 Prezydenta Wrocławia z dnia 24.02.2016 r.
Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne Sp. z o.o.	346 950,00	wkład pieniężny – na podwyższenie kapitału zakładowego, zarządzenie nr 5086/16 Prezydenta Wrocławia z dnia 11.08.2016 r.
	19 999 575,00	wkład pieniężny – na podwyższenie kapitału zakładowego, zarządzenie nr 5623/16 Prezydenta Wrocławia z dnia 26.10.2016 r.
	29 895 075,00	wkład niepieniężny (aport) o wartości netto 18 895 335,63,00 zł. oraz wkład pieniężny w wysokości 10 999 739,37 zł. – na podwyższenie kapitału zakładowego, zarządzenie nr 4544/16 Prezydenta Wrocławia z dnia 09.06.2016 r.
Towarzystwo Budownictwa Społecznego Wrocław Sp. z o.o.	1 606 860	wkład niepieniężny (aport) - prawo własności nieruchomości gruntowych zarządzenie Prezydenta nr 4637/16 z dnia 16.06.2016 oraz nr 5156/16 z dnia 22.08.2016 r.
Wrocławskie Mieszkania Sp. z o.o.	3 000 000,00	dopłata – zarządzenie nr 3246/16 Prezydenta Wrocławia z dnia 7.01.2016 r. – zwrócona w dniu 28.12.2016 r.
	3 621 000,00	1) wkład niepieniężny (aport) – na podwyższenie kapitału zakładowego w postaci: a) prawa własności zabudowanych nieruchomości lokalowych, o łącznej wartości 3.610.400 zł, b) prawa własności samochodów osobowych: - DAEWOO-Fso/FSO Matiz, o wartości 5.100,00 zł; - DAEWOO-Fso/FSO Matiz, o wartości 5.100,00 zł. 2) wkładem pieniężnym w wysokości 400,00 zł - zarządzenie nr 4870/16 Prezydenta Wrocławia z dnia 12 lipca 2016r
Wrocław 2012 Sp. z o.o.	7 819 000,00	wkład pieniężny – na podwyższenie kapitału zakładowego, zarządzenie nr 3560/16 Prezydenta Wrocławia z dnia 16.02.2016 r.
	21 137 000,00	wkład pieniężny – na podwyższenie kapitału zakładowego, zarządzenie nr 3561/16 Prezydenta Wrocławia z dnia 16.02.2016 r.
	1 404 000,00	wkład pieniężny – na podwyższenie kapitału zakładowego, zarządzenie nr 5083/16 Prezydenta Wrocławia z dnia 11.08.2016 r.
	20 232 000,00	wkład pieniężny – na podwyższenie kapitału zakładowego, zarządzenie nr 5084/16 Prezydenta Wrocławia z dnia 11.08.2016 r.
Wrocławskie Centrum Treningowe SPARTAN Sp. z o.o.	2 500 000,00	dopłata - zarządzenie nr 4959/16 Prezydenta Wrocławia z dnia 26.07.2016 r.
Wrocławski Park Wodny S.A.	1 000 000,00	wkład pieniężny – na podwyższenie kapitału zakładowego, zarządzenie nr 5367/16 Prezydenta Wrocławia z dnia 23.09.2016r.
ZOO Wrocław Sp. z o.o.	9 048 000	wkład pieniężny – 9 000 100 wkład niepieniężny (aport) – 47.900 – na podwyższenie kapitału zakładowego, zarządzenie nr 4364/16 Prezydenta Wrocławia z dnia 13.05.2016 r.
	4 000 000	wkład pieniężny – na podwyższenie kapitału zakładowego, zarządzenie nr 5943/16 Prezydenta Wrocławia z dnia 13.12.2016 r.
Specjalistyczny Zakład Profilaktyczno – Lecznicy Provita Sp. z o.o.	923 500	wkład niepieniężny (aport) – kapitał zakładowy (założycielski), zarządzenie nr 3171/15 Prezydenta Wrocławia z dnia 28.12.2015 r. Spółka zarejestrowana w KRS w dniu 2 marca 2016 r.
Agencja Rozwoju Aglomeracji Wrocławskiej S.A.	623 000,00	wkład pieniężny – na podwyższenie kapitału zakładowego, zarządzenie nr 4406/16 Prezydenta Wrocławia z dnia 19 maja 2016 r.
Wrocławski Park Technologiczny S.A.	720 000,00	wkład pieniężny – na podwyższenie kapitału zakładowego, zarządzenie nr 5264/16 Prezydenta Wrocławia z dnia 02 września 2016 r.
Wrocławskie Przedsiębiorstwo Hala Ludowa Sp. z o.o.	3 100 000,00	wkład pieniężny – na podwyższenie kapitału zakładowego, zarządzenie nr 3496/16 Prezydenta Wrocławia z dnia 05 lutego 2016 r.
	1 250 000,00	wkład pieniężny – na podwyższenie kapitału zakładowego, zarządzenie nr 5942/16 Prezydenta Wrocławia z dnia 13 grudnia 2016 r.

Wrocławskie Centrum Badań EIT+ Sp. z o.o.	720 000,00	wkład pieniężny – na podwyższenie kapitału zakładowego, zarządzenie nr 5550/16 Prezydenta Wrocławia z dnia 13 października 2016 r.
	2 000 000,00	wkład pieniężny – na podwyższenie kapitału zakładowego, zarządzenie nr 5697/16 Prezydenta Wrocławia z dnia 8 listopada 2016 r.
	1 500 000,00	wkład pieniężny – na podwyższenie kapitału zakładowego, zarządzenie nr 6006/16 Prezydenta Wrocławia z dnia 20 grudnia 2016 r.
WKS "Śląsk Wrocław" S.A.	6 000 000,00	wkład pieniężny – potrącenie wierzytelności przysługującej Spółce od Gminy Wrocław z tytułu należnej wpłaty na poczet emisji akcji serii O z wierzytelnością przysługującą Gminie Wrocław wobec Spółki z tytułu zwrotu części pożyczki udzielonej na podstawie umowy pożyczki nr 1/2012 zawartej w dniu 27 kwietnia 2012 r. , zarządzenie nr 4268/16 Prezydenta Wrocławia z dnia 05 maja 2016 r.
Wrocławski Komitet Organizacyjny – Światowe Igrzyska Sportowe 2017 Sp. z o.o.	2 000 000,00	wkład pieniężny – na podwyższenie kapitału zakładowego, zarządzenie nr 3574/16 Prezydenta Wrocławia z dnia 17 lutego 2016 r.
	10 000 000,00	wkład pieniężny – na podwyższenie kapitału zakładowego, zarządzenie nr 4506/16 Prezydenta Wrocławia z dnia 3 czerwca 2016 r.
	2 000 000,00*	wkład pieniężny – na podwyższenie kapitału zakładowego, zarządzenie nr 5898/16 Prezydenta Wrocławia z dnia 8 grudnia 2016 r. – *uchylone zarządzeniem nr 6111/17 Prezydenta Wrocławia z dnia 10.01.2017 r.
	8 250 000,00	wkład pieniężny – na podwyższenie kapitału zakładowego, zarządzenie nr 5899/16 Prezydenta Wrocławia z dnia 8 grudnia 2016 r.

WYKAZ ZWYCZAJNYCH I NADZWYCZAJNYCH ZGROMADZEŃ WSPÓLNIKÓW/ WALNYCH ZGROMADZEŃ W POSZCZEGÓLNYCH SPOŁKACH W 2016 R.

Nazwa Spółki	Zwyczajne Zgromadzenie Wspólników/Zwyczajne Walne Zgromadzenie	Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników/Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie
MPWiK S.A.	06 czerwca 2016	ilość: 1 24.02.2016
MPK Sp. z o.o.	09 czerwca 2016	Ilość: 9 29.02.2016 13.06.2016 20.06.2016 30.06.2016 11.08.2016 23.09.2016 02.11.2016 05.12.2016 12.12.2016
TBS Wrocław Sp. z o.o.	18 maja 2016	ilość: 6 19.01.2016 20.01.2016 29.02.2016 14.04.2016 07.09.2016 22.09.2016
Wrocławskie Mieszkania Sp. z o.o.	23 maja 2016	Ilość: 5 11.01.2016 14.03.2016 09.08.2016 09.11.2016 02.12.2016
Wrocławskie Inwestycje Sp. z o.o.	18 kwietnia 2016	Ilość: 2 29.03.2016 01.12.2016
Wrocław 2012 Sp. z o.o.	14 czerwca 2016	Ilość: 3 18.02.2016 11.08.2016 05.10.2016
Wrocławskie Centrum Treningowe SPARTAN Sp. z o.o.	25 maja 2016	Ilość: 3 12.07.2016 26.07.2016 18.11.2016

Wrocławski Park Wodny S. A.	19 kwietnia 2016	Ilość:2 29.01.2016 27.09.2016
ZOO Wrocław Sp. z o.o.	06 czerwca 2016	ilość: 5 09.03.2016 11.03.2016 13.05.2016 25.05.2016 13.12.2016
Wrocławska Rewitalizacja Sp. z o.o.	27 kwietnia 2016	Ilość: 0
Specjalistyczny Zakład Profilaktyczno – Lecznicy Provita Sp. z o.o.	-	Ilość: 2 06.10.2016 12.12.2016
Agencja Rozwoju Aglomeracji Wrocławskiej S.A.	20 maja 2016	Ilość:2 04.05.2016 22.07.2016
Wrocławskie Przedsiębiorstwo Hala Ludowa Sp. z o.o.	02 czerwca 2016	Ilość: 4 09.02.2016 05.09.2016 14.11.2016 16.12.2016
Wrocławski Park Technologiczny S.A.	29 kwietnia 2016	Ilość: 2 08.06.2016 07.09.2016
Wrocławskie Centrum Badań EIT+ Sp. z o.o.	28 czerwca 2016	ilość: 5 30.03.2016 05.10.2016 14.10.2016 09.11.2016 21.12.2016
Ekosystem Sp. z o.o.	29 czerwca 2016	Ilość: 2 18.03.2016 27.07.2016
Port Lotniczy Wrocław S.A.	23 maja 2016	Ilość: 2 06.07.2016 21.09.2016
Wrocławski Klub Sportowy „Śląsk Wrocław” S.A.	23 czerwca 2016	Ilość:5 28.04.2016 05.05.2016 29.07.2016 26.10.2016 14.11.2016 30.12.2016
Data Techno Park Sp. z o.o.	19 kwietnia 2016	Ilość: 4 02.03.2016 29.09.2015 28.09.2016 29.12.2016
Dolnośląskie Centrum Medyczne DOLMED S.A.	08 kwietnia 2016	Ilość: 2 13.07.2016 23.08.2016
Wrocławski komitet Organizacyjny – Światowe Igrzyska Sportowe 2017 Sp. z o.o.	05 maja 2016	Ilość: 10 01.02.2016 17.02.2016 09.03.2016 22.03.2016 13.06.2016 12.07.2016 30.08.2016 20.10.2016 15.12.2016 21.12.2016

PLANOWANIE I REALIZACJA PROJEKTÓW INWESTYCYJNYCH I NIEINWESTYCYJNYCH O PRIORYTETOWYM ZNACZENIU DLA MIASTA WSPÓLFINANSOWANYCH Z POMOCOWYCH ŚRODKÓW KRAJOWYCH I ZAGRANICZNYCH

PROJEKT: SYSTEM INTEGRACJI USŁUG MIEJSKICH WE WROCŁAWIU

Celem projektu jest przeprowadzenie prac badawczych i rozwojowych dla zoptymalizowania wykorzystania zasobów transportowych (wykorzystywanych w mieście) stałych (drogi, parkingi, chodniki) i ruchomych (rowery, wynajmowane auta, autobusy, tramwaje, taksówki, samochody, wózki inwalidzkie, inne).

W najbardziej rozbudowanym wariantcie system ma umożliwiać optymalizację w zakresie wyboru trasy podróży oraz doboru środka transportu na bazie zadanych przez użytkownika preferencji, lokalizację użytkownika (GSM, GPS, WiFi, Bluetooth), optymalizację kosztów podróży, monitoring lokalizacji różnych środków transportu, automatyczne rozliczanie z wykorzystaniem w jak najmniejszym stopniu sprzętu oraz wpływając w jak najmniejszym stopniu na architektoniczną i techniczną tkankę miasta.

W ramach realizacji projektu zostały przeprowadzone w czerwcu 2016 r., negocjacje z kolejną firmą odnośnie wykonania badań wykorzystujących unikalną technologię związaną z rozpoznaniem zajętości miejsc postojowych. W dniu 07 lipca 2016 r. zostało zawarte porozumienie określające obszar badania oraz warunki jego przeprowadzenia. Następnie został zamontowany sprzęt i wykonana została kalibracja systemu. W dniu 17 października 2016 r. odbyła się wstępna prezentacja wyników oraz systemu. Firma na bieżąco prowadzi weryfikację zbieranych danych, wprowadza nowe nastawy i optymalizuje system.

Na podstawie zawartego porozumienia zamontowane zostały w wybranych pojazdach MPK urządzenia beacon. Przeprowadzono testy łączności oraz zasięgu sygnału dla poszczególnych urządzeń. Firma przygotowała plan montażu beaconów w centrum i uzyskana została zgoda na takie działanie. Rozpoczęto też prace nad budową testowej aplikacji mobilnej.

PROJEKT: KOORDYNACJA DZIAŁAŃ W RAMACH SMART CITY WROCŁAW

„Miasto można zdefiniować jako „smart” kiedy inwestycje w kapitał ludzki i społeczny, transport, technologię informacyjną w połączeniu z rozsądnym zarządzaniem zasobami naturalnymi, partycypacją społeczną mieszkańców prowadzą do zrównoważonego rozwoju gospodarczego i wysokiej jakości życia mieszkańców” (A. Caragliu, 2009). Celem projektu jest wzmocnienie i utrwalenie wizerunku Wrocławia jako „smart city” poprzez koordynację działań, które wpisują się w osiem filarów smart: mobilność, zarządzanie, gospodarka, infrastruktura, środowisko, edukacja, styl życia i ludzie. Realizacja projektu ma na celu stworzenie spójnego programu dotyczącego zarządzania miastem w ramach „smart city”.

Na potrzeby projektu powołany został zespół składający się z osób z różnych wydziałów Urzędu Miejskiego Wrocławia, którego zadaniem jest kontakt i współpraca z ludźmi zajmującymi się tematyką „smart” w mieście.

Zespół dba także o promocję miasta jako „smart city”.

Promocja miasta jako smart odbywa się również poprzez stronę:

<http://www.wroclaw.pl/smartcity/> oraz na fanpage na facebooku. A także poprzez aktywny udział w konferencjach i konkursach – np. w październiku odbył się Climathon, którego hasłem był – Smart City Wrocław.

W roku 2016 Wrocław zdobył dwie nagrody:

- Smart City w kategorii miast powyżej 500 tysięcy mieszkańców przyznana podczas konferencji III Smart City Forum, marzec 2016 r. w Warszawie,
- Euro-China Smart Mobility City Award 2016 za "Public incentives in transport", grudzień 2016 r. przyznana podczas Euro-China Smart Mobility Conference w Shenzhen.

PROJEKT: „GROWGREEN”, HORIZON 2020

Celem projektu jest sprawdzenie możliwości stosowania rozwiązań opartych na tzw. usługach środowiskowych, umożliwiających lokalne zagospodarowanie i wykorzystanie wód opadowych, stworzenie oaz zieleni, dających schronienie przed upałem, zapewniając zacienienie i lokalne obniżenie temperatury, aby zwiększyć odporność miasta na zmiany klimatu. We Wrocławiu w ramach projektu powstaną eksperymentalne rozwiązania w części Ołbina, czyli w dzielnicy z intensywną zabudową śródmiejską, gdzie mieszka wiele osób, które potrzebują kontaktu z zielenią w bliskim sąsiedztwie swojego domu. W projekcie bierze udział 23 partnerów z 9 państw, w tym 3 liderów: Manchester, Walencja i Wrocław. We Wrocławiu projekt realizują: Miasto, Uniwersytet Przyrodniczy oraz ARAW.

Całkowita wartość projektu: około 13 mln € (> 56 mln PLN).

Łącznie dla Wrocławia > 2,7 mln € (> 12 mln PLN).

Projekt otrzymał pozytywną ocenę Komisji Europejskiej i został zakwalifikowany do dofinansowania. Umowa z Komisją Europejską zostanie zawarta na początku roku 2017.

PROJEKT: PROGRAM ŚCIEŻEK KULTUROWYCH CZTERECH ŚWIĄTYŃ

Celem Programu jest odtworzenie i udostępnienie mieszkańcom i turystom wartości kulturowych południowo-zachodniej części Starego Miasta oraz wykreowanie atrakcyjnej trasy turystycznej ukazującej historyczną wielokulturowość oraz otwartość i tolerancję współczesnego Wrocławia.

W 2016 r. osiągnięto następujące rezultaty:

- remonty świątyń w Dzielnicy Czterech Wyznań:
 - Parafia ewangelicko – augsburska, Kościół pw. Opatrzności Bożej przy ul. Kazimierza Wlk. renowacja elewacji wraz z restauracją sztukaterii (dotacja MKZ - 250 tys. zł),
 - Parafia Św. Mikołaja przy ul. Św. Antoniego 30 prace konserwacyjno – restauratorskie wnętrza kościoła wraz z obrazem; (93 tys. zł dotacja MKZ),
- ul. Św. Antoniego – uspokojenie ruchu – zagospodarowanie wraz z dokumentacją projektową – likwidacja miejsc parkingowych na rzecz zieleni 120 donic z kwiatami i mała architektura; (500 tys. zł ZDIUM),
- remonty kamienic zabytkowych:
 - remont oficyn przy ul. Ruskiej 46 abc (2 557 781 zł – ZZK).

Finansowanie powyższych zadań odbywało się z budżetów wydziałów i jednostek miejskich realizujących poszczególne zadania.

W roku 2016 wydatkowano **2 900 781 zł** na działania zw. z celem Projektu.

PROJEKT: WZROST ATRAKCYJNOŚCI ZAUŁKA SOLNEGO

Celem Projektu była poprawa bezpieczeństwa oraz jakości poprzez remont oficyny Solny 11 B wraz z zagospodarowaniem terenu; (**920 tys. zł ZZK**).

PROJEKT: TRANSPORT ROWEROWY

Zadania:

- wyznaczanie kontraruchu rowerowego na ulicach jednokierunkowych w strefach ruchu uspokojonego,
- budowa dróg dla rowerów (jedno- i dwukierunkowych),
- budowa dróg dla pieszych i rowerzystów,
- wyznaczanie śluz rowerowych,
- budowa wyniesionych przejść dla pieszych i przejazdów dla rowerzystów,
- budowa pasów ruchu dla rowerów,
- strefowe uspokojenie ruchu,
- stojaki rowerowe,
- zadania związane z edukacją i promocją ruchu rowerowego.

Nazwa zadania: Wyznaczanie kontraruchu rowerowego na ulicach jednokierunkowych w strefach ruchu uspokojonego

Cel zadania: Połączenie systemu tras rowerowych

Lata realizacji: 2016

Osiągnięto następujące efekty Zapewniono możliwość jazdy w obu kierunkach ulicami jednokierunkowymi leżącymi w strefie ruchu uspokojonego: ulica Pszczelarska, Rajska, Łukowa, Działdowska, Kosynierów Gdyńskich, Partyzantów, Reja, Piwna, Miła.

Nazwa zadania: Budowa dróg dla rowerów jedno- i dwukierunkowych

Cel zadania: Kształtowanie nowych połączeń oraz spinanie istniejącej sieci tras rowerowych

Lata realizacji: 2016

W roku 2016 zrealizowano:

- budowa drogi dla rowerów w ul. Kazimierza Wielkiego na odcinku od pl. bohaterów Getta do ul. Ruskiej,
- budowa drogi dla rowerów w ul. Nowy Świat na odcinku od Mostu Pomorskiego do ul. Kiełbaśniczej,
- budowa drogi dla rowerów w ul. Kościuszki,
- budowa drogi dla rowerów w ul. Powstańców Śląskich (projekt WBO),
- budowa drogi dla rowerów w ul. Traugutta od ul. Krasieńskiego do pl. Wróblewskiego,
- budowa drogi dla rowerów w ul. Mickiewicza od ul. 9 Maja do ul. Konarskiego,
- budowa drogi dla rowerów w ul. Ślężnej od ul. Swobodnej do al. Wiśniowej,
- budowa drogi dla rowerów w ul. Raławickiej,
- budowa drogi dla rowerów w ul. Czekoladowej.

Nazwa zadania: Budowa dróg dla pieszych i rowerów

Cel zadania: Kształtowanie nowych połączeń oraz spinanie istniejącej sieci tras rowerowych

Lata realizacji: 2016

W roku 2016 zrealizowano:

- Budowa drogi dla pieszych i rowerów pod Mostami Jagiellońskimi,
- Budowa drogi dla pieszych i rowerów w ul. Strachocińskiej,
- Budowa drogi dla pieszych i rowerów w ul. Miłoszyckiej,
- Budowa drogi dla pieszych i rowerów pod Mostami Warszawskimi,
- Budowa drogi dla pieszych i rowerów pod Mostem Szczytnickim,
- Budowa drogi dla pieszych i rowerów w ul. Okulickiego,
- Budowa drogi dla pieszych i rowerów na Bulwarze Dunikowskiego,
- Budowa drogi dla pieszych i rowerów w ul. Marszowickiej.

Nazwa zadania: Wyznaczenie śluz rowerowych

Cel zadania: Zapewnienie bezpieczeństwa komunikacji rowerowej i upłynnienie ruchu rowerowego

Lata realizacji: 2016

W roku 2016 zrealizowano: śluzy dla rowerów wyznaczano przy okazji budowy infrastruktury rowerowej (pasów ruchu dla rowerów, dróg dla rowerów), np.:

- Stawowa,
- Traugutta,
- Kazimierza Wielkiego,
- Nowy Świat.

Nazwa zadania: Budowa wyniesionych przejść dla pieszych i przejazdów dla rowerzystów

Cel zadania: Poprawa bezpieczeństwa pieszych i rowerzystów na przejazdach dla rowerzystów i przejściach dla pieszych

Lata realizacji: 2016

W roku 2016 zrealizowano:

- wyniesienie przejścia dla pieszych i przejazdu dla rowerzystów na wlocie ul. Pocztowej do al. Wiśniowej,
- wyniesienie przejścia dla pieszych i przejazdu dla rowerzystów na wlocie ul. Litomskiej do ul. Zachodniej,
- wyniesienie przejścia dla pieszych na skrzyżowaniu ul. Nowodworskiej i Wojrowickiej,
- wyniesienie przejścia dla pieszych i przejazdu dla rowerzystów na wlocie ul. Zaolziańskiej do ul. Powstańców Śląskich,
- wyniesienie przejścia dla pieszych i przejazdu dla rowerzystów na wlocie ul. Szybowcowej do ul. Na Ostatnim Groszu,
- wyniesienie przejścia dla pieszych i przejazdu dla rowerzystów na wlocie ul. Kraszewskiego do ul. Reymonta.

Nazwa zadania: Budowa pasów ruchu dla rowerów

Cel zadania: Kształtowanie nowych połączeń oraz spinanie istniejącej sieci tras rowerowych

Lata realizacji: 2016

W roku 2016 zrealizowano:

- Wyznaczenie pasów ruchu dla rowerów w ul. Nowy Świat,
- Wyznaczenie pasów ruchu dla rowerów w ul. Kazimierza Wielkiego,
- Wyznaczenie pasów ruchu dla rowerów w ul. Stawowej,
- Wyznaczenie pasów ruchu dla rowerów w ul. Powstańców Śląskich,
- Wyznaczenie pasów ruchu dla rowerów w ul. Sokolej.

Nazwa zadania: Strefowe uspokojenie ruchu

Cel zadania: Poprawa bezpieczeństwa niechronionych uczestników ruchu oraz uporządkowanie parkowania

Lata realizacji: 2016

W roku 2016 zrealizowano: wprowadzono strefowe uspokojenie ruchu na obszarze ograniczonym ulicami Sądowa, Podwale, Łąkowa, Kościuszki.

Nazwa zadania: Budowa stojaków rowerowych

Cel zadania: Zwiększenie ilości stojaków rowerowych

Lata realizacji: 2016

W roku 2016:

Zamontowano ok. 50 stojaków rowerowych w ramach projektów budowy infrastruktury rowerowej oraz w ramach projektu uspokojenia ruchu.

Osiągnięto następujące efekty: Zwiększenie dostępności miejsc z wygodnymi i bezpiecznymi stojakami rowerowymi.

Zadania związane z edukacją i promocją:

- Przeprowadzono w szkołach we Wrocławiu akcję edukacyjno-promocyjną „Rowerowa szkoła”, w ramach której w piętnastu klasach uczniowie wysłuchali prelekcji na temat roweru jako środka komunikacji oraz zasad bezpiecznego korzystania z roweru w ruchu miejskim. Dodatkowo w 6 szkołach przeprowadzono audyty rowerowe (analiza szkoły pod kątem barier w rozwoju ruchu rowerowego),
- W 24 szkołach przeprowadzono akcję "Rowerowy maj". Akcja miała na celu promocję roweru jako środka komunikacji wśród najmłodszych mieszkańców Wrocławia. W akcji udział wzięło ponad 7,5 tysiąca dzieci. Podczas jednego miesiąca uczestnicy odbyli ponad 35 tysięcy podróży do i ze szkoły,
- Urząd Miejski Wrocławia przeprowadził na terenie miasta Wrocławia rywalizację European Cycling Challenge. Jest to rywalizacja pomiędzy mieszkańcami europejskich miast w jak największej ilości przejechanych kilometrów na rowerze. Wrocław zajął II miejsce na 50 miast biorących udział w ECC,
- Przeprowadzono badania natężenia ruchu rowerowego. Pomiary ruchu rowerowego wykonywane są cyklicznie co dwa lata począwszy od 2006 r.,
- Współorganizowano Wrocławskie Święto Rowerzysty, tj. wspólny przejazd ulicami miasta wielotysięcznego pelotonu rowerzystów połączony z piknikiem rodzinnym w parku Tołpy,
- Współpraca przy drugiej edycji "Rowerowych Twarzy Wrocławia" - kampanii promującej codzienną jazdę rowerem,
- Współpraca przy czwartej edycji Bike Days - festiwalu filmów rowerowych,
- Opracowanie wideo poradników rowerowych,
- Działania rowerowe przy Europejskiej Stolicy Kultury - przejazd, spotkanie z przedstawicielami Arhus.

PROJEKT: „JESTEM EUROPEJCZYKIEM – ROLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO W MOIM ŻYCIU”

Projekt dofinansowany ze środków Parlamentu Europejskiego (50%) miał charakter edukacyjno-kulturalno-społeczny i był częścią oficjalnego programu Europejskiej Stolicy Kultury Wrocław 2016. Adresatami byli uczniowie wrocławskich szkół ponadgimnazjalnych, a głównymi celami projektu było upowszechnianie wiedzy o Parlamencie Europejskim oraz zdobywanie umiejętności tworzenia filmów. W ramach projektu młodzież z wrocławskich szkół pisała scenariusze filmów krótkometrażowych dotyczących powiązań między działalnością Parlamentu Europejskiego, a codziennym życiem młodych ludzi. Na podstawie 10 scenariuszy wybranych przez jury uczniowie - przy wsparciu profesjonalnej ekipy filmowej - zrealizowali krótkie filmy, które zostały zaprezentowane szerokiej publiczności poprzez stronę internetową projektu oraz podczas Ceremonii Finałowej.

Jury Konkursowe wybrało trzy najlepsze filmy, także widzowie poprzez głosowanie internetowe przyznali swoją nagrodę.

Nagrody wręczono podczas Ceremonii Finałowej w Hali Stulecia, w której wzięło udział ponad 3 tys. uczniów wrocławskich szkół. Gościem specjalnym był zdobywca Oscara Pan Paweł Pawlikowski.

Rzeczowa realizacja projektu obejmuje okres od 1 lipca 2015 r. do 30 kwietnia 2016 r.

Całkowity budżet projektu – 115 005 euro.

Dofinansowaniu ze środków Parlamentu Europejskiego – 57 502 euro.

PROJEKT: KARDYNAŁ KOMINEK – ZAPOMNIANY OJCIEC POJEDNANIA EUROPEJSKIEGO

Realizacja projektu „Kardynał Kominek – zapomniany ojciec pojednania europejskiego”, obejmuje przygotowanie i przeprowadzenie w Watykanie, Berlinie, Wrocławiu i Brukseli wystawy poświęcona kard. Bolesławowi Kominkowi z okazji 50-tej rocznicy orędzia biskupów polskich do biskupów niemieckich. Orędzie, którego głównym autorem był Metropolita Wrocławski kardynał Kominek miało ogromne znaczenie w procesie pojednania polsko-niemieckiego, przez co przyczyniło się również do integracji całej Europy po II wojnie światowej. Poprzez swój europejski wymiar i znaczenie dla budowania dialogu pomiędzy różnymi kulturami projekt doskonale wpisał się w obchody Europejskiej Stolicy Kultury 2016 we Wrocławiu.

Projekt był realizowany w partnerstwie z firmą Temopra S.A. – operatorem Muzeum Europy w Brukseli oraz Fundacją Stiftung Zukunft Berlin. Projektowi towarzyszyły liczne działania edukacyjne.

W roku 2016 przeprowadzono następujące działania:

- organizacja i przeprowadzenie Wystawy w Berlinie (26 lutego – 8 kwietnia 2016 r.),
- organizacja i przeprowadzenie Wystawy we Wrocławiu (13 maja – 23 września 2016 r.).

Okres realizacji Projektu - sierpień 2014 r. – czerwiec 2017 r.

Całkowity budżet projektu – 656 567 euro.

Dofinansowaniu ze środków Programu „Kreatywna Europa” – 200 000 euro.

PROJEKT: OPRACOWANIE PUBLIKACJI NAUKOWEJ „KULTURA A PRAWA CZŁOWIEKA WROCŁAWSKIE KOMENTARZE”

W ramach Projektu w roku 2016 opracowano i wydano publikację „Kultura a prawa człowieka: Wrocławskie Komentarze”, która stanowi przewodnik po zagadnieniach związanych z prawami człowieka w kontekście szeroko pojętej „kultury”. Publikacja została opracowana przez ARCult Media w ramach wrocławskiego programu Europejskiej Stolicy Kultury 2016 pod patronatem Gabrielli Battaini-Dragoni, zastępcy Sekretarza Generalnego Rady Europy, we współpracy z blisko setką ekspertów z Europy i całego świata. „Wrocławskie Komentarze” stanowią analizę zagadnień prawnych i politycznych konsekwencji związanych z ochroną praw człowieka i różnorodności kulturowej, z uwzględnieniem tematów takich jak wolność, sztuka, dziedzictwo i media, prawa religijne i językowe, ochrona mniejszości i innych grup wrażliwych oraz wiele innych.

Komentarze mają pionierski charakter ponieważ jak dotąd nie wydano publikacji, która w kompleksowy sposób podsumowuje i omawia najważniejsze wnioski wynikające z instrumentów prawnych, orzecznictwa oraz opinii dominujących w literaturze przedmiotu, z uwzględnieniem istotnych stanowisk odmiennych. Publikacja ma służyć jako przyjazne dla użytkownika narzędzie pomocne w codziennej pracy prawodawców i osób podejmujących decyzje na różnych szczeblach prawnych, administracyjnych i politycznych oraz wszystkich zajmujących się tematyką kultury i praw człowieka.

W dniu 14 listopada 2016 r. w Siedzibie ESK w Bar Barze odbyło się wydarzenie inauguracyjne – prezentujące publikację.

Okres realizacji Projektu - grudzień 2014 r. – marzec 2017 r.

Całkowity budżet projektu – 537 396 zł.

PROJEKT: ORGANIZACJA MIĘDZYNARODOWEJ KONFERENCJI DIVERCITY – CITY FOR ALL

Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju jako Operator programu „Rozwój miast poprzez wzmocnienie kompetencje jednostek samorządu terytorialnego, dialog społeczny oraz współpracę z przedstawicielami społeczeństwa obywatelskiego” realizowanego w ramach Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego zaprosiło Miasto Wrocław do udziału w grupie roboczej DiverCity II (kontynuacja Projektu). Liderem projektu jest Ministerstwo Rozwoju natomiast jego partnerami są: Miasto Wrocław, Miasto Łódź oraz ośrodki miejskie z Norwegii oraz Islandii. Celem głównym realizacji projektu jest wypracowanie ścieżek dojścia i modelowych przykładów dobrych praktyk ilustrujących poszczególne etapy ścieżek związanych z tematami wiodącymi, takimi jak: angażowanie podmiotów prywatnych w finansowanie działań rewitalizacyjnych, angażowanie mieszkańców w aktywne działania rewitalizacyjne na obszarach o niskim kapitale społecznym, włączanie społeczności lokalnej i podmiotów prywatnych w działania służące poprawie jakości środowiska miejskiego na obszarach rewitalizowanych.

Zakres rzeczowy Projektu w roku 2016: zorganizowano i przeprowadzono warsztaty eksperckie poświęcone następującym tematom:

- Finansowanie działań rewitalizacyjnych. Udział wydelegowanych przez Miasto ekspertów w warsztatach przeprowadzonych w Łodzi,
- Przygotowanie i przeprowadzenie w dniach 26 – 27.09.2016 r. Konferencji „DiverCity II – The City for All” - podsumowującej prace zespołów ekspertów.

Od listopada 2016 r. trwają prace przygotowawcze do III edycji projektu.

Całkowity budżet projektu – 313 500 zł.

Dofinansowanie ze środków EOG – 253 500 zł.

PROJEKT: ORGANIZACJA MIĘDZYNARODOWEJ „KONFERENCJI EUROPEJSKIEJ”

W ramach Europejskiej Stolicy Kultury w dniach 21-22 października 2016 r. w Kinie Nowe Horyzonty przygotowano i przeprowadzono „Konferencję Europejską”. Organizatorami wydarzenia było Miasto Wrocław oraz europejska inicjatywa „A Soul for Europe”.

Celem konferencji, w której wzięło udział ponad 120 uczestników z Polski i zagranicy (m.in. Niemcy, W. Brytania, Holandia, Hiszpania, Cypr, Macedonia, Chorwacja, Gruzja, Mołdawia), była dyskusja o roli miast i regionów w procesie integracji europejskiej, ze szczególnym uwzględnieniem znaczenia kultury dla budowania europejskiego społeczeństwa obywatelskiego. Omówione zostały m.in. możliwości rozszerzenia obszarów Agendy Miejskiej Unii Europejskiej o działania w zakresie polityki kulturalnej, analizowano także funkcjonowanie programu Europejskiej Stolicy Kultury.

W dyskusjach panelowych wzięli udział prezydenci miast, przedstawiciele społeczeństwa obywatelskiego, reprezentanci instytucji europejskich, kuratorzy ESK Wrocław 2016 oraz przedstawiciele przyszlých Europejskich Stolic Kultury i międzynarodowi eksperci.

PROJEKT: „SOLIDARNOŚĆ NORWESKO-POLSKA”

Projekt „Solidarność Norwesko-Polska” realizowany był w ramach Europejskiej Stolicy Kultury 2016 we Wrocławiu. Finansowany ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2009-2014 i Norweskiego Mechanizmu Finansowego miał na celu prezentację relacji między narodem norweskim i polskim w oparciu o przypomnienie historii i działalności organizacji Solidaritet Norge – Polen (SNP, Solidarność Norwesko – Polska). Partnerami Projektu były MKiDN, OPIP, Fundacja Bente Kahan.

W ramach projektu przeprowadzono badania naukowe, przygotowano i przeprowadzono 13 grudnia 2016 r. konferencję, w której wzięli udział zaproszeni czołowi działacze SNP, oraz Wystawę pt. „Pamiętajmy o Polsce” która w dniach 13 grudnia 2016 r. – 28 lutego 2017 r. jest udostępniana zwiedzającym w Centrum Historii Zajezdnia. Ponadto w ramach Projektu jako wydarzenie towarzyszące odbył się „Festiwal Solidarności Norwesko – Polskiej” - cykl wydarzeń kulturalnych (koncerty, spektakl teatralny oraz wernisaż wystawy) w dniach 10 – 13 grudnia 2016 r.

Całkowity budżet projektu – 1 115 588 zł.

Dofinansowanie ze środków EOG – 1 109 883 zł.

PROJEKT: ELEKTRYCZNY AUTOBUS DLA WROCŁAWIA

Celem głównym projektu było wprowadzenie autobusów elektrycznych do taboru przewoźnika miejskiego. W dniu 24 lutego 2016 r. została sporządzona Karta zamknięcia projektu. Raport końcowy zawierał najważniejszą konkluzję w postaci wniosku i rekomendacji: warto zastosować pełno-skalowe rozwiązanie wdrożenia autobusów elektrycznych, wówczas gdy rozwój technik magazynowania energii pozwoli co najmniej dwukrotnie zwiększyć pojemność akumulatorów przy nie zwiększaniu ich masy i objętości.

PROJEKT: BARKA

Celem głównym projektu była najbardziej efektywna sprzedaż zestawu pływającego Westerplatte II, w skład którego wchodziła barka oraz pchacz.

W ramach projektu zostało zrealizowane: przygotowano i wybrano najbardziej efektywną formę sprzedaży, przygotowano procedurę i dokumentację sprzedaży zestawu. Sporządzono wycenę rzeczoznawcy, opublikowano ogłoszenie, przeprowadzono procedurę przetargową. W związku z brakiem ofert, przygotowano alternatywną metodę zagospodarowania zestawu pływającego oraz ją wdrożono. W związku z powstaniem nowego Ministerstwa Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej postanowiono przekazać nieodpłatnie zestaw pływający Ministerstwu, które zamierzało wykorzystać statek do celów jakich służył pierwotnie czyli kształcenia w zawodzie technik żeglugi śródlądowej.

PROJEKT: KOORDYNACJA DZIAŁAŃ ZWIĄZANYCH Z RZEKAMI PRZEPLYWAJĄCYMI PRZEZ WROCŁAW

Celem głównym projektu jest rozwój zagadnień związanych z rzekami przepływającymi przez Wrocław i upowszechnienie ich znaczenia mieszkańcom i użytkownikom miasta, a także propagowanie spędzania w ich okolicy czasu wolnego. W 2016 r. działania skupiały się przede wszystkim na definiowaniu Wrocławia, jako Miasta które będzie przyjaznym miejscem dla wypoczynku nad wodą, rekreacji oraz sportów wodnych. Wzmocnienie znaczenia drogi wodnej, nie tylko w centrum miasta wymagało wypracowania kompromisu, pomiędzy wieloma podmiotami. Monitorowania wymagały tematy lokalizacji miejsc dla organizacji rekreacji i odpoczynku w bezpośrednim sąsiedztwie rzeki. Dużą rolę w zadaniach koordynatora ds. rzek odgrywa edukacja i kształtowanie tzw. kultury nad wodą, gdyż wiele kwestii ma swoje źródło w postawach mieszkańców. Zadaniem projektu jest silna potrzeba łączenia szlaków, bulwarów w spójny system komunikacyjny, aby zachowały ciągłość wzdłuż rzeki. Zachowanie ciągłości oraz uwzględnienie aspektów rekreacyjnych tudzież dodanie elementów zieleni spowoduje, iż takie miejsca staną się wyjątkowym punktem na mapie miasta. Monitoring przyszłych inwestycji pod kątem spójności, zbieranie informacji od mieszkańców, szukanie barier, które często przy stosunkowo niewielkich nakładach można wyeliminować. Miasto nad wodą ciągle nie jest wystarczająco przyjazne dla mieszkańców i musimy jeszcze mocniej zaznaczyć priorytet tych zadań. W szerszej perspektywie powstanie spójna strategia rozwoju terenów nabrzeży oraz samych rzek w mieście. Ważnymi tematami są propozycje ewentualnych tras tramwaju wodnego i wskazania miejsc wodowania jednostek.

PROJEKT: SZKOŁA W AGLOMERACJI

Celem projektu jest pozyskanie środków z RPO WD na lata 2014-2020 mających na celu podniesienie jakości edukacji w szkołach i przedszkolach we Wrocławiu poprzez podniesienie kompetencji zawodowych nauczycieli, kompetencji kluczowych uczniów w szkołach i przedszkolach oraz zwiększenie liczby miejsc w edukacji przedszkolnej w obszarze ZIT WrOF. Projekt podzielno na dwa obszary obejmujące edukację szkolną i edukację przedszkolną. W wyniku przeprowadzonej diagnozy we wrocławskich szkołach z umiejętności uczniów z zakresu matematyki, które w wielu szkołach nie były satysfakcjonujące, podjęto czynności zmierzające do wdrożenia rozwiązań w zakresie zapewnienia świadczenia wysokiej jakości usług we wrocławskich szkołach oraz

pozyskania dofinansowania na ten cel. W przedszkolach zaplanowano wprowadzenia zajęć dodatkowych z zakresu kompetencji kluczowych dzieci objęto programem szkoleń kadry pedagogicznej oraz w wybranych placówkach zwiększono liczbę miejsc przedszkolnych.

W ramach realizacji projektu podjęto współpracę z sąsiadującymi gminami, będącymi sygnatariuszami Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego. W ramach projektu złożono wnioski o dofinansowanie realizacji projektów realizowanych w partnerstwie w ramach RPO WD na lata 2014-2020 pn:

- „Matematyczne eksperymenty - poprawa jakości nauczania matematyki w szkołach podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych na obszarze 9 gmin należących do ZIT WrOF”. W związku z decyzją Instytucji Zarządzającej projekt nie otrzymał dofinansowania w ramach ogłoszonego naboru wniosków. Podjęto decyzję o ponownym aplikowaniu o środki zewnętrzne ponownie po dostosowaniu planu sieci szkół do reformy edukacji,
- „EDUKACJA i PARTNERSTWO BEZ BARIER - upowszechnienie i zapewnienie wysokiej jakości edukacji przedszkolnej poprzez utworzenie nowych miejsc wychowania przedszkolnego, organizację dodatkowych zajęć edukacyjnych dla dzieci oraz podnoszenie kwalifikacji nauczycieli w 16 wybranych placówkach na terenie WrOF (Wrocław, Kobierzyce, Sobótka, Miękinia, Oborniki Śląskie i Długołęka)”. Wartość projektu wynosi 8 676 630,85 zł, wartość otrzymanego dofinansowania wyniosła 7 375 136,21 zł,
- "Edukacja przedszkolna bez barier - upowszechnienie i zapewnienie wysokiej jakości edukacji przedszkolnej w Gminie Wrocław". Złożono wniosek o dofinansowanie projektu na całkowitą wartość 7 908 567,70 zł, planowana kwota otrzymania dofinansowania wyniosła 6 722 282,54 zł.

PROJEKT: NAUKA PROGRAMOWANIA W SZKOŁACH Z WYKORZYSTANIEM NARZĘDZI CYFROWYCH

Nauka programowania w szkołach z wykorzystaniem narzędzi cyfrowych to projekt, w ramach którego zaplanowano działania związane z nowoczesną infrastrukturą cyfrową w pracowniach przedmiotowych w wybranych szkołach podstawowych poprzez zakup komputerów i laptopów wraz z oprogramowaniem dydaktycznym, tablic multimedialnych, tabletów i robotów edukacyjnych do nauki programowania oraz wyposażenie pracowni w co najmniej jedno miejsce nauki, które będzie rozszerzone o możliwości pracy dla osoby niepełnosprawnej. W ramach projektu planuje się również podjęcie działań związanych z poszerzeniem możliwości edukacyjnych związanych z nauką programowania poprzez organizację zajęć dla uczniów w ramach zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych oraz podniesienie kompetencji nauczycieli poprzez realizację programów szkoleniowych dla nauczycieli. Złożono wniosek o dofinansowanie realizacji projektu w ramach RPO WD na lata 2014-2020. Wartość całkowita projektu wynosi 3 498 995, 88 zł, otrzymana wartość dofinansowania wyniosła 1 922 698,23 zł.

PROJEKT: PROGRAM REWITALIZACJI ZESPOŁU URBANISTYCZNEGO WUWA WE WROCŁAWIU

Projekt ma na celu przeprowadzenie rewitalizacji wzorcowego osiedla WUWA, które powstało w 1929 r. w ramach zorganizowanej przez Śląski Oddział Werkbundu wystawy „Mieszkanie i Miejsce Pracy” (Wohung und Werkraum Ausstellung). Osiedle WUWA jest unikatowe w skali światowej, ponieważ jest jednym z ośmiu wzorcowych osiedli, które powstały w Europie w końcu lat 20-tych i na początku lat 30-tych XX wieku. W ramach wystawy pokazano rozwiązania nowatorskie nie tylko w sferze architektonicznej, ale też funkcjonalnej i technologicznej, które miały ogromny wpływ na dalszy rozwój architektury mieszkaniowej.

W ramach projektu planowane jest uporządkowanie przestrzeni publicznych, w tym:

- wymiana nawierzchni ciągów pieszych i pieszo-jezdnymi,
- wykonanie elementów małej architektury, przede wszystkim ław betonowych,
- wykonanie nowych nasadzeń,

- wykonanie i wymiana oświetlenia,
- wykonanie makiety oryginalnych budynków wystawy.

W 2016 r., w ramach realizacji Projektu, przeprowadzono następujące zadania:

- został rozstrzygnięty przetarg na realizację inwestycji i podpisano umowę z wykonawcą,
- rozpoczęły się prace budowlane na terenie osiedla,
- został złożony wniosek o dofinansowanie projektu w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko (projekt znalazł się na liście rezerwowej).

W okresie objętym sprawozdaniem podpisano umowy:

- umowa nr 1/WUWA/WR/2016 z dnia 23.09.2016 r. pn. „Operat dendrologiczny dla projektu pn. Zagospodarowanie przestrzeni publicznych na historycznym osiedlu WUWA we Wrocławiu”,
- umowa nr WUWA/POIIS/1/2016 z dnia 07.09.2016 r. pn. „Opracowanie studium wykonalności dla projektu pn. Zagospodarowanie przestrzeni publicznych na historycznym osiedlu WUWA we Wrocławiu”,
- umowa nr WUWA/POIIS/2/2016 z dnia 07.09.2016 r. pn. „Opracowanie dokumentacji środowiskowej dla projektu pn. Zagospodarowanie przestrzeni publicznych na historycznym osiedlu WUWA we Wrocławiu”,
- umowa nr 02/RB/PN/WR/2016 z dnia 19.08.2016 r. pn. „Zagospodarowanie przestrzeni publicznych na historycznym osiedlu WUWA we Wrocławiu”.

PROJEKT: REWITALIZACJA MIASTA WROCŁAWIA

W okresie objętym sprawozdaniem podpisano 12 wskazań do realizacji:

- wskazanie do realizacji 1/16 z dnia 27.01.2016 r. pn. „Stałe monitorowanie problemów rewitalizacyjnych w okresie styczeń – grudzień 2016”,
- wskazanie do realizacji 2/16 z dnia 26.02.2016 r. pn. „WUWA – Prowadzenie realizacji inwestycji pn. Zagospodarowanie przestrzeni publicznych na historycznym osiedlu WUWA we Wrocławiu – etap I”,
- wskazanie do realizacji 3/16 z dnia 18.03.2016 r. pn. „Pełnienie roli gospodarza i koordynatora na skwerze aktywności miejskich u zbiegu ulic Paulińskiej i Rydygiera oraz wykonanie II etapu Mozaiki Nadodrza”,
- wskazanie do realizacji 4/16 z dnia 08.03.2016 r. pn. „Opracowanie LPR na lata 2016-2018 w związku z nowym okresem programowania i możliwością aplikowania o środki unijne z RPO WD 2014-2020 – etap III”,
- wskazanie do realizacji 5/16 z dnia 16.03.2016 r. pn. „Pełnienie funkcji gospodarza zespołu zabudowy Ruska 46 abc jako miejsca wydarzeń kulturalnych”,
- wskazanie do realizacji 6/16 z dnia 12.08.2016 r. pn. „Wprowadzenie funkcji managera kwartału na obszarze rewitalizacji Przedmieścia Oławskiego”,
- wskazanie do realizacji 7/16 z dnia 12.08.2016 r. pn. „Koordynacja działań rewitalizacji na Przedmieściu Odrzańskim”,
- wskazanie do realizacji 8/16 z dnia 12.08.2016 r. pn. „Koordynacja działań rewitalizacji na Przedmieściu Oławskim”,
- wskazanie do realizacji 9/16 z dnia 12.08.2016 r. pn. „Przygotowanie działań rewitalizacji na Przedmieściu Oławskim – Bank lokali”,
- wskazanie do realizacji 10/16 z dnia 12.08.2016 r. pn. „Przygotowanie działań rewitalizacji na Przedmieściu Oławskim – Nabrzeża Oławy”,
- wskazanie do realizacji 11/16 z dnia 12.08.2016 r. pn. „Przygotowanie działań rewitalizacji na Przedmieściu Oławskim – zagospodarowanie wnętrz podwórzowych”,
- wskazanie do realizacji 12/16 z dnia 12.08.2016 r. pn. „Przygotowanie działań rewitalizacji na Przedmieściu Oławskim i na Nadodrzu – projekty z Listy A LPR 2016-2018”.

W okresie objętym sprawozdaniem podpisano umowy:

- umowa nr RUS/POIIS/1/2016 z dnia 27.09.2016 r. pn. „Opracowanie dokumentacji środowiskowej dla projektu pn Ruska 46 –przestrzeń dla kultury”,
- umowa nr RUS/POIIS/2/2016 z dnia 27.09.2016 r. pn. „Przeprowadzenie badania rynku oraz sporządzenie analizy popytu dla projektu pn Ruska 46 –przestrzeń dla kultury”,
- umowa nr RUS/POIIS/3/2016 z dnia 27.09.2016 r. pn. „Opracowanie studium wykonalności dla projektu pn Ruska 46 –przestrzeń dla kultury”,
- umowa nr 03/U/PN/WR/2016 z dnia 09.08.2016 r. pn. „Opracowanie dokumentacji projektowej dla zagospodarowania terenu nabrzeży rzeki Oławy na północnym brzegu rzeki Oławy pomiędzy ul. Szybka a Żabią Ścieżką w ramach realizacji zadania w ramach realizacji zadania Program Rewitalizacji Przedmieścia Oławskiego we Wrocławiu wraz z uzyskaniem decyzji o pozwoleniu na budowę”,
- umowa nr 1/WR/2016 z dnia 18.08.2016 r. pn. „Opracowanie dokumentacji środowiskowej na potrzeby aplikowania o dofinansowanie w ramach krajowych i regionalnych Programów Operacyjnych na lata 2014-2020”,
- umowa nr 2/WR/2016 z dnia 18.08.2016 r. pn. „Zagospodarowanie wnętrza podwórzowego w obrębie ulic Kniaziewiczza, Dąbrowskiego, Komuny Paryskiej we Wrocławiu”,
- umowa nr 3/WR/2016 z dnia 18.08.2016 r. pn. „Zagospodarowanie wnętrza podwórzowego w obrębie ulic Więckowskiego, Traugutta, Kościuszki we Wrocławiu”,
- umowa nr 4/WR/2016 z dnia 18.08.2016 r. pn. „Zagospodarowanie wnętrza podwórzowego w obrębie ulic Traugutta, Komuny Paryskiej, Prądyńskiego we Wrocławiu”,
- umowa nr 5/WR/2016 z dnia 18.08.2016 r. pn. „Zagospodarowanie wnętrza podwórzowego w obrębie ulic Świstackiego, Więckowskiego, Kościuszki, Brzeska we Wrocławiu”,
- umowa nr 6/WR/2016 z dnia 18.08.2016 r. pn. „Zagospodarowanie wnętrza podwórzowego w obrębie ulic Zgodnej, Komuny Paryskiej we Wrocławiu”,
- umowa nr 7/WR/2016 z dnia 18.08.2016 r. pn. „Zagospodarowanie wnętrza podwórzowego w obrębie ulic Pułaskiego, Kościuszki, Prądyńskiego we Wrocławiu”,
- umowa nr 8/WR/2016 z dnia 18.08.2016 r. pn. „Program udostępnienia lokali gminnych na Przedmieściu Oławskim we Wrocławiu”,
- umowa nr 9/WR/2016 z dnia 18.08.2016 r. pn. „Utworzenie wielofunkcyjnych miejsc aktywności społeczności lokalnej na Przedmieściu Oławskim we Wrocławiu”,
- umowa nr 10/WR/2016 z dnia 18.08.2016 r. pn. „Program zagospodarowania terenów nabrzeży rzeki Oławy we Wrocławiu”,
- umowa nr 11/WR/2016 z dnia 18.08.2016 r. pn. „Opracowanie dokumentacji projektowej, kosztorysu inwestorskiego z przedmiarami robót oraz specyfikacji technicznej wykonania i odbioru robót budowlanych na zadanie pn. remont i przebudowa lokali użytkowych położonych przy ulicy Traugutta 68P, 68L, 77 we Wrocławiu”,
- umowa nr 12/WR/2016 z dnia 18.08.2016 r. pn. „Opracowanie dokumentacji projektowej, kosztorysu inwestorskiego z przedmiarami robót oraz specyfikacji technicznej wykonania i odbioru robót budowlanych na zadanie pn. remont i przebudowa budynku oficynowego przy ulicy Traugutta 81 we Wrocławiu”,
- umowa nr 13/WR/2016 z dnia 18.08.2016 r. pn. „Opracowanie dokumentacji projektowej, kosztorysu inwestorskiego z przedmiarami robót oraz specyfikacji technicznej wykonania i odbioru robót budowlanych na zadanie pn. remont i przebudowa lokali użytkowych położonych przy ulicy Traugutta 61, Haukego Bosaka 8, Łukasińskiego 10 we Wrocławiu”,
- umowa nr 14/WR/2016 z dnia 18.08.2016 r. pn. „Opracowanie dokumentacji projektowej, kosztorysu inwestorskiego z przedmiarami robót oraz specyfikacji technicznej wykonania i odbioru robót budowlanych na zadanie pn. remont

- i przebudowa lokali użytkowych położonych przy ulicy Komuny Paryskiej 82/4, Prądyńskiego 20 we Wrocławiu”,
- umowa nr 15/WR/2016 z dnia 18.08.2016 r. pn. „Opracowanie dokumentacji projektowej, kosztorysu inwestorskiego z przedmiarami robót oraz specyfikacji technicznej wykonania i odbioru robót budowlanych na zadanie pn. zagospodarowanie 2 wnętrz podwórzowych na Przedmieściu Oławskim we Wrocławiu znajdujących się w obrębie ulic: Brzeska-Świstackiego-Więckowskiego, Komuny Paryskiej-Zgodna-Plac Zgody”.

PROJEKT: WDROŻENIE STRATEGII ZARZĄDZANIA OBSZAREM WPISANYM NA LISTĘ UNESCO

Celem realizacji projektu jest zapewnienie ochrony „wyjątkowej uniwersalnej wartości” Hali Stulecia oraz otaczającego ją obszaru wpisanego na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO dla dobra obecnie żyjących oraz jego przekazanie w stanie nienaruszonym przyszłym pokoleniom.

W ramach projektu jest wdrażany system zarządzania obszarem wpisanym na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO charakteryzujący się skutecznymi mechanizmami administracyjnymi oraz kontrolnymi, umożliwiającymi sprawne wywiązywanie się z zobowiązań wynikających z konwencji Światowego Dziedzictwa UNESCO.

W 2016 r. zostały zrealizowane poniższe zadania:

- zostało podpisane przez interesariuszy pierwszoplanowych porozumienie przyjmujące Plan zarządzania miejscem wpisanym na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO – Hala Stulecia we Wrocławiu,
- ostateczna wersja Planu zarządzania została wysłana do Narodowego Instytutu Dziedzictwa w Warszawie celem przekazania do UNESCO,
- został powołany Komitet Sterujący – odbyło się pierwsze posiedzenie,
- został podpisany Regulamin Komitetu Sterującego.

PROJEKT: KAWKA – LIKWIDACJA NISKIEJ EMISJI NA TERENIE WROCŁAWIA

Projekt ma na celu realizację portfela projektów służących ograniczeniu niskiej emisji i podnoszeniu efektywności energetycznej poprzez likwidację lokalnych źródeł ciepła, termomodernizację budynków wielorodzinnych, realizację systemu dotacji do wymiany lokalnych źródeł ciepła oraz towarzyszącej jej termomodernizacji budynków wielorodzinnych. Środki finansowe na dofinansowania działań zmierzające do likwidacji niskiej emisji wspierając wzrost efektywności energetycznej i rozwój rozproszonych odnawialnych źródeł energii Miasto Wrocław pozyskało z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Realizując powyższe w 2016 r. Miasto Wrocław wyremontowało i podłączyło do sieci ciepłowniczej i gazowniczej 15 kamienic stanowiących gminny zasób mieszkaniowy.

Oprócz działań remontowych prowadzonych na gminnym zasobie mieszkaniowym równolegle Miasto Wrocław prowadziło dla mieszkańców Wrocławia nabór wniosków o udzielanie dotacji celowej z budżetu Miasta do wymiany lokalnych źródeł ciepła na proekologiczne oraz towarzyszącej jej termomodernizacji w przypadku budynków wielorodzinnych, realizowany na zasadach określonych w Uchwale Nr LVIII/1486/14 Rady Miejskiej Wrocławia z 22 maja 2014 r. W 2016 r. w ramach ww. Programu podłączono do sieci ciepłowniczej 7 obiektów wspólnotowych.

W 2016 r. wymieniono około 1767 węglowych źródeł ciepła w tym piece kaflowe, kuchnie węglowe, etażowe, kotłownie lokalne (ok. 1512 sztuk w ramach Programu dotacyjnego, 255 sztuk w gminnym zasobie komunalnym).

W ramach Projektu prowadzono również kampanię edukacyjną pokazującą korzyści zdrowotne i społeczne z eliminacji niskiej emisji. Kampania skierowana była do mieszkańców Wrocławia. Poprzez prowadzenie licznych działań przybliżono mieszkańcom problem niskiej emisji, wyjaśniono znaczenie tych słów, wyjaśniono przyczyny powstania niskiej emisji oraz pokazano w jaki sposób emisja szkodliwych

pyłów i gazów wpływa nie tylko na jakość powietrza w mieście jak również na ich zdrowie.

Poprzez szeroko podjęte działania w mediach tj. prasie lokalnej (Gazeta Wrocławska, Gazeta Wyborcza Wrocław, Metro, Wrocław Nasze Miasto), w Radio Wrocław, Radio ZET Gold, czy miejskim portalu (wrocławska strona internetowa, facebook, Info KAWKA) poinformowano mieszkańców Wrocławia o skutkach spalania w węglowych piecach nieodpowiednim węglem, śmieciami, czy plastikowymi butelkami nie tylko w kontekście zdrowotnym, ale także edukacyjnym i ekonomicznym.

Chcąc zainteresować i przybliżyć problem szerszej grupie odbiorców, zwłaszcza tych zamieszkujących w miejscach szczególnie narażonych na problem zanieczyszczonego powietrza umieszczono reklamy na nośnikach Billbord, Citylight a także dokonano kolportażu ulotek, plakatów informujących o prowadzonym Programie KAWKA.

Ponadto w środkach komunikacji miejskiej tj. autobusy i tramwaje udostępniono na nośnikach ekranowych informację o możliwości ubiegania się o dofinansowanie na wymianę węglowych źródeł ciepła na proekologiczne.

Oprócz pośrednich działań, Miasto Wrocław również w sposób bezpośredni informowało o problemie niskiej emisji. Do działań tych należy zaliczyć bezpośrednie spotkania z mieszkańcami Wrocławia w tym Wspólnotami Mieszkaniowymi, Zarządcami i właścicielami nieruchomości, a także spotkania i warsztaty edukacyjne dla dzieci „Dzieci dla środowiska”.

Na Politechnice Wrocławskiej po raz kolejny odbyły się warsztaty Pracowania Miast „Wrocław Bez Smogu”. Partnerstwo w konferencji dotyczącej tematyki środowiskowej we Wrocławiu, połączone było z dyskusją specjalistów, naukowców, samorządowców i urzędników zajmujących się ochroną środowiska ze szczególnym uwzględnieniem kwestii zanieczyszczenia powietrza na terenie Wrocławia.

Reasumując, przeprowadzona przez Miasto szeroko zakrojona kampania miała na celu pokazanie i uświadomienie mieszkańcom Wrocławia, że dzięki ograniczeniu emisji pyłów i szkodliwych gazów z domowych pieców i kotłowni, jako społeczeństwo mamy szansę realizowania idei zrównoważonego rozwoju. Idei, której zadaniem jest trwała poprawa jakości życia, nie tylko współczesnych, ale i przyszłych pokoleń.

PROJEKT: „POZYSKANIE ŚWIADECTW EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ TZW. BIAŁYCH CERTYFIKATÓW”

Celem realizowanego przez Miasto Wrocław projektu było uzyskanie świadectw efektywności energetycznej tzw. białych certyfikatów. Rozstrzygnięty we wrześniu 2015 r. przetarg pozwolił wybrać podmiot, który na podstawie udzielonego pełnomocnictwa przystąpił do ogłoszonego dnia 29 grudnia 2015 r. przez Prezesa URE przetargu. Podmiot ten w ramach ogłoszonego przetargu uzyskał białe certyfikaty za przedsięwzięcia już wykonane, czyli takie które służyły poprawie efektywności energetycznej polegające na przebudowie lub remontach gminnych budynków w zakresie ocieplenia ścian, dachów, wymianie stolarki okiennej, drzwiowej. W 2016 r. podmiot ten wypłacił Gminie wynagrodzenie za prawo dysponowania przedsięwzięciami służącymi poprawie efektywności energetycznej zrealizowanymi przez Miasto Wrocław.

PROJEKT: EUROPEJSKA STOLICA KULTURY 2016 – KOORDYNACJA REALIZACJI PROJEKTÓW

Ze względu na konieczność zaplanowania wszystkich działań, które były realizowane w 2016 r. w ramach ESK, a także skoordynowania ich z wydarzeniami planowanymi w Mieście poza ESK, powstała aplikacja, w której prowadzony jest kalendarz imprez planowanych we Wrocławiu w latach 2015-2017.

Aplikacja jest narzędziem roboczym, umożliwiającym przeglądanie, filtrowanie danych o projektach ESK i spoza ESK oraz sporządzanie raportów w oparciu o określone kryteria. Prezentacja projektów przyjmuje formę tabelaryczną lub graficzną. Dane o projektach mogą być aktualizowane, jest również możliwość dodawania nowych pozycji. Aplikacja jest ponadto zsynchronizowana z Systemem Informacji Przestrzennej, dzięki czemu istnieje możliwość przeglądania lokalizacji projektów na mapach z systemu w celu koordynacji i szybkiego reagowania na ewentualne konflikty lokalizacyjne.

Aplikacja została wykonana w 2015 r. przez Centrum Usług Informatycznych. W roku 2016 narzędzie zostało wzbogacone o dodatkowe funkcjonalności, tj. możliwość dodawania i filtrowania danych dot. frekwencji podczas wydarzeń ESK.

Ponadto spośród setek projektów wyodrębniono kilka takich, które mają kluczowe znaczenie dla ESK, a jednocześnie są bardzo trudne do realizacji i wymagają wielu uzgodnień z różnymi podmiotami. Koordynację zadań związanych z realizacją tych projektów i będących w obszarze działania Urzędu Miejskiego i jednostek mu podległych przekazano do koordynacji przez Biuro Zarządzania Projektami.

PROJEKT: WROCŁAWSKIE KOOPERATYWY MIESZKANIOWE

Celem realizacji projektu jest opracowanie, rozpowszechnienie i pilotażowe wdrożenie modelu realizacji kooperatyw mieszkaniowych we Wrocławiu jako alternatywnej formy budownictwa mieszkaniowego. W Europie kooperatywy mieszkaniowe realizowane są od wielu lat. W Polsce, jak dotąd, są mało znane. Dostrzegając zalety tej formy budownictwa mieszkaniowego, narodził się pomysł, aby zaszczerpić ją również we Wrocławiu. Pierwsze kooperatywy mają powstać na modelowym osiedlu mieszkaniowym Nowe Żerniki (WuWA2).

Działania Miasta w zakresie projektu są realizowane w dwóch obszarach:

- rozpowszechnianie i promowanie idei kooperatyw mieszkaniowych,
- wsparcie organizacyjne dla kooperatyw, m.in. opracowanie modelu prawnego, udostępnienie koncepcji architektonicznych, organizowanie przetargów na działki pod kooperatywy, rozmowy z bankami na temat kredytowania kooperatyw, itp.

Jest wiele kwestii formalnych i finansowych, które utrudniają zrealizowanie inwestycji w formie kooperatywy mieszkaniowej. Jedyne wzorce z jakich można korzystać w tym obszarze pochodzą z zagranicy i nie da się wprost przenieść ich na polski grunt. Jednak szereg zalet kooperatyw zarówno dla indywidualnych inwestorów, jak i dla całego społeczeństwa, nie pozwala pominąć tego obszaru w planowaniu rozwoju Miasta.

W latach 2014-2016 został przeprowadzony pilotaż projektu, w ramach którego w 2016 r. wykonano następujące prace:

- promocja kooperatyw, w tym m.in. udział w targach mieszkaniowych, spotkaniach branżowych, prowadzenie strony internetowej i profilu na portalu społecznościowym, kontakty z mediami i administratorami branżowych portali internetowych, promocja podczas miejskich imprez, itp.,
- spotkania z potencjalnymi kooperatywami i wspieranie w różnych obszarach kooperatyw, które już powstały,
- monitorowanie postępów prac związanych z realizacją kooperatyw na Nowych Żernikach.

PROJEKT: KOORDYNACJA ZADAŃ W RAMACH RUCHU PIESZEGO WE WROCŁAWIU

Za koordynację projektu odpowiada osoba zatrudniona na stanowisku ds. rozwoju przestrzeni publicznej dla ruchu pieszego. W roku 2016 najważniejszymi zadaniami objętymi projektem było:

- ustalenie zasad funkcjonowania wydzielonej części budżetu Miasta dedykowanej inwestycjom pieszym (Program ruchu pieszego), w tym przyjmowanie i uczestnictwo w rozpatrywaniu (ocenie) wniosków zewnętrznych,
- koordynacja zadań inwestycyjnych realizowanych w ramach Programu ruchu pieszego (budowa 3 przejść na wyspę centralną Ronda Reagana, budowa sygnalizacji na przejściu przez ul. Powstańców Śląskich przy Sokolej; wykonanie lub kompleksowy remont ciągów pieszych na fragmentach ulic: Blacharskiej, Bystrzyckiej, Kowalskiej, Lwowskiej, Międzydrojskiej, Powstańców Śląskich, Zatorskiej; budowa łączników: Braniewska-Warmińska i Stodolna-Suwalska, zagospodarowanie terenu przy ul. Szybowcowej i Lotniczej; dokończenie dostosowania traktu pieszego w Rynku do potrzeb osób niepełnosprawnych),
- uczestnictwo w zespołach i naradach technicznych związanych z projektowanymi zadaniami, obejmującymi swym zakresem budowę lub przebudowę ciągów pieszych i pieszo rowerowych (m.in. Trasa Autobusowo-Tramwajowa na Nowy Dwór,

- przebudowa ul. Buforowej, budowa ciągu pieszo-rowerowego wzdłuż ul. Konduktorskiej, budowa ciągów pieszych wzdłuż ul. Opatowickiej),
- opracowanie szczegółowej specyfikacji oraz dokumentacji niezbędnej do stworzenia Wrocławskich standardów kształtowania przestrzeni publicznej dla ruchu pieszego (planowane na 2017 r.),
- uczestnictwo w spotkaniach Miejskiej Komisji Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego – przedstawianie i uczestnictwo w opiniowaniu wniosków dotyczących organizacji ruchu w zakresie bezpieczeństwa pieszych,
- uczestnictwo w spotkaniach komisji sygnalizacyjnej, przedstawianie wniosków z zakresu optymalizacji sygnalizacji drogowej na przejściach dla pieszych (m.in. w ciągu ulic: Grabiszyńskiej, Legnickiej, Borowskiej),
- uczestnictwo w przygotowaniach i realizacji obchodów Europejskiego Tygodnia Mobilności, w tym prowadzenie warsztatów dla dzieci szkolnych z zakresu ruchu pieszego,
- współdziałanie w ramach krajowej sieci Civitas CIVINET POLSKA, w ramach której m.in. przeprowadzono badania ruchu pieszego w wybranych punktach Wrocławia,
- opiniowanie projektów dotyczących ruchu pieszego złożonych we Wrocławskim Budżecie Obywatelskim.

PROJEKT: DESTINATION IMAGINATION – AKADEMIA KREATYWNOSĆCI

Realizacja projektu została zakończona w kwietniu 2016 r. W ramach prowadzonych działań odbyła się we Wrocławiu pierwsza Olimpiada Kreatywności - Destination Imagination w terminie 7-8 marca 2015 r. we Wrocławskim Centrum Kongresowym przy Hali Stulecia. W zawodach wzięły udział 122 drużyny z całej Polski oraz goście z Ukrainy, Niemiec, Chin, Singapuru, Stanów Zjednoczonych, Turcji i Izraela.

Przeszkolonych zostało 79 nauczycieli klas 1-3 z 31 szkół podstawowych. W klasach pierwszych uruchomiono innowacyjne w skali kraju lekcje twórczości. Ich realizacja była monitorowana do kwietnia 2016 r. Zajęcia będą stopniowo wprowadzane w kolejnych etapach edukacyjnych.

Projekt został nagrodzony **złotym medalem** Polish Project Excellence Award przyznawanym przez International Project Management Association za najlepiej zarządzany projekt w Polsce.

PROJEKT: POPULARYZOWANIE SPORTÓW WCHODZĄCYCH W SKŁAD WORLD GAMES 2017 WE WROCŁAWSKICH PLACÓWKACH OŚWIATOWYCH

Rok szkolny 2016/2017 został ogłoszony Rokiem Igrzysk World Games 2017. W ramach zajęć dzieci i młodzież, w profesjonalnych warunkach, uprawiają dyscypliny The World Games m.in. squash'a, badmintona oraz kręgle.

Biegi na orientację – Projekt „Orientuj się” jest skierowany do szkół podstawowych i gimnazjalnych. W 2016 r. w zajęciach wzięły udział 233 klasy, tj. 5825 uczniów z 27 szkół. Szkoły otrzymały profesjonalne mapy swoich placówek. Przeszkoleni zostali nauczyciele w-fu. Dzieci i młodzież została zapoznana z dyscypliną i ideą The World Games 2017. W ramach lekcji w-fu zostały zorganizowane dla uczniów zajęcia z trenerami biegów na orientację.

Kontynuacja spotkań w placówkach oświatowych z dyscyplinami The World Games – Roadshow Flagi The World Games 2017. Oprócz uroczystej ceremonii przekazania Flagi przez reprezentację szkoły lub przedszkola, dzieci bawią się dyscyplinami The World Games 2017 w przygotowywanym dla nich miasteczku sportowym. Celem przedsięwzięcia jest dotarcie do jak największej liczby dzieci, rodziców oraz nauczycieli i przybliżenie im sportów TWG2017 w formie zabawy. To także zachęta, by do zajęć w-fu włączyć rzadziej trenowane w szkołach dyscypliny – bule, Ultimate Frisbee, Korfbal i Unihokej.

Mali Wspaniali - to projekt regularnych treningów ogólnorozwojowych z elementami sztuk walki dla przedszkolaków. Treningi zostały zorganizowane we wszystkich przedszkolach we Wrocławiu. Patronką programu jest Anna Lewandowska, Ambasadorka The World Games 2017. Zajęcia odbywają się raz w tygodniu i trwają około 30 minut. Dzieci poznają nie tylko podstawy sztuk walki, ale także z zasadami fair play i regułami

zdrowego odżywiania. Na początku i końcu roku szkolnego dzieci biorą udział we Wrocławskim Teście Przedszkolaka, który sprawdza ich postępy i rozwój fizyczny.

Futbol flagowy - to bezpieczna, bezkontaktowa i koedukacyjna odmiana futbolu amerykańskiego. W roku szkolnym 2016/2017 realizowany jest program zajęć z futbolu flagowego w szkołach podstawowych i gimnazjalnych. Dzięki temu uczestnicy mają okazję trenować z trenerami i zawodnikami Panthers Wrocław przez 1,5 godziny co tydzień. Zajęcia odbywają się w 12 szkołach – sześciu podstawowych i sześciu gimnazjach. Projekt obejmuje szkolenie nauczycieli wychowania fizycznego, którzy asystują zawodnikom i trenerom Panthers Wrocław podczas zajęć.

Projekt „Korfball - drużyna przyjaciół” – skierowany jest do gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych. Projekt realizowany jest w sześciu szkołach (3 gimnazja i 3 szkoły ponadgimnazjalne) we Wrocławiu. W pierwszych dwóch tygodniach września odbyły się szkolenia dla nauczycieli Wychowania Fizycznego z wybranych szkół, w trakcie którego poznali zasady gry, sposoby rozgrzewki i historię samej dyscypliny. Do uczestniczących w programie szkół trafił profesjonalny sprzęt – kosze, piłki i wózki transportowe. Projekt będzie realizowany do czerwca 2017 r.

PROJEKT: KREATYWNY WROCLAW

Projekt uruchomiony po bardzo dobrych wynikach pilotażu. W ramach działań zorganizowano Olimpiadę Kreatywności, która odbyła się w Hali Orbita i Kompleksie Wyższej Szkoły Edukacja w dniach 1-3 kwietnia 2016 r. Wzięło w niej udział 2000 uczestników z Polski i zagranicy (USA, Chiny, Turcja, Węgry, Ukraina).

Zorganizowane zostały szkolenia przygotowujące nauczycieli do prowadzenia lekcji kreatywności. Przeszkolonych zostało 82 nauczycieli wychowania przedszkolnego oraz 78 nauczycieli ze szkół podstawowych z poziomu 4-6. Zajęcia wdrożono w 41 przedszkolach i w 33 szkołach podstawowych.

W uznaniu zasług i docenieniu rozwoju kreatywności, Wrocław uzyskał prawo do organizowania międzynarodowej edycji imprezy – International Invitational 2017. W 2016 r. trwały przygotowania do przeprowadzenia wydarzenia.

PROJEKT: WDROŻENIE APLIKACJI EXPLAIN EVERYTHING

Aplikacja stworzona przez wrocławski Start Up – jest to tablica interaktywna służąca do tworzenia oraz przeglądania multimedialnych prezentacji edukacyjnych. Aplikacja odniosła światowy sukces. Jest powszechnie stosowana w edukacji m.in. w USA, Danii, Australii. W ramach współpracy z Explain Everything przeprowadzono pilotażowe wdrożenie aplikacji w 5 wrocławskich szkołach. Przeszkolonych z obsługi aplikacji zostało 70 nauczycieli. Zajęcia w szkołach odbywały się w okresie od września do końca grudnia 2016 r. Na podstawie wyników pilotażu zostanie podjęta decyzja o dalszych działaniach.

POLITYKA I STRATEGIA INFORMACYJNA MIASTA

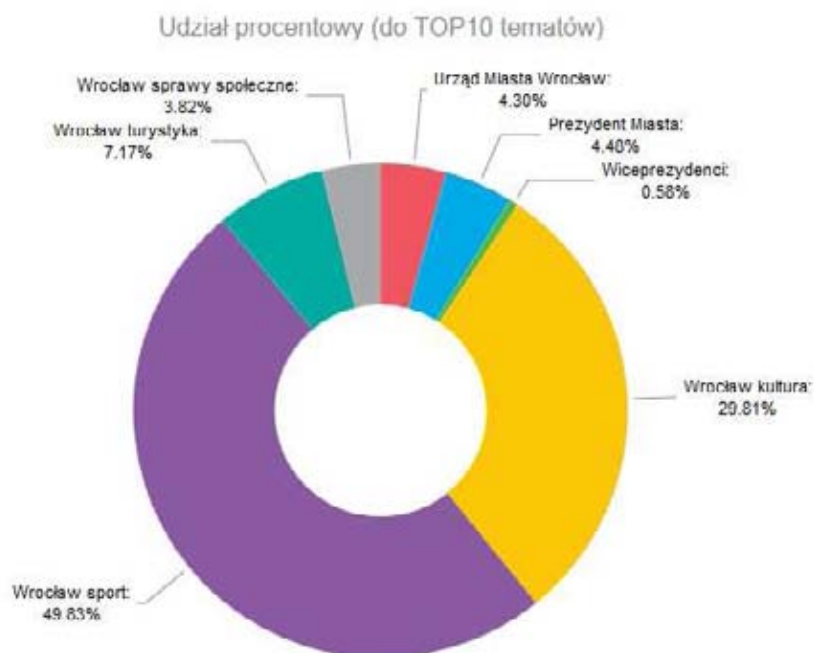
MONITORING MEDIÓW

W 2016 r. prowadzono monitoring mediów ze szczególnym uwzględnieniem prasy, stacji radiowych i telewizji, monitorowano również informacje umieszczane w portalach internetowych z naciskiem na portale lokalne.

Liczba ogólna wiadomości znalezionych w 7 najważniejszych tematach w 2016 r., przedstawia się następująco: Urząd Miasta Wrocław – **5 930**, Prezydent Miasta – **6 178**, Wiceprezydenci – **806**, Wrocław Kultura – **41 136**, Wrocław Sport – **68 769**, Wrocław Turystyka – **9 901**, Wrocław Sprawy Społeczne – **5 276**. **W sumie 137 996**.

Wykresy medialne

Znaleziono wiadomości: **137 996** | tematów: **7** | źródeł: **3 284** | autorów: **4 909**

Prasa

W 2016 r. prowadzono archiwizację wybranych artykułów publikowanych w najważniejszych dziennikach, tygodnikach i pozostałych czasopismach ukazujących się na terenie Wrocławia oraz całego kraju. Artykuły w Gazecie Wyborczej Wrocław, Gazecie Wrocławskiej i Fakcie, czyli w najpoczytniejszych tytułach, poddawane były analizie ze względu na pozytywny, neutralny lub negatywny ton/wydźwięk w stosunku do Urzędu Miejskiego, spółek i jednostek miejskich, przedstawicieli UM i wspomnianych jednostek oraz podejmowanych przez nie działań.

Telewizja

Przez cały 2016 r. prowadzono monitoring mediów regionalnych (i również ogólnokrajowych), a szczególnie programów informacyjnych w programach TVP3 Wrocław, TV Echo24.

Internet

Prowadzono archiwizację artykułów z portali internetowych Tuwroclaw.com, onet.pl, WirtualnaPolska.pl, mojemiasto.wroclaw.pl, pap.pl, gazetafinansowa.pl.

Bieżąca obsługa mediów

W roku 2016 odpowiadało na niemal **2 tysiące** zapytań prasowych przesłanych e-mailem, w tym także na **7** wniosków w trybie dostępu do informacji publicznej.

Komunikaty prasowe:

W 2016 r. wysłano ponad **673** komunikatów prasowych do dziennikarzy informując ich przede wszystkim o konferencjach i spotkaniach urzędników z przedstawicielami mediów oraz o projektach i wydarzeniach.

W 2016 r. intensywna działalność w tym zakresie miała związek z przyznanymi Wrocławowi tytułami Europejskiej Stolicy Kultury, a także Światowej Stolicy Książki UNESCO 2016.

Newsletter

W 2016 r. zaproponowano wszystkim redakcjom i współpracującym jednostkom elektroniczną formę biuletynu informacyjnego, rozsyłanego raz w tygodniu za pomocą poczty elektronicznej. Biuletyn zawiera zapowiedzi najistotniejszych wydarzeń w naszym mieście, pozwalając również na konsekwentną realizację każdej kampanii informacyjnej.

Sprostowania i polemiki

W 2016 r. kilkadziesiąt razy reagowano na nieprawdziwe doniesienia prasowe, zarówno w formie oficjalnych pism jak i telefonicznych interwencji. Stworzono także dodatkową zakładkę na stronie głównej Biuletynu Informacji Publicznej pod nazwą **Sprostowania do mediów**, gdzie wyjaśniane są wszelkie nieścisłości dziennikarskie.

Organizacja konferencji prasowych, briefingów i spotkań z dziennikarzami

W 2016 r. zajmowano się obsługą medialną i organizacją:

- **ponad 269 konferencji prasowych** w tym **108** konferencji oraz briefingów prasowych z udziałem prezydenta Wrocławia,
- **kilkaset spotkań z dziennikarzami** (w tym **68** prezydenta z mediami ogólnopolskimi oraz z mediami zagranicznymi m.in. The New York Times, Tagespiegel, ARD, TV ORF, TV ARTE, TV RBB, APL, TV ZDF, TV EWTN Radio SRF, Radio Kultur),
- **przygotowywaniem wywiadów** (innych merytorycznych przedstawicieli UM z dziennikarzami zagranicznymi i regionalnymi).

NAJISTOTNIEJSZE WYDARZENIA INFORMACYJNE

- **Ceremonia otwarcia ESK 2016, półmetek FLOW oraz weekend zamknięcia ESK 2016**,
- rozpoczęcie kadencji Wrocławia jako Światowej Stolicy Książki ESK UNESCO (gala),
- otwarcie Olimpiady Teatralnej,
- Budżet Obywatelski Wrocławia 2016,
- Kongres Regionów 2016,
- otwarcie Centrum Biblioteczno - Kulturalnego FAMA,
- otwarcie Muzeum Pana Tadeusza,
- otwarcie Wrocławskiego Domu Literatury,
- otwarcie Centrum Historii Zajezdnia,
- spotkanie w Muzeum Teatru,
- otwarcie Bulwaru Dunikowskiego,
- otwarcie Dziedzińca Artystycznego HART,
- otwarcie Goethe – Institut Pop Up Pavillon,
- konferencja dot. Global Forum,
- nagroda Jana Nowaka Jeziorańskiego w Ossolineum,
- konferencja Społeczne konteksty kultury, ewaluacja wydarzeń ESK 2016 – pierwsze wyniki,
- konferencje prasowe w Narodowym Forum Muzyki,
- Park kulturowy,
- Kongres Naukowy Dzieci i Młodzieży,
- V edycja Programu MOZART,
- Rozlicz PIT we Wrocławiu,
- „Mój pierwszy biznes przed 20-stką”,
- „Gospodarka Jura – Energia – Rozwój – Środowisko”,
- konferencja „My Future In Technology”,
- konferencja „Jeden numer”,
- konferencja dotycząca Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych,
- konferencja dotycząca nowej aplikacji mobilnej MAM (mobilnego Asystenta Mieszkańca),
- konferencja prasowa dot. zajęć dla cudzoziemców,

- konferencja prasowa dot. Nocy Muzeów,
- projekt filmowy „Twój Vincent”,
- konferencja dot. przyznania nagrody literackiej Angelus,
- konferencja dot. przyznania nagrody literackiej Silesius,
- konferencja prasowa dot. otwarcia wystawy urodzinowej Geta w Domku Miedziorytnika,
- konferencja dot. Światowej Stolicy Książki 2016,
- akcja czytam Wrocław,
- Międzynarodowa Konferencja Dni Pamięci Natalii Gorbaniewskiej,
- odsłonięcie tablicy pamiątkowej Kurta Masura,
- przyznanie Złotych Odznak Kardynałowi Henrykowi Gulbinowiczowi, Ewie Michnik oraz Ewie Grygar,
- otwarcie Muralu Ceramicznego „Mozaika Nadodrze”,
- wspólne projekty Wrocław – Berlin (pociąg do kultury, Luneta/nowe technologie zbliżają),
- Górlitzer ART./święto sztuki współczesnej,
- Tamborrada we Wrocławiu,
- Gaudeamus, rzeźba Nava na wyspie Daliowej,
- kolejna przestrzeń Miejskiej Biblioteki Publicznej w przejściu Świdnickim,
- Święto Wrocławia,
- Lille meets Wrocław uroczysta inauguracja festiwalu,
- konferencja prasowa T-Mobile Nowe Horyzonty,
- konferencja prasowa dot. American Festiwal,
- konferencja prasowa Bruno Schulz. Festiwal 2016,
- projekt Wrocławskie komentarze: kultura i prawa człowieka,
- Finał projektu „Jestem Europejczykiem” z udziałem zdobywcy Oscara Pawła Pawlikowskiego,
- wystawa Przebaczenie i pojednanie. Kardynał Kominek,
- wystawa Marc Chagall i artyści awangardy,
- wystawa Solidarność Norwesko-Polska,
- Wrocławska Nagroda Teatralna i Muzyczna,
- Europa na Widelcu oraz Festiwal Krasnoludków,
- Festiwal Wachlarz/podróż i reportaże,
- konferencja dot. zmian w gospodarowaniu odpadami we Wrocławiu oraz konferencje dotyczące działań zwalczających zanieczyszczenie powietrza we Wrocławiu,
- złożenie aplikacji o Europejską Stolicą Zieleni,
- Sprzątanie Świata przez szkoły z okazji pierwszego Dnia Wiosny i „Sprzątania Świata”,
- wizyta Sigmara Gabriela,
- 8 Wspaniałych – konkurs dla młodych wolontariuszy,
- Olimpiada Destination Imagination,
- rekrutacja do żłobków, szkół i przedszkoli,
- NIEMAPA, przewodnik po Wrocławiu,
- Wrocławski Półmaraton i Maraton,
- Sportowe nagrody Wrocławia/nagrody dla medalistów olimpijskich w Rio de Janeiro,
- Mistrzostwa Europy w Piłce Ręcznej EHF EURO 2016,
- Certyfikaty zdrowego żywienia,
- Rzut przez Odrę,
- 6 edycja Mistrzostw Wrocławia w Nordic Woking o Puchar Prezydenta Wrocławia,
- sadzenie drzew w Parku Tysiąclecia – aleja ESK i The World Games,
- konferencja Ruch rowerowy w mieście/inauguracja nowego sezonu rowerowego,
- Wrocławskie Święto Rowerzysty,
- konferencja prasowa „Wrocław bez barier”,
- Dni Seniora (przekazanie kluczy do miasta),
- otwarcie Banku Mleka,
- konferencja Program rodzina 500 Plus we Wrocławiu,
- obchody dnia św. Mikołaja na wrocławskim Rynku,

- licytacja podczas Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy,
- zabawa sylwestrowa na wrocławskim Rynku,
- funkcjonowanie komunikacji zbiorowej podczas 2 maratonów,
- funkcjonowanie komunikacji miejskiej w okresie Wszystkich Świętych.

Na szczególną uwagę zasługuje wrześniowa wizyta **Jego Świątobliwości XIV Dalajlamy** i wszelkie przygotowania związane z jego pobytem we Wrocławiu i Świdnicy oraz wszystkie przedsięwzięcia PR-owe związane z ceremonią **Europejskich Nagród Filmowych** - wydarzenia z udziałem międzynarodowych mediów.

Opracowanie materiałów graficznych: poprawa jakości powietrza we Wrocławiu, Weekend Otwarcia ESK 2016, Lato w Europejskiej Stolicy Kultury Wrocław 2016 (podsumowanie okresu czerwiec – sierpień), Wrocławska Polityka Mobilności, Tętnice Wrocławia, Wrocławski Budżet Obywatelski, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Wrocławia, Mobilny Asystent Obsługi Mieszkańca, kampania informacyjna PLIP – platforma rozliczeniowa Wrocławia, kampania informacyjna Urbancard Premium, współpraca przy dodatku do Tygodnika Powszechnego, współpraca przy spocie dot. wystawy „Przebaczenie i Pojednanie. Kardynał Kominek”, materiały publikowane w prasie: opracowanie życzeń Prezydenta dla mieszkańców Wrocławia na Święta Wielkanocne i Bożego Narodzenia, nekrologów, ogłoszeń (publikacja w Gazecie Wyborczej Wrocław, Polskiej Gazecie Wrocławskiej i Fakt) oraz przygotowania prezentacji MS PowerPoint, Prezi – w liczbie **35**.

Działania PR

- obsługa wizyt studyjnych zagranicznych dziennikarzy,
- działania na rzecz ogólnopolskich kampanii np. Narodowe Czytanie – „Quo vadis” Henryka Sienkiewicza pod patronatem Prezydenta RP, Kultura na widoku przy udziale Fundacji Legalna Kultura,
- współpraca przy nagraniu cyklicznych programów telewizyjnych dla TVP oddział we Wrocławiu: „Wrocław się...”, „EKO-Wrocław”,
- promocja Wrocławia w ogólnopolskich telewizjach TVP i TVN, systematyczne felietony o Wrocławiu,
- kampanie reklamowe, emitowane w ogólnopolskich mediach m.in. wystawa poświęcona Kardynałowi Bolesławowi Kominkowi,
- projekt „Pracownia Miast Wrocław” - konferencje i warsztaty, w których dyskutujemy na najbardziej interesujące wrocławian tematy. W ubiegłym roku tematem przewodnim był „Smog we Wrocławiu, czyli co można zmienić w perspektywie krótko i długo falowej?”,
- kampania promocyjna „Rozlicz Pit we Wrocławiu”,
- transmisja na żywo obchodów dnia św. Mikołaja na wrocławskim Rynku przez TVP 3 „Fakty”, TV Echo 24, TV WirtualnaPolska.pl,
- transmisja na żywo Sylwestra z wrocławskiego Rynku.

Rankingi

W 2016 przygotowywano zestawienia danych dla największych tytułów prasowych m.in. Rzeczpospolitej, Dziennika Gazety Prawnej, prowadzących rankingi największych polskich miast. Dane dotyczyły funkcjonowania całego Urzędu oraz miasta.

Inne działania na rzecz dziennikarzy

- organizacja śniadań prasowych z redaktorami naczelnymi mediów ogólnopolskich i lokalnych,
- organizowanie cyklicznych rozmów z prezydentem i wywiadów przeprowadzanych przez redaktorów naczelnych,
- organizowanie spotkania świątecznego z członkami lokalnych redakcji,
- organizacja spotkań prasowych podczas wystawy „Przebaczenie i pojednanie. Kardynał Kominek”,
- organizacja rejsu prasowego wzdłuż nabrzeży Odry,
- organizacja spotkań prasowych na planie zdjęciowym filmu „Loving Vincent”,

- organizowanie wspólnego sadzenia drzew i pikników w Parku Tysiąclecia,
- nagrania materiałów promujących najistotniejsze kampanie o Wrocławiu,
- cykliczne spotkania i wywiady prezydenta Wrocławia w Polskim Radiu Wrocław, Radiu Rodzina oraz w Polskiej Telewizji Wrocław, TV Echo 24, a także Gazecie Wyborczej i Wrocławskiej,
- cykliczna współpraca z Tygodnikiem Powszechnym przy dodatku poświęconemu nagrodom im. Angelusa i Silesiusa,
- obsługa spotkań konsultacyjnych, wspomagających proces budowy nowej strategii rozwoju Wrocławia, a także studium miasta,
- Press Tour po nowych obiektach sportowych, które będą wykorzystane w ramach The World Games,
- organizacja wyjazdu przedstawicieli lokalnych redakcji do Berlina w związku z 25. rocznicą podpisania traktatu polsko - niemieckiego o dobrym sąsiedztwie i przyjaznej współpracy,
- organizacja wyjazdu przedstawicieli lokalnych redakcji do Drezna z okazji Polsko - niemieckich Dni Kultury w Dreźnie,
- spotkania eksperckie dla dziennikarzy m. in. w sprawie rzeźby Nava w pracowni artysty Oscara Zięty,
- pokaz prasowy w Nowych Horyzontach filmu „Jesteśmy Żydami z Breslau”,
- akredytacje związane z pobytem we Wrocławiu Jego Świątobliwości XIV Dalajlamy,
- współpraca przy otwartych debatach i rozmowach o wrocławskiej kulturze oraz architekturze,
- współtworzenie kampanii informacyjnej o zmianach w zasadach segregacji i odbioru odpadów na terenie Wrocławia od stycznia 2017.

MEDIA SPOŁECZNOŚCIOWE

Miejskie profile w portalach społecznościowych – liczba użytkowników na koniec 2016 r.:

Facebook

Wrocław [Wroclove] -223 971 lubiących,
 Wrocławski Budżet Obywatelski - 9 090 lubiących,
 Wrocław rozmawia - 1 899 lubiących,
 Prezydent Wrocławia Rafał Dutkiewicz -5 848 lubiących,
 Wrocław dla klimatu - 1 614 lubiących,
 Zielony Wrocław - 353 lubiących,
 Smart City Wrocław - 1 801 lubiących;

Twitter

Wroclaw_info - 61 500 obserwujących,
 Biuro prasowe - 1 800 obserwujących,
 Wrocław Rozmawia - 1 100 obserwujących,
 Smart Wrocław - 450 obserwujących,
 Prezydent Wrocławia Rafał Dutkiewicz - 6 983 obserwujących;

Instagram

Wrocław official - 40 000 użytkowników,

Snapchat

wroclawwroclove - 1 700 obserwujących,

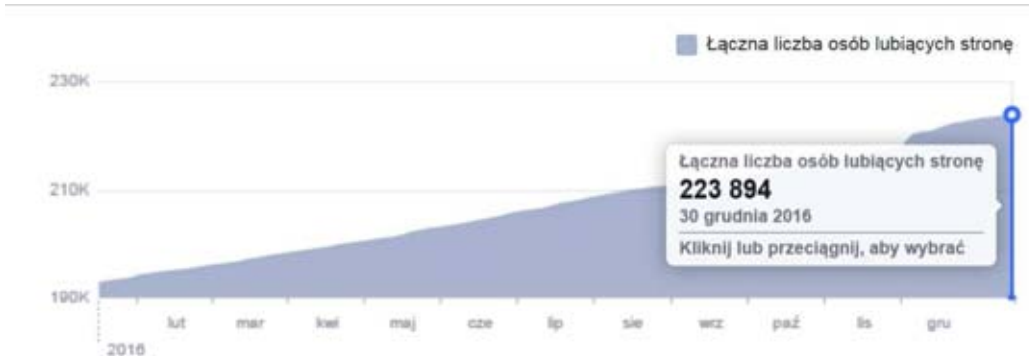
You Tube

Wrocław_vita - 3 260 subskrypcji.

Osiągnięcia i wyniki w mediach społecznościowych:

Facebook Wrocław [Wroclove]

Wrocław niezmiennie jest liderem wśród miast, które komunikują się z mieszkańcami na Facebooku. Obecnie nasz profil lubi **226 971 osób**. Dla porównania miasta Gdańska ma 182 700 fanów na Facebooku, Poznań – 180 200, a Kraków – 174 200.

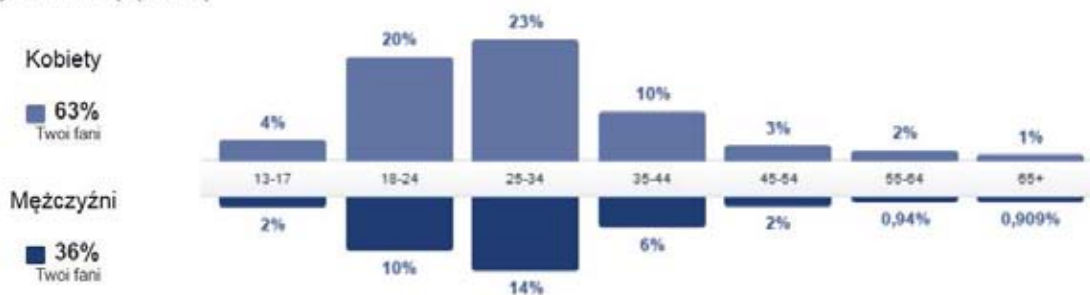
Strony do obserwowania

Porównaj statystyki swojej strony i postów z podobnymi stronami na Facebooku.

Dodaj strony		Reakcje, komentarze i udostępnienia			
Strona		Łączna liczba postów	Od zeszłego tygodnia	Posty w tym tygodniu	Interakcje w tym tygodniu
1	Wrocław [Wroclove]	226.9K	▲0,1%	69	25.8K
2	Miasto Gdańsk	182.7K	▲0,2%	31	23.4K
3	Miasto Poznań	180.2K	▲0,1%	19	9.4K
4	Kraków PL	174.2K	▲0,6%	163	17K
5	Łódź	157K	▲0,2%	51	32.2K
6	Miasto Stołeczne Warsza...	127.9K	▲0,3%	63	8.8K

W zeszłym roku każdego dnia liczba fanów naszego profilu na Facebooku powiększała się o średnio 113 osób. Udostępniane przez nas treści docierały codziennie do ok. 230 000 osób.

Osoby, które lubią tę stronę

Szczególnie intensywnie eksponowane tematy Facebooku w 2016 r.:

- wydarzenia Europejskiej Stolicy Kultury 2016 r., a wśród nich:
 - Weekend otwarcia ESK 2016,
 - projekt Flow (czerwiec 2016),
 - liczne koncerty: Ennio Morricone, David Gilmour, Rammstein i Limp Bizkit,
 - projekt Koalicja Miast dla Kultury,
 - Weekend zamknięcia programu ESK – multimedialne widowisko Niebo i Ścieżka światła,
- obchody Światowej Stolicy Książki UNESCO, w szczególności spotkanie Jo Nesbo z czytelnikami w Teatrze Muzycznym Capitol (23 kwietnia),
- The World Games 2017 – imprezy zapowiadające wydarzenie i śledzenie przygotowań obiektów do igrzysk,
- wzmianki o Wrocławiu w mediach zagranicznych:
 - rekomendacja od **TripAdvisor** – Wrocław wśród 10 miast w Europie, które trzeba zobaczyć,
 - brytyjski dziennik **The Telegraph** „21 europejskich miast, których nie planowałeś odwiedzić, a powinieneś”,
 - Jarmark Bożonarodzeniowy we Wrocławiu uznany przez niemiecki dziennik **Welt** za jeden z najpiękniejszych w Europie,
 - **The Guardian** umieścił Wrocław wśród 10 europejskich miast, w których warto zatrzymać się na weekend,
- Europa na Widelcu,
- Jarmark Bożonarodzeniowy we Wrocławiu,
- Wrocławski Budżet Obywatelski,
- Rozlicz PIT we Wrocławiu,
- PKO Wrocław Maraton i PKO Nocny Wrocław Półmaraton.

Twitter @wroclaw_info

Każdego dnia na Twitterze publikowano od kilku do kilkunastu krótkich informacji o wydarzeniach we Wrocławiu, zapowiedzi imprez, utrudnień w ruchu pojazdów MPK, informacji o stanie jakości powietrza, a także innych alertów z Centrum Zarządzania Kryzysowego. Na Twitterze prostowane są błędy informacyjne, za jego pośrednictwem użytkownicy w każdej chwili mogą zadać pytanie i zgłosić problem. W grudniu 2016 r. codzienna komunikacja z użytkownikami Twittera wyszła poza Internet. Zorganizowano tweetup Prezydenta Wrocławia, na który zostali zaproszeni aktywiści miejscy oraz inni zaangażowani Twitterowicze. Podczas spotkania podsumowano dwa lata kadencji i opowiedziano o planach na kolejne. Po części oficjalnej przyszedł czas na poznanie się i rozmowy. Całe wydarzenie było relacjonowane na Twitterze przy użyciu hasztagu #tweetupRD, zarówno przez pracowników Urzędu, jak i uczestników spotkania. Wrocław stale jest liderem wśród polskich miast na Twitterze. W 2016 r. liczba obserwujących profil @wroclaw_info zwiększyła się o 20 tysięcy nowych użytkowników.

Instagram @wroclaw_official

Oficjalne konto na Instagramie to fotograficzna dokumentacja życia miasta. Codziennie prezentowane są tam kadry z Wrocławia, przedstawiające niezwykle widoki i niezapomniane wydarzenia. Profil @wroclaw_official obserwuje już ponad 40 tysięcy

followersów. W trakcie ubiegłego roku udało się niemal podwoić liczbę obserwujących osób.

591 postów opublikowanych w 2016

949 753 polubień postów

4 512 komentarzy

niemal 20 000 nowych followersów

Snapchat wroclawwroclove

Podążając za zmianami w mediach społecznościowych, Wrocław jako pierwsze miasto w Polsce rozpoczął komunikację przez mobilną aplikację Snapchat. W ten sposób codziennie docieramy do młodszych odbiorców, wysyłając zdjęcia Wrocławia oraz krótkie filmy z interesujących wydarzeń. Pod koniec 2016 r. odnotowano około **1 700 osób obserwujących** udostępniane na Snapchacie treści.

Obecność w najpopularniejszych i najchętniej wykorzystywanych portalach społecznościowych, a także podejmowanie nowych wyzwań (jak np. Tweetup prezydenta Wrocławia) sprawiają, że Wrocław

jest niepodważalnym liderem wśród pozostałych miast, które komunikują się z mieszkańcami i turystami przez nowe media.

OCHRONA KONSUMENTÓW

W roku sprawozdawczym 2016 zarejestrowano łącznie **16 632** spraw konsumenckich (wnioski, zapytania, zgłoszenia i pisma kierowane do wiadomości), tj. o 260 spraw mniej niż w roku ubiegłym. Do tej pory - przez kilka ostatnich lat - odnotowywano coroczny wzrost liczby spraw konsumenckich, co zdawało się już stanowić stałą tendencję. Podobnie jak w poprzednich latach dominowały zgłoszenia konsumenckie dotyczące umowy sprzedaży. W przeważającej liczbie spraw konsumenci otrzymywali pomoc w formie porady lub/i informacji prawnej (15.860 spraw).

W roku sprawozdawczym przygotowano i wydano **19 dokumentów** z kategorii pozwy/wnioski/sprzeciw/inne pisma procesowe do sądu powszechnego, w **772 sprawach** występowano na piśmie z interwencją do firmy, prowadzono mediację lub wydawano opinię prawną.

PROMOCJA MIASTA

KAMPANIA „ROZLICZAM PIT WE WROCŁAWIU”

Jak rozliczyć PIT we Wrocławiu?

- wypełnij formularz PIT
- wpisz adres zamieszkania
WROCŁAW
- złóż deklarację we właściwym urzędzie skarbowym

Jak wziąć udział w loterii?

- złóż deklarację
- złóż udział w loterii
- wygraj cenne nagrody

48% z PIT wpływa do budżetu Wrocławia

#PITWRO Rozliczam PIT we Wrocławiu

Weź udział w loterii

Termin, miejsce: 1 marca – 30 kwietnia, Wrocław

Cel: zachęcenie osób pracujących, studiujących i mieszkających we Wrocławiu do rozliczenia podatku w stolicy Dolnego Śląska, zwiększenie liczby osób rozliczających PIT we Wrocławiu

Grupa docelowa: kampania skierowana do osób, które mieszkają we Wrocławiu, korzystają z jego infrastruktury, ale do tej pory rozliczały się poza miastem

Dla wszystkich, którzy rozliczyli PIT za rok 2015, wskazując Wrocław jako miejsce zamieszkania Miasto zorganizowało loterię, w której do wygrania był samochód osobowy hybrydowa toyota Yaris, 5 rowerów oraz 10 Urbancard na 180 dni bezpłatnej komunikacji. **Wrocław po raz kolejny zorganizował loterię dla wszystkich podatników, tj.** dla tych, którzy rozliczają się tutaj od lat oraz tych, którzy zrobią to po raz pierwszy.

Efekty: Pozyskaliśmy większą liczbę uczestników niż w poprzedniej edycji, a co ważniejsze większą ilość nowych podatników rozliczających PIT we Wrocławiu.

Informacja o kampanii

• to już III edycja kampanii „Rozliczam PIT we Wrocławiu”

• kampania skierowana jest do tych wszystkich mieszkańców, którzy od niedawna, czy od dłuższego czasu mieszkają i pracują we Wrocławiu, ale jeszcze rozliczają swój roczny podatek poza Miastem

• zachęcamy i przekonujemy, że warto i należy rozliczać PIT w miejscu faktycznego zamieszkania

• do rozliczenia rocznej deklaracji PIT we Wrocławiu zachęcali nasi bohaterowie – wrocławianie ze świata kultury, biznesu, lekarz, studentka

22 tys.
zgłoszeń do
regulacyjnej
edycji loterii

**7 mln
200 tys. zł**
więcej do budżetu
miasta dzięki
nowym podatnikom

3 661 osób
to nowi podatnicy, osoby, które zadeklarowały,
że po raz pierwszy rozliczyły PIT
w stolicy Dolnego Śląska

systematyczny wzrost liczby nowych podatników,

pokazuje, że warto jest robić takie kampanie i dzięki czemu wzrasta świadomość naszych mieszkańców

• precyzyjne informacje Izby Skarbowej pokazują, że nowych podatników, którzy decydują się po raz pierwszy rozliczać PIT we Wrocławiu jest znacznie więcej niż pokazuje loteryjne statystyki

• za rok podatkowy 2014,
aż **7,5 tys.** osób po raz pierwszy
rozliczyło PIT we Wrocławiu z tytułu
osiągniętych dochodów z pracy (PIT 36 i 37)

• ponad **22 tys.** tyle więcej
wpłynęło deklaracji podatkowych PIT
we Wrocławiu za rok 2014

• biorąc pod uwagę wszystkie edycje kampanii, statystyki loterii oraz informacje Izby Skarbowej, Miasto pozyskało prawie 14 tys. nowych podatników, którzy świadomie wybrali Wrocław

blisko 30 mln zł więcej do budżetu miasta

ZABYTKOWA LINIA TRAMWAJOWA

ZABYTKOWA LINIA TRAMWAJOWA

28 MAJĄ – 31 PAŹDZIERNIKA 2016

Termin, miejsce: 28 maja – 31 października, Wrocław

Cel: zwiedzanie Wrocławia

Grupa docelowa: turyści z Polski, zagranicy i mieszkańcy

W ramach dotacji dla Towarzystwa Miłośników Wrocławia od maja do października kursowały we Wrocławiu zabytkowe tramwaje. Tramwaje jeździły w każdą niedzielę od 12.00 do 19.00 – co godzinę, a w soboty od 12.00 do 18.00. Nowością w tym roku był kurs z przewodnikiem na nowopowstałej jednogodzinnej trasie wokół Rynku. Przystanki znajdowały się przy pl. Teatralnym, pl. Dominikańskim, pl. Grunwaldzkim i Hali Stulecia, tramwaj przemieszczał się po dwóch trasach. Ceny biletów wynosiły odpowiednio 2,3,4 i 6 złotych, a za kurs z przewodnikiem 2 i 3 zł. W ramach projektu zabytkowe tramwaje

kursowały również podczas dwóch imprez miejskich podczas „Festiwalu Krasnoludków” oraz „Festiwalu Bruno Schulza”.

Efekty: ok. 7 tys. uczestników kursów.

XIII SPACERY Z PRZEWODNIKIEM – CYKL WYCIECZEK TEMATYCZNYCH

Termin, miejsce: 18 czerwca – 18 września, Wrocław

Cel: zwiedzanie Wrocławia

Grupa docelowa: turyści z Polski, zagranicy i mieszkańcy

Koło Przewodników Miejskich Oddziału Wrocławskiego PTTK oraz UMW zorganizowały **bezpłatne letnie spacery z przewodnikiem w każdą sobotę i niedzielę**. Trasy wędrówek związane były z historią, architekturą, przestrzenią kulturową miasta oraz biografią osób, które urodziły się tu bądź połączyły swoje losy z Wrocławiem. W ofercie znalazły się propozycje dla rodzin z dziećmi, a także bardziej specjalistyczne trasy. Nowością w tym roku były wycieczki rowerowe. **Z myślą o zagranicznych turystach przygotowane zostały również wycieczki w języku angielskim i niemieckim.**

Efekty:

PREZENTACJA WROCŁAWIA PODCZAS DNI POLSKICH W PRADZE

Termin, miejsce: 24–25 czerwca, Praga

Cel: promocja Polski oraz poszczególnych miast i regionów jako atrakcyjnego celu podróży turystycznych

Grupa docelowa: turyści z zagranicy (szczególnie Czesi)

Na zaproszenie Instytutu Polskiego wzięto udział w 5. edycji Dni Polskich w Pradze. Jest to największa plenerowa polska impreza w Republice Czeskiej i jedna z większych atrakcji dla tysięcy odwiedzających. **Na wrocławskim stoisku oprócz oferty turystyczno-rekreacyjnej prezentowane były najważniejsze wydarzenia kulturalne związane z przyznaniem Wrocławowi na rok 2016 tytułu ESK oraz wydarzenia sportowe związane z organizacją The World Games 2017.** Wrocław zaprezentował się pod wspólnym namiotem z takimi partnerami jak: The World Games 2017, ESK 2016, Humanitarium i Ogród Zoologiczny. Szczególną atrakcją przyciągającą odwiedzających były występy wrocławskich muzyków: DJ-a CHEEBA i L.U.C-a z międzynarodowym Big Bandem REBEL BABEL ENSEMBLE.

Efekty:

- ok. 7 tys. uczestników wydarzenia,
- wzrost liczby turystów zagranicznych przybywających do Wrocławia.

OGÓLNOPOLSKA KAMPANIA PROMOCYJNA WROCŁAWIA W KONTEKŚCIE KONCERTU IRON MAIDEN

Termin, miejsce: kampania trwała od kwietnia do lipca. Miała zasięg ogólnopolski – koncert odbył się 3 lipca na Stadionie we Wrocławiu

Cel: promocja Wrocławia poprzez promowanie wydarzeń odbywających się w mieście

Grupa docelowa: fani zespołu

Realizowany plan marketingowy obejmował następujące media:

- telewizja i radio: TVN, Radio Zet, Rock Radio, Antyradio,
- prasa: „Polityka”, „Wprost”, „Gazeta Wrocławska”, magazyn muzyczny „Metal Hammer”, „T3” oraz „Perkusista”,
- outdoor: billboardy, cilitlighty, plakaty, ulotki. Kampania kinowa w ogólnopolskiej sieci Multikino,
- reklama internetowa: livenation.pl, Google Search, Facebook, Youtube, wp.pl, musicmagazine.pl, rockmagazyn.pl, metalnews.pl, metalside.pl, eventim.pl, wawalove.pl, rockvile.pl (newslettery do bazy klientów poszczególnych stron internetowych).

Efekt:

- ogólnopolska promocja Wrocławia,
- rozgłos medialny,
- wzrost ruchu turystycznego.

UTWORZENIE OFICJALNEGO SERWISU TURYSTYCZNEGO VISITWROCLAW.EU

Termin, miejsce: 27 września, Wrocław

Cel: informator dla turystów

Grupa docelowa: turyści z Polski i zagranicy

Uruchomiono oficjalny serwis turystyczny miasta: visitwroclaw.eu. Serwis zawiera bazę noclegów i restauracji, opisy najważniejszych atrakcji, miejsc, tras turystycznych, współtworzonych przez mieszkańców. Można w nim również znaleźć informacje o wydarzeniach kulturalnych, sportowych i muzycznych, odbywających się w naszym mieście. **Visitwroclaw.eu jest kompleksowym serwisem, w którym zarówno wrocławianie, jak i turyści znajdą sprawdzone i ciekawe pomysły na spędzenie czasu w stolicy Dolnego Śląska.**

W ramach promocji serwisu:

- powstał spot „Jedna strona wszystkich stron miasta” (<https://drive.google.com/file/d/0B2ngcEbRLIVzcktaT2R0Tk9mb3M/view>),
- we współpracy z Gazetą Wyborczą Wrocław zorganizowany został konkurs na trasy spacerowe (<http://wroclaw.wyborcza.pl/wroclaw/1,35771,20761846,nowy-portal-we-wroclawiu-dla-turystow-i-nie-tylko.html>), (<https://www.facebook.com/events/375246079480887/>),
- przygotowano wlepki „Recommended” z logo visitwroclaw.eu dla hoteli, restauracji, instytucji miejskich,
- rozesłano mailing do POT, DOT, Instytutów Polskich, punktów Informacji Turystycznych i innych zaprzyjaźnionych partnerów,
- zorganizowano działania reklamowe serwisu (w prasie, TV internetowej, na lotnisku itp.).

Efekty: Od uruchomienia serwisu 1 października do 31 grudnia – 450 tysięcy odsłon i 121 tys. wejść na stronę.

PROMOCJA WROCŁAWIA PODCZAS WIELKIEJ GALI BIZNESU

Termin, miejsce: 17 października, Narodowe Forum Muzyki

Cel: promocja Wrocławia

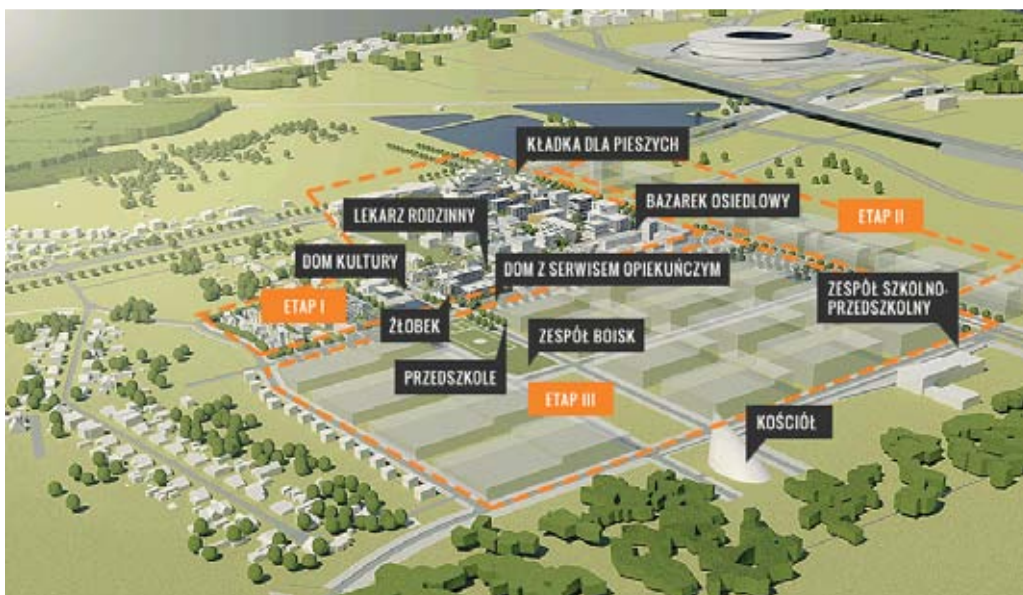
Grupa docelowa: środowisko biznesowe

Wielka Gala Biznesu to uroczystość, podczas której wręczane są Gryfy Dolnośląskie – prestiżowe nagrody gospodarcze przyznawane w drodze konkursu, firmom i instytucjom Dolnego Śląska. Nagrody przyznawane są w 8 kategoriach konkursowych. Na gali wręczono m.in. nagrodę za Dolnośląski Produkt Roku. Podczas uroczystości wyświetlono klip reklamowy visitwroclaw.eu. Goście otrzymali albumy z fotografiami Wrocławia. Miasto było Złotym Patronem konkursu.

Efekty:

- promocja miasta w środowisku biznesowym.

KAMPANIA PROMOCYJNA OSIEDLA EUROPEJSKIEJ STOLICY KULTURY „NOWE ŻERNIKI”

Termin, miejsce: projekt całoroczny, Wrocław

Cel: informowanie mieszkańców o projekcie modelowego osiedla mieszkaniowego „Nowe Żerniki”

Grupa docelowa: mieszkańcy Wrocławia, ewentualni nabywcy mieszkań na osiedlu

Przedsięwzięcie jest wspólnym działaniem Miasta, Dolnośląskiej Okręgowej Izby Architektów RP, przy współpracy wrocławskiego oddziału SARP. Kampania rozpoczęła się w maju roku 2013.

W roku 2016 w programie kampanii zrealizowano:

- działania informacyjne na portalach YouTube i Facebook i stronie www.nowezerniki.pl,
- wystawy i stoiska targowe podczas imprez targowych: „Nowy dom, nowe mieszkanie” 13–14 lutego 2016 – Hala Stulecia, „Targi mieszkań i domów” 5–6 marca 2016 – Hala Stulecia, „Zamieszkać na swoim” 9–10 kwietnia – Hala Orbita, stoisko targowe podczas imprezy w Hali Stulecia „Targi mieszkań i domów” 1–2 października 2016,
- aktualizacja wizualizacji multimedialnej osiedla w technologii 3D OCULUS (wirtualny spacer po osiedlu w okularach 3D) prezentowanej na stałe w infopunkcie ESK Barbara,
- wystawa planszowa na uroczystości z okazji zakończenia stanu surowego pierwszej inwestycji na osiedlu – „Osiedla Rodzinnego”.

Efekty:

- budowanie nowych standardów życia na osiedlach mieszkaniowych.

„TWÓJ VINCENT” („LOVING VINCENT”)

Termin, miejsce: projekt całoroczny, Wrocław/świat

Cel: promocja Wrocławia

Grupa docelowa: branża filmowa, odbiorcy filmu w Polsce i zagranicą

„Loving Vincent” to pierwsza na świecie pełnometrażowa animacja malarska. Film realizowany jest przez firmę BreakThru Productions i powstaje częściowo we Wrocławiu. Współfinansowany ze środków instytucji takich jak Odra Film, Państwowy Instytut Sztuki Filmowej, Centrum Technologii Audiowizualnych oraz Gmina Wrocław **stanowi dla Wrocławia unikatową platformę promocji zarówno w Polsce, jak i poza granicami kraju.** W 2017 r. film będzie ubiegał się o prestiżową Nagrodę Akademii Filmowej – Oscara. Polska premiera planowana jest we Wrocławiu.

W ramach projektu prowadzono następujące działania:

- cykl spotkań z CEO BreakThru p. Seanem Bobbitem poświęconych procesowi produkcji filmu,
- publikacja informacji o nominacji do Oscara aktorki Saoirse Ronan – odtwórczyni roli córki Dr. Gachta w filmie „Twój Vincent”,
- dokumentacja i publikacja kolejnej części materiału do „Breaking muse” - odcinek pt. „Loving Vincent powstaje we Wrocławiu”,
- realizacja i publikacja fotorelacji z planu malarskiego w CeTA (wroclaw.pl);
- publikacja artykułu „Malują jak van Gogh” (wroclaw.pl),
- zaprojektowanie i wydrukowanie okolicznościowych pocztówek w związku z rocznicą urodzin Vincenta Van Gogha (30 marca). Pocztówki były dystrybuowane w CeTA, w Kinie Nowe Horyzonty oraz w Infopunkcie Barbara,
- organizacja wizyty dziennikarzy oraz mieszkańców na planie malarskim w Centrum Technologii Audiowizualnych (50 zaproszeń rozdanych w konkursach przez wrocławskie media). Główną atrakcją tego wydarzenia było zwiedzanie planu malarskiego oraz obserwowanie artystów pracujących przy specjalnie zaprojektowanych stanowiskach tzw. PAWS.

ROZWÓJ TURYSTYKI BIZNESOWEJ I WZMOCNIENIE POTENCJAŁU KONFERENCYJNO-KONGRESOWEGO WROCŁAWIA JAKO LOKALNEGO PRODUKTU TURYSTYCZNEGO

Termin, miejsce: projekt całoroczny, zasięg ogólnopolski

Cel: podejmowanie działań związanych z rozwojem turystyki biznesowej

Grupa docelowa: Środowisko biznesowe

Projekt realizuje Convention Bureau Wrocław w ramach dotacji, zadanie polega na podejmowaniu działań związanych z rozwojem turystyki biznesowej m.in. poprzez:

- wzbogacenie szeroko pojętej oferty turystyki biznesowej Wrocławia i wzmocnienie wizerunku Wrocławia jako atrakcyjnej destynacji dla przyszłych organizatorów wydarzeń,
- świadczenie usług z zakresu doradztwa i wsparcia dla organizatorów wydarzeń we Wrocławiu,
- zwiększenie liczby organizowanych wydarzeń konferencyjno – kongresowych,
- podjęcie współpracy i wzmocnienie działań z poszczególnymi podmiotami, kształtującymi rynek turystyki biznesowej Wrocławiu, celem połączenia potencjałów i doświadczeń lokalnego środowiska związanego z przemysłem spotkań.

Efekty:

AKADEMICKI WROCŁAW (WSPÓŁPRACA Z AGENCJĄ ROZWOJU AGLOMERACJI WROCŁAWSKIEJ)

Termin, miejsce: projekt całoroczny, zasięg ogólnopolski

Cel: promocja wrocławskich uczelni

Grupa docelowa: maturzyści, studenci

W ramach projektu odbywają się:

- kontynuacja prac nad strategią promocji Wrocławia jako ośrodka akademickiego w latach 2016–2021,
- cykliczne spotkania z przedstawicielami biur promocji uczelni wyższych Wrocławia i koordynacja działań dotyczących umacniania wizerunku Wrocławia jako prężnego ośrodka akademickiego.

Efekty:

- utrwalenie wizerunku Wrocławia jako prężnego ośrodka akademickiego,
- zacieśnienie współpracy z publicznymi uczelniami Wrocławia.

TERAZ WROCŁAW (WSPÓŁPRACA Z AGENCJĄ ROZWOJU AGLOMERACJI WROCŁAWSKIEJ)

Termin, miejsce: projekt całoroczny, Europa Wschodnia

Cel: promocja wrocławskich uczelni na wschodzie Europy

Grupa docelowa: maturzyści, studenci ze wschodu

W ramach projektu wykonano następujące działania:

- udział w Targach Edukacyjnych w Kijowie (Ukraina) 17–19 listopada,

- udział w konferencji podsumowującej projekt „Europejski Uniwersytet Wschodni” w Lublinie 30 września,
- działania ambasadorów projektu na Ukrainie w obwodach lwowskim, winnickim, czernihowskim, donieckim i iwanofrankiowskim,
- nawiązanie współpracy z fundacją Polska-Wschód,
- organizacja wizyt studyjnych dla maturzystów z Ukrainy,
- współpraca z telewizją ukraińską (TRK“ERA”) przy realizacji programu TV na temat akademickiego środowiska Wrocławia,
- wzmocnienie działań promocyjnych w pozostałych krajach objętych działaniem projektu: Białoruś, Gruzja, Kazachstan, Uzbekistan, Mołdawia,
- działania informacyjno-promocyjne w Internecie i na portalach społecznościowych.

Efekty:

- ponad 1 100 kandydatów na studia, z których ponad 170 podjęło studia na wrocławskich uczelniach,
- promocja Wrocławia na Ukrainie i w innych krajach byłego ZSRR,
- utrwalenie wizerunku Wrocławia jako miasta dobrego do studiowania, otwartego, chętnie zapraszającego cudzoziemców.

TARGI TURYSTYCZNE

Cel: promocja Wrocławia

Grupa docelowa: turyści z Polski i zagranicy, touroperatorzy

- **Termin, miejsce:** 12–14 lutego, **Międzynarodowe Targi Poznańskie TOUR SALON 2016**

Największa impreza turystyczna w Polsce. Na targach prezentowane są najlepsze oferty wyjazdów, katalogi, nowe produkty turystyczne. TOUR SALON uzupełniają wartościowe wydarzenia merytoryczne: konferencje, warsztaty, spotkania biznesowe i partnerskie. Tour Salon to 500 wystawców z Polski i zagranicy, oferty z 33 krajów, ok 20 000 zwiedzających, w tym 9 000 specjalistów z branży turystycznej.

Wrocław prezentował swoją ofertę na wspólnym stoisku z Dolnośląską Organizacją Turystyczną. **Podczas targów została przedstawiona bogata oferta turystyczna i kulturalna Wrocławia, w szczególności projekty związane z nadaniem miastu prestiżowego tytułu ESK 2016 oraz organizacją The World Games 2017.** Na stoisku były prezentowane materiały informacyjno-promocyjne miasta (foldery, ulotki, mapy, filmy promocyjne) oraz materiały promocyjne najważniejszych atrakcji turystycznych i kulturalnych miasta, tj.: Hydropolis, Narodowego Forum Muzyki, Opery, Aquaparku, Humanitarium, Hali Stulecia i Centrum Poznawczego, Panoramy Racławickiej czy Afrykarium z ZOO. Udział w targach był doskonałą okazją do prezentacji i zaproszenia do Wrocławia turystów z całej Polski.

Ok. 20 tys. uczestników wydarzenia.

- **Termin, miejsce:** 4–6 marca, **Targi Turystyczne SEVATUR San Sebastian,** Hiszpania

Wrocław po raz pierwszy prezentował swoją ofertę turystyczno-kulturalną na regionalnych targach turystycznych SEVATUR w San Sebastian. Stoisko Wrocławia zostało przygotowane przez Zagraniczny Ośrodek Polskiej Organizacji Turystycznej w Madrycie. Na targach prezentowały się głównie regiony hiszpańskie i lokalna branża turystyczna. Liczba odwiedzających targi waha się w granicach 17–18 tys. **Stoisko Wrocławia według odwiedzających uznane było za najładniejsze i cieszyło się dużym zainteresowaniem.** Obecność Wrocławia wzmocniła markę miasta na tle innych, znanych już miejsc w Polsce, jak Kraków czy Warszawa. Podczas targów została przedstawiona bogata oferta turystyczna i kulturalna Wrocławia, w szczególności projekty związane z nadaniem miastu prestiżowego tytułu ESK 2016 organizacją The World Games 2017. Na stoisku były prezentowane materiały informacyjno-promocyjne miasta (foldery, ulotki, mapy, filmy promocyjne) oraz materiały promocyjne najważniejszych atrakcji turystycznych i kulturalnych miasta. Dodatkową atrakcją dla odwiedzających była wystawa zdjęć Wrocławia prezentowana w jednej z hal oraz możliwość wygrania vouchera na weekendowy pobyt we Wrocławiu. Przy okazji targów zorganizowano robocze śniadanie z branżą turystyczną (przedstawiciele biur podróży i dziennikarze) na którym przedstawiono najważniejsze wydarzenia kulturalne w ramach ESK 2016. **Ok. 14 tys. uczestników wydarzenia.**

- **Termin, miejsce:** 8–13 marca, **Międzynarodowe Targi Turystyczne ITB,** Berlin 2016

**THE WORLD'S
LEADING TRAVEL
TRADE SHOW®**

9–13 March 2016

Zaprezentowano ofertę Wrocławia na największych Międzynarodowych Targach Turystycznych ITB odbywających się w Berlinie. Organizowane od 1966 r. Targi to jedno z najważniejszych i najbardziej prestiżowych spotkań światowej branży turystycznej. Każda kolejna edycja Targów gromadzi nie tylko reprezentantów światowej branży turystycznej, ale również przedstawicieli rządów, samorządów i regionów, członków korpusu dyplomatycznego, polityków oraz przedstawicieli biznesu. Uczestnictwo w ITB Berlin umożliwia bieżące śledzenie aktualnych tendencji w turystyce oraz wzięcie udziału w licznych seminariach i kongresach organizowanych m.in. przez Światową Organizację Turystyczną UNWTO. Na stoisku wrocławskim zaprezentowano różne materiały informacyjno-promocyjne: przewodnik po mieście, plan centrum Wrocławia z zaznaczonymi atrakcjami turystycznymi, foldery, ulotki, płyty CD, broszury informacyjne, gadżety, foldery i ulotki o wydarzeniach kulturalnych i sportowych oraz materiały poszczególnych partnerów m.in. Narodowego Forum Muzyki, Opery, Muzeum Narodowego, Ossolineum. Dodatkowo na stoisku odbywała się projekcja filmów promocyjnych Wrocławia, ESK 2016, World Games 2017, oraz ważnych wydarzeń kulturalnych i sportowych. Na dodatkowej powierzchni poprzez prezentację peryskopu promowaliśmy nowy obiekt turystyczny jakim jest Hydropolis oraz zapraszaliśmy odwiedzających do wirtualnej prezentacji World Games 2017 za pomocą Okulusa. **Oferta Wrocławia cieszyła się dużym zainteresowaniem wśród odwiedzających Targi. Głównymi odbiorcami oferty byli ludzie młodzi zainteresowani ofertą kulturalną i rekreacyjną.** Jak co roku stoisko odwiedzali również ludzie starsi, kolejne pokolenia mieszkańców przedwojennego Wrocławia zainteresowani tzw. turystyką sentymentalną. Najczęściej zadawane pytania dotyczyły kompleksowej oferty turystycznej, połączeń lotniczych i kolejowych, oferty wypoczynku dla dzieci i młodzieży, specjalnych ofert dla szkół, wycieczek autokarowych, cen pobytów a przede wszystkim oferty kulturalnej związanej z ESK 2016. Najbardziej poszukiwanymi materiałami były przewodniki, mapy

oraz cenniki hotelowe. Dużym zainteresowaniem cieszyły się wrocławskie gadzety i to nie tylko wśród odwiedzających ale także wśród wystawców.

Ok. 180 tys. uczestników wydarzenia.

- **Termin, miejsce:** 24–26 listopada, **Międzynarodowe Targi Turystyczne TT Warsaw 2016**

Wrocławski Komitet Organizacyjny – Światowe Igrzyska Sportowe 2017 był partnerem i organizatorem wrocławskiego stoiska na Międzynarodowych Targach Turystycznych TT Warsaw. Do współpracy i wspólnej promocji zaprosił Miasto. Międzynarodowe Targi Turystyczne TT Warsaw to jedno z najważniejszych w Polsce wydarzeń, przeznaczonych do zawierania kontaktów biznesowych pomiędzy międzynarodową i polską branżą turystyczną. Charakterystyczną cechą targów jest możliwość dotarcia w jednym miejscu zarówno do odbiorców branżowych, jak i klientów indywidualnych, a także promocja Polski na arenie międzynarodowej. To jedno z najważniejszych międzynarodowych wydarzeń branży turystycznej. Wrocław prezentował swoją ofertę na wspólnym stoisku z: ESK 2016, ZOO, Hydropolis oraz Humanitarium.

Ponad 19 tys. uczestników wydarzenia.

- **Termin, miejsce:** 26–27 listopada oraz 10–11 grudnia, **Zimowy Narodowy 2016**

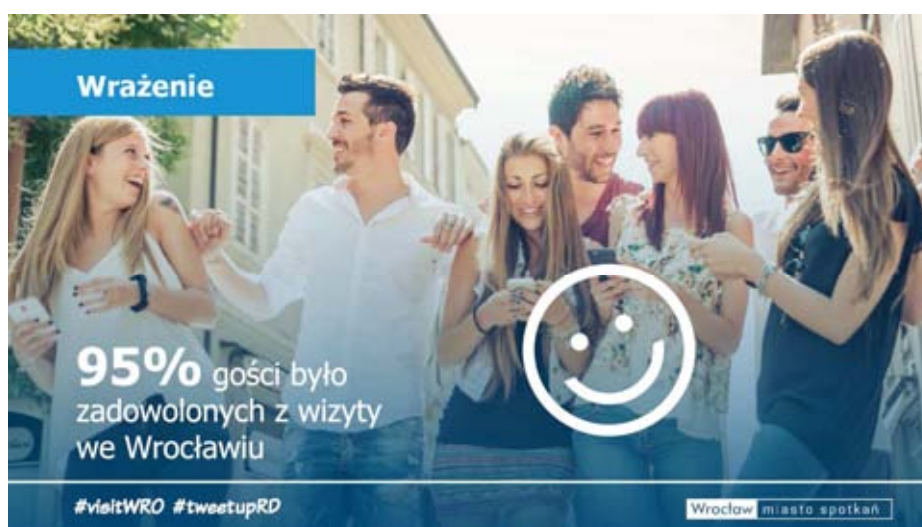

Akcja Promocyjna pn. „Dolnośląski Zimowy Narodowy” na lodowisku Stadionu Narodowego, przygotowana przez Samorząd Województwa Dolnośląskiego. **Przez dwa weekendy 26–27 listopada oraz 10–11 grudnia na Stadionie PGE Narodowy w Warszawie prezentowana była oferta turystyczna Wrocławia i Dolnego Śląska.** Na stoisku zaprezentowane zostały największe atrakcje turystyczne Wrocławia i regionu. **W ramach organizowanych na stoisku konkursów można było wygrać między innymi vouchery na bezpłatne lekcje z instruktorem narciarstwa, snowboardu oraz karnety całodniowe czy vouchery uprawniające do korzystania z poszczególnych atrakcji turystycznych.** Zapraszano odwiedzających na ceremonię zamknięcia ESK 2016 i cykliczne wydarzenia kulturalne oraz na najważniejsze wydarzenie sportowe 2017 r. – The World Games. Na stoisku Wrocławia prezentowana była również oferta najważniejszych atrakcji turystycznych tj. Hydropolis, Afrykarium, Humanitarium, Muzeum „Pana Tadeusza”, Centrum Historii Zajezdnia, Narodowego Forum Muzyki, Pawilonu Czterech Kopuł i Kolejkowa.

Ok. 10 tys. uczestników wydarzenia.

Efekty:

- prezentacja i promocja bogatej i różnorodnej ofertą turystycznej Wrocławia,
- znaczący wzrost liczby turystów krajowych przybywających do Wrocławia.

WIZYTY STUDYJNE

Cel: promocja Wrocławia, publikacje w mediach na temat miasta

Grupa docelowa: dziennikarze, bloggerzy, eksperci

W roku 2016 Wrocław odwiedzili następujący goście:

- 19 stycznia i 25 stycznia: dziennikarze, którzy przyjechali do Wrocławia ze względu na Mistrzostwa Europy w Piłce Ręcznej EHF EURO 2016,
- 16–19 lutego: wizyta dziennikarzy z Belgii,
- 16 kwietnia: wizyta studyjna dziennikarzy z Rumunii w Polsce (telewizja TVR2),
- 7–8 kwietnia: wizyta dziennikarzy z Hiszpanii,
- 15–17 kwietnia: wizyta dziennikarzy z Litwy (reportaż turystyczny dla Magazynu „Keliones ir pramogos”),
- 22–26 kwietnia: wizyta dziennikarza z Włoch (Dziennik La Stampa),
- 22–24 kwietnia: wizyta dziennikarzy z Wielkiej Brytanii (Evening Standard and The National),
- 29 kwietnia: wizyta pani Valerie Debras z Paryża (reportaż turystyczny dla portalu dziennika Le Figaro),
- 9 maja: wizyta dziennikarki ze Szwajcarii, pani Christine Schnapp (przygotowanie materiałów do artykułu dla gazety „Doppelpunkt” wydanie weekendowe),
- 23 maja: wizyta dziennikarza z Deutschlandradioculture,

- 7–8 czerwca: wizyta touroperatorów z Ameryki Południowej,
- 14–18 czerwca: wizyta dziennikarzy z Chin,
- 24–26 czerwca: wizyta dziennikarza z Izraela, pana Meira Bleicha z izraelskiej gazety codziennej „Maariv”,
- 21–25 lipca: wizyta dziennikarza z „Sunday Post”,
- 27–30 września: wizyta dziennikarza z Włoch,
- 14–16 października: wizyta dziennikarza z Francji.

Efekty:

- prezentacja i promocja bogatej i różnorodnej oferty turystycznej Wrocławia poprzez liczne artykuły i fotoreportaże,
- oferty touroperatorów z propozycją przyjazdu do naszego miasta.

SIEĆ PUNKTÓW INFORMACJI TURYSTYCZNEJ

Termin, miejsce: projekt całoroczny, Wrocław

Cel: zwiększenie dostępu do informacji o Wrocławiu

Grupa docelowa: turyści z Polski i zagranicy

W 2016 r. **otwarto trzy Punkty Informacji Turystycznej** w ramach dotacji udzielonej Dolnośląskiej Organizacji Turystycznej. Punkty znajdują się **w Porcie Lotniczym im. Mikołaja Kopernika, na Dworcu Głównym PKP i w Punkcie Obsługi Klienta w ZOO**. Punkty świadczą usługi poprzez udzielanie wszechstronnej dla potrzeb i sytuacji klienta informacji o walorach i atrakcjach turystycznych miasta. Punkty czynne są przez 7 dni w tygodniu.

Efekty:

EWIDENCJA OBIEKTÓW ŚWIADCZĄCYCH USŁUGI HOTELARSKIE NIEBĘDĄCYCH HOTELAMI

Termin, miejsce: 1 stycznia – 31 grudnia, Wrocław

Cel: ewidencja miejsc noclegowych

W prowadzonej ewidencji, na dzień 31 grudnia 2016 r. figuruje **316 obiektów**, oferujących łącznie ok. **5649 miejsc noclegowych**.

HEJNALISTA WROCŁAWSKI

Termin, miejsce: 1 stycznia – 31 grudnia, Ratusz

Cel: stworzenie atrakcji Wrocławia

Grupa docelowa: turyści z Polski i zagranicy

Pan Tadeusz Nesterowicz to muzyk od wielu lat związany z Wrocławiem i od wielu lat wykonujący hejnał Wrocławia z wieży Wrocławskiego Ratusza. **Atrakcja ta na stałe wpisała się już w krajobraz turystyczny naszego miasta** i jest rokrocznie realizowana przez Biuro Promocji Miasta i Turystyki. Hejnał był wykonywany w każdą niedzielę o godz. 12.00.

PRZEBUDOWA TERENÓW SPORTOWO-REKREACYJNYCH (ZAGOSPODAROWANIE TERENU PRZY AL. I.J. PADEREWSKIEGO 35 WE WROCŁAWIU) – DOTACJA CELOWA

Termin, miejsce: przebudowa w toku, al. Paderewskiego

Cel: rozwój sieci kempingów na terenie miasta

Grupa docelowa: turyści przyjeżdżający do Wrocławia camperami

W ramach dotacji na terenie kempingu przy al. I. J. Paderewskiego 35 we Wrocławiu powstało 28 stanowisk dla camperów.

Efekty:

- modernizacja obiektu,
- 14 stanowisk dla camperów z możliwością przyłączenia się do sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i elektrycznej oraz 14 stanowisk z możliwością przyłączenia się do sieci elektrycznej.

WROCLOGS – FILMY O WROCŁAWIU W JĘZYKU ANGIELSKIM

Cel: promocja miasta w języku angielskim

Grupa docelowa: obcokrajowcy przyjeżdżający do Wrocławia i mieszkający w nim

Zlecono realizację cyklu filmów skierowanych do obcokrajowców emitowanych na kanale Youtube przez rodowitego Brytyjczyka Owena Williamsa. **Jego kanał ma 45 372 wyświetleń.** Filmy "Wrocław on a budget + The best of Wrocław" i "24h/48h in Wrocław" zawierają informacje dotyczące miasta, poruszania się po nim, sposobów spędzenia czasu, najciekawszych atrakcji – są swoistym informatorem dla turysty.

PROMOCJA MIASTA W TV

Cel: informacja o działaniach i wydarzeniach

Grupa docelowa: mieszkańcy Wrocławia

Sfinansowano filmy dotyczące w szczególności ochrony środowiska, programu KAWKA, rewitalizacji nadodrzańskich bulwarów, imprez miejskich itd.

WYDANIE GIER MONOPOLY WROCŁAW I MONOPOLY KRASNALE

Termin premiery: 5 listopada – Monopoly Wrocław; 3 listopada – Monopoly Krasnale

Cel: promocja miasta

Grupa docelowa: gracze, fani edycji limitowanych Monopoly

Wsparcie koncepcyjne wydawców gry, wskazanie preferowanych atrakcji. Zakup gier jako materiałów promocyjnych.

REKLAMA W PRASIE TURYSTYCZNEJ I BRANŻOWEJ

Cel: promocja miasta, informacja o wydarzeniach

Grupa docelowa: turyści, podróżnicy, czytelnicy magazynów

Terminy i wydawnictwa:

- stała reklama Wrocławia w takich wydawnictwach jak:

- In Your Pocket

Reklama (cała strona) ukazała się 9 razy przez cały rok w wydaniu: Kraków (2), Warszawa (1), Poznań (1), Gdańsk (1), Praga (2), Berlin (2), Katowice (1),

- The Visitor

Reklama (cała strona) ukazała się 11 razy przez cały rok w wydaniu: Małopolska (2), Wielkopolska (1), Mazowsze (1), Dolny Śląsk (6) oraz Bałtyk (1),

- reklama w magazynie Świat, Podróże, Kultura – wydanie nr 49/2016,
- reklama w magazynie „Travel Polska” – emisja maj–czerwiec 2016,

- reklama w magazynie Slow Life – emisja czerwiec–lipiec 2016,
- dystrybucja publikacji pt. „Spacerownik alternatywny po Wrocławiu” w formie dodatku do „Gazety Wyborczej” w wydaniach: wrocławskim, poznańskim, warszawskim, katowickim, łódzkim, trójmiejskim w nakładzie ponad 160 tys. sztuk – czerwiec 2016.

PROMOCJA WROCŁAWSKIEGO WĘZŁA WODNEGO W RAMACH PROJEKTU „SZLAK ODRY”

Termin, miejsce: listopad, nabrzeże Odry

Cel: promocja Odry jako miejsca wypoczynku (bulwary, sporty wodne), informacja o rzece i jej historii

Grupa docelowa: osoby spacerujące wzdłuż nabrzeża

W ramach projektu ustawiono wolnostojące tablice informacyjne w pobliżu 12 obiektów Wrocławskiego Węzła Wodnego. Na tablicach umieszczono fotografie, grafiki oraz teksty opisujące najciekawsze miejsca nad Odrą. Uruchomiono również internetową wersję projektu na stronie www.onwater.pl. Miasto Wrocław jest partnerem projektu „Szlak Odry” realizowanego przez fundację Onwater.pl.

Efekt:

- postawienie tablic informacyjnych,
- propagowanie Odry, jej historii i znaczenia dla Miasta.

PROJEKT: SYSTEM INFORMACJI MIEJSKIEJ

Termin: projekt wieloletni

Cel: informacja dotycząca obiektów

Grupa docelowa: mieszkańcy i turyści

W roku 2016 w ramach projektu prowadzono następujące działania:

- bieżąca rozbudowa, aktualizacja i opieka merytoryczna nad systemem,
- stopniowe wprowadzanie tablic ulicowych, zgodnych z grafiką SIM i uzupełnianie tablic opisujących obiekty zabytkowe znajdujące się na terenie miasta,
- kontynuacja oznakowywania zabytków, atrakcji turystycznych i obiektów użyteczności publicznej – poziom dla kierowców i dla pieszych,
- kontynuacja prac nad uaktualnieniem uchwały o wprowadzeniu we Wrocławiu Systemu Informacji Miejskiej,
- przekazanie do realizacji przez ZDiUM projektów oznakowania Ossolineum i Miejskiej Biblioteki Publicznej wraz z jej filiami,
- opracowanie projektu oznakowania przystani wodnych nad Odrą,
- produkcja tablic pamiątkowych poświęconych Fryderykowi Wilhelmowi II, Heinrichowi Klingertowi oraz tablic opisujących dzieła sztuki znanych wrocławskich artystów (murale, mozaiki ceramiczne).

Efekty:

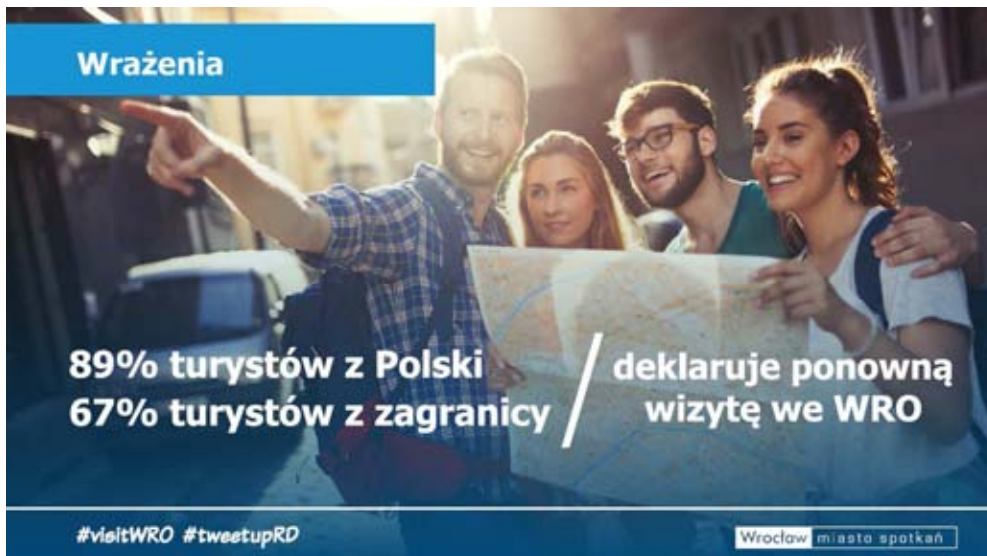
- wzrost świadomości przestrzeni miejskiej (nazwy osiedli) wśród mieszkańców,
- ułatwienie poruszania się po mieście zarówno pieszo, jak i samochodem,
- przybliżenie mieszkańcom i turystom ciekawych miejsc i osób związanych z Wrocławiem.

PROJEKT: BADANIA SPOŁECZNE

Termin: listopad

Cel: ocena wielkości i jakości ruchu turystycznego we Wrocławiu/Ocena wizerunku Wrocławia

Grupa docelowa: turyści/mieszkańcy

- Przeprowadzenie badań wielkości i jakości ruchu turystycznego we Wrocławiu.
- Przeprowadzenie badań wizerunku Wrocławia oraz rozpoznawalności imprez organizowanych dla mieszkańców.
- Kontynuacja współpracy z przedstawicielami Warszawy, Gdańska i Poznania w celu wypracowania wspólnej metodologii badań wizerunku miast oraz wspólnej metody obliczania wielkości ruchu turystycznego. Powołanie zespołu ekspertów, który opracuje metodę szacowania wielkości ruchu turystycznego.

STRONY INTERNETOWE

Termin: projekt całoroczny

Cel: informacja o mieście i projektach miejskich w Internecie

Grupa docelowa: turyści i mieszkańcy

Przebudowa portalu www.smakiwroclawia.pl oraz bieżąca obsługa redakcyjna i techniczna stron internetowych: www.smakiwroclawia.pl, www.krecwroclaw.pl, www.wroclawnadodra.pl, www.krasnale.pl, www.study-in-wroclaw.pl, www.wroclaw.pl/dzienzyczliwosci oraz profili na portalach społecznościowych.

MATERIAŁY I WYDAWNICTWA PROMOCYJNO-INFORMACYJNE

Termin: projekt całoroczny

Cel: promocja Wrocławia podczas targów i eventów, materiały wydawane na wniosek

Grupa docelowa: osoby odwiedzające stoiska Wrocławia podczas targów, osoby otrzymujące pakiety promocyjne podczas eventów

W roku 2016 zaplanowano i zrealizowano przetarg na dostawę gadżetów i materiałów promocyjnych Wrocławia. Przetarg nieograniczony dotyczył 4 zadań: art. papiernicze i piśmiennicze, ceramika reklamowa, tekstylia, upominki reklamowe.

Zamówione materiały posłużyły do promocji takich imprez i wydarzeń jak:

- ESK 2016 – działania promocyjne,
- The World Games 2017– działania promocyjne,
- materiały na targi turystyczne,
- materiały na imprezy Biura Promocji Miasta i Turystyki oraz wspierane akcje zewnętrzne,
- kampanie w mediach społecznościowych.

SOCIAL MEDIA

Termin: projekt całoroczny

Cel: promocja Wrocławia w social mediach

Grupa docelowa: osoby śledzące kanały Biura Promocji Miasta i Turystyki

Obsługa social mediów i koordynacja działań w mediach społecznościowych. Prowadzenie następujących kanałów – Instagram: wroclawbackstage, krasnale.pl; Twitter: visitwroclaw, krasnal Życzliwek, smakiwroclawia, Facebook: visitwroclaw.

FOTOGRAFIA REKLAMOWA, REPORTAŻOWA I DOKUMENTACYJNA

Termin: projekt całoroczny

Cel: pozyskanie fotografii do materiałów promocyjnych miasta

W ramach projektu dokonano zakupu nowych fotografii Wrocławia i uruchomiono ogólnodostępny profil do pobierania i wykorzystywania fotografii przedstawiających Wrocław na flickr.com (Wrocław Official). Wykonano także dokumentację fotograficzną imprez, wydarzeń i miasta.

PROJEKTY GRAFICZNO-WYDAWNICZE

Termin: projekt całoroczny

Cel: wydawanie materiałów promocyjnych i informacyjnych o mieście

W 2016 r. zrealizowano m.in. następujące projekty: broszury promującej Wrocław, mapy i przewodnika „Spotkajmy się we Wrocławiu” (4 wersje językowe), grafiki nt. wydarzeń specjalnych i mapy miejsc ESK, stoisk na targi turystyczne, gadżetów promocyjnych, reklam w prasie, materiałów promujących.

KAMPANIA URBAN CARD

KAMPANIA MOBILNEGO ASYSTENTA MIESZKAŃCA

WYDANIE AUDIOBOOKA O WROCŁAWIU

Termin: wrzesień 2016

Cel: promocja Wrocławia jako Europejskiej Stolicy Kultury

Grupa docelowa: dzieci

Podczas Wrocławskiego Festiwalu Krasnoludków miał premierę audiobook o Wrocławiu – Europejskiej Stolicy Kultury. W nagraniu wzięły udział wrocławskie dzieciaki, a poprowadził je Tomek Sikora – prezenter Radia Wrocław. Autorką tekstu jest Agata Zięba, ilustracje do książeczki towarzyszącej płycie wykonała Natalia Tilszner, a projekt i skład wykonała Maja Łukaszewicz-Wolff.

PROJEKT: SPOTKANIA EKSPERCKIE – SPOTKANIA, KONFERENCJE

SEMINARIUM EKSPERCKIE PT. „TERAŻNIEJSZOŚĆ I PRZYSZŁOŚĆ TURYSTYKI WE WROCŁAWIU”

Termin, miejsce: 30 marca, Hotel Scandic

Cel: dyskusja z ekspertami w dziedzinie turystyki na temat kierunków jej rozwoju we Wrocławiu

Grupa docelowa: eksperci z branży turystycznej

Dynamiczny rozwój miasta, szeroki wachlarz atrakcji i produktów turystycznych Wrocławia, a także bogaty potencjał konferencyjno-kongresowy stał się przyczynkiem do podjęcia dyskusji z ekspertami w dziedzinie turystyki na temat kierunków jej rozwoju we Wrocławiu. Podczas seminarium, we współpracy z przedstawicielami Katedry Turystyki Akademii Wychowania Fizycznego we Wrocławiu, a także przy aktywnym udziale ekspertów, dokonano skrótovej diagnozy obecnego stanu turystyki w naszym mieście, a także oceny uwarunkowań mogących wpływać pozytywnie lub negatywnie na przyszły rozwój turystyki. Efektem spotkania było wypracowanie wstępnej diagnozy słabych i mocnych stron, szans oraz zagrożeń dotyczących stanu i rozwoju turystyki we Wrocławiu. Kontynuacją działań podjętych podczas seminarium było drugie spotkanie z lokalną branżą turystyczną w dniu 27 października 2016 r. Jego celem była dyskusja na temat kierunków rozwoju turystyki we Wrocławiu na najbliższe lata.

SEMINARIUM Z CYKLU #NOWYWROCLAW

Termin, miejsce: 22 kwietnia, SWPS

Cel: rozpoczęcie dyskusji na temat kształtowania wizerunku Wrocławia i skutecznego włączenia w te działania mieszkańców miasta

Grupa docelowa: aktywiści miejscy, organizacje pozarządowe, badacze i studenci oraz przedstawiciele Urzędu

Współorganizatorem spotkania był Uniwersytet SWPS we Wrocławiu. Podstawowym założeniem stało się rozpoczęcie dyskusji na temat tego, jak kształtować wizerunek Wrocławia i skutecznie włączyć w te działania mieszkańców miasta. Do dyskusji zaproszono aktywistów miejskich, organizacje pozarządowe, badaczy i studentów oraz przedstawicieli UMW.

SPOTKANIA Z PRZEWODNIKAMI MIEJSKIMI ORAZ PRZEDSTAWICIELAMI WROCLAWSKICH CENTRÓW I PUNKTÓW INFORMACJI TURYSTYCZNEJ WE WROCLAWIU

Termin, miejsce: 5 maja, Afrykarium, Wrocław

29 listopada, Hydropolis, Wrocław

Cel: przedstawienie nowych produktów turystycznych, najważniejszych wydarzeń kulturalnych, turystycznych i rekreacyjnych w 2016 r., podsumowanie sezonu turystycznego 2016.

Grupa docelowa: przewodnicy miejscy, przedstawiciele Centrów i Punktów Informacji Turystycznej

W Afrykarium odbyło się spotkanie z przewodnikami miejskimi oraz przedstawicielami Centrów i Punktów Informacji Turystycznej. W spotkaniu udział wzięło 13 prelegentów oraz 36 zaproszonych gości. Celem spotkania było przedstawienie nowych produktów turystycznych, najważniejszych wydarzeń kulturalnych, turystycznych i rekreacyjnych w 2016 r.; integracja środowiska; zbadanie potrzeb tej określonej grupy organizatorów turystyki w mieście.

W Hydropolis odbyło się kolejne spotkanie z przewodnikami miejskimi oraz przedstawicielami wrocławskich centrów i punktów Informacji Turystycznej. Tematem spotkania było podsumowanie sezonu turystycznego 2016.

Efekty:

- nawiązanie współpracy z lokalną branżą turystyczną,
- prezentacja i promocja nowej oferty turystycznej Wrocławia wśród miejskich przewodników.

FESTIWAL WACHLARZ

Termin, miejsce: 21 maja, kino Nowe Horyzonty

Cel: spotkanie poświęcone kulturze i podróżowaniu

Grupa docelowa: miłośnicy podróży, reporterzy, bloggerzy, przedstawiciele społeczności dedykowanych online i offline, touroperatorzy oraz przedstawiciele mediów
Cykliczne spotkanie (organizowane od 2013 r.) poświęcone kulturze i podróżowaniu, w którym uczestniczą nie tylko miłośnicy podróży, ale także osoby profesjonalnie związane z tym tematem (reporterzy, blogerzy, przedstawiciele społeczności dedykowanych online i offline, touroperatorzy oraz przedstawiciele mediów). **Formuła festiwalu oparta jest o cztery bloki tematyczne: świat podróży, świat reportażu, świat Internetu oraz świat nieznaną.** Organizatorzy festiwalu to Anna i Jakub Górniccy, prowadzący bloga Podróżnicy.com (uznanego przez redakcję Press i Gazeta.pl. za najlepszy blog podróżniczy).

PROJEKT: IMPREZY I EVENTY

OTWARCIE BULWARÓW KSAWEREGO DUNIKOWSKIEGO ORAZ MARII I LECHA KACZYŃSKICH

Termin, miejsce: 16 kwietnia, bulwary nadodrzańskie

Cel: zaprezentowanie potencjału rekreacyjnego wyremontowanych bulwarów

Grupa docelowa: mieszkańcy Wrocławia

Nabrzeże Odry zrewitalizowano na odcinku od mostu Piastowskiego do mostu Grunwaldzkiego. Przy Akademii Sztuk Pięknych powstała przestrzeń do organizacji wydarzeń, wzdłuż rzeki wybudowano schody o amfiteatralnym układzie oraz meble miejskie, które zachęcają do odpoczynku. Pod Mostem Pokoju pojawiło się bezkolizyjne przejście, które prowadzi do tzw. pufa miejskiego. Po rewitalizacji na Odrze na tym odcinku powstały przystań pasażerska i nabrzeże cumownicze. **Ideą otwarcia było zorganizowanie festynu dla mieszkańców i turystów. Zaprezentowano bulwary jako miejsca przyjazne osobom niepełnosprawnym.** W programie znalazły się: uroczysta gala jednostek pływających, pokazy ratownictwa wodnego, moda na bulwarze, odbyły się rejsy jednostkami pływającymi (bilet na rejs był również cegiełką na rzecz Wrocławskiego Hospicjum dla Dzieci – zebrano kwotę 3 600 zł). Na zakończenie odbył się koncert, po raz pierwszy zorganizowany na barce, która była zacumowana w pobliżu bulwaru.

Efekty:

OBCHODY DNIA EUROPY

Termin, miejsce: 9 maja, Ogród Staromiejski

Cel: obchody Dnia Europy

Grupa docelowa: mieszkańcy Wrocławia

W dniu upamiętniającym podpisanie deklaracji Schumana, odbył się **piknik europejski** w Ogrodzie Staromiejskim. Organizatorami pikniku były Przedstawicielstwo Regionalne Komisji Europejskiej oraz Biuro Informacyjne Parlamentu Europejskiego we Wrocławiu.

PIKNIK PODATKOWY

Termin, miejsce: 13 maja, Nowy Targ

Cel: finał kampanii „Rozliczam PIT we Wrocławiu”

Grupa docelowa: mieszkańcy Wrocławia

Podczas pikniku podatkowego odbył się **wielki finał kampanii** „Rozliczam PIT we Wrocławiu”. Losowanie nagrody głównej połączono z piknikiem, podczas którego odbywała się promocja URBANCARD, a także ogłoszona została wrocławska edycja światowej gry Monopoly.

PIKNIK RODZINNY NAD ODRĄ W RAMACH REGAT WIOŚLARSKICH ÓSEMEK „ODRA RIVER CUP”

Termin, miejsce: 28 maja, przystań przy Politechnice

Cel: promocja Odry i jej walorów

Grupa docelowa: mieszkańcy Wrocławia

Piknik rodzinny nad Odrą w ramach regat wioślarskich ósemek „Odra River Cup 2016” z udziałem m.in. osad Politechniki Wrocławskiej i Uniwersytetu Wrocławskiego. **Celem imprezy, była popularyzacja Odry we Wrocławiu** jako miejsca rekreacji i turystyki wodnej oraz integracja wrocławskiego środowiska akademickiego i wodniackiego. Program pikniku obejmował m.in. koncerty muzyczne, treningi z udziałem publiczności na ergowioślach, przejażdżki łódkami, wyścigi łodzi smoczyc, pokazy ratownictwa wodnego przeprowadzone przez WOPR, konkursy, pokazy, animacje sportowe i zajęcia plastyczne dla dzieci.

Efekty:

- otwarcie kolejnego atrakcyjnego miejsca we Wrocławiu i jego promocja wśród mieszkańców miasta,
- promocja Wrocławia jako dobrego miejsca do studiowania (regaty międzyuczelniane),
- utrwalenie wśród mieszkańców przekonania, że Odra i tereny nadodrzańskie są znakomitym miejscem wypoczynku i rekreacji.

MIĘDZYNARODOWY FESTIWAL KRYMINAŁU

Termin, miejsce: 30 maja – 5 czerwca, Wrocław
Cel: popularyzacja literatury, promocja Wrocławia
Grupa docelowa: miłośnicy kryminałów z Polski i zagranicy

Po raz ósmy we Wrocławiu odbył się Międzynarodowy Festiwal Kryminału. W tej edycji patronem festiwalu został William Szekspir, którego 400. rocznica śmierci przypadła w tym roku. **Impreza po raz kolejny przyciągnęła licznych gości z Polski i zagranicy.** Program obfitował w ciekawe wydarzenia: kryminalne warsztaty literackie, sesje naukowe, panele, wykłady, lekcje dla gimnazjalistów, wystawy, akcje book crossingowe czy grę miejską. Podczas uroczystej gali finałowej **Nagrodę Wielkiego Kalibru** otrzymał Jakub Szamałek za powieść „Czytanie z kości”. Nagrodę publiczności otrzymał Remigiusz Mróz za powieść „Kasacja”, a **Honorową Nagrodę Wielkiego Kalibru** za całokształt twórczości odebrało w tym roku aż troje autorów – amerykańska pisarka Tess Gerritsen, francuski pisarz Pierre Lemaitre oraz brytyjski pisarz Peter Robinson. Biuro Promocji Miasta i Turystyki współfinansuje to wydarzenie oraz wspiera je organizacyjnie i promocyjnie.

Efekty:

Międzynarodowy Festiwal Kryminału

19 tys. uczestników
300 artykułów
notek, zapowiedzi, relacji i wywiadów
58 programów w TV i radiu

Utrwalenie wizerunku
Wrocławia jako miejsca ciekawych
wydarzeń kulturalnych

M F K
Wrocław
**Międzynarodowy
Festiwal
Kryminału**

Wrocław - miasto spotkań

FESTIWAL KULINARNY „EUROPA NA WIDELCU”

Termin, miejsce: 1–5 czerwca, Rynek
Cel: kulinarna promocja Wrocławia
Grupa docelowa: mieszkańcy miasta i turyści z Polski i zagranicy

Festiwal odbył się po raz ósmy. Jest to **imprensa kulinarna**, której patronują Robert Makłowicz i Piotr Bikont. W ten sposób **wrocławianie co roku świętują rocznicę**

pierwszych wolnych wyborów w Polsce. Impreza jest kilkudniowa: obejmuje jarmark produktów spożywczych, biesiadę i wydarzenia towarzyszące. W tym roku były to:

- **targi książki kulinarnej** (1–5 czerwca) i jej najważniejsze wydarzenie - premiera „Wrocławskiej Książki Kucharskiej”,
- 3 czerwca Dzień Dolnośląski – prezentacja najlepszych produktów regionalnych oraz wybranych przepisów kulinarnych z premierowej **Wrocławskiej Książki Kucharskiej**,
- 4 czerwca - Europejska biesiada, podczas której można było skosztować ponad 35 potraw z 16 regionów.

Tegorocznej edycji towarzyszył konkurs na **Najlepszy Smak Dolnego Śląska** i Spotkanie Nalewkowe. Ponadto w Browarze Mieszczańskim zorganizowana została Strefa Piwa. W trakcie imprezy odbyło się wiele koncertów, atrakcji dla dzieci oraz wystawa i obrona dyplomów studentów Food Art Design z Łodzi. W organizację imprezy co roku zaangażowani są uczniowie Zespołu Szkół Gastronomicznych. **Efekty:**

Festiwal Europa na Widelcu

- wzrost zainteresowania turystyką kulinarną
- prezentacja i integracja środowiska wrocławskich szefów kuchni
- wsparcie programu stypendialnego dla najzdolniejszych uczniów Zespołu Szkół Gastronomicznych we Wrocławiu - dotychczas zebrano ponad 300 000 zł w ramach przeprowadzonej zbiórki publicznej
- prezentacja Wrocławia jako miasta dynamicznie rozwijającej się gastronomii

Wrocław miasto spotkań

VIII edycja Europy na widelcu

EUROPA na widelcu

- 43 potrawy w menu
- 33 000 wydanych porcji degustacyjnych
- zjedzone 102 kg tortu
- 100 kucharzy gotujących przez 3 dni
- 50 pomagających uczniów z Zespołu Szkół Gastronomicznych
- 50 000 gości na Rynku
- 2 dni biesiady z wrocławianami i gośćmi z każdego zakątka świata
- 100 000 zł zebranych na rzecz uczniów z Zespołu Szkół Gastronomicznych we Wrocławiu

Wrocław miasto spotkań

www.smakiwroclawia.pl

TUMSKI CUP

Termin, miejsce: 18 czerwca, Wyspa Bielarska

Cel: promocja Odry i jej walorów

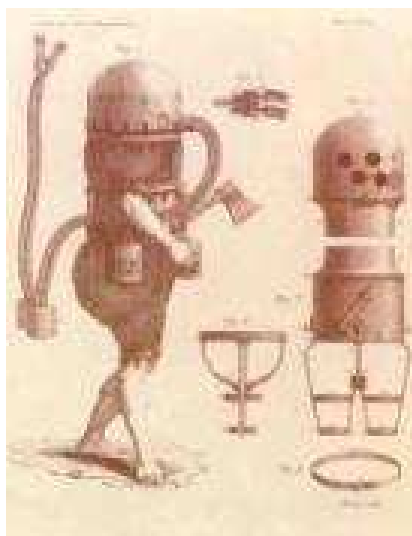
Grupa docelowa: mieszkańcy Wrocławia

To już siódma edycja zawodów. W zawodach uczestniczyło 12 drużyn. Zwycięzcy wyścigów otrzymali Puchar Prezydenta Wrocławia. Zawodom towarzyszyły **liczne imprezy rekreacyjne**: kiermasze, gry sportowe, pokazy taneczne, zawody oraz zabawy dla dzieci. Podczas imprezy kibice mogli wziąć udział w konkursach i zabawach sportowych organizowanych w ramach promocji The World Games 2017. Partnerem strategicznym imprezy było Biuro Promocji Miasta i Turystyki.

Efekty:

- promocja Wrocławia jako dobrego miejsca do pracy (w regatach uczestniczą wrocławskie firmy i instytucje),
- utrwalenie wśród mieszkańców przekonania, że Odra i tereny nadodrzańskie są znakomitym miejscem wypoczynku i rekreacji, wzrost świadomości miejsca.

WYSTAWA PLENEROWA PT. „RATOWNICTWO WODNE W XVIII I XIX W.” NA WYSPIE SŁODOWEJ I NURKOWANIE W ODRZE W SKAFANDRZE KLINGERTA

Termin, miejsce: 25 czerwca, Wyspa Słodowa

Cel: przybliżenie sylwetki wrocławskiego wynalazcy Karła Klingerta

Grupa docelowa: mieszkańcy miasta

Warszawskie Muzeum Nurkowania zorganizowało **pokaz nurkowania w replice pierwszego na świecie skafandra nurkowego** skonstruowanego 220 lat temu przez genialnego wrocławskiego wynalazcę Karła Klingerta. Imprezie towarzyszyła wystawa pokazująca urządzenia stosowane w ratownictwie wodnym w XVIII i XIX w.

WROCLAWSKI FESTIWAL KRASNOLUDKÓW

Termin, miejsce: 16–18 września, Ogród Staromiejski

Cel: promocja krasnali jako symbolu Wrocławia

Grupa docelowa: mieszkańcy Wrocławia (rodziny z dziećmi)

Wrocławski Festiwal Krasnoludków **ma charakter rodzinny, angażuje także placówki edukacyjne.**

Atrakcje festiwalu to m.in.:

- Wielka Wrocławska Parada Krasnoludków,
- Wielki konkurs plastyczny dla szkół podstawowych i przedszkoli na najpiękniej udekorowaną chatkę,
- Wielka Wioska Krasnoludków – okazja, by przenieść się na chwilę do świata krasnali – w programie m.in. sportowa strefa krasnoludków, budowanie krasnoludkowego miasta, tworzenie krasnalowych instrumentów z recyklingu, tworzenie gipsowych odlewów krasnoludków, krasnalowa fotobudka, robienie nadruków na krasnoludkowe torby,
- warsztaty i animacje wokalne, taneczne i parateatralne,
- rodzinna gra miejska „Krasnale w Europejskiej Stolicy Kultury”,
- prezentacja krasnoludkowych bajek przygotowanych przez Teatr Gili Gili,
- Krasnoludkowa Strefa Kultury.

Tegoroczna edycja festiwalu trwała wyjątkowo 3 dni. W niedzielę w Ogrodzie Staromiejskim odbył się **Europejski Poranek Literatury** – literackie spotkanie dla dzieci podczas którego słuchały bajek, a zarazem miały możliwość spotkania znanych osób związanych z Wrocławiem. Tego dnia odbyła się również **prezentacja audiobooka** pt. „Wrocław – Europejska Stolica Kultury”, w którym dzieci opowiadają o tym, co dzieje się w ich mieście.

RYTM WROCLAWIA

Termin, miejsce: 23 września, pl. Nowy Targ

Cel: promocja wrocławskich zespołów

Grupa docelowa: mieszkańcy Wrocławia

Koncert **nawiązuje do wrocławskiej Tamborrad, która odbyła się w ramach programu ESK** (głównym instrumentem tamborrad są różnego rodzaju bębny). Podczas imprezy zagrały takie zespoły jak: Me Mysef and I, Wrocław Respect Orchestra, zatańczyła Wrocławska Stepownia, wystąpili artyści występujący w Pawilonach Kultury ESK 2016.

Efekty:

- zaprezentowanie Nowego Targu jako miejsca odbywania się koncertów,
- wzrost świadomości miejsca.

GAUDEAMUS

Termin, miejsce: 3 października, Rynek

Cel: integracja wrocławskich uczelni

Grupa docelowa: mieszkańcy Wrocławia, środowisko akademickie

Uroczyste rozpoczęcia roku akademickiego 2016/2017, w którym udział biorą rokrocznie rektorzy wrocławskich uczelni oraz Prezydent Wrocławia transmitowane jest na antenie Programu 2 TVP oraz w TVN. Na rynku wystąpiło szesnaście chórów akademickich, które wspólnie odśpiewały hymn Gaudeamus igitur, a także Orkiestra Reprezentacyjna Wojska Polskiego. Odbył się koncert Krzysztofa Zalewskiego. Udział wszystkich wrocławskich uczelni w tym wydarzeniu, potwierdza rangę naszego miasta jako silnego ośrodka akademickiego i zachęca następne roczniki maturzystów do studiowania na naszych uczelniach. Promocja tego wydarzenia odbywała się na kanałach Wrocławia oraz wszystkich wrocławskich uczelni wyższych.

Efekt:

- **integracja środowiska akademickiego.**

BRUNO SCHULTZ. FESTIWAL

Termin, miejsce: 10–16 października, Wrocław

Cel: spotkanie miłośników sztuki i literatury, promocja Wrocławia

Grupa docelowa: miłośnicy literatury

W dniach miała miejsce piąta edycja **międzynarodowego festiwalu sztuki i literatury Bruno Schulz**. Festiwal we Wrocławiu. W ramach festiwalu odbyły się **liczne spotkania autorskie, wykłady tematyczne, a także konferencja naukowa** na Uniwersytecie Wrocławskim „Nieoznaczoność Barańczaka” poświęcona fenomenowi legendarnego poety, tłumacza, krytyka literackiego i badacza literatury Stanisława Barańczaka. Gośćmi festiwalu byli m.in. Marek Bieńczyk, Wojciech Bonowicz, Paweł Huelle, Aleksander Kaczorowski, Ireneusz Kania, Wojciech Karpiński, Robert Makłowicz, Martin Pollack, Wojciech Pszoniak, Kristina Sabaliauskaite, Olga Tokarczuk, Serhij Żadan.

W ramach festiwalu odbył się koncert zespołu „Małe Instrumenty” pt. „Projekt Schulz” oraz koncert zespołu „Sobaki w kosmosie”, którego frontmenem jest ukraiński pisarz, laureat Nagrody Literackiej Europy Środkowej Angelus z 2015 Serhij Żadan. W czasie festiwalu odbyły się również wykłady dla gimnazjalistów, licealistów oraz dla studentów, spotkania autorskie, dyskusje panelowe poświęcone literaturze, pokazy filmów oraz wykłady monograficzne. Po raz kolej w ramach BSF miała miejsce gala wręczenia nagrody Angelus, a przez cały czas trwania festiwalu trwały spotkania z pisarzami nominowanymi do nagrody (Salon Angelusa na Bruno Schulz. Festiwal). Przez cały festiwal odbywał się również kiermasz książek gości BSF oraz pisarzy nominowanych do nagrody Angelus. Dużym zainteresowaniem uczestników festiwalu cieszyła się gra miejska „Manekiny”.

Efekty:

DZIEŃ ŻYCZLIWOŚCI

Termin, miejsce: 21 listopada, Wrocław

Cel: promocja pozytywnych zachowań i umacnianie wizerunku Wrocławia, jako miasta ludzi życzliwych

Grupa docelowa: mieszkańcy Wrocławia, miasta koalicyjne

21 listopada na całym świecie obchodzony jest World Hello Day, a we Wrocławiu obchodzimy „Dzień Życzliwości”. Celem kampanii jest **promocja pozytywnych zachowań i umacnianie wizerunku Wrocławia, jako miasta ludzi życzliwych**.

Wspólnie z naszymi partnerami, zorganizowaliśmy w mieście szereg wydarzeń, na które zapraszaliśmy wszystkich mieszkańców Wrocławia. Z roku na rok grono partnerów powiększa się, rośnie również liczba entuzjastów „Dnia Życzliwości”. Tegorocznej edycji towarzyszył także **plebiscyt na 30 Życzliwych Wrocławian** przeprowadzony z Gazetą Wrocławską. Wrocławianie mogli zgłaszać kandydatury życzliwych ze swojego otoczenia, a następnie głosować przez Internet, sms lub na kuponie dołączonym do gazety. Gala wręczenia dyplomów odbyła się 21 listopada w klubie Vertigo.

W tym roku w ramach tego święta zorganizowano następujące akcje:

- Koalicja Miast dla Kultury – **Życzliwek wyrusza w Polskę**
9 listopada Krasnal Życzliwek wyruszył do 6 miast Polski w ramach projektu Koalicja Miast będącego elementem programu ESK 2016. Obecnie wiemy, iż w kilku miastach Życzliwek znalazł już swoje miejsce np.: w Ośrodku Pediatrycznym im. Marii Konopnickiej w Łodzi; w Gdańsku w Teatrze Miniatura; w Szczecinie figura krasnoludka Życzliwka ma stanąć przy Teatrze Lalek Pleciuga,
<https://www.radiolodz.pl/posts/30469-zyczliwek-krasnal-z-wroclawia-zamieszkal-w-lodzkiem-szpitalu>,
<http://www.gdansk.pl/urząd-miejski/Krasnal-z-Wroclawia-gosci-w-Teatrze-Miniatura,a,65454#.WDWtOyJUFgo.facebook>,
<http://www.pleciuga.pl/aktualnosci/17/zyczliwek-w-pleciudze>.
- **akcje happeningowe** - w 6 centrach przesiadkowych na terenie Wrocławia rozdawano przechodniom materiały informacyjne o Dniu Życzliwości (kartki, kalendarzyki, gadżety, słodkie upominki) oraz informowano o akcji i zachęcano do wspólnego świętowania Dnia Życzliwości. Nazwy przystanków „na żądanie” zmieniono „na życzenie”. W Rynku i przy figurce Krasnala Życzliwka do zabawy zachęcali animatorzy, rozdawano kartki, kalendarzyki, gadżety, słodkie upominki, odbył się koncert bębnów.
- akcja z fundacją zaczytani.org (**ufundowanie półki z książkami w szpitalu im. Marciniaka na ul. Fiedorfa, akcja czytania książek w szpitalach, rozwożenie książek do 22 placówek**),
- Koncert Finałowy Dnia Życzliwości z udziałem 30 życzliwych Wrocławian w Klubie VERTIGO, podczas którego odbyła się **aukcja charytatywna na rzecz Fundacji Wrocławskie Hospicjum dla Dzieci**.

Efekty:

WSPÓŁPRACA Z ZAGRANICĄ I MIASTAMI PARTNERSKIMI

KOORDYNACJA POLITYKI W ZAKRESIE WSPÓŁPRACY Z ZAGRANICĄ

- **15 stycznia 2016 r.** - spotkanie noworoczne Prezydenta Wrocławia z przedstawicielami wrocławskiego korpusu dyplomatycznego,
- **15-17 stycznia 2016 r.** - udział delegacji z miasta San Sebastian w ceremonii otwarcia ESK we Wrocławiu,
- **20 stycznia 2016 r.** - wrocławska Tamborrada (imieniny Świętego Sebastiana, święto w San Sebastian, mieście, które razem z Wrocławiem dzieliło tytuł Europejskiej Stolicy Kultury 2016) w Hali Orbita. Wydarzenie z udziałem Prezydenta Dutkiewicza i dzieci z wrocławskich szkół (przeszło 3 000 dzieci) współorganizowane z Fundacją Utalentowani i Wrocławskim Centrum Rozwoju Społecznego,
- **16-20 marca 2016 r.** - wizyta studyjna dziennikarzy akredytowanych przy Stolicy Apostolskiej (7 osób), za szczególne uwzględnieniem Dzielnicy Wzajemnego Szacunku oraz wydarzeń ESK (wystawa "7 Cudów Wrocławia i Dolnego Śląska"),
- **6-7 kwietnia 2016 r.** - wizyta oficjalnej delegacji z European Film Academy Productions, która przyjechała do Wrocławia w ramach prac przygotowawczych do Europejskich nagród Filmowych,
- **29 kwietnia – 1 maja 2016 r.** - wizyta przedstawicieli korpusu dyplomatycznego przygotowywana wspólnie z Urzędem Wojewódzkim oraz Urzędem Marszałkowskim. W ramach wizyty odbył się m.in. oficjalny obiad z Prezydentem Rafałem Dutkiewiczem, goście zobaczyli też najważniejsze miejsca we Wrocławiu, m.in. Narodowe Forum Muzyki, Panoramę Raclawicką, Halę Stulecia.
- **1 maja 2016 r.** - transmisja bicia gitarowego rekordu Guinnessa z San Sebastian,
- **9 maja – 3 lipca 2016 r.** - Luneta 2016 - instalacja multimedialna, do której można było wejść i której funkcja, a także nazwa zainspirowane zostały polskim słowem „luneta”. Zwiedzający ją, zarówno we Wrocławiu jak i w Berlinie, mogli doświadczać równoległej rzeczywistości w partnerskim mieście, dowiedzieć się czegoś o przeszłości, teraźniejszości i przyszłości obu miast oraz porozumieć się ze sobą za pomocą mowy, gestów oraz znaków pisanych na specjalnie do tego przygotowanym kineskopie,
- **9-10 maja 2016 r.** - wizyta przedstawicieli 11 czeskich touroperatorów i biur podróży we Wrocławiu jako Europejskiej Stolicy Kultury,
- **13 maja - 25 września 2016 r.** - wystawa pt. "Przebaczenie i pojednanie. Kardynał Bolesław Kominek, ojciec pojednania europejskiego" przygotowana przez Tempora/Muzeum Europy z Brukseli była udostępniona zwiedzającym we wrocławskim Arsenalu. Wcześniej wystawę pokazywano w Watykanie i Berlinie, w 2017 planowana jest ekspozycja wystawy w Brukseli,
- **15-18 stycznia 2016 r.** - wizyta studyjna dziennikarzy z Francji i Belgii (łączenie 5 osób), połączona z ich udziałem w ceremonii otwarcia ESK 2016,
- **17 maja 2016 r.** - wizyta dziennikarzy czeskich we Wrocławiu,
- **2-5 czerwca 2016 r.** - organizacja zjazdu Zarządu Europejskiej Akademii Filmowej. Zarząd odbył się w hotelu Platinum, dodatkowo członkowie zarządu spotkali się z Prezydentem Wrocławia oraz zobaczyli najważniejsze miejsca we Wrocławiu,
- **3 czerwca 2016 r.** - konferencja prasowa w związku z organizacją Europejskich Nagród Filmowych w grudniu 2016 r. Konferencja odbyła się w Narodowym Forum Muzyki, wzięli w niej udział m.in. Agnieszka Holland – przewodnicząca zarządu Europejskiej Akademii Filmowej, Marion Doering – Dyrektor Europejskiej Akademii Filmowej, Magdalena Sroka, Dyrektor Polskiego Instytutu Sztuki Filmowej, przedstawiciele Zarządu Europejskiej Akademii Filmowej, Prezydent Wrocławia. Konferencja została pokazana m.in. w telewizji TVN, która transmitowała Ceremonię wręczenia Nagród w grudniu,
- **11 maja 2016 r.** - wizyta Marianne de Bie - Wiceburmistrz miasta partnerskiego Breda i udział w spektaklu FLOW Europejskiej Stolicy Kultury,

- **22-24 lipca 2016 r.** – około trzystuosobowa grupa młodzieży akademickiej z duszpasterstwa działającego przy parafii Saint-Germain-des-Pres w Paryżu przyjechała do Wrocławia w drodze na Światowe Dni Młodzieży w Krakowie,
- **25-27 lipca 2016 r.** – wizyta Nikoli Joetze, przedstawicielki European Film Academy, która przyjechała do Wrocławia w związku z przygotowaniem Europejskich Nagród Filmowych,
- **20-21 września 2016 r.** – stolicę Dolnego Śląska po raz trzeci odwiedził Jego Świątobliwość Dalajlama XIV Tenzin Giaco. Dalajlama był honorowym gościem Europejskiej Stolicy Kultury.
We wtorek, 20 września Jego Świątobliwość rozpoczął oficjalną wizytę od spotkania w Sali Wielkiej Starego Ratusza z władzami samorządowymi, radnymi miejskimi, parlamentarzystami, kuratorami ESK i artystami oraz rektorami szkół wyższych. Uroczystość w Sali Wielkiej zakończył występ światowej sławy pianisty Janusza Olejniczaka.
Program wizyty obejmował również zwiedzanie wystawy w Arsenale Miejskim, poświęconej kardynałowi B. Kominkowi, oraz spotkanie z młodzieżą w Centrum Historii Zajezdnia, zatytułowane „Nasze marzenia o wolności”.
W środę, 21 września, Dalajlama odwiedził wpisany na listę UNESCO Kościół Pokoju w Świdnicy. W Międzynarodowym Dniu Pokoju odbyło się tam wyjątkowe spotkanie przedstawicieli Kościołów i religii, którzy złożyli podpisy pod „Apellem o Pokój”. Sygnatariuszami Apelu, oprócz Jego Świątobliwości byli: ks. Bp. Waldemar Pytel - Biskup Diecezji Wrocławskiej Kościoła Ewangelicko – Augsburgskiego, ks. Mitrat Eugeniusz Cybulski z Prawosławnej Parafii św. Cyryla i Metodego, Arcybiskup Józef Kupny, Biskup Włodzimierz Juszczak - Biskup Ordynariusz eparchii wrocławsko-gdańskiej Ukraińskiego Kościoła Grekokatolickiego, przedstawiciel Ligi Muzułmańskiej Moncef Buhajeb, Rabin David Bassok, Biskup Świdnicki Ignacy Dec oraz pastor Edward Pawłowski z Kościoła Zielonoświątkowego. W drodze powrotnej do Wrocławia Jego Świątobliwość Dalajlama odwiedził Katedrę św. Stanisława i św. Wacława w Świdnicy, po której oprowadził go Biskup Ignacy Dec,
- **13 października 2016 r.** – wizyta we Wrocławiu Marion Doering, szefowej Europejskiej Akademii Filmowej oraz przedstawicieli Akademii w związku z pracami nad Europejskimi Nagrodami Filmowymi,
- **24-28 października 2016** – wizyta młodych aktywistów z Ukrainy – przedstawicieli samorządów, organizacji pozarządowych, fundacji, którzy przyjechali do Wrocławia na zaproszenie Międzynarodowego Instytutu Republikańskiego z Warszawy. W ramach wizyty odbył się szereg spotkań z przedstawicielami Urzędu Miasta. Goście poznali struktury funkcjonowania samorządu i jednostek miejskich,
- **03 listopada 2016 r.** - wizyta we Wrocławiu nowego Konsula Generalnego Francji w Krakowie,
- **06-07 grudnia 2016 r.** – wizyta Ambasadora Zjednoczonych Emiratów Arabskich oraz członków Rodziny Królewskiej Al Qasimi, przedstawicieli władzy w Szardży, mieście, które chce współpracować z Wrocławiem,
- **15-17 grudnia 2016 r.** – wizyta w San Sebastian delegacji z Wrocławia, udział w uroczystościach kończących rok obchodów Europejskiej Stolicy Kultury 2016 i oficjalnego przekazania "pałeczki" ESK 2017: Pafos i Aarhus,
- **19 grudnia 2016 r.** – w pierwszą rocznicę śmierci wybitnego dyrygenta niemieckiego Kurta Masura w Kościele Garnizonowym św. Elżbiety odsłonięta została pamiątkowa tablica upamiętniająca artystę. W uroczystości oprócz Prezydenta Wrocławia, Sekretarza Miasta oraz przedstawicieli rady Miejskiej Wrocławia wzięła udział rodzina dyrygenta.

WSPÓŁPRACA Z MIASTAMI PARTNERSKIMI

Lille

15-18 stycznia 2016 r. - trzyosobowa delegacja z Lille wzięła udział w oficjalnej ceremonii rozpoczęcia roku obchodów Europejskiej Stolicy Kultury 2016,

17-20 listopada 2016 r. - festiwal „Lille meets Wrocław” z udziałem delegacji z Lille, Ambasady i Konsulatu generalnego Francji oraz przedstawicieli Credit Agricole Polska (sponsora wydarzenia). Festiwal przygotowała Fundacja „Avant Art” we współpracy z miastami Lille i Wrocław. Jego celem była prezentacja sztuki, artystów i instytucji kultury z obu miast partnerskich. Podczas weekendu 17-20 listopada w różnych punktach Wrocławia (galerie sztuki na Nadodrze, Galeria BWA, Kino Nowe Horyzonty, Alliance Française, Instytut im. Jerzego Grotowskiego, Centrum technologii Audiowizualnych, ASP, Bar Barbara) odbyły się łącznie 23 projekty artystyczne z udziałem ponad 40 artystów i kuratorów z Polski i Francji. Wydarzeniu towarzyszyły konferencje prasowe, zapowiedzi, relacje i wywiady w mediach lokalnych i ogólnopolskich oraz plenerowa wystawa z prezentacją poszczególnych projektów pokazywana na wrocławskim Rynku oraz w Ratuszu.

Hradec Kralove

2-3 lipca 2016 r. – wizyta w mieście partnerskim Hradec Králové.

Z okazji obchodów 150. rocznicy bitwy pod Sadową, na zaproszenie władz miasta Hradec Králové, przedstawiciele Rady Miejskiej Wrocławia i Urzędu Miejskiego Wrocławia uczestniczyli w oficjalnych uroczystościach i spotkaniach.

Lwów

14-17 stycznia 2016 r. – wizyta delegacji ze Lwowa w związku z weekendem otwarcia Europejskiej Stolicy Kultury 2016,

23 września 2016 r. – wizyta wicemera Lwowa, Anriy’a Moskalkeni oraz dyrektorów lwowskich przedsiębiorstw komunalnych we Wrocławiu, celem zapoznania się z wrocławskim systemem gospodarki odpadami, inteligentnym transportem oraz odwiedzenia Parku Technologicznego.

Kowno

Siedmioosobowa delegacja odwiedziła Wrocław podczas Weekendu Otwarcia ESK.

Poza udziałem w oficjalnych punktach programu, goście odbyli kilka spotkań dotyczących starań Wrocławia o tytuł ESK. Kowno stara się o tytuł ESK w 2020 r.

Współpraca Wrocławia i Kowna zaowocowała również przygotowaniem do startu wrocławskiej młodzieży w Międzynarodowych Igrzyskach Dziecięcych w 2017 r. (International Children’s Games).

WIZYTY STUDYJNE DZIENNIKARZY ZAGRANICZNYCH ORAZ WAŻNYCH GOŚCI WE WROCŁAWIU

- spotkanie z delegacją władz prowincji Fujian (Chiny),
- w dniu 12 grudnia 2016 r. we Wrocławiu gościła delegacja władz Kongresu Ludowego Prowincji Fujian (Chiny). Podczas spotkania przedstawiciele Rady Miejskiej i Urzędu Miejskiego Wrocławia przedstawili stronie chińskiej sposób organizacji i funkcjonowania samorządu terytorialnego w Polsce na przykładzie Wrocławia,
- organizacja wizyty studyjnej dziennikarki ze Szwajcarii w dn. 18-20 sierpnia 2016 r.,
- W dniach 18-20 sierpnia 2016 r. w ramach wizyty studyjnej Wrocław odwiedziła dziennikarka szwajcarskiego tygodnika „Die Weltwoche” Hildegard Schwaninger. Po wizycie w ww. tygodniku ukazał się artykuł o Wrocławiu, ze szczególnym uwzględnieniem tematyki związanej z ESK Wrocław 2016,
- w dniach 19-25 września 2016 r. we Wrocławiu przebywała ekipa telewizyjna z Ukrainy, która realizowała program telewizyjny o Wrocławiu i Dolnym Śląsku. Materiał został wyemitowany w telewizji ukraińskiej (program turystyczno-podróżniczy „Світ On-Line” na kanale „ERA”) oraz na kanale na platformie YouTube w 4 odcinkach, każdy po ok. 15 minut.

Inne działania i projekty:

- promocja Wrocławia na targach turystycznych w Utrechcie, 12-17 stycznia 2016 r.- na jednym z największych w Europie targach turystycznych „Vakantiebeurs”

w Utrechcie (Holandia) obecne było stoisko wystawiennicze Wrocławia, na którym prowadzono działalność informacyjno-promocyjną,

- w dniu 3 listopada 2016 r. w Sali Wielkiej wrocławskiego Ratusza odbyła się "11. Konferencja Gospodarcza o Polsce", zorganizowana przez Izbę Przemysłowo-Handlową w Dreźnie we współpracy z Polsko-Saksońskim Centrum Współpracy Gospodarczej oraz Miastem Wrocław. Podczas konferencji odbył się panel dyskusyjny pt. „Gospodarka i kultura – mosty między krajami”, w wydarzeniu wzięło udział blisko 100 polskich i niemieckich przedsiębiorców oraz działaczy samorządowych i przedstawicieli środowisk biznesowych i kulturalnych.

WSPÓŁPRACA Z NIEMCAMI

- **12-13 stycznia** – Szczyt Partnerstwa Odry we Wrocławiu; spotkania i dyskusje
- **14 stycznia** – pogrzeb Kurta Masura (honorowego obywatela Wrocławia) w Lipsku
- **15-17 stycznia** – weekend otwarcia ESK, wizyta studyjna dziennikarzy we współpracy z ZOPOT oraz przedstawicieli miast partnerskich: burmistrza Drezna, burmistrza Goerlitz i radnego Wiesbaden
- **29 stycznia** – wizyta wicekanclerza Niemiec Sigmara Gabriela we Wrocławiu
- **5-6 lutego** – wizyta premiera Brandenburgii Ditmara Woidk
- **26 lutego** – otwarcie wystawy o Kardynale Kominku w Abgeordnetenhaus w Berlinie. Wyjazd przedstawicieli Rady Miejskiej Wrocławia
- **8-13 marca** – wyjazd na targi ITB w Berlinie w trakcie targów spotkania z dziennikarzami, prezentacje Wrocławia
- **16 marca** – wizyta Prezydenta Wrocławia w Berlinie, spotkanie na wystawie o Kardynale Kominku z wicekanclerzem Sigmarem Gabrielem, wspólne zwiedzanie. Spotkanie doroczne fundacji Stiftung Zukunft Berlin
- **1 kwietnia** – otwarcie wystawy artystów Wrocławskiej Akademii Sztuk Pięknych w Goerlitz „Goerlitzer Art”
- **16 kwietnia** – koncert ku pamięci Kurta Masura (honorowego obywatela Wrocławia) w Lipsku
- **22 kwietnia** – otwarcie Pop - up Pawilonu Instytutu Goethego na Placu Nowy Targ. Wizyta Prezydenta Instytutu Goethego Dietmara Lehmana
- **22-24 kwietnia** – Dni miast partnerskich w Wiesbaden. Wizyta Przewodniczącego Rady Miejskiej Jacka Ossowskiego w Wiesbaden
- **21- 24 kwietnia** – wizyta studyjna dziennikarzy we współpracy z ZOPOT Berlin
- **30 kwietnia** - przyjazd pierwszego pociągu do kultury. Oficjalna delegacja z Berlina. Uczestnictwo w wydarzeniach Światowego Dnia Jazzu
- **1 maja** - łączenie internetowe z Dreznem i innymi miastami Gitarowy Rekord Guinnessa
- **9 maja** - otwarcie instalacji multimedialnej Luneta, pierwsze łączenie
- **12 maja** - wizyta delegacji ze Styrii/Austria, podpisanie umowy o współpracy
- **13 maja** - otwarcie wystawy Ostrale we Wrocławiu, wizyta wice burmistrz ds. kultury Drezna
- **13 maja** - otwarcie wystawy o Kominku we Wrocławiu
- **15 maja** - start biegu sztafetowego Wrocław - San Sebastian przez Wiesbaden
- **8-9 czerwca** - wizyta dziennikarzy niemieckich redakcji katolickich
- **17 czerwca** - dzień na żywo z Wrocławia Deutschlandradiokultur
- **18 czerwca** - koncert Janusza Olejniczaka w Berlinie z okazji 25-lecia traktatu o dobrym sąsiedztwie i przyjaznej współpracy. Prezent Wrocławia Europejskiej Stolicy Kultury 2016 dla Berlina
- **22 czerwca** - spotkanie z delegacją z Bawarii
- **24-26 czerwca** - wizyta studyjna dziennikarzy i touroperatorów współorganizowana z ZOPOT Berlin
- **28 czerwca** - wizyta deputowanych z Abgeordnetenhaus spotkanie dot. ESK
- **8 lipca** - wizyta delegacji z Linzu rozmowa o możliwościach współpracy
- **16 lipca** - wizyta oficjalnej delegacji z Berlina przyjazd pociągiem do kultury senator Andreas Geisel

- **19 sierpnia** - wizyta z Drezna
- **21 sierpnia** - otwarcie wystawy Summer Rental kolekcja Ericha Marxa Pawilon 4 Kopuł
- **25 sierpnia** - wizyta minister kultury Niemiec Moniki Gruetters
- **23-25 września** - wizyta w Dreźnie oficjalnej delegacji w Dreźnie i dziennikarzy. Wręczenie Nagrody Ericha Kaestnera Prezydentowi Rafałowi Dutkiewiczowi. Otwarcie Dni Kultury Polskiej Wrocław 2016, koncert Me Myself and I w Dreźnie
- **27 września** - wizyta grupy dziennikarzy z Wiesbaden
- **27-29 września** - wizyta Prezydenta Dutkiewicza w Oldenburgu podpisanie umowy o współpracy dotycząca dni Polskich w Oldenburgu w 2017 r.
- **10 października** - wizyta biskupów z Berlina Drezna i Goerlitz. Spotkanie z Prezydentem Wrocławia
- **18-19 października** - wizyta Prezydenta Wrocławia w Heidelbergu. Wykład na Uniwersytecie
- **23 października** - koncert chóru chłopięcego Krezuchor z Drezna, wizyta oficjalnej delegacji z Drezna
- **24-25 października** - wizyta studyjna dziennikarzy współorganizowana z ministerstwem kultury Niemiec
- **25 października** - wizyta Przewodniczącego Bundestagu Norberta Lammerta. Spotkanie z Prezydentem Wrocławia
- **3 listopada** - konferencja gospodarcza współorganizowana z IHK Drezno
- **6 listopada** - premiera filmu „Jestesmy Żydami z Breslau” we Wrocławiu
- **13 listopada** - premiera filmu „Jesteśmy Żydami z Breslau” w Berlinie
- **15-16 listopada** - wizyta delegacji z Oldenburga. Spotkania robocze
- **13-14 grudnia** - spotkanie na zakończenie roku współpracy Wrocław – Berlin, w Berlinie Stiftung Zukunft Berlin
- **19 grudnia** - koncert upamiętniający I rocznicę śmierci Kurta Masura i odsłonięcie tablicy pamiątkowej w kościele św. Elżbiety

WSPÓŁPRACA Z EUROPAŁ WSCHODNIAŁ

W 2016 r. podpisano umowy dotacyjne z następującymi organizacjami: Kolegium Europy Wschodniej im. Jana Nowaka-Jeziorańskiego, Fundacja Filmplus, Convention Bureau, Związek Sybiraków, AvantArt. Umowy dotyczyły projektów związanych z tematyką Europy Wschodniej i Azji Centralnej, organizacji projektu „Mogilę Pradziada ocal od zapomnienia”, prowadzenie biura Centrum Wiedzy Academia Europaea we Wrocławiu (i w ramach tego organizacja wielu projektów w mieście) oraz projektów kulturalnych z miastem partnerskim Lille we Francji. Wszystkie zakładane cele zostały osiągnięte.

W zakresie współpracy z Europą Wschodnią w 2016 r. rozpisano trzy konkursy:

Wydawanie czasopisma o tematyce Europy Środkowej i Wschodniej oraz Azji Centralnej

Okres realizacji – 1 stycznia – 31 grudnia 2016 r. (umowa wieloletnia 2014-2016)
Ilość odbiorców – ok. 60 tys. osób

Zadanie zostało zrealizowane przez Kolegium Europy Wschodniej im. Jana Nowaka-Jeziorańskiego we Wrocławiu. Celem pisma jest zainteresowanie polskich odbiorców ogólnie rozumianą tematyką wschodnią. Pismo drukuje eseje, analizy krytyczne, recenzje, rozmowy z ludźmi kultury, sztuki i polityki, jak i reportaże rzucające światło na życie codzienne w państwach byłych Republiki Radzieckich. W roku 2016 wydano 6 numerów pisma w 5 zeszytach. Poszczególne numery pisma były dystrybuowane i promowane. Prowadzona była prenumerata pisma. W okresie realizacji zadania publicznego regularnie prowadzono stronę internetową www.new.org.pl oraz organizowano spotkania promujące pismo. Ponadto współpracowano z najważniejszymi instytucjami jak uniwersytety, ośrodki badawcze, fundacje, wydawnictwa, media. Wśród autorów znaleźli się cenieni publicyści, analitycy, politycy, historycy, pisarze i twórcy

kultury - zarówno z Polski, krajów zachodnich, jak i z krajów Europy Wschodniej. W czasie realizacji zadania publicznego pismo utrzymało pozycję najważniejszego periodyku piszącego o Europie Wschodniej.

Organizacja w roku 2016 przedsięwzięć i działań zmierzających do poszerzenia współpracy z Europą Wschodnią

Okres realizacji – 20 stycznia – 31 grudnia 2016 r.

Ilość odbiorców – 2 000 osób

Zadanie zostało zrealizowane przez Kolegium Europy Wschodniej im. Jana Nowaka-Jeziorańskiego we Wrocławiu. Celem zadania jest szerzenie wiedzy na temat szeroko rozumianej Europy Wschodniej poprzez organizowanie dla mieszkańców Wrocławia i nie tylko szkoleń i prelekcji związanych z tematyką Europy Wschodniej, konferencji naukowych oraz spotkań mających na celu przybliżenie polityki, kultury i tradycji krajów Europy Wschodniej.

W ramach zadania w marcu odbyła się kolejna edycja Wschodniej Szkoły Zimowej. W październiku została zrealizowana konferencja Polska Polityka Wschodnia 2016, zaś na przestrzeni całego roku odbywały się wykłady i spotkania z cyklu Academia Europae Orientalis.

Mogile pradiada ocal od zapomnienia

Okres realizacji – 11 maja – 12 lipca 2016 r.

Ilość odbiorców – 5 000 osób

Zadanie zostało zrealizowane przez Związek Sybiraków III Rzeczypospolitej Polskiej. W ramach akcji na Ukrainę wyjeżdżają wolontariusze - uczniowie, absolwenci wrocławskich szkół oraz studenci. Wolontariusze objęli opieką 21 cmentarzy w okolicach Lwowa, Stanisławowa, na ziemi tarnopolskiej i Podolu. W pracach porządkowych i rekonstrukcyjnych na cmentarzach pomaga miejscowa młodzież i lokalne władze.

DZIAŁANIA ZWIĄZANE Z ORGANIZACJĄ CEREMONII WRĘCZENIA EUROPEJSKIEJ NAGRODY FILMOWEJ W 2016 R.

- **9-12 grudnia 2016 r.** - weekend Europejskich Nagród Filmowych we Wrocławiu z udziałem znamienitych gości ze świata filmowego, m.in. Wim Wenders, Pierce Brosnan, Pedro Almodovar, Ken Loach,
- **9 grudnia 2016 r.** - przyjęcie w Ratuszu dla nominowanych do Nagród z uroczystym wręczeniem certyfikatów,
- **10 grudnia 2016 r.** - ceremonia wręczenia Nagród w Narodowym Forum Muzyki z przyjęciem dla wszystkich zaproszonych,
- **9-12 grudnia 2016 r.** - wizyta Wima Wendresa, Przewodniczącego Europejskiej Akademii Filmowej, oprócz obowiązków wynikających z ceremonii wręczenia Nagród reżyser miał w tych dniach indywidualny program zwiedzania (dzielnica Nadodrze, Ostrów Tumski, Hala Stulecia) oraz spotkania z widzami w Kinie Nowe Horyzonty,
- Ponad to ok. stu osób spośród oficjalnych gości Europejskich Nagród Filmowych skorzystało z wycieczki turystycznej po Wrocławiu.

REALIZACJA PROJEKTU: „JESTEM EUROPEJCZYKIEM – ROLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO W MOIM ŻYCIU”

Projekt realizowany był w okresie od 1 lipca 2015 r. do 31 maja 2016 r. przy dofinansowaniu uzyskanym z grantów Parlamentu Europejskiego. Przedsięwzięcie miało charakter edukacyjno-kulturalno-społeczny i było częścią oficjalnego programu ESK Wrocław 2016. Adresatami byli uczniowie wrocławskich szkół ponadgimnazjalnych, a głównymi celami projektu było upowszechnianie wiedzy o Parlamencie Europejskim oraz zdobywanie umiejętności tworzenia filmów. Jesienią 2015 r. młodzież z wrocławskich szkół pisała scenariusze filmów krótkometrażowych dotyczących powiązań między

działalnością Parlamentu Europejskim a codziennym życiem młodych ludzi. Na podstawie 10 scenariuszy wybranych przez jury uczniowie, przy wsparciu profesjonalnej ekipy filmowej, zrealizowali krótkie filmy (październik-listopad 2015 r.). Ceremonia Finałowa projektu odbyła się 22 lutego 2016 r. w Hali Stulecia w obecności 3-tysięcznej widowni oraz gościa specjalnego – Pawła Pawlikowskiego, laureata Oscara za film „Ida”. Podczas Ceremonii publiczność obejrzała wszystkie 10 filmów, a ich autorom zostały wręczone nagrody jury oraz nagroda publiczności.

ORGANIZACJA UROCZYSTOŚCI WRĘCZENIA NAGRODY JANA NOWAKA-JEZIORAŃSKIEGO

4 czerwca 2016 r. - Nagrodę J. Nowaka-Jeziorańskiego otrzymał w czasie uroczystości w Zakładzie Narodowym Ossolińskich ks. Biskup Borys Gudziak za „wkład w tworzenie niepodległej, suwerennej i europejskiej Ukrainy jako wspólnoty ludzi wolnych”.

Bp. Borys Gudziak to ukraiński duchowny katolicki rytu bizantyjskiego, ordynariusz eparchii Świętego Włodzimierza Wielkiego w Paryżu oraz założyciel i rektor Katolickiego Uniwersytetu we Lwowie.

PROMOCJA WROCŁAWIA POPRZEZ PROWADZENIE LOKALNEGO BIURA CENTRUM WIEDZY ACADEMIA EUROPAEA WE WROCŁAWIU (CWAE-W)

Okres realizacji: 1 stycznia – 31 grudnia 2016 r. (umowa wieloletnia 2015-2016)
Ilość odbiorców: 2 000 osób

W ramach prowadzonego zadania odbyła się następujące wykłady, warsztaty, seminaria oraz konferencje: COST – 14 kwietnia 2016 r.; Konferencja Wrocław i Dolny Śląsk a kultura śródziemnomorska – 8-09 czerwca 2016 r.; How to write a history of Europe – 20 września 2016 r.; Seminarium z cyklu „The Wrocław Seminars”: **Central Europe and Colonialism: Migrations, Knowledges, Perspectives, Commodities - 21-23 września 2016**; ERC DAYS – 14 listopada 2016 r. - warsztaty z pisania wniosków do European Research Council; Szkoła letnia Summer School on Democracy: European States towards Migration Crisis – 20-29 czerwca 2016 r. ; Donatella Della Porta – 21 stycznia 2016 r. - „Conceptions and practices of democracy: Participation and deliberation in civil society and public institutions”; Cykl wykładów Challenges of Contemporary Migrations; Peter Raspor – 14-15 października 2016 r.- podyplomowe *Technologie piwowarstwa*; Joseph Indekeu – 24-25 października 2016 r. ; Debata Horizon 2020 – 08 kwietnia 2016 r. ; Spotkanie Hubów AE – 14 marca 2016 r., Londyn; Konferencja Academia Europaea 2016 w Cardiff; Afiliacja z Akademią Młodych Uczonych i Artystów.

PROMOCJA WROCŁAWIA JAKO EUROPEJSKIEJ STOLICY KULTURY 2016 POPRZEZ REALIZACJĘ PROJEKTU „LETNIA AKADEMIA FILMOWA”

Okres realizacji – 1 stycznia – 21 września 2016 r.
Ilość odbiorców – 1 500 osób

Zadanie zostało zrealizowane przez Fundację Filmplus. Celem zadania jest promowanie Wrocławia jako ośrodka kultury filmowej. Do edycji SOFA zapraszani są młodzi „agenci filmowi” z Europy Środkowej i Wschodniej, których innowacyjne projekty skupiające się na rozwoju widowni oraz kształceniu filmowym mają szansę wesprzeć ich rodzimy, a także międzynarodowy przemysł filmowy. U boku każdego z nich stał przypisany mu wcześniej mentor, który dawał tzw. Feedback, oceniając projekt ze swojej, indywidualnej perspektywy. Projekt był promowany na międzynarodowych festiwalach filmowych oraz podczas międzynarodowych wydarzeń branżowych.

REALIZACJA PROJEKTU „KARDYNAŁ KOMINEK – ZAPOMNIANY OJCIEC POJEDNANIA EUROPEJSKIEGO”

Realizacja projektu obejmuje przygotowanie i przeprowadzenie w Watykanie, Berlinie, Wrocławiu i Brukseli wystawy poświęcona kard. Bolesławowi Kominkowi z okazji 50-tej rocznicy orędzia biskupów polskich do biskupów niemieckich. W okresie od 26 lutego do 8 kwietnia 2016 r. wystawa pt. „Przebaczenie i pojednanie. Kardynał Kominek, nieznaną ojciec Europy” prezentowana była w Parlamencie Berlina. Organizacji wystawy towarzyszyła lokalna kampania promocyjna obejmująca reklamy na billboardach, ekranach w pojazdach berlińskiego metra, oraz działania promocyjne w Internecie z wykorzystaniem mediów społecznościowych. Ponadto, przy wsparciu partnerów Miasta Wrocław (m.in. fundacja Stiftung Zukunft Berlin, Parlament Berlina, ambasada RP w Berlinie) lokalnie dystrybuowane były plakaty, ulotki oraz katalogi wystawy. Następnie, w okresie od 13 maja do 23 września 2016 r. ww. wystawa prezentowana była we Wrocławiu. W ramach promocji wystawy we Wrocławiu odbywała się dystrybucja materiałów promocyjnych – plakatów, ulotek oraz katalogów. Ponadto na wiadach przystankowych MPK w kilkudziesięciu lokalizacjach na terenie całego Wrocławia umieszczono plakaty promocyjno-informacyjne. Kampania promocyjna objęła też swoim zasięgiem lokalne radio i telewizję.

ZADANIE OPRACOWANIE PUBLIKACJI NAUKOWEJ „KULTURA A PRAWA CZŁOWIEKA – WROCŁAWSKIE KOMENTARZE”

W ramach działań związanych z Europejską Stolicą Kultury Wrocław 2016 trwają prace nad powstaniem obszernej publikacji poświęconej kulturze i prawom człowieka, w której autorzy - przedstawiciele świata akademickiego i inni eksperci, w oparciu o prawo międzynarodowe, orzecznictwo, piśmiennictwo oraz inne źródła, opiszą kwestie związane z szeroko pojętą kulturą w odniesieniu do praw człowieka. Projekt jest realizowany w okresie grudzień 2014 – marzec 2017, a partnerem Miasta w tym przedsięwzięciu jest Narodowe Centrum Kultury. Koordynatorem merytorycznym projektu jest prof. Andreas Wiesand, wybitny ekspert z zakresu praw kulturalnych i wielokrotny członek panelu selekcyjnego Europejskiej Stolicy Kultury.

Najważniejsze działania związane z projektem, które miały miejsce w 2016 r.:

- zawarcie umowy na opracowanie ww. publikacji naukowej z ARcult Media GmbH,
- przekazanie przez Wykonawcę pierwszego zbioru artykułów stanowiących treść niniejszej publikacji,
- w dniach 12-13 listopada zorganizowano we Wrocławiu XIV Zgromadzenie Ekspertów Rady Europy/ERICarts połączonego z międzynarodową konferencją „Kultura i demokracja III: Oparte na prawach człowieka podejście do polityki kulturalnej”.

W wydarzeniu wzięło łącznie udział około 90 zaproszonych gości i prelegentów z zagranicy oraz goście z Polski i przedstawiciele mediów, zaś samo wydarzenie było ponadto transmitowane na żywo w Internecie. Całkowity budżet projektu wynosi 537 396 złotych.

ORGANIZACJA I PRZEPROWADZENIE WYDARZENIA KULTURALNEGO PT. „LILLE MEETS WROCŁAW 2004 - 2016”

Okres realizacji: 31 sierpnia – 11 grudnia 2016 r.

Ilość odbiorców – 1 300 osób

Zadanie zostało zrealizowane przez Fundację „Avant Art” i polegało na prezentacji sztuki, artystów i instytucji kultury z miast partnerskich: Lille i Wrocławia. Podczas weekendu 17-20 listopada w różnych punktach Wrocławia (galerie sztuki na Nadodrze, Galeria BWA, Kino Nowe Horyzonty, Alliance Française, Instytut im Jerzego Grotowskiego, Centrum technologii Audiowizualnych, ASP, Bar Barbara) odbyło się łącznie 23 projekty artystyczne z udziałem ponad 40 artystów i kuratorów. Wydarzeniu towarzyszyły konferencje prasowe, zapowiedzi, relacje i wywiady w mediach lokalnych i ogólnopolskich

oraz plenerowa wystawa z prezentacją poszczególnych projektów pokazywana na wrocławskim Rynku oraz w Ratuszu.

WYSTAWA FOTOGRAFII GRZEGORZA LITYŃSKIEGO „KALEJDOSKOP WŁOSKI”

Wrocław zorganizował wystawę plenerową na skwerze Marii Magdaleny pt. „Kalejdoskop włoski”. 12 dwustronnych plansz przedstawiających życie Włochów w Polsce zaprezentowano od 5 do 21 września.

WYSTAWA FOTOGRAFII Z KOLEKCJI MILTONA H. GREENA W NARODOWYM FORUM MUZYKI W DNIACH 10-22 GRUDNIA

W związku z odbywającą się w NFM galą Europejskich Nagród Filmowych Wrocław zorganizował wystawę fotografii przedstawiającą gwiazdy światowego kina.

WSPÓŁPRACA WROCŁAWIA Z EU-JAPAN FEST COMITEE

EU-Japan Fest Comitee to organizacja skupiająca największe japońskie przedsiębiorstwa, której celem jest promocja kultury japońskiej w Europie, w szczególności w obecnych i przyszłych ESK. W ramach współpracy z EU-Japan Fest Comitee odbyły się m.in.: prezentacja Wrocławia podczas zgromadzenia ogólnego w Tokio, wrześniowa wizyta Prezesa organizacji we Wrocławiu, pierwszy etap wymiany wrocławskich i japońskich chórów dziecięcych (min. koncert w Oratorium Marianum), kilkakrotne wizyty Sekretarza Generalnego organizacji we Wrocławiu. EU-Japan Fest Comitee sfinansowało bądź dofinansowało kilkanaście projektów w ramach ESK 2016 (m.in. projekty w ramach WROART czy Avantart Festiwal).

ORGANIZACJA „KONFERENCJI EUROPEJSKIEJ 2016”

W ramach programu Europejskiej Stolicy Kultury w dniach 21-22 października 2016 r. w Kinie Nowe Horyzonty odbyła się „Konferencja Europejska 2016”. Organizatorami wydarzenia było Miasto Wrocław oraz europejska inicjatywa „A Soul for Europe”. Celem konferencji, w której wzięło udział ponad 120 uczestników z Polski i zagranicy (m.in. Niemcy, W. Brytania, Holandia, Hiszpania, Cypr, Macedonia, Chorwacja, Gruzja, Mołdawia), była dyskusja o roli miast i regionów w procesie integracji europejskiej, ze szczególnym uwzględnieniem znaczenia kultury dla budowania europejskiego społeczeństwa obywatelskiego. Omówione zostały m.in. możliwości rozszerzenia obszarów Agendy Miejskiej Unii Europejskiej o działania w zakresie polityki kulturalnej, analizowano także funkcjonowanie programu Europejskiej Stolicy Kultury.

W dyskusjach panelowych wzięli udział prezydenci miast, przedstawiciele społeczeństwa obywatelskiego, reprezentanci instytucji europejskich, kuratorzy ESK Wrocław 2016 oraz przedstawiciele przyszłych Europejskich Stolic Kultury i międzynarodowi eksperci.

OPRACOWANIE PUBLIKACJI NAUKOWEJ „KULTURA A PRAWA CZŁOWIEKA – WROCŁAWSKIE KOMENTARZE”

W ramach działań związanych z Europejską Stolicą Kultury Wrocław 2016 od 2014 r. trwały prace nad powstaniem obszernej publikacji poświęconej kulturze i prawom człowieka. Autorzy publikacji – międzynarodowy zespół złożony z przedstawicieli świata akademickiego i wybitnych ekspertów, w oparciu o prawo międzynarodowe, orzecznictwo, piśmiennictwo oraz inne źródła dokonali analizy zagadnień związanych z szeroko pojętą kulturą w odniesieniu do praw człowieka. W dniu 14 listopada 2016 r. w siedzibie ESK w BarBarze odbyło się konferencja podczas której zaprezentowano wydana w jęz. angielskim publikację pt. „Culture and Human Rights: The Wrocław Commentaries” (wersja polska zostanie wydana w 2017 r.). W ramach konferencji odbyły się dwie dyskusje panelowe z udziałem ekspertów akademickich, którym przysłuchiwało się ok. 100 osób. Publikacja ma służyć jako przyjazne dla użytkownika

narzędzie pomocne w codziennej pracy prawodawców i osób podejmujących decyzje na różnych szczeblach prawnych, administracyjnych i politycznych oraz wszystkich zajmujących się tematyką kultury i praw człowieka.

REALIZACJA PROJEKTU „SOLIDARNOŚĆ NORWESKO-POLSKA”

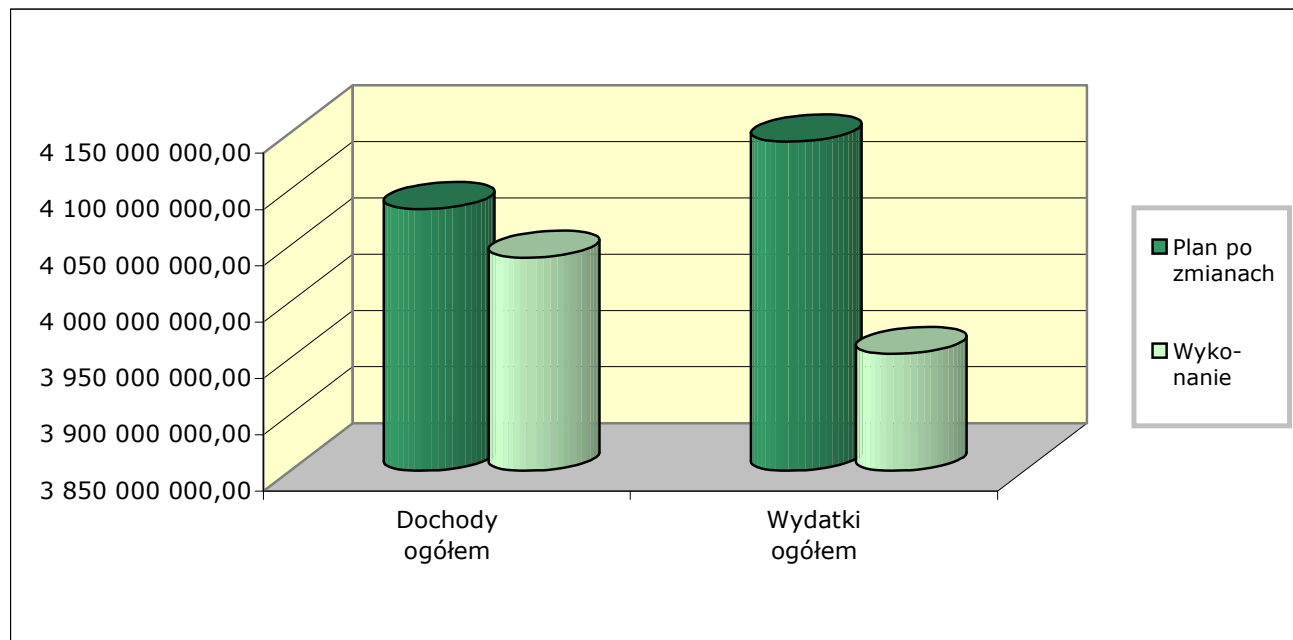
Projekt „Solidarność Norwesko-Polska” realizowany był w okresie od 26 kwietnia 2016 r. do 31 grudnia 2016 r. (wystawa do 28 lutego 2017 r.) w ramach programu Europejskiej Stolicy Kultury 2016, a środki na jego realizację zostały pozyskane z funduszy EOG i funduszy norweskich. Przedsięwzięcie realizowane było we współpracy z Ośrodkiem „Pamięć i Przyszłość”, Centrum Historii Zajezdnia oraz Fundacją Bente Kahan, a także z wieloma innymi partnerami z Polski i Norwegii. Projekt był częścią oficjalnego programu Europejskiej Stolicy Kultury 2016 we Wrocławiu i miał na celu przybliżyć działalność organizacji „Solidaritet Norge-Polen” (SNP), która na ogromną skalę w latach 1981-1990 aktywnie wspierała opozycję antykomunistyczną w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej. W szczytowym okresie swojej aktywności SNP zrzeszała ponad dwieście organizacji związkowych i liczyła sto tysięcy członków w kilkudziesięciu oddziałach lokalnych na terenie całej Norwegii. Bezpośrednim celem przedsięwzięcia było zwiększenie wiedzy Wrocławian i Polaków na temat działalności SNP, a szczególnie ważnym adresatem projektu była młodzież z wrocławskich szkół. Projekt obejmował trzy komponenty: wystawę, konferencję oraz festiwal kulturalny. Wystawa zatytułowana „Pamiętajmy o Polsce. Solidarność Norwesko-Polska” prezentowana była w Centrum Historii Zajezdnia w okresie od 13.12.2016 do 28.02.2017. Otwarcie wystawy w dniu 13 grudnia 2016 połączone było z konferencją dot. działalności „Solidaritet Norge-Polen” oraz stosunkom polsko-norweskim po upadku komunizmu w Polsce. Trzeci element projektu – festiwal „Solidarność Norwesko-Polska” odbył się w dniach 10-13 grudnia 2016 i obejmował 6 koncertów oraz jeden spektakl teatralny. Główni bohaterowie projektu – założyciele i czołowi działacze „Solidaritet Norge-Polen” z Norwegii i Polski zostali zaproszeni do Wrocławia i wzięli udział we wszystkich najważniejszych wydarzeniach zorganizowanych w ramach projektu. Oprócz udziału w konferencji, zwiedzania wystawy i uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych goście specjalni m.in. wizytowali więzienie przy ul. Kleczkowskiej we Wrocławiu, w którym w okresie stanu wojennego więziono działaczy opozycji. Odwiedzili również siedzibę Europejskiej Stolicy Kultury 2016 „BARBARA”. W 35. rocznicę wprowadzenia stanu wojennego delegacja norweska złożyła również kwiaty pod pomnikiem „Solidarności” w pobliżu gmachu głównego Politechniki Wrocławskiej oraz zwiedziła wystawę „Wrocław 1945-2016” opowiadającą o współczesnej historii Wrocławia i jego mieszkańców.

Departament Finansów Publicznych

REALIZACJA ZAŁOŻEŃ DOTYCZĄCYCH DOCHODÓW I WYDATKÓW MIASTA

RELACJA POMIĘDZY WYSOKOŚCIĄ PLANOWANYCH I WYKONANYCH DOCHODÓW I WYDATKÓW MIASTA ZA ROK 2016

Dochody budżetu Miasta zaplanowane na rok 2016 w wysokości **4 082 231 155,03 zł** zostały zrealizowane w kwocie **4 039 095 717,68 zł**, tj. w 98,9%. Plan wydatków wyniósł **4 142 231 155,03 zł** i został wykonany w 95,4%, czyli w wysokości **3 953 577 738,29 zł**. Rok 2016 zamknął się nadwyżką budżetową w wysokości **85 817 979,39 zł**.

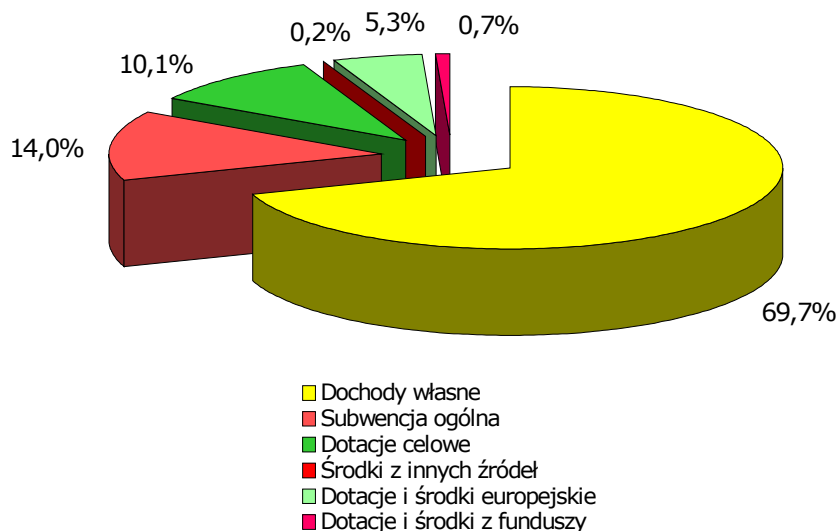
Lp.	Wyszczególnienie	Plan według uchwały budżetowej (po zmianach)	Wykonanie za 2016 r.	% wykonania planu
1.	Dochody ogółem	4 082 231 155,03	4 039 095 717,68	98,9
2.	Wydatki ogółem	4 142 231 155,03	3 953 577 738,29	95,4
3.	Nadwyżka/Deficyt budżetowy	-60 000 000,00	85 817 979,39	-

Dochody osiągnięte przez Miasto pochodziły z następujących źródeł: dochodów własnych, subwencji ogólnej, dotacji celowych, środków na zadania własne pozyskane z innych źródeł, dotacji i środków na finansowanie wydatków związanych z realizacją zadań współfinansowanych ze środków europejskich oraz dotacji i środków z funduszy.

DOCHODY MIASTA

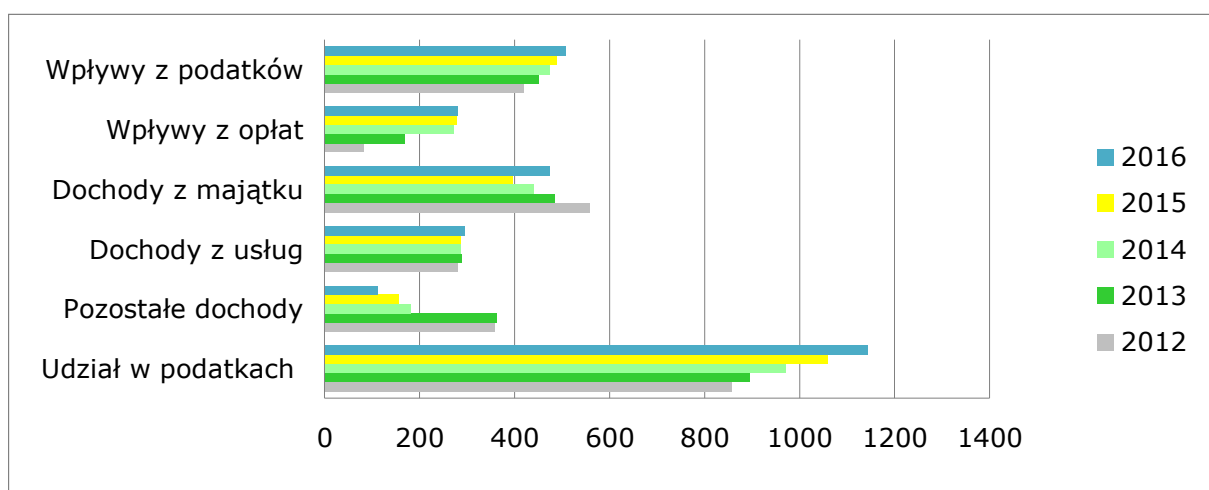
Lp.	Wyszczególnienie	Plan według uchwały budżetowej (po zmianach)	Wykonanie za 2016 r.	% wykonania planu
Dochody ogółem, z tego:		4 082 231 155,03	4 039 095 717,68	98,9
I	Dochody własne, w tym:	2 850 006 993,00	2 813 975 088,17	98,7
1	Wpływy z podatków, z tego:	519 937 854,00	507 655 282,43	97,6
	- Podatek od nieruchomości	429 925 154,00	417 567 463,27	97,1
	- Podatek od czynności cywilnoprawnych	65 000 000,00	64 888 395,49	99,8
	- Podatek od spadków i darowizn	8 000 000,00	7 954 964,56	99,4
	- Podatek od środków transportowych	14 125 000,00	14 494 809,23	102,6
	- Podatek z karty podatkowej	1 500 000,00	1 431 837,51	95,5
	- Podatek rolny	1 325 000,00	1 232 600,90	93,0
	- Podatek leśny	62 700,00	85 211,47	135,9
2	Udział w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa, z tego:	1 118 185 072,00	1 143 839 320,03	102,3
	- Udział we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych i jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej	101 000 000,00	105 297 957,03	104,3
	- Udział we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych	1 017 185 072,00	1 038 541 363,00	102,1
II	Subwencja ogólna	567 029 115,00	567 029 115,00	100,0
III	Dotacje celowe, w tym:	408 874 281,03	408 403 699,55	99,9
	- z budżetu państwa	391 178 670,03	389 523 664,95	99,6
IV	Środki na zadania własne pozyskane z innych źródeł	11 601 476,00	8 707 345,74	75,1
V	Dotacje i środki na finansowanie wydatków związanych z realizacją zadań współfinansowanych ze środków europejskich	216 455 139,00	212 819 287,18	98,3
VI	Dotacje i środki z funduszy	28 264 151,00	28 161 182,04	99,6

Struktura dochodów Miasta ogółem zrealizowanych w 2016 r.

Podstawowym i najważniejszym źródłem dochodów Miasta były dochody własne, do których należą: dochody z podatków i opłat, dochody z majątku, dochody z usług, udziały w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa oraz pozostałe dochody. Wśród dochodów z tego źródła najwyższe wykonanie osiągnięto z udziałów w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa (PIT i CIT) oraz wpływów z podatków, w tym głównie z podatku od nieruchomości. Analiza wykonania dochodów budżetu Miasta w latach 2012-2016 wskazuje na sukcesywny wzrost uzyskiwanych przez Wrocław dochodów własnych. Ich wysoki i rosnący poziom świadczy o dużej samodzielności finansowej Miasta i jego zdolności do finansowania potrzeb inwestycyjnych.

Porównanie wykonania dochodów własnych Miasta za lata 2012-2016 w podziale na źródła

REALIZACJA ZADAŃ W OBSZARZE PODATKÓW I OPŁAT

W celu zrealizowania zaplanowanych w 2016 r. dochodów z tytułu podatków i opłat lokalnych oraz uzyskania wysokich wskaźników wykonania budżetu podjęto następujące działania:

- wydano **250 261** decyzji podatkowych;
- wydano **3 693** postanowień i innych aktów prawnych;
- wystawiono łącznie **87 784** zawiadomień o wysokości należności cywilnoprawnych oraz pism o przejęciu opłat;
- wysłano **14 936** wezwań do złożenia deklaracji, IN i inne;
- wydano **109** zaświadczenia o udzielonej pomocy *de minimis*;
- w Centrum Obsługi Podatnika obsłużono **65 349** klientów/podatników;
- wystawiono faktury VAT i ich korekty oraz zaewidencjonowano sprzedaż niefakturowaną i jej korekty w ilości **14 718** sztuk;
- przeprowadzono i zakończono **66** kontroli podatkowych.

Czynność	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.	2016 r.
Ilość wydanych decyzji podatkowych	205 369	211 163	225 021	234 124	250 261
Ilość wydanych postanowień i innych aktów prawnych	14 722	3 838	3 395	4 238	3 693
Ilość wysłanych wezwań oraz zawiadomień, pism o przejęciu opłat	105 703	94 667	101 532	100 562	102 720
Ilość wydanych zaświadczeń o udzielonej pomocy <i>de minimis</i>	275	320	84	97	109
Ilość obsłużonych klientów w Centrum Obsługi Podatnika	60 639	59 785	70 783	61 134	65 349
Ilość wystawionych faktur VAT i ich korekt oraz sprzedaży niefakturowanych i ich korekt	10 260	11 089	13 073	13 814	14 718
Ilość przeprowadzonych i zakończonych kontroli podatkowych	95	74	73	71	66

Wykonanie dochodów z tytułu podatków i opłat w odniesieniu do założonego planu na 2016 r. z wyszczególnieniem źródeł dochodów

Wyszczególnienie	Plan na 2016 r. (w zł)	Wykonanie 2016 r. (w zł)	% wykonanie planu
1	2	3	4
podatek od nieruchomości	429 925 154,00	417 567 463,27	97,13
podatek od środków transportowych	14 125 000,00	14 494 809,23	102,62
podatek rolny	1 325 000,00	1 232 600,90	93,03
podatek leśny	62 700,00	85 211,47	135,90
opłata skarbowa	14 500 200,00	16 532 303,65	114,01
RAZEM	459 938 054,00	449 912 388,52	97,82

W 2016 r. Wydział Podatków i Opłat wydał **250 261** decyzji podatkowych, z których do Samorządowego Kolegium Odwoławczego zaskarżonych zostało **85**, co stanowiło **0,03%** wszystkich wydanych decyzji. W 2016 r. nie wpłynęła żadna skarga na decyzje podatkowe skierowana do Wojewody.

REALIZACJA ZADAŃ W OBSZARZE KSIĘGOWOŚCI

W 2016 r. zrealizowano następujące działania:

z zakresu księgowości:

- zaksięgowano **2 897 271** dokumentów księgowych;
- prowadzono księgowość Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych;
- wdrożono system KSAT2000i w środkach trwałych w zakresie ujawnienia gruntów i budynków w ewidencji księgowej Gminy Wrocław;
- współpracowano w trakcie kontroli przeprowadzonej przez Regionalną Izbę Obrachunkową;
- współpracowano z biegłymi rewidentami przy badaniu sprawozdania finansowego Miasta Wrocławia za 2015 r.;
- współpracowano w trakcie kontroli dotyczącej realizacji inwestycji współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej;
- prowadzono prace nad wdrożeniem systemu Elektronicznego Obiegu Faktur;
- prowadzono prace nad przygotowaniem aplikacji do wczytywania sprawozdań z jednostek budżetowych, aby przyspieszyć proces agregowania danych do sprawozdań oraz do księgowania;
- rozpoczęto prace nad centralnym rozliczeniem VAT-u oraz prace przygotowawcze do sporządzania centralnego pliku JPK_VAT w związku z centralizacją podatku VAT od 2017 r.

z zakresu sprawozdawczości:

- sporządzono **87** zbiorczych/łącznych sprawozdań budżetowych i statystycznych, z czego **75** przekazano do Regionalnej Izby Obrachunkowej, Ministerstwa Finansów, Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego oraz Krajowego Biura Wyborczego;
- sporządzono **262** jednostkowe sprawozdania budżetowe i statystyczne z Urzędu, Organu i własne jednostki samorządu terytorialnego;
- opracowano sprawozdanie roczne za 2015 r. oraz informację za pierwsze półrocze 2016 r. z wykonania budżetu Miasta Wrocławia;
- opracowano sprawozdanie roczne za 2015 r. oraz informację za pierwsze półrocze 2016 r. z wykonania planu finansowego samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej i samorządowych instytucji kultury Miasta Wrocławia;
- sporządzono informację o kształtowaniu się wieloletniej prognozy finansowej Miasta Wrocławia za I półrocze 2016 r. w zakresie rozliczenia wydatków na realizację przedsięwzięć wieloletnich;
- sporządzono za 2015 r.: bilans z wykonania budżetu Miasta Wrocławia, sprawozdanie finansowe Miasta Wrocławia, bilans skonsolidowany Miasta Wrocławia;
- sporządzono miesięczne deklaracje wpłat na PFRON oraz deklaracje VAT-7, miesięczne informacje z wykonania dochodów i wydatków Miasta;
- opracowano kwartalne informacje dla Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego z zakresu finansowego i rzeczowego wykorzystania przez miasto Wrocław otrzymanych dotacji.

REALIZACJA ZADAŃ W OBSZARZE FINANSOWYM

W roku 2016 zrealizowano następujące zadania:

- sporządzono część finansową założeń społeczno-gospodarczych na rok 2017;

- opracowano projekt oraz Uchwałę w sprawie budżetu Miasta na rok 2017 wraz z uzasadnieniem;
- opracowano projekt oraz Uchwałę w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Miasta na lata 2017-2043 wraz z wykazem wieloletnich przedsięwzięć;
- przeprowadzono zamówienie w trybie przetargu nieograniczonego na bankową obsługę budżetu Gminy Wrocław wraz z instytucjami kultury, dla których Miasto Wrocław jest organizatorem, Samodzielnymi Publicznymi Zakładami Opieki Zdrowotnej, dla których Miasto Wrocław jest założycielem i kapitałowymi spółkami jednoosobowymi Gminy;
- przeprowadzono **3** zamówienia w trybie przetargu nieograniczonego na kredyty przeznaczone na sfinansowanie planowanego deficytu budżetu Miasta w 2016 r. i spłatę zobowiązań wynikających z zaciągniętych kredytów i pożyczek oraz wyemitowanych papierów wartościowych i **1** zamówienie na kredyt krótkoterminowy, rewalwingowy na pokrycie występującego w ciągu roku przejściowego deficytu budżetu jednostki samorządu terytorialnego;
- podpisano aneksy do umów pożyczek i dotacji z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu na udzielenie dofinansowania zadań w ramach programu pn. „Likwidacja niskiej emisji wspierająca wzrost efektywności energetycznej i rozwój rozproszonych odnawialnych źródeł energii. Część 1 i 2 - Program pilotażowy KAWKA”;
- opracowano **7** projektów zmian Wieloletniej Prognozy Finansowej Miasta na lata 2016-2043 wraz z wykazem wieloletnich przedsięwzięć oraz **9** projektów zmian Budżetu Miasta na 2016 r. i zmian planu finansowego Miasta na 2016 r., opracowano **39** zarządzeń Prezydenta zmieniających plan dochodów i wydatków budżetu Miasta na 2016 r. oraz zarządzeń Prezydenta zmieniających zarządzenie w sprawie opracowania planu finansowego Miasta na 2016 r.;
- wprowadzono zmiany wynikające ze zmian uchwały w sprawie budżetu Miasta oraz zmian planu finansowego Miasta na 2016 r. do systemu SAP i zmiany wieloletniej prognozy finansowej na lata 2016-2043 do programu Besti@;
- opracowano na cele sprawozdawczości materiał dotyczący przebiegu wykonania wieloletniej prognozy finansowej Miasta za I półrocze 2016 r.;
- planowano i monitorowano wydatki na obsługę zadłużenia Miasta, wydatki związane z obsługą zadań inwestycyjnych oraz leasingu, a także przychody i rozchody budżetu Miasta;
- rejestrowano w Centralnym Rejestrze Zobowiązań zawierane umowy, zamówienia, aneksy i inne dokumenty księgowe, będące podstawą dokonania wydatku;
- opracowano budżet Wydziału Finansowego oraz sporządzono sprawozdanie z wykonania tego budżetu za rok 2015 oraz za I półrocze 2016 r.;
- przygotowywano codzienne raporty o bieżącym stanie środków finansowych na rachunku bankowym budżetu Miasta oraz stanie zaangażowania środków pochodzących z kredytów, pożyczek oraz emisji obligacji komunalnych;
- zarządzano płynnością Miasta, poprzez prowadzenie działań mających na celu koordynację strumieni przychodów i wydatków Miasta;
- sporządzono kwartalne sprawozdania dla Narodowego Banku Polskiego w zakresie zaciągniętych zobowiązań dewizowych;
- opracowano raporty z postępu realizacji projektu finansowanego ze środków Europejskiego Banku Inwestycyjnego.

REALIZACJA ZADAŃ W OBSZARZE ZARZĄDZANIA NALEŻNOŚCIAMI

W roku 2016 zrealizowano następujące zadania:

z zakresu monitorowania należnościami podjęto czynności mające na celu objęcie działaniami windykacyjnymi jak największej kwoty zaległości z tytułu podatków, opłat, należności cywilnoprawnych i należności publicznoprawnych:

- wystawiono **30 368** upomnień i **21 092** wezwań do zapłaty;
- wystawiono łącznie **36 175** tytułów wykonawczych oraz **5 857** zawiadomień do egzekucji administracyjnej;
- prowadzono windykację należności cywilnoprawnych w **718** sprawach, z czego w 2016 r. zakończono **406** spraw;
- zgłoszono **90** wierzytelności w postępowaniu egzekucyjnym w egzekucji z nieruchomości prowadzonych przez Komorników Sądowych;
- sporządzono **106** opinii w kwestii wszczęcia egzekucji z nieruchomości lub przyłączenia się do podziału sumy uzyskanej z egzekucji z nieruchomości;
- przekazano łącznie **1 475** spraw celem skierowania na drogę postępowania sądowego o zapłatę należności;
- przekazano **478** wniosków do radców w celu przeprowadzenia postępowania spadkowego;
- uzyskano **282** postanowienia sądu i akt poświadczenia dziedziczenia;
- dokonano **5** wpisów do Krajowego Rejestru Długów;
- dokonano **37** wpisów do hipotek i ustanowiono zastaw skarbowy;
- złożono **32** wnioski do Sądu o nadanie klauzuli wykonalności.

z zakresu ulg rozpatrywano wnioski o ulgę w spłacie zobowiązań podatkowych dotyczących podatków i opłat lokalnych, podatku rolnego, leśnego i opłaty skarbowej, podatków i opłat stanowiących w całości dochód Miasta, a pobieranych przez Urzędy Skarbowe oraz w zakresie należności pieniężnych mających charakter cywilnoprawny i niepodatkowych należności budżetowych o charakterze publicznoprawnym.

Zadanie	Ilość
Ilość wydanych decyzji podatkowych	168
Ilość wydanych decyzji administracyjnych	60
Ilość wydanych postanowień podatkowych	250
Ilość wydanych postanowień administracyjnych	38
Ilość zawartych porozumień w spłacie należności cywilnoprawnych	110
Ilość sporządzonych pism kończących postępowanie cywilnoprawne (bez rozpatrzenia, bezzasadne, odmawiające udzielenia ulgi)	125
Ilość wydanych zawiadomień i wezwań (postępowanie podatkowe, administracyjne, cywilnoprawne)	696
Ilość wydanych postanowień w trakcie postępowania podatkowego i administracyjnego (art. 200 Op, art. 140 Op, art. 36 Kpa i inne)	459
Ilość wydanych zaświadczeń o pomocy <i>de minimis</i>	69
Ilość rozpatrzonych wniosków o ulgę podatkową	403
Ilość rozpatrzonych wniosków o ulgę w spłacie należności niepodatkowych	234
Ilość rozpatrzonych wniosków o ulgę w spłacie należności cywilnoprawnych	99

z zakresu egzekucji należności pieniężnych egzekwowano należności pieniężne, dla których organ gminy jest właściwy do ich ustalania lub określania i pobierania.

Na dzień 1 stycznia 2016 r. w bazie danych znajdowało się **34 749 szt.** tytułów wykonawczych, na podstawie których prowadzone były postępowania egzekucyjne.

W okresie objętym niniejszym sprawozdaniem wpłynęło do realizacji **38 920** sztuk tytułów wykonawczych.

Celem wyegzekwowania należności Gminy objętych tytułami wykonawczymi zastosowano następujące środki egzekucyjne wskazane w ustawie o postępowaniu egzekucyjnym w administracji:

Zastosowane środki egzekucyjne	Ilość tytułów wykonawczych, na których zastosowano środki egz. (w szt.)
Egzekucja z pieniędzy	3 190
Egzekucja z rachunków bankowych	22 597
Egzekucja z wynagrodzenia za pracę	5 444
Egzekucja z wierzytelności i praw majątkowych	2 024
Egzekucja ze świadczeń zaopatrzenia emerytalnego i ubezpieczenia społecznego	2 729
Egzekucja z udziału w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością	25
Egzekucja z ruchomości zajęcie ruchomości	6

W wyniku zastosowanych środków egzekucyjnych w okresie sprawozdawczym wyegzekwowano łącznie kwotę **9 067 932,32 zł**. Na sumę tą złożyły się:

Należności główne	7 768 727,95 zł
Odsetki	544 578,64 zł
Koszty upomnień	169 578,93 zł
Koszty egzekucyjne	585 046,80 zł
RAZEM	9 067 932,32 zł

W 2016 r. zakończono postępowania egzekucyjne prowadzone w oparciu o **33 039** sztuk tytułów wykonawczych.

W trakcie prowadzonych postępowań egzekucyjnych wydano **2 276** postanowień.

z zakresu pomocy publicznej:

- rozpatrzono **25** wniosków o przystąpienie przedsiębiorców do programu pomocy regionalnej oraz rozpatrzono **5** wniosków o zwolnienie w ramach pomocy *de minimis* dla przedsiębiorców, którzy rozpoczynają działalność gospodarczą we Wrocławiu;
- udzielono **5** zwolnień w ramach pomocy regionalnej dla przedsiębiorców inwestujących we Wrocławiu;

- przeprowadzono **3** kontrole podatkowe u przedsiębiorców, mające na celu weryfikację spełnienia i przestrzegania warunków zwolnienia od podatku od nieruchomości na podstawie uchwalonych przez Radę Miejską Wrocławia programów regionalnej pomocy inwestycyjnej;
- sporządzano i na bieżąco przekazywano sprawozdania zbiorcze do Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów oraz do Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi dotyczące udzielonej przez Gminę pomocy publicznej udzielanej w różnych formach oraz wprowadzano na bieżąco przesyłane korekty sprawozdań;
- wspierano i współpracowano z innymi komórkami Urzędu Miejskiego i innymi jednostkami organizacyjnymi Gminy Wrocław w zakresie udzielania informacji, wytycznych oraz analiz w sprawach dotyczących pomocy publicznej, w tym pośredniczono w uzyskiwaniu opinii Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w zakresie projektów uchwał stanowiących podstawę udzielania pomocy publicznej;
- prowadzono działania informacyjne i promocyjne w zakresie wdrożonych, nowych programów umożliwiających zwolnienie z podatku od nieruchomości przedsiębiorców prowadzących działalność na terenie Wrocławia;
- monitorowano udzieloną pomoc publiczną w zakresie regionalnej pomocy inwestycyjnej (maksymalna intensywność pomocy, budżety programów pomocowych);
- weryfikowano beneficjentów pomocy publicznej w SHRIMP w celu ustalenia kwoty otrzymanej przez nich pomocy publicznej;
- sporządzono **44** opinie na temat występowania pomocy publicznej.

z zakresu rozwoju projektu Wrocławskiej Karty Miejskiej:

- podpisano porozumienia w ramach, których użytkownicy URBANCARD Wrocławskiej Karty Miejskiej mogli skorzystać z preferencyjnych cen na zakup biletów na seanse filmowe w ramach 2 festiwali organizowanych przez Stowarzyszenie Nowe Horyzonty;
- podpisano **10** porozumień z nowymi partnerami programu URBANCARD Premium oraz przedłużono współpracę z **29** dotychczasowymi partnerami;
- uruchomiono facebook'a dedykowanego projektowi URBANCARD Premium oraz przygotowano nową stronę www dla ww. projektu;
- opracowano i zaktualizowano regulamin oraz formularz wniosku o nadanie statusu dla programu URBANCARD Premium w związku z planowanym uruchomieniem nowych funkcjonalności;
- uczestniczono w 2 eventach organizowanych przez Miasto w ramach realizowania zadań promocyjno/informacyjnych związanych z programem URBANCARD Premium;
- złożono **13 803** wnioski o udzielenie statusu Premium w ramach programu URBANCARD Premium.

z zakresu projektu Karty Turystycznej:

- zawarto umowę pomiędzy Gminą Wrocław a Comarch Polska S.A. na realizację, wdrożenie i utrzymanie Zintegrowanego Systemu Informatycznego wraz z dostarczeniem niezbędnej infrastruktury obsługujących Projekt Karty Turystycznej;
- współpracowano z dolnośląską Organizacją Turystyczną oraz z Biurem Promocji Miasta i Turystyki celem opracowania szaty graficznej i zasad strategii promocji dla projektu Karta Turystyczna oraz procedury zakupu plastikowych kart wykorzystywanych w ramach programu Karta Turystyczna;
- współpracowano z Agencją Rozwoju Aglomeracji Wrocławskiej jako podmiotem uczestniczącym w opracowaniu portalu turystycznego www.visitwroclaw.eu, w ramach którego ma funkcjonować strona Wrocławskiej Karty Turystycznej;
- przeprowadzono prace zmierzające do opracowania umowy licencyjnej zawieranej między Dolnośląską Organizacją Turystyczną a Gminą Wrocław dotyczącą zasad

- udzielania licencji na użytkowanie oprogramowania przez Dolnośląską Organizację Turystyczną oraz punkty partnerskie uczestniczące w projekcie;
- opracowano projekt umowy między Gminą Wrocław, Dolnośląską Organizacją Turystyczną i partnerami projektu dotyczący użyczenia sprzętu;
 - przygotowano regulamin korzystania z Wrocławskiej Karty Turystycznej oraz pakiet usług jakie klient będzie mógł nabyć w ramach zakupu Karty Turystycznej.

Departament Obsługi i Administracji

POLITYKA PERSONALNA

ZATRUDNIENIE PRACOWNIKÓW URZĘDU MIEJSKIEGO WROCŁAWIA

Stan zatrudnienia w Urzędzie Miejskim Wrocławia

Stan na dzień 31 grudnia/rok	Kobiet	Mężczyzn	Razem	w tym niepełnozatrudnieni
2008	1 495	482	1 977	33
2009	1 484	486	1 970	36
2010	1 474	490	1 964	40
2011	1 463	494	1 957	44
2012	1 461	496	1 957	40
2013	1 483	496	1 979	37
2014	1 503	456	1 959	42
2015	1 514	452	1 966	53
2016	1 519	454	1 973	43

Zwolnienia w okresie 1 stycznia 2016 r. – 31 grudnia 2016 r.

	Zwolnionych		
	Kobiet	Mężczyzn	Ogółem
Razem:	89	22	111
w tym: emerytura	33	6	39

Przyjęcia osób podejmujących pracę po raz pierwszy

Wykształcenie	Kobiet	Mężczyzn	Razem
Podejmujący pracę po raz pierwszy:	10	2	12
w tym absolwenci:			
liceum ogólnokształcących	1	1	2
szkół policealnych i średnich zawodowych	0	0	0
szkół wyższych	4	2	6
absolwenci ogółem:	4	2	6

Poziom wykształcenia pracowników Urzędu Miejskiego Wrocławia

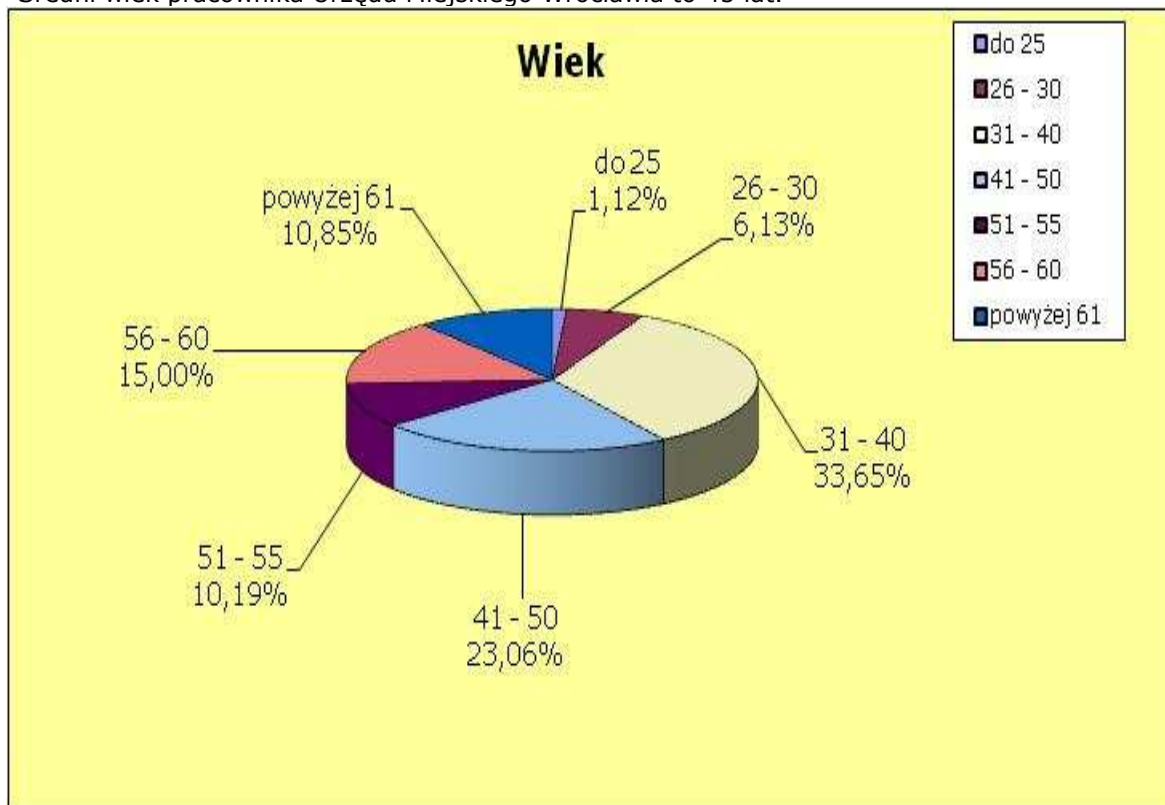
Wykształcenie	Ilość osób	%
Wyższe	1 541	78,10%
Policealne i średnie zawodowe	296	15,00%
Średnie ogólne	120	6,08%
Zasadnicze zawodowe	13	0,66%
Podstawowe	3	0,15%

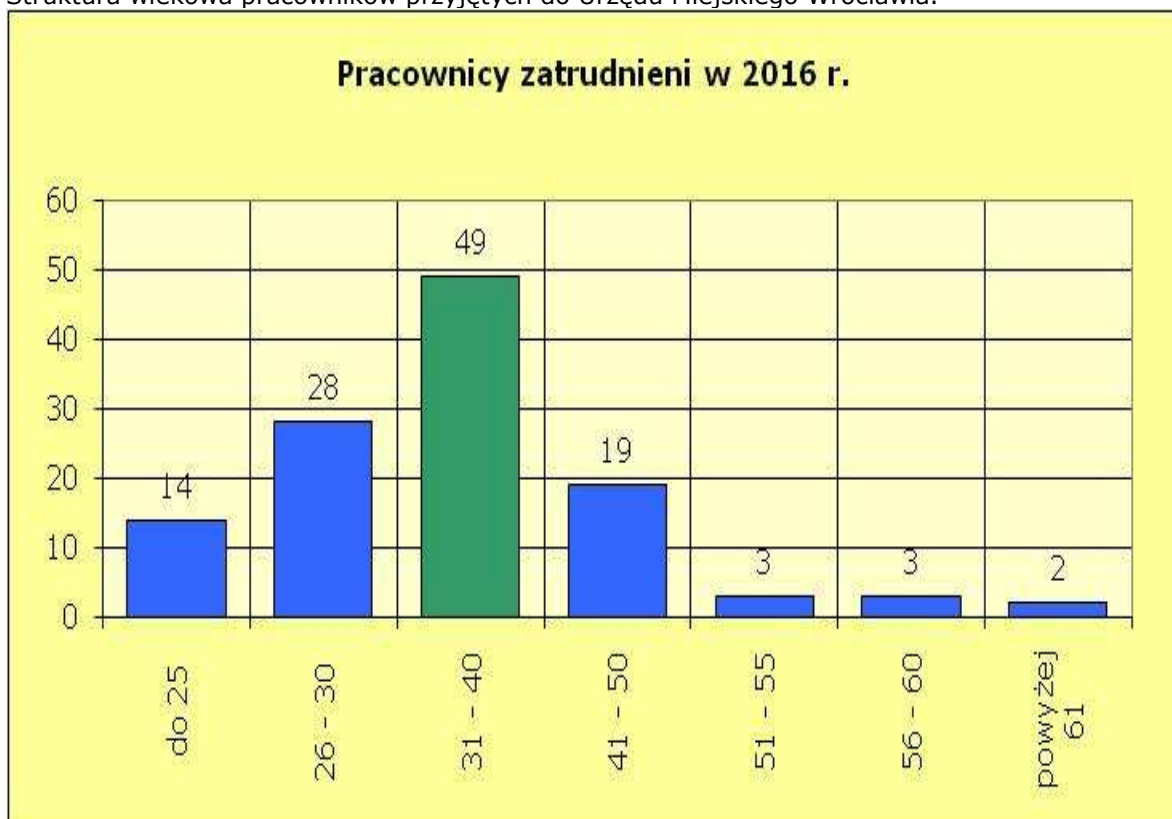
Podział wiekowy

Przedział wiekowy	Ilość osób	%
do 25	22	1,12%
26 - 30	121	6,13%
31 - 40	664	33,65%
41 - 50	455	23,06%
51 - 55	201	10,19%
56 - 60	296	15,00%
powyżej 61	214	10,85%

Średni wiek pracownika Urzędu Miejskiego Wrocławia to 45 lat.

Struktura wiekowa pracowników przyjętych do Urzędu Miejskiego Wrocławia.

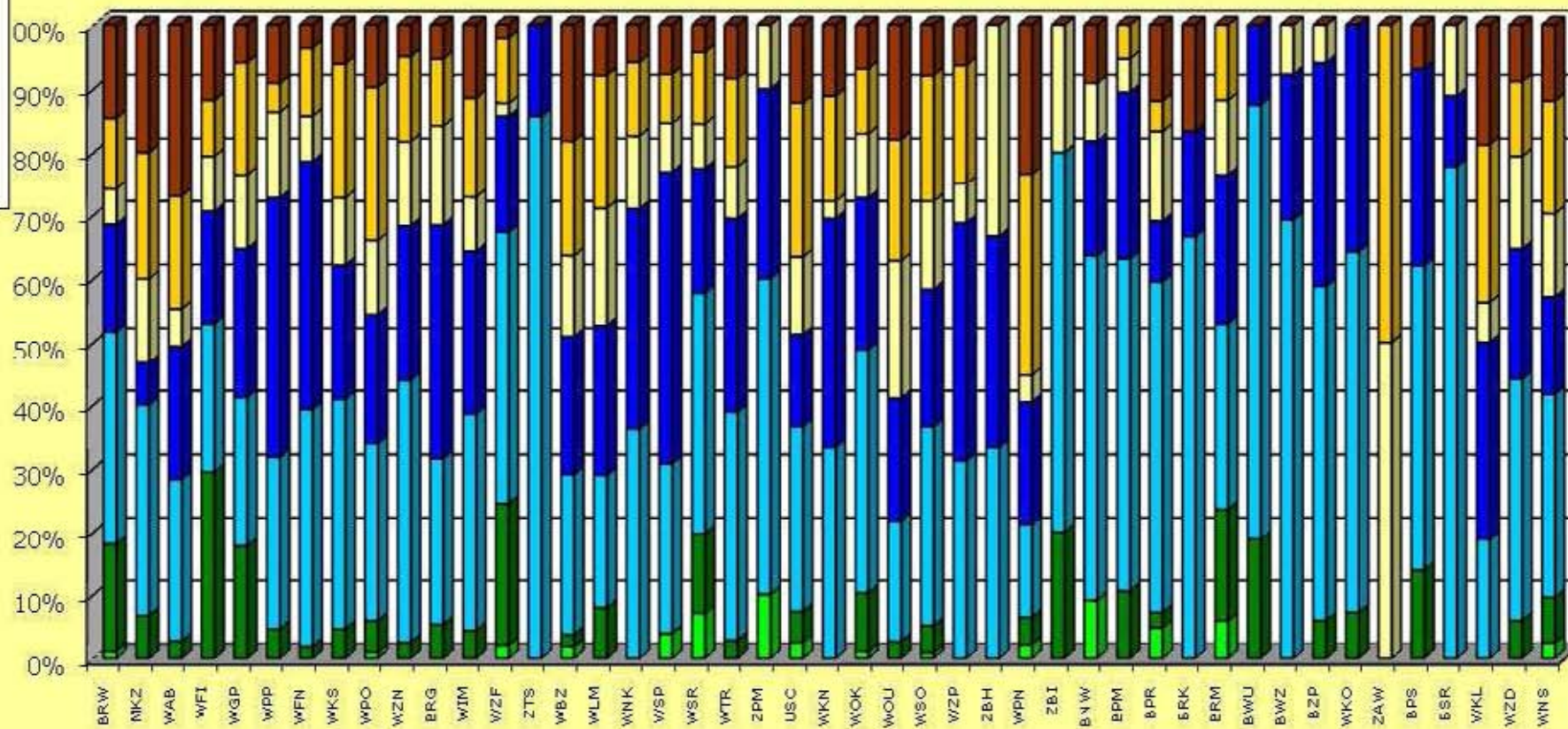
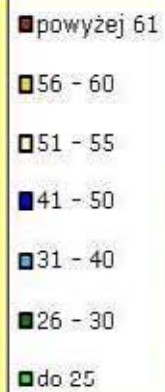

Najliczniejszą grupą nowoprzyjętych do pracy w Urzędzie Miejskim stanowili pracownicy w wieku **31-40 lat, stanowili oni 41,5 %** ogółu przyjętych do pracy w 2016 r.

Struktura wiekowa pracowników w komórkach organizacyjnych Urzędu Miejskiego Wrocławia

Dep.	Wydział	Ilość pracowników w poszczególnych grupach wiekowych							Średnia wieku	
		do 25	26 - 30	31 - 40	41 - 50	51 - 55	56 - 60	powyżej 61	Wydział	Dep.
DAR	BRW	1	15	30	15	5	10	13	43,4	47,7
	MKZ	0	1	5	1	2	3	3	47,9	
	WAB	0	4	39	32	9	27	41	50,1	
DEU	WFI	0	10	8	6	3	3	4	41,8	43,9
	WGP	0	3	4	4	2	3	1	45,3	
	WPP	0	1	6	9	3	1	2	45,2	
DFP	WFN	0	1	21	22	4	6	2	44,3	45,6
	WKS	0	3	24	14	7	14	4	45,7	
	WPO	1	5	29	21	12	25	10	47,0	
	WZN	0	2	34	20	11	11	4	44,5	
DIG	BRG	0	1	5	7	3	2	1	46,1	43,2
	WIM	0	3	24	18	6	11	8	45,6	
	WZF	1	11	21	9	1	5	1	38,3	
	ZTS	0	0	6	1	0	0	0	37,1	
DNR	WBZ	1	1	14	12	7	10	10	48,6	44,8
	WLM	0	3	8	9	7	8	3	47,4	
	WNK	0	0	25	24	8	8	4	45,1	
	WSP	1	0	7	12	2	2	2	44,5	
	WSR	5	9	27	14	5	8	3	40,5	
	WTR	0	1	13	11	3	5	3	45,3	
	ZPM	1	0	5	3	1	0	0	37,8	
DOA	USC	1	2	12	6	5	10	5	46,9	46,5
	WKN	0	0	12	13	1	6	4	46,8	
	WOK	1	8	34	21	9	9	6	42,8	
	WOU	0	2	15	15	17	15	14	50,3	
	WSO	2	9	68	47	30	43	17	46,4	
	WZP	0	0	5	6	1	3	1	46,8	
	ZBH	0	0	1	1	1	0	0	44,3	
PW	WPN	1	2	7	9	2	15	11	50,7	49,5
	ZBI	0	1	3	0	1	0	0	38,2	
DPR	BNW	1	0	6	2	1	0	1	40,7	41,5
	BPM	0	2	10	5	1	1	0	40,1	
	BPR	2	1	22	4	6	2	5	43,1	
	BRK	0	0	4	1	0	0	1	42,2	
	BRM	1	3	5	4	2	2	0	40,8	
	BWU	0	3	11	2	0	0	0	35,1	
	BWZ	0	0	9	3	1	0	0	38,6	
	BZP	0	1	9	6	1	0	0	38,6	
	WKO	0	1	8	5	0	0	0	38,0	
	ZAW	0	0	0	0	1	1	0	55,0	
DSS	BPS	0	4	14	9	0	0	2	39,1	43,6
	BSR	0	0	7	1	1	0	0	38,4	
	WKL	0	0	3	5	1	4	3	52,1	
	WZD	0	2	13	7	5	4	3	44,9	
WNS	WNS	2	6	27	13	11	15	10	46,0	46,0
Ogółem		22	121	664	455	201	296	214	45,4	

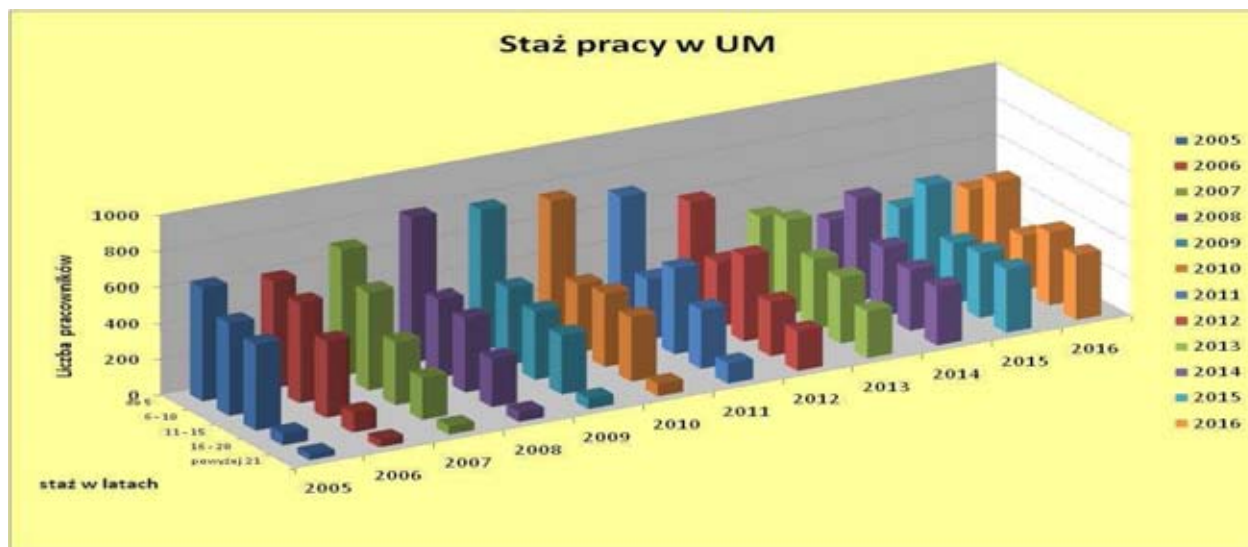
Struktura wiekowa w wydziałach

Wydział

STAŻ PRACOWNIKÓW

	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Średni staż pracy w UM	12,8	12,4	12,0	11,4	10,8	10,0	9,4
Średni staż pracy ogółem	21,2	21,0	20,8	20,3	19,6	18,8	18,4

BADANIA MEDYCZYNY PRACY

W 2016 r. na badania medycyny pracy, zarówno wstępne jak i okresowe skierowano łącznie **860** pracowników Urzędu Miejskiego Wrocławia.

ZATRUDNIENIE W MIEJSKICH JEDNOSTKACH ORGANIZACYJNYCH

Ilość obsługiwanych gminnych jednostek organizacyjnych w zakresie kadrowym w 2016 r. – 51.

Zmiany kadrowe – organizacyjne w jednostkach w 2016 r.:

- w związku z podziałem instytucji kultury – Miejskiej Biblioteki Publicznej we Wrocławiu utworzono nową instytucję kultury pn. Wrocławski Dom Literatury (uchwała Rady Miejskiej Wrocławia z 26 listopada 2015 r. – powołanie Dyrektora instytucji 1 stycznia 2016 r.),
- ustanowiono centrum usług wspólnych dla jednostek organizacyjnych Gminy Wrocław pn. Centrum Usług Informatycznych (uchwała Rady Miejskiej Wrocławia z 15 września 2016 r. – włączenie Zarządu Obsługi Jednostek Miejskich do Centrum Usług Informatycznych).

OŚWIADCZENIA MAJĄTKOWE

- Zgodnie z ustawą z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, od wszystkich osób zobowiązanych, tj. zarówno od dyrektorów jednostek, jak i osób wydających decyzje administracyjne z upoważnienia Prezydenta, zebrano oświadczenia majątkowe za 2015 r. wraz z kopiami zeznań podatkowych PIT.
- W 2015 r. zobowiązanych do złożenia oświadczenia majątkowego były 644 osoby, w tym 298 osób to kierownicy gminnych jednostek organizacyjnych.
- Dokonano analizy oświadczeń majątkowych za 2015 r. i porównano z treścią złożonych w latach poprzednich.
- W dniu 20 października 2016 r. na Sesji Rady Miejskiej Wrocławia Prezydent Wrocławia złożył sprawozdanie z analizy oświadczeń majątkowych za 2015 r.

- Analizy oświadczeń majątkowych dokonały również Urzędy Skarbowe właściwe dla miejsca zamieszkania osób zobowiązanych. O ich wynikach poinformowano zarówno osoby zainteresowane, jak i jednostki współpracujące (PUP, BNW, DEU, MOPS, ZDiUM).

NABÓR NA WOLNE STANOWISKA URZĘDNICZE

W 2016 r. wszczęto 116 naborów na wolne stanowiska urzędnicze w Urzędzie Miejskim Wrocławia, w tym 109 naborów zewnętrznych oraz 7 naborów wewnętrznych.

Zestawienie naborów w latach: 2009 – 2016

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Ilość postępowań	63	62	68	52	74	79	82	116

Zestawienie naborów zewnętrznych w Urzędzie Miejskim Wrocławia w 2016 r.

KOMÓRKA ORGANIZACYJNA UMW	LICZBA NABORÓW	LICZBA NABORÓW NA STANOWISKA MERYTORYCZNE	LICZBA NABORÓW NA STANOWISKA KIEROWNICZE	LICZBA NABORÓW OGŁOSZONYCH W BIP	LICZBA NABORÓW OGŁOSZONYCH W PRASIE	LICZBA NABORÓW OGŁOSZONYCH W SERWISACH INTERNETOWYCH
UMW	109	102	7	109	0	15
BPM	2	2	0	2	0	0
BPR	6	6	0	6	0	2
BPS	5	5	0	5	0	2
BRG	2	2	0	2	0	0
BRW	4	3	1	4	0	0
BWU	3	2	1	3	0	0
MKZ	3	1	2	3	0	0
USC	3	3	0	3	0	0
WAB	3	2	1	3	0	0
WBZ	5	5	0	5	0	0
WGP	2	2	0	2	0	0
WIM	4	4	0	4	0	4
WKO	1	1	0	1	0	0
WKS	4	4	0	4	0	0
WLM	3	3	0	3	0	0
WNK	4	4	0	4	0	0
WNS	7	7	0	7	0	1
WOK	2	2	0	2	0	1
WOU	2	2	0	2	0	0
WPN	4	4	0	4	0	1
WPO	4	4	0	4	0	0
WSO	14	14	0	14	0	0
WSR	6	4	2	6	0	0
WTR	1	1	0	1	0	1
WZD	1	1	0	1	0	0
WZF	11	11	0	11	0	2
WZN	2	2	0	2	0	1
ZBH	1	1	0	1	0	0

W 2016 r. wszczęto 7 naborów wewnętrznych na stanowiska merytoryczne, w tym:

- 3 w Biurze Prezydenta,
- 1 w Biurze Rozwoju Gospodarczego,
- 1 w Biurze Sportu i Rekreacji,
- 1 w Wydziale Kontroli,
- 1 w Wydziale Zarządzania Należnościami.

SZKOLENIA

W okresie sprawozdawczym pracownicy Urzędu Miejskiego Wrocławia podnosili swoje kwalifikacje zawodowe głównie poprzez udział w szkoleniach tematycznych związanych z zajmowanymi stanowiskami i kompetencjami komórek organizacyjnych, w których są zatrudnieni. Raporty ewaluacyjne potwierdziły wysoką jakość przeprowadzonych szkoleń.

Zestawienie udziału w szkoleniach w Urzędzie Miejskim Wrocławia w roku 2016.

SZKOLENIA ZAMKNIĘTE	ILOŚĆ UCZESTNIKÓW*	KOSZT
Szkolenie: „Kodeksu Postępowania Administracyjnego”	196	16 000,00 zł
Szkolenie: „Wystąpienia Publiczne”	32	33 969,84 zł
Szkolenie: „BHP”	238	11 140,00 zł
Szkolenie: „Księgowości podatkowej – 2016”	60	12 000,00 zł
Szkolenie: „Prawo Zamówień Publicznych”	15	14 000,00 zł
Szkolenie: „Dostęp i ochrona informacji publicznej”	206	21 750,00 zł
Szkolenie: „Doskonalenia działań Urzędu Miejskiego Wrocławia w ramach Systemu Zarządzania Środowiskiem EMAS”	50	21 366,00 zł
Szkolenie: „Ustawa o ponownym wykorzystywaniu informacji sektora publicznego - zakres regulacji prawnej, prawa i obowiązki podmiotów”	103	22 900,00 zł
Szkolenie: „Etyki w pracy urzędnika”	194	20 500,00 zł
Szkolenie: „Nowelizacja ustawy Prawo Zamówień Publicznych”	15	14 000,00 zł
Szkolenie: „Zarządzanie zespołem”	12	7 710,00 zł
Szkolenie: „Nowelizacji ustawy Prawo Zamówień Publicznych dla wybranych pracowników Urzędu Miejskiego Wrocławia”	150	16 950,00 zł
Szkolenie: „Kształtowanie wynagrodzeń w spółkach z udziałem jednostek samorządu terytorialnego”	31	9 140,00 zł
Szkolenie: "Przeciwdziałania cyberprzestępczości"	58	32 246,84 zł

*każdy pracownik mógł uczestniczyć w kilku szkoleniach

Ponadto w 2016 r. pracownicy Urzędu brali udział w szkoleniach zamkniętych wewnętrznych/bezpłatnych. Łączna liczba przeszkolonych pracowników wyniosła: 72 osoby. W okresie sprawozdawczym liczba uczestników szkoleń otwartych wyniosła 518 osób (przy czym każdy pracownik mógł uczestniczyć w kilku szkoleniach). Ponadto pracownicy otrzymali dofinansowanie do nauki na: kursach językowych (16 osób) oraz na studiach (6 osób).

Realizacja szkoleń w ujęciu finansowym

Realizacja planu budżetowego na wydatki szkoleniowe 2016 r.			
	Plan	Wydano	Wykonanie
Szkolenia ogólnie, w tym:		365 410,64 zł	89,12%
szkolenia zamknięte	410 000,00 zł	232 306,68 zł	
szkolenia otwarte		133103,96 zł	
szkolenia z zakresu Systemu Zarządzania Środowiskowego EMAS	25 000,00 zł	21 366,00 zł	85,46%
studia i kursy	112 700,00 zł	70 310,60 zł	62,38%

SŁUŻBA PRZYGOTOWAWCZA

Służba przygotowawcza organizowana jest w formie samokształcenia i kończy się egzaminem. Od 1 stycznia do 31 grudnia 2016 r. łącznie służbę przygotowawczą odbyło **55 osób**.

OCENA PRACOWNICZA

W 2016 r. wyznaczono kryteria oceny 99 pracownikom – zarówno nowo zatrudnionym jak i powracającym po dłuższej nieobecności. Ocenionych zostało 38 pracowników.

ŚWIADCZENIA SOCJALNE

Tytuł wydatków	Ilość korzystających pracowników	Kwota
Dopłata do wypoczynku pracowników i ich rodzin	1 032	953 391,98 zł
Zapomogi	329	473 940,00 zł
Refundacje: Zajęcia sportowe i imprezy kulturalne	1 303	441 768,16 zł
Wycieczki	80	8 972,00 zł
Pożyczki mieszkaniowe	307	2 818 500,00 zł
Razem		4 696 572,14 zł

DOSTĘP DO INFORMACJI PUBLICZNEJ

W 2016 r. rozpatrzone i udzielono odpowiedzi na **1 175** wniosków o udostępnienie informacji publicznej oraz **5 000** odpowiedzi na zapytania dziennikarzy, które zgodnie z zapisami ustawy o dostępie do informacji publicznej traktowane są również jako przedmiotowe wnioski. Wnioski składane były w formie pisemnej, w formie dokumentu elektronicznego poprzez platformę e-PUAP, e-mailem na adres Kancelarii Ogólnej Urzędu oraz na adresy e-mail komórek organizacyjnych Urzędu oraz poprzez formularz wniosku dostępny na stronie BIP.

Wydział Organizacyjny i Kadr, jako komórka koordynująca działania z zakresu rozpatrywania i realizacji zadań związanych z informacją publiczną:

- wydał 4 decyzje odmawiające udostępnienia informacji publicznej,
- wydał 2 decyzje umarzające postępowanie o udostępnienia informacji publicznej.

Od 1 sierpnia do 31 grudnia 2016 r. w Biuletynie Informacji Publicznej publikowane są wnioski o udostępnienie informacji publicznej wpływające do Urzędu oraz udzielone na nie odpowiedzi. W tym czasie opublikowano łącznie **455 wniosków i odpowiedzi**.

PRZECIWDZIAŁANIE MOBBINGOWI I DYSKRYMINACJI W ZATRUDNIENIU

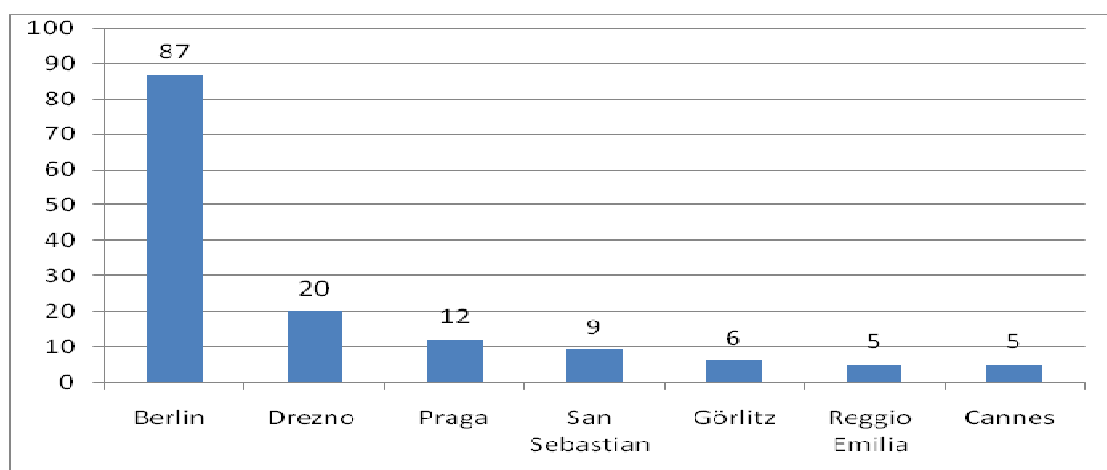
W 2016 r. prowadzone były następujące działania z zakresu przeciwdziałania mobbingowi i dyskryminacji:

- w ramach służby przygotowawczej 55 pracowników Urzędu Miejskiego zostało przeszkolonych z tematyki przeciwdziałania dyskryminacji i mobbingowi w miejscu pracy;
- w ramach realizacji postanowień zawartych w Protokole oceny skuteczności antymobbingowej odbywały się bieżące spotkania z Przedstawicielem związków zawodowych w celu koordynacji działań antymobbingowych w Urzędzie. W ramach powyższych działań prowadzono na bieżąco konsultacje z wszystkimi zainteresowanymi pracownikami;
- opracowano nowe założenia polityki antymobbingowej w Urzędzie Miejskim i ujednolicono procedury postępowania w tym zakresie.

DELEGACJE SŁUŻBOWE PRACOWNIKÓW URZĘDU

W 2016 r. zrealizowano **950** wyjazdy w ramach podróży służbowych na obszarze kraju. Jednocześnie pracownicy Urzędu odbyli **215** delegacji zagranicznych, w przypadku **61** wyjazdów środkiem transportu był samolot.

Najczęstszymi kierunkami zagranicznych wyjazdów służbowych pracowników Urzędu w 2016 r. były: Berlin (87 delegacji), Drezno (20), Praga (12), San Sebastian (9), Görlitz (6), Reggio Emilia (5), Cannes (5).

Natomiast najczęstszymi kierunkami delegacji związanych z przelotami były: San Sebastian (9 delegacji), Reggio Emilia (5), Cannes (5), Tokio (4), Bruksela (3), Londyn (3), Barcelona (3).

STAŻE, PRAKTYKI STUDENCKIE ORAZ PRAKTYKI ABSOLWENCKIE

Urząd Miejski Wrocławia kontynuując wspieranie programu zwalczania bezrobocia we Wrocławiu i w powiecie wrocławskim w 2016 r. organizował miejsca stażowe dla osób bezrobotnych oraz umożliwiał odbycie praktyk zarówno studenckich jak i absolwenckich. Odbycie stażu w Urzędzie pozwala osobie bezrobotnej w zdobyciu dodatkowych umiejętności praktycznych, dzięki czemu w znaczny sposób zwiększają się jego szanse na rynku pracy.

W zależności od rodzaju i zakresu zadań danego stanowiska pracy, stażem objęte były osoby z wykształceniem średnim jak również z wykształceniem wyższym. Staż w Urzędzie trwa od 3 do 12 miesięcy i jest uzależniony głównie od potrzeb poszczególnych komórek organizacyjnych Urzędu oraz środków finansowych przeznaczonych na ten cel przez Powiatowy Urząd Pracy we Wrocławiu.

Jednocześnie w Urzędzie Miejskim Wrocławia odbywają się praktyki studenckie, w ramach których studenci szkół wyższych poznają od strony praktycznej zasady i procedury wykonywania zadań publicznych oraz nabywają doświadczenia zawodowe, pozwalające przełożyć swoją wiedzę teoretyczną na praktyczną. Studenci, odbywający praktyki, poznając specyfikę pracy w administracji samorządowej, także stanowią potencjalną grupę osób, która w przyszłości może zasilić szeregi kadrowe Urzędu. Ogółem praktyki odbyły 54 osoby.

W 2016 r. w Urzędzie Miejskim Wrocławia odbywały się również praktyki absolwenckie, które odbyło 6 osób. Na praktykę absolwencką może zostać przyjęta osoba, która ukończyła co najmniej szkołę gimnazjalną oraz w chwili rozpoczęcia praktyki nie ukończyła 30 roku życia. Osoba odbywająca praktykę absolwencką nie musi posiadać statusu ucznia ani studenta, skierowana jest ona do osób, które zakończyły pewien stopień edukacji. Czas trwania praktyki absolwenckiej nie może przekroczyć 3 miesięcy.

Dodatkowo Urząd Miejski Wrocławia we współpracy z Uniwersytetem Przyrodniczym oraz Wyższą Szkołą Bankową organizował płatne staże współfinansowane przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. W projektach tych udział wzięły **2 osoby**, a miejscami ich realizacji były Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego oraz Wydział Środowiska i Rolnictwa.

Urząd Miejski Wrocławia we Współpracy z Wrocławskim Sejmikiem Osób Niepełnosprawnych brał również udział w projekcie płatnych praktyk pt. „Wsparcie trenera pracy w procesie zatrudnienia wspomaganego osób niepełnosprawnych” finansowanym ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. W projekcie tym udział wzięła jedna osoba z niepełnosprawnością intelektualną, natomiast miejscem odbywania praktyki był Wydział Podatków i Opłat.

Jednym W 2016 r. Urząd Miejski Wrocławia był również organizatorem zajęć praktycznych w związku z realizacją zadania pod nazwą „Nowy Wymiar Zatrudnienia” realizowanego przez Wrocławskie Centrum Integracji we Wrocławiu. Zadanie realizowane było jako wsparcie zadania publicznego „Partnerstwo przeciw wykluczeniu społecznemu - profesjonalne formy pomocy ze szczególną rolą zatrudnienia socjalnego” i finansowane było w ramach programu Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej „Aktywne formy przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu – nowy wymiar 2020”. Praktyka trwała trzy miesiące, a na miejsce jej odbywania wyznaczony został Wydział Organizacyjny i Kadr.

Ilość osób, które odbywały staż oraz praktyki w poszczególnych komórkach organizacyjnych Urzędu

Komórka organizacyjna	Liczba praktykantów	Liczba stażystów
Wydział Obsługi Urzędu		2
Biuro Rozwoju Wrocławia	13	
Wydział Architektury i Budownictwa	13	3
Wydział Środowiska i Rolnictwa	6	2
Wydział Organizacyjny i Kadr	1	2
Wydział Prawny		1
Wydział Nieruchomości Komunalnych		1
Wydział Zarządzania Należnościami	2	2
Urząd Stanu Cywilnego	2	2

Wydział Zarządzania Funduszami	1	1
Wydział Finansowy		1
Wydział Nieruchomości Skarbu Państwa		1
Wydział Spraw Obywatelskich	2	1
Wydział Księgowości	1	
Biuro Rozwoju Gospodarczego		1
Zespół ds. Bezpieczeństwa i Higieny Pracy		1
Wydział Transportu	3	
Biuro Rady Miejskiej		1
Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego	6	1
Biuro Zarządzania Projektami		1
Wydział Nabywania i Sprzedaży Nieruchomości		1
Biuro ds. Partycypacji Społecznej		1
Wydział Inżynierii Miejskiej	1	1
Wydział Podatków i Opłat	4	
Biuro Sportu, i Rekreacji		1
Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych	1	1
Wydział Finansów Oświatowych		1
Wydział Zarządzania Należnościami	1	
Biuro Współpracy z Uczelniami Wyższymi	1	
Wydział Gimnazjów i Szkół Ponadgimnazjalnych		4
Wydział Przedszkoli i Szkół Podstawowych		1
Wydział Komunikacji Społecznej	2	
RAZEM	60	35

WEWNĘTRZNE REGULACJE PRAWNE W URZĘDZIE ORAZ MIEJSKICH JEDNOSTKACH ORGANIZACYJNYCH

REGULAMIN ORGANIZACYJNY URZĘDU MIEJSKIEGO WROCŁAWIA

Zmiany zachodzące w strukturze organizacyjnej Urzędu w 2016 r. oraz jego funkcjonowaniu znalazły swoje odzwierciedlenie w zmianach zarządzenia nr 835/15 Prezydenta Wrocławia z dnia 1 kwietnia 2015 r. w sprawie Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Miejskiego Wrocławia.

Zmiany w strukturze organizacyjnej Urzędu oraz jego funkcjonowaniu zostały ujęte w kolejnych zmianach zarządzenia nr 835/15 Prezydenta Wrocławia z dnia 1 kwietnia 2015 r. w sprawie Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Miejskiego Wrocławia, tj.:

- zarządzenie nr 3563/16 Prezydenta Wrocławia z 17 lutego 2016 r.;
- zarządzenie nr 3984/16 Prezydenta Wrocławia z 31 marca 2016 r.;
- zarządzenie nr 4068/16 Prezydenta Wrocławia z 11 kwietnia 2016 r.;

- zarządzenie nr 4414/16 Prezydenta Wrocławia z 19 maja 2016 r.;
- zarządzenie nr 4603/16 Prezydenta Wrocławia z 13 czerwca 2016 r.;
- zarządzenie nr 4941/16 Prezydenta Wrocławia z 22 lipca 2016 r.;
- zarządzenie nr 5636/16 Prezydenta Wrocławia z 31 października 2016 r.;
- zarządzenie nr 6068/16 Prezydenta Wrocławia z 30 grudnia 2016 r.

Regulacje dotyczyły między innymi zmian w strukturze organizacyjnej Urzędu i wyodrębnieniem pod bezpośredni nadzór Prezydenta Wrocławia – Wydziału Prawnego i Zespołu ds. Bezpieczeństwa Informacji, jak też przypisania nowych zadań do realizacji w tym. m.in. dot. dostępu do informacji sektora publicznego w celu ponownego wykorzystania oraz zmian w zadaniach bieżących realizowanych przez komórki organizacyjne Urzędu.

REGULAMINY ORGANIZACYJNE KOMÓREK ORGANIZACYJNYCH URZĘDU

W ślad za zmianami w strukturze organizacyjnej Urzędu Miejskiego Wrocławia w 2016 r. przygotowano **23** projekty nowych regulaminów organizacyjnych komórek organizacyjnych Urzędu, które po zaopiniowaniu i zatwierdzeniu przez Prezydenta Wrocławia obowiązują od dnia:

Regulamin Organizacyjny Departamentu Spraw Społecznych	1 stycznia 2016 r. 17 lutego 2016 r. 21 marca 2016 r. 1 czerwca 2016 r.
Regulamin Organizacyjny Departamentu Nieruchomości i Eksploatacji	1 stycznia 2016 r. 4 kwietnia 2016 r. 1 sierpnia 2016 r.
Regulamin Organizacyjny Departamentu Infrastruktury i Gospodarki	1 stycznia 2016 r. 5 września 2016 r.
Regulamin Organizacyjny Departamentu Obsługi i Administracji	1 kwietnia 2016 r. 1 lipca 2016 r.
Regulamin Organizacyjny Departamentu Prezydenta	17 lutego 2016 r. 1 lipca 2016 r.
Regulamin Organizacyjny Departamentu Finansów Publicznych	1 stycznia 2016 r. 1 maja 2016 r. 1 lipca 2016 r. 1 grudnia 2016 r.
Regulamin Organizacyjny Departamentu Edukacji	1 stycznia 2016 r. 1 września 2016 r. 1 listopada 2016 r.
Regulamin Organizacyjny Departamentu Architektury i Rozwoju	12 grudnia 2016 r.
Regulamin Organizacyjny Wydziału Prawnego	1 kwietnia 2016 r.
Regulamin Organizacyjny Zespołu ds. Bezpieczeństwa Informacji	1 kwietnia 2016 r.

AKTY WEWNĘTRZNE URZĘDU

Realizowano zadania w zakresie przygotowania, jak również opiniowania przedstawionych projektów wewnętrznych aktów normatywnych. Opracowano ponad **100 wewnętrznych aktów normatywnych**, w szerokim zakresie związanych z wydaniem nowego Regulaminu Organizacyjnego Urzędu oraz 10 zarządzeń dot. powołania i funkcjonowania zespołów zadaniowych.

REGULAMINY ORGANIZACYJNE MIEJSKICH JEDNOSTEK ORGANIZACYJNYCH

W 2016 r. w związku ze zmianami w strukturach i zakresach zadań, miejskie jednostki organizacyjne przedłożyły w Urzędzie 10 projektów regulaminów organizacyjnych tych jednostek, które po zaopiniowaniu i zatwierdzeniu przez Prezydenta Wrocławia obowiązują od dnia:

NAZWA JEDNOSTKI	DATA ZATWIERDZENIA
Powiatowy Urząd Pracy	4 stycznia 2016 r.
Wrocławskie Centrum Integracji	4 stycznia 2016 r.
Młodzieżowe Centrum Sportu	1 lutego 2016 r.
Wrocławskie Centrum Rozwoju Społecznego	25 marca 2016 r.
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	1 kwietnia 2016 r.
Wrocławskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli	1 czerwca 2016 r.
Wrocławski Zespół Żłobków	1 czerwca 2016 r.
WTWK Partynice	15 czerwca 2016 r.
Miejskie Centrum Usług Socjalnych	12 lipca 2016 r.
Centrum Usług Informatycznych	2 listopada 2016 r.

Powyższe akty zostały przygotowane zgodnie z procedurą określoną przez zarządzenie nr 3208/15 Prezydenta Wrocławia z dnia 31 grudnia 2015 r. w sprawie określenia procedury wyrażania zgody na treść regulaminów organizacyjnych miejskich jednostek organizacyjnych Wrocławia.

Ponadto opiniowano **12 statutów jednostek organizacyjnych**.

PEŁNOMOCNICTWA I UPOWAŻNIENIA

W 2016 r. przygotowanych i wydanych zostało:

- **488** pełnomocnictw Prezydenta Wrocławia, w tym:
 - o dla dyrektorów i pracowników Urzędu – **319**,
 - o dla dyrektorów i pracowników jednostek organizacyjnych Miasta – **135**,
 - o dla podmiotów zewnętrznych – **34**;
- **962** upoważnień Prezydenta Wrocławia, w tym:
 - o dla dyrektorów i pracowników Urzędu – **322** w tym **47** do wydawania decyzji administracyjnych,
 - o dla dyrektorów i pracowników jednostek organizacyjnych Miasta – **640** w tym **100** do wydawania decyzji administracyjnych.

Porównanie liczby udzielonych pełnomocnictw

ROK	2011	2012	2013	2014	2015	2016
ILOŚĆ	731	742	729	662	970	488

Porównanie liczby udzielonych upoważnień

ROK	2011	2012	2013	2014	2015	2016
IŁOŚĆ	731	429	518	609	531	962

PIECZĄTKI I PIECZĘCIE

W 2016 r. zrealizowano zamówienia na **563** szt. pieczętek urzędowych na łączną kwotę **15 433,23** zł oraz **43** zamówienia na pieczęcie metalowe wykonane przez Mennicę Polską S.A. dla Departamentu Edukacji (koszty ich wytworzenia ponoszą zamawiające jednostki oświatowe). Skasowano i zlikwidowano **924** polimery. Do wykonania **182** sztuk nowych pieczętek, wykorzystane zostały automaty z odzysku pozostające w dyspozycji Wydziału Organizacyjnego i Kadr, co przyczyniło się do redukcji wydatków związanych z realizacją zamówień w tym zakresie.

Porównanie liczby zrealizowanych zamówień na pieczątki w poszczególnych latach

2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
660	857	718	879	721	618	563

OBSŁUGA KANCELARYJNA

W 2016 r. Kancelaria Ogólna Urzędu przyjęła około **85 000 listów poleconych** i około **180 000 listów zwykłych** adresowanych do wszystkich komórek organizacyjnych Urzędu, we wszystkich lokalizacjach.

Wysłano pocztą około **419 000 listów poleconych** i około **153 000 listów zwykłych** oraz **300 paczek** i **500 przesyłek kurierskich**, co kosztowało około **1 703 000 zł**.

Doręczyciele otrzymali do roznieśnienia 44 800 szt. przesyłek z potwierdzeniem odbioru z czego doręczyli ok. 41 150 szt. Listy niedoręczone zostały wysłane pocztą i mieszczą się w wymienionej wyżej ilości. W okresie sprawozdawczym w Kancelarii Ogólnej pracowało 14 osób stałego personelu oraz 6 doręczycieli.

Kancelaria przyjęła, zarejestrowała i wywiesiła na urzędowej tablicy ogłoszeń 1 090 obwieszczeń sądowych i komorniczych, a po okresie ich wywieszenia, zwróciła nadawcom. Wyszukano i złożono odpowiednie dokumenty do 760 szt. reklamacji przesyłek rejestrowanych.

PLATFORMA ePUAP

Urząd Miejski Wrocławia w kontaktach z klientami zewnętrznymi wykorzystuje rozwiązania, dzięki którym za pośrednictwem internetowej platformy ePUAP bezpłatnie można załatwić szereg spraw urzędowych. Z katalogu usług świadczonych przez Urząd, dostępnych na platformie w 2016 r. na skrzynkę ePUAP Urzędu wpłynęło ok. **3 400** wniosków opatrzonych wymaganym podpisem kwalifikowanym. Na wnioski zarówno przesłane przez osoby fizyczne, jak i instytucje publiczne, udzielono łącznie **ok. 2 300** odpowiedzi. Liczba usług oferowana przez Urząd na platformie ePUAP systematycznie wzrasta. Przy ciągle powiększanej ilości usług oferowanych przez Urząd na platformie ePUAP przewiduje się większą liczbę wniosków składanych tą drogą w 2017 r.

INFORMACJA O URZĘDZIE

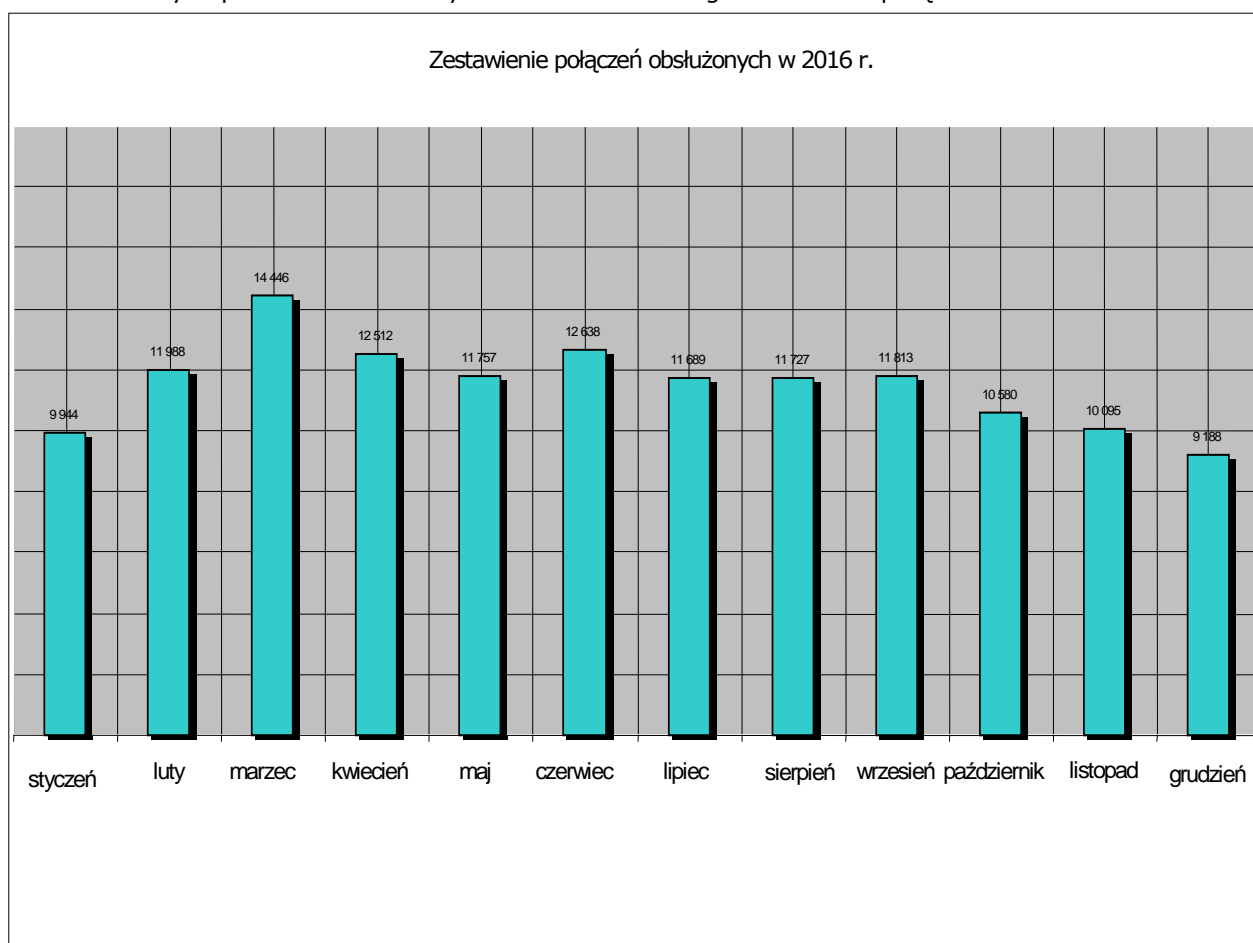
Rok 2016 był trzynastym pełnym rokiem działalności Punktu Informacyjnego Urzędu Miejskiego Wrocławia w obiekcie pl. Nowy Targ 1-8. W okresie sprawozdawczym Punkt Informacyjny Urzędu Miejskiego obsłużył około **55 520 klientów** – średnio 210 klientów dziennie, w tym około 45 telefonów dziennie, co w skali roku dało wynik około 11 880.

Szczególny wzrost liczby klientów, jak co roku, odnotowano w pierwszym i trzecim kwartale 2016 r. ze względu na wzmożoną ilość składanych ankiet weryfikacyjnych do wniosków mieszkań do remontu i wniosków mieszkań socjalnych. W tym okresie pracownicy Punktu Informacyjnego przyjęli ok. 3 000 ankiet, weryfikując jednocześnie ich kompletność i poprawność wypełnienia. Zwiększona ilość klientów w I połowie 2016 r. związana była również z wysłanymi do mieszkańców Wrocławia przez Eko-System wezwaniami do zapłaty zaległości za wywóz odpadów komunalnych.

TELEINFORMATYCZNE CENTRUM OBSŁUGI MIESZKAŃCA

IŁOŚĆ OBSŁUŻONYCH POŁĄCZEŃ OD MIESZKAŃCÓW

Ilość obsłużonych przez Teleinformatyczne Centrum Obsługi Mieszkańca połączeń

W 2016 r. obsłużonych zostało **138 377** połączeń telefonicznych, a średnia miesięczna ilość połączeń wyniosła **11 531**.

W 2016 r. TCOM obsługiwał również dodatkowe kampanie informacyjne:

- w ciągu trwania całego roku 2016, obsługę zgłoszeń telefonicznych Help Desk – około **12 760** połączeń,
- w okresie Marzec – Czerwiec, telefoniczną informację w sprawach rekrutacji do placówek pedagogicznych prowadzoną przez Wydział Edukacji – około **1 440** połączeń,
- Program KAWKA – **200** połączeń,
- Premium Urbancard – **125** połączeń,
- WBO – **20** połączeń.

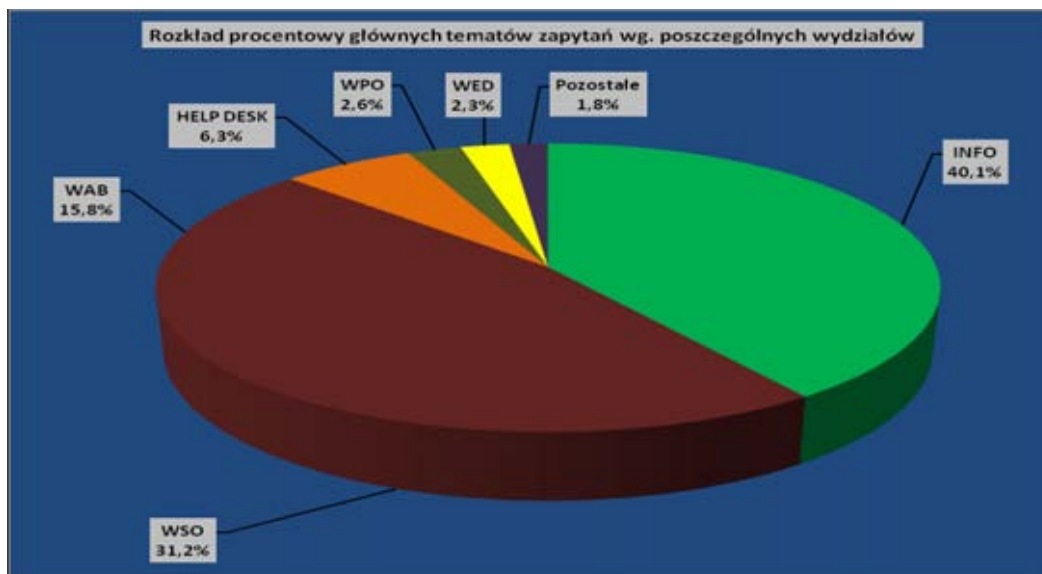
PRZYPORZĄDKOWANIE TEMATÓW ZGŁOSZEŃ POSZCZEGÓLNYM WYDZIAŁOM

W 2016 r. najwięcej (40,1%) rozmów telefonicznych dotyczyło tematów z zakresu informacji ogólnych Urzędu (adresów, nr telefonów, godzin przyjęć, numerów kont, prowadzonych kampanii, opłat, ogólnych informacji miejskich).

Kolejnym obszarem tematycznym (31,2%) były sprawy z obszaru WSO. Z zakresu WAB obsłużono (15,33%) tematów rozmów. Rozmów dotyczących spraw z zakresu WPO było (2,6%), a WED (2,3%).

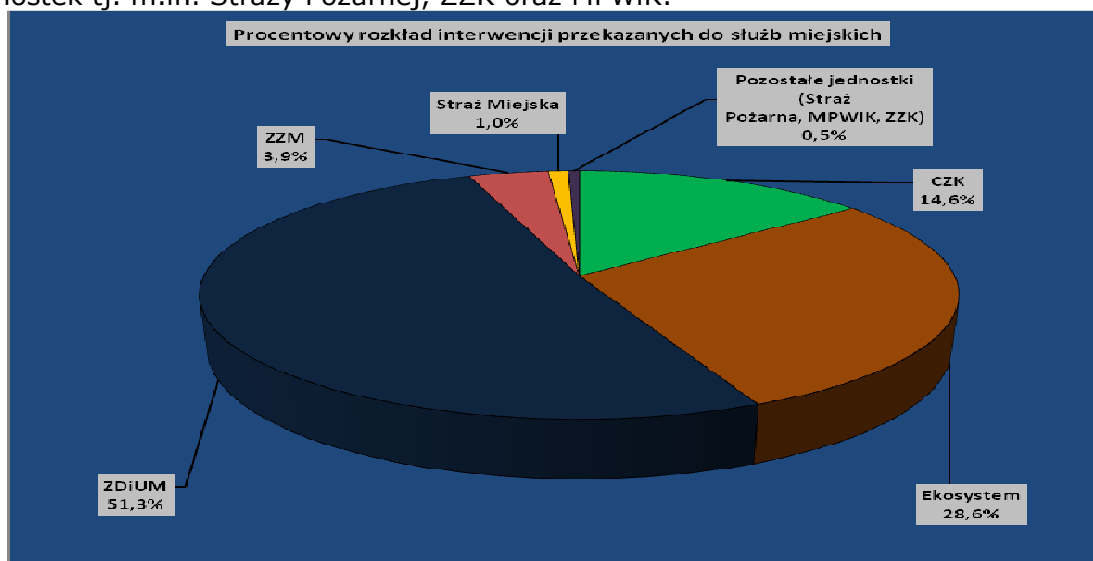
Reszta zdiagnozowanych obszarów tematycznych poruszanych w rozmowach z mieszkańcami, w podziale na poszczególne wydziały, wyniosła ilościowo poniżej procenta, co sumarycznie wskazuje poniższy diagram w pozycji „Pozostałe”.

Dodatkowo 6,3 % stanowiły połączenia z zakresu Help Desk CUI.

ZGŁOSZENIA PRZEKAZANE DO SŁUŻB / JEDNOSTEK MIEJSKICH

W 2016 r. najwięcej (51,3%) zgłoszonych telefonicznie spraw od mieszkańców dotyczyło obszaru działania ZDiUM, (28,6%) dotyczyło obszaru działania jednostki Ekosystem, (14,6%) dotyczyło obszaru działania WBiZK (CZK), natomiast ZZM (3,9%). Odpowiednio (1,0%) i (0,5%) stanowiły sprawy skierowane do Straży Miejskiej oraz pozostałych jednostek tj. m.in. Straży Pożarnej, ZZK oraz MPWiK.

KANAŁY KOMUNIKACJI ELEKTRONICZNEJ WYKORZYSTANE W OBSŁUDZE MIESZKAŃCA

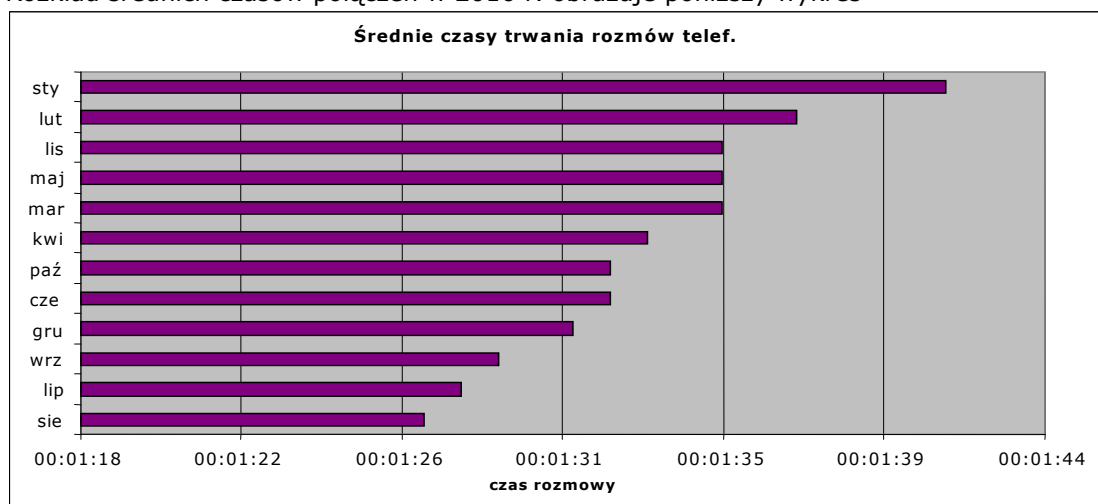
Wśród obsługiwanych w TCOM kanałów komunikacji elektronicznej prawie 98% to połączenia telefoniczne. 1,41% należało do obsługiwanych sesji czat. 0,52% zgłoszeń przekazano poprzez aplikację mobilną MAM, a 0,17% poprzez formularze kontaktowe www. Około 40% zgłoszeń przekazanych aplikacją mobilną MAM zostało zrealizowanych (status „Zamknięte”), a około 60% dalej pozostaje do zrealizowania (status „Nowe”, „Przekazane do II linii / do instytucji zewnętrznej”).

ŚREDNIE CZASY OBSŁUŻONYCH ROZMÓW TELEFONICZNYCH

Średni czas rozmów w całym 2016 r. to **1 minuta 33 sekundy**.

Dzięki na bieżąco prowadzonym analizom ruchu telefonicznego, zapewniona została odpowiednia ilość Konsultantów w poszczególnych godzinach pracy Teleinformatycznego Centrum Obsługi Mieszkańców, w wyniku czego odpowiedziano na wszystkie połączenia telefoniczne od mieszkańców.

Rozkład średnich czasów połączeń w 2016 r. obrazuje poniższy wykres

REALIZACJA DODATKOWYCH PROCESÓW OBSŁUGI MIESZKAŃCÓW W TCOM

W 2016 r. zespół TCOM WOK obsługiwał dodatkowe kanały komunikacji elektronicznej:

- **1 990** - sesji czat,
- **235** - formularzy kontaktowych,
- **728** - zgłoszeń z aplikacji mobilnej MAM.

W 2016 r. na 138 377 obsługiwanych połączeń telefonicznych, nie odnotowano żadnej skargi na pracę zespołu TCOM.

FUNKCJONOWANIE ZINTEGROWANEGO SYSTEMU ZARZĄDZANIA

W miesiącach kwiecień-maj 2016 r. realizowane były szkolenia dla Audytorów wewnętrznych (doskonalące) Zintegrowanego Systemu Zarządzania. Szkolenia z zakresu Systemu Zarządzania Jakością oraz Systemu Bezpieczeństwa i Higieny Pracy zrealizowano w 3 grupach po 2 dni dla 29 osób. W dwudniowych szkolenia z Systemu Ekozarządzania i Audytu (EMAS) wzięło udział 32 osób, w podziale na trzy grupy. W pierwszym kwartale odbyła się również analiza działań podejmowanych w 2015 r. z uwzględnieniem stopni realizacji zadań, która pozwoliła na wyznaczenie celów i zadań na 2016 r. W okresie od 25 kwietnia do 6 czerwca 2016 r. odbyły się audyty wewnętrzne zgodnie z Planem audytów podpisanym przez Prezydenta Wrocławia z dnia 6 kwietnia 2016 r.

Audyty zaplanowano pod kątem wymagań:

- Normy PN-EN ISO 9001:2009;
- System Ekozarządzania i Audytu (EMAS);
- Normy PN-N 18001:2004.

Audyt przeprowadzono w 30 Wydziałach/Biurach Urzędu. Audytami objęto komórki organizacyjne z każdego Departamentu. W Audytach brało udział **22 audytorów**, powołanych Zarządzeniem Prezydenta nr K/18/16 z dnia 14 kwietnia 2016 r. w sprawie Wewnętrznego Audytu Zintegrowanego Systemu Zarządzania w Urzędzie Miejskim Wrocławia ze zm. 31 osób pełniło funkcję audytorów wiodących.

W czerwcu 2016 r. przeprowadzony został **Przegląd środowiskowy - zawierający ocenę stanu formalno-prawnego**, analizę aspektów środowiskowych, przedstawienie aktualnych praktyk i działań podejmowanych przez Urząd Miejski Wrocławia.

Urząd po raz kolejny pozytywnie przeszedł **weryfikację Systemu Ekozarządzania i Audytu EMAS**. Weryfikację przeprowadziła firma zewnętrzna, czego poświadczeniem jest Oświadczenie weryfikatora środowiskowego w sprawie czynności weryfikacyjnych i walidacyjnych z 27 czerwca 2015 r.

W wyniku działań prowadzonych w I półroczu, w miesiącach lipiec-październik 2016 r. dokonano aktualizacji dokumentacji systemowej. W październiku 2016 r. odbył się Przegląd Zarządzania, na którym ustalono adekwatność polityki Zintegrowanego Systemu Zarządzania, stopień realizacji celów ZSZ oraz działania doskonalące na 2016 r.

Urząd Miejski Wrocławia, po pozytywnym wyniku audytu nadzoru, **utrzymał certyfikaty** w zakresie Systemów Jakości (PN-EN ISO 9001:2009) i Bezpieczeństwa i Higieny Pracy (PN-N 18001:2004) – numer rejestracyjny certyfikatu 0198 100 01011,0198 113 00068.

Przez cały rok, w ramach Zintegrowanego Systemu Zarządzania, prowadzone były szkolenia dla pracowników zatrudnianych w Urzędzie, praktykantów i stażystów w ramach obowiązkowych szkoleń wstępnych oraz w ramach służby przygotowawczej.

BIULETYN INFORMACJI PUBLICZNEJ

W 2016 r. prowadzone były działania służące podnoszeniu jakości merytorycznej i technicznej Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego Wrocławia. O nieustannym rozwoju świadczy m.in. dynamicznie przyrastająca liczba opublikowanych artykułów, których obecnie jest już **ponad 24 400**. W dalszym ciągu wzrasta również ilość redaktorów BIPu, czyli osób uprawnionych do samodzielnej publikacji na stronie, co jest efektem nie tylko zwiększającej się ilości przepisów prawnych nakładających na gminy kolejne obowiązki publikacyjne ale również wzrastających nieustannie wymagań i potrzeb społecznych.

Wychodząc naprzeciw wzrastającym oczekiwaniom społecznych, wynikającym ze wzrostu świadomości w zakresie informacji publicznej wprowadzono kilka nowych rozwiązań w obszarze Biuletynu:

- rozpoczęto publikację wniosków o udostępnianie informacji publicznej składanych przez mieszkańców do Urzędu. Pierwsza publikacja nastąpiła 1 sierpnia 2016 r. a do końca 2016 r. zamieszczonych zostało ponad 450 wniosków;
- przeprowadzone zostały zakończone sukcesem działania związane z wdrożeniem usługi **Wirtualnego Doradcy Mieszkańca**. Usługa ta jest formą elektronicznej pomocy w załatwianiu spraw urzędowych. Wirtualna pani Dorota udziela mieszkańcom porad na tematy związane z działalnością urzędu. Usługa wdrożona została w pierwszym kwartale 2016 r. Od tego czasu odnotowywany jest ciągły wzrost zapytań. 1 kwietnia zarejestrowano 430 tematów poruszanych przy pomocy wirtualnej pomocy, a 31 grudnia ilość tematów wzrosła do 539, co dowodzi, że wirtualny zasób informacyjny systematycznie przyrasta, aby coraz lepiej służyć mieszkańcom;

- udoskonalone zostały opisy spraw załatwianych w Urzędzie, tak by były one coraz bardziej przejrzyste i przydatne dla mieszkańców. Ilość procedur publikowanych na BIPie również systematycznie rośnie. Obecnie jest ich ponad 340.

Działania podejmowane w związku z realizacją wymogów prawnych:

- w związku z wejściem w życie w czerwcu 2016 r. ustawy o ponownym wykorzystaniu informacji sektora publicznego opracowane zostały nowe zasady w zakresie ponownego wykorzystania informacji oraz wzór wniosku. W Biuletynie został przygotowany również moduł umożliwiający publikację składanych wniosków o ponowne wykorzystanie informacji;
- zmienione zostało podstawowe zarządzenie w zakresie działania BIP, w którym dopracowano i uściślono zagadnienia związane z organizacją pracy redakcji;
- w celu realizacji nowelizacji ustawy Prawo o stowarzyszeniach rozpoczęto publikację wykazów i ewidencji stowarzyszeń zwykłych, która są na bieżąco napełniane aktualnymi danymi;
- Redakcja wspólnie z Administratorem Bezpieczeństwa Informacji prowadziła również działania mające na celu zwiększenie świadomości redaktorów BIPu oraz pracowników urzędu współpracujących z redakcją w zakresie ochrony danych prawnie chronionych.

W zakresie technicznego rozwoju przeprowadzono działania mające zoptymalizować i udoskonalить wdrożony w roku poprzednim system do obsługi BIPu:

- zmodernizowany został moduł petycji, wdrożony w roku ubiegłym;
- opracowano i zaimplementowano nowy moduł do publikacji wniosków o udostępnianie informacji publicznej oraz wniosków o ponowne wykorzystanie informacji;
- wprowadzono usprawnienia w systemie zarządzania treścią w zakresie zarządzania załącznikami;
- zoptymalizowano system pod względem stabilności działania, dzięki czemu jego dostępność utrzymuje się na wysokim poziomie 99,95%.

STAN BEZPIECZEŃSTWA I HIGIENY PRACY ORAZ REALIZACJI ZADAŃ PRZEZ ZESPÓŁ DS. BEZPIECZEŃSTWA I HIGIENY PRACY W URZĘDZIE MIEJSKIM WROCŁAWIA

W 2016 r. Zespół ds. Bezpieczeństwa i Higieny Pracy podejmował szereg działań w celu zapewnienia zgodności z istniejącymi wymogami oraz zapewnienia wysokiego poziomu bezpieczeństwa i higieny pracy w Urzędzie Miejskim Wrocławia. Podejmowane działania mają w szczególności na celu zapobieganie wypadkom przy pracy i schorzeniom mogącym wiązać się z wykonywaną pracą. Poniżej zostały wymienione istotne działania w poszczególnych obszarach oraz stwierdzony stan bezpieczeństwa i higieny pracy.

Informacje dot. ilości zrealizowanych postępowań i zadań w zakresie wybranych zagadnień

Rodzaj sprawy	2016 r.	2015 r.	2014 r.
Ocena komputerowych stanowisk pracy (ilość wydziałów/biur)	27	7	0
Wypadki przy pracy i zrównane z wypadkami przy pracy	7	14	17 w tym 2 nieuznane
Zdarzenia potencjalnie wypadkowe	13	13	24
Postępowania ws. wypadków w drodze do pracy i z pracy	25	24	19 w tym 1 nieuznany
Opiniowanie wniosków ws. odzieży, obuwia roboczego, środków ochrony indywidualnej	15	10	26
Przeglądy dot. stanowisk pracy kobiet w ciąży i pracowników	20	42	30

niepełnosprawnych będących pod szczególną ochroną zgodnie z § 2 rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie służby bhp			
Instrukcje stanowiskowe bhp	1	4 w tym instrukcja bezpieczeństwa pożarowego dla Urzędu Miejskiego Wrocławia	10
Ocena ryzyka zawodowego	1 ocena 3 aneksy	4 oceny	6 ocen
Opracowanie, aktualizacja procedur i Zarządzeń Prezydenta.	5	5 w tym opracowanie dla WOU procedury postępowania w razie ataku terrorystycznego	1
Przeszkolono w zakresie instruktażu ogólnego bhp	311	342	340
Opracowanie lub aktualizacja broszur bhp/p.poż	2	2	2
Udział i przeglądy obiektów w ramach komisji bezpieczeństwa i higieny pracy	10	10	10

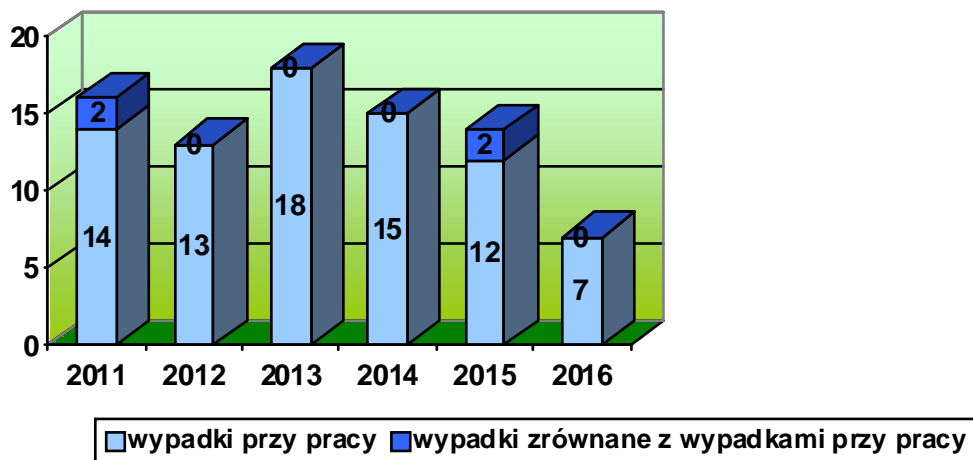
WYPADKI PRZY PRACY, WYPADKI W DRODZE DO I Z PRACY, ZDARZENIA POTENCJALNIE WYPADKOWE

- Zakończono postępowania w sprawie 7 zdarzeń zgłoszonych i zakwalifikowanych jako wypadki przy pracy.

W ramach prowadzonych ustaleń nie stwierdzono wypadków zbiorowych (co najmniej 2 osoby poszkodowane w jednym czasie) oraz aby skutkami były urazy ciężkie lub śmiertelne. Skutkami wypadków były lekkie urazy. Najczęściej występującą przyczyną zdarzeń wypadkowych było niezachowanie wystarczającej uwagi przez poszkodowanego pracownika. Do jednego zdarzenia wypadkowego przyczyniła się również niewłaściwa ocena zagrożenia przez pracownika i bezpośredniego przełożonego, w postaci niezabezpieczonego przewodu na dojściu do drukarki, o który pracownik zahaczył, po czym przewrócił się doznając urazu. W związku ze zdarzeniem wskazano środki profilaktyczne dot. bezpośredniego przełożonego poszkodowanego oraz pozostałych pracowników działu.

Poniższa tabela obrazuje ilość pracowników Urzędu poszkodowanych w wypadkach przy pracy i wypadkach traktowanych na równi z wypadkami przy pracy (podczas delegacji służbowej), w kolejnych latach. W roku 2016 zaobserwowano wyjątkowy spadek wypadkowości w Urzędzie Miejskim Wrocławia, co może wskazywać na skuteczność prowadzonych działań profilaktycznych związanych m.in. z realizowanym od 2007 r. zarządzaniem obszarem BHP w ramach Zintegrowanego Systemu Zarządzania. Prawdopodobnie na spadek ilości wypadków przy pracy może mieć wpływ zmiana dostosowująca sposób działania służby bhp, zgodnie z analizą potrzeb w tym zakresie, która ukierunkowana była na zwiększenie świadomości i zaangażowania pracowników w ocenę stanowiska pracy, a następnie odniesienie się do wniesionych uwag, spostrzeżeń lub propozycji. W ramach obowiązujących przepisów prawnych oraz we współpracy z Wydziałem Obsługi Urzędu na bieżąco były usuwane okoliczności potencjalnie wypadkowe zaobserwowane przez pracownika. Zwiększenie bezpośredniego zaangażowania pracowników w działania podnoszące bezpieczeństwo mogły w następstwie spowodować znaczny spadek wypadków. Nowy system pracy wiąże się ze zwiększeniem nakładu pracy służby bhp na ocenę

stanowisk pracy lecz jednocześnie praktycznie przyucza pracowników, wpływając na zwiększenie poziomu i kultury bezpieczeństwa w organizacji.

- Zakończono postępowania dot. 25 zgłoszeń wypadków w drodze z pracy do domu bądź z domu do pracy, które również zostały odpowiednio zakwalifikowane. Wszystkie zdarzenia, miały wyłącznie znamiona wypadków lekkich, przeważnie powodujących czasową niezdolność do pracy. Podjęto działania w sprawie 13 zgłoszeń zdarzeń kwalifikowanych jako potencjalnie wypadkowe, gdzie zaistniały symptomy wypadku przy pracy lecz pracownicy nie doznali urazów lub wystąpiły okoliczności zagrożenia wypadkami i ich następstwami.

CHOROBY ZAWODOWE

Na bieżąco współpracowano z lekarzem medycyny pracy w zakresie stosowania profilaktyki i zapobiegania schorzeniom związanym z warunkami środowiska pracy, podczas:

- przeglądów stanowisk pracy w ramach komisji bhp,
- omawiania kart ocen ryzyka zawodowego,
- konsultacji dotyczących indywidualnych stanowisk pracy.

Opracowano ankietę, za pomocą której kontynuowana jest zaplanowana w okresie 2015-2017 r. ocena wszystkich stanowisk komputerowych w Urzędzie Miejskim Wrocławia. Ankietę w 2016 r. przesłano do części komórek organizacyjnych i po wypełnieniu przez pracowników, podejmowano działania zmierzające do wyeliminowania zawartych uwag w zakresie zagrożeń schorzeniami lub zagrożeń wypadkowych. Przyjęta forma ankiety i informacje w niej zawarte, uwzględniają optymalizowanie działań na rzecz doskonalenia stanu bhp, w aspektach:

- spełnienia wymagań prawnych,
- świadomości pracowników,
- zaangażowania pracowników,
- umiejętności prawidłowego postępowania i komunikacji w zakresie właściwego wyposażenia indywidualnego stanowiska pracy oraz organizacji pracy,
- bieżącego nadzoru nad warunkami pracy na stanowisku komputerowym (narzędzie dla osób kierujących pracownikami oi pracowników).
- angażowania kierowników działów do podejmowania działań w zakresie bhp.

Opracowano materiały informacyjne:

- broszurę: „Bezpieczeństwo pożarowe” w konsultacji z Działem Ochrony Przeciwpożarowej Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego w zakresie merytorycznych zapisów i koordynatorami Zintegrowanego Systemu Zarządzania w

Urzędzie Miejskim Wrocławia oraz szatę graficzną we współpracy z Biurem Promocji Miasta,

- broszurę: „Pierwsza pomoc – resuscytacja krążeniowo-oddechowa”, uzgodnioną z lekarzem medycyny pracy sprawującym profilaktyczną opiekę lekarską nad pracownikami Urzędu dostosowaną do różnych lokalizacji stanowisk pracy lub budynku. Broszury dostępne są stale dla wszystkich pracowników w zasobach sieciowych, w lokalizacji „M:\BHP_EMAS_Instrukcje\BHP\Publikacje, porady” i m.in. przekazywane nowozatrudnianym osobom.

Na przestrzeni 2016 r. chorób zawodowych lub podejrzeń nie stwierdzono. Zespół ds. BHP prowadził celowe działania związane z podnoszeniem świadomości pracowników oraz stosowaniem właściwej organizacji stanowisk i procesów pracy.

SZKOLENIA Z ZAKRESU BHP

- Pracownicy Zespołu ds. Bezpieczeństwa i Higieny Pracy przeprowadzili szkolenia wstępne ogólne dla **311 osób** (pracowników, stażystów, praktykantów), co jest ilością zbliżoną do skierowanych na takie szkolenia w poprzednim, 2015 r. (342 osób).
- Prowadzono bieżącą współpracę z Wydziałem Organizacyjnym i Kadr, dotyczącą m.in. wyznaczania osób na właściwe ze względu na zajmowane stanowisko pracy, obowiązkowe szkolenia okresowe z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy. Przekazywano bieżące materiały i informacje z zakresu BHP, dotyczące specyfiki Urzędu Miejskiego Wrocławia, do wykorzystania podczas szkoleń okresowych.
- Wprowadzone zostało nowe Zarządzenie Prezydenta ws. szkolenia pracowników Urzędu w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy.
- Opracowano szczegółowe programy szkolenia okresowego bhp dla pracowników wykonujących prace na wysokości oraz osób kierujących pracownikami – w porozumieniu z wykonawcą szkoleń, firmą SEKA S.A.
- Na bieżąco uaktualniano materiały bhp i ppoż. dostępne dla pracowników Urzędu, które są dostępne w lokalizacji sieciowej M:\BHP_EMAS_Instrukcje\BHP.

SPRAWY ORGANIZACYJNO-PRAWNE

- Udzielano porad i zaleceń związanych z organizacją nowych stanowisk pracy.
- We współpracy z Wydziałem Obsługi Urzędu podejmowano działania przez pracownika Zespołu ds. BHP o przystosowanie stanowisk pracy osób niepełnosprawnych, które były nowotworzone bądź reorganizowane w Urzędzie. Przeprowadzono przeglądy w tym zakresie.
- Udzielano konsultacji i przeprowadzano przeglądy obiektów Urzędu związanych ze spotkaniami Komisji bhp, która zbierając się okresowo, omawiała na bieżąco środki profilaktyczne. W ramach tych działań nie stwierdzono istotnych uchybień lub zaniedbań w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy w Urzędzie.
- Udzielano szeregu informacji i porad dla wydziałów Urzędu, pracowników i jednostek gminnych.
- Opiniowano wnioski dyrektorów wydziałów o przyznanie odzieży i obuwia roboczego dla pracowników Urzędu.
- Na ogólnodostępnej w Urzędzie lokalizacji sieciowej: M:\BHP_EMAS_instrukcje\BHP, udostępniane są i aktualizowane istotne i bieżące informacje z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy (instrukcje, oceny ryzyka zawodowego, programy szkoleń dla kadry kierowniczej Urzędu, informacje dotyczące organizacji udzielania pierwszej pomocy itp.), wspomagające pracę kierownictwa.
- Współpracowano z lekarzem medycyny pracy, prowadząc również ustalenia z zakresu wydawanych zaleceń dot. organizacji stanowisk pracy.
- Prowadzono czynności związane z pisemną korespondencją, w tym elektroniczną, jaka wpływała do Zespołu.
- Opracowano instrukcję stanowiskową bhp dot. ładowania akumulatora pojazdu elektrycznego.

- Zaktualizowano kartę ocen ryzyka zawodowego oraz wprowadzono aneksy do 3 kart oceny ryzyka zawodowego dot. zagrożeń biologicznych związanych z użytkowaniem klimatyzacji. Wprowadzone aneksy miały związek realizacją zaleceń pokontrolnych Państwowej Inspekcji Pracy.
- Na bieżąco realizowano działania i towarzyszone w przeglądach miejsc pracy w ramach 2 kontroli obejmujących zagadnienia BHP, przeprowadzanych przez Inspektorów Państwowej Inspekcji Pracy, w obecności Społecznego Inspektora Pracy. W przypadku uwag pracowników dotyczących technicznej organizacji stanowisk pracy, podejmowano niezwłoczne działania celem wyeliminowania przyczyn uwag, które uprzednio powinny być zgłoszone do przełożonego i administratora obiektu, zgodnie m.in. z obowiązującą Kartą nr 1 z dnia 08 czerwca 2015 r. oceny ryzyka zawodowego, z którą musi być zapoznany każdy pracownik administracyjno biurowy. Zespół ds. BHP w ramach swoich kompetencji brał udział w czynnościach związanych z realizacją wystąpień i nakazów wydanych w ramach kontroli, w których realizacji uczestniczyli: kierownicy komórek organizacyjnych gdzie wystąpiły uwagi, Wydział Obsługi Urzędu, Wydział Organizacyjny i Kadr oraz Wydział Kontroli.

W RAMACH ZINTEGROWANEGO SYSTEMU ZARZĄDZANIA

Pracownicy Zespołu ds. BHP, po odbyciu szkoleń dla audytorów wewnętrznych brali czynny udział w audytach wewnętrznych oraz zewnętrznych, w ramach Zintegrowanego Systemu Zarządzania w Urzędzie, co przyczyniało się również do poprawy stanu bhp w Urzędzie. W ramach Zintegrowanego Systemu Zarządzania przeprowadzono audyty wewnętrzne obejmujące wymagania Polskiej Normy 18001 m.in. w zakresie:

- komunikowania się w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy,
- postępowania w związku z wypadkiem przy pracy lub zdarzeniem potencjalnie wypadkowym,
- monitorowania bezpieczeństwa i higieny pracy w Urzędzie Miejskim Wrocławia,
- zarządzania oceną ryzyka zawodowego.

W trakcie przeprowadzonych audytów nie stwierdzono zaniedbań lub nieprawidłowości mających istotny wpływ na bezpieczeństwo lub higienę pracy. Procesy przebiegają zgodnie z opisanymi procedurami. Audytorzy wewnętrzni podczas przeglądu procesu wnosili własne propozycje zmian mogące mieć wpływ na doskonalenie systemu, w tym stanu bezpieczeństwa i higieny pracy.

Przeprowadzony audyt zewnętrzny w komórce bhp potwierdził właściwość prowadzonych przez Zespół ds. BHP działań i spełnienie wymagań systemu w odniesieniu do całej organizacji, w tym systemowe podejście do kwestii bezpieczeństwa osób niebędących pracownikami Urzędu przez przeprowadzania szkoleń dla ww. osób w zakresie źródeł powodujących zagrożenia oraz przeciwdziałania wypadkom na terenie Urzędu oraz wysoki poziom świadomości w zakresie BHP przy realizacji zakupów dla Urzędu Miejskiego Wrocławia. Jako możliwości poprawy wskazano uwagę dot. zakwalifikowania okularów użytkowanych przez kierowców do odzieży roboczej. W związku z powyższym Zespół ds. BHP opracowała nowe Zarządzenie Prezydenta zmieniając kwalifikację okularów przysługujących kierowcom w celu zapobiegania oślnieniu.

Zespół BHP brał bezpośredni udział w aktualizacji obowiązujących w Urzędzie procedur związanych wynikających w szczególności z Polskiej Normy 18001. Uczestniczono w organizowanych przez Urząd spotkaniach i szkoleniach dotyczących Zintegrowanego Systemu Zarządzania, mających na celu m.in. doskonalenie zarządzania w zakresie BHP.

KOMISJA BEZPIECZEŃSTWA I HIGIENY PRACY

Komisja Bezpieczeństwa i Higieny Pracy powołana zarządzeniem nr K/54/09 Prezydenta Wrocławia z dnia 31 grudnia 2009 r. ze zm., w 2016 r. zebrała się na 10 posiedzeniach, realizując cele wyznaczone w Planie spotkań na 2016 r. Komisja m.in. wskazywała zgłaszane przez pracowników i stwierdzone podczas przeglądów, potrzeby dotyczące

poprawy stanu bezpieczeństwa i higieny pracy w obiektach Urzędu i bezpośrednio na stanowiskach pracy. Podczas spotkań i przeglądów uświadamiano pracowników w ich prawach i obowiązkach. W ramach działań Komisja miała na uwadze identyfikację ewentualnych zmian które wymagałyby aktualizacji „Karty oceny ryzyka zawodowego”. Wskazywano ewentualne potencjalne zagrożenia oraz sposoby im zapobiegania. Zwracano uwagę na organizację i wyposażenie stanowisk pracy, pomieszczeń, stan klatek schodowych, korytarzy obiektów, w których wykonują obowiązki służbowe pracownicy Urzędu Miejskiego Wrocławia. Zwracano się do administratorów obiektów o informacje dotyczące sprawności instalacji elektrycznych, odgromowych, dymowych. Formułowano zalecenia i przypominano o zasadach wyposażania w zakresie apteczek pierwszej pomocy, zabezpieczania wszelkiego rodzaju przewodów przebiegających w pomieszczeniach pracy, oznakowania i wyposażania miejsc gdzie może występować zwiększone ryzyko wypadku, wskazywano propozycje ewentualnych modernizacji. Interweniowano w tych miejscach, gdzie pracownicy zgłaszali problemy Oddziałowym Społecznym Inspektorom Pracy lub bezpośrednio członkom Komisji BHP.

KONTROLE SŁUŻB ZEWNĘTRZNYCH

W 2016 r. przeprowadzone zostały dwie kontrole przez Państwową Inspekcję Pracy, obejmujące aspekty bezpieczeństwa i higieny pracy, podczas których wydane zostały wystąpienia i nakaz, dot.: montażu i naprawy żaluzji, wymiany wykładziny, odnowienia powłok malarskich, szerszego ujęcia wpływu klimatyzacji na pracownika w dokumentacji oceny ryzyka zawodowego – dodatkowo uwzględnienie rodzaju czynników biologicznych związanych z użytkowaniem klimatyzacji, organizacji stanowisk pracy związanej ze zgłoszoną przez pracowników głośną pracą drukarki sieciowej oraz uwagami dot. niewystarczającej wentylacji, poszerzenia składu komisji bhp o przedstawiciela nowego związku zawodowego, tym samym zapewniając równą liczbę przedstawicieli pracowników i Pracodawcy oraz zwiększenia zatrudnienia w Zespole ds. bhp.

PRZEPROWADZONE DZIAŁANIA MAJĄCE NA CELU PODWYŻSZENIE JAKOŚCI OBSŁUGI KLIENTÓW ORAZ USPRAWNIENIE FUNKCJONOWANIA URZĘDU

Wydział Obsługi Urzędu w 2016 r. realizował zadania na podstawie zaplanowanych i wcześniej przyjętych założeń:

- utrzymania infrastruktury Urzędu w stanie gwarantującym optymalne i bezpieczne warunki pracy,
- zapewnienie zasobów materiałowo-technicznych i technologii umożliwiającej terminową realizację zadań,
- podwyższenia standardów,
- optymalizowania i stałego monitorowania kosztów i potrzeb.

REMONTY I INWESTYCJE

Na skutek pożaru w styczniu 2016 r. zniszczeniu uległy pomieszczenia w budynku Sukiennice 9 i Sukiennice 10. Niezbędne prace remontowe i inwestycyjne obejmowały salę sesyjną, recepcyjną, klub radnych, bufet, pomieszczenia operatorskie i techniczne. Wykonane zostały roboty w zakresie: ogólnobudowlanym, instalacji elektrycznych, instalacji okablowania strukturalnego, systemów audiowizualnych, systemu sygnalizacji pożaru, instalacji klimatyzacji i wentylacji oraz renowacji mebli. Roboty ogólnobudowlane zostały ograniczone do niezbędnych prac odtworzeniowych.

W zakresie instalacji technicznych wykonano nowe okablowanie (systemu AV), które w chwili obecnej służy do transmisji sygnałów cyfrowych. Na nowej platformie serwerowej został uruchomiony system streamingu z sesji Rady Miejskiej Wrocławia, co daje możliwość odbierania transmisji nie tylko na komputerach stacjonarnych, ale również na urządzeniach mobilnych.

Poprzez zastosowanie kamer o wyższej rozdzielczości uzyskano poprawę jakości transmitowanego obrazu. Wykonane zostały systemy: pętli indukcyjnej wzmacniające sygnał akustyczny w aparatach słuchowych osób słabo słyszących oraz prezentacji komunikatów słowno-graficznych Bright Sign. System audiowizualny został zintegrowany z oświetleniem Sali Sesyjnej oraz z zespołem rolet okiennych. Zainstalowany system sygnalizacji pożaru wraz z wyposażeniem połączony został z monitoringiem ochrony obiektu. W celu podwyższenia poziomu bezpieczeństwa w pomieszczeniu technicznym, operatora i głównym punkcie dystrybucyjnym okablowania strukturalnego zainstalowano urządzenia klimatyzacyjne.

Całkowita wartość inwestycji wyniosła **2 299 485,00 zł**.

Pomieszczenie operatora Sali sesyjnej (po pożarze i po remoncie)

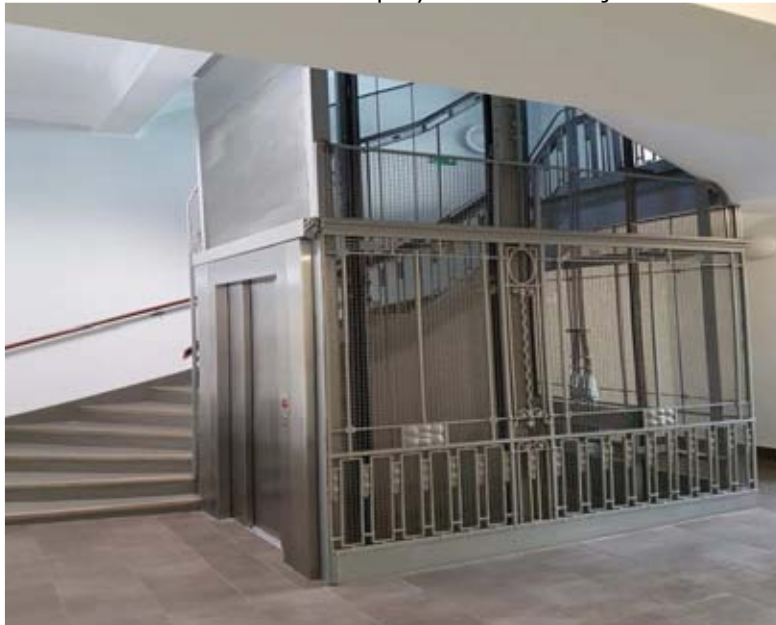
Sala Sesyjna (po przebudowie)

Dostosowując obiekt przy ul. Świdnickiej 53 do wymagań dla osób niepełnosprawnych, wykonano remont klatki schodowej wraz z montażem nowej windy osobowej. Zainstalowano nowoczesną windę o napędzie elektrycznym. Zintegrowano ją z zainstalowanym systemem przeciwpożarowym i oddymiania klatki schodowej. Wygrodzono strefę pożarową na klatce schodowej poprzez montaż drzwi przeciwpożarowych na każdej kondygnacji.

Całkowita wartość robót wyniosła **567 800,00 zł.**

Winda osobowa w obiekcie UM przy ul. Świdnickiej 53

Wychodząc naprzeciw potrzebom mieszkańców wyremontowano i wyposażono na parterze budynków Urzędu Miejskiego przy pl. Nowy Targ 1-8 oraz ul. G.Zapolskiej 4, specjalnie dedykowane pomieszczenia dla dzieci i matek.

Pokoje te wyposażono w umywalkę, przewijak, podgrzewacz do butelek oraz kącik zabaw dla dzieci ze stolikiem i krzesełkami. Przewidziano również miejsce na wózek.

Pokój dla matek i dzieci w Urzędzie przy pl. Nowy Targ 1-8

W 2016 r. kontynuując zadania ukierunkowane na poprawę obsługi komórek organizacyjnych Urzędu oraz obsługi klienta prowadzono działania doskonalące obsługę klienta w Centrum Obsługi Mieszkańca.

W tym celu zainstalowano Elektroniczny System Kolejkowy w Centrum Obsługi Mieszkańca w budynku USC przy ul. P.Włodkowica 20. Elementy składowe systemu to: 11 szt. stanowiskowych wyświetlaczy LED, biletomat dotykowy stojący, monitory LCD, oprogramowanie stanowiskowe, administracyjne do zarządzania i raportowe.

System umożliwił redukcję kolejek i skrócenie czasu oczekiwania klienta na obsługę poprzez podgląd stanu kolejki i skierowanie klienta bezpośrednio do odpowiedniego okienka. Przekłada się to na poprawę wizerunku wydziału i wysoką jakość obsługi klienta,

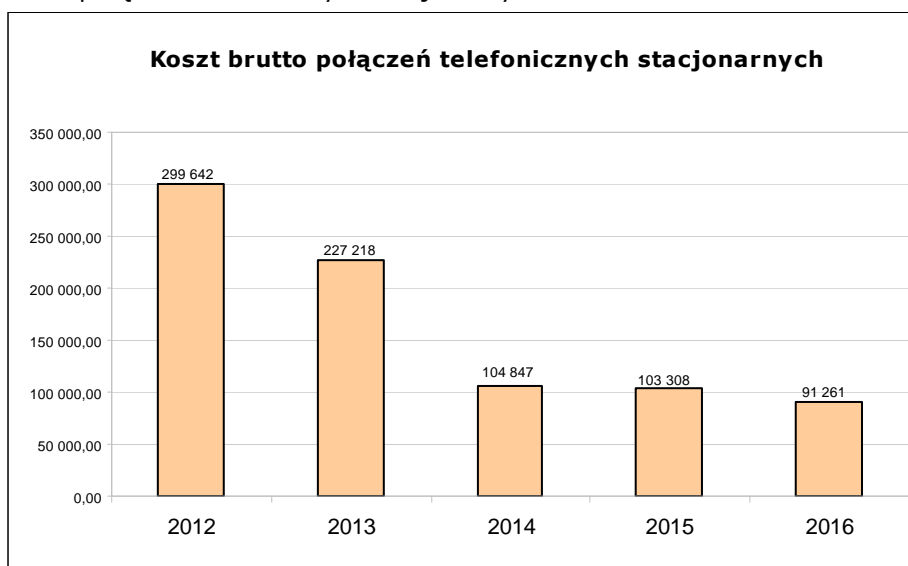
oszczędność czasu i zwiększenie poziomu satysfakcji klienta oraz wyeliminowanie stresogennych sytuacji, w tym eliminację ryzyka wyboru złej kolejki.

LOGISTYKA

W 2016 r. kontynuowano również zadania ukierunkowane na obniżenie kosztów działalności Urzędu. W tym celu przede wszystkim:

- podjęto działania nakierowane na doskonalenie systemu łączności telefonicznej w Urzędzie w celu obniżania kosztów za usługi telekomunikacyjne. Przede wszystkim wykonano analizę dotyczącą struktury połączeń telefonicznych na poszczególnych stanowiskach pracy, w tym połączeń prywatnych, efektem czego jest utrzymanie tendencji spadkowej kosztów telefonii stacjonarnej;

Koszt połączeń telefonicznych stacjonarnych

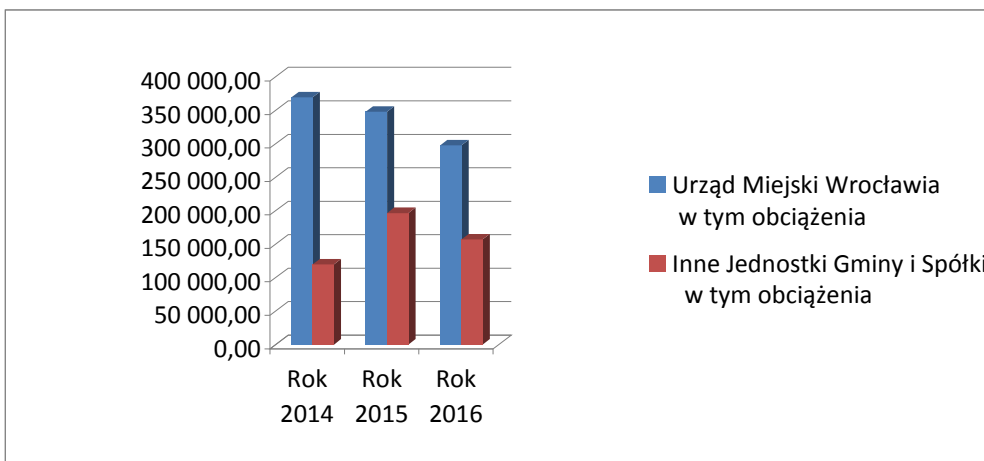

W wyniku zawartej umowy w drodze przeprowadzonego postępowania przetargowego na świadczenie usług telefonii komórkowej dla Urzędu Miejskiego i innych jednostek organizacyjnych oraz placówek oświatowych Gminy Wrocław, użytkownicy telefonów komórkowych od dnia 24 września 2015 r. otrzymali nową jakość komunikacji w ramach abonamentu tj. otrzymali nieograniczoną ilość połączeń, SMS, MMS do wszystkich krajowych sieci stacjonarnych i komórkowych obecnych Operatorów jak i nowych Operatorów, którzy rozpoczną działalność w trakcie trwania umowy, na terenie Polski.

Zmiana abonamentu Operatora usług telefonii komórkowej wpłynęła na obniżenie kosztów ponoszonych na usługi telefonii komórkowej w 2016 r. w stosunku do roku poprzedniego.

Płatność za usługi telefonii komórkowej w latach 2014 - 2016			
Podmiot	Rok 2014	Rok 2015	Rok 2016
Urząd Miejski Wrocławia w tym obciążenia	369 495,96	347 894,48	297 875,76
Inne Jednostki Gminy i Spółki w tym obciążenia	119 912,74	196 634,25	157 365,55
Razem	489 408,70	544 528,73	455 241,31

Płatność za usługi telefonii komórkowej

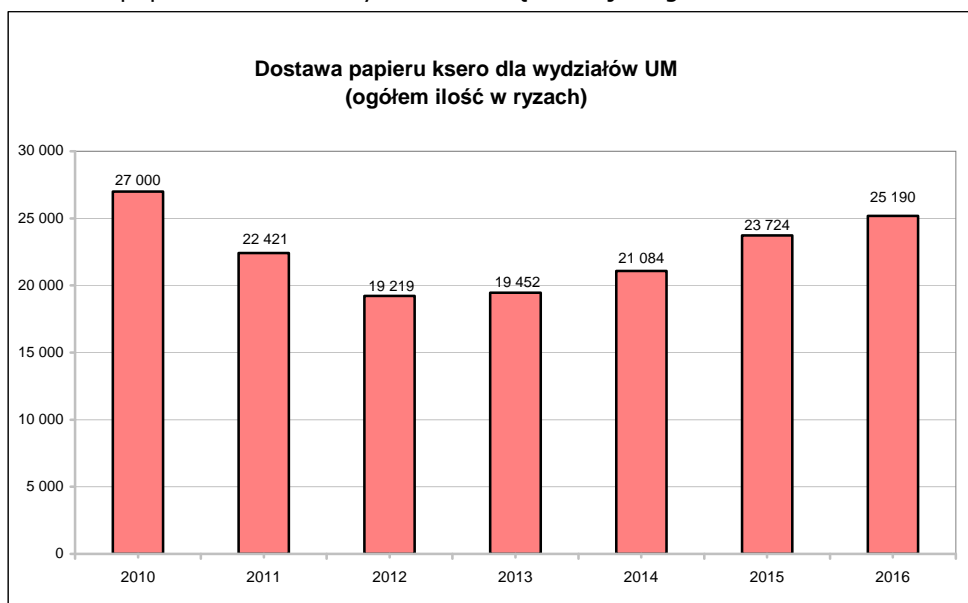

- w wyniku analizy stanu technicznego kopiarek obsługiwanych przez Wydział Obsługi Urzędu zakupiono 18 szt. nowych cyfrowych kserokopiarek na potrzeby Centrów Obsługi Mieszkańca i poszczególnych komórek organizacyjnych UM. Powyższy zakup zapewni bezawaryjną i szybszą obsługę klienta oraz obniży koszty napraw wyeksploatowanych urządzeń.

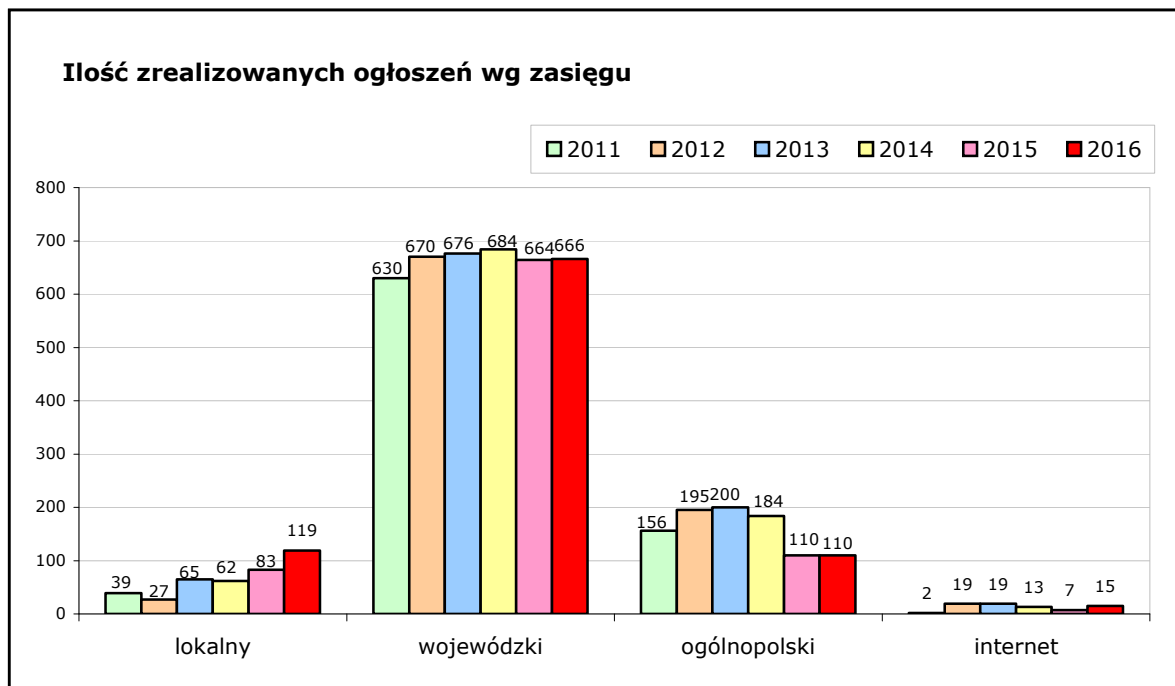
Ponadto działania logistyczne koncentrowały się na realizacji bieżących potrzeb komórek organizacyjnych w celu zapewnienia ciągłości funkcjonowania Urzędu Miejskiego z zakresu:

- zaopatrzenia w artykuły piśmiennie-biurowe, materiały eksploatacyjne, papier ksero, gazety, książki, bilety komunikacji miejskiej, artykuły spożywcze, materiały konserwatorskie, środki czystości, wyposażenie budynków i inne drobne zakupy artykułów na potrzeby bieżące wydziałów Urzędu,
- zamieszczania ogłoszeń Urzędu Miejskiego w prasie codziennej o zasięgu lokalnym, wojewódzkim i ogólnokrajowym oraz na portalu internetowym,
- wyposażenia pracowników Urzędu w odzież ochronną i roboczą oraz środki ochrony indywidualnej,
- dofinansowania zakupu okularów korygujących wzrok pracownikom Urzędu zatrudnionych na stanowiskach z monitorami ekranowymi.

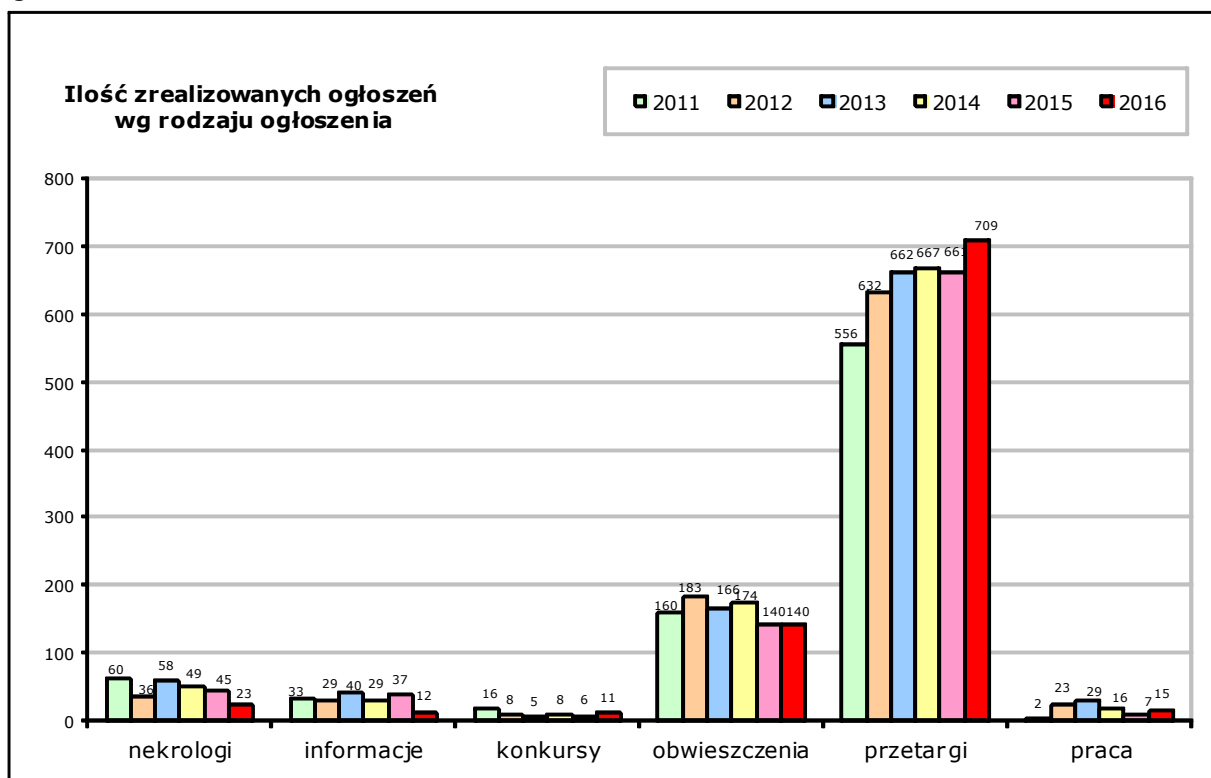
Dostawa papieru ksero dla Wydziałów Urzędu Miejskiego Wrocławia

Ilość zleconych w 2016 r. ogłoszeń w prasie, związanych z działalnością Urzędu wg zasięgu

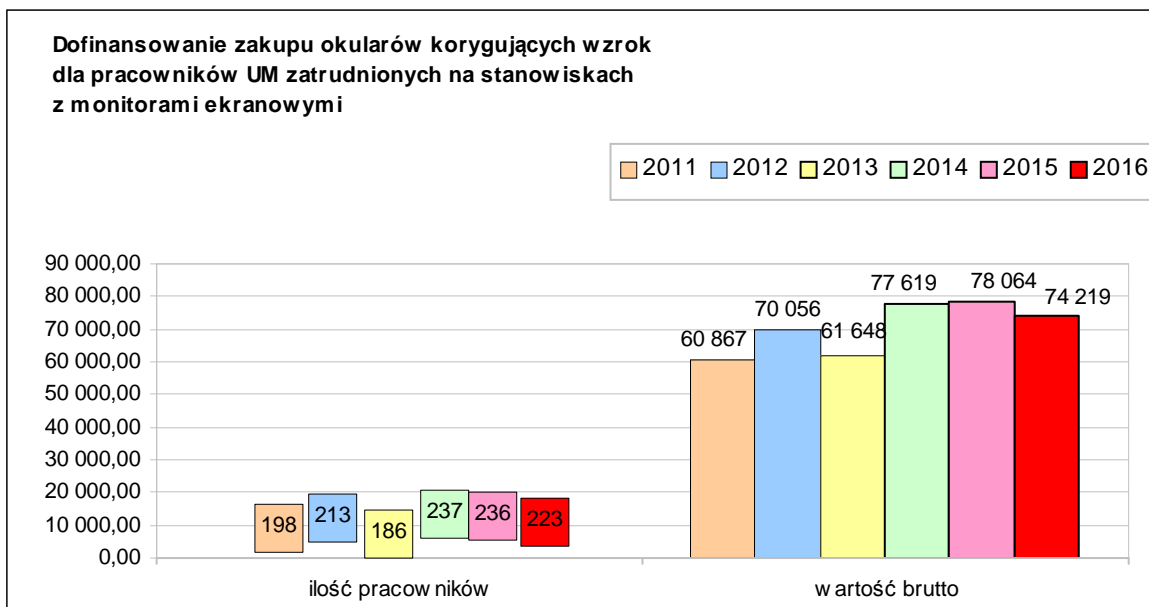

Ilość zleconych w 2016 r. ogłoszeń w prasie, związanych z działalnością UMW wg rodzaju ogłoszenia

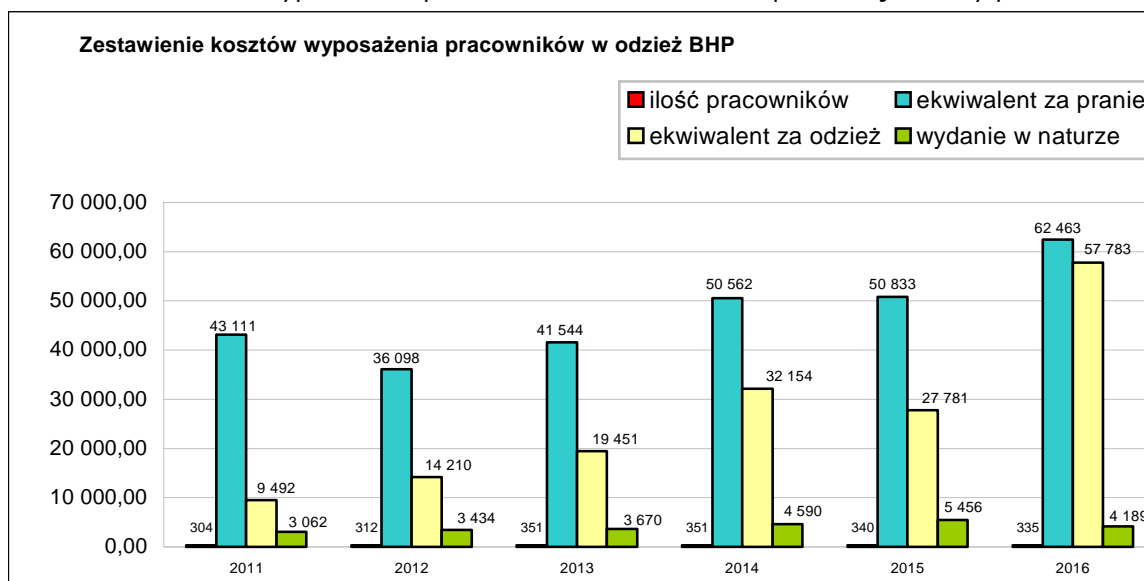
Wykonując zarządzenie Prezydenta nr K/8/11 z dnia 1 lutego 2011 r. w 2016 r. dofinansowano zakup okularów korygujących wzrok **223 pracownikom** Urzędu na łączną kwotę 74 219,00 zł.

Dofinansowanie zakupu okularów korygujących wzrok dla pracowników Urzędu zatrudnionych na stanowiskach z monitorami ekranowymi

Wykonując zarządzenie Prezydenta nr K/22/14 z dnia 30 czerwca 2014 r. w 2016 r. wyposażono pracowników Urzędu w środki ochrony indywidualnej oraz odzież i obuwie robocze.

Zestawienie kosztów wyposażenia pracowników w odzież BHP i pranie tej odzieży przedstawia

UBEZPIECZENIA

W 2016 r. rozpoczęto nadzór nad realizacją programu ubezpieczenia jednostek organizacyjnych Gminy Wrocław na lata 2016-2017, który obejmował:

- ubezpieczenie mienia Gminy Wrocław, którym dysponują jednostki organizacyjne Gminy, jednostki oświaty, kultury, ochrony zdrowia i pomocy społecznej,
- ubezpieczenie mienia komunalnego pozostającego w zarządzie Spółki Wrocławskie Mieszkania Sp. z o.o. i Zarządu Zasobu Komunalnego oraz ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej Spółki Wrocławskie Mieszkania Sp. z o.o. i Zarządu Zasobu

Komunalnego, w zakresie związanym z zarządzaniem nieruchomościami w szczególności zasobem mienia komunalnego,

- ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej jednostek organizacyjnych Gminy Wrocław z tytułu posiadanego i użytkowanego mienia oraz prowadzenia działalności,
- ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej Gminy Wrocław oraz Spółki Ekosystem Sp. z o.o. w zakresie związanym z zarządzaniem drogami,
- ubezpieczenia komunikacyjne: (ubezpieczenie OC posiadacza pojazdu mechanicznego, ubezpieczenie auto-casco, assistance oraz ubezpieczenie NNW kierowców oraz pasażerów pojazdów Gminy Wrocław).

W związku z zawarciem nowych polis, gwarantujących ochronę ubezpieczeniową w 2016 r., podjęto działania informacyjne, mające na celu przybliżenie ubezpieczonym jednostkom przedmiotu, zakresu, warunków ubezpieczenia oraz obowiązujących procedur.

Główne zmiany programowe w stosunku do lat ubiegłych zostały przyjęte przez podmioty świadczące usługi ubezpieczeniowe, co znalazło odzwierciedlenie w ofertach złożonych w postępowaniu o zamówienie publiczne rozstrzygniętym w 2015 r. i dotyczyły:

- zwiększenia oczekiwanego zakresu ochrony poprzez włączenie odpowiedzialności ubezpieczyciela za szkody wynikające z błędnej obsługi urządzeń mechanicznych oraz szkód w transporcie, a także poprzez zwiększenie kwoty limitu odpowiedzialności ubezpieczyciela za zdarzenia z tytułu odpowiedzialności cywilnej w związku z zarządzaniem drogami,
- obniżenia udziałów własnych w szkodach osobowych i rzeczowych w związku z zarządzaniem infrastrukturą miejską i zadaniem utrzymania porządku w Gminie, a tym samym zwiększenia odpowiedzialności ubezpieczyciela,
- zwiększenia poziomu bezpieczeństwa nieruchomości pozostających w trwałym zarządzie jednostek oświaty Zarządu Cmentarzy komunalnych oraz nieruchomości wchodzących w skład zasobu komunalnego Gminy poprzez ubezpieczenie tego majątku w wartościach odtworzeniowych lub w systemie mieszanym (w wartościach odtworzeniowych i księgowych brutto), gwarantujących możliwość odbudowy mienia w przypadku wystąpienia szkody całkowitej np. na skutek pożaru lub powodzi,
- wprowadzenia korzystniejszych finansowo dla Gminy mechanizmów rozliczenia: składki należnej ubezpieczycielowi w związku ze wzrostem majątku, który pozwolił na obniżenie kosztów o 50% oraz rozliczenia składki w związku z automatycznym objęciem ochroną nowonabywanego mienia, który pozwolił na obniżenie kosztów o 15%,
- wdrożenia systemu uproszczonej likwidacji szkód, usprawniającej współpracę pomiędzy jednostką a ubezpieczycielem i skrócenia procesu uzyskania odszkodowania.

Wyżej wymienione zmiany miały bezpośredni wpływ na zwiększenie zakresu ubezpieczenia przy jednoczesnym obniżeniu składek w 2016 r. W połowie roku została przeprowadzona coroczna aktualizacja mienia zgłaszanego przez jednostki do ubezpieczenia.

W ciągu 2016 r. odnowiono i zrealizowano umowy ubezpieczeniowe w przedmiocie: ubezpieczenia następstw nieszczęśliwych wypadków na rzecz członków czterech Ochotniczych Straży Pożarnych, ubezpieczenia kosztów leczenia oraz n/w podczas zagranicznych podróży służbowych, ubezpieczenia n/w wolontariuszy, praktykantów i stażystów, świadczących prace na rzecz Gminy Wrocław.

Dodatkowo przy wykorzystaniu polisy ubezpieczenia wystaw, zapewniona została **ochrona wielu imprez**, realizowanych w ramach Europejskiej Stolicy Kultury Wrocław 2016. W 2016 r. współpracowano z brokerem ubezpieczeniowym przystąpił do prac przygotowawczych związanych z rozszerzeniem ochrony programowej o ubezpieczenie infrastruktury mostowej i obiektów inżynijnych. Prace te będą kontynuowane w 2017 r.

W związku z organizacją we Wrocławiu Igrzysk „The World Games 2017”, przygotowano we współpracy z brokerem ubezpieczeniowym materiały niezbędne do wszczęcia i przeprowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego na ubezpieczenie

odpowiedzialności cywilnej organizatora oraz odpowiedzialności cywilnej organizatora imprez masowych.

TRANSPORT

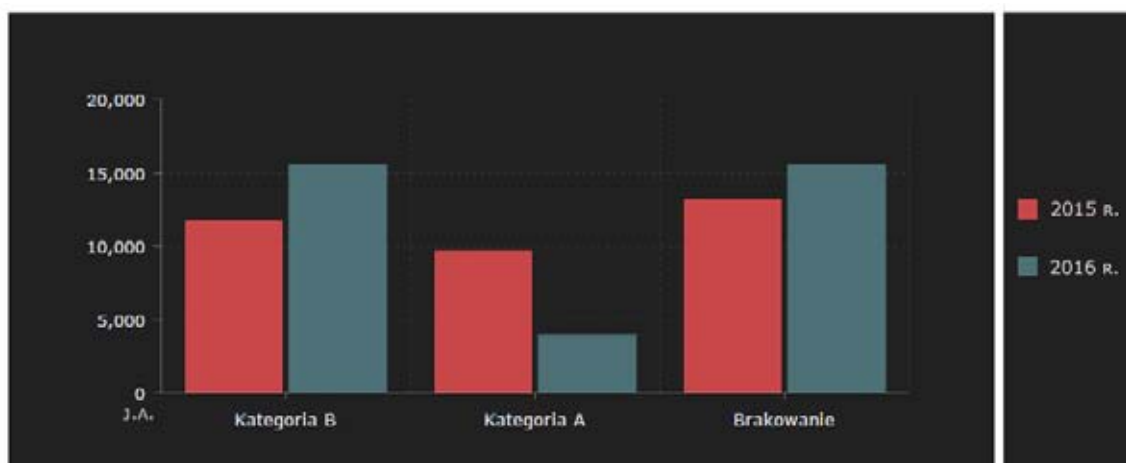
Na bieżąco prowadzono działania zapewniające transport wszystkim dysponentom i pracownikom Urzędu Miejskiego Wrocławia w celu zapewnienia sprawnej realizacji wyznaczonych zadań. W wyniku postępowań publicznych w trybie przetargu nieograniczonego w 2016 r. zakupiono na potrzeby Urzędu Miejskiego Wrocławia pięć sztuk fabrycznie nowych samochodów osobowych marki: Skoda Superb, Renault Espace, Nissan E-NV200 o napędzie 100 % elektrycznym (3 sztuki).

W wyniku postępowania w trybie przetargu ofertowego w 2016 r. zostały sprzedane trzy samochody: Volkswagen Passat, Skoda Superb oraz Lancia Voyager – sprzedaż samochodu w rozliczeniu zakupu nowego.

ARCHIWUM ZAKŁADOWE

Archiwum zakładowe Urzędu Miejskiego Wrocławia zorganizowane jest w pięciu lokalizacjach. Zasób archiwalny w 2016 r. wynosił **7 980 mb akt.** W 2016 r. sprawozdawczym przyjęto 3 936 jednostek aktowych akt kat. A przechowywanych wieczyście oraz 15 449 jednostek aktowych akt dokumentacji niearchiwalnej o zróżnicowanym czasie ich przechowywania. W wyniku wykonanej ekspertyzy i po wyrażeniu zgody przez Archiwum Państwowe wybrakowano 15 499 jednostek aktowych dokumentacji niearchiwalnej.

Ilość przyjętych i wybrakowanych dokumentów w roku 2015 i 2016

W ramach nadzoru nad czynnościami kancelaryjnymi dokonano zinwentaryzowania spraw realizowanych w Urzędzie według ich rodzaju i stosowanych symboli z jednolitego rzeczowego wykazu akt. Powyższe stanowić będzie podstawę do wyznaczania komórek merytorycznych w procesach archiwizacji dokumentacji archiwalnej. Oczekiwany w przyszłości efekt tej czynności, to z jednej strony ograniczenie ilości archiwizowanej dokumentacji wytwarzanej przez komórki w kilku egzemplarzach oraz podniesienie poziomu identyfikowalności i odpowiedzialności za czynności archiwizacyjne.

PRZEJMOWANIE MASY SPADKOWEJ

W 2016 r. w ramach prowadzonych 63 spraw ds. przejmowania masy spadkowej na rzecz Gminy Wrocław - 16 postępowań zostało zakończonych spisem inwentarza, w których Gmina Wrocław nabyła **6 nieruchomości.** Jeden lokal mieszkalny, tj. przy ul. Robotniczej 32/305, został sprzedany za kwotę **79 000,00 zł.**

Pozostałe przychody związane m.in. ze sprzedażą majątku ruchomego, wpłaconych wkładów mieszkaniowych, depozytów, kont bankowych, lokat, wyniosły **411 807,03 zł.** Łącznie kwota przychodów to **490 807,03 zł.**

ZAMÓWIENIA PUBLICZNE

W **2016 r. zarejestrowano** w Centralnym Rejestrze Postępowań w sumie **105** wniosków o wszczęcie postępowań o zamówienia publiczne, z tego:

- **3** wnioski zostały wycofane z inicjatywy Wnioskującego,
- w przypadku **2** wniosków nastąpiła odmowa wszczęcia postępowania,
- w **1** przypadku wniosek został zwrócony ze względu na brak przesłanek prawnych do uruchomienia procedury we wnioskowanym trybie,
- **1** wniosek, z uwagi na datę wpływu został przerejestrowany do realizacji w roku 2017.

W liczbie pozostałych **98** wniosków mieszczą się:

- Wnioski o wszczęcie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego **przeprowadzonego w Wydziale Zamówień Publicznych przez Komisję Przetargową** w sumie **89 postępowań, w tym:**
 - o w trybie przetargu nieograniczonego - **78** postępowań,
 - o w trybie zamówienia z wolnej ręki - **11** postępowań.
- Wnioski o wszczęcie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego **przeprowadzanego przez Osobę Wskazaną w trybie z wolnej ręki** - **9** postępowań.

W 2016 r. przeprowadzonych zostało łącznie **98 postępowań** o udzielenie zamówień publicznych w Urzędzie Miejskim Wrocławia, wszystkie przez **Wydział Zamówień Publicznych**. Wśród tej liczby największą ilość stanowiły zamówienia na **usługi, tj. 72 postępowania**. Spośród wyżej wskazanych postępowań 30 przeprowadzanych zostało w procedurze pełnej, z uwagi na ich wartość powyżej progu unijnego. W zakresie **dostaw** przeprowadzono **13 postępowania**, w tym 2 postępowania przeprowadzane zostały w procedurze pełnej, z uwagi na ich wartość powyżej progu unijnego. W zakresie **robót budowlanych** przeprowadzono **13 postępowania**, wszystkie poniżej progu unijnego.

W zakresie prowadzonych postępowań pracownicy Wydziału Zamówień Publicznych **wydali 108 decyzji**, w tym:

- o powołaniu Komisji Przetargowych do przeprowadzenia postępowania w sprawie zamówienia - **89 decyzji**,
- o zmianie składu Komisji Przetargowej - **10 decyzji**,
- o powołaniu Osób Wskazanych do przeprowadzenia postępowania w sprawie zamówienia publicznego w trybie z wolnej ręki - **9 decyzji**.

Pracownicy Wydziału Zamówień Publicznych wzięli udział w pracach **89 Komisjach Przetargowych** we współpracy z pracownikami komórek organizacyjnych Urzędu.

W postępowaniach o udzielenie zamówień publicznych prowadzonych przez Wydział Zamówień Publicznych w okresie sprawozdawczym, **w ramach uprawnień Wykonawców**, zostało wniesionych **11 informacji** o niezgodnej z przepisami ustawy Prawo zamówień publicznych czynności podjętej przez Zamawiającego, w tym:

- **dziewięć informacji na czynności dokonane po otwarciu ofert** (wybór oferty). Tylko w jednym przypadku Zamawiający uwzględnił podniesione zarzuty i dokonał ponownego wyboru oferty. W pozostałych ośmiu przypadkach Zamawiający uznał podniesione zarzuty za bezzasadne.
- **dwie informacje na czynności dokonane przed otwarciem ofert**, dotyczyły opisu sposobu spełniania warunków udziału w postępowaniu w treści Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia. Zamawiający w obu przypadkach nie uwzględnił podniesionych zarzutów.

W postępowaniach o udzielenie zamówień publicznych prowadzonych przez Wydział Zamówień Publicznych w okresie sprawozdawczym zostało wniesionych **5 odwołań** na czynności Zamawiającego, w tym:

- **2 na czynności dokonane po otwarciu ofert** (wybór oferty),
- **3 na czynności przed otwarciem ofert** (na ustalenia treści SIWZ, dwa w zakresie opisu przedmiotu zamówienia, jedno w zakresie warunków udziału w postępowaniu).

Rozstrzygnięcia Krajowej Izby Odwoławczej, były następujące:

- 2 odwołania zostały uwzględnione,
- 1 odwołanie zostało oddalone,
- 2 umorzenia postępowania odwoławczego (gdyż odwołujący wycofał odwołanie).

Również, w zakresie zamówień publicznych:

- Na podstawie projektów planów zamówień przesłanych ze wszystkich komórek organizacyjnych Urzędu, **został sporządzony Harmonogram zamówień publicznych** w Urzędzie Miejskim Wrocławia w zakresie robót budowlanych, dostaw i usług na 2016 r.
- Na podstawie zgłoszeń przesłanych przez komórki organizacyjne Urzędu, wprowadzono do **Harmonogram zamówień publicznych 2 853 zmiany** dot. dodania nowego lub rezygnacji z dotychczasowego zamówienia, wartości zamówienia, terminu wszczęcia procedury jak również informacji o wcześniej nieplanowanych zamówieniach o wartości nie przekraczającej równowartości 30 000 euro.
- Sporządzone zostało **roczne sprawozdanie o udzielonych zamówieniach** w 2015 r. i przekazane do Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych.
- Sporządzono i **skierowano do publikacji** w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej **wstępne ogłoszenie informacyjne o planowanych w 2016 r. zamówieniach** publicznych w Urzędzie Miejskim Wrocławia.
- Na podstawie § 49 Regulaminu zamówień publicznych w 2016 r. zaplanowano i przeprowadzono **okresową kontrolę udzielania zamówień wyłączonych ze stosowania przepisów ustawy Pzp** w okresie od dnia 1 stycznia 2015 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. **W okresie objętym kontrolą udzielono w Urzędzie 2 114 zamówień.** Wszystkie zostały objęte kontrolą, na tę okoliczność sporządzono protokoły z ustaleniami pokontrolnymi.
- Na podstawie § 50 ust. 3 Regulaminu zamówień publicznych została sporządzona i przekazana do Sekretarza Miasta informacja o wynikach przeprowadzonej w Komórkach organizacyjnych Urzędu kontroli udzielania zamówień z wyłączeniem stosowania ustawy Pzp za okres 2015 r.
- Na podstawie § 50 ust. 4 Regulaminu zamówień publicznych została przekazana do Dyrektorów Departamentów informacja o stwierdzonych nieprawidłowościach przy udzielaniu zamówień wyłączonych ze stosowania ustawy Pzp w podległych im Komórkach organizacyjnych.
- Na podstawie § 51 Regulaminu zamówień publicznych Wydział dokonał **kontroli prawidłowości przeprowadzenia procedury przez Osobę Wskazaną w 9** postępowaniach udzielonych w trybie zamówienia z wolnej ręki.
- Na podstawie § 33 Regulaminu zamówień publicznych **Wydział zaopiniował 34 projekty aneksów** wprowadzających zmiany do zawartych umów o udzielenie zamówienia publicznego.
- **Na każde żądanie zainteresowanych udostępniano do wglądu protokoły postępowania** o zamówienie publiczne wraz załącznikami w oparciu o ustawę z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej oraz zgodnie z rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 26 października 2010 r. w sprawie protokołu postępowania o udzielenie zamówienia publicznego i rozporządzeniem Ministra Rozwoju z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie protokołu postępowania o udzielenie zamówienia publicznego.
- Zarejestrowano i **rozpatrzono 27 wniosków o udostępnienie informacji publicznej.** Dokonano **archiwizacji 83 dokumentacji** z zakończonych postępowań o zamówienia publiczne. **Prowadzono na rzecz komórek organizacyjnych Urzędu**

a także jednostek organizacyjnych Gminy **działalność informacyjną i konsultacyjną** w zakresie przepisów prawa zamówień publicznych.

Ponadto, w okresie sprawozdawczym Wydział Zamówień Publicznych został poddany kontroli organów zewnętrznych, a mianowicie przez:

- Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego. Kontrola dotyczyła prawidłowości udzielenia zamówień w ramach projektu pn. Rewitalizacja kamienic komunalnych położonych przy ul. Chrobrego 34A, Niemcewicza 34, Rydygiera 43 we Wrocławiu, kontrolą objęto zamówienie na: „Przygotowanie i przeprowadzenie kampanii informacyjnej projektów:

- Rewitalizacja kamienic komunalnych położonych przy ul. Chrobrego 34A, Niemcewicza 34, Rydygiera 43 we Wrocławiu.
- Działalność artystyczna - adaptacja budynków oficynowych i wnętrza podwórzowego przy ul. Rydygiera 25-27 we Wrocławiu, na otwarte pracownie artystyczne”.

Nie stwierdzono nieprawidłowości.

- Regionalna Izba Obrachunkowa. Kontrola dotyczyła gospodarki finansowej i zamówień publicznych Miasta Wrocławia. Kontrolą objęto zamówienia pn.:

- Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu miasta Wrocławia w 2015 roku;
- Dostawa, montaż windy osobowej oraz systemu oddymiania wraz z remontem klatki schodowej budynku Urzędu Miejskiego Wrocławia przy ul. Świdnickiej 53 we Wrocławiu;
- Świadczenie usługi w zakresie serwisowania oprogramowania PABS i aplikacji zarządzającej ADMIN oraz hosting danych wprowadzonych do programu;
- Dostawa urn wyborczych dla Gminy Wrocław.

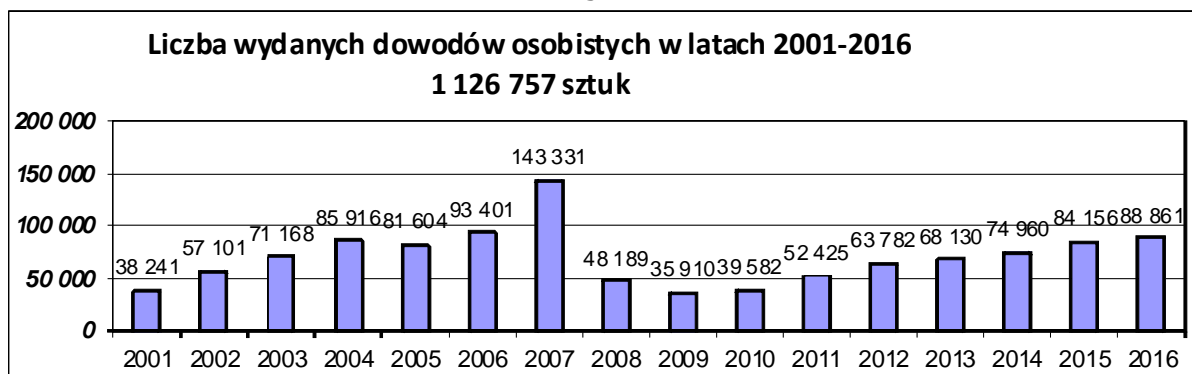
Nie stwierdzono nieprawidłowości.

- Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego. Kontrola dotyczyła prawidłowości udzielenia zamówień w ramach projektu na przeprowadzenie działań informacyjnych dla projektu pn. Remont i przebudowa budynku pokoszarowego przy ul. Sołtysowickiej 21 na budynek biurowy wraz z adaptacją na potrzeby Komendy Miejskiej Policji”. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

OBSŁUGA MIESZKAŃCÓW W ZAKRESIE SPRAW OBYWATELSKICH

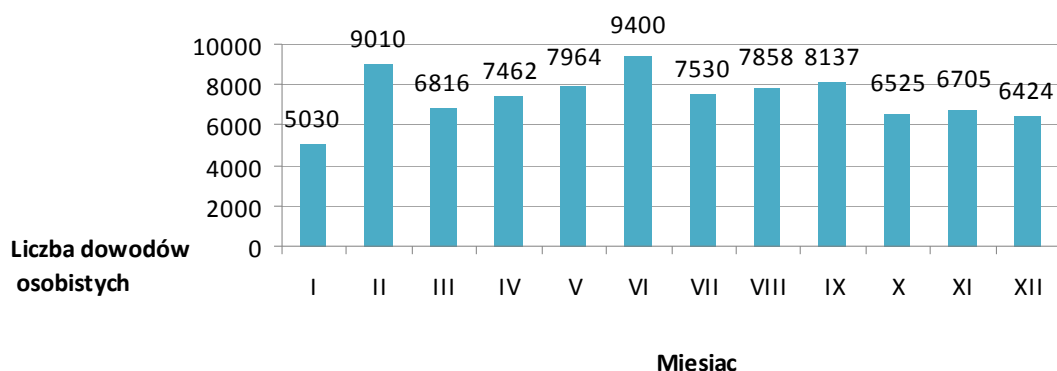
W 2016 r. zrealizowano następujące zadania:

- **Z ustawy z dnia 6 sierpnia 2010 r. o dowodach osobistych oraz z ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności:**

W 2016 r. przyjęto **996** wniosków o wydanie dowodu osobistego w miejscu przebywania osób, które nie mogą z różnych przyczyn (z powodu podeszłego wieku, stanu zdrowia, osób osadzonych w zakładach karnych itp.) przybyć do urzędu i złożyć wniosku osobiście.

**Liczba dowodów osobistych wydanych w miesiącach 2016 r. -
88 861 szt.**

Ponadto:

Czynności	Ilość
Zameldowano na pobyt stały	17 120
Wymeldowano z pobytu stałego w tym za granicę	8 579
Zameldowano na pobyt stały we Wrocławiu osoby z innej gminy	5 023
Zameldowano na pobyt czasowy we Wrocławiu osoby z innej gminy	8 988
Zameldowano na pobyt czasowy	16 924
Wymeldowano z pobytu czasowego	1 232
Zameldowano na pobyt czasowy cudzoziemców	10 129
Zgłoszenie wyjazdu poza granice RP na okres powyżej 6 miesięcy	131
Usunięcie niezgodności na wniosek osoby i z urzędu	216 822
Wydano zaświadczenia o zameldowaniu na wniosek osoby i z urzędu (w tym zaświadczenia o prawie do głosowania)	39 751
Wydano zaświadczenia o utracie dowodu osobistego	9 644
Wypożyczono teczki osobowe Policji, Sądom, Prokuraturom	1 252
Razem:	335 595

oraz

Czynności	Ilość
Wystąpiono o nadanie, zmianę lub usunięcie nr PESEL	3 382
Wydano powiadomienia o nadaniu lub zmianie numeru PESEL	3 366
Udzielono informacji adresowej z ewidencji ludności oraz udostępniono dane osobowe z Rejestru Dowodów Osobistych	10 189
Udzielono informacji adresowej z ewidencji ludności- oraz z ewidencji wydanych i unieważnionych dowodów osobistych	35 037
Razem:	51 974

Na dzień 31 grudnia 2016 r. zameldowanych było we Wrocławiu **606 606** osób w tym **585 245** na pobyt stały.

• **Z ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji wydano:**

- 3 decyzje przyznające pomoc finansową repatriantom (zwrot części kosztów za remont mieszkania),
- przyjęto 6 wniosków o zwrot części kosztów za remont mieszkania,
- udzielono pomocy przy załatwianiu spraw życiowych (obsługa bankomatu, uiszczenie opłat, zakładanie konta w banku oraz przy wypełnianiu, pisaniu, interpretacji dokumentów (ZUS, PUP, USC, DUW, NFZ),
- otoczono opieką i wsparciem nowo przybyłe rodziny repatriantów, przewieziono osoby starsze schorowane do urzędów i różnych instytucji),
- udzielono pomocy 10 rodzinom przy odbiorze przydzielonego lokalu mieszkalnego (kontakt z WLM, ZZK - w przypadku remontu, pomoc przy odbiorze lokalu, pomoc przy podpisywaniu umowy najmu, pomoc w wypełnianiu wniosków dot. przyłączenia mediów do danego mieszkania,
- przyjęto i zaktualizowano 77 wniosków osób zainteresowanych osiedleniem się we Wrocławiu, które przekazano do Komisji Promocji i Współpracy z Zagranicą,
- przygotowano 10 projektów uchwał zapraszających repatriantów do Wrocławia,
- koordynowano działania związane z realizacją uchwały zapraszającej 6 rodzin nieokreślonych imiennie oraz działania wynikające zawartego z Wojewodą Dolnośląskim Porozumienia w sprawie przyznania Gminie Wrocław dotacji celowej z budżetu państwa,
- przygotowano 128 dokumentów finansowych dotyczących wypłat świadczeń finansowych tj.: środki na aktywizację zawodową repatrianta (szkolenie), na zagospodarowanie i na bieżące utrzymanie,
- skierowano do DUW 13 wniosków wraz z decyzjami dot. wypłat środków z budżetu państwa na zagospodarowanie i zwrot kosztów przejazdu dla repatriantów oraz zwrot kosztów remontów,
- rozliczanie i sprawozdawczość z przyznawanych dotacji z budżetu państwa oraz środków własnych z budżetu gminy,
- przygotowano projekt budżetu repatriantów i sporządzono sprawozdanie w tym zakresie.

• **Z ustawy z dnia 19 listopada 1999 r. - Prawo działalności gospodarczej oraz z ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej oraz z ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. - Przepisy wprowadzające ustawę o swobodzie działalności gospodarczej wykonano następujące czynności:**

Gmina	Nowa rejestracja działalności gospodarczej	Zmiany w rejestrze działalności gospodarczej	Zawieszenia, wznowienia i wezwania	Wykreślenie z rejestru działalności gospodarczej	Inne (aktualizacje, duplikaty, zaświadczenia, potwierdzenia)	Razem
Wrocław	6 543	16 888	9 715	4 176	367	37 689

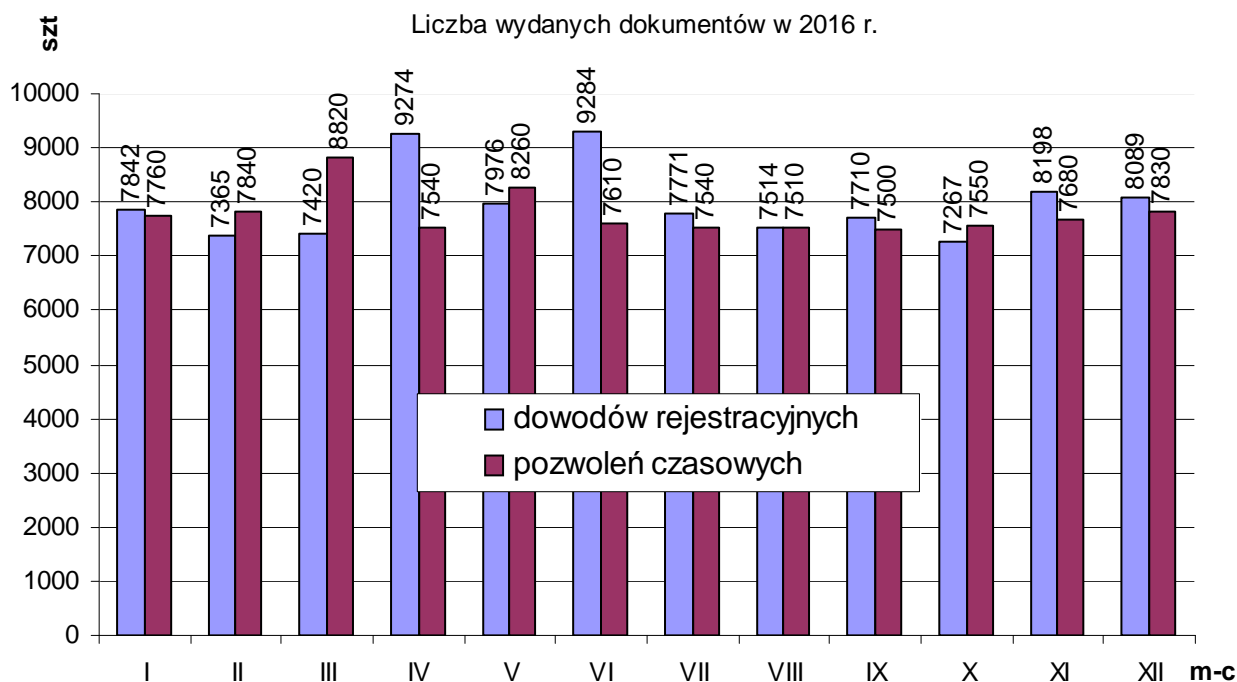
W 2016 r. wykonano ogółem **48 600** czynności w zakresie ewidencji działalności gospodarczej udzielono **624** pisemnych informacji o przedsiębiorcach do Ministerstwa Rozwoju, urzędów skarbowych, Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Urzędu Kontroli Skarbowej, prokuratury, sądów powszechnych, Policji, Powiatowego Urzędu Pracy i osobom fizycznym.

Ponadto udzielono około **10 903** informacji telefonicznie oraz **130** drogą elektroniczną osobom zainteresowanym rejestracją działalności gospodarczej. Przyjęto **37 329** interesantów w sprawach merytorycznych. Dział wykonuje zadania dot. wniosków o wpis do CEIDG, zatem nie wydaje dokumentacji o aktualnych danych o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej.

Ilość wydanych dowodów rejestracyjnych w 2016 r. – 95 472
 Ilość wydanych pozwoleń czasowych w 2016 r. – 93 440

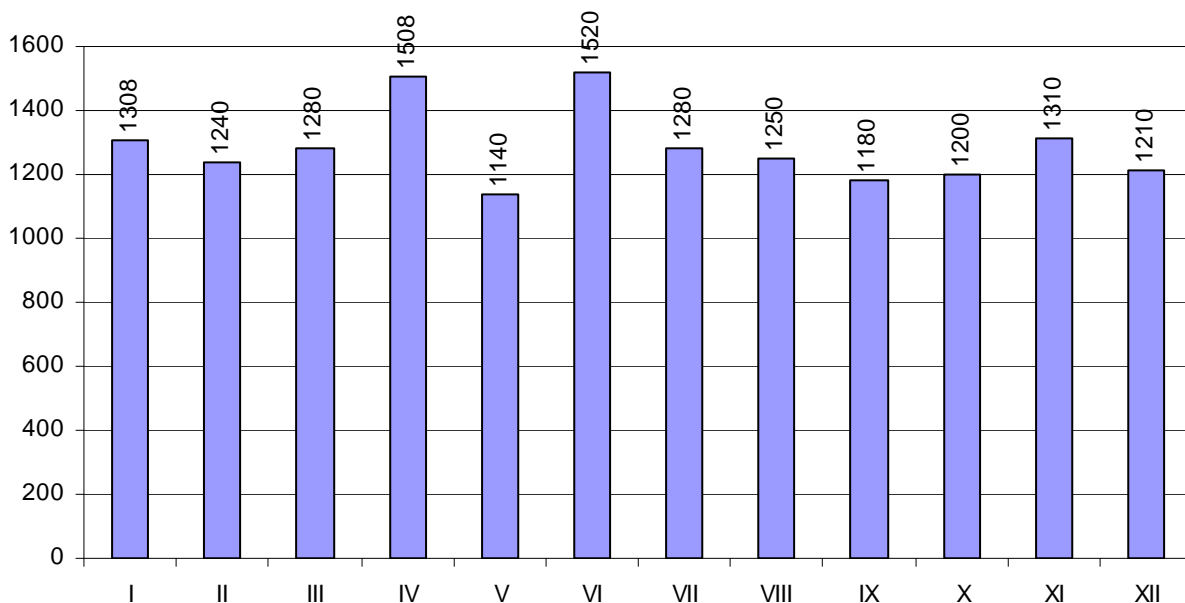
- **Z ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym oraz ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym:**

– **w zakresie rejestracji pojazdów**

W 2016 r. odnotowano zwiększający się wzrost pierwszej rejestracji pojazdów ogółem, szczególnie nowych oraz pojazdów sprowadzanych z zagranicy.

Liczba pojazdów zarejestrowanych sprowadzonych z zagranicy w 2016 r.

Ilość pojazdów zarejestrowanych sprowadzonych z zagranicy w 2016 r. – 15 426
 Ilość pojazdów zarejestrowanych sprowadzonych z zagranicy w 2015 r. – 14 182
 Ilość pojazdów zarejestrowanych sprowadzonych z zagranicy w 2014 r. – 13 518
 Ilość pojazdów zarejestrowanych sprowadzonych z zagranicy w 2013 r. – 12 382
 Ilość pojazdów zarejestrowanych sprowadzonych z zagranicy w 2012 r. – 11 768

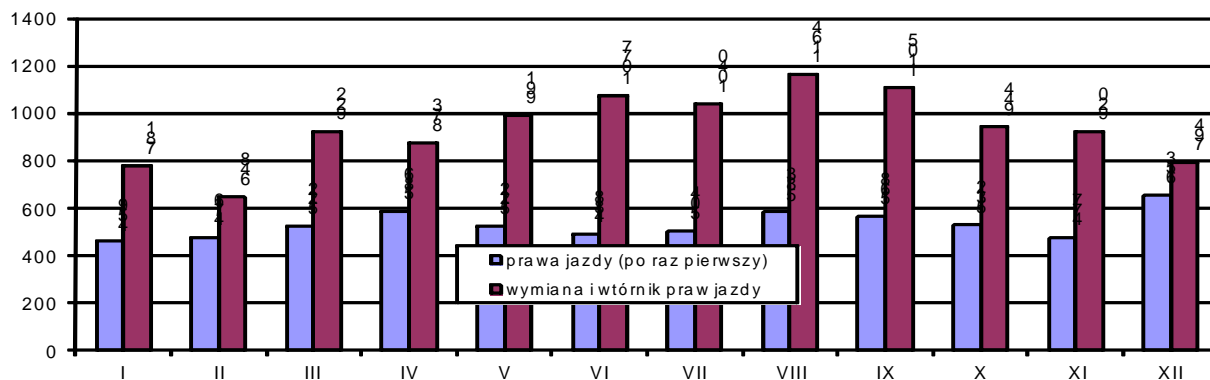
ponadto:

Czynności	Ilość
Wydano dowody rejestracyjne stałe	95 472 szt.
Wydano nowe tablice rejestracyjne stałe: - samochodowe: - przyczepy, motocykle, motorowery, ciągniki:	52 120 kpl. 9 187 szt.
Wydano pozwolenia czasowe	93 440szt.
Wydano tablice rejestracyjne tymczasowe: - samochodowe: - przyczepy, motocykle, motorowery, ciągniki:	2 518 kpl. 916 szt.
Przyjęto zgłoszenia o sprzedaży pojazdów	29 522 szt.
Wyrejestrowano pojazdów na stałe	4 118 szt.
Przyjęto dowody rejestracyjne zatrzymane przez policję	19 028 szt.
Wydano dowody rejestracyjne po zatrzymaniu przez policję	17 309 szt.
Przyjęto dokumenty modyfikujące dane w pojazdach (wpis: hak, gaz, zastaw, korekta danych)	145 260 szt.
Wydano kart pojazdów	14 020 szt.
Wydano nalepki kontrolne	57 613 szt.
Wydano znaki legalizacyjne	73 210szt.
Wydano zaświadczeń: w tym o rejestracji pojazdów	1 023 szt. 652 szt.
Wydano kompletów tablic indywidualnych ogółem dla Województwa Dolnośląskiego: w tym: dla Wrocławia	781 szt. 417 szt.
Wydano decyzje o nadaniu nr nadwozia, silnika, dorobienia tabliczki zastępczej	216 szt.
Razem:	616 822

Na dzień 31 grudnia 2016 r. zarejestrowanych we Wrocławiu było **500 600 pojazdów** w tym **380 200 osobowych**.

– w zakresie wydawania uprawnień do kierowania pojazdami:

Liczba wydanych dokumentów w 2016 r.

ponadto:

Czynności	Ilość
Wydano praw jazdy	17 629
Wydano pozwoleń tramwajowych	193
Wydano międzynarodowych praw jazdy	1 406
Zażądano z innych urzędów akt kierowców	2 970
Przekazano do innych urzędów akta kierowców, którzy zmienili adres zamieszkania	1 412
Zarejestrowano i zweryfikowano dokumenty w związku z wydaniem postanowienia o zatrzymaniu prawa jazdy bądź orzeczonym wyrokiem sądu	2 286
Wydano decyzji w sprawach nadzoru nad kierującymi ogółem : w tym:	3 536
- skierowaniu na badania lekarskie lub psychologiczne	1 233
- cofnięciu uprawnień	727
- przywróceniu uprawnień	346
- umorzeniu postępowania	62
- zatrzymaniu prawa jazdy	922
- skierowaniu na egzamin sprawdzający kwalifikacje	168
- o odmowie wydania prawa jazdy	17
- o uchyleniu decyzji lub zmianie decyzji	61
Wydano PKK na egzamin sprawdzający kwalifikacje po zatrzymaniu prawa jazdy na okres powyżej 1 roku	512
Ewidencja osób , którym sąd orzekł zakaz prowadzenia pojazdów, a nie posiadających prawa jazdy	199
Zarchiwizowano dokumenty przekazane z Wojewódzkich Ośrodków Ruchu Drogowego dot. osób, które w ciągu 1 roku nie uzyskały uprawnień do kierowania pojazdami	257
Przekazano dokumenty do Wojewódzkich Ośrodków Ruchu Drogowego na wnioski strony	10
Udzielono pisemnych odpowiedzi w sprawach uprawnień do kierowania pojazdami	510
Przyjęto korespondencję	10 776
Wysłano na wniosek strony prawa jazdy pocztą za zwrotnym potwierdzeniem odbioru	1 256
Wydano profil kandydata na kierowcę (PKK)	8 688
Wydano zezwoleń na kierowanie pojazdem uprzywilejowanym	100
Razem:	55 276

Na dzień 31 grudnia 2016 r. **367 107** mieszkańców Wrocławia posiadało prawa jazdy.

- w zakresie zadań z zakresu wpisanych do rejestru działalności regulowanej przedsiębiorców prowadzących stacje kontroli pojazdów (SKP) i ośrodki szkolenia kierowców (OSK) w okresie 1 stycznia – 31 grudnia 2016 r.

Na terenie miasta Wrocławia do rejestru wpisanych było:

Stacji kontroli pojazdów	60
Ośrodków szkolenia kierowców	56 (aktywnych – 51, zawieszonych – 5)

Wpisano do ewidencji:

Instruktorów nauki jazdy	33
Wykładowców	1
Łączna liczba instruktorów nauki jazdy	402
Łączna liczba wykładowców	2

Nadano uprawnienia:

Diagnostom	12
Łączna liczba diagnostów	207

Wykonane czynności:	ilość
Postępowania administracyjne w stosunku do diagnostów – cofnięcie uprawnień (w trakcie)	1
Postępowania administracyjne w stosunku do instruktorów – wykreślenie z ewidencji	38
Skreślenia OSK na wniosek przedsiębiorcy	17
Skreślenia OSK z urzędu w wyniku postępowania	3
Skreślenia SKP na wniosek przedsiębiorcy	5
Skreślenia SKP urzędu w wyniku postępowania	0
Razem:	69

- Z ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego oraz ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym:

W 2016 r. w Centralnym Rejestrze Skarg i Wniosków zaewidencjonowano ogółem **85 skarg i 49 wniosków.**

Dla porównania w 2015 r. zarejestrowano łącznie 99 skarg i 9 wniosków.

Zestawienie skarg i wniosków zaewidencjonowanych w CRSiW w 2016 r. w porównaniu do poprzedniego okresu sprawozdawczego

Adresaci skarg i wniosków	Skargi		Wnioski	
	2015	2016	2015	2016
Urząd Miejski Wrocławia				
Departament Prezydenta	1	1	-	-
Departament Finansów Publicznych	5	9	-	1
Departament Obsługi i Administracji	17	13	-	3
Departament Spraw Społecznych	2	4	1	1
Departament Edukacji	3	5	-	-
Departament Nieruchomości i Eksploatacji	17	12	2	-
Departament Architektury i Rozwoju	4	3	-	-
Departament Infrastruktury i Gospodarki	7	4	5	43
Wydział Prawny	*	-	*	-
Wydział Nabywania i Sprzedaży Nieruchomości	5	3	-	-
Razem	61	54	8	48
Jednostki organizacyjne Miasta / jednostki i zakłady budżetowe /	24	25	-	1
Spółki prawa handlowego	11	5	1	-
Inne	3	1	-	-
Razem	38	31	1	1
Ogółem	99	85	9	49

Spośród wszystkich **85 skarg** zaewidencjonowanych w Centralnym Rejestrze Skarg i Wniosków Urzędu Miejskiego w 2016 r. - **54 skargi /63,53%/** dotyczyły komórek organizacyjnych Urzędu Miejskiego Wrocławia, natomiast pozostałe **31 skarg /36,47%/** odnosiło się do zadań wykonywanych przez jednostki organizacyjne Miasta, tj. przez jednostki i zakłady budżetowe oraz spółki prawa handlowego.

W porównaniu do poprzedniego okresu sprawozdawczego, w 2016 r. do Urzędu Miejskiego Wrocławia, wpłynęła mniejsza liczba skarg, natomiast większa liczba wniosków. Na podobnym, zbliżonym poziomie odnotowano ilość skarg dotyczących jednostek organizacyjnych Miasta /jednostek i zakładów budżetowych oraz spółek prawa handlowego/.

Spośród **54 skarg** dotyczących Urzędu Miejskiego Wrocławia - 51 skarg rozpatrzono ostatecznie, z tego:

- 6 (11,76%) uznano za uzasadnione,
- 4 (7,84%) uznano za częściowo uzasadnione,
- 41(80,40%) uznano za nieuzasadnione.

Pozostałe 3 skargi znajdują się w toku załatwiania.

W 2016 r. zaewidencjonowano w CRSiW ogółem **48 wniosków** mieszczących się w kompetencjach komórek organizacyjnych Urzędu Miejskiego Wrocławia. Ogólna liczba wniesionych wniosków w 2016 r. była wielokrotnie wyższa niż w 2015 r., w którym zarejestrowano 8 wniosków. Spośród 48 wniosków mieszczących się w części lub w całości w kompetencjach komórek organizacyjnych Urzędu Miejskiego Wrocławia, 33 wnioski zostały rozpatrzono ostatecznie w sposób następujący:

- 8 (24,24%) uznano za uzasadnione,
- 8 (24,24%) uznano za częściowo uzasadnione,

- 17(51,52%) uznano za nieuzasadnione.
Pozostałe 15 wniosków znajduje się w toku załatwiania.

- **Z ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy**

Wydano **22 decyzje dotyczące rejestru wyborców**, z tego 21 decyzji dotyczyło wpisania do rejestru wyborców natomiast 2 dotyczyły nieuwzględnienia reklamacji na niesprawiedliwości w rejestrze wyborców. Jedna decyzja została zaskarżona do Sądu Rejonowego dla Wrocławia Fabryczna, który oddalił skargę na decyzje Prezydenta Wrocławia odmawiającą uwzględnienie reklamacji na nieprawidłowości w rejestrze wyborców (tj sąd utrzymał decyzję w mocy).

W 2016 r. nie dożyły się żadne wybory. Natomiast w związku z planowanymi na wiosnę 2017 r. wyborami do rad osiedli - dział Ewidencji Ludności - rejestr wyborców wykonał prace związane z przygotowaniem geografii wyborczej, która będzie wykorzystana do wydrukowania spisów wyborców.

AKTA STANU CYWILNEGO

W okresie od 1 stycznia 2016 r. do 31 grudnia 2016 r. sporządzono/wręczono/wydano/przyjęto/wpisano/zmigrowano

czynności:	ilość
akty urodzeń w tym:	12 112
• dzieci urodzonych we Wrocławiu	10 341
• dzieci urodzonych za granicą	1 771
akty małżeństw, w tym:	3 915
• małżeństw zawartych zagranicą	743
• zawartych we Wrocławiu w tym:	3 172
- małżeństw cywilnych w tym:	2 078
o małżeństw zawartych poza lokalem Urzędu	154
- małżeństw konkordatowych	1 094
akty zgonu w tym:	7 480
• osób zmarłych we Wrocławiu	7 376
• osób zmarłych za granicą	104
Medale za Długoletnie Pożycie Małżeńskie w tym podczas jubileuszu zorganizowanego w USC	247
zezwolenie na zawarcie małżeństwa przed upływem ustawowego terminu	220
decyzje w sprawie zmiany imion i nazwisk	695
decyzje - pozwolenia na sprowadzanie zwłok i szczątków ludzkich z zagranicy w celu ich pochowania	133
zaświadczenia o zdolności prawnej do zawarcia związku małżeńskiego za granicą	278
zaświadczenia o braku okoliczności wyłączającej zawarcie małżeństwa	2 252
zaświadczenia o nieposiadaniu księgi stanu cywilnego	111
zaświadczenia o zamieszczonych lub niezamieszczonych w rejestrze stanu cywilnego danych dotyczących wskazanej osoby	12
odpisy zupełne z aktów stanu cywilnego	11 971
odpisy skrócone z aktów stanu cywilnego	73 632
kserokopie z akt stanu cywilnego	2 534
oświadczenia o uznaniu dziecka	3 465
oświadczenia o zmianie imienia/nazwiska dziecka	62
zapewnienia o braku przeszkód do zawarcia małżeństwa	4 274
oświadczenia o wstąpieniu w związek małżeński	3 172
oświadczenia o powrocie do nazwiska noszonego przed zawarciem związku małżeńskiego	182

wzmianki dodatkowe w aktach stanu cywilnego	8 128
przypiski	6 075
migracja aktów stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego	47 448
realizacja zleceń innych urzędów stanu cywilnego	12 383
wydawanie zaświadczeń o stanie cywilnym	366
nadawanie numerów Pesel noworodkom	10 341
aktualizacja rejestru Pesel	10 548

Wpływy z pobranej w Urzędzie Stanu Cywilnego wyniosły w 2016 r.:

- opłaty skarbowej – 1 149 632 zł;
- opłaty dodatkowej za udzielenie ślubu poza lokalem urzędu stanu cywilnego - 125 000 zł.

Rok 2016 był to pierwszy pełny rok po zmianie ustawy Prawo o aktach stanu cywilnego z 2015 r. Nowe zapisy ustawy zmieniły charakter wykonywanych niektórych czynności z decyzji administracyjnej na czynność materialno - techniczną. Tak stało się np. w przypadku wpisywania zagranicznych aktów stanu cywilnego do polskiego rejestru stanu cywilnego oraz w przypadku sprostowań i uzupełnień aktów stanu cywilnego. Na wzrost ilości niektórych czynności bezpośredni wpływ ma wprowadzenie zasady odmiejszczenia ich załatwiania. Poza rejestracją urodzenia dziecka, zgonu osoby, sprostowaniem, uzupełnieniem czy unieważnieniem aktu stanu cywilnego, wszystkie inne czynności załatwiane mogą być w urzędzie stanu cywilnego wybranym przez wnioskodawcę. Stąd, w dużych aglomeracjach miejskich, wciąż wzrastająca liczba spraw o wpisanie do polskiego rejestru stanu cywilnego zagranicznego aktu urodzenia i małżeństwa, gdyż tu osiadają i podejmują pracę cudzoziemcy, a także wzrost liczby wydanych zaświadczeń do ślubu konkordatowego, gdyż nupturienicy, którzy finalnie zawierają związek małżeński w miejscowościach, z których pochodzą, to formalności przedślubnych dopełniają w USC miejsca obecnego zamieszkania i zatrudnienia. Wzrost ilości wydanych odpisów zupełnych aktów stanu cywilnego w stosunku do roku poprzedniego wiąże się z nową regulacją prawną, według której w wyniku transkrypcji, odtworzenia, sprostowania, uzupełnienia i w niektórych przypadkach unieważnienia aktu stanu cywilnego wydaje się z urzędu odpis zupełny aktu stanu cywilnego.

W odpowiedzi na społeczne zapotrzebowanie nowelizacja ustawy Prawo o aktach stanu cywilnego wprowadziła nowe zadanie jakim jest wydawanie zaświadczeń o stanie cywilnym. Ilość wzmianek dodatkowych w aktach stanu cywilnego powiększyła się o liczbę wynikającą z nowego zadania Kierownika USC jakim jest unieważnianie aktów stanu cywilnego i wzmianek dodatkowych w aktach stanu cywilnego błędnie sporządzonych/przeniesionych z przyczyn technicznych.

CZYNNOŚCI KONTROLNE W URZĘDZIE ORAZ W MIEJSKICH JEDNOSTKACH ORGANIZACYJNYCH

KONTROLE PRZEPROWADZONE PRZEZ WYDZIAŁ KONTROLI

Kontrole w 2016 r. przeprowadzane były w oparciu o:

- Plan kontroli na 2016 r.,
- Plan kontroli przedsiębiorców prowadzących stacje kontroli pojazdów wpisanych w rejestr działalności regulowanej prowadzony przez Prezydenta Wrocławia obejmujący 2016 r.,
- Plan kontroli przedsiębiorców prowadzących ośrodki szkolenia kierowców wpisanych w rejestr działalności regulowanej prowadzony przez Prezydenta Wrocławia obejmujący 2016 r.

W 2016 r. przeprowadzono łącznie **272 kontroli**, z tego **256 kontroli planowych** i **16 o charakterze doraźnym**.

Działania kontrolne

Wyszczególnienie	Kontrole planowe	Kontrole o charakterze doraźnym	W sumie
Jednostki organizacyjne Gminy Wrocław	101	7	108
Niepubliczne jednostki oświatowe	11	1	12
Organizacje pozarządowe i kościelne osoby prawne	17	1	18
Komórki organizacyjne Urzędu Miejskiego Wrocławia	10	4	14
Samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej	3	0	3
Stacje kontroli pojazdów	60	1	61
Ośrodki szkolenia kierowców	53	2	55
Podmioty prowadzące szkolenie osób ubiegających się o uzyskanie uprawnienia do kierowania tramwajem	1	0	1
Razem	256	16	272

Kontrole przeprowadzono w:

- jednostkach organizacyjnych Gminy Wrocław, w szczególności w przedszkolach, szkołach i placówkach oświatowych, w zakresie: zgodności planowania i realizacji budżetu z zasadami opracowanymi przez organ prowadzący, zagadnień finansowo-księgowych, organizacyjno-prawnych i kadrowo-płacowych, przestrzegania przepisów dotyczących zapewnienia bezpiecznych warunków nauki i pracy, realizacji zawartych umów, przestrzegania przepisów ustawy Kodeks pracy
- i Prawo zamówień publicznych, prawidłowości opracowania i wdrożenia oraz stosowania wybranych procedur dotyczących organizacji pracy jednostek oraz zgodności ze stanem faktycznym danych o liczbie uczniów wykazanych w SIO, mających wpływ na kwotę uzupełniającą części oświatowej subwencji ogólnej;
- niepublicznych jednostkach oświatowych, w zakresie:
 - prawidłowości pobrania i wykorzystania dotacji podmiotowych,
 - zgodności liczby uczniów wykazywanych w informacjach miesięcznych z danymi zawartymi w dokumentacji szkolnej,
 - prawidłowości prowadzenia dokumentacji szkolnej;
 Kontrolą objęto jednostki oświatowe, którym przekazano w 2015 r. dotacje w łącznej kwocie **7 793 558 zł**. Objęta kontrolą kwota dotacji była o 15,75% wyższa od kwoty skontrolowanej w roku poprzednim.
- organizacjach pozarządowych i kościelnych osobach prawnych, w zakresie realizacji umów dotacyjnych. Kontrolę przeprowadzono w podmiotach, którym na podstawie umów przekazano w latach 2009, 2014-2015 dotacje w łącznej kwocie **6 483 245 zł**. Objęta kontrolą kwota dotacji była o 70,14% wyższa od kwoty skontrolowanej w roku poprzednim.
- komórkach organizacyjnych Urzędu Miejskiego Wrocławia, w zakresie:
 - terminowości wydawania decyzji o pozwoleniu na budowę oraz warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu,
 - przestrzegania przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych,
 - terminowości oraz poprawności dochodzenia zwrotu bonifikat w procesie przekształcania prawa użytkowania wieczystego w prawo własności,
 - terminowości wszczynania postępowań o odszkodowanie z tytułu przejęcia nieruchomości na realizację celu publicznego,
 - przestrzegania procedury ustanawiania służebności na gruntach Gminy Wrocław,
 - prawidłowości prowadzenia dokumentacji księgowej i finansowej,

- terminowości realizacji wniosków o przekształcenie prawa użytkowania wieczystego w prawo własności oraz prawidłowości stosowanej procedury,
- prawidłowości gospodarowania nieruchomościami skarbu państwa,
- prawidłowości wykonywania zadań dotyczących wskazań do realizacji dla Wrocławskiej Rewitalizacji Sp. z o.o.,
- przestrzegania obowiązujących przepisów przy rozpatrywaniu skarg i wniosków kierowanych do Rady Miejskiej Wrocławia,
- przestrzegania procedury planistycznej przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- prawidłowości przeprowadzania przetargów pisemnych oraz rokowań na sprzedaż, oddania w użytkowanie wieczyste, użytkowanie lub dzierżawę nieruchomości komunalnych zabudowanych i niezabudowanych,
- realizacji projektu w ramach Wrocławskiego Budżetu Obywatelskiego,
- realizacji wybranych zagadnień z zakresu funkcjonowania komórki;
- samodzielnych publicznych zakładach opieki zdrowotnej, w zakresie realizacji umów dotacji. Kontrolę przeprowadzono w podmiotach, którym na podstawie umów dotacji przekazano w 2015 r. dotacje w łącznej kwocie **667 163 zł.**
- stacjach kontroli pojazdów, w zakresie:
 - sprawdzenia zgodności stacji z wymaganiami, o których mowa w art. 83 ust. 3 ustawy Prawo o ruchu drogowym,
 - sprawdzenia prawidłowości wykonywania badań technicznych pojazdów,
 - sprawdzenia prawidłowości prowadzenia wymaganej dokumentacji;
- ośrodkach szkolenia kierowców, w zakresie:
 - spełniania przez przedsiębiorcę prowadzącego ośrodek szkolenia kierowców wymagań, o których mowa w art. 28 ust. 2 oraz odpowiednio w art. 31 ust. 1 ustawy o kierujących pojazdami,
 - zgodności prowadzonego kursu lub zajęć z:
 - o przepisami określającymi zasady i warunki prowadzenia szkolenia,
 - o informacją lub danymi, o których mowa w art. 27 ust. 1 pkt 1 ww. ustawy,
 - o dokumentami, o których mowa w art. 27 ust. 1 pkt 6 ww. ustawy,
 - kwalifikacji osób prowadzących szkolenie;
- podmiotach prowadzących szkolenie osób ubiegających się o uzyskanie uprawnienia do kierowania tramwajem, w zakresie:
 - spełniania przez podmiot prowadzący szkolenie osób ubiegających się o uzyskanie uprawnienia do kierowania tramwajem wymagań, o których mowa w art. 28 ust. 2 pkt 1-3 ustawy o kierujących pojazdami,
 - zgodności prowadzonego kursu lub zajęć z:
 - o przepisami określającymi zasady i warunki prowadzenia szkolenia,
 - o informacją lub danymi, o których mowa w art. 27 ust. 2 pkt 1 ww. ustawy,
 - o dokumentami, o których mowa w art. 27 ust. 2 pkt 5 ww. ustawy,
 - kwalifikacji osób prowadzących szkolenie.

Wyniki kontroli zostały przekazane kierownikom kontrolowanych podmiotów, przedsiębiorcom prowadzącym ośrodki szkolenia kierowców, stacje kontroli pojazdów oraz prowadzącym szkolenia osób ubiegających się o uzyskanie uprawnienia do kierowania tramwajem, dyrektorom komórek organizacyjnych Urzędu sprawującym nadzór nad kontrolowanymi podmiotami i monitorującym realizację wykorzystania środków publicznych przez organizacje pozarządowe, osoby prowadzące niepubliczne jednostki oświatowe oraz samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej.

W 2016 r. prowadzone były 2 postępowania administracyjne w stosunku do przedsiębiorcy prowadzącego Ośrodek Szkolenia Kierowców:

- 1 w okresie 1 stycznia 2016 r. – 31 marca 2016 r.
- 1 w okresie 1 kwietnia 2016 r. – 31 grudnia 2016 r.

Z dniem 1 kwietnia 2016 r. zadania dotyczące prowadzenia postępowań administracyjnych przeniesiono z Wydziału Spraw Obywatelskich do Wydziału Kontroli.

Zestawienie ilości kontroli przeprowadzonych w latach 2014-2016 w podziale na kontrole planowe i o charakterze doraźnym

Rok	Kontrole planowe	Kontrole o charakterze doraźnym	Razem
2014	118	25	143
2015	158	18	176
2016	256	16	272

Wzrost ilości kontroli przeprowadzonych w 2016 roku był spowodowany rozszerzeniem zakresu działania Wydziału Kontroli UMW o kontrole ośrodków szkolenia kierowców, stacji kontroli pojazdów i podmiotów prowadzących szkolenie osób ubiegających się o uzyskanie uprawnienia do kierowania tramwajem.

KONTROLE PRZEPROWADZONE PRZEZ ZEWNĘTRZNE PODMIOTY KONTROLNE

W 2016 r. w Rejestrze kontroli zewnętrznych prowadzonym w Urzędzie Miejskim Wrocławia zarejestrowano **48 kontroli**, z czego **33 to kontrole projektów**. Łączny czas trwania kontroli w 2016 r. wyniósł **1 148 dni**, ponieważ część kontroli była prowadzona równolegle. Najdłużej trwającymi były kontrole przeprowadzone przez Najwyższą Izbę Kontroli – ogółem 315 dni.

Do końca 2016 r. czynności kontrolne z 4 kontroli nie zostały zakończone.

Wydział Kontroli koordynował udzielanie zbiorczych odpowiedzi na pytania kierowane do Prezydenta Wrocławia w czasie trwania postępowań kontrolnych. Działania Wydziału w tym zakresie polegały na wspomaganiu pracowników komórek organizacyjnych Urzędu oraz jednostek organizacyjnych Gminy Wrocław, poprzez konsultacje przy tworzeniu pisemnych informacji służących do opracowania zbiorczych odpowiedzi.

Prowadzono również działania związane z koordynacją i bieżącym monitoringiem udzielania odpowiedzi, w zakresie realizacji wniosków i zaleceń pokontrolnych, dotyczących zakończonych kontroli zewnętrznych. Kontynuowano współpracę z komórkami organizacyjnymi Urzędu oraz jednostkami organizacyjnymi Gminy Wrocław w zakresie udzielania odpowiedzi, w szczególności podczas kontroli prowadzonych przez Najwyższą Izbę Kontroli.

Udzielanie odpowiedzi na pytania kontrolujących oraz dotyczące bieżącej realizacji wniosków i zaleceń pokontrolnych, odbywało się z zachowaniem wyznaczonych terminów.

POZOSTAŁE ZADANIA

W zakresie pozostałych zadań Wydział Kontroli koordynował i monitorował terminowe udzielenie odpowiedzi w 41 sprawach związanych z postępowaniami, innymi niż kontrole wykonywane w Gminie Wrocław, prowadzonymi przez organy i instytucje, współpracując z komórkami organizacyjnymi Urzędu Miejskiego Wrocławia, jak i jednostkami organizacyjnymi Gminy Wrocław. Koordynacja i monitoring obejmowały również 19 spraw dotyczących kontroli organizacji pozarządowych oraz niepublicznych jednostek oświatowych przeprowadzonych przez Urząd Kontroli Skarbowej we Wrocławiu, w zakresie dotacji udzielonych przez Gminę Wrocław.

Ponadto przekazywano do komórek organizacyjnych Urzędu zbiorcze informacje o wynikach kontroli przeprowadzanych w podmiotach innych niż Gmina Wrocław, sporządzane przez zewnętrzne organy kontroli. Koordynowano również procedurę przebiegu samooceny kontroli zarządczej oraz przygotowano zbiorczą informację o stanie kontroli zarządczej za 2015 r. dla Urzędu Miejskiego Wrocławia oraz Gminy Wrocław. Informacja zbiorcza została sporządzona z uwzględnieniem informacji z 281 jednostek organizacyjnych Gminy Wrocław oraz 26 komórek organizacyjnych Urzędu.

Samoocena została sporządzona także w oparciu o analizę materiałów z kontroli zewnętrznych i wewnętrznych wykonaną przez Wydział Kontroli na podstawie

dokumentacji pokontrolnej. Sporządzono 19 sprawozdań z zakresu kontroli, przygotowano 12 informacji poprzedzonych analizą wraz z dokumentacją w zakresie udzielania informacji publicznej oraz zamieszczono w Biuletynie Informacji Publicznej 105 plików z dokumentacji przebiegu i efektów kontroli.

POWIATOWY URZĄD PRACY WE WROCŁAWIU

OGÓLNA SYTUACJA NA LOKALNYM RYNKU PRACY

Powiatowy Urząd Pracy we Wrocławiu obejmuje swoim działaniem Wrocław i Powiat Wrocławski. Według stanu na koniec 2016 r. w Urzędzie zarejestrowanych było 12 053 bezrobotnych: 10 196 z Wrocławia oraz 1 857 z Powiatu Wrocławskiego.

W porównaniu do 2015 r. liczba zarejestrowanych bezrobotnych zmniejszyła się o 2 033 osoby (o 1 723 osoby we Wrocławiu i o 310 osób w Powiecie Wrocławskim).

Prawo do zasiłku według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku posiadało 2 025 osób (16,8% zarejestrowanych bezrobotnych, 1 691 osób z Wrocławia i 334 osoby z Powiatu Wrocławskiego).

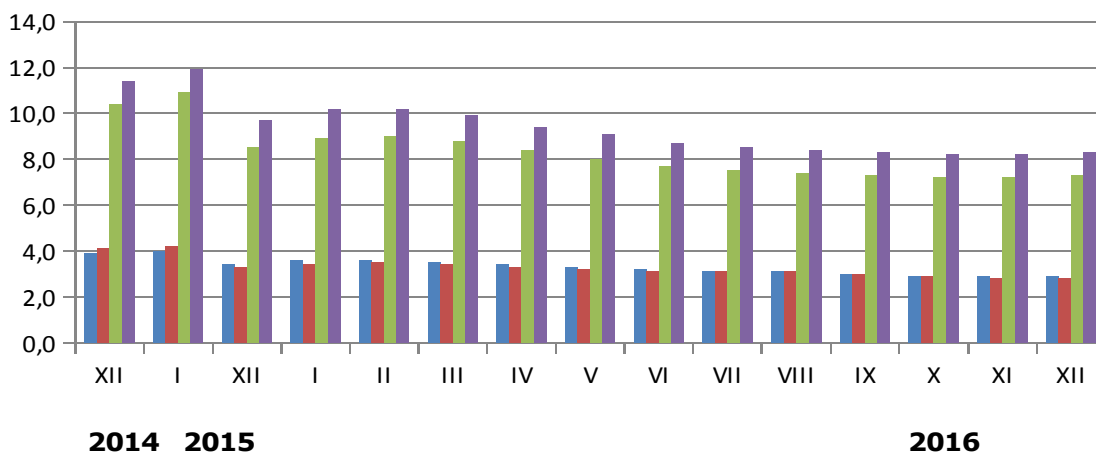
STOPA BEZROBOCIA

Stopy bezrobocia na dzień 31 grudnia 2016 r. wynosiły 2,8% we Wrocławiu oraz 2,9% w Powiecie Wrocławskim i zmalały w porównaniu do ubiegłego roku o 0,5%.

Zmiany wielkości stóp bezrobocia w poszczególnych miesiącach obrazuje poniższy wykres oraz tabela:

Poziom stóp bezrobocia

■ Powiat Wrocławski ■ Wrocław
■ Województwo Dolnośląskie ■ Polska

	XII	I	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Powiat Wrocławski	3,9	4,0	3,4	3,6	3,6	3,5	3,4	3,3	3,2	3,1	3,1	3,0	2,9	2,9	2,9
Wrocław	4,1	4,2	3,3	3,4	3,5	3,4	3,3	3,2	3,1	3,1	3,1	3,0	2,9	2,8	2,8
Województwo Dolnośląskie	10,4	10,9	8,5	8,9	9,0	8,8	8,4	8,0	7,7	7,5	7,4	7,3	7,2	7,2	7,3
Polska	11,4	11,9	9,7	10,2	10,2	9,9	9,4	9,1	8,7	8,5	8,4	8,3	8,2	8,2	8,3
	2014	2015		2016											

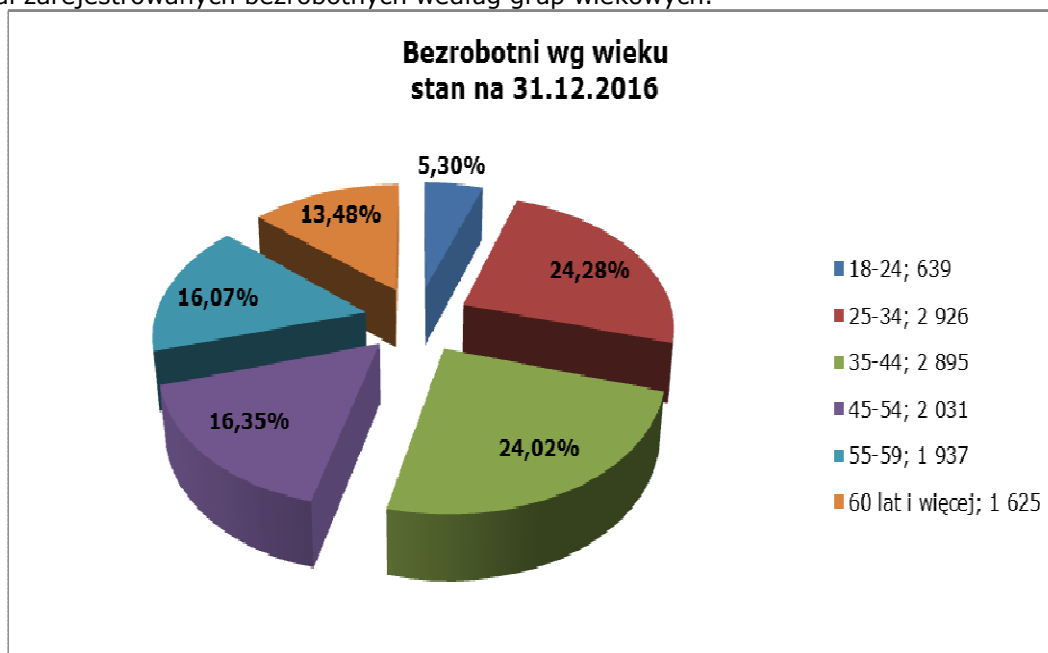
Po raz kolejny odnotowano bardzo niskie bezrobocie zarówno w mieście, jak i w powiecie. Jesteśmy jednym z dużych miast w Polsce, obok Katowic i Warszawy z najniższą stopą bezrobocia w kraju. Niższe bezrobocie ma tylko Poznań.

Stopa bezrobocia na obszarze działania Urzędu nie przekraczała 150% przeciętnej stopy bezrobocia w kraju w dniu 30 czerwca 2015 r., w związku z czym w 2016 r. zasadniczo okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych wynosił 6 miesięcy.

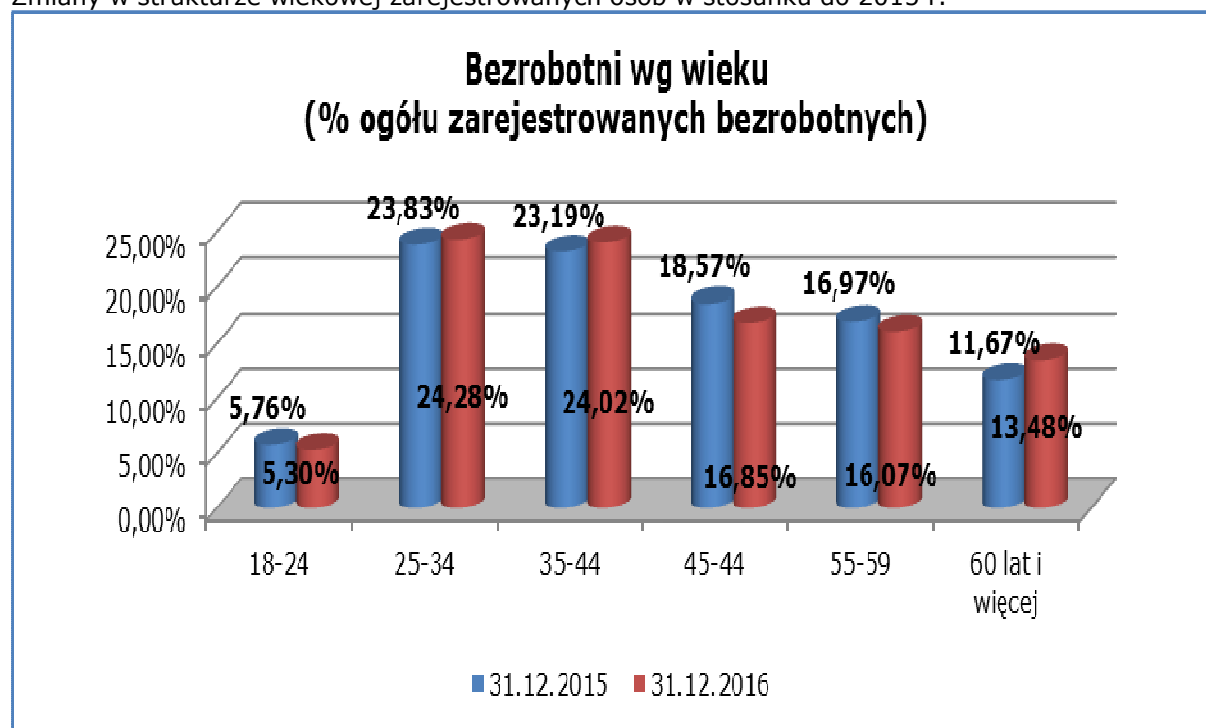
STRUKTURA BEZROBOCIA

Wiek bezrobotnych

Podział zarejestrowanych bezrobotnych według grup wiekowych.

Zmiany w strukturze wiekowej zarejestrowanych osób w stosunku do 2015 r.

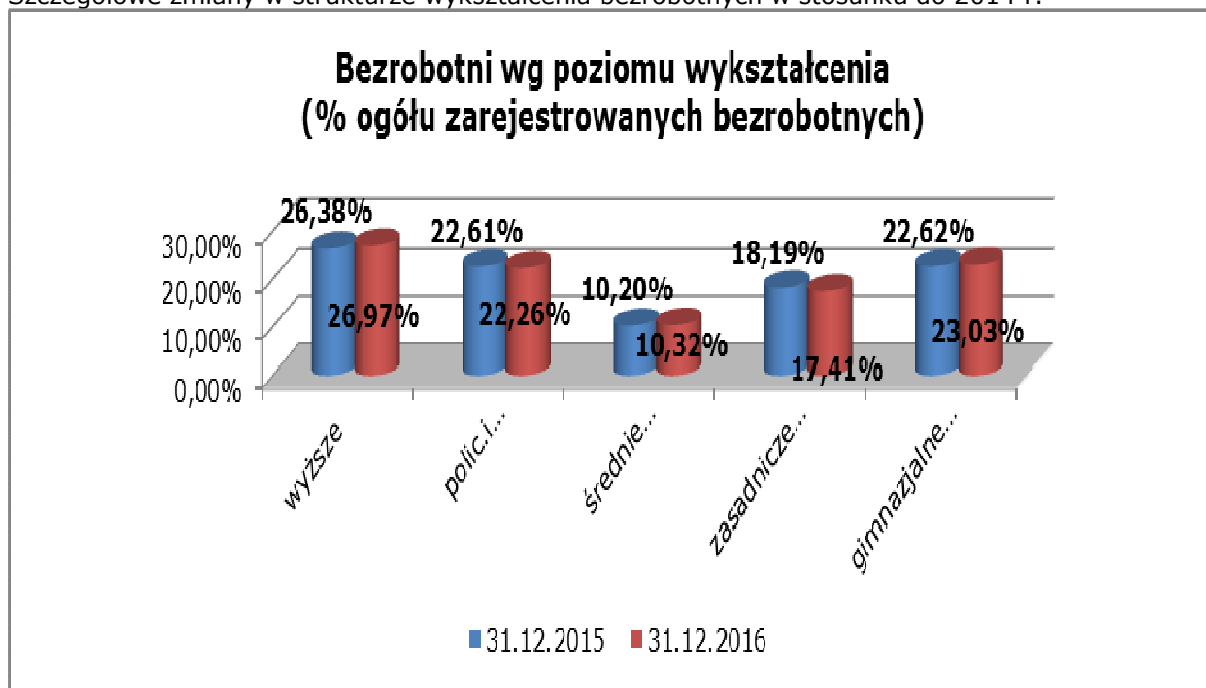
Wykształcenie

W 2016 r. podobnie jak w ubiegłym roku, najmniej liczną grupą byli bezrobotni z wykształceniem średnim ogólnokształcącym. Stanowili jedynie 10,32% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych. Najliczniejsza natomiast była grupa z wykształceniem wyższym, która stanowiła 26,97% całej populacji bezrobotnych. Wzrost liczebny tej grupy systematycznie postępuje; w 2015 r. odsetek ten wynosił 26,38%.

Szczegółowe zmiany w strukturze wykształcenia bezrobotnych w stosunku do 2015 r.

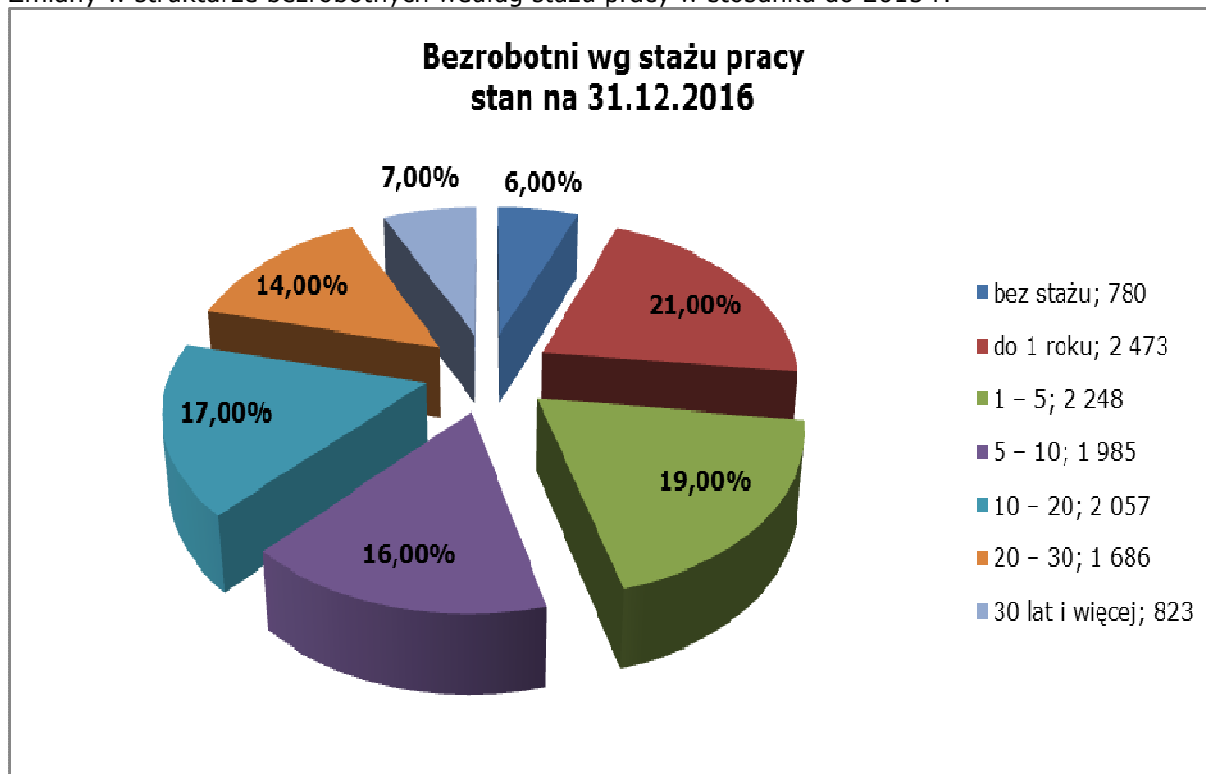
Szczegółowe zmiany w strukturze wykształcenia bezrobotnych w stosunku do 2014 r.

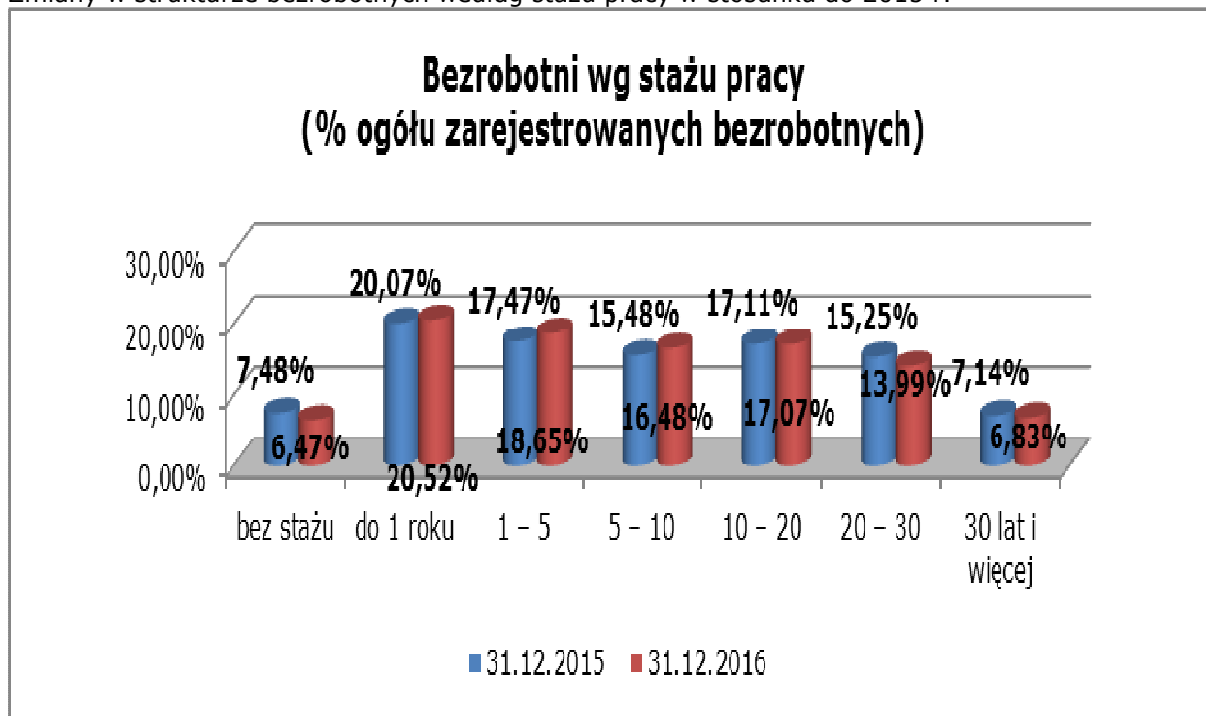
Staż pracy

W strukturze osób bezrobotnych według stażu pracy niezmiennie największy odsetek stanowiły osoby ze stażem pracy do 1 roku (20,52%), a w następnej kolejności osoby ze stażem od 1 do 5 lat (18,65%).

Zmiany w strukturze bezrobotnych według stażu pracy w stosunku do 2015 r.

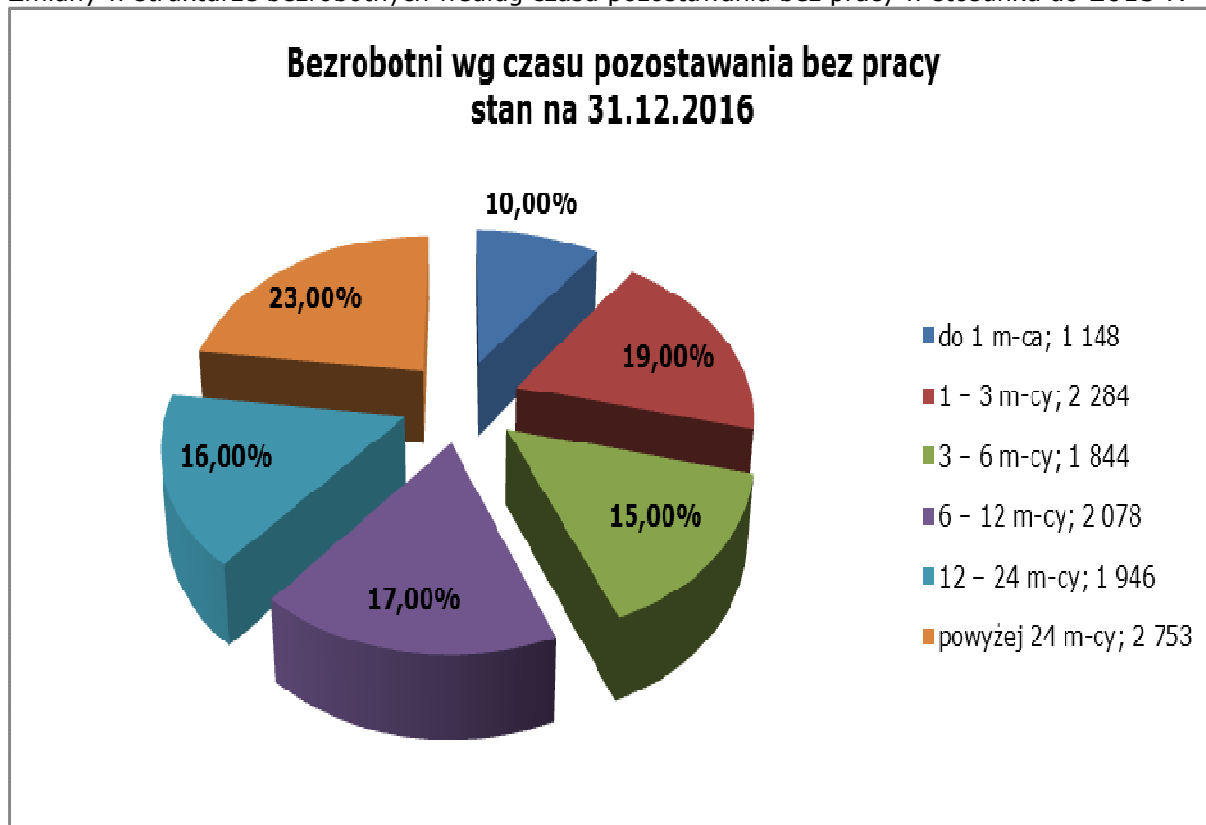
Zmiany w strukturze bezrobotnych według stażu pracy w stosunku do 2015 r.

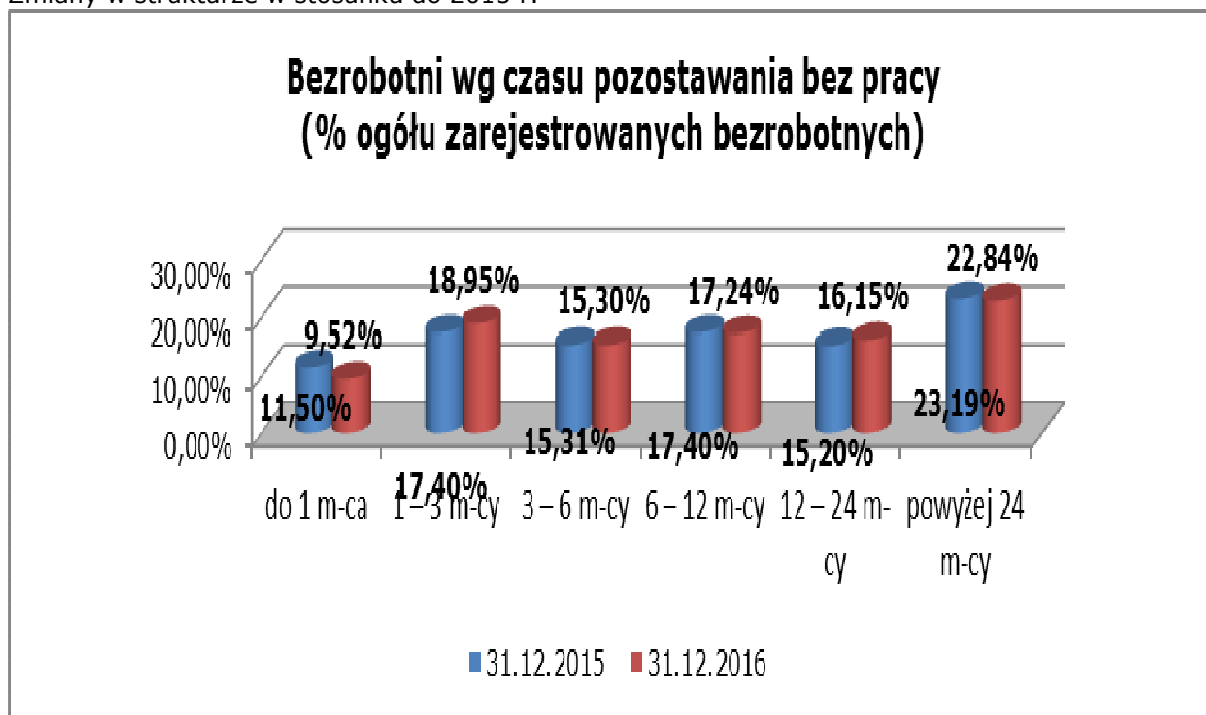
Czas pozostawania bez pracy

Poniższy wykres obrazuje podział zarejestrowanych bezrobotnych według czasu pozostawania bez pracy. Największą grupę stanowią bezrobotni pozostający w rejestrach powyżej 24 miesięcy, którzy stanowią 22,84% populacji.

Zmiany w strukturze bezrobotnych według czasu pozostawania bez pracy w stosunku do 2015 r.

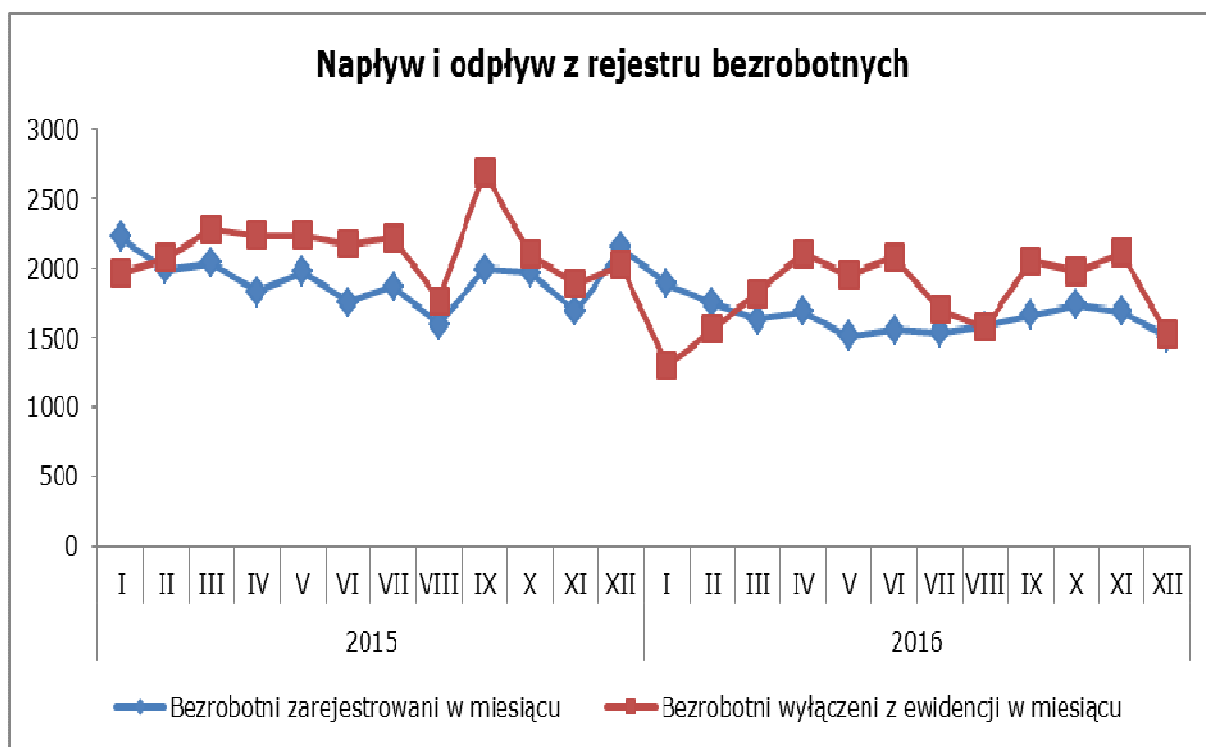

Zmiany w strukturze w stosunku do 2015 r.

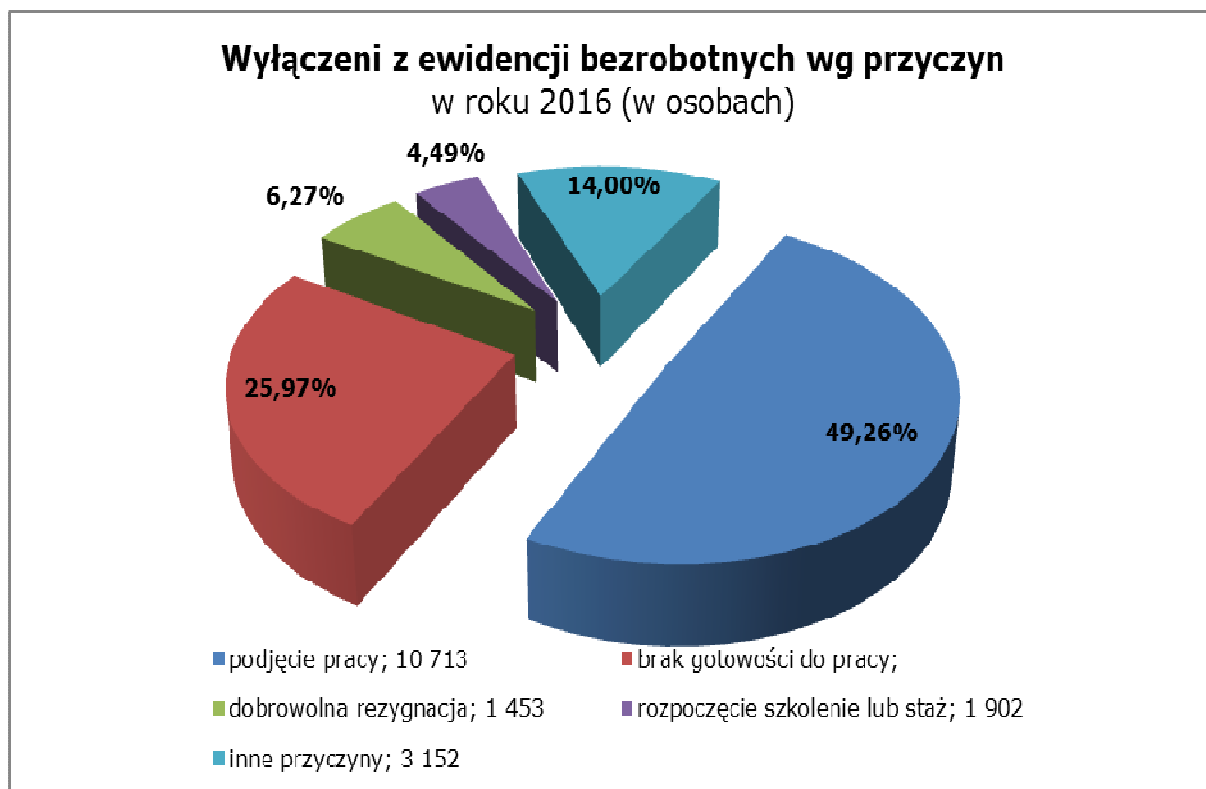

Fluktuacja bezrobotnych

W 2016 r. zarejestrowało się **19 714** osób bezrobotnych, natomiast wyrejestrowało się **21 747**.

Najczęstszą przyczyną wyrejestrowania osób bezrobotnych było podjęcie pracy, w stosunku do poprzedniego roku nastąpił wzrost (z **46,37%** do **49,26%**).

USŁUGI I INSTRUMENTY RYNKU PRACY

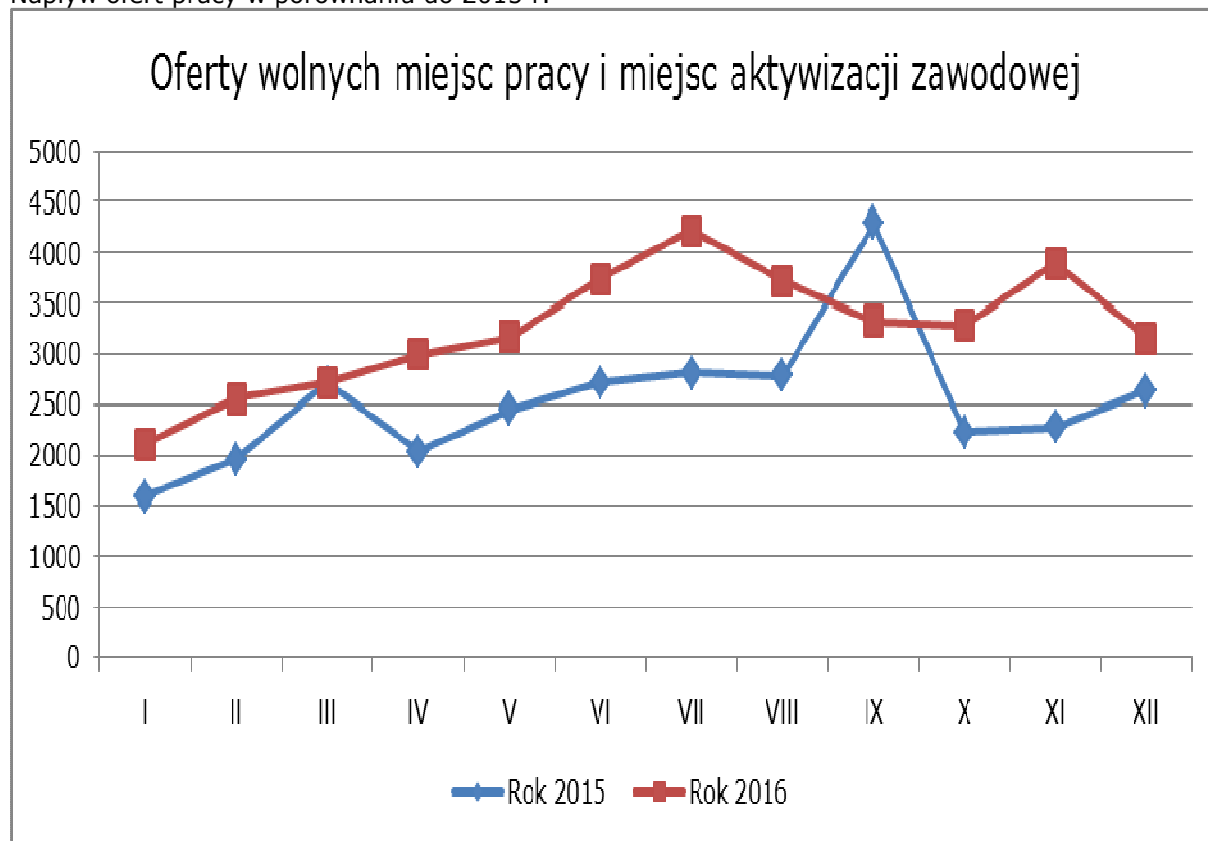
Pośrednictwo pracy

W 2016 r. Urząd posiadał **38 882** ofert pracy i aktywizacji zawodowej, w tym **2 880** dla osób niepełnosprawnych. Oferty zatrudnienia stanowiły 95,16% (37 002 ofert), natomiast pozostałych 1 880 ofert obejmowało: **1 224** miejsca aktywizacji zawodowej (staże, przygotowanie zawodowe dorosłych i prace społecznie użyteczne) oraz **656** ofert na subsydiowane miejsca pracy.

Najwięcej ofert dotyczyło zawodów niewymagających wysokich kwalifikacji:

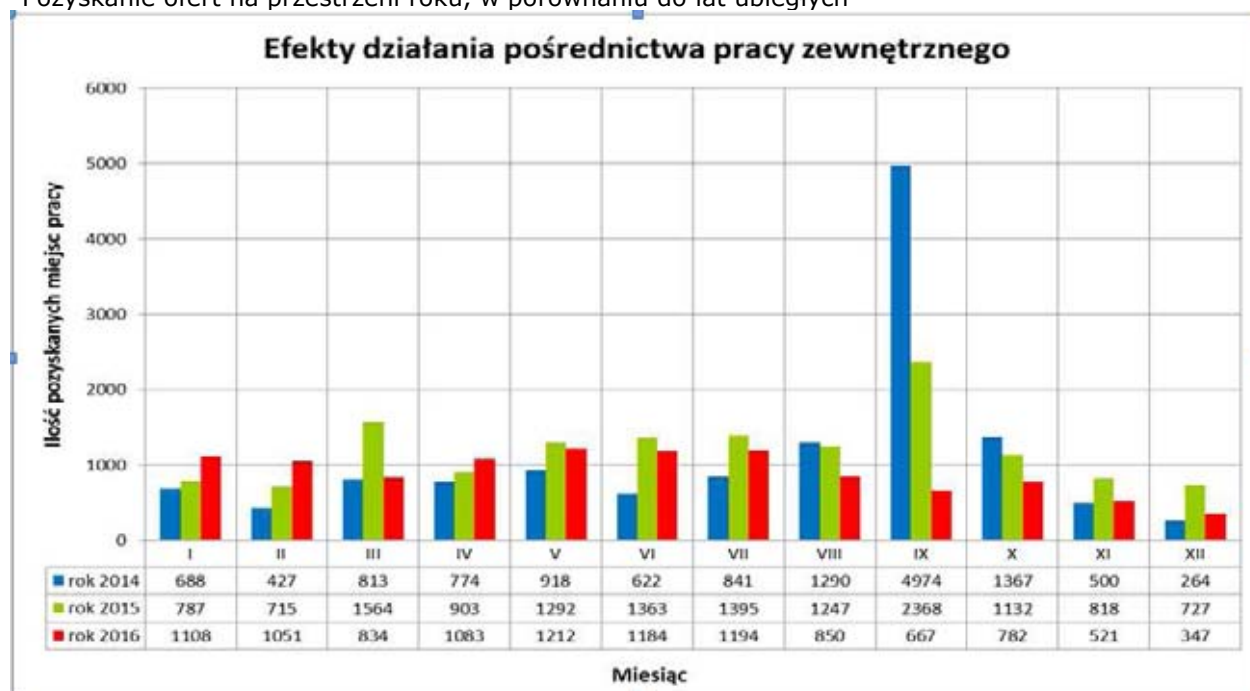
- Magazynier	- 2 086 ofert;
- Pomocniczy robotnik budowlany	- 1 570 ofert;
- Pakowacz ręczny	- 1 415 ofert;
- Pozostali robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle	- 1 225 ofert;
- Pozostali pracownicy wykonujący prace proste	- 976 ofert;
- Murarz	- 947 ofert;
- Pomoc kuchenna	- 873 oferty;
- Sprzedawca	- 834 oferty;
- Pracownik ochrony fizycznej	- 747 ofert;
- Pozostali pracownicy zajmujący się sprzątniem	- 710 ofert.

Napływ ofert pracy w porównaniu do 2015 r.

W 2016 r. pośrednicy pracy pełniący funkcję doradcy klienta instytucjonalnego nawiązali kontakt z **600 nowymi pracodawcami**. W wyniku kontaktów bezpośrednich, telefonicznych i drogą elektroniczną **pozyskali oni 10 833 ofert pracy**. Ponadto w celu promocji i pozyskania miejsc odbywania stażu, pośrednicy skontaktowali się z **9 000** pracodawcami, co zaowocowało złożeniem wniosków stażowych przez **134** firm na **362** miejsca stażowe.

Pozyskanie ofert na przestrzeni roku, w porównaniu do lat ubiegłych

Rok	2014	2015	2016
Suma:	13 478	14 311	10 833

Pośrednicy pracy pełniący funkcję klienta indywidualnego odnotowali **108 992** wizyty osób bezrobotnych i poszukujących pracy, w efekcie których wydano **24 019** skierowań do pracodawców.

W ramach sieci EURES pośrednicy dysponowali **5 946** miejscami pracy za granicą; asystent EURES udzielił pomocy **2 346** osobom zainteresowanym miejscami pracy zgłoszonymi przez pracodawców z Europejskiego Obszaru Gospodarczego.

Pośrednicy pracy skierowali **2 253** osoby do doradców zawodowych w celu udzielenia porad ułatwiających wybór zawodu, zmianę kwalifikacji, podjęcie zatrudnienia lub skierowania na specjalistyczne badania lekarskie umożliwiające wydanie opinii o przydatności zawodowej do pracy i opracowanie na tej podstawie Indywidualnego Planu Działania. W wyniku otrzymanych od pośredników pracy skierowań **793** osoby skorzystały z propozycji odbycia stażu u pracodawcy.

Poradnictwo zawodowe

Poradnictwem zawodowym objęto łącznie **3 929** osób w ramach 6 604 wizyt indywidualnych oraz 139 osób w ramach 18 porad grupowych. Z informacji zawodowej skorzystało 566 osób podczas 24 spotkań grupowych.

Doradcy zawodowi przeprowadzili również szkolenie z zakresu umiejętności poszukiwania pracy w którym wzięło udział 9 osób.

We współpracy z Ośrodkiem Aktywizacji Zawodowej podlegającym Ministerstwu Obrony Narodowej przeprowadzono grupowe spotkanie informacyjne dla 35 żołnierzy przechodzących do rezerwy.

W ramach pomocy osobom zwalnianym grupowo z przyczyn nie dotyczących pracowników zorganizowano i przeprowadzono 3 grupowe spotkania informacyjne, w których wzięło udział łącznie około 65 osób.

Dla 6 wolontariuszy Wrocławskiego Centrum Rozwoju Społecznego biorących udział w projekcie „Wspieram Wrocław” przygotowano i przeprowadzono grupowe spotkanie informacyjne dotyczące usług i instrumentów rynku pracy.

We współpracy z Ośrodkiem wsparcia Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej we Wrocławiu przeprowadzono również spotkanie informacyjne dla grupy 10 Romów.

ROZWÓJ ZAWODOWY

Szkolenia

W 2016 r. na szkolenia skierowano łącznie **184 osoby** (z tego 148 mieszkańców Wrocławia i 36 Powiatu Wrocławskiego). W ciągu roku szkolenia ukończyło 179 osób (142 z Wrocławia, 37 z Powiatu Wrocławskiego).

W związku z potrzebą kompleksowego przygotowania klientów do realnych wymagań pracodawców zorganizowano cieszące się dużym powodzeniem szkolenia powiązane z praktykami u pracodawców. Z 6 kursów zorganizowanych w 2016 r., 2 były wzbogacone o praktykę u pracodawcy, m. in.:

- Obsługa obrabiarek sterowanych numerycznie + 4-tygodniowa praktyka u pracodawcy w pełnym wymiarze czasu pracy;
- Spawanie zaawansowane metodą MAG stali węglowych konstrukcyjnych zakończone egzaminem TÜV + 2 tygodniowa praktyka u pracodawcy (w pełnym wymiarze czasu pracy).

Praktyki trwały od 80 do 160 godzin. Był to czas przeznaczony na zapoznanie się z zadaniami wykonywanymi bezpośrednio na stanowiskach pracy i na praktyczne wykorzystanie zdobytej na kursie wiedzy. Z uwagi na trafność doboru, potwierdzoną wysokim odsetkiem osób zatrudnionych po szkoleniu Urząd będzie nadal współpracował z pracodawcami oferującymi praktyki.

W związku z dużym zapotrzebowaniem na pracowników w branży transportu drogowego, w 2016 r. Urząd kontynuował wdrożony w 2013 r. program szkolenia grupowego kierowców Urząd i wspierał osoby składające wnioski o sfinansowanie szkoleń na kierowców oraz pracodawców, którzy absolwentów szkoleń zatrudniali.

Bezrobotni mają możliwość ubiegania się o skierowanie na wskazane przez siebie szkolenie. W 2016 r. Urząd sfinansował 37 kursów dla 76 osób (w tym 25 mieszkańców Powiatu), między innymi:

- Opiekun w żłobku;
- Prawo jazdy kat. C + przewóz rzeczy, kat. E/C + przewóz rzeczy, kat. D + przewóz osób;
- Szkolenie dla diagnostów;
- Programista front-end, programista back-end;
- Kosztorysowanie i AutoCad.

W ramach aktywizacji zawodowej osób uprawnionych, Urząd ma możliwość finansowania kosztów egzaminów umożliwiających uzyskanie certyfikatów lub tytułów zawodowych oraz kosztów uzyskania licencji niezbędnych do wykonywania zawodu. Podobnie jak w latach ubiegłych, w roku 2016 najczęściej wnioskowano o sfinansowanie egzaminów na uzyskanie prawa jazdy kat. C, kat. C/E, kat. D, E/B. Pojawiła się również potrzeba sfinansowania egzaminu dla diagnosty samochodowego. Łącznie sfinansowano egzaminy 46 osobom (32 z Wrocławia, 14 z Powiatu Wrocławskiego).

Z ustawowej możliwości sfinansowania kosztów studiów podyplomowych w 2016 r. skorzystało 7 osób (6 mieszkańców Wrocławia i 1 Powiatu Wrocławskiego), w zakresie:

- Edukacji wczesnoszkolnej i przedszkolnej;
- Psychodietetyki;
- Technologii internetowych;
- Inżynierii oprogramowania – Java Web Developer;
- Akademia Trenerów Biznesu.

W 2016 r. 1 osoba bezrobotna do 30 roku życia skorzystała ze wsparcia w ramach bonu szkoleniowego.

Krajowy Fundusz Szkoleniowy

W 2016 r. finansowano koszty kształcenia ustawicznego pracowników i pracodawców z wyodrębnionego z Funduszu Pracy Krajowego Funduszu Szkoleniowego. Zainteresowanie kształceniem ustawicznym było ogromne.

Pracodawcy wnioskowali o sfinansowanie szkoleń, egzaminów, opłacenie kosztów studiów podyplomowych dla 5 895 osób, wpłynęło łącznie 379 wniosków.

Urząd zawarł 125 umów, ostatecznie w roku 2016 zrealizowano 120 umów. Kwota wydatków KFS w 2016 r. wyniosła 2 686 588,93 zł.

	liczba wniosków	wnioskowana kwota KFS (zł)	% (do kwoty limitu)	% (do liczby złożonych wniosków)
złożone wnioski	379	15 574 650,76	458	-
rozpatrzone negatywnie	84	3 691 263,12	109	22
rezygnacja pracodawców	75	2 569 095,92	75	20
nieuzupełnione w terminie	51	1 574 077,92	46	13
wartość przygotowanych umów z czego: ostatecznie zrealizowana wartość umów	125	2 902 718,26	85	33
	120	2 686 588,93	79	31

Staże

Organizowanie stażu w miejscu pracy jest najpopularniejszą formą wsparcia osób bezrobotnych od wielu lat. Celem stażu jest przygotowanie bezrobotnego do pracy poprzez wykonywanie zadań na stanowisku pracy.

W 2016 r. pracodawcy złożyli 906 wniosków o organizację stażu, zawarto 686 umów.

Ponad 88% wniosków o organizację stażu złożyli pracodawcy z Wrocławia, pozostałe pochodziły od pracodawców z Powiatu Wrocławskiego.

	Liczba złożonych wniosków	%
Miasto Wrocław	802	88,52
Powiat Wrocławski	104	11,48
Razem:	906	100

Stażami objęto 793 osoby, z tego 679 osób z Wrocławia i 114 osób z Powiatu Wrocławskiego.

Oprócz staży finansowanych ze środków Funduszu Pracy, staże były organizowane w ramach środków Europejskiego Funduszu Społecznego: PO WER dla osób do 30 roku życia i RPO dla osób powyżej 30 roku życia.

	Umowy zawarte ze środków PO WER	Umowy zawarte ze środków RPO	Umowy zawarte ze środków Funduszu Pracy
Miasto Wrocław	257	207	124
Powiat Wrocławski	33	26	12
Razem:	290	233	136

Dodatkowo w 2016 r. Urząd zorganizował staże w ramach środków z rezerwy Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej przeznaczonej na aktywizację osób bezrobotnych spełniających wymagania w ramach art. 49 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach

rynku pracy oraz dla osób bezrobotnych w wieku 30-50 lat. W ramach rezerw wsparciem objęto 25 osób bezrobotnych zarejestrowanych w tutejszym Urzędzie. Osoby objęte wsparciem zostały skierowane na 3 miesięczne staże, których realizacja trwa do miesiąca lutego 2017 r.

Forma aktywizacji	Liczba zawartych umów	Liczba osób bezrobotnych objętych wsparciem	W tym kobiety
Rezerwa art. 49	9	9	6
Rezerwa 30-50	18	16	12
Razem:	27	25	18

Odsetek osób zatrudnionych po zakończeniu stażu, tzw. efektywność, za 2016 r. wyniosła, według stanu na 31 grudnia 2016 r., dla staży sfinansowanych ze środków PO WER 78,3%, ze środków RPO WD 80%, a dla staży finansowanych ze środków Funduszu Pracy 72,22%.

Ponadto bezrobotni do 30 roku życia mogą korzystać z formy wsparcia jaką jest bon stażowy. W 2016 r. zawarto 29 umów o organizację staży w ramach bonu stażowego w wyniku których staż otrzymało 29 osób (25 osób z Wrocławia, 4 osoby z Powiatu Wrocławskiego). Efektywność zatrudnieniowa bonu wyniosła 90,57%, z tego tytułu premie wypłacono 28 pracodawcom.

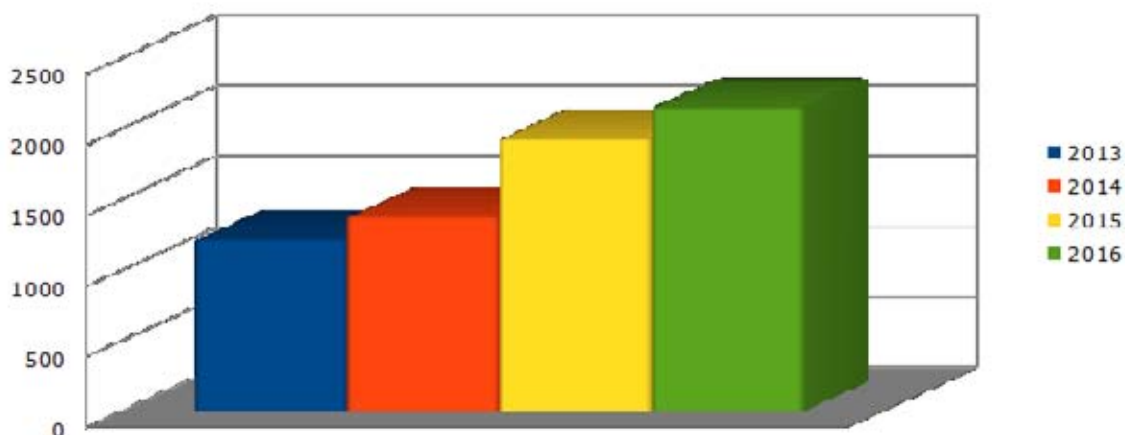
Strukturę wydatków na szkolenia, KFS i staże przedstawiono w tabeli i wykresie w kolejnym punkcie sprawozdania.

Instrumenty rynku pracy

Instrumentami rynku pracy (do których zaliczamy między innymi prace interwencyjne, refundację kosztów wyposażenia lub doposażenia miejsca pracy, dofinansowanie działalności gospodarczej, prace społecznie użyteczne, roboty publiczne, jednorazową refundację składek na ubezpieczenie społeczne, zatrudnienie wspierane, dofinansowanie wynagrodzenia dla osób powyżej 50 roku życia, bon zatrudnieniowy, refundacja dla osób do 30 roku życia) objęto 2 165 osób, więcej o 223 niż w 2015 r. oraz więcej o 779 w porównaniu do 2014 r.

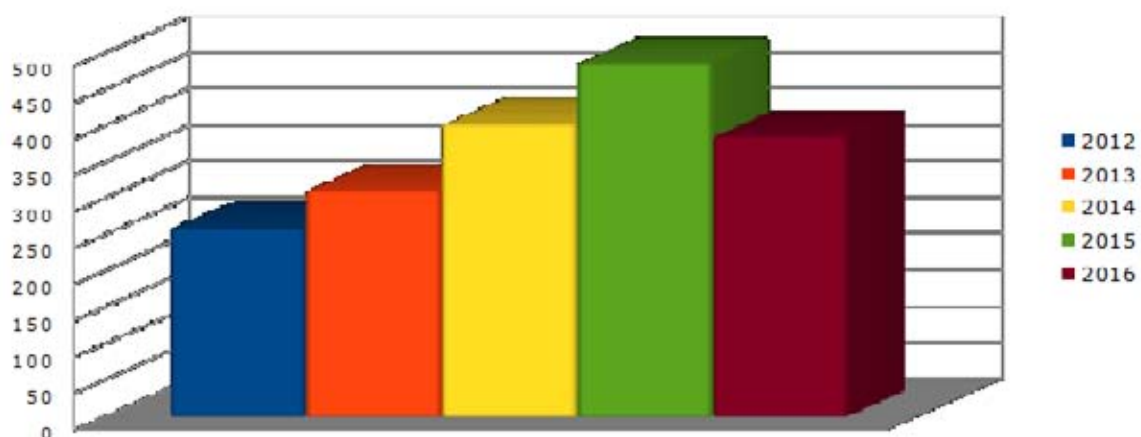
W 2016 r. pomoc była skierowana przede wszystkim do osób długotrwale bezrobotnych, niepełnosprawnych, powyżej 50 roku oraz osób do 30 roku życia. Wybrane programy aktywizacji skutecznie przyczyniły się do powrotu na rynek pracy bezrobotnych oraz zmniejszenia liczby osób pozostających bez pracy na terenie działania Urzędu, co potwierdzają wskaźniki efektywności zatrudnienia osób bezrobotnych po zakończeniu realizacji programów.

Liczba osób objętych instrumentami

W 2016 r. udzielono dofinansowania na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej 388 osobom bezrobotnym.

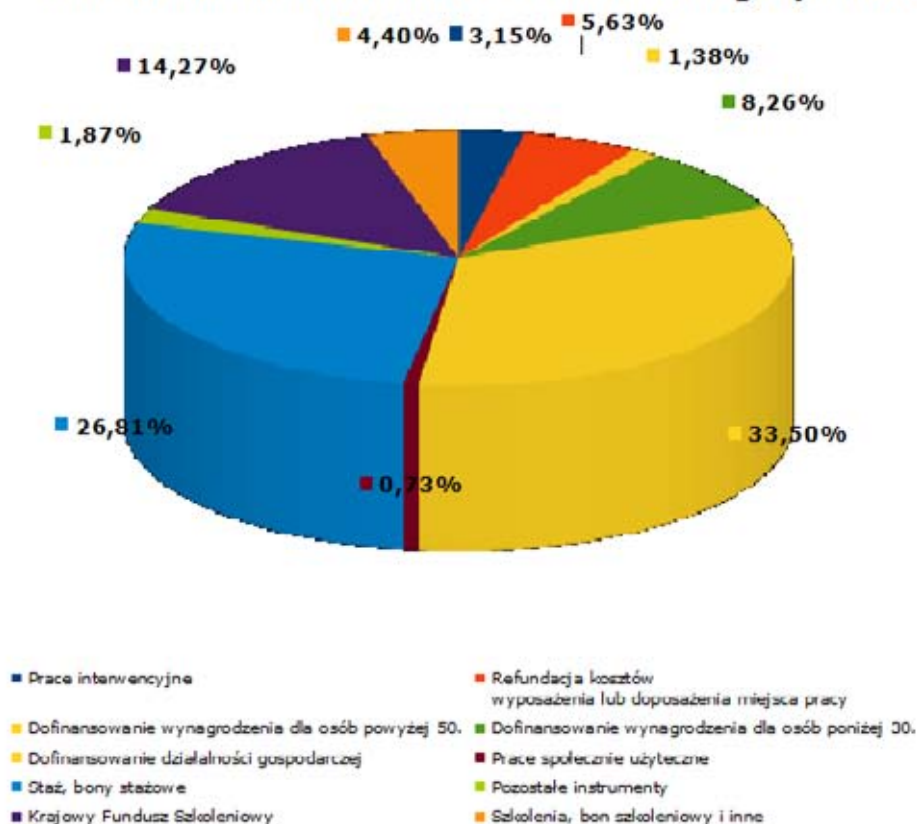
Liczba zawartych umów o dofinansowanie działalności gospodarczej

W poniższej tabeli przedstawiamy niektóre z naszych działań w ujęciu liczbowym

Instrumenty rynku pracy oraz szkolenia, KFS i inne	Ilość złożonych wniosków	Ilość zawartych umów	Ilość umów monitorowanych z lat ubiegłych	Ilość osób objętych instrumentem	Ilość osób skierowanych	Wydatki w tys. zł
Prace interwencyjne	99	65	73	185	75	592,64
Refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia miejsca pracy	76	61	189	331	124	1 060,55
Grant na telepracę	3	1	0	1	1	7,79
Dofinansowanie działalności gospodarczej	611	388	622	1 010	388	6 306,35
Dofinansowanie przystąpienia do spółdzielni socjalnej	1	1	0	1	1	11,00
Dofinansowanie założenia spółdzielni socjalnej	0	0	1	1	0	0
Prace społecznie użyteczne	5	4	4	140	140	137,72
Program Aktywizacja i Integracja	3	2	1	35	35	11,96
Roboty publiczne	0	0	1	4	0	8,91
Zatrudnienie wspierane	2	1	1	0	0	0
Dofinansowanie wynagrodzenia dla osób powyżej 50 r.ż.	46	25	55	84	24	260,06
Bon zatrudnieniowy	16	22	37	53	22	268,74
Bon zasiedleniowy	19	13	15	26	15	36,00
Refundacja składek na ubezpieczenia społeczne dla spółdzielni socjalnej	1	0	2	2	0	7,37
Refundacja wynagrodzeń i składek ZUS za osoby bezrobotne do 30 r.ż.	426	282	0	292	292	1 555,88
Szkolenia, bon szkoleniowy i inne	261	123	23	249	184	828,11
Staż, bony stażowe	906	686	42	835	793	5 047, 84
Krajowy Fundusz Szkoleniowy	379	120	17	1 398	1 381	2 686,40

Zestawienie instrumentów i szkoleń według wydatków

Projekty rynku pracy

W 2016 r. Urząd, w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego (RPO WD) Województwa Dolnośląskiego 2014-2020, zrealizował projekt „**Aktywizacja osób bezrobotnych powyżej 30. roku życia w Powiecie Wrocławskim oraz powiecie m. Wrocław**” współfinansowany z Unii Europejskiej w ramach środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Budżet projektu wyniósł 3 691 516,00 zł. W ramach projektu objęto wsparciem 374 osoby bezrobotne, w tym 293 kobiety. Uczestnikami projektu były osoby bezrobotne w większości znajdujące się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, w tym osoby:

- powyżej 50 roku życia – 70 osób (w tym 44 kobiety);
- niepełnosprawne – 22 osoby (w tym 14 kobiet);
- długotrwale bezrobotne – 193 osoby (w tym 139 kobiet);
- o niskich kwalifikacjach – 150 osób (w tym 97 kobiet);
- z obszarów DEGRUBA 3 – 47 osób (w tym 30 kobiet);
- z obszarów objętych rewitalizacją – 30 osób (w tym 26 kobiet).

Część osób kwalifikowało się do więcej niż jednej kategorii.

W ramach projektu objęto uczestników następującymi instrumentami i usługami rynku pracy:

- pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe – wszyscy uczestnicy projektu (374 osoby, w tym 293 kobiety);
- staże – 236 osób, w tym 203 kobiety;
- jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej – 138 osób, w tym 90 kobiet.

Efektywność zatrudnieniowa we wspomnianym projekcie na koniec 2016 r. wyniosła **80%** (nie wliczono osób podejmujących działalność gospodarczą). Natomiast zgodnie z obowiązującą metodologią MRPiPS wyniosła 91,5%.

W 2016 r. Urząd Pracy zrealizował także w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (PO WER) projekt „**Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w Powiecie Wrocławskim (II) oraz powiecie m. Wrocław (II)**” współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Budżet projektu wyniósł 4 033 811,00 zł. W ramach projektu wsparcie uzyskało 438 młodych osób, w tym 252 kobiety – tzw. młodzież NEET (młodzież nieuczącą się, niepracującą i nie szkolącą się, która nie ukończyła 30 roku życia), w tym osoby:

- niepełnosprawne - 16 osób (w tym 10 kobiet);
- długotrwale bezrobotne - 111 osób (w tym 61 kobiet);
- z niskimi kwalifikacjami - 149 osób (w tym 74 kobiety);
- z terenów wiejskich - 56 osób (w tym 28 kobiet);
- niezaliczone do w/w kategorii - 223 osoby (w tym 139 kobiet).

Część osób kwalifikowało się do więcej niż jednej kategorii.

Instrumenty i usługi rynku pracy, którymi objęto uczestników projektu w ramach proponowanego wsparcia aktywizacyjnego:

- Indywidualny Plan Działania – wszyscy uczestnicy projektu (438 osób, w tym 252 kobiety);
- staże – 325 osób, w tym 213 kobiet;
- jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej – 113 osób (w tym 39 kobiet).

Wszyscy uczestnicy zostali objęci wsparciem w postaci pośrednictwa pracy lub poradnictwa zawodowego.

Efektywność zatrudnieniowa na dzień 31 grudnia 2016 r. wyniosła **78,3%** (nie wliczono osób podejmujących działalność gospodarczą). Natomiast zgodnie z obowiązującą metodologią MRPiPS wyniosła 95,43%.

Urząd w 2016 r. aplikował i realizował również programy w ramach rezerwy Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej:

Grupa docelowa	Formy wsparcia	Ilość osób objętych wsparciem	Kwota do wydatkowania w 2016 r. w zł
Osoby bezrobotne: długotrwale; powyżej 50. r.ż.; korzystający z opieki społecznej; niepełnosprawne; rodzice dzieci do lat 6 lub dzieci niepełnosprawnych do 18 r.ż.	szkolenia	7	25 900
	dotacje	4	62 100
Osoby bezrobotne: długotrwale; korzystający z opieki społecznej; niepełnosprawne; rodzice dzieci do lat 6 lub dzieci niepełnosprawnych do 18.	szkolenia	3	6 900
	dotacje	2	43 600
Osoby bezrobotne w wieku 30-50 lat	staż	16	18 300
	dotacje	12	211 100
Osoby bezrobotne: długotrwale; powyżej 50.r.ż.; korzystający z opieki społecznej; niepełnosprawne; rodzice dzieci do lat 6 lub dzieci niepełnosprawnych do 18; do 30. r.ż.	staż	6	11 800
Osoby bezrobotne do 30 r.ż.	dotacje	15	165 000

POZOSTAŁE DZIAŁANIA

Targi Pracy

W dniu **3 czerwca 2016 r.** Centrum Aktywizacji Zawodowej Powiatowego Urzędu Pracy we Wrocławiu, we współpracy z Zachodnią Izbą Gospodarczą, zorganizowało Targi Pracy, których oferta skierowana była przede wszystkim do osób bezrobotnych i poszukujących pracy zarejestrowanych w tutejszym Urzędzie, a także do wszystkich zainteresowanych znalezieniem bądź zmianą pracy. Zaprezentowano ofertę dla osób w każdym wieku, o różnym poziomie wykształcenia i doświadczenia zawodowego.

Celem Targów Pracy było umożliwienie bezpośredniego kontaktu pracodawców z poszukującymi zatrudnienia oraz promowanie aktywnej postawy na rynku pracy.

Podczas Targów, odbywających się na dziedzińcu budynku CAZ przy ul. Glinianej 20-22, swoją ofertę zaprezentowało wielu cenionych pracodawców; wśród tegorocznych wystawców znaleźli się: Nestle, Randstad, Job Impulse, ABC Service, Trenkwalder, UPC Polska, Work Service, Mc Donalds, CCIG, Iglotex, Kapsch, UPS, Poczta Polska, Jeronimo Martins, Work Force, Gegenbauer, Adecco, EBS, PMI Outsourcin, Eurest, Manpower, Wabco, EZT, Smyk, Interkadra, Wrocławska Akademia Kulinarna, Meritum Kredyt, Privat Care 24. Zaprezentowano także oferty pracy będące w bazie Urzędu Pracy. Osobom bezrobotnym wydano 798 skierowań do udziału w targach, drogą elektroniczną i telefoniczną zaproszono około 3 000 osób; zgłosiło się 540 osób ze skierowaniami, ogółem w Targach uczestniczyło około 2 000 osób.

Współpraca z samorządami gospodarczymi

Powiatowy Urząd Pracy we Wrocławiu, w ramach współpracy z samorządami gospodarczymi z terenu Wrocławia i Powiatu Wrocławskiego, podejmował wspólne działania na rzecz promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych, jak też podkreślania wagi rozwoju przedsiębiorczości. W 2016 r. Urząd szczególnie intensywnie współpracował z Zachodnią Izbą Gospodarczą (m. in. organizacja Targów Pracy, spotkanie informacyjno - konsultacyjne na temat staży, udział w Dolnośląskim Dniu Przedsiębiorczości, przedstawienie oferty CAZ kierowanej do przedsiębiorców i pracodawców dotyczącej wsparcia w tworzeniu miejsc pracy oraz finansowania szkoleń). Kontynuowano współpracę ze wszystkimi samorządami gospodarczymi, z którymi w 2014 r. podpisano porozumienia tworzącego instytucję Partnerstwa Lokalnego na rzecz rynku pracy, w szczególności w zakresie upowszechnienia wśród pracodawców informacji o ofercie Urzędu Pracy, prowadzonych naborach wniosków i innych istotnych działaniach, związanych z realizacją projektów w ramach POWER 2014-2020, RPO Województwa Dolnośląskiego 2014 -2020 oraz zadań Urzędu finansowanych z Funduszu Pracy, w tym w ramach Krajowego Funduszu Szkoleniowego.

Współpraca z pozostałymi partnerami zewnętrznymi

W 2016 r. Powiatowy Urząd Pracy we Wrocławiu współpracował z Agencją Rozwoju Aglomeracji Wrocławskiej (udział w spotkaniach z inwestorami zainteresowanymi lokalizacją inwestycji na terenie Wrocławia i Powiatu Wrocławskiego, podczas których prezentowano ofertę usług i instrumentów rynku pracy), samorządami gospodarczymi z terenu Wrocławia i Powiatu Wrocławskiego, Dolnośląską Agencją Współpracy Gospodarczej, Starostwem Powiatu Wrocławskiego oraz gminami z terenu powiatu, Urzędem Marszałkowskim Województwa Dolnośląskiego, Zakładem Ubezpieczeń Społecznych oddział we Wrocławiu, Urzędami Skarbowymi, Polską Organizacją Pracodawców Osób Niepełnosprawnych, Wydziałem Filologicznym Uniwersytetu Wrocławskiego oraz mediami o zasięgu lokalnym i regionalnym.

Program Aktywizacja i Integracja

Program Aktywizacja i Integracja był realizowany w 2016 r. przez Powiatowy Urząd Pracy we Wrocławiu we współpracy z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej we Wrocławiu oraz Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Siechnicach.

Celem programu jest praca u podstaw z uczestnikami, bezrobotnymi najbardziej oddalonymi od rynku pracy, którym ustalono tzw. III profil pomocy, mająca w konsekwencji realizowanych działań przywrócić ich na rynek pracy, chociaż w wielu przypadkach za sukces należy uznać zwiększenie motywacji i chęci do aktywności zawodowej oraz przygotowanie do lepszego radzenia sobie na rynku pracy, w tym utrwalenie pożądaných i potrzebnych na rynku pracy nawyków. Program objął kompleksową opieką wyselekcjonowaną przez OPS grupę osób bezrobotnych. W związku z dużym zaangażowaniem kadr realizujących Program zarówno ze strony Urzędu Pracy jak i Ośrodków Pomocy Społecznej, współpraca przebiegała płynnie a zadania były sprawnie realizowane.

W drodze zawartego porozumienia z MOPS we Wrocławiu zrealizowano 3 cykle PAI. W ramach pierwszego cyklu PAI udział w Programie wzięło 9 wskazanych przez OPS osób bezrobotnych skierowanych przez Urząd Pracy; ukończyło go 7 osób (77,78% uczestników). W ramach drugiego i trzeciego cyklu PAI zgodnie z założeniami udział wzięło 21 wskazanych przez MOPS osób bezrobotnych skierowanych przez Urząd Pracy: 10 osób w drugim cyklu i 11 osób w trzecim cyklu; program ukończyło odpowiednio 9 osób (90 % uczestników) i 11 osób (100% uczestników). Biorąc pod uwagę założenie ujęte w porozumieniu dotyczące ukończenia udziału w PAI tj. liczba osób, które ukończą program na poziomie co najmniej 70%, założenie dotyczące przewidywanych efektów zostało osiągnięte. Pozostałe wskaźniki, dotyczące wzrostu motywacji do pokonywania własnych barier i ograniczeń oraz wzrostu motywacji do podjęcia aktywności zawodowej, również zostały osiągnięte.

Na podstawie porozumienia z GOPS w Siechnicach zrealizowano 1 cykl PAI obejmujący grupę 5 osób bezrobotnych. Program ukończyły 4 osoby, co stanowi 80% uczestników. W związku z powyższym spełnione zostało założenie ujęte w porozumieniu, gdyż minimalnym poziomem osiągnięcia miernika było 60%. Pozostałe wskaźniki założone w porozumieniu, dotyczące zmiany profilu pomocy oraz wzrostu motywacji do podjęcia aktywizacji zawodowej, zostały osiągnięte.

Prace społecznie użyteczne

W pierwszej połowie 2016 r. Urząd Pracy we Wrocławiu podpisał porozumienia z gminami Czernica, Kobierzyce i Siechnice w sprawie realizacji prac społecznie użytecznych. Programem zostały objęte osoby bezrobotne bez prawa do zasiłku korzystające ze świadczeń pomocy społecznej oraz osoby uczestniczące w kontrakcie socjalnym, indywidualnym programie usamodzielnienia, lokalnym programie pomocy społecznej lub indywidualnym programie zatrudnienia socjalnego, jeżeli podjęły uczestnictwo w tych formach w wyniku skierowania urzędu pracy. Prace społecznie użyteczne zorganizowano również z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej we Wrocławiu.

Zlecenie Działań Aktywizacyjnych

W okresie od **5 października do 9 listopada 2016 r.** w Urzędzie Pracy odbyły się spotkania informacyjno-rekrutacyjne dla osób długotrwale bezrobotnych wytypowanych do wzięcia udziału w zleceniu działań aktywizacyjnych.

Powyższa forma pomocy wynika z art. 66d ustawy o promocji zatrudnieniu i instytucjach rynku pracy i jest realizowana na podstawie umowy zawartej w dniu 8 sierpnia 2016 r. pomiędzy Dolnośląskim Wojewódzkim Urzędem Pracy w Wałbrzychu i Powiatowym Urzędem Pracy we Wrocławiu, a konsorcjum firm WYG International sp. z o.o. oraz WYG HR Consulting sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie. W wyniku umowy 350 długotrwale bezrobotnych (uczestników) z tutejszego Urzędu otrzymało możliwość wzięcia udziału w tej formie aktywizacji. Wykonawca, któremu DWUP powierzył realizację projektu świadczy na rzecz Uczestników działania, które mają przyczynić się do podjęcia i utrzymania przez osoby znajdujące się w szczególnej sytuacji na rynku pracy zatrudnienia lub działalności gospodarczej w drodze aktywizacji zawodowej. Głównymi zadaniami zaplanowanymi w projekcie są: opracowanie diagnozy potencjału,

przygotowanie Planu Aktywizacji, realizacji działań aktywizacyjnych oraz pośrednictwo pracy dla wszystkich Uczestników projektu.

W związku z powyższym Urząd dokonał losowego doboru osób bezrobotnych, uczestników działań aktywizacyjnych, długotrwale bezrobotnych, którzy posiadają II albo III profil pomocy zgodnie z art. 66d pkt 3 ustawy. Wszystkie wytypowane osoby znajdujące się na liście uczestników zleconych działań aktywizacyjnych zostały zaproszone do udziału w spotkaniu informacyjno-rekrutacyjnym, w celu przedstawienia propozycji tej formy pomocy, na których bezrobotni uzyskali informację na temat istoty zlecenia działań aktywizacyjnych.

Ogółem zaproszono 738 osób, na spotkania zgłosiło się 515 osób, w wyniku przeprowadzonych spotkań 370 osób przyjęło skierowania. Z ustaleń dokonanych z realizatorem wynika, że w wyniku spotkań zorganizowanych przez doradców klienta Centrum Aktywizacji Zawodowej Powiatowego Urzędu Pracy we Wrocławiu do projektu przystąpiło 350 osób.

Spotkania informacyjno-konsultacyjne

W celu promocji i zwiększenia stanu wiedzy klientów o możliwościach korzystania z instrumentów rynku pracy oraz promowania usług Urzędu doradcy klienta z Centrum Aktywizacji Zawodowej zorganizowali dni informacyjno-konsultacyjne, na które zaproszono osoby bezrobotne oraz pracodawców. Większość przedsiębiorców, którzy wzięli w nich udział nie korzystało z usług Urzędu, ale wykazali zainteresowanie przedstawionymi propozycjami i wyrazili gotowość zatrudnienia osób bezrobotnych; natomiast bezrobotni zostali zapoznani z możliwościami wsparcia przez Urząd:

- **28 stycznia 2016 r.** - spotkanie dla osób bezrobotnych do 30. roku życia; prezentacja ogólna, podczas której bezrobotni byli zapoznawani z możliwościami wsparcia przez Urząd w wejściu na rynek pracy oraz szczegółowe konsultacje z pracownikami Działu Instrumentów Rynku Pracy i Działu Rozwoju Zawodowego;
- **29 stycznia 2016 r.** - spotkanie dla pracodawców, którego celem było promowanie zorganizowania zatrudnienia dla osób do 30. roku życia; prezentacja ogólna oraz szczegółowe konsultacje z pracownikami Działu Instrumentów Rynku Pracy i Działu Rozwoju Zawodowego;
- **3 - 5 lutego 2016 r.** - spotkanie dla bezrobotnych osób niepełnosprawnych i pracodawców zainteresowanych wsparciem osób niepełnosprawnych; dwa bloki: prezentacja ogólna oraz szczegółowe konsultacje z pracownikami Działu Instrumentów Rynku Pracy i Działu Rozwoju Zawodowego;
- **8 kwietnia 2016 r.** - spotkanie dla pracodawców na temat organizacji staży w Centrum Biznesowo-Konferencyjnym Zachodniej Izby Gospodarczej we Wrocławiu;
- **23 września 2016 r.** - spotkanie dla osób bezrobotnych długotrwale, bezrobotnych do 30 roku życia, powyżej 50 roku życia, korzystającym ze świadczeń z pomocy społecznej, posiadającym co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia lub co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia oraz niepełnosprawnym.

Inne działania

W ramach współpracy z partnerami rynku pracy pośrednicy pracy z Działu Pośrednictwa i Poradnictwa uczestniczyli w następujących przedsięwzięciach:

- **16 marca 2016 r.** - Targi Pracy „Spotkania z Pracodawcą” organizowanych przez Biuro Karier i Promocji Zawodowej Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu;
- **17 marca 2016 r.** - w spotkaniu ze studentami Uniwersytetu Wrocławskiego, organizowanym przez Biuro Karier, promującym staże w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój;
- **18 marca 2016 r.** - w spotkaniu z pracodawcami i uczniami Elektronicznych Zakładów Naukowych we Wrocławiu;
- **14 marca 2016 r.** - w spotkaniu organizowanym przez Państwową Inspekcję Pracy na temat zagadnień związanych ze świadczeniem pracy z elementem transgranicznym;

- **12 września 2016 r.** – w panelu szkoleniowym dla inspektorów Państwowej Inspekcji Pracy w zakresie rejestracji oświadczeń o zamiarze powierzenia wykonywania pracy cudzoziemcowi;
- **17-18 października 2016 r.** – w spotkaniu na temat migracji zarobkowej Gruzinów do Polski organizowane przez Międzynarodową Organizację do Spraw Migracji;
- **4 października 2016 r.** – w II Forum Inwestycyjnym Powiatu Wrocławskiego, w trakcie którego została przedstawiona oferta Urzędu Pracy we Wrocławiu kierowana do pracodawców i inwestorów tworzących nowe miejsca pracy;
- **28 października 2016 r.** – w konferencji „Dolny Śląsk wobec migracji” realizowanej w ramach Krajowej Platformy Współpracy na rzecz integracji;
- **3 listopada 2016 r.** – w prezentacji dla Stowarzyszenia Księgowych w Polsce w zakresie regulacji prawnych dotyczących zatrudnienia cudzoziemców, będących w kompetencji powiatowych urzędów pracy;
- **24 listopada 2016 r.** – w prezentacji dla zaproszonych przez Państwową Inspekcję Pracy pracodawców w zakresie projektowanych zmian w zatrudnieniu cudzoziemców przy pracach sezonowych;
- **25 listopada 2016 r.** – w konferencji naukowej „Zatrudnienie skazanych. W poszukiwaniu nowego modelu funkcjonowania instytucji izolacyjnych” pod honorowym patronatem Dyrektora Generalnego Służby Więziennej.

Specjaliści ds. programów z Działu Instrumentów Rynku Pracy w ramach aktywizacji zawodowej brali udział w następujących przedsięwzięciach:

- **3 sierpnia i 5 października 2016 r.** – w prezentacji form wsparcia oferowanych przez Urząd, umożliwiających powrót lub wejście na rynek pracy osobom bezrobotnym w ramach ogólnopolskiego programu „Środa z Funduszami dla osób planujących założenie działalności gospodarczej” organizowanym przez Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego, Główny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich, którego celem jest współdziałanie na rzecz osób planujących założenie własnej działalności gospodarczej;
- **29 września 2016 r.** – w spotkaniu informacyjno-konsultacyjnym w Centrum Biznesowo-Konferencyjnym Zachodniej Izby Gospodarczej, w ramach których zaprezentowano oferty Urzędu kierowane do przedsiębiorców i pracodawców oraz wsparcia w tworzeniu miejsc pracy i finansowania szkoleń; ponadto przeprowadzono również indywidualne konsultacje w zakresie przedstawionych form wsparcia pracodawców;
- **11 października 2016 r.** – w spotkaniu organizowanym przez Dolnośląski Ośrodek Polityki Społecznej, którego tematem było „Budowanie współpracy na rzecz reintegracji społeczno-zawodowej”;
- **3 listopada 2016 r.** – w prezentacji dla Stowarzyszenia Księgowych w Polsce w zakresie promowania współpracy oraz celem przekazania wskazówek odnośnie poprawności składania dokumentów rozliczeniowych w ramach zawartych umów;
- w spotkaniach konsultacyjnych organizowanych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych dotyczącym udzielanego wsparcia pracodawcom przez Urząd Pracy.

OBSŁUGA FORMALNA KLIENTÓW

W 2016 r. wydano **57 625** decyzji administracyjnych w sprawach związanych ze statusem i uprawnieniami osób, do których zastosowanie miały przepisy ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Bezrobotnym wydano **79 661** zaświadczeń, w tym **14 051** w systemie SEPI – w ramach elektronicznej i bez udziału klienta wymiany danych pomiędzy Urzędem Pracy a ośrodkami pomocy społecznej.

Zostało zaskarżonych 580 decyzji, z których 353 przekazano do Wojewody Dolnośląskiego, co stanowi około **0,6 %** wydanych decyzji. Zestawienie zbiorcze wydanych decyzji zawiera załącznik do niniejszego sprawozdania.

W 2016 r. pracownicy Urzędu zarejestrowali **71 808** oświadczeń o zamiarze powierzenia wykonywania pracy cudzoziemcowi przyjęte od pracodawców (wzrost o 35 804 w

stosunku do 2015 r. czyli o 99,44% więcej) oraz wydali **4 222** informacje starosty na temat możliwości zaspokojenia potrzeb kadrowych pracodawcy w oparciu o rejestry bezrobotnych i poszukujących pracy lub o negatywnym wyniku rekrutacji organizowanej dla pracodawcy zgłaszającego zamiar zatrudnienia cudzoziemca (wzrost o 1 737 w stosunku do 2015 r.).

SKARGI I WNIOSKI

W 2016 r. do Powiatowego Urzędu Pracy we Wrocławiu złożono 16 skarg i 1 wniosek. Żadna skarga nie była uzasadniona.

ARCHIWUM MIEJSKIE WROCŁAWIA

ZASÓB ARCHIWUM

Archiwum Miejskie Wrocławia przechowuje akta zlikwidowanych jednostek komunalnych (*przedsiębiorstw komunalnych*) i placówek oświatowych (*m.in. szkoły, przedszkola, zespoły szkolno-wychowawcze, poradnie pedagogiczne, itp.*) oraz istniejących gminnych jednostek organizacyjnych na warunkach i zasadach wynikających z odrębnie zawartych porozumień w łącznej liczbie **394** (w tym są też akta jednostek wchłoniętych przez ostatnią likwidowaną instytucję), co stanowi **ok. 3 617 mb** dokumentacji aktowej.

Zespół ds. Zlikwidowanych Jednostek Organizacyjnych – ok. 2 520 mb

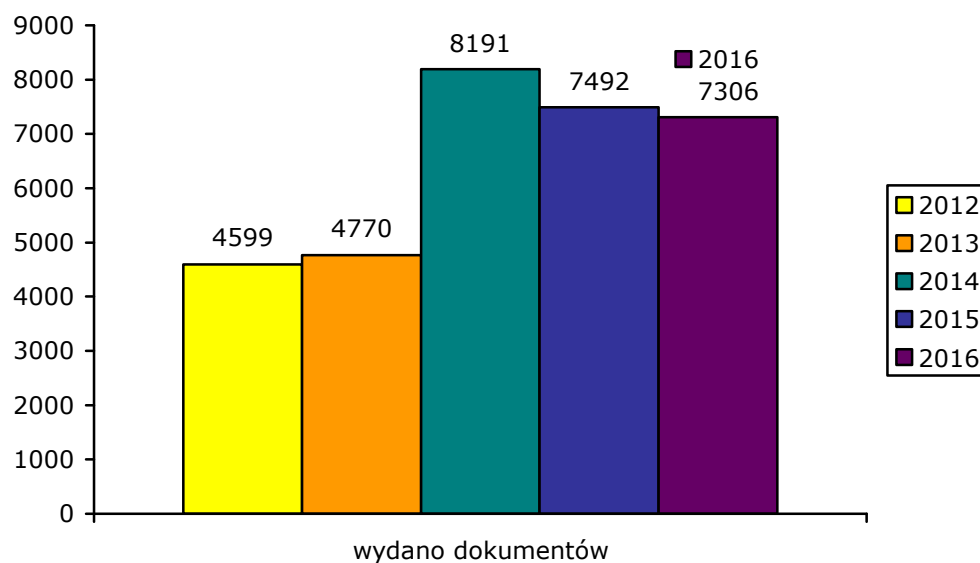
Zespół ds. Istniejących Jednostek Organizacyjnych – ok. 1 097 mb

DZIAŁALNOŚĆ MERYTORYCZNA

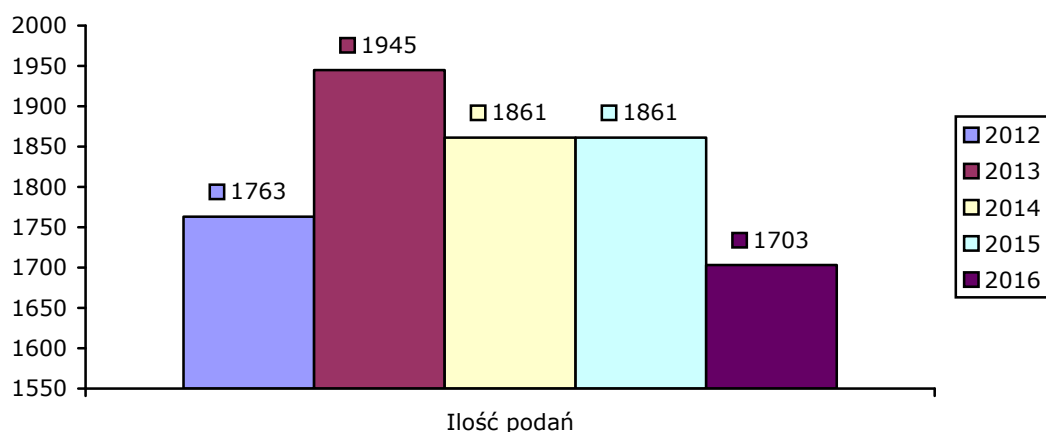
Działalność merytoryczna Archiwum Miejskiego skupiona jest przede wszystkim na następujących zadaniach:

- Udostępnianie zasobu archiwalnego poprzez wystawianie zaświadczeń do rent, emerytur, kapitału początkowego np. o wynagrodzeniu, zatrudnieniu, okresach składkach i nieskładkowych itp.; wydawanie uwierzytelnionych kserokopii przechowywanej dokumentacji; wypożyczenia dokumentacji do sądów okręgowych i rejonowych; udostępnianie dokumentacji do wglądu w siedzibie archiwum (*np. pracownikom izby skarbowej i urzędów skarbowych, pracownikom Zarządu Zasobem Komunalnym, itp.*) oraz wystawianie innych zaświadczeń.

Liczba wydanych dokumentów w latach 2012 - 2016

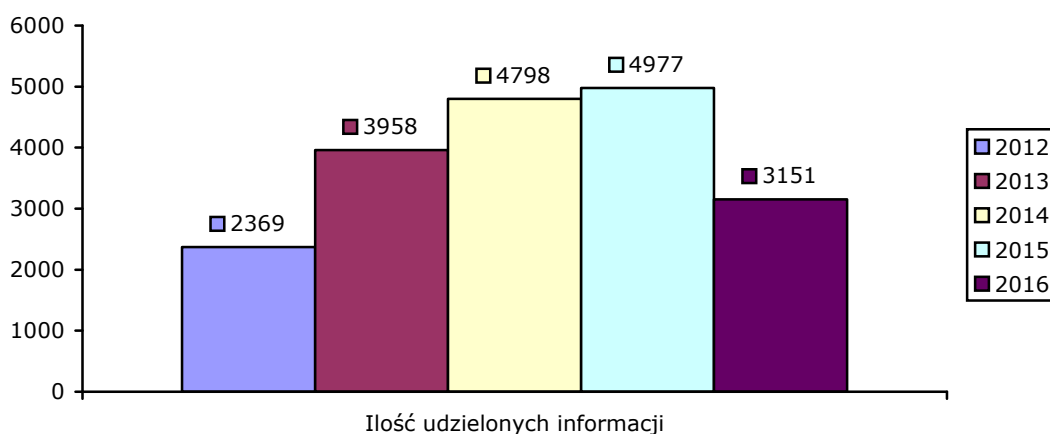

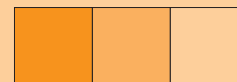
Ilość podań wpływających do Archiwum

- Przejmowanie akt zlikwidowanych i przekształcanych jednostek komunalnych i placówek oświatowych oraz istniejących jednostek na zasadzie porozumień.
W 2016 r. przyjęto na stan dokumentację z istniejących jednostek:
 - Wrocławskie Centrum Rozwoju Społecznego we Wrocławiu – 1,5 mb;
 - Zarząd Obsługi Jednostek Miejskich we Wrocławiu – 215 mb.
- Opracowywanie i konserwowanie przechowywanego zasobu aktowego.
 - konserwacja i kompleksowe porządkowanie dokumentacji oraz skanowanie – ok. 30 mb;
 - sporządzanie komputerowej ewidencji zasobu – 1 000 pozycji;
 - wypożyczenia dokumentacji do spraw – 960 spraw;
 - przejmowanie dokumentacji – 216,5 mb.
- Zbieranie danych do katalogu akt zlikwidowanych zakładów pracy (państwowych, samorządowych podlegających Marszałkowi Woj. Dolnośląskiego, spółdzielni pracy, spółek cywilnych, spółek z o.o.).
- Bieżąca współpraca z Archiwum Państwowym we Wrocławiu (konsultacje archiwalne), sądami, Zakładem Ubezpieczeń Społecznych, urzędami administracji państwowej i samorządowej, itp.

Liczba udzielonych informacji dot. miejsca przechowywania dokumentacji pracowniczej w latach 2012 - 2016

Departament Spraw Społecznych

KULTURA

Rok 2016 dla kultury Wrocławia to przede wszystkim rok Europejskiej Stolicy Kultury (ESK). Realizowano politykę mecenatu – organizowano otwarte konkursy ofert oraz nabory ofert, dofinansowywano cenne kulturalne inicjatywy, rozdano wiele stypendiów dla uzdolnionej artystycznie młodzieży, wręczono nagrody w zakresie kultury. Kolejny raz odbyło się Święto Wrocławia. Ponadto wykonywano czynności organizatora wobec 27 instytucji kultury, które realizowały swoje programy. 1 stycznia 2016 r. utworzono nową instytucję kultury Wrocławski Dom Literatury. Od 21 marca 2016 r. Ośrodek „Pamięć i Przyszłość” jest współprowadzony z Ministrem Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

EUROPEJSKA STOLICA KULTURY 2016

Instytucja kultury Biuro Festiwalowe IMPART 2016 realizowało program artystyczny Europejskiej Stolicy Kultury Wrocław 2016 w ramach, którego odbyło się 1 648 różnych wydarzeń z udziałem 3 125 366 osób (259 528 biletowane i 2 865 838 niebiletowane).

Mając na uwadze, że **ESK** to całoroczne święto Wrocławia w Polsce i Europie, działania realizowane były na czterech scenach i według takiego podziału. W sercu projektu był Wrocław – który stał się centrum dla pozostałych trzech przestrzeni – Dolnego Śląska, Polski, Europy i świata. Stworzyły one wspólne terytorium tworzenia i doświadczania kultury, wolności tworzenia i przeżywania sztuki.

AKTYWNOŚĆ NA SCENIE WROCŁAWIA

Działania z zakresu edukacji kulturalnej i artystycznej, podnoszące kompetencje kadr kultury, tworzące sieci współpracy kulturalnej, skłaniające do refleksji o kulturze:

mikroGRANTY ESK - program skierowany do tych wrocławian, którzy chcieli włączyć się w obchody Europejskiej Stolicy Kultury i zrealizować swoje pomysły na działania kulturalne angażujące mieszkańców. Projekty wyłaniane były w drodze konkursu, a następnie wprowadzane w życie we współpracy z zespołem programu. Dzięki temu, że kilkaset osób zrealizowało swoje pomysły, można było m.in. nauczyć się wekować przetwory, usłyszeć Mozarta w podwórkach, ozdobić ławki i słupy wykonanymi w technice yarn bombing szydełkowymi dziełami, czy połączyć się z astronautą przebywającym na międzynarodowej stacji kosmicznej. Wrocławianie, którzy działali z pomocą ESK Wrocław 2016 zmienili swoją najbliższą okolicę, podejmując tematy, które były dla nich ważne, w których byli ekspertami i dzieląc się swoją wiedzą, pokazali kulturę w niecodziennych odsłonach oraz dokumentowali Wrocław i przywracali historię. W pierwszej turze w 2016 r. wpłynęła rekordowa liczba 198 wniosków. W związku z tym, do realizacji wybrano aż dwadzieścia inicjatyw, osiemnaście najwyższej ocenionych przez komisję, kolejne dwie, w głosowaniu internetowym, wybrali wrocławianie. W sierpniu 2016 r., w ramach specjalnej edycji mikroGRANTÓW, zorganizowanej pod hasłem „Podziel się energią”, wrocławianie zostali zaproszeni do podzielenia się swoimi pasjami z innymi. Z nadesłanych 74 inicjatyw wybrano 15 unikatowych pomysłów na warsztaty, spotkania, wymianę umiejętności i czerpania wzajemnie ze swoich doświadczeń - łącznie odbyło się aż 81 spotkań, w których uczestniczyło ponad 450 osób. Ostatnia w tym roku, specjalna edycja mikroGRANTÓW ESK 2016 zrealizowana została pod patronatem i przy wsparciu KOGENERACJI S.A z Grupy EDF. Jesień 2016 r. we Wrocławiu była czasem wymiany umiejętności, wspólnej nauki i czerpania wzajemnie ze swoich doświadczeń. W październiku i listopadzie mieszkańcy miasta mieli okazję skorzystać z oferty 15 bezpłatnych, zorganizowanych oddolnie warsztatów. Inicjatywy przygotowane były przez pasjonatów – amatorów. Wybrane pomysły dotyczyły bardzo różnych obszarów, dzięki czemu każdy mógł znaleźć coś dla siebie. Zajęcia realizowane były w przeróżnych zakątkach miasta, nawet tych najbardziej oddalonych od centrum jak Księża Małe, Strachocin-Swojczyce-Wojnów, Karłowice czy Psie Pole. mikroGRANTY odwiedziły Nadodrże, Ołbin, Biskupin, Sępólno oraz Grabiszyn i Gądów. W centrum miasta zajęcia odbyły się na pl. Nowy Targ, obok Teatru Muzycznego Capitol i w Barbarze, Infopunkcie ESK Wrocław 2016. Jesień we Wrocławiu upłynęła pod znakiem gotowania, nauk ścisłych,

artystycznych kreacji, osvajania nieznanego a nawet sprawności fizycznej. Przez dwa miesiące mieszkańcy mogli np.: gotować w ramach projektu Karłowice gotują (się) - kultura stołu oraz poznać kulinarną tożsamość jednego z wrocławskich osiedli. Odbyło się wspólne lepienie pierników i gotowanie bez cukru i glutenu, na nowo odkryta została też tradycja wekowania przetworów podczas spotkania w ramach VEGE VEKÓW. Tworzono teksty dramatów nawiązujące do przeszłości i przyszłości wybranych wrocławskich budynków. W finale projektu autorzy zobaczyli swój tekst wyświetlony na ścianie kamienicy (Wrocław. Kapsuła czasu). Uczestnicy podczas zajęć pracowali nad osiedlową witryną internetową. Efekty ich działań można zobaczyć na stronie www.naksiezu.pl Można było również zostać blogerem lub webdeveloperem dzięki warsztatom Na Księżu, czyli międzypokoleniowe warsztaty komputerowe.

Barbara - po wielu latach Barbara powróciła jako miejsce spotkań. W nowoczesnie zaprojektowanym wnętrzu działa kawiarnia z menu opartym o produkty z regionu Dolnego Śląska, z kąciakiem dla dzieci. Barbara to także przestrzeń na działania kulturalne, od wystaw przez pokazy filmowe i spektakle, a także warsztaty i luźną wymianę myśli. Barbara była wizytówką Biura Festiwalowego Impart 2016 oraz Wrocławia jako ESK. Jej program budowany był na bazie potrzeb wynikających z harmonogramu projektu, nie tylko działań Biura, ale i partnerów (np. na jej terenie przez cztery tygodnie działało biuro obsługi gości oraz biuro informacyjne Olimpiady Teatralnej). Czynna była przez cały rok, niezależnie od świąt i dni ustawowo wolnych od pracy, w godzinach 8:00–20:00. W tym czasie w obiekcie działał Infopunkt, a jego obsługa udzielała informacji o wydarzeniach w trzech językach. W Barbarze odbywały się również wydarzenia pod szyldem Forum ESK - seria otwartych debat moderowanych wokół tematów, jakie pojawiły się w trakcie tworzenia i realizacji ESK Wrocław 2016. Forum było jednym z elementów promujących program lub mających wywołać dyskusję o nim. W 2016 r. Forum prowadzili kuratorzy ESK, jak i zaproszeni publicyści Michał Nogaś, Grzegorz Chojnowski, Katarzyna Janowska.

Sztuka #tويترaz, czyli piknik w centrum z okazji Europejskiego Tygodnia Mobilności - w niedzielę, 18 września 2016 r., część ul. Kazimierza Wielkiego została wyłączona z ruchu samochodowego i zamieniona w zieloną łąkę. Wszystko po to, aby umożliwić wrocławianom relaks oraz zachęcić do uczenia się trudnej sztuki bycia #tويترaz. Jezdnia pokryta została trawnikiem o powierzchni 500 m². Na tak powstałym terenie zielonym pojawiły się leżaki, fotele, pufy, foodtrunki, badminton i turnball. Wyłączona z ruchu kołowego ulica, w godzinach 10:00-19:00, stała się przestrzenią całodziennego happeningu dla wrocławian. Biuro zorganizowało wydarzenie wraz z Wydziałem Transportu Urzędu Miejskiego Wrocławia, przedstawicielstwem Komisji Europejskiej we Wrocławiu oraz Akcją Miasto.

Parki ESK - w 11 zielonych miejscach Wrocławia stanęły pawilony kultury – plenerowe sceny, na których odbywały się wydarzenia, zaproponowane i zorganizowane przez wrocławian. Każdy z mieszkańców mógł podzielić się swoimi umiejętnościami, pasjami, zainteresowaniami, talentami. Pawilony były otwarte dla wszystkich chętnych w każdą sobotę i niedzielę w godzinach 14:00-20:00 od 30 kwietnia do 2 października 2016 r. Na początku realizacji projektu została przeprowadzona kampania promocyjno-informacyjna, która miała na celu wybór miejsc, w których ustanowione zostaną pawilony kultury oraz rekrutacja osób (organizacji, rad osiedli, miejskich aktywistów), którzy będą koordynatorami-animatorami poszczególnych parków. Dokonano wyboru 11 parków, 12 pawilonów, które pełniły funkcję promocyjną – zarówno samego projektu jak i Europejskiej Stolicy Kultury 2016. Łącznie zorganizowano 640 występów (tj. koncerty, pokazy, spektakle - zaplanowane, bez wydarzeń, które odbywały się ad hoc). W projekcie wzięło udział 25 600 osób, średnio tygodniowo ok. 1 000 - 1 300 osób. Działania podejmowane w projekcie przyczyniły się do osiągnięcia celu głównego projektu, którym było wzbudzenie w mieszkańcach Wrocławia chęci do czynnego udziału w kulturze. Dzięki pawilonom kultury, mieszkańcy w okresie realizacji projektu mieli możliwość zaprezentowania swojego pomysłu wszystkim wrocławianom w różnych miejscach.

Wrocław – wejście od podwórza - zrealizowano 16 wizyt studyjnych artystów zaproszonych do współtworzenia programu. Przygotowano harmonogramy realizacji prac, wybrano osiedla i podwórka do realizacji projektów, a następnie zrealizowano 32 projekty

artystyczne na 41 podwórkach i 7 osiedlach. Przygotowano działania w Pracowni przy Komuny Paryskiej 45, stworzono program działań animacyjnych i artystycznych, w zakresie warsztatów, działań i spotkań dla dzieci, dorosłych i seniorów, zrealizowano powzięte założenia merytoryczne dla funkcjonowania projektu. Rozpoczęto działania zmierzające do podjęcia partnerstwa i współpracy z Instytucją Kultury Katowice Miasto Ogrodów w ramach współpracy i wymiany działań pomiędzy projektem „Wrocław – wejście od podwórza” a działaniem „Plac na glanc”, które ma zostać zrealizowane do końca marca 2017 r. Zrealizowano 20 spotkań z mieszkańcami miasta. Przygotowanych zostało 27 filmów dokumentacyjnych oraz promocyjnych, dystrybuowanych w mediach społecznościowych oraz na stronie internetowej projektu.

W związku z bardzo dużą liczbą realizowanych projektów oraz ich różnorodnością stworzono dwie publikacje podsumowujące działania. Jedna stanowi podsumowanie wszystkich zrealizowanych projektów, druga prezentuje materiały związane z Pracownią Komuny Paryskiej 45, działaniami międzypokoleniowymi i jest jednocześnie przewodnikiem dobrych praktyk, z którego korzystać mają mieszkańcy Przedmieścia Oławskiego i nie tylko, ponieważ scenariusze są bardzo ogólne i pozwalają odnieść działania do szerszej publiczności. Do przygotowania obydwu publikacji zaproszono teoretyków związanych z animacją społeczno-kulturową, działaniami miejskimi oraz urzędników. Przygotowano strategię spacerów podwórkowych z przewodnikiem miejskim Szymonem Maraszewskim w celu upowszechnienia oglądania miasta. Zrealizowano pięć spacerów: 5 czerwca 2016 r. spacer po Ołbinie, 11 czerwca 2016 r. spacer po Przedmieściu Oławskim, 19 czerwca 2016 r. spacer po Hubach, 22 października 2016 r. spacer po Ołbinie, 29 października 2016 r. spacer po Przedmieściu Oławskim.

Bibliopolis - Miasto biblioteka - program współorganizacji wydarzeń mających zwiększyć obecność książki w przestrzeni miejskiej. **„Włącz czytanie we Wrocławiu”**, projekt organizacji pikników literackich, akcji bookcrossingowych i happeningów w parkach Wrocławia, trwający do października 2016 r. Projekt ten, kierowany był do rodzin z dziećmi i klas szkolnych, angażujący seniorów, przyczynił się do wyzwolenia aktywności twórczej dzieci, osvajania najmłodszych z literaturą i sprzyjał spójności społecznej poprzez inkluzywność i aktywności międzypokoleniowe; **„Auto Book”**, czyli Cegła na samochodach, projekt stworzenia treści literackich na atrakcyjnych wizualnie naklejkach magnetycznych, trwający do listopada 2016 r. Naklejki były dystrybuowane również podczas wydarzeń kulturalnych poza Wrocławiem, promując miasto i zwiększając jego atrakcyjność jako Europejskiej Stolicy Kultury 2016; **„Literackie Interwencje Miejskie”**, czyli cykl miniprojektów wprowadzania literatury w nieoczywiste miejsca w mieście, trwający do października 2016 r. Najlepszym przykładem takiej „interwencji” może być opakowanie bramy Zaułka Solnego w poezję autorów nominowanych do Wrocławskiej Nagrody Poetyckiej Silesius. Cykl ten promował literaturę jako część kultury, która powinna być blisko ludzi na co dzień, poprzez atrakcyjną formę graficzną i pomysły umiejscowienia tekstów; **Literacki Budżet Obywatelski**, czyli program współorganizacji projektów związanych z literaturą w przestrzeni miejskiej autorstwa mieszkańców Wrocławia, trwający do końca 2016 r. W ramach pierwszego naboru realizowanych było 20 projektów. Literacki Budżet Obywatelski to najbardziej bezpośredni projekt włączający mieszkańców Wrocławia we współtworzenie programu literackiego Europejskiej Stolicy Kultury, który aktywizuje lokalną społeczność. Specjalne punkty podczas ewaluacji pomysłów przyznawane były projektom odbywającym się na obrzeżach Wrocławia, co ma za zadanie budować spójność miasta, aktywizować mieszkańców osiedli słabiej reprezentowanych oraz odpowiadać na potrzeby kulturalne lokalnej społeczności; **Murale wrocławskich pisarzy** to projekt namalowania 11 murali upamiętniających wielkich literatów związanych z Wrocławiem. Pisarze spoglądają na miasto z zamurowanych okien, celem projektu oprócz oddania cześć ich pamięci było uatrakcyjnienie wizualne Wrocławia oraz wzbudzenie zainteresowania postaciami pisarzy i historią Wrocławia. Oprócz tego murale będą służyć jako punkty na trasie spacerowej śladami przedstawionych pisarzy; **Działania wraz z Miejską Biblioteką Publiczną** w partnerstwie polskiej firmy odzieżowej Big Star „Książka modna jak jeans”. Na projekt ten składało się szereg działań, kulminacją którego były wydarzenia zorganizowane w dniu 23 kwietnia 2016 r. – kiedy Wrocław przejął tytuł Światowej Stolicy Książki

UNESCO; W trzecim kwartale 2016 r. odbył się **Miesiąc Spotkań Autorskich** współorganizowany wraz z Miejską Biblioteką Publiczną. Festiwal odbył się w lipcu 2016 r. i w pierwszych dniach sierpnia 2016 r. Większość lipcowych spotkań odbyło się tradycyjnie w Mediatece, a w ramach edycji specjalnej ESK odbyły się również spotkania plenerowe na terenie Wyższej Szkoły Oficerskiej Wojsk Lądowych im. Tadeusza Kościuszki, m.in. z Olgą Tokarczuk i Ildefonso Falconesem. Łącznie odbyło się ponad 60 spotkań. Na ul. Świdnickiej wystawiona została galeria twórców biorących udział w projekcie z fotografiami i fragmentami tekstów, którą chętnie oglądali przechodzący wrocławianie i turyści; Trwały również przygotowania do wystawienia spektaklu pt. **„Koty. Podręcznik użytkownika”**; **Przewodnik po zaminowanym terenie**. Prace merytoryczne wokół strony internetowej i instalacji artystycznych opartych na poezji wrocławskich autorów zgromadzonej w antologii z czasopisma sieciowego „Helikopter”. Celem tego projektu było stworzenie trwałych literackich elementów w mieście oraz zainteresowanie lokalnej społeczności wrocławską poezją.

Wrocławski Program Wydawniczy. Zadaniem Wrocławskiego Programu Wydawniczego jest wspieranie wydawnictw w publikowaniu książek i czasopism powiązanych z autorami lub z Wrocławiem i Dolnym Śląskiem. W 2016 r. odbyły się dwa nabory do Programu. W ich wyniku Biuro Festiwalowe zostało współwydawcą 8 czasopism (łącznie 14 numerów) oraz 17 książek. Wśród dofinansowanych projektów znalazły się tomy poetyckie, powieści, opracowania naukowe i popularnonaukowe dotyczące historii oraz sztuki we Wrocławiu, m.in. czasopisma „Rita Baum” i „Cegła”, opracowania „Rock we Wrocławiu”, „Ziemie odzyskane w drukach ulotnych”, a także „Przewodnik po żydowskim Wrocławiu”. Program cieszy się stałym zainteresowaniem autorów i wydawców, którzy w naborze na 2017 r. złożyli ponad 30 wniosków o dofinansowanie.

Literacki Budżet Obywatelski i Regionalny Literacki Budżet Obywatelski.

W pierwszym naborze najwięcej punktów uzyskał projekt Mobilny Ogródek Literacki, inicjatywa nieformalnej grupy, która przeprowadziła 4 spotkania warsztatowe z dziećmi i dorosłymi. Były to spotkania wokół książek obrazkowych, angażujące całe rodziny wrocławian, poruszające ważne tematy społeczne, w sposób zrozumiały zarówno dla dzieci, jak i dla dorosłych. Kolejnym projektem był cykl wycieczek dla mieszkańców miasta specjalnym autobusem "Pan Tadeusz" po wrocławskich dzielnicach. Autobus nie tylko zmienił się w nietypową scenę do czytania książek, ale był również środkiem transportu informującym wrocławian o Muzeum Pana Tadeusza i zapraszającym do tego obiektu. Odbyło się wiele innych projektów nie tylko we Wrocławiu. Miasta, w których odbyły się działania: Rogoźnica, Boguszów-Gorce, Wisznia Mała, Kłobuczyn, Świdnica, Jaworzyna Śląska, Piechowice, Zawonia, Mirków, Prusice, Sokołowsko, Wałbrzych.

blind.wiki. Głównym celem projektu blind.wiki było stworzenie poprzez aplikację telefoniczną wirtualnej, dźwiękowej mapy Wrocławia. Mapa ta obecnie stanowi zbiór informacji dotyczących trudności w poruszaniu się po mieście ale także bazę zbierającą indywidualne odczucia i impresje niewidomych uczestników na temat przestrzeni Wrocławia. Zakładanym i zrealizowanym celem było, aby projekt przyczynił się do zwiększenia uczestnictwa w działaniach kulturalnych niewidomych mieszkańców Wrocławia, a powstała w jego wyniku wirtualna mapa stanowi obecnie bazę do dyskusji o przestrzeni miasta "widzianej" i odczuwanej przez osoby niewidome i niedowidzące. Miesiąc po zakończeniu warsztatów, aby dać czas na ewaluację i wnioski, w dniu 7 grudnia 2016 r. w Infopunkcie Barbara odbyła się debata podsumowująca projekt z udziałem uczestników warsztatów, pracowników fundacji i organizacji pozarządowych współpracujących z niewidomymi i niedowidzącymi. Wzięło w niej udział około 20 osób. Debata zapoczątkowała dyskusję i zwróciła uwagę na wiele aspektów wspierania dostępności dla kultury wszystkich osób niepełnosprawnych, nie tylko niewidomych i niedowidzących, a także dała wiele cennych wskazówek jak realizować projekty dla osób niepełnosprawnych, w tym niewidomych i niedowidzących oraz jakie są ich oczekiwania. Przygotowany jako podsumowanie reportaż i publikacja PDF „Odślonić Niewidzialne”, które docelowo zamieszczony zostanie na stronie internetowej projektu i partnerów zostały rozesłane do wszystkich organizacji współpracującymi z osobami z niepełnosprawnością wzroku w Polsce, do instytucji kultury, a także do stacji radiowych (reportaż). Publikacja on-line została umieszczona na stronie ESK 2016.

Szkolenia dla Kadry Kultury. Pod tą nazwą realizowany był cykl szkoleń wzmacniający potencjał wrocławskiego sektora kultury. Program został ułożony tak, aby obejmował możliwie jak najwięcej obszarów ważnych dla funkcjonowania i organizacji życia kulturalnego. Europejska Stolica Kultury Wrocław 2016 stała się okazją do zintegrowania pracowników instytucji kultury z Wrocławia i regionu Dolnego Śląska wokół programu, który miał na celu podniesienie kwalifikacji i kompetencji ludzi kultury.

Wolontariat ESK 2016. Główny cel projektu, a więc zapewnienie kompetentnej i sprawnej obsługi wydarzeń odbywających się w ramach ESK 2016 oraz gości, przybywających na te wydarzenia, został osiągnięty w ramach wszystkich obsługiwanych wydarzeń w terminie styczeń - grudzień 2016 r. w tym Ceremonii Otwarcia ESK Wrocław 2016, wernisaży, wystaw, koncertu Ennio Morricone, finału projektu „Jestem Europejczykiem”, projektu Wrocław-Lwów, Festiwalu Jazz nad Odrą, Europejskiej Nocy Literatury, Flow, koncertu Davida Gilmoura, koncertu Singing Europe, II NieKongresu Animatorów Kultury w Lubiążu, Eurokonferencji Fantastyki POLCON, multiwidowiska „Alchemia Światła”, koncertu „Jimek x NOSPR x Miuosh). Wolontariusze wsparli zarówno przygotowania, jak i realizację poszczególnych wydarzeń, pełniąc funkcje informacyjne oraz organizacyjne. Poprzez włączanie wolontariuszy w realizację wydarzeń kulturalnych i społecznych, promowano ideę wolontariatu kulturalnego, zwiększając uczestnictwo mieszkańców Wrocławia, regionu i Polski w działaniach kulturalnych. Dzięki organizacji szkoleń i warsztatów, podniesiono kompetencje kulturowe i społeczne wolontariuszy, wspierając tym samym długofalowy proces budowania kapitału społecznego. Dzięki wspólnym aktywnościom oraz spotkaniom, wolontariusze z różnych grup społecznych zintegrowali się, tworząc aktywne środowisko promujące ideę współdziałania na rzecz miasta oraz lokalnej społeczności. Poprzez angażowanie w wolontariat obcokrajowców i budowanie międzynarodowej grupy wolontariuszy, umacniano dialog międzykulturowy. W dniu 14 marca 2016 r. Biuro Festiwalowe IMPART 2016 odwiedził Ekspert Dobrego Wolontariatu, którego zadaniem było sprawdzenie jakości współpracy z wolontariuszami. Ekspert pozytywnie zweryfikował współpracę, a instytucja otrzymała certyfikat Organizacji Przyjaznej Wolontariuszom. Do końca grudnia 2016 r. w systemie rejestracyjnym dla wolontariuszy, zarejestrowało się 1 400 osób. Są to zarówno osoby niepełnoletnie, licealiści i studenci, jak i osoby pracujące oraz seniorzy (w tym obcokrajowcy).

AIM WROCLAW 2016. Artists' Initiatives' Meetings (AIM) to sieć inicjatyw artystycznych z jedenastu krajów europejskich: Bułgarii, Danii, Finlandii, Niemiec, Łotwy, Litwy, Holandii, Norwegii, Hiszpanii, Szwecji oraz Szwajcarii, łączących w sobie działania edukacyjne z wystawienniczymi. Europejska Stolica Kultury Wrocław 2016 i AIM Network zaprosiły wszystkich twórców i działaczy zainteresowanych niezależnymi inicjatywami artystycznymi (artist-run spaces) na wydarzenie do Wrocławia w 2016 r. Na realizację projektu „AIM Wrocław 2016” składały się dwa główne wydarzenia: spotkania przedstawicieli inicjatyw artystycznych i wystawa prac członków sieci AIM network oraz praca przygotowawcza pod kuratelą przez Galerię Entropia.

Przyływ. Młoda polska sztuka współczesna. Wystawa to efekt konkursu zorganizowanego wspólnie przez Credit Suisse i ESK, by wesprzeć i promować młodych polskich artystów, wykorzystujących w swojej twórczości różne środki artystycznego wyrazu.

Cyber akademia. Głównym celem projektu było podniesienie poziomu kompetencji medialno-informacyjnych u przedstawicieli międzynarodowych kadr kultury, a co za tym idzie zwiększenie atrakcyjności Polski, regionu Dolnego Śląska i Wrocławia na arenie międzynarodowej poprzez zaproszenie uczestników pochodzących także spoza granicy Polski do trzech polskich miast i zaprezentowanie im szerokiej gamy ekspertów, specjalistów oraz bogatej oferty kulturalnej miast Polski (dzięki uczestnictwu w projekcie większość uczestników oraz ich bliskich planuje spędzić swoje wakacje w Polsce, a ich wybory często wykraczają poza sieć miast związanych z realizacją projektu i dotyczą m.in. Poznania, Krakowa lub Trójmiasta).

Miasto przyszłości. Laboratorium Wrocław. Celem projektu było zaangażować artystów, naukowców i mieszkańców i gości Wrocławia w 2016 r. do zmierzenia się z nadchodzącymi wydarzeniami, jak choćby odpowiedzialnością za los nie tylko własny,

ale i całej planety. Tematem projektu, którego kuratorem był Edwin Bendyk, była przyszłość.

MIASTOmovie. Podczas 4. edycji festiwalu MIASTOmovie organizowanego w Kinie Nowe Horyzonty program Miasto Przyszłości/Laboratorium Wrocław wspólnie z Wrocławską Fundacją Filmową zorganizowało pokaz filmu „Slumsy: miasta jutra” oraz towarzyszący mu panel dyskusyjny. Tematyka filmu, jak i samej debaty dotyczyła wizji, której realizacja może stać się częścią naszej - jako mieszkańców miast - przyszłości.

Kościół. Piękno i Kicz - to jeden z projektów aplikacyjnych ESK. Program wydarzeń realizowanych w ramach projektu zakładał organizację wystawy prezentującej najciekawsze koncepcje architektoniczno - urbanistyczne współczesnego kościoła rzymsko - katolickiego, do której materiał ekspozycyjny został pozyskany w drodze międzynarodowego konkursu studialnego, konferencji tematycznych i wystawy wraz z towarzyszącymi im publikacjami.

Stuk, stuk! Co to sztuka? - dla uczczenia obchodów Światowej Stolicy Książki utworzono w ramach wydarzeń specjalnych i poszerzenie ich programu o aspekty związane z literaturą. Do współpracy włączyli się: BraveFestival – Przeciw wypędzeniom z kultury (1-16 lipca 2016 r.), TIFF Festival: Rivers and Roads '2016 (1-11 września 2016 r.), 13. Festiwal Jazztopad (17-27 listopada 2016 r.), American Film Festival (25-30 października 2016 r.).

Komiksofon - zorganizowano cztery edycje Komiksofonu oraz „Jarmark Ilustracji i Komiksu”. „Jarmark Ilustracji i Komiksu” stanowił zakończenie całego sezonu komiksowo - ilustracyjnego we Wrocławiu. Na wydarzenie to przyjechali artyści z Polski: Milena Młynarska, Kalina Agata Jarosz, Ania Smolny, Anna Helena Szymborska, Grzesiek Wróblewski, Sebastian Skrobol, Bartek Kurzok, Konrad Koko Okoński, Marta Konieczny, Justyna Patecka-Lasek, Bogna Rumianowska, Beata Ari Smugaj, Anna Kłosowska, Marta Frej, Igor Wolski, Olga Budzan, Sylwia Wilk, Dominika Kozłowska, Katarzyna Roman, Ann Kozłowski. Jarmarkowi towarzyszyły warsztaty prowadzone przez Justynę Patecką-Lasek przy wsparciu Bogny Rumianowskiej. Tematem warsztatów było „Tworzenie niezwykłych kartek świątecznych w technice akwaforty”.

Forum pisarskie dla dzieci i młodzieży - pod tym szyldem odbył się cykl warsztatów kreatywnego pisania dla zainteresowanych tworzeniem literatury uczniów gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych mieszkających we Wrocławiu i gminach aglomeracji wrocławskiej. Prowadzili je specjaliści w trzech sekcjach tematycznych: proza, poezja i publicystyka literacka. Celem spotkań i zajęć warsztatowych był rozwój umiejętności pisarskich i językowych uczestników, ich zintegrowanie wokół literatury i stworzenie wartościowych tekstów. W trakcie warsztatów uczestnicy spotkali się również z autorami – wybitnymi twórcami literatury dla dzieci, młodzieży i dorosłych.

Zrób sobie książkę. Założeniem projektu „Zrób sobie książkę” było przybliżenie dzieciom i młodzieży procesu kształtowania się i krystalizacji ludzkich pomysłów w niepodważalne dzieło sztuki, jakim jest książka. Pragnęliśmy zwrócić uwagę na to, że sama książka, choć to nie tylko przedmiot, powstaje w równie magicznej, co sacrum – technologicznej przestrzeni profanum. Mieliśmy zatem do czynienia z materia, której oprócz czytania i kontemplowania można dotknąć i powąchać. Celem projektu było zainteresowanie uczestników książkami jako przedmiotami, których produkcja wymaga współpracy specjalistów z wielu dziedzin, a efekt jest wynikiem zarówno zaplanowania całości jak i dopracowania detali. Rozwinięciem programu i naturalną kontynuacją Forum Pisarskiego Dzieci i Młodzieży, w oparciu o program edukacyjny Europejskiej Stolicy Kultury Wrocław 2016 były całoroczne warsztaty literackie dla dzieci, zorganizowane w szkołach i bibliotekach we Wrocławiu.

DZIAŁANIA TWORZĄCE NOWE ŹRÓDŁA KULTURY

Program Wydawniczy Architektura ESK Wrocław 2016 - trwały prace nad następującymi publikacjami: przewodnik architektoniczny „Przed/Po. Architektura Wrocławia XX.XXI”, publikacja popularnonaukowa „Homo Urbis” (dawniej „Homo Urbanus”), publikacja popularnonaukowa „W koncercie metropolii Wrocław i jego architektura na tle miast Środkowej Europy 1871-1918”, broszura albumowa „Proste

Historie”, serie wydawnicze „Wrocławscy Mistrzowie Architektury” i „Wrocławscy wizjonerzy”.

Seria wydawnicza Europejskiej Stolicy Kultury. Program wydawniczy w ramach Europejskiej Stolicy Kultury Wrocław 2016 zakładał wydanie cyklu książek wpisujących się w ogólne założenia merytoryczne programu literackiego i uzupełniających luki na rynku wydawniczym. Przygotowane na najwyższym poziomie merytorycznym, edytorskim i graficznym przez zespoły redakcyjne z wieloletnim doświadczeniem, często w kilku wersjach językowych, zostaną opublikowane w latach 2015–2017. Seria wydanych publikacji będzie też trwałym rezultatem i świadectwem programu literackiego Europejskiej Stolicy Kultury Wrocław 2016.

Wystawy literackie. Najistotniejszym celem projektu realizowanego w latach 2016-2017 było przywrócenie humanistyce jej właściwego miejsca w przestrzeni świata nowych technologii i aby to przedsięwzięcie się udało, praca nad nim musiała przebiegać wielotorowo. Do końca 2016 r. udało się przetestować i uruchomić aplikację Wystawy Literackie, stworzyć film promocyjny w reżyserii Borysa Lankosza, z udziałem Roberta Więckiewicza i Katarzyny Kwiatkowskiej, a także Zygmunta Miłoszewskiego. Muzykę do filmu stworzyła Julia Marcel, nagrywając cover „Like a Rolling Stone” Boba Dylana.

Wrocławski portal literacki. Celem projektu realizowanego w latach 2016-2017 było stworzenie portalu internetowego, który będzie poświęcony literaturze i wydarzeniom literackim, będzie miejscem zbierania informacji i zachęcania do udziału w wydarzeniach oraz przestrzenią wirtualną wymiany myśli humanistycznej. Co bardzo wyjątkowe portal powstanie przy współpracy młodych ludzi, do których jest głównie kierowany. Ponieważ są oni włączeni w proces - podniesie to ich kompetencje oraz wyzwoli aktywność twórczą, a także pozwoli na zapoznanie się z osobami z innych środowisk, przyczyniając się do budowania spójności społecznej.

Książka na widelcu. Projekt „Książka na widelcu” był wzbogaceniem popularnego festiwalu kulinarnego „Europa na widelcu” o aspekt związany z książkami. Miał on na celu zainteresowanie publiczności, która odwiedzała festiwal, czytelnictwem i książkami oraz poszerzenie grona odbiorców festiwalu, również turystów, i tym samym rozwijanie aspektu turystyki kulturalnej, promocji Wrocławia i Polski w Europie. Najważniejszym przedsięwzięciem w ramach Książki na widelcu było wydanie „Wrocławskiej Książki Kucharskiej”. Publikacja ta była próbą opisanie fenomenu, który był istotnym elementem budowania powojennej tożsamości Wrocławia i wrocławian i opierał się na zbieraniu historii i rodzinnej pamięci oraz mieszanii się różnych tradycji kulinarnych mieszkańców miasta, pochodzących z różnych części Polski.

DZIAŁANIA NAGŁAŚNIAJĄCE KULTURĘ, O WYJĄTKOWYM CHARAKTERZE – ODNOSZĄCE SIĘ DO ŚWIĘTA MIASTA

Kwartet Flow. To nazwa czterech największych performatywnych wydarzeń w ramach Europejskiej Stolicy Kultury Wrocław 2016. Łączącym je celem jest opowiedzenie historii Wrocławia jego mieszkańcom, Polsce, Europie i światu. Kwartet Flow składał się z czterech powiązanych ze sobą projektów: MOSTY – 20 czerwca 2016 r., PRZEBUDZENIE. Ceremonia Otwarcia – 17 stycznia 2016 r., FLOW I i II – 11 czerwca 2016 r., NIEBO. Ceremonia Zamknięcia – 16-17 grudnia 2016 r.

Przebudzenie - Ceremonia otwarcia ESK Wrocław 2016. Cztery DUCHY WROCŁAWIA, które pomaszzerowały ulicami Wrocławia z krańców miasta przeszły poniżej wymienione trasy i spotykały się finalnie w Rynku: trasa Ducha wielu wyznań - wymarsz nastąpił z zajezdni "Popowice" przy ul. Legnickiej, trasa Ducha odbudowy - wymarsz nastąpił z zajezdni autobusowej nr VII przy ul. Grabiszyńskiej, trasa Ducha innowacji - wymarsz nastąpił z WOSWL przy ul. Czajkowskiego, trasa Ducha powodzi – wymarsz nastąpił z zajezdni "Dąbie" przy ul. Wróblewskiego. Finał odbył się na Rynku, podczas którego Duchy połączyły się ostatecznie z 5. elementem. Projekt okazał się wielkim sukcesem w kontekście współuczestnictwa rozmaitych grup społecznych i artystów Wrocławia. W projekcie, w ramach zaangażowanych właśnie grup społecznych, pojawili się zarówno animatorzy jak i kreatorzy kultury z całej Polski. Przygotowali oni własne programy artystyczne, które wspaniale wpisały się w wyznaczniki jakimi były ogólne

koncepcje reżyserskie każdej z tras Duchów Wrocławia. Spacer tych ogromnych, zaangażowanych przez artystów konstrukcji faktycznie odzwierciedlił cztery idee współczesnej i historycznej tożsamości naszego miasta. Niebudzącym absolutnie żadnych zastrzeżeń efektem, jaki pragnął uzyskać Chris Baldwin i jednocześnie autor scenariusza i reżyser projektu Przebudzenie, było wciągnięcie niemalże 120 000 Wrocławian, którzy w dniu realizacji – 17 stycznia 2016 r. pojawili się na trasach przemarszu Duchów oraz na finale w Rynku. Przebudzenie pokazało, iż kolejne projekty reżysera realizowane we Wrocławiu również w charakterze widowisk plenerowych, niosą w sobie olbrzymi potencjał na solidaryzowanie się społeczności lokalnej w dostępie oraz udziale w kulturze – a zwłaszcza w sztuce performatywnej.

Flow. Każda z części „Kwartetu Flow” zawierała w sobie przekaz dla miejskiej, krajowej i europejskiej widowni. Jak we wszystkich kwartetach, tak i we FLOW było to dzieło na cztery instrumenty i głosy. LUDZIE: głosy miejskich artystów, których łączą historie z Wrocławiem/Breslau oraz diaspory tego miasta żyjące teraz na całym świecie – głównie w Niemczech, Izraelu, Ukrainie i w Czechach. PRZESTRZEŃ: miejsca publiczne i otwarte przestrzenie, mosty, rzeki, drogi i parki Wrocławia. Zorientowaliśmy się, że wciąż używamy w naszej pracy greckiego pojęcia „palimpsestu” – miejsca lub rzeczy z wieloma jedynie na wprost odkrytymi warstwami. DŹWIĘK I DIZAJN: Nowa muzyka i dizajn zostały rozwinięte jako rezultat zarówno międzykulturowej współpracy jak również celebrowania natury miasta. DRAMATURGIA: Poprzez połączenie ludzi, miejsca i dźwięku/dizajnu – Kwartet Flow przedstawiał historię, która nie redukuje złożoności miasta, ale raczej uświadamia sprzeczności, traumę historyczną i jego niezwykle osiągnięcia. Projekt odkrywał także nadzieje, jakie miasto wiąże z przyszłością. Projekt FLOW adresowany był do szerokiej publiczności, ale także do widzów z Polski oraz całego świata. Odbiorcą i tym samym aktywnym uczestnikiem mógł zostać każdy, kto tego dnia znalazł się w przestrzeni FLOW. Cel został osiągnięty o czym świadczą liczby: 26 prezentacji wydarzeń artystycznych w ramach jednego projektu FLOW; ponad 1 000 realizatorów, artystów, techników, wolontariuszy; ponad 150 000 widzów na obu częściach FLOW; ponad 100 zaproszonych gości z Polski i całego świata reprezentujących m.in. środowiska artystyczne, dyplomację, media zagraniczne i media polskie.

Niebo - Ceremonia zamknięcia ESK Wrocław 2016. Ceremonia Zamknięcia ESK Wrocław 2016 pt. „Niebo” realizowana była – jako jedyny projekt w reż. Chrisa Baldwina – w zamkniętej przestrzeni, którą był prestiżowy budynek Hali Stulecia. Według koncepcji reżysera w finałowej części NIEBA zespół artystyczny zebrał razem wszystkie wątki, które rozwinęły się we wcześniejszych częściach Kwartetu Flow i przedstawił je dwukrotnie (17 grudnia 2016 r.) dla ok. 12 000 osób. Rozmowy z przedstawicielami Hali Stulecia pokazały, iż realnym było zastosowanie głównego pomysłu reżysera, polegającego na użyciu w spektaklu czterech Duchów Wrocławia wraz z 5. Elementem oraz wykonanie w podłożu Hali dwóch symbolicznych „dziur” oraz podziemnego tunelu, które były symbolem ucieczki i przemarsz ludności ze wschodu na zachód w związku z akcją przesiedleńczą jaka miała miejsce we Wrocławiu po zakończeniu wojny. Zatem realizacja scenografii zgodnie z wyżej opisaną ideą pokazała obraz naszego miasta w perspektywie – kiedyś i dziś, natury Europy w chwili, gdy Wrocław kończy kadencję Europejskiej Stolicy Kultury – pewne tematy bowiem stały się znów aktualne. Zadanie jakie postawił przed nami reżyser miało dwojakie znaczenie. „Niebo” było historią trzech pokoleń kobiet, mieszkanek Wrocławia, ucieleśniających niezwykle drogę, jaką przeszło miasto w XX wieku.

Weekend Zamknięcia Europejskiej Stolicy Kultury Wrocław 2016

W związku z zakończeniem programu ESK Wrocław 2016 zorganizowano szereg wydarzeń artystycznych dla mieszkańców Wrocławia, jak również dla gości z Polski i zagranicy. W dniach 16-18 grudnia 2016 r. w ramach projektu pn. „Weekend Zamknięcia ESK Wrocław 2016” przeprowadzono wiele wydarzeń kulturalnych o zróżnicowanym charakterze, np: spektakle i parady. W otwartych przestrzeniach publicznych w różnych punktach Wrocławia zaprezentowane zostały 3 spektakle uliczne nawiązujące do projektów ESK tj. Koalicja Miast (Teatrem Snów z Gdańska), projektów teatralnych (Latający cyrk Kliniki Lalek) oraz Wrocław – Lwów (Kolędniczy ze Lwowa).

Widowisko multimedialne ŚCIEŻKA ŚWIATŁA - multimedialne widowisko oparte o iluminacje, które rozstawiono wzdłuż Bulwaru Dunikowskiego we Wrocławiu.

Koncerty megagwiazd - Ennio Morricone, David Gilmour, Zbigniew Preisner

Zorganizowano Koncerty megagwiazd, zapraszając do współpracy artystów z najwyższego poziomu. Wśród zaproszonych muzyków znaleźli się m.in. Maestro Ennio Morricone, David Gilmour, Leszek Możdżer i Zbigniew Preisner.

Jazz nad Odrą - Światowy Dzień Jazzu. Jazz nad Odrą (JnO), dzięki rozbudowanej formule programowej oraz zainauguowanemu w roku 2016 cyklowi obchodów Światowego Dnia Jazzu UNESCO wzmocnił swoją pozycję muzycznej wizytówki Wrocławia. Ze względu na tytuł Europejskiej Stolicy Kultury Wrocław 2016 środowisko jazzowe Wrocławia postanowiło szczególnie uczcić ten dzień. Stworzony program obejmował m.in.: specjalny koncert w Narodowym Forum Muzyki, spektakl muzyczny w Teatrze Capitol oraz finałowy koncert w Hali Stulecia podsumowujący 52. Festiwal Jazz nad Odrą. JnO pokazał twórczość jazzową w bogatym kontekście kultury polskiej i światowej. Zróżnicowane koncerty oraz występujący w nich światowej sławy artyści zaprezentowali wielość gatunków oraz technik wykonawczych. Widzowie mieli okazję obejrzenia i wysłuchania najwybitniejszych wykonań polskiej i światowej muzyki jazzowej. W ramach festiwalu odbył się otwarty konkurs na Indywidualność Jazzową adresowany do młodych artystów. Podczas 52 edycji JnO odbyły się: 23 koncerty, 4 jam sessions, 2 wydarzenia towarzyszące (wystawa okładek magazynu JazzPRESS oraz wystawa plakatów konkursowych). Światowy Dzień Jazzu to: 38 koncertów, 6 wydarzeń towarzyszących. Łącznie wielbicieli gatunku uczestniczyli w 73 wydarzeniach jazzowych. W przedsięwzięciu JnO i Światowego Dnia Jazzu udział wzięło ponad 400 artystów. Akredytowano 65 dziennikarzy reprezentujących media polskie i zagraniczne. Wśród gwiazd 52. edycji festiwalu wymienić należy: Archie Sheppa, The Cookers, skandynawski projekt A Tribute to Jan Johansson – Jan Lundgren with Mattias Svensson & String Quartet, Nahorny Trio, Koncert Big Bandów na Pergoli przy Hali Stulecia, Jazz na statkach, Urszula Dudziak, Tomasz Stańko i Nils Frahm.

Non Sola Scrpita i Organostrada. Czas letni to muzyka organowa i kolejna, 23. edycja Międzynarodowego Festiwalu Organowego NON SOLA SCRIPTA. Wydarzenie składa się z cyklu koncertów o wyjątkowej formule programowej. Określa ją łaciński tytuł informujący, że nie tylko to, co jest zapisane w tekście lub partyturze nutowej, jest treścią festiwalowych prezentacji. Koncerty festiwalowe, jak co roku, były realizowane w letnie niedzielne wieczory począwszy od 17 lipca do 4 września 2016 r. 23. edycję festiwalu zainauguował projekt specjalny pn. ORGANOSTRADA zaprezentowany w dniu 17 lipca 2016 r. Cykl pięciu koncertów wpisał się w sposób szczególny w wydarzenia muzyczne Europejskiej Stolicy Kultury Wrocław 2016.

Międzynarodowy Festiwal Teatrów dla Dzieci „Dziecinada”. Jesień w BFI 2016, to również czwarta edycja Międzynarodowego Festiwalu Dla Dzieci „Dziecinada” zapisująca się sukcesem medialnym i frekwencyjnym. Idea Międzynarodowego Festiwalu Teatrów Dla Dzieci wyłania się z wiary w to, że aktywne uczestnictwo w kulturze kształtuje, niesie za sobą ogromne możliwości edukacyjne, integracyjne i poznawcze oraz jest nieodzownym elementem rozwoju osobistego i społecznego. W tegorocznej edycji Festiwalu wzięło udział prawie 7 000 widzów, którzy nie byli jedynie biernymi odbiorcami, ale dzięki interaktywnemu charakterowi niektórych wydarzeń stali się twórcami i budują wokół Festiwalu bardzo szczególną wspólnotę. Poprzez zróżnicowane działania teatralne po raz kolejny rozwijano świadomość i wrażliwość społeczną uczestników - zarówno publiczności dziecięcej, jak i dorosłych opiekunów. Wszystko to dzięki zróżnicowanemu programowi, który poza klasycznymi spektaklami scenicznymi zakładał organizację takich, które w szczególny sposób dbały o potrzeby osób z dysfunkcjami lub z utrudnionym dostępem do kultury - czy to ze względów zdrowotnych (warsztaty i spektakle dla niewidomych, głuchoniemych, upośledzonych umysłowo, wizyty w szpitalach), ekonomicznych (darmowy wstęp na widowiska plenerowe oraz niskie ceny spektakli scenicznych) czy społecznych.

WROsound. W grudniu 2016 r. odbyła się 8. edycja festiwalu WROsound, znanego wcześniej pod szyldem Wrocławski Sound. Koncerty odbyły się na dwóch scenach koncertowych Impartu, scenie z Klubie Autograf oraz Barbarze (silent koncert). Festiwal,

który w latach 2009-2013 odbywał się pod nazwą „Wrocławski Sound”, łącznie zaprezentował już przeszło 100 zespołów oraz ponad 120 godzin muzyki granej na żywo. WROsound prezentuje coraz szersze horyzonty muzyczne, uniemożliwiając jednoznaczne określenie rodzaju prezentowanej muzyki. Skład każdego festiwalu wyznacza Odra, która dzięki swojej naturalnej ścieżce wyznacza międzynarodowy kierunek poszukiwań zespołów, kapel czy intrygujących projektów muzycznych. Uczestnicy mieli już okazję wysłuchać twórczości artystów nie tylko z Polski, ale również z Czech i Niemiec.

Capital of Rock. Biuro zorganizowało pierwszą edycję festiwalu Capital of Rock. Gwiazdą wydarzenia była kultowa niemiecka formacja Rammstein. Na Stadionie Wrocław wystąpiła również amerykańska formacja Limp Bizkit. Fred Durst i jego zespół należą do najbardziej energicznych grup koncertowych. We Wrocławiu zagrali po raz pierwszy. Lokalną scenę Capital of Rock reprezentował OCN. Wrocławskie trio ma na swoim koncie siedem uznanych płyt studyjnych i dziesiątki koncertów na największych polskich i zagranicznych scenach. We Wrocławiu usłyszeliśmy także amerykański zespół Red, a także Gojira w zastępstwie za Bullet For My Valentine. Capital of Rock odbył się 27 sierpnia 2016 r. na Stadionie Wrocław.

Alchemia światła. Tauron Dystrybucja wraz z Biurem i Narodowym Forum Muzyki prezentowała niepowtarzalne widowisko - Alchemię Światła na Placu Wolności w dniach 3-4 września 2016 r. Alchemia Światła było to unikalne w skali kraju interdyscyplinarne widowisko multimedialne, łączące nowoczesne sztuki wizualne w postaci trójwymiarowego mappingu ze światłem, muzyką, śpiewem i tańcem na żywo. Alchemia (pierwszy projekt odbył się w Krakowie) opowiedziała o sile muzyki, jej wpływie na kulturę i życie miasta, o różnorodności, mieszanii się kultur, pasji, natchnieniu i przede wszystkim o wolności tworzenia. Wielopoziomowa scena była wykorzystywana nie tylko przez muzyków, ale też akrobatów. W narrację widowiska, w której wzięli udział między innymi Jerzy Stuhr i Agata Buzek, zostały również wplecione maszyny budowlane. Wśród wokalistów znalazła się Urszula Dudziak, Grażyna Łobaszewska, Dominika Barabas oraz reprezentanci Wrocławia Natalia Lubrano i L.U.C. Warstwę muzyczną oraz wizualną zapewnił Zespół Kameralny pod kierownictwem Andrzeja Korzeniowskiego, zespół Wataha Drums, Krakowska Szkoła WuShu oraz Grupa Atelie. Prócz wokalistów i aktorów widowisko stworzyła duża grupa artystyczna, w tym tancerze, akrobaci, parkurowcy i streetartowcy.

Europejskie Nagrody Filmowe (ENF). W dniu 10 grudnia 2016 r. o godz. 20:00 w Sali Głównej Narodowego Forum Muzyki we Wrocławiu odbyła się uroczysta Gala wręczenia 29. Europejskich Nagród Filmowych. Głównym prowadzącym galę był Maciej Stuhr, ceremonia była transmitowana na żywo na cały świat za pośrednictwem telewizji TVN. Biuro współorganizowało Ceremonię przyznania ENF. Ceremonia zgromadziła 1 200 gości z Polski i z zagranicy. Ponadto uczestniczyło w niej ponad 200 dziennikarzy, którzy na żywo relacjonowali przebieg wydarzenia. Organizując tak prestiżowe i medialne wydarzenie Wrocław ugruntował swoją pozycję jako miasto otwarte - w wielkim stylu podkreślając swą rolę jako Europejska Stolica Kultury. Dał się poznać jako ważny ośrodek wspierający oraz propagujący ambitne kino, potrafiące na najwyższym poziomie przyjąć oraz ugościć przedstawicieli świata filmu. Wrocław dzięki organizacji Ceremonii wykorzystał szansę na szeroką promocję polskiej kinematografii i w sposób istotny przyczynił się do zbudowania pozycji miasta, jako kolejnego silnego ośrodka kulturalno-filmowego z Polski na arenie europejskiej. Wrocław na kilka dni stał się sercem europejskiego kina, które zachwyciło nie tylko osoby uczestniczące w wydarzeniu, ale również samych mieszkańców. Dzięki wydarzeniom towarzyszącym, takim jak choćby projekcja filmów nominowanych w Kinie Nowe Horyzonty, wywiad nominowanych gwiazd np. Pierce'a Brosnana, Jeana-Claude'a Carriere, Wima Wendersa z udziałem publiczności, również transmisja na żywo z czerwonego dywanu na telebimie przed NFM oraz transmisje telewizyjne, szerokie grono odbiorców miało możliwość uczestniczenia w tym wydarzeniu i zbliżenia się do kultury co w sposób bezpośredni wpłynęło na wzrost zainteresowania europejskim kinem niekomercyjnym wśród polskiej i europejskiej publiczności. Dodatkowo, w Kinie Nowe Horyzonty zorganizowany został przegląd filmów nominowanych do Europejskich Nagród Filmowych przez Stowarzyszenie Nowe Horyzonty. W ramach przeglądu zaprezentowane zostały wszystkie filmy dotychczas

nagrodzone w kategorii Europejski Film Roku, czyli aż 28 tytułów. Nie odbyła się planowana sekcja polskich akcentów w historii 28 edycji Europejskich Nagród Filmowych, gdyż zdecydowaliśmy się zaprezentować w zamian wszystkie filmy nominowane do tegorocznych Europejskich Nagród Filmowych (łącznie 42 filmy pełnometrażowe, 15 krótkometrażowych i 3 tytuły uświetniające nagrody honorowe). Tym pokazom towarzyszyły liczne spotkania z twórcami, gośćmi kina byli m.in. Jean-Claude Carrière, Lenny Abrahamson, Wim Wenders, Gianfranco Rosi, Ken Loach, Paul Laverty, Pierce Brosnan, Peter Simonischek.

Sztuka szuka IQ. Artyści Wrocławia. Na realizację projektu składało się jedno wydarzenie główne - wystawa - oraz wpisane w jej program wydarzenia towarzyszące - działania edukacyjne - warsztaty, spotkania z artystami oraz oprowadzania kuratorskie. Wystawa zlokalizowana była na czterech kondygnacjach Narodowego Forum Muzyki, wszystkie wydarzenia towarzyszące, realizowane w okresie lipiec - wrzesień 2016 r. miały miejsce w tymże budynku.

Inwazja. Od maja 2015 do końca 2016 r. wrocławskie lotnisko było miejscem działań artystycznych. Cykl prezentacji otworzyła w maju 2015 r. Inwazja wrocławskiego artysty Jerzego Kosałki. Ironiczna instalacja Kosałki przybrała formę sceny rodzajowej, w której eskadry lecących bocianów osiodłanych przez krasniali usiłują wylądować w głównej hali portu lotniczego. Kolejne instalacje, które podróżni mogli oglądać na wrocławskim lotnisku, to Canis Lupus Jakuba Jasiukiewicza, Ursa Maior i Polaris. Lato 2009 Kuby Bąkowskiego oraz Binary Waves belgijskiej grupy LAb(au). Projekt Inwazja poprzez uruchomienie 3 przestrzeni sztuki współczesnej na wrocławskim lotnisku - w hali odlotów, w hali przylotów oraz na zewnątrz terminala - zrealizował cele: aktywizacja i inkluzja przestrzeni publicznej do realizacji artystycznych, a przez to edukacja artystyczna oraz uwrażliwienie społeczeństwa na współczesne formy sztuk wizualnych, w tym promocja prac nawiązujących do polskiej kultury i tradycji („CanisLupus 2016 - Polski Wilk”, „Polaris, Lato 2009” i „Ursa Maior (Wielka Niedźwiedzica), Kopalnia Bobrek Centrum. Bytom”) oraz reaktywnych i interaktywnych projektów artystycznych z pogranicza sztuki i architektury „Binary Waves”. Promocja działań Wrocław ESK 2016 wśród wrocławian oraz odwiedzających Wrocław obcokrajowców, bez znaczenia czy przyjeżdżających do Wrocławia w celach turystycznych czy biznesowych.

Szkło OKoło i Wielkie Żarcie. Szkło OKoło prezentował szeroki przekrój wykorzystania tworzywa: od projektowania przemysłowego, przez szkło artystyczne, aż po eksperymentalne zabiegi z nim związane. Szereg wydarzeń, które składały się na cały program szklarski, miały na celu prezentację ogromnego historycznego dorobku wrocławskiej szkoły, przedstawienie jej aktualnych realizacji na tle światowych trendów, jak też wzbudzenie dyskusji dotyczącej kierunków, w których zmierzają artyści. Na Szkło OKoło składają się trzy projekty: Ceramika i szkło. Obszary sensualne; Wielkie Żarcie; Play with Glass - European Glass Festival.

Międzynarodowy Festiwal Poezji Silesius. Wydarzenie odbyło się w dniach 8-15 maja 2016 r. Festiwal skupił w jednym miejscu i czasie leksykon polskiej poezji współczesnej, był unikatowy na skalę ogólnopolską. Festiwal połączony z edycją specjalną Nagrody Poetyckiej Silesius, na który zaproszone zostały największe polskie festiwale poetyckie: Miasto Poezji z Lublina, Międzynarodowy Festiwal Literatury Europejski Poeta Wolności z Gdańska, Międzynarodowy Festiwal Miłosza z Krakowa i Poznań Poetów. Wszystkie one zaprezentowały we Wrocławiu swoje programy, by ukazać bogactwo światów poetyckich i różne sposoby ich doświadczania. Mieszkańcy Wrocławia mogli spotkać się z wyjątkowymi formami rozmowy i spotkać z poezją, a nasi goście poznać charakterystyczne dla Wrocławia formy jej przedstawiania. W programie Festiwalu znalazło się kilkadziesiąt spotkań autorskich z polskimi i zagranicznymi poetami, panele uniwersyteckich znawców tajników liryki, koncerty muzyczne, lekcje dla gimnazjalistów dające pierwsze zachęty i podpowiedzi, jak obcować z poezją, cykl konwersatoriów krytycznoliterackich dla studentów, warsztaty translatorskie dla młodych tłumaczy pragnących zająć się przekładaniem wierszy, szkolenia dla prowadzących i uczestników Dyskusyjnych Klubów Książki oraz gala wręczenia Wrocławskiej Nagrody Poetyckiej SILESIUS. A oprócz tego działało, specjalne festiwalowe radio internetowe relacjonujące wszystkie wydarzenia festiwalowe (Domowe Radio Studnia Jacka Podsiadły), nocny Hyde

Park poetycki, niekonwencjonalny mecz piłki nożnej „Poeci kontra krytycy”, gra miejska oraz Mistrzostwa Amatorów i Zawodowców Słowa w scrabble’ach i wiele, wiele innych.

Europejska Noc Literatury 2016 oraz i Poczytaj mi Wrocław. Światowa Stolica Książki UNESCO 2016. 23 kwietnia 2016 r. Wrocław przejął od koreańskiego miasta Incheon przyznawany na rok tytuł Światowej Stolicy Książki UNESCO. To niezwykle prestiżowe wyróżnienie miasto uzyskało, jak napisała w liście gratulacyjnym Dyrektor Generalna UNESCO, Irina Bokova, w uznaniu za przygotowanie „wybitnego programu nakierowanego na promocję czytelnictwa wśród szerszej publiczności przez cały rok”. Wrocław – Światowa Stolica Książki – dołączył tym samym do takich miast jak: Madryt, Bangkok, Amsterdam, Buenos Aires czy Toronto. W dniach 22-24 kwietnia 2016 r. odbyła się inauguracja programu. W dniu 22 kwietnia 2016 r. odbył się Wieczór Koreański - wernisaż wystawy i spotkanie z Iwoną Chmielewską wokół książki „Maum”, której pierwsze wydanie ukazało się w Korei i za którą otrzymała prestiżową Bologna Ragazzi Award, nazywaną Noblem literatury dziecięcej. Wieczorem natomiast uroczyste otwarcie Goethe-Institut Pop Up Pavillonu połączone ze spotkaniem z pisarką Olgą Grjasnową i Filipem Springerem, oraz wydarzenia w ramach Miesiąca Lwowskiego: koncert pieśniarki Mariany Sadovskiej i Noc ukraińskiej poezji i muzyki NON STOP. Zostały przygotowane warsztaty i spotkania dla dzieci w Barbarze, odbyło się również spotkanie z wybitnym norweskim autorem kryminałów, Jo Nesbø, a o godzinie 19:00 rozpoczęło Europejską Noc Literatury – wyczekiwane już przez wrocławian wieczorne czytania w nieoczywistych przestrzeniach miasta, gdzie znani polscy aktorzy, autorzy i osobowości świata kultury (m.in. Tomasz Karolak, Bartosz Porczyk, Ewa Skibińska) przeczytali dla tysięcy uczestników fragmenty dzieł Williama Szekspira. Po czytaniach uczestnicy zaproszeni zostali na pojedynek didżejski Agnieszki Szydłowskiej i Michała Nogasia pod hasłem BOOK IS A DJ. Zakład Narodowy im. Ossolińskich uroczystie zainaugurował ekspozycję główną Muzeum Pana Tadeusza a Teatr Ad Spectatores zaprosiło na Ulicę Krokodyli.

Ogólnopolski Zlot Dyskusyjnych Klubów Książki – Literacki Woodstock. W dniach 28–31 lipca 2016 r. przeszło 800 członków Dyskusyjnych Klubów Książki z całej Polski brało udział w panelach dyskusyjnych, spotkaniach z pisarzami i innych literackich wydarzeniach. Głównym punktem programu była gala wręczenia nagród Dyskusyjnych Klubów Książki dla najbardziej poczytnych pisarzy 10-lecia. W kategorii literatury pięknej wyróżnieni zostali ex aequo Jacek Dehnel oraz Wiesław Myśliwski. Jacek Hugo-Bader otrzymał nagrodę w kategorii literatura faktu, natomiast Barbara Kosmowska zwyciężyła wśród autorów dla dzieci i młodzieży. Wszystkie oficjalne i nieformalne rozmowy o literaturze odbywały się w plenerach Wyższej Szkoły Oficerskiej. W przerwach intensywnego programu uczestnicy spacerowali lub odpoczywali na leżakach, otoczeni zielenią i wiekowymi drzewami. Ostatniego dnia Literacki Woodstock opanował wrocławski Rynek. W południe po raz pierwszy zaśpiewany został Światowy Hymn Książki UNESCO. Bez podziału na scenę i widownię, pełni zaraźliwej energii profesjonalni śpiewacy występowali obok amatorów zgromadzonych w różnych miejscach wrocławskiego Rynku. W finałowej scenie wzięło udział ponad 1 000 osób. Po prezentacji hymnu czytelnicy spotkali się z Danutą Wałęsą, która opowiadała o tym, jak zmieniło się jej życie i ona sama po wydaniu autobiograficznej książki „Marzenia i tajemnice”.

AKTYWNOŚĆ NA SCENIE DOLNEGO ŚLĄSKA

Program regionalny Europejskiej Stolicy Kultury Wrocław 2016 obejmował wiele zjawisk kultury Dolnego Śląska w sposób przekrojowy. Działania odbyły się w kilkudziesięciu większych i mniejszych miejscowościach. Wszystkie przedsięwzięcia łączyła jedna cecha – ich celem było rozpoznawanie i rozpamiętywanie Dolnego Śląska, jego historii, wielowątkowej kultury i niezwyklej różnorodności. W regionie odbyły się dwa festiwale: Silesia Art Biennale – poświęcony miejscom i artystom regionu oraz Festiwal Literacki PreTeksty – wędrujący od miasta do miasta ścieżkami literatury. W niezwyklej miejscach Chojnowa, Szczytnej i Nowej Rudy zawitał MoKaPP – Mobilny Katalizator Przestrzeni Publicznej. Młodzi naukowcy i animatorzy podjęli się „Czytania miasta” w Boguszowie-Gorcach, Bogatyni, Dzierżoniowie, Lwówku Śląskim, Obornikach Śląskich,

Wołowie i Bolesławcu. Animatorzy kultury z całej Polski spotkali się na Niekongresie w Lubiążu, a ludzie kultury spotykali się regularnie w Otwartej Grupie Roboczej, by rozmawiać o kulturze małych i średnich miast. W Wałbrzychu powstały „Ściany pokoju,” a w Dusznikach Zdroju wystawa „Paper k”. Ponad sto pomysłów z Dolnego Śląska, które z powodzeniem zostało zrealizowanych opisano w „Spinaczu”.

Spinacz. Wolne pomysły z Dolnego Śląska na rok 2016 i potem. Działanie opiera się koncepcyjnie o publikowanie idei mikroprojektów w formie funkcjonalnych kart mających ułatwiać pracę nauczycielom, bibliotekarzom, instruktorom harcerstwa, instytucjom kultury i animatorom. W 2016 r. przygotowano 120 kart metodycznych do których pozyskano informacje od dolnośląskich animatorów i edukatorów.

MoKaPP (Mobilny Katalizator Przestrzeni Publicznej) w podróży. MokaPP to oryginalny pawilon kulturalny, który od wiosny do jesieni 2016 r. wędrował po Wrocławiu i Dolnym Śląsku. Działania prowadzone w ramach MokaPP-u wraz z Fundacją Promocji Sztuki Transformator podczas kilku tygodni jego obecności w danym miejscu miał zachęcać i mobilizować mieszkańców do współdziałania, wymiany informacji oraz wspólnej pracy nad oddolnymi pomysłami na rzecz ulepszenia otaczającej ich przestrzeni. Projekt kierowany był do społeczności lokalnych wybranych trzech miejscowości Dolnego Śląska o zaburzonym ładzie przestrzennym oraz jednego osiedla Wrocławia.

Niepubliczne strategie ratowania zabytków Dolnego Śląska. Projekt „Niepubliczne strategie ratowania zabytków Dolnego Śląska” jest dedykowany osobom, które poświęcając w różnym stopniu swoje życie, majątek, czas, rodzinę i sprawy zawodowe ratują od zagłady obiekty zabytkowe na Dolnym Śląsku. Zorganizowano konferencję tematyczną z udziałem specjalistów (konserwatorzy zabytków, historycy sztuki) z Polski i Niemiec. Projekt składał się z trzech etapów: Etap I – badawczy; Etap II – edytorski; Etap III – konferencyjny. Projekt realizuje kilka istotnych celów spośród których można wymienić: zwiększenie atrakcyjności Polski, regionu Dolnego Śląska i Wrocławia, podkreślenie bogactwa różnorodności kulturowej w Polsce i Europie, rozwijanie idei turystyki kulturalnej. W dniu 18 września 2016 r. w Świdnicy i Jaworze odbyła się konferencja „Ratownicy”, w której wzięli udział konserwatorzy zabytków, historycy sztuki z Polski i Niemiec.

Żywe obrazy Dolnego Śląska. Projekt filmowo-dokumentacyjny, którego celem jest zatrzymanie w kadrze działań realizowanych na Dolnym Śląsku w ramach Dolnośląskiej Platformy ESK 2016, to filmowa próba udokumentowania oddziaływań ESK 2016 w regionie. Projekt „Żywe obrazy Dolnego Śląska” nawiązuje w swej idei do dworskiej XIX-wiecznej tradycji „żywych obrazów” – rekonstrukcja dzieła malarstwa lub rzeźby, tworzona przy udziale ludzi, przedstawiających postawą, ubiorem, mimiką daną scenę. Praktyka ta była popularna na Dolnym Śląsku. W 2016 r. przygotowano scenariusz filmu, zrealizowano większą część dni zdjęciowych, przygotowano 9 z 14 krótkich form filmowych. Premiera filmu w 2017 r.

Niekongres Animatorów Kultury na SLOT ART Festival w Lubiążu. Wydarzenie o bezsprzecznie ogólnopolskim wymiarze i znaczeniu dla środowiska animatorów kultury w Polsce. Wydarzenie programowane było przez Biuro Festiwalowe Impart 2016, Forum Kraków, Narodowe Centrum Kultury, a współorganizowane ze Stowarzyszeniem Lokalnych Ośrodków Twórczych SLOT. Zrealizowano cele projektu, które prezentują się następująco: promocja dokonań, doświadczeń i metod pracy SLOT ART Festiwalu, jednego z najciekawszych wydarzeń odbywających się na Dolnym Śląsku na terenie zespołu pałacowo-klasztornego w Lubiążu, wśród polskich animatorów kultury, podjęcie szerokiej dyskusji o tożsamości, powinnościach i przyszłości animacji kultury we współczesnej Polsce.

Czytanie Miasta oraz konferencja sieci uniwersytetów z miast ESK – UNECC. Czytanie Miasta był to projekt badawczy i animacyjny realizowany w sześciu wybranych miastach Dolnego Śląska w ramach programu ESK. Działanie zakładało realizację projektu badawczego, seminariów w miastach oraz publikację wyników działań w postaci raportu pisemnego. Zostało zorganizowanych sześć seminariów w miastach Dolnego Śląska objętych projektem, podczas których zostały zaprezentowane wyniki prac dotyczące poszczególnych miast.

Kultura Małych i Średnich Miast – Otwarta Grupa Robocza. Kontynuowano spotkania Otwartej Grupy Roboczej ESK 2016 – Dolny Śląsk, która działa od lipca 2014 r. Przedstawiciele środowisk kultury i środowisk twórczych, przedstawiciele samorządów oraz organizacji pozarządowych, osoby zarządzające instytucjami kultury oraz naukowcy obradowali w czterech grupach: Współpraca – strategia dobra na czasy hossy i bessy; Bariery rozwojowe i ukryte potencjały lokalnych instytucji kultury. Rekomendacje zmian systemowych; Rewitalizacja przez kulturę i dla kultury; Prywatne, społeczne, rodzinne instytucje kultury – kierunki rozwoju. Do każdego z tych tematów został przypisany partner wiodący, który realizuje poszczególne działania.

AKTYWNOŚĆ NA SCENIE OGÓLNOPOLSKIEJ

Koalicja Miast 2016. Do współpracy i tworzenia programu obchodów Europejskiej Stolicy Kultury 2016, Wrocław zaprosił partnerów z całego kraju. To pierwszy projekt w historii ESK, w którym współpracę podjęły miasta, ubiegające się o ten tytuł. W projekcie uczestniczyły Gdańsk, Katowice, Lublin, Łódź, Poznań i Szczecin. Sukcesem konferencji było podpisanie Deklaracji o współpracy przy realizacji projektu Koalicja Miast przez prezydentów miast koalicyjnych. Współpraca miała na celu przede wszystkim prezentacje kulturowe Gdańska, Katowic, Lublina, Łodzi oraz Poznania i Szczecina, skupione na najbardziej charakterystycznych dla nich narracjach miejskich oraz na tym, co stanowi o ich *genius loci*. Wrocław jako Europejska Stolica Kultury 2016 stał się sceną, na której spotkały się pomysły i praktyki z każdego miasta. Inicjatywa ta stwarzała nowe możliwości w zakresie wymiany kulturalnej, promowania lokalnych artystów, tworzenia wspólnych projektów. Wrocław zawitał w sześciu partnerskich miastach z artystyczną prezentacją spektaklu Teatru Ad Spectatores i wystawą plenerową o „wrocławskości” w wierszach Tadeusza Różewicza i pracach grupy Luxus. Wystawa została zaprezentowana w kolejnych miastach Koalicji. Drugim owocem Koalicji Miast jest projekt badawczy zrealizowany przez Uniwersytet Jagielloński, skupiający się na tak zwanym „Efekcie ESK”, czyli analizie długofalowych ekonomicznych i społeczno-kulturowych skutków oraz zmian, jakie wywołał w miastach proces starań o miano Europejskiej Stolicy Kultury 2016 w Polsce. Podjęto współpracę z dr Pawłem Kubickim i dr Bożeną Gierat-Bieroń, których zadaniem było zbadanie efektu ESK na przestrzeni ostatniego dziesięciolecia. Praca badawcza została wydana w postaci publikacji pod patronatem Uniwersytetu Jagiellońskiego. Trzecim celem projektu jest dyskusja o samorządowej odpowiedzialności za kulturę polską. Twórcy Koalicji uformowali Think Tank, który spotykał się w latach 2012-2016, aby wymieniać poglądy i dobre praktyki, dzięki czemu mógł lepiej pracować nad rozwojem kultury w samorządach lokalnych. W efekcie Koalicja Miast stała się realną platformą wymiany doświadczeń, łączącą polskie samorządy i instytucje, przyczyniającą się do podnoszenia kompetencji kadry kultury. W każdym mieście Koalicję Miast realizowano łącząc siły samorządu i kreatorów kultury. Każde miasto wyznaczyło lokalnego operatora kultury – merytorycznego lidera, który został oddelegowany do współpracy z Wrocławiem. Fora problemowe dotyczące kultury w miastach Gdańsk, Łódź, Katowice, Szczecin, Poznań, Lublin odbyły się w okresie lipiec – wrzesień 2016 r. W każdym odcinku Nut Fermentu wystąpiło troje gości - każdy gość śpiewał trzy piosenki, w tym jeden cover innego wykonawcy występującego w tym samym odcinku. W okresie sprawozdawczym odbyło się w tym cyklu dwanaście spotkań - nagrania wszystkich koncertów z cyklu Nut Ferment można oglądać na YouTube i na stronie nutferment.pl. Odcinek trzynasty i czternasty należą do Koalicji Miast. Tworzenie programu Koalicji Miast jest procesem opartym na dialogu i wymaga długiego trwania. Koncentrowano się na roku 2016 jako na swoistej granicy. Rok 2017 natomiast oznacza twardą rzeczywistość - kontynuacja projektu jest konieczna, bo kultura stanowi filar samorządnej Polski. Potrzeba nowych sposobów, by oferta kulturalna dla mieszkańców miast wciąż się rozwijała. Dialog, współpraca, wymiana doświadczeń, poszukiwanie i zgoda na eksperyment służą kreowaniu rzeczywistości, którą powinny zaakceptować lokalne społeczności. Członkowie i organizacje zrzeszone w Koalicji Miast tworzą dziś nieformalną sieć aktywistów, która po 2016 r., dzięki spotkaniom i wymianie doświadczeń zaproponuje nowe spojrzenie na sferę kultury. Szczególnym wydarzeniem

był koncert w dniu 10 lipca 2016 r. składu Miuosh x Jimek x NOSPR na Placu Wolności we Wrocławiu, który był finałem prezentacji Katowic.

Gazeta pisarzy. Projekt miał na celu akcję artystyczną, której przedmiotem było zorganizowanie serii spotkań z pisarzami o uznanym dorobku literackim w redakcjach lokalnych Gazety Wyborczej w ciągu miesiąca poprzedzającego wydanie Gazety Pisarzy oraz jednego dużego spotkania w dniu 22 kwietnia 2016 r. w Warszawie. Podczas spotkań autorskich zaproszeni literaci – ogólnopolsko uznani oraz znani w swoich środowiskach lokalnych pracowali we współpracy z redaktorami nad tekstami dziennikarskimi. Pisarze zaproszeni zostali do komentowania bieżącego życia społecznego. Zmiana tej optyki pozwoliła na ukazanie otaczającego świata w inny sposób, przy użyciu innego języka.

AKTYWNOŚĆ NA SCENIE EUROPEJSKIEJ I ŚWIATOWEJ

Istotą trwałej i udanej współpracy międzynarodowej jest budowanie sieci kontaktów, zaufanych relacji, które owocują partnerskimi projektami. Okres przygotowania do obchodów Europejskiej Stolicy Kultury Wrocław 2016 to dla Biura duża liczba spotkań z partnerami zagranicznymi – od międzynarodowych instytucji kultury po niezależnie działających artystów. Dzięki tym kontaktom i rozmowom rozwinięte zostały relacje, które zaowocowały wspólnymi projektami w roku 2016 i będą kontynuowane w kolejnych latach. Dzięki obchodom Europejskiej Stolicy Kultury Wrocław 2016 możliwe było zaproszenie do Wrocławia wielu prominentnych gości nie tylko ze świata kultury ale także polityki. Projekt Unii Europejskiej przyznawania tytułu Europejskich Stolic Kultury miastom spotyka się z dużym zainteresowaniem także w świecie akademickim oraz na forach międzynarodowych instytucji. Wiąże się to z reprezentacją Wrocławia na licznych konferencjach, gdzie wielkie zainteresowanie wzbudzały różne aspekty przygotowania Wrocławia do obchodów roku kultury, polityka kulturalna Miasta w kontekście nie tylko realizacji dużych eventów ale przede wszystkim angażowania mieszkańców do współuczestnictwa. Najważniejsze konferencje roku 2016 to: Prezentacja Europejskiej Stolicy Kultury Wrocław 2016 na forum EUNIC Brussels, 8 grudnia 2016 r.; Konferencja organizowana przez Fundację EU-Japan Fest w Tokio, 24-26 lutego 2016 r.; Prezentacja programu międzynarodowego realizowanego przez Europejską Stolicę Kultury Wrocław 2016, Polsko - Niemieckie Dni Mediów w Lipsku, 11-12 maja 2016 r.; Prezentacja i dyskusja panelowa pomiędzy kulturą a polityką - A Hope for Europe. Culture, Cities and New Narratives, Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny w Brukseli, 20-21 czerwca 2016 r., Koncerty, spektakle, akcje artystyczne z udziałem wrocławskich artystów odbyły się na głównym placu przy Kursaal oraz na promenadzie nadmorskiej. Zwieńczeniem występów było odegranie i odśpiewanie „Hey Joe” symultanicznie z gitarzystami na wrocławskim Rynku dzięki telemostowi pomiędzy Wrocławiem i San Sebastian. Zakończenie obchodów Europejskiej Stolicy Kultury w San Sebastian miało także wrocławski wymiar – odbył się tam w terminie 16-20 grudnia 2016 r. Festiwal Polskiego Tańca i Teatru „Z Polski”. Celem festiwalu było podkreślenie wartości tańca i teatru jako uniwersalnego języka oraz podkreślenie podobieństw w sposobach rozumienia sztuki performatywnej. Tematem przewodnim było hasło „współpraca i pokój”. Wielkim osiągnięciem we współpracy międzynarodowej było zrealizowanie licznych projektów partnerskich z Japonią. Projekty miały miejsce w 2015 i 2016 r. i zrealizowane zostały w obszarze sztuk wizualnych w tym fotografii, teatru i tańca, muzyki, a także tradycyjnych sztuk japońskich jak shodo, rakugo czy jiutamai. Dzięki Fundacji EU-Japan Fest ponad 20 kreatorów kultury z Wrocławia wyjechało na wizytę studyjną do Japonii, dzięki czemu liczne projekty poświęcone Japonii nabrały jeszcze silniejszego i bardziej autentycznego przekazu. Największym nowym przedsięwzięciem mającym u podstaw wymianę między miastami był cykl wydarzeń zrealizowanych pomiędzy Berlinem a Wrocławiem - wymianą kulturalną zrealizowaną w 2016 r. Fundacja Zukunft Berlin we współpracy z Wrocławiem jako Europejską Stolicą Kultury oraz licznymi partnerami ze świata kultury, polityki, gospodarki, nauki i sportu zwrócili uwagę na aktualne, a zarazem częściowo głęboko historycznie zakorzenione związki pomiędzy Wrocławiem a Berlinem. Liczne wydarzenia w ramach Wrocław - Berlin 2016 jak

interaktywna instalacja LUNETTA, In Between Festivals, Pociąg Kultury pomiędzy Berlinem a Wrocławiem, wystawy, noce klubowe, Pop Up Pavillony, koncerty, filmy i rozmowy były okazją do przeżywania Stolicy Kultury w obu miastach. Współpraca między Wrocławiem a Berlinem nie kończy się w 2016 r. Zapoczątkowane projekty i rosnąca sieć kontaktów zachęciły partnerów z obu krajów do kontynuacji wspólnych działań. Europejskie Stolicy Kultury ostatnich 12 lat założyły nieformalną sieć współpracy zwaną ECOC Family. W ramach sieci odbywają się regularnie dwa spotkania rocznie, które służą przede wszystkim sieciowaniu osób zaangażowanych w realizację projektu ESK a także dzieleniu się wiedzą i doświadczeniem, gdyż wiele problemów można sprowadzić do wspólnego mianownika i dyskutować o nich z ekspertami od Norwegii po Malte. W ramach ECOC Family złożono w 2016 r. dwa wnioski do Kreatywnej Europy – wniosek o wsparcie wizyt studyjnych dla najmłodszych pracowników biur oraz bardzo obszerny 4-letni wniosek na profesjonalizację sieci ECOC Family.

Program rezydencji artystycznych A-i-R Wro. Program powstał z myślą, aby artystom z Dolnego Śląska dać możliwość rozwoju i tworzenia za granicą, a artystom z zagranicy – na Dolnym Śląsku. Tylko w 2016 r. 105 rezydentów zrealizowało we Wrocławiu, regionie i w Europie swoje autorskie projekty – prowadzili badania i warsztaty, pisali, przygotowywali koncerty i wystawy. Program A-i-R Wro, współtworząc z lokalnymi instytucjami i organizacjami ofertę rezydencyjną, stał się też platformą umożliwiającą współpracę na poziomie lokalnym i międzynarodowym dla ponad 60 podmiotów. Realizując 3 edycje konkursu na organizację rezydencji, dał możliwość kolejnym podmiotom spróbowania swoich sił w tej dziedzinie. Wsparcie sektora kultury oraz jego profesjonalizacja to również jeden z celów A-i-R Wro. Wymiana doświadczeń, podtrzymywanie i nawiązywanie kontaktów są bowiem istotne zarówno dla uczestników rezydencji, jak i dla ich organizatorów, stąd w programie „A-i-R Wro Talks” – spotkanie, które zgromadziło ponad 20 przedstawicieli ośrodków rezydencyjnych w Europie.

Program rezydencji dla tłumaczy i twórców. Zostało zrealizowane przez Biuro i Kolegium Europy Wschodniej im. Jana Nowaka-Jeziorańskiego. Przeprowadzony wśród tłumaczy i twórców nabór na rezydencje skierowany został do literatów z Europy Środkowo-Wschodniej, do udziału w nim zaproszeni zostali pisarze, tłumacze, krytycy literaccy z 24 krajów takich jak: Albania, Armenia, Austria, Azerbejdżan, Białoruś, Bośnia i Hercegowina, Bułgaria, Chorwacja, Czechy, Estonia, Gruzja, Litwa, Łotwa, Macedonia, Mołdawia, Niemcy, Polska, Rosja, Rumunia, Serbia, Słowacja, Słowenia, Ukraina, Węgry. Na rezydencje przyjętych zostało 8 osób. Twórcy to reprezentanci 3 krajów – Litwy, Ukrainy i Federacji Rosyjskiej, są uznani w środowisku literackim, nasz kraj odwiedzili w większości nie po raz pierwszy, angażując się w działalność różnych stowarzyszeń, fundacji i innych organizacji związanych z kulturą polską, co pozwoliło na skuteczną budowę relacji także na tym polu. Realizacja projektu została podzielona na 3 tury rezydencyjne, co sprzyjało wymianie doświadczeń oraz wzmocnieniu kontaktów przez obcujących ze sobą w jednym miejscu pisarzy. Przyniosło to także efekt w postaci nawiązywanych między nimi relacji twórczych, które sprzyjać będą powstawaniu nowych projektów.

Book Aid. Światowy Hymn Książki. Próba generalna Hymnu Książki wykonana publicznie została po raz pierwszy we Wrocławiu 30 lipca 2016 r., kolejne wykonanie 22 kwietnia 2017 r., zabrzmiał on wtedy na całym świecie w kilkudziesięciu językach równocześnie. Muzyka do hymnu skomponowana została przez jednego z najwybitniejszych współczesnych polskich kompozytorów – Jana Kantego Pawluśkiewicza. Aranżację muzyczną na potrzeby obecnego wykonania przygotował Łukasz Bzowski. Z amatorami wystąpili chórzyci w ramach projektu Singing Europe pod opieką artystyczną Agnieszki Franków-Żelazny. Próba Światowego Hymnu Książki została profesjonalnie nagrana wieloma różnymi technikami i środkami. Z zebranego materiału przygotowany i wyprodukowany został klip, który w kolejnych okresach sprawozdawczych będzie narzędziem służącym do zachęcania kolejnych miast i krajów, do włączenia się w ogólnoświatowe wykonanie zaplanowane na dzień 22 kwietnia 2017 r. Zapis próby generalnej będzie emitowany w różnych mediach - będzie promował Wrocław i zwiększał jego rozpoznawalność jako Światowej Stolicy Książki UNESCO i miasta, w którym powstał Światowy Hymn Książki. Klip można obejrzeć na stronie www ESK

Wrocław 2016 oraz na kanale Youtube. Wykonanie Światowego Hymnu Książki było częścią Literackiego Woodstocku – Zlotu Dyskusyjnych Klubów Książki, który odbył się we Wrocławiu w dniach od 27 do 31 lipca 2016 r. Jednocześnie w ciągu 2016 r. trwały prace przygotowawcze do głównego wykonania hymnu – wydarzenia planowanego na dzień 22 kwietnia 2017 r. Prowadzone były rozmowy z potencjalnymi tłumaczami hymnu na języki obce, a także instytucjami mogącymi zorganizować uroczyste odśpiewania hymnu poza Wrocławiem. Do końca roku przetłumaczono Hymn na 12 języków – angielski, niemiecki, francuski, hiszpański, baskijski, ukraiński, czeski, kaszubski, litewski, romski, rosyjski i rumuński. Rozpoczęto także przygotowania do produkcji kolejnej próby Hymnu Książki. Projekt promowany był w telewizji w programie Xsięgarnia. Rozpoczęto także emisję wideo w mediach, która kontynuowana będzie w roku 2017.

Program translatorski. Program był narzędziem kluczowym dla promocji polskiej literatury i pisarzy w Europie i na świecie poprzez inspirowanie i wspieranie przekładów literatury polskiej na języki obce, a także wydań polskiej literatury za granicą, ze szczególnym uwzględnieniem twórczości autorów z Wrocławia i Dolnego Śląska.

Photography Never Dies. Historia i przyszłość fotograficznego medium. Wystawa, jeden z najmocniejszych punktów na planie wystaw w roku 2016, miała na celu przybliżyć odwiedzającym historii fotografii, która nie kończy się wraz z schyłkiem XX wieku i końcem ery fotografii analogowej, ale jest kontynuowana w erze rewolucji cyfrowej nadążając za zmianami technologicznymi i społecznymi. Wystawa jest symboliczną opowieścią o narodzinach fotografii, jej ewolucji oraz wartościach, jakie kryją się w naturze samego medium. Projekt przybrał formę metaforycznej ilustracji historii fotografii na przełomie 177 lat jej istnienia. Zarówno ekspozycja jak i towarzyszący katalog nie są analizą o charakterze encyklopedycznym czy historycznym, ale przede wszystkim refleksją na temat roli fotografii w naszym życiu

Eduardo Chillida. Brzmienia. Wystawa Eduardo Chillida. Brzmienia formalnie otworzyła program sztuk wizualnych realizowany w ramach Europejskiej Stolicy Kultury Wrocław 2016. Dlatego jej otwarcie zaplanowane zostało na 15 stycznia 2016 r. Wystawa odniosła duży sukces frekwencyjny i medialny. Zobaczyło ją ponad 8 000 osób, nie tylko z Wrocławia, ale z innych miast Polski i z zagranicy podkreślając tym samym atrakcyjność oferty programowej ESK 2016 i wrocławskich muzeów i galerii. Wystawa wzbudziła zainteresowanie społeczności w skali Europy oraz wzmocniła współpracę pomiędzy Wrocławiem a San Sebastian.

Wystawa Krzysztofa Gierałowskiego w San Sebastian. Ważnym wymiarem współpracy z bliźniaczą stolicą kultury była prezentacja fotografii Krzysztofa Gierałowskiego, którą można było oglądać od 2 sierpnia do 1 października 2016 r. Galerią goszczącą prace była galeria ARTEKO w San Sebastian. Kolekcja Krzysztofa Gierałowskiego wpisuje się w powstałą w starożytności tradycję tworzenia galerii sławnych ludzi, realizowanych w różnego rodzaju mediach i wciąż na nowo definiowanych w kolejnych epokach. „Indywidualności polskie” to ich współczesna wersja, stworzona za pomocą fotografii, tocząca dyskusję nie tylko z dziełami minionych stuleci, ale przede wszystkim polemizująca z tradycjami w obrębie samego medium. Partnerem wystawy był Instytut Polski w Madrycie.

BASK 2016. BASK powstał jako platforma dialogu między Wrocławiem a San Sebastian, siostrzanymi Europejskimi Stolicami Kultury 2016. W 2016 r. na miejsce realizacji projektu została wybrana dawna biblioteka Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu. Sercem projektu BASK był cykl warsztatów i akcji miejskich prowadzonych przez polskich i baskijskich artystów, animatorów kultury i znawców baskijskiego obszaru kulturowego. Razem z uczestnikami wspólnie podjęto próby interpretacji kultury baskijskiej, jej sprzeczności i tajemnic, korzystając przy tym z różnorodnych narzędzi edukacyjnych i artystycznych. Podczas imprezy można było spotkać artystów z Kraju Basków, a także zobaczyć efekty rezydencji polskich twórców, którzy mieli okazję pracować w San Sebastian. Działała również scena muzyczna, do występów w jej ramach zostali zaproszeni artyści polscy i baskijscy. Dokładnie dwie baskijskie dj'ki Las Marines Diskajarzaileak oraz dwóch polskich dj'ów Zambon i Mal. Występy Las Marines zaplanowano na wszystkie trzy dni projektu, a polskich muzyków na 02 lipca 2016 r.

Wystawa Młodej Ukraińskiej Sztuki Współczesnej. Wystawa "Stopień zależności. Kolektywne praktyki młodych ukraińskich artystów 2000–2016" badała zjawisko współdziałania i formowania się środowisk artystycznych. Stanowiła przykład tego, co w kolektywnej sztuce ukraińskiej najciekawsze. Sztukę ukraińską we Wrocławiu reprezentowało ponad 25 grup artystycznych zza wschodniej granicy. Poświęcona była działaniom na czterech płaszczyznach: współdziałaniom jednorazowym/krótkotrwałym, stałym współdziałaniom kolektywnym, współpracom wynikającym z kształtowania się środowisk artystycznych i fenomenom współdziałania zespołu jako takiego. Kuratorem projektu jest Open Group – jeden z najbardziej znanych artystycznych kolektywów z Ukrainy, który pokazał zjawisko współpracy od środka. Formację tworzą czterej młodzi artyści – Yuriy Biley, Anton Varga, Stanislav Turina, Pavlo Kovach. Grupa została założona w 2012 r. Od tego czasu zyskała uznanie i rozgłos na kulturalnej mapie Ukrainy i sąsiednich państw. W 2015 r. kolektyw Open Group był laureatem głównej nagrody PinchukArtCentre oraz brał udział w Biennale Sztuki w Wenecji w ramach narodowego pawilonu ukraińskiego.

Współpraca środowisk literackich i czytelniczych Lwowa i Wrocławia. W pierwszym półroczu 2016 r. działania koncentrowały się na spotkaniach i przygotowaniach do współpracy, zaproszeniu bibliotekarzy oraz organizacji ich pobytu i programu wizyty w Polsce.

Eurokonferencja. Działania i prace merytoryczne związane z tym projektem zmierzały do kompleksowej prezentacji wybitnego polskiego pisarza Stanisława Lema i jego twórczości na arenie międzynarodowej, a tym samym podkreślenia bogactwa i różnorodności polskiej literatury oraz zintensyfikowania wymiany kulturalnej w obszarze literatury. Organizacja Eurokonferencji poświęconej Stanisławowi Lemowi w czterech różnych miastach (Lwów, Barcelona, San Sebastian, Wrocław), zaproszenie międzynarodowych gości, sieciowanie ich i publikowanie wystąpień przyczyniło się do wzmacniania sektora kultury.

OSTRALE weht ODER – Artyści z Drezna we Wrocławiu. Celem projektu było zacieśnienie współpracy Wrocławia poprzez Europejską Stolicę Kultury Wrocław 2016 z Dreznem. Cel został w pełni zrealizowany poprzez wspólną organizację wystawy, która była prezentacją współczesnej sztuki niemieckiej we Wrocławiu w Browarze Mieszczańskim, w jej ramach zaprezentowano malarstwo, fotografię, instalacje dźwiękowe, świetlne, wideo i sztukę performatywną. Współorganizatorem była OSTRALE Zentrumfürzeitgenössische Kunst z Drezna. Wybrano łącznie 64 artystów i artystki, których 58 dzieł zostało zaprezentowanych podczas wrocławskiej wystawy.

Organizacja tak ważnego wydarzenia jak ESK 2016 niosła ze sobą wielką odpowiedzialność, aby wypełnić powierzone zadanie jak najlepiej należało stworzyć program innowacyjny i wielowątkowy – jednym słowem eksperymentalny oraz dać mieszkańcom i turystom wiele możliwości i sposobów uczestnictwa w wydarzeniach. Pracowali nad nim kuratorzy ESK Wrocław 2016 i pracownicy BF Impart 2016. Efektem tej pracy był zbilansowany program, który kładł równy nacisk na wydarzenia animacyjne i społeczne, jak te służące nagłaśnianiu kultury, a także mnóstwo małych działań zrealizowanych po rozstrzygnięciu konkursów, np. na mikroGRANTY ESK, rezydencje artystyczne czy w ramach Wrocławskiego Programu Wydawniczego. Oprócz tego zorganizowano wydarzenia o wyjątkowym, uroczystym charakterze – zazwyczaj w plenerze, które z założenia miały się odbyć tylko raz w historii miasta, np. Przebudzenie (120 000 uczestników), działania z zakresu międzynarodowej dyplomacji kulturalnej. Obok i wraz z tworzeniem ESK Wrocław 2016 realizowano zadania związane z otrzymanym przez Wrocław kolejnego zaszczytnego tytułu Światowej Stolicy Książki UNESCO, zorganizowano wydarzenia kulturalne w przestrzeniach: Barbarze, Domku Miedziorzynika i na scenach IMPARTU oraz otworzono nową prestiżową przestrzeń galeryjną na Dworcu Głównym PKP. Zadania te przeplatać się będą w sprawozdaniach konkretnych projektów. Łącznie zoorganizowano wydarzenia ESK Wrocław 2016, które od czerwca 2015 r. (inauguracji programu) przyniosły 5 200 000 uczestników, 100 000 publikacji i newsów w Polsce i za granicą oraz ponad 2 000 wolontariuszy. Ekwiwalent medialny szacuje się na ponad 100 000 000 zł. Ewaluację oraz badania wokół ESK

prowadziły, pod różnymi aspektami, trzy ośrodki akademickie: Uniwersytet Wrocławski, Uniwersytet Jagielloński i Uniwersytet Warszawski.

ZADANIA REALIZOWANE BEZPOŚREDNIO PRZEZ WYDZIAŁ KULTURY

MECENAT

W otwartych konkursach ofert oraz naborach ofert dofinansowano 72 projekty oraz kontynuowano 14, z których najważniejsze to:

- XXVI Festiwal Piosenki Młodzieżowej „KAROLEK” 2016,
- „koRepetycje muzyczne” – kontynuacja,
- X Jubileuszowy Festiwal „Wieczory organowe u Bożej Opatrzności”,
- Wieczory Tumskie,
- XVIII Festiwal Kultury Żydowskiej "Simcha",
- Cykl koncertów „Wieczory Lisztowskie” we Wrocławiu,
- XIV Ogólnopolski Przegląd Młodych Wokalistów - Debiuty 2015,
- Koncerty Hawdalowe,
- XXV Międzynarodowy Festiwal Maj z Muzyką Dawną,
- IV Festiwal Piosenki Poetyckiej "Pieśniarze Niepokorni",
- 7. Koncert na Tekach,
- Muzyka Młodego Wrocławia,
- Wieczory Złotnickie,
- Energia Dźwięku 10,
- Muzyczne Spotkania Kultur "PAX ET BONUM PER MUSICAM – XIII Międzynarodowy Festiwal i Imprezy Towarzyszące”,
- Wrocławski Festiwal Gitarowy GITARA+,
- Ethno Jazz Festival,
- XX FESTIWAL MUZYKI KAMERALNEJ WIECZORY W ARSENALE,
- Wrocław Industrial Festival,
- 3-Majówka 2016,
- Avant Art Festival,
- XIV Edycja Przeglądu Sztuki Survival,
- prowadzenie działalności kulturalnej w wyremontowanych (w ramach projektu europejskiego) oficynach przy ul. Roosvelta 5a i przy ul. Jagiellończyka 10a,
- prowadzenie teatru „Pieśń Kozła”,
- Brave Festival,
- Brave Kids,
- prowadzenie teatru Ad Spectatores,
- Międzynarodowy Festiwal Artystów Ulicznych BUSKERBUS,
- Międzynarodowy Festiwal Filmowy Nowe Horyzonty,
- Festiwal Filmu Amerykańskiego,
- Kino Nowe Horyzonty,
- współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie edukacji kulturalnej dzieci i młodzieży (Stowarzyszenie „Trampolina”, Fundacja „Kairos”, Fundacja „Dzielnica Wzajemnego Szacunku Czterech Wyznań”),
- Gabinet Kultury Współczesnej Wrocławia w Dziale Dokumentacji Życia Społecznego Zakładu Narodowego im. Ossolińskich,
- prowadzenie Centrum Edukacji Historycznej „Konspira”,
- prowadzenie działalności społecznej i kulturalnej w Ośrodku Działań Społeczno-Kulturalnych „Piast”.

DOFINASOWANE INICJATYWY KULTURALNE

Wydanie płyt CD:

- „W Dobrą Stronę” - zespół Sen,
- Płyta Krzysztofa Kamana i Wojciecha Konikiewicza,
- „What a wonderful world.Tribute to Louis Armstrong”,
- „Kuba Stankiewicz – The Music of Henryk Wars”,

- „Yarosh Organ Trio” autorskie kompozycje Przemysława Jarosza,
- „Tomasz Wendt Behind the Strings”,
- „Wrocławskie Spacery”;

Promocja kultury, dialog międzykulturowy, upowszechnianie literatury, działalność edukacyjna:

- Dzień otwarty w Centrum Ukraińskiej Kultury i Rozwoju,
- II edycja Międzynarodowego Festiwalu CHOROS Wrocław 2016,
- IV europejski Festiwal Piosenki Esperanckiej,
- Dzień Judaizmu w Kościele Katolickim Archidiecezja Wrocławska,
- współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie edukacji kulturalnej dzieci i młodzieży (Stowarzyszenie „Trampolina”, Fundacja „Kairos”, Towarzystwo Kultury Czynnej,
- Gabinet Kultury Współczesnej Wrocławia w Dziale Dokumentacji Życia Społecznego Zakładu Narodowego im. Ossolińskich,
- współpraca z Radami Osiedli m.in. działania Stowarzyszenia Artyści na Bruku na Ołtaszynie; dofinansowanie festynu z okazji 750-lecia Widawy,
- prowadzenie nieodpłatnej działalności kulturalnej, edukacyjnej i artystycznej, skierowanej do dzieci, młodzieży i seniorów w dwóch oficynach na terenie zrewitalizowanego Nadodrza. Kontury Kultury i OKAP to miejsca prowadzone przez fundacje: Kilo Kultury i OK, Art., których działania skoncentrowane są na integrację społeczną,
- działalność Centrum Edukacji i Kultury Żydowskiej w Synagodze Pod Białym Bocianem (Fundacja Bente Kahan), polegająca na: organizacji spotkań z twórcami, artystami, wykładowcami – autorytetami działającymi na rzecz przeciwdziałania stereotypom i przywracania pamięci o historii i dziedzictwie, wystawieniu spektakli dla szkół podstawowych i ponadpodstawowych – spektakle edukacyjne pokazujące żydowską historię i tradycję, historię Wrocławia i Breslau, organizacji spektakli i koncertów otwartych dla publiczności – spektakle i koncerty organizowane dla upamiętnienia ważnych dni (np. Dzień Pamięci o Ofiarach Holokaustu), zorganizowanie Dni Wzajemnego Szacunku – upamiętniające wydarzenia Nocy Kryształowej; głównym punktem obchodów jest Marsz Wzajemnego Szacunku, wystawy na II emporze Synagogi (min. 4 wystawy w roku), realizacji festiwalu Lato w Synagodze pod Białym Bocianem – cykl koncertów odbywających się w letnie niedziele – artyści prezentują dorobek różnych kultur, różnorodność muzycznych stylów,
- zorganizowanie obchodów 80. rocznicy urodzin Natalii Gorbaniewskiej, na które złożyły się: założenie strony internetowej w języku polskim i rosyjskim poświęconej Natalii Gorbaniewskiej i jej związkom z Wrocławiem, spotkanie przy tablicy pamiątkowej (Rynek-Ratusz 7/9), wieczór poetycki (25 maja 2016 r.), Klub „Proza”, Przejście Garncarskie, Rynek: czytanie wierszy Natalii Gorbaniewskiej w wykonaniu aktorów szkoły teatralnej, odczytanie listu Jefima Sławinskiego do Natalii Beszenkowskiej o przyczynach pojawienia się polonofilstwa wśród rosyjskiej inteligencji, wspomnienia Igora Biełowa, Pietra Mitznera, występ poetycko-muzyczny Andreja Chadanowicza, pokaz dokumentalnego filmu Natalii Beshenkowskiej,
- zorganizowanie we Wrocławiu „Dni pamięci Natalii Gorbaniewskiej”, czyli uroczystych obchodów trzeciej rocznicy śmierci wybitnej rosyjskiej poetki, obrończyni praw człowieka, działaczki społecznej, tłumaczki literatury polskiej na język rosyjski, wieloletniej przewodniczącej wrocławskiej nagrody literackiej „Angelus”. W ramach zadania odbył się cykl spotkań i konferencji z udziałem najważniejszych osób związanych ze społeczną, polityczną i artystyczną działalnością Natalii Gorbaniewskiej. Do Wrocławia przyjechali jej synowie z rodzinami, weterani ruchu dysydenckiego w ZSRR, weterani polskiej „Solidarności”, znani intelektualiści z Rosji, Ukrainy, Białorusi, USA, Niemiec, Wielkiej Brytanii, Francji,
- Czwartki Literackie. Spotkanie z literatami (Stowarzyszenie Pisarzy Polskich) – kontynuacja tradycji cotygodniowych spotkań pisarzy z czytelnikami,
- działalność wydawnicza, popularyzatorska i artystyczna Stowarzyszenia Kulturalno-Artystycznego RITA BAUM.

Współpraca ze związkami kombatanckimi, święta państwowe, rocznice:

- obchody Święta Niepodległości 11 Listopada – ceremoniał wojskowy i państwowy został wzbogacony Radosną Paradą Niepodległości,
- organizowanie odczytów, prelekcji, spotkań i pokazów o tematyce historycznej, społecznej i zdrowotnej dla środowiska kombatanatów i innych organizacji pozarządowych oraz dla młodzieży szkolnej (Światowy Związek Żołnierzy AK).

Współpraca z Województwem Dolnośląskim:

Dolnośląski Konkurs Filmowy, przyznano dofinansowanie następującym filmom:

- filmy fabularne:
 - Pokot, reż. Agnieszka Holland (Studio Filmowe TOR) – 250 000 zł,
 - Wieża, jasny dzień, reż. Jagoda Szalc (Studio Filmowe INDEKS) – 100 000 zł,
 - Niemy, reż. Bartosz Konopka (Otter Films) – 400 000 zł,
 - Double Ironman, reż. Łukasz Palkowski (Iron Films) – 400 000 zł,
 - Żużel, reż. Dorota Kędzierzawska (KID FILM) – 300 000 zł;
- filmy dokumentalne:
 - Pokolenia, reż. Janusz Zaorski (Studio Filmowe Kronika) – 130 000 zł,
 - Pionierzy, reż. Krzysztof Kunert (Rokam Media) – 70 000 zł,
 - Głowa Orfeusza, reż. Tomasz Orlicz (Wrocławskie Przedsiębiorstwo Hala Ludowa) – 50 000 zł;

W 2016 r. Wrocław Film Commission (WFC) udzieliła (w różnym zakresie) pomocy 40 producentom polskim i zagranicznym, którzy realizowali i zamierzają realizować filmy w regionie. WFC w szerokim zakresie wspierała polskich producentów, m.in. tych, którzy otrzymali wsparcie finansowe dla swoich filmów z funduszy X Dolnośląskiego Konkursu Filmowego w 2016 r., przy poszukiwaniu lokacji oraz uzyskiwaniu pozwoleń na realizację zdjęć, a także pośrednicząc w kontaktach z lokalnymi władzami i przedstawicielami lokalnej administracji publicznej. W związku z otrzymywanymi zapytaniami odnośnie lokacji, WFC nawiązała współpracę z producentami m.in. ze Stanów Zjednoczonych, Wielkiej Brytanii, Niemiec, Indii czy Korei, odpowiedzialnymi za realizację zarówno filmów fabularnych i dokumentalnych jak i programów telewizyjnych czy interaktywnych.

Przygotowano również w Dolnośląskim Centrum Filmowym 12 premier filmów dofinansowanych poprzez Dolnośląski Konkurs Filmowy w latach ubiegłych, których organizacja miała na celu aktywizowanie lokalnej branży filmowej i tworzenie platformy wymiany myśli na temat aktualnie powstających we Wrocławiu i na Dolnym Śląsku filmów:

- „Osso moje Osso” (film dokumentalny), J. Strękowski: 23 lutego, godz. 20:00,
- „Letnie przesilenie” (film fabularny), M. Rogalski: 21 kwietnia, godz. 19:00,
- „Szukamy życia w grobach” (film dokumentalny), P. Lachmanna: 26 kwietnia, godz. 20:00,
- „Jak uratować mamę” (film animowany, wcześniejszy tytuł: „Złote krople”), D. Zduńczyk, M. Męczkowski: 30 maja, godz. 18:00 – z udziałem dzieci ze Stowarzyszenia Pomocy Dzieciom i Ich Rodzinom w Szczególnie Trudnej Sytuacji Życiowej „ISKIERKA” we Wrocławiu oraz ze Specjalnych Ośrodków Szkolno-Wychowawczych we Wrocławiu (ul. Parkowa) i Skoroszowicach (pow. strzeliński),
- „Braciszek Karel” (film dokumentalny), K. Krauze: 6 czerwca, godz. 20:00,
- „Sługi boże” (film fabularny), Mariusz Gawryś: 13 września, godz. 19:00,
- „Bitwa wrocławska” (film dokumentalny), B. Januchta: 15 września, godz. 19:00,
- „Wołyń” (film fabularny), W. Smarzewski: 29 września, godz. 18:00,
- „Za niebieskimi drzwiami”, M. Palej: 4 listopada, godz. 18:00 – z udziałem dzieci ze Stowarzyszenia Pomocy Dzieciom i Ich Rodzinom w Szczególnie Trudnej Sytuacji Życiowej „ISKIERKA” we Wrocławiu oraz ze Specjalnych Ośrodków Szkolno-Wychowawczych we Wrocławiu i Skoroszowicach,
- „Tłumacz koni”, J. Popkiewicz-Kurzawa: 22 listopada, godz. 19:00,
- „Kosarewicz. Ktoś kto widzi lepiej”, K. Wierzbiański, 15 listopada, godz. 18:00,
- „Pokolenia”, J. Zaorski: 12 grudnia, godz. 19:00.

Opracowano koncepcję i nawiązano współpracę miasta Wrocław jako Światowej Stolicy Książki UNESCO 2016 z Konakry w Republice Gwinei – Światową Stolicą Książki UNESCO 2017.

Powołano do życia **Wrocławskiego Programu Wydawniczego**: inicjatywa finansowana ze środków Miasta, ma na celu wspieranie twórczości związanej z Wrocławiem i Dolnym Śląskiem. Wrocławski Program Wydawniczy skierowany jest do wydawców książek i czasopism. Celem Wrocławskiego Programu Wydawniczego jest propagowanie wartościowej literatury nie mieszczącej się w ramach rynku komercyjnego. Kluczowe dla realizacji celów Programu będą publikacje autorstwa twórców Dolnego Śląska i związane tematycznie z Dolnym Śląskiem, pojmowanym również szerzej, jako części Europy Środkowej. Wsparcie finansowe w ramach Programu kierowane będzie przede wszystkim do wydawców, którzy prócz wartościowych tekstów gwarantować będą stabilny potencjał organizacyjny oraz wysoki poziom edytorski i redaktorski realizowanych publikacji. W ramach Wrocławskiego Programu Wydawniczego na 2016 r. dofinansowanie otrzymało 30 czasopism i książek

Noc Muzeów 2016

W wydarzeniu wzięło udział 85 instytucji, które odwiedziło łącznie ponad 110 000 osób.

STYPENDIA ARTYSTYCZNE PREZYDENTA WROCŁAWIA

Na rok szkolny i akademicki 2016/2017 złożono 208 wniosków stypendialnych, z tego 125 wniosków muzycznych, 23 wnioski taneczne, 34 wnioski plastyczne, 27 wniosków teatralnych. Przyznano, 155 stypendia, w tym:

- 19 stypendiów całorocznych dla uczniów – w wysokości 300 zł miesięcznie,
- 27 stypendiów całorocznych dla studentów – w wysokości 400 zł miesięcznie,
- 6 stypendiów całorocznych na studia zagraniczne w wysokości 600 zł miesięcznie,
- 103 stypendia jednorazowe w kwotach od 600 do 3 000 zł.

NAGRODY

Prezydent Wrocławia ufundował:

- nagrodę miesięcznika „Odra” dla Małgorzaty Szejnert - za wybitne dokonania w dziedzinie reportażu,
- dla laureatów Nagrody WARTO w ramach plebiscytu „Gazety Wyborczej”:
 - Karina Marusińska, sztuki wizualne,
 - Piotr Przybyła, literatura,
 - Małgorzata Gorol, teatr,
 - Paulina Skibińska, film,
 - Zawartko/Piasecki, muzyka.

Wrocławska Nagroda Teatralna i Muzyczna 2016

28 listopada 2016 r. w Narodowym Forum Muzyki odbyły się dwunasta edycja Wrocławskiej Nagrody Teatralnej i siedemnasta edycja Wrocławskiej Nagrody Muzycznej. Podczas Gali wystąpił zespół Zawartko/Piasecki.

Laureatem Wrocławskiej Nagrody Teatralnej został Bartosz Porczyk za znakomitą kreację aktorską w „Dziadach” Adama Mickiewicza w reż. Michała Zadary w Teatrze Polskim we Wrocławiu.

Laureatami Wrocławskiej Nagrody Muzycznej w muzyce rozrywkowej został Paweł Piotrowicz za znakomitą monografię ważnego zjawiska z historii kultury Wrocławia, czyli za tom „Wrocławska Niezależna Scena Muzyczna 1979-1989”, natomiast w muzyce poważnej Takeo Nakajima – za doskonały projekt akustyczny sal koncertowych Narodowego Forum Muzyki i jego skuteczną realizację.

Wrocławska Nagroda Poetycka Silesius – IX Edycja

Wyróżnienie i promocja najważniejszych dzieł i twórców polskiej poezji. Nagrodę stanowią statuetka SILESIUS autorstwa Michała Staszczaka i czek na kwotę: 100 000 zł za całokształt twórczości, 50 000 zł za książkę roku, 20 000 zł za debiut roku. W 2016 r. przyznano nagrody SILESIUSA:

- za całokształt twórczości – Julianowi Kornhauserowi,
- w kategorii „za debiut” – Aldonie Kopkiewicz za tomik poezji „Sierpień”,
- w kategorii „książka roku” – Barbarze Klickiej za tomik poezji „Nice”.

Literacka Nagroda Europy Środkowej Angelus – XI Edycja

Najważniejsza nagroda w dziedzinie twórczości prozatorskiej opublikowanej w języku polskim. Nagroda jest przyznawana corocznie pisarzom pochodzącym z Europy Środkowej. Nagrodę stanowi czek na 150 000 zł oraz statuetka autorstwa Ewy Rossano. Laureatem w 2016 r. został Varujan Vosganian (Rumunia) za powieść „Księga szeptów”. Zorganizowano też spotkanie autorskie z pisarzami nominowanymi do nagrody.

ŚWIĘTO WROCŁAWIA 18-26 czerwca 2016 r.

Na działania w ramach obchodów święta 24 czerwca 2016 r. w dniu imienin patrona miasta złożyły się msza święta w intencji mieszkańców Wrocławia, uroczysta sesja Rady Miejskiej Wrocławia w salach Ratusza. Wzorem lat ubiegłych konkurs na plakat artystyczny święta oraz wystawę pokonkursową przeprowadzono przy współpracy z Akademią Sztuk Pięknych. Plenerowa wystawa prac laureatów konkursu zaprezentowana została na ul. Świdnickiej. Z najważniejszych propozycji programowych należy wymienić:

- WrocLove Fest – koncert m.in. – Golec Uorkiestra, Zakopower, Enej, Kapela ze wsi Warszawa, Boban Marković Orchestra, Bollwood Masala Orchestra, Jewish Monkeys, O.S.T.R., MESAJAH,
- koncerty zespołów mniejszości narodowych i etnicznych „Kalejdoskop Kultur – IX Festiwal Mniejszości Narodowych i Etnicznych”,
- Art of Improvisation Festiwal – międzynarodowy projekt poświęcony sztuce improwizowanej,
- Festiwal Kultury Kresowej,
- Festiwal Podwodny Wrocław,
- Noce Kościołów - seria koncertów i wykładów,
- spektakle Bajkobusu,
- Festiwal Wysokich Temperatur.

Obchodom święta towarzyszyły różnorodne imprezy plenerowe, spektakle, festyny oraz wystawy, klubowe koncerty organizowane przez miejskie instytucje kultury i Rady Osiedla (ponad 50 imprez).

Głównymi patronami medialnymi święta była TVP Wrocław, Gazeta Wrocławska oraz Radio Wrocław i Radio RAM oraz portal Kreatywny Wrocław. W ramach kampanii reklamowej informacje promujące wydarzenia artystyczne oraz o programie święta zamieszczała Gazeta Wyborcza i nadawało na swojej antenie Radio Wrocław i Radio Ram. Wydrukowano po 300 sztuk plakatu artystycznego i afisza programowego oraz 3 000 ulotek reklamowych, kolportowanych na imprezach oraz za pośrednictwem różnych instytucji.

Miejskie tablice pamiątkowe – zlecono wykonanie i zorganizowano uroczystości odsłonięcia tablicy pamiątkowej poświęconej 27 Wołyńskiej Dywizji Piechoty Armii Krajowej na budynku kościoła pw. św. Maksymiliana Marii Kolbego przy ul. Horbaczewskiego 20 we Wrocławiu. Zainstalowano tablicę pn. „Katyń...od zapomnienia” na skwerze Katyńskim we Wrocławiu. Zainstalowano tablicę poświęconą pracownikom czterech wrocławskich zakładów pracy: Pilmetu, Aspy, Hydralu i Polaru, uczestnikom protestu w czerwcu 1976 r. Zorganizowano uroczystość nadania nazwy ks. Roberta Spiske skwerowi przy skrzyżowaniu ulic B. Prusa i ks. kard. S. Wyszyńskiego.

DZIAŁALNOŚĆ MIEJSKICH INSTYTUCJI KULTURY

Biuro Festiwalowe IMPART 2016

Równoległe z realizacją programu ESK 2016 realizowały swą działalność Scena IMPARTU i Teatru Piosenki, w ciągu całego roku miały miejsce liczne imprezy: koncerty, wystawy, spektakle, spotkania autorskie itp. Zrealizowano około 200 imprez w ramach Teatru Piosenki, Wrocławskiego Teatru dla Dzieci oraz pomysłów autorskich pionu

producenckiego. Z ogromnym sukcesem od ponad roku, grana jest własna produkcja, spektaklu akrobatyczno-tanecznego „Prometeusz” z udziałem aktorów/akrobatów w reżyserii Kamila Przybosia. W roku 2016 powstała nowa w współprodukcji z PPA sztuka pt. Pożegnanie z Bogiem, która jest obecnie grana na scenie BF Impart. W listopadzie BFI 2016, jak co roku, był producentem wykonawczym XV Radosnej Parady Niepodległości. Zgodnie z tradycją, 11 listopada wrocławianie całymi rodzinami spotkali się w centrum Miasta, by oddać hołd bohaterom walk o odzyskanie niepodległości oraz wziąć udział we wspólnym pochodzie, manifestując w ten sposób przywiązanie do chlubnej historii. W uroczystych obchodach 98. Rocznicy Odzyskania Niepodległości wzięli udział przedstawiciele władz województwa i miasta, kombatancki, mieszkańcy Wrocławia, a przede wszystkim uczniowie wrocławskich szkół. W obchodach tego święta, na wrocławskim Rynku udział wzięło kilka tysięcy osób. Finał Parady miał miejsce w tym roku na pl. Wolności. Na scenie zaprezentowała się orkiestra policyjna Komendy Wojewódzkiej we Wrocławiu, z którą wspólnie mieszkańcy Wrocławia śpiewali kolędy, koncert piosenek Jana Pietrzaka mogliśmy usłyszeć w wykonaniu uczniów XVII LO im. A. Osieckiej we Wrocławiu. Był pokaz sprzętu ratownictwa medycznego, pożarowego oraz WOPR-u. Wiele atrakcji przygotowanych było w „Miasteczku harcerskim” ZHR - prezentacja działalności, pokazy sprawnościowe, konkursy itp. Każdy z przybyłych na pl. Wolności miał możliwość zrobienia sobie zdjęcia z różnorodnym rekwizytami związanymi z tym świętem. W ramach bieżącej działalności w salach Impartu odbyły się m.in. koncerty Michała Bajora, Starego Dobrego Małżeństwa, Urszuli, Gaby Kulki, Kroke, SBB, Aloszy Awdiejewa, spektakl Teatru Polonia z Warszawy pt. „Boska”, w kawiarni Autograf dwa razy w miesiącu odbywały się spotkania jazzowe i bluesowe. W ramach Teatru Piosenki odbywają się co miesięczne prezentacje młodych talentów laureatów ogólnopolskich festiwali piosenki artystycznej i aktorskiej. Celem cyklu pt. „Przed premierą” jest możliwość pokazania się młodych wykonawców przed szerszą publicznością. Młodzi artyści z cyklu „Przed premierą” wzięli udział w koncercie pt. Europejczycy. W grudniu 2016 r. obył się 50. Jubileuszowe spotkanie „Przed premierą”, na którym wystąpiła wraz z zespołem pierwsza wykonawczyni tego cyklu Beata Banasik, która promowała swoją pierwszą autorską płytę pt. „Bea”. Ponadto cyklicznie w ramach Teatru Piosenki grany jest kultowy spektakl Leningrad, który gromadzi tłumy publiczności. W roku 2016 na scenie Teatru Piosenki wystąpili artyści prezentujący piosenki aktorskie. Dla młodszej publiczności zagrany został spektakl muzyczny HIP Hop Chopin poświęcony życiu i twórczości Fryderyka Chopina. W ramach Teatru Piosenki odbyła się premiera spektaklu muzycznego Opera matematyczna „Paradoksalny rozkład sfery”, poświęcony wybitnym matematykom lwowskich i wrocławskich.

NARODOWE FORUM MUZYKI IM. WITOLDA LUTOSŁAWSKIEGO (NFM)

W 2016 r. w NFM 204 koncertów wysłuchało 114 793 odbiorców. Ponadto w organizowanych przez instytucję festiwalach wzięło udział 42 810 widzów a innych przedsięwzięciach 33 633 odbiorców.

Od początku 2016 r., **NFM Filharmonia Wrocławska** wzięła udział w 18 koncertach:

- symfonicznych koncertach repertuarowych, zorganizowanych przez Narodowe Forum Muzyki w siedzibie zespołu, Sali Głównej KGHM:
- symfonicznych, zorganizowanych przez Narodowe Forum Muzyki w ramach prowadzonych przez instytucję festiwali bądź cykli koncertowych,
- wyjazdowych - koncertach symfonicznych, zorganizowanych we Wrocławiu przez zewnętrznych partnerów, w tym w koncercie inauguracyjnym otwarciu programu Europejska Stolica Kultury Wrocław 2016 oraz w organizowanym w ramach wydarzeń Europejskiej Stolicy Kultury koncercie Davida Gilmoura, Leszka Możdżera oraz Zbigniewa Preisnera (25 czerwca 2016 r.).

W 2016 r. orkiestra **Leopoldinum** wykonała 38 koncertów w tym: w ramach prestiżowego Kurt Weill Festival w Dessau w Niemczech (retransmitowany w Deutschland Radio), w ramach Rossini Gala, koncerty w ramach festiwalu Pablo Casals Festival we Francji, na festiwalu Wratislavia Cantans, w ramach Jazz Fever, na Leo Festiwalu, w ramach wydarzenia „Pod prąd”, w Berlińskiej Filharmonii, w Warszawie w ramach

promocji nagrania z Deborah Brown Quartet i Sylwestrem Ostrowskim, w Düsseldorfie w Tonhalle.

Wrocławska Orkiestra Barokowa wykonała łącznie 15 koncertów. W roku 2016 **Chór NFM** zrealizował plany artystyczne obejmujące zarówno koncerty jak i nagrania płytowe. Chór dał 5 koncertów podczas festiwalu Klara w Brukseli, Singing Europe i Wratislavia Cantans we Wrocławiu oraz wystąpił na scenie ze światowej sławy zespołami – Il Giardino Armonico oraz z Budapest Festival Orchestra. Chór wziął także udział w nagraniach z Gabrieli Consort & Players oraz Il Giardino Armonico. Od stycznia do grudnia 2016 r. Chór Chłopięcy NFM zrealizował łącznie 50 inicjatyw artystycznych, w tym: koncerty chóralne, koncerty edukacyjne, koncerty w ramach 51. Międzynarodowego Festiwalu Wratislavia Cantas, 1 spotkanie rekrutacyjno-organizacyjne dla grupy przygotowawczej, 2 przesłuchania rekrutacyjne w Szkołach Muzycznych. Ponadto Chór Chłopięcy pracował według stałego harmonogramu zajęć, które odbywają się w każdą środę i sobotę miesiąca w Centrum Edukacyjnym. Są to zajęcia m.in. z emisji głosu, solfeżu, prób chóru oraz warsztatowe. Poza koncertową działalnością istotnym celem Chóru stało się zorganizowanie poza NFM atrakcyjnych spotkań edukacyjnych dla dzieci. Chór Chłopięcy poprzez koncertowanie w szkołach podstawowych, przedszkolach, kościołach, domach dziecka oraz domach opieki społecznej chce promować muzykę chóralną oraz przy okazji przeprowadzić rekrutację zainteresowanych młodych ludzi do chóru oraz na zajęcia muzyczne organizowane w Centrum Edukacyjnym. Repertuar każdego z koncertów jest dobrany stosownie do grupy wiekowej. Koncerty dla młodzieży poprzedzają spotkania, podczas których odbiorcy mogą zadać pytania naszym chórzystom oraz wziąć udział w zajęciach z emisji głosu prowadzonych przez nauczycieli Chóru Chłopięcego. Dodatkowo organizowane są warsztaty wokalne członków Chóru Chłopięcego w celu integracji, rozwoju wrażliwości muzycznej, pogłębienia wiedzy na tematy chóralistyki, emisji głosu, solfeżu. Chór Chłopięcy jest zespołem składającym się z chłopców z różnych środowisk społecznych. Przez cały rok prowadzony jest nabór do Chóru Chłopięcego w NFM, m.in. poprzez współpracę z wrocławskimi placówkami, w tym szkołami powszechnymi i o profilu muzycznym. Dzięki wsparciu dofinansowania Fundacji PZU i przeprowadzonych koncertów edukacyjnych nastąpił znaczny wzrost liczby chłopców w rekrutacji do grupy początkującej Chóru. Obecnie grupa koncertująca liczy 29 osób, natomiast grupa przygotowawcza 45.

FESTIWAL MUSICA POLONICA NOVA (MPN) Jubileuszowa 30. edycja Festiwalu odbyła się w dniach 8–16 kwietnia 2016 r. Mottem festiwalu był fragment Romantyczności Adama Mickiewicza: „Czucie i wiara silniej mówi do mnie niż mędrca szkiełko i oko”. Program festiwalu stanowił próbę odpowiedzi na odwieczny dylemat, co w muzyce jest bardziej wartościowe, komunikatywne, dla niej właściwe – przekazywanie emocji, przeżycie, zmysłowy odbiór dźwięków i ich uporządkowań czy też logiczna konstrukcja, forma, korzystanie z najnowszych zdobyczy nauki i techniki. W tak postawione ramy wpisuje się zarówno cykl oper cybernetycznych opartych na opowiadaniach Stanisława Lema (Bajki robotów), jak i bardziej „klasyczne” pod względem podejścia do materiału muzycznego kompozycje. Podczas 30. edycji MPN wystąpili m.in.: Orkiestra Muzyki Nowej, defunensemble, LUX:NM, Cellonet, Kuba Badach, Adam Bałdych, Musiques Nouvelles, NFM Filharmonia Wrocławska i Benjamin Shwartz. W sumie mogliśmy posłuchać 54 wykonawców na 11 koncertach, 23 światowych premier oraz 3 utwory po raz pierwszy wykonane w Polsce.

FESTIWAL MUSICA ELEKTRONICA NOVA 19–22 maja 2016 r., Wrocław WZRASTANIE/GROWING - specjalna edycja festiwalu TAURON Musica Electronica Nova 2016 pod tytułem Wzrastanie była wielkim sukcesem i pozwoliła przedsięwzięciu wpisać się w kalendarz najważniejszych wydarzeń artystycznych w Polsce. Program festiwalu został zbudowany wokół idei rodzenia się i powstawania, którą jednoznacznie pokazała instalacja Jeana-Luca Hervé, zmieniająca część betonowego placu przed NFM w rosnącą razem z muzyką zieleń. Instalacja ta była powiązana z koncertem najślynniejszego zespołu specjalizującego się w wykonywaniu muzyki współczesnej, paryskiego Ensemble Intercontemporain, założonego w 1972 r. przez Pierre’a Bouleza. Koncert (21 maja 2016 r.) był wydarzeniem szczególnym – podczas wieczoru ten wyjątkowy, a występujący dopiero drugi raz w Polsce zespół, dokonał prawykonania zamówionego

przez siebie utworu znakomitej wrocławskiej kompozytorki, cieszącej się w tej chwili już światową sławą Agaty Zubeł. Obok niego zabrzmiały kompozycje wielkiego Edgara Varèse i od lat cenionego na świecie Yana Maresza. Na festiwalu byli obecni dziennikarze oraz reporterzy z Francji, Niemiec, Litwy, Polski i Chin. Przyjazd do Wrocławia dyrektora IRCAM – Centre Pompidou, Franka Madlenera, zacieśnił dotychczasową współpracę NFM z paryskim instytutem badań nad dźwiękiem. Program TAURON I MEN wzbudził też duże zainteresowanie uczestników 63. Międzynarodowej Trybuny Kompozytorów i Europejskiego Forum Muzyki odbywających się w tym samym czasie w NFM. Rozpoczęty dzień wcześniej czterodniowy cykl sesji Kina Dźwięku również cieszył się dużym zainteresowaniem publiczności. Uzyskany przez Wrocław tytuł Europejskiej Stolicy Kultury 2016 podsunął temat przewodni tegorocznej odsłony projektu: dźwiękowe portrety miast. Do udziału w projekcie: Kino Dźwięku, który towarzyszy festiwalowi od wielu już edycji, zostali zaproszeni kompozytorzy z wielu stron Europy, dzięki czemu publiczności zostały zaprezentowane dźwiękowe obrazy Warszawy, Krakowa, San Sebastian, Barcelony, Berlina, Paryża, Oslo, Tallinna, Wilna oraz oczywiście muzyczny portret Wrocławia. Pokazy dźwiękowe na placu przed budynkiem NFM instalacji Germination, pokazu autorstwa Jeana-Luca Hervé i Magdaleny Subocz realizowane wielokrotnie w trakcie festiwalu, za każdym razem spotykały się z gromkim aplauzem dzieci i dorosłych. W programie festiwalu znalazły się: koncerty, instalacje, warsztaty dla dzieci, spotkania z artystami, wykłady, sesje akustyczne. W festiwalu wzięło udział prawie 200 artystów (wykonawców i kompozytorów). Publiczność usłyszała 20 prawykonań polskich w tym 6 zamówionych specjalnie przez festiwal premierowych kompozycji.

LEO FESTIWAL Na przełomie maja i czerwca 2016 r. odbył się po raz ósmy Leo Festiwal. Z założenia jest to Festiwal różnorodności dziedzin sztuki, kultury, nowych miejsc koncertowych, publiczności i perspektyw. Jednym z głównych wątków jest praca z dziećmi, a w 2016 r. zamówieniem kompozytorskim była opera dziecięca Michała Ziółkowskiego z librettem Justyny Skoczek. Mali soliści przygotowani przez Małgorzatę Podzielny osiągnęli sukces i zebrali najwyższe noty po wykonaniu tego wokalnokatorskiego dzieła. Zainteresowanie publiczności było tak duże, że przedstawienie zostanie powtórzone w 2017 r. W innych koncertach Leo Festiwalu połączono sport, taniec, śpiew i film. Leo Festiwal skupia się na łączeniu ze sobą ludzi, a Wrocław to prawdziwa stolica kultury - jego historia wskazuje na wpływy kulturowe z całej Europy. W 2016 r. Festiwal zaprosił sportowców, tancerzy i muzyków. Koncert - Festival du corps był wyrafinowanym połączeniem treningu i muzyki jakim jest taniec i balet. W finale balet Die Geschöpfe des Prometheus do muzyki Beethovena w choreografii Rose Breuss z wizualizacjami video. We wszystkich koncertach jako gospodarz gościom towarzyszyła NFM Leopoldinum Orkiestra Kameralna.

FESTIWAL JAZZTOPAD Jazztopad - to festiwal jazzowy realizowany od trzynastu lat. Cechą rozpoznawczą listopadowego festiwalu są prawykonania utworów zamawianych przez festiwal, a także projekty stwarzające młodym artystom możliwość prezentacji przed liczną publicznością, menedżerami i krytykami muzycznymi z całego świata. Jazztopad wyróżnia także współpraca z odległymi zakątkami świata, z koreańskim Jarasum International Jazz Festival, japońskim Tokyo Jazz Festival, tureckim Akbank Jazz Festival, a od zeszłego roku z najważniejszymi na jazzowej mapie świata miejscami w Stanach Zjednoczonych. Stałym punktem Jazztopadu, który cieszy się wielkim zainteresowaniem publiczności są jazzowe poranki dla dzieci w cyklu Jazz Morning Kids, organizowane przy współpracy z Kinem Nowe Horyzonty, oraz koncerty w mieszkaniach prywatnych. W roku 2016 Jazztopad, odbywający się w ultranowoczesnych salach koncertowych Narodowego Forum Muzyki, był jeszcze bardziej wyjątkowy – festiwal był częścią programu Europejskiej Stolicy Kultury. 13. edycja odbyła się pod znakiem światowych premier i kompozycji dedykowanych Wrocławowi i zespołom NFM. Wśród premier znalazły się: kompozycja Jasona Morana "Wind", Wayne'a Shortera oraz Marcina Maseckiego. W programie pojawili się też: Hugh Masekala, Ricardo Gallo, The Necks oraz muzyczne smaki Węgier i Japonii. Koncerty miały miejsce przede wszystkim w salach Narodowego Forum Muzyki. Wykonawcy wystąpili również w prywatnych mieszkaniach oraz w Klubokawiarni Mleczarnia – w ramach jam sessions.

łącznie odbyło się: 11 koncertów w NFM, 6 koncertów w mieszkaniach, 8 jam session, 4 panele dyskusyjne, 1 warsztat. W ramach koncertów zaprezentowało się 18 zespołów – 108 wykonawców.

JAZZ I MUZYKA ŚWIATA - w ramach cyklu „Jazz i Muzyka Świata” widownia NFM ma okazję zakosztować najwyższej klasy muzyki jazzowej oraz etnicznej, wykonywanej przez uznanych na świecie artystów, m.in. takich jak Dave Holland, Mulatu Astatke czy Glenn Kotche. Wiele z zapraszanych gwiazd jazzu i World Music gości we Wrocławiu lub Polsce po raz pierwszy, więc ich przyjazd stanowi wyjątkową okazję dla koneserów tych gatunków muzycznych na doświadczenie muzyki na żywo.

FESTIWAL NOWOROCZNY NFM BASSEM AKIKI Motyw tematyczny I Edycji: „Zainspirowany Wiedeń – Wiedeń inspiracją”. Patrząc wstecz przez pryzmat historii muzyki, można łatwo zauważyć, że nikt nie uczynił muzyki tanecznej bardziej popularną, niż wiedeńscy kompozytorzy, a w szczególności rodzina Straussów. Rozwinęli muzykę wiejską, taneczną do rangi arcydzieł doniosłych w historii muzyki, którymi nawet wyższe sfery mogły się cieszyć. Z początkiem stycznia 2016 r. 1. edycja Festiwalu Noworocznego NFM przedstawiła słuchaczom muzykę wiedeńską w świetle jej źródeł i pierwszych inspiracji, które łączyły się z folklorem. Muzyka orkiestrowa podczas trzech wyjątkowych i różnorodnych koncertów spotkała się ze śpiewem, tańcem i filmem, pokazując bogaty wachlarz repertuaru: od folkloru do broadwayowskiego musicalu i hollywoodzkiej muzyki filmowej, sercem wszystkiego była muzyka wiedeńska.

WRATISLAVIA CANTANS Międzynarodowy Festiwal Wratislavia Cantans im. Andrzeja Markowskiego należy do najbardziej prestiżowych europejskich festiwali prezentujących dzieła muzyki poważnej. Powstał w 1966 r. z inicjatywy wybitnego polskiego dyrygenta Andrzeja Markowskiego. Założeniem programowym Festiwalu była prezentacja wielkich dzieł wokalnoinstrumentalnych od okresu średniowiecza po muzykę współczesną. Założeniem organizacyjnym było rozmieszczenie festiwalowych wydarzeń w salach koncertowych oraz zabytkowych wnętrzach Wrocławia i Dolnego Śląska. 51. edycja Festiwalu - „Europa Cantans” odbyła się w dniach 3-18 września 2016 r., stanowiła część obchodów Europejskiej Stolicy Kultury, stąd program festiwalu skupiony został wokół wielkich dzieł wokalnoinstrumentalnych znaczących dla historii muzyki europejskiej. Autorem koncepcji programowej jest włoski dyrygent i instrumentalista Giovanni Antonini, od 2013 r. pełniący funkcje dyrektora artystycznego Wratislavia Cantans. Wykonane zostały m.in. następujące utwory: Ludwig van Beethoven IX Symfonia d-moll op. 125, Johann Sebastian Bach Pasja wg św. Jana BWV 245, Wolfgang Amadeus Mozart Msza C-dur KV 317 „Koronacyjna”, Johann Sebastian Bach Pasja wg św. Mateusza BWV 244, Dymitr Szostakowicz XIII Symfonia b-moll „Babi Jar” op. 113, Heinrich Ignaz Franz von Biber Missa Salisburgensis.

W tegorocznej edycji festiwalu wystąpiło: 10 orkiestr w tym English Baroque Soloists pod dykcją Sir John Eliota Gardinera i Silasa Woolstona. NFM Filharmonia Wrocławska pod dykcją Andreyka Boreyko, Kammerorchester Basel pod dykcją Giovanni Antoniniego, NFM Leopoldinum pod dykcją Hartmuta Rohde, Wrocławska Orkiestra Barokowa pod dykcją Jarosława Thiela, B’Rock pod dykcją Andreasa Speringa, Academia Montis Regalis pod dykcją Alessandro de Marchi, Collegium 1704 pod dykcją Vaclava Luksa, Orkiestra Festiwalowa pod dykcją Andrzeja Kosendiaka oraz Orkiestra Suzuki pod dykcją Antonio Mosca i Małgorzaty Podzielny, 8 chórów w tym Chór Męski Opery i Filharmonii Podlaskiej, Chór NFM, Le Mystere des Voix Bulgares, Coro Maghini, Collegium Vocale 1704, Monteverdi Choir, Chór Chłopięcy NFM, Chór „Con Brio”, 8 zespołów w tym Ensemble Artaserse, Vox Luminis, Huelgas Ensemble, Minguet Quartett, la fonte musica, Włoski zespół instrumentów barokowych, Xesperion XXI, Il Giardino Armonico, 61 solistów w tym m.in. Philippe Jaroussky, Mark Padmore, Giovanni Sollima, Paolo Pandolfo, Mikhail Petrenko, Kristian Bezuidenhout, Alina Ibragimova, Andrea Inghisciano, Carlo Allemano, So Young Sim, Hanna Herfurtner, Lydia Teuscher oraz uczestnicy 41. Kursu Interpretacji Muzyki Oratoryjnej i Kantatowej (21 osób). W ramach kontynuacji cyklu „Muzyczne Skarby Biblioteki Uniwersyteckiej we Wrocławiu”, którego idea jest odkrywanie i upowszechnianie bezcennych dzieł muzycznych zgromadzonych w zbiorach Biblioteki Uniwersytetu Wrocławskiego, w zabytkowej Sali Wielkiej Ratusza zorganizowany został koncert „Afetti Musicali”. Na festiwalu nie zabrakło również

kompozycji współczesnych m.in. wykonane zostały: Zan Tontemiquico Mikołaja Góreckiego, Et Lux Wolfganga Rihma

L'Apocalypse Arabe 1 Samira Odeh-Tamimi And Thou Must Suffer Annelies Van Parys Last Minute! – piosenka na chór dziecięcy i orkiestrę smyczkową Michała Moca. Ważnym punktem 51. edycji była część edukacyjna, realizowana poprzez cykl lekcji mistrzowskich osnutych wokół tematu improwizacji z udziałem znakomitych instrumentalistów: Kristiana Bezuidenhouta (pianoforte), Andrei Inghisciano (barokowe instrumenty dęte), Giovanniego Sollimy (wiolonczela) oraz Paolo Pandolfo (viola da gamba). Pod hasłem „Młodzi Mistrzowie” odbyły się 4 koncerty z udziałem uczestników 41. Kursu Interpretacji Muzyki Oratoryjnej i Kantatowej, organizowanego we Wrocławiu od 1977 r. Uczestnikami kursu są wokaliści-absolwenci i studenci wyższych uczelni muzycznych w Polsce i za granicą oraz uczniowie szkół muzycznych II stopnia. Projekt ma znaczący walor edukacyjny i popularyzatorski. Realizowany jest we współpracy z Akademią Muzyczną im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu. Koncerty poprowadził Andrzej Kosendiak prezentując dzieła polskiego baroku. Z myślą o najmłodszych muzykach i melomanach zorganizowany został koncert „Dźwięki mają duszę” z udziałem uczniów międzynarodowych szkół Suzuki (m.in. z Włoch, Francji, Belgii, Niemiec, Dani i Polski). Orkiestrami i towarzyszącymi im chórami dziecięcymi i młodzieżowymi dyrygowali Antonio Mosca i Małgorzata Podzileny. Łącznie wystąpiło ponad 230 dzieci. Podczas 51. Międzynarodowej edycji Wratislavii Cantans odbyło się łącznie 36 koncertów i 4 warsztaty (w tym 20 we Wrocławiu). Pozostałe miasta, w których odbywały się wydarzenia festiwalowe to: Środa Śląska, Brzeg, Bolesławiec, Oława, Bardo, Szczawno-Zdrój, Bielawa, Kłodzko, Siechnice, Legnica, Syców, Malczyce, Krotoszyn, Głogów, Kamieniec Ząbkowicki i Świdnica.

FORUM MUSICUM Splendor civitatis – muzyka na chwałę miast 18–27 sierpnia 2016 r., WrocławFestiwal Forum Musicum poświęcony jest muzyce dawnych epok wykonywanej na dawnych instrumentach na sposób „historycznie poinformowany” – tzn. zakłada wykonanie muzyki w oparciu o dostępne historyczne źródła wiedzy. Najważniejszą ideą festiwalu jest przełamywanie stereotypowych poglądów o muzyce dawnej i tworzenie programu mogącego zainteresować szerszą publiczność. Program tegorocznego festiwalu zaprezentował pochodzące z różnych epok cząstki muzycznego świata miast polskich: Wrocławia (kompozycje kapelmistrzów katedralnych XVIII wieku), Krakowa (utwory z krakowskich rękopisów XV wieku) i Gdańska (Andrzej Hackenberger i jego renesansowe madrygały i motety). Zabrzmiała również średniowieczna monodia i wczesna polifonia pochodząca z różnych centrów pielgrzymkowych, klasztornych i miejskich Europy.

Splendor civitatis – świtność miasta, to przepych wspaniałej architektury i bogactwo patrycjuszy, podkreślane muzyką towarzyszącą uroczystościom kościelnym, miasta niebiańskiego, do którego zmierzają drogi ludzkiego życia.

Podsumowanie festiwalu: 5 koncertów, 4 miejsca koncertowe, 84 artystów.

FILHARMONIA DLA MŁODYCH I FILHARMONIA FAMILIJNA - koncerty adresowane są do uczniów I i II etapu edukacyjnego oraz dzieci przedszkolnych. Spotkania odbywają się w salach koncertowych Narodowego Forum Muzyki, podczas których prezentują się różne zespoły kameralne lub Orkiestra NFM Filharmonia Wrocławska, z udziałem dyrygentów, solistów, aktorów, lub tancerzy. Celem koncertów jest utrwalanie elementarnych wiadomości o muzyce i przygotowanie młodych słuchaczy do aktywnego i świadomego odbioru muzyki. Filharmonia Familijna to cykl koncertów, który powstał z myślą o całych rodzinach. Goszczą tu rodzice ze swoimi pociechami, dziadkowie z wnukami, a nawet rodzice spodziewający się dziecka. Koncerty odbywają się w wybranych miesiącach w niedzielne przedpołudnia w Sali Głównej KGHM Narodowego Forum Muzyki. Celem koncertów jest przygotowanie słuchaczy do aktywnego i świadomego uczestnictwa w muzycznym życiu kulturalnym Wrocławia.

Koncerty Edukacyjne dla Młodzieży - celem koncertów jest zorganizowanie przeznaczonych dla młodych ludzi atrakcyjnych spotkań z muzyką o charakterze edukacyjno-wychowawczym. Szeroki zakres tematyki koncertów, bogaty repertuar i kreatywne podejście animatorów muzycznych umożliwią uczestnikom wydarzeń kontakt ze sztuką, pozwolą także doświadczyć wielu estetycznych przeżyć wynikających z obcowania z muzyką na żywo. Koncerty o charakterze edukacyjnym mają za zadanie uczyć świadomego odbioru muzyki, poszerzać znajomość literatury muzycznej,

prezentować muzykę różnych kultur, epok oraz przybliżyć sylwetki znanych kompozytorów. Wspólne spotkania będą dla młodych ludzi szansą na poznanie profesjonalnych artystów, którzy pragną dzielić się swoją wiedzą, entuzjazmem i pasją do muzyki, co sprawi, że młody słuchacz zacznie rozumieć, doceniać i szanować pracę artysty, a także dostrzegać celowość istnienia instytucji kulturalnych.

Wyjazdowe Audycje Muzyczne - to cykl koncertów adresowany do uczniów szkół podstawowych i dzieci przedszkolnych. Koncerty realizowane są w grupach do 60 osób. Podczas koncertów prezentują się różne zespoły kameralne. Czas trwania koncertu w szkole to 1 godzina lekcyjna, a w przedszkolu 30 minut. Audycje połączone są z różnymi zadaniami i zabawami. Spotkania z muzyką były dla dzieci źródłem radości, pozytywnych emocji i mają charakter edukacyjny.

Centrum Edukacyjne NFM - swoją ofertę kieruje do dzieci w wieku od 0 do 15 roku życia. Poprzez różne formy aktywności artystycznej (muzykę, śpiew, taniec, zabawę) wspiera się rodziców w dawaniu dzieciom tego, co wartościowe i cenne dla ich rozwoju, a najmłodszym zapewnia dobry start w wypełnione pięknem życie oraz inspiruje dzieci do rozwijania indywidualnego potencjału. Miła atmosfera i bezpieczne otoczenie, świetni i doświadczeni fachowcy, towarzystwo innych dzieci pozwala na to, by nauka stała się znakomitą zabawą. Oferta indywidualna realizowana jest w godzinach popołudniowych, zajęcia odbywają się systematycznie 1 lub 2 razy w tygodniu od września do czerwca. Natomiast zajęcia grupowe – oferta dla przedszkoli i szkół, odbywają się w godzinach porannych.

Współorganizacja projektów ESK 2016 - współorganizowano 160 projektów w ramach Europejskiej Stolicy Kultury 2016 z zakresu szeroko rozumianych sztuk audio-wizualnych m.in.: muzycznych, architektonicznych, wydawniczych, teatralnych i wystawienniczych.

Melting Pot Made in Wrocław - Laboratorium Improwizacji w ramach ESK Wrocław 2016 Projekt oparty na idei interdyscyplinarnego laboratorium (jazz, muzyka improwizowana, sztuki audiowizualne, performance) dla artystów wrocławskich oraz reprezentantów partnerskich festiwali z Niemiec, Belgii, Estonii, Luksemburga, Danii i Irlandii, którego pierwsza edycja miała miejsce w 2013 r. Jest to kolejna inicjatywa festiwalu Jazztopad, z myślą o Europejskiej Stolicy Kultury, otwierająca scenę dla młodych artystów z różnych krajów europejskich, ale pierwsza, która stawia przede wszystkim na improwizację i nieprzewidywalny wynik zderzeń artystycznych. W cyklicznych warsztatach biorą udział improwizatorzy z całej Europy – muzycy, tancerze i artyści sztuk wizualnych – wybierani przez festiwal Jazztopad oraz zagraniczne organizacje partnerskie. Młodzi twórcy zapraszają publiczność na próby otwarte, a także na koncert podsumowujący każde z laboratoriów. Celem jest integracja różnych środowisk artystycznych, zaprezentowanie współczesnej improwizacji i młodych talentów, poszerzenie muzycznego spektrum publiczności. Młodzi muzycy z Niemiec, Belgii i Polski mogli wspólnie z aktorkami teatru lałkowego stworzyć dialog między obiema dziedzinami sztuki, ale i między każdym z artystów z osobna. Proces twórczy mogli śledzić widzowie na próbie oraz podczas koncertu podsumowującego dwudniowe spotkania. Integracja różnych środowisk artystycznych, improwizacja oparta o współczesne techniki kompozytorskie pozwoliły publiczności na odkrycie nowej jakości, poszerzenie jej muzycznego spektrum. Finałowa edycja Melting Pot pokryła się z obchodami Światowego Dnia Jazzu UNESCO. Było to wyjątkowe wydarzenie – okazja do podsumowania dotychczasowych eksperymentów z dialogiem między różnymi dziedzinami sztuk. Muzycy z sześciu krajów europejskich (Polska, Niemcy, Belgia, Dania, Estonia, Irlandia) spotkali się ponownie, by wspólnie wykonać Kompozycję na 26 improwizatorów Piotra Damasiewicza - 25-minutowy utwór poświęcony technikom muzyki współczesnej XX i XXI wieku, będący próbą trzymania równowagi pomiędzy wiernością wskazówkom partytury a swobodą improwizacji. Wizja finału projektu rozbudowana została o działania w Głównym Foyer Narodowego Forum Muzyki, gdzie oprócz pokazu tanecznego, półtorej godziny przed koncertem, widzowie mieli okazję obejrzeć powstałe dotychczas dzieła sztuki oraz filmy z poprzednich edycji cyklu improwizacji. Została stworzona ścieżka wspomnień: w konkretnych miejscach, tuż pod telewizorem z filmem z danego laboratorium umieszczone zostały m.in. powstałe wtedy rzeźby, obrazy, szkice i rysunki. Dodatkowo

muzycy zostali zaproszeni do trzech wrocławskich miejsc, gdzie odbyły się próby otwarte w kameralnej atmosferze i składzie.

SINGING EUROPE 2016 - termin trwania projektu 18 lipca – 7 sierpnia 2016 r., ma na celu propagowanie idei śpiewu zespołowego a także integrację i rozwój środowiska chóralnego dając możliwość wymiany doświadczeń oraz poznania kultur różnych krajów i regionów Europy, zarówno w warstwie społecznej jak i obyczajowej. Poprzez prezentowanie repertuaru obejmującego główne filary europejskiej kultury muzycznej oraz współpracę z artystami najwyższej klasy artyści-amatorzy zyskują szansę na czynne uczestnictwo w kulturze wysokiej. Uczestnikami wydarzeń są członkowie chórów z całej Europy, a także gwiazdy światowych scen muzycznych (orkiestry, soliści, dyrygenci, zaproszone zespoły) oraz zgromadzona publiczność, zapraszana do wspólnego śpiewania. Podczas realizacji projektu będącego częścią programu Europejskiej Stolicy Kultury Wrocław 2016 odbyły się trzy koncerty.

Zapomniane Miasto - to zaplanowany na okres od 8 maja do 28 sierpnia 2016 r. cykl niedzielnych koncertów – niekonwencjonalnych wydarzeń artystycznych o zabarwieniu happeningowym, organizowanych w „zapomnianych” wrocławskich przestrzeniach – na klatkach schodowych najpiękniejszych secesyjnych kamienic, w historycznych podwórkach, na zabytkowych placach i skwerach, dworcach kolejowych, terenach poindustrialnych (dzielnice, w których zachowały się przede wszystkim przedwojenne obiekty architektoniczne). Muzycznie koncerty łączy jeden motyw. Każdy z artystów zaprezentuje jedną z dwunastu części cyklu „Tierkreis” („Znaki zodiaku”) Karlheinz Stockhausena, należącego do najwybitniejszych awangardowych kompozytorów XX w.

„1000 lat muzyki we Wrocławiu” Projekt nawiązuje nazwą do serii koncertowej organizowanej w latach 1881-1909, kiedy w Auli Leopoldina Uniwersytetu Wrocławskiego odbyło się 116 tzw. koncertów historycznych. Cykl koncertów „1000 lat muzyki we Wrocławiu” przez cały rok 2016, średnio co miesiąc zapraszał publiczność do zapoznania się z muzyką wrocławskich czasów minionych, która jednak pozostaje wciąż obecna w kulturze Wrocławia oraz muzyką współczesną kompozytorów wrocławskich.

Wielkie Gwiazdy NFM - seria koncertów wpisuje się w główne założenia Europejskiej Stolicy Kultury, zmierzające do zwiększenia atrakcyjności Polski, regionu Dolnego Śląska i miasta Wrocław na arenie międzynarodowej oraz podnoszenia kompetencji kulturowych i społecznych mieszkańców. Koncerty wykonawców światowej klasy przyciągają do Wrocławia licznych turystów z całej Europy. Mają oni okazję poznać miasto Wrocław, region Dolnego Śląska i jego bogatą ofertę kulturalną, turystyczną i rekreacyjną, co tym samym pozytywnie wpływa na popularność Polski. Występy takich wykonawców jak Wynton Marsalis, Helene Grimaud, Lang Lang czy Brad Mehldau przyczyniły się również do promocji Wrocławia, regionu i Polski w Europie. Organizator stara się także wykorzystać edukacyjny wymiar projektu – przykładem jest próba otwarta połączona z panelem dyskusyjnym, z udziałem Wyntona Marsalisa i The Jazz at Lincoln Center Orchestra, zorganizowana dla uczniów i studentów. W ramach serii Wielkie Gwiazdy w NFM, podczas 12 koncertów mieliśmy okazję usłyszeć najlepsze światowe orkiestry (m.in. National Symphony Orchestra z Waszyngtonu, London Symphony Orchestra, Wiener Philharmoniker), wybitnych solistów (m.in. Mariusz Kwiecień, Lang Lang, Helene Grimaud) oraz czołowych wykonawców jazzowych (m.in. Wynton Marsalis, Vijay Iyer, Dianne Reeves, Bradford Marsalis, Kurt Elling, Kamasi Washington).

Palimpsest/Pasaż - na projekt składają się dwie instalacje multimedialne, dedykowane miastu Wrocław, nawiązujące do jego historii i bogatej przeszłości kulturowej. Inicjatorem obu instalacji w ramach ESK jest francuski kompozytor Pierre Jodlowski. Jego zamierzeniem było pokazanie zwiedzającym, gościom, publiczności Europejskiej Stolicy Kultury Wrocław 2016 innego oblicza tego miejsca, nawiązującego do jego dźwiękowej historii. Przy tworzeniu instalacji wzięło udział kilkunastu twórców z Polski, Francji i Holandii, dzięki którym w ramach obu instalacji można doświadczyć w sumie ponad 130 różnych nagrań dźwiękowych. Ich tło zostało oparte na autentycznych wspomnieniach mieszkańców miasta, nagraniach archiwalnych (np. nagraniu z czasów epidemii ospy we Wrocławiu udostępnionym przez Filmołkę Narodową lub fragmencie transmisji z czasu powodzi w 1997 r.), fragmentach utworów współczesnych kompozytorów wrocławskich, takich jak Agata Zubel, czy Cezary Duchnowski, oraz na

codziennych odgłosach Wrocławia wplecionych w aranżacje muzyczne stworzone przez autorów instalacji.

Europejska Konferencja Jazzowa - 22-25 września 2016 r. organizowana przez Europe jazz Network, Narodowe Forum Muzyki oraz Festiwal Jazztopad. Dawniej konferencja znana była jako Walne Zgromadzenie Europe Jazz Network, a od 2014 r. wydarzenie odbywa się pod nazwą Europejskiej Konferencji Jazzowej. Było to najważniejsze doroczne spotkanie jazzowych profesjonalistów w Europie, w szczególności producentów, prezenterów i organizacji wspierających jazz. Podczas konferencji zostały zrealizowane wszystkie założone cele. Jest to wyjątkowe wydarzenie, jedyne na terenie Europy, koncentrujące się na budowaniu relacji, rozwijaniu nowych projektów i artystycznej współpracy. Pozwala na dzielenie się doświadczeniem i śledzenie najnowszych trendów programowania nie tylko w Europie, ale i na świecie.

Konferencja Pearle - 51. Konferencja i Walne Zgromadzenie Pearle* Live Performance Europe (27-28 maja 2016 r.). Organizatorzy: Narodowe Forum Muzyki, Zrzeszenie Filharmonii Polskich. Uczestnicy: przedstawiciele organizacji pracodawców i federacji zawodowych w dziedzinie kultury (zrzeszenia filharmonii i orkiestr, teatrów, teatrów operowych, teatrów tańca, festiwali, firm producenckich) z całej Europy, będących członkami i członkami stowarzyszonymi Pearle* Live Performance Europe. Idea konferencji: spotkanie i wymiana doświadczeń przedstawicieli organizacji pracodawców w dziedzinie kultury z całej Europy, prezentacja działalności Narodowego Forum Muzyki w kontekście ESK 2016, prezentacja działalności Zrzeszenia Filharmonii Polskich, którego NFM jest członkiem - założycielem, poszukiwanie obszarów i tematów współpracy.

Konferencja EFA Walne Zgromadzenie European Festivals Association 14-17 kwietnia 2016 r. The European Festivals Association (EFA), organizacja zrzeszająca festiwale muzyczne, baletowe, teatralne i interdyscyplinarne z Europy i innych części świata, odbyło swoje Walne Zgromadzenie w 2016 r. we Wrocławiu. Około 120 producentów festiwali z całego świata przybyło do Wrocławia: ok. 100 członków EFA z 40 krajów oraz delegacji z Azji i Afryki. Dyskutowali o sytuacji w przemyśle festiwalowym na świecie, dzielili się wizjami artystycznymi i rozmawiali o możliwościach współpracy. Była to dla nich również wyjątkowa sposobność do poznania Wrocławia i jego życia kulturalnego; Narodowe Forum Muzyki stanowiło doskonałe tło dla praktycznych rozmów, budowania sieci współpracy i artystycznych odkryć.

Trybuna Kompozytorów - konferencja 63. Międzynarodowa Trybuna Kompozytorów (16-21 maja 2016 r.) w ramach projektu ROSTRUM+ jest to flagowa impreza Międzynarodowej Rady Muzycznej, będąca od lat najważniejszym forum informacji i wymiany radiofonii publicznych w dziedzinie najnowszej twórczości kompozytorskiej. Odbyła się po raz pierwszy w Polsce. Do Wrocławia na konkursowe przesłuchania najnowszych produkcji radiowych przyjechali dziennikarze i producenci z kilkudziesięciu radiofonii publicznych świata. Trybuna wytypowała utwory rekomendowane do radiowych odtworzeń w radiofoniach publicznych biorących udział w przesłuchaniach.

Europejskie Forum Muzyki - konferencja: 6. Europejskie Forum Muzyki (19-22 czerwca 2016 r.) Europejska Rada Muzyczna, skupiająca przedstawicieli instytucji i organizacji muzycznych z kilkudziesięciu krajów, swoje coroczne spotkanie zaplanowała po raz pierwszy w Polsce. Tematem debaty był „Muzyczne ojczyzny – nowe terytoria”. Po raz pierwszy w historii Europejska i Międzynarodowa Rada Muzyczna spotkały się w tym samym czasie w Narodowym Forum Muzyki, w Europejskiej Stolicy Kultury 2016. Tematem wykładów i paneli dyskusyjnych były nasze „muzyczne korzenie”, które obok języka najtrwalej i najsilniej wiążą nas z kulturą, w zderzeniu z tym, z czym „muzyczna ojczyzna” jest konfrontowana – „nowymi terytoriami”. Oprawę muzyczną Forum stanowiły koncerty festiwalu Musica Electronica Nova, występ wrocławskiej formacji Phonos ek Mechanes, oraz muzyczne interludia folkowe.

„Pośpiewaj mi mamó, pośpiewaj mi tato” - od początku roku 2016 kontynuowane są regularnie śpiewające spotkania w różnych jednostkach współpracujących na terenie miasta Wrocławia i okolic oraz w Narodowym Forum Muzyki. Zajęcia odbywają się w różnych placówkach na terenie miasta Wrocławia takich jak biblioteki, szkoły rodzenia, szpitalne oddziały położnicze i dziecięce, centra przyjazne rodzinie. Regularne, comiesięczne śpiewające zajęcia po koncertach Filharmonii Familijnej w Sali Kameralnej

NFM. Wśród odbiorców wspólnego śpiewania znalazło się siedem grup żłobkowych, czternaście grup przedszkolnych i osiem klas nauczania początkowego szkół podstawowych.

Rapsodia „Kamienny Pióropusz” Pieśń, słowo, obraz – o wrocławskiej katedrze i krucjatach, wystawiona 21 sierpnia 2016 r. na wrocławskim Rynku, ożywiła fantastyczny świat gotyckiej rzeźby wrocławskiej, która przemówiła mową wiązaną na wzór średniowiecznych powieści pióra Jacka Kowalskiego i ustami aktorów: Ireny Lipczyńskiej, Michała Frydrycha i Jerzego Zelnika oraz towarzyszącego im Stanisława Kowalskiego. Zabrzmiały autorskie utwory Jacka Kowalskiego oraz jego przekłady i parafrazy XIII-wiecznych pieśni truverów i minnesingerów, w tym wrocławskiego księcia Henryka Probusa. Oprawę muzyczną stworzyły zaś zespoły Ars Cantus oraz Klub Świętego Ludwika pod kierownictwem znanego wrocławskiego muzyka.

Płyty wydane przez Narodowe Forum Muzyki: De profundis, Bartłomiej Pękiel, Affetti e passaggi. Włoskie sonaty solowe z XVII-wiecznych druków muzycznych z kolekcji Biblioteki Uniwersyteckiej we Wrocławiu, Space Kiss.

Specjalne wydawnictwa książkowe opublikowane przez NFM: B. Maciejewska Miasto w Muzyce (wersja polska i angielska) – czerwiec 2016 r., E. Kofin Historia Festiwalu Wratislavia Cantans, tom III – wrzesień 2016 r.

WROCLAWSCY KAMERALIŚCI CANTORES MINORES WRATISLAVIENSES

W roku 2016 zespoły Wrocławskich Kameralistów (Cantores Minores Wratislavienses, Ars Cantus oraz Stoltzer Ensembl) wykonały 31 koncertów z czego 19 we Wrocławiu. W sumie twórczość Wrocławskich Kameralistów podziwiała 6 800 odbiorców. Zakończono od 2014 r. realizowany grant z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego (MKiDN) na 3-letni projekt przywrócenia do życia koncertowego zbiorów księcia Jerzego Rudolfa z Legnicy (zwanym „Rudolphiną”). W ramach projektu odbyło się 6 koncertów oraz nagrano 2 płyty. Ponadto wydano płytę Sub Iove z utworami chóralnymi R. Augustyna oraz Graduał Wiślicki z XIII w.

OŚRODEK DZIAŁAŃ ARTYSTYCZNYCH „FIRLEJ” (ODA)

W 2016 r. zrealizowano ponad 200 przedsięwzięć o charakterze artystycznym, w tym ponad 20 własnych koncertów muzycznych i wiele innych ciekawych wydarzeń, jak np.: warsztaty dla dzieci. Z oferty kulturalnej ODA „Firlej” skorzystało ponad 29 000 widzów.

Do najważniejszych wydarzeń należał **Asymmetry Festival**, który odbył się w dniach 22-24 września. W festiwalu - promującym niezależną i ambitną muzykę z całego świata – wzięło udział łącznie 1 000 uczestników. Na festiwalu wystąpiło łącznie 27 wykonawców, wśród których znaleźli się m.in. tak uznane zespoły jak: Jesu/Sun Kil Moon, Nothing, Discharge, Yob, Slim Cessna's Auto Club, Conan, Swallow The Sun, Se Staat.

Kolejnym znaczącym wydarzeniem o charakterze muzycznym był **Konkurs Neuro Music** skierowany do młodych zespołów muzycznych. Jego zwycięzca, Also With Razors, zagrał na Asymmetry Festival. Do konkursu nadeszło ponad 70 zgłoszeń. Z kolei **Music Addicted Festival** to wydarzenie, które dało szansę młodym wrocławskim artystom zaprezentowania swojej muzyki szerszej publiczności oraz było pretekstem do spotkania się przedstawicieli i działaczy branży muzycznej. Był to pierwszy tego typu event organizowany we Wrocławiu. Główną ideą Music Addicted Festival było stworzenie platformy, która integrowałaby środowisko muzyczne na Dolnym Śląsku – muzyków, media związane z muzyką i kulturą, promotorów, managerów, przedstawicieli klubów oraz organizatorów imprez muzycznych.

Dzięki pozyskanym środkom z MKiDN w ramach programu „Edukacja Kulturalna” ODA „Firlej” realizował projekt „Muzycznej Akademii Firleja”. W ramach projektu zorganizowane były bezpłatne zajęcia muzyczne, zarówno z zakresu muzyki klasycznej, jak i rozrywkowej – w warsztatach uczestniczyło przeszło 1 000 uczniów przy współpracy Miejskiej Biblioteki Publicznej oraz Związku Kompozytorów Polskich we Wrocławiu.

KLUBY I OŚRODKI KULTURY

Kluby i ośrodki kultury prowadzą środowiskową działalność w dziedzinie animacji

społeczno – kulturalnej, edukacji kulturalnej i promocji wydarzeń artystycznych. Swoje zadania realizują poprzez koła zainteresowań (plastycznych, muzycznych, teatralnych i fotograficznych, zajęcia muzyczno – taneczne, nauki gry na instrumentach) a także cykliczne spotkania literackie, koncerty kameralne oraz prezentacje wystawiennicze.

OŚRODEK POSTAW TWÓRCZYCH (OPT)

Cykl wystaw (oraz spotkań z artystami oraz oprowadzeń kuratorskich i autorskich) zrealizowanych w otwartej w 2014 r. galerii fotograficznej „MpM” filii OPT - promujących młodych polskich artystów:

- „Pomaluj pokój na biało” wystawa A. Chmielińskiej, 23 czerwca - 05 sierpnia 2016 r., 250 osób,
- „Ukryte” Oiko Petersen, 18 sierpnia - 16 września 2016 r., 420 osób,
- „Prawdziwe życie” D. Gęsicka od 20 października do 11 listopada 2016 r., 150 osób,
- „Pakuj się” Leoni Yung, w dniach 17–30 listopada 2016 r., 60 osób,
- Wystawa Marty Zdulskiej w ramach Tiff Festiwalu (OPT partner wydarzenia) 600 osób.

Cykl koncertów i warsztatów muzyki improwizowanej w ramach SOLO FESTIWALU.

Koncerty muzyki improwizowanej z udziałem m.in. M. Wenningera, Shepherds of Cats, Olafa Rupp, Ayako Ogawy, razem 313 uczestników.

Odbywały się cykliczne i stałe zajęcia dla dorosłych, w 2016 r. odbyło się 141 takich warsztatów. Odbyły się 3 koncerty (158 uczestników), 9 wystaw (1 660 widzów) w sumie 58 przedsięwzięć (3 166 uczestników).

WROCŁAWSKI KLUB FORMATY (WKF)

Klub w 2016 r. prowadził warsztaty, zajęcia, pracownie artystyczne w tym: nauka gry na gitarze, perkusji, nauka gry na instrumentach klawiszowych, pracownia plastyczna, wokalna, teatralna, zajęcia muzyczno-ruchowe dla dzieci i rodziców oraz pilates, warsztaty z terapii tańcem „Twórczy Krąg Kobiet”, warsztaty pracy z oddechem, zajęcia relaksacyjne w ruchu – warsztaty dla kobiet. Imprezy cykliczne: „Artystyczne Party” w tym: „Wernisaże z muzyką”, „Relaksacja”, „Festiwal Ambientalny”. Imprezy dla dzieci: „Feriada w Formatkach”, „Festyn z okazji Dnia Dziecka” Ponadto programy artystyczne, gry, zabawy, konkursy. W sumie odbyło się 14 koncertów (638 uczestników) i 12 innych (wystawa, przedstawienie, impreza plenerowa) przedsięwzięć (793 uczestników). W 2016 r. Klub zorganizował 4 040 zajęć stałych i cyklicznych dla dorosłych (19 342 uczestników).

KLUB MUZYKI I LITERATURY

Z ważniejszych przedsięwzięć zrealizowano XXIII edycję Międzynarodowego Mistrzowskiego Kursu Pianistycznego. W kursie wzięło udział 30 pianistów. Kurs prowadzony był przez prof. A. Orłowieckiego z Sankt Petersburga i prof. Andrzeja Jasińskiego w terminie od 15 do 26 sierpnia 2016 r. Przeprowadzono cykl wykładów prof. Marka Dyżewskiego pn. Collegium Musicum. Odbyło się 8 wykładów z 505 uczestnikami. Zorganizowano 10 koncertów z cyklu Stypendyści Samorządu Wrocławia – Miastu z 566 uczestnikami. Przeprowadzono cykl wykładów „Wieczory z historią” (10 wykładów) z 246 uczestnikami. W 2016 r. Klub zorganizował 400 zajęć stałych i cyklicznych dla dzieci i dorosłych (6 440 uczestników).

WROCŁAWSKI KLUB ANIMA

W klubie działało 531 stałych grup z 2 714 uczestnikami, przeprowadzono 62 imprezy cykliczne i okazjonalne z 7 359 uczestnikami. Wrocławski Klub Anima gościł dzieci z festiwalu BRAVE KIDS, które przez cały tydzień uczestniczyły w zajęciach przygotowanych przez organizatorów. Przez cały rok Wrocławski Klub Anima wspierała inicjatywy zaprzyjaźnionych szkół oraz parafii, uczestnicząc w festynach organizowanych dla dzieci.

KLUB „POD KOLUMNAMI”

Rok 2016 związany był z realizacją we Wrocławiu programu Europejskiej Stolicy Kultury. Oferta wydarzeń kulturalnych w klubie osiągnęła rekordową ilość poprzez małe, aczkolwiek bogate merytorycznie wydarzenia kulturalne typowe dla kameralnego miejsca jakim jest Klub Pod Kolumnami (8 koncertów, 8 spektakli teatralnych, 10 wystaw oraz 40 innego rodzaju działań warsztatowych). Zorganizowano również wydarzenie kulturalne pn.: SLAM POETYCKI czyli konkurs dla poetów amatorów z nagrodami (pod patronatem Dolnośląskiego Stowarzyszenia Pisarzy). Ważniejsze wydarzenia: "Freaki AFRYKI" Dni Kultury Afrykańskiej: w dniach 6-8 maja 2016 r., w warsztatach uczestniczyło 210 osób, w koncercie uczestniczyło ok. 300 osób; Pieśni o miłości i tęsknocie - koncert tradycyjnych pieśni ukraińskich w wykonaniu Zespołu Śpiewaczek Miejskich Zdrada Osiedla: w dniu 4 listopada 2016 r., uczestniczyło 70 osób; Wystawa z okazji 30-lecia twórczości satyrycznej 1986-2016: uczestniczyło 300 osób; "Czesław Przęsak, czyli zezooowane szczęście" XVIII Wrocławska Krajowa Wystawa Kolekcjonerska - Wrocław 2016: w dniach 13-15 maja 2016 r.

W Klubie działały 102 stałe grupy z 6 440 uczestnikami, przeprowadzono 26 imprez cyklicznych i okazjonalnych z 1 381 uczestnikami.

CENTRUM KULTURY ZAMEK

W 2016 r. zrealizowano wszystkie zaplanowane imprezy, kontynuowano cykl: „Kultury Świata”, „Brzdąc na Zamku”, „Sensoplastyka” oraz festiwale: Dobrego Piwa, Dni Fantastyki oraz Jarmark Jadwiżański. W znacznym stopniu poszerzono program Wrocławskiego Festiwalu Dobrego Piwa (wystawy, strefa turystyki piwnej) co zaowocowało wyższą frekwencją. Wydano Gazetę Leśnicką dwutygodnik osiedlowy (ukazały się 22 numery w ciągu całego roku), nakład wynosił 1 000 egzemplarzy.

CENTRUM KULTURY AGORA

W 2016 r. zrealizowano m.in.: Art of Improvisation Creative Festival, 30. Festiwal Śpiewających Przedszkolaków, 20. Festiwal Teatrów Przedszkolnych, 17. Ogólnopolski Festiwal Ewentualnych Talentów Aktorskich FETA, 14. Ogólnopolski Przegląd Młodych Wokalistów Debiuty 2016, Senior Art 2016 - Senioralny Przegląd Małych Form Teatralnych i Kabaretowych. Odbyło się 3 815 zajęć stałych i cyklicznych dla dzieci i dorosłych, 3 792 uczestników.

OŚRODEK DZIAŁAŃ TWÓRCZYCH ŚWIATOWID

Zorganizowano m.in.: „ETHNOS” – Kultury Świata - Gaumardzos - witajcie w Gruzji, XIX Artystyczne Warsztaty Wokalne z udziałem Mariusza Kiljana, Galę IX Festiwalu Bajkopisarzy „Piernikowa chata”, XIII Wrocławski Festiwal Form Muzycznych, plenerowy festyn z okazji Międzynarodowego Dnia Dziecka, Światowid klasycznie - cykl koncertów muzyki kameralnej, Jazz w Światowidzie - cykl koncertów muzyki jazzowej, projekt „Coolturalne wędrowanie” realizowany przy współfinansowaniu MKiDN, a kierowany do młodzieży i dorosłych z niepełnosprawnością umysłową oraz z zaburzeniami psychicznymi. Osiągnięcia i sukcesy:

- Grupa Teatralna „Coś Więcej” na Łódzkim Przeglądzie Teatrów Amatorskich, spektaklem (Nie)pokoje otrzymała wyróżnienie jury za "odwagę mówienia o własnych problemach w prawdziwy i przejmujący sposób".
- Pracownia Artystyczno-Edukacyjna na V Międzynarodowym Przeglądzie Filmów Animowanych Autorstwa Dzieci „halo echo” 2016 otrzymała nagrody:
 - film „**Wydziwiaki**” za pomysł i efekty specjalne,
 - film „**Fiki Miki Magnesiki**” za oryginalną technikę animacji,
 - film „**Afryka dzika**” za dobór muzyki i animację ognia,
 - wyróżnienie dla Pracowni filmowej ART-EDU za znakomite efekty pracy;
- Ponadto Marta Lech – instruktorka grafiki warsztatowej otrzymała II Nagrodę XI Quadriennale Drzeworytu i Linorytu Polskiego.

Ośrodek zorganizował 80 różnych przedsięwzięć (koncerty, wystawy, spektakle, imprezy plenerowe itp.) dla 7 721 odbiorców oraz 2 202 zajęć stałych i cyklicznych dla dzieci i dorosłych, 4 233 uczestników.

CENTRUM KULTURY WROCŁAW-ZACHÓD

Najważniejsze wydarzenia: „Islandia i Polska przeciw wykluczeniu z kultury” - zrealizowany z funduszy Europejskiego Obszaru Gospodarczego, międzynarodowy projekt wymiany kulturalnej pomiędzy Islandią i Polską w oparciu o ideę audiodeskrypcji, umożliwiającej osobom niewidomym i niedowidzącym na pełen dostęp do kultury poprzez wzbogacanie przekazów o dodatkowy opis słowny. Scena Prezentacji - koncerty, spektakle teatralne, cieszące się ogromnym zainteresowaniem wśród publiczności, skupiające komplet widzów (m.in. koncert Piotra Machalicy, Zbigniewa Zamachowskiego, Kinoteatr Mumio, Koncert Sonii Bohosiewicz, spektakl „Sekrety Panny Kazimiery”). Scena Młodego Widza - spektakle dla najmłodszych widzów, zarówno w niedzielne poranki jak i w tygodniu, dla grup zorganizowanych (m.in. „Piotruś i wilk”, „Kot w butach”, „Złota kaczka”, „Coś na ząb”, „Brzydkie kaczątko”), spektakle w języku angielskim „Oliver Twist”. Galeria Sztuki Współczesnej - wernisaże wystaw, wystawy wrocławskich i nie tylko artystów, wystawy okazjonalne, prezentacja prac dzieci autystycznych, ale także wystawy kół i sekcji działających w Centrum. Prezentowaliśmy prace m.in. Iwony Całej, Andrzeja Piechy, islandzkich twórców, Jana Kantego Pawluśkiewicza). Dokument w kinie - prezentacja filmów dokumentalnych, dyskusje, spotkania - „Jurek”, „Nadejdą lepsze czasy”, „Rozdarte wybrzeże”, „Dotyk Anioła”, Kino - prezentacja wartościowych filmów polskich i zagranicznych dla dzieci i dorosłych: „Moje córki krowy”, „Excentrycy”, „Ostatnia rodzina”, „Powidoki”, „Pitbul. Nowe porządki”, „Boska Florence”. W 2016 r. odbyło się 68 różnych przedsięwzięć (koncerty, wystawy, spektakle, imprezy plenerowe itp.) dla 18 094 odbiorców oraz 2 945 zajęć stałych i cyklicznych dla dzieci i dorosłych, 4 289 uczestników.

MUZEUUM MIEJSKIE WROCŁAWIA

W trzech obiektach Muzeum Miejskiego Wrocławia: **Starym Ratuszu, Pałacu Królewskim i Arsenale Miejskim** zorganizowano 31 wystaw. Wiele z nich stało się wydarzeniem opisywanym przez prasę, licznie odwiedzanym przez publiczność. Część z nich organizowana była w ramach Europejskiej Stolicy Kultury. Do tych wydarzeń należy: **„Chagall i artyści europejskiej awangardy”** (05 lipca – 11 września). W ramach tej ekspozycji zaprezentowano dzieła graficzne m.in. barwne litografie jednego z najwybitniejszych twórców awangardowych w Europie, pochodzące z kolekcji Muzeum Marca Chagalla w Witebsku. Obok nich dzieła Braque, Caldera, Giacomettiego, Legera, Matissea, Miró, Picassa. Zwiedzających: 12 084 osoby. Ekspozycją o wyjątkowym charakterze była także „Sztuka prześladowana. Żydowski artysta Heinrich Tischler i jego wrocławskie środowisko”, opracowana wspólnie z Muzeum Śląskim w Görlitz (19 marca – 30 czerwca 2016 r.). Projekt zrealizowano w ramach Programu Sztuk Wizualnych Europejskiej Stolicy Kultury Wrocław 2016. Opublikowano katalog towarzyszący wystawie, o numerze 33 z serii wydawniczej Muzeum Miejskiego Wrocławia „Wrocławscy artyści i kolekcjonerzy w Muzeum Miejskim Wrocławia”. Zwiedzających: 12 259 osób, Pałac Królewski.

Nie mniejszym zainteresowaniem cieszyła się ekspozycja - „Andrzej Heidrich, malarz polskich banknotów”, (21 stycznia – 8 maja 2016 r.). Na wystawie zaprezentowano 400 prac artysty, w tym projekty banknotów, projekty okładek książkowych i drobnych znaków graficznych. Znane bardzo są jego okładki do serii książek Ryszarda Kapuściskiego. Zwiedzających: 7 368 osób - Pałac Królewski. Interesująca okazała się również wystawa: „Złotnicze Skarby Wrocławia” (23 marca – 05 czerwca 2016 r.), przygotowana przez Jan Trzynadłowski, który pokazał wybitne dzieła złotnictwa wrocławskiego i augsburskiego, ze zbiorów własnych oraz pozyskane z wrocławskich klasztorów, parafii rzymsko-katolickich i muzeów. W większości obiekty sakralne: relikwiarze, kielichy mszalne, monstrancje, cyboria, figury. Szczególnie cenne – to srebra pochodzące ze Skarbca Katedry Wrocławskiej, niektóre po raz pierwszy prezentowane w warunkach muzealnych, m.in. manierystyczna figura Chrystusa zmartwychwstałego na paszczy Lewiatana z 1625 r., Caspara Pfistera - Stary Ratusz, zwiedzających: 4 248 osób. Zainteresowaniem cieszyła się także „Secesja i art. déco. Kolekcja europejskiej porcelany i szkła Barbary i Christiana Sendtner-Voelderndorff” (12 czerwca – 31 stycznia 2016 r.). Wystawa, w ramach której znalazły się obiekty rzemiosła

artystycznego z końca XIX i pierwszej ćwierci XX w., szkło, porcelana, metale ze słynnych wytwórni europejskich m.in.: Daum, Gallé, Gustavsberg, Hutschenreuther, Kosta, KPM, Orrefors, Rosenburg, Rosenthal, Royal Copenhagen, Sevres, WMF. Figurki ludzi i zwierząt, wazy, flakony, talerze, plakiety, świeczniki i obrazy w stylu secesji i art déco; zorganizowała Magdalena Szmidta-Półbratka. Ratusz wrocławski. Zwiedzających: 6 501 osób. Swoich odbiorców posiadają również wystawy medali i małych form rzeźbiarskich. Zainteresowanie wzbudziła ekspozycja „Medale papieskie. Kolekcja księdza Jana Bogumiła Stachowiaka” (5 sierpnia – 20 listopada 2016 r.). Kolekcja, zgromadzona przez księdza doktora Jana Bogumiła Stachowiaka, kanonika Diecezji Kaliskiej, jest efektem Jego pasji kolekcjonerskiej oraz zainteresowań naukowych. Badania nad historią powstawania medali papieskich przeprowadzał w Archiwum i Muzeum Watykańskim oraz w archiwach, muzeach i antykwariatach Rzymu. Owocem tych badań jest praca doktorska „Medale papieskie z lat 1417-1527”, a efektem ta wystawa w Pałacu Królewskim. Zwiedzających: 8 683 osób. Oddział Sztuki Medalierskiej poświęcił dwie ekspozycje dwóm wybitnym polskim rzeźbiarzom Bronisławowi Krzysztofowi oraz Januszowi Jutrzence Trzebiatowskiemu. Pierwsza zatytułowana „Bronisław Krzysztof. Moja przestrzeń” (4 października – 16 listopada 2016 r.) została przygotowana przez Barbarę Kozarską-Orzeszek. Zwiedzających 2 053 osoby. Druga tej samej autorki to „Janusz Jutrzenka Trzebiatowski . Medale czystej formy i nie tylko” (23 listopada – 04 grudnia 2016 r.) - Pałac Królewski, zwiedzających: 660 osób.

„100 x 100” – to ciekawa wystawa „Fotografii Stefana Arczyńskiego z Okazji Setnych Urodzin Artysty” (30 lipca – 18 września 2016 r.) przygotowana przez Dyrektora Muzeum Macieja Łągiewskiego. Prace fotograficzne z archiwum Arczyńskiego od okresu międzywojennego do współczesności, ukazujące widoki z licznych podróży, architekturę, przyrodę, wizerunki ludzi, Śląsk i Wrocław, Stary Ratusz, zwiedzających: 3 822 osoby; Oddział Muzeum Archeologiczne zaprezentował wystawę Tajemnice egipskich grobowców przygotowaną przez Patryka Chudzika (od 8 października), ukazującą wyniki badań wrocławskich naukowców w Egipcie. Prace wykopaliskowe trwają na terenie Teb Zachodnich od 3 lat w ramach Projektu Asasif. Stosowane obecnie nowoczesne technologie umożliwiły zarówno drobiazgowo przebadanie tej jednej z największych nekropoli starożytnego świata, jak i przedstawienie zwiedzającym wyników badań. Dzięki skanowaniu trójwymiarowemu i wydrukowi 3D na wystawie można nie tylko zobaczyć, ale i dotknąć eksponaty. Ekspozycja została wzbogacona o pełnowymiarową rekonstrukcję komory grobowej z odtworzoną dokumentacją polichromii ścian. Wystawie towarzyszył cykl imprez: wykład Badania wrocławskich naukowców na nekropolii tebańskiej, koncerty muzyki arabskiej w wykonaniu zespołu Ansabl Peregrinus, gry, zabawy oraz nauka pisania i czytania hieroglifów. Duże zainteresowanie wzbudziła także wystawa: „Przebaczenie i pojednanie Kardynał Kominek. Nieznany ojciec Europy” (13 maja – 30 września 2016 r.). Wystawa prezentowana w Arsenale Miejskim miała za zadanie przypomnieć i utrwalić „Orędzie biskupów polskich do ich niemieckich braci w chrystusowym urzędzie pasterskim”, w którym padły słynne słowa „udzielamy wybaczenia i prosimy o nie...”. Była to pierwsza próba pojednania narodów podjęta po II wojnie światowej. Muzeum Archeologiczne w Krakowie pokazało w Arsenale wystawę „Ukraina przed wiekami. Przez niemal stulecie – od połowy XIX w. do II wojny światowej” (9 lutego – 30 marca) – zbiory muzeum w Krakowie wzbogacane były zabytkami z terenu współczesnej Ukrainy. Zarówno znaleziska przypadkowe, jak i materiały z wykopalisk przekazywali Polacy mieszkający na Wołyniu, Rusi Czerwonej, Podolu, Braclawszczyźnie i Kijowszczyźnie oraz prowadzący tam badania uczeni z Krakowa. Współtworzyli oni archeologię Ukrainy i przyczynili się do poszerzenia wiedzy o pradziejach i średniowieczu ziem nad Dniestrem i Dnieprem. Wystawa miała za zadanie przybliżyć archeologię tego terenu i przypomnieć o ludziach, którzy przed wieloma laty przekazali zabytki do muzeum. Także Muzeum Militariów przygotowało wartościową ekspozycję. „Mundur Żołnierza Polskiego ze zbiorów Muzeum Militariów Oddziału Muzeum Miejskiego Wrocławia” (wszystkie eksponaty pochodzą ze zbiorów Muzeum Militariów Oddziału Muzeum Miejskiego Wrocławia), jej kuratorem był dr Mariusz Cieśla, kierownik Muzeum Militariów. (11 sierpnia 2015 r. – 31 stycznia 2016 r.). Na wystawie zaprezentowano 75 mundurów oraz ponad 40 czapek i innych nakryć głowy, używanych przez żołnierza

polskiego od odzyskania niepodległości do dnia dzisiejszego. Najwcześniejszym eksponatem jest płaszcz wzór 19 wprowadzony przepisem ubioru polowego WP z 1919 r., a najmłodszym bluza munduru polowego w kamuflażu pustynnym używana przez ppłk Artura Domańskiego w misji stabilizacyjnej w Iraku okresie od lipca 2004 r. do lutego 2005 r. Jako najcenniejsze, a przy tym prawie w pełni kompletne wymienić trzeba mundury polskich pilotów walczących w Polskich Siłach Powietrznych w Wielkiej Brytanii czy mundury generałów, których służba związana była z garnizonom wrocławskim.

Na wystawie stałej w Pałacu Królewskim zorganizowano ekspozycję „Dawne instrumenty Wrocławia”, 10 września 2016 r. Organizatorzy zaprezentowali instrumenty strunowe i dęte blaszane i drewniane z kolekcji prof. dr. Leszka Wisłockiego, z Muzeum Instrumentów Muzycznych w Poznaniu oraz ze zbiorów własnych. Obiekty wykonane zostały w warsztatach wrocławskich i śląskich przez J. Schongartha, H. Teubnera, Thomasa Raucha, O. Meisela, F. Hirschberga, E. Kleinerta, E. Küglera. Sensacją jest klawesyn wykonany w Londynie w 1763 r. przez Burkata Shudiego, sławnego budowniczego instrumentów, zwiedzających 2 200 osób. Malarstwo prezentujące wysoki poziom artystyczny można było oglądać na wystawie: „Arcydzieła malarstwa z Galerii Narodowej w Berlinie. Kolekcja Joachima Wagenera”, od 18 września 2016 r. do 15 stycznia 2017 r. Obrazy malarstwa europejskiego z pierwszej połowy XIX w. z kolekcji berlińskiego bankiera Wagenera, reprezentujące ówczesne style – biedermeier, romantyzm, realizm. Pejzaże, sceny rodzajowe, o tematyce historycznej, martwe natury, takich artystów jak m.in.: Karl Friedrich Schinkel, Peter Cornelius, Theodor Gudin, Domenico Quaglio, a także wrocławskich artystów – Carla Friedricha Lessinga, Heinricha Muecke, Augusta Kopischa, zwiedzających: 5 094 osób. Do tradycji należy organizowanie wystaw świątecznych. Pokazano szopki bożonarodzeniowe z kolekcji Henryka Tomaszewskiego. Publiczność lubi te wystawy i chętnie je odwiedza. Także w ramach ESK powstała „**Kultura Wrocławia na plakacie w latach 1945-2016**”, od 8 grudnia 2016 r. do 26 lutego 2017 r. Ponadto kolekcję 155 plakatów wybitnych wrocławskich artystów takich jak, Eugeniusz Get-Stankiewicz, Jan Jaromir Aleksion, Jan Sawka, Roman Rosyk i Tadeusz Ciałowicz, Andrzej Bator dokumentującą działalność miejscowych instytucji kulturalnych na przestrzeni 70 lat. Przekazy graficzne ujęte zostały w następujących działach: życie teatralne, muzyczne, muzealne, plastyczne, zwiedzających 2 020 osób. W tym roku zaprezentowano także dwie wystawy w Dreźnie: „Breslau gestern, Wrocław heute”, Stadtmuseum Drezno, 14 września 2016 r., porównano zdjęcia dziewiętnastowiecznego Wrocławia, z ujęciami współczesnego miasta i zaprezentowała wybitne osoby związane ze stolicą Dolnego Śląska, zwiedzających 6 200 osób. „Wrocław in der Nachkriegszeit”, Muzeum im. J. Kraszewskiego w Dreźnie, 26 września 2016 r., przybliżono fotografię nestora wrocławskich artystów Stefana Arczyńskiego dotyczące zniszczeń i odbudowy Wrocławia, zwiedzających: 1 800 osób. „Znad Dunaju, Weławy i Wisły. Medalierzy i ich dzieła”, (5–29 lutego 2016 r. wystawa została wywieziona do Budapesztu), zwiedzających 720 osób. Współpraca: OKiS i Galeria Węgierskiego Związku Artystów Plastyków. Ta sama ekspozycja pokazywana była w Muzeum Medali i Monet w Kremnicy (10 marca – 29 kwietnia 2016 r.), zwiedzających 700 osób.

W 2016 r. Muzeum uzupełniło swoje zbiory: Muzeum Sztuki Mieszczańskiej – jako cenne nabytki w 2016 r. wymienić można obrazy malarzy wrocławskich: „Pejzaż karkonoski z rzeką”, Gertrud Staats, ok. 1910 r. „Pejzaż karkonoski z okolic Szklarskiej Poręby”, Franz von Jackowski, lata 20. XX w. „Portret kobiety”, Ernst Resch, 1845 r. Rzemiosło artystyczne reprezentowane jest przez zabytki złotnicze pochodzące z Klasztoru Urszulanek we Wrocławiu, подарowane przez Konwent Urszulanek z Niemiec m.in.: Monstrancja, Tobias Schier, Wrocław, ok. 1710 r. Cyborium, Gottfried Heintze, Wrocław, ok. 1700 r. Muzeum Historyczne Oddział wzbogacił zbiory o wartościowe plakaty. Znany wrocławski plastyk Roman Rosyk przekazał Działowi Historycznemu 96 plakatów dotyczących życia społecznego i kulturalnego Wrocławia. Swoje prace z tej dziedziny przekazali też inni miejscowi artyści, m.in. Piotr Wieczorek i ZPAP. Dział ikonografii otrzymał obraz Fritza Geyera, Ratusz wrocławski. Działowi Opozycji zostały przekazane albumy ze znaczkami poczty podziemnej. Dział Teatru zakupił zbiór cennych negatywów dotyczących historii wrocławskiego teatru (17 000 sztuk), Muzeum Sztuki

Medalierskiej Dział Dokumentacji wzbogacił się o srebrne monety kolekcjonerskie emitowane przez Narodowy Bank Polski w 2016 r. oraz o 3 małe formy rzeźbiarskie autorstwa Janusza Trzebiatowskiego, artysty malarza, rzeźbiarza i medaliera z Krakowa. Oddział Muzeum Militariów Oddział pozyskał rzadkie mundury, min: (sylwetka) starszego sierżanta pilota (Flight Sergeant Aircrew), PSP w Wielkiej Brytanii, wraz z pasem i kaburą pistoletu Webley, opinaczami oraz odznakami i baretkami. Uszyty w Leeds (północna Anglia), przez firmę Montague Burton Ltd., w 1940 r. oraz mundur (sylwetka) majora pilota (Squadron Leader), PSP w Wielkiej Brytanii, wraz z odznakami i baretkami. Uszyty w Wielkiej Brytanii pomiędzy rokiem 1940 a 1945, a także mundur (sylwetka) kapitana (Flight Lieutenant), PSP w Wielkiej Brytanii, wraz z odznakami i baretkami. Uszyty w Wielkiej Brytanii pomiędzy rokiem 1940 a 1945. Do cennych nabytków zaliczyć można także sztucer, który był być może własnością nadburmistrza Wrocławia.

Działalność Edukacyjna Lekcje muzealne, warsztaty i oprowadzania. Ogółem przeprowadzono 1 007 zajęć na 79 tematów. Uczestniczyło w nich 23 130 uczniów szkół podstawowych, gimnazjów, szkół średnich, a także dzieci z grup przedszkolnych, studentów i opiekunów oraz innych grup zorganizowanych, jak również dzieci indywidualnych wraz z rodzicami oraz zwiedzających dorosłych.

MUZEUM WSPÓŁCZESNE WROCŁAW (MWW)

W roku 2016 w siedzibie Muzeum Współczesnego Wrocław prezentowane były 28 wystawy, w tym 2 wystawy stałe i 26 wystaw czasowych. Ponadto zorganizowano ekspozycje poza własną siedzibą zagranicą. Były to kolejne trzy odsłony projektu „Dziki Pola. Historia Awangardowego Wrocławia” (Kunstmuseum w Bochum, Niemcy; Muzeum Sztuki Współczesnej w Zagrzebiu, Chorwacja; Ludwig Muzeum w Budapeszcie, Węgry), wystawa pt. „Jet Lag” (Galeria Platán, Budapeszt, Węgry), oraz wystawa Kamy Sokolnickiej „Senność w ciągu dnia” (Galeria Instytutu Polskiego w Düsseldorfie, Niemcy). W 2016 r. odbyło się 239 wydarzeń towarzyszących programowi wystawienniczemu, w tym wykładów, debat i akcji społeczno-kulturalnych aktywizujących lokalną społeczność miejską, pokazów filmowych, prezentacji, oprowadzań po wystawach, warsztatów oraz działań edukacyjnych.

W roku 2016 skupiono się na organizacji ważnych wystaw czasowych i promocji istotnych zjawisk sztuki współczesnej. W szczególności istotne dla linii programowej Muzeum pozostają dwa wydarzenia. Pierwsze z nich dotyczyło przygotowania pierwszej prezentacji, tworzonej od 2011 r., międzynarodowej kolekcji sztuki współczesnej. W połowie roku została otworzona wystawa ukazująca zbiory pt. „Stosunki pracy. Z międzynarodowej kolekcji sztuki współczesnej Muzeum Współczesnego Wrocław”. Drugie wydarzenie związane było kontynuacją projektu objazdowej wystawy „Dziki pola. Historia Awangardowego Wrocławia”. W 2016 r. ekspozycja ta miała trzy odsłony (Kunstmuseum w Bochum, Niemcy; Muzeum Sztuki Współczesnej w Zagrzebiu, Chorwacja; Ludwig Muzeum w Budapeszcie, Węgry). Dodatkowo dwa inne projekty wystawiennicze przygotowane przez Muzeum miały swoje pokazy poza granicami Polski, w Galerii Platán w Budapeszcie (Węgry) oraz w Galerii Instytutu Polskiego w Düsseldorfie (Niemcy). Wystawy zagraniczne odwiedziło łącznie 23 990 osób. Przez cały rok Muzeum prowadziło bardzo ożywioną działalność wystawienniczą, edukacyjną i upowszechniającą współczesne zagadnienia kultury, sztuki i życia w społeczeństwie. W przestrzeni Muzeum odbyło się 26 wystaw czasowych. Zaplanowane wydarzenia towarzyszące wystawom (wykłady, oprowadzania kuratorskie, projekcje filmów i program edukacyjny) przyciągnęły widzów w różnym wieku i o różnym stopniu zaangażowania w życie kulturalne miasta, oswajając ich ze sztuką współczesną. W ramach programu społecznego w MWW odbyły się 52 wykłady, debaty i dyskusje. Bogaty program edukacyjny obejmował ponad 180 warsztatów zorganizowanych dla dzieci w ramach coniedzielnich warsztatów rodzinnych, warsztatów dla szkół, czy też projekty „Rozrusznik Wystaw”. Przez cały rok Muzeum odwiedziło 38 421 osób, a w działaniach edukacyjnych wzięły udział 5 392 osoby. Łącznie, wraz z wystawami odbywającymi się poza siedzibą Muzeum, w wydarzeniach organizowanych w 2016 r. uczestniczyło 62 411 osób. W 2016 r. Muzeum zakupiło również 45 prace artystyczne do kolekcji.

W roku 2016 w przestrzeni wystawienniczej odbyły się następujące wystawy:
WYSTAWA INTERAKTYWNA - W ZIEMI (23 października 2015 r. - 3 październik 2016 r.). Kolejna odsłona interaktywnej instalacji Patrycji Mastej z cyklu „Samoobsługowe Muzeum” przenosi zwiedzających w głębokie doświadczenie wielozmysłowe. Widzowie „zanurzeni w ziemi”, za pomocą subtelnych bodźców obudzą wzrok, dotyk, zapach i słuch, by uwrażliwić się na intuicyjne doświadczenie sztuki znajdującej się na pozostałych wystawach MWW.

WĘDROWANIE ZA... JERZY GROTOWSKI NA FOTOGRAFIACH JANA KRZYSZTOFA FIOŁKA (14 stycznia - 1 lutego 2016 r.). Wystawa została zorganizowana z okazji 17. Rocznicy śmierci Jerzego Grotowskiego.

SIEDEM DNI — WYSTAWA FOTOGRAFII KAROLA JARKA (8 stycznia - 29 lutego 2016 r. Wystawa odnosiła się do kryzysu z jakim boryka się obecnie Grecja.

POLA DWURNIK. PIOSENKI O LEKARZU I INNE RYSUNKI (15 stycznia - 29 lutego 2016 r.). Wystawa prac Poli Dwurnik odbywająca się w ramach Międzynarodowego Festiwalu Rysunku Think Tank lab Triennale, przypominała niecodzienną antologię rysunku, ukazującą ten gatunek w rozmaitych odsłonach i konfiguracjach.

MARLENA KUDLICKA. KONTROLA JAKOŚCI I WERYFIKACJA STANDARDU. RZEŻBA, (19 lutego - 14 maja 2016 r.). Konstruktywistyczna sztuka Marleny Kudlickiej rozgrywa się na kilku intertekstualnych polach: języka i jego typograficznego obrazu; rysunku technicznego i humanistycznej spekulacji, mechanicznie reprodukowanej koncepcji i doświadczalnie korygowanej formy.

DOMOFON. INSTALACJA DŹWIĘKOWA, (03 marca – 31 grudnia 2016 r.) to instalacja dźwiękowa, która została zainstalowana przed wejściem do budynku Muzeum. W instalacji można było usłyszeć głosy kobiet, pochodzących z różnych miejsc na Ziemi, które dziś są na stałe lub tymczasowo mieszkankami Wrocławia i Dolnego Śląska. Domofon jest projektem, którego podstawowym elementem było spotkanie i rozmowa, podczas której poszczególne Uczestniczki opowiadały o swoich powodach przyjazdu, pierwszych wrażeniach związanych z miastem, czy swojej terażniejszości.

PAWEŁ FRENCZAK. #NOIR #SOMEWHERE #NOWHERE, (11 marca – 09 maja 2016 r.). Wystawa prezentowała fotografię Pawła Frenczaka. Zdjęcia bliskie stylistyce „noir”, pełne kontrastów i niedopowiedzeń stanowiły zapis artystycznych wspomnień i doświadczeń.

MILCZENIE DŹWIĘKÓW, (18 marca – 13 czerwca 2016 r.) to utwór Jerzego Kornowicza, dedykowany artyście Szabolcsowi Esztényiemu, który jest też nawiązaniem do twórczości Tomasza Sikorskiego i jego „Samotności dźwięków”.

MUZEUM WSPÓŁCZESNE. MAUREEN CONNOR, NOAH FISCHER, OLEKSIY RADYNSKI, ZOFIA WAŚLICKA I ARTUR ŻMIJEWSKI, (20 maja – 16 sierpnia 2016 r.). W ramach projektu artyści weszli w interakcję z zespołem MWW tworząc sytuacje relacyjne i warsztatowe.

KONSTANCJA NOWINA KONOPKA. 1001 ZŁYCH UCZYNKÓW, (13 maja – 14 lipca 2016 r.). Wystawa prezentowała cykl fotograficzny opowiadający o pięciu chłopcach z Biskupic, dawnej robotniczo-górnictwej dzielnicy Zabrze.

STOSUNKI PRACY. Z MIĘDZYNARODOWEJ KOLEKCJI SZTUKI WSPÓŁCZESNEJ MUZEUM WSPÓŁCZESNEGO WROCŁAW, (10 czerwca 2016 r. – 27 marca 2017 r.). Pierwsza odsłona międzynarodowej kolekcji sztuki współczesnej, tworzonej od 2011 r. w Muzeum Współczesnym Wrocław, podejmuje zagadnienie dzisiejszych „stosunków pracy”. Termin ten określa relacje pomiędzy pracodawcą a pracownikiem.

KOZANÓW – W POSZUKIWANIU CUDOWNEGO, (23 czerwca – 04 września 2016 r.). Interdyscyplinarne wydarzenie artystyczne prezentowane w ramach projektu „Wrocław – Wejście od podwórza” będącego częścią programu sztuk wizualnych Europejskiej Stolicy Kultury Wrocław 2016. Główną jego częścią była międzynarodowa grupowa wystawa usytuowana w przestrzeni osiedla Kozanów oraz na terenach je otaczających, której towarzyszą performance, program filmowy i dyskusje.

CZYSTOŚĆ. ANTANINA SLOBODCHIKOVA, (27 czerwca – 07 lipca 2016 r.). Wystawa składała się z instalacji próbującej swoją formą zwrócić uwagę na proces transformacji oglądanych obiektów – ich zmiany w czasie. W czasie trwania ekspozycji instalacja artystki ulegała transformacji. Wystawa odnosiła się do tematyki związanej ze śmiercią,

czasem, procesem utrwalania pamięci. Projekt był częścią cyklu rezydencji współorganizowanych przez Program Rezydencji Artystycznych A-i-R Wro.

KRZYSIEK ORŁOWSKI. JESTEM STAD, (15 lipca – 03 października 2016 r.). Wystawa fotograficzna poświęcona była lokalności i swojskości.

LOST & FOUND/ZGUBIONE I ODNALEZIONE, (01–11 września 2016 r.). Wystawa prezentowała projekt japońskiego artysty Munemasa Takahashi, który z grupą wolontariuszy zebrał znalezione fotografie w zniszczonym w 2011 r. przez tsunami miasteczku Yamamoto-cho.

FOUND PHOTOS IN DETROIT, (01–18 września 2016 r.). Prezentowany projekt ukazywał nieformalne archiwum setek fotografii wykonanych w latach siedemdziesiątych i dziewięćdziesiątych w Detroit w momencie kiedy miasto zaczęło podupadać.

PRZEGLĄD MŁODEJ SZTUKI „ŚWIEŻA KREW”/LAUREACI Z LAT 2011–2015, (16-30 września 2016 r.) (Kuratorka: Karolina Jaklewicz) Wystawa przygotowana w ramach konkursu 6. edycja Przeglądu Młodej Sztuki „Świeża Krew”. Wystawa prezentowała wybrane prace młodego pokolenia artystów. Zaprezentowano obrazy, które zdobyły Grand Prix poprzednich edycji Przeglądu, a także nowe realizacje Natalii Bażowskiej, Agaty Kus, Moniki Mysiak, Filipa Rybkowskiego oraz Justyny Smoleń.

DO WROCŁAWIA, DO WROCŁAWIA, (07-30 październik 2016 r.). Wystawa stanowiła drezdeńską rewizytę po kwietniowej prezentacji studentów z wrocławskiej Akademii Sztuk Pięknych im. E. Gepperta w Galerii Oktagon w Dreźnie. Wystawa prac studentów z Wrocławia zainicjowała równocześnie projekt „Pociąg do Sztuki”.

KADRY MODERNIZMU: PRZESTRZEŃ DLA PIĘKNA, (09–24 października 2016 r.). Wystawa odbyła się w ramach Dolnośląskiego Festiwalu Architektury (7–14 października 2016 r.) i prezentowała fotografie opowiadające o poszukiwaniu wzajemnych relacji sztuki z architekturą i planowaniem przestrzennym.

KONSTRUKTYWIZM TO PROBLEM, A NIE ESTETYKA. ZBIGNIEW GEPPERT (1934–1982), (21 października 2016 r. – 02 stycznia 2017 r.). Wystawa stanowiła pierwszą w Polsce prezentację twórczości Zbigniewa Gepperta, twórcy koncepcji Cub’artu, autora projektów graficznych, pisarza i autora komiksów.

MARIYA HOYIN. PERYFERIUM, (27 października – 14 listopada 2016 r.). Projekt zakładał odczytywanie miasta przez pryzmat przypadkowych spotkań.

CZEKANIE. TOMASZ GRZYB, (27 października – 28 listopada 2016 r.) (kurator: Bartek Lis) Wystawa fotograficzna autorstwa Tomasza Grzyba, przedstawiająca bliskie dokumentacyjnej fotografii portrety.

WYSTAWA INTERAKTYWNA - PIKSELOZA, (28 października 2016 r. – 30 czerwca 2017 r.). Kolejna odsłona cyklu Samoobsługowe Muzeum – przestrzeń interaktywna na II poziomie MWW jest dostępna dla wszystkich, bez ograniczeń wiekowych w godzinach otwarcia muzeum.

PRZENIKANIE, (18 listopada 2016 – 30 stycznia 2017 r.). Wystawa „Przenikanie” stanowiła zapis procesów badawczych, działań i warsztatów, które odbyły się na początku października 2016 r. w Obornikach Śląskich, Bagnie, Rościszawicach i Żmigrodzie.

PAWEŁ SOKOŁOWSKI. BARBÓRKA, (02 grudnia 2016 r. – 30 stycznia 2017 r.) Paweł Sokołowski – artysta pochodzący z rodziny o górniczych korzeniach – podjął się zadania uchwycenia ostatnich chwil, gdy industrialny krajobraz może być w takiej formie tłem dla portretów niezwykłych ludzi.

ROZRUSZNIK BEZ BARIER – WYSTAWA, (19 grudnia 2016 r. – 10 stycznia 2017 r.). Wystawy prezentuje realizacje artystyczne, które powstały w 2016 r. podczas warsztatów dla klas integracyjnych oraz ośrodków terapeutycznych we Wrocławiu. Warsztaty wchodziły w cykl „Rozrusznik Bez Barier” będący projektem artystyczno-poznawczym dla osób o szczególnych potrzebach edukacyjnych: dzieci, młodzieży i dorosłych

STAŁA WYSTAWA MWW - STANISŁAW DRÓŻDŹ „POJĘCIOKSZTAŁTY” Muzeum Współczesne Wrocław utworzyło stałą ekspozycję prac Stanisława Dróżdza z kolekcji własnej, kolekcji Dolnośląskiego Towarzystwa Zachęty Sztuk Pięknych oraz depozytu pani Anny Dróżdź. Punktem wyjścia stałej ekspozycji jest wystawa Stanisława Dróżdza w Galerii Foksal w Warszawie w 1994, zatytułowana Pojęciokształty. Poezja Konkretna.

STAŁA WYSTAWA - ARCHIWUM JERZEGO LUDWIŃSKIEGO. Archiwum Jerzego Ludwińskiego w Muzeum Współczesnym Wrocław to stała przestrzeń ekspozycyjno-

badawcza, łącząca w sobie elementy wystawy, archiwum i magazynu sztuki. Ta potrójna struktura podporządkowana jest głównej roli Archiwum, które stanowi ukazanie intelektualnej spuścizny Jerzego Ludwińskiego i jego znaczenia dla kształtowania się wrocławskiej oraz polskiej sceny artystycznej przełomu lat 60. i 70. XX wieku.

MUZEUM ARCHITEKTURY

Najważniejszym zadaniem, jakie Muzeum Architektury realizowało w roku 2016, był program architektoniczny Europejskiej Stolicy Kultury Wrocław 2016. W ramach programu architektonicznego ESK Wrocław 2016 udało się zrealizować pięć wystaw czasowych: Made in Europe. 25 lat nagrody Unii Europejskiej w dziedzinie architektury współczesnej – Mies van der Rohe Award, Nagroda Unii Europejskiej w dziedzinie architektury współczesnej – Mies van der Rohe Award 2015, Droga ku nowoczesności. Osiedla Werkbundu 1927-1932, Patchwork. Architektura Jadwigi Grabowskiej-Hawrylak, Lwów 24 czerwca 1937 r. Miasto, architektura, modernizm. Tylko dwie pierwsze wystawy, prezentujące historię konkursu architektonicznego imienia Miesa van der Rohe oraz laureatów ostatniej edycji konkursu, zostały przygotowane przez zewnętrzną instytucję (Fundację im. Miesa van der Rohe w Barcelonie) i zaprezentowane w Muzeum Architektury we Wrocławiu jako gotowe ekspozycje. Trzy pozostałe to efekt często wieloletnich starań i przygotowań zespołu Muzeum Architektury, w oparciu o współpracę z krajowymi i zagranicznymi partnerami. Wystawy prezentowane w 2016 r. cieszyły się ogromnym zainteresowaniem publiczności: wrocławian, gości z całej Polski i z zagranicy. Były również tematem wielu publikacji (artykułów, zapowiedzi, recenzji) w mediach lokalnych, ogólnopolskich i zagranicznych. Niewątpliwym sukcesem jest fakt, iż każdej ekspozycji przygotowanej przez Muzeum Architektury we Wrocławiu towarzyszył obszerny, naukowy katalog, często w kilku wersjach językowych. Kolejnym ważnym etapem w budowaniu relacji z zagranicznymi partnerami była organizacja międzynarodowej konferencji naukowej „Produkcja, miasto i jego kultura”, zrealizowanej w ramach projektu Future Architecture Platform, skupiającego najważniejsze europejskie instytucje, twórców i organizacje zajmujące się współczesną architekturą. Rok 2016 to także kolejny rok dużych inwestycji w przebudowę i modernizację wnętrza Muzeum Architektury i dostosowanie ich do aktualnych potrzeb wystawienniczych. Od stycznia do listopada realizowany był projekt pn. „Prace modernizacyjne wraz z zakupem niezbędnego wyposażenia na potrzeby Muzeum Architektury we Wrocławiu” w ramach dwuletniego projektu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, priorytet „Infrastruktura kultury”, w wyniku którego wyremontowano pomieszczenia biurowe i ciągi komunikacyjne na I piętrze Muzeum, wyremontowano i wyposażono w najnowszy sprzęt pracownię fotograficzną, zamontowano nowoczesne oświetlenie w salach wystawienniczych i w ciągach komunikacyjnych, zamontowano podnośniki dla osób niepełnosprawnych w głównej przestrzeni wystawienniczej Muzeum. W 2016 r. ukończono również przebudowę Sali Romańskiej oraz opracowano kolejny etap identyfikacji kierunkowej i wizualnej Muzeum. Najważniejsze wystawy: Made in Europe. 25 lat nagrody Unii Europejskiej w dziedzinie architektury współczesnej – Mies van der Rohe Award (16 stycznia – 13 marca 2016 r.); Nagroda Unii Europejskiej w dziedzinie architektury współczesnej – Mies van der Rohe Award 2015 (15 lutego – 27 marca 2016 r.); Droga ku nowoczesności. Osiedla Werkbundu 1927-1932 (31 marca – 05 czerwca 2016 r.); Patchwork. Architektura Jadwigi Grabowskiej-Hawrylak (17 czerwca – 04 września 2016 r.); Ciałowicz. Projektant z Wrocławia (22 lipca – 04 września 2016 r.); Lwów 24 czerwca 1937 r. Miasto, architektura, modernizm (29 września 2016 r. – 26 lutego 2017 r.).

BWA Wrocław

BWA Wrocław w 2016 r. zrealizowało 27 wystaw, które obejrzało ponad 37 400 osób – w tym: - 24 wystawy zrealizowano w siedzibach 4 galerii BWA Wrocław, z frekwencją 34 385 (przy czym Studio BWA w 2016 r. realizowało wystawy od września, po przerwie związanej z remontem kamienicy przy ul. Ruskiej 46a), trzy wystawy zrealizowano poza siedzibami galerii (frekwencja 3 036 osób). Wystawom i programowi merytorycznemu towarzyszyły wydawnictwa: 5 katalogów, o łącznym nakładzie 1 730 egz., 1 czasopismo

o nakładzie 600 egz., 3 informatory kwartalne w nakładzie łącznie: 4 000 egz. Ponadto odbyło się 212 działań pozawystawowych, w których uczestniczyło ponad 3 000 osób. Działalność pozawystawowa obejmowała spotkania autorskie, spotkania z artystami, kuratorami, projektantami, wykłady, panele dyskusyjne, warsztaty, performansy, koncerty, przeglądy sztuki i konkursy. Galeria Dizajn prowadziła w ramach działalności pozawystawowej cyklicznie, wspierany dotacją Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego program edukacyjny „Teraz Dizajn!”.

Wybrane wystawy:

Galeria Awangarda - **Eduardo Chillida**. Brzmienia: 15 stycznia – 13 marca 2016, frekwencja: 7 326. Wystawa światowej sławy rzeźbiarza, inaugurująca rok Europejskiej Kultury Wrocław 2016, cieszyła się rekordową popularnością.

Krzysztof Bednarski. Gravity (Tymoteusz Karpowicz), wystawa indywidualna, 25 czerwca – 31 lipca 2016 r., frekwencja: 903.

12. Konkurs Gepperta. A co Ty robisz dla malarstwa? Wystawa i konkurs ogólnopolski dla młodych malarzy, 18 października – 11 grudnia 2016 r.

Druga Ogólnopolska Wystawa Znaków Graficznych, 11 marca – 15 maja 2016 r., Postęp prac - wystawa studencka. Galeria SiC! BWA Wrocław, Wystawa „Myszy i Ludzie” Alicja Patanowska, Wystawa „Where is my paradise” Shige Fujishiro, Wystawa „Część zamiast całości” Karina Marusińska.

Galeria Studio BWA, po ponad rocznej przerwie w działalności wystawienniczej, spowodowanej trwającym remontem kamienicy w której mieści się galeria, Studio od września 2016 r. kontynuowało działalność programową – realizując wystawy, rezydencje artystyczne, spotkania. Wystawa porezydencyjna „Czasem...” Krystian Truth Czaplicki, Kama Sokolnicka, Léonie Young, Philémon Vanorlé, Rezydencja artystyczna Léonie Young, „Część wspólna” archiwum społeczne - wystawa Dominiki Łabądz i Joanny Synowiec.

Wystawy prezentowane poza budynkami BWA Wrocław: Dogonić i przegonić, Bóg-małpa, Honorata Martin.

GALERIA MIEJSKA

W 2016 r. Galeria Miejska brała udział przy organizacji 16 wystaw, wśród nich 12 gościło w murach Galerii Miejskiej, jedna została zorganizowana w Centrum Kongresowym przy Hali Stulecia, jedna w Domku Romańskim, jedna w Muzeum Narodowym we Wrocławiu i jedna poza granicami kraju – w Czechach. Największym wydarzeniem roku 2016 była polska edycja międzynarodowego przeglądu sztuki JCE Biennale Młodej Sztuki Europejskiej organizowanego w ramach programu Europejskiej Stolicy Kultury Wrocław 2016. Dodatkowo poprzez nawiązanie współpracy z Płynnym Muzeum udało się zorganizować ponadplanowe warsztaty dla dzieci, tematycznie powiązane z wystawami odbywającymi się w Galerii Miejskiej.

Wyjątkowym wydarzeniem w roku 2016 był także jubileusz 25-lecia istnienia Galerii Miejskiej, do urodzinowej wystawy stworzono obszerny katalog zawierający archiwum i podsumowanie ćwierćwiecza działalności instytucji.

Każdej wystawie realizowanej przez Galerię Miejską towarzyszyły uroczystości oficjalnego otwarcia ekspozycji. Każdy zorganizowany wernisaż został uświetniony przez koncerty polskich i zagranicznych muzyków (m.in. Piotr Wojtasik Quartet, Emilio Gordoa, Połykacze Pereł z Odry, Tribute to Morphine, Artrio trio harfowe).

W roku 2016 Galeria Miejska brała również udział w dodatkowych wydarzeniach organizowanych przez Europejską Stolicę Kultury i miasto Wrocław (w tym Noc Muzeów 2016, Gra Miejska). W sumie we wszystkich przedsięwzięciach Galerii wzięło udział 42 720 widzów. Wybrane wystawy:

PIOTR BŁAŻEJEWSKI „W DRODZE – razem ze mną”, 11 grudnia 2015 r. – 23 stycznia 2016 r., wystawa związana była z jubileuszem 40-lecia pracy twórczej i akademickiej Piotra Błażejewskiego. Zorganizowana została przez Galerię Miejską oraz Ośrodek Kultury i Sztuki we Wrocławiu w ramach Dolnośląskiego Festiwalu Artystycznego.

„Idziecie na Mincieli?”, 14-17 czerwca 2016 r. Prezentacja była podsumowaniem i zwieńczeniem spotkań w Otwartej pracowni malarstwa Uli Wilki Eugeniusza Minciela.

„JCE – BIENNALE MŁODEJ SZTUKI EUROPEJSKIEJ”, 01-31 lipca 2016 r. Biennale Młodej Sztuki Europejskiej to unikatowa wystawa promująca aktualne trendy w młodej sztuce, która od czerwca do końca lipca 2016 r. została zaprezentowana we Wrocławskim Centrum Kongresowym.

KRZYSZTOF SKARBK „OBCY CHCĄ BYĆ DOBRZY” 07 października – 19 listopada 2016 r. IANEMES „ON THE RUN”, 24 czerwca – 29 lipca 2016 r. Multimedialna wystawa „On The Run” eksplorowała przestrzenne relacje między dźwiękiem i ruchomym obrazem.

GRUPA THE KRASNALS „CZUŁEM SKURCZE TWOJEGO PRZEŁYKU. THE KRASNALS. WHIELKI KRASNAL”, 02 lutego – 12 marca 2016 r. Grupa The Krasnals zawiązała się 1 kwietnia 2008 r. Jej członkowie od samego początku i konsekwentnie pozostają w ukryciu – nieznana jest też ich dokładna liczba. Wszędzie gdzie się pojawiają – zamaskowani – sieją ferment, zgorszenie i kontrowersje.

MIRA ŻELECHOWER-ALEKSIUN „MIRA ŻELECHOWER-ALEKSIUN/50+ CZYLI PÓŁ WIEKU TWÓRCZOŚCI MIRY”, 25 marca – 28 kwietnia 2016 r. to tytuł przeglądowej wystawy prac Miry Żelechower-Aleksion przygotowanej przez Galerię Miejską we Wrocławiu w ramach uczczenia jubileuszu pięćdziesięciolecia pracy twórczej artystki.

LECH TWARDOWSKI „KRAWĘDŹ”, 14 czerwca – 14 lipca 2016 r. Wystawa została zaprezentowana w Muzeum Narodowym we Wrocławiu. Połączenie ekspresyjnego malarstwa gestu z geometrycznym porządkiem wielkich, przestrzennych form, wypełniło hol główny Muzeum. W swojej nowej instalacji zatytułowanej „Krawędź” Lech Twardowski podjął próbę zmierzenia się z czasem i przestrzenią.

GRA MIEJSKA „ImmigratedPieces”, 19 listopada 2016 r., na niecałe dwa miesiące przed Weekendem Zamknięcia Europejska Stolica Kultury Wrocław 2016 zaprosiła wrocławian do udziału w drużynowej grze miejskiej nawiązującej do „ImmigratedPieces” – projektu badawczego realizowanego przez Enrico Floriddię.

GALERIA ENTROPIA

W 2016 r. zorganizowano 17 wystaw oraz 31 wydarzeń, pokazów, spotkań, w których wzięło udział 4 417 widzów. Działalność edukacyjno-warsztatowa ze względu na remont pracowni w II połowie roku została istotnie zmodyfikowana. Odbyło się mniej niż planowano zajęć Dziecięcej Wytwórni Filmowej (DWF) natomiast zrealizowano dodatkowo 55 zajęć warsztatowych związanych z galeryjnym projektem filmowym „TRANS-WROCŁAW” (ESK2016), w których brali udział uczestnicy DWF oraz dzieci i młodzież Wrocławia. Działalność merytoryczna Galerii w roku 2016 była rozszerzona o bardzo rozbudowane i pracochłonne projekty w ramach programu Europejskiej Stolicy Kultury: „Włodzimierz Kałdowski – człowiek z kamerą”, „TRANS-WROCŁAW czyli Podróż z Wiatrem i pod Wiatr Historii” oraz „Art'n'Scroll”. Efektem pierwszych dwóch są filmowe publikacje DVD wraz z bookletami. „Włodzimierz Kałdowski – człowiek z kamerą” zawiera unikalne dokumentalne materiały filmowe z lat 1956-1981 wykonane we Wrocławiu, „TRANS-WROCŁAW” to średniometrażowy film animowany o 1000 letniej historii miasta, który powstał w kooperacji z kilkoma artystami i kilkudziesięcioma uczestnikami warsztatów. „Art'n'Scroll” to innowacyjny projekt zrealizowany w przestrzeni miejskiej na nośnikach reklamowych „cityscroll”, który polegał na zmianie ich funkcji w rodzaj „ekranów projekcyjnych” prezentujących w ruchu prace współczesnych artystów wrocławskich (Mira Boczniewicz, Bożena Grzyb-Jarodzka, Barbara Kozłowska, Bogusław Michnik, Beata Rojek, Urszula Wilk). Ponieważ prace funkcjonowały także w kontekście lokalnych społeczności i okolicznych podwórek zorganizowano cykl warsztatów i spotkań skierowanych do mieszkańców, które odnosiły się zarówno do dzieł jak i szerszego kontekstu sztuki współczesnej w przestrzeni publicznej. Czas: grudzień 2016, lokalizacja: 6 nośników „cityscroll” w różnych punktach miasta, ilość widzów: niemożliwa do oszacowania. Galeria uczestniczyła jako partner także w innych przedsięwzięciach ESK 2016: Triennale Rysunku, wystawa „n_TROPIA. Ćwiczenia z rysunku” i międzynarodowy projekt AIM, instalacja w przestrzeni miejskiej „Re:Cykling” Karoliny Szymanowskiej, prezentacja video materiałów Galerii w Info punkcie BarBara oraz współdział i współorganizacja paneli dyskusyjnych AIM.

OGNISKO KULTURY PLASTYCZNEJ IM. EUGENIUSZA GEPERTA

Ognisko zrealizowało swój program merytoryczny. Prowadzący pracownie przekazali słuchaczom wiedzę o technikach plastycznych i ćwiczyli umiejętności przewidziane w programie merytorycznym. Prowadzono zajęcia w pracowniach: rysunku i malarstwa, rzeźby, ceramiki, szkła artystycznego, tkaniny artystycznej, grafiki warsztatowej, fotografii cyfrowej, działań artystycznych, komputerowego projektowania graficznego, filmu i multimediiów. W galeriach Ogniska cyklicznie prezentowano prace słuchaczy. W galerii Ogniska prezentowano również prace profesjonalnych artystów polskich i zagranicznych. W czerwcu zorganizowano warsztaty artystyczne w ramach Święta Wrocławia. W ramach współpracy ze Stowarzyszeniem Dużych Rodzin 3+, w grudniu zorganizowano warsztaty filmowe dla dzieci i młodzieży. W lipcu odbyły się dwa plenery malarskie stacjonarny i wyjazdowy. Ponadto odbyły się wystawy poplenerowe naszych słuchaczy. W sumie Ognisko zorganizowało 24 przedsięwzięcia dla 3 746 widzów.

OŚRODEK „PAMIĘĆ I PRZYSZŁOŚĆ”

Misją Ośrodka „Pamięć i Przyszłość” jest dokumentowanie oraz upowszechnianie dorobku historycznego i kulturowego Wrocławia i Dolnego Śląska po II wojnie światowej, a w szczególności: upowszechnianie wiedzy o oporze społeczeństwa polskiego wobec władz komunistycznych, popularyzacja (wśród mieszkańców miasta, w Polsce i za granicą) wiedzy o powojennej historii Wrocławia jako ważnego elementu dziedzictwa europejskiego, w tym o wkładzie Wrocławia w pojednanie europejskie. Instytucja swoje cele realizuje poprzez projekty wystawiennicze, edukacyjne i badawcze. W programie pracy na rok 2016 wyznaczono następujące główne zadania: stworzenie stałej ekspozycji ukazującej powojenną historię Wrocławia oraz jej znaczenie dla Polski i Europy; udział Ośrodka w przygotowaniach miasta Wrocław do pełnienia roli Europejskiej Stolicy Kultury; przygotowanie kompleksowego programu obchodów 50. rocznicy wystosowania Orędzia biskupów polskich do biskupów niemieckich. Ośrodek realizował swoją misję także poprzez: prowadzenie Centrum Dokumentacyjnego, w którym są zbierane i archiwizowane materiały i pamiątki dotyczące powojennej historii Wrocławia, organizację zadań wpisanych w roczne linie programowe. W 2016 r. były to: kolejna rocznica przemian wolnościowych w 1989 r.; rola Ziem Zachodnich w przezwyciężaniu powojennego podziału Europy (kontynuacja prac badawczych oraz upowszechnianie wiedzy na temat działalności i dorobku kard. Bolesława Kominka); zagadnienia związane z rocznicami: 31 sierpnia, 11 listopada; dokumentowanie i upowszechnianie powojennej historii miasta, dorobku jego nauki i kultury; przekrojowe narracje dotyczące powojennej historii Ziem Zachodnich (m.in. wydawnictwa redakcji kwartalnika „Pamięć i Przyszłość”), działania związane z Europejską Stolicą Kultury 2016, program badawczy. W ramach wyżej wymienionych linii programowych przygotowano zadania. Każde z nich realizowane było jako jeden lub kilka programów (zadań wykonywanych w trybie ciągłym, np. program dokumentacyjny, program Stypendium im. gen Augusta Emila Fieldorfa „Nila”, program badań źródłowych „Kardynał Bolesław Kominek” i in.) lub projektów (zadań wykonywanych w określonym czasie, przy użyciu określonych zasobów, wśród nich wymienić należy: wystawy, wydawnictwa, projekty edukacyjne, artystyczne, imprezy). W 2016 r. przygotowano stałą ekspozycję poświęconą powojennej historii Wrocławia i Dolnego Śląska. Przedsięwzięcie to zostało zrealizowane na terenie obecnej zajezdni autobusowej nr VII przy ul. Grabiszyńskiej 184 we Wrocławiu – w kolebce wrocławskiej „Solidarności”, 16 września 2016 r. zostało otwarte **Centrum Historii Zajezdnia** (CHZ). W wyniku podjętych działań hala zajezdni została zamieniona w nowoczesne centrum wystaw historycznych, za pomocą których opowiadana jest powojenna historia Wrocławia. W minionym roku zostały zakończone prace budowlane polegające na przebudowie przestrzeni poprzemysłowej i jej adaptacja na cele kulturalne. Została oddana hala, w której została zlokalizowana wystawa główna „Wrocław 1945-2016” oraz udostępnione przestrzenie wystaw zmiennych. Został również zakończony remont budynku administracyjnego, który stał się siedzibą Ośrodka „Pamięć i Przyszłość”, w tym też budynku zlokalizowane zostało Centrum Dokumentacyjne Ośrodka. W 2016 r. zostały zakończone prace nad zagospodarowaniem przestrzeni na terenie Centrum Historii Zajezdnia we Wrocławiu, co pozwoliło na realizację imprez plenerowych takich jak

koncerty i wystawy. Prace nad budową Wystawy Głównej „Wrocław 1945-2016” rozpoczęto w marcu 2016 r. Prace prowadziło konsorcjum firm TRIAS.AVI oraz CTA i realizowano je według opracowanego wcześniej przez Marka Stanielewicza projektu artystycznego. Przygotowania przebiegały równocześnie na różnych polach. Opracowywano i tłumaczono teksty merytoryczne podzielone na trzy kategorie, teksty główne, wprowadzające do poszczególnych działów tematycznych wystawy, ciekawostki oraz podpisy do materiałów ikonograficznych jak i multimedialnych. Jednocześnie pozyskiwane były eksponaty, zarówno te oryginalne (często będące pamiątkami rodzinnymi) pamiątki po znanych mieszkańcach Wrocławia jak i te które mają obrazować widzowi specyfikę danego okresu bądź wydarzenia. Materiał ikonograficzny wystawy pozyskano z kilku źródeł. Znalazły się tam materiały własne Ośrodka, jak również pozyskane od instytucji i osób prywatnych.

Wystawy:

„Pamiętajmy o Polsce. Solidarność Norwesko-Polska” Mobilna wystawa „Pojednanie/Versöhnung in progress... Kościół katolicki i relacje polsko-niemieckie po 1945 r.”. W ramach uczczenia 51. Rocznicy podpisania Orędzia biskupów polskich do biskupów niemieckich Ośrodek zaprezentował wystawę mobilną, która powstała z okazji 50. rocznicy wymiany listów pojednania pomiędzy episkopatami Polski i Niemiec z 1965 r. Wystawa autorstwa dr Roberta Żurka powstała we współpracy Maximilian-Kolbe-Stiftung, Ośrodka „Pamięć i Przyszłość” oraz Instytutu Pamięi Narodowej i została dofinansowana przez Fundację Współpracy Polsko-Niemieckiej.

„Tradycje lwowskie”. Mini wystawa prezentowana jest w przestrzeni wystawy głównej CHZ. Tematyka wystawy to elementy, które wraz z przesiedleńcami zostały na trwałe przywiezione do Wrocławia czyli: pomnik Aleksandra Fredry, Panorama Raławicka, zbiory Zakładu Narodowego im. Ossolińskich. Na wystawie znajdują się eksponaty pochodzące ze zbiorów rodzinnych Agaty Saraczyńskiej – pamiątki po profesorze Marianie Franke. Wystawa potrwa do 31 marca 2017 r.

Konkurs na mural „Opowiedzmy Wrocław”. W ramach tworzenia przestrzeni wystawy głównej „Wrocław 1945–2016” w czerwcu 2016 r. został ogłoszony konkurs dla artystów, którzy chcieliby się podjąć namalowania na jednej ze ścian wystawy malowidła ściennego (mural, graffiti) przedstawiającego najnowszą historię Wrocławia: najważniejsze dla miasta wydarzenia i postacie po 1989 r. Na ogłoszony przez Ośrodek konkurs zostało nadesłanych 6 prac. Zwycięski projekt studentki wrocławskiej ASP – Anny Szalwy – został namalowany przez autorkę i jej zespół – można go zobaczyć na wystawie głównej.

Graffiti opozycyjne. Ośrodek, podczas tworzenia sekcji dotyczącej opozycji lat '80 na wystawie głównej, zorganizował 12 sierpnia 2016 r. event z udziałem czołowych wrocławskich „grafficiarzy” tamtego okresu. W wydarzeniu wzięli udział Ewa Ciepielewska, Alexander Jacek Sikora, Jacek Paczkowski i Egon Fietke Jankowski „Ponton”, Grzegorz Kmita „Patyczak”, Dariusz (właściciel Andrzej Miastkowski), którzy namalowali „opozycyjne graffiti” przy pomocy szablonów używanych w latach 80. i 90. Prace można podziwiać na jednej ze ścian w poziomie - 1 Centrum Historii Zajezdnia.

„Europa w rodzinie. Ziemiaństwo polskie w XX wieku” oraz sesja historyczna pt. „Kultura ziemiańska. Rola i znaczenie w XIX i XX wieku”. Wystawa była współorganizowana wraz z Instytutem Pamięi Narodowej.

Program dokumentacyjny realizowany jest w Ośrodku „Pamięć i Przyszłość” od początku działalności, czyli od 2007 r. Program polega na gromadzeniu, ewidencjonowaniu, katalogowaniu oraz opracowywaniu i archiwizacji świadectw historii mówionej oraz tworzeniu zasobów zdjęć i pamiątek. Materiały te są następnie udostępniane w ramach realizacji projektów badawczych, edukacyjnych i wystawienniczych Ośrodka. W 2016 r. Ośrodek realizował swoją działalność badawczą. W związku z tym nadal trwa współpraca z instytucjami naukowymi na Islandii, w Norwegii i w Czechach. Kontynuowane są badania na temat biografii kard. Bolesława Kominka i roli Kościoła Katolickiego w powojennej historii Polski. Program Badawczy dla Ziem Zachodnich i Północnych ma na celu prowadzenie i upowszechnianie badań naukowych poświęconych przeszłości i współczesności terenów, które zostały włączone w skład państwa polskiego po II wojnie światowej. Tematyka badawcza dotyczy w szczególności: polityki państwa wobec tzw.

ziem zachodnich i północnych, czyli byłych ziem niemieckich włączonych w obręb państwa polskiego w 1945 r. w długim okresie, współpracy oraz relacji kulturowych i społecznych między tymi terytoriami a pozostałymi ziemiami polskimi w długim trwaniu, kwestiom narodowościowym, kulturowym, językowym, religijnym występującym na tych terenach, badaniom nad współczesnością i kierunkami rozwoju, badaniom nad pamięcią zbiorową. Wyniki realizacji Programu (artykuły, ekspertyzy, polemiki, recenzje, omówienia etc.) będą publikowane od 2017 r. w internetowym czasopiśmie naukowym („Rocznik Ziem Zachodnich”). Ośrodek „Pamięć i Przyszłość” jest organizatorem „Stypendium im. Gen Augusta Fieldorfa Nila” dla osób interesujących się historią żołnierzy Wojska Polskiego, którzy po drugiej wojnie światowej działali w zbrojnym podziemiu antykomunistycznym. Autorzy trzech najciekawszych propozycji zostali nagrodzeni dziewięciomiesięcznym stypendium, w ramach którego zrealizowali swoje pomysły: Witold Tkaczyk stworzył komiks o życiu i działalności Józefa Franczaka; Daria Czarnecka prowadziła badania naukowe przygotowujące publikację „Barut. Dolina śmierci”; Łukasz Leszczyński przygotował trzy gry (decyzyjną, planszową i negocjacyjną) o działalności żołnierzy wyklętych. Stypendium zostało ufundowane przez Prezydenta Wrocławia, a organizację konkursu aktywnie wspierają Fundacja Sapere Aude, która działa na rzecz upamiętnienia gen. Fieldorfa „Nila” we Wrocławiu oraz Muzeum Armii Krajowej im. Generała Emila Fieldorfa „Nila” w Krakowie.

Działania związane z **ESK 2016: Wystawa „7 Cudów Wrocławia i Dolnego Śląska”**

W ramach obchodów programu Wrocław Europejska Stolica Kultury 2016 Ośrodek „Pamięć i Przyszłość” wraz z Narodowym Forum Muzyki i Biurem Festiwalowe „Impart” przygotował scenograficzną wystawę „7 Cudów Wrocławia i Dolnego Śląska”, której kuratorami byli prof. Wojciech Mrozowicz i dr Wojciech Kucharski. Tytułowe „siedem cudów” to siedem obszarów kultury. **Koncerty wRock For Freedom**, 27–29 sierpnia 2016 r., zorganizowane z okazji kolejnej rocznicy wydarzeń Sierpnia 1980 r. i powstania dolnośląskiej „Solidarności”. Widowisko towarzyszyło otwarciu przestrzeni Centrum Historii Zajeżdźnia, było także jednym z wydarzeń w ramach Europejskiej Stolicy Kultury Wrocław 2016. Na terenie Zajeżdźni wystąpiły zespoły związane z kontrkulturą w latach 80., jak również współczesne megagwiazdy zachęcające publiczność do przybycia i zapoznania się z nowym miejscem na kulturalnej mapie Wrocławia.

wRock for freedom, Dzień Niepodległości – 11 listopada we wrocławskiej Hali Stulecia w ramach drugiej w 2016 r. odsłony „wRock for freedom” wystąpił zespół Arka Noego oraz znany już publiczności historyczno-muzyczny projekt „Panny Wyklęte”.

Kongres Społeczny ESK 2016. Wartość Kultury – kultura wartości.

MIEJSKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA (MBP)

Sieć Miejskiej Biblioteki Publicznej we Wrocławiu liczy 37 filii a w nich 4 punkty biblioteczne oraz 2 MultiCentra, stan zbiorów wyniósł 840 470 jednostek bibliotecznych (j.b.) na łączną kwotę 16 618 485,95 zł. W roku 2016 zarejestrowano: 120 377 czytelników, 2 052 698 wypożyczeń, 1 394 614 odwiedzin. Zrealizowane projekty:

VI edycja Festiwal Miesiąc Spotkań Autorskich jest międzynarodowym przedsięwzięciem, powstał w 2000 r. w Brnie i stopniowo rozszerzył się na dalsze miasta. Od 2011 r. odbywa się w Brnie, Koszycach, Ostrawie i Wrocławiu, a w 2015 r. dołączył Lwów. Festiwal co roku startuje w lipcu i następnie dzień po dniu odbywa się równocześnie w każdym z wymienionych miejsc przez 31 dni. Poza coraz szerszym wachlarzem imprez towarzyszących Miesiąc Spotkań Autorskich składa się zawsze z dwóch głównych linii programowych: jedna reprezentuje literaturę rodzimą, a druga przedstawia literaturę kraju, który w danym roku jest gościem honorowym. W roku 2016 gościem honorowym była Hiszpania. Podczas Miesiąca Spotkań Autorskich we Wrocławiu Mediateka codziennie gościła dwóch pisarzy: o 19:00 pisarze z Hiszpanii, a od 20:30 pisarz polski, czeski, słowacki lub ukraiński. W sumie przez cały miesiąc czytelnicy mieli okazję uczestniczyć w spotkaniach z 62 pisarzami polskimi i zagranicznymi. W szóstej już polskiej edycji Miesiąca Spotkań Autorskich, wzięli udział czołowi pisarze polscy, czescy, słowaccy i ukraińscy (m.in. Olga Tokarczuk, Jacek Dehnel, Jacek Hugo-Bader, Sylwia Chutnik, Joanna Bator, Lidia Ostałowska, Łukasz Orbitowski, Petra Soukupová, Peter Krišťufek, Andriej Kurkow i inni), a wśród 31 gości z Hiszpanii

znaleźli się m.in. bardzo dobrze znani polskim czytelnikom Fernando Arrabal, Ildefonso Falcones, Rosa Montero, Rosa Ribas. Ze względu na szczególny charakter polskiej edycji MSA 2016 (Wrocław Europejską Stolicą Kultury 2016) i włączenie Festiwalu do programu literackiego ESK, trzy spotkania autorskie w dniach 28-30 lipca 2016 r. odbyły się na terenie Wyższej Szkoły Oficerskiej Wojsk Lądowych gdzie odbywał się zlot DKK „Literacki Woodstock”. Organizatorzy Dyskusyjnych Klubów Książki z całej Polski uczestniczyli w specjalnie dla nich przygotowanych zajęciach literackich. W 62 spotkaniach autorskich uczestniczyło ok. 4 500 widzów. Przy ul. Świdnickiej zorganizowana wystawa plenerowa MSA (kilka tysięcy widzów – przechodniów przez miesiąc trwania). Koncert muzyków ukraińskich Jurija Izdryka i Grigorija Semenczuka w księgarni hiszpańskiej Elite zgromadził ok. 120 osób. Termin: 2 lipca - 1 sierpnia 2016 r., miejsce: Mediateka, Wyższa Szkoła Oficerska Wojsk Lądowych, liczba uczestników: 4 620.

V edycja Organizatorem Wrocławskiego Festiwalu Podróżniczego im. Olgierda Budrewicza „Równoleżnik Zero”, przygotowywanego z inicjatywy czytelnika Tomasza Błońskiego są Filie nr 57 i nr 58. Celem projektu jest stworzenie interdyscyplinarnego wydarzenia, będącego okazją do spotkań ludzi zainteresowanych podróżami i poznawaniem innych kultur. Formuła festiwalu to wiele różnorodnych wydarzeń min.: spotkania z podróżnikami i autorami książek, warsztaty tańca, warsztaty o tematyce kulturowej, koncerty muzyki etnicznej, degustacje kuchni z różnych regionów oraz prezentacje multimedialne. W 2016 r. Wrocław był Europejską Stolicą Kultury, dlatego podróżnicy z całej Polski zaprezentowali swój sposób na Europę. Gościem specjalnym był Marcin Meller, który opowiadał o Gruzji. Elżbieta i Andrzej Lisowscy zabrali słuchaczy w podróż po Hiszpanii. Przedstawiono różne sposoby podróżowania: do Stambułu dużym fiatem, a przez Polskę rowerem wspólnie z rodziną Tulejów. Uczestnicy festiwalu zdobywali Dagestan – górską wieżę Babel. Ponadto odwiedzali: Austrię (śladami Mozarta), Armenię, Azerbejdżan, Islandię, Portugalię, Ukrainę, Albanie, Bałkany, Norwegię, Finlandię, Rumunię. 3 dni festiwalowe wypełnione były warsztatami, pokazami zdjęć oraz atrakcjami dla najmłodszych (m.in. warsztaty tańca irlandzkiego prowadzone przez zespół Ellorien oraz pokaz tańca flamenco przygotowany przez Katarzynę Radułowicz z Centro del Arte Flamenco). Dzięki uprzejmości Consejería de Turismo przy Ambasadzie Hiszpanii odwiedziliśmy cztery regiony Hiszpanii (Andaluzja, Gran Canaria, Fuerteventura, Espana). Wśród osób, które zapisały się na newsletter Biura ds. Turystki przy Ambasadzie Hiszpanii w Warszawie, rozlosowany został koszt z hiszpańskimi produktami lokalnymi. Przeprowadzono grę miejską „Europejskie klimaty”, zorganizowano wystawę fotograficzną „Islandia” w Mediatece oraz wystawę „Góry z bliska i daleka...” w pubie festiwalowym Wędrówki. Sobota jak zwykle była dniem rodzinnym (w programie m.in. gra miejska „Europejskie Klimaty”). Dzieci wyruszyły w podróż śladami smoka, podczas której mogły własnoręcznie wykonać pamiątkę – jaszczura zamkniętego w szklanej kuli. Pokazaliśmy także rodzicom, jak zwykły spacer zamienić w bajkową wyprawę; jak niejadków zachęcić do skosztowania lokalnych potraw. Wszystkich miłośników podróży i fotografii zaprosiliśmy do wzięcia udziału w konkursie „Daj się zaskoczyć Europie”, a najmłodszych do wzięcia udziału w konkursie „Niezwykły przewodnik po Europie”. W tym roku nowością był klub festiwalowy Pub Podróżniczy Wędrówki. Odbył się w nim m.in. koncert zespołu Rhiannon. Termin: 7-9 kwietnia 2016 r. miejsce: Filia nr 57 – Biblioteka Turystyczna, Filia nr 58 – Mediateka, liczba uczestników: 6 900 osób. Festiwal polubiło na Facebooku 3 671 osób.

Kultura od podszewki. Przedsięwzięcie składało się z dwóch etapów: projektu lokalnego i projektu finałowego. W pierwszym etapie wzięło udział siedem grup młodzieżowych (w wieku 14-25 lat), z różnych obszarów miasta, związanych i pracujących w różnych filiach MBP. Młodzież uczestniczyła w warsztatach twórczego myślenia, tworzenia i realizacji projektów, pozyskiwania finansowania projektów czy pracy w zespole, przygotowanych przez zespół Fundacji SOKRATES. Po takim przygotowaniu teoretycznym każda grupa pod opieką koordynatora – mentora opracowała własny autorski projekt - działanie artystyczne, w dowolnej formie: muzycznej, teatralnej, sztuki wizualnej, oraz innej działalności artystycznej ważnej dla danej grupy. Przedsięwzięcie to, dało możliwość wypowiedzenia się młodzieżowym zespołom artystycznym, pozwoliło im poznać etapy tworzenia, promowania i realizacji

działań artystycznych „od podszewki”. Wszyscy uczestnicy zostali wyposażeni w narzędzia pozwalające stać się lokalnymi animatorami kultury. Projekty wszystkich grup zostały ocenione. Wybrano trzy najciekawsze. Zwycięskie grupy zrealizowały wspólny projekt „Wybór”. Jest to widowisko, które stawia odbiorcy pytania, dotyczące osobistych wyborów i ich wpływu na bieg historii świata. Jest realizowane przez młodych twórców pod kierunkiem utalentowanych artystów wrocławskich: Agaty Skowrońskiej-Kartvelishvili, Agnieszki Gil i Mateusza Ryczka. Termin: luty - grudzień 2016 r., miejsce: Filia nr 5, 29, 40, MC, liczba uczestników: 100.

Wrocław na językach świata. Projekt realizowany przez Wrocławskie Centrum Integracji na zlecenie Gminy Wrocław, Miejska Biblioteka Publiczna we Wrocławiu była partnerem tego projektu. Projekt polegał na stworzeniu przyjaznej przestrzeni dla osób chcących uczyć się języka polskiego, udostępnieniu im miejsca do nauki e filiach MBP oraz na kojarzeniu w tandemy i grupy językowe wolontariuszy zgłaszających się do projektu i uczniów zgodnie z ich zdolnościami, zainteresowaniami oraz ustalaniu dogodnych godzin spotkań. Termin: 15 września – 28 grudnia 2016 r., miejsce: Filia nr 4, 22, 23, 27, 29, 44, 57, 58, liczba uczestników: 92.

Żywa Biblioteka 2016 r. - 19 edycja w dniach 10-11 czerwca odbyła się dziewiętnasta edycja projektu Żywa Biblioteka. Do Mediateki mógł przyjść każdy mieszkaniec Wrocławia i wypożyczyć na rozmowę przedstawiciela/kę mniejszości kulturowej, etnicznej, religijnej, społecznej itp. Żywe Książki: Ateista, Były Więzień, Dziewczyna z Krymu, Feministka, Gej, Mama geja, Muzułmanin, Muzułmanka, Niemiec, Os. Ciemnoskóra, Os. Głuchoniewidoma, Os. Która wyszła z uzależnienia, Os. Transseksualna, Para homoseksualna, Protestantka, Romka, Rosjanka, Syryjczyk, Trzeźwy Alkoholik, Uchodźczyni, Ukrainiec, W-skiers (aktywna osoba na wózku), Weganka, Żydówka, Freeganin i Osoba, która wyszła z anoreksji i bulimii. Celem projektu Żywa Biblioteka jest wzrost świadomości i wiedzy Wrocławian na temat mniejszości kulturowych, religijnych, etnicznych, społecznych i innych oraz problemów, z jakimi spotykają się te osoby żyjąc we Wrocławiu. Uczestniczyło 27 Żywych Książek i 10 wolontariuszy w roli Bibliotekarzy, odwiedziło nas 290 mieszkańców Wrocławia. Działania towarzyszące Żywej Bibliotece: warsztaty „Żywa Biblioteka jako narzędzie edukacji międzykulturowej” dla nauczycieli i edukatorów, instalacja „BeAnother Lab” - niezwykle doświadczeniu przygotowane przez kolektyw BeAnother Lab z Barcelony. Projekt polegający na zastosowaniu technologii, która stymuluje użytkownika do odczuwania, jakby był w skórze drugiego człowieka. Doświadczenie to rozwija empatię i prowadzi do nawiązania dialogu pomiędzy ludźmi różniącymi się od siebie pod wieloma względami. Projekt jest realizowany przez Stowarzyszenie Diversja w partnerstwie z Mediateka. Jest współfinansowany ze środków Gminy Wrocław. Odbywa się w ramach projektu "Rozwój Żywych Bibliotek na Dolnym Śląsku" ze środków Samorządu Województwa Dolnośląskiego. Termin: 10-11 czerwca 2016 r., miejsce: Mediateka, liczba uczestników: 290.

Gra miejska „Projekt Breslau” opracowana na podstawie fabuły książki Magdaleny Zarębskiej „Projekt Breslau”, w której wzięli udział uczniowie wrocławskich szkół gimnazjalnych. Wzorem bohaterów książki Magdaleny Zarębskiej, podczas zabawy w przestrzeni miejskiej, mieli okazję przenieść się w czasie i zmierzyć się z ciekawymi zadaniami dotyczącymi historii takich miejsc jak: Gmach Gimnazjum nr 13, Dworzec Główny, Synagoga pod Białym Bocianem, Hala Stulecia, Teatr Współczesny, pomnik Bolesława Chrobrego przy ul. Świdnickiej, budynek Mediateki przy pl. Teatralnym 5. W grze wzięło udział siedem 3-osobowych (21 osób) zespołów gimnazjalistów z różnych szkół. Pomimo niesprzyjającej pogody, sześciu zespołom udało się odwiedzić wszystkie punkty kontrolne i ukończyć grę. Spotkanie autorskie z Magdaleną Zarębską odbyło się w Filii nr 29 w dniu 09 czerwca 2016 r.; wzięło w nim udział 29 uczestników. Finał gry i rozdanie nagród połączone ze spotkaniem autorskim z Magdaleną Zarębską, autorką książki „Projekt Breslau” odbyło się 18 czerwca 2016 r. o godz. 11:00 w Mediatece. (25 osób), miejsce: Filia nr 29, Mediateka, liczba uczestników: 75.

MODNA KSIĄŻKA Jeans&Adiobook/Realizacja 23 kwietnia 2016 r. Projekt Miejskiej Biblioteki Publicznej i Firmy BIG STAR, którego celem była promocja czytelnictwa poprzez innowacyjne podejście do „obecności literatury” w przestrzeni publicznej. W pięciu

sklepach firmy Big Star w galeriach handlowych w godzinach od 16:00 do 17:00 w witrynach pojawiły się „żywe książki” – gimnazjalistki prezentujące układy choreograficzne z książkami, a zamiast muzyki, emitowane były fragmenty tekstów literackich; projekt był częścią obchodów Światowych Dni Książki oraz rozpoczęcia kadencji Wrocławia jako **Światowej Stolicy Książki UNESCO**. W ramach realizacji projektu zostały przeprowadzone warsztaty literacko-plastyczne, których celem było przygotowanie scenografii wydarzenia tj. kubików techniką decoupage zawierających cytaty dotyczące czytelnictwa i przyjemności czytania. Kubiki zostały wykorzystane podczas happeningu. Termin: luty - kwiecień 2016 r., miejsce: Multicentrum, galerie handlowe, liczba uczestników: 300.

Biblioteka Plenerowa. Rodzinne zabawy czytelnicze na Wyspie Słodowej, festynach osiedlowych, na placach przed bibliotekami. W programie: gry terenowe, warsztaty plastyczne, spacer po okolicy z przewodnikiem, nauka kołysanek, teatrzyk Kamisibai, zabawy z językiem angielskim. W 2016 r. hasło przewodnie brzmiało „Wrocław nad Odrą” (m.in. szlak nieistniejących już mostów, fascynujący świat zwierząt żyjących w Odrze). Termin: maj – wrzesień 2016 r., miejsce: Wyspa Słodowa, festyny osiedlowe, liczba uczestników: 6 700.

Klub Rodzica to cykliczne spotkania dla rodziców, rodziców z dziećmi, dziadków z wnukami, odbywające się w filiach Miejskiej Biblioteki Publicznej we Wrocławiu. Uczestnictwo i spotkania w Klubie Rodzica są bezpłatne. W ramach Klubu Rodzica proponujemy rozmowy, spotkania ze specjalistami z dziedziny rozwoju, wychowania i żywienia dziecka, alergologii, fizykoterapii, spotkania klubowe rodziców, pozwalające na wymianę doświadczeń, zajęcia z edukacji kulturalnej i estetycznej, warsztaty plastyczne, ciekawe i różnorodne propozycje rodzinnego spędzania czasu wolnego, gry i turnieje gier planszowych, spotkania wielopokoleniowe, interesujący księgozbiór. Spotkania odbywały się w Filiach nr 5, 7, 23 i 29. Odbyło się 156 spotkań adresowanych zarówno do rodziców jak i do dzieci w różnym wieku, w tym duże imprezy rodzinne, w trakcie których przeprowadzono szereg działań projektowych. Wzięło w nich udział około 3 619 osób w tym 1 495 dzieci. Termin: styczeń-grudzień 2016 r. Miejsce: Filia nr 5, Filia nr 7, Filia nr23, Filia 29 Liczba uczestników: 3 619.

Żywe obrazy. Projekt powstał dzięki współpracy Filii nr 23, Młodzieżowego Ośrodka Socjoterapii nr 2, Dziennego Domu Pomocy „Na Ciepłej” i Klubu Seniora „Integracja”. Projekt polegał na rekonstrukcji fotograficznej wybranych dzieł malarskich, swobodnej ich interpretacji oraz aktywnej edukacji w dziedzinie sztuki. Młodzież i dorośli pracowali wspólnie ponad cztery miesiące, w efekcie czego powstało 19 fotografii. Fotografie zostały zaprezentowane na wystawie pt. "Żywe obrazy: twórcze spojrzenie na sztukę". Wielkie dzieła malarskie w interpretacji fotograficznej mieszkańców Wrocławia". W ramach projektu odbyło się około 10 spotkań. Prace zostały pokazane: Bibliotece Publicznej, kościele na placu Dominikańskim, Centrum Kultury "Zamek", Mediatece, Imparcie i Capitolu. Stroje do przedsięwzięcia udostępniła Opera Wrocławska. Termin: styczeń - grudzień 2016 r. Miejsce: Filia nr 23, liczba uczestników: 3 619.

Na dobry początek – IV edycja wyprawki czytelnicze, przedstawienia lalkowe „Bajkowej Biblioteki”, cykliczne imprezy rodzinne w bibliotekach. Projekt adresowany do rodziców i dzieci w wieku od 0 do 5 lat, a także do rodziców spodziewających się potomstwa. Program realizowany od września 2010 r. Jego głównym celem jest promocja kontaktu z książką od najmłodszych lat. W 2016 r. rozdano 600 wyprawek; zorganizowano ok. 70 wydarzeń (warsztaty, spotkania w czterech filiach MBP, koncert w NFM na zakończenie projektu). Partnerami projektu byli NFM, WTL, MOPS; Projekt realizowany w ramach programu NCK Kultura Dostępna, polegający na organizacji wydarzeń nie tylko literackich, lecz również – dzięki partnerom projektu – muzycznych i teatralnych w przestrzeniach bibliotecznych, mający na celu zachęcenie do uczestnictwa w kulturze szczególnie osoby z grup wykluczonych i marginalizowanych. Termin: styczeń – grudzień 2016 r., uczestnicy: 13 000, miejsce: imprezy rodzinne - Filie nr 1, 4, 17, 22, 29, 44, 46, 54. Wyprawki czytelnicze rozdawane są we wszystkich filiach MBP.

Nocne imprezy w bibliotekach - szósta edycja 11-13 maja 2016 r. Nocne imprezy we Lwowie i Stanisławowie (80 uczestników, dzieci w wieku 10-13 lat; warsztaty dla dzieci ze szkół polskich we Lwowie, Strzelczyskach, Mościskach i Stanisławowie

z udziałem trójki autorów książek dla dzieci: Liliany Bardijewskiej, Joanny Olech, Tomasza Trojanowskiego); współpraca z Lwowską Obwodową Biblioteką dla Dzieci i Konsulatem RP we Lwowie; Projekt mający na celu promocję współczesnej literatury polskiej dla dzieci poprzez prezentowanie pisarzy polskich i ich dorobku, oraz organizowanie zajęć literackich dla dzieci ze szkół polskich na Ukrainie.

Maraton Książkowy „Fantastyczna Biblioteka”. Maraton książkowy to cykl imprez literackich (spotkania autorskie, Noc w bibliotece, warsztaty literackie, artystyczne i inne), podczas których w bibliotekach MBP we Wrocławiu organizowane są spotkania z pisarzami, a podczas Nocy w bibliotece odbywają się zajęcia prowadzone przez pisarzy – zaproszonych gości (Jan Bajtlik, Jacek Ingłot, Marcin Przybyłek). Motywem przewodnim nocnych warsztatów była szeroko rozumiana fantastyka dla dzieci Noc w bibliotece: 60 dzieci w wieku 10-13 lat; 12 osób dorosłych.

Program partnerski OK – program lojalnościowy MBP. Zniżki dla czytelników MBP w 75 instytucjach partnerskich. Termin: styczeń - grudzień 2016 r. Miejsce: 75 wrocławskich instytucji. Liczba uczestników: 75 wrocławskich instytucji. Prawo do korzystania z programu mają wszyscy czytelnicy MBP (ponad 120 000 osób).

Szkoła w mieście – edukacja multimedialna, muzyczna, kulturalna. Zajęcia dla wrocławskich szkół biorących udział w miejskim projekcie. Termin: styczeń - grudzień 2016 r., miejsce: MultiCentrum2, liczba uczestników: 1 599.

Rowerem do Biblioteki – V edycja. Projekt łączący pasję czytelniczą z zamiłowaniem do rowerów. Cykl imprez ma na celu zachęcić rowerzystów do korzystania z naszej sieci bibliotek, a czytelników do poruszania się po mieście rowerem. Przy wielu filiach zostały już zainstalowane stojaki rowerowe. W kwietniu zorganizowane zostały w kilku filiach MBP spotkania autorskie, warsztaty, serwis rowerowy, znakowanie rowerów, konkursy na stronie internetowej MBP. Termin: 18-23 kwietnia 2016 r., uczestnicy: 300, miejsce: Filie nr: 1, 5, 6, 7, 17, 40, 46, Multicentrum.

Korowód Żywej Książki - impreza plenerowa zorganizowana dla mieszkańców Leśnicy. W korowodzie i licznych warsztatach udział wzięli uczniowie pobliskich szkół. Termin: 3 czerwca 2016 r., uczestnicy: 300, miejsce: Centrum Kultury Zamek, Filia nr 2.

WROCLAWSKI DOM LITERATURY (WDL)

7. Targi Książki dla Dzieci i Młodzieży Dobre Strony (3–5 czerwca 2016 r.), Hala IASE. W programie imprezy znalazły się spotkania z autorami, konkursy, spektakle, gry terenowe, zabawy i warsztaty edukacyjne. Wręczyliśmy nagrodę DOBRE STRONY przeznaczoną dla Wydawcy za najlepszą książkę roku dla dzieci i młodzieży. To prestiżowe wyróżnienie, ufundowane przez Prezydenta Wrocławia Rafała Dutkiewicza w wysokości 30 000 zł, jest przeznaczone na wydanie kolejnej książki.

Podczas targów odbył się cykl imprez promujących czytelnictwo – spotkania z autorami, warsztaty edukacyjne (plastyczne, muzyczne, aktorskie, recytatorskie).

Zabawy dla dzieci organizowali animatorzy, którzy współpracują z biurem Wrocławskich Promocji Dobrych Książek. Studio Tęczówka Natalii Talarek prowadziło przez cztery dni salę zabaw, gdzie odbywały się zajęcia edukacyjne i warsztaty plastyczne dla dzieci. Liczba uczestników: podczas czterech dni Targi odwiedziło ponad 20 000 czytelników. W Targach dla Dzieci i Młodzieży Dobre Strony udział wzięło 50. wystawców z całej Polski (lista do wglądu na stronie internetowej www.domliteratury.wroc.pl).

25. Wrocławskie Targi Dobrych Książek (WTDK) (1–4 grudnia 2016 r.). Targi książki odbyły się po raz pierwszy w Hali Stulecia. W Targach udział wzięło 151 Wydawnictw i ponad 100 autorów. Z czytelnikami spotkali się m.in.: Elżbieta Baniewicz, Brygida Helbig, Ewa Błaszczyk, Marek Krajewski, Janusz Majewski, Mariola Pryzwan, Jolanta Maria Kaleta, Mariusz Urbanek, profesor Jan Miodek, Paweł Smoleński, Mariusz Szczygieł, Tadeusz Rolke, Robert Makłowicz, Wojciech Malajkat, Marek Kamiński, Agnieszka Antoniewicz, Kuba Ćwiek i wielu innych.

W ramach współpracy z Wrocławskim Centrum Doskonalenia Nauczycieli, organizatorami akcji „Cały Wrocław czyta”, pierwszego dnia targów odbyła się parada uczniów szkół podstawowych oraz imprezy promujące czytelnictwo. Czwartek i piątek były dniami przeznaczonymi dla szkół – 25. WTDK odwiedzili uczniowie szkół podstawowych, gimnazjów i przedszkoli. Mogli oni uczestniczyć w spotkaniach z autorami i warsztatach

poświęconych czytaniu, tworzeniu, ilustrowaniu oraz konserwacji książek. Dzięki temu wsparliśmy nauczycieli w realizowaniu podstawy programowej i misji propagowania czytelnictwa. Wszyscy odwiedzający Targi mogli otrzymać pamiątkowy EXLIBRIS, jego autorką została Klaudia Puchalska. Oprócz oferty dla dorosłych czytelników w programie targów znalazły się propozycje dla najmłodszych – warsztaty literackie, plastyczne, logopedyczne, edukacyjne. Salę zabaw dla dzieci przygotowała i prowadziła Natalia Talarek ze Studia Tęczówka. Nowością była ENGLISH ZONE – specjalna strefa wydawców, którzy w swojej ofercie mieli edukacyjne książki i gry anglojęzyczne. Przygotowali oni cykl warsztatów metodycznych dla nauczycieli języka angielskiego, a także zajęcia edukacyjne dla dzieci. Podczas 25. WTDK odbył się finał kolejnej edycji Konkursu „Pióro Fredry”. Nagrodę Główną i tytuł „Książka Roku 2016” zdobyło Wydawnictwo Karakter za książkę Miasto Archipelag Filipa Springera. Powstało także specjale jubileuszowe wydanie katalogu 25. Wrocławskich Targów Dobrych Książek zawierające rys historyczny i wspomnienia z minionego ćwierćwiecza imprezy. Publikację otrzymali wszyscy wystawcy oraz goście Targów. Liczba uczestników: 60 000.

Klub muzyczno-literacki PROZA działa od początku kwietnia 2016 r. W tym czasie odbyło się w nim blisko 50 wydarzeń o charakterze kulturalnym. Klub mieści widownię liczącą około 100 osób. Ponadto w klubie odbył się szereg koncertów mniej znanych, często początkujących muzyków wrocławskich i dolnośląskich. Lokal służył także jako przestrzeń komercyjnych wydarzeń o charakterze biznesowym, a od września Wrocławski Dom Literatury organizuje w nim regularnie „Śniadania literackie” – niedzielne śniadania w formie otwartego bufetu z menu inspirowanym literaturą. Łącznie wzięło w nich udział około 100 osób.

Od sierpnia do listopada w Przejściu Garncarskim 2 przy siedzibie WDL raz w miesiącu organizowane było BOOKOWISKO, czyli wyprzedaż domowej literatury połączona z wymianą książek, w której bezpłatnie mogła wziąć udział każda osoba, która chciała być wystawcą. Łącznie w tym czasie wzięło w nim udział około 2 000 osób. Wydarzeniem na które warto zwrócić szczególną uwagę w repertuarze Prozy jest z całą pewnością Weekend Otwarcia Wrocławskiego Domu Literatury (16–18 września 2016 r.). W trakcie trzech dni w spotkaniach autorskich (m.in. z Filipem Springerem czy Elżbietą Cherezińską) udział wzięło ponad 1 000 osób, a samo wydarzenie odbiło się szerokim echem w mediach regionalnych i krajowych (Patronat Radiowej Trójki).

Wrocławskie Wydawnictwo Warstwy zostało utworzone w 2014 r. Początkowo, przez okres dwóch lat, było częścią Miejskiej Biblioteki Publicznej we Wrocławiu. W 2016 r. Warstwy, wraz z Wrocławskimi Targami Dobrych Książek, Targami Książki dla Dzieci i Młodzieży Dobre Strony oraz klubem literacko-muzycznym Proza, weszły w skład Wrocławskiego Domu Literatury. W 2016 r. nakładem wydawnictwa ukazało się 10 tytułów: Kąt widzenia, Tysiąc Pierdołek, Maum. Dom, Figury, Pracownia Poetycka Silesius 2016, Poczytalność, Posłuszość, Śmietnik, Czas (w) poezji Krystyny Miłobędzkiej. Wydawnictwo Warstwy kładzie duży nacisk na stronę edytorską i estetyczną swoich książek. Starania w tym zakresie były dotąd wielokrotnie doceniane. Od początku działalności Warstwowe książki otrzymały kilka nagród i wyróżnień. W roku 2016: GET Eugeniusza Stankiewicza Mirosława Ratajczaka otrzymał Nagrodę Wydawniczą „Silesiana” dla najlepszej publikacji promującej Dolny Śląsk, Czary na Białym Magdaleny Mrozińskiej i Marii Dek otrzymały wyróżnienie w Konkursie Książka Roku 2016 Polskiej Sekcji IBBY dla Marii Dek za ilustracje.

WROCLAWSKI TEATR WSPÓŁCZESNY (WTW)

W 2016 r. w Teatrze odbyło się 202 spektakli, w tym 6 premier, które obejrzało 21 657 widzów, ponadto miały miejsce 79 przedsięwzięcia z 19 862 uczestnikami. Repertuar teatru (łącznie z premierami) liczył 23 pozycje.

Premiery zrealizowane w ramach projektów strefy_kontakt 2016 i Europejska Stolica Kultury Wrocław 2016:

- SILESIA, SILENTIA Lidii Amejko reż.: Marek Fiedor, Scena na Strychu, prapremiera: 23 stycznia 2016 r.,
- GARNITUR PREZYDENTA Maliny Prześlugi reż.: Cezary Iber, Duża Scena, prapremiera: 05 marca 2016 r.,

- JAK TO DOBRZE, ŻE MAMY POD DOSTATKIEM Helmuta Kajzara reż.: Katarzyna Szyngiera, Scena na Strychu, premiera 07 maja 2016 r.,
- GWIAZDA Helmuta Kajzara reż.: Krzysztof Czeczot, Scena na Strychu, 24 września 2016 r.,
- NAUKA CHODZENIA Tadeusza Różewicza reż.: Paweł Miśkiewicz, Duża Scena, premiera: 07 października 2016 r.,
- ZAKUP Z DOSTAWĄ NA MIEJSCE Tymoteusza Karpowicza reż.: Marek Fiedor, Scena na Strychu, prapremiera: 08 października 2016 r.

Działania artystyczne związane były z finalizowaniem kilkuletniego projektu teatru STREFY KONTAKTU 2016, który wpisany był w program Europejskiej Stolicy Kultury Wrocław 2016, i któremu patronowali trzej wybitni artyści teatru: Helmut Kajzar, Tymoteusz Karpowicz i Tadeusz Różewicz. Realizacja projektu przebiegała w trzech etapach:

Pierwszym były Czytania Dramatów (04-05 czerwca 2016 r.) – prezentacja czytań performatywnych pięciu sztuk nadesłanych w 2015 r. na I Konkurs Dramaturgiczny Strefy Kontakt: Dzieci Ziemiłskiego (reż. Lena Frankiewicz), Drzewom nie wypadają włosy Szczerbowski (reż. Judyta Berłowska), Wolfgang Amadeusz Moz Bajera (reż. Tomasz Cyz), Kunstammer Jakimiak (reż. Agata Dyczko), Bar Świętej Krewety Sieniewicza (reż. Tomasz Szczepanek). Czytania pokazano na scenach, w PWST, Instytucie Grotowskiego i gmachu głównym Uniwersytetu Wrocławskiego (Oratorium Marianum). Czytania zakończyło spotkanie z autorami i reżyserami, które poprowadził prof. Jacek Kopciński.

Drugą odsłoną były Dni Patronów (wrzesień 2016 r.) – prezentacja spektakli powstałych według dramatów Helmuta Kajzara, Tymoteusza Karpowicza i Tadeusza Różewicza: Nauka chodzenia Różewicza (reż. Paweł Miśkiewicz), premiera WTW, Zakup z dostawą na miejsce Karpowicza, prapremierowe czytanie performatywne (reż. Marek Fiedor, WTW), Kartoteka Różewicza (reż. Marcin Kalisz, spektakl Teatru Ludowego w Krakowie, który powstał w koprodukcji z WTW), Gwiazda Kajzara (reż. Krzysztof Czeczot), spektakl, w którym wykorzystano dźwięk binauralny, transmitowany na żywo przez II Program Polskiego Radia.

Trzecią odsłoną był FESTIWAL DRAMATU (01-06 grudnia 2016 r.), na którym pokazano najciekawsze w ostatnich sezonach realizacje sceniczne polskich dramatów współczesnych oraz ich czytania performatywne. Oprócz scen polskich z Bydgoszczy (Teatr Polski), Krakowa (Narodowy Stary Teatr), Warszawy (Nowy Teatr, Teatr Żydowski, Dzika Strona Wisły), Wrocławia (WTW) zaprosiliśmy Teatr Narodowy z Bukaresztu. Przedstawienia i czytania były prezentowane na scenach WTW oraz w Teatrze Polskim i Teatrze Capitol.

Spektakle: Silesia, Silentia Amejko, reż. Marek Fiedor, WTW; Między nami dobrze jest Masłowskiej, reż. Radu Afrim, Teatr Narodowy w Bukareszcie (spektakl grany 2 razy); Wojny, których nie przeżyłam Jakimiak i Szczawińskiej, reż. Weronika Szczawińska, Teatr Polski w Bydgoszczy, Żołnierz polski Łubieńskiego i Walczaka, reż. Michał Walczak, Dzika Strona Wisły w Warszawie; Nie-boska Komedia. Wszystko powiem Bogu! Demirskiego, reż. Monika Strzępka, Narodowy Stary Teatr w Krakowie; Aktorzy żydowscy Buszewicza, reż. Anna Smolar, Teatr Żydowski w Warszawie (spektakl grany 2 razy), Garnitur Prezydenta Prześlugi, reż. Cezary Iber, WTW; Apokalipsa Śpiewaka, reż. Michał Borczuch, Nowy Teatr w Warszawie.

Czytania performatywne: Łzawe zjawy roku pamiętnego Kierca, reż. Tomasz Cymerman, WTW; Sztuka mięsa Murek, reż. Agata Duda-Gracz, Teatr im. Modrzejewskiej w Legnicy; Wściekłość Pałygi, reż. Piotr Ratajczak, Teatr Śląski w Katowicach.

Festiwalowi towarzyszyły spotkania z autorami i twórcami spektakli oraz czytań prowadzone przez Annę Wierzchowską-Woźniak, szefową agencji FORMAT-A.

Czytania Dramatów, Dni Patronów i Festiwal Dramatu to był bez wątpienia duży sukces artystyczny i organizacyjny, potwierdzony przez znaczące zainteresowanie publiczności. Jej żywy udział we wszystkich imprezach wskazuje na zasadność organizowania projektów, prezentujących współczesną polską dramaturgię. Projekt STREFY KONTAKTU 2016 był znaczącym i poważnym punktem programu Europejskiej Stolicy Kultury

Wrocław 2016. Udział w festiwalach - GAŁGAN – I Międzynarodowy Festiwal Teatralny Palm OFF Fest 2016, Praga, Czechy, 24 maja 2016 r. (spektakl zagrany dwukrotnie).

WROCŁAWSKI TEATR LALEK (WTL)

W 2016 r. w Teatrze odbyło się 299 spektakli, w tym 5 premier, które obejrzało 43 803 widzów oraz 1 przegląd z 4 090 widzami.

Premiery:

- TESLA VS. EDISON, reż. Michał Derlatka, premiera sceniczna: 27 lutego 2016 r., Scena Kameralna reż.: Michał Derlatka;
- YEMAYA – KRÓLOWA MÓRZ, reż. Martyna Majewska, premiera 28 maja 2016 r., Duża Scena Spektakl na jubileusz 70-lecia Wrocławskiego Teatru Lalek reż.: Martyna Majewska;
- PROSTA HISTORIA, reż. Tomasz Maśląkowski i Radosław Kasiukiewicz premiera 18 września 2016 r. reż.: Tomasz Maśląkowski, Radosław Kasiukiewicz;
- POMNIK, reż. Jiří Havelka, premiera 30 września 2016 r. na podstawie książki Mariusza Szczygła „Gottland” (Wydawnictwo Czarne) reż.: Jiří Havelka;
- PIEKŁO-NIEBO, reż. Jakub Krofta, premiera 4 grudnia 2016 r. reż.: Jakub Krofta.

Nagrody: Srebrna Gloria Artis dla Wrocławskiego Teatru Lalek, Nagroda Honorowa Rzecznika Praw Dziecka Marka Michalaka;

Edukacja: SZKOŁA W MIEŚCIE – lekcje teatralne Dzieci z przedszkoli i szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. Liczba uczestników: 1 158;

DZYŃ. INTEGRACYJNE SENSUALNE WARSZTATY O SZTUCE. Dzieci w wieku od 3 do 8 lat warsztaty przeznaczone również dla dzieci z dysfunkcją wzroku bądź słuchu Liczba uczestników: 600;

ZRÓB SOBIE TEATR. WARSZTATY TEATRU FORMY Dzieci w wieku od 3 do 5 lat Liczba uczestników: 554;

PÓŁKOLONIE LETNIE w ramach programu Instytutu Teatralnego LATO W TEATRZE Dzieci w wieku 7–12 lat. Liczba uczestników: 540;

WARSZTATY w ramach 4. Przeglądu Nowego Teatru dla Dzieci oraz projekt warsztatowy OMG! Przegląd Dzieci w wieku 1-14 lat, liczba uczestników: 957; Warsztaty po spektaklach „Pomnik” i „Prosta historia” Dzieci w wieku 4-18 lat, liczba uczestników: 143.

INSTYTUT IM. JERZEGO GROTEWSKIEGO

Najważniejszym wydarzeniem artystycznym zrealizowanym w 2016 r. był międzynarodowy festiwal teatralny **Olimpiada Teatralna „Świat Miejscem Prawdy”**. Olimpiada Teatralna to międzynarodowy festiwal teatralny prezentujący osiągnięcia najwybitniejszych twórców teatralnych z całego świata. Inicjatorem Olimpiady Teatralnej jest grecki reżyser Theodoros Terzopoulos, który powołał ją do życia w 1993 r. w Delfach, a obecnie pełni funkcję przewodniczącego Międzynarodowego Komitetu Olimpiady Teatralnej. Hasło „Świat miejscem prawdy” to parafraza tytułu tekstu Jerzego Grotowskiego wygłoszonego w 1976 r., a opublikowanego w 1979 r., w którym twórca Teatru Laboratorium przekonywał: „Wchodzimy w świat, aby przezeń przejść. Przechodzimy próbę świata, a świat jest miejscem prawdy. W każdym razie – świat powinien być miejscem prawdy”. Podczas 31 dni w 6 nurtach i w ramach wydarzeń towarzyszących zaprezentowano m.in.: w **nurcie głównym** (14 października – 13 listopada): 42 pokazy 17 spektakli – z Belgii, Chin, Danii, Francji, Grecji, Japonii, Polski, Rosji, USA i Włoch; w reż.: Eugenia Barby, Petera Brooka, Romea Castellucciego, Pippa Delbona, Jana Fabre’a, Jarosława Freta, Walerija Fokina, Heinerja Goebbelsa, Liu Libina, Krystiana Lupy, Eimuntasa Nekrošiusa, Tadashiego Suzukiego, Theodorosa Terzopoulosa i Roberta Wilsona; w **programie Instytutu Grotowskiego** (15 października – 11 listopada): 15 pokazów i 8 spektakli – z Grecji, Iranu, Japonii, Polski i Włoch; na **Dolnośląskiej Platformie Teatru** (15–19 października) – przedstawienia teatrów dramatycznych, muzycznych, dziecięcych, teatru ruchu i pantomimy, form klasycznych i sceny eksperymentalnej – łącznie 37 wydarzeń z Dolnego Śląska; na **Więcej niż teatr** (22–27 października): 12 pokazów 6 spektakli – z Czech, Francji, Niemiec i Polski; na **Festiwalu „Dziady. Recykling”** (27 października – 4 listopada): 3 spektakle, 7 remiksów, konformans, 4 wystawy, 2 obrzędy, 4 debaty,

wykład, 12 filmów i koncert; na Eastern Line (7–13 listopada): 21 pokazów 11 spektakli – z Czech, Danii, Grecji, Polski, Słowacji i Serbii. W ramach Festiwalu zaprezentowano łącznie **159 unikatowych wydarzeń z 18 krajów**: 81 spektakli (137 pokazów przedstawięń razem z powtórkami), 7 remiksów, pokaz pracy, 19 spotkań, 7 debat, 2 wykłady, konformans, 4 koncerty, 14 filmów, 2 obrzędy, instalację, 7 wystaw, sympozjum, seminarium i 11 warsztatów. Na Olimpiadę Teatralną przyjechali artyści pochodzący m.in. z Belgii, Bengalii Zachodniego, Brazylii, Chin, Czech, Danii, Egiptu, Francji, Grecji, Haiti, Iranu, Japonii, Niemiec, Polski, Rosji, Stanów Zjednoczonych, Serbii, Słowacji, Turcji i Włoch.

Od stycznia do kwietnia 2016 r. Instytut kontynuował realizację projektu **„BodyConstitution: międzykulturowy dialog o treningu aktora – cykl sesji warsztatowych, akademii i seminariów z udziałem studentów szkół teatralnych z Polski i Norwegii”**, w ramach programu „Promowanie różnorodności kulturowej i artystycznej w ramach dziedzictwa kulturowego Europy w ramach Mechanizmu Finansowania EOG 2009–2014”, którego zwieńczeniem i podsumowaniem było międzynarodowe seminarium praktyczne wpisane do programu Europejskiej Stolicy Kultury Wrocław 2016. Projekt, realizowany wspólnie z Oslo National Academy of the Arts oraz wrocławską filią PWST im. Ludwika Solskiego w Krakowie, skupiał się na treningu fizycznym aktora, jego problemach, dydaktyce oraz autodydaktyce, na otwarciu się na nowe metody pracy teatralnej oraz innowacyjnej metodyce pracy aktora nakierowanej na jego samorozwój ze szczególnym uwzględnieniem autodiagnozy oraz umiejętności komunikacji procesu aktorskiego. Jedno z głównych założeń projektu to przekonanie, że rozwój twórczych metod pracy artystycznej możliwy jest przede wszystkim dzięki nieustannemu konfrontowaniu wyuczonych technik z doświadczeniami, bogactwem i różnorodnością metod wypracowanych przez pedagogów i artystów z innych tradycji oraz kręgów kulturowych. W ramach BodyConstitution odbyły się kilkutygodniowe sesje pracy Studia Dwóch Ścieżek, grupy Jubilo oraz Studia Kalari, Zimowa Akademia BodyConstitution, w której uczestniczyli studenci szkół teatralnych z Polski i Norwegii oraz praktyczne seminarium, które zgromadziło wybitnych gości m.in. z Japonii, Brazylii, Słowacji, Francji, Włoch, Indii. W programie seminarium znalazły się sesje warsztatowe i treningi, wystawy dokumentujące projekt oraz współpracę ze szkołami aktorskimi z Polski i Norwegii, pokazy pracy, spotkania, projekcje filmów i spektakle.

Ważnym wydarzeniem zrealizowanym przez Instytut Grotowskiego w roku 2016 było **praktyczne seminarium VoicEncounters**, odbywające się w dniach 14-24 kwietnia 2016 r., którego integralną częścią była międzynarodowa **konferencja „Pedagogika głosu”**. Projekt VoicEncounters wyrasta z przekonania, że głos jest narzędziem komunikacji przekraczającym język i różnice kulturowe. To spotkania poświęcone refleksji nad zjawiskiem ludzkiego głosu i muzykalności oraz ich kulturowym realizacjom. Ich celem jest stworzenie wielowymiarowej przestrzeni, w której nastąpi spotkanie wielu kultur wokalnych z całego świata. Na realizowane w kwietniu seminarium złożyły się: warsztaty, koncerty, spotkania, wykłady, oparte na różnych sposobach posługiwania się głosem/pracy z głosem, które mogą być wykorzystane w procesie twórczym, wzbogacając warsztat aktora/performera.

W roku 2016 kontynuowana była **Akademia Teatru Alternatywnego** – projekt wszechstronnej, interdyscyplinarnej i nieformalnej edukacji teatralnej, której celem jest podniesienie kompetencji animacyjnych, artystycznych i kulturotwórczych liderów alternatywnych zespołów teatralnych, wzmocnienie ich motywacji do działania na rzecz środowisk lokalnych oraz dostarczenie praktycznych narzędzi i umiejętności w zakresie metod pracy z zespołem. Akademia ma za zadanie przygotować młodych twórców do bezpośredniego rozpoznawania swego potencjału twórczego oraz pogłębić umiejętność komunikowania stawianych sobie celów społecznych i artystycznych. Akademia Teatru Alternatywnego – realizowana w formie comiesięcznych, pięciodniowych zjazdów – to platforma rozwoju, wymiany doświadczeń oraz dialogu z mistrzami kilku pokoleń teatru niezależnego w Polsce. Zjazdy Akademii Teatru Alternatywnego odbywały się w Instytucie Grotowskiego we Wrocławiu, Ośrodku Teatralnym Kana w Szczecinie lub Teatrze Brama w Goleniowie. Integralną częścią projektu był zorganizowany w dniach 18-21 sierpnia 2016 r. **Festiwal Teatralny „Mezaliens”** realizowany przez uczestników Akademii Teatru

Alternatywnego. W programie festiwalu znalazły się: spektakle teatrów z Barlinka, Poznania, Siedlca, Lublina, Torunia, Szczecina, Łodzi, Gryfina, Jeleniej Góry, Wrocławia, wystawy, warsztaty, jarmark, widowisko plenerowe, koncerty i parady z udziałem artystów i mieszkańców z Kamieńca Żąbkowickiego, m.in. chóru Melodyjka, Teatru Rodzice Dzieciom, członków Stowarzyszenia Pegaz, zespołów ze Starczowa, Ożar, Byczenia, grupy zumbi, dzieci z Przedszkola nr 1, uczniów szkół podstawowych i gimnazjum oraz młodzieży z Paczkowa. Festiwal organizowany był we współpracy z Gminą Kamieniec Żąbkowicki.

W roku 2016 kontynuowany był także projekt **„Więcej niż teatr – „Pełnoprawna Sztuka Osób Niepełnosprawnych”** wraz z konferencją praktyczną **Beyond Therapy – konferencja praktyczna”**.

W roku 2016 Instytut Grotowskiego rozpoczął nowe przedsięwzięcie: „Program podyplomowej samoformacji aktorskiej” – projekt realizowany przez Instytut Grotowskiego we współpracy z Państwową Wyższą Szkołą Teatralną im. Ludwika Solskiego w Krakowie Filią we Wrocławiu i przy udziale instytucji partnerskich, m.in. wrocławskich teatrów i ośrodków kultury.

W roku 2016 Instytut Grotowskiego prowadził dalsze działania w ramach projektu **„Włączamy kulturę”**, którego celami są stwarzanie możliwości uczestnictwa w kulturze osobom objętym działaniem kuratorskiej służby sądowej okręgu wrocławskiego, uzyskanie darmowych wejściówek lub biletów w obniżonej cenie na wydarzeniach kulturalne, które będą następnie przekazane podopiecznym kuratorów sądowych oraz poprawa dostępu do kultury dla osób zagrożonych zjawiskiem wykluczenia społecznego, nie mających środków i możliwości uczestniczenia w wydarzeniach kulturalnych, a także rozpoznanie mechanizmów wykluczających z uczestnictwa w kulturze, mechanizmów utwierdzających to wykluczenie i tych, które można nazwać recydywą samowykluczenia. W ramach Działalności Edukacyjnej odbyły się sesje warsztatowe oraz treningi i spotkania Szkoły Remy Mireckiej **„Laboratorium KARAWANA”**, treningi **Studia Kalari** oraz inne sesje warsztatowe, m.in. warsztaty prowadzone przez **aktorów Teatru ZAR, Studia Matejka** oraz gości i zespołów teatralnych realizujących działania artystyczne w Instytucie Grotowskiego (Odin Teatret, grupa Jubilo, Regula Teatro, Studio Dwóch Ścieżek, aktorzy Teatru ZAR). W lipcu 2016 r. w Brzezince odbyła się Letnia Szkoła Studia Kalari prowadzona przez Sankara Lala Sivasankarana Naira oraz Justyne Rodzińską-Nair; Studio Kalari poprowadziło również zajęcia w Mediolanie, we Lwowie i Modenie.

Poza działalnością edukacyjną w 2016 r. realizowane były rezydencje teatralne oraz gościnne prezentacje teatrów i grup artystycznych, które realizowały swoje projekty w Studio Na Grobli oraz w Brzezince – leśnej bazie Instytutu Grotowskiego, m.in.: rezydencja Pracowni Rosa, Workcenter of Jerzy Grotowski and Thomas Richards, Regula Teatro oraz wiele innych, Ruperta Thomasa i zespołu Eleven, zespołu Sinéglossa oraz grupy Mitos.

„Ponad granicami” to projekt edukacyjno-artystyczny skierowany do młodzieży w wieku od 14 do 18 lat, realizowany jako wspólne przedsięwzięcie Polski i Iranu. Oś, wokół której podejmowane były działania artystyczne w roku 2016 stanowiły rodzima i zagraniczna kinematografia. Dla młodych uczestników projektu film stał się „zwierciadłem kultury” – narzędziem pozwalającym zrozumieć wyjątkowość własnego kraju, pokolenia, a także odrębności i podobieństwa występujących w innych kulturach. W ciągu roku 2016 zrealizowanych zostało pięć spotkań roboczych i sesji warsztatowych. Kolejnymi fazami projektu były: **odkrywanie** (wybór filmów, które zostały pokazane w Teheranie), **filmowe inspiracje** (pokazy filmów wybranych przez młodzież z Teheranu; pokazy odbyły się w Kinie Nowe Horyzonty), **przestrzeń kreacji** (realizacja własnych projektów artystycznych zainspirowanych obejrzanymi filmami; **warsztaty** dla młodzieży prowadzone przez przedstawicieli różnych dziedzin sztuki) oraz **festiwal filmów irańskich i spotkanie „Przestrzeń wyobraźni”**.

W roku 2016 Instytut Grotowskiego zrealizował kilka konferencji naukowych. Pierwszą z nich, realizowaną w dniach 28-31 stycznia 2016 r. była konferencja **Practising Tradition in Performer Training: A Critical Approach**, odbywająca się w studiu Na Grobli, w ramach International Platform for Performer Training Wrocław 2016. Kolejna,

konferencja **Pedagogika głosu** (18-21 kwietnia 2016 r.), poświęcona różnym perspektywom pracy z głosem, stanowiła część praktycznego seminarium VoicEncounters. Kolejne dwie konferencje – **Witness/Action** (5-6 listopada 2016 r.) oraz międzynarodowe sympozjum **European Theatre Perspectives** stanowiły część Olimpiady Teatralnej (7-9 listopada 2016 r.)

W roku 2016 ze zbiorów Czytelni Teatralnej skorzystało 93 osób, w większości studenci oraz doktoranci zagranicznych uczelni: Chiny, Wielka Brytania, Rosja, Francja, Niemcy. Około 30% korzystających z materiałów udostępnionych w czytelni to polscy czytelnicy. W okresie wakacyjnym czytelnia gościła 17 czytelników z zagranicy. W ramach działań edukacyjnych przygotowano również pokazy filmowe dla 6 grup zorganizowanych, m.in: ze Szwajcarii, Włoch, Niemiec i Stanów Zjednoczonych.

Książki wydane przez Instytut Grotowskiego w 2016 r.: Zygmunt Molik, Giuliano Campo: *Głos i Ciało*, Wanda Świątkowska: *Hamleci Jerzego Grotowskiego*, *Samba z bogami*. Opowieść antropologiczna Autor: Leszek Kolankiewicz, *Jak system równomiernie temperowany popsuł harmonię (i dlaczego powinno cię to obchodzić)* Ross W. Duffin, *Kartoteka Skoroszyt* (bezpłatnie rozdawana uczestnikom festiwalu T. Różewicz: *Kartoteka Rozrzuciona*).

W roku 2016 kontynuowane były prace wydawnictwa **Icarus Publishing Enterprise**, stworzonego przez Odin Teatret (Dania), Instytut im. Jerzego Grotowskiego (Polska) oraz Theatre Arts Researching the Foundations (Malta), którego celem jest prezentacja w języku angielskim tekstów o praktyce i wizji teatru jako laboratorium. IPE wydaje dzieła artystów i badaczy teatru, które, mimo swojej niewątpliwej wartości, nie mogły trafić do szerszego kręgu odbiorców z względu na język, w którym zostały napisane. Twórcy wydawnictwa chcą, by teatrologia wyszła poza dyskurs akademicki i zainspirowała tych, którzy chcą robić teatr. Kontynuowano wydawanie „Didaskaliów. Gazety Teatralnej”. Najważniejszym partnerem projektu wydawniczego od lat pozostaje Uniwersytet Jagielloński. Wydano *Polish Theatre Perspectives*, którego celem jest upowszechnianie źródeł o zróżnicowaniu polskich kultur teatralnych i włączanie ich w dialog z pozostałymi kontekstami i tradycjami performatycznymi.

W 2016 r. kontynuowana była działalność CaféTHEI – otwartej przestrzeni i miejsca spotkań Instytutu Grotowskiego. Odbyło się łącznie 79 otwartych wydarzeń publicznych (z tego 27-34% na tematy stricte teatralne); w tym m.in.: 22 wykłady, 15 spotkań warsztatowych, 12 pokazów filmowych, 7 paneli dyskusyjnych, 5 ogólnopolskich konferencji naukowych, 5 wystaw (z wernisażami), 4 spektakle teatralne, 2 pokazy pracy, 1 sympozjum naukowe, 1 autorski wieczór poetycki oraz 1 koncert. Regularni użytkownicy – wewnętrzne spotkania robocze: Studenckie Koło Teatrologów „Dalej”, Koło Mediacji Sztuki ASP, LALKOMAT (inicjatywa w ramach MikroGrantów ESK), Studenckie Koło Naukowe PWST, Cloud Theater, Studenckie Koło Badaczy Popkultury Trickster, Doktoranckie Koło Naukowe Badaczy Popkultury Trickster, Stowarzyszenie Trickster, Wrocławska Fundacja Studentów Historii Sztuki, Koło Studentów Historii Sztuki, Societa Dante Alighieri di Breslavia, Teatr Układ Formalny.

TEATR MUZYCZNY CAPITOL

W 2016 r. w Teatrze odbyło się 188 spektakli muzycznych, w tym 5 premier, które obejrzało 87 683 widzów, oprócz tego miały miejsce inne przedsięwzięcia: koncerty, wystawy, projekcje, które w sumie przyciągnęły do Capitolu prawie 40 000 odbiorców.

Premiery:

- Y - 8 stycznia 2016 r.,
- PO BURZY SZEKSPIRA - 8 kwietnia 2016 r.,
- WRAŻLIWOŚĆ NA OLŚNIENIE W NORMIE – 17 września 2016 r.,
- LIŻĘ TWOJE SERCE – 8 października 2016 r.,
- NASZA MAMA CZARODZIEJKA - 10 grudnia 2016 r.

37. PRZEGLĄD PIOSENKI AKTORSKIEJ odbył się w dniach 13-22 maja 2016 r. Na program Przeglądu składało się ponad 40 koncertów i spektakli, od muzycznych opowieści o historii Wrocławia po nowy hymn Europy, napisany przez Leszka Możdżera, a wyreżyserowany przez Agatę Dudę-Gracz. Przyjechał Benjamin Clementine – gwiazda europejskiej sceny niezależnej, Jordi Savall z monumentalnym „Jerusalem”, hip-hopowy,

międzynarodowy Rebel Babel z L.U.C.-em oraz reaktywacja ukraińskiej grupy 5'nizza, wreszcie Finał z polskimi piosenkami z czasów międzywojnia.

Najbardziej oczekiwane wydarzenia Przeglądu to muzyczny tryptyk o przeszłości miasta. Na Galę „Budorigum. Amerykańscy naukowcy o piastowskim Wrocławiu” zaprosiła Formacja Chłopięca Legitymacje – trio, które przeszło dekadę temu „rozniosło w drzazgi” kanoniczny wizerunek piosenki aktorskiej. „A.” w reżyserii Wiktora Rubina to rzecz o sztuce zapominania, w tym wypadku zapominania o niemieckiej przeszłości miasta – głównym bohaterem jest dr Alois Alzheimer, który ostatnie lata życia spędził w dawnym Breslau. Koncert inspirowany bogactwem niemieckiej kultury początków XX wieku.

„3:10 do Yumy. Eastern” wg scenariusza Sebastiana Majewskiego i w reżyserii Agnieszki Korytkowskiej Mazur to opowieść o tym, jak Kresy kolonizowały Wrocław po wojnie.

Ponadto widzowie obejrzą „Nietoperza” w reżyserii Kornéla Mundruczó, znakomity spektakl TR Warszawa, we Wrocławiu dotąd nie prezentowany, i premierę „Medei” wg Eurypidesa z muzyką Piotra Dziubka: w tym spektaklu po latach spotkali się na scenie wybitni aktorzy teatru Gardzienice. pod kierunkiem szwajcarskiej reżyserki i dramaturżki Sabine Harbeke. Premierowych prezentacji było w tym roku dwadzieścia – prócz wcześniej wspomnianych m.in: nowy program Mumio „Welcome Home Boys”, przygotowywany specjalnie na Przegląd i monodram laureata PPA Macieja Musiałowskiego „Bohater”. Premiery to także cały konkurs OFF, małe projekty, coraz częściej jednak realizowane przez wytrawnych teatralnych zawodowców, przyglądają się „piosence aktorskiej” niejako z boku, i zwykle przekraczają granice tego, co za definicję zjawiska można uznać. Program uzupełniły codzienne koncerty w Klubie Festiwalowym – (w dzień przed budynkiem Capitolu, wieczorami w podziemiach) a także dyskusje fachowców i projekcje festiwalowych archiwaliów w foyer Capitolu i oczywiście Konkurs Aktorskiej Interpretacji Piosenki.

Działalność scen: Dużej i Ciśnień prócz premier to pozostałe spektakle repertuarowe teatru, kontynuacja cyklu koncertów Nut Ferment – tym razem w Koalicji Miast, a więc promujący środowisko muzyczne miast, które ubiegały się wraz z Wrocławiem o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury 2016 – oraz liczne współprodukcje. W ramach działalności edukacyjnej prowadzony był cykl lekcji teatralnych dla uczniów szkół podstawowych, gimnazjów i liceów, godzinne spotkania realizowane wg autorskich scenariuszy odbywają się na Dużej Scenie, z kompletem młodych widzów na ponad 700-osobowej widowni. W związku z ogromnym zainteresowaniem odnowionym budynkiem teatru organizowane są także wycieczki po obiekcie, połączone z przedstawieniem rysu historycznego i wizytą za kulisami teatru.

OCHRONA ZDROWIA I SPRAWY SPOŁECZNE

Środki finansowe przeznaczone na programy zdrowotne dla dzieci, młodzieży i dorosłych ukierunkowane są na podnoszenie poziomu wiedzy i kształtowanie umiejętności i zachowań z zakresu promocji zdrowia oraz profilaktyki zagrożeń zdrowotnych i chorób.

PROGRAMY PROMOCJI ZDROWIA I PROFILAKTYKI CHORÓB

W roku sprawozdawczym, na realizację przedmiotowego zadania, zaplanowano kwotę **2 563 897 zł**, z której wydatkowano **2 546 412,77 zł**, co stanowi **99,32%**.

PROGRAMY PROMOCJI ZDROWIA I PROFILAKTYKI CHORÓB – PROGRAMY WIELOLETNIE

W roku sprawozdawczym, na realizację przedmiotowego zadania, zaplanowano kwotę **1 405 924 zł**, z której wydatkowano **1 405 920,98 zł**, co stanowi **99,99%**.

PROGRAMY REALIZOWANE W ŚRODOWISKU DZIECI I MŁODZIEŻY

PROFILAKTYKA WAD I SCHORZEŃ NARZĄDU WZROKU U DZIECI DO LAT 5

Celem programu jest wczesne wykrywanie wad i schorzeń narządu wzroku u dzieci do 5 lat, uczęszczających do wrocławskich przedszkoli poprzez wykonywanie specjalistycznych badań okulistycznych.

W 2016 r. badaniami objęto **3 052** dzieci. W zbadanej populacji stwierdzono u dzieci 396 wady wzroku (12,97% przebadanych), z których 293 (73,98%) zostały wykryte po raz pierwszy, potwierdzono 95 wad (23,98%). Wśród stwierdzonych wad wzroku dominują astygmatyzm nadwzroczny i nadwzroczność.

Dzieci, u których stwierdzono wady i schorzenia narządu wzroku mogą skorzystać z dalszej diagnostyki i leczenia w ramach ambulatoryjnej opieki specjalistycznej, finansowanej przez Narodowy Fundusz Zdrowia (NFZ).

PROGRAM WCZESNEGO WYKRYWANIA WAD I SCHORZEŃ NARZĄDU WZROKU I SŁUCHU W POPULACJI DZIECI I MŁODZIEŻY SZKOLNEJ

Celem programu jest wczesne wykrywanie wad i schorzeń narządu wzroku i słuchu u dzieci i młodzieży w wieku szkolnym oraz podejmowanie działań leczniczych w ramach świadczeń finansowanych przez NFZ.

Wyniki badań

Odbiorcy programu	Planowana do badania populacja uczniów	liczba zbadanych dzieci		Liczba osób z wadami wzroku	Procent liczby osób z wadami wzroku	Liczba osób z wadami słuchu	Procent liczby osób z wadami słuchu
		wzrok	słuch				
Uczniowie szkół podstawowych	14 914	12 314	12 314	3 551	28,84%	676	5,49%
Uczniowie szkół gimnazjalnych	2 099	1 588	1 588	602	37,90%	45	2,83%
Razem osób	17 013	13 902	13 902	4 153	29,87%	721	5,19%

W 2016 r. programem objęto **13 902** uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych.

W obecności rodziców wykonano **30** uczniom pogłębione badania okulistyczne w kierunku wczesnej diagnostyki jaskry i złożonych wad wzroku oraz udzielono 2 indywidualnych konsultacji otolaryngologicznych.

Najczęściej rozpoznawane wady wzroku u uczniów to:

- nadwzroczność u dzieci klas I szkół podstawowych,
- krótkowzroczność, nadwzroczność i astygmatyzm krótkowzroczny u dzieci klas III szkół podstawowych,
- krótkowzroczność, astygmatyzm krótkowzroczny, nadwzroczność i astygmatyzm nadwzroczny u dzieci klas V szkół podstawowych,
- krótkowzroczność u uczniów klas II szkół gimnazjalnych.

Z badań diagnostycznych narządu słuchu wynika, że najczęściej występującą wadą jest obniżenie ostrości słuchu w stopniu lekkim i średnim.

EDUKACJA ZDROWOTNA I AKTYWNOŚĆ FIZYCZNA W PROFILAKTYCE WAD POSTAWY U DZIECI I MŁODZIEŻY W WIEKU 4-15 LAT - „TRZYMAJ SIĘ PROSTO” W LATACH 2016 – 2017

Celem zadania jest zapobieganie wadom postawy ciała u dzieci i młodzieży w wieku 4-15 lat poprzez wczesne ich wykrywanie, korygowanie oraz promowanie nawyku aktywności fizycznej i odpowiedzialności za własne zdrowie.

Na zajęcia z gimnastyki korekcyjnej mogą uczęszczać wyłącznie dzieci i młodzież zakwalifikowane przez lekarzy specjalistów. Zajęcia gimnastyki korekcyjnej odbywają się na sali gimnastycznej oraz basenie w cyklu 6 tygodniowym.

Podczas zajęć gimnastyki korekcyjnej prowadzony jest instruktaż ćwiczeń do wykonywania w warunkach domowych.

W 2016 r. wykonano **1 650** badań kwalifikujących na zajęcia gimnastyki korekcyjnej, w tym **1 227** badań kwalifikujących oraz **423** badania kontrolne. W zajęciach gimnastyki

korekcyjnej na basenie i sali gimnastycznej uczestniczyło **1 205** dzieci, w tym **211** dzieci z rodzin wielodzietnych objętych programem „Dwa plus trzy i jeszcze więcej”.

PSYCHOLOGICZNE, ŚRODOWISKOWE ORAZ SPOŁECZNO EKONOMICZNE UWARUNKOWANIA STANU ZDROWIA MŁODZIEŻY GIMNAZJALNEJ Z WROCŁAWIA PN. „ZDROWY GIMNAZJALISTA”

Celem zadania jest wyodrębnienie czynników psychologicznych, środowiskowych oraz społeczno-ekonomicznych i ocena ich wpływu na stan zdrowia młodzieży gimnazjalnej w aspekcie profilaktyki chorób takich jak: anoreksja – bulimia, niedokrwistość - anemia, otyłość - nadwaga oraz zaburzenia psychiczne - depresja.

W 2016 r. badania wykonano u około **500** dzieci z II klas wrocławskich gimnazjów.

PROGRAM PROFILAKTYKI PRÓCHNICY ZĘBÓW U DZIECI W WIEKU PRZEDSZKOLNYM 3-5 lat

Celem programu jest zmniejszenie występowania choroby próchnicowej u dzieci w wieku 3-5 lat poprzez zintegrowane działania edukacyjne i profilaktyczno-lecznicze.

W 2016 r. w programie brało udział **86** wrocławskich przedszkoli, w których jest ok. **11 390** dzieci.

W ramach programu realizowane były następujące zadania:

- edukacja zdrowotna dla rodziców i dzieci w wieku 3-5 lat,
- spotkania lekarza stomatologa z dziećmi i personelem pedagogicznym w przedszkolu,
- wykonanie przeglądu stomatologicznego jamy ustnej podczas wizyty rodzica z dzieckiem w gabinecie stomatologicznym,
- wykonywanie u dzieci zabiegów profilaktyczno – leczniczych, finansowanych z NFZ lub odpłatnych, zalecanych przez lekarzy stomatologów.

W dniu 7 czerwca 2016 r. w Dolnośląskiej Izbie Lekarskiej, przy ul. Kazimierza Wielkiego we Wrocławiu, odbyła się VI konferencja informacyjno-szkoleniowa dla realizatorów programu profilaktyki próchnicy zębów u dzieci w wieku przedszkolnym.

PROGRAM PROFILAKTYKI ZAKAŻEŃ WIRUSEM BRODAWCZAKA LUDZKIEGO (HPV)

Celem programu jest zmniejszenie liczby zachorowań na raka szyjki macicy u kobiet poprzez przeprowadzenie edukacji zdrowotnej oraz wykonanie szczepień ochronnych szczepionką przeciwko wirusowi HPV w populacji 13-letnich dziewcząt, zamieszkałych we Wrocławiu.

Program ma charakter wieloletni i podzielony jest na jednoroczne edycje, na które składają się zajęcia edukacyjne w szkołach oraz szczepienia 13-letnich dziewcząt, uczennic klas I wrocławskich gimnazjów.

Każda edycja programu rozpoczyna się we wrześniu i kończy w sierpniu następnego roku. Edukacją zdrowotną objęci są uczniowie I klas wrocławskich gimnazjów i ich rodzice.

W szóstej edycji programu, która rozpoczęła się we wrześniu 2015 r. i była kontynuowana w pierwszym półroczu 2016 r. wykonano szczepienia p/HPV u **1 459** dziewcząt urodzonych w 2002 r. oraz u **20** dziewcząt urodzonych w latach 1997-2001, które z przyczyn zdrowotnych nie mogły być zaszczepione w V edycji programu.

We wrześniu 2016 r. rozpoczęła się VII edycja programu, która zakończy się w sierpniu 2017 r. Pierwszą dawkę szczepionki p/HPV podano **1 327** dziewczętom urodzonym w 2003 r. i **12** dziewczynkom starszym, urodzonym nie wcześniej niż w 1997 r. 11 dziewczynek ze starszych roczników zaszczepionych zostało II dawką szczepionki.

PROGRAM EDUKACYJNO – PROFILAKTYCZNY „ZDROWA MATKA I DZIECKO”

PROGRAM ŚWIADOMEGO RODZICIELSTWA I MACIERZYŃSTWA W RAMACH „SZKÓŁ RODZENIA”

Celem programu jest przygotowanie kobiet do naturalnego porodu, opieki nad noworodkiem i niemowlęciem, złagodzenie lęku związanego z hospitalizacją oraz przeciwdziałanie zagrożeniom zdrowotnym w okresie ciąży i porodu.

Program realizowany jest w 4 Szkołach Rodzenia znajdujących się przy wrocławskich szpitalach. Zajęcia edukacji zdrowotnej oraz ćwiczenia gimnastyczne i relaksacyjne prowadzą doświadczone położne i rehabilitanci. Zajęcia odbywają się wg opracowanych standardów w nowoczesnie wyposażonych w sprzęt i środki dydaktyczne salach szkoleniowych. Podczas 10 - tygodniowego kursu w programie odbywają się spotkania z ginekologiem, neonatologiem, stomatologiem oraz psychologiem. W zajęciach uczestniczyło **620** osób, w tym **320** kobiet ciężarnych i **300** osób towarzyszących.

PROGRAM „POŚPIEWAJ MI MAMO, POŚPIEWAJ TATO

W 2016 r. odbył się cykl warsztatów śpiewu dla rodziców realizowany przez Narodowe Forum Muzyki. W ramach programu muzycy przeprowadzili warsztaty śpiewu dla rodziców spodziewających się potomstwa oraz rodziców małych dzieci. Zajęcia odbywają się w szkołach rodzenia, na oddziałach położniczych oraz w miejscach przyjaznych dzieciom. Mama i tata uczyli się śpiewania kołysanek i piosenek dziecięcych. Śpiewanie wpływa korzystnie na rozwój emocjonalny dziecka, stymuluje naukę języka, a przede wszystkim jest dobrą zabawą dla rodziców i ich pociech.

Przeprowadzono **73** warsztaty w 4 Wrocławskich Szkołach Rodzenia oraz **2** koncerty w I Klinice Ginekologii i Położnictwa oraz Narodowym Forum Muzyki.

OŚRODKI INFORMACJI I EDUKACJI

W 2016 r. działania prowadzone były w **4** Ośrodkach Edukacyjno – Informacyjnych, w których udzielono **1 344** porad specjalistycznych i edukacyjnych. Z warsztatów zdrowotnych i pedagogicznych skorzystało **867** osób. W programie wzięło udział **960** osób.

Wykaz realizatorów zadań oraz ilość zrealizowanych porad i liczba uczestników

Realizatorzy	Liczba przyjętych osób	Liczba przeprowadzonych edukacji i porad	Liczba warsztatów	Liczba uczestników warsztatów
Położne	310	795	49	323
Ginekolog	33	33	2	14
Pediatra	68	105	1	10
Pielęgniarki	164	176	2	17
Psycholog	34	55	3	20
Położna edukacja w laktacji	70	89	11	73
Dietetyk	46	48	1	13
Pedagog	235	43	72	422
Razem	960	1 344	141	867

- Największym zainteresowaniem cieszyły się zajęcia dla kobiet ciężarnych, których celem było propagowanie zdrowego stylu życia, przygotowanie kobiet do samoopieki i samoobserwacji w okresie ciąży, aktywnego porodu, karmienia piersią i opieki nad noworodkiem i niemowlęciem. W zajęciach uczestniczyły kobiety ciężarne, w zdecydowanej większości wraz z osobami towarzyszącymi. Kobiety miały możliwość korzystania z poradnictwa laktacyjnego po porodzie oraz ze wsparcia psychologicznego.
- Uczestnicy programu korzystali ze spotkań indywidualnych, grupowych, warsztatów prowadzonych przez położne, psychologa, pediatrę i dietetyka.

Warsztaty pedagogiczne

W okresie sprawozdawczym odbyło się **72** zajęcia, w których uczestniczyło 121 rodziców z dziećmi w wieku od 3 do 36 miesięcy. Tematyką spotkań były m.in. zagadnienia dotyczące stymulacji rozwoju niemowląt do lat 3 poprzez ruch i zabawę. Warsztaty odbywają się w budynku Wrocławskiego Centrum Informacji i Rozwoju Społecznego przy pl. Dominikańskim 6.

PROGRAM PROFILAKTYKI ZDROWOTNEJ W RODZINACH WIELODZIETNYCH "2+3 I JESZCZE WIĘCEJ"

W 2016 r. kontynuowane były szczepienia dzieci z rodzin wielodzietnych objętych „Program 2+3 i jeszcze więcej” przeciwko pneumokokom i grypie.

Liczba wykonanych szczepień p. pneumokokom i grypie w 2016 r.

Szczepienia przeciwko:	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Razem
pneumokokom	14	26	20	44	34	38	23	51	10	38	40	28	366
I dawka	5	17	12	19	13	16	12	17	4	6	10	11	142
II dawka	9	8	3	18	17	8	3	13	5	13	15	6	118
III dawka	-	1	5	7	4	14	8	21	1	19	15	11	106
grypie *	11	8	-	-	-	-	-	-	-	26	23	14	82
grypie **	31	16	-	-	-	-	-	-	-	126	9	10	192
Razem	56	50	20	44	34	38	23	51	10	190	72	52	640

* szczepienia p/grypie dzieci z programu 2+3 i jeszcze więcej

** szczepienia p/grypie dzieci z Centrum Opieki i Wychowania oraz dzieci z Zespołu Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych „Dziecięcý Dom”.

Łącznie wykonano – 640 szczepień u 431 dzieci

- przeciw pneumokokom - 366 szczepień, zaszczepionych zostało 173 dzieci z rodzin wielodzietnych,
- przeciw grypie - 274 szczepienia, zaszczepionych zostało 258 dzieci, w tym 82 dzieci z rodzin wielodzietnych i 176 z placówek oświatowo-wychowawczych (8 dzieci było szczepionych 2 dawkami).

Łącznie zaszczepiono **431** dzieci, w tym **255** z rodzin wielodzietnych i **176** z placówek oświatowo-wychowawczych

PROGRAM EDUKACYJNY DLA DZIECI, MŁODZIEŻY I OSÓB DOROSŁYCH Z ATOPOWYM ZAPALENIEM SKÓRY (AZS)

Celem programu jest poprawa jakości życia, zapobieganie ostrym nawrotom i powikłaniom chorobowym u osób z atopowym zapaleniem skóry poprzez działania edukacyjne oraz wsparcie psychologiczne.

Do programu zakwalifikowano **309** osób skierowanych przez dermatologów, pediatrów i lekarzy Podstawowej Opieki Zdrowotnej oraz na podstawie badań ankietowych rodziców przeprowadzonych w przedszkolach. Zrealizowano **191** indywidualnych konsultacji lekarskich. W grupowych zajęciach edukacyjnych wzięło udział **118** osób.

PROGRAM PROMOCJI ZDROWIA DLA MŁODZIEŻY Z WROCŁAWSKICH SZKÓŁ GIMNAZJALNYCH I PONADGIMNAZJALNYCH ORAZ ICH RODZICÓW pn. „ZDROWIE W OKRESIE MŁODZIEŃCZYM”

Celem programu jest podniesienie poziomu wiedzy i świadomości zdrowotnej uczniów wrocławskich szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych dotyczących dojrzewania płciowego oraz chorób przenoszonych drogą płciową poprzez interaktywne zajęcia edukacyjne i indywidualne poradnictwo specjalistyczne.

Zakres tematyczny edukacji zdrowotnej dla uczniów:

- fizjologia okresu dojrzewania,
- planowanie rodziny,
- pierwsza wizyta u ginekologa i systematyczne kontrole lekarskie,

- profilaktyka zakażeń przenoszonych drogą płciową,
- zdrowotne i społeczne zagrożenia wczesnego rozpoczynania współżycia seksualnego,
- przeciwdziałanie przemocy seksualnej.

W 2016 r. w zajęciach edukacyjnych prowadzonych przez lekarzy wzięło udział **635 uczniów** szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych oraz odbyło się **216 indywidualnych konsultacji** specjalistycznych.

PROGRAM PROFILAKTYKI NADWAGI, OTYŁOŚCI ORAZ INNYCH ZABURZEŃ OKRESU ROZWOJOWEGO DLA DZIECI WROCŁAWSKICH SZKÓŁ PODSTAWOWYCH „UCZEŃ W FORMIE”

Celem programu jest zmniejszenie liczby dzieci i młodzieży z nadwagą i otyłością poprzez zwiększanie świadomości zdrowotnej oraz kształtowanie zachowań sprzyjających zdrowiu poprzez:

- zwiększenie poziomu wiedzy i świadomości zdrowotnej dzieci zagrożonych nadwagą i otyłością oraz ich rodziców i opiekunów,
- kształtowanie nawyków prawidłowego odżywiania dzieci,
- ocena stanu zdrowia dzieci,
- kształtowanie postawy zdrowego stylu życia i odpowiedzialności za własne zdrowie.

W roku szkolnym 2015/2016 realizowano V edycję programu w **74 szkołach podstawowych**. Pielęgniarki środowiska nauczania i wychowania, wykonały uczniom klas: I, III i V pomiary masy ciała oraz wzrostu i obliczyły wskaźnik stanu odżywienia BMI. Badania przesiewowe przeprowadzono u **14 190** uczniów.

Rodzicom uczniów z nieprawidłowym wskaźnikiem BMI zaproponowano indywidualną edukację zdrowotną prowadzoną przez lekarza pediatrę, dietetyka, psychologa i rehabilitanta w Klinice Endokrynologii i Diabetologii Wieku Rozwojowego Uniwersytetu Medycznego oraz w Przychodni Wrocław Stare Miasto. Z porad specjalistów skorzystało **236 dzieci** wraz z rodzicami/opiekunami.

W ramach programu zorganizowano szkolenie z zakresu profilaktyki nadwagi i otyłości u dzieci i młodzieży dla pielęgniarek medycyny szkolnej. W szkoleniu wzięło udział **60 pielęgniarek**. Uczestnicy szkolenia otrzymali materiały edukacyjne.

Na potrzeby realizacji programu opracowano i wydrukowano materiały informacyjno-edukacyjne:

- logo programu,
- plakat - piramida zdrowego żywienia i aktywności fizycznej,
- ulotka - jak zachęcić dzieci do aktywności fizycznej, jak wprowadzić w domu zasady zdrowego żywienia,
- prezentacja multimedialna dla dzieci dotycząca profilaktyki nadwagi i otyłości,
- karty edukacyjne.

PROGRAMY W ZAKRESIE PROMOCJI ZDROWIA I PROFILAKTYKI CHOROBY CYWILIZACYJNYCH DLA OSÓB DOROSŁYCH

PROGRAM ROZSZERZENIE DOSTĘPU DO REHABILITACJI SERCOWO-NACZYNIOWEJ W RAMACH WTÓRNEJ PREWENCJI CHOROBY SERCOWO-NACZYNIOWYCH

Programem objęte były osoby pełnoletnie, mieszkańcy Wrocławia, po przebytym zawale mięśnia sercowego lub po zabiegach wykonanych na naczyniach wieńcowych, jednak nie później niż w okresie do 12 miesięcy od zaistniałego incydentu.

W ramach programu prowadzone były zajęcia ruchowe połączone z instruktązem do samodzielnego wykonywania ćwiczeń w warunkach domowych oraz specjalistyczne konsultacje lekarskie i badania EKG wysiłkowe.

Pacjenci uczestniczyli w zajęciach grupowych i indywidualnych z dietetykiem oraz psychologiem. Na podstawie oceny rezerwy wieńcowej, podczas kontrolnej próby wysiłkowej na bieżni ruchomej u uczestników programu stwierdzono znaczny wzrost wydolności fizycznej. W 2016 r. programie wzięło udział **230** osób.

PROGRAM PROFILAKTYKI CUKRZYCY I ZABURZEŃ METABOLICZNYCH DLA DZIECI, MŁODZIEŻY I DOROSŁYCH

Celem programu jest zwiększenie poziomu świadomości zdrowotnej mieszkańców Wrocławia o zagrożeniu cukrzycą oraz poprawa jakości życia chorych na cukrzycę i przeciwdziałanie jej powikłaniom poprzez:

- działania informacyjno-edukacyjne i propagowanie idei pomocy osobom chorym na cukrzycę,
- kształtowanie u osób chorych na cukrzycę umiejętności obserwowania objawów choroby i właściwej ich interpretacji,
- naukę samokontroli i samoobserwacji w cukrzycy,
- motywowanie do aktywnego i zdrowego stylu życia, w tym pracy zawodowej, ruchu i wypoczynku,
- poprawę sprawności fizycznej i aktywny udział chorych na cukrzycę w zajęciach ruchowych,
- zapobieganie hiper i hipoglikemii,
- utrzymanie dobrego samopoczucia psychicznego oraz uczenie chorych na cukrzycę sposobów radzenia sobie ze stresem,
- kształtowanie postawy odpowiedzialności za zdrowie własne.

W **15** Punktach Edukacyjnych na terenie Wrocławia prowadzono indywidualną edukację osób chorych na cukrzycę, zagrożonych chorobą i innymi zaburzeniami metabolicznymi. W 2016 r. udzielono **2 668** porad edukacyjnych, z których skorzystały **2 164** osoby, w tym **1 891** po raz pierwszy. Udzielano również **952** porad dietetycznych, z których skorzystały **674** osoby, w tym **661** po raz pierwszy.

W **6** Ośrodkach usytuowanych w różnych rejonach Wrocławia prowadzono zajęcia aktywizacji ruchowej z elementami ćwiczeń rehabilitacyjnych. W zajęciach ruchowych na sali gimnastycznej i pływalni oraz w terenie uczestniczyło **447** osób.

Podczas wakacyjnego obozu szkoleniowego dla dzieci i młodzieży z cukrzycą zapewniono wsparcie edukatora diabetologicznego oraz psychologa. W obozie uczestniczyło **22** dzieci. Dla dyrektorów, nauczycieli i personelu pomocniczego przeprowadzono szkolenia dotyczące dziecka z cukrzycą w przedszkolu i szkole. W szkoleniach wzięło udział **470** osób.

W szkoleniu dla uczniów wrocławskich placówek oświatowych z zakresu funkcjonowania w życiu codziennym ich rówieśników z cukrzycą typu 1 oraz udzielania pomocy w przypadku niedocukrzenia, udział wzięło **85** osób.

PROGRAM EDUKACJI ZDROWOTNEJ I WSPIERANIA OSÓB CHORYCH NA CUKRZYCĘ ORAZ ICH RODZIN/OPIEKUNÓW

Celem programu jest poprawa jakości życia osób chorych na cukrzycę oraz ich rodzin/opiekunów poprzez zintegrowane działania edukacyjne, informacyjne i wspierające.

W Centrum Edukacji Diabetyków „Biskupia” z edukacji indywidualnej skorzystało **1 189** osób.

W ramach programu prowadzono cykl warsztatów i wykładów pn. „Wrocławska Akademia Cukrzycowa 2016” dla osób chorych na cukrzycę. Łącznie w 2 grupach szkoleniowych wzięło udział **20** osób. Raz w miesiącu prowadzone były grupowe zajęcia edukacyjne dla osób chorych na cukrzycę, ich rodzin i opiekunów. Udział w zajęciach wzięło **767** osób. W szkoleniu wyjazdowym dla osób z cukrzycą typu 2 wzięły udział **33** osoby. W szkoleniu dla pielęgniarek diabetologicznych pn. „Zalecenia Polskiego Towarzystwa Diabetologicznego na 2016 r.”, wzięło udział **18** osób. W konferencji szkoleniowej pn.

„Cukrzyca w podeszłym wieku”, zorganizowanej w ramach obchodów Światowego Dnia Walki z Cukrzyca udział wzięło **197** osób.

PROGRAM PROFILAKTYKI POWIKŁAŃ CUKRZYCY „STOPA - CUKRZYCOWA”

Celem programu jest ograniczenie liczby powikłań u chorych na cukrzycę z rozpoznanym zespołem stopy cukrzycowej oraz zmniejszenie liczby osób niepełnosprawnych z powodu amputacji stopy, poprzez:

- podnoszenie poziomu wiedzy i umiejętności osób chorych na cukrzycę dotyczących zasad pielęgnacji ciała ze szczególnym uwzględnieniem stóp,
- wczesną, kompleksową ocenę zagrożenia,
- zabezpieczenie stóp specjalnym obuwiem ochronnym, indywidualnie dobranym dla każdego pacjenta.

W programie prowadzona była ambulatoryjna opieka nad pacjentem z zespołem stopy cukrzycowej, w tym indywidualne badania oceny stanu ukrwienia stopy oraz edukacja zdrowotna. Na podstawie wyniku badania pedobarograficznego możliwy jest indywidualny dobór profilaktycznych wkładek do obuwia oraz wykonanie obuwia ortopedycznego. Prowadzone działania są komplementarne do świadczeń zdrowotnych, finansowanych ze środków NFZ. W 2016 r. w programie wzięły udział **1 002** osoby.

PROGRAM EDUKACYJNO-DIAGNOSTYCZNY, WCZESNEGO WYKRYWANIA RAKA PIERSI - SAMOBADANIE PIERSI

Celem programu jest zwiększenie liczby nowotworów wykrytych we wczesnym stadium zaawansowania choroby poprzez zintegrowane działania edukacyjno-diagnostyczne, wśród mieszkanki Wrocławia, poprzez:

- zwiększenie poziomu wiedzy o zagrożeniach występowania chorób nowotworowych, w tym raka piersi,
- kształtowanie zachowań prozdrowotnych, ukierunkowanych na czynniki ryzyka chorób nowotworowych oraz aktywną profilaktykę,
- wzmocnienie poczucia odpowiedzialności za zdrowie własne i innych,
- zapewnienie mieszkańcom Wrocławia poczucia bezpieczeństwa poprzez rozszerzenie dostępu do diagnostyki specjalistycznej.

Program edukacyjno-diagnostyczny wczesnego wykrywania raka piersi „Samobadanie piersi”, realizowany był przez grupę wyszkolonych pielęgniarek i położnych, które w Punktach Nauki Samobadania Piersi prowadziły indywidualną naukę samobadania piersi u kobiet w każdym wieku. Działalność edukacyjna prowadzona była w **10** Punktach na terenie miasta.

W 2016 r. z nauki samobadania piersi skorzystało **3 970** kobiet, w tym **3 264** po raz pierwszy. Kobiety badane po raz pierwszy otrzymały książeczkę samokontroli piersi i ulotkę edukacyjno-informacyjną. Kobiety wymagające konsultacji onkologicznej i diagnostyki specjalistycznej skierowano do lekarza onkologa.

Ze specjalistycznej konsultacji onkologicznej w Ośrodku skorzystało **7 620** kobiet. Na leczenie szpitalne operacyjne lub skojarzone skierowano **228** kobiet. Wykonano **3 066** badań USG, **1 975** mammografii. Zmiany chorobowe wykryto u **151** kobiet. Raka piersi zdiagnozowano u **38** kobiet. Z konsultacji lekarzy genetyków skorzystało **105** kobiet.

PROGRAM PROMOCJI ZDROWIA DLA OSÓB Z OBRZĘKIEM LIMFATYCZNYM

Celem zadania jest przeciwdziałanie zdrowotnym i społecznym następstwom obrzęku limfatycznego u osób z grup wysokiego ryzyka oraz z widocznym obrzękiem limfatycznym poprzez prowadzenie działań edukacyjnych oraz wykonywanie zabiegów udrażniających przepływ limfy.

Zajęcia edukacyjne prowadzone są przez fizjoterapeutę. Podczas zajęć pacjenci uczą się przeciwdziałania powstawaniu obrzęku limfatycznego poprzez manualny drenaż, bandażowanie oraz ćwiczenia odbarczające układ limfatyczny.

W wyniku prowadzonych zajęć edukacyjno-kompensacyjnych u pacjentów z obrzękiem limfatycznym kończyn górnych uzyskano zmniejszenie obrzęku o ok. **51,8%**, uzyskano również znaczną poprawę ruchomości obręczy barkowej. Natomiast u pacjentów z obrzękiem limfatycznym kończyn dolnych uzyskano zmniejszenie obrzęku o **54,5%**.

W okresie od 01 stycznia do 31 grudnia 2016 r. z programu skorzystało **180** pacjentów, w tym: **157** kobiet i **23** mężczyzn. Przeprowadzono **1 911** godzin zajęć edukacyjno-kompensacyjnych.

PROFILAKTYKA GRYPY DLA OSÓB POWYŻEJ 65 ROKU ŻYCIA

Szczepienia przeciwko grypie są coroczną inicjatywą prowadzoną w ramach Wrocławskich Dni Promocji Zdrowia Miasta, która przyczynia się do poprawy jakości i skuteczności opieki geriatrycznej nad osobami w wieku podeszłym.

Kryteria kwalifikacji uczestników:

- mieszkaniec miasta Wrocławia (potwierdzone dokumentem),
- wiek od 65 roku życia.

Osoba zgłaszająca się na szczepienie zostaje poddana badaniu lekarskiemu i po wydaniu opinii przez lekarza internistę, zakwalifikowana (lub nie) do szczepienia.

Szczepienia rozpoczęto przed sezonem epidemicznym, w czterech przychodniach na terenie Miasta. Szczepienia wykonywały pielęgniarki, posiadające specjalistyczne uprawnienia w tym zakresie. W sezonie epidemicznym 2016/2017 zaszczepiono przeciw grypie **3 750** mieszkańców Wrocławia w wieku senioralnym 65+.

PROGRAM „STAN ZDROWOTNY JAMY USTNEJ A JAKOŚĆ ŻYCIA OSÓB W WIEKU STARSZYM Z WROCŁAWIA”

Celem programu jest ocena stanu zdrowia jamy ustnej u osób powyżej 65 roku życia poprzez przeprowadzenie badań stomatologicznych i ankietowych oraz udzielanie porad zapobiegawczo-leczniczych.

W 2016 r. programem objęto **250** osób, u których wykonano przeglądy stomatologiczne i badania ankietowe. Osoby uczestniczące w badaniu uzyskały informacje o aktualnym stanie zdrowia jamy ustnej oraz porady z zakresu profilaktyki i leczenia. Każdy pacjent otrzymał broszurę informacyjną oraz zestaw próbek stomatologicznych.

WSPARCIE OPIEKI NAD OSOBAMI PRZEWLEKLE I NIEULECZALNIE CHORYMI PRZEBYWAJĄCYMI W ŚRODOWISKU DOMOWYM - PROGRAM PROMOCJI ZDROWIA

Celem realizacji programu promocji zdrowia jest pomoc choremu, jego rodzinie/opiekunom w zorganizowaniu opieki, pozwalającej na jak najdłuższe pozostanie chorego w rodzinie/domu poprzez kompleksowe działania edukacyjne. Program realizowany jest w warunkach domowych u osób przewlekle i nieuleczalnie chorych, wypisanych ze szpitala w okresie ostatnich 6 miesięcy po zakończonym leczeniu w warunkach stacjonarnych, które wymagają dalszej pomocy i wsparcia. Program obejmuje osoby z rozpoznaniem stanu po udarze, złamaniu szyjki kości udowej lub innymi skomplikowanymi urazami układu kostno-stawowego, z przewlekłymi schorzeniami narządu ruchu ograniczającymi sprawność ruchową, z przewlekłymi schorzeniami układu sercowo-naczyniowego i oddechowego, z przewlekłymi schorzeniami centralnego i obwodowego układu nerwowego, z przewlekłymi, trudno gojącymi się ranami wymagającymi pielęgnacji i utrzymania sprawności ruchowej podczas kontynuowania leczenia onkologicznego, w stanie śpiączki z własnym oddechem, z przetokami zewnętrznymi, czasowo unieruchomionymi w wyniku urazów wielonarządowych oraz problemami dotyczącymi zdrowia psychicznego oraz chorych

zakwalifikowanych przez lekarza ubezpieczenia zdrowotnego do opieki długoterminowej i nie objętych tą opieką z powodu ograniczonego dostępu do ww. świadczeń lub oczekujących na miejsce w stacjonarnych placówkach opieki długoterminowej jak np.: Zakłady Opiekuńczo-Lecznicze, Zakłady Pielęgnacyjno-Opiekuńcze, Domy Pomocy Społecznej, hospicjum i inne, a także znajdujących się pod opieką Miejskiego Centrum Usług Socjalnych z powodu ograniczonej sprawności i samodzielności. Program realizowany był od poniedziałku do piątku w godzinach od 8.00- 19.00.

Program realizowano od 01 września do 31 grudnia 2016 r., udział wzięło **150** osób.

ZAPEWNIENIE W WARUNKACH STACJONARNYCH CZASOWEJ OPIEKI PIELĘGNACYJNEJ OSOBOM NIESAMODZIELNYM, PRZEWLEKLE I NIEULECZALNIE CHORYM" W RAMACH PROGRAMU WSPARCIA RODZINY/OPIEKUNÓW W OPIECE NAD PRZEWLEKLE I NIEULECZALNIE CHORYMI PRZEBYWAJĄCYMI W ŚRODOWISKU DOMOWYM, TZW. ŁÓŻKA WYTCHEŃNIA

Celem programu była pomoc rodzinom/opiekunom w sprawowaniu opieki nad przewlekle i nieuleczalnie chorymi przebywającymi w środowisku domowym poprzez zapewnienie chorym czasowej, stacjonarnej opieki pielęgnacyjnej, umożliwiającej rodzinie lub bezpośrednim opiekunom załatwienie spraw osobistych, domowych a także odpoczynku.

Zadania programu realizowały placówki opiekuńczo-lecznicze (ZOL), które zapewniają: całodobową opiekę pielęgnacyjną, zakwaterowanie na czas pobytu, wyżywienie z uwzględnieniem zaleceń dietetycznych lekarza, odpowiednie warunki do wypoczynku, udział w terapii zajęciowej i usprawniającej u chorych leżących z ograniczonym lub całkowitym brakiem sprawności. Osobom z zachowaną sprawnością zapewniono pomoc w zakresie samoobsługi przy wykonywaniu czynności pielęgnacyjno – higienicznych, utrzymaniu codziennej higieny osobistej i otoczenia, wykonywanie zabiegów pielęgnacyjnych zgodnie ze wskazaniem i zaleceniami lekarza kierującego np. zmiana opatrunków, pielęgnacje p/odleżynowa i inne, podawanie leków zgodnie z zaleceniem lekarskim z uwzględnieniem drogi ich podawania, opiekę psychiczną i duchową w zależności od indywidualnych potrzeb, bezpieczeństwo, pomoc lekarską w stanach nagłych zagrażających życiu, potrzebę poszanowania godności osobistej, zgodnie z obowiązującymi przepisami w tym zakresie.

Realizatorzy zadania zapewnili chorym indywidualizowaną, całodobową opiekę pielęgnacyjną, na okres nie dłuższy niż 3 tygodnie (21 osobodni).

Czasową opieką stacjonarną objęte są osoby dorosłe zamieszkałe we Wrocławiu

W terminie od 27 kwietnia do 16 grudnia 2016 r. z programu skorzystało 71 pacjentów.

EDUKACJA ZDROWOTNA RODZIN I OPIEKUNÓW NIEULECZALNIE CHORYCH DZIECI, MIESZKAŃCÓW WROCAWIA

Celem zadania było wsparcie rodzin/opiekunów nieuleczalnie chorych dzieci w środowisku domowym. Zadanie polegało na:

- edukacji zdrowotnej rodzin/opiekunów dotyczącej doskonalenia umiejętności pielęgnowania ciężko chorego dziecka,
 - prowadzeniu zajęć edukacyjnych dla chorych dzieci z wykorzystaniem technik pedagogiczno-psychologicznych (np: muzykoterapia, bajkoterapia),
 - doskonaleniu umiejętności radzenia sobie w sytuacjach trudnych,
 - udzielaniu wsparcia psychologicznego nieuleczalnie chorym oraz rodzinie/opiekunom.
- Działaniami objęto **40 rodzin** z chorymi nieuleczalnie dziećmi.

PROMOWANIE IDEI HONOROWEGO KRWIODAWSTWA WŚRÓD MIESZKAŃCÓW WROCLAWIA POPRZEZ DZIAŁANIA EDUKACYJNE ORAZ ZBIÓRKĘ KRWI

Celem zadania jest systematyczne zwiększanie liczby stałych honorowych dawców krwi oraz wzmocnienie świadomości społecznej młodego pokolenia i dorosłych mieszkańców

Wrocławia, dotyczącej znaczenia krwi dla ratowania zdrowia oraz życia drugiego człowieka.

W ramach zadania podczas Wrocławskich Dni Promocji Zdrowia wśród mieszkańców miasta zorganizowano akcję honorowego krwiodawstwa zebrano wówczas **27** litrów krwi.

PROGRAMY W ZAKRESIE OCHRONY ZDROWIA PSYCHICZNEGO

PROGRAM EDUKACJI ZDROWOTNEJ I WSPARCIA PSYCHOTERAPEUTYCZNEGO DLA DOROSŁYCH OSÓB Z DOŚWIADCZENIEM CHOROBY PSYCHICZNEJ, ICH RODZIN I OPIEKUNÓW.

Celem działań prowadzonych w środowisku jest skrócenie czasu leczenia osób chorych psychicznie w warunkach stacjonarnych, zapobieganie nawrotom choroby, prowadzenie opieki psychiatrycznej w warunkach ambulatoryjnych i domowych, przeciwdziałanie zerwaniu więzi z rodziną i najbliższym otoczeniem, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz pomoc choremu i jego rodzinie w adaptacji do nowej sytuacji zdrowotnej.

Kompleksową opieką lekarską, psychologiczną, psychoterapeutyczną i pielęgniarską objęto osoby: z przewlekłymi zaburzeniami psychicznymi i częstymi nawrotami choroby, w szczególności po przebytych leczeniu w oddziale psychiatrycznym stacjonarnym lub w oddziale dziennym psychiatrycznym, zgodnie z wydanym przez lekarza psychiatrę zaleceniem dalszego leczenia w środowisku domowym, zaburzone psychicznie, skierowane przez lekarza z poradni zdrowia psychicznego do objęcia psychiatryczną opieką środowiskową z powodu braku właściwego nadzoru i wsparcia w środowisku domowym.

Zadanie realizowane jest poprzez: regularne wykonywanie konsultacji psychiatrycznych pacjenta przebywającego w środowisku domowym z oceną stanu zdrowia i podejmowaniem decyzji dotyczącej dalszego postępowania terapeutycznego, udzielanie porad specjalistycznych pacjentowi i rodzinie, monitorowanie leczenia farmakologicznego, prowadzenie indywidualnych i grupowych sesji terapeutycznych, a także terapii rodzin.

Program zakłada również nawiązanie przez jego realizatorów współpracy z opiekunami i rodzinami osób z doświadczeniem choroby psychicznej, z lekarzem, pielęgniarką środowiskowo-rodzinną podstawowej opieki zdrowotnej oraz terenowym pracownikiem socjalnym. Uczestnicy programu są objęci dalszą specjalistyczną opieką Zespołu Leczenia Środowiskowego, w ramach ubezpieczenia zdrowotnego. W ramach programu prowadzone są grupy wsparcia oraz klub pacjenta. Osoby z doświadczeniem choroby psychicznej są aktywizowane do podejmowania codziennych obowiązków i ról społecznych, mają udzielanie wsparcie psychologiczne w celu uzupełnienia i podtrzymania leczenia farmakologicznego.

Program jest uzupełnieniem świadczeń zdrowotnych finansowanych z NFZ. W 2016 r. programem objęto **244** osoby z doświadczeniem choroby psychicznej.

W październiku 2016 r. odbyły się Dni Solidarności z Osobami Chorującymi Psychicznie „Umacnianie i zdrowienie. Dać nadzieję”. W ramach kampanii prowadzone były różnego rodzaju warsztaty i szkolenia w tym V Forum Psychiatrii Środowiskowej. Wydarzenia towarzyszące to m.in. wernisaż, wystawa prac plastycznych, „Dni otwarte” w NGO, bezpłatne porady psychologiczno-psychiatryczne oraz terapeutyczne.

W kampanii społecznej wzięło udział ok. **280** osób.

PROGRAM WSPARCIA PSYCHOLOGICZNEGO DLA OSÓB Z PROBLEMAMI PSYCHOGERIATRYCZNYMI

Celem programu jest poprawa jakości opieki psychogeriatrycznej osób starszych poprzez rozszerzenie świadczeń zdrowotnych finansowanych z NFZ, w ramach Poradni Psychogeriatrycznej.

W 2016 r. program realizowany był przez: 4 organizacje pozarządowe (Stowarzyszenie Grupa Wsparcia Dla Osób Z Problemami Pamięci „NIEZAPOMINAJKA”, Fundację

„POZYTYWKA”, Ośrodek Św. Jerzego oraz Dolnośląską Fundację Alzheimerowską), Przychodnię Zdrowia Psychicznego i Leczenia Uzależnień Wrocławskiego Centrum Zdrowia Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej oraz Uniwersytet Medyczny (Centrum Spotkań przy ul. Ciepłej). Opieką psychologiczną objęto **459** osób po 60 roku życia, którym wcześniej zdiagnozowano problemy psychogeriatryczne.

PROGRAM POPRAWY JAKOŚCI ŻYCIA OSÓB Z DOŚWIADCZENIEM CHOROBY PSYCHICZNEJ ORAZ PROMOCJI ZDROWIA PSYCHICZNEGO

Celem programu jest poprawa jakości życia osób z doświadczeniem choroby psychicznej, w tym przeciwdziałanie kryzysom psychicznym i stygmatyzacji oraz wsparcie dla ich rodzin i opiekunów.

Prowadzone działania:

- organizowanie wsparcia środowiskowego alternatywnego i/lub uzupełniającego w stosunku do psychiatrycznego leczenia stacjonarnego i ambulatoryjnego,
- udzielanie indywidualnego i grupowego wsparcia psychologicznego osobom z problemami zdrowia psychicznego oraz ich rodzinom i opiekunom,
- zorganizowanie różnych form zajęć klubowych ukierunkowanych na rozwój osobisty i aktywizację społeczną (np. arteterapia, choreoterapia, muzykoterapia itp.),
- organizowanie działań integrujących społecznie,
- prowadzenie bezpłatnego poradnictwa psychologicznego, socjalnego, prawnego dla osób z problemami zdrowia psychicznego i ich rodzin,
- prowadzenie grup wsparcia dla osób z problemami zdrowia psychicznego oraz ich rodzin i opiekunów,
- organizowanie zajęć edukacyjno-korekcyjnych i terapeutycznych dla osób z zaburzeniami pamięci,
- prowadzenie edukacji i wsparcia dla rodzin osób z doświadczeniem choroby psychicznej (np. psychoedukacja na temat radzenia sobie z chorobą psychiczną w rodzinie),
- pozyskiwanie wolontariuszy zainteresowanych współpracą przy programach pomocowych skierowanych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz organizowanie szkoleń dla wolontariuszy.

Program realizowany jest we współpracy z organizacjami pozarządowymi. W 2016 r. z różnych form pomocy skorzystały **554** osoby. Większość prowadzonych działań ma charakter kompleksowego i długofalowego wsparcia, z którego beneficjenci programu korzystają w sposób systematyczny.

W czerwcu 2016 r. odbyła się I Krajowa Konferencja Otwartego Dialogu, w której udział wzięło **166** osób. Podczas konferencji zaprezentowano Otwarty Dialog jako jedną z metod pracy z osobami z doświadczeniem choroby psychicznej.

PROGRAM WSPARCIA PSYCHOLOGICZNEGO DLA OSÓB W KRYZYSIE ZDROWIA PSYCHICZNEGO W TYM CHORYCH ONKOLOGICZNIE

W 2016 r. wolontariusze Fundacji „Dobrze że jesteś” objęli opieką ok. **5 000** pacjentów, z Kliniki Hematologii Uniwersytetu Medycznego oraz Dolnośląskiego Centrum Onkologii we Wrocławiu. Ze wsparcia psychologicznego (psycholog/psychoterapeuta) skorzystało **507** osób doświadczających kryzysu zdrowia psychicznego związanego z długotrwałą lub nieuleczalną chorobą.

Projekt pn. „Akademia Walki z Rakiem” realizowany był przez Dolnośląskie Centrum Psychoonkologii i Rehabilitacji, w ramach którego prowadzono grupy wsparcia, klub pacjenta, konsultacje indywidualne z psychologiem/psychoterapeutą oraz wykłady dotyczące zdrowego odżywiania. Z oferowanych zajęć skorzystało **66** osób.

ŚWIADCZENIE SPECJALISTYCZNYCH USŁUG OPIEKUŃCZYCH DLA OSÓB Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI

W ramach zadania realizowano specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi na podstawie indywidualnej decyzji administracyjnej wydanej przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej we Wrocławiu, przyznającej podopiecznemu specjalistyczne usługi opiekuńcze.

Specjalistyczne usługi opiekuńczych świadczone są w miejscu zamieszkania podopiecznego i obejmują uczenie oraz doskonalenie następujących umiejętności:

- zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych niezbędnych do samodzielnego życia,
- społecznego, codziennego funkcjonowania w życiu, w rodzinie,
- rozwiązywania trudności i niepowodzeń,
- gospodarowania pieniędzmi,
- przygotowywania posiłków,
- zachowania higieny, ładu i porządku w swoim środowisku (pokoju, miejscu zamieszkania).

W 2016 r. zrealizowano łącznie **17 658** godzin specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Z usług skorzystało **32** środowiska.

Bezpośrednim realizatorem zadania jest Wrocławskie Centrum Zdrowia SP ZOZ we Wrocławiu.

USŁUGI OPIEKUŃCZE W MIEJSCU ZAMIESZKANIA KLIENTA

W roku 2016 r. na realizację przedmiotowego zadania, zaplanowano kwotę **14 772 309 zł**, z której wydatkowano **14 295 275,55 zł**, co stanowi **96,77%**.

Celem realizacji zadania jest jak najdłuższe utrzymanie w środowisku osób, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn nie są w stanie samodzielnie funkcjonować bez pomocy innych. Zadanie polega na organizowaniu i realizacji usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania klienta, któremu MOPS decyzją administracyjną przyznał pomoc w określonym zakresie, terminie i miejscu świadczenia.

Usługi opiekuńcze przysługują osobom samotnym, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób, a są jej pozbawione. Mogą być przyznane również osobom, które wymagają pomocy innych osób, a rodzina, a także wspólnie zamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić.

Usługi obejmowały pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Zakres świadczonych usług był dostosowany do indywidualnych potrzeb klientów.

Budżet usług opiekuńczych (zadania własne)

RODZAJ USŁUG – zadanie własne/zadanie zlecone	Wykonanie budżetu 2016	Odpłatność klienta	Liczba klientów średniomiesięcznie	Koszt w przeliczeniu na jednego klienta średniomiesięcznie	Koszt Gminy Wrocław pomniejszony o wartość odpłatności w przeliczeniu na 1 klienta średniomiesięcznie
Usługi opiekuńcze Rozdział 85228 zadania własne	14 295 275,55 zł	2 194 604,49 zł	1 755	688,46 zł	582,88 zł

W roku 2016 zadanie realizowały wyłonione w drodze konkursu organizacje pozarządowe: Stowarzyszenie Pomocy Wzajemnej im. Stefana Kardynała Wyszyńskiego kontynuowało usługi w I kwartale 2016 r., a począwszy od II kwartału 2016 r. zadanie realizowały dwie organizacje - Diecezja Wrocławska Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w RP oraz Stowarzyszenie Opiekuńcze „NADZIEJA”.

W okresie sprawozdawczym, narastająco od początku roku, usługi opiekuńcze świadczone dla **2 615** osób. Liczba ta jest większa od liczby osób dla których świadczone usługi w roku 2015 o 93 osoby. Rotacja roczna od kilku lat utrzymuje się na poziomie około 30%. Średniomiesięcznie w roku 2016 usługi świadczone dla **1 730** klientów.

W skali 2016 r. wykonanych zostało **1 033 763** godzin usług, w tym **121 178** godzin zrealizowano w soboty, niedziele i święta. Średniomiesięczna liczba zrealizowanych godzin wyniosła **86 147** godziny. Analiza porównawcza, wskazuje że w roku sprawozdawczym liczba godzin świadczonych usług wzrosła w stosunku do roku 2015 o 2,03%.

Z usług opiekuńczych najczęściej korzystały osoby w wieku poprodukcyjnym, niepełnosprawne, długotrwale chore. Klientów samotnie gospodarujących odnotowano **2 138**, natomiast klientów w rodzinie **477**. Usługi zrealizowano u **1 941 kobiet** oraz u **674 mężczyzn**.

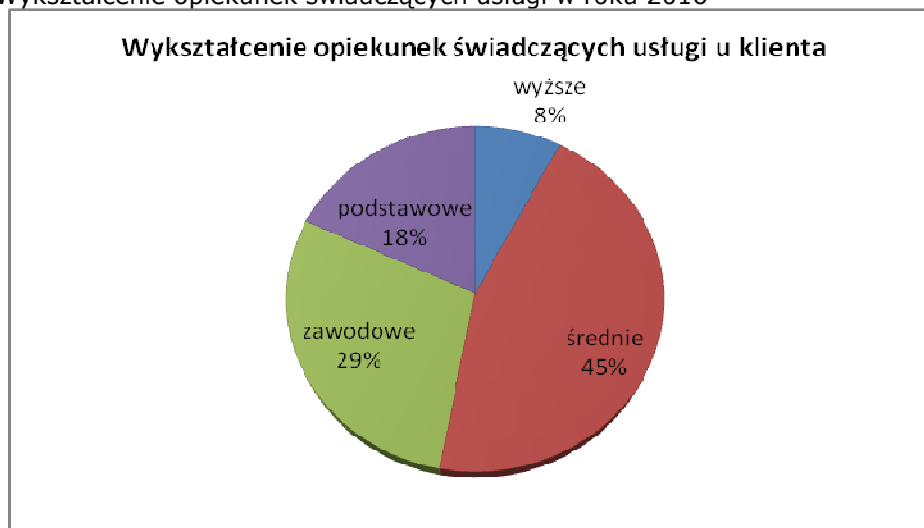
Struktura klientów ze względu na wiek.

Wiek w latach (przedziały)	Liczba klientów
od 1 roku do 11 lat	0 osób
od 12 do 15 lat	0 osób
od 16 do 21 lat	1 osoba
od 22 do 38 lat	23 osoby
od 39 do 49 lat	54 osoby
od 50 do 59 lat	159 osób
od 60 do 64 lat	176 osób
od 65 do 74 lat	399 osób
od 75 do 79 lat	348 osób
od 80 do 89 lat	1 126 osób
od 90 do 99 lat	326 osób
powyżej 99 lat	3 osoby

Uśrednione dane liczbowe w jednym miesiącu świadczonych usług opiekuńczych.

Średnia liczba klientów, u których w miesiącu realizowane były usługi	1 730 osób
Średnia liczba godzin usług zrealizowanych w miesiącu, w tym:	86 147 h
Średnia liczba godzin usług zrealizowanych w soboty, niedziele i święta	10 098 h
Średnia liczba klientów, u których w miesiącu usługi realizowano po raz pierwszy (z wiersza 1)	95 osób
Średnia liczba opiekunek/opiekunów realizujących usługi w miesiącu	663 osób
Średnia liczba godzin usług świadczonych w miesiącu u jednego klienta	50 h
Średnia liczba klientów, którymi w miesiącu opiekuje się jedna opiekunka/ jeden opiekun	3 osoby

Wykształcenie opiekunek świadczących usługi w roku 2016

Średnie wynagrodzenie opiekunów za jedną godzinę pracy w 2016 r. wynosiło: **11,50 zł**. Opiekunowie świadczyli średnio po 130 godzin usług w miesiącu i przeciętnie otrzymywali miesięczne wynagrodzenie na poziomie 1 494 zł.

Jakość usług wykonywanych przez opiekunki poddawana była systematycznemu monitoringowi przez 34 pracowników socjalnych. W okresie sprawozdawczym przeprowadzono **2 402 wizyt monitorujących usługi i 108 kontroli**.

Szkolenia dla opiekunek

Nazwa szkolenia	Liczba uczestników
Bezpieczeństwo i higiena pracy	843
Zasady świadczenia usług opiekuńczych	790
Zasady przygotowywania posiłków na rzecz klientów usług opiekuńczych	790
Zasady żywienia osób chorych, starszych i niepełnosprawnych	70
Czynności higieniczne i pielęgnacyjne u osoby leżącej	63
Psychologiczne problemy w pracy opiekuna - część I	84
Psychologiczne problemy w pracy opiekuna - część II	75
Opieka nad osobami z problemem w oddawaniu moczu i problemami z wypróżnianiem	49

W okresie realizacji zadania wpłynęło łącznie 17 skarg dotyczących: jakości usługi, niezrealizowania usług oraz zachowania lub umiejętności opiekunki. Spośród wszystkich złożonych skarg - 4 zostały uznane za zasadne. W przypadku jednej opiekunki rozwiązano umowę dotyczącą świadczenia usługi, z trzema przeprowadzono rozmowy dyscyplinujące.

REALIZACJA PROJEKTÓW ZINTEGROWANYCH DZIAŁAŃ W OBSZARZE ROZWOJU SPOŁECZNEGO I ZDROWIA PUBLICZNEGO W MIEŚCIE

W 2016 r. na realizację przedmiotowego zadania, zaplanowano kwotę **43 600 zł**, z której wydatkowano **40 000 zł**. W okresie sprawozdawczym wykonanie planu wyniosło **92%**. Różnica pomiędzy wysokością zaplanowanego i wydatkowanego budżetu w tym paragrafie wynika z dokonanych rozliczeń.

PROGRAM POPRAWY JAKOŚCI ŻYCIA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH I ICH RODZIN

Celem programu jest stopniowe eliminowanie istniejących barier, poprawa warunków socjalno-bytowych osób niepełnosprawnych i ich rodzin oraz integracja ze środowiskiem.

Aktywizacja osób z niepełnosprawnościami związana jest m.in. ze wsparciem działań mających wpływ na rozwój osobisty i edukację oraz przełamywanie negatywnego stereotypu o osobach niepełnosprawnych.

W okresie sprawozdawczym na podstawie art. 19a ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie wpłynęły 4 wnioski organizacji pozarządowych w sprawie zlecenia realizacji zadania publicznego z pominięciem otwartego konkursu ofert.

Na podstawie złożonych ofert zawarto umowy w sprawie realizacji zadań publicznych pn.: Prowadzenie Klubu Aktywności „Po Drodze” dla młodzieży i dorosłych osób z autyzmem z Wrocławia - 2 umowy, Rehabilitacja lecznicza kobiet po chorobie nowotworowej piersi oraz „Wrocławski Punkt Informacji dla Osób Niepełnosprawnych” - kontynuacja.

Z oferty skorzystało **90** osób niepełnosprawnych, ich rodzin i opiekunów.

ORGANIZACJA MIEJSC POBYTU DLA OSÓB STARSZYCH, NIESAMODZIELNYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH

W roku 2016 r. na realizację przedmiotowego zadania, zaplanowano kwotę **462 344 zł**, z której wydatkowano **458 884,63 zł**. W okresie sprawozdawczym wykonanie planu wyniosło **99,25%**. Różnica pomiędzy wysokością zaplanowanego i wydatkowanego budżetu w tym paragrafie wynika z ostatecznych rozliczeń opłat za zużyte media.

Zadanie pn.: „Organizacja miejsc pobytu dla osób starszych, niesamodzielnych i niepełnosprawnych” realizowane jest na podstawie uchwały nr LV/1390/14 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 20 marca 2014 r. w sprawie przyjęcia „Gminnego programu wspierania osób w podeszłym wieku, niepełnosprawnych oraz niesamodzielnych na lata 2014-2018”. Celem realizacji zadania jest rozwijanie oferty miejsc pobytu dostosowanych do potrzeb życiowych beneficjentów.

Plan budżetu sporządzany jest w oparciu o postanowienia zawartej z TBS Sp. z o.o. umowy najmu 44 lokali mieszkalnych, przystosowanych do potrzeb osób starszych, niesamodzielnych i niepełnosprawnych.

PROFILAKTYKA I TERAPIA UZALEŻNIEŃ

W roku 2016 na realizację przedmiotowego zadania, zaplanowano kwotę **3 720 788 zł**, z której wydatkowano **3 639 308,61 zł**, co stanowi **97,81%**.

PROFILAKTYKA I TERAPIA UZALEŻNIEŃ – PROGRAMY WIELOLETNIE

W roku sprawozdawczym 2016, na realizację przedmiotowego zadania, zaplanowano kwotę **2 167 291 zł**, z której wydatkowano **2 131 815,99 zł**, co stanowi 98,36%.

PORADNICTWO I POMOC TERAPEUTYCZNA DLA OSÓB UZALEŻNIONYCH I WSPÓLUZALEŻNIONYCH OD ALKOHOLU

POMOC TERAPEUTYCZNA DLA UZALEŻNIONYCH I WSPÓLUZALEŻNIONYCH OD ALKOHOLU

Terapia prowadzona była w Przychodni Zdrowia Psychicznego i Uzależnień WCZ SP ZOZ przy ul. Podwale 13 oraz przy ul. Wszystkich Świętych 2. Zajęcia dla pacjentów prowadzone były w formie treningów umiejętności i zachowań oraz treningów psychologicznych, w tym: trening asertywności, trening umiejętności wychowawczych, trening radzenia sobie z głodem alkoholowym, trening uważności, trening poczucia własnej wartości, trening asertywnych zachowań abstynenckich (TAZA), warsztaty pracy nad złością, trening zapobiegania nawrotom, warsztat pracy nad urealnieniem obrazu siebie, trening interpersonalny. W 2016 r. z programu skorzystało **208** osób. Realizowano również program wsparcia terapeutycznego dla uzależnionych, współuzależnionych, DDA oraz terapię rodzin. Z oferty skorzystało **117** osób.

W ramach zadania zrealizowano także program profilaktyczny „Korekta”, z którego skorzystało **808** osób.

W ramach oddziaływań rehabilitacyjnych, w klubach abstynenta, realizowany był program wsparcia i rozwoju dla osób uzależnionych i współuzależnionych a także Dorosłych Dzieci Alkoholików (DDA), w którym wzięło udział **169** osób.

Ponadto, prowadzono poradnictwo indywidualne dla członków grupy DDA, dla uzależnionych i współuzależnionych oraz poradnictwo prawne, z których to działań skorzystało **883** osoby.

Wrocławskie Centrum Zdrowia zorganizowało również superwizje dla realizatorów zadań własnych oraz specjalistów zatrudnionych w organizacjach pozarządowych realizujących zadania na zlecenie Gminy Wrocław. W superwizjach wzięło udział **250** realizatorów działań profilaktycznych i terapeutów.

Z programów szkoleń dotyczących wsparcia rozwoju zawodowego skorzystało **34** realizatorów zadań, w tym **11** osób uzyskało dofinansowanie do szkolenia umożliwiającego uzyskanie tytułu specjalisty terapii uzależnień. W ramach programu działał również Punkt Informacyjno-Konsultacyjny, z którego porad i informacji skorzystało około **12 000** osób. Realizatorem programu jest Wrocławskie Centrum Zdrowia SP ZOZ.

PROGRAM PROFILAKTYKI UZALEŻNIEŃ I WSPARCIA TERAPEUTYCZNEGO DLA OSÓB UZALEŻNIONYCH I ZAGROŻONYCH UZALEŻNIENIEM

W ramach programu realizowane są trzy zadania: prowadzenie działań profilaktycznych i terapeutycznych; prowadzenie opieki psychologicznej dla uczniów i wychowanków Młodzieżowego Ośrodka Socjoterapii i Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego oraz program wsparcia rodziny. Celem pierwszego zadania jest wczesna profilaktyka uzależnień szczególnie wśród dzieci i młodzieży realizowana poprzez psychoedukację, rozwój umiejętności radzenia sobie z emocjami oraz wzmocnienie postaw promujących zdrowy styl życia. Program stanowi uzupełnienie świadczeń zdrowotnych realizowanych w ramach opieki ambulatoryjnej oraz dziennego oddziału opieki psychiatrycznej, finansowanych przez NFZ. Odbiorcami programu jest również młodzież szkolna, używająca alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych, uzależniona od komputera a także ich rodzice lub opiekunowie. Praca z tą grupą odbywa się poprzez konsultacje z lekarzem psychiatrą, terapeutą uzależnień oraz terapię indywidualną pogłębioną.

Zadanie drugie polega na realizacji działań profilaktycznych z zakresu uzależnień skierowanych do dzieci i młodzieży z placówek wychowawczych. Celem programu jest zmniejszenie ryzyka związanego ze spożywaniem alkoholu oraz innych substancji psychoaktywnych. W programie realizowane są m.in. treningi asertywności, interpersonalne i ćwiczenia warsztatowe ukierunkowane na radzenie sobie w trudnych sytuacjach.

Celem zadania trzeciego jest kompleksowa opieka nad rodzinami dzieci, które są podopiecznymi Centrum Neuropsychiatrii „NEUROMED”. Systemowa pomoc całej rodzinie, zapewnia trwałą efekt terapeutyczny w opiece nad dziećmi i młodzieżą.

W 2016 r. w programie uczestniczyło **557** osób.

Realizatorem programu jest Centrum Neuropsychiatrii „NEUROMED” we Wrocławiu, przy ul. Białawieskiej 74a.

PROGRAM PROFILAKTYKI ANTYTYTONIOWEJ

W ramach programu działa Punkt Antytytoniowy. W czasie dyżurów specjalistów udzielono **115** osobom porad psychologicznych i lekarskich. Porady w zakresie przeciwdziałania paleniu tytoniu udzielane były również podczas spotkań z uczniami i studentami. Edukacją i działaniami profilaktycznymi objęto **1 919** osób.

PROGRAMY ŚRODOWISKOWE WSPIERAJĄCE ABSTYNNENCJĘ ORAZ PROMUJĄCE AKTYWIZACJĘ SPOŁECZNĄ POPRZEC WSPARCIE DZIAŁALNOŚCI KLUBÓW ABSTYNENTA

Celem programu jest ograniczanie szkód społecznych i zdrowotnych, wynikających z nadużywania alkoholu poprzez utrzymanie abstynencji i aktywizację społeczną. Zadania realizowane były przez Wrocławskie Centrum Zdrowia SP ZOZ oraz 3 wrocławskie organizacje pozarządowe, prowadzące Kluby Abstynenta. W 2016 r. z różnych form wsparcia oferowanych w klubach skorzystało ogółem ok. **900** osób.

PORADNICTWO I SZKOLENIA W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY

PORADNICTWO DLA OSÓB DOŚWIADCZAJĄCYCH PRZEMOCY

Celem programu jest świadczenie ambulatoryjnej pomocy prawnej, psychologicznej i terapeutycznej mieszkańcom Wrocławia znajdujących się w sytuacji kryzysowej, w szczególności ochrony przed przemocą.

Cele szczegółowe:

- świadczenie systemowej pomocy wyjścia z kryzysu osobom doświadczającym szkód ze strony nadużywających alkoholu,
- pomoc dzieciom i dorosłym zagrożonym przemocą.

W ramach programu z pomocy i wsparcia skorzystały **2 992** osoby. Udzielono **2 020** porad psychologicznych, **441** porad prawnych, **804** porad pedagogicznych, odbyło się **51** spotkań grup terapeutycznych.

Pokój przesłuchań dla dzieci mieszczący się w Fundacji Non Licet, użytkowany był 48 razy przez prokuraturę i sądy rodzinne oraz w celach terapeutycznych.

W ramach Telefonu Zaufania udzielono **1 257** porad telefonicznych, w tym **698** kobietom i **559** mężczyznom. Problematyka rozmów dotyczyła: problemów egzystencjalnych, informacyjnych, rodzinnych, społecznych, uzależnień, seksualnych, zdrowotnych.

Na stronie internetowej Wrocławskiej Kampanii Przeciwdziałania Przemocy www.kampaniaprzemoc.pl w Punkcie Pomocy E-Mail dla dzieci, młodzieży, dorosłych i ich bliskich zagrożonych przemocą i pozostających w kryzysie, udzielono **63** porady. Ponadto serwis internetowy zawierał informacje: o warsztatach, szkoleniach, akcjach społecznych, bazę danych o miejscach pomocy oraz o grupach wsparcia samopomocowego.

PROGRAM „ZESPOŁÓW ŚRODOWISKOWEJ INTERWENCJI KRYZYSOWEJ”

Celem programu jest udzielenie psychologicznego wsparcia ofiarom przemocy domowej w miejscu zdarzenia oraz udostępnienie informacji o miejscach i formach pomocy. W skład zespołu interwencyjnego oprócz policji wchodzi psycholog oraz pracownik socjalny, którzy przybywają bezpośrednio do miejsca zdarzenia, bez względu na porę dnia. Do podjęcia terapii zmotywowano **105** sprawców przemocy. Pomocą i wsparciem objęto **123** rodziny, w tym **153** dzieci. Z konsultacji psychiatrycznej skorzystało **48** osób. Realizatorem programu jest Centrum Neuropsychiatrii NEUROMED.

PROGRAM KOREKCYJNO-EDUKACYJNY DLA SPRAWCÓW PRZEMOCY

W programie korekcyjno-edukacyjnym dla sprawców przemocy indywidualnie uczestniczyły **122** osoby, w programie grupowym uczestniczyło **12** osób.

Cele głównym zadania jest zapobieganie przemocy w rodzinie poprzez zmianę patologicznych schematów zachowań oraz działania korekcyjne i edukacyjne dla sprawców przemocy.

Cele szczegółowe:

- nabywanie wiedzy dotyczącej zachowań agresywnych (rodzaje agresji, przyczyny, konsekwencje agresji krzywdzącej bliskie osoby),
- nabywanie umiejętności rozpoznawania i respektowania granic innych ludzi,
- nabywanie umiejętności zadośćuczynienia bliskim osobom za wyrządzone krzywdy,
- poznawanie konstruktywnych metod rozładowywania napięcia i radzenia sobie ze stresem,

- uświadomienie uczestnikom programu związku zachowań agresywnych z problemem używania alkoholu i innych środków psychoaktywnych,
- nabywanie umiejętności budowania pozytywnych relacji z innymi ludźmi opartych na szacunku.

Z konsultacji w ramach działań punktu informacyjno-konsultacyjnego skorzystało **119** osób. Realizatorem programu jest Wrocławskie Centrum Zdrowia SP ZOZ.

PROGRAMY RESOCJALIZACJI OSÓB SKAZANYCH, ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM

PROGRAM EDUKACYJNO-SZKOLENIOWY DLA OSÓB ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM

Program realizowany jest w Zakładzie Karnym nr 1 oraz w Zakładzie Karnym nr 2 we Wrocławiu. Skierowany jest do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i uzależnieniem od środków psychoaktywnych. Celem programu jest wykształcenie, poprzez oddziaływania terapeutyczne i art-terapię, umiejętności psychospołecznych ułatwiających reintegrację społeczną osób skazanych. W programie uczestniczyło **46** osób (kobiet i mężczyzn) odbywających karę pozbawienia wolności. Przygotowane w ramach programu spektakle obejrzało ponad **200** osób.

PROGRAM PRAC SPOŁECZNIE UŻYTECZNYCH NA RZECZ MIASTA WROCŁAWIA „PER SALDO”

Celem programu jest przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób skazanych poprzez organizowanie prac społecznie użytecznych na rzecz Wrocławia, w ramach zastępczego odbywania kary pozbawienia wolności. Upowszechnienie kar nieizolacyjnych oznacza, że znacząca liczba osób skazanych będzie mogła nadal funkcjonować we własnym środowisku rodzinnym i społecznym, co gwarantuje większą skuteczność resocjalizacyjną. System pozwalający na odbywanie kary poza więzieniem tzw. wolność kontrolowana, jest zdecydowanie tańszy od kosztów wykonywania kary bezwzględnej pozbawienia wolności w zakładzie zamkniętym i jednocześnie przynosi wymierne korzyści w postaci wykonanych prac. Programem objęte są osoby skazane, skierowane przez Sąd do zastępczego odbywania kary w formie prac społecznie użytecznych na rzecz Miasta.

W ramach programu osoby skazane pod nadzorem wykonywały nieodpłatnie drobne usługi remontowo-budowlane w placówkach oświatowych i opieki zdrowotnej oraz prace porządkowe na terenie Wrocławia. Liczba zasądzonych godzin przeznaczonych na wykonanie prac społecznie użytecznych wyniosła **54 354** godziny, z czego odpracowanych zostało **15 731** godzin. Do Stowarzyszenia Pomocy „Ludzie Ludziom” – organizatora prac, skierowanych zostało **417** wyroków orzekających karę ograniczenia wolności i pracę społecznie użyteczną. Różnica w ilości zasądzonych i odpracowanych godzin wynika z następujących przyczyn:

- skazanych, wobec których zasądzono karę ograniczenia wolności, po rzetelnym wykonaniu połowy orzeczonej kary (zasądzonych godzin), sąd zwalnia z wykonania reszty kary, uznając ją za wykonaną (art. 83 kk);
- część skazanych, nie stawia się w wyznaczonej placówce w ustalonym terminie lub pracują bardzo nieregularnie;
- z uwagi na ograniczoną liczbę miejsc, z jakimi współpracuje stowarzyszenie i potrzeby wskazywane przez te placówki i instytucje, nie ma możliwości zapewnienia tylu godzin pracy, która pokryje zasądzone wyroki.

PORADNICTWO W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW RODZINNYCH W RAMACH PUNKTÓW PORADNICTWA RODZINNEGO

Celem zadania jest udzielanie wsparcia rodzinom, szczególnie znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, w wypełnianiu ich podstawowych funkcji, w tym opiekuńczo-

wychowawczej, poprzez zorganizowanie systemu specjalistycznego poradnictwa rodzinnego.

Zakres realizowanych zadań:

- diagnozowanie potrzeb oraz udzielanie pomocy psychologicznej, pedagogicznej, prawnej i socjalnej,
- prowadzenie edukacji w formie wykładów, szkoleń, warsztatów, szczególnie w zakresie podnoszenia kompetencji rodzicielskich oraz kształtowania i rozwijania umiejętności podtrzymywania więzi rodzinnych,
- pomoc rodzicom i opiekunom w radzeniu sobie z trudnościami w procesie opieki i wychowania dzieci i młodzieży,
- udzielanie wsparcia przy podejmowaniu ważnych decyzji życiowych, wyboru drogi życiowej i aktywnego przygotowania się do pełnienia ról w małżeństwie i rodzinie,
- prowadzenie edukacji w zakresie odpowiedzialnego rodzicielstwa,
- udzielanie pomocy, gdy istnieje potrzeba ochrony macierzyństwa,
- promowanie pozytywnego wizerunku rodziny pełnej, wielodzietnej i wielopokoleniowej,
- prowadzenie mediacji rodzinnych,
- pomoc osobom uzależnionym od alkoholu, narkotyków i innych środków psychoaktywnych oraz osobom współuzależnionym i rodzinom.

W 2016 r. w **22 punktach** poradnictwa na terenie miasta, z porad specjalistycznych dla osób indywidualnych, par i rodzin skorzystało **5 889** osób. W ramach programu udzielono **11 318** porad oraz zorganizowano warsztaty, wykłady i grupowe formy wsparcia, w których wzięło udział **1 067** osób.

W 2016 r. odbyły się 3 spotkania Zespołu Merytorycznego ds. Poradnictwa Rodzinnego. W skład zespołu wchodzi przedstawiciele wszystkich organizacji realizujących zadanie oraz Wydziału Zdrowia i Spraw Społecznych. Jedno ze spotkań miało charakter edukacyjny. Zostało zorganizowane we współpracy z Towarzystwem Rozwoju Rodziny. Specjaliści poradni rodzinnych wysłuchali wykładu lekarza psychiatry nt. „Postępowanie w sytuacji utraty dziecka - standardy, procedury, studium przypadku”. Omówiono również zalecenia Ministerstwa Zdrowia w sytuacji utraty ciąży oraz zagadnienia medyczne, prawne i etyczne związane z procedurą in-vitro. Członkowie Zespołu uznali tego typu spotkania za potrzebne i wyrazili chęć organizacji i uczestnictwa w podobnych spotkaniach w przyszłości.

Podczas spotkań wymieniano doświadczenia z realizacji poszczególnych zadań, relacjonowano czas oczekiwania do poszczególnych specjalistów, omawiano zmiany w przepisach prawnych dotyczących organizacji pozarządowych oraz przypomniano zasady współpracy z Gminą Wrocław szczególnie w zakresie przygotowywania stosownej dokumentacji. Poradnie promowały organizowane przez siebie wydarzenia skierowane do wrocławskich rodzin. W ramach jednego ze spotkań omówiony został nowy formularz oferty i sprawozdania w trybie bezkonkursowym.

Organizacje prowadzące poradnictwo rodzinne brały czynny udział w programie Miesiąca Rodziny prowadząc warsztaty oraz promując swoją działalność podczas pikników rodzinnych.

W 2016 r. kontynuowano realizację zadania pn.: „KLUB MAM” w rejonie Osiedla Nadodrże we Wrocławiu. Celem zadania jest wspieranie matek w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej oraz ich aktywności społecznej i rozwoju osobistego.

Zadanie polega na:

- organizowaniu spotkań (prelekcji, wykładów, mini-warsztatów) ze specjalistami (np.: psychologiem, pedagogiem, logopedą, dietetykiem etc.),
- prowadzeniu (w ramach organizowanych spotkań) edukacji w zakresie odpowiedzialnego rodzicielstwa, ochrony macierzyństwa, budowania więzi rodzinnych i tworzenia optymalnych warunków dla rozwoju dziecka, promocji zdrowego stylu życia, profilaktyki przemocy wobec małego dziecka, profilaktyki uzależnień

- w kontekście radzenia sobie ze stresem oraz problemami związanymi z pełnieniem ról w rodzinie, itp.,
- wzmacnianiu poczucia własnej wartości i kompetencji oraz wspomaganie rozwoju osobistego,
 - umożliwieniu wymiany informacji, doświadczeń, a także ubrań i akcesoriów dziecięcych,
 - organizowaniu spotkań i warsztatów mających na celu aktywizację kobiet pozostających w domu ze względu na opiekę nad dzieckiem/dziećmi do podejmowania ról zawodowych i społecznych (powrót do pracy, podjęcie wolontariatu lub innej aktywności na rzecz społeczności lokalnej), jak również do samorozwoju i samorealizacji,
 - organizowaniu opieki dla dzieci podczas trwania spotkań.
- W roku 2016 odbyły się **52** spotkania, w których wzięło udział **87** mam.

ZAPEWNIENIE OPIEKI DZIECIOM I MŁODZIEŻY W CENTRACH ROZWOJU I AKTYWNOŚCI

W 2016 r. w **37** Centrach, w tym **26** prowadzonych przez organizacje pozarządowe oraz **6** przez Rady Osiedli, objętych opieką wychowawców było ok. **2 000** dzieci i młodzieży w wieku szkolnym.

Celem działalności Centrum jest zapewnienie rozwoju dzieciom i młodzieży, w czasie wolnym od nauki szkolnej poprzez organizowanie i realizowanie różnych form zajęć edukacyjno-aktywizujących wraz z realizacją programu profilaktyki uzależnień.

Zajęcia przeznaczone są dla dzieci i młodzieży w wieku 6-18 lat i odbywają się od poniedziałku do piątku w godzinach popołudniowych. Uczestnictwo w zajęciach jest bezpłatne. Dzieci i młodzież otrzymują pomoc w podnoszeniu wiedzy i umiejętności, bezpiecznie i atrakcyjnie spędzają czas wolny, poprawiają kondycję na zajęciach sportowych. Uczą się rozumieć i akceptować siebie, odkrywają i rozwijają talenty, uczą się dbać o zdrowie, zwiedzają ciekawe miejsca, oglądają interesujące filmy, spektakle, wystawy, znajdują przyjaciół, itp. Centra oferują dzieciom i młodzieży następujące zajęcia: edukacyjne (korepetycje, naukę języków, obsługę komputerów, itp.), rozwijające zainteresowania (plastyczne, muzyczne, fotograficzne, teatralne i inne), profilaktyczne (rozwój osobisty, profilaktyka uzależnień, przeciwdziałanie przemocy), rekreacyjno-sportowe, rozmowy z pedagogiem lub psychologiem, wycieczki i wyjścia (do kina, teatru, na wystawy, do zoo, itp.), wypoczynek w czasie ferii zimowych i wakacji letnich (bezpłatne lub częściowo odpłatne). Podczas pobytu w Centrum, w miarę możliwości, dzieci otrzymują posiłek w formie półproduktów lub produktów gotowych do spożycia (kanapki, jogurty, owoce, warzywa, napoje i inne). Ponadto, w Centrach realizowany jest całoroczny program profilaktyczny, w wymiarze przynajmniej jednej godziny zajęć tygodniowo.

Program profilaktyczny ma na celu nabywanie i rozwijanie umiejętności społecznych, m.in. wzbogacenie wiedzy i świadomości dzieci i młodzieży na temat uzależnień oraz zagrożeń wynikających ze spożywania substancji psychoaktywnych, sposobów radzenia sobie z emocjami, promocję zdrowego stylu życia, wzmacniania poczucia własnej wartości, higieny osobistej i ekologii. W ramach programu profilaktycznego realizowane są również zajęcia dotyczące przeciwdziałania przemocy na tle rasowym, narodowościowym i światopoglądowym.

Rodzice otrzymują pomoc i wsparcie w rozwiązywaniu problemów wychowawczych.

W czerwcu 2016 r. w Centrum „Boromeo” odbyło się szkolenie dla pracowników i wolontariuszy pt. „O dziecięcych atakach złości”. W szkoleniu wzięło udział 20 przedstawicieli Centrów.

W dniach 15-16 kwietnia w Obornikach Śląskich odbyło się spotkanie integracyjno-szkoleniowe dla liderów. W spotkaniu uczestniczyło 25 przedstawicieli Centrów.

Celem spotkania było doskonalenie kompetencji merytorycznych i organizacyjnych kierowników i wychowawców oraz wymiana informacji i doświadczeń.

Przeprowadzono warsztaty z gier i zabaw integracyjnych, współpracy z wolontariuszem, emisji głosu, ekspresji i rozwoju osobistego, pierwszej pomocy w stanach zagrożenia życia. Blok integracyjny był okazją do przedstawienia i prezentacji działalności poszczególnych Centrów oraz momentem do wymiany doświadczeń.

W czerwcu 2016 r. dzieci i młodzież z Centrów wzięły udział w imprezie sportowej pn. „Międzycentrowy turniej piłki nożnej” Turniej został zorganizowany na boiskach przy ul. Kasprowicza. W imprezie wzięło udział ok. 100 dzieci i młodzieży.

Ideą turnieju była integracja dzieci i młodzieży oraz promocja zajęć sportowych w formie gry zespołowej. W turnieju uczestniczyły zespoły koedukacyjne w jednej grupie wiekowej do 13 roku życia.

W czerwcu 2016 r. dzieci i młodzież z Centrów wzięły również udział w imprezie edukacyjno – integracyjnej w formie gry terenowej, która została przeprowadzona na terenie Wrocławskiego Ogrodu Zoologicznego. Głównym celem projektu było promowanie postawy szacunku do przyrody, umożliwiającej poznanie gatunków zwierząt, świata roślin oraz budzenie świadomości ekologicznej wśród dzieci i młodzieży. W grze terenowej wzięło udział ok. **300** dzieci i młodzieży z **21** Centrów.

Międzycentrowa Olimpiada Sportowa odbyła się 17 września 2016 r. W Olimpiadzie wzięło udział **210** dzieci i młodzieży z **12** Centrów. Celem Olimpiady było podnoszenie kultury fizycznej wychowanków Wrocławskich Centrów Rozwoju i Aktywności Dzieci i Młodzieży, ich integracja oraz możliwość zdrowego i aktywnego spędzenia czasu wolnego. Celem Olimpiady nie było konkurowanie między Centrami, ale zdobywanie wiedzy i umiejętności poprzez dobrą zabawę. Dyscypliny sportowe tej Olimpiady to: piłka nożna, siatkówka, przeciąganie liny, strzelanie z łuku, hokej na trawie, badminton, gry sprawnościowe, zajęcia alpinistyczne. Był także kącik doświadczalny, gdzie dzieci mogły przeprowadzić doświadczenia chemiczne.

Flash Mob z okazji Światowego Dnia Uśmiechu odbył się 7 października, w którym wzięło udział **260** wychowanków z **16** Wrocławskich Centrów. Celem tej akcji było promowanie Centrów, możliwość ciekawego spędzenia czasu, integracja Centrów, ale również wzbudzenie uśmiechu na twarzach przechodniów, których obdarowywano prezencikami.

Na przełomie września i października zorganizowano Konkurs plastyczny na projekt LOGO. Celem konkursu było wybranie nowego projektu logo Wrocławskich Centrów Rozwoju i Aktywności Dzieci i Młodzieży. W konkursie wzięło udział **30** wychowanków.

Konferencja „**Razem dla dzieci i rodziny**” poświęcona rozwojowi współpracy między wrocławskimi Centrami rozwoju i aktywności dzieci i młodzieży a innymi instytucjami i placówkami działającymi na rzecz dzieci i rodziny miała miejsce 18 listopada. Uczestniczyło w niej łącznie ok. **80** osób. Celem było podsumowanie i omówienie efektów dotychczasowej współpracy, wymiana kontaktów i doświadczeń, propozycji dalszych wspólnych działań, ale także pokazanie specyfiki pracy. Zaprezentowane zostały różne metody pracy wychowawczej. Poruszane tematy podczas konferencji to nowe zagrożenia w sieci, cyberprzemoc, praca z wolontariuszem, współpraca z instytucjami (MOPS, Policja).

W II półroczu odbyły się szkolenia dla przedstawicieli Centrów o następujących tematach: „Jak wzbudzać motywację u dzieci?”, „Słowa mają moc, czyli o sztuce doceniania”, „Marketing i zarządzanie zespołem w Centrum Rozwoju i Aktywności Dzieci i Młodzieży” oraz „Wzory nowych ofert”.

Premiera filmu o Wrocławskich Centrach odbyła się 16 grudnia. Film prezentuje formy pracy i działalności wrocławskich Centrów. Film dokumentalny pokazuje specyfikę i zakres działania Centrów Rozwoju i Aktywności Dzieci i Młodzieży. Wspólnie z wszystkimi chętnymi Centrami stworzono reportaż o ich codziennej pracy. Na uroczystą premierę w kinie zostały zaproszone Centra oraz przedstawiciele władz naszego Miasta. Łącznie wzięło udział **225** dzieci i młodzieży z 15 Centrów. Odbyło się:

- 5 imprez dla dzieci w których wzięło udział ok. **1 025** dzieci i młodzieży,
- Konkurs plastyczny na projekt LOGO, w którym wzięło udział **30** dzieci,
- 1 wyjazd integracyjno-szkoleniowy - udział **23** osób,
- 10 szkoleń/warsztatów - udział **215** osób,

- 7 spotkań merytorycznych - udział **155** osób,
- 1 konferencja - udział **80** osób.

Pracownicy Centrów prowadzą również platformę edukacyjno-informacyjną na temat wrocławskich Centrów rozwoju i aktywności dzieci i młodzieży. Platforma jest przeznaczona zarówno dla organizacji prowadzących Centra, rodziców dzieci i młodzieży, pedagogów, sponsorów, wolontariuszy oraz społeczności lokalnej.

REALIZACJA OFERTY PROGRAMÓW PROFILAKTYCZNYCH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY ORAZ SZKOLEŃ PODNOSZĄCYCH KWALIFIKACJE NAUCZYCIELI, WYCHOWAWCÓW I RODZICÓW WE WROCŁAWSKICH PRZEDSZKOLACH I SZKOŁACH

REALIZACJA OFERTY PROGRAMÓW PROFILAKTYCZNYCH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY WROCŁAWSKICH PRZEDSZKOLI I SZKÓŁ

PROGRAM WROCŁAWSKIEJ SIECI PRZEDSZKOLI I SZKÓŁ PROMUJĄCYCH ZDROWIE - ORGANIZACJA I MONITOROWANIE DZIAŁAŃ KOORDYNATORÓW DS. PROMOCJI ZDROWIA W PRZEDSZKOLACH I SZKOŁACH W 2016 r.

Celem Wrocławskiego Programu Sieci Przedszkoli i Szkół Promujących Zdrowie jest wychowywanie dla zdrowia poprzez propagowanie zdrowego stylu życia oraz kształtowanie postawy odpowiedzialności za zdrowie własne i innych.

Wrocławską Sieć Przedszkoli i Szkół Promujących Zdrowie tworzy **68** przedszkoli oraz **132** szkoły ze wszystkich poziomów nauczania, w tym: **63** szkoły podstawowe, **31** gimnazjów, **25** szkół ponadgimnazjalnych oraz **13** szkół specjalnych.

We wszystkich szkołach należących do sieci zostali powołani koordynatorzy ds. promocji zdrowia. W celu efektywnej współpracy utworzono 7 zespołów merytorycznych, w pracach których aktywnie uczestniczy ponad **260** nauczycieli. Zespoły koordynatorów spotykają się systematycznie celem omówienia bieżących problemów w realizacji programu. Każda grupa koordynatorów ma do wykonania określone zadania, wynikające z rozpoznanych problemów wychowawczych.

Grupa	Zrealizowane działanie	Liczba uczestników
Przedszkola	<ul style="list-style-type: none"> - Szkolenia „Przedszkole promujące zdrowie”; - Konkurs „Przepis na zdrowie”; - Konkurs dla dzieci „Przedszkolaki o zdrowiu śpiewają i wiosnę witają”; - Konkurs plastyczny „Żyj zdrowo”; - Festiwal „Śpiew to zdrowie”; - „Ruch, ćwiczenia i muzyka to wspaniała gimnastyka”; - „Każdy przedszkolak już wie, że sport to zdrowie”; - Stroik wielkanocny; - Konkurs plastyczny „Przedszkolaki to bezpieczne dzieciaki”; - Konkurs na bajkę „Ostrożnie! Ku bezpieczeństwu”; - VI Przegląd Prezentacji Przedszkoli; - IV Przegląd Piosenki Zdrowotnej; - Spartakiada Sportowa; - Konkurs na bajkę o tematyce zdrowotnej; - Konkursy plastyczne; - IV Wrocławski Kiermasz „Przepis na zdrowie”; - VIII Festiwal Zdrowia; - Szkolenie „Przedszkole Promujące Zdrowie”; 	2 926 dzieci 693 nauczycieli 275 rodziców
Grupa I szkół podstawowych	<ul style="list-style-type: none"> - Międzyszkolny konkurs wiedzy o komunikacji „Szybko, bezpiecznie i ekologicznie po Wrocławiu”; - VIII Warsztaty „Bądź przyjacielem swojego zdrowia”; - Szkolenie dla koordynatorów ds. Promocji zdrowia; 	81 uczniów 25 nauczycieli 6 rodziców

Grupa II szkół podstawowych	<ul style="list-style-type: none"> - Międzyszkolny Konkurs graficzno -plastyczny „Moje śniadanie do szkoły”; - Warsztaty edukacyjno-integracyjne pod hasłem: "Gdzie mieszka zdrowie”; - Szkolenie dla koordynatorów ds. Promocji zdrowia; 	120 uczniów 66 nauczycieli 4 rodziców
Grupa III szkół podstawowych	<ul style="list-style-type: none"> - Międzyszkolny Turniej Ekologiczny; - Konkurs Plastyczny „Radosny Uśmiech, Radosna Przyszłość”; - Konkurs Ekologiczno-Prozdrowotny „Smacznie, zdrowo, kolorowo”; - Międzyszkolny Konkurs „Bezpieczeństwo na drodze”; - Międzyszkolny Konkurs „Zawsze zdrowi”; - Szkolenie dla koordynatorów ds. Promocji zdrowia; 	264 uczniów 86 nauczycieli 8 rodziców
Grupa Szkół specjalnych	<ul style="list-style-type: none"> - Impreza sportowo-rekreacyjna „Wyścigi na Smoczych Łodziach”; - Turniej „Zdrowo jemy nie tyjemy”; - Turniej wiedzy o AIDS; - Impreza integracyjna „Mikołajki na sportowo”; 	440 uczniów 155 nauczycieli
Grupa Szkół gimnazjalnych	<ul style="list-style-type: none"> - Konkurs wiedzy o zdrowiu i bezpieczeństwie „Postaw na zdrowie”; - Konkurs plastyczny na plakat „Papierosy, alkohol, narkotyki – utracone możliwości”; - Szkolenie „Rola szkolnego koordynatora ds. Promocji zdrowia”; - Konkurs wiedzy nt. HIV/AIDS pt. „Ćwicz siłę umysłu”; - Konkurs plastyczny na plakat pt. „Młodzież i Tolerancja”; - Konkurs wiedzy nt. Praw człowieka pt. „Masz prawa i obowiązki”; - Szkolenie dot. Profilaktyki zakażeń wirusem brodawczaka ludzkiego HPV; 	306 uczniów 101 nauczycieli
Grupa Szkół ponadgimnazjalnych	<ul style="list-style-type: none"> - Gimnazjalny Konkurs Pierwszej Pomocy; - Piknik Świętojański; - XIV Wrocławskiej Olimpiady Pierwszej Pomocy; - Konkurs „Transplantacja – Aktywacja”; - Konkurs „Dbam o życie”; - Szkolenie dla koordynatorów ds. Promocji zdrowia; 	878 uczniów 97 nauczycieli 24 rodziców
Razem		5 015 uczniów 1 223 nauczycieli 317 rodziców

PROGRAMY PROFILAKTYKI UZALEŻNIEŃ REKOMENDOWANE PRZEZ PAŃSTWOWĄ AGENCJĘ ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Programy profilaktyki uzależnień mają na celu:

- obniżenie skłonności do podejmowania ryzykownych zachowań związanych ze środkami psychoaktywnymi,
- odkłamanie stereotypowych przekonań i mitów wynikających z nadużywania alkoholu,
- ułatwienie identyfikacji problemu wynikającego z życia w rodzinie z problemem alkoholowym,
- kształtowanie postawy asertywnych zachowań wobec osób nakłaniających do zażywania środków psychoaktywnych,
- umacnianie systemu wartości społecznych,
- dostarczenie wiedzy na temat szkód wynikających z używania alkoholu i środków psychoaktywnych.

Zrealizowane programy:

- „Korekta” - program profilaktyczno-interwencyjny przeznaczony dla uczniów pełnoletnich;
- „Noe” - program realizowany w formie dużego mityngu; przeznaczony dla uczniów w wieku od 15 do 19 lat;

- „Debata” - program profilaktyki alkoholowej i narkotykowej; przeznaczony dla uczniów w wieku od 12 do 15 lat;
- „Spójrz inaczej” - program profilaktyki narkotykowej, przeznaczony dla uczniów w wieku od 9 do 12 lat;
- „Cukierki” – program profilaktyczny dla dzieci w wieku 5 - 11 lat;
- „Czarodziejskie okno” – program profilaktyki cyberprzemocy i uzależnień od komputera/internetu, przeznaczony dla uczniów wieku 11 - 15 lat;
- „Stop substancjom psychoaktywnym” – program profilaktyki uzależnień od narkotyków i dopalaczy, przeznaczony dla uczniów wieku 12 - 15 lat;
- „Wywiadówka dla rodziców” – wywiadówki edukacyjno-profilaktyczne dla rodziców;
- skierowane do rodziców i nauczycieli dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym z zakresu przeciwdziałania przemocy: „Bez klapsa”, „Już wiem co zrobić – edukacja dzieci i rodziców/nauczycieli w zakresie ochrony dzieci przed przemocą”, „Mały terrorysta, czyli o dziecięcych atakach złości”, „Zamiast klapsa – jak z miłością i szacunkiem wyznaczać dziecku granicę”, „Słowa ranią, czyli jak uniknąć krzyku, kpin i obrażania dziecka”, „Słowa mają moc, czyli o sztuce doceniania”, „Jak budować poczucie wartości u dziecka?”, „Emocje dziecka – skąd wiedzieć co dziecko przeżywa i jak mu pomóc sobie z tym radzić?”, „Gadki o gatkach – proste rozmowy na trudne sprawy”.

Nazwy programów oraz liczba uczestników.

Zrealizowane programy	Liczba uczestników
Debata	1 417 uczniów
Noe	3 144 uczniów
Korekta	1 549 uczniów
Spójrz inaczej	1 294 uczniów
Cukierki	1 366 uczniów
Czarodziejskie okno	1 405 uczniów
Stop substancjom psychoaktywnym	1 420 uczniów
Wywiadówka dla rodziców	1 630 rodziców
Bez klapsa	41 rodziców
Już wiem co zrobić – edukacja dzieci i rodziców/nauczycieli w zakresie ochrony dzieci przed przemocą.	38 uczniów 18 nauczycieli 36 rodziców
Mały terrorysta, czyli o dziecięcych atakach złości.	95 nauczycieli 121 rodziców
Zamiast klapsa – jak z miłością i szacunkiem wyznaczać dziecku granicę.	22 rodziców
Słowa ranią, czyli jak uniknąć krzyku, kpin i obrażania dziecka.	52 nauczycieli 139 rodziców
Słowa mają moc, czyli o sztuce doceniania.	43 nauczycieli 92 rodziców
Jak budować poczucie wartości u dziecka?	54 nauczycieli 99 rodziców
Emocje dziecka – skąd wiedzieć co dziecko przeżywa i jak mu pomóc sobie z tym radzić?	110 nauczycieli 212 rodziców
Gadki o gatkach – proste rozmowy na trudne sprawy.	28 nauczycieli 57 rodziców
Program Wzmacniania Rodziny	4 uczniów 7 rodziców
Szkolenia Rad – Szkolna Interwencja	483 nauczycieli
Szkolenie Rad Pedagogicznych „Czarodziejskie Okno”	436 nauczycieli
RAZEM	11 637 uczniów 2 456 rodziców 1 319 nauczycieli

PROGRAM WSPIERANIA ROZWOJU OSOBISTEGO I SPOŁECZNEGO UCZNIÓW WROCŁAWSKICH SZKÓŁ SPECJALNYCH

Program ma na celu przeciwdziałania ryzykownym zachowaniom dzieci i młodzieży szkół specjalnych poprzez kształtowanie umiejętności psychospołecznych, rozwijanie zainteresowań i zdolności.

We wrocławskich szkołach specjalnych i ośrodkach szkolno-wychowawczych zostały zrealizowane działania edukacyjne dla dzieci i młodzieży, mające na celu:

- profilaktykę uzależnień,
- przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu,
- wspomaganie rozwoju osobistego i emocjonalnego,
- kształtowanie umiejętności społecznych,
- rozwijanie umiejętności komunikacji,
- kształtowanie poczucia własnej wartości,
- poprawę samooceny,
- zwiększenie motywacji,
- rozwijanie zainteresowań i zdolności.

DZIAŁANIE	LICZBA UCZESTNIKÓW
Warsztaty taneczne	166
Warsztaty performatywno – dramowe	142
Warsztaty z aktywnej percepcji sztuki	72
Warsztaty cyrkowe	80
Zajęcia z redukcji stresu i eliminowania agresji	60
Warsztaty z ekspresji plastycznej i animacji artystycznej	67
Wykłady o sztuce, cyrku i ruchu	70
Wyjścia kulturalne	63
Pokazy powarsztatowe	55
RAZEM	775 uczniów

PROGRAM PROFILAKTYKI ZINTEGROWANEJ „ARCHIPELAG SKARBÓW”

Program ma na celu wspieranie rozwoju osobistego oraz kształtowanie u młodzieży gimnazjalnej postawy odpowiedzialności za zdrowie własne i innych osób.

Działania program profilaktyki zintegrowanej „Archipelag skarbów” obejmują profilaktykę uzależnień, profilaktykę przemocy, profilaktykę HIV/AIDS, profilaktykę ryzykownych zachowań seksualnych.

Program rekomendowany jest przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii, Ośrodek Rozwoju Edukacji, Instytut Psychiatrii i Neurologii zgodnie z założeniami „Systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego”.

Działania programu kierowane były do uczniów klas II i III szkół gimnazjalnych, rad pedagogicznych oraz rodziców. W każdej szkole przeprowadzona została diagnoza, na podstawie której przygotowane są indywidualne „Raporty z diagnozy zachowań i postaw młodzieży w ujęciu profilaktyki zintegrowanej” oraz odbyły się dwa mityngi dla młodzieży, szkolenie dla rodziców i szkolenie dla rad pedagogicznych.

W 2016 r. w 17 wrocławskich szkołach gimnazjalnych zrealizowano program profilaktyki zintegrowanej „Archipelag skarbów”. Programem objętych zostało: **1 752** uczniów, **575** rodziców i **135** nauczycieli.

PROGRAM WSPIERANIA ROZWOJU OSOBISTEGO I SPOŁECZNEGO UCZNIÓW WROCŁAWSKICH SZKÓŁ PONADGIMNAZJALNYCH

W ramach programu realizowano warsztaty i „Olimpiadę rozwojową” o charakterze psychoedukacyjnym dla uczniów wrocławskich szkół ponadgimnazjalnych, wspomagające rozwój osobisty i społeczny oraz wzmacniające poczucie własnej wartości i integrację rówieśniczą. W działaniach programu wzięło udział **2 415** uczniów i **50** nauczycieli.

PORADNICTWO I POMOC W RAMACH PRAC GMINNEJ KOMISJI PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

W 2016 r. do Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wpłynęło **566** wniosków o objęcie leczeniem odwykowym osób nadużywających alkoholu. Na rozmowy motywujące do podjęcia leczenia lub jego kontynuacji wystosowano **1 205** zaproszeń, z czego zgłosiły się **342** osoby. Na badania przez biegłego sądowego skierowano **510** osób (podjęto 510 uchwał) w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczenia odwykowego. Na potrzeby Komisji, biegli sądowi wydali **299** opinii. Do Sądów Rejonowych Wrocławia (Śródmieścia, Fabrycznej i Krzyków) skierowano **440** (podjęto 440 uchwał) wniosków o wydanie postanowienia o obowiązku leczenia odwykowego. Procedury zobowiązania do leczenia umorzono wobec **175** osób (wycofanie wniosku, podjęcie leczenia, brak danych do rozpoznania uzależnienia, zgon uczestnika, zbieg spraw, ustanie przesłanek ustawowych). W ramach obowiązków wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, założono **38** Niebieskich Kart, a sprawy trafiły do tzw. „Zespołu interdyscyplinarnego”. Z porad i pomocy Komisji skorzystało ok. **2 000** osób.

Ponadto członkowie Komisji uczestniczyli w **105** postępowaniach sądowych o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego osób zgłoszonych do Komisji. Udział członków Komisji w postępowaniach dotyczy przede wszystkim spraw, gdzie ma miejsce przemoc oraz pokrzywdzonymi są małoletnie dzieci.

Członkowie Komisji w ramach realizacji zadań wynikających z Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury Niebieskiej Karty uczestniczyli w **2 676** spotkaniach grup roboczych powołanych na wniosek Zespołu Interdyscyplinarnego dotyczących rodzin, w których ma miejsce przemoc wynikająca z nadużywania alkoholu przynajmniej przez jednego z członków rodziny.

OPINIOWANIE WNIOSKÓW O WYDANIE ZEZWOLEŃ NA SPRZEDAŻ/PODAWANIE NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH

W oparciu o uchwałę nr XIII/241/11 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 7 lipca 2011 r. w sprawie zasad usytuowania we Wrocławiu miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych oraz wprowadzenia zakazu sprzedaży, podawania oraz spożywania napojów alkoholowych w miejscach, obiektach lub na określonych obszarach w 2015 r. rozpatrzono **784** wnioski o wydanie zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych. Opinię pozytywną otrzymało **770** wniosków, natomiast negatywną **14** wniosków.

WSPÓŁPRACA GMINNEJ KOMISJI PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH Z INNYMI INSTYTUCJAMI ORAZ ZAKRES REALIZOWANYCH ZADAŃ

- Sądy Rejonowe (Wydziały Rodzinne i Nieletnich): kierowanie przez Komisję wniosków o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu osób zgłoszonych do komisji oraz wniosków o wgląd w sytuację małoletnich, będących pod opieką osoby nadużywającej alkoholu;
- Policja - kierowanie do Komisji zgłoszeń/informacji o osobach, które podczas interwencji domowych były pod wpływem alkoholu;
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej - kierowanie do Komisji zgłoszeń/informacji o osobach - podopiecznych, którzy nadużywają alkoholu;

- Wydział Spraw Obywatelskich - uaktualnianie danych (miejsce pobytu, zmiana miejsca zameldowania) osób zgłoszonych do Komisji.

ZWALCZANIE NARKOMANII ORAZ ZAPOBIEGANIE I ZWALCZANIE AIDS

PROFILAKTYKA I TERAPIA UZALEŻNIEŃ

W roku sprawozdawczym na realizację przedmiotowego zadania, zaplanowano kwotę 34 800 zł, z której wydatkowano 34 800 zł co stanowi 100%.

PROFILAKTYKA I TERAPIA UZALEŻNIEŃ - PROGRAMY WIELOLETNIE

W roku sprawozdawczym na realizację przedmiotowego zadania, zaplanowano kwotę 772 555 zł, z której wydatkowano 772 550 zł, co stanowi 100%.

PORADNICTWO I POMOC TERAPEUTYCZNA DLA OSÓB UZALEŻNIONYCH I WSPÓLUZALEŻNIONYCH OD NARKOTYKÓW I INNYCH ŚRODKÓW PSYCHOAKTYWNYCH

PORADNICTWO, PSYCHOTERAPIA, DZIAŁANIA ŚRODOWISKOWE, PUNKTY KONSULTACYJNE

Celem programu jest zwiększenie dostępności do poradnictwa oraz poprawa skuteczności terapii i readaptacji osób uzależnionych od narkotyków oraz członków ich rodzin.

Cele szczegółowe:

- zapewnienie dostępności do informacji o miejscach i formach pomocy,
- zapewnienie pomocy i wsparcia osobom z problemem narkotykowym oraz ich rodzinom (poradnictwo i usługi terapeutyczne),
- ograniczanie szkód społecznych i ryzykownych zachowań, wynikających z używania narkotyków,
- ograniczanie liczby osób zażywających narkotyki,
- zapewnienie mieszkańcom Wrocławia poczucia bezpieczeństwa.

Zadania z zakresu przeciwdziałania narkomanii na terenie Wrocławia realizują przede wszystkim organizacje pozarządowe. Organizacje posiadają odpowiednie warunki lokalowe oraz dysponują specjalistyczną kadrą pozwalającą na prawidłową i efektywną realizację powierzonych zadań. W 2016 r. w ramach programu realizowanego w Punktach Konsultacyjnych **ok. 2 500** osób skorzystało (telefonicznie, osobiście i przez Internet) z różnego rodzaju porad dotyczących problemu uzależnienia i używania substancji psychoaktywnych. Z różnych form wsparcia i terapii, zarówno indywidualnej jak i grupowej, skorzystały **853** osoby. Programami edukacyjnymi, poradnictwem edukacyjnym i działaniami środowiskowymi objęto grupę około **2 800** osób. W rekomendowanych programach profilaktyki selektywnej i wskazującej wzięły udział **133** osoby (młodzież i dorośli).

PROGRAM REDUKCJI SZKÓD NARKOTYKOWYCH

Celem programu jest ograniczanie zdrowotnych i społecznych szkód, wynikających z używania środków psychoaktywnych. Fundacja PozyTYwka oraz Centrum Redukcji Szkód Stowarzyszenia RETURN prowadzą Punkty Konsultacyjne zapewniające specjalistyczną opiekę, poradnictwo i pomoc socjalną. Fundacja PozyTYwka prowadzi działania środowiskowe związane z redukcją szkód głównie wśród użytkowników siłowni i centrów fitness, zaś Stowarzyszenie RETURN prowadzi działania ukierunkowane na redukcję szkód zdrowotnych m.in. poprzez realizację programu wymiany igieł i strzykawek, dystrybucję materiałów opatrunkowych, prezerwatyw oraz materiałów edukacyjnych. W okolicach dworców PKP i PKS oraz w trakcie dużych imprez (Juwenalia, Majówka itp.) realizowany jest program „Street-worker”, polegający na prowadzeniu działań informacyjno-edukacyjnych wśród osób używających środki psychoaktywne.

Stowarzyszenie RETURN realizuje także program klubowy, w ramach którego udzielane są porady dla osób podejmujących ryzykowne zachowania.

W roku 2016 w ramach programu ok. **850** osobom udzielono porad (edukacyjnych i motywacyjnych). Z różnych form wsparcia (poradnictwo, wczesna interwencja) skorzystały **376** osób. Działaniami środowiskowymi „street-working” objęto **263** osoby. Ze wsparcia w ramach działań „party-working” skorzystało około **1 500** osób. Z oferty świetlicy „drop-in” skorzystało **140** osób uzależnionych. W ramach programu wydano również ponad **6 000** strzykawek, ponad **6 500** igieł oraz ok. **1 600** prezerwatyw.

PROGRAM SUBSTYTUCYJNEGO LECZENIA METADONEM

Program stanowi uzupełnienie substytucyjnego leczenia metadonem, finansowanego w ramach kontraktu z NFZ. Leczenie substytucyjne jest formą opieki medycznej stosowaną w uzależnieniu od opiatów, wykorzystującą substancję o właściwościach i działaniu podobną do narkotyku, który spowodował uzależnienie. Podawanie takiej substancji zapobiega występowaniu zespołu abstynencyjnego oraz redukuje skutki zdrowotne i społeczne związane z uzależnieniem. Leczenie substytucyjne jest na ogół kierowane do narkomanów, którzy nie mogą poradzić sobie z nałogiem po całkowitym odstawieniu narkotyku.

W 2016 r. programem metadonowym objęto **279** pacjentów. Wszystkie osoby przyjęte do programu miały wykonane badanie w kierunku przeciwciał anty-HIV i anty-HCV. Pacjenci, oprócz codziennego przyjmowania metadonu, uczestniczą w terapiach indywidualnych oraz grupowych odbywających się na terenie placówki. W ramach programu uruchomiono Punkt Informacyjno-Konsultacyjny, w którym można uzyskać informację o możliwościach i zasadach podjęcia leczenia/terapii oraz miejscach i formach pomocy służb i instytucji działających na terenie Miasta. W punkcie konsultacyjnym udzielano także porad specjalistycznych.

ZAPOBIEGANIE I ZWALCZANIE AIDS

PROGRAM BEZPŁATNEGO TESTOWANIA W KIERUNKU WYKRYWANIA WIRUSA HIV

W ramach programu prowadzone jest anonimowe i bezpłatne testowanie w kierunku wykrywania wirusa HIV u mieszkańców Wrocławia i osób odwiedzających miasto oraz motywowanie ich do leczenia. Osoby zakażone kierowane są do specjalistycznych ośrodków i Poradni Nabytych Niedoborów Odpornościowych.

W ramach programu działa Punkt Konsultacyjno - Diagnostyczny w Poradni Terapii Uzależnień od Substancji Psychoaktywnych przy ul. Wszystkich Świętych 2.

W 2016 r. przeprowadzono **3 463** testy w kierunku zakażenia HIV, zakażenie wirusem HIV wykryto u **64** osób. Udzielono około **9 245** porad związanych z zakażeniem wirusem HIV.

PORADNICTWO DLA OSÓB ZAGROŻONYCH ZAKAŻENIEM HIV I CHORYCH NA AIDS

Celem zadania jest zapewnienie dostępu do informacji osobom z problemem HIV/AIDS w szczególności zakażonym, chorym oraz członkom ich rodzin. W ramach programu obok wsparcia w punkcie konsultacyjnym udzielane są porady w formie „Telefonu Zaufania”. W 2016 r. udzielono **354** porad telefonicznych i osobistych. Ze wsparcia psychologicznego skorzystało **46** osób chorych na AIDS lub zakażonych HIV.

REALIZACJA ZADAŃ DZIAŁU ZEZWOLEŃ NA SPRZEDAŻ I PODAWANIE NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH

W roku 2016 do Działu Zezwoleń wpłynęło **4 922** wniosków, podań i pism w sprawach dotyczących wydania lub w związku z korzystaniem z zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych.

W wyniku prowadzonych postępowań administracyjnych wydano **4 000** decyzji, w tym:

- 1 804 zezwolenia na sprzedaż alkoholu w handlu i gastronomii,
- 1 030 zezwoleń jednorazowych (festyny, targi itp.),
- 16 zezwoleń na wyprzedaż zapasów,
- 83 zezwolenia na organizację przyjęć,
- 768 decyzji wygaszających zezwolenia,
- 144 decyzje zmieniające - w trybie art. 155 k.p.a,
- 98 decyzji umarzających postępowania,
- 34 decyzje odmawiające wydania zezwoleń,
- 22 decyzje cofające zezwolenia,
- 1 decyzja uchylająca.

W roku sprawozdawczym przedsiębiorcy zawnieśli o wydanie **1 994** zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych oraz na sprzedaż napojów alkoholowych podczas organizacji przyjęć. W celu zebrania materiału dowodowego, niezbędnego do podejmowania decyzji, sporządzono około 3 000 wystąpień do organów i jednostek opiniujących wydawanie zezwoleń.

Sieć placówek sprzedaży alkoholu

Ustalone przez Radę Miejską Wrocławia limity ilości placówek sprzedaży alkoholu o zawartości powyżej 4,5% alkoholu (z wyjątkiem piwa) wynosiły:

- **1 000** - dla placówek handlu detalicznego,
- **700** - dla placówek gastronomii.

Według stanu na 31 grudnia 2016 r. limitowanych placówek handlu detalicznego było **994**.

Dyslokacja placówek handlu detalicznego

Stare Miasto	Śródmieście	Krzyki	Fabryczna	Psie Pole
128	188	270	259	149

Według stanu na 31 grudnia 2016 r. limitowanych placówek gastronomicznych było **665**.

Dyslokacja placówek gastronomii

Stare Miasto	Śródmieście	Krzyki	Fabryczna	Psie Pole
391	81	89	67	37

Kontrola przestrzegania prawa:

Kontrole punktów sprzedaży

W roku sprawozdawczym przeprowadzono kontrole zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, dotyczące **9** punktów sprzedaży, w których funkcjonowało **27** zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Potrzeba przeprowadzenia kontroli była podyktowana otrzymanymi przez organ zezwalający interwencjami mieszkańców Wrocławia albo materiałami dotyczącymi sprzedaży napojów alkoholowych nieletnim, nietrzeźwym, na kredyt lub pod zastaw.

Ponadto przeprowadzono oględziny lokalizacji **16** punktów sprzedaży, w których ubiegano się o wydanie **34** zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Celem oględzin było zbadanie, czy planowana lokalizacja punktów sprzedaży, objętych wnioskami o udzielenie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, jest zgodna z warunkami usytuowania przewidzianymi w obowiązujących przepisach prawa.

W ramach współpracy ze Strażą Miejską Wrocławia, Komisariatami Policji, Komendą Miejską Policji we Wrocławiu oraz innymi podmiotami organ zezwalający zwrócił się o przeprowadzenie przez te podmioty kontroli **53** punktów sprzedaży, w których funkcjonowało **112** zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Kontrole oświadczeń o wartości sprzedaży

W roku 2016 prowadzono czynności sprawdzające, dotyczące weryfikacji rzetelności oraz prawdziwości składanych przez przedsiębiorców oświadczeń o wartości sprzedaży napojów alkoholowych w wytypowanych punktach sprzedaży. Skontrolowano 110 funkcjonujących zezwoleń w 40 punktach sprzedaży napojów alkoholowych. W wyniku czynności sprawdzających wszczęto 27 postępowań w sprawie cofnięcia zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w 13 punktach sprzedaży. Z tej liczby 7 postępowań w 3 punktach sprzedaży zakończyło się cofnięciem uprawnień, a 20 postępowań w 10 punktach sprzedaży umorzono.

W toku weryfikacji oświadczeń o wartości sprzedaży oraz dokumentów źródłowych złożonych przez przedsiębiorców organ występował o dane i informacje do urzędów skarbowych, hurtowni oraz innych podmiotów.

Weryfikacja opłat za korzystanie z zezwoleń

W styczniu 2016 r. posiadacze zezwoleń złożyli **1 885** oświadczeń o wartości sprzedaży napojów alkoholowych. W okresie dodatkowych 30 dni złożono jeszcze **17** oświadczeń o wartości sprzedaży. Uzyskane w ten sposób dane posłużyły do weryfikacji wysokości wniesionych opłat za korzystanie z zezwoleń. Weryfikację opłat przeprowadzono w ciągu roku trzykrotnie, po upływie terminu każdej z trzech rat opłat za korzystanie z zezwoleń (z uwzględnieniem 30-dniowych okresów dodatkowych, w których Ustawodawca umożliwił dokonanie opłaty raty wraz z uiszczeniem opłaty dodatkowej).

Na wniosek przedsiębiorców wydano **56** zaświadczeń potwierdzających prawidłowe wniesienie opłaty za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Wpływy z tytułu opłat w roku 2016

Zaplanowane na rok 2016 wpływy z tytułu opłat za korzystanie z zezwoleń w wysokości **14 316 000 zł** zostały osiągnięte z nawiązką i wyniosły **15 976 142 zł**.

Podobnie jak w latach ubiegłych nastąpił wzrost pozyskiwanych środków finansowych z tytułu korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Głównym powodem tego wzrostu jest wzrost sumarycznej wartości sprzedaży napojów alkoholowych, wykazywanej w składanych przez posiadaczy zezwoleń oświadczeniach. Wysokość opłaty za korzystanie z zezwoleń w danym roku jest bowiem pochodną wykazywanych wartości sprzedaży za rok poprzedni. Warto podkreślić, że wzrost wartości sprzedaży alkoholu nie jest równoznaczny ze wzrostem ilości sprzedanego alkoholu. Na uzyskiwane wartości sprzedaży ma bowiem istotny wpływ cena, po której oferowany jest alkohol.

Dodatkowym czynnikiem, który spowodował wzrost wpływów z tytułu opłat za korzystanie z zezwoleń, jest wprowadzona przez Ustawodawcę od 01 stycznia 2016 r. możliwość realizowania obowiązków ustawowych (złożenie oświadczenia oraz wniesienie opłaty) w dodatkowych, 30-dniowych okresach. Skorzystanie z tego rozwiązania wiąże się jednak z obowiązkiem uiszczenia dodatkowych opłat. Środki z opłat za korzystanie z zezwoleń przeznaczone są na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych.

2011	2012	2013	2014	2015	2016
13 505 826 zł	13 905 435 zł	14 321 916 zł	14 477 719 zł	14 931 094 zł	15 976 142 zł

Wdrażanie nowych rozwiązań:

W trakcie roku 2016 trwały prace udoskonalające oprogramowanie do obsługi zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych (OTAGO – KOALA). Prace dotyczyły zarówno poprawy działania systemu, jak i obejmowały modyfikacje związane ze zmianami w przepisach ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Stale modyfikowano i udoskonalano stronę internetową BIP, uzupełniając ją o nowe formularze do pobrania, opisy procedur, ważne informacje oraz ogłoszenia bieżące dla przedsiębiorców. Publikowano ponadto cyklicznie wykazy funkcjonujących we Wrocławiu zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych z podziałem na placówki handlowe i gastronomiczne. W związku z wyczerpującym się limitem placówek handlu detalicznego, dla których udzielono zezwoleń na sprzedaż napojów powyżej 4,5% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa), publikacją na stronie BIP objęto również listę złożonych kompletnych wniosków o wydanie wskazanych zezwoleń. Na stronie internetowej BIP funkcjonował też kalkulator opłat – narzędzie, ułatwiające samodzielne wyliczenie wysokości opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

ZADANIA INWESTYCYJNE

Przeznaczono środki finansowe w łącznej kwocie **506 210 zł**, w tym:

- dla **Uniwersyteckiego Szpitala Klinicznego im. Jana Mikulicza Radeckiego** przy ul. Borowskiej 213 w kwocie 321 210 zł na zakupy inwestycyjne polegające na zakupie sprzętu medycznego i oprogramowania komputerowego, niezbędnego do założenia i funkcjonowania Banku Mleka Kobiecego oraz zakupie zestawu endoskopowego HEOS wraz z aparaturą generującą energię koagulacyjno-vaporyzacyjną,
- dla **Dolnośląskiego Centrum Chorób Płuc** we Wrocławiu przy ul. Grabiszyńskiej 105 w kwocie 25 000 zł na zakupy inwestycyjne polegające na zakupie sprzętu medycznego do gabinetu zabiegowego w Oddziale Chorób Wewnętrznych,
- dla **Specjalistycznego Zakładu Profilaktyczno-Leczniczego PROVITA Sp. z o.o.** we Wrocławiu przy ul. Bierutowskiej 63 w kwocie 100 000 zł na zakup sprzętu medycznego niezbędnego do realizacji bieżących zadań z zakresu udzielania świadczeń zdrowotnych,
- dla **Centrum Kardiologicznego „Pro Corde” Sp. z o.o.** we Wrocławiu przy ul. Nowowiejskiej 64-66/1A w kwocie 60 000 zł na zakup 5 cykloergometrów treningowych wraz z niezbędnym oprzyrządowaniem do rehabilitacji kardiologicznej.

ORGANIZACJA I ZAPEWNIENIE OPIEKA NAD DZIEĆMI W WIEKU DO LAT 3 SPRAWOWANEJ W FORMIE ŻŁOBKÓW NIEPUBLICZNYCH, KLUBÓW DZIECIĘCYCH ORAZ DZIENNEGO OPIEKUNA

Celem realizacji zadania jest zwiększenie ilości i dostępności miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 na terenie Wrocławia poprzez dofinansowanie opieki prowadzonej w żłobkach niepublicznych oraz poprawa jakości opieki, poprzez sprawowanie nadzoru nad żłobkami i klubami dziecięcymi.

Zadanie zapewnienia opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 polega w szczególności na:

- zapewnieniu dzieciom opieki w warunkach bytowych zbliżonych do warunków domowych,
- zagwarantowaniu dzieciom właściwej opieki pielęgnacyjnej i edukacyjnej, przez prowadzenie zajęć zabawowych z elementami edukacji, z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb dziecka,
- prowadzeniu zajęć opiekuńczo-wychowawczych i edukacyjnych, uwzględniających rozwój psychomotoryczny dzieci, właściwych do wieku dzieci wg opracowanego programu zajęć odpowiednio dla różnych grup wiekowych,
- współpracy z rodzicami i opiekunami prawnymi dziecka,
- zapewnieniu dzieciom bezpieczeństwa w czasie przebywania w żłobku oraz odpowiednich warunków higieniczno-sanitarnych, zgodnych z obowiązującymi przepisami,

- zapewnianiu opieki przez personel o kwalifikacjach oraz ilości godzin określonych w ustawie o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3.

Opieka nad dziećmi sprawowana w formie Dziennego opiekuna jest realizowana przez **Wrocławskie Centrum Integracji**.

W związku z wejściem w życie z dniem 4 kwietnia 2011 r. ustawy o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. nr 45 poz. 235), oprócz finansowania miejsc w żłobkach publicznych, uzyskano możliwość finansowania i zlecenia zadań z zakresu opieki nad dziećmi powyżej 20 tygodnia życia podmiotom wpisanym do rejestru żłobków i klubów dziecięcych prowadzonego przez Prezydenta Wrocławia oraz zatrudniania i finansowania dziennego opiekuna. Wdrożenie alternatywnych form opieki stało się kluczowym zadaniem Wydziału Zdrowia i Spraw Społecznych w latach 2011-2016, w związku z potrzebą większej ilości miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3.

Prowadzenie działalności w zakresie opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 wiąże się z koniecznością uzyskania **wpisu do rejestru żłobków i klubów dziecięcych** prowadzonego w Wydziale Zdrowia i Spraw Społecznych. Żłobek lub klub dziecięcy musi spełniać wymogi określone w ustawie z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 oraz wydanych do niego rozporządzeniach, dotyczących warunków, jakie spełniać ma lokal, w którym sprawowana jest opieka nad dziećmi oraz kwalifikacji i doświadczenia kadry.

W 2016 r. wpisano do rejestru 16 podmiotów, w tym 15 żłobków i 1 klub dziecięcy oraz wykreślono 4 żłobki i 1 klub dziecięcy.

Na dzień 31 grudnia 2016 r. do Rejestru wpisanych było **123** żłobki, z tego **15** publicznych i **108** niepublicznych oraz **5** klubów dziecięcych. Ilość miejsc w żłobkach wpisanych do rejestru wynosiła **5 048**, w tym w żłobkach publicznych **2 091**, w niepublicznych **2 957**. Ilość miejsc w klubach dziecięcych wynosiła **128**.

Na dzień 31 grudnia 2016 r. podpisanych było **106 umów** na dofinansowanie **2 114 miejsc** w **76** żłobkach niepublicznych prowadzonych przez **57** podmiotów gospodarczych oraz organizacji pozarządowych. Podmioty wybrane w otwartych konkursach zapewniały opiekę nad dziećmi w wieku do lat 3 współfinansowaną z budżetu Gminy Wrocław. Umowy te zostały zawarte na okres do dnia 31 sierpnia 2017 r.

W ramach zawartych umów dofinansowano **1 979** miejsca opieki nad dziećmi w żłobkach niepublicznych prowadzonych w ramach działalności gospodarczej, **75** miejsc prowadzonych przez Fundację „Familiijny Poznań” oraz **60** miejsc w niepublicznym żłobku o charakterze integracyjnym prowadzonym przez Oddział Fundacji „Promyk Słońca”. W związku z integracyjnym charakterem tej placówki oprócz realizowania zadań, dzieci niepełnosprawne i wymagające wczesnego wspomaganie rozwoju w czasie pobytu w żłobku korzystały ze specjalistycznych zajęć prowadzonych przez rehabilitantów, logopedów i psychologów.

Na realizację zadania polegającego na zapewnianiu opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 w żłobkach niepublicznych w 2016 r. wydatkowano łącznie kwotę **12 812 788,52 zł**, w tym kwotę **728 975 zł** na żłobek integracyjny prowadzony przez Fundację „Promyk Słońca”, **536 558 zł** na żłobki prowadzone przez Fundację Familiijny Poznań oraz **11 547 255,52 zł** na pozostałe żłobki niepubliczne.

Ilość miejsc w żłobkach wg danych na ostatni dzień okresu sprawozdawczego w latach:

Rok/ Rodzaj placówki	2009 r.	2010 r.	2011 r.	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.	2016 r.
Ilość miejsc w żłobkach publicznych	1 650	1 890	1 970	1 990	1 990	2 091	2 091	2 091

Ilość miejsc w żłobkach niepublicznych	brak danych	brak danych	769	1 090	1 646	2 118	2 496	2 957
Ilość miejsc dofinansowanych przez Gminę Wrocław w żłobkach niepublicznych	-	-	429	821	1 070	1 565	1 954	2 114

Przeprowadzono nadzory w 73 żłobkach i klubach dziecięcych, w tym w 69 żłobkach niepublicznych i 4 klubach dziecięcych.

INNE ZADANIA:

- Łącznie opracowano 13 projektów uchwał Rady Miejskiej, w tym:
 - 7 dotyczących zakładów opieki zdrowotnej, dla których organem założycielskim jest Gmina Wrocław,
 - 4 sprawie ustalenia rozkładu godzin pracy aptek ogólnodostępnych na terenie Wrocławia,
 - 1 w sprawie określenia zadań Miasta z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych finansowanych w 2017 r. ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób,
 - 1 w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla miasta Wrocławia na rok 2017;
- Sporządzono 14 informacji dla Biura Rozwoju Wrocławia w sprawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.
- Prowadzono wykaz dziennych opiekunów, wpisano 14 opiekunów, wykreślono 8 opiekunów.
- Wydano 16 zaświadczeń o wpisie do Rejestru żłobków, 4 zaświadczenia o zmianie wpisu oraz 5 decyzji o wykreśleniu z rejestru żłobków i klubów dziecięcych i klubów.
- Wydano 6 decyzji dotyczących udzielonych dotacji.

SAMODZIELNE PUBLICZNE ZAKŁADY OPIEKI ZDROWOTNEJ

WROCŁAWSKIE CENTRUM ZDROWIA SAMODZIELNY PUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ

Kontrakt z Narodowym Funduszem Zdrowia

W 2016 r. zrealizowano zakontraktowane z Narodowym Funduszem Zdrowia świadczenia medyczne:

	wartość wykonanych świadczeń
- Podstawowa opieka zdrowotna	6 416 247,88 zł
- Medycyna szkolna	1 112 948,27 zł
- Opieka specjalistyczna	5 637 445,72 zł
- Rehabilitacja lecznicza	1 673 278,54 zł
- Opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień	4 628 032,30 zł
Razem:	19 467 952,71 zł

Ilość pacjentów zadeklarowanych do POZ	25 441
Ilość udzielonych porad łącznie	275 353

w tym:

- Podstawowa Opieka Zdrowotna (POZ)	110 922
- Ambulatoryjna Opieka Specjalistyczna (AOS)	74 322
- Kompleksowa Ambulatoryjna Opieka Specjalistyczna (KAOS)	3 716
- Psychiatria	81 487
- Rehabilitacja	4 906
- Medycyna szkolna - ilość uczniów objętych opieką	15 642

Programy promocji zdrowia realizowane w 2016 r.

- realizacja programu profilaktyczno-terapeutycznego w zakresie specjalistycznej pomocy osobom zagrożonym uzależnieniem i uzależnionych od alkoholu – na kwotę 347 895,67 zł,
- realizacja programu profilaktyczno-terapeutycznego dla osób zagrożonych uzależnieniem i uzależnionych od substancji psychoaktywnych innych niż alkohol - na kwotę 260 231,12 zł,
- działania korekcyjno-edukacyjne dla sprawców przemocy domowej oraz profilaktyczne z zakresu przemocy domowej realizowane w ramach zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii – na kwotę 253 902,82 zł,
- realizacja programu profilaktyczno-edukacyjnego w zakresie HIV/AIDS - na kwotę 85 652,79 zł,
- program profilaktyki zakażeń wirusem brodawczaka ludzkiego HPV – na kwotę 374 253,48 zł,
- program zintegrowanych działań dla mieszkańców Wrocławia w zakresie promocji zdrowia, profilaktyki chorób i zaburzeń somatycznych oraz psychicznych – na kwotę 916 152,21 zł,
- program edukacyjno-diagnostyczny wczesnego wykrywania raka piersi - samobadanie piersi – na kwotę 541 084,56 zł,
- realizacja zadania pn.: Świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi - na kwotę 512 082 zł,
- realizacja zadania pn. Program promocji zdrowia i zapobiegania wadom postawy u dzieci i młodzieży szkolnej – „Trzymaj się prosto” na kwotę 254 448,50 zł.

Łączna wartość programów realizowanych ze środków Gminy Wrocław **3 545 793,15 zł.**

Inne źródła przychodów

- Dochody z umów najmu	158 106,15 zł
- Medycyna pracy	99 224,70 zł
- Inne (badania np. densytometryczne, USG, EEG, rehabilitacja płatna, szczepionki	1 094 354,61 zł
- Pozostałe przychody operacyjne	739 882,84 zł
- Przychody finansowe	221 525,96 zł

Łącznie przychody w 2016 r.: 25 326 840,12 zł

CENTRUM NEUROPSYCHIATRII „NEUROMED” SAMODZIELNY PUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ

Kontrakt z Narodowym Funduszem Zdrowia w 2016 r.:

- Poradnia neurologiczna dla dzieci	279 656,54 zł
- Poradnia neurologiczna	71 717,88 zł

Razem 351 374,42 zł

- Oddział dzienny psychiatryczny dla dzieci i młodzieży	2 362 290 zł
- Oddział Dzienny Młodzieżowy	334 431 zł
- Poradnia Zdrowia Psychicznego dla dzieci i młodzieży	644 418 zł
- Poradnia dla osób z autyzmem dziecięcym	297 774 zł
- Poradnia Zdrowia Psychicznego dla dorosłych	180 540 zł
- Poradnia terapii uzależnień i współuzależnienia od alkoholu	112 410 zł
- Leczenie środowiskowe/domowe	206 435,40 zł
- Poradnia psychologiczna	66 789 zł
- Poradnia terapii uzależnień dzieci i młodzieży	4 293 zł

Razem 4 209 380,40 zł

Ośrodek Rehabilitacji Diennej

- Rehabilitacja dzieci z zaburzeniami wieku rozwojowego 417 428,10 zł
- Rehabilitacja słuchu i mowy 71 467,20 zł

Razem 488 895,30 zł

Inne, (nadwykonania) 371 615,05 zł
Razem: **5 421 265,17 zł**

Ilość udzielonych porad – 31 973, w tym:

- Poradnia neurologiczna dla dzieci – 5 755;
- Poradnia neurologiczna – 1 341;
- PZP dla dzieci i młodzieży – 8 089;
- Poradnia dla osób z autyzmem dziecięcym – 6 574;
- PZP dla dorosłych – 3 715;
- Poradnia terapii uzależnień i współuzależnienia od alkoholu – 3 252;
- Poradnia Terapii uzależnień dla dzieci i młodzieży (od września 2016 r.) - 47;
- Leczenie środowiskowe/domowe - 2 410;
- Poradnia Psychologiczna – 790;

Liczba osobodni: 35 157, w tym:

- Oddział Dzienny psychiatryczny dla dzieci i młodzieży (osobodzień) – 23 646;
- Oddział Dzienny Psychiatryczny dla młodzieżowy (osobodzień) – 4 335;
- Rehabilitacja dzieci z zaburzeniami wieku rozwojowego (osobodzień) - 6 225;
- Rehabilitacja z dysfunkcją narządu słuchu i mowy (osobodzień) - 951;

Programy promocji zdrowia i profilaktyki chorób:

- Program działań korekcyjno-edukacyjnych wobec ofiar przemocy domowej w środowisku zdarzenia - **147 900 zł**;
- Program profilaktyki uzależnień i wsparcia terapeutycznego dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem - **424 500 zł**;

Razem programy finansowane z budżetu Miasta: 572 400 zł

Pozostałe:

- Dofinansowanie do wynagrodzeń rezydentów 109 078,13 zł
- Sprzedaż towarów handlowych – Apteka (w tym refundacja NFZ) 670 469,22 zł
- Zespół Szkół nr 12 Neuromet SP ZOZ(zwrot kosztów) 110 810,88 zł
- Odsetki 8 694,57 zł
- Pozostałe przychody 323 778,35 zł

Łączne dochody w 2016 r. 7 216 496,32 zł

SPORT I REKREACJA

W roku budżetowym zrealizowano szereg projektów sportowych i rekreacyjnych, przy czym większość z nich to działania wieloletnie, realizowane od kilku lat, jak Program Młodzieżowych Centrów Sportu, Grupy Szkolenia Podstawowego, Basketmania, Footballmania i Volleymania, które dają już konkretne wyniki i cieszą się dużym zainteresowaniem wśród wrocławskich dzieci i młodzieży.

Jednocześnie miasto Wrocław jest areną prestiżowych wydarzeń sportowych, które na stałe zagościły w kalendarzu imprez.

PROGRAM MŁODZIEŻOWYCH CENTRÓW SPORTU (PROGRAM MCS)

Program był realizowany poprzez wsparcie finansowe szkolenia sportowego dzieci i młodzieży uzdolnionej w ramach sekcji sportowych z dyscyplin indywidualnych i zespołowych, które osiągnęły punktowane wyniki tj. minimum 10 pkt. (średnia z ostatnich trzech lat) w ogólnopolskim Systemie Sportu Młodzieżowego prowadzonym przez Ministerstwo Sportu i Turystyki. Program miał na celu podniesienie poziomu

wyszkolenia i uzyskanie lepszych wyników w ogólnopolskiej punktacji ministerstwa. Dofinansowaniem objęto dzieci i młodzież z 21 wrocławskich klubów sportowych. W ramach działania wydatkowano 800 000 zł.

PROGRAM GRUP SZKOLENIA PODSTAWOWEGO (PROGRAM GSP)

Program był realizowany w formie wsparcia finansowego, podstawowego szkolenia sportowego dzieci i młodzieży w ramach sekcji sportowych z dyscyplin indywidualnych i zespołowych, które osiągnęły punktowane wyniki w ogólnopolskim Systemie Sportu Młodzieżowego prowadzonego przez Ministerstwo Sportu i Turystyki oraz dla tych które nie są objęte ww. systemem. Program miał na celu podniesienie poziomu szkolenia dzieci i młodzież w różnych dyscyplinach sportowych umożliwiające im przejście do grup o wyższym poziomie sportowym. Dofinansowaniem objęto dzieci i młodzież z 26 wrocławskich klubów sportowych. W ramach działania wydatkowano 500 000 zł.

SZKOLENIA W SPORTACH WALKI

Zadanie było realizowane w formie wsparcia finansowego szkolenia dzieci i młodzieży w sportach walki tj. szermierka, zapasy, judo, boks, taekwon-do, karate, kickboxing, ju-jitsu, kendo itp., które osiągnęły punktowane wyniki w ogólnopolskim Systemie Sportu Młodzieżowego prowadzonego przez Ministerstwo Sportu i Turystyki oraz dla tych które nie są objęte ww. systemem. Zadanie miało na celu podniesienie poziomu szkolenia dzieci i młodzież w sportach walki umożliwiające im przejście do grup o wyższym poziomie sportowym. Dofinansowaniem objęto dzieci i młodzież z 16 wrocławskich klubów sportowych. W ramach działania wydatkowano 430 000 zł.

PROGRAM BASKETMANIA

Program sportowy, który został stworzony na potrzeby rozwoju koszykówki we Wrocławiu (sprzyjające okoliczności czyli przyznanie Polsce organizacji Mistrzostw Europy w Koszykówce Mężczyzn „Eurobasket 2009” - Wrocław Miasto Gospodarz). W ramach programu udzielono wsparcia finansowego, którego głównym adresatem były wrocławskie dzieci i młodzież szkolna. Program miał na celu ujednoczenie systemu szkolenia w koszykówce we wrocławskich szkołach podstawowych i gimnazjalnych oraz podniesienie poziomu wyszkolenia umożliwiające przejście do grup o wyższym poziomie sportowym. Realizatorami zadania były wrocławskie kluby koszykarskie tj. WKS „Śląsk”, Wrocławski Klub Koszykówki, 1 Klub Sportowy Ślęza Wrocław i organizacje pozarządowe tj. Stowarzyszenie „Stores”, Wrocławski Szkolny Związek Sportowy. W ramach działania wydatkowano 900 000 zł.

PROGRAM FOOTBALLMANIA

Programu sportowy, który został stworzony na potrzeby rozwoju piłki nożnej we Wrocławiu (sprzyjające okoliczności czyli przyznanie Polsce organizacji Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej Mężczyzn „Euro 2012™” - Wrocław Miasto Gospodarz oraz zarządzaniem klubem sportowym WKS Śląsk Wrocław S.A.). W ramach programu udzielono wsparcia finansowego, którego głównym adresatem były wrocławskie dzieci i młodzież szkolna. Program miał na celu ujednoczenie systemu szkolenia w piłce nożnej mężczyzn oraz podniesienie poziomu wyszkolenia umożliwiające przejście do grup o wyższym poziomie sportowym. Dofinansowaniem objęto dzieci i młodzież z 11 wrocławskich klubów piłkarskich. W ramach działania wydatkowano 700 000 zł.

PROGRAM VOLLEYMANIA

Programu sportowy, który został stworzony na potrzeby rozwoju siatkówki we Wrocławiu (sprzyjające okoliczności czyli przyznanie Polsce organizacji FIVB Mistrzostw Świata w Piłce Siatkowej Mężczyzn Polska 2014 - Wrocław Miasto Gospodarz). W ramach

programu udzielono wsparcia finansowego, którego głównym adresatem były wrocławskie dziewczęta i chłopcy. Program miał na celu wprowadzenie jednolitego systemu szkolenia dziewcząt i chłopców w piłce siatkowej we wrocławskich szkołach podstawowych i gimnazjalnych oraz podniesienie poziomu wyszkolenia umożliwiające przejście do grup o wyższym poziomie sportowym. Realizatorem zadania był wrocławski klub siatkarski „Kraina Siatkówki”. W ramach działania wydatkowano 550 000 zł.

PROGRAM TRENER OSIEDLOWY

Program był realizowany na zlecenie miasta Wrocław w formie powierzenia Wrocławskiemu Szkolnemu Związkowi Sportowemu (umowa trzyletnia 2015-2017). Polegał na organizacji imprez oraz zajęć sportowo-rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży spędzających czas wolny na szkolnych i osiedlowych boiskach oraz terenach zielonych. W 2016 r. na wytypowanych boiskach zajęcia prowadziło 47 trenerów osiedlowych. Poprzez obecność Trenera Osiedlowego dbano o bezpieczeństwo uczestników czego efektem był brak zagrożeń patologicznych w miejscach gdzie działał trener. Co roku program przyciąga bardzo dużą liczbę dzieci i młodzieży biorących czynny udział w zajęciach i imprezach sportowo - rekreacyjnych. W ramach działania wydatkowano 600 000 zł.

IMPREZY SPORTOWE

Zadanie było realizowane w formie wsparcia organizacji pozarządowych, które organizowały i przeprowadzały imprezy sportowe dla mieszkańców Wrocławia. Dofinansowano projekty związanych z imprezami o zróżnicowanym poziomie sportowym i organizacyjnym (od lokalnych imprez sportowych poprzez ogólnopolskie i międzynarodowe imprezy sportowe) tj. Międzynarodowy Turniej Szermierczy dla dzieci do lat 15 „XXXIX Challenge Wratislavia”, Mistrzostwa Europy w Tańcach Standardowych, Mistrzostw Polski Karate WKF, Mistrzostwa Wrocławia w Nordic Walking, Bieg Solidarności, Międzynarodowe Mistrzostwa Polski w Piłce Nożnej Ulicznej, Międzynarodowy Turniej w Karate Tradycyjnym i Międzynarodowy Turniej Karate WKF. W ramach działania wydatkowano 552 000 zł.

LOKALNE IMPREZY, ZAJĘCIA I SZKOLENIE SPORTOWE

Zadanie było realizowane w formie wsparcia organizacji pozarządowych w trybie bezkonkursowym 19a, które organizowały i przeprowadzały imprezy, zajęcia i szkolenie sportowe o charakterze lokalnym dla wrocławskich dzieci i młodzieży oraz mieszkańców Wrocławia m.in. turniej siatkówki, koszykówki i gimnastyki artystycznej, zajęcia z piłki nożnej, pływania synchronicznego i boks. Dofinansowaniem objęto 47 zadań publicznych. W ramach działania wydatkowano 359 500 zł.

SZKOLENIE DZIECI I MŁODZIEŻY UZDOLNIONEJ SPORTOWO

Zadanie było realizowane w formie wsparcia finansowego szkolenia sportowego dzieci i młodzieży uzdolnionej sportowo z dyscyplin takich jak; koszykówka, piłka siatkowa, piłka ręczna, piłka nożna, pływanie, lekkoatletyka, biegi na orientację, kajakarstwo, strzelectwo sportowe, judo, biathlon i boks. Zadanie miało na celu podniesienie poziomu wyszkolenia i uzyskanie lepszych wyników przez dzieci i młodzież uzdolnione sportowo umożliwiające im przejście do grup o wyższym poziomie sportowym. Realizatorem zadania były wrocławskie kluby tj. WKS „Śląsk”, UKS Gimbasket, Klub Sportowy „Gwardia” we Wrocławiu i Stowarzyszenie Sportowe Forza, MKS „MOS” Wrocław i KS AZS AWF Wrocław. W ramach działania wydatkowano 3 183 000 zł.

SZKOLENIE I UDZIAŁ W ROZGRYWKACH

Zadanie było realizowane na podstawie Uchwały Rady Miejskiej Wrocławia w formie dofinansowania szkolenia i udziału w rozgrywkach wrocławskich klubów sportowych z dyscyplin takich jak: piłka nożna mężczyzn, żużel, koszykówka mężczyzn, koszykówka kobiet i piłka siatkowa mężczyzn. Zadanie miało na celu osiągnięcie wyższych wyników sportowych przez zawodników i poprawy warunków uprawiania sportów w klubach sportowych. Realizatorem zadania były wrocławskie kluby tj. WKS „Śląsk Wrocław” S.A., Wrocławskie Towarzystwo Sportowe S.A., Śląsk Wrocław Basketball S.A., 1 Klub Sportowy Śląza Wrocław S.A., Volleyball Wrocław S.A. i Klub Sportowy „Gwardia” we Wrocławiu. W ramach działania wydatkowano 5 928 000 zł.

CAŁOROCZNY SYSTEM SZKOLNYCH IMPREZ SPORTOWYCH

Realizowany w formie powierzenia finansowego konkretnych przedsięwzięć sportowych tj. organizacja i przeprowadzenie ligi, meczy, zawodów, turniejów z różnych dyscyplin sportowych o charakterze systemowym i całorocznym dla wrocławskich dzieci i młodzieży szkolnej tj. Igrzyska, Gimnazjada i Licealiada. Realizatorem zadania był Wrocławski Szkolny Związek Sportowy. W ramach działania wydatkowano 220 000 zł.

24. OTWARTE MISTRZOSTWA WROCLAWIA

Zrealizowane w formie powierzenia zadania Stowarzyszeniu „Otwarte Mistrzostwa Wrocławia”, które zorganizowało całoroczny cykl zawodów w 21 dyscyplinach sportowych, dla około 40 000 mieszkańców Wrocławia i okolic. Najbardziej popularne dyscypliny to: siatkówka, siatkówka plażowa, koszykówka, biegi długie oraz piłka nożna 6-osobowa i halowa. W ramach działania wydatkowano 180 000 zł.

SPORT OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Zajęcia i imprezy sportowe realizowane w formie wsparcia finansowego organizacji pozarządowych. W 2016 r. udzielono wsparcia finansowego organizacjom pozarządowym, prowadzącym zajęcia, imprezy i przedsięwzięcia sportowe dla sportowców i osób niepełnosprawnych m.in. Międzynarodowy Turniej Tenisa na Wózkach „Wrocław CUP 2016”, Międzynarodowy Integracyjny Turniej Tańca Towarzyskiego z udziałem Par Osób Niepełnosprawnych. W ramach działania wydatkowano 274 000 zł.

LOKALNY OŚRODEK PN. „KIBICE RAZEM”

Zadanie, które powstało na bazie sprzyjających okoliczności czyli przyznanie Polsce organizacji Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej Mężczyzn „Euro 2012™” realizowane było w formie powierzenia zadania Fundacji „Convention Bureau-Wrocław”, która prowadziła lokalny ośrodek pn. „Kibice Razem”, który miał na celu zminimalizowanie zachowań agresywnych, a także przekonań o charakterze rasistowskim wśród niektórych polskich kibiców piłkarskich za pomocą długoterminowej pracy edukacyjno-pedagogicznej polegającej na bezpośrednim i codziennym kontakcie z grupą docelową. Jak również miał na celu wspieranie pozytywnych wzorców kibicowania, a także tendencji zmierzających do demokratyzacji środowiska kibiców, jego upodmiotowienia i wyzwolenia z dominacji grup o charakterze chuligańskim. Do głównych zadań ośrodka należało: prowadzenie lokalu przy ul. Szewskiej, praca pedagogiczna z kibicami, współpraca z takimi instytucjami jak kluby sportowe, szkoły, lokalne media, stowarzyszenia oraz udział w meczach piłkarskich, praktykach, stażach i spotkaniach dotyczących ww. projektu na terenie Polski i Europy. W ramach działania wydatkowano 200 000 zł.

STYPENDIA DLA DZIECI I MŁODZIEŻY UTALENTOWANEJ SPORTOWO

Przyznano stypendia sportowe za wybitne wyniki w dyscyplinach olimpijskich, a w szczególności za zajęcie miejsca medalowego na Mistrzostwach Polski, Europy i Świata. Przyznano 460 stypendiów sportowcom (w tym 59 sportowcom niepełnosprawnym) z 29 wrocławskich klubów w 34 dyscyplinach. Łącznie: 362 uczniom i 98 studentom (w tym 257 mężczyzn i 203 kobiet). W ramach działania wydatkowano 651 000 zł.

NAGRODY SPORTOWE PREZYDENTA WROCŁAWIA

Przyznano nagrody 103 sportowcom (w tym 38 kobiet i 65 mężczyzn) oraz dla 57 trenerów (w tym 4 kobiety i 53 mężczyzn) z 19 wrocławskich klubów w 21 dyscyplinach sportowych, którzy osiągnęli medalowe miejsca na Mistrzostwach Europy i Świata. W ramach działania wydatkowano 1 079 500 zł.

PROMOCJA MIASTA WROCŁAWIA POPRZEZ SPORT

W 2016 r. miasto Wrocław było promowane poprzez m.in.:

- Mistrzostwa Europy w Piłce Ręcznej Mężczyzn EHF EURO 2016,
- Mistrzostwa Świata w Brydżu Sportowym,
- Turniej Tenisowy Mężczyzn Challenger ATP „Wrocław Open 2016”,
- Rozgrywki Orlen Ligi w siatkówce kobiet – „Impel Volleyball” S.A.,
- Rozgrywki I Ligi w piłce ręcznej mężczyzn – Śląsk Wrocław Handball Team Sp. z o.o.,
- Rozgrywki Ekstraligi w piłce nożnej kobiet, zawody w tenisie stołowym – Klub Sportowy „AZS Wrocław” Akademickiego Związku Sportowego,
- Rozgrywki II Ligi koszykówki - WKK S.A. oraz Finał Mistrzostw Polski Juniorów w Koszykówce,
- Duże przedsięwzięcia sportowe promujące Wrocław zgromadziły ogromną widownię, jednocześnie cieszyły się dużym zainteresowaniem polskich i zagranicznych mediów, co przyczyniło się do promocji miasta poprzez sport.

W ramach działania wydatkowano 8 108 852 zł

WSPÓŁORGANIZACJA IMPREZY PN. „OPERACJA ZACHÓD”

VIII edycja tej Imprezy odbyła się na terenie Społecznego Muzeum Militarnego w dniach 14-15 maja 2016 r. Przez dwa dni imprezy zaprezentowano wystawę historycznego i współczesnego sprzętu militarnego, obóz polowy Grup Rekonstrukcji Historycznych koordynowany przez Stowarzyszenie Miłośników Pojazdów Militarnych i Historii "Twierdza Wrocław", a także odbył się zlot sympatyków serialu „Cztery pancerni i pies”. Impreza przeznaczona jest dla miłośników militariów, którzy odwiedzają piknik z całymi rodzinami, często wielopokoleniowymi. Imprezę promowało Radio Wrocław oraz Gazeta Wrocławska. W ramach działania wydatkowano 30 000 zł.

ŚWIĘTO WROCŁAWSKIEGO ROWERZYSTY

To przedsięwzięcie było realizowane w ramach wsparcia finansowego stowarzyszenia pn. Wrocławska Inicjatywa Rowerowa. Była to największa, niesportowa impreza rowerowa w regionie, której celem było promowanie ruchu rowerowego, jako doskonałego środka transportu, a także integracja środowisk miłośników rowerów. Formuła imprezy składała się z dwóch stałych elementów: wielkiego Peletonu głównymi ulicami miasta przy dźwiękach muzyki i plenerowego Bajk-pikniku z mnóstwem atrakcji. Dla najmłodszych zaś zorganizowane zostały różne zawody i konkursy największym zainteresowaniem cieszyły się Wyścigi Rowerkowe. Podobnie było ze stanowiskiem policji (znakowanie rowerów), które jak co roku było mocno oblegane. Można też było pojeździć na tallbajku, pobawić się bańkami mydlanymi, pomalować twarz, zrobić pamiątkowe zdjęcia, czy

pojeżdżać na dmuchanej zjeździe. W peletonie i pikniku wzięło udział ponad 3 000 rowerzystów. W ramach działania wydatkowano 35 000 zł.

ŚWIATOWE IGRZYSKA SPORTOWE THE WORLD GAMES 2017

Światowe Igrzyska Sportowe, w związku, z którymi przeprowadzono szereg działań, aby miasto Wrocław było gotowe do przyjęcia tak dużej międzynarodowej imprezy sportowej. The World Games to rozgrywana od 1981 r. wielkie święto sportu, organizowane zawsze rok po letnich igrzyskach olimpijskich przez International World Games Association (IWGA) pod patronatem Międzynarodowego Komitetu Olimpijskiego (MKOl). To także promocja miasta i kraju w świecie. Ale przede wszystkim wyjątkowa idea promowania ruchu i zdrowego trybu życia. Biuro Sportu i Rekreacji koordynuje działania, które w imieniu Miasta realizuje spółka „Wrocławski Komitet Organizacyjny - Światowe Igrzyska Sportowe 2017 Sp. z o.o.” w związku z umową partnerską. W ciągu minionego roku wykonano także cały szereg działań mających promować i przybliżyć tematykę tej imprezy wśród Wrocławian oraz osób odwiedzających miasto. The World Games 2017 we Wrocławiu to ponad 30 dyscyplin, takich jak sporty wodne, lotnicze czy drużynowe. To kilka tysięcy zawodników i zawodniczek, którzy odwiedzą Wrocław, by zмагаć się na nowych oraz wyremontowanych obiektach sportowych. To tysiące kibiców, którzy podążą w ślad za nimi. W ramach działania wydatkowano 932 726 zł.

PARTYCYPACJE I KONSULTACJE SPOŁECZNE

WROCLAWSKI BUDŻET OBYWATELSKI 2016 (WBO)

Budżet partycypacyjny to proces decyzyjny, w ramach, którego mieszkańcy współtworzą budżet miasta poprzez współdecydowanie o dystrybucji określonej puli środków publicznych. Integralną częścią budżetu obywatelskiego jest publiczna dyskusja pomiędzy mieszkańcami, dotycząca zagospodarowania jasno określonych i ograniczonych środków finansowych. Budżet obywatelski realizowany we Wrocławiu jako podstawę przyjmuje umowę społeczną między mieszkańcami, władzą wykonawczą i uchwałodawczą. Dlatego tak ważnym jego elementem jest dyskusja i współpraca między różnymi środowiskami. Wyniki WBO są wiążące dla prezydenta i radnych, co jest potwierdzone przez nich stosowną uchwałą budżetową przyjmowaną na dany rok. To w niej są zapisane wszystkie zadania, które mieszkańcy wybrali do realizacji. Wrocławski Budżet Obywatelski nie jest działaniem jednorazowym, lecz długofalowym procesem, organizowanym od 2013 r. Kolejne edycje WBO wykazały chęć i potrzebę Wrocławian współdecydowania o zadaniach inwestycyjnych realizowanych we Wrocławiu.

Zakres WBO 2016 obejmował zorganizowanie naboru i oceny projektów złożonych przez mieszkańców Wrocławia, przy maksymalnej wartości projektu rejonowego - 750 000 zł i ogólnie miejskiego - 1 000 000 zł.

Wartość środków przeznaczonych na realizację WBO 2016 wyniosła 25 000 000 zł, gdzie:

- 10 500 000 zł przeznaczono na projekty rejonowe małe o wartości do 250 000 zł,
- 10 500 000 zł na projekty rejonowe duże o wartości od 251 000 do 750 000 zł,
- 4 000 000 zł na projekty ogólnomiejskie o wartości do 1 000 000 zł.

W 2016 r. przeprowadzono szereg spotkań konsultacyjnych, w ramach których przedstawiono mieszkańcom Wrocławia zasady ubiegania się o środki w ramach WBO, jak również, po etapie weryfikacji złożonych projektów, omówiono z nimi uwagi do złożonych propozycji. Mieszkańcy zgłosili do WBO 2016 791 propozycji projektów. Z tej liczby 445 dopuszczonych zostało do głosowania, finalnie do realizacji wybrano 66 projektów.

Zasady WBO 2016 zostały ustalone w trybie konsultacji społecznych. Pierwszym elementem konsultacji była ankieta, którą można było wypełnić podczas głosowania na projekty WBO. Z tej możliwości skorzystało ponad 4 000 osób. Następnie, w dniach od 9 do 25 listopada 2016 r., uruchomiony był portal konsultacyjny, na który mieszkańcy przesyłali opinie na temat zasad WBO. Częścią konsultacji były też warsztaty, które odbyły się w podwórku Teatru Muzycznego Capitol w dniu 19 listopada 2016 r., a wypracowane tam zasady, po przedstawieniu ich radnym osiedlowym i radnym Rady Miejskiej Wrocławia, zostały przyjęte na ostatnim posiedzeniu Rady Miejskiej Wrocławia.

W roku 2016 realizowano też projekty wybrane w ramach WBO 2015. Z 79 projektów ukończono 61, natomiast prace nad 18 projektami będą kontynuowane w 2017 r.

BADANIE PRZYCZYŃ ORAZ METODY ZWIĘKSZENIA POZIOMU PARTYCYPACJI MŁODZIEŻY W WIEKU 16-18 LAT W REALIZACJI WROCŁAWSKIEGO BUDŻETU OBYWATELSKIEGO – NARZĘDZIE AKTYWIZACJI MŁODYCH WROCŁAWIAN

Okres realizacji: od 12 grudnia 2012 do 31 grudnia 2016 r.

Ilość zawartych umów: 1

Ilość podmiotów: 1

Kwota dotacji: 10 000 zł

Zadanie polegało na przeprowadzeniu badania oraz zaproponowaniu narzędzia zwiększającego aktywność młodzieży w procesie Wrocławskiego Budżetu Obywatelskiego. Badanie przeprowadzono metodą wywiadu zogniskowanego na dwóch 10-cio osobowych grupach - młodzieży uczącej się w wieku 16-18 lat oraz osób dorosłych, pracujących z młodzieżą w różnych placówkach, takich jak: szkoły, świetlice, organizacje pozarządowe. Wywiad zakończono sformułowaniem najważniejszych wniosków z każdej z grup i spisaniem propozycji, które pojawiły się w czasie dyskusji w obydwu grupach. Drugim elementem badania było określenie działań, których wdrożenie jest potrzebne dla zachęcania młodzieży do udziału w WBO. Przedstawiono też główne założenia narzędzia mającego na celu podniesienia poziomu partycypacji młodych ludzi w realizacji WBO. Produktem tych działań jest gotowy do wdrożenia program aktywizacji i promocji wśród młodzieży szkolnej w wieku 16-18 lat.

WROCŁAWSKI BUDŻET OBYWATELSKI 2015 - BUDKI LĘGOWE DLA PTAKÓW, BUDKI DLA JERZYKÓW ORAZ HOTELE DLA ZAPYLACZY (PROJEKTY #319 ORAZ #481)

Okres realizacji: **01 maja – 10 grudnia 2016 r.**

Ilość zawartych umów: **1**

Kwota dotacji: **220 000 zł**

Zadanie zrealizowano w ramach Wrocławskiego Budżetu Obywatelskiego 2015.

W wyniku konsultacji, które odbyły się w terminie: 28 września - 12 października 2015 r., mieszkańcy Wrocławia wybrali do realizacji 79 projektów, m.in. projekty #319 oraz #481. Zakładały one rozwieszenie we Wrocławiu budek lęgowych dla ptaków, budek

dla jerzyków oraz hoteli dla zapylaczy. Celem projektów było również przeprowadzenie akcji promocyjno-edukacyjnej nt. ptaków we Wrocławiu.

Zadanie polegało na:

- zakupie i montażu 500 budek lęgowych dla ptaków we wrocławskich parkach, lasach i innych terenach zieleni,
- zakupie i montażu 700 budek dla jerzyków na obiektach budowlanych,
- zakupie i postawieniu 500 hoteli dla zapylaczy na terenach zieleni,
- przygotowaniu i przeprowadzeniu akcji promocyjno – edukacyjnej w zakresie ochrony gatunkowej ptaków, różnorodności biologicznej, kształtowania postaw przyjaznych środowisku.

Sposób realizacji zadań musiał być zgodny z wytycznymi zawartymi w opinii ornitologicznej, a także z założeniami projektów WBO 319 i 481.

Organizacja pozarządowa musiała przedstawić w swojej ofercie szczegółowy harmonogram prac związanych z przedmiotowym zadaniem. Należało dokładnie opisać wszystkie planowane działania, w szczególności:

- działania realizowane w ramach akcji promocyjno – edukacyjnej,
- działania związane z kontaktem z zarządcami budynków oraz z placówkami oświatowymi,
- sposoby i miejsca rozwieszania budek dla ptaków,
- charakter i miejsca rozstawienia hoteli dla zapylaczy, po uzyskaniu opinii specjalisty entomologa.

Organizacja pozarządowa zobowiązała się do uzgodnienia lokalizacji oraz konserwacji budek lęgowych dla jerzyków z zarządcami budynków, na których zostaną one zawieszane. Konieczne było, aby wybór budek i ich rozwieszanie, na każdym etapie realizacji zadania, odbywały się pod nadzorem specjalisty przyrodnika w zakresie ornitologii. Po zakończeniu prac przedłożono szczegółowe sprawozdanie, zawierające informacje o ilości i miejscach zainstalowania poszczególnych typów budek oraz hoteli dla zapylaczy. W sprawozdaniu określono dokładną lokalizację budek i hoteli dla zapylaczy z podaniem współrzędnych geograficznych a także nr działki, arkusza mapy oraz nazwy obrębu.

KONSULTACJE SPOŁECZNE

W roku 2016 przeprowadzono szereg konsultacji społecznych w istotnych dla mieszkańców sprawach. Wiedza i doświadczenie pozyskane tą drogą pozwala w bardziej wszechstronny sposób spojrzeć na konkretne zadania i lepiej je realizować. Na potrzeby procesu, w roku 2016 ulepszano i rozbudowywano portal konsultacji społecznych: Wrocław Rozmawia – www.wroclaw.pl/rozmawia. To miejsce dialogu pomiędzy mieszkańcami a Urzędem Miejskim. Tutaj przedstawione są przedmiot, zakres i cel danych konsultacji – czego sprawa dotyczy, co podlega konsultacjom, terminy planowanych spotkań, warsztatów itp. W trakcie konsultacji można wyrazić swoją opinię, poznać potrzeby innych, zadawać pytania urzędnikom i ekspertom. Przebieg, relacja oraz wyniki konsultacji prezentowane są również w tym właśnie miejscu poprzez informacje podsumowujące dany etap oraz w raporcie z konsultacji. Wciąż ulepszone są narzędzia konsultacji: wprowadzono możliwość wypowiedzenia się poprzez ankietę odnoszącą się

szczegółowo do zakresu konsultacji, organizowano warsztaty włączające mieszkańców w proces bezpośredniego planowania przestrzeni (PRZYSTANEK Świdnicka) lub kierowane do szczególnej grupy - np. dzieci przedszkolnych (PARKowy GAJ).

KONSULTACJE SPOŁECZNE DOTYCZĄCE LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI NA LATA 2016-2018 NA TERENIE NADODRZA I PRZEDMIEŚCIA OŁAWSKIEGO

Termin: **25 stycznia - 14 lutego 2016 r.**

Strona konsultacji: www.wroclaw.pl/lokalny-program-rewitalizacji

Inicjator: Wrocławska Rewitalizacja Sp. z o.o.

Celem konsultacji była wymiana wiedzy o Nadodrze i Przedmieściu Oławskim w dialogu z mieszkańcami i poznanie zgłaszanych projektów. Propozycje miały stanowić podstawę do wyboru inicjatyw ważnych dla poprawy jakości życia mieszkańców na tych obszarach. Dialog służył znalezieniu odpowiedzi na szereg pytań związanych z Lokalnym Programem Rewitalizacji, który jest istotnym dokumentem w realizacji zainicjowanego przez Miasto procesu rewitalizacji obszarów kryzysowych. Na podstawie przeprowadzonych analiz, wytyczone zostały kierunki działań, jakie należy podjąć, aby na obszarach rewitalizacji przeciwdziałać zjawiskom degradacji.

Utworzona została specjalna strona internetowa, miały miejsce cztery spotkania konsultacyjne, zbierano uwagi, pomysły, propozycje projektów, przeprowadzono ankiety. W procesie konsultacji wzięły udział osoby i podmioty zainteresowane działaniami rewitalizacji na wymienionych obszarach, m.in.: mieszkańcy Przedmieścia Odrzańskiego i Przedmieścia Oławskiego, wrocławianie, organizacje pozarządowe, lokalna społeczność obszarów, przedsiębiorcy, aktywiści, społecznicy.

W czasie konsultacji złożono łącznie 51 projektów dla obszaru Przedmieścia Oławskiego i Nadodrza oraz kilkanaście zapytań. W dalszej kolejności uchwała była procedowana przez Radę Miejską Wrocławia.

KONSULTACJE SPOŁECZNE: PLAN TRANSPORTOWY WROCŁAWIA

Termin: **9 marca - 21 października 2016 r.**

Strona konsultacji: www.komunikacja.wroclaw.pl

Inicjator: Wydział Transportu Urzędu Miejskiego Wrocławia

Przedmiotem konsultacji był projekt opracowania Planu Zrównoważonego Rozwoju Publicznego Transportu Zbiorowego Wrocławia (Plan Transportowy) oraz „Prognoza oddziaływania na środowisko dla Planu Zrównoważonego Rozwoju Publicznego Transportu Zbiorowego Wrocławia”. Plan Transportowy to dokument, który na kilka lat określa kierunki polityki zrównoważonego rozwoju transportu publicznego. Plan Transportowy wskazuje kierunki działań prowadzące do zwiększenia efektywności funkcjonowania transportu publicznego, bazując na wariantach rozwoju sieci układu drogowo-torowego. Dopasowanie oferty przewozowej do oczekiwań pasażerów pozwala na racjonalne wykorzystywanie środków publicznych przeznaczanych na transport zbiorowy.

Celem konsultacji było zebranie i poznanie opinii wrocławian dotyczących komunikacji publicznej i jej strategicznych celów. Wszystkie one służyły poprawieniu treści Planu Transportowego, który w dalszej kolejności miał być procedowany w formie projektu uchwały do Rady Miejskiej Wrocławia. Ważnym elementem konsultacji była sama dyskusja dotycząca komunikacji zbiorowej i możliwość udziału w niej przedstawicieli różnych środowisk miejskich. Zgłaszane uwagi albo miały bezpośredni wpływ na poprawę dokumentów, albo zostały wyjaśnione lub też odrzucone. W ostatnim wypadku wiele

takich wniosków zostało przekazanych do jednostek merytorycznych w celu podjęcia działań operacyjnych, które wykraczają poza zakres Planu Transportowego.

Na potrzeby konsultacji utworzona została specjalna strona internetowa, zbierano uwagi, pomysły, propozycje od mieszkańców, organizacji pozarządowych, specjalistów, jednostek miejskich, samorządowych - wszystkich osób i podmiotów zainteresowanych przedmiotem konsultacji. Projekt Planu Transportowego został wystawiony do publicznego wglądu w siedzibie Urzędu Miejskiego Wrocławia oraz na stronach internetowych.

Zrealizowano łącznie 10 spotkań w różnych częściach Wrocławia. Były to spotkania o charakterze otwartym dla wszystkich zainteresowanych, jak i dedykowane wyłącznie samorządom osiedlowym. Warto podkreślić, że większość spotkań była transmitowana w czasie rzeczywistym w formie video za pośrednictwem profilu Facebook #WroclawRozmawia.

Łącznie w czasie konsultacji odnotowano 598 uwag/wniosków/zapytań/wątków wniesionych do Planu Transportowego. Wszystkie zostały poddane analizie wykonawcy Planu Transportowego i Wydziału Transportu Urzędu Miejskiego Wrocławia. W raporcie do każdej uwagi znajduje się odniesienie z informacją o sposobie jej rozpatrzenia. W dalszej kolejności przedmiotowa uchwała była procedowana przez Radę Miejską Wrocławia.

KONSULTACJE SPOŁECZNE: REGULAMIN WROCLAWSKICH PARKÓW

Termin: **23 maja - 13 czerwca 2016 r.**

Strona konsultacji: www.wroclaw.pl/rozmawia/konsultacje-spoleczne-regulaminu-wroclawskich-parkow

Inicjator: Jerzy Sznerch, radny Rady Miejskiej Wrocławia (autor projektu uchwały)

Celem konsultacji była rozmowa i refleksja, jak wspólnie chcemy korzystać z wrocławskich parków, jak pogodzić wypoczynek i rekreację z poszanowaniem zieleni, bezpieczeństwem mieszkańców i ochroną wspólnego mienia. Konsultacji została poddana propozycja projektu uchwały autorstwa Jerzego Sznercha, radnego Rady Miejskiej Wrocławia, zawierająca regulamin korzystania z wrocławskich parków. Pomysł radnego został poddany konsultacjom i ocenie mieszkańców.

Promocja i rozpowszechnianie informacji o procesie konsultacji i wydarzeń z nim powiązanych odbywała się za pośrednictwem strony internetowej, mediów społecznościowych – FB #WroclawRozmawia, twitter, lokalnych mediów, strony internetowej oraz biuletynów informacyjnych wrocławskich NGO: Tratwa Forum, Sektor 3. Utworzona została specjalna strona internetowa, miały miejsce trzy spotkania konsultacyjne (w tym jedno plenerowe – w parku Staszica podczas festynu osiedlowego Dzień Sąsiada), zbierano uwagi, pomysły, propozycje zmian uchwały od mieszkańców, organizacji pozarządowych, aktywistów, społeczników – wszystkich osób i podmiotów zainteresowanych wprowadzanymi zmianami.

Podczas trwania konsultacji wpłynęło łącznie 38 uwag, komentarzy, pomysłów dotyczących zapisów propozycji uchwały. Były one systematycznie w czasie trwania konsultacji publikowane na stronie konsultacji i są dostępne do publicznego wglądu.

Konsultacje społeczne w tej sprawie pozwoliły zapoznać się z uwagami mieszkańców, najczęściej podnoszonymi pomysłami i pokazały społeczny odbiór tej inicjatywy. Po zapoznaniu się ze zgromadzonymi uwagami, wprowadzono modyfikacje do pierwotnej wersji regulaminu. W dalszej kolejności uchwała była procedowana przez Radę Miejską Wrocławia.

KONSULTACJE PROJEKTU NR 280/WBO 2015: WROCŁOWE - WIELKIE LITERY W CIEKAWYM TURYSTYCZNIE PUNKCIE (PUNKTACH) MIASTA, JAKO MIEJSCE DO ZROBIENIA PAMIĄTKOWEGO ZDJĘCIA WE WROCŁAWIU. KONKURS NA PROJEKT ORAZ WYKONANIE LITER

Termin: **17 - 23 czerwca 2016 r.**

Strona konsultacji: www.wroclaw.pl/rozmawia/napis-wroclaw-trzy-lokalizacje-trzy-pomysly-decyduja-mieszkanicy

Inicjator: Biuro ds. Partycypacji Społecznej przy współpracy lidera projektu nr 280 WBO2015, aktywistów miejskich oraz BWA Dizajn

Projekt nr 280 wybrany został do realizacji w edycji WBO 2015. Jego integralnym elementem miały być dalsze prace nad stworzeniem ostatecznego kształtu liter oraz wyborem miejsca do ich lokalizacji. Projekt procedowany był w procesie uspołecznionym. Kształt napisu został poddany publicznym konsultacjom. Wrocławianie decydowali o jego formie i lokalizacji. Oddano 1 953 głosy. Do realizacji wybrany został napis WRO usytuowany na Bulwarze Lecha i Marii Kaczyńskich.

KONSULTACJE SPOŁECZNE PROGRAMU WSPÓŁPRACY MIASTA WROCŁAWIA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI W 2017 R.

Termin: **22 lipca - 9 września 2016 r.**

Strona konsultacji: www.bip.um.wroc.pl/arttykul/127/22610/konsultacje-spoleczne-programu-wspolpracy-miasta-wroclawia-z-organizacjami-pozarzadowymi-w-2017-r

Inicjator: Biuro ds. Partycypacji Społecznej

Program jest podstawowym dokumentem, który określa cele, zasady, formę oraz ocenę współpracy organów samorządowych miasta Wrocławia z organizacjami pozarządowymi. Oprócz zbierania uwag do dokumentu zorganizowano specjalne spotkanie dla organizacji pozarządowych - 6 września Sektor 3, Legnicka 65. W konsultacjach dokumentu wzięło udział 11 podmiotów.

PARKowy GAJ: KONSULTACJE PLANOWANEGO PARKU NA GAJU PRZY UL. KŁODZKIEJ I J. KUKUCZKI

Termin: **01 - 28 września 2016 r.**

Strona konsultacji: www.wroclaw.pl/parkowy-gaj

Inicjator: Biuro ds. Partycypacji Społecznej i Wydział Inżynierii Miejskiej

Przedmiotem konsultacji była koncepcja planowanego parku na Gaju przy ul. Kłodzkiej i J. Kukuczki, ich zakres ograniczony był do sposobu zagospodarowania terenów zielonych pomiędzy ulicami: J. Kukuczki, Strońska, Piławska, Radkowska, Kłodzką, Srebrnogórska, nasypem kolejowym i ul. Pirenejską. Celem konsultacji było: rozpoznanie potrzeb mieszkańców, włączenie mieszkańców we współdecydowanie o miejscu swojego zamieszkania oraz wypracowanie ogólnych założeń planowanej koncepcji. Adresatami konsultacji byli mieszkańcy Wrocławia, w szczególności okolic planowanego parku. Efektem konsultacji jest raport, który zostanie przekazany wybranemu w odrębnej procedurze projektantowi. Na jego podstawie będzie przygotowywana dokumentacja projektowa.

Konsultacje promowane były poprzez: dedykowaną stronę internetową poświęconą konsultacjom: wroclaw.pl/parkowy-gaj; media lokalne, media społecznościowe - FB #WroclawRozmawia oraz biuletyny informacyjne wrocławskich NGO: Tratwa Forum, Sektor 3; plakaty informacyjne (110 szt.) rozwieszane w budynkach Urzędu Miejskiego Wrocławia oraz na terenie osiedla Gaj i Wojszyce - w miejscach uczęszczanych przez mieszkańców (m.in. szkoły, przedszkola, punkty handlowo-usługowe, tablice

ogłoszeniowe, itp.); tablice informacyjne (10 szt.) umieszczone na terenie planowanego parku.

Podczas konsultacji wykorzystano następujące formy: **ankieta** - można ją było wypełnić elektronicznie na dedykowanej stronie konsultacji lub pobrać w wersji papierowej; wypełnione ankiety papierowe można było wrzucić do urny w Urzędzie Miejskim Wrocławia oraz w szatni Przedszkola Stumilowy Gaj, ponadto w każdą sobotę i niedzielę w kontenerze ESK (Park Słoneczny na Gaju) lub w Mobilnych Punktach Konsultacyjnych; **zbieranie uwag** - oprócz wypełnienia ankiety mogli zgłosić swoje uwagi, opinie i propozycje wysyłając je na skrzynkę mejlową: konsultacje@um.wroc.pl lub w formie papierowej; **Mobilne Punkty Konsultacyjne** - służyły informowaniu mieszkańców o odbywających się konsultacjach oraz ich przedmiocie; ponadto stwarzały możliwość podyskutowania o planowanym parku lub zgłoszenia uwagi poprzez wypełnienie ankiety czy formularza; zorganizowano trzy takie punkty: Szkoła Podstawowa 23 - przed budynkiem przy ul. Pawiej 35, Przedszkole Stumilowy Gaj - ul. Strońska 23A, Kontener ESK - Park Słoneczny); **warsztaty dla dzieci** - w pobliżu planowanego parku znajduje się przedszkole niepubliczne (Stumilowy Gaj, ul. Strońska 23A), do którego uczęszczają dzieci, które potencjalnie będą korzystały z parku, zdecydowano więc o przeprowadzeniu warsztatów dla dzieci; składały się one z dwóch etapów: rozmowy z dziećmi na temat parku oraz części warsztatowej, podczas której powstały makiety wymarzonych przez dzieci parków. Do makiet użyto elementów, które można znaleźć w parku - patyków, liści, kasztanów, żołądzi, szyszek oraz plasteliny; spacer badawczy + tropienie - ich celem było zbadanie różnorodnych odczuć oraz potrzeb użytkowników przestrzeni podczas wspólnego przejścia po terenie; wspólny ogląd i ocena obecnego stanu terenu; w ramach promocji tej formy konsultacji oraz informowania o postępach konsultacji powstał krótki film, który umieszczono na stronie internetowej konsultacji: <http://www.wroclaw.pl/rozmawia/parkowy-gaj-spacer-badawczy-jako-forma-konsultacji>. Frekwencja w poszczególnych formach konsultacji przedstawia się następująco: ankieta - 486; zbieranie uwag - 36; warsztaty dla dzieci - 17 osób; spacer badawczy - 5 osób; mobilne punkty konsultacyjne - ok. 600 osób.

KONSULTACJE SPOŁECZNE: ZMIANY W STATUTACH OSIEDLI

Termin: **19 września - 10 października 2016 r.** (I etap); **03 - 17 listopada 2016 r.** (II etap)

Strona konsultacji: www.wroclaw.pl/rozmawia/konsultacje-spoleczne-w-sprawie-zmian-w-statutach-osiedli-raport-z-zamkniecia

Inicjator: Rada Miejska Wrocławia

W pierwszym etapie przedmiotem konsultacji były zmiany w statutach jednostek pomocniczych Miasta - Osiedli w zakresie przepisów: o nadzorze nad działalnością organów osiedla, dotyczących zarządu tymczasowego osiedla, dotyczących zwoływania i prowadzenia obrad rady, dotyczących wyboru zarządu osiedla przez radę oraz wyborów przedterminowych oraz ordynacji wyborczej do rad osiedli. Celem konsultacji społecznych było zasięgnięcie opinii mieszkańców i zebranie uwag w sprawie wprowadzenia zmian w statutach osiedli.

Udział w konsultacjach zapewniono poprzez: przesłanie informacji o konsultacjach za pośrednictwem Biura Rady Miejskiej do wszystkich jednostek pomocniczych Miasta - Osiedli; umieszczenie informacji o konsultacjach o w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego Wrocławia na stronie internetowej www.wroclaw.pl, w serwisach społecznościowych; przesłanie informacji o konsultacjach do mediów. Przeprowadzono dwa otwarte spotkania z mieszkańcami. Zestawienie uwag i propozycji przesłanych pocztą i zgłoszonych podczas otwartych spotkań z mieszkańcami przedstawiono w raporcie.

W drugim etapie celem konsultacji społecznych było zasięgnięcie opinii mieszkańców, jednostek pomocniczych Miasta, organizacji pozarządowych w sprawie projektu

opracowanego przez Komisję Partycypacji Społecznej i Osiedli Rady Miejskiej Wrocławia. Przedstawiony w konsultacjach projekt uchwały uwzględnił większość uwag zgłoszonych przez mieszkańców i przedstawicieli Rad Osiedli w ramach pierwszego etapu konsultacji.

Udział w konsultacjach zapewniono poprzez: przesłanie informacji o konsultacjach za pośrednictwem Biura Rady Miejskiej do wszystkich jednostek pomocniczych Miasta - Osiedli; umieszczenie informacji o konsultacjach w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego Wrocławia oraz na stronie internetowej www.wroclaw.pl i w serwisach społecznościowych; przesłanie informacji o konsultacjach do Wrocławskiej Rady Pożytku Publicznego. Przewidziano możliwość składania pisemnie opinii i uwag.

W wyniku przeprowadzonych konsultacji (II etapu) Komisja Partycypacji Społecznej i Osiedli Rady Miejskiej Wrocławia zgłosiła autopoprawkę do projektu uchwały Rady Miejskiej Wrocławia zmieniającej uchwały w sprawie nadania statutów osiedli, która była procedowana na sesji Rady Miejskiej Wrocławia w dniu 24 listopada 2016 r. W związku z poprawkami zgłoszonymi przez Radnych projekt uchwały został skierowany do II czytania. Zestawienie uwag i propozycji zgłoszonych w ramach konsultacji do projektu uchwały Rady Miejskiej Wrocławia zmieniającej uchwały w sprawie nadania statutów osiedli przedstawiono w raporcie. Łącznie w obu turach konsultacji wzięło udział 25 osób/podmiotów (kilkadziesiąt wątków, zagadnień, propozycji).

PRZYSTANEK ŚWIDNICKA: KONSULTACJE PLANOWANYCH ZMIAN W OBRĘBIE DWÓCH PRZYSTANKÓW: ARKADY (CAPITOL) I RENOMA NA UL. ŚWIDNICKIEJ W REJONIE PL. T. KOŚCIUSZKI

Termin: **16 listopada - 07 grudnia 2016 r.**

Strona konsultacji: www.wroclaw.pl/przystanek-swidnicka

Inicjator: Wydział Inżynierii Miejskiej, Biuro Rozwoju Wrocławia

Przedmiotem konsultacji były planowane zmiany w obrębie dwóch przystanków: Arkady (Capitol) i Renoma na ul. Świdnickiej w rejonie pl. T. Kościuszki, a ich zakres ograniczono do sposobu i zakresu zmian w obrębie przystanków. Celem konsultacji było: poznanie opinii mieszkańców; włączenie mieszkańców w współdecydowanie o ważnym wspólnym miejscu w centrum miasta; Wypracowanie ostatecznych rozwiązań akceptowanych przez użytkowników. Adresatami konsultacji byli mieszkańcy Wrocławia, w szczególności użytkownicy ulicy Świdnickiej, w tym mieszkańcy oraz prowadzący działalność gospodarczą w tym rejonie. Efektem konsultacji jest raport, na podstawie którego zostaną podjęte decyzje o planowanych zmianach.

Konsultacje promowane były poprzez: dedykowaną stronę internetową poświęconą konsultacjom: wroclaw.pl/przystanek-swidnicka oraz stronę miasta: wroclaw.pl (aktualności); dwa filmy promujące – na potrzeby promowania konsultacji oraz informowania w przystępnej formie o ich przedmiocie stworzone zostały dwa krótkie filmy; media lokalne - artykuły poświęcone tematyce konsultacji; portale społecznościowe - przede wszystkim [#wroclawrozmawia](https://www.facebook.com/wroclawrozmawia) oraz [#Wroclawskibudzetobywatelski](https://www.facebook.com/Wroclawskibudzetobywatelski), umieszczono informacje o konsultacjach na stronach podmiotów gospodarczych oraz instytucji prowadzących działalność w okolicy pl. Kościuszki; pocztę elektroniczną – informacja o konsultacjach przesłana do zainteresowanych, w tym Rady Osiedla Przedmieście Świdnickie, podmiotów prowadzących działalność gospodarczą w okolicy przystanków oraz zarządców pobliskich nieruchomości; informację bezpośrednią przekazywaną podmiotom gospodarczym prowadzącym działalność w okolicy; plakaty informacyjne (48 szt.) rozwieszane w budynkach Urzędu Miejskiego Wrocławia oraz w okolicach pl. T. Kościuszki, ul. Świdnickiej oraz ul. T. Kościuszki - w większości klatek schodowych (na tablicach ogłoszeń lub na drzwiach wejściowych), ponadto w witrynach lokali handlowych.

Podczas konsultacji wykorzystano następujące formy: **ankieta** - jej celem było zebranie opinii mieszkańców dotyczącej obecnego oraz oczekiwanego sposobu użytkowania

przestrzeni ul. Świdnickiej w okolicach przystanków Renoma i Arkady (Capitol) przez określone grupy użytkowników lub środki transportu, ankietę można było wypełnić elektronicznie na dedykowanej stronie konsultacji lub pobrać w wersji papierowej; wypełnione ankiety papierowe można było wrzucić do urny w Urzędzie Miejskim Wrocławia oraz w galerii Dizajn BWA Wrocław; ponadto w dniach 28 listopada - 1 grudnia 2016 r. prowadzono badania ankietowe na terenie Domu Handlowego Renoma; **zbieranie uwag** - uczestnicy konsultacji mogli zgłosić swoje uwagi, opinie i propozycje za pośrednictwem formularza umieszczonego na dedykowanej stronie konsultacji: wroclaw.pl/wypełnij-ankiety; **spotkanie konsultacyjne** - zorganizowane 24 listopada w galerii Dizajn BWA Wrocław; przed dyskusją zaprezentowano jeden z filmów oraz prezentację dotyczącą przedmiotu konsultacji; ponadto dr inż. Igor Gisterek z Politechniki Wrocławskiej przedstawił swój punkt widzenia na temat sposobu rozwiązania kwestii poprawy wygody użytkowników przystanków Renoma/Arkady (Capitol); uczestnicy spotkania wypełnili również ankiety; warsztaty konsultacyjne – przeprowadzono 30 listopada w Teatrze Muzycznym Capitol; ich celem było przepracowanie zagadnienia wygody użytkownika przystanków przy ulicy Świdnickiej w rejonie pl. T. Kościuszki, wypracowanie opinii, określenie priorytetów; uczestnicy w dwóch grupach dyskutowali nad mapą obszaru i przykładami rozwiązań w celu wypracowania rekomendacji.

Frekwencja w poszczególnych formach konsultacji: ankieta – 510; zgłoszenie uwag – 52, spotkanie konsultacyjne – 20 osób, warsztaty konsultacyjne – 11 osób.

KONSULTACJE SPOŁECZNE: EWALUACJA WROCŁAWSKIEGO BUDŻETU OBYWATELSKIEGO 2016. OPRACOWANIE REKOMENDACJI I ZASAD WBO 2017

Termin: **listopad - grudzień 2016 r.**

Strona konsultacji: www.wroclaw.pl/rozmawia/analiza-wbo-2016

Inicjator: Biuro ds. Partycypacji Społecznej

Projekt Wrocławskiego Budżetu Obywatelskiego, aby mógł się rozwijać, stawać się coraz lepszym i bardziej rozpoznawalnym, powinien podlegać corocznej ewaluacji. Temu służyć miała wspólna dyskusja z mieszkańcami co, jak i w jakim stopniu należy zmieniać.

Zorganizowano specjalne seminarium 19 listopada 2016 r. w Teatrze Capitol połączone z tematycznymi warsztatami. Wiedza wyniesiona z tego spotkania, z zebranych uwag, osiągnięć Grupy Roboczej ds. WBO (projekt „Wrocław Rozmawia”) a także informacji liderów stały się podstawą do opracowania rekomendacji obowiązujących dla WBO 2017 dla radnych miejskich i Społecznej Rady ds. Budżetu Obywatelskiego. Ostatecznym wynikiem konsultacji było wypracowanie nowych zasad, które obowiązywać będą podczas realizacji Wrocławskiego Budżetu Obywatelskiego w roku 2017. Zasady edycji WBO2017 przyjęli radni miejscy na ostatnim posiedzeniu Rady Miejskiej Wrocławia w 2016 r.

PROJEKT: WROCŁAW ROZMAWIA - KOALICJA NA RZECZ KONSULTACJI SPOŁECZNYCH WE WROCŁAWIU

Termin: **maj 2016 r. - listopad 2017 r.**

Strona projektu: www.wroclaw.pl/rozmawia/o-miescie

Lider projektu: Fundacja Dom Pokoju

Partner projektu: Biuro ds. Partycypacji Społecznej

Projekt finansowany z FIO. Projekt prowadzony jest w partnerstwie z Fundacją Dom Pokoju. Jego celem jest budowa wzajemnego zrozumienia potrzeb i oczekiwań, budowa dialogu pomiędzy organizacjami pozarządowymi, samorządem, instytucjami publicznymi, aktywistami, mieszkańcami Wrocławia, ekspertami, środowiskiem akademickim i biznesem. Zapewnienie wysokiej jakości i efektywnej współpracy między partnerami na rzecz tworzenia, wdrażania i rozwijania Strategii Partycypacji dla Wrocławia.

Wypracowania długofalowego planu działań oraz opracowanie modelu partycypacji obywatelskiej oraz konsultacji społecznych w mieście.

Wrocławskie Forum Partycypacji – seminarium na rzecz rozwoju dialogu we Wrocławiu. www.wroclaw.pl/rozmawia/udane-wroclawskie-forum-partycypacji
Szczegółowa relacja: www.wroclaw.pl/rozmawia/wroclawskie-forum-partycypacji-szczegolowa-relacja

Letnią i Jesienną Akademią Liderów – cykl kilkunastu szkoleń/warsztatów podnoszących kompetencje liderów społecznych. Warsztaty w zakresie profesjonalizacji metod komunikacyjnych, facylitacji, działań partycypacyjnych, budowania i wzmacniania wspólnotowości lokalnej, analizy doświadczeń, dobrych i złych praktyk w partycypacji, forów współpracy z artystami i ekspertami, aktywizowania mieszkańców, a także budowania społeczności poparcia dla projektów.

Grupę roboczą ds. WBO – trzy spotkania - celem jest wypracowanie i przetestowanie modeli i metod mających na celu wzmocnienie Wrocławskiego Budżetu Obywatelskiego 2017 i kolejnych edycji. Wypracowanie mechanizmów zaangażowania mieszkańców wokół zgłaszanych. Refleksja jakie metody wsparcia oddolnych inicjatyw mogą być najbardziej skuteczne w aktywizowaniu mieszkańców. Do prac w grupie roboczej zaproszeni zostali wszyscy zainteresowani rozwojem Wrocławskiego Budżetu Obywatelskiego: aktywni mieszkańcy, liderzy złożonych projektów, osoby, które planują w przyszłości projekt złożyć, radni osiedlowi, animatorzy kultury, urzędnicy oraz badacze problematyki.

WZGÓRZE ANDERSA - „ZIELONY KLIN” W POSZUKIWANIU TOŻSAMOŚCI ORAZ WOKÓŁ ZAUŁKA

Termin: **12 października (Wzgórze), listopad – grudzień 2016 r. (Zaułek)**
Inicjator: Stowarzyszenie Architektów Polskich i Biuro ds. Partycypacji Społecznej

W 2016 r. wspierano w działaniach konsultacyjnych Stowarzyszenie Architektów Polskich - Oddział we Wrocławiu, które w ramach projektu AKUPUNKTURA MIASTA prowadziło warsztaty projektowe dotyczące dwóch terenów: Wzgórza Andersa oraz okolic Zaułka Solnego, a więc kwartału zabudowy ograniczonego: ul. Ruską, pl. Solnym, ul. E. Gepperta, ul. K. Szajnochy oraz Psie Budy.

W pierwszym przypadku przeprowadzono warsztaty studenckie, po których odbyło się spotkanie konsultacyjne (12 października 2016 r., Kino Nowe Horyzonty). Mieszkańcy i użytkownicy wzgórza i okolic mogli ocenić przedstawione propozycje oraz wskazać najlepszą. Propozycje wraz z komentarzem z konsultacji stanowiły załącznik do konkursu architektoniczno-urbanistycznego, w którym wyłoniono najlepsze koncepcje. Posłużą one do dalszych prac projektowych dla tego terenu.

W drugim przypadku cztery pracownie projektowe: ArC2, ISBA, Maćków PP, VROA-CH+ przygotowały swoje propozycje dla tego terenu. Etap ich powstawania poprzedzony był spotkaniem konsultacyjnym (23 listopada 2016 r. galeria Dizajn BWA Wrocław), podczas którego mieszkańcy oraz wszyscy zainteresowani mogli wypowiedzieć się na temat stanu obecnego tego terenu, jego problemów oraz przyszłości. Podczas spotkania podsumowującego warsztaty zaprezentowano cztery propozycje, poddano je ocenie jury i publiczności. W wyniku tej debaty wskazano do dalszych prac propozycję grupy VROA-CH+.

SERWISY INFORMACYJNE NA STRONACH INTERNETOWYCH WROCŁAWIA ORAZ PROFILE FACEBOOK

W ramach www.wroclaw.pl prowadzono i aktualizowano portal partycypacji społecznej Wrocław Rozmawia. Jest to platforma informacyjna konsultacji społecznych i komunikacyjna z mieszkańcami, organizacjami pozarządowymi, uczestnikami budżetu obywatelskiego. W jednym miejscu zainteresowani znajdują interesujące ich informacje:

Wrocławski Budżet Obywatelski (m.in. aktualności dotyczące projektów, listy i realizacje projektów, zasady, dział FAQ): <http://www.wroclaw.pl/wbo>

Konsultacje społeczne: <http://www.wroclaw.pl/rozmawia/konsultacje>. Platforma kontaktu z mieszkańcami, konsultacje społeczne, aktualności, dobre praktyki w tej dziedzinie.

Dla NGO (m.in. Wsparcie finansowe, współpraca, najem lokali, sprawy do załatwienia): <http://www.wroclaw.pl/rozmawia/ngo>

Dla Mieszkańca (Grupy Dialogu Społecznego, Petycja, nieodpłatna pomoc prawna): <http://www.wroclaw.pl/rozmawia/dla-mieszkanca>

Aktualności: <http://www.wroclaw.pl/rozmawia/>

Ponadto aktualizowano informacje w Biuletynie Informacji Publicznej UM Wrocławia: <http://bip.um.wroc.pl/> m.in. informacje o BPS, otwarte konkursy ofert oraz inne tryby wsparcia finansowego, sprawy do załatwienia, najem lokalu użytkowego przez NGO, formularze do pobrania, zestawienia, programy współpracy i sprawozdania.

Obecność na Facebook'u – Wrocławski Budżet Obywatelski:
<https://www.facebook.com/wroclawskibudzetobywatelski>

Obecność na Facebook'u – Wrocław Rozmawia.
<https://www.facebook.com/wroclawrozmawia/>

WROCŁAWSKA RADA DZIAŁALNOŚCI POŻYTKU PUBLICZNEGO (WRDPP)

Wrocławska Rada Działalności Pożytku Publicznego jest ciałem powoływanym przez Prezydenta Wrocławia. Ma charakter inicjatywny i doradczo-opiniujący w zakresie dotyczącym działalności pożytku publicznego i współpracy Miasta z organizacjami pozarządowymi. Do zadań WRDPP należy m.in. opiniowanie projektów strategii rozwoju gminy, współpraca z organizacjami pozarządowymi, opiniowanie projektów uchwał i aktów prawa miejscowego dotyczących sfery zadań publicznych, o których mowa w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

W 2016 r. odbyła 6 oficjalnych posiedzeń i podjęto 3 uchwały. Brano udział w konsultacjach aktów prawa miejscowego, a w agendzie jej procedowania znalazły się następujące sprawy: klauzule społeczne w postępowaniach przetargowych, opinia dotycząca założeń społeczno-gospodarczych Gminy Wrocław w roku 2017, wynajem lokali dla spółdzielni specjalnych, komunikacja i współpraca między NGO – Grupami Dialogu Społecznego, wynajem lokali dla spółdzielni socjalnych.

ORGANIZACJA I PROWADZENIE CENTRUM SPOŁECZNO-KULTURALNO-EDUKACYJNEGO PRACOWNIA PROJEKTÓW MIĘDZYKULTUROWYCH „ZAJEZDZIA

Okres realizacji: **od 01 stycznia do 31 grudnia 2016 r.** (umowa jednoroczna)

Ilość zawartych umów: **1**

Ilość odbiorców: **200**

Kwota dotacji: **450 000 zł**

Celem realizacji zadania publicznego była realizacja działań:

- Młodzieżowego Centrum Inicjatyw Prospołecznych „MOJE MIEJSCE”,
- Pracownia projektów międzykulturowych ZAJEZDZIA,
- Centrum Wolontariatu Akcyjnego,
- animacji działań na rzecz osób starszych,
- zajęć z zakresu profilaktyki uzależnień.

W związku z Europejską Stolicą Kultury 2016 istniała potrzeba wsparcia infrastrukturalnego realizacji obywatelskich przedsięwzięć społeczno-kulturalnych na terenie miasta Wrocławia. Projekt ten wspierał około 30 przedsięwzięć, a między innymi Centrum Wolontariatu Akcyjnego udostępnia infrastrukturę na potrzeby Miejskiego Wolontariatu Akcyjnego i wspiera 10 akcji miejskich.

WSPARCIE MERYTORYCZNE I ORGANIZACYJNE KLUBOWYCH CENTRÓW AKTYWNOŚCI DZIECI I MŁODZIEŻY

Okres realizacji: **od 15 lutego do 31 grudnia 2016 r.** (umowa jednoroczna)

Ilość zawartych umów: **1**

Ilość odbiorców: **200**

Kwota dotacji: **70 465 zł**

Celem realizacji zadania publicznego była próba wyjścia na przeciw potrzebom Klubowych Centrów Aktywności dzieci i młodzieży, animatorom, liderom oraz młodzieży w nich działającej. Wsparcie Klubowych Centrów to przede wszystkim działania mające na celu porządkowanie wiedzy, umiejętności liderów i animatorów, pozwalające się rozwijać.

Głównymi celami konkursu była: działalność edukacyjna, skierowana do liderów pozwalająca na dokonanie wyboru, w którą stronę rozwijać organizację, tworzenie wspólnych klubowych centrów obszarów działań, wspólna organizacja festynu z okazji Dnia Dziecka i dwóch spotkań świątecznych, warsztaty szkoleniowe, organizacja szkoleń specjalistycznych i konsultacji merytorycznych dla liderów Klubowych Centrów Aktywności dzieci i młodzieży, organizacja cyklicznych imprez dla dzieci i młodzieży uczęszczających do Klubowych Centrów Aktywności dzieci i młodzieży.

PROWADZENIE WROCŁAWSKIEGO CENTRUM WSPIERANIA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH SEKTOR 3

Okres realizacji: **od 01 stycznia 2016 r. do 31 grudnia 2018 r.** (umowa wieloletnia)

Ilość zawartych umów: **1**

Ilość odbiorców: **2 000**

Kwota dotacji: **1 320 000 zł na lata 2016-2018 po 440 000 zł w każdym roku**

Głównym zadaniem Sektora była pomoc nowo powstałym organizacjom pozarządowym w usamodzielnieniu się oraz organizacjom już działającym w rozwoju i doskonaleniu pracy między innymi poprzez:

- wspomaganie organizacji pozarządowych w profesjonalizacji ich pracy,
- doskonalenie kompetencji zawodowych związanych z działaniami w organizacjach pozarządowych,
- organizowanie i prowadzenie szkoleń, spotkań, konferencji,
- prowadzenie doradztwa,
- tworzenie warunków do zwiększenia aktywności społecznej,
- pomoc grupom nieformalnym i inicjatywnym w działaniu i rejestracji,
- prowadzenie wsparcia infrastrukturalne (m.in. użyczenie adresu siedziby i/lub korespondencyjnego, udostępnianie stanowisk do pracy biurowej oraz sal i wypożyczanie sprzętu),
- podnoszenie poziomu wiedzy i kompetencji osób zaangażowanych w działalność obywatelską,

- budowanie i podtrzymywanie stałej platformy wymiany informacji i współpracy między organizacjami pozarządowymi, sektorem pozarządowym i publicznym, inkubatorami organizacji pozarządowych i innymi podmiotami wspierającymi inicjatywy społeczne,
- zwiększenie liczby projektów partnerskich realizowanych przez wrocławskie organizacje pozarządowe we współpracy z innymi organizacjami, z sektorem publicznym i prywatnym,
- wzrost zaangażowania młodzieży i seniorów w działania obywatelskie.

We Wrocławskim Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych Sektor 3 mają miejsce różnego rodzaju szkolenia i warsztaty dla organizacji pozarządowych. W szkoleniach udział wzięło łącznie 281 osoby, z czego 170 osób w szkoleniach przeprowadzanych przez pracowników Centrum.

PROWADZENIE PUNKTÓW NIEODPŁATNEJ POMOCY PRAWNEJ WE WROCŁAWIU (PRZY UL. RĘKODZIELNICZEJ 1, SWOJSZYCKIEJ 118)

Okres realizacji: **01 stycznia – 31 grudnia 2016 r.** (umowa jednoroczna)

Ilość zawartych umów: **2**

Ilość odbiorców: **674**

Kwota dotacji: **239 784 zł**

Celem realizacji zadania publicznego było udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej osobom uprawnionym wymienionym w ustawie z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej i edukacji prawnej poprzez świadczenie pomocy w punktach nieodpłatnej pomocy prawnej.

ORGANIZACJA I PROWADZENIE OŁBIŃSKIEGO CENTRUM AKTYWNOŚCI LOKALNEJ

Okres realizacji: **01 października – 31 grudnia 2016 r.** (umowa jednoroczna)

Liczba zawartych umów: **1**

Kwota dotacji wypłacona w 2016 r. zgodnie z zawartą umową: **20 000 zł**

Celem realizacji zadania publicznego było zwiększenie atrakcyjności oferty spędzania wolnego czasu dla mieszkańców wrocławskiego osiedla Ołbin ze szczególnym uwzględnieniem wsparcia dla inicjatyw oddolnych i potrzeb seniorów oraz aktywizacja społeczności lokalnej tego osiedla do działań społeczno-kulturalno-edukacyjnych. Cel ten realizowany był poprzez:

- działania pod hasłem Aktywny Ołbin: wsparcie merytoryczne i organizacyjne dla lokalnych inicjatyw prospołecznych zgłaszanych przez mieszkańców osiedla Ołbin,
- prowadzenie biblioteki sąsiedzkiej: pozyskanie zbioru bibliotecznego poprzez zbiórki książek i zachęcanie mieszkańców do wspólnego tworzenia biblioteki, popularyzowanie czytelnictwa wśród mieszkańców osiedla Ołbin,
- prowadzenie Centrum Informacji Kulturalnej dla seniorów: pomoc w organizacji wspólnego uczestnictwa w wydarzeniach kulturalno-edukacyjnych na terenie Wrocławia, propagowanie idei uczestnictwa w kulturze i organizacja i ułatwianie dostępu do informacji kulturalnej.

PROWADZENIE OŚRODKA DLA OSÓB NIETRZEŻWYCH ZATRZYMANÝCH NA TERENIE WROCŁAWIA WRAZ Z PROWADZENIEM PORADNICTWA DLA OSÓB UZALEŻNIONÝCH OD ALKOHOLU LUB ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM - WrOPON" (R. Smoleń)

Okres realizacji: **01 stycznia 2015 – 31 grudnia 2017 r.** (umowa wieloletnia)

Ilość zawartych umów: **1**

Ilość odbiorców w 2016 r. – **13 242 osób** (w tym: 9 980 osób przyjęte do WrOPON, 3 121 osób to przebadani kierowcy, 141 osób to uczestnicy warsztatów)

W ramach realizacji zadania prowadzony był Wrocławski Ośrodek Pomocy Osobom Nietrzeźwym (WROPON) przez organizację pozarządową pn. Stowarzyszenie Pomocy Wzajemnej im. Stefana Kardynała Wyszyńskiego. Ośrodek pełni ważne funkcje prowadzące do eliminowania zagrożeń, jakie stwarzają osoby nietrzeźwe dla swojego zdrowia i życia lub innych osób poprzez przyjmowanie w celu wytrzeźwienia osób będących pod wpływem alkoholu, doprowadzonych na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi oraz umożliwia kierowcom, sprawdzenie stanu trzeźwości poprzez bezpłatne badanie alkomatem. Poprzez swoje działania motywuje do zmiany negatywnych postaw i zachowań zdrowotnych i społecznych związanych z nadużywaniem alkoholu. Prowadzi kampanie informacyjne o dostępnych usługach: leczniczych, terapeutycznych, socjalnych na terenie Wrocławia. Udziela osobom bezdomnym nietrzeźwym lub zagrożonym wykluczeniem społecznym, pomocy w zakresie zapobiegania ryzykownym zachowaniom oraz niwelowania ich skutków oraz promuje styl życia wolny od alkoholu i nałogów, poprzez prowadzenie działań profilaktycznych i poradnictwa w zakresie problemów alkoholowych.

Wysokość opłaty za pobyt w Ośrodku Pomocy Osobom Nietrzeźwym w Dziale Izba Wytrzeźwień wynosiła 299,98 zł na podstawie uchwały Rady Miejskiej Wrocławia nr XXIV/524/16 z dnia 19 maja 2016 r. Dochód Gminy Wrocław w 2016 r. z tytułu opłat za pobyt we Wrocławskim Ośrodku Pomocy Osobom Nietrzeźwym wynosił **561 309,59 zł** w tym również odsetki od nieterminowych wpłat w wysokości **6 152,76 zł**.

W 2016 r. Wrocławski Ośrodek Pomocy Osobom Nietrzeźwym udzielił następującej pomocy osobom nietrzeźwym lub szukającym wsparcia w rozwiązaniu problemu alkoholowego oraz osobom bezdomnym:

- łączna ilość przyjętych osób do WrOPON – 9 980 osób,
- do Działu Izba Wytrzeźwień w WrOPON - 6 668 osób,
- do Działu Osób Bezdomnych WrOPON - 3 312 osób bezdomnych z czego:
 - 239 osób bezdomnych skorzystało z kąpieli,
 - 432 osoby bezdomne skorzystały z czystej odzieży,
 - 882 osoby bezdomne skorzystały z ciepłych posiłków;
- do Działu Przerwywania Ciągów Alkoholowych w WrOPON nie przyjęto żadnej osoby. Dzięki współpracy z Oddziałem Odwykowym osoby zainteresowane są kierowane bezpośrednio do szpitala we Wrocławiu przy ul. C. Korzeniowskiego;
- z działań motywacyjno-terapeutycznych skorzystało ogółem 188 osób z czego:
 - 94 osoby skorzystały z poradnictwa tylko raz,
 - 30 osób umówiono na kolejne spotkania,
 - 2 rodziny (6 osób) skorzystało z poradnictwa wielokrotnie,
 - 58 osób uczestniczyło w terapii alkoholowej (371 sesji terapeutycznych);
- z warsztatów profilaktyki alkoholowej skorzystało:
 - 111 uczniów z 6 placówek szkolnych,
 - 30 osób z dwóch grup studenckich;
- w WrOPON, na podstawie Porozumienia nr 3/2013 z dnia 01 sierpnia 2013 r. zawartego z Komendantem Wojewódzkim Policji, przeprowadzono przez lekarzy 2 774 badania do (PdOZ) dla potrzeb Policji, co ma znaczenie dla bezpieczeństwa miasta, ponieważ dzięki temu Policja oszczędza około 5 500 godzin, które mogą być wykorzystane dla interwencji na terenie Wrocławia;
- do WrOPON zgłosiło się 3 121 kierowców na dokonanie bezpłatnych badań stanu trzeźwości;
- Przedstawiciel WrOPON prezentował działalność tej placówki:
 - na spotkaniu informacyjnym „Mapa zagrożeń” zorganizowanym przez Komendę Miejską Policji – w dniu 5 lutego 2016 r. we Wrocławiu ul. Ślężna 115-129,

- w audycji w Radiu Wrocław w dniu 11 maja 2016 r. – prezentacja Stowarzyszenia, w tym WrOPON,
- na spotkaniu w dniu 19 maja 2016 r. w Sądzie Rejonowym dla Wrocławia – Śródmieścia: II Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej, na temat wykonywanych kar ograniczenia wolności i wykonywanych prac społecznie użytecznych (realizowane w ramach projektu PER SALDO we WrOPON),
- na szkoleniu w Karpaczu w dniach 23-25 maja 2016 r. zorganizowanym przez Okręgowy Inspektorat Służby Więziennej we Wrocławiu nt. Szkody powodowane przez alkohol a próby i rodzaje ich niwelowania,
- na III Seminarium Penitencjarnym „Za murami więzienia.. pedagogiczne, psychologiczne i prawne aspekty współczesnej penitencjarystyki i jej wymiar praktyczny” w Lubaniu Śl. w dniu 3 października 2016 r. – Skutki problemów alkoholowych – kiedy i przez kogo je niwelować,
- w trakcie wizyty przedstawicieli Pogotowia Socjalnego dla Osób Nietrzeźwych z Gdańska w dniu 10 października 2016 r.,
- na Forum (przeciw) wykluczeniu 2016 we WrOPON w dniu 26 października 2016 r. – współorganizowane z Kołem Wrocławskim Towarzystwa Pomocy im. św. Brata Alberta – problematyka dyspozycji i przewozu osób nietrzeźwych przez poszczególne służby publiczne, z udziałem Policji, Straży Miejskiej, Pogotowia Ratunkowego oraz przedstawicieli szpitali przy ul. Kraszewskiego i ul. Kamińskiego,
- na szkoleniu kuratorów sądowych organizowanym przez Sąd Okręgowy we Wrocławiu w dniu 10 listopada 2016 r. - problematyka osób uzależnionych od alkoholu,
- na Forum (przeciw) wykluczeniu 2016 przy ul. Cybulskiego 35a w dniu 29 listopada 2016 r. – problematyka niesienia pomocy w okresie zimowym osobom Bezdomnym.

Dotacji udzielono na lata 2015-2017 w łącznej wysokości **5 550 000 zł**, w tym w roku 2016 w kwocie **1 850 000 zł** w ramach dwóch klasyfikacji budżetowych.

MODERNIZACJA I DOPOSAŻENIE PRZYSTANI WODNEJ MARINA KOZANÓW WRAZ Z POMIĘSZCZENIAMI PRZY UL. POŁBINA 1 WE WROCŁAWIU

Okres realizacji: **12 września – 31 grudnia 2016 r.** (umowa jednoroczna)

Ilość zawartych umów: **1**

Ilość odbiorców: **2 000**

Kwota dotacji: **20 000 zł**

Celem realizacji zadania publicznego była poprawa warunków do pracy z dziećmi i młodzieżą w ramach czasu wolnego, na przystani wodnej „Marina Kozanów”. Była to naprawa i modernizacja przestrzeni wykorzystywanej do zajęć.

WSPARCIE TECHNICZNE POLEGAJACE NA PRZEBUDOWIE INSTALACJI SANITARNEJ W BUDYNKU PRZY UL. LEGNICKIEJ 65

Okres realizacji: **05 listopada – 31 grudnia 2016 r.** (umowa jednoroczna)

Ilość zawartych umów: **1**

Ilość odbiorców: **20 000**

Kwota dotacji: **15 000 zł**

Celem realizacji zadania publicznego była przebudowa pionu wodno-kanalizacyjnego w budynku przy ul. Legnickiej 65, w części, w której funkcjonuje Wrocławskie Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych SEKTOR 3.

ORGANIZACJA WYPOCZYNKU DZIECI I MŁODZIEŻY - WYJAZDOWE LATO 2016

Okres realizacji: **25 kwietnia – 21 września 2016 r.**, w tym zadanie właściwe: 24 czerwca – 31 sierpnia 2016 r.

Liczba zawartych umów: **15**

Liczba odbiorców: **1 042**

Kwota dotacji wypłacona w 2016 r. zgodnie z zawartymi umowami: **390 000 zł**. Dwie organizacje pozarządowe dokonały zwrotu niewykorzystanej dotacji na konto Gminy Wrocław w łącznej wysokości **773 81 zł**

Celem realizacji zadania publicznego było zapewnienie wypoczynku letniego w formie wyjazdowej dla dzieci i młodzieży mieszkających we Wrocławiu i/lub uczęszczających do wrocławskich szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, w szczególności dla dzieci i młodzieży ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym, z uwzględnieniem zajęć programowych z zakresu profilaktyki antyalkoholowej, przeciwdziałania uzależnieniom oraz poprawy zdrowia i kondycji fizycznej. Uczestnikami zadania były dzieci i młodzież w wieku od 6 do 19 lat (w przypadku dzieci i młodzieży niepełnosprawnej do 26 lat). Wypoczynek zorganizowany był na terenie całego kraju.

W ramach wypoczynku dzieci i młodzież uczestniczyła w:

- zajęciach programowych z zakresu profilaktyki antyalkoholowej i przeciwdziałania uzależnieniom prowadzonych w formie warsztatów, pogadank i prelekcji, konkursów,
- zajęciach edukacyjnych o szerokiej tematyce,
- wycieczkach turystyczno - krajoznawczych: autokarowych, rowerowych, pieszych, statkiem oraz wyjściach kulturalno – oświatowych,
- grach, zabawach, konkursach i zajęciach integracyjnych,
- zajęciach sportowo – rekreacyjnych,
- zajęciach tematycznych, w tym m.in.: plastycznych, muzycznych, teatralnych, tanecznych, ekologicznych, kulinarnych.

Dodatkowo wypoczynek wzbogaciły liczne wycieczki i atrakcje, które podniosły świadomość dzieci i młodzieży na temat regionów Polski, jako obszarów atrakcyjnych pod względem kulturowym, krajobrazowym i turystycznym.

EDUKACJA EKOLOGICZNA DZIECI I MŁODZIEŻY-ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW

Okres realizacji: **15 lutego – 31 lutego 2016 r.** (umowa jednoroczna)

Liczba zawartych umów: **1**

Kwota dotacji wypłacona w 2016 r. zgodnie z zawartą umową: **46 200 zł**

Działania podejmowane w ramach dofinansowanego projektu pn. „EDUKACJA EKOLOGICZNA DZIECI I MŁODZIEŻY-ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW – R jak redukcja - zajęcia edukacyjne w EkoCentrum Wrocław” służyły rozwijaniu świadomości ekologicznej mieszkańców Wrocławia, upowszechnianiu rzetelnej i pogłębionej wiedzy na temat wpływu człowieka na stan środowiska, kształtowaniu postaw proekologicznych oraz poprawie stanu porządkowego i jakości życia w mieście. Zajęcia pn. „ZASADA 3R” promowały pozytywne nawyki konsumenckie i zachęcają do ograniczania ilości produkowanych odpadów oraz kształtowały postawy odpowiedzialności za środowisko, zasoby naturalne i miejski ekosystem. Zajęcia pn. „ODPOWIEDZIALNA KONSUMPCJA” zapoznały uczestników z przyczynami oraz społecznymi i środowiskowymi skutkami nadmiernej konsumpcji w kontekście indywidualnym, lokalnym oraz globalnym. Zajęcia pn. „R JAK REDUKUJ” pozwoliły uczestnikom korzystając z wiedzy z poprzednich zajęć stworzyć kodeks odpowiedzialnego konsumenta oraz wypracować zasady ograniczania odpadów w swoich gospodarstwach.

WSZYSTKO GRA – SZKOLNE ORKIESTRY DĘTE II ETAP

Okres realizacji: **14 marca – 31 grudnia 2016 r.** (umowa jednoroczna)

Liczba zawartych umów: **1**

Kwota dotacji wypłacona w 2016 r. zgodnie z zawartą umową: **63 675 zł**

Zadanie polegało na kontynuacji realizacji muzycznego programu edukacji kulturalnej polegającej na prowadzeniu szkolnych amatorskich orkiestr dętych w dwóch wrocławskich gimnazjach. W zajęciach brała udział młodzież w wieku od 13 do 15 roku uczęszczająca do Gimnazjum nr 1 oraz Gimnazjum nr 14 we Wrocławiu. Uczestnicy projektu mieli możliwość nauki gry zarówno w ramach całej orkiestry jak i w ramach pracy w sekcjach: instrumentów dętych drewnianych, dętych blaszanych oraz perkusyjnych.

Z MATEMATYKĄ ZA PAN BRAT

Okres realizacji: **15 lutego – 30 grudnia 2016 r.**

Liczba zawartych umów: **1**

Kwota dotacji wypłacona w 2016 r. zgodnie z zawartą umową: **30 000 zł**

Na realizację zadania składał się cykl otwartych, masowych imprez popularnonaukowych w zakresie edukacji matematycznej dla szkół podstawowych, gimnazjalnych, i ponadgimnazjalnych takich jak: Dolnośląskie Mecze Matematyczne, Zimowa Szkoła Matematyki, Konkurs Matematycznego Origami „Żuraw”, Mistrzostwa Polski w Geometrii Elementarnej, Mistrzostwa Wrocławia w Szybkim Liczeniu, Letni Obóz Naukowy, Wrocławski Marsz na Orientację, Konkurs Lingwistyki Matematycznej „Wieża Babel”, Konkurs Matematyczny KOMA. Wszelkie działania w ramach niniejszego projektu miały na celu popularyzację matematyki i jej zastosowań wśród dzieci i młodzieży oraz rozwijały zainteresowania dzieci i młodzieży edukacją matematyczną.

DODATKOWE ZAJĘCIA WYRÓWNAWCZE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY

Okres realizacji: **15 lutego – 31 grudnia 2016 r.**

Kwota dotacji: **25 000 zł**

Umowa zawarta z Fundacją Hobbit

Projekt „środowiskowe pogotowie uczniowskie” jest skierowany do dzieci i młodzieży w celu wsparcia i nadrobienia braków szkolnych w nauce, rozwijaniu zainteresowań w różnych dziedzinach, rozwijaniu uzdolnień dzieci i młodzieży.

Zajęcia wyrównawcze realizowane są w 3 pomieszczeniach, wsparcie udzielane przez wolontariuszy i pedagogów.

W zajęciach bierze udział 40-50 uczniów z wrocławskich szkół, zapewnione są materiały merytoryczne do prowadzenia zajęć.

PROWADZENIE DODATKOWYCH ZAJĘĆ POZALEKCYJNYCH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY

Okres realizacji: **15 lutego – 31 grudnia 2016 r.** (umowy jednoroczne)

Liczba zawartych umów: **6**

Liczba odbiorców: **492**

W ramach realizacji zadania prowadzone były projekty rozwijające aktywność, zainteresowania, uzdolnienia m.in. w dziedzinach:

- naukowej (przedmiotowe z elementami terapii pedagogicznej – z zakresu matematyki, języków: polskiego, angielskiego, niemieckiego, historii, chemii, biologii, przyrody; zabawy matematyczne – gry planszowe; zajęcia ekologiczne),

- artystycznej, w tym warsztaty artystyczne (fotograficzne, plastyczne, teatralne, literackie), zajęcia muzyczne – muzykoterapia oraz zajęcia grupowej emisji głosu.

AKTYWIZACJA MŁODZIEŻY DO DZIAŁAŃ ZWIĄZANYCH Z MŁODZIEŻOWYM BUDŻETEM OBYWATELSKIM

Okres realizacji: **18 stycznia – 31 grudnia 2016 r.** (umowa jednoroczna)

Liczba zawartych umów: **1**

Liczba odbiorców: **35 824**

Młodzieżowy Budżet Obywatelski to nowoczesna formuła wspierania aktywności społecznej i obywatelskiej młodzieży oraz wzmacniania kluczowych kompetencji - współpracy w zespole, działania projektowego, przedsiębiorczości - poprzez wykorzystanie metodyki edukacji pozaformalnej - uczenia się przez działanie i partycypację. Adresatem zadania była młodzież w wieku do 21 roku życia. W ramach zadania zorganizowano konkurs na realizację samodzielnych projektów i inicjatyw społecznych na rzecz lokalnych społeczności Wrocławia przez nieformalne grupy młodzieżowe. Młodzieżowe grupy uzyskały wsparcie merytoryczne, logistyczne i finansowe w realizacji swoich pomysłów. 39 autorskich projektów dofinansowano w kwocie do 1 000 zł, w tym 5 projektów edukacyjnych (projekt dotyczący kampanii promocyjnej na rzecz nauki języków obcych skupił 33 000 odbiorców), 5 - kulturalnych, 17 - sportowych, 12 - społecznych.

KOMPLEKSOWY PROGRAM EDUKACYJNY NA TEMAT OCHRONY ŚRODOWISKA NATURALNEGO RZEK I AKWENÓW WROCŁAWIA

Okres realizacji: **01 czerwca 2015 r. – 31 grudnia 2016 r.** (umowa dwuletnia)

Liczba zawartych umów: **1**

Liczba odbiorców: **470 oraz osoby korzystające z platformy edukacyjnej eODRA.pl**

Zadania polegało na realizacji kompleksowego programu edukacyjnego na temat ekologii i ochrony środowiska naturalnego rzek i akwenów Wrocławia, dedykowanego m.in. dzieciom i młodzieży, uwzględniającego potrzeby osób niepełnosprawnych. W skład programu weszły następujące działania:

- stworzenie internetowej platformy edukacyjnej (modułu ekologia) poświęconej rzece Odrze,
- przeprowadzenie akcji sprzątania rzek Wrocławia (m.in. Odry, Oławy, Ślęzy) połączonej ze szkoleniem na temat zanieczyszczenia rzek i konsekwencji z tym związanych,
- szkolenie nauczycieli wrocławskich szkół i placówek oświatowych w celu uzupełnienia wiedzy z zakresu ekologii i ochrony środowiska rzek i akwenów oraz przygotowania nauczycieli do obsługi i wykorzystania powstałej platformy edukacyjnej,
- stworzenie modelu edukacyjnego Wrocławskiego Węzła Wodnego oraz planszy informacyjnej na temat wpływu rzeki na zrównoważony rozwój w szczególności Wrocławia.

KONKURS KULINARNY

Okres realizacji: **14 października – 15 grudnia 2016 r.** (umowa jednoroczna)

Liczba zawartych umów: **1**

Liczba odbiorców: **44**

Zadanie polegało na organizacji i przeprowadzeniu II WROCŁAWSKIEGO KULINARNEGO RAJDU MŁODYCH MISTRZÓW adresowanego do młodzieży uczącej się i/lub mieszkającej we Wrocławiu. W finale konkursu uczestniczyło 8 drużyn dwuosobowych. Konkurs został przeprowadzony w odpowiednio przygotowanej sali wraz z wyposażeniem w stanowiska

z kuchniami i zapleczem niezbędnym do wykonywania zadań w HASTON CITY HOTEL. Podczas konkursu organizatorzy zapewнили udział mistrzów kulinarnych w pracach JURY, atrakcyjne nagrody dla uczestników oraz pokazy kulinarne prezentowane przez polskich szefów kuchni.

WSPARCIE TECHNICZNE REALIZACJI ZADANIA POLEGAJĄCEGO NA URUCHOMIENIU I PROWADZENIU PRZEDSZKOLA INTEGRACYJNEGO

Okres realizacji: **01 lutego 2008 r. – 31 sierpnia 2018 r.** (umowa wieloletnia)

Liczba zawartych umów: **1**

Liczba odbiorców: **do 167 dzieci, w tym 40 dzieci niepełnosprawnych**

Fundacja PROMYK SŁONCA, w ramach umowy wieloletniej, w latach 2008-2009 realizowała I etap zadania polegającego na przygotowaniu miejsca do uruchomienia i prowadzenia przedszkola integracyjnego, natomiast w latach 2009-2018 realizuje II etap zadania - prowadzenie przedszkola integracyjnego.

PROWADZENIE ZESPOŁU WOKALNEGO KRZYKAŚKI

Okres realizacji: **30 marca – 30 grudnia 2016 r.** (umowa jednoroczna)

Liczba zawartych umów: **1**

Liczba odbiorców: **18**

Zadanie polegało na edukacji muzycznej wśród uczniów szkół podstawowych i gimnazjów w zespole wokalnym KrzyKaški w formie zajęć pozalekcyjnych, w tym m.in. organizacji i prowadzeniu zajęć wokalo-ruchowych w trzech grupach wiekowych oraz prezentacji dorobku zespołu w formie występów na festiwalach, konkursach i koncertach dla różnych grup społecznych od seniorów po imprezy dla dzieci.

Celem projektu było powołanie zespołu międzysektorowego na rzecz Romów Rumuńskich - mieszkańców Wrocławia. Zespół miał za zadanie zgromadzenie wiedzy (teoretycznej i praktycznej) niezbędnej do przygotowania i rozpoczęcia realizacji programu pilotażowego rozsiadlenia pierwszych rodzin Romów rumuńskich z terenu koczowiska przy ulicy Kamieńskiego we Wrocławiu i dalszą współpracę na rzecz ewaluacji tego programu.

AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNA PROMUJĄCA INTEGRACJĘ MIĘDZYPOKOLENIOWĄ

Okres realizacji: **01 października – 31 grudnia 2016 r.**

Liczba zawartych umów: **1**

Kwota dotacji wypłacona w 2016 r. zgodnie z zawartą umową: **60 000 zł**

Działania podejmowane w ramach dofinansowanego projektu pn. „AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNA PROMUJĄCA INTEGRACJĘ MIĘDZYPOKOLENIOWĄ – Wesołe jest życie maluszka i staruszka” obejmowały przeprowadzenie: warsztatów (muzycznych, plastycznych, patriotycznych, tanecznych, origami, dequpage, Bożonarodzeniowych), wieczorków tanecznych, festynu „Święto Pokoleń”, spotkań przy Wigilijnym stole, zorganizowanie wyjść kulturalno-rekreacyjnych, nagranie i wydanie płyt z piosenkami.

Celem zadania m.in. była integracja wewnątrz i międzypokoleniowa, poprawa jakości i poziomu życia osób starszych, zagospodarowanie potencjału osób starszych poprzez aktywność społeczną tych osób, a także zagospodarowanie czasu wolnego młodych ludzi.

CENTRUM ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH - PAULIŃSKA

Okres realizacji: **01 stycznia – 31 grudnia 2016 r.**

Kwota dotacji: **30 000 zł**

Umowa zawarta z Fundacją Przemian Społecznych - Zmiana

Celem realizacji zadania jest zapewnienie dostępu do lokalu organizacjom pozarządowym, zapewnienie odpowiedniego wyposażenia niezbędnego do przeprowadzenia spotkań i realizacji działań statutowych.

Budynek Gminy Wrocław zapewnia zaplecze dla działalności 9 organizacji:

- Towarzystwo Kultury Czynnej,
- Polski Związek Emerytów i Rencistów,
- Stowarzyszenie Pomocy Chorych Onkologicznie „Różowe Okulary”,
- Związek Kombatantów Rzeczypospolitej Polskiej,
- Stowarzyszenie Aktywnych Społecznie „Trampolina”,
- Fundacja Perennitas,
- Stowarzyszenie na rzecz integracji społeczeństwa wielokulturowego NOMADA,
- Fundacja Twórczego Rozwoju: Strefa inspiracji”,
- Stowarzyszenie Sportowe Śródmieście.

Adresaci zadania: dzieci i młodzież, seniorzy, wolontariusze, kombatanci, osoby zagrożone wykluczeniem społecznym.

Fundacja Zmiana: nadzór, nad prawidłowym funkcjonowaniem budynku, kontakt z adresatami zadania, nadzór nad konserwacją budynku, naprawa usterek, obsługa finansowo-księgową budynku, wykonanie niezbędnych prac technicznych i przeglądów instalacji.

PROFILAKTYCZNY WROCŁAW

Okres realizacji: **18 kwietnia – 04 września 2016 r.** (umowa jednoroczna)

Ilość zawartych umów: **1**

Ilość odbiorców: **1 235**

Kwota dotacji: **100 000 zł**

Celem realizacji ww. zadania publicznego była prewencja w zakresie problemów alkoholowych wśród dzieci i młodzieży poprzez poszukiwanie obszarów do własnego rozwoju i poznawanie świata.

Zlot Skautów Europy Środkowej (Central European Jamboree – CEJ) to impreza organizowana co dwa lata, skierowana do skautów z całego świata w szczególności do skautów z krajów Grupy Wyszehradzkiej - Polski, Czech, Słowacji oraz Węgier oraz do mieszkańców Wrocławia. Uczestnicy Zlotu to młodzież w wieku 14-17 lat z organizacji skautowych zrzeszonych w WOSM – Światowej Organizacji Ruchu Skautowego.

Celem zadania było również stworzenie uczestnikom Zlotu Skautów Europy Środkowej warunków do nauki w działaniu poprzez udział w innowacyjnych i atrakcyjnych formach, opartych na wychowawczej metodzie skautowej.

Zadanie PROFILAKTYCZNY WROCŁAW polegało na zorganizowaniu i przeprowadzeniu - podczas Zlotu Skautów Europy Środkowej – następujących działań:

- **warsztaty artystyczne** w różnych dziedzinach (muzyka, plastyka, literatura, architektura, teatr, film, performance i inne) jako jeden z elementów programu dziennego,
- **gra miejska po Wrocławiu**, której celem było umożliwienie uczestnikom Zlotu poznanie Wrocławia, nawiązania kontaktu z mieszkańcami, wprowadzenie elementu współzawodnictwa opartego o rozwiązywanie zagadki oraz sprawne poruszanie się po mieście,
- **plaza**, to główne miejsce zlotu, plac spotkań, centrum zabawy i rozrywki. Program Plazy obejmował elementy stałe (otwarte stoiska i namioty, m.in. poczta harcerska, radiostacja, kawiarenki, strefa relaksu, miejsca, w którym promowali się partnerzy, poszczególne organizacje i przedsięwzięcia skautowe) oraz elementy zmienne, które

nawiązywały do dziedzin kuratorskich ESK2016 (m.in. muzyka, teatr, sztuki plastyczne, film, literatura, architektura, performance).

W ramach tych działań dzieci i młodzież poszukiwały możliwości rozwoju, poznawania różnorodnych dziedzin, które mogą być ich zainteresowaniami. Aktywność uczestników, budowa więzi grupowych, zagospodarowanie czasu wolnego to elementy działań zapobiegawczych w ramach profilaktyki społecznej, w tym przeciw uzależnieniom.

PROMOCJA I ROZWÓJ WOLONTARIATU WE WROCŁAWIU - „WOLONTARIUSZ.ORG” – POZARZĄDOWY PROGRAM ROZWOJU WOLONTARIATU WE WROCŁAWIU

Okres realizacji: **18 stycznia – 31 grudnia 2016 r.** (umowa jednoroczna)

Liczba zawartych umów: **1**

Kwota dotacji wypłacona w 2016 r. zgodnie z zawartą umową: **150 000 zł**

Celem realizacji zadania publicznego było kompleksowe i długofalowe wzmocnienie wolontariatu we Wrocławiu oraz budowa jego trwałych struktur w oparciu o rozwiązanie o charakterze systemowym. Cel ten realizowano poprzez:

- aktywizację i integrację środowiska organizacji pozarządowych i instytucji publicznych działających w obszarze wolontariatu,
- opracowanie i realizację indywidualnych programów rozwoju wolontariatu we wrocławskich organizacjach pozarządowych,
- przeprowadzenie działań edukacyjno-promocyjnych wśród Wrocławian,
- zapewnienie wsparcia doradczego,
- przeprowadzenie rekrutacji wolontariuszy do działań akcyjnych i długoterminowych przygotowywanych przez podmioty korzystające, promowanie ich podczas wybranych wydarzeń organizowanych we Wrocławiu,
- wsparcie kompetencyjne wolontariuszy, kandydatów i podmiotów korzystających, w tym przygotowanie atrakcyjnych ofert wolontariatu,
- zwiększenie dostępności ofert wolontariatu i informacji o wolontariacie,
- wykorzystanie i rozwinięcie narzędzi usprawniających pozyskiwanie i organizowanie wolontariuszy,
- opracowanie i wdrożenie systemu certyfikacji i gratyfikacji wolontariuszy,
- przygotowanie i organizację grupy koordynatorów wolontariatu.

WOLONTARIAT JAKO FORMA AKTYWNOŚCI SPOŁECZNEJ SENIORÓW WŚRÓD BEZDOMNYCH

Okres realizacji: **01 października – 31 grudnia 2016 r.** (umowa jednoroczna)

Ilość zawartych umów: **1**

Ilość odbiorców: **ok. 213**

Kwota dotacji: **29 950 zł** (zwrot środków w wysokości 1 637,95 zł wraz z odsetkami w wysokości 0,34 zł)

Celem realizacji ww. zadania publicznego było zwiększenie aktywności osób starszych i ich zaangażowania w aktywizację społeczną w ramach wolontariatu wśród osób bezdomnych.

Zadanie polegało na:

- organizacji i przeprowadzeniu zajęć aktywizujących osoby starsze i osoby bezdomne poprzez m.in.:
 - wspólne zajęcia kulturalne, muzyczne, ruchowe i plastyczne,
 - wspólne spotkania integrujące seniorów i osoby bezdomne - z udziałem atrakcyjnych dla nich, osobami „mistrzami - ekspertami” - dotyczące wymiany doświadczeń życiowych,

- propagowanie idei uczestnictwa w kulturze oraz ułatwianie dostępu do informacji kulturalnej dzięki dostarczaniu seniorom i osobom bezdomnym ofert kulturalnych, informatorów oraz kalendarzy wydarzeń i organizowanie grupowych wyjść na ciekawe wydarzenia;
- na podstawie analiz wspólnego działania aktywnych seniorów – absolwentów UTW, osób bezdomnych oraz innych grup działających wolontaryjnie na rzecz osób starszych korzystających ze wspólnych przestrzeni, stworzono pisemną koncepcję pt. „Pod wspólnym dachem” dotyczącą wspólnie wypracowanego modelu sposobu funkcjonowania kompleksu pomieszczeń przy ul. Kołłątaja 26a wraz z wykorzystaniem warunków personalnych uczestników.

WARSZTATY WOLONTARIUSZY CZASU WOLNEGO

Okres realizacji: **05 listopada – 31 grudnia 2016 r.**

Wyłaconą kwota dotacji: **10 000 zł**

Zadanie polegało na zorganizowaniu warsztatów z zakresu animacji gier i zabaw, komunikacji, obsługi sprzętu multimedialnego, nagłośnienia i organizacji małych imprez oraz twórczego myślenia dla młodzieży z Wrocławia w wieku gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym. Celem działania było uwrażliwienie młodych ludzi na potrzeby społeczne oraz kształtowanie postaw obywatelskich, gdzie młodzi ludzie angażują się świadomie i odpowiedzialnie w rozwiązywanie ważnych dla środowiska lokalnego problemów. Działania w ramach zadania ukierunkowane były na budowanie postaw wolontariackich.

WSPARCIE TECHNICZNE POLEGAJACE NA ZABEZPIECZENIU I REMONCIE ELEWACJI BUDYNKU PRZY UL. SOŁTYSOWICKIEJ 59A – ETAP II

Okres realizacji: **05 listopada – 23 grudnia 2016 r.** (umowa jednoroczna)

Ilość zawartych umów: **1**

Ilość odbiorców: **1 budynek**

Kwota dotacji: **12 500 zł**

Celem realizacji ww. zadania publicznego było zabezpieczenie i częściowy remont elewacji budynku przy ul. Sołtysowickiej 59a, m.in. uzupełnienie i wykonanie tynku renowacyjnego, naprawa uszkodzonych elementów elewacji, zarysowań, malowanie.

Zadanie polegało na:

- zabezpieczeniu i remoncie elewacji budynku przy ul. Sołtysowickiej 59a m.in. uzupełnienie i wykonanie tynku renowacyjnego, naprawa uszkodzonych elementów elewacji, zarysowań, malowanie,
- wszelkie prace zostały wykonane zgodnie z obowiązującymi przepisami, w szczególności po uzyskaniu wszelkich zezwoleń i zaświadczeń o ile są niezbędne. Wszelkie urządzenia musiały posiadać niezbędne atesty bądź inne dokumenty dopuszczając je do użytkowania, określone przepisami prawa o ile są niezbędne.

WSPARCIE TECHNICZNE POLEGAJĄCE NA POLEPSZANIU WARUNKÓW KORZYSTANIA Z ŁAŻNI PRZY UL. KATEDRALNEJ ORAZ JADŁODAJNI PRZY UL. SŁOWIAŃSKIEJ WE WROCŁAWIU

Okres realizacji: **01 grudnia – 31 grudnia 2016 r.**

Kwota dotacji: **80 000 zł**

Umowa zawarta z Caritas Archidiecezji Wrocławskiej

Wymieniono instalację grzewczą: piec, grzejniki, wymienione oprawy oświetleniowe, zrobiono pomiary elektryczne.

Wymieniono drzwi do kabin, umywalki, muszle sedesowe, syfony, natryski.

Podczas jednego dnia z kąpeli korzysta od 60 do 120 osób. Łaźnia jest czynna 3 razy w tygodniu.

Jadłodajnia jest czynna 5 razy w tygodniu, korzysta z niej ok. 550 osób w ciągu dnia.

KLUBOWE CENTRA AKTYWNOŚCI DZIECI I MŁODZIEŻY

Okres realizacji: **04 stycznia 2016 r. – 31 grudnia 2017 r.** (umowa wieloletnia)

Ilość zawartych umów: **19**

Ilość odbiorców: **1 421** (roczna suma dzieci zapisanych do Klubowych Centrów)

Kwota dotacji: **1 580 000 zł na lata 2016-2017 w kwocie 790 000 zł w roku 2016 oraz 790 000 zł w 2017 r.**

Celem realizacji zadania publicznego w roku 2016 było wspieranie aktywności dzieci i młodzieży mieszkającej lub uczącej się we Wrocławiu w czasie wolnym od nauki szkolnej wraz z realizacją programu profilaktyki uzależnień poprzez:

- organizację kreatywnych zajęć manualnych, kulturalnych, rekreacyjnych i turystycznych,
- uczestniczenie w atrakcyjnych zajęciach poza nauką szkolną.

Działania Klubowych Centrów w roku 2016 obejmowało: organizację zajęć manualnych/kulturalnych/rekreacyjnych/turystycznych, realizację programów profilaktyki uniwersalnej w zakresie uzależnień wśród uczestników zadania, rozwój talentów i kreatywności, rozwój umiejętności interpersonalnych, kształtowanie właściwych postaw i zachowań zdrowotnych i społecznych.

Klubowe Centra współpracują z organizacjami pozarządowymi zajmującymi się podobnymi działaniami na rzecz dzieci i młodzieży.

Cele i działania Klubowych Centrów na rok 2017 pozostają bez zmian.

"WĘDRÓWKI SZLAKIEM WARTOŚCI"

Okres realizacji: **17 marca – 13 czerwca 2016 r.**

Wyłaconą kwota dotacji: **6 000 zł**

Celem zadania było zorganizowanie, w ramach piątej edycji „Wędrówek Szlakiem Wartości”, cyklu konkursów w 26 kategoriach przy współpracy z dyrektorami i nauczycielami czterech wrocławskich szkół. Przeprowadzenie eliminacji szkolnych oraz gali laureatów, podczas której wręczono nagrody, a młodzież mogła zaprezentować swoje sukcesy. Konkursy pozwalają na dostrzeżenie własnych talentów i zdolności innych rówieśników, propagowanie odpowiedniego spędzania wolnego czasu, które służyłoby rozwojowi talentów i osobowości młodych ludzi.

ZESPÓŁ SEKTOROWY NA RZECZ ROMÓW RUMUŃSKICH – MIESZKAŃCÓW WROCŁAWIA

Okres realizacji: **01 sierpnia – 30 września 2016 r.**

Wyłaconą kwota dotacji: **10 000 zł**

Celem projektu było powołanie zespołu międzysektorowego na rzecz Romów Rumuńskich - mieszkańców Wrocławia. Zespół miał za zadanie zgromadzenie wiedzy (teoretycznej i praktycznej) niezbędnej do przygotowania i rozpoczęcia realizacji programu pilotażowego rozsiadlenia pierwszych rodzin Romów rumuńskich z terenu koczowiska przy ulicy Kamieńskiego we Wrocławiu i dalszą współpracę na rzecz ewaluacji tego programu.

PILOTAŻOWY PROGRAM NA RZECZ ROMÓW RUMUŃSKICH – MIESZKAŃCÓW WROCŁAWIA

Okres realizacji: **03 listopada – 31 grudnia 2016 r.** (umowa jednoroczna)

Ilość zawartych umów: **1**

Ilość odbiorców: **100**
Kwota dotacji: **130 000 zł**

Celem realizacji zadania publicznego było opracowanie modelu działania, stworzenie zespołu mechanizmów i procedur oraz przetestowanie modelu działania na rzecz rozsiadlenia koczowiska poprzez:

- aktywizację zawodową,
- objęcie edukacją powszechną dzieci romskich,
- edukację zawodową dorosłych,
- przygotowanie rodzin Romów rumuńskich do zamieszkania wśród społeczeństwa oraz uzyskania przez nich samodzielności i niezależności.

PRZYGOTOWANIE ORAZ DYSTRYBUCJA PACZEK DLA POTRZEBUJĄCYCH MIESZKAŃCÓW WROCŁAWIA

Okres realizacji: **25 listopada – 31 grudnia 2016 r.** (umowa jednoroczna)
Ilość zawartych umów: **1**
Ilość odbiorców: **1 000**
Kwota dotacji: **100 000 zł**

Celem realizacji zadania publicznego było przygotowanie i dystrybucja 1 000 paczek żywnościowych dla najuboższych i potrzebujących mieszkańców Wrocławia.

STOP SMOG – SKIEROWANY DO PRZEDSZKOLI PROGRAM EDUKACYJNY EKOCENTRUM WROCŁAW

Okres realizacji: **10 października – 09 grudnia 2016 r.**
Wyłaconą kwota dotacji: **10 000 zł**

Celem zadania było zwiększenie świadomości w społeczeństwie o zagrożeniach zdrowotnych związanych ze złą jakością powietrza – w celu poprawy tej sytuacji i ochrony – w szczególności najmłodszych dzieci oraz promocja ekologicznych rozwiązań wpływających na poprawę jakości powietrza i docelowo zdrowia mieszkańców – w tym dzieci. Zadanie polegało na opracowaniu 12 scenariuszy edukacyjnych dotyczących problemu smogu dla wrocławskich przedszkoli.

AKTYWNY 11 LISTOPADA!

Okres realizacji: **26 października – 26 listopada 2016 r.**
Wyłaconą kwota dotacji: **10 000 zł**

Zadanie polegało na zorganizowaniu w dniu 11 listopada 2016 r. (Narodowe Święto Niepodległości) Turnieju wiedzy patriotycznej oraz Harcbiegu. Celem obu przedsięwzięć było uświadomienie młodzieży nowoczesnego wymiaru patriotyzmu - jako dbania o społeczność lokalną, swoją okolicę, a także o własne zdrowie i wydolność fizyczną. Ich realizacja w dniu narodowego święta pozwoliła na wzmocnienie postaw obywatelskich i patriotycznych młodzieży.

WROCŁAW MIASTEM DIALOGU

Okres realizacji: **24 października – 31 grudnia 2016 r.**
Wyłaconą kwota dotacji: **10 000 zł**

Celem projektu był rozwój i wzmocnienie struktur dialogu i współpracy wrocławskich organizacji pozarządowych z Gminą Wrocław, poprzez zorganizowanie cyklu spotkań warsztatowych dla NGO i urzędników. Działania projektowe kierowane były do wszystkich wrocławskich organizacji pozarządowych i aktywnych obywateli, w tym liderów

wrocławskich organizacji pozarządowych, przedstawiciele Grup Dialogu Społecznego, członków Wrocławskiej Rady Działalności Pożytku Publicznego oraz przedstawiciele Urzędu Miejskiego Wrocławia.

WODA - ZAJĘCIE EDUKACYJNE W EKOCENTRUM WROCŁAW

Okres realizacji: **04 listopada – 20 grudnia 2016 r.**

Wyłaconą kwota dotacji: **3 800 zł**

Celem zadania było zwiększenie wiedzy uczniów i nauczycieli dotyczącej wody, sposobów jej oszczędzania oraz kryzysu wodnego i sposobów adaptacji do nowej rzeczywistości klimatycznej, zwiększenie poziomu akceptacji dla wody pitnej pozyskiwanej z wodociągów jako wysokojakościowej i ekologicznej alternatywy dla wody butelkowanej oraz kształtowanie pozytywnych postaw i nawyków proekologicznych i akceptacji dla idei ochrony przyrody. W ramach zadania zorganizowane zostały zajęcia, podczas których uczestników zapoznano z rolą wody we współczesnym świecie w kontekście lokalnym i globalnym.

ODWAŻNIE TWÓRZMY POKÓJ

Okres realizacji: **01 grudnia – 31 grudnia 2016 r.**

Wyłaconą kwota dotacji: **10 000 zł**

Celem projektu było promowanie idei braterstwa i pokoju, upowszechnianie i umacnianie w społeczeństwie wartości jaką jest przyjaźń oraz stworzenie warunków do nawiązywania i utrwalania silnych więzi międzyludzkich ponad podziałami rasowymi, narodowościowymi i wyznaniowymi. W ramach zadania zorganizowano harcerską wigilię z historią, grę miejską „W poszukiwaniu tradycji”, wieczór z gawędą i śpiewaniem oraz warsztaty artystyczne.

ŚWIĄTECZNE SPOTKANIE – „WIGILIA Z HOBBITEM”

Okres realizacji: **08 grudnia – 31 grudnia 2016 r.**

Wyłaconą kwota dotacji: **10 000 zł**

Celem realizacji zadania publicznego było stworzenie rodzinnej atmosfery świątecznej, gdzie oprócz życzliwości, akceptacji i zrozumienia biedy pojawi się bardzo czytelny, trafiający do wyobraźni wzór wigilijnego wieczoru do naśladowania w dorosłym życiu. Była to okazja do oddziaływań wzorcotwórczych, zwłaszcza tam, gdzie organizacja rodziny, a zwłaszcza rodzice, zawodzą. Zadanie polegało na przygotowaniu wieczoru wigilijnego oraz drobnych upominków i paczek dla uczestników spotkania.

PRZYGOTOWANIE MULTIMEDIALNYCH KATALOGÓW W CELACH EDUKACYJNYCH, DOKUMENTALNYCH I PROMOCYJNYCH - DIGITALIZACJA 2016

Okres realizacji: **08 grudnia – 31 grudnia 2016 r.**

Wyłaconą kwota dotacji: **10 000 zł**

Celem zadania było propagowanie wiedzy historycznej i społecznej z życia Kościoła na terenie Wrocławia, stworzenie możliwości kontaktu z dokumentacją historyczną na platformach społecznościowych oraz przedstawienie znanych postaci wrocławskiego życia społecznego z lat 1959-2010, które ukształtowały mieszkańców Wrocławia. Zadanie polegało na digitalizacji zdjęć, filmów fotoreportażowych i nagrań dźwiękowych z wersji analogowej do cyfrowej z lat 1959-2010 oraz wydanie na DVD wybranych materiałów z 46. Międzynarodowego Kongresu Eucharystycznego, który odbył się we Wrocławiu w 1997 r.

SPOTKANIE OPŁATKOWE DLA SENIORÓW Z OSIEDLI PILCZYCE, KOZANÓW I POPOWICE PŁN.

Okres realizacji: **12 grudnia – 31 grudnia 2016 r.**

Wyłączona kwota dotacji: **10 000 zł**

Celem realizacji zadania publicznego była organizacja i przeprowadzenie spotkania osób samotnych i starszych z osiedli Pilczyce, Kozanów i Popowice, sprawienie by w radosnym okresie Świąt Bożego Narodzenia nie czuły się samotne, zapomniane czy wykluczone. Podczas spotkania zaprezentowano program artystyczny, składano sobie życzenia, dzielono się opłatkiem i wspólnie kolędowano. Uczestnicy wigilii otrzymali także świąteczne paczki.

UDOSTĘPNIANIE GMINNYCH NIERUCHOMOŚCI ORGANIZACJOM POZARZĄDOWYM

W roku 2016 organizacje pozarządowe użytkowały łącznie **364** nieruchomości gminnych na podstawie całorocznych i wieloletnich tytułów prawnych (lokale użytkowe, nieruchomości zabudowane i nieruchomości niezabudowane). Powyższe liczba uwzględnia dane z:

- Zarządu Zasobu Komunalnego (261),
- Wrocławskich Mieszkań Sp. z o.o. (39),
- Wydział Nieruchomości Komunalnych (40),
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej (14),
- Centrum Organizacji Pozarządowych Paulińska 4 (10).

Nieruchomości użytkowane były na podstawie następujących tytułów prawnych:

- najem (245),
- użyczenie (68),
- użytkowanie (23),
- dzierżawa (16),
- użytkowanie wieczyste (9),
- bezumownie (3).

Ponadto organizacje korzystały z infrastruktury lokalowej szkół i obiektów sportowych z przeznaczeniem na m.in. różnorodne zajęcia sportowe i pozalekcyjne dla dzieci i młodzieży. W roku 2016 obowiązywały łącznie **629** krótkoterminowe umowy na pomieszczenia szkolne, sale gimnastyczne i obiekty sportowe. Powyższa liczba uwzględnia dane z:

- Wydziału Przedszkoli i Szkół Podstawowych (332),
- Wydziału Gimnazjów i Szkół Ponadgimnazjalnych (226),
- Młodzieżowego Centrum Sportu Wrocław (71).

W roku 2016 realizowana była kolejna edycja **Programu „Bezpłatnego udostępniania sal gimnastycznych przez szkoły prowadzone przez miasto Wrocław, w godzinach pozalekcyjnych”**. W ramach programu:

- zawarto umowy z 83 organizacjami pozarządowymi,
- przyznano łącznie 1 480 godzin na bezpłatne użytkowanie sal,
- rozpatrzono negatywnie 8 wniosków organizacji pozarządowych,
- 103 szkoły udostępniło sale.

W salach gimnastycznych prowadzone były zajęcia z całej gamy dyscyplin sportowych, m.in. z piłki nożnej, siatkowej, koszykówki, tańca sportowego, gimnastyki artystycznej.

Ważną rolę w zakresie zapewniania infrastruktury lokalowej dla organizacji pozarządowych pełniło **Centrum Organizacji Pozarządowych Paulińska 4**, prowadzone w gminnym budynku przez Fundację Przemian Społecznych „Zmiana”. Centrum przy ul. Paulińskiej 4 prowadzi działalność od września 2011 r. i zapewnia

pomieszczenia dla 11 organizacji pozarządowych, realizujących projekty w różnych obszarach społecznych. Projekty te wpisują się w działania Miasta na rzecz rewitalizacji rejonu Nadodrza. Do głównych projektów realizowanych przez organizacje pozarządowe w Centrum w roku 2016 należały m.in. Klub Środowiskowy PajdArt (projekt skierowany do dzieci i młodzieży zagrożonych wykluczeniem społecznym), grupa wsparcia „Razem pokonamy raka”, czasopismo internetowe „Skarby Kultury” oraz klub seniora. Podpisano umowę dzierżawy nieruchomości przy ul. Tramwajowej 1-3 ze Stowarzyszeniem Centrum ds. Katastrof i Klęsk Żywiolowych „Tratwa” w celu utworzenia Centrum Kultury Akademickiej i Inicjatyw Lokalnych.

SKOLENIA

We Wrocławskim Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych Sektor 3 odbyły się bloki szkoleń dla organizacji pozarządowych, w których ogółem zostało przeszkolonych 281 osób.

Szkolenia były skierowane zarówno do nowo powstałych organizacji pozarządowych i miały na celu zapoznanie ich z zagadnieniami prawnymi i organizacyjnymi dotyczącymi funkcjonowania NGO (np. zakładanie fundacji krok po kroku, tworzenie stowarzyszenia krok po kroku, pozyskiwanie środków na działalność statutową organizacji, podstawy tworzenia projektów, itp.), jak i do organizacji już działających, których celem było podniesienie potencjału i profesjonalizacji ich pracy (np. jak efektywnie współpracować z biznesem?, podstawy tworzenia i zarządzanie projektami w metodologii PCM, itp.). Część szkoleń miała również charakter ogólnorozwojowy, jak np. teamwork - praca zespołowa, przywództwo, autoprezentacja, radzenie sobie ze stresem, itp.

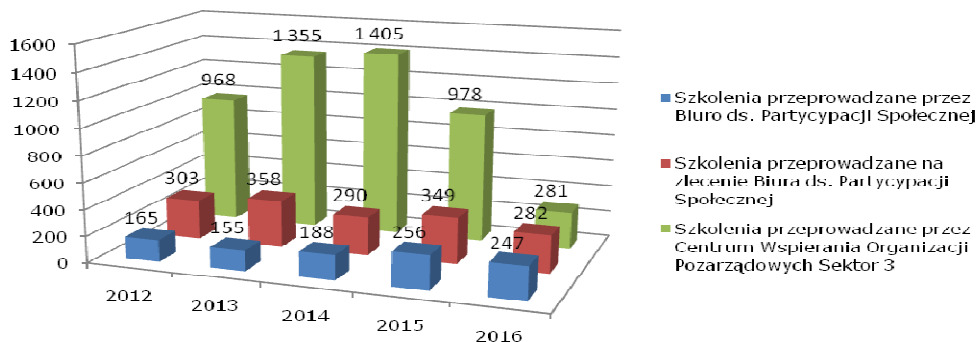
Przeprowadzono cykl szkoleń dla organizacji pozarządowych oraz dla pracowników Urzędu i miejskich jednostek organizacyjnych, udzielających dotacji celowych dla organizacji pozarządowych. Tematem szkoleń były otwarte konkursy ofert na realizację zadań publicznych w 2017 r. oraz przygotowanie do realizacji kolejnego etapu zadania publicznego tj. prowadzenia punktów nieodpłatnej pomocy prawnej. W szkoleniach udział wzięło 247 osób.

Przeprowadzono cykl szkoleń o zróżnicowanej tematyce, w których udział wzięły 282 osoby. Szkolenia były skierowane do przedstawicieli organizacji pozarządowych i miały na celu podnoszenie profesjonalizacji pracy np. szkolenie z zakresu BHP, podstawy księgowości i sprawozdawczość NGO, kursy instruktażowe dla kierowników placówek wypoczynku dla dzieci i młodzieży, itp.

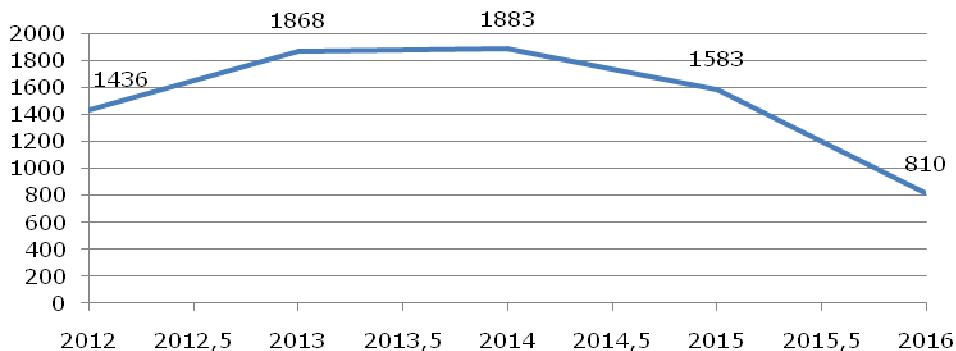
Przeszkolono łącznie 810 osób.

Liczba uczestników szkoleń organizowanych dla organizacji pozarządowych oraz pracowników Urzędu Miejskiego i miejskich jednostek organizacyjnych zajmujących się współpracą z organizacjami pozarządowymi	2012	2013	2014	2015	2016
Szkolenia przeprowadzane przez Biuro ds. Partycypacji Społecznej	165	155	188	256	247
Szkolenia przeprowadzane na zlecenie Biura ds. Partycypacji Społecznej	303	358	290	349	282
Szkolenia przeprowadzane przez Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych Sektor 3	968	1 355	1 405	978	281
Ogółem	1 436	1 868	1 883	1 583	810

Liczba uczestników szkoleń organizowanych dla organizacji pozarządowych oraz pracowników UM i jednostek organizacyjnych Gminy zajmujących się współpracą z organizacjami pozarządowymi w latach 2012 - 2016

Łączna liczba uczestników szkoleń organizowanych dla organizacji pozarządowych oraz pracowników UM i jednostek organizacyjnych Gminy zajmujących się współpracą z organizacjami pozarządowymi w latach 2012 - 2016

Jak prezentują dane analityczne, liczba szkoleń w prezentowanym okresie wykazuje trend spadkowy. Rokrocznie część szkoleń ma na celu podnoszenie potencjału i profesjonalizacji pracy organizacji pozarządowych wraz z doskonaleniem umiejętności ogólnorozwojowych i interpersonalnych uczestników, część natomiast jest związana z bieżącymi potrzebami np. w zakresie zmian przepisów, doskonalenia narzędzi informatycznych, itp. Żadna z tych dziedzin nie jest zaniedbywana, a wahania występujące w kolejnych latach są wynikiem różnicy tych potrzeb oraz mniejszych nakładów finansowych na szkolenia.

OPINIOWANIE DZIAŁALNOŚCI ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH

W 2016 r. zrealizowano:

- wydano **395** opinie w sprawach lokalowych organizacji pozarządowych dla: Departamentu Edukacji (278), Zarządu Zasobu Komunalnego (73), Wrocławskich Mieszkań Sp. z o.o. (23), Wrocławskiej Rewitalizacji Sp. z o.o. (7), Wydziału Nieruchomości Komunalnych (5), Wrocławskiego Centrum Rozwoju Społecznego (5), Biura Prezydenta (2), Młodzieżowego Centrum Sportu (2). Opinie dotyczyły przede wszystkim udostępnienia pomieszczeń szkolnych, pozyskania w najem gminnych

- lokali użytkowych w trybie bezprzetargowym oraz przedłużenia wygasających umów najmu,
- przeprowadzono wspólnie z Zarządem Zasobu Komunalnego **21** wizytacji nieruchomości gminnych, użytkowanych przez organizacje pozarządowe,
 - przyjęto i przekazano gminnym zarządcom nieruchomości **54** sprawozdań z działalności prowadzonej w gminnych lokalach użytkowych.

ANALIZA FUNKCJONALNA WROCŁAWSKICH OSIEDLI

Okres realizacji: **01 września 2015 r. – 21 września 2016 r.** (umowa wieloletnia)

Ilość zawartych umów: **1**

Ilość odbiorców: **bez ograniczeń**

Celem realizacji zadania publicznego w latach 2015-2016 było prowadzenie działań związanych z przygotowaniem opracowania analizy funkcjonalnej wrocławskich osiedli, które polegały między innymi na powołaniu społecznego zespołu badawczego, przestrzennego zespołu badawczego oraz zespołu międzynarodowych ekspertów. Zespoły te zbadały i opisały społeczeństwo obywatelskie 48 wrocławskich osiedli, dokonały analizy działania samorządności lokalnej, na najniższym, osiedlowym poziomie, pod kątem aktywności i form organizowania się mieszkańców tych osiedli, ich umiejętności i świadomości odnośnie wpływania na to, co dzieje się w ich najbliższej okolicy oraz narzędzi komunikacji, miejsc spotkań, form kontaktów między mieszkańcami 48 osiedli. Przeanalizowane zostały istniejące i tworzone dokumenty, opracowania, analizy mające wpływ na lokalne społeczności i możliwe ich wykorzystanie przy budowaniu strategii aktywizacyjnej dla mieszkańców. Dokonano identyfikacji modeli przestrzennych ram funkcjonowania współczesnych, aktywnych, świadomych społeczeństw obywatelskich, trendów i zjawisk w kraju i poza jego granicami. Zebrano i poddano krytycznej analizie praktyki oraz sformułowano zalecenia, mające na celu budowę nowego, bardziej efektywnego, sprawiedliwego społecznie i adekwatnego do wzorca potrzeb cywilizacyjnych modelu funkcjonowania aktywnego społeczeństwa lokalnego, obywatelskiego oraz stworzono strategię aktywizacyjną dla mieszkańców, uwzględniającą aspekt terytorialny, kompetencyjny, narzędziowy i finansowy.

Wyniki przeprowadzanych badań zostały zebrane w jedną całość i powstała analiza funkcjonalna wrocławskich osiedli w formie elektronicznej oraz w formie publikacji, która w 2016 r. została wydrukowana w nakładzie 200 egzemplarzy.

Dotacji udzielono na lata 2015-2016 w łącznej wysokości **300 000 zł**, w tym w roku 2016 w kwocie **60 000 zł**.

AKTYWIZACJA MIESZKAŃCÓW WROCŁAWIA W ZAKRESIE BUDŻETU PARTYCYPACYJNEGO. PRZYGOTOWANIE PROCESU I PRZEPROWADZENIE DWÓCH ROZGRYWEK „GRY O WROCŁAWSKI BUDŻET OBYWATELSKI”

W ramach niniejszego paragrafu przedmiotowego zadania budżetowego realizowane było zadanie publiczne w trybie bezkonkursowym z art. 19a ustawy.

Na podstawie ww. trybu wynikającego z ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie dotacji udzielono 1 organizacji pozarządowej w wysokości 9 990 zł, którego celem było przygotowanie procesów i realizacja rozgrywek dwóch gier, które zostały zaprojektowane w oparciu o Wrocławski Budżet Obywatelski oraz metodologie gry o budżet.

§ 2360+005 - plan 10 000 zł, wykonanie 9 990 zł, co stanowi 99,90% planowanego wykonania budżetu.

SPRAWOZDANIE Z TRAMWAJI ZABYTKOWYCH 2016

Okres realizacji: **01 października – 31 grudnia 2016 r.**

Liczba zawartych umów: **2**

Kwota dotacji: **14 655 zł (13 748 43 zł wykorzystano, 9 06 57 zł zwrócono)**

Kolekcja 40 zabytkowych pojazdów komunikacji miejskiej została wpisana do rejestru zabytków w 1998 r. Wówczas powstała także jedna zbiorcza karta ewidencyjna dla całego zespołu. Ponieważ każdy obiekt w zespole powinien mieć własną kartę ewidencyjną, rozpoczęliśmy przygotowywanie kart dla 28 pojazdów zgromadzonych w dawnej zajezdni przy ul. Legnickiej. Sporządzanie kart podzielono na dwa etapy:

- I etap – wykonanie kart dla 18 najcenniejszych pojazdów (eksponatów),
- II etap – wykonanie kart dla 10 pojazdów, które są własnością Gminy Wrocław (pozostałe pojazdy należą do podmiotów zewnętrznych).

Karty zostały opracowane na podstawie wytycznych Narodowego Instytutu Dziedzictwa (NID). Zadanie polegało na sporządzeniu 28 kart ewidencyjnych ruchomych zabytków techniki zawierających m.in. historię poszczególnych obiektów, opis i charakterystykę techniczną, opis remontów, zmian konstrukcyjnych, modernizacji, opis stanu zachowania i potrzeb konserwatorskich oraz dokumentację fotograficzną w trzech egzemplarzach wydrukowanych zgodnie z instrukcją NID, a także dostarczenie kart w wersji elektronicznej.

CHARAKTERYSTYKA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH DZIAŁAJĄCYCH NA TERENIE MIASTA WROCŁAWIA

Prowadzono bazę danych o organizacjach pozarządowych – Generator NGO.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2016 r. zaewidencjonowanych w nim było:

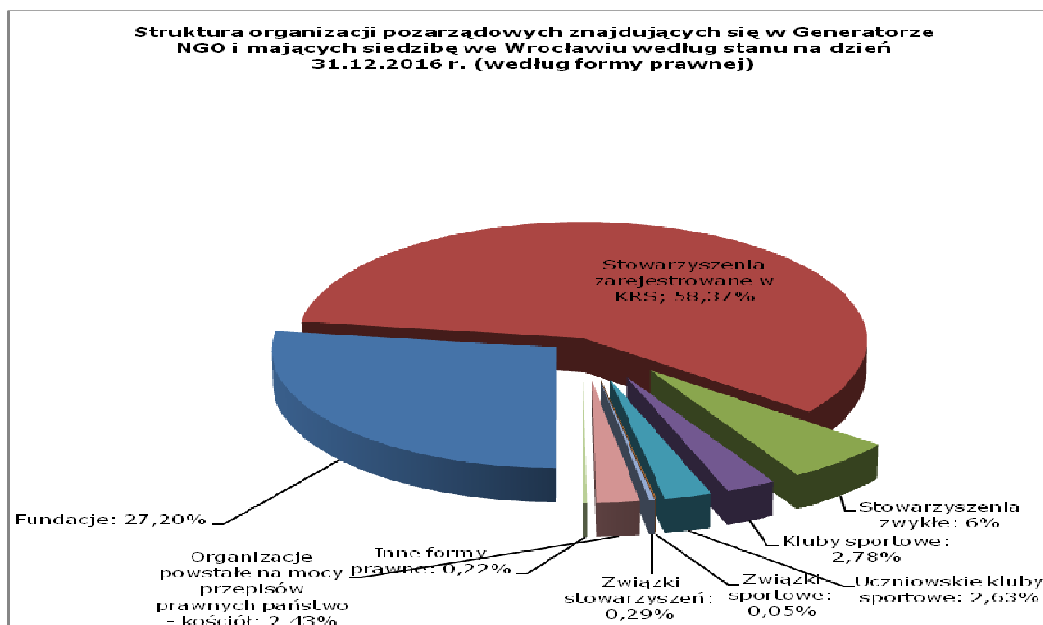
- **1 264** fundacji,
- **2 563** stowarzyszeń zarejestrowanych w Krajowym Rejestrze Sądowym,
- **245** stowarzyszeń zwykłych,
- **115** klubów sportowych, których statuty nie przewidują prowadzenia działalności gospodarczej,
- **107** uczniowskich klubów sportowych,
- **3** związki sportowe,
- **12** związków stowarzyszeń,
- **108** organizacji powstałych na mocy przepisów prawnych państwo - kościół,
- **3** związki wyznaniowe,
- **11** organizacji o innych formach prawnych.

Łącznie składa się to na **4 431** organizacji, z których **362** posiada siedzibę poza Wrocławiem, a w bazie znajdują się z uwagi na to, iż współpracują z Miastem poprzez realizację zadań publicznych na rzecz Miasta i mieszkańców.

Z kolei, organizacje pozarządowe posiadające **siedzibę we Wrocławiu**, znajdujące się w wykazie Generatora NGO to:

- **1 107** fundacji,
- **2 375** stowarzyszeń zarejestrowanych w Krajowym Rejestrze Sądowym,
- **245** stowarzyszeń zwykłych,
- **113** klubów sportowych, których statuty nie przewidują prowadzenia działalności gospodarczej,
- **107** uczniowskich klubów sportowych,
- **2** związki sportowe,
- **12** związków stowarzyszeń,
- **98** organizacji powstałych na mocy przepisów prawnych państwo – kościół,
- **10** organizacji o innych formach prawnych.

Łącznie składa się to na **4 069** organizacje.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2016 r. Prezydent Wrocławia sprawował nadzór (na podstawie: ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach i ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie) nad **3 037** stowarzyszeniami z siedzibą we Wrocławiu.

Dodatkowo organ nadzorujący prowadził w ramach swoich uprawnień następujące działania:

Do Sądu wydanych zostało **19** opinii ogółem, w tym:

- **4** opinie w sprawie rejestracji stowarzyszeń,
- **15** opinii w sprawie wpisu zmian do statutów już zarejestrowanych stowarzyszeń.

Wydano **8** decyzji w sprawie wpisu klubów sportowych nieprowadzących działalności gospodarczej do ewidencji klubów sportowych prowadzonych przez Prezydenta Wrocławia.

Wydano **1** decyzję w sprawie wykreślenia klubów sportowych nieprowadzących działalności gospodarczej z ewidencji klubów sportowych prowadzonych przez Prezydenta Wrocławia.

Wydano **3** decyzje o wpisie uczniowskiego klubu sportowego do ewidencji uczniowskich klubów sportowych prowadzonej przez Prezydenta Wrocławia.

Nie wydano decyzji w sprawie wykreślenia uczniowskich klubów sportowych z ewidencji uczniowskich klubów sportowych prowadzonych przez Prezydenta Wrocławia.

Nie wydano decyzji umarzającej postępowanie administracyjne w sprawie cofnięcia wniosku o wpis klubów sportowych do ewidencji klubów sportowych prowadzonej przez Prezydenta Wrocławia.

Organ nadzorujący nie wystąpił do Sądu z żadnym wnioskiem o ustanowienie kuratora dla klubu sportowego nieposiadającego zarządu zdolnego do działań prawnych.

Wystąpiono do Sądu z **1** wnioskiem o rozwiązanie stowarzyszenia.

Sąd zawiadomił organ nadzorujący o:

- wpisie **46** stowarzyszeń do Krajowego Rejestru Sądowego - Rejestru Stowarzyszeń, Innych Organizacji Społecznych i Zawodowych, Fundacji oraz Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej,
- wpisie zmian danych w Krajowym Rejestrze Sądowym - Rejestrze Stowarzyszeń, Innych Organizacji Społecznych i Zawodowych, Fundacji oraz Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej - **61** stowarzyszenia,
- wpłynęły **3** informacje o utworzeniu stowarzyszenia zwykłego, w tym **1** pozostawiono bez rozpoznania ze względu na niezuzupełnienie braków formalnych wniosku a pozostałe zostały przyjęte do wiadomości i nie wystąpiono do sądu o zakazanie działalności. Wpłynęły również 22 wnioski o wpis do ewidencji stowarzyszeń

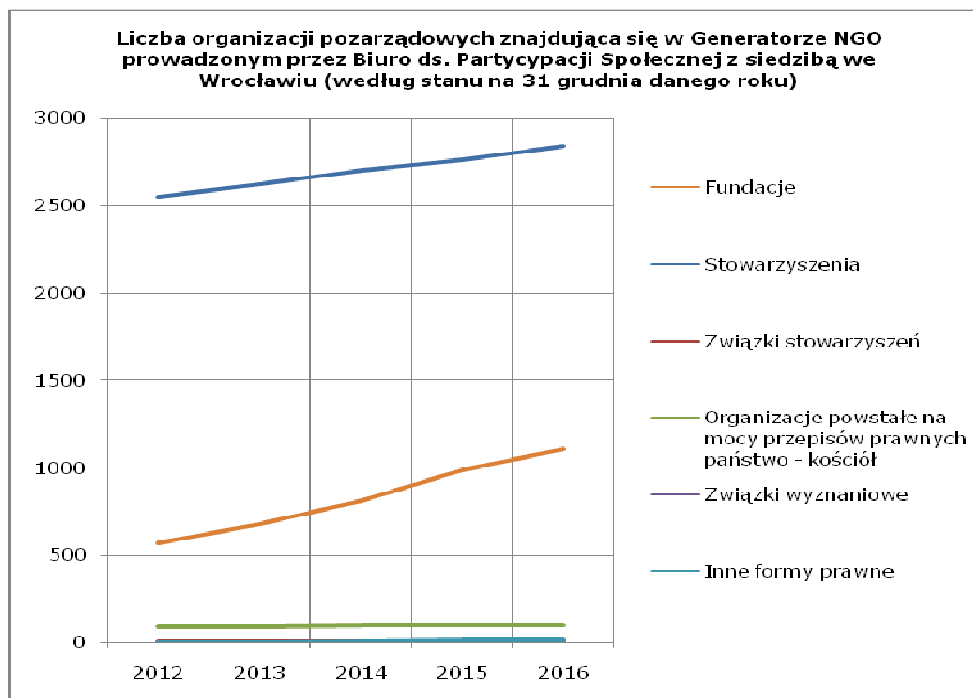
zwykłych, tutejszy organ dokonał w związku z tym wpisu 22 stowarzyszeń do ww. ewidencji.

Sąd zawiadomił organ nadzorujący o:

- wpisie **133** fundacji do Krajowego Rejestru Sądowego - Rejestru Stowarzyszeń, Innych Organizacji Społecznych i Zawodowych, Fundacji oraz Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej,
- wpisie zmian danych w Krajowym Rejestrze Sądowym - Rejestrze Stowarzyszeń, Innych Organizacji Społecznych i Zawodowych, Fundacji oraz Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej - **71** fundacji,
- braku wykreśleń fundacji z Krajowego Rejestru Sądowego - Rejestru Stowarzyszeń, Innych Organizacji Społecznych i Zawodowych, Fundacji oraz Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej.

Zestawienie analityczne za lata 2012 - 2016

Liczba organizacji pozarządowych znajdujących się w Generatorze NGO z siedzibą we Wrocławiu	2012	2013	2014	2015	2016
Fundacje	570	677	813	986	1 107
Stowarzyszenia	2 551	2 621	2 704	2 761	2 842
Związki stowarzyszeń	7	5	5	7	12
Organizacje powstałe na mocy przepisów prawnych państwo - kościół	94	95	96	98	98
Związki wyznaniowe	1	0	0	0	0
Inne formy prawne	3	4	7	10	10
Ogółem	3 226	3 402	3 625	3 862	4 069

Prezentowane zestawienie analityczne pokazuje nieznaczną tendencję wzrostową liczby organizacji pozarządowych, przede wszystkim fundacji i stowarzyszeń.

Wzrost zainteresowania działalnością w obszarze III sektora jest zarówno wynikiem wzrostu świadomości obywatelskiej społeczeństwa demokratycznego, ale również jest związane z brakiem ofert pracy na rynku pracy. Stąd też sporą część środków

finansowych zaplanowanych na szkolenia przeznacza się na ofertę szkoleń, których celem jest podnoszenie kwalifikacji i profesjonalizacja pracy w organizacjach pozarządowych.

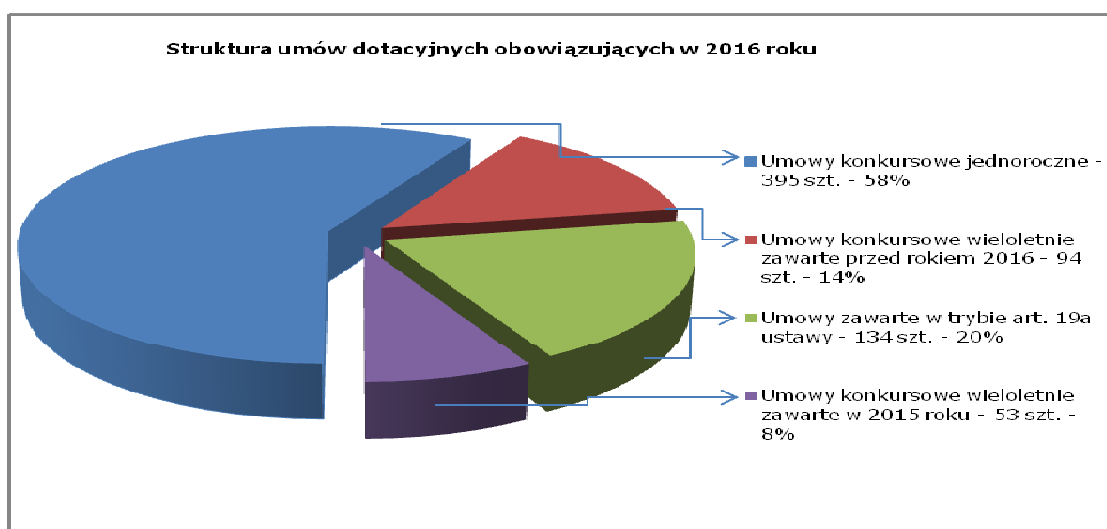
LICZBA I STRUKTURA DOTACJI CELOWYCH NA REALIZACJĘ ZADAŃ PUBLICZNYCH PRZEZ ORGANIZACJE POZARZĄDOWE W 2016 R.

W 2016 r. na podstawie **152** otwartych konkursów ofert przygotowano łącznie **448 umów dotacyjnych** na realizację zadań publicznych przez organizacje pozarządowe, w tym:

- **395** umów jednorocznych,
- **53** umów wieloletnich.

Ponadto, na podstawie otwartych konkursów ofert zawartych przed rokiem 2016, obowiązywały **94** umowy wieloletnie.

W trybie art. 19a ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie przygotowano łącznie **134** umowy. Łącznie w 2016 r. obowiązywało 542 umów dotacyjnych.

Lp.	Zestawienie ilości otwartych konkursów ofert, złożonych ofert oraz zawartych umów z organizacjami pozarządowymi	2012	2013	2014	2015	2016
1.	Liczba ogłoszonych otwartych konkursów ofert	132	146	153	172	152
2.	Liczba złożonych ofert w otwartych konkursach ofert	752	639	775	662	641
3.	Liczba umów konkursowych jednorocznych	421	386	387	426	395
4.	Liczba umów konkursowych wieloletnich zawartych w roku sprawozdawczym	28	35	119	35	53
5.	Liczba umów zawartych w ramach otwartych konkursów ofert (poz. 3 i 4)	449	421	506	461	448
6.	Liczba umów konkursowych wieloletnich zawartych przed rokiem sprawozdawczym	87	69	53	144	94
7.	Liczba umów zawartych w trybie art.19a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie	91	138	133	122	134
8.	Liczba wszystkich umów wieloletnich obowiązujących w danym roku (poz. 4, 6)	115	104	172	179	147
9.	Liczba wszystkich umów obowiązujących w danym roku sprawozdawczym (poz. 3,4,6,7)	627	628	692	727	542

NIEODPŁATNA POMOC PRAWNA (NPP)

Zgodnie z ustawą z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej (Dz. U. z 2015 r. poz. 1255, ze zm.), na terenie powiatu miasto Wrocław od 1 stycznia 2016 r. zostało utworzonych 25 punktów, w których udzielana jest nieodpłatna pomoc prawna, świadczona osobiście przez adwokata lub radcę prawnego, a w szczególnie uzasadnionych przypadkach przez aplikanta adwokackiego lub radcowskiego.

W 2016 r. 21 punktów nieodpłatnej pomocy prawnej było prowadzonych przez adwokatów i radców prawnych, a 4 przez organizacje pozarządowe. W punktach prowadzonych przez organizacje pozarządowe porad udzielali również doradcy podatkowi – w zakresie prawa podatkowego, z wyłączeniem spraw podatkowych związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej oraz absolwenci wyższych studiów prawniczych, posiadający co najmniej trzyletnie doświadczenie zawodowe.

W 2016 r. prowadzonych było 21 punktów nieodpłatnej pomocy prawnej, mieszczących się w lokalach będących w zasobie powiatu m. Wrocław:

- pl. Dominikański 6 (2 punkty),
- ul. Grabiszyńskiej 236 (1 punkt),
- ul. Rydygiera 43 (3 punkty),
- ul. Wiosennej 14 (1 punkt),
- ul. Gajowickiej 96a (1 punkt),
- ul. Zachodnia 1 (2 punkty),
- ul. Kromera 44 (2 punkty),
- ul. Ignuta 125 (9 punktów).

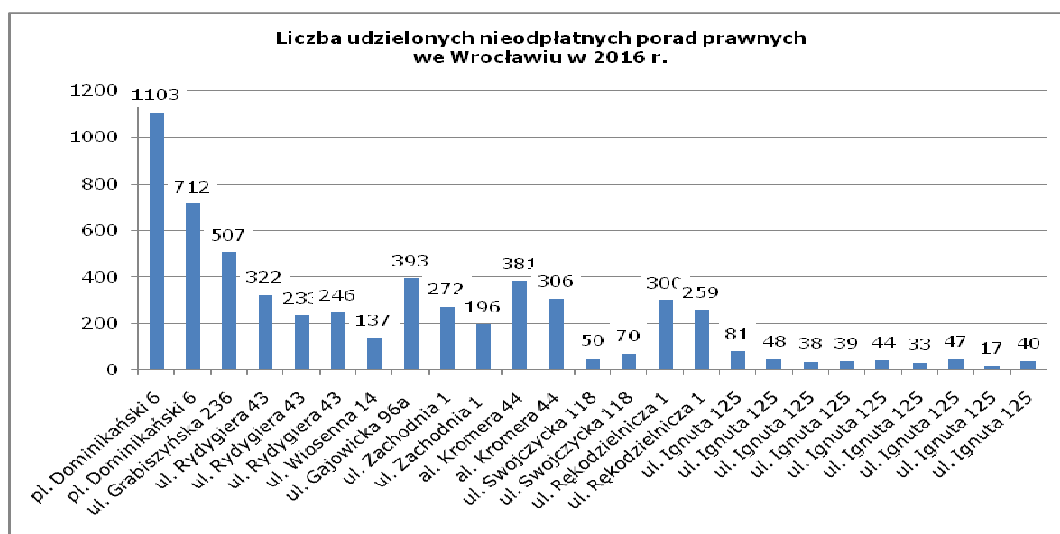
Punkty te były obsługiwane przez 98 adwokatów i radców prawnych.

W wyniku konkursu nr 1725 dotacji udzielono 2 organizacjom pozarządowym przy:

- ul. Rękodzielnicy 1 (2 punkty),
- ul. Swojczyckiej 118 (2 punkty).

Każdy punkt NPP jest wyposażony w komputer, urządzenie wielofunkcyjne, Internet, telefon komórkowy i sprzęt biurowy, oprogramowanie Legalis.

W ramach programu nieodpłatnej pomocy prawnej we Wrocławiu, w 2016 r. udzielono **5 874 porad prawnych**, w tym **5 195** w punktach obsługiwanych przez adwokatów i radców prawnych i **679 porad** w punktach prowadzonych przez organizacje pozarządowe.

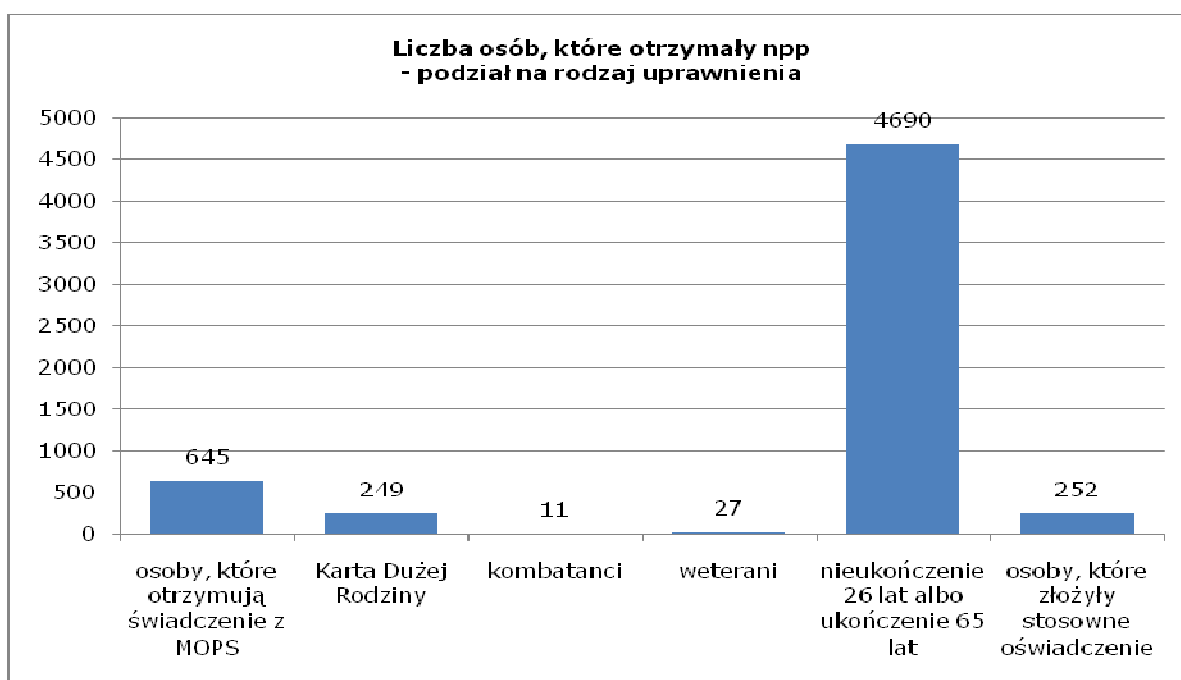

Średnio liczba udzielanych porad w całym Wrocławiu w 2016 r. kształtowała się na poziomie 450-500 porad miesięcznie, poza styczniem (375 porad) i grudniem (420 porad).

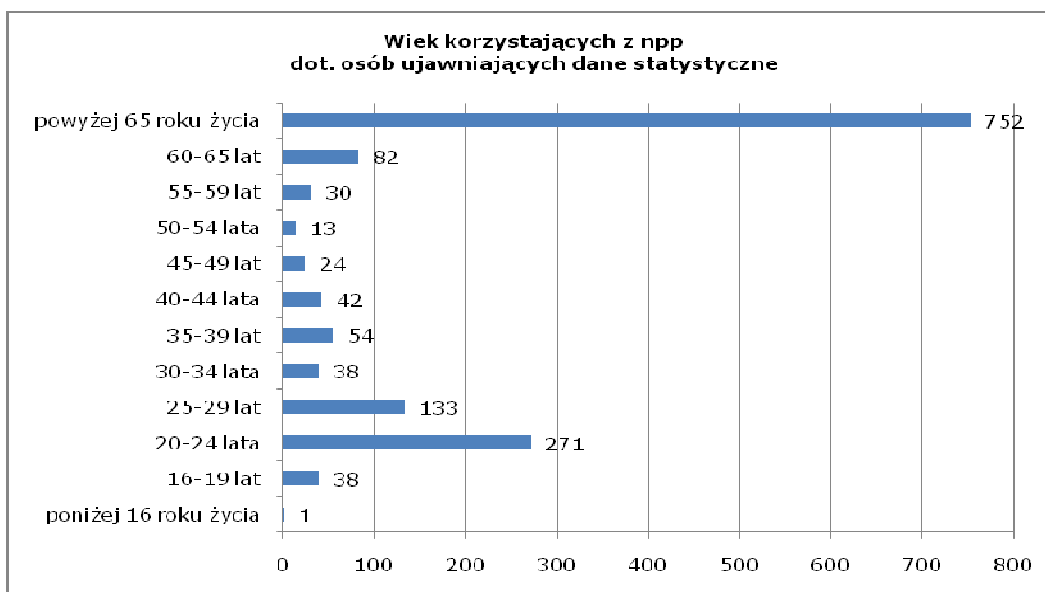
Z analiz ilościowych przeprowadzanych co kwartał wynika, że największym powodzeniem cieszyły się punkty zlokalizowane w centrum Miasta (pl. Dominikański 6, ul. Rydygiera 43) i w instytucjach publicznych (biblioteka publiczna przy ul. Grabiszyńskiej 236, budynek Urzędu Miejskiego przy al. Kromera 44), najmniej klientów było w punktach oddalonych od centrum (ul. Wiosenna 14, ul. Ignuta 125). Analiza godzin pracy punktów wskazuje również, że więcej osób korzysta z porad prawnych w godzinach porannych i przedpołudniowych.

Uprawnieni do otrzymania nieodpłatnej pomocy prawnej byli:

- osoby fizyczne, którym w okresie 12 miesięcy poprzedzających zwrócenie się o udzielenie nieodpłatnej pomocy prawnej zostało przyznane świadczenie z zakresu pomocy społecznej (645),
- osoby posiadające ważną Kartę Dużej Rodziny (249),
- młodzież do 26 roku życia lub osoby, które ukończyły 65 lat (4 690),
- kombatancki (11),
- weterani (27),
- osoby, które złożyły pisemne oświadczenie, że spełniły wymogi ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej lub w wyniku wystąpienia klęski żywiołowej, katastrofy naturalnej lub awarii technicznej znalazły się w sytuacji zagrożenia lub poniosły straty (252).

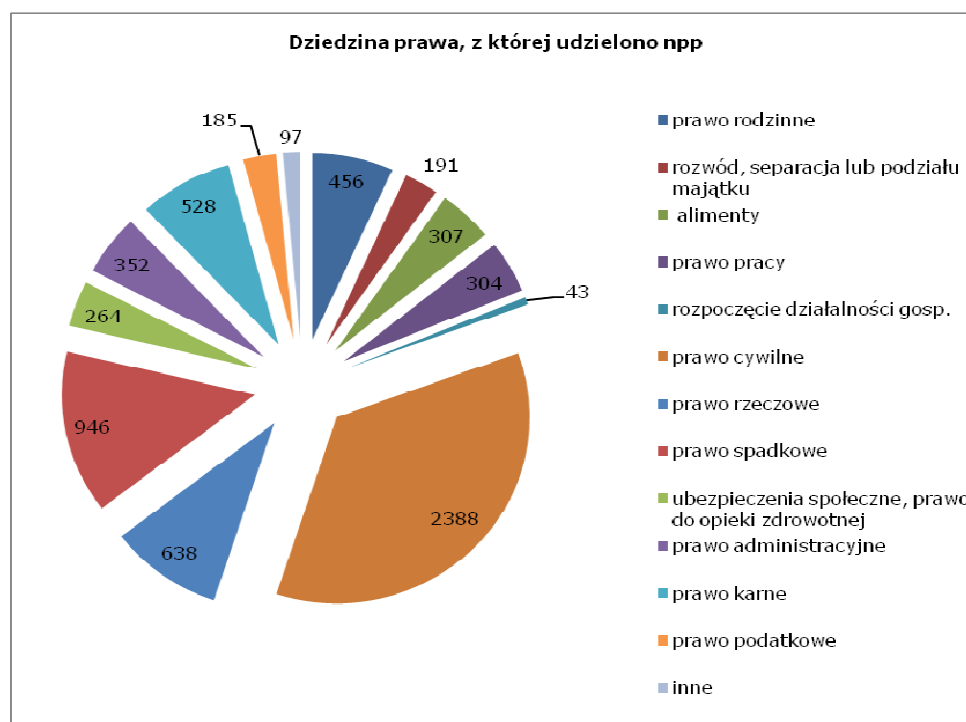

1 478 osób czyli 25% wszystkich beneficjentów programu nieodpłatnej pomocy prawnej), wyraziło zgodę na ujawnienie dotyczących ich danych zbiorczych. Kobiety były 59%, mężczyźni - 61%. Przeważającą grupę stanowiły osoby powyżej 65 roku życia i osoby w wieku 20-24 lata.

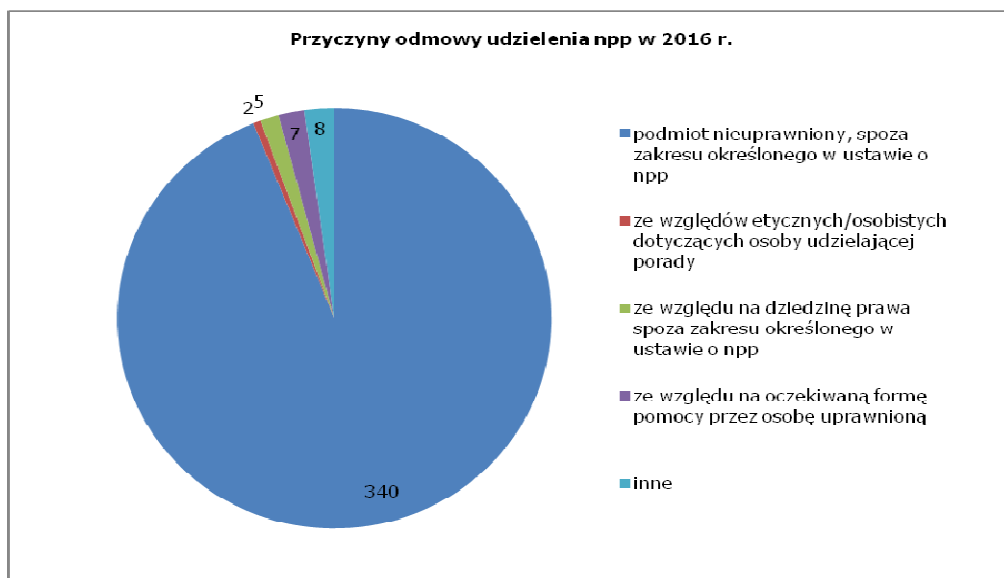

Z danych zbiorczych wynika, że z nieodpłatnej pomocy prawnej skorzystały również 78 osoby posiadające orzeczenia o niepełnosprawności i 157 osób posiadających orzeczenia o stopniu niepełnosprawności.

Najczęściej udzielano pomocy prawnej w zakresie prawa cywilnego, spadkowego i rodzinnego. Najmniej było porad prawnych dotyczących zakładania działalności gospodarczej.

Pomoc prawna nie obejmowała spraw z zakresu prawa celnego, dewizowego, handlowego i działalności gospodarczej, z wyjątkiem przygotowywania do jej rozpoczęcia. W całym 2016 r. 362 osobom odmówiono udzielenia nieodpłatnej pomocy prawnej. Przyczyny odmów były następujące:

Ponadto 303 osoby nie stawiły się (mimo wcześniejszej rezerwacji) w wyznaczonym miejscu i terminie w celu otrzymania nieodpłatnej pomocy prawnej.

Miasto zamówiło dedykowaną aplikację informatyczną, która:

- obsługuje rejestrację wizyt on-line lub przez telecentrum,
- obsługuje wypełnianie kart nieodpłatnej pomocy prawnej,
- ułatwia sprawozdawczość i kontrolę prawidłowości składanych protokołów.

Całość środków przeznaczonych na realizację nieodpłatnej pomocy prawnej w roku 2016 we Wrocławiu wynosiła 1 545 000 zł.

INNE ZADANIA

W oparciu o przeprowadzone konsultacje na podstawie uchwały Nr LIV/1559/10 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 9 września 2010 r. w sprawie określenia szczegółowego sposobu konsultowania z radą działalności pożytku publicznego lub organizacjami pozarządowymi i podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji (j.t. Dz. Urz. Woj. Doln. z 2014 r. poz. 3063) przyjęto Uchwałę Nr XXXI/635/16 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 20 października 2016 r. w sprawie Programu współpracy miasta Wrocławia z organizacjami pozarządowymi w roku 2017.

POMOC SPOŁECZNA

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej mającą na celu umożliwianie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej (MOPS) oraz inne jednostki pomocy społecznej realizują te zadania we Wrocławiu.

Ośrodek wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest zapobieganie powstawaniu trudnych sytuacji życiowych, przez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem i to zarówno poprzez pomoc finansową, pracę socjalną, jak i tworzenie odpowiednich programów pomocowych, wsparcia i osłonowych.

Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej, współpracując w tym zakresie, na zasadach partnerstwa, z organizacjami pozarządowymi, Kościołem Katolickim i innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi.

Gmina i powiat są obowiązane zgodnie z przepisami ustawy o pomocy społecznej do wykonywania zadań pomocy społecznej i nie mogą odmówić pomocy osobie potrzebującej, mimo istniejącego obowiązku osób fizycznych lub prawnych do zaspokajania jej niezbędnych potrzeb życiowych. Rodzaj, forma i rozmiar świadczenia powinny być odpowiednie do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy. Potrzeby osób i rodzin powinny zostać uwzględnione, jeżeli odpowiadają celom i mieszczą się w możliwościach pomocy społecznej.

Osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej są obowiązane do współdziałania w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej.

Biorąc pod uwagę, iż **11 377** osób w rodzinie korzystało z zasiłków wypłacanych zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, **4 260** osób otrzymało dodatek do wydatków mieszkaniowych, dla **12 525** rodzin wypłacono zasiłki rodzinne, **2 313** osób otrzymało wypłaty z funduszu alimentacyjnego, z dodatku wychowawczego korzystało średnio miesięcznie **40 050** dzieci co daje łączną liczbę osób korzystających z różnych form pomocy wypłaconych przez MOPS – **70 525** czyli **ok 11,12%** mieszkańców Wrocławia. Szacuje się, iż ok. **4,5% mieszkańców Wrocławia w skali roku obejmowanych jest pomocą z powodu ubóstwa powiązanego z innymi trudnościami życiowymi**, gdyż jedna osoba może korzystać z kilku form pomocy.

W 2016 r. na realizację zadań wydatkowano **392 870 342 zł**, w tym na realizację poszczególnych zadań przeznaczono:

- 271 637 966 zł na zadania zlecone Gminie,
- 89 410 466 zł na zadania własne Gminy,
- 26 408 375 zł na zadania własne Powiatu,
- 5 413 535 zł na zadania zlecone Powiatowi.

W ramach zadań nadzorowanych przez MOPS realizowane były trzy zadania publiczne w ramach resortowych programów Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej:

- Zadanie publiczne realizowane w ramach „Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2016” – dofinansowanie wynagrodzeń koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej na kwotę **87 912 zł** (dotacja), przy czym wartość całego zadania wynosiła 433 537,89 zł;
- Zadanie publiczne realizowane w ramach „Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2016” – dofinansowanie wynagrodzeń asystentów rodziny na kwotę **265 500 zł** (dotacja), przy czym wartość całego zadania wynosiła 716 420,47 zł;
- Zadania publiczne pn. „Utworzenie i działalność w 2016 r. Dziennego Domu Senior-Wigor we Wrocławiu” realizowane w ramach „Programu Wieloletniego Senior-Wigor na lata 2015-2020” – dofinansowanie zakupu wyposażenia i funkcjonowania Dziennego Domu Senior-Wigor na kwotę **50 200 zł** (dotacja), przy czym wartość całego zadania wynosiła 90 700 zł.

Ponadto rozpoczęła się realizacja 2-letniego projektu "Wrocław Miastem @ktywnych" współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej – wartość całego projektu w 2016 r. wyniosła **258 826,16 zł**, w tym **173 826,16 zł ze środków UE i 85 000 zł w ramach wkładu własnego Gminy Wrocław**.

Dodatkowo na podstawie zarządzenia nr 3870/16 Prezydenta Wrocławia z dnia 18 marca 2016 r. w sprawie podziału środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób

niepełnosprawnych realizowane przez miasto Wrocław w 2016 r. (z późn. zm.) dysponowano środkami Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) w wysokości **7 674 253 zł** na rehabilitację społeczną osób z niepełnosprawnością z czego wypłacono 7 672 152 zł (na obsługę zadania przeznaczono 191 500 zł), w tym prowadzenie 4 Warsztatów Terapii Zajęciowej (WTZ). Działalność WTZ-ów dofinansowała Gmina w kwocie **412 345 zł**. Ponadto realizowano pilotażowy program „Aktywny Samorząd”, kwota wydatków w 2016 r. wyniosła **1 310 916 zł**.

W 2016 r. Miasto prowadziło samodzielnie lub za pośrednictwem organizacji pozarządowych **13** całodobowych domów pomocy społecznej o łącznych wydatkach **43 675 406 zł**, **1** mieszkanie chronione na które wydatkowano **354 233 zł** oraz **44** placówki opiekuńczo-wychowawcze (w tym 18 typu rodzinnego) o łącznych wydatkach **25 166 980 zł**, Centrum Rozwoju i Aktywności Dzieci i Młodzieży Stowarzyszenia Pomocy Iskierka **2 310 630 zł**, **6** środowiskowych domów samopomocy – na które wydatkowano – **2 844 161 zł**, ośrodki wsparcia: **8** dziennych domów pomocy i Ośrodek Opiekuńczo-Adaptacyjny "Pensjonat dla Osób Starszych" – przy ul. Kamieńskiego 91 oraz Ośrodek Wsparcia przy ul. Reymonta o łącznych wydatkach **5 592 071 zł** oraz dwa ośrodki – Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy i Dom dla bezdomnych kobiet, matek z dziećmi oraz kobiet w ciąży (prowadzone przez Stowarzyszenie "Akson") – **1 047 400 zł**, Nadodrzańskie Centrum Wsparcia z budżetem w wysokości **890 871 zł**.

Na ubezpieczenie zdrowotne dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej wydano – **129 392 zł**.

Nadzorowano pracę **14** schronisk i **1** noclegowni dla osób bezdomnych, w których jest łącznie **649** miejsc, **1** łaźni, **4** kuchni charytatywnych wydające dziennie ok. **1 430** posiłków oraz "Ogrzewalni". Łączne dofinansowanie zadań – wyniosło **4 703 700 zł**.

W 2016 r. zostały zorganizowane przez 3 organizacje pozarządowe Wigilie dla najuboższych mieszkańców Wrocławia – **87 950 zł**.

W 2016 r. przekazano również środki na funkcjonowanie Wrocławskiego Banku Żywności w kwocie **480 000 zł**.

Budżet MOPS w latach 2012 – 2016

	2012	2013	2014	2015	2016
Zadania zlecone Gminie	72 045 982	71 707 240	71 068 300	74 033 773	271 637 966
Zadania własne Gminy	75 901 497	81 029 119	84 272 472	86 581 031	89 410 466
Zadania własne Powiatu	24 543 472	28 596 192	27 714 568	27 571 264	26 408 375
Zadania zlecone Powiatowi	1 463 470	1 395 460	1 531 447	1 708 761	5 413 535
Zadania powierzone Powiatowi	X	19 344	9 850	X	X
Ogółem bez PFRON	173 954 421	182 747 355	184 596 637	189 894 829	392 870 342
PFRON	6 873 116	5 070 915	5 508 825	6 891 362	7 672 152

Procentowy podział wydatków.

Na szkolenie kadry kierowniczej i pracowników w roku 2016 wydatkowano łącznie **178 523 zł**.

W sprawach przyznania świadczeń udzielanych przez MOPS wydano w 2016 r. **121 320** decyzji administracyjnych.

Ilość decyzji administracyjnych i orzeczeń wydawanych przez MOPS i Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności (PZON) w latach 2012-2016

	2012	2013	2014	2015	2016
MOPS	96 254	96 769	94 945	82 973	121 320
PZON	10 518	9 750	10 011	10 676	8 585

W 2016 r. pozyskano **3 972 165,92 zł** ze środków zewnętrznych w ramach realizowanych projektów: „Wrocław Miastem Aktywnych” oraz zadań publicznych w ramach „Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2016” i „Programu Wieloletniego Senior-Wigor na lata 2015-2020” (wkład własny do projektów wynosił łącznie **1 528 950,04 zł**).

Środki zewnętrzne pozyskane przez MOPS w latach 2012-2016

	2012	2013	2014	2015	2016
Środki zewnętrzne pozyskane przez MOPS	4 620 288	4 034 166	2 912 288,33 (w tym dla MOPS: 2 870 038,33)	1 509 872,74	3 803 612

ZASIŁKI I POMOC W NATURZE

Rodzaje świadczeń finansowanych z budżetu Gminy Wrocław w 2016 r.

Rodzaj pomocy	Liczba osób korzystających z pomocy	Kwota świadczeń (zł)
Zasiłki celowe	5 324	9 084 086
Zasiłki okresowe - w tym dotacja z budżetu państwa	863	1 793 235 1 290 499
Zasiłki celowe na pokrycie kosztów posiłków w tym w ramach programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”	2 160 w tym liczba dzieci korzystająca z posiłku 658	1 409 420 w tym dotacja 755 200

Średnia wysokość zasiłku celowego w 2016 r. wyniosła – **370,30 zł**, natomiast średnia wysokość zasiłku okresowego – **407,89 zł**.

Rodzaje świadczeń finansowanych z budżetu państwa w 2016 r.

Rodzaj pomocy	Liczba osób korzystających z pomocy	Kwota świadczeń (zł)
Zasiłek stały (zadanie własne Gminy dotowane przez Państwo w 100%)	1 887	9 710 744
Składki na ubezpieczenie zdrowotne ZUS (zadanie własne Gminy dotowane przez Państwo w 100%)	1 735	838 093
Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi (zadanie zlecone Gminy)	32	512 082

Średnia wysokość zasiłku stałego w 2016 r. wyniosła **542,65 zł**.

Ilość osób pobierających zasiłki stałe, okresowe i celowe w latach 2012 - 2016

	2012	2013	2014	2015	2016
Zasiłki stałe	2 157	2 168	2 114	1 984	1 887
Zasiłki okresowe	1 564	1 376	1 217	1 012	863
Zasiłki celowe	6 933	7 206	6 581	5 897	5 324

DOŻYWIANIE DZIECI I MŁODZIEŻY WE WROCŁAWIU W LATACH 2012-2016 R. (PROGRAM WSPIERANIA FINANSOWEGO GMIN W ZAKRESIE DOŻYWIANIA „POMOC PAŃSTWA W ZAKRESIE DOŻYWIANIA” - TYLKO POSIŁKI DLA DZIECI UCZĄCYCH SIĘ ORAZ DZIECI DO LAT 7)

Rok	Koszt dożywiania ogółem (zł)	Środki z rezerwy budżetowej Wojewody (zł)	Środki z budżetu Gminy (zł)	Udział procentowy Gminy (%)	Liczba dożywianych dzieci i młodzieży
2012	762 279	368 741	393 538	51,63	1 547
2013	805 845	359 659	446 186	55,36	1 789
2014	444 974	289 010	155 964	35,05	1 263
2015	539 018	252 718	286 300	53,12	1 176
2016	337 748	155 933	181 815	53,83	658*

*- mniejsza liczba dzieci korzystająca z dożywiania (zakup posiłku w szkole) wynika z dwóch powodów:

- z tytułu wejścia w życie ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (Program 500+), gdyż rodzice którzy korzystali z pomocy wyłącznie w postaci zakupu posiłku dla dzieci w szkole nie złożyli stosownych wniosków o taką pomoc;
- w tym roku rodzice otrzymywali zasiłki celowe na zakup posiłków w szkole (w sprawozdaniach do Ministerstwa Rodziny, Pracy i Spraw Społecznych są wykazane jako zasiłki celowe na zakup posiłku lub żywności).

Program „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania” przewiduje dofinansowanie z budżetu państwa pomocy w następujących formach:

- **posiłek**, ze szczególnym uwzględnieniem posiłku gorącego,

- **zasilek celowy** na zakup posiłku lub zakup żywności (w tym na zakup posiłku dzieciom przebywającym w placówkach oświatowych, gdzie rodzice zobowiązani są do pokrywania kosztów żywienia),
- **świadczenie rzeczowe w postaci produktów żywnościowych.**

Na realizację całego Programu wydatkowano w 2016 r. – **1 409 420 zł**, z tego z budżetu Wojewody – **755 200 zł**. Procentowy udział Gminy Wrocław w realizacji całego Programu wyniósł w 2015 r. – **46,42%**.

ŚWIADCZENIA NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH Z ZAKRESU REHABILITACJI SPOŁECZNEJ – FINANSOWANE ZE ŚRODKÓW PFRON

Wykonanie zadań powiatu finansowanych przez PFRON w latach 2012 – 2016

Kwota wydatkowana na poszczególne zadania

	2012	2013	2014	2015	2016
	Wykonanie (zł)	Wykonanie (zł)	Wykonanie (zł)	Wykonanie (zł)	Wykonanie (zł)
Dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych	796 813	198 902	549 578	199 343	513 905
Finansowanie Warsztatów Terapii Zajęciowej	3 310 011	3 334 032	3 361 158	3 410 478	3 711 072
Dofinansowanie zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych	1 992 331	1 338 181	1 268 422	2 415 177	1 599 998
Dofinansowanie likwidacji barier w komunikowaniu się	193 997	44 863	71 232	153 586	133 796
Dofinansowanie usług tłumacza języka migowego lub tłumacza przewodnika	0	0	0	5 794	12 073
Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych i technicznych	580 861	154 937	258 435	494 493	501 469
Otwarte konkursy ofert dla organizacji pozarządowych	0	0	0	0	1 199 839
Ogółem	6 874 013	5 070 915	5 508 825	6 678 871	7 672 152

Liczba osób uczestniczących w poszczególnych zadaniach

	2012	2013	2014	2015	2016
	Ilość osób	Ilość osób	Ilość osób	Ilość osób	Ilość osób
Dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych	964 w tym 316 opiekunów	241 w tym 115 opiekunów	628 w tym 223 opiekunów	202 w tym 99 opiekunów	500 w tym 156 opiekunów
Finansowanie Warsztatów Terapii Zajęciowej	225	227	229	229	232
Dofinansowanie zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych	1 801	1 323	901	1 174	920

Dofinansowanie likwidacji barier w komunikowaniu się	128	48	54	115	94
Dofinansowanie usług tłumacza języka migowego lub tłumacza przewodnika	-	-	-	2	4
Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych i technicznych	104	51	52	90	77
Otwarte konkursy ofert dla organizacji pozarządowych	0	0	0	0	36 Ilość umów z organizacjami

Z usług **Wypożyczalni Sprzętu Rehabilitacyjnego** w latach 2012– 2016 skorzystał:

	2012	2013	2014	2015	2016
Ilość osób	230	199	151	153	122

AKTYWNY SAMORZĄD

Program „**Aktywny samorząd**” jest ważnym krokiem w kierunku wydajniejszego modelu polityki społecznej wobec osób niepełnosprawnych. Działania przewidziane w programie uzupełnią plany ujęte w powiatowych strategiach rozwiązywania problemów społecznych i programach działań na rzecz osób niepełnosprawnych. Umożliwią samorządom aktywniejsze włączenie się w działania na rzecz inkluzji społecznej osób niepełnosprawnych.

Aktywny Samorząd 2016

Celem głównym programu jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo beneficjentów pomocy w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji.

Cele szczegółowe programu:

- przygotowanie beneficjentów programu z zaburzeniami ruchu i percepcji wzrokowej do pełnienia różnych ról społecznych poprzez umożliwienie im włączenia się do tworzącego się społeczeństwa informacyjnego,
- przygotowanie beneficjentów programu do aktywizacji zawodowej lub wsparcie ich w utrzymaniu zatrudnienia poprzez likwidację lub ograniczenie barier w poruszaniu się oraz barier transportowych,
- umożliwienie beneficjentom programu aktywizacji zawodowej poprzez zastosowanie elementów wspierających ich zatrudnienie,
- poprawa szans beneficjentów programu w rywalizacji o zatrudnienie na otwartym rynku pracy poprzez podwyższanie kwalifikacji,
- wzrost kompetencji osób zaangażowanych w proces rehabilitacji osób niepełnosprawnych, pracowników lub pracujących na rzecz jednostek samorządu terytorialnego lub organizacji pozarządowych.

Program obejmuje następujące obszary wsparcia:

Moduł I

Obszar A - likwidacja bariery transportowej,
 Obszar B - likwidacja barier w dostępie do uczestnictwa w społeczeństwie informacyjnym,
 Obszar C - likwidacja barier w poruszaniu się,
 Obszar D - pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej,

Moduł II – pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym.

Aktywny Samorząd 2016

Aktywny Samorząd Moduł I	Ilość umów	Wykonanie (zł)
Obszar A 1 Dofinansowanie zakupu/montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu	14	55 780
Obszar A 2 Dofinansowanie uzyskania prawa jazdy kategorii B	2	2 316
Obszar B 1 Dofinansowanie sprzętu elektronicznego lub jego elementów i oprogramowania	84	604 402
Obszar B 2 Dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego	15	30 000
Obszar C 1 Dofinansowanie zakupu wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym	0	0
Obszar C 2 Dofinansowanie utrzymania sprawności technicznej posiadanego elektrycznego wózka inwalidzkiego	37	73 972
Obszar C 3 Dofinansowanie zakupu protezy kończyny na III poziomie jakości	11	154 230
Obszar C 4 Dofinansowanie do utrzymania sprawności technicznej protezy kończyny na III poziomie jakości	2	14 340
Obszar D Pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej- dofinansowanie do przedszkoli	29	47 923
Moduł II Dofinansowanie kosztów nauki na poziomie wyższym w semestrze letnim 2016*	131	327 953

*Realizacja semestru zimowego 2016/ 2017 w roku 2017.

Działalności na rzecz osób niepełnosprawnych w 2016 r. – zadania zlecane organizacjom pozarządowym, finansowane ze środków PFRON.

W 2016 r. zostały ogłoszone dwa otwarte konkursy ofert na realizację zadań publicznych z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych finansowanej ze środków PFRON. W wyniku rozstrzygnięcia ww. konkursów ofert, z organizacjami pozarządowymi zawarto **23** umowy dotacyjne w sprawie realizacji zadań publicznych.

Ponadto na wniosek organizacji pozarządowych podpisano także **13** umów z pominięciem otwartego konkursu ofert.

Kwota wnioskowana przez oferentów to **2 025 174 zł.**

Łączna kwota zobowiązań MOPS wynikających z tytułu rozstrzygnięcia otwartych konkursów ofert to **1 087 600 zł**, natomiast z tytułu umów zawartych z pominięciem konkursu ofert to **112 239 zł.**

Z oferty skorzystało ok. **10 010 bezpośrednich beneficjentów.** Ponadto **trzy** z realizowanych projektów skierowane są do szerokiego grona odbiorców, w tym wszystkich mieszkańców miasta oraz turystów i innych osób zainteresowanych.

W trybie pozakonkursowym zawarto również 12 umów dotacyjnych finansowanych ze środków Gminy Wrocław. Łączna kwota zobowiązań to 100 000 zł.

PRACA SOCJALNA I PORADNICTWO SPECJALISTYCZNE

Pracą socjalną objęto **2 156** osób i rodzin. Interweniowano w **241** sprawach kryzysowych. Poradnictwo specjalistyczne: prawne, psychologiczne, pedagogiczne, psychiatryczne, specjalistów pracy zespołowej oraz poradnictwo specjalistyczne na rzecz osób niesłyszących i doradztwo w ramach aktywizacji społeczno - zawodowej prowadzono dla **2 726** osób i rodzin.

Praca socjalna i poradnictwo specjalistyczne w latach 2012 - 2015

	2012	2013	2014	2015	2016
Praca socjalna	3 804	2 716	2 189	1 963	2 156
Interwencja kryzysowa	277	220	309	268	241
Poradnictwo specjalistyczne	2 955	3 420	4 485	3 543	2 726

USŁUGI OPIEKUŃCZE I SPECJALISTYCZNE USŁUGI OPIEKUŃCZE ŚWIADCZONE W MIEJSCU ZAMIESZKANIA

Z dniem 1 kwietnia 2016 r. nastąpiła likwidacja zadania organizowania usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych w Miejskim Centrum Usług Socjalnych we Wrocławiu. W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej utworzono Dział Usług Opiekuńczych, którego zadaniem m.in. jest realizacja polityki dotyczącej świadczenia na terenie Gminy Wrocław usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, współpraca z pracownikami organizacji pozarządowych w zakresie realizacji usług opiekuńczych, analiza możliwości uzyskiwania dofinansowania ze środków zewnętrznych na realizację zadań lub projektów, podejmowanie działań mających na celu zaspokajanie rozpoznanych potrzeb, udzielanie pomocy społecznej w formie pracy socjalnej, usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, świadczeń finansowych, rzeczowych, w naturze oraz wspieranie osób i rodzin poprzez konsultacje i poradnictwo specjalistyczne. W okresie od 1 kwietnia do końca 2016 r. wydano **5 526** decyzji administracyjnych, podjęto interwencje w 43 rodzinach.

W miesiącu kwietniu 2016 r. w drodze ogłoszonego przez Gminę Wrocław konkursu pn. „Organizowanie i realizacja usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania klienta na terenie Wrocławia” wyłoniono dwa podmioty tj. organizację pozarządową o nazwie Diecezja Wrocławska Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w RP (rejon 3 obejmujący część północno-zachodnią Wrocławia) oraz organizację pozarządową o nazwie Stowarzyszenie opiekuńcze „Nadzieja” (rejon 1 obejmujący część południową Wrocławia oraz rejon 2 obejmujący część północno-wschodnią Wrocławia).

W okresie sprawozdawczym usługi opiekuńcze świadczone dla **2 615** osób (w ramach zadań własnych). Z usług świadczonych przez opiekunów zatrudnionych w Stowarzyszeniu Wzajemnej Pomocy im. Stefana Kardynała Wyszyńskiego (od stycznia do marca), w Stowarzyszeniu Opiekuńczym „Nadzieja” (od kwietnia do grudnia) oraz w Ekumenicznej Stacji Opieki – Centrum Pielęgniarstwa Rodzinnego, Rehabilitacji i Opieki Paliatywnej (od kwietnia do grudnia), które realizowały zadanie na zlecenie Gminy Wrocław, najczęściej korzystały osoby samotne i obłożnie chore. Usługi świadczyły średniomiesięcznie **693** osoby pełniące obowiązki opiekunki domowej. Decyzje przyznające usługi opiekuńcze wydawane były przez poszczególne Zespoły Terenowej Pracy Socjalnej oraz Zespół ds. Osób Bezdomnych i Uchodźców Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w okresie od stycznia do marca. Od kwietnia 2016 r. decyzje wydawane były przez nowopowstały Dział Usług Opiekuńczych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Jakość usług wykonywanych przez opiekunki poddawana była systematycznemu monitoringowi, przez 32 pracowników socjalnych MOPS. W okresie sprawozdawczym przeprowadzono 2 402 monitoringi środowisk oraz przeprowadzonych zostało 108 ewaluacyjnych wejść kontrolnych.

Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze w latach 2012-2016

Rok	Koszt usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych ogółem (zł) środki z budżetu Gminy	Liczba osób objętych pomocą w tej formie	Liczba wypracowanych godzin usług	Wpływy z odpłatności klientów (zł)
2012	10 876 897	2 326	995 665	2 434 616
2013	11 840 644	2 459	1 085 170	2 322 743
2014	12 652 332	2 599	1 160 339	2 566 644
2015	11 434 690	2 522	1 013 181	2 578 875
2016	13 074 318	2615	1 033 763	2 194 604

Od dnia 01 września 2013 r. realizacją specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi na terenie Wrocławia zajmuje się Wrocławskie Centrum Zdrowia Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej (WCZ SP ZOZ), z siedzibą przy ul. Podróźnicznej 26/28. Posiadane przez WCZ SP ZOZ zaplecze w zakresie świadczenia usług zdrowotnych dla osób chorych psychicznie, a także przewlekłe i długoterminowo chorych, umożliwia podmiotowi kompleksową obsługę osób wymagających wsparcia zarówno zdrowotnego jak i opiekuńczego. Z tej formy pomocy skorzystały **32 osoby**, a pomoc świadczyło średniomiesięcznie **17 opiekunek**.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi w latach 2012-2016

Rok	Środki z rezerwy budżetowej Wojewody (zł)	Liczba osób objętych pomocą w tej formie	Liczba wypracowanych godzin usług
2012	555 786	38	30 877
2013	493 882	33	26 548
2014	434 420	31	21 721
2015	409 960	28	20 498
2016	512 082	32	17 658

W celu pozyskania środków finansowych z budżetu Państwa na obsługę, organizację i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi od stycznia 2016 r. sporządzono opis zadania oraz kalkulację kosztów jego realizacji.

W roku 2016 przygotowano kalkulacje dla 8 nowych osób z zaburzeniami psychicznymi ubiegających się o ww. usługi.

USŁUGI REALIZOWANE W PLACÓWKACH O CHARAKTERZE DZIENNYM

Usługi dla osób, które ze względu na wiek, chorobę lub niezaradność wymagają częściowej opieki i pomocy w zaspakajaniu niezbędnych potrzeb życiowych, realizowane były w niżej wymienionych siedmiu dziennych domach pomocy przeznaczonych dla osób starszych (dla **286** osób) oraz w jednym ośrodku opiekuńczo – adaptacyjnym (dla **133** osób).

Profil DDP	Adres	Ilość miejsc	DDP prowadzony przez
Dla osób starszych	ul. Stefana Żeromskiego 37 50-321 Wrocław	26	Miejskie Centrum Usług Socjalnych we Wrocławiu
Dla osób starszych	ul. Skwierzyńska 23 53-521 Wrocław	45	Miejskie Centrum Usług Socjalnych we Wrocławiu
Dla osób starszych	ul. Komuny Paryskiej 11 50-451 Wrocław	30	Miejskie Centrum Usług Socjalnych we Wrocławiu
Dla osób starszych	ul. Tadeusza Kościuszki 67 50-008 Wrocław	45	Miejskie Centrum Usług Socjalnych we Wrocławiu
Dla osób starszych z deficytem pamięci	ul. Ignacego Kraszewskiego 2 50-229 Wrocław	15	Stowarzyszenie Pod Wezwaniem Matki Bożej Nieustającej Pomocy

			"Przyjaciele Seniorów"
Dla osób starszych	ul. Litewska 20 51-354 Wrocław	65	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
Dla osób, które ze względu na wiek, chorobę czy niezaradność wymagają częściowej opieki	ul. Ciepła 15b 50-524 Wrocław	60	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
Ośrodek Opiekuńczo-Adaptacyjny „Pensjonat dla Osób Starszych”			
Dla osób starszych	ul. Henryka Michała Kamieńskiego 190, 51-124 Wrocław	133	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

W dniu 7 listopada 2016 r. uruchomiono **Dzienny Dom Dla Osób Starszych „Senior Wigor”** (DDSW), w tym dla osób ze schorzeniami otępiennymi we wczesnej i umiarkowanej fazie przy ul. Kazimierza Wielkiego 31-33 we Wrocławiu. Zadanie to zostało zlecone do realizacji Parafii Ewangelicko-Augsburskiej Opatrzności Bożej we Wrocławiu.

Dotacja z budżetu Ministerstwa Rodziny, Pracy i Spraw Społecznych wyniosła – **44 620 zł** a dofinansowanie z Gminy Wrocław wyniosło **32 495,33 zł**.

Zadaniem DDSW jest organizowanie pobytu dziennego dla 25 wrocławskich seniorów – osób 60+ nieaktywnych zawodowo, kobiet i mężczyzn, w tym osób cierpiących na schorzenia neurodegeneracyjne/otępienne we wczesnej i umiarkowanej fazie.

Działalność DDSW polega na zapewnieniu wsparcia seniorom poprzez umożliwienie im korzystania z oferty na rzecz społecznej aktywizacji, w tym oferty prozdrowotnej (m.in. w zakresie aktywności ruchowej lub kinezyterapii a także podtrzymującej funkcje poznawcze), edukacyjnej, kulturalnej, rekreacyjnej i opiekuńczej. W tym celu DDSW udostępnia seniorom infrastrukturę pozwalającą na aktywne spędzanie czasu wolnego, a także zaktywizowanie i zaangażowanie seniorów w działania samopomocowe i na rzecz środowiska lokalnego. Ponadto zapewniono podstawowe usługi mające na celu udzielanie uczestnikom pomocy w czynnościach codziennych i zapewnienie ciepłego posiłku.

Zadania DDSW:

- zapewnienie osobom starszym dziennego pobytu bez noclegów z jednym ciepłym posiłkiem,
- realizowanie zadań opiekuńczo-pielęgnacyjnych (np.: pomoc w wykonywaniu czynności codziennych, gdy wymaga tego stan zdrowia i kondycja seniora; podawanie leków – stosownie do zleceń lekarskich, pomiary ciśnienia krwi, ważenie, a także monitorowanie stanu psychicznego i fizycznego),
- zapewnienie miejsca do rekreacji, odpoczynku i integracji,
- zachęcanie i tworzenie okoliczności do samopomocy, nawiązywania kontaktów towarzyskich, integracji w rodzinach i ze środowiskiem lokalnym, w tym tworzenia więzi międzypokoleniowych,
- zapewnienie warunków i mobilizowanie do aktywnego spędzania czasu wolnego przez seniorów, w tym uczestnictwa w kulturze,
- podejmowanie zadań z zakresu „terapii podtrzymującej” polegającej na utrzymaniu uczestników w dobrym samopoczuciu i umożliwieniu swobodnej ekspresji, podejmowaniu czynności intelektualnych, zachęcaniu do regularnych ćwiczeń fizycznych grupowych bądź indywidualnych w zależności od potrzeb oraz „ćwiczeń umysłu”.

Warunkiem udanej realizacji powyższych zadań jest stworzenie atmosfery zbliżonej do domowej oraz dostosowanie oferty, rodzaju zadań tempa realizacji, zakresu pomocy do stale zmieniających się potrzeb psychofizycznych uczestników.

Ponadto opiekę dzienną dla **188** osób zapewniano w 6 środowiskowych domach samopomocy.

Profil ŚDS	Adres	Ilość miejsc	Prowadzony przez
ŚDS dla osób z niepełnosprawnością intelektualną (typ B)	ul. Generała Okulickiego Leopolda 2 51-216 Wrocław	35	Fundacja „Przyjazny Dom” Imienia Stanisława Jabłonki
ŚDS dla osób z niepełnosprawnością intelektualną (typ B)	ul. Stawowa 1a 50-018 Wrocław	30	Dolnośląskie Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom i Młodzieży z MPDz „Ostoja”
ŚDS dla osób psychicznie chorych (typ A)	ul. Nowowiejska 20 F 53-503 Wrocław	24	Dolnośląskie Stowarzyszenie Aktywnej Rehabilitacji „Art”
ŚDS dla osób psychicznie chorych (typ A)	ul. Kleczkowska 5 oficyna 50-227 Wrocław	25	Stowarzyszenie Na Rzecz Promocji Zdrowia „Curatus”
ŚDS dla osób psychicznie chorych typ (A i C)	ul. Szkolna 11 54-007 Wrocław	50	Stowarzyszenie “W Naszym Domu”
ŚDS dla osób z zaburzeniami psychicznymi (typ A)	ul. Kiełczowska 43 51-315 Wrocław	24	Fundacja „Opieka i Troska”

ZAPEWNIENIE OPIEKI CAŁODOBOWEJ W DOMACH POMOCY SPOŁECZNEJ

W roku sprawozdawczym 2016 r. terenowi pracownicy socjalni Działu Pomocy Instytucjonalnej (DPIN) MOPS rozeznali **673** nowe środowiska osób wymagających opieki całodobowej, przeprowadzono **493** wywiady aktualizujące sytuację osób oraz oceniono sytuację dochodową **1 030** osób zobowiązanych do wnoszenia opłaty za pobyt członka rodziny w domu pomocy społecznej. Liczba zawartych umów z osobami obowiązanych do wnoszenia opłaty za pobyt członka rodziny w domu pomocy społecznej wynosi 262 (w tym **126** umów zawarto w 2016 r.) na kwotę **1 487 457,86 zł.**

Wydano w 2016 r. **1 850** decyzji w tym m.in.: **288** decyzji kierujących, **221** decyzji umieszczających, **310** decyzji o odpłatności, **87** decyzji odmawiających udzielenia pomocy i **944** decyzje inne dotyczące spraw prowadzonych przez pracowników DPIN m.in. umarzających postępowanie, uchylające, wygaszające oraz żądające zwrotu zastępczo wniesionych opłat przez Gminę Wrocław za pobyt mieszkańca domu pomocy społecznej i innych związanych z obowiązkiem ponoszenia opłat przez osoby obowiązane.

W domach pomocy społecznej na terenie Wrocławia w 2016 r. umieszczono **176** osób. Poza Wrocławiem w różnych powiatach na terenie całej Polski zostało umieszczone **30** osób. W Domach Pomocy Społecznej na terenie innych powiatów przebywa łącznie **275** osób, skierowanych przez Gminę Wrocław.

Budżet na funkcjonowanie domów pomocy społecznej obejmujący dotację Wojewody, dotację Gminy oraz inne środki w 2016 r. wynosił **43 942 339 zł** a wykonanie w tym zadaniu 43 675 406 zł.

Gmina Wrocław poniosła koszty związane z odpłatnością za osoby (mieszkańców Wrocławia) umieszczone w DPS-ach w innych powiatach w wysokości **7 565 146,32 zł.**

Na miejsce w domach pomocy społecznej we Wrocławiu oczekuje **457** osób, a na miejsca w domach pomocy w innych powiatach oczekuje **14** osób.

Liczba miejsc i średni miesięczny koszt utrzymania we wrocławskich domach pomocy społecznej

Profil Domu	Adres	Ilość miejsc	Średni miesięczny koszt utrzymania jednego mieszkańca (zł)
DPS dla osób przewlekle somatycznie chorych	ul. Karmelkowa 25 52-437 Wrocław	236	3 955
DPS dla osób przewlekle somatycznie chorych	ul. Rędzińska 66-68 54-106 Wrocław	159	3 966
DPS dla osób przewlekle somatycznie chorych	ul. Grunwaldzka 104 50-357 Wrocław	73	2 887,83

DPS dla osób w podeszłym wieku i przewlekle somatycznie chorych	ul. Mączna 3 54-131 Wrocław	155	3 580
DPS dla osób w podeszłym wieku	ul. Świątnicka 25/27 52-018 Wrocław	104	3 692,15
DPS dla osób przewlekle psychicznie chorych	ul. Kaletnicza 8 51-180 Wrocław	94	3 975
DPS dla osób przewlekle psychicznie chorych	ul. Farna 3 51-313 Wrocław	101	3 251,45
DPS dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie	ul. Objazdowa 40 54-513 Wrocław	37	2 961,61
DPS dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie	ul. Jutrosińska 29a 51-124 Wrocław	7	3 697,85
DPS dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie	ul. Generała Leopolda Okulickiego 2 51-126 Wrocław	24	3 748,54
DPS dla osób przewlekle somatycznie chorych	ul. Św. Marcina 10 50-327 Wrocław	48	3 064,58
DPS dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie „Arka II”	ul. Jutrosińska 29 51-124 Wrocław	6	3 844,04
DPS dla osób w podeszłym wieku i przewlekle somatycznie chorych	ul. Wejherowska 28 54-239 Wrocław	72	3 689,09

Formę opieki całodobowej stanowiło mieszkanie chronione dla 17 osób

Profil mieszkania chronionego	Adres	Ilość miejsc	Placówkę prowadzi na zlecenie Gminy Wrocław
Mieszkanie chronione przeznaczone dla osób niepełnosprawnych intelektualnie	ul. Jutrosińska 29 51-124 Wrocław	17	Fundacja L'ARCHE

Budżet na funkcjonowanie mieszkania chronionego w 2016 r. wynosił 354 233 zł.

OŚRODEK WSPARCIA – DOM DLA MATEK Z MAŁOLETNIAMI DZIEĆMI I KOBIET W CIĄŻY

Celem działalności Ośrodka Wsparcia jest udzielanie pomocy mieszkańcom Wrocławia, w tym cudzoziemcom przebywającym na terenie Gminy Wrocław, którzy znaleźli się w trudnej sytuacji życiowej, a dla dobra swojego i dzieci powinny przebywać poza miejscem stałego zamieszkania oraz udzielanie tym osobom/rodzinom wsparcia w podejmowaniu działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia się oraz ich integracji ze środowiskiem.

Cele te są realizowane poprzez:

- świadczenie usług interwencyjnych - zapewnienie schronienia matkom lub ojcom z małoletnimi dziećmi i kobietom w ciąży, jak również i innym osobom sprawującym opiekę nad dziećmi,
- zapewnienie potrzeb bytowych,
- świadczenie usług wsparcia socjalnego i specjalistycznego,
- konsultacje - specjalistyczne w ramach telefonu zaufania,
- rozmowy interwencyjne z osobami w kryzysie mające na celu udzielenie niezbędnej informacji i wsparcia w zakresie aktualnych potrzeb osoby za pośrednictwem telefonu w ramach całodobowych dyżurów specjalistów.

W zakresie wsparcia socjalnego i specjalistycznego Klient Ośrodka otrzymuje:

- usługę pracy socjalnej indywidualnie dostosowaną do sytuacji życiowej w porozumieniu z Klientem Ośrodka,
- dostęp do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego, psychologicznego, pedagogicznego, zawodowego stosownie do potrzeb,
- możliwość korzystania z oferty grup wsparcia, warsztatów edukacyjnych, grup samopomocowych oraz udziału w grupowych spotkaniach integracyjnych.

Ośrodek Wsparcia ma dwie lokalizacje:

- od dnia 20 kwietnia 2015 r. w Ośrodku Wsparcia przy ul. Reymonta 8 przebywa jedna, wieloosobowa rodzina rumuńskich Romów licząca 21 osób (12 osób dorosłych i 9 dzieci w wieku od 5 m-cy do 10 lat). Rodzina zajmuje 6 pokoi. Mieszkańcy ośrodka mają do dyspozycji kuchnię wraz z wyposażeniem, 2 łazienki, pralnię oraz świetlicę,
- od dnia 14 stycznia 2016 r. w Ośrodku Wsparcia przy ul. B. Chrobrego 34a przebywa 14 rodzin z dziećmi na utrzymaniu. Każda z rodzin ma do dyspozycji samodzielne mieszkanie 1, 2 lub 4 pokojowe, z oddzielną kuchnią i łazienką. W okresie od 14 stycznia do 31 grudnia 2016 r. w Ośrodku przebywało 17 rodzin z dziećmi w tym 24 osoby dorosłe oraz 38 dzieci.

Z każdym z mieszkańców prowadzona jest indywidualna praca socjalna, skoncentrowana na usamodzielnieniu rodzin korzystających ze wsparcia MOPS Wrocław. Usamodzielnienie rozumiane jest tu jako przygotowanie do pełnego uczestnictwa w życiu społecznym, zawodowym, łącznie z uzyskaniem samodzielnych mieszkań socjalnych z zasobów Gminy Wrocław, a w przypadku mieszkańców pochodzenia romskiego dodatkowo przygotowanie ich do integracji ze społeczeństwem polskim.

ORZEKANIE O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI I STOPNIU NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

Zgodnie z zawartymi porozumieniami Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności we Wrocławiu obejmuje zasięgiem swojego działania powiat wrocławski grodzki i ziemski.

W 2016 r. przyjęto ogółem **8 963** wnioski w sprawie wydania orzeczenia o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności. W okresie sprawozdawczym wydano ogółem **8 585** orzeczeń.

Liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności (osobom po 16 roku życia)

Wyszczególnienie	Liczba
Wydane orzeczenia z określeniem stopnia niepełnosprawności, w tym:	5 564
- lekki stopień	2 554
- umiarkowany stopień	1 953
- znaczny stopień	1 057
Wydane orzeczenia o niezaliczeniu do osób niepełnosprawnych	1 322
Wydane orzeczenia o odmowie ustalenia stopnia niepełnosprawności (utrzymanie w mocy poprzedniej decyzji)	456
Razem	7 342

Liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności (osobom do 16 roku życia)

Wyszczególnienie	Liczba
Wydane orzeczenia o odmowie ustalenia niepełnosprawności (utrzymano w mocy poprzednia decyzję)	17
Wydane orzeczenia o niezaliczeniu do osób niepełnosprawnych	293
Wydane orzeczenia o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych	933
Razem	1 243

Liczba wydanych kart parkingowych

Wyszczególnienie	Liczba
Karty wydane osobom niepełnosprawnym	1 034
Karty wydane placówkom zajmujących się opieką, rehabilitacją lub edukacją osób niepełnosprawnych	5
Razem	1 039

Realizowano zadania starosty w zakresie wystawiania legitymacji dokumentujących niepełnosprawność lub jej stopień. Ogółem wystawiono **2 366** legitymacji osoby niepełnosprawnej, w tym 743 legitymacje wydano osobom przed 16 rokiem życia na podstawie orzeczeń o niepełnosprawności.

Wydatki związane z funkcjonowaniem Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności wyniosły **1 461 397,63 zł** i w całości pokryte zostały z dotacji celowej przekazanej z budżetu państwa.

PIECZA ZASTĘPCZA NAD DZIECKIEM

RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA

System pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieci, w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców. Pieczę zastępczą organizuje powiat, na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. z 2016 r., poz. 575 ze zm.).

Rodzinną pieczę zastępczą to system pieczy zastępczej, w skład którego wchodzi rodziny zawodowe, spokrewnione i niezawodowe rodziny zastępcze oraz rodzinne domy dziecka.

Rodzina zastępcza spokrewniona – rodzina zastępcza, którą tworzą małżonkowie lub osoba nie pozostająca w związku małżeńskim, będący/będąca krewnymi wstępnymi lub rodzeństwem dziecka;

Rodzina zastępcza niezawodowa – rodzina zastępcza, którą tworzą małżonkowie lub osoba nie pozostająca w związku małżeńskim, nie będący krewnymi wstępnymi lub rodzeństwem dziecka;

Zawodowa rodzina zastępcza – pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego – rodzina zastępcza, w której umieszcza się dziecko do czasu unormowania jego sytuacji, nie dłużej niż na okres 4 miesięcy. W szczególnie uzasadnionych przypadkach okres ten może być przedłużony do 8 miesięcy lub do zakończenia postępowania sądowego o powrót dziecka do rodziny, przysposobienie lub umieszczenie w rodzinnej pieczy zastępczej;

Zawodowa specjalistyczna – rodzina zastępcza, w której umieszcza się w szczególności dzieci niepełnosprawne i dzieci skierowane na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich lub małoletnie matki z dziećmi;

Rodzinny dom dziecka – tworzony jest przez małżonków lub osobę nie pozostającą w związku małżeńskim, sprawujące opiekę nad łącznie nie więcej niż 8 dzieci oraz osób, które osiągnęły pełnoletniość przebywając w pieczy zastępczej.

Realizacja celów ustawy generuje następujące zadania i potrzeby, w zakresie rodzinnej pieczy zastępczej:

Zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych i rodzinnych domach dziecka

W roku 2016 w różnych formach rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Wrocławia zostało umieszczonych łącznie **167** dzieci. W przypadku większości dzieci żyje przynajmniej jeden z rodziców biologicznych, a powodem umieszczenia w pieczy zastępczej są najczęściej różnego rodzaju uzależnienia rodziców oraz ich bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych.

Liczba dzieci przyjętych do różnych form rodzinnej pieczy zastępczej

wyszczególnienie	w rodzinach zastępczych spokrewnionych	w rodzinach zastępczych niezawodowych	w rodzinach zastępczych zawodowych	w rodzinnych domach dziecka
liczba dzieci do 18 roku życia umieszczona w pieczy zastępczej, z tego:	73	62	30	2

z rodziny naturalnej	62	33	19	0
z rodzinnej pieczy zastępczej	4	9	7	2
z instytucjonalnej pieczy zastępczej	6	16	4	0
inne	1	4	0	0

W 2016 r. opieką koordynatorów i pracowników socjalnych było objętych w przeciągu całego roku łącznie **870** rodzin zastępczych, w których przebywało **1 060** dzieci. W tej liczbie 603 rodziny to rodziny spokrewnione (741 dzieci), 251 rodzin to rodziny niezawodowe (255 dzieci), zaś 16 rodzin to rodziny zawodowe (w różnych okresach przebywało w nich łącznie 64 dzieci). Funkcjonują ponadto 2 rodzinne domy dziecka, w których, w przeciągu całego roku, przebywało 16 dzieci. W 2016 r. utworzono 3 nowe rodziny zawodowe, w tym 1 rodzinę zawodową specjalistyczną.

Rodzinna piecza zastępcza we Wrocławiu

Rodziny spokrewnione		Rodziny niezawodowe		Rodziny zastępcze zawodowe łącznie		Rodzinne domy dziecka		Rodzina piecza zastępcza łącznie	
Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci
518	634	176	223	16	28	2	13	712	898

Wskazane dane obrazują, że ponad 2/3 rodzinnych form pieczy zastępczej stanowią rodziny spokrewnione z dzieckiem. Niezależnie od korzyści jakie łączą się z opieką osób spokrewnionych, część tego typu rodzin nie wywiązuje się prawidłowo ze spoczywających na nich zadań. Dzieci wychowujące się w rodzinach spokrewnionych bardzo często podlegają nadal niewłaściwym wpływom środowiskowym. Warto nadmienić, że najliczniejszą grupę posród opiekunów zastępczych stanowią dziadkowie, a zaawansowany wiek rodziców zastępczych jest bezpośrednią przyczyną zwiększającej się dysfunkcyjności rodziny. Dlatego bardzo ważne jest tworzenie warunków do powstawania i działania zawodowych i niezawodowych rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych. Obecnie efektywność pozyskiwania nowych kandydatów jest zbyt niska w stosunku do istniejących potrzeb - pomimo organizowania różnych form promocji rodzicielstwa zastępczego (dystrybuowanie ulotek, plakatów, zamieszczanie artykułów w prasie lokalnej, emitowanie audycji radiowych i telewizyjnych). W ocenie pracowników MOPS, stałe polepszanie warunków funkcjonowania już istniejących form rodzinnej pieczy zastępczej jest najskuteczniejszym sposobem stopniowego pozyskiwania odpowiednich kandydatów na opiekunów. Aby zrealizować cele ustawy, konieczne jest przeznaczenie środków na zapewnienie osobom sprawującym zawodową pieczę zastępczą odpowiedniego wsparcia merytorycznego i finansowego oraz umożliwienie rozwoju i stabilizacji zawodowej. Istotne jest także rozwijanie współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny w celu pozyskania odpowiednich kandydatów oraz stałe prowadzenie naboru. W niektórych sytuacjach wskazana jest także pomoc w zakresie uzyskania odpowiedniego zaplecza lokalowego (szczególnie w odniesieniu do rodzinnych domów dziecka).

Do końca 2015 r. zawodowe rodziny zastępcze otrzymywały wynagrodzenie zbliżone do poziomu minimalnego, określonego w ustawie (2 000 – 2 700 zł miesięcznie). Ponieważ ustawodawca pozostawił podmiotom realizującym przepisy ustawy pewną swobodę w decydowaniu o wysokości wynagrodzeń dla prowadzących rodzinne formy pieczy zastępczej, w drodze uchwały NR XXI/438/16 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 25 lutego 2016 r. podwyższono stawki wynagrodzeń dla rodzin zastępczych zawodowych i prowadzących rodzinne domy dziecka. Aktualnie ustalając wysokość wynagrodzenia dla opiekunów bierze się pod uwagę w szczególności deklarowaną przez nich gotowość do przyjęcia w tym samym czasie określonej liczby dzieci pod opiekę (decyzja w tym zakresie należy do opiekunów).

Wynagrodzenia wrocławskich rodzin zawodowych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka

Forma pieczy zastępczej	Ilość dzieci pod opieką	Kwota uposażenia
Rodzina zastępcza zawodowa	3 lub więcej zdrowych dzieci	2 500 zł
Rodzina zastępcza zawodowa specjalistyczna (pod opieką dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności)	1 dziecko	2 400 zł
	2 dzieci	2 700 zł
	3 lub więcej dzieci	2 900 zł
Rodzina zastępcza zawodowa pełniące funkcję pogotowia	1 dziecko	2 700 zł
	2 dzieci	3 000 zł
	3 dzieci	3 400 zł
Rodzinny dom dziecka	4-5 dzieci	3 200 zł
	6-8 dzieci	3 600 zł

Wprowadzenie powyższego rozwiązania w dalszej perspektywie może przyczynić się do rozwoju zawodowych form rodzinnej pieczy zastępczej.

Organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka

W 2016 r. wsparciem objęto **292** dorosłych wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej (w tym 161 osób nadal pozostaje w rodzinach zastępczych).

Usamodzielnienie to długotrwały proces, który wymaga widzenia osoby usamodzielniającej się w szerokim spektrum jej potrzeb i sytuacji życiowej.

Wielu wychowanków ma problemy związane z wychowywaniem się poza rodziną. Są to przede wszystkim problemy emocjonalne, trudności z nawiązywaniem relacji i podtrzymywaniem więzi. Decyzje wychowanków co do wyboru poziomu i kierunku kształcenia często są podejmowane bez uwzględnienia własnych predyspozycji, zainteresowań oraz sytuacji na rynku pracy. Potrzebne są działania przyczyniające się do rozwoju kompetencji społecznych (umiejętności osobiste i interpersonalne). Konieczne jest stwarzanie okazji do odkrywania własnego potencjału, zainteresowań oraz tworzenie warunków do ich rozwoju. Istnieje także potrzeba uzyskania wsparcia w zakresie wiedzy o rynku pracy, edukacji o zawodach, zdobyciu pierwszych doświadczeń zawodowych (kontakty z pracodawcami, udział w szkoleniach zawodowych, stażach).

Ważnym zadaniem jest pomoc w stabilizacji sytuacji mieszkaniowej (w tym umożliwienie pobytu w mieszkaniu chronionym).

Część zadań w zakresie zaspakajania potrzeb młodzieży wypełnia Młodzieżowe Centrum Wsparcia (zadanie na zlecenie Gminy Wrocław realizuje Stowarzyszenie Pomocy Wzajemnej im. Stefana Kardynała Wyszyńskiego z Wrocławia). Do Centrum kierowane są osoby opuszczające różne formy pieczy zastępczej (na wniosek osoby zainteresowanej). W ramach realizowanego zadania jego odbiorcy są przygotowywani do odpowiedzialnego wejścia w dorosłość, poprzez:

- zapewnienie bezpiecznych warunków mieszkaniowych (4 lokale mieszkalne przeznaczone dla 30 osób łącznie);
- wsparcie psychologiczne (indywidualne oraz w formie warsztatów);
- wsparcie pedagogów oraz opiekunów (moderowanie grup mieszkaniowych, trening ekonomiczny, pomoc w nauce);
- wsparcie pracownika socjalnego (pomoc w uzyskaniu samodzielnego mieszkania, przysługujących świadczeń, kontakt z rodziną biologiczną);
- udzielanie pomocy prawnej (pomoc w dochodzeniu należnych uprawnień, pisma procesowe);
- wsparcie doradcy zawodowego (umiejętności związane z poruszaniem się po rynku pracy);
- pomoc w zorganizowaniu czasu wolnego.

Bardzo duże znaczenie we wspieraniu procesu usamodzielnienia ma współpraca z organizacjami pozarządowymi oraz udział młodzieży w projektach. W roku 2016 wychowankowie rodzinnej pieczy zastępczej, korzystali z następujących form wsparcia

(są one kontynuowane w roku 2017):

- 25 usamodzielnianych wychowanków uczestniczy w kolejnej edycji projektu współfinansowanego przez UE „Wrocław Miastem @ktywnych”. Jego głównym celem było zwiększenie w ciągu 12 miesięcy szans na aktywne zaistnienie na rynku pracy i integrację społeczną zagrożonych wykluczeniem społecznym klientów MOPS. Dzięki projektowi, podopieczni korzystają ze wsparcia w postaci szkoleń, treningów, warsztatów, badań, wyjazdów edukacyjnych, dofinansowania do nauki, itp.
- 41 usamodzielnianych wychowanków, w wieku 17-25 lat przystąpiło do projektu realizowanego przez Fundację Robinson Crusoe. W ramach projektu młodzież rozwija kompetencje społeczne i zawodowe, korzysta ze wsparcia w postaci szkoleń, treningów, warsztatów, badań, wyjazdów edukacyjnych, dofinansowania do nauki. Uczestnicy poznają także świat wrocławskich organizacji pozarządowych, mają możliwość realizacji swoich zainteresowań i pasji.

Konieczne jest stałe poszukiwanie partnerów do działań w ramach projektów oraz motywowanie młodzieży do udziału w adresowanych do nich przedsięwzięciach.

Organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania: grup wsparcia, specjalistycznego poradnictwa, rodzin pomocowych.

Zgodnie z ustawą zawodowe rodziny zastępcze i prowadzący rodzinne domy dziecka mają możliwość podnoszenia swoich kwalifikacji i korzystania ze wsparcia, w celu uniknięcia wypalenia zawodowego. Ponadto mogą korzystać z okresowej przerwy w sprawowaniu opieki nad powierzonymi im dziećmi. Z przerwy skorzystało w 2016 r. 5 rodzin zastępczych zawodowych.

Okres pełnienia funkcji opiekuna zastępczego jest wliczany do okresu zatrudnienia, od którego zależy przyznanie lub wysokość świadczeń, przysługujących pracownikom od pracodawcy.

W roku 2016 wszystkie rodziny zastępcze będące pod opieką MOPS miały zapewniony bezpłatny dostęp do specjalistycznego wsparcia w ramach projektu „Nadzieja na jutro” realizowanego przez Fundację „Pozytywka”. W ramach zadania fundacja prowadzi pełną diagnostykę psychologiczną, terapię psychologiczną indywidualną i rodzinną, diagnostykę i terapię neurologopedyczną, terapię pedagogiczną, konsultacje dla opiekunów z rodzin zastępczych, grupy socjoterapeutyczne dla dzieci i młodzieży. Ponadto Dział Rodzinnej Pieczy Zastępczej zapewnia specjalistyczne poradnictwo (psychologiczne, pedagogiczne, socjalne, prawne) w ramach własnych zasobów kadrowych. Regularnie (raz w miesiącu) odbywają się spotkania grupy wsparcia dla osób tworzących rodzinną pieczę zastępczą, cyklicznie organizowane są warsztaty umiejętności wychowawczych dla opiekunów zastępczych. W związku z istniejącym zapotrzebowaniem, wskazane jest utrzymanie ww. wsparcia na dotychczasowym poziomie.

Zgodnie z wytycznymi ustawy, rodziny objęte są opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej (na ich wniosek) lub innego specjalisty (pracownika socjalnego, pedagoga).

Zapewnienie finansowania:

- świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z Wrocławia, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka - na terenie miasta Wrocławia lub na terenie innego powiatu (porozumienia),
- pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka (w tym: pomoc na kontynuowanie nauki, pomoc na usamodzielnienie, pomoc na zagospodarowanie),
- szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka,
- wynagrodzeń dla rodzin zastępczych zawodowych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka, rodzin pomocowych.

W zakresie właściwości wydano w 2016 r. **3 387** decyzji administracyjnych, w tym:

- 2 014 dla rodzin zastępczych,

- 236 dla usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej,
- 1 137 dla rodziców biologicznych.

Na podstawie art. 193 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej rodzice biologiczni dzieci umieszczonych w różnych formach pieczy zastępczej są zobowiązani do ponoszenia opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej, w wysokości odpowiadającej kwocie przyznanych świadczeń. Istnieje możliwość odstąpienia od ustalenia opłaty, na podstawie przesłanek określonych w uchwale Nr XLVII/1138/13 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 11 lipca 2013 r. w sprawie określenia szczegółowych warunków umorzenia w całości lub w części, łącznie z odsetkami, odroczenia terminu płatności, rozłożenia na raty lub odstępowania od ustalenia opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej (Dz. Urz. Woj. Dol. 2013 r., poz. 4447). MOPS przekazuje do Biura Informacji Gospodarczej (BIG) dane o rodzicach biologicznych, którzy mają zaległości, za okres dłuższy niż 12 miesięcy, z tytułu ponoszenia opłaty za pobyt ich dzieci w pieczy zastępczej. W związku z wprowadzonymi zmianami przepisów o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych, MOPS jest zobowiązany do przekazywania danych o zaległościach rodziców biologicznych do pięciu Biur Informacji Gospodarczej (Krajowy Rejestr Długów, InfoMonitor, Rejestr Dłużników ERIF, Krajowe Biuro Informacji Gospodarczej, Krajowa informacja Długów Telekomunikacyjnych). Do dnia 31 grudnia 2016 r. zgłoszono do wskazanych BIG 167 osób.

W 2016 r. przyznano rodzinom zastępczym oraz rodzinnym domom dziecka świadczenia w łącznej wysokości **9 314 030 zł**, w tym:

- wydatki na rodziny zastępcze spokrewnione – **5 827 803 zł**,
- wydatki na rodziny zastępcze niezawodowe – **2 794 279 zł**,
- wydatki na rodziny zastępcze zawodowe – **451 013 zł**,
- wydatki na rodzinne domy dziecka – **232 775 zł**,
- wydatki na rodziny pomocowe – **8 160 zł**.

W 2016 r. oprócz świadczeń obligatoryjnych przyznano na rzecz dzieci do 18 roku życia, umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej, świadczenia na dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem ich zamieszkania. Świadczenia te zostały przyznane dla **492** dzieci z rodzin zastępczych spokrewnionych, **127** dzieci z rodzin zastępczych niezawodowych, **20** dzieci z rodzin zastępczych zawodowych oraz dla **11** dzieci z rodzinnego domu dziecka. Łącznie wydano na ten cel **337 667 zł**.

Wszystkie rodziny zastępcze zawodowe otrzymały w 2016 r. świadczenie na pokrycie kosztów związanych z przeprowadzeniem niezbędnego remontu lokalu mieszkalnego w celu polepszenia warunków mieszkaniowych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. Kwota przyznanej dla poszczególnej rodziny zastępczej świadczenia uzależniona była od ilości dzieci, które przebywały pod opieką zastępczą każdej z nich i zawierała się w przedziale od **2 000 zł** do **4 000 zł**. Łącznie na ten cel przeznaczono **54 000 zł**.

Wprowadzona w 2016 r. Ustawa o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (tj. z 2016 r., poz. 195) objęła także wsparciem w ramach Programu 500+ dzieci z pieczy zastępczej, od dnia 01 kwietnia 2016 r. na każde dziecko umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej, w wieku do ukończenia 18 roku życia, niezależnie od dochodu, przysługuje **dodatek wychowawczy w wysokości 500 zł** miesięcznie. W 2016 r. wypłacono na rzecz dzieci z rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka **6 758** świadczeń z tego tytułu na łączną kwotę **3 345 518 zł**.

W rodzinach zastępczych funkcjonujących w 2016 r. na terenie Wrocławia przebywało **103** dzieci pochodzących z terenu innych powiatów. Szczegółowe zestawienie wraz z sumami kwot przekazanych przez inne powiaty z tytułu ich utrzymania (porozumienia) przedstawia poniższa tabela:

Wydatki na dzieci pochodzące z innych powiatów, przebywające w pieczy zastępczej na terenie Wrocławia (podlegają zwrotowi przez powiaty, z których pochodzą dzieci)

Lp.	Miasto/Powiat	Liczba dzieci	Kwota (zł)	Lp.	Miasto/Powiat	Liczba dzieci	Kwota (zł)
1.	Powiat Brzeski	4	28 360	23.	Powiat Oławski	3	29 790,97
2.	Powiat Bolesławiecki	3	34 600	24.	Powiat Opolski	1	14 590
3.	Powiat Dzierżoniowski	1	13 600	25.	Powiat Ostródzki	2	16 340
4.	Powiat Gdynia	1	5 548,39	26.	Powiat Piaseczyński	1	8 520
5.	Powiat Głogowski	3	40 986,29	27.	Powiat Piotrowski	1	14 980
6.	Powiat Górowski	1	8 520	28.	Powiat Polkowicki	2	28 869,60
7.	Powiat Jaworski	1	8 520	29.	Powiat Poznański	1	7 000
8.	Powiat Kamiennogórski	2	14 550	30.	Powiat Skarżyński	1	3 564
9.	Powiat Kędzierzyńsko-Kozielski	1	12 600	31.	Powiat Słupski	2	24 400
10.	Powiat Kłodzki	2	17 152,08	32.	Powiat Strzelecki	1	1 046,90
11.	Powiat Kołobrzeski	1	5 940	33.	Powiat Strzeliński	2	25 228,90
12.	Powiat Koniński	1	681,29	34.	Powiat Szczecinecki	1	12 600
13.	Powiat Krakowski	3	23 823,76	35.	Powiat Średzki	9	92 232,26
14.	Powiat Krośnieński	1	12 000	36.	Powiat Świdnicki	4	49 800
15.	Miasto Legnica	2	16240	37.	Powiat Trzebnicki	6	70 814,20
16.	Powiat Lubiński	2	22 620	38.	Powiat Turecki	1	4 400
17.	Powiat Lwówecki	4	40 901,29	39.	Powiat Wałbrzyski	5	149 526,92
18.	Powiat Mrągowski	1	12 450	40.	Powiat Wołowski	2	27 669,80
19.	Powiat Nowosądecki	1	12 000	41.	Powiat Wrocławski	11	142 383,08
20.	Powiat Nyski	3	27 980,40	42.	Powiat Ząbkowicki	2	24 000
21.	Powiat Oleśnicki	2	32 807,38	43.	Powiat Zgorzelecki	4	41 160
22.	Powiat Olsztyński	1	12 000				
Razem						103	1 192 797,51

W roku 2016 w pieczy zastępczej na terenie innych powiatów przebywało **123** dzieci pochodzących z Wrocławia (miasto Wrocław przekazywało środki na ich utrzymanie, na podstawie zawartych porozumień). Poniższe zestawienie obrazuje szczegółowe dane:

Wydatki na dzieci z Wrocławia, umieszczone w pieczy zastępczej na terenie innych powiatów (środki przekazywane przez miasto Wrocław na rzecz innych powiatów)

Lp.	Miasto/Powiat	Liczba dzieci	Suma (zł)	Lp.	Miasto/Powiat	Liczba dzieci	Suma (zł)
1.	Powiat Bełchatowski	1	10 120	24.	Miasto Opole	1	12 000
2.	Powiat Będziński	1	12 000	25.	Powiat Opolski	1	14 400
3.	Powiat Bielski	1	11 970,97	26.	Powiat Policki	1	7 920
4.	Powiat Bolesławiecki	1	39 490,11	27.	Powiat Polkowicki	1	16 202,96
5.	Powiat Chełmiński	1	14 400	28.	Miasto Poznań	1	12 000
6.	Powiat Dzierżoniowski	2	4 560	29.	Powiat Prudnicki	1	11 858,40

7.	Powiat Głogowski	1	12 000	30.	Powiat Pszczyński	1	12 000
8.	Miasto Gorzów Wielkopolski	2	14 256	31.	Miasto Siedlce	1	12 000
9.	Powiat Gostyński	1	14 453,23	32.	Powiat Strzeliński	1	10 658,40
10.	Powiat Jeleniogórski	2	24 000	33.	Powiat Strzyżowski	1	22 371,40
11.	Miasto Jelenia Góra	1	8 520	34.	Miasto Szczecin	1	8 520
12.	Powiat Kamiennogórski	1	11 390,31	35.	Powiat Średzki	4	44 164
13.	Miasto Kalisz	1	7 920	36.	Powiat Świdnicki	2	15 840
14.	Powiat Kłodzki	2	26 208,77	37.	Powiat Trzebnicki	9	110 248
15.	Miasto Kraków	3	15 179,35	38.	Powiat Wałbrzyski	2	24 087,89
16.	Miasto Legnica	1	12 000	39.	Miasto Stołeczne Warszawa	5	54 870,20
17.	Powiat Łódzki Wschodni	2	33 812,90	40.	Powiat Wieluński	1	12 000
18.	Powiat Milicki	1	7 920	41.	Powiat Wieruszowski	3	31 920
19.	Powiat Obornicki	1	7 920	42.	Powiat Wołowski	1	12 600
20.	Powiat Oleski	1	7 920	43.	Powiat Wrocławski	55	652 442
21.	Powiat Oleśnicki	3	30 240	44.	Powiat Zielonogórski	1	7 920
22.	Powiat Oławski	8	95 622,36	45.	Powiat Żarski	1	7 920
23.	Powiat Ostrzeszowski	1	7 631,83				
Razem						123	1 543 480

Pomoc dla osób usamodzielnianych - wychowanków pieczy zastępczej wyniosła **1 185 212 zł**, w tym:

- pomoc na kontynuowanie nauki w wysokości **731 387 zł** (pomoc dla 149 wychowanków rodzin zastępczych);
- pomoc na usamodzielnienie w kwocie **264 289 zł** (63 osoby);
- pomoc na zagospodarowanie w kwocie **189 536 zł** (65 osób).

Kandydaci do pełnienia funkcji rodzin zastępczych zawodowych i niezawodowych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka (30 osób), zamieszkujący na terenie Wrocławia, skorzystali z nieodpłatnych szkoleń, przygotowujących ich do pełnienia roli opiekuna zastępczego (po pozytywnym zakończeniu procesu kwalifikacji). Szkolenia, na zlecenie Gminy Wrocław prowadziła Fundacja MAIO, wg autorskiego programu „Podróż do Rodzicielstwa”. Łącznie na ten cel wydano kwotę **30 000 zł**. Ponadto 9 kandydatów na opiekunów zastępczych odbyło szkolenie przygotowujące do pełnienia tej funkcji zorganizowane przez Ośrodek Adopcyjny DOPS we Wrocławiu (nieodpłatnie).

Łącznie na wynagrodzenia dla rodzin zastępczych zawodowych i prowadzących rodzinne domy dziecka w ramach rodzinnej pieczy zastępczej wydano **735 851 zł**.

Świadczenia, określone w ustawie jako obligatoryjne, są wypłacane systematycznie, zgodnie z planem. Zasadnym wydaje się także zabezpieczenie odpowiednich środków na świadczenia uznaniowe, które poprawiają jakość sprawowanej opieki.

Potrzeby w zakresie świadczeń finansowych na 2017 r.:

Rodzaj świadczenia	Ilość	kwota jednostkowa	Koszt całkowity
świadczenia dla rodzin zastępczych, zamieszkujących w innych powiatach, w których umieszczone są dzieci pochodzące z Wrocławia	142 dzieci	930 zł	1 584 720 zł
świadczenia dla rodzin zastępczych z Wrocławia, w których przebywają dzieci z innych powiatów na podstawie zawartych porozumień	87 dzieci	900 zł	939 600 zł
świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej	841 dzieci	780 zł	8 109 840 zł
jednorazowe świadczenia na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka	146 dzieci	różne kwoty świadczeń	203 850 zł
świadczenia na utrzymanie lokalu mieszkalnego dla rodzin zawodowych i rodzinnych domów dziecka	5 rodzin/3RDD/ 12 miesięcy	różne kwoty świadczeń	74 400 zł
świadczenie na pokrycie kosztów związanych z przeprowadzeniem niezbędnego remontu dla rodzin zawodowych i rodzinnych domów dziecka	3RDD/17rodzin	różne kwoty świadczeń	29 000 zł
świadczenie na pokrycie nieprzewidzianych kosztów związanych z prowadzeniem rodzinnego domu dziecka	3 RDD	2 000 zł	6 000 zł
świadczenie na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki - jednorazowo lub okresowo	10 rodzin	1 000 zł	10 000 zł
dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka	650 dzieci	500 zł	330 000 zł
pomoc dla osób usamodzielnianych (kontynuacja nauki, usamodzielnienia, zagospodarowania)	135 osób	różne kwoty świadczeń	1 089 435 zł
Suma			12 376 845 zł

Poza świadczeniami wypłacanymi rodzinom zastępczym i rodzinnym domom dziecka zaplanowano do wydatkowania w 2017 r. następujące środki, w zakresie rodzinnej pieczy zastępczej:

Potrzeby finansowe w zakresie realizacji pozostałych zadań w 2017 r.

CEL	Ilość	Koszt całkowity
szkolenia kandydatów do pełnienia funkcji opiekunów zastępczych	30 osób	30 000 zł
wynagrodzenia dla rodzin zawodowych	16 osób	734 161 zł
wynagrodzenia dla prowadzących rodzinne domy dziecka	3 osoby	149 648 zł
wynagrodzenia dla osób do pomocy przy sprawowaniu opieki w rodzinnych domach dziecka	3 osoby	64 752 zł
wynagrodzenia dla rodzin pomocowych	12 osób	16 787 zł
ŁĄCZNIE	X	995 348 zł

INSTYTUCJONALNA PIECZA ZASTĘPCZA

W roku 2016 we Wrocławiu w ramach instytucjonalnej pieczy zastępczej funkcjonowały **44** placówki opiekuńczo-wychowawcze, w tym **18** placówek typu rodzinnego.

W ramach Wrocławskiego Centrum Opieki i Wychowania wchodzi 14 placówek opiekuńczo – wychowawczych łączących zadania socjalizacyjne i interwencyjne o łącznej liczbie 210 miejsc dla wychowanków.

W ramach Zespołu Placówek Opiekuńczo–Wychowawczych „Dziecięcy Dom” funkcjonuje 5 placówek łączących zadania socjalizacyjne i interwencyjne o łącznej liczbie 66 miejsc dla wychowanków.

Stowarzyszenie SIEMACHA w roku 2016 prowadziło we Wrocławiu 3 Placówki Opiekuńczo - Wychowawcze SIEMACHA Spot 24/7 o łącznej liczbie 50 miejsc dla wychowanków.

Evangelickie Centrum Diakonii i Edukacji im. Ks. Marcina Lutra prowadziło w 2016 r. we Wrocławiu 2 placówki opiekuńczo–wychowawcze o łącznej liczbie 28 miejsc dla wychowanków pieczy zastępczej.

Towarzystwo „Nasz Dom” prowadziło we Wrocławiu 2 placówki opiekuńczo–wychowawcze Domy dla Dzieci im. Wandy Rutkiewicz z 28 miejscami dla wychowanków, natomiast od 1 września 2016 r. jedna z placówek Towarzystwa „Nasz Dom” została przekształcona w mieszkanie dla usamodzielnianych, pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej, pod nazwą Dom dla Usamodzielnianych z 10 miejscami.

Dział Instytucjonalnej Pieczy Zastępczej MOPS prowadzi nadzór nad wszystkimi placówkami opiekuńczo-wychowawczymi na terenie Wrocławia; współpracuje z sądami, asystentami rodzinnymi, szkołami i rodzinami biologicznymi wychowanków oraz obejmuje wsparciem pełnoletnich wychowanków placówek opiekuńczo–wychowawczych i resocjalizacyjnych.

Ogółem placówki dysponują **474** miejscami, w tym **106** miejsc znajduje się w rodzinnych domach dziecka. W 2016 r. do wszystkich placówek opiekuńczo–wychowawczych skierowano **568** nowych wychowanków. W 2016 r. z placówek opiekuńczo-wychowawczych ogółem skorzystało **691** dzieci.

Z dniem 31 grudnia 2016 r. zakończono współpracę z Fundacją PozyTYwka, która świadczyła pomoc psychologiczno-pedagogiczną oraz terapeutyczną wychowankom placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego i rodzin zastępczych. Od dnia 2 stycznia 2017 r. działalność tą będzie prowadzić Krakowski Instytut Psychoterapii Stowarzyszenia SIEMACHA z siedzibą we Wrocławiu przy ul. Tadeusza Micińskiego 11/25.

W roku 2016 r. ponownie rozpoczęto realizację projektu „Wrocław Miastem @ktywnych”.

Wychowankowie opuszczający jedną z form instytucjonalnej, bądź rodzinnej pieczy zastępczej nadal mogą korzystać z Młodzieżowego Centrum Wsparcia prowadzonego przez Stowarzyszenie Pomocy Wzajemnej im. Stefana Kardynała Wyszyńskiego we Wrocławiu. Mają tu zapewnioną:

- możliwość zamieszkania w mieszkaniu dla usamodzielnianych wychowanków,
- wsparcie psychologiczne,
- pomoc prawna,
- doradztwo zawodowe,
- treningi ekonomiczne.

W ciągu całego roku 2016 Fundacja Robinson Crusoe kontynuowała realizację projektu kompleksowego wspierania procesu usamodzielniania osób dorastających w różnych formach pieczy zastępczej.

W miejsce funkcjonujących do tej pory placówek wsparcia dziennego w roku 2016 powstało Centrum Rozwoju i Aktywności Dzieci i Młodzieży, które obejmowało swoimi działaniami opiekuńczo – wychowawczymi i terapeutycznymi nie mniej niż 200 dzieci z terenu miasta Wrocławia.

Świadczenia i koszty realizacji zadań.

W zakresie właściwości Działu Instytucjonalnej Pieczy Zastępczej wydano **1 255** decyzji administracyjnych.

Pomoc dla usamodzielnianych wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych i resocjalizacyjnych wyniosła ogółem **534 635,29 zł**, w tym:

- pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki w wysokości **426 572,15 zł** (104 osoby),
- pomoc na usamodzielnienie w wysokości **72 789 zł** (12 osób),
- pomoc na zagospodarowanie w wysokości **35 274,14 zł** (12 osób).

Na podstawie zawartych porozumień poniesiono opłaty za zakwaterowanie i żywienia dzieci w Zakładach Opiekuńczo-Lecznicznych w łącznej wysokości **369 373,04 zł**.

Na utrzymanie placówek opiekuńczo-wychowawczych na terenie Wrocławia wydano łącznie **25 166 979,57 zł**. Na utrzymanie dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie innych powiatów wydano łącznie **190 256 zł**.

Na dodatek do zryczałtowanej kwoty środków finansowych na utrzymanie dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego wydano łączną kwotę **362 381,08 zł**.

W roku 2016 na działalność Centrum Rozwoju i Aktywności Dzieci i Młodzieży we Wrocławiu przekazano łącznie **2 297 240 zł**.

Świadczenia i koszty realizacji zadań związanych z opieką nad rodziną i dzieckiem w latach 2012-2016 w (zł)

	2012	2013	2014	2015	2016
Utrzymanie dzieci z rodzin zastępczych	8 472 589	8 720 412	9 146 234	9 424 445	9 314 030
Świadczenia dla pełnoletnich wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej	1 362 616	1 336 211	1 272 770	1 301 799	1 185 212
Utrzymanie placówek opiekuńczo-wychowawczych	21 156 547	21 507 472	24 328 021	25 067 496	25 166 980
Utrzymanie dzieci z rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych na terenach innych powiatów	1 635 034	1 559 215	1 478 216	1 661 007	1 733 736

REALIZACJA PROJEKTÓW WSPÓLFINANSOWANYCH ZE ŚRODKÓW UNII EUROPEJSKIEJ ORAZ ŚRODKÓW RZĄDOWYCH

W roku 2016 Sekcja Projektów Rozwojowych w Centrum Pracy Socjalnej i Rodziny we współpracy z właściwymi merytorycznie komórkami organizacyjnymi MOPS, realizowała zadania w zakresie aplikowania o środki zewnętrzne. W 2016 r. pozyskano dotacje ze źródeł zewnętrznych w łącznej wysokości **3 972 165,92 zł**.

Pozyskane dofinansowanie w 2016 r.

Nazwa projektu	Wartość całkowita projektu (zł)	Kwota przyznanej dotacji (zł)	Wkład własny (zł)
Wrocław Miastem @ktywnych	4 000 000	3 400 000	600 000
Zadanie publiczne w ramach „Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2016”	716 420,47	265 500	450 920,47
Zadanie publiczne w ramach „Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej	433 537,89	87 912	345 625,89

pieczy zastępczej na rok 2016"			
Zadanie publiczne pn. „Utworzenie i działalność w 2016 r. Dziennego Domu Senior-Wigor we Wrocławiu” w ramach „Programu Wieloletniego Senior-Wigor na lata 2015-2020” - edycja 2016	90 700	50 200	40 500
SUMA DOTACJI DLA MOPS	5 240 658,36	3 803 612	1 437 046,36

PROJEKT „WROCLAW MIASTEM @KTYWNYCH”.

W dniu 1 września 2016 r. rozpoczęto realizację projektu pt. „**Wrocław Miastem @ktywnych**” (WM@), którego zakończenie zaplanowano na dzień 30 czerwca 2018 r. Projekt realizowany jest w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020 przy współfinansowaniu przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. W imieniu Gminy Wrocław realizuje go Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy oraz Wrocławskim Centrum Integracji. Wartość projektu wynosi 4 000 000 zł, w tym wkład Funduszy Europejskich 3 400 000 zł.

Celem projektu jest aktywna integracja 433 mieszkańców Wrocławia zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym poprzez poprawę i wzmocnienie ich zdolności do zatrudnienia i zatrudnienie. Odbiorcami projektu są osoby korzystające ze świadczeń MOPS, doświadczające problemów z integracją społeczną i zawodową, m.in. osoby długotrwale bezrobotne, wychowankowie pieczy zastępczej oraz osoby niepełnosprawne. Wsparcie udzielane jest w ramach usług aktywnej integracji o charakterze społecznym, zawodowym, edukacyjnym i zdrowotnym poprzez udział w Programach Aktywności Lokalnej (PAL) albo zawarcie Kontraktu Socjalnego (KS) lub jego odmiany.

Szczegóły udzielonego wsparcia.

W okresie sprawozdawczym ze wsparcia projektu skorzystało **łącznie 230 osób**, w tym **138 kobiet, 92 mężczyzn**, 65 osób z niepełnosprawnością, 131 osób bezrobotnych (w tym 81 długotrwale), 44 wychowanków pieczy zastępczej. 166 osób korzystało ze wsparcia w ramach zawartych Kontraktów Socjalnych i ich odmian, 64 osoby – w ramach Programów Aktywności Lokalnej.

Uczestnicy korzystali z form wsparcia zgodnie z opracowaną wspólnie z pracownikiem socjalnym Indywidualną Ścieżką Reintegracji. W 2016 r. było to w szczególności wsparcie o charakterze Aktywizacji społecznej, obowiązkowej dla każdej osoby biorącej udział w projekcie. W poszczególnych formach wsparcia udział wzięło:

Aktywizacja społeczna:

- Konsultacje ze specjalistą ds. aktywizacji społeczno-zawodowej: 47 osób (46 KS, 1 PAL);
- Warsztaty Integracyjne: 120 osób (110 KS, 10 PAL);
- Warsztat „Integracja”: 17 osób (PAL);
- Indywidualna Praca Socjalna: 160 osób (109 KS, 51 PAL);
- Grupowa Praca Socjalna: 21 osób (KS);
- Warsztat Animator Lokalny: 23 osoby (PAL);
- Trening Umiejętności Manualnych: 18 osób (PAL);
- Warsztat Aktywizacji Społeczności Lokalnej: 18 osób (PAL);
- Pracownia Rodzinna (poradnictwo rodzinne/prawne): 17 osób (6 KS, 11 PAL);
- Specjalistyczne wsparcie indywidualne: 23 osoby (KS).

Aktywizacja zawodowa: Program Aktywizacja i Integracja: 21 osób w 2 edycjach (12 KS, 9 PAL);

Aktywizacja edukacyjna: dofinansowanie edukacji na poziomie wyższym: 2 osoby (KS).

W 2016 r. w ramach „WM@” 4 Zespoły Terenowej Pracy Socjalnej (ZTPS) wdrażały łącznie 6 Programów Aktywności Lokalnej, kierowanych do mieszkańców mikrospołeczności lokalnych Wrocławia:

- PAL „Aktywne Sępólno” (ZTPS 3) – kierowany do 10 mieszkańców osiedla Sępólno i okolic,
- PAL „Aktywny Plac Grunwaldzki” (ZTPS 3) – kierowany do 10 mieszkańców osiedla Plac Grunwaldzki i okolic,
- PAL „Aktywny Gądów” (ZTPS 4) – kierowany do 10 mieszkańców osiedli Gądów i Nowy Dwór i okolic,
- PAL „Aktywny Brochów” (ZTPS 5) – kierowany do 10 mieszkańców osiedla Brochów i okolic,
- PAL „Aktywne Przedmieście Oławskie” (ZTPS 5) – kierowany do 9 mieszkańców obszaru Przedmieścia Oławskiego i okolic,
- PAL „Aktywne Nadodrze” (ZTPS 7) – kierowany do 11 mieszkańców Osiedla Nadodrze i okolic.

Ponadto w 2016 r. powołano Biuro Projektu oraz kadrę projektu, przeprowadzono pierwsze procedury zamówień publicznych w związku z wydatkowaniem środków finansowych, zrealizowano działania o charakterze informacyjno – promocyjnym (utworzenie strony internetowej projektu, oznaczenie plakatami miejsc realizacji działań projektu).

W 2016 r., realizując budżet projektu, wydatkowano środki finansowe w wysokości 258 826,16 zł, w tym 173 826,16 zł ze środków UE i 85 000 zł w ramach wkładu własnego Gminy Wrocław.

W związku z realizacją projektu wydatkowano także dodatkowe środki finansowe przeznaczone przez Gminę Wrocław, jako wkład własny niekwalifikowany do projektu. Zakupiono m.in.: sprzęt komputerowy niezbędny do obsługi administracyjnej projektu oraz realizacji działań merytorycznych, materiały promocyjno-informacyjne a także artykuły i usługi związane z realizacją instrumentów aktywnej integracji (zabawy mikołajkowe, artykuły do animacji, artykuły dekoracyjne, artykuły spożywcze, etc.). Łączna kwota wydatkowania wyniosła **328 056,46 zł**.

Zadania publiczne w ramach „Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2016” (I-XII 2016 r.) współfinansowane ze środków Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (MRPiPS).

W ramach zadań zrealizowano następujące działania:

- wsparcie **228** wrocławskich rodzin doświadczających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez **15 asystentów rodziny** w formie: opracowania planu pomocy rodzinie, wspierania aktywności społecznej i zawodowej rodzin, prowadzenia konsultacji wychowawczych dla rodziców, pomocy w rozwiązywaniu problemów wychowawczych, socjalnych, psychologicznych, pomocy w organizacji gospodarstwa domowego, itp.; wsparcia udzielono w rodzinach o łącznej liczbie **dzieci 380**;
- wsparcie **130** wrocławskich rodzin zastępczych przez **9 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej** w formie: wsparcia w wypełnianiu zadań rodziny zastępczej, przygotowania planu pomocy dziecku, zapewnienia specjalistycznej pomocy dla dzieci (psychologicznej, rehabilitacyjnej, edukacyjnej), udzielanie wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzin, itp.; wsparcia udzielono w rodzinach o łącznej liczbie **dzieci 173**.

Asystent rodziny: koszt całkowity 716 420,47 zł w tym 265 500 zł dotacji MRPiPS oraz 450 920,47 zł wkładu własnego.

Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej: koszt całkowity **433 537,89 zł** w tym **87 912 zł** dotacji MRPiPS oraz **345 625,89 zł** wkładu własnego.

Zadanie publiczne pn. „Utworzenie i działalność w 2016 r. Dziennego Domu Senior-Wigor we Wrocławiu” w ramach „Programu Wieloletniego Senior-Wigor na lata 2015-2020”

W okresie od listopada do grudnia 2016 r. Gmina Wrocław realizowała zadanie publiczne pn. „Utworzenie i działalność w 2016 r. Dziennego Domu Senior-Wigor we Wrocławiu” w ramach „Programu Wieloletniego Senior-Wigor na lata 2015-2020” – edycja 2016, które było współfinansowane ze środków Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Realizacja zadania polegała na wyposażeniu oraz zapewnieniu funkcjonowania pierwszego w mieście Dziennego Domu Senior-Wigor (DDSW) kierującego ofertę do 25 osób w wieku powyżej 60 roku życia, nieaktywnych zawodowo, w tym cierpiących na choroby neurodegeneracyjne (otępienne) we wczesnej fazie.

Realizacja zadania publicznego (wyposażenie i prowadzenie działalności DDSW) zostało zlecone przez Gminę Wrocław podmiotowi, o którym mowa w art. 3 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r o działalności pożytku publicznego i wolontariacie. W wyniku ogłoszonego konkursu realizację zadania zlecono Parafii Ewangelicko-Augsburskiej we Wrocławiu, która prowadzi Dzienny Dom Senior-Wigor przy ul. Kazimierza Wielkiego 31-33.

W ramach zadania zrealizowane zostały: wybór podmiotu, któremu zlecono realizację zadania, rekrutacja uczestników DDSW połączona z promocją, zakup i montaż wyposażenia pomieszczeń przeznaczonych na DDSW oraz realizacja od 07 listopada 2016 r. działań aktywizujących kierowanych do seniorów, o charakterze: rekreacyjnym, pielęgniarstwo-opiekuńczym, rehabilitacyjno-gimnastycznym, treningu umysłu, wsparcia psychologicznego, kulturalno-oświatowym, reintegracji społecznej i socjalnym (ciepły posiłek).

Utworzony DDSW spełnia standardy dla placówki wyznaczone w ramach "Programu Wieloletniego Senior-WIGOR na lata 2015 - 2020".

Łączna wartość projektu: 90 700 zł, w tym dofinansowanie z MRPiPS 50 200 zł.

NADODRZAŃSKIE CENTRUM WSPARCIA

Nadodrzańskie Centrum Wsparcia (NCWS) jest komórką organizacyjną Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej we Wrocławiu, która rozpoczęła działalność na początku 2013 r. NCWS ma siedzibę we Wrocławiu przy ul. Rydygiera 43abcd i 45a. Nieruchomości w których NCWS realizuje zadania statutowe MOPS zostały wyremontowane w ramach realizacji projektu pn. „Kreacja Nadodrzańskiego Centrum Wsparcia – kluczowego elementu infrastruktury służącej społeczności lokalnej i podopiecznym MOPS”.

W roku 2016 Nadodrzańskie Centrum Wsparcia realizowało działania w zakresie pomocy społecznej o charakterze;

- **dziennym** mającym na celu szeroko rozumiane wsparcie rodziny oraz aktywizowanie społeczności lokalnej;
- **całodobowym** oferując niezbędną pomoc socjalną i wsparcie specjalistyczne w ramach ośrodka wsparcia.

W zakresie **działań całodobowych** realizowano zadania dotyczące wsparcia osób, które znalazły się w sytuacji kryzysowej ze szczególnym uwzględnieniem osób doświadczających przemocy.

Ośrodek Interwencji Kryzysowej (OIK) udzielał pomocy w formie:

- konsultacji interwencyjnych;
- wsparcia specjalistycznego;
- wsparcia socjalnego;
- schronienia;

- telefonu interwencyjnego.

W zakresie schronienia mieszkańcom OIK zapewniono:

- zakwaterowanie w umeblowanych pokojach wieloosobowych;
- możliwość korzystania z innych pomieszczeń i ich wyposażenia.

W zakresie wsparcia socjalnego i specjalistycznego mieszkańcy OIK:

- zostali objęci indywidualną pracą socjalną;
- uzyskali potrzebne wsparcie z zakresu poradnictwa specjalistycznego: prawnego, psychologicznego, pedagogicznego;
- uzyskiwali wsparcie finansowe, zgodnie z posiadanymi uprawnieniami;
- otrzymywali podstawowe środki czystości, artykuły spożywcze i odzież.

W 2016 r. przeprowadzono **547** działań interwencyjnych z czego **268** interwencji dotyczyło osób, które zgłosiły się do OIK osobiście i **279** interwencji w stosunku do osób, które nawiązały kontakt za pośrednictwem telefonu i komunikatora internetowego. Na pobyt czasowy w OIK przyjęto **154** osoby. Beneficjentami były głównie osoby doświadczające przemocy w rodzinie, ale również były to osoby niepełnosprawne, wychowankowie placówek opiekuńczo wychowawczych, uchodźcy i osoby znajdujące się w sytuacjach kryzysowych o różnym charakterze.

W zakresie **działań dziennych:**

zorganizowano bezpłatne, specjalistyczne:

- konsultacje psychologiczne (1 060 konsultacji dla 758 osób, w tym 96 dzieci);
- poradnictwo prawne (z 278 konsultacji skorzystało 261 osób).

oferowano inne bezpłatne formy wsparcia mające na celu wspieranie rodziny i aktywizowanie środowiska lokalnego:

- doradztwo w ramach Punktu Aktywizacji Społecznej i Zawodowej;
- wsparcie udzielane podczas indywidualnych spotkań z brokerem edukacyjnym;
- warsztaty o charakterze cyklicznym wśród których znalazły się:
 - warsztaty w ramach projektu: „Aktywizacja i integracja”;
 - warsztaty kompetencji społecznych i wychowawczych;
 - warsztaty komputerowe, artystyczne i animacji ruchowych w ramach realizacji programów PAL w ZTPS;
- szkolenia o charakterze cyklicznym, wśród których znalazły się:
 - szkolenia dla kandydatów na rodziny zastępcze;
 - szkolenia dotyczące komunikacji;
 - szkolenia „Praca ze sprawcą przemocy”;
 - szkolenia z zakresu przeciwdziałania przemocy;
- spotkania, mające na celu aktywizowanie środowiska lokalnego, propagowanie inicjatyw społecznych i promowanie cennych pomysłów, wśród nich:
 - spotkania Organizatorów Społeczności Lokalnej;
 - spotkania integracyjne;
 - spotkania partnerskie;
 - debaty;
- inne jednorazowe formy edukacyjne.

ponadto:

- kontynuowano spotkania grupy samopomocowej dla osób uzależnionych;
- zorganizowano cykliczne spotkania grupy wsparcia dla rodzin zastępczych;
- kontynuowano działalność punktu poradnictwa zawodowego na odległość;
- odbywały się ponadto:
 - dyżury członków Zespołu Interdyscyplinarnego;
 - spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego;
 - spotkania Grup Roboczych i Liderów ds. przeciwdziałania przemocy;
 - konferencje, wizyty studyjne;
 - spotkania rodziców z dziećmi przy udziale kuratorów;
 - spotkania robocze i organizacyjne zespołów merytorycznych;
 - szkolenia i superwizje dla pracowników.

Działania Centrum Pracy Socjalnej i Rodziny w 2016 r. ukierunkowane były na realizację zadań związanych:

- z podnoszeniem jakości pracy pracowników socjalnych i asystentów rodziny, w tym pracowników nowozatrudnionych;
- z udzielaniem wsparcia merytorycznego i emocjonalnego pracownikom socjalnym i asystentom rodziny oraz organizacją superwizji;
- z poradnictwem specjalistycznym, konsultacjami i udzielaniem wsparcia mieszkańcom Wrocławia w tym klientom MOPS i rodzinom przeżywającym trudności;
- organizacją i realizacją warsztatów edukacyjnych dla rodziców;
- z nadzorem i koordynowaniem zadań wykonywanych przez asystentów rodziny powołanych na rzecz wspierania rodzin w zakresie wypełniania ich funkcji opiekuńczo – wychowawczych we współpracy z pracownikami socjalnymi oraz koordynatorami MOPS;
- z organizacją i koordynowaniem praktyk w MOPS;
- z koordynacją wolontariatu na rzecz osób i rodzin objętych pomocą MOPS;
- ze współpracą z pracownikami socjalnymi w zakresie realizowanego przez MOPS projektu systemowego „Wrocław Miastem @ktywnych”;
- aktywizacją społeczną i zawodową klientów MOPS;
- z organizacją i koordynowaniem prac społecznie użytecznych, we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy;
- z wdrażaniem środowiskowej metody w pracy socjalnej;
- z realizacją Programu Pomocy dla Rodzin Wielodzietnych „dwa plus trzy i jeszcze więcej” oraz ogólnopolską Kartą Dużej Rodziny;
- ze współpracą z pracownikami socjalnymi i instytucjami działającymi w obszarze pomocy społecznej;
- z zapewnieniem obsługi organizacyjno–technicznej Zespołowi Interdyscyplinarnemu ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Centrum Pracy Socjalnej i Rodziny realizuje swoje zadania poprzez:

- specjalistów pracy zespołowej;
- konsultantów psychologów, pedagogów, socjologów;
- asystentów rodziny;
- koordynatorów;
- pracowników socjalnych, specjalistów pracy socjalnej.

W roku 2016 realizowano działania sprzyjające rozwojowi warsztatu pracy socjalnej m.in. poprzez:

- towarzyszenie **146** razy pracownikom socjalnym podczas pracy w środowisku;
- bezpośrednią pracę w środowisku klienta bez udziału pracownika – **59 razy**
- objęcie wsparciem pracowników socjalnych w formie rozmów indywidualnych – **328** rozmów;
- asystowanie **74** razy przy przeprowadzaniu wywiadów środowiskowych przez nowozatrudnionych pracowników socjalnych;
- wprowadzenie zgodnie z procedurą **22** nowych pracowników socjalnych oraz **7** asystentów rodziny;
- przeprowadzenie dla pracowników socjalnych **2** spotkań dotyczących ewaluacji wybranych przypadków pracy socjalnej;
- udzielenie **2 133** konsultacji według wybranej specjalizacji, które służyły wsparciu merytorycznemu, a zwłaszcza kształtowaniu zachowań niezbędnych i przydatnych w pracy socjalnej;
- udzielenie na rzecz klientów MOPS łącznie **633** porad dla **248** rodzin;
- udział w pracach grup roboczych i zespołów problemowych powoływanych na wniosek pracowników socjalnych;
- udział w ocenach sytuacji rodziny, o której mowa w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2016, poz. 575 z póź. zm.);

- koordynowanie działań związanych z funkcjonowaniem Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
- koordynowanie działań związanych z usługami świadczonymi przez lekarzy psychiatrów;
- współpracę z innymi komórkami organizacyjnymi na terenie instytucji i poza MOPS;
- współpracę z Nadodrzańskim Centrum Wsparcia oraz Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej.

W roku 2016 koordynowano pracę lekarzy psychiatrów, która świadczona była w **379** rodzinach (662 osoby w rodzinie) będących klientami pomocy społecznej. Łącznie zrealizowano **473** wizyty domowe. Wizyty realizowane były przez **3** lekarzy psychiatrów. Dwóch lekarzy zatrudnionych w ramach umowy z MOPS – **316** wizyt oraz lekarza zatrudnionego przez Wrocławskie Centrum Zdrowia w ramach „Programu edukacji zdrowotnej oraz motywowania do podjęcia leczenia specjalistycznego osób z podejrzeniem zaburzeń psychicznych, będących pod opieką terenowego pracownika socjalnego” – **157** wizyt.

Interwencje u osób zaburzonych psychicznie odbywały się głównie w obecności pracowników socjalnych, a w razie potrzeby koordynatora CPSR oraz policji, pielęgniarki środowiskowej, opiekunki, pracowników straży miejskiej.

Konsultanci psychologzy i pedagodzy objęli pracą psychologiczną i pedagogiczną **744** klientów, będących członkami **708** rodzin. Łącznie zrealizowali **1 580** spotkań konsultacyjnych w tym:

- w miejscu zamieszkania klienta **759** razy,
- stacjonarnie w placówkach MOPS **821** razy.

W roku 2016 zostało również podjętych **69** interwencji kryzysowych oraz wydano **164** adnotacje urzędowe dla celów MOPS.

Konsultanci przeprowadzili także **224** konsultacje indywidualne z pracownikami socjalnymi i asystentami rodziny oraz włączali się **303** razy (na rzecz **160** rodzin), w prace grup roboczych w zakresie problematyki dotyczącej przemocy w rodzinie. Konsultanci uczestniczyli **17** razy (na rzecz **11** rodzin) w zespołach problemowych mających na celu pomoc w rozwiązaniu trudnej sytuacji rodzin oraz ocenach sytuacji rodzin. Spotkania realizowane były we współpracy z pracownikami socjalnymi, asystentami rodziny i innymi specjalistami MOPS.

W 2016 r. przeprowadzono różne formy szkoleniowe na rzecz pracowników socjalnych i asystentów rodziny służące podnoszeniu, jakości warsztatu pracy.

Ponadto kontynuowano prowadzenie cyklicznych warsztatów dla seniorów usprawniających pamięć pt: „Gimnastyka umysłu” w Dziennych Domach Pomocy „Pogodna jesień” – **17** razy i „Na Ciepłej” – **10** razy na rzecz łącznie **44** osób.

W ramach współpracy z Wrocławskim Centrum Rozwoju Społecznego konsultanci psycholodzy przeprowadzili warsztat dla 8 wrocławskich wolontariuszy nt: „Radzenie sobie w kontakcie z trudnym klientem”.

W 2016 r. przeprowadzono także warsztaty kompetencji rodzicielskich z zakresu porozumiewania się bez przemocy i stawiania granic odbyły się po 2 edycje szkoleń.

Wykaz warsztatów realizowanych przez konsultantów CPSR na rzecz klientów MOPS w roku 2016

Tytuł warsztatu	Termin	Prowadzący	Ilość osób	Grupa docelowa
Rozwijanie umiejętności rodzicielskich dla rodziców dzieci w wieku 0-10 lat	5 spotkań w 2016 r.) 12 stycznia 19 stycznia 26 stycznia 2 lutego 9 lutego	2 konsultantów psychologów Konsultant pedagog (zamiennie)	4	rodzice, klienci MOPS rodzice
Rola rodzica w stawianiu granic u dzieci młodszych (0-10)“	20 października	konsultant psycholog	7	
	26 października	konsultant pedagog	6	
	10 listopada	pedagog	4	
Stawianie granic w wychowaniu nastolatków	3 listopada	konsultant psycholog	8	
	8 listopada	konsultant pedagog	9	
	23 listopada	pedagog	4	
Oswoić złość	4 marca	2 konsultantów psychologów	10	
	16 marca	Konsultant pedagog	4	
	22 marca	pedagog (zamiennie)	8	
„Wolontariat dla seniora”	11 kwietnia	2 konsultantów psychologów	11	uczniowie Prywatnego Salezjańskiego Liceum Ogólnokształcącego ul. Młodych Techników 17
	14 kwietnia		18	
Warsztaty integracyjne	19 października - 07 grudnia	Konsultant psycholog	11	mieszkańki Ośrodka Wsparcia ul. Chrobrego 34a
Spotkania edukacyjne dla grupy wsparcia ZTPS 1	5 maja	2 konsultantów psychologów	4	klienci ZTPS 1
	12 maja		6	
Praca terapeutyczna z młodzieżą eksperymentującą ze środkami psychoaktywnymi	25 maja	Konsultant psycholog	30	pedagodzy i psycholodzy szkolni, policjanci ds. nieletnich

Konsultant socjolog posługujący się językiem migowym, podjął działania na rzecz **33** osób z dysfunkcją narządu słuchu (56 osób w rodzinie). W roku 2016 udzielił ogółem **284** porad, podjął **8** spraw interwencyjnych na rzecz klientów. Towarzyszył **177** razy **18** klientom niesłyszącym w załatwianiu spraw urzędowych (w tym m.in. w ZUS, PZON, bankach, spółdzielniach, placówkach służby zdrowia). Ponadto asystował pracownikom socjalnym przy wywiadach środowiskowych oraz innych działaniach podejmowanych w rodzinach porozumiewających się w języku migowym.

Samodzielnie oraz we współpracy z asystentem rodziny pomagał klientom w rozwijaniu umiejętności wychowawczych oraz rozwiązywaniu pojawiających się problemów.

Praktyki zawodowe i studenckie.

W komórkach organizacyjnych MOPS praktyki studenckie i zawodowe odbywało w 2016 r. **26 osób** - studentów i słuchaczy. Praktyki realizowane były w Zespołach Terenowej Pracy Socjalnej, Zespole Koordynacji i Monitoringu Pieczy Zastępczej, Dziale Adaptacji Osób Niepełnosprawnych, Dziale Prawnym, Organizacji i Nadzoru, Centrum Pracy Socjalnej i Rodziny, Rodzinnych Domach Dziecka, Ośrodka Opiekuńczo - Adaptacyjnym „Pensjonat dla osób starszych”.

Praktyki studenckie indywidualne w MOPS

Uczelnia	kierunek	Ilość osób	Miejsce realizacji praktyki	Ilość godzin
Dolnośląska Szkoła Wyższa Edukacji TWP ul. Wagonowa 9	pedagogika	3	CPSR RW DRPZ ZTPS 6	40
	pedagogika – poradnictwo psychologiczno-pedagogiczne	1	DRPZ	60
	praca socjalna- doradca socjalny	1	ZOBU	40
WSW „Edukacja”	pedagogika opiekuńczo wychowawcza z terapią	1	ZTPS 6	40
	pedagogika	3	ZTPS 6	40
Uniwersytet Wrocławski	praca socjalna	1	ZTPS 1	160
		4	DRPZ	160
		1	ZTPS 5	160
		1	ZTPS 7	100
	resocjalizacja	1	ZOBU	45
historia	1	Dział Obsługi archiwum	15 litego 4 marca	
Uniwersytet Wrocławski	Studia Podyplomowe z zakresie Diagnostyki, Poradnictwa oraz Systemowej Pracy z rodziną	2	ZTPS 2	30
Politechnika Wrocławska elektronika	telekomunikacja	1	Sekcja Informatyki	160
„Cosinus” Zaoczna Policealna Szkoła	technik administracji	1	Dział Świadczeń	320
Papieski Wydział Teologiczny	pedagogika	1	DRPZ	30
Dolnośląskie Centrum Psychoterapii	asystent rodziny	1	ZTPS 5	30
Akademia Wychowania Fizycznego	fizjoterapia	1	„Pensjonat dla Osób Starszych” ul. Kamieńskiego 190	250
Okręgowa Izba Radców Prawnych w Opolu	Radca prawny	1	DPON	40
Razem		26		

Wolontariat.

Wolontariusze w MOPS pozyskiwani są od 2005 ro. W 2016 r. podpisano **71 porozumień z wolontariuszami**, którzy zaangażowani byli głównie w pomoc dzieciom w nauce z rodzin objętych Programem Pomocy dla Rodzin Wielodzietnych „dwa plus trzy

i jeszcze więcej”, rodzin zastępczych oraz rodzin objętych pomocą MOPS w tym asystenturą rodziny.

ASYSTENT RODZINY

Zadania asystenta rodziny:

- opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną;
- prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną;
- udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej i w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych, wychowawczych;
- motywowanie członków rodziny do podnoszenia kwalifikacji zawodowych oraz pomoc w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymaniu pracy zarobkowej;
- prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci;
- dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny (okresowa ocena następuje po 6 miesiącach pracy z rodziną. Harmonogram planowanych ocen dla poszczególnych rodzin znajduje się w dokumentacji asystenta);
- monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;
- sporządzanie na wniosek sądu opinii o rodzinie i jej członkach;
- współpraca z podmiotami działającymi na rzecz rodziny;
- podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodziny.

Asystenci rodziny, realizując swoje zadania w roku 2016, odpowiedzialni byli za koordynowanie działań zmierzających do poprawy sytuacji rodzin.

W roku 2016 z usług asystenta rodziny skorzystało **łącznie 228** rodzin z tego **z 74 rodzinami zakończono** współpracę ze względu na:

- osiągnięte cele z **31 rodzinami**,
- zaprzestanie współpracy przez rodzinę z **20 rodzinami**,
- brak efektów z **23 rodzinami**.

Asystenci rodziny oprócz bezpośredniej pracy w środowisku zamieszkania rodzin zorganizowali w roku 2016 warsztaty, spotkanie edukacyjne, których celem było podniesienie samodzielności życiowej, nabycie umiejętności budowania relacji społecznych i rodzinnych, wzmocnienie więzi emocjonalnych w grupie i gronie rodzinnym poprzez wykorzystanie posiadanych sprawności i umiejętności, nauka organizacji czasu wolnego.

Wykaz warsztatów i spotkań zorganizowanych w roku 2016 przez asystentów rodziny

Nazwa warsztatu	Cele	Ilość osób	Termin realizacji
Pacynkowo – komunikacja bez przemocy	Przedstawienie prawidłowej komunikacji werbalnej, jak reagować na przemoc w komunikacji, rozmowy edukacyjne o sposobach unikania agresji w komunikacji. Ponadto uczestnicy warsztatów samodzielnie wykonali pacynki oraz przygotowali bajkę pt. „Jas i Małgosia uczą poprawnej komunikacji”, która przedstawiona została uczestnikom podczas „Miesiąca rodziny” na Wyspie słodowej w czerwcu 2016 r.	17 w tym 11 dzieci	09 marca 23 marca 05 kwietnia 19 kwietnia 27 kwietnia 10 maja 01 czerwca
Święta Wielkanocne - świąteczne tradycje.	Wywołanie radości z powodu zbliżających się świąt oraz uczestnictwa bliskich osób we wspólnej zabawie, modelowanie organizacji czasu wolnego, budowanie prawidłowych relacji między rodzicami a dziećmi.	14 w tym 6 dzieci	21 marca
Spotkanie z okazji "Dnia Sąsiada"	Integracja mieszkańców Ośrodka Wsparcia, w tym rodzin korzystających z usług asystenta rodziny.	33 w tym 20 dzieci	31 maja

Święta Bożego Narodzenia - świąteczne tradycje	Kultywowanie tradycji bożonarodzeniowej, modelowanie organizacji czasu wolnego, budowanie prawidłowych relacji między rodzicami a dziećmi.	16 w tym 12 dzieci	15 grudnia
--	--	--------------------	------------

Asystenci rodziny wraz z rodzinami włączyli się również w działania związane z organizacją Świątowych Dni Młodzieży. W dniu 22 lipca 2016 r. zgodnie z tematem Świątowych Dni Młodzieży „Błogosławieni miłosierni, albowiem oni miłosierdzia dostąpią” młodzież z Luksemburga i Włoch oraz przedstawiciele wrocławskich rodzin aktywnie uczestniczyli w porządkowaniu terenu lasu osobowickiego z porzucanych śmieci, odpadków. Zorganizowana akcja opierała się na terenowej grze pod hasłem „Młodzi Miłosierni”. Uczestnicy podzieleni zostali na kilkusobowe drużyny – ich zadaniem było odnalezienie siedmiu stacji, z których każda odpowiadała innemu uczynkowi miłosierdzia.

PUNKTY AKTYWIZACJI SPOŁECZNO-ZAWODOWEJ (PASZ).

Działania PASZ kierowane były do osób nieaktywnych społecznie i zawodowo, osób pozostających bez zatrudnienia, klientów zagrożonych wykluczeniem społecznym. Oferta PASZ, to przede wszystkim szeroko rozumiana aktywizacja społeczno-zawodowa, edukacja i wsparcie. Elementem procesu aktywizacji było przygotowanie we współpracy z klientem indywidualnej ścieżki reintegracji oraz kształcenie lub wzmacnianie umiejętności wykorzystywania aktywnych metod poszukiwania pracy.

Poradnictwa udzielono **675** osobom (1 274 osoby w rodzinie), w tym 341 kobietom (780 osób w rodzinie). W ogólnej liczbie klientów PASZ odnotowano **42** osoby z rodzin wielodzietnych (206 osób w rodzinie), **31** osób po pobycie w zakładach karnych (48 osób w rodzinie), 13 osób narodowości romskiej (29 osób w rodzinie) oraz **217** klientów posiadających orzeczenie o niepełnosprawności (352 osoby w rodzinie).

Pracownicy PASZ prowadzili również warsztaty integracyjne w ramach grupowej pracy socjalnej w projekcie WM@.

PODSUMOWANIE REALIZACJI PROGRAMU AKTYWIZACJA INTEGRACJA (PAI)

Program realizowano we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy na podstawie zawartego porozumienia zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Do PAI kierowano osoby bezrobotne zarejestrowane w PUP, które spełniają następujące warunki: korzystają ze świadczeń pomocy społecznej, są objęte kontraktem socjalnym, został dla nich ustalony III profil pomocy.

Profile pomocy są ustalane dla poszczególnych osób przez PUP i tak:

- Profil pomocy I – dla osób aktywnych, gotowych od razu do podjęcia zatrudnienia,
- Profil pomocy II – dla osób wymagających intensywnego wsparcia ze strony urzędu w celu znalezienia zatrudnienia,
- Profil pomocy III – dla osób oddalonych od rynku pracy wymagających szczególnego wsparcia ze strony urzędu i innych instytucji rynku pracy.

Program Aktywizacja Integracja składa się z 2 bloków zajęć realizowanych przez 9 tygodni:

I część – aktywizacja, realizowana w formie prac społecznie użytecznych (PSU) w wymiarze do 10 godzin w tygodniu,

II część – integracja, realizowana w formie zajęć warsztatowych realizowanych przez pracowników MOPS w wymiarze 10 godzin w tygodniu.

Zajęcia w części integracja odbywały się 3 razy w tygodniu w formie:

- grupy wsparciowo-integracyjnej,
- warsztatów kompetencji społecznych,
- trening umiejętności życiowych z wykorzystaniem gry strategicznej.

Zakres tematyczny poruszany na zajęciach:

- Obraz siebie - zasoby, poczucie własnej wartości, autoprezentacja;
- System wartości, role i cele życiowe, motywacja do działania;
- Komunikacja interpersonalna;
- Rozpoznawanie potrzeb i emocji, elementy asertywności;
- Profilaktyka zdrowotna;
- Sposoby radzenia sobie ze stresem;
- Zarządzanie gospodarstwem domowym;
- Wykorzystanie zasobów lokalnych, czas wolny;
- Plany na przyszłość, podsumowanie zajęć.

Głównym celem zajęć w ramach PAI jest aktywizacja społeczna jej uczestników poprzez integrację grupy, stworzenie przestrzeni do wymiany doświadczeń, uruchomienie procesów samopomocowych i wsparciowych, zawarcie nowych znajomości, wyjście z izolacji, podniesienie poczucia własnej wartości, poznanie skutecznej komunikacji międzyludzkiej i podstawowych zasad asertywności, budzenie świadomości prozdrowotnej i obywatelskiej.

W 2016 r. zrealizowane zostały 3 edycje PAI:

- I - w okresie od 04 kwietnia do 03 czerwca dla 9 osób,
- II - w okresie od 26 września do 25 listopada I grupa dla 10 osób (w ramach projektu „Wrocław Miastem @ktywnych”),
- III - w okresie od 26 września do 25 listopada II grupa dla 11 osób (w ramach projektu „Wrocław Miastem @ktywnych”).

Znaczące efekty:

- 28 osób ukończyło PAI,
- 19 osobom zmieniono profil pomocy z III na II,
- 5 osób podjęło pracę po zakończeniu PAI,
- 3 osoby kontynuowały pracę w ramach PSU.

Biorąc pod uwagę zakładane mierniki – przewidywane efekty zostały osiągnięte na poziomie ok. 90%.

PROGRAM PRAC SPOŁECZNIE UŻYTECZNYCH (PSU)

Prace społecznie użyteczne są instrumentem aktywizującym skierowanym do osób bezrobotnych korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej, posiadających II i III profil pomocy w Urzędzie Pracy. Osoby z III profilem biorą udział w Programie Aktywizacja i Integracja (PAI), który zakłada aktywizację zawodową poprzez udział w PSU i działania w zakresie integracji społecznej bezrobotnych poprzez grupowe poradnictwo specjalistyczne, warsztaty trenerskie, grupy wsparcia. Działania te mają na celu kształtowanie aktywnej postawy w życiu społecznym i zawodowym. Program zakłada przywrócenie ww. osób bezrobotnych na rynek pracy, utrwalenie pożądaných i potrzebnych na rynku pracy nawyków w celu podjęcia pracy na otwartym rynku pracy. Program PSU skupia się na wspieraniu działań służących reintegracji zawodowej osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku, korzystających z pomocy społecznej. Celem tych prac jest przede wszystkim przygotowanie osób wykluczonych do pełnienia ról zawodowych oraz do pełnego uczestnictwa w życiu społecznym, gospodarczym, politycznym oraz ma służyć zwiększaniu zdolności do zdobycia i utrzymania zatrudnienia. Osoba przystępująca do PSU jest zobowiązana do przepracowania w wymiarze do 10 godzin tygodniowo w:

- jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej (np. ośrodki pomocy społecznej, domy pomocy społecznej, placówki opiekuńczo-wychowawcze, ośrodki wsparcia, ośrodki interwencji kryzysowej),
- organizacjach pozarządowych statutowo zajmujących się pomocą charytatywną lub na rzecz społeczności lokalnej, organizacjach pozarządowych realizujących zadania pomocy społecznej na zlecenie lub w ramach działań statutowych,
- instytucjach działających na rzecz społeczności lokalnej (np. szkoły, domy kultury, biblioteki, przedszkola, żłobki).

Program PSU realizowany był w okresie od kwietnia do grudnia 2016 r. Pozyskano – 235 miejsc pracy, w 61 instytucjach w tym w 15 instytucjach pożytku publicznego. Do projektu pracownicy socjalni Zespołu Terenowej Pracy Socjalnej (1–7), Zespół OBU i pracownicy Punktów Aktywizacji Społeczno-Zawodowej Centrum Pracy Socjalnej i Rodziny zgłosili 190 osób, w tym 81 kobiet i 109 mężczyzn.

W ramach PSU skierowano 161 osób (66 kobiet i 95 mężczyzn) z czego aktywność zawodową podjęło 137 osób (54 kobiety i 83 mężczyzn), a w tym 30 osób w programie PAI. W wyniku podjętych działań na rzecz bezrobotnych zatrudnienie na otwartym rynku pracy uzyskało 10 osób (w tym 6 kobiet).

Współpraca z Wrocławskim Centrum Integracji.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w roku 2016 współpracował z Wrocławskim Centrum Integracji (WCI) na rzecz zagrożonych wykluczeniem społecznym mieszkańców Wrocławia. Na podstawie przeprowadzonych wywiadów środowiskowych skierowano łącznie **102** osoby do uczestnictwa w WCI w ramach realizacji projektów „Centrum aktywnych” oraz do szkoleń poza projektowych zgodnie z ustawą o zatrudnieniu socjalnym. WCI podpisało Indywidualne Programy Zatrudnienia Socjalnego (IPZS) ze **82** osobami. W trakcie realizacji zajęć odstąpiły od IPZS 4 osoby.

Metoda środowiskowa

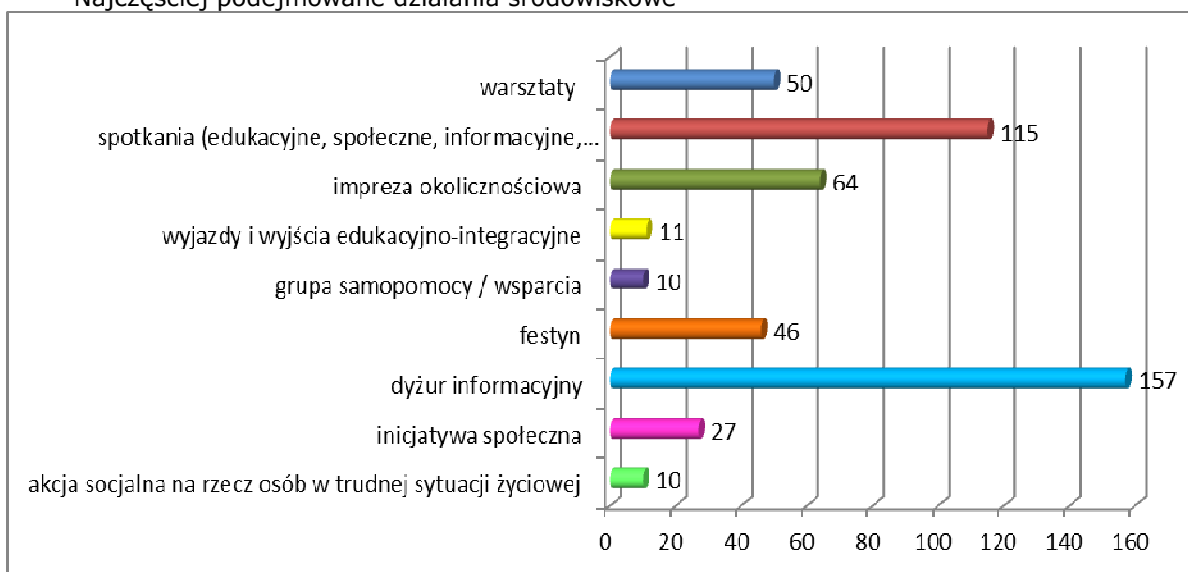
W 2016 r. we wszystkich Zespołach Terenowej Pracy Socjalnej realizowana była przez pracowników socjalnych, środowiskowa metoda pracy socjalnej. Metoda ta polega na organizowaniu społeczności lokalnej, a także na współpracy pomiędzy instytucjami publicznymi, organizacjami pozarządowymi i mieszkańcami celem poprawy warunków życia mieszkańców. Metoda środowiskowa to swojego rodzaju interwencja, realizowana w postaci pracy społecznej lub kulturalnej z wyraźnym podkreśleniem, że ukierunkowana jest na całą społeczność lokalną: dzielnicę, osiedle, ulicę, a nie tylko na jednostkę. Wspomniana interwencja opiera się w dużej mierze na wykorzystaniu społecznego systemu powiązań grup i jednostek.

Rozwijano metodę środowiskową m.in. poprzez powołanie pracowników do pełnienia konkretnych ról w sferze organizowania społeczności lokalnej. Organizowanie Społeczności Lokalnej (OSL), to proces, którego celem jest pobudzanie i wspieranie mieszkańców, instytucji oraz pomoc w rozwiązywaniu problemów społecznych dotyczących danej społeczności. OSL opiera się na założeniach, że efektywne wspomaganie oraz pełna integracja ze społeczeństwem, osób i rodzin, szczególnie ze środowisk i obszarów marginalizowanych, nie jest możliwa bez odpowiedniego przetwarzania środowiska, w którym żyją. Tylko aktywne i prężne społeczności stwarzają szansę na samorealizację dla osób i grup w nim funkcjonujących. Podejmowane w ramach OSL działania mają na celu wyrównywanie szans przez wspieranie w rozwoju tych osób, rodzin, środowisk i grup, które znajdują się w najtrudniejszym położeniu oraz przywróceniu im poczucia podmiotowości i poczucia wpływu na własne życie.

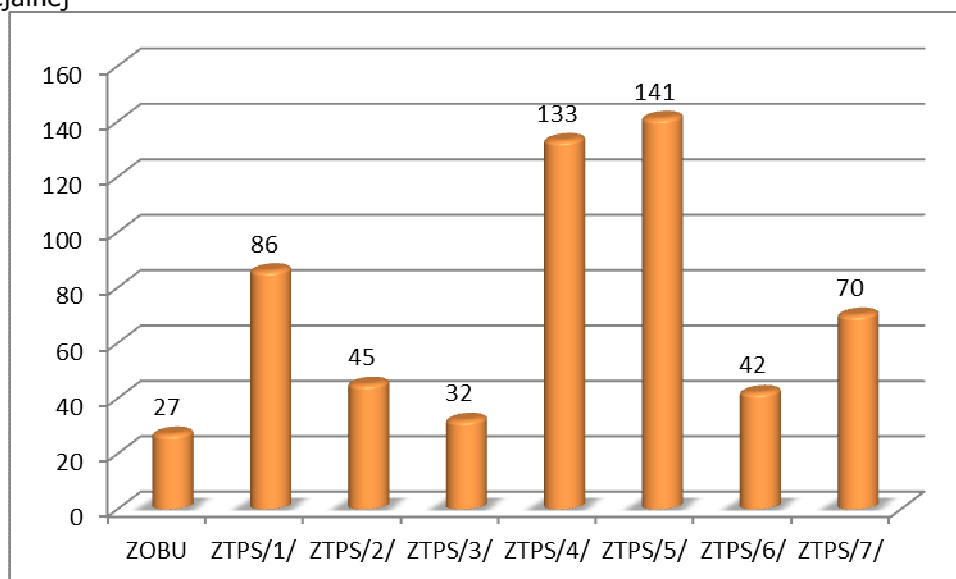
Należy pamiętać, że dla podtrzymania osiągniętych rezultatów, konieczne jest prowadzenie planowej, kompleksowej i długofalowej pracy środowiskowej ukierunkowanej na samopomoc i samoorganizację marginalizowanych społeczności.

Najczęściej podejmowane działania środowiskowe to: dyżury informacyjne m.in. w radach osiedla czy areszcie śledczym, organizacja lub udział w spotkaniach edukacyjnych, społecznych, informacyjnych i partnerskich, realizacja warsztatów oraz organizacja bądź udział w imprezach okolicznościowych i festynach.

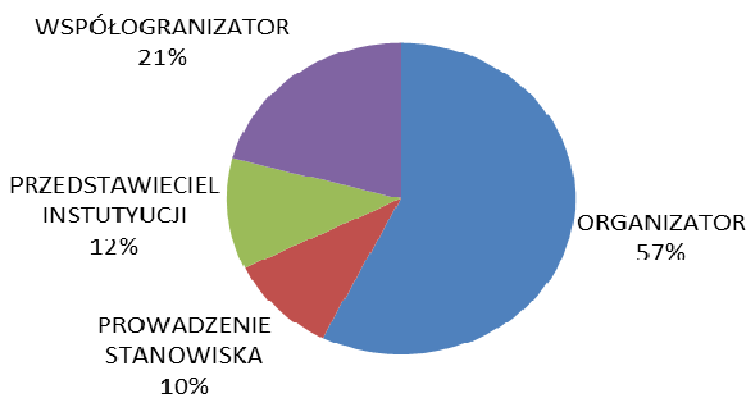
Najczęściej podejmowane działania środowiskowe

Zestawienie liczbowe działań środowiskowych realizowane w poszczególnych Zespołach Terenowej Pracy Socjalnej

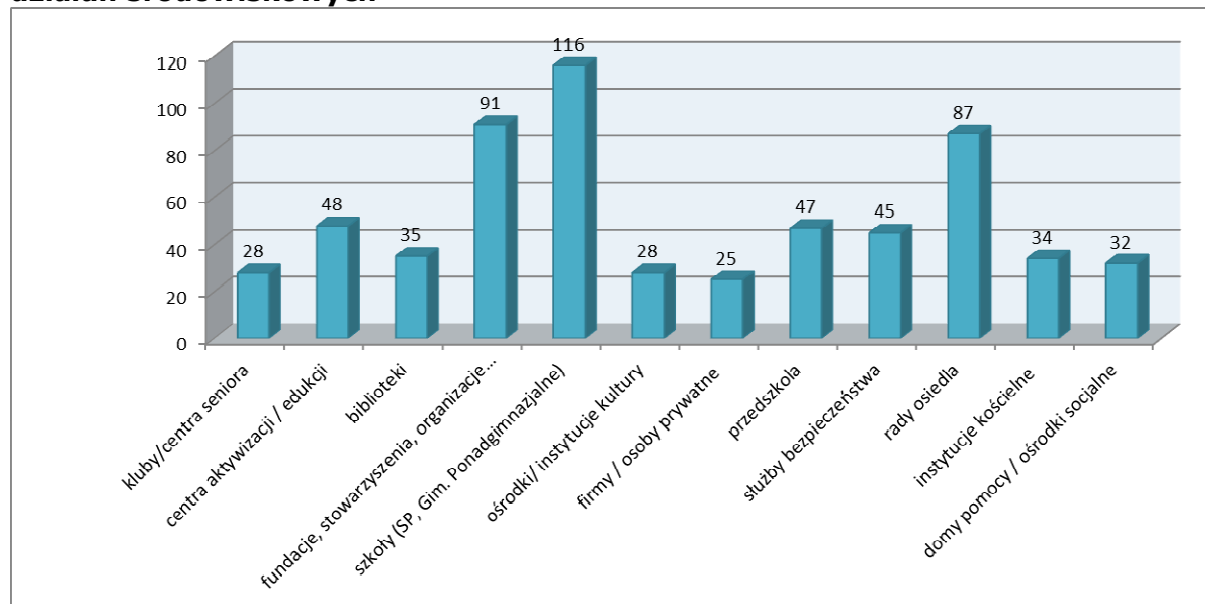

Role MOPS

Z opracowanych danych wynika, że najczęściej współdziałającymi instytucjami z MOPS-em były: instytucje oświatowe - szkoły podstawowe, gimnazja, szkoły ponadgimnazjalne, organizacje pozarządowe - fundacje, stowarzyszenia oraz rady osiedli.

Zaangażowanie instytucji zewnętrznych współpracujących z MOPS w ramach działań środowiskowych

W 2016 r., do dwóch Certyfikatów CAL otrzymanych w 2010 r. za rozwój metody środowiskowej oraz realizację zadań na wysokim poziomie, dołączyły kolejne, gdyż każdy Zespół Terenowej Pracy Socjalnej (1-7) oraz Zespół ds. Osób Bezdomnych i Uchodźców otrzymał Certyfikat Jakości Centrum Aktywności Lokalnej za pracę w zakresie wdrażania modelu Organizowania Społeczności Lokalnej.

Dzięki wykorzystaniu metody środowiskowej zostały zainicjowane procesy dotyczące zmian społeczności ich naprawy i ulepszania. W procesach tych bezpośrednio zaangażowani byli mieszkańcy danej społeczności. Rola pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w procesie zmian polegała na budowaniu relacji pomiędzy konkretnymi mieszkańcami, a grupami i instytucjami, a także na edukowaniu poprzez animowanie różnych wydarzeń.

Realizując metodę środowiskowej pracy socjalnej podejmowano liczne działania, dzięki którym nastąpiło efektywne wspomaganie oraz integracja ze społeczeństwem osób i rodzin, szczególnie ze środowisk marginalizowanych. Wszystkie podejmowane działania miały na celu wyrównywanie szans przez wspieranie w rozwoju tych osób, rodzin, środowisk i grup, które znajdują się w najtrudniejszym położeniu oraz przywróceniu najłagodniejszego poczucia podmiotowości i wpływu na własne życie i funkcjonowanie środowiska, w którym żyją.

Aktywizacja społeczności lokalnych to działanie mające na celu rozwój tych społeczności pod względem gospodarczym, kulturowym a szczególnie społecznym. Aktywizacja ta opiera się na sieci powiązań, na kontaktach, ale przede wszystkim na wspólnym działaniu. Jest to forma mobilizowania ludzi do zaradności, a także do wyzwolenia i wzmacniania potencjału rozwojowego.

Dla podtrzymania osiągniętych rezultatów, konieczne jest prowadzenie planowej, kompleksowej i długofalowej pracy środowiskowej ukierunkowanej na samopomoc i samoorganizację marginalizowanych społeczności.

Ponadto w roku 2016 prowadzono 1 Punkt Informacyjny (Poradnia Socjalna) i 1 Punkt Informacyjno-Konsultacyjny na rzecz mieszkańców Wrocławia. Punkty usytuowane były na terenie Zespołu oraz parafii. Łącznie z usług Punktów skorzystało 285 osób. Udzielono w roku 2016 - 141 porad z zakresu min.: poradnictwa socjalnego, możliwości uzyskania różnych form pomocy (w tym w instytucjach świadczących szeroko rozumiane wsparcie

na terenie Wrocławia) zasobów MOPS, adresów schronisk dla osób bezdomnych, organizacji pozarządowych, świadczeń rodzinnych, wniosków o mieszkania socjalne, leczenie uzależnień, spraw dot. przemocy w rodzinie. Dodatkowo pracownicy punktu wydawali abonamenty na posiłki.

PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE.

W 2016 r. odbyło się **9** posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Liczba czynnych procedur wynosiła **1 738**, liczba osób w rodzinach to **5 507** osób, z czego **2 137** kobiet, **1 955** mężczyzn oraz **1 415** dzieci. W okresie sprawozdawczym do Zespołu wpłynęło **1 121** Niebieskich Kart, powołano **962** grupy robocze, odbyły się **6 432** posiedzenia grup roboczych, zamknięto **982** procedury „niebieska karta”, z czego ze względu na ustanie przemocy w rodzinie **896**, ze względu na brak zasadności podejmowania działań **86**. Monitorowano **1 740** środowisk dotkniętych problemem przemocy w rodzinie.

Osób stosujących przemoc było **1 756**, z czego **218** kobiet, **1 534** mężczyzn, **4** dzieci. Osób doznających przemocy było **2 146** w tym **1 507** kobiet, **474** dzieci i **165** mężczyzn.

W dniach od 25 listopada do 09 grudnia 2016 r. przeprowadzono drugą wrocławską **kampanię przeciwko przemocy „Biała wstążka”**. Adresatami kampanii byli mieszkańcy Wrocławia oraz przedstawiciele instytucji i organizacji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Celem kampanii było podniesienie świadomości społecznej w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, ale także nawiązanie dialogu i poprawa współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami. W ramach kampanii odbyły się następujące wydarzenia:

25 listopada – Event - wpinanie białych wstążeczek na wrocławskim Rynku – Plac Gołębi, Plac Solny.

25 listopada - Umieszczanie tabliczek z hasłami przeciwko przemocy wobec dzieci we wrocławskich Sądach Rejonowych i Sądzie Okręgowym – Zespoły Kuratorskiej Służby Sądowej.

25 listopada – Punkt informacyjny dla społeczności lokalnej przy Parafii pw. Chrystusa Króla – liderzy ds., przemocy w rodzinie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej we Wrocławiu, Zespół ds. Osób Bezdomnych i Uchodźców, ul. Zachodnia 3.

27 listopada – Piłkarze WKS Śląsk podczas meczu z Legią Warszawa – wsparli wrocławską kampanię „Biała wstążka” – poprzez symboliczny gest przypięcia wstążek.

29 listopada – Spotkanie informacyjne – edukacyjne adresowane do społeczności lokalnej „Przemoc w rodzinie – reaguj – masz prawo” – Nadodrzańskie Centrum Wsparcia, ul. Rydygiera 43 abcd - 45a we Wrocławiu, Budynek B, sala 109.

29 listopada - Warsztaty „Dziecko w przemocy” adresowane do przedstawicieli służby zdrowia, pracowników socjalnych szpitali oraz przedstawicieli oświaty – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej we Wrocławiu, Zespół Terenowej Pracy Socjalnej nr 3, ul. Nowowiejska 102, Wrocław.

29 listopada - Punkt informacyjny dla społeczności lokalnej, liderzy ds. przemocy w rodzinie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Zespół Terenowej Pracy Socjalnej nr 7, pl. Św. Macieja 19-20, Wrocław, pokój nr 8.

30 listopada - Spotkanie edukacyjne przedstawicieli Policji z Pracownikami Socjalnymi „Razem w procedurze Niebieskie Karty. Zrozumieć i wesprzeć” – Zespół Terenowej Pracy Socjalnej nr 4, ul. Oficerska 9 a, Wrocław.

30 listopada - Debata filmowa na podstawie filmu „Kolekcja zagrożeń” na temat „Przemoc w rodzinie w kontekście praw człowieka i międzynarodowych aktów prawnych”, Koło Naukowe Praw Człowieka, Uniwersytet Wrocławski, Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii.

01 grudnia – Punkt informacyjny dla społeczności lokalnej, liderzy ds. przemocy w rodzinie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Zespół Terenowej Pracy Socjalnej nr 7, pl. Św. Macieja 19-20, Wrocław, pokój nr 8.

02 grudnia – Punkt informacyjny dla społeczności lokalnej przy Parafii pw. Chrystusa

Króla – liderzy ds. przemocy w rodzinie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej we Wrocławiu, Zespół ds. Osób Bezdomnych i Uchodźców, ul. Zachodnia 3, Wrocław.

02 grudnia - Spotkanie edukacyjne związane z przeciwdziałaniem przemocy prowadzone przez lidera grup roboczych dla uczniów Szkoły Podstawowej nr 94. Zajęcia były połączone z umieszczeniem tabliczek propagujących postawy wolne od przemocy na terenie szkoły.

02 grudnia - Wykład adresowany do społeczności lokalnej na temat „Zdrowe i wspierające relacje międzyludzkie” - Nadodrzańskie Centrum Wsparcia, ul. Rydygiera 43 abcd - 45a we Wrocławiu, Budynek B, sala 109.

05-06 grudnia - Wykłady na temat „Procedura Niebieskie Karty - czy to "skuteczny" instrument pomocy osobom doznającym przemocy?” - Uniwersytet Wrocławski, Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii, sala 1 D, sala 2 D, ul. Uniwersytecka 7 – 10, 50-145 Wrocław, piętro I.

07 grudnia - Panel dyskusyjny „Interdyscyplinarność w realizacji procedury „Niebieska Karta” i przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie” – liderzy ds. przemocy w rodzinie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej we Wrocławiu, Koło Naukowe Postępowania Karnego, Uniwersytet Wrocławski, Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii, sala 101 C, ul. Więzienna 8-12, 50-118 Wrocław.

08 grudnia - Spotkanie edukacyjne adresowane do uczestników projektu Wrocław Miastem @ktywnych na temat „Przemoc w rodzinie - o tej sprawie trzeba mówić, tej sprawie trzeba przeciwdziałać”, liderzy ds. przemocy w rodzinie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Zespół Terenowej Pracy Socjalnej nr 7, Pl. Św. Macieja 4, Wrocław.

08 grudnia - Wykład na temat "Społeczno - kulturowe podłoże przemocy seksualnej" - Fundacja Punkt Widzenia – w Panato Cafe przy ul. Jedności Narodowej.

25 listopada – 10 grudnia - Realizacja programu profilaktycznego przeciwdziałania agresji i przemocy wśród młodzieży szkolnej w oparciu o metodę Treningu Zastępowania Agresji (ART), Gimnazjum nr 3 we Wrocławiu – kurator zawodowy dla dorosłych przy Sądzie Rejonowym dla Wrocławia - Krzyków.

25 listopada – 10 grudnia, codziennie od godz. 10:00 do 14:00 - Dyżury informacyjne dla społeczności lokalnej – kuratorzy Zespołów Kuratorskiej Służby Sądowej.

25 listopada – 10 grudnia - Dyżury specjalistów (psychologów, prawników) adresowane do osób doznających przemocy w rodzinie - Stowarzyszenie INTRO, Plac Św. Macieja 4/5/6, Wrocław.

25 listopada – 10 grudnia - Spotkania edukacyjne dotyczące tematu przemocy prowadzone we wrocławskich szkołach – kuratorzy Zespołów Kuratorskiej Służby Sądowej.

09 grudnia – Konferencja podsumowująca Wrocławską Kampanię „Biała wstążka”. Podczas konferencji wręczono nagrody autorom pięciu wyróżnionych prac plastycznych nt. przemocy – uczniom Szkoły Podstawowej nr 93.

Partnerami kampanii byli: MOPS, Policja, miasto Wrocław, Stowarzyszenie „Intro”, Fundacja „Punkt Widzenia”, Panato Cafe, Fundacja „Non Licet”, Świetlica środowiskowa „Źródełko”, WKS Śląsk Wrocław S.A., Uniwersytet Wrocławski, Koło Naukowe Praw Człowieka, Koło Naukowe Postępowania Karnego, „Pokój Adwokacki”, Zespoły Kuratorskiej Służby Sądowej, Wrocławski Ośrodek Gestalt, Stowarzyszenie Kuratorów Frontis, Portal - Kurator Info telewizja Echo, Radio Gra, Radio Luz.

REALIZACJA PROGRAMU POMOCY DLA RODZIN WIELODZIETNYCH „DWA PLUS TRZY I JESZCZE WIĘCEJ”

Program realizowany jest na podstawie uchwały Nr XXXV/2333/05 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 17 marca 2005 r. z późn. zm. w sprawie Programu Pomocy dla Rodzin Wielodzietnych „dwa plus trzy i jeszcze więcej”.

W 2016 r. do Programu przystąpiły **893 nowe rodziny**.

Od września 2005 r. do końca 2016 r. deklarację uczestnictwa w Programie wypełniło **6 418** rodzin, z tego 1 113 rodzin przestało spełniać kryteria (dzieci ukończyły 24 lata lub rodzina wyprowadziła się z Wrocławia), ostatecznie na dzień 31 grudnia 2016 r. liczba rodzin uczestniczących w Programie wyniosła **5 305** (12 150 – liczba rodziców/opiekunów; 20 786 - liczba dzieci w rodzinach – łącznie **32 936 uczestników Programu**).

Ważność Karty Rodzina Plus, w 2016 r., przedłużyło **2 617** rodzin, wypełniając ankietę ewaluacyjną.

W 2016 r. zostały wdrożone i zrealizowane wszystkie formy wsparcia i pomocy zawarte w ofercie Programu, w tym:

- pomoc finansowa dla rodzin spełniających kryteria dochodowe zgodnie z ustawą o pomocy społecznej na: żywność, odzież, obuwie, wyposażenie do szkoły, wypoczynek letni i zimowy, opłaty mieszkaniowe i inne;
- bezpłatne poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne, rodzinne, prawne, socjalne i dla osób bezrobotnych;
- warsztaty edukacyjne dla rodziców;
- zorganizowano grupy uczestników na: Mikołajki, grę terenową z przejazdem pociągiem Retro „Poznaj Nadodrze”, koncert „Magda Umer i Święty Mikołaj” w NFM, baseny szkolne;
- bezpłatne przejazdy dla dzieci środkami komunikacji miejskiej na wszystkich liniach we wszystkie dni tygodnia, dla rodziców w soboty, niedziele i święta;
- bezpłatne przejazdy dla dzieci 2 kl. pociągów osobowych Kolei Dolnośląskich i Przewozów Regionalnych we wszystkie dni tygodnia, dla rodziców w soboty, niedziele i święta w granicach miasta Wrocławia;
- wstęp do ZOO w specjalnej cenie dla całej rodziny, niezależnie od ilości dzieci, w każdy dzień tygodnia;
- bezpłatne warsztaty teatralno - plastyczne dla dzieci i młodzieży organizowane przez Wrocławskie Centrum Twórczości Dziecka oraz warsztaty ceramiki, malarstwa i grafiki organizowane przez Stowarzyszenie na Rzecz Dzieci i Młodzieży Wrocławska Galeria Młodych;
- ulgowe bilety wstępu na kąpieliska Morskie Oko, Kłokoczyce i Glinianki, codziennie przez cały sezon;
- bezpłatny wstęp na baseny udostępniane przez wybrane szkoły podstawowe;
- ulgowe bilety na rejsy po Odrze parostatkami Wiktoria i Nereida;
- ulgowe bilety wstępu w dni robocze na Opatowicką Wyspę Przygody;
- ulgowe bilety wstępu na lodowisko przy Stadionie Wrocław w sobotę i niedzielę w godzinach 9:00 do 11:00 zaproponowane przez Wrocławskie Centrum Treningowe Spartan;
- bezpłatny wstęp na Wieżę Widokową w Bazylice Mniejszej p.w. św. Elżbiety;
- bilet rodzinny w cenie 30 zł za całą rodzinę na wszystkie opcje zwiedzania w Centrum Poznawczym Hali Stulecia;
- wstęp w cenie Biletu Rodzinnego do Humanitarium bez konieczności dopłat za wstęp dzieci;
- wstęp w cenie Biletu Rodzinnego do Wrocławskiego Parku Wodnego bez konieczności dopłat za wstęp dzieci;
- ulgowe bilety do teatrów: Współczesnego, Polskiego, Lalek oraz Centrum Sztuki Impart, Teatru Muzycznego Capitol, Opery Wrocławskiej;
- bezpłatny wstęp do oddziałów Muzeum Miejskiego Wrocławia i Muzeum Architektury oraz na wystawy w galeriach;
- bezpłatne badania i rehabilitacja wad postawy dla dzieci i młodzieży w wieku 4–15 lat w ramach programu profilaktycznego wad postawy „Trzymaj się prosto” realizowanego przez Wrocławskie Centrum Zdrowia;
- preferencje przy rozpatrywaniu wniosków na turnusy rehabilitacyjne dla osób z Rodzin Plus posiadających orzeczenie o niepełnosprawności;
- bezpłatne szczepienia przeciw pneumokokom i grypie, (ograniczona ilość, akcja realizowana w wyznaczonej placówce przez cały rok);
- pomoc dzieciom w nauce świadczoną przez wolontariuszy;

- zniżki na zajęcia w MDK Fabryczna;
- zniżki na zajęcia w Centrum Edukacyjnym Narodowego Forum Muzyki;
- bezpłatne warsztaty i spotkania dla rodzin z dziećmi w filiach Miejskiej Biblioteki Publicznej;
- zorganizowanie dla 500 dzieci z Rodzin Plus imprezy mikołajkowej w Sali Audytoryjnej przy Centrum Kongresowym we Wrocławiu, ul. Wystawowa 1.

W 2016 r. podpisano 26 porozumień z oferentami, którzy zapewniają dla Rodzin Plus ulgi na zakup swoich produktów i usług.

Oferta komercyjna dla Rodzin Plus objęła:

- zniżki na usługi rehabilitacyjne realizowane w Ośrodkach Profilaktyki i Rehabilitacji Creator;
- zniżki na grę w kręgle i na usługi gastronomiczne w Klubie Creator-Strefie Spotkań;
- zniżki na usługi w Poradniach Ginekologicznych i Położnictwa oraz w Poradniach Specjalistycznych należących do firmy Mediconcept Sp. z o. o.;
- zniżki na semestralne kursy grupowe języka angielskiego, niemieckiego i hiszpańskiego w szkole językowej Global Language Academy oraz na korepetycje językowe dla dzieci w siedzibie szkoły;
- 5 bezpłatnych miejsc w niepublicznej Szkole Podstawowej Szalom Alejchem, przy ul. Jastrzębiej we Wrocławiu;
- zniżki w ośrodkach wypoczynkowych: „Malinowe Wzgórza” w Górkach Wielkich (Beskidy);
- zniżki oferowane przez Firmę piTERN wykonawcę i dystrybutora systemów fotowoltaicznych i kolektorów słonecznych;
- zniżki oferowane przez firmę Pulchra producenta ręcznie robionej biżuterii;
- zniżki oferowane przez firmę Mechanika, Blacharstwo, Lakiernictwo Pojazdowe na naprawy samochodów osobowych, dostawczych wraz z ulgami na zakup części zamiennych;
- zniżki w Księgarni DODO;
- zniżki na zakupy w sklepie internetowym sportowysklep.com
- zniżki na porady prawne w firmie AM-Group Prawo dla Każdego;
- Biuro Rachunkowe AS proponuje bezpłatną pomoc przy zakładaniu działalności gospodarczej i usługę księgową przez pierwszy miesiąc bezpłatnie;
- Akademia Technik Fryzjerskich Sp. z o. o. proponuje bezpłatne strzyżenie z modelowaniem oraz zniżki na koloryzację i pielęgnację włosów;
- zniżki w Hipermarkecie Leclerc na zabawki, wyroby papiernicze i szkolne, produkty kosmetyczne dla dzieci, artykuły spożywcze dla niemowląt, odzież dziecięcą i niemowlęcą;
- zniżki proponowane przez firmę JotBe – komputer Serwis na akcesoria dla dzieci, nosidełka ergonomiczne, przyczepki rowerowe;
- zniżki w Delikatesach Familijnych przy ul. Gajowej i Chojnowskiej, w każdy wtorek;
- zniżki na usługi hotelowo-gastronomiczne w Pensjonacie Nowy Gierałtów u Wanata;
- zniżki w opłacie za zajęcia proponowane w 10 sekcjach przez Klub Sportowy Taekwondo Samuraj;
- zniżki na ubezpieczenia majątkowe i komunikacyjne oferowane przez firmę superubezpieczenia.pl;
- zniżki na okulary i inne akcesoria oferowane przez Firmę Optymal;
- zniżki oferowane przez Wrocławską Księgarnie Archidiecezjalną;
- zniżki na usługi fizjoterapeutyczne oferowane przez firmę ReTuR Rehabilitacja dziecięcą;
- zniżki na zaopatrzenie ortopedyczne dla dzieci oferowane przez Specjalistyczną Firmę Ortopedyczną Med-Orth;
- zniżki na zajęcia pozalekcyjne oferowane przez firmę MultiEdukacja;
- zniżki w Domu Handlowym Feniks na artykuły spożywcze i przemysłowe;

- zniżki na wszystkie produkty z mleka koziego w gospodarstwie przy ul. Gromadzkiej we Wrocławiu;
- zniżki na zabawki i akcesoria dla dzieci w sklepie internetowym slefuntea.pl;
- zniżki w Gabinetcie Terapeutyczno-Logopedycznym „LogAfa”;
- zniżki w Sali zabaw „Fioletowa Sowa” w CH Marino oferowane przez firmę T&M Sp. z o.o.;
- zniżki na pościel i inne akcesoria dziecięce w sklepie internetowym <http://hipposklep>;
- zniżki w Parku Trampolin Jump World, oferowane przez firmę 4 Friends;
- zniżki na meble skrzyniowe i tapicerowane oferowane przez firmę Meble Vox;
- zniżki na zakupy spożywcze w sklepie internetowym www.swiezenatalerze.pl;
- zniżki za usługi pośrednictwa w sprzedaży, kupnie i najmie nieruchomości oferowane przez firmę Accord Nieruchomości.

Rządowy program dla rodzin wielodzietnych Karta Dużej Rodziny (KDR) realizowany jest w oparciu o Ustawę z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny

Od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia 31 grudnia 2016 r. wniosek o wydanie Karty Dużej Rodziny złożyło **1 188** rodzin wielodzietnych. W 2016 r. zamówiono 6 394 KDR, wydano natomiast 2 167 Kart dla rodziców/opiekunów i 3 987 Kart dla dzieci.

Od 16 czerwca 2014 r. do 31 grudnia 2016 r. zamówiono **21 009 Kart** dla **4 024** rodzin. Wydano w ww. okresie 7 096 Kart dla rodziców i 12 409 Kart dla dzieci.

WYPŁATA DODATKÓW MIESZKANIOWYCH, ŚWIADCZEŃ RODZINNYCH ORAZ ŚWIADCZEŃ Z FUNDUSZU ALIMENTACYJNEGO

Wyplacone świadczenia:

- dodatków mieszkaniowych i energetycznych,
- świadczeń rodzinnych,
- zasiłków dla opiekunów,
- świadczeń z funduszu alimentacyjnego,
- pomocy o charakterze socjalnym dla uczniów,
- świadczeń rekompensujących utracone wynagrodzenia osobom odbywającym ćwiczenia wojskowe a także pokrywaniem bieżących należności związanych z zamieszkiwaniem w lokalu żołnierzom uznanym za posiadających na wyłącznym utrzymaniu członków rodziny lub uznanym za samotnych, w okresie odbywania przez nich czynnej służby wojskowej,
- świadczeń wychowawczych.

Dodatki mieszkaniowe

Dodatki mieszkaniowe w 2016 r. przyznawane i wypłacane były na podstawie ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych.

Dodatki mieszkaniowe – dane liczbowe za lata 2012 - 2016

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016
Kwota wypłaconych dodatków – ogółem (zł)	11 300 000	12 900 000	12 639 997	11 146 002	9 899 990
Liczba wydanych decyzji	9 935	10 111	9 807	8 846	7 694
Ilość wypłaconych dodatków	49 830	51 824	50 600	45 096	40 260
Średnia wartość wypłaconego dodatku (zł)	226,77	248,92	249,80	247,16	245,90
Sumaryczna liczba gospodarstw domowych korzystających z dodatku mieszkaniowego	5 549	5 719	5 359	4 845	4 260

Dodatki energetyczne

Dodatki energetyczne w 2016 r. przyznawane i wypłacane były na podstawie ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (t. j. Dz. U. z 2012 r. poz. 1059 ze zmianami) oraz uchwały nr XXII/1906/04 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 22 kwietnia 2004 r. w sprawie upoważnienia dyrektora MOPS do załatwiania indywidualnych spraw z zakresu administracji publicznej nie należących do zadań z zakresu pomocy społecznej, zmienionej uchwałą nr XXXV/2335/05 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 17 marca 2015 r. oraz uchwałą nr L/1258/13 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 28 listopada 2013 r.

Dodatki energetyczne za lata 2014-2016

Wyszczególnienie	2014	2015	2016
Kwota wypłaconych dodatków - ogółem	143 532 zł	179 408 zł	155 401 zł
Liczba wydanych decyzji	2 822	2 671	2 465
Ilość wypłaconych dodatków	10 700	13 057	11 513
Średnia wartość wypłaconego dodatku	14,54 zł	13,74 zł	13,50 zł
Sumaryczna liczba gospodarstw domowych korzystających z dodatku energetycznego	1 628	1 721	1 439

Pomoc o charakterze socjalnym dla uczniów

Na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty oraz uchwały nr X/183/15 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 21 maja 2015 r. udzielono uczniom lub słuchaczom pomocy materialnej o charakterze socjalnym wypłacając stypendia i zasiłki szkolne.

Zasiłki i stypendia szkolne przyznane i wypłacone

Wyszczególnienie	zasiłki	stypendia
Kwota wypłaconych świadczeń - ogółem	9 900 zł	550 168 zł
Liczba wydanych decyzji	35	1 737
Ilość decyzji przyznających świadczenia i nierozliczonych przez klientów (nie przyniesiono dokumentów potwierdzających poniesienie wydatków)	0	197
Sumaryczna liczba dzieci, którym wypłacono świadczenia szkolne	20	1 409

Świadczenia rodzinne i alimentacyjne, zasiłek dla opiekunów

W okresie sprawozdawczym w Rozdziale 85212 - „Świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego” wydatkowano kwoty:

- **65 973 677 zł** - na wypłatę świadczeń rodzinnych, jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka, zasiłków dla opiekunów i składek na ubezpieczenie emerytalno-rentowe opłacane za uprawnionych klientów (wypłacane i przyznawane na podstawie ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych oraz ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustalaniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów);
- **18 444 389 zł** - na wypłatę świadczeń z funduszu alimentacyjnego (wypłacane i przyznawane na podstawie ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów);
- **1 771 985 zł** - na wypłatę dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej (wypłacane i przyznawane na podstawie ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych oraz uchwały Nr LXII/1585/14 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 4 września 2014 (Dziennik Urzędowy Województwa Dolnośląskiego z 2014 r. poz. 3863)).

W okresie sprawozdawczym w Rozdziale 85295 – „Dotacje celowe przekazane z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminie” wydatkowano kwotę **2 400** zł na realizację rządowego programu wspierania osób i niektórych osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne zgodnie z odpowiednimi rozporządzeniami.

W Dziale Świadczeń w sekcjach obsługujących świadczenia rodzinne i alimentacyjne wydano łącznie **24 812** decyzji administracyjnych. Ponadto w związku ze zmianą przepisów w sprawie postępowania wobec dłużników alimentacyjnych dokonano **6 752** przyłączenia do postępowania egzekucyjnego. Dział wydał **137** decyzji o rozłożeniu na raty kwoty **247 993 zł** nienależnie pobranych świadczeń.

Realizując zadania zapisane w art. 8a ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (j.t. Dz. U. z 2015 r., poz. 859) aktualizowano w biurach informacji gospodarczej informacje o zadłużeniu dłużników alimentacyjnych. Średnio miesięcznie w 2016 r. zgłoszonych było **5 580** osób.

Realizacja świadczeń w 2016 r. z rozdziałów - 85212 i 85295

Lp.	Wyszczególnienie	Kwota (zł)	Średnia miesięczna liczba rodzin/osób
1.	Świadczenia rodzinne bez jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka	49 296 489	12 525 rodzin
2.	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	3 706 000	301 rodzin
3.	Świadczenie rodzicielskie	8 670 196	114
4.	Zasiłek dla opiekuna łącznie z odsetkami	900 992	144 osoby
5.	Składki na ubezpieczenie emerytalno-rentowe opłacane za uprawnionych klientów	3 400 000	899 osób
6.	Wydatki na świadczenia z funduszu alimentacyjnego	18 444 389	2 313 rodzin łącznie 3 319 osób
Łączna kwota wydatkowana na świadczenia rodzinne, na zasiłek dla opiekunów na składki na ubezpieczenie emerytalno-rentowe opłacane za uprawnionych klientów i fundusz alimentacyjny		84 418 066	
7.	Dodatek z tytułu wielodzietności z tytułu wypłacany ze środków Gminy Wrocław	1 771 985	944 rodziny
8.	Realizacja rządowego programu wspierania osób i niektórych osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne	2 400	4

Świadczenia wychowawcze

Świadczenia wychowawcze w 2016 r. przyznawane i wypłacane były na podstawie ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.

W okresie sprawozdawczym w Rozdziale 85211 – „Świadczenia wychowawcze” na wypłatę świadczeń wydatkowano kwotę **179 770 458** zł i wydano **36 707** decyzji administracyjnych (za okres od 1 kwietnia do 31 grudnia 2016 r.).

Realizacja świadczeń wychowawczych w 2016 r.

Wyszczególnienie	Kwota (zł)	Średnia miesięczna liczba dzieci
Świadczenia wychowawcze	179 770 458	40 050

Świadczenia wychowawcze – wypłacane od 2016 r., świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego, składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego wypłacane w latach 2012 -2016 oraz zasiłek dla opiekunów wypłacany latach 2014 -2016

	2012 (zł)	2013 (zł)	2014 (zł)	2015 (zł)	2016 (zł)
Świadczenia	X	X	X	X	179 770 458

wychowawcze					
Świadczenia rodzinne bez jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka	41 132 459	41 617 168	38 967 749	43 610 900	49 296 489
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	6 475 506	3 649 000	3 039 000	3 249 000	3 706 000
Świadczenie rodzicielskie	X	X	X	X	8 670 196
Składki na ubezpieczenie emerytalno-rentowe opłacane za uprawnionych klientów	1 290 000	2 117 391	1 696 000	2 830 200	3 400 000
Wydatki na świadczenia z funduszu alimentacyjnego	19 760 317	20 294 208	20 091 812	19 322 348	18 444 389
Zasiłek dla opiekuna łącznie z odsetkami	X	X	2 252 259	1 201 001	900 992

W celu usprawnienia i obniżenia kosztów wypłacanych świadczeń w październiku 2010 r. wprowadzono karty przedpłacone stanowiące Instrument Pieniądza Elektronicznego.

W 2016 r. wydano **1 326** nowych kart. Łącznie w 2016 r. **1 803** klientom wypłacano świadczenia za pomocą Instrumentu Pieniądza Elektronicznego. Ponadto zgodnie z umową zawartą z PKO o wypłatach masowych obowiązującą od 1 kwietnia 2016 r. z kas tego banku skorzystało 1 235 naszych klientów, którym przyznano świadczenia wychowawcze.

Świadczenia rekompensujące utracone wynagrodzenia osobom odbywającym ćwiczenia wojskowe a także pokrywające należności związane z zamieszkiwaniem w lokalu żołnierzom uznanym za posiadających na wyłącznym utrzymaniu członków rodziny lub uznanym za samotnych w okresie odbywania przez nich czynnej służby wojskowej. Na podstawie ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej oraz Statutu MOPS **56** osobom wypłacono świadczenie rekompensujące utracone wynagrodzenie ze stosunku pracy podczas odbywania ćwiczeń wojskowych na kwotę **143 556,11** zł oraz **1** osobie zrefundowano należności związane pokryciem bieżących opłat mieszkaniowych na kwotę **1 388,46** zł. Wszystkie te świadczenia są refundowane przez Wojewódzki Sztab Wojskowy. W powyższych sprawach wydano **59** decyzji.

Dostęp do informacji publicznej

W związku z realizacją prawa dostępu do informacji publicznej na podstawie przepisów ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej w 2016 r. rozpatrzono **20** wniosków złożonych przez osoby i podmioty zainteresowane. W przypadku **1** z nich została wydana decyzja odmawiająca udzielenia informacji publicznej.

DODATKOWE ZADANIA

Zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2008 r. Nr 164, poz. 1027.) wydano **1 604 decyzji** potwierdzających prawo do opieki zdrowotnej świadczeniobiorców, którzy nie są zaliczeni do kręgu osób „ubezpieczonych”.

Wystawiono upomnienia osobom, które otrzymały decyzje o nienależnie pobranych świadczeniach lub żądaniach zwrotu świadczeń.

Działalność w zakresie procedury windykacyjnej przedstawia się następująco

Treść	Dział świadczeń rodzinnych		Pomoc społeczna		Fundusz alimentacyjny		Dział dodatków mieszkaniowych	
	ilość	wartość (zł)	ilość	wartość (zł)	ilość	wartość (zł)	ilość	wartość (zł)
Wystawiono upomnienia	198	339 456	1 360	2 467 482	0	0	2	3 137
Wystawiono tytuły wykonawcze	117	156 511	1 183	2 265 663	0	0	0	
Układy ratalne - ugody	137	247 993	38	77 273	25	61 455	4	26 664

Należności w kwocie 10 722 864 zł odzyskano w wyniku potrąceń, wpłat własnych dłużników, rat oraz realizacji tytułów wykonawczych.

Na podstawie art. 60 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych w 2016 r. umorzono należności na ogólną kwotę **723 638,36** zł.

Tytuły dokonanych umorzeń

Tytuł dokonanych umorzeń	Łączna liczba dokonanych umorzeń	Łączna kwota dokonanych umorzeń (zł)
Umorzenia z tytułu nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych.	28	28 298,68
Umorzenia z tytułu nienależnie pobranego funduszu alimentacyjnego	15	10 223,52
Umorzenia z tytułu nienależnie pobranego dodatku mieszkaniowego	3	12 984,17
Umorzenia z tytułu opłaty za pobyt dziecka w rodzinie zastępczej	29	609 048,06
Umorzenia z tytułu nienależnie pobranego świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej	7	16 881,82
Umorzenia z tytułu nienależnie pobranej zaliczki alimentacyjnej	2	4 690,51
Umorzenia z tytułu nienależnie pobranego zasiłku celowego	1	400
Umorzenia z tytułu nienależnie pobranego zasiłku pielęgnacyjnego	9	15 655,03
Umorzenia z tytułu nienależnie pobranego świadczenia pielęgnacyjnego	2	14 016,18
Umorzenia z tytułu nienależnie pobranego świadczenia na kontynuowanie nauki	2	5 690,79
Umorzenia z tytułu wypłaconej zaliczki alimentacyjnej	1	4 058,93
Umorzenia z tytułu nienależnie pobranego specjalnego zasiłku opiekuńczego	2	1 466,60
Umorzenia z tytułu nienależnie pobranego zasiłku dla opiekuna	1	224,07
OGÓŁEM	102	723 638,36

Odzyskane należności i umorzenia w latach 2012 – 2016

	2012 (zł)	2013 (zł)	2014 (zł)	2015 (zł)	2016 (zł)
Kwota odzyskanych należności	6 960 935	7 061 036	7 788 148	8 407 072	10 722 864
Umorzenia	134 142	453 817	666 558	423 149	723 638

W 2016 r. przygotowano 1 decyzja w sprawie ulgi w spłacie należności budżetowej z tytułu dotacji celowej udzielonej z budżetu miasta Wrocławia organizacji pozarządowej na realizację zadania publicznego, podlegającej zwrotowi na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.

Na podstawie art.18 ust.1 pkt 9 ustawy o pomocy społecznej (tj. Dz.U.2016 r. poz.930) wypłacono wynagrodzenie dla opiekunów prawnych. W 2016 r. wypłacono je na ogólną **kwotę 571 982,56 zł dla 90 opiekunów prawnych** (mających pod opieką **162 osoby**). Wynagrodzenie wypłacono jest na podstawie postanowień sądowych.

Na przestrzeni lat 2012 – 2016 wypłacono

	2012	2013	2014	2015	2016
Kwota wypłaconych wynagrodzeń	230 498	278 224	353 000	506 008,16	571 982,56
Ilość opiekunów prawnych	53	73	79	90	90
Ilość osób dla których została ustanowiona opieka prawna, która jest opłacana ze środków publicznych	85	105	119	140	162

Na podstawie prawomocnych wyroków Sądów powołujących się na uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 28 marca 2014 r. (sygn. akt III CZP 6/14) zostały wypłacone wynagrodzenia dla kuratorów osób częściowo ubezwłasnowolnionych. W 2016 r. wypłacono je na ogólną **kwotę 51 914,03 zł dla 12 kuratorów** (mających pod opieką **13 osób**).

Konsultanci prawni udzielili porad prawnych **993** osobom i rodzinom.

W dniu 11 marca 2011 r. zostało podpisane Porozumienie w sprawie określenia zasad współpracy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Miejskiego Centrum Usług Socjalnych oraz Pogotowia Ratunkowego we Wrocławiu w zakresie przepływu informacji i realizowania zadania polegającego na świadczeniu usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania klienta na terenie Gminy Wrocław. Niniejsze porozumienie miało na celu zapewnienie usług opiekuńczych w dni wolne od pracy i święta. Dotyczyło osób szczególnie samotnych, które wymagają tej pomocy, a nie kwalifikują się do leczenia szpitalnego. Pomoc polegała na zapewnieniu niezwłocznej opieki w zakresie potrzeb bytowych (wyżywienie), jak i opieki pielęgniarstwa (pomoc w utrzymaniu higieny osobistej oraz zaleconej przez lekarza pielęgnacji, wykupienia zaleconych leków). Porozumienie zostało zawarte na czas określony do dnia 6 kwietnia 2016 r.

Z dniem 7 kwietnia 2016 r. zostało zawarte nowe porozumienie pomiędzy: Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej, a Pogotowiem Ratunkowym we Wrocławiu mające na celu ustalenie procedur w zakresie wzajemnego informowania się Stron o wyjątkowych sytuacjach wymagających zapewnienia usług opiekuńczych dla osób z nich nie korzystających (w rozumieniu ustawy o pomocy społecznej) w chwili zgłoszenia.

W 2016 r. Pogotowie Ratunkowe zgłosiło łącznie 60 osób do tej formy pomocy.

W roku 2016 przeprowadzono ewaluację monitoringu usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania klienta. łącznie sprawdzono 108 środowisk.

Zgodnie z art. 12b ust. 2 ustawy z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej - w przypadku gdy osoba, nad którą nie została ustanowiona opieka prawna, wymaga opieki innej osoby oraz nie jest w stanie samodzielnie odebrać przysługującej jej renty socjalnej - świadczenie to wypłaca się osobie sprawującej opiekę faktyczną nad osobą uprawnioną do renty socjalnej. Sprawowanie faktycznej opieki potwierdza prezydent miasta właściwy ze względu na miejsce pobytu osoby uprawnionej do renty socjalnej.

W przypadku Wrocławia takie zaświadczenia potwierdza Dyrektor Departamentu Spraw Społecznych. W 2016 r. były wydane **2** takie zaświadczenia.

Na wnioski składane przez Przewodniczących Komisji Rekrutacyjnych potwierdzono **32** okoliczności zawartych w oświadczeniach składanych przez rodziców i opiekunów prawnych oraz osoby (podmioty) sprawujące pieczę zastępczą nad dziećmi w procesie rekrutacji do publicznych przedszkoli, publicznych innych form wychowania przedszkolnego i oddziałach przedszkolnych w publicznych szkołach podstawowych.

W ramach realizacji uchwały nr LV/1390/14 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 20 marca 2014 r. w sprawie przyjęcia Gminnego programu wspierania osób w podeszłym wieku, niepełnosprawnych oraz niesamodzielnych na lata 2014-2018, a także zarządzenia nr 11565/14 Prezydenta Wrocławia z dnia 4 sierpnia 2014 r. w sprawie określenia zasad postępowania przy kierowaniu osób w podeszłym wieku, niepełnosprawnych oraz niesamodzielnych do miejsc pobytu dostosowanych do ich potrzeb życiowych, MOPS rozeznał potrzeby w tym zakresie dla **44 osób i rodzin** i wystąpił do Dyrektora Departamentu Spraw Społecznych o skierowanie ich do miejsc pobytu przystosowanych do ich potrzeb życiowych. Łącznie w miejscach pobytu przebywają na koniec 2016 r. 44 osoby i rodziny (100 osób w rodzinie).

Od 2014 r. realizowane są uroczyste pochówki Dzieci Martwo Urodzonych. Zadanie realizują wspólnie z MOPS: Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego Wrocławia, Zarząd Cmentarzy Komunalnych we Wrocławiu, Fundacja Evangelium Vitae, Samodzielny Publiczny Szpital Kliniczny nr 1 we Wrocławiu, Szpital Specjalistyczny im. A. Falkiewicza we Wrocławiu, Uniwersytecki Szpital Kliniczny im. Jana Mikulicza-Radeckiego we Wrocławiu, Wojewódzki Szpital Specjalistyczny we Wrocławiu. W 2016 r. odbyły się 4 takie uroczyste pochówki.

W roku 2016 Spółka „Wrocławskie Mieszkania Sp. z o.o.” zgłosiła 313 osób ubiegających się o udzielenie ulgi w spłacie zadłużenia z tytułu korzystania z lokalu mieszkalnego celem potwierdzenia sytuacji materialnej przez pracownika socjalnego.

Pracownicy socjalni – zgodnie z rejonizacją - sporządzili łącznie 74 karty informacyjne u klientów korzystających z pomocy materialnej wypłacanej przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

W 2016 r. Zarząd Zasobu Komunalnego wystąpił z wnioskiem o informacje dot. jednej rodziny, która ubiegała się o umorzenie należności pieniężnych za opłaty mieszkaniowe.

Zgodnie z zarządzeniem nr 8034/13 Prezydenta Wrocławia z dnia 15 lipca 2013 r. w sprawie określenia trybu postępowania przy udzielaniu pomocy repatriantom i członkom ich najbliższej rodziny, zapraszanych przez Gminę Wrocław do osiedlenia się we Wrocławiu, na pisemny wniosek Wydziału Spraw Obywatelskich Urzędu Miejskiego Wrocławia w 2016 r. MOPS umieścił w mieszkaniach interwencyjnych znajdujących się w Ośrodku Opiekuńczo-Adaptacyjnym „Pensjonat dla Osób Starszych” przy ul. Kamieńskiego 190 we Wrocławiu **7 rodzin repatriantów (łącznie 23 osoby)**.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej dysponuje łącznie 72 nieruchomościami

Liczba nieruchomości	Właściciel nieruchomości	Tytuł prawny MOPS
53	Gmina Wrocław	trwały zarząd
4	Gmina Wrocław	umowa użyczenia
1	Spółka Wrocławskie Mieszkania Sp. z o.o.	umowa najmu
1	MCUS	umowa użyczenia
3	Spółdzielnia Mieszkaniowa	umowa najmu
6	Od osób fizycznych	umowa najmu
1	Polskie Koleje Państwowe – Oddział	umowa najmu

	Gospodarowania Nieruchomościami we Wrocławiu	
1	Hornet Nieruchomości Sp. z o.o.	umowa najmu
1	Zespół Szkół Nr 18 we Wrocławiu	porozumienie
1	Towarzystwo Budownictwa Społecznego	umowa najmu

W 2016 r. sporządzono **6** projektów uchwał Rady Miejskiej Wrocławia (wszystkie przyjęte przez RMW) i **5** projektów zarządzeń Prezydenta Wrocławia oraz prowadził w oparciu o przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego postępowanie w sprawach 134 skarg i 4 wniosków. Z podanych liczb spraw 110 skarg oraz 2 wnioski zostały załatwione bezpośrednio przez udzielenie odpowiedzi skarżącym/wnioskodawcom.

Nadzorowano w 2016 r. pracę **32** organizacji pozarządowych, którym zlecono **55** zadań:

- prowadzenie środowiskowych domów samopomocy typu A;
- prowadzenie środowiskowych domów samopomocy typu B;
- prowadzenie środowiskowego domu samopomocy typu A i C;
- prowadzenie i zapewnienie miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego;
- organizowanie i prowadzenie całodobowych placówek opiekuńczo-wychowawczych;
- organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, poprzez wspieranie procesu usamodzielnienia;
- przygotowanie i przeprowadzenie specjalistycznych szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych zawodowych i niezawodowych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka zamieszkujących na terenie Wrocławia;
- kompleksowe wspieranie procesu usamodzielnienia dla osób dorastających w różnych formach pieczy zastępczej;
- prowadzenie zbiorowego żywienia w kuchniach charytatywnych i innych miejscach wydawania posiłków osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością z Gminy Wrocław;
- przygotowanie Wigilii dla najuboższych mieszkańców Wrocławia;
- organizowanie i prowadzenie łaźni i magazynu wydającego odzież dla osób najuboższych i bezdomnych na terenie Gminy Wrocław;
- organizowanie i prowadzenie schronienia i magazynów wydających odzież dla osób bezdomnych posiadających ostatnie stałe zameldowanie w Gminie Wrocław;
- prowadzenie magazynów przekazujących żywność organizacjom pozarządowym prowadzącym działalność na rzecz osób najuboższych;
- prowadzenie ogrzewalni oraz realizowanie pakietu interwencyjnego dla osób bezdomnych na terenie Gminy Wrocław;
- prowadzenie noclegowni dla bezdomnych mężczyzn;
- prowadzenie Ośrodka Wsparcia na terenie Wrocławia dla osób bezdomnych;
- prowadzenie ośrodka realizującego w sposób zorganizowany terapię i poradnictwo na potrzeby Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej we Wrocławiu;
- organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym system pieczy zastępczej;
- prowadzenie Ośrodka Interwencji Kryzysowej dla kobiet oraz kobiet z dziećmi;
- prowadzenie zespołu mieszkań chronionych dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie;
- prowadzenie domu dla bezdomnych;
- prowadzenie domu dla bezdomnych kobiet, matek z dziećmi oraz kobiet w ciąży;
- prowadzenie całodobowych domów pomocy społecznej;
- organizowanie i prowadzenie dziennych domów pomocy dla osób starszych z deficytem pamięci w tym min. DDP Senior Wigor;
- prowadzenie Ośrodka Interwencji Kryzysowej;
- prowadzenie Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie.

Środki łącznie przekazane organizacjom w 2016 r. i podlegające rozliczeniu wynosiły **31 010 400,29 zł** w tym:

- 8 227 907,38 zł - zadania własne Gminy,
- 2 844 161,07 zł - zadania zlecone Gminy,
- 44 620 zł - zadania powierzone Gminy,
- 19 552 711,84 zł - zadania własne Powiatu,
- 341 000 zł - zadania zlecone Powiatowi,

	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba nadzorowanych organizacji	32	33	31	31	32
Zadania własne Gminy (zł)	6 374 853	6 422 836	7 159 191	7 647 376	8 227 907
Zadania zlecone Gminy (zł)	2 315 698	2 059 200	2 254 182	2 389 650	2 844 161
zadania powierzone Gminy	0,00	0,00	0,00	0,00	44 620
Zadania własne Powiatu (zł)	17 669 136	15 325 071	17 281 890	18 245 426	19 552 712
Zadania zlecone Powiatu (zł)	344 000	310 000	310 000	346 864	341 000
Zadania powierzone Powiatowi (zł)	0,00	0,00	12 150	0,00	0,00
Środki łącznie przekazane organizacjom (zł)	26 703 687	24 117 107	27 017 413	28 629 316	31 010 400

W dniu 7 listopada 2016 r. na okres zimowy została otwarta całodobowa **Ogrzewalnia** dla osób bezdomnych (**100 miejsc**) prowadzona na zlecenie Gminy Wrocław przez Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta Koło Wrocławskie. Placówka usytuowana jest przy ul. Gajowickiej 62 we Wrocławiu.

PROCES WDRAŻANIA INTENSYWNEJ PRACY SOCJALNEJ (IPS)

Twórcy programu Intensywnej Pracy Socjalnej (IPS) oraz narzędzi do jego wdrożenia czerpali inspirację z bogatej historii pomocniczości, a także kierowali się bieżącymi nurtami w pomocy społecznej. Główną inspiracją i punktem wyjścia były osiągnięcia w zakresie opracowywania „Standardów pracy socjalnej” opracowanych w ramach projektu „Tworzenie i rozwijanie standardów usług pomocy i integracji społecznej” z roku 2014. Głównymi założeniami było:

- Zwiększenie skuteczności pracy z klientem indywidualnym i rodziną objawiające się większym odsetkiem osób i rodzin zaprzestających korzystania ze świadczeń z pomocy społecznej w wyniku poprawy sytuacji życiowej.
- Stworzenie i przetestowanie modelu funkcjonowania ośrodka pomocy społecznej realizującego usługę pracy socjalnej niezależnie od przyznawanych świadczeń finansowych.

Celem opracowania metodologii i narzędzi IPS, wyłoniono grupę pracowników reprezentantów poszczególnych komórek organizacyjnych i powstał zespół ekspercki. W skład zespołu weszli pracownicy socjalni, kadra kierownicza Zespołów Terenowej Pracy Socjalnej oraz specjaliści Centrum Pracy Socjalnej i Rodziny (CPSR) MOPS we Wrocławiu. Wyłonione zostały zespoły problemowe, które skupiły się na poszczególnych elementach pracy z klientem OPS. Ponadto w tym samym czasie opracowywana była procedura uczestnictwa w programie IPS. Ogółem utworzonych zostało 27 arkuszy różnorodnych narzędzi, w większości diagnostycznych, które miały ułatwić i usystematyzować poszczególne etapy pracy z klientem. W toku prac ustalony został algorytm stosowania poszczególnych narzędzi w procesie oraz uzgodniono, które z narzędzi są **obligatoryjne**, a które fakultatywne. Podczas przygotowywania narzędzi IPS zdecydowano, że proces składał się będzie z czterech etapów:

- rekrutacji,
- pogłębionej diagnozy,
- intensywnej pracy socjalnej w oparciu o umowę o współpracy,
- ewaluacji.

Rekrutacja - składała się z wstępnej diagnozy sporządzonej przez pracownika socjalnego, skierowania na badanie stopnia motywacji do zmiany realizowanego przez psychologa CPSR i właściwego skierowania do IPS.

Pogłębiona diagnoza - przeprowadzana przez pracownika socjalnego realizującego IPS z wykorzystaniem wcześniej przygotowanych narzędzi diagnostycznych. Proces diagnostyczny w założeniu miał być ciągły, a sama diagnoza pogłębiana w miarę rozwoju relacji klienta z pracownikiem socjalnym. Na etapie diagnostycznym identyfikowane były pierwsze potrzeby i działania do realizacji.

Intensywna praca socjalna - polegająca na budowaniu wzajemnego zaufania i zrozumienia potrzeb, a także wspólnocie celów i podmiotowości. Na tym etapie klient i pracownik socjalny pracowali nad zmianą w życiu klienta w oparciu o podpisaną umowę o współpracy. Cele do realizacji określone wspólnie z klientem gwarantowały ich osiągnięcie i budowę poczucia sprawstwa zarówno u klienta, jak i pracownika socjalnego. W fazie pilotażu nie przewidywano negatywnych konsekwencji wobec osób nie realizujących zapisów umów.

Ewaluacja - sporządzana okresowo wspólnie z klientem, co dawało obu stronom możliwość poszukiwania dowodów zmiany powstających w wyniku podejmowanych działań. Założono, że optymalny czas oddziaływania na klienta wynosić powinien co najmniej 6 miesięcy, a pracownik socjalny będzie pracował z 10 klientami (co później zostało zweryfikowane i ostatecznie górny limit wyniósł 15 klientów).

Od 4 listopada 2015 r. wdrożono pilotaż programu w ramach Zespołów Terenowych Pracy Socjalnej (ZTPS) nr 5 i 6. Do rekrutacji do Intensywnej Pracy Socjalnej (IPS) zgłoszonych zostało ogółem 73 klientów z ww. ZTPS-ów. Po badaniu motywacji do samej pracy socjalnej skierowanych zostało 35 osób. Z tego 6 osób podjęło pracę i zaprzestało korzystania ze świadczeń z pomocy społecznej, 4 osoby zrezygnowały z udziału w pilotażu Intensywnej Pracy Socjalnej (IPS), jednocześnie zrezygnowały z korzystania ze świadczeń finansowych MOPS.

Jeżeli liczyć jedynie osoby, które podjęły zatrudnienie, to skuteczność IPS wynosi 17% w ciągu 6 miesięcy, a jeżeli wziąć pod uwagę wszystkie osoby, które zrezygnowały ze świadczeń pomocy społecznej to skuteczność wynosi 28,5% w ciągu 6 miesięcy. Przypomnieć należy, że podczas pilotażu nie stosowano żadnych sankcji ustawowych względem jego uczestników, jak np. ograniczenie bądź odmowa świadczeń finansowych, **co świadczy o wysokiej skuteczności wdrażanej metody**. W toku pilotażu wdrażający spotykali się szereg razy z kierownictwem zespołu, gdzie dokonywana była ewaluacja narzędzi, spisywane były pomysły na modyfikację, omawiano trudności i sukcesy. Jednocześnie wypracowywane były zasady współpracy pracownika IPS z pracownikiem socjalnym realizującym postępowania administracyjne, specjalistami Centrum Pracy Socjalnej i Rodziny oraz instytucjami zewnętrznymi.

W okresie od **4 maja do 30 czerwca 2016 r.** narzędzia IPS wdrażali wybrani pracownicy socjalni z pozostałych ZTPS-ów. Pracownicy przeszli szkolenie przeprowadzone przez psychologów CPSR i pracowników wdrażających IPS w ZTPS 5.

W dniu 14 lipca 2016 r. odbyło się spotkanie podsumowujące okres pilotażu, w którym udział wzięli pracownicy stosujący opracowane narzędzia, specjaliści CPSR oraz niektórzy członkowie zespołu przygotowującego narzędzia. W wyniku tego spotkania ustalono modyfikacje w procedurze realizacji i samych narzędziach IPS, między innymi uproszczono rekrutację klientów do programu, uproszczone zostały narzędzia IPS oraz zmniejszona ich ilość, uproszczono zasady stosowania poszczególnych narzędzi.

Wybrane narzędzia IPS zostały zastosowane w realizacji projektu Wrocław Miastem @ktywnych, gdzie z powodzeniem są wykorzystywane od 1 września 2016 r.

WROCŁAWSKIE CENTRUM OPIEKI I WYCHOWANIA

Wrocławskie Centrum Opieki i Wychowania przy ul. Lekcyjnej 29 jest elementem wrocławskiego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną działającym w formie jednostki budżetowej.

Misją Centrum jest:

- współpraca z rodziną i otoczeniem wychowanka w celu jego powrotu do domu rodzinnego lub znalezienie najlepszego rozwiązania dla danego dziecka w konkretnej sytuacji życiowej,
- staranie, by dzieciom pozbawionym zainteresowania i właściwej opieki w rodzinnych domach stworzyć dom zastępczy, w którym mogą czuć się jak u siebie.

Zapewniono opiekę i wychowanie dzieciom i młodzieży pozbawionej całkowicie lub częściowo opieki rodzicielskiej.

Począwszy od 01 kwietnia 2016 r. Wrocławskie Centrum Opieki i Wychowania posiada 210 miejsc. Wychowankowie mieszkają w placówkach usytuowanych w 14 lokalizacjach:

- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza nr 1 typu socjalizacyjno-interwencyjnego przy ul. Lekcyjnej 29, limit miejsc: 30; (każda grupa liczy 10 wychowanków).
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza nr 2 typu socjalizacyjno-interwencyjnego ul. Poleska 15/31, limit miejsc 14.
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza nr 3 typu socjalizacyjno-interwencyjnego ul. Legnicka 21/9, limit miejsc 14.
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza nr 4 typu socjalizacyjno-interwencyjnego ul. Kamieńskiego 253/1, limit miejsc 14.
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza nr 5 typu socjalizacyjno-interwencyjnego ul. Rogowska 32/1a, limit miejsc 14.
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza nr 6 typu socjalizacyjno-interwencyjnego ul. Litewska 72/1, limit miejsc 14.
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza nr 7 typu socjalizacyjno-interwencyjnego ul. Kamieńskiego 253/2, limit miejsc 14.
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza nr 8 typu socjalizacyjno-interwencyjnego ul. Legnicka 21/14, limit miejsc 6.
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza nr 9 typu socjalizacyjno-interwencyjnego ul. Maślicka 8a/23, limit miejsc 14.
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza nr 10 typu socjalizacyjno-interwencyjnego ul. Borowska 181-187we, limit miejsc: 30; (każda grupa liczy 10 wychowanków).
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza nr 11 typu socjalizacyjno-interwencyjnego ul. Gazowa 22/3, limit miejsc 10.
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza nr 12 typu socjalizacyjno-interwencyjnego ul. Gazowa 22/7, limit miejsc 10.
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza nr 13 typu socjalizacyjno-interwencyjnego ul. Kołtąja 31/3, limit miejsc 12.
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza nr 14 typu socjalizacyjno- interwencyjnego ul. Podwale 67/8 i 8a; limit miejsc 14.

Rok 2016 był dla Wrocławskiego Centrum Opieki i Wychowania czasem dużej aktywności i realizacji wielu inicjatyw.

Lato w Teatrze 2016

W dniach od 4 do 17 lipca 2016 r. wychowankowie Wrocławskiego Centrum Opieki i Wychowania pracowali pod okiem profesjonalnych twórców, stworzyli wspólnie labirynt działań artystycznych, sensualnych doświadczeń i manifestów. Były to działania integracyjne, gdyż oprócz wychowanków WCOW w projekcie uczestniczyły dzieci o różnym stopniu niepełnosprawności, dzieci z wielu wrocławskich szkół. Dzieci działały w obszarze teatru, zdarzeń dźwiękowych, sztuk wizualnych oraz kampanii społecznej. W teatrze nie tylko oglądali, ale również samodzielnie tworzyli: zarówno własne dzieła

sztuki, jak nowe relacje: w zespole uczestników, pomiędzy sceną a widownią, w naszym najbliższym otoczeniu. Poprzez sztukę opowiedzieli o sprawach, które są dla dzieci ważne. Finał zajęć odbył się 17 lipca 2016 r., kiedy to dzieci mogły przeprowadzić zaproszonych gości przez tworzony przez 2 tygodnie labirynt.

XII Koncert „Aniołkowe Granie”

26 stycznia 2016 r. we Wrocławskim Teatrze Lalek odbył się XII charytatywny koncert pt. „Aniołkowe Granie”. Koncert co roku jest dedykowany dzieciom przebywającym w pieczy zastępczej. Głównymi organizatorami koncertu są dwa wrocławskie przedszkola, które już 12 razy zagrały dla dzieci. Koncert jest finałem akcji charytatywnej do której włączają się placówki oświatowe organizując upominki dla wychowanków placówek rodzinnych i instytucjonalnej pieczy zastępczej. Z roku na rok w przedsięwzięcie włącza się coraz więcej placówek oświatowych z Wrocławia.

Mikołaj z NATO. Czyli NATO Helps Children.

18 grudnia 2016 r. do Wrocławskiego Centrum Opieki i Wychowania przybyli żołnierze NATO, którzy w ramach akcji „Nato Helps Children” zorganizowali prezenty dla 100 dzieci. Obdarowanymi były dzieci z Wrocławskiego Centrum Opieki i Wychowania (80 osób) oraz dzieci z rodzinnej formy pieczy zastępczej (20 dzieci). Prezenty były odpowiedzią na marzenia dzieci. Sprawily młodszym i starszym wiele radości. Samo spotkanie dzieci z żołnierzami pozostało niezapomnianą przygodą.

Wolontariat i współpraca ze sponsorami.

Wrocławskie Centrum Opieki i Wychowania od wielu lat współpracuje z wrocławskimi oddziałami dużych firm, które oferują wolontariat pracowniczy. Należą do nich: HP, Credit Suisse, Credit Agricole, EY Global Services Sp. z o.o., MERCEDES-BENZ Grupa Wróbel. W tym roku do współpracy dołączyły również takie firmy jak Capgemini czy wrocławskie uczelnie: Politechnika Wroclawska, Akademia Przyrodnicza itp. Przez cały rok organizowane są zajęcia i warsztaty dla dzieci, a także systematyczna pomoc edukacyjna. Wolontariusze pomogli również w pracach remontowych oraz porządkowych, np. malowanie mieszkań czy grabienie liści. WCOW współpracuje również ze sponsorami, którzy w wielu działaniach wspierają wychowanków. To przede wszystkim organizacja prezentów świątecznych dla wszystkich dzieci, a także dofinansowanie wyjazdów wakacyjnych i imprez okolicznościowych.

Światowe Dni Młodzieży we WCOW

W ramach Światowych Dni Młodzieży nawiązano współpracę z Wrocławskim Centrum Rozwoju Społecznego. Do wychowanków przyjechała grupa Australijek, która przez okres trwania obchodów Światowych Dni Młodzieży wspierała dzieci poprzez zabawy, zajęcia tematyczne. To był niezwykle udany czas, kiedy wychowankowie Wrocławskiego Centrum mogli poznać inną kulturę, język, poznać nowe zabawy i mieć więcej rąk do pomocy i zabawy. W ramach ŚDM, podczas tzw. Mercy Fest, inne placówki WCOW odwiedzili również wolontariusze z różnych krajów takich jak Słowenia, Filipiny, Macedonia, Ameryka itp.

Mind Builders - wymiana międzynarodowa studentów z organizacji AISEC.

Projekt jest skierowany do domów dziecka i rodzinnych domów dziecka. W ramach wolontariatu, wybrani studenci zagranicznych uczelni, prowadzili warsztaty w placówkach WCOW. Przez okres 2 tygodni, przez 8 godzin dziennie spędzali czas z wychowankami na wspólnej zabawie, warsztatach opisujących kraje wolontariuszy, zabawach sportowych, nauce języka. Wolontariusze pochodzili z takich krajów jak Chiny, Meksyk, Filipiny, Indonezja itp.

Projekt „Dom Marzeń” z WORKCAMP Politechniki Wrocławskiej.

Remont zorganizowali i przeprowadzili studenci z Polskiego Związku Inżynierów i Techników Budownictwa, oddziału organizacji działającego przy Politechnice Wrocławskiej. To nie pierwsze tego typu przedsięwzięcie w Polsce, w poprzednich latach

przyszli inżynierowie pracowali m.in. w domach dziecka, ośrodkach dla osób z niepełnosprawnością, domach samotnej matki, w Krakowie, Warszawie i Łodzi. Studenci znaleźli sponsorów, którzy oferowali materiały budowlane oraz meble (mieszkanie zostanie w części umeblowane). W sumie ich wartość to ok. 30 000 zł, (kosztów pracy nie wyliczono). W remont przy ul. Borowskiej zaangażowało się ok. 20 osób.

Inne działania podjęte w 2016 r.

Organizacja wycieczek i kolonii, imprez okolicznościowych: kolonia w Lubiatowie, kolonia w Pogorzeliczy (2 turnusy), kolonia w Chłapowie. Organizacja Festynu Rodzinnego dla wszystkich wychowanków Wrocławskiego Centrum Opieki i Wychowania. Motywem przewodnim było „Euro 2016”, gdzie każda placówka WCOW była reprezentacją wylosowanego przed piknikiem kraju. Z okazji Dnia Dziecka Fundacja Sapere Aude zorganizowała projekt „Uśmiech Kultury”. W ramach projektu dzieci miały zorganizowane zajęcia i wyjścia do teatrów, muzeów, a finał projektu odbył się w okolicach dnia dziecka, kiedy podczas festynu na Partynicach dzieci mogły wspólnie świętować swój dzień.

Placówki nr 2, 4, 6 i 7

W roku 2016 ważnym wydarzeniem w grupie nieletnich matek mieszczonej się w Placówce nr 4 przy ul. Kamieńskiego było usamodzielnienie się wraz z dziećmi dwóch wychowanek. Usamodzielnienia miały miejsce we wrześniu i w grudniu 2016 r. Praca prowadzona z wychowankami, która nastawiona była przede wszystkim na przygotowanie ich do roli matki, przyniosła oczekiwane efekty i obie podopieczne mogły opuścić placówkę wraz ze swoimi dziećmi.

W Placówce nr 2 przy ul. Poleskiej dzięki staraniom wychowawców udało się pozyskać część środków na wyjazd wakacyjny całej grupy wraz z wychowawcami. Podczas wyjazdu wakacyjnego wychowankowie mieli możliwość zaprezentowania i doskonalenia swoich umiejętności sportowych (m.in. pływania), umiejętności społecznych, zaspakajania potrzeb rozwojowych. Była to także doskonała okazja do zacieśniania więzi między dziećmi oraz dziećmi i wychowawcami. Aktualnie wychowawcy pracujący w grupie przy ul. Poleskiej poszukują sponsorów kolejnego już wyjazdu wakacyjnego.

Mieszkańcy grupy mieszczonej się w Placówce nr 6 przy ul. Litewskiej 72/1 nawiązali współpracę z pracownikami firmy Budimex i Kogeneracja SA. Dzieci gościły przedstawicieli obu firm w swoim domu, a przedstawiciele grupy złożyli wizytę w firmie Budimex. Zaplanowano także wyjście grupy na dni otwarte do firmy Kogeneracja SA. Dzięki takiej współpracy i wizytom pracowników firm w placówkach WCOW jest możliwość poznania specyfiki i sposobu funkcjonowania nowoczesnej placówki opiekuńczo-wychowawczej i „odczarowania” wizji domu dziecka, jaką mają osoby, które nigdy nie spotkały się z tą formą opieki. W ramach współpracy firma Budimex przekazała dzieciom gry warte ok. 1 000 zł a przedstawiciel firmy Kogeneracja SA zadeklarował objęcie placówki długofalowym wsparciem finansowym i rzeczowym (m.in. w sprzęt komputerowy).

W ramach organizacji czasu wolnego wychowankowie Placówek nr 2, 4, 6, 7 czynnie uczestniczyli w życiu kulturalnym i rekreacyjnym miasta. Organizowane były liczne wyjścia do instytucji kulturalnych (kina, muzea), na imprezy sportowe (mecze) do centrum rozrywki i centrum zabaw. Wychowankowie byli uczestnikami projektów realizowanymi przez WCOW w ramach współpracy z firmami, fundacjami, teatrami i innymi instytucjami.

Placówki nr 8, 11, 12, 13, 14

W 2016 r. kontynuowana była współpraca z firmą *MERCEDES-BENZ* Grupa Wróbel w zakresie wspomagania edukacji oraz rozwoju zawodowego wychowanków. Firma Mercedes zatrudniała wychowanków WCOW w okresie wakacyjnym: z pracy sezonowej

skorzystało 12 wychowanków, 4 kontynuuje zatrudnienie w trybie weekendowym, jednego wychowanka zatrudniono w pełnym wymiarze godzin na umowę o pracę.

W ramach projektu „**Napraw swój los**” wychowankowie wyjechali na wycieczki krajoznawcze do: **Warszawy** (czerwiec), **Karpacza** (październik) oraz dwudniową do **Stuttgartu** (czerwiec - zwiedzanie miasta, fabryki oraz Muzeum Mercedes-BENZ).

Pozostałe działania:

- wyjazd na **Ślęzę** (wrzesień) oraz dwudniowy **Maraton w Kórniku**,
- kontynuacja współpracy z EY Global Services Sp. z o. o. w zakresie wsparcia finansowego edukacyjnego (24 wolontariuszy udzielało stałych korepetycji z przedmiotów ścisłych oraz języków obcych). W czerwcu we współpracy z firmą zorganizowano grę miejską z nagrodami,
- współpraca z Fundacją Robinson Crusoe – wsparcie procesu usamodzielnienia,
- współpraca w ramach projektu Szkoły Promujące Zdrowie (wychowankowie wzięli udział w zawodach sportowych, konkursach międzyplacówkowych: „Zdrowe żywienie”, „Profilaktyka HIV i AIDS”, „Mikołajki Sportowe”),
- rozpoczęto współpracę ze Stowarzyszeniem „Anngells run” w ramach organizacji biegów przełajowych,
- współpraca z OHP we Wrocławiu w ramach rozwoju artystycznego wychowanków (współorganizacja konkursów plastycznych),
- nawiązano współpracę w ramach projektu Kumulacja Aktywności (zajęcia sportowe prowadzone przez Renatę Mauer-Różańską),
- regularnie prowadzono warsztaty usamodzielnienia – blok zajęć dla wychowanków powyżej 16 roku życia poświęconych aspektom dorosłości. W okresie sprawozdawczym zorganizowano m.in. „Metamorfozy” - warsztaty wizażu, „Papierowy świat”, „Usamodzielniany-pracownik”, „Usamodzielniany na rynku usług medycznych”, „Usamodzielniany - bezpieczny” - cykl zajęć psychoprofilaktycznych we współpracy ze Strażą Miejską, „Przepis na sukces” - cykl wykładów motywacyjnych z udziałem największych gwiazd polskiego sportu, m.in. Wojciechem Bartnikiem – medalistą olimpijskim w boksie,
- w ramach arteterapii we współpracy z Rotundą św. Franciszka zorganizowano międzyplacówkowy konkurs „Pokaż talent”; w zakresie integracji zorganizowano bal karnawałowy, dyskotekę andrzejkową,
- we współpracy ze sponsorami organizowano wielkanocne i bożonarodzeniowe kiermasze świąteczne, z zebranych funduszy dofinansowano wycieczki krajoznawcze;
- zorganizowano wyjazd kolonijny wychowanków do Pogorzeliczy (lipiec),
- wychowankowie korzystali także z oferty kulturalnej Wrocławia – baseny, kino, Wrocławskie Centrum Kultury, regularnie współpracowano ze Stadionem Wrocław w ramach udziału wychowanków w meczach piłki nożnej,
- nawiązano współpracę z XL Catlin, dzięki której wyremontowano placówkę nr 8 przy ul. Legnickiej 21/14.

Placówki nr 9 i 10

W 2016 r. miały miejsce następujące wydarzenia:

- współpraca z Polską Fundacją Wychowania Fizycznego owocująca wyjściami na lodowisko w okresie zimowym, na ściankę wspinaczkową, na boiska do piłki ręcznej oraz na tenis ziemny,
- współpraca z Uniwersytetem Przyrodniczym w ramach której zorganizowano akcję wolontariuszy i remont pokoi odwiedzin oraz opracowywano projekt terenu zielonego wokół Placówki przy ul. Borowskiej,
- nawiązano stałą współpracę z Wrocławskim Parkiem Wodnym, która doprowadziła do darmowych wejść dla naszych podopiecznych. Ponadto w ramach zajęć uspołeczniających grupy wychowawcze minimum raz w tygodniu organizowały wyjścia do atrakcji Dolnego Śląska w tym: wyjazd na Ślęzę, zwiedzanie Kolejkowa, zwiedzanie Hydropolis, organizacja ognisk na świeżym powietrzu w okolicach Wrocławia,
- styczeń 2016 r. – bal karnawałowy w trakcie którego przygotowano maski karnawałowe, organizowano konkursy,

- luty 2016 r. - zorganizowano między grupową pocztę Walentynkową oraz dyskotekę Walentynkową,
- marzec 2016 r. – zorganizowano konkurs na najpiękniejszą Marzannę oraz konkurs „Bezpieczna wiosna na drodze”,
- maj 2016 r. – komunia święta – jeden wychowanek przystąpił do sakramentu,
- czerwiec 2016 r. - Piknik rodzinny w tym: występy artystyczne, konkursy z nagrodami, podsumowanie osiągnięć dydaktycznych, wspólne grillowanie,
- lipiec-sierpień 2016 r. – kolonia w Pogorzeliczy oraz wyjazdy do Wojnowa na 3-tygodniowe turnusy,
- wrzesień 2016 r. – przygotowanie do szkoły,
- październik 2016 r. – dzień edukacji narodowej - wykonanie upominków dla wychowawców i nauczycieli, spotkania z wychowawcami na terenie grup;
- listopad 2016 r. – Andrzejki – salon wróżb i dyskoteka,
- grudzień 2016 r. – zabawa sylwestrowa.

Jednym z najważniejszych obszarów pracy z wychowankami było wdrażanie do samodzielności poprzez trening kulinarny – wdrażanie do samodzielnego przyrządzania potraw, gospodarowanie budżetem – umożliwianie wychowankom gospodarowania własnymi środkami finansowymi oraz wdrożenie wychowanków do udziału w zewnętrznych projektach dotyczących usamodzielnienia.

Ponadto w codziennej pracy z grupą wprowadzono zajęcia z wykorzystaniem różnorodnych technik plastycznych: filcowanie, decoupage, pirografia, papieroplastyka, masa solna, sugarcrafting, haft matematyczny oraz biblioterapia dla najmłodszych

Remonty w placówkach WCOW.

W 2016 r. przeprowadzono szereg działań polegających na utrzymaniu obiektów w stanie nienagannym i nie odbiegającym od standardów sanitarnych oraz budowlanych polegających na:

- remoncie elewacji, rynien oraz ogrodzenia frontowego w budynku WCOW przy ul. Kamieńskiego 253 we Wrocławiu,
- podłączenie budynku do kanalizacji miejskiej oraz usunięcie zbiornika nieczystości ciekłych z terenu placówki przy ul. Kamieńskiego 253,
- montaż rolet zewnętrznych przeciwsłonecznych w budynku przy ul. Lekcyjnej 29 w celu zapewnienia większego komfortu przebywania wychowanków jak i pracy administracji,
- wymiana wykładzin na podłogach oraz ścianach w pomieszczeniach budynku przy ul. Lekcyjnej 29,
- wymiana i zakup nowej stolarki drzwiowej w pomieszczeniach i na korytarzu w budynku WCOW przy ul. Borowskiej 181-187,
- wymiana na nowe wykonane pod zabudowę meble w pokojach wychowanków w budynku przy ul. Lekcyjnej 29,
- zakup i wymiana szaf chłodniczych, kuchenki, okapu dla usprawnienia pracy bloków żywienia w placówce WCOW przy ul. Lekcyjnej 29 oraz Borowskiej 181-187,
- zakup urządzenia do uzdatniania wody i pompy hydroforowej wspomagającej podniesienie ciśnienia w instalacji w budynku przy ul. Borowskiej 181-187 w celu spełnienia wymogów sanitarnych jak i PPOŻ,
- kompleksowy remont mieszkania przy ul. Maślickiej 8a/23 polegający na przebudowie łazienek, sanitariatów oraz malowaniu całego mieszkania.

Ponadto bieżące odświeżanie pokoi wychowanków polegające na malowaniu, wymianie okładzin podłogi i ścian oraz wymianie zużytego wyposażenia we wszystkich obiektach WCOW celem utrzymania odpowiedniego standardu i dostosowania warunków do normalnego funkcjonowania placówki odpowiadając na potrzeby wychowanków i pracowników.

Pozyskanie środków od sponsorów.

Pozyskano od sponsorów w formie pieniężnej środki w wysokości 54 987 zł. Środki te wydatkowano zgodnie z wolą darczyńców po uprzednim wprowadzeniu do planu finansowego jednostki.

Szkolenia kadry WCOW

W 2016 r. pracownicy WCOW uczestniczyli w szeregu szkoleń z zakresu zmieniających się przepisów prawa oraz pogłębiających ich kompetencje wychowawcze tj.:

- szkolenie z ochrony danych osobowych i polityki bezpieczeństwa informacji- dla wszystkich pracowników,
- szkolenie z zakresu profilaktyki uzależnień - dla wychowawców i specjalistów WCOW,
- szkolenie „Profilaktyka chorób zakaźnych” - dla wychowawców i specjalistów WCOW,
- szkolenie w zakresie „Pierwszej Pomocy - ze szczególnym uwzględnieniem dzieci do 1 roku życia” dedykowane nieletnim matkom oraz wychowawcom i specjalistom zajmujących się tą grupą wychowanków,
- szkolenie „Prewencja wypadkowa” w formie samoszkolenia- dla wszystkich pracowników,
- szkolenie poświęcone procesowi adopcji - dla wychowawców i specjalistów WCOW;
- szkolenie „Zrozumieć osobę z zespołem Aspergera” - dla wychowawców i specjalistów WCOW,
- szkolenia z zakresu księgowości i prawa pracy dla pracowników administracji- realizowane indywidualnie wg potrzeb,
- Szkolenia HACAP dla pracowników kuchni.

DZIAŁALNOŚĆ ZESPOŁU PLACÓWEK OPIEKUŃCZO – WYCHOWAWCZYCH „DZIECIĘCY DOM”

W roku 2016 kontynuowano swoją działalność instytucjonalnej pieczy zastępczej w ramach pięciu placówek: Placówka Interwencyjna nr 1, Placówka Interwencyjna nr 5, Placówka Socjalizacyjna nr 2, Placówka Specjalistyczno – Terapeutyczna nr 3 i Placówka Specjalistyczno – Terapeutyczna nr 4. Przedmiotem działalności Dziecięcego Domu jest zapewnienie całodobowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców, w ramach limitu miejsc: **66**.

W roku 2016 w Dziecięcym Domu przebywało ogółem **116** dzieci. Z tej liczby przyjętych zostało na wniosek sądu – **105** dzieci, w wyniku interwencji policji – **11** dzieci. Ogółem w roku 2016 przyjęto **53** dzieci a wypisano **56** w tym: w wyniku podjętej przez rodziców współpracy **21** dzieci powróciło do swoich rodzin, we współpracy z sądami i ośrodkami adopcyjnymi umieszczono **25** dzieci w rodzinach adopcyjnych i **9** dzieci w rodzinach zastępczych, przekierowano 1 dziecko do innej placówki (WCOiW).

Funkcję opiekuna prawnego sprawował specjalista ds. pracy z rodziną dla **46** wychowanków.

W roku 2016 wydano na działalność Dziecięcego Domu kwotę w wysokości **4 754 171,75 zł**. Zmniejszone wydatki o kwotę 255 516,25 zł w stosunku do planu wynikały z średniomiesięcznej liczby dzieci - 59 przebywających w Dziecięcym Domu a nie jak zaplanowano 66 dzieci średniomiesięcznie.

OPIEKA MEDYCZNA

Wszystkim wychowankom zapewniono całodobową opiekę pielęgniarską oraz codzienną opiekę lekarza pediatry.

U dzieci przebywających w Dziecięcym Domu zdiagnozowano następujące deficyty zdrowotne: wcześniactwo (10) powikłane: żółtaczką (9), niewydolnością oddechową (5), wrodzonym zapaleniem płuc (7), chorobami zakaźnymi u matki (6), hipotrofią (5), niską masą urodzeniową (4), niedokrwistością (3), zamartwicą urodzeniową (3). U wychowanków stwierdzono: uszkodzenie układu nerwowego (3), wady serca (5), wady wzroku (6), zaburzone napięcie mięśniowe (8), zespół FAS (6), retinopatię wcześniaków

(2), małogłowie (2), padaczkę (3), stulejkę (2), wodniaki jąder (2), atopowe zapalenie skóry (1), niedosłuch (1), gastrostomia (1), rozszczep podniebienia (1), wadę rozwojową kciuków (1), dysplazję oskrzelowo – płucną (2), kiłę wrodzoną (1), zakażenie okołoporodowe w tym posocznica (2), przepuklinę pachwinową (1), zespół di Georga (1), płetwa krtani (1). Siedmioro dzieci zaopatrzone w okulary, jedno dziecko w aparat ortodontyczny i jedno dziecko zaopatrzone w aparat słuchowy.

W roku 2016 zanotowano 407 zachorowań wśród wychowanków w tym: infekcja górnych dróg oddechowych (147), infekcja wirusowa (80), infekcja kataralna (58), zmiany skórne (38), dyspepsja (23), zapalenie gardła (10), zapalenie oskrzeli (10), zapalenie jamy ustnej (9), zapalenie spojówek (9), zapalenie ucha (9), zapalenie pęcherza moczowego (4), zapalenie tchawicy (3), zapalenie płuc (3), anemia (2), alergia (2), zapalenie migdałków (1). W leczeniu dzieci w 82 przypadkach zastosowano antybiotyki w pozostałych przypadkach zastosowano leczenie objawowe.

Hospitalizowano 18 dzieci w tym 10 w celu diagnostycznym. W ramach profilaktyki zdrowotnej i według kalendarza szczepień zaszczepiono łącznie 97 dzieci (216 dawek szczepionek). Z orzeczeniem o niepełnosprawności przebywało 15 dzieci (w tym 12 z wniosku Dziecięcego Domu).

OPIEKI SPECJALISTYCZNA I TERAPEUTYCZNA

Wśród obserwowanych problemów manifestowanych przez dzieci dominowały zaniedbania opiekuńczo-wychowawcze, emocjonalno-społeczne oraz deficyty rozwojowe (większość wychowanków). Wśród wychowanków – co najmniej **29** doznało agresji emocjonalnej, alkoholowej i fizycznej (w tym w 3 przypadkach wszczęte zostało postępowanie karne), **39** dzieci z rozwojem nieharmonijnym, opóźnionym i zaburzonym, **17** dzieci ze stwierdzonym lub obserwowanym syndromem FAS. Nadpobudliwość psychoruchową stwierdzono u **18** dzieci.

Wszystkie dzieci miały zapewnioną opiekę psychologiczno-pedagogiczną oraz uczestniczyły w zajęciach specjalistycznych: wyrównawczych, korekcyjnych, usprawniających, wyciszających, stymulujących, relaksacyjnych i edukacyjnych prowadzonych różnymi metodami. Dzieciom z orzeczeniem o niepełnosprawności zapewniono wielospecjalistyczną terapię, w tym fizjoterapię.

Fizjoterapię prowadzono z 52 wychowankami. Głównie stymulującą zgodnie z założeniami koncepcji neurorozwojowych i ogólnousprawniającą z elementami integracji sensorycznej oraz gimnastyki korekcyjnej, masażem Shantala i masażem orofacjalnym. Rehabilitacja neurologiczna związana z deficytami w rozwoju psychoruchowym dotyczyła 20 dzieci. Rehabilitacja związana z wadami postawy oraz zaburzeniami koordynacji dotyczyła 32 dzieci.

Pod opieką logopedyczną pozostawało 51 dzieci, w tym: z powodu Niesamoistnego Opóźnionego Rozwoju Mowy (15), z powodu Opóźnionego Rozwoju Mowy (10), z cechami afazji/dysfazji (3), z kręgu dyslalii (15), z rozszczepem podniebienia (1), z niedosłuchem i FAS (1) oraz 6 niemowląt wymagających wczesnej interwencji logopedycznej.

Obowiązek szkolny realizowało w drugim semestrze 2015/2016 5 wychowanków w Szkole Podstawowej nr 12 i 6 wychowanków obowiązek przygotowania przedszkolnego również w oddziale przedszkolnym w SP 12. Wszystkie dzieci otrzymały w roku szkolnym 2015/2016 promocję do następnej klasy.

W pierwszym semestrze roku szkolnego 2016/2017 ogółem do szkoły uczęszczało 10 dzieci: do SP 12 -8, do SP 58 – 1, do Specjalnej SP 87 – 1. Obowiązkowe przygotowanie sześciolatków realizowało w oddziale przedszkolnym SP 12 – 3 wychowanków.

PRACA DYDAKTYCZNO – WYCHOWAWCZA

W Dziecięcym Domu prowadzone były zajęcia dydaktyczno-wychowawcze na podstawie Ramowego Roczego Planu Pracy oraz według Harmonogramu Imprez i Uroczystości w ramach których przeprowadzono:

- zajęcia specjalistyczne (grupowe i indywidualne),

- zajęcia edukacyjne w Multicentrum, muzeum, fabryce lizaków, Ogrodzie Botanicznym, Zoo, w gospodarstwie agroturystycznym; warsztaty filmowe, warsztaty dźwiękowe w firmie DOLBY,
- zajęcia kulturalne: wyjścia do kina, opery Teatru Lalek, Wrocławskiego Centrum Twórczości Dziecka; „Teatr Na Zewnątrz” - spektakl w ogrodzie,
- zajęcia poznawcze i usamodzielniające: zakupy w Hali Targowej, Pasażu Grunwaldzkim, sklepie spożywczym i kwaciarni; poznawanie Wrocławia śladami krasnali,
- zajęcia sportowe na basenie, „Święto Sportu” w Liceum Ogólnokształcącym Nr II, systematyczny udział chłopców w treningach szkoły piłkarskiej przy Salezjańskiej Organizacji Sportowej „Angels Salos”,
- wycieczki krajoznawcze i rekreacyjne do Trzebnicy (jazda szynobusem), skansenu w Marcinowie, na Ślężę, do Wojnowa, do lasu na grzyby, wycieczki rowerowe,
- organizowany był wypoczynek letni: dwa dwutygodniowe turnusy nad jeziorem w Wieleniu (na każdym turnusie 32 wychowanków). Wyjazd sponsorowany był w całości przez Stowarzyszenie „Razem z dzieckiem”,
- udział w imprezach organizowanych przez sponsorów w restauracji „Kuchnia Marche”, „Wanda”, „Mc Donald’s”, lodziarni „Grycan” oraz cukierni „Tralala” połączonych z nauką savoir – vivre dla dzieci; bale karnawałowe, zajęcia taneczne i plastyczne organizowane w Dziecięcym Domu i poza nim (zaproszenia do liceum, szkoły podstawowej, przedszkola, ośrodka duszpasterstwa akademickiego),
- udział w spotkaniach z przedstawicielami władz miasta: wizyta Wiceprezydenta Wrocławia w Dniu Dziecka, życzenia delegacji dziecięcej z okazji 25-lecia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, ubieranie choinki w Ratuszu na zaproszenie Prezydenta Rafała Dutkiewicza.

Z okazji Świątowych Dni Młodzieży odbyło się spotkanie wychowanków z młodzieżą z Włoch. Dzieci obdarowały gości miniaturowymi wrocławskimi krasniami i wykonanymi przez siebie rysunkami.

W roku 2016 zorganizowano wychowankom uroczystości związane z kultywowaniem tradycji: bal karnawałowy, Święta Wielkanocne, Święto Pracy, Dzień, Flagi, Święto Konstytucji 3 Maja, Dzień Dziecka, Wszystkich Świętych, Św. Mikołaja, Boże Narodzenie. Organizowano wychowankom dzień urodzin, a dla dwojga wychowanków uroczystość I Komunii św.

MIEJSKIE CENTRUM USŁUG SOCJALNYCH

W 2016 r. Miejskie Centrum Usług Socjalnych we Wrocławiu (MCUS) zapewniało opiekę dla **804 mieszkańców Wrocławia średniomiesięcznie**, w tym opiekę całodobową w domach pomocy społecznej (DPS) dla **643 mieszkańców średniomiesięcznie** i dzienną opiekę w ośrodkach wsparcia (DDP) dla **161 klientów średniomiesięcznie**. Podopiecznymi są osoby, które uzyskały uprawnienia do określonej formy pomocy społecznej decyzją administracyjną wydaną przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. W ramach powyższych zadań zapewniano mieszkańcom i klientom odpowiednio usługi opiekuńcze, bytowe, wspomagające, w tym z zakresu terapii zajęciowej, poprawiającej sprawność ruchową i psychofizyczną oraz wspierającą rozwój kulturalno-oświatowy. Działania terapeutyczne obejmowały także zaspokajanie potrzeb kontaktu oraz kształtowania poczucia wspólnoty nie tylko w ramach poszczególnych placówek, ale także ze środowiskiem lokalnym, w tym organizowane były spotkania z dziećmi i młodzieżą z wrocławskich placówek oświatowych. Wartością dodaną MCUS jest możliwość realizacji oferty opiekuńczej i wspomagającej jednocześnie dla mieszkańców domów pomocy społecznej i klientów dziennych domów pomocy.

Spotkania i konferencje, projekty, wnioski o dofinansowanie przedsięwzięć w MCUS. Na bieżąco monitorowano pozyskiwanie dofinansowania ze środków zewnętrznych na działania oraz infrastrukturę. W roku 2016 złożono wniosek o dofinansowanie projektu pn. **„Domowa przystań” w ramach środków Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (PO WER), działanie 4.3 Współpraca**

ponadnarodowa. Głównym celem projektu jest podniesienie jakości i poszerzenie oferty usług prozdrowotnych i socjalnych świadczonych w dziennych domach pomocy poprzez wypracowanie i wdrożenie nowego modelu wsparcia klientów DDP oraz ich rodzin/opiekunów w miejscu zamieszkania dzięki współpracy z partnerami: ponadnarodowym i krajowym. Wobec tego nawiązano kontakt w celu współpracy z partnerem ponadnarodowym (Bolonia, Włochy) oraz partnerem krajowym z sektora publicznego - Uniwersytetem Medycznym im. Piastów Śląskich we Wrocławiu. Projekt znajduje się na etapie oceny formalno-merytorycznej. Rozstrzygnięcie konkursu w 2017 r.

Z końcem listopada 2016 r. złożono wniosek do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego o dofinansowanie ze środków **Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych** robót budowlanych w Dziennym Domu Pomocy przy ul. Komuny Paryskiej 11 we Wrocławiu.

Brano udział w przygotowywaniu założeń merytorycznych do projektów planowanych do aplikowania w 2017 r. w ramach RPO WD 2014-2020 Działanie 6.1.A Inwestycje w infrastrukturę społeczną oraz działanie 9.2.A. Usługi asystenckie i opiekuńcze nad osobami niesamodzielnymi świadczone w lokalnej społeczności.

Istotnym wydarzeniem roku 2016 była **gala finałowa** projektu realizowanego w partnerstwie z Fundacją Jutropera skupiająca się tematycznie wokół spektaklu "Szukając Leara: Verdi" oraz „P: Prokofiew” „Królowa wróżek” w reżyserii Michała Znanieckiego. Finałowa edycja w ramach przedsięwzięć związanych z **Europejską Stolicą Kultury 2016** oraz przy wsparciu finansowym Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego podsumowywała wszystkie dotychczas zrealizowane wydarzenia, jakie od czterech lat Fundacja Jutropera realizuje we Wrocławiu, także we współpracy z MCUS. Mieszkańcy domów pomocy społecznej i klienci dziennych domów pomocy wraz z dziećmi z placówek opiekuńczo-wychowawczych do udziału w spektaklu przygotowywali się wiele miesięcy pracując z profesjonalistami na scenie, obok wybitnych przedstawicieli świata teatru i muzyki. Mieszkańcy i klienci MCUS wystąpili w Imparcie. Informacje w tym zakresie znajdują się m.in. na stronach: <http://www.wroclaw2016.pl/niezwykly-artystyczny-glos-wykluczonych-to-fenomen-wroclawia>.

Wspólnie ze Stowarzyszeniem na rzecz Osób Starszych, Chorych i Niepełnosprawnych „Kolory Nadziei” zorganizowany został **VII Integrycyjny Turniej gry w Bule - Soft**, który został przeprowadzony w hali sportowej Studium Wychowania Fizycznego i Sportu Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu. W wydarzeniu tym uczestniczyły cztery reprezentacje mieszkańców MCUS oraz dwie reprezentacje klientów DDP, reprezentacje Uniwersytetu Trzeciego Wieku z Uniwersytetu Wrocławskiego, Uniwersytetu Ekonomicznego, Akademii Wychowania Fizycznego, Dolnośląskiej Szkoły Wyższej oraz reprezentacje weteranów z Klubu Sportowego „PETANKA” z Wałbrzycha i Jedliny Zdrój (mistrzowie Polski Weteranów).

Ważnym wydarzeniem dla naszych podopiecznych były **Światowe Dni Młodzieży**. Zanim jednak młodzi ludzie z całego świata spotkali się z papieżem Franciszkiem w Krakowie, przyjechali do różnych miast w Polsce, w tym również do Wrocławia. W ramach Światowych Dni Młodzieży mieszkańcy wszystkich domów pomocy społecznej w MCUS gościli młodzież z Hiszpanii, Rumunii i Niemiec. Spotkania, poza wspólną modlitwą, dały naszym mieszkańcom wiele radości oraz przybliżyły kulturę innych krajów. Miejskie Centrum Usług Socjalnych we Wrocławiu jest partnerem aktywnie uczestniczącym w organizacji **Wrocławskich Dni Seniora** organizowanych przez Wrocławskie Centrum Seniora działającym w ramach Centrum Informacji i Rozwoju Społecznego we Wrocławiu. W przeciągu 3 tygodni Dni Seniora, odbyło się blisko 140 różnorodnych i interesujących wydarzeń: kulturalnych, edukacyjnych, sportowych, rekreacyjnych i prozdrowotnych, w których mieszkańcy i klienci MCUS aktywnie włączyli się w realizację atrakcji, wydarzeń i obchodów. Program w tym zakresie znajduje się na stronie:

- http://www.seniorzy.wroclaw.pl/sites/seniorzy.wroclaw.pl/files/harmonogram_2016-_18.pdf
- <http://mcus.pl/useruploads/files/Dni%20Seniora%202016%20r.pdf>

Praktyki uczniów i studentów oraz współpraca dla celów naukowych w MCUS.

Na terenie jednostek w MCUS odbywały się praktyki dla studentów uczelni wyższych i uczniów szkół ponadgimnazjalnych w zakresie przygotowania do zawodów w obszarze opieki i wsparcia dla osób starszych, chorych, niepełnoprawnych oraz ich rodzin, m.in. opiekun medyczny, opiekunka środowiskowa, opiekun osoby starszej, asystent osoby niepełnosprawnej a także na następujących kierunkach: pielęgniarstwo długoterminowe, pielęgniarstwo opieki paliatywnej, pielęgniarstwo w fizjoterapii, fizjoterapia w geriatric, dietetyka.

Współpraca w tym zakresie realizowana była w porozumieniu z następującymi jednostkami:

- Uniwersytet Medyczny im. Piastów Śląskich – Wydział Nauki o Zdrowiu,
- Uniwersytet Wrocławski (Wydział Nauk Historycznych i Pedagogicznych, Wydział Nauk Społecznych),
- Uniwersytet Humanistycznospołeczny w Warszawie,
- Instytut Psychologii (Wydziału Nauk Społecznych Instytut Socjologii),
- Centrum Integracji Społecznej we Wrocławiu,
- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych we Wrocławiu,
- Wyższa Szkoła Fizjoterapii,
- Dolnośląska Okręgowa Izba Pielęgniarek i Położnych we Wrocławiu,
- Europejskie Centrum Kształcenia Podyplomowego we Wrocławiu,
- Policealna Szkoła TEB Edukacja,
- Centrum Nauki i Biznesu "Żak" Sp. z o.o.,
- Nestor Group,
- Ośrodek konsultingowo-szkoleniowy Kadr Medycznych Jolanta Westwalewicz,
- Akademia Wychowania Fizycznego we Wrocławiu,
- Dolnośląska Szkoła Wyższa (Zakład Pedagogiki Społecznej i Poradownictwa),
- Zaoczna Policealna Szkoła „COSINUS III” we Wrocławiu,
- Szkoła Europejska „Eurocollege”,
- Policealne Studium KADRA Edukacja sp. z o.o.,
- Niepubliczna Wyższa Szkoła Medyczna (Wydział Profilaktyki i Zdrowia),
- Spółdzielnia Pracy „Oświata”,
- Kolegium Pracowników Służb Społecznych,
- „Sukces” Edukacja,
- Państwowe Pomaturalne Studium Kształcenia Animatorów Kultury i Bibliotekarzy
- Politechnika Opolska (Wydział Wychowania Fizycznego i Fizjoterapii)

Dane dotyczące liczby praktykantów w MCUS w latach

ROK	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba praktykantów	141	195	335	336	417	340	396

Na terenie domów pomocy społecznej w MCUS ankiety dla celów badań naukowych prowadziły następujące uczelnie:

- Uniwersytet Medyczny (Wydział Nauk Społecznych, Wydział Nauk Historycznych i Pedagogicznych, Wydział Nauk o Zdrowiu),
- Akademia Wychowania Fizycznego (Wydział Fizjoterapii),
- Wyższa Szkoła Zarządzania „Edukacja” (Pedagogika).

DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ

W MCUS funkcjonują następujące domy pomocy społecznej:

- **Dom Pomocy Społecznej przy ul. Mącznej 3** - dla osób w podeszłym wieku oraz przewlekłe somatycznie chorych,
- **Dom Pomocy Społecznej przy ul. Rędzińskiej 66/68** - dla przewlekłe somatycznie chorych,

- **Dom Pomocy Społecznej przy ul. Karmelkowej 25** - dla przewlekle somatycznie chorych,
- **Dom Pomocy Społecznej** przy ul. Kaletniczej 8 - dla osób przewlekle psychicznie chorych.

Do domu pomocy społecznej kierowane są osoby wymagające całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogące samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, gdy pomoc środowiskowa nie może zapewnić niezbędnej pomocy tym osobom.

Standaryzacja w domach pomocy społecznej.

Zgodnie z art. 55 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity: Dz. U. 2016 r. poz. 930 z późn. zm.) dom pomocy społecznej świadczy usługi bytowe, opiekuńcze, wspomagające i edukacyjne na poziomie obowiązującego standardu, w zakresie i formach wynikających z indywidualnych potrzeb osób w nim przebywających - mieszkańców. Standaryzacja pozwala na zapewnienie odpowiedniej jakości usług, ale też ma wymierny wpływ na koszt utrzymania mieszkańca w domu pomocy społecznej.

Wszystkie domy pomocy społecznej funkcjonujące w MCUS spełniają obowiązujące przepisami standardy i działają na podstawie:

Decyzji Nr PS.II.9013-15/10 z dnia 15 grudnia 2010 r. Wojewoda Dolnośląski wydał zezwolenie na prowadzenie Miejskiego Centrum Usług Socjalnych Domu Pomocy Społecznej przy ul. Rędzińskiej 66/68;

Decyzji Nr PS.II.9013-26/10 z dnia 31 grudnia 2010 r. Wojewoda Dolnośląski wydał zezwolenie na prowadzenie Miejskiego Centrum Usług Socjalnych Domu Pomocy Społecznej przy ul. Karmelkowej 25/27 - zmiana adresu - decyzja Nr PS-KNPS1.9423.12.2012 z dnia 13 sierpnia 2012 r.;

Decyzji Nr PS.II.9013-9/10 z dnia 7 września 2010 r. Wojewoda Dolnośląski wydał zezwolenie na prowadzenie Miejskiego Centrum Usług Socjalnych Domu Pomocy Społecznej przy ul. Kaletniczej 8;

Decyzji Nr PS.II.9013-16/10 z dnia 22 listopada 2010 r. Wojewoda Dolnośląski - zezwolenie na prowadzenie Miejskiego Centrum Usług Socjalnych Domu Pomocy Społecznej przy ul. Mącznej 3 (Decyzja Nr PS.KNPS1.9423.3.2012 z dnia 27 marca 2012 r. zmieniającą decyzję nr SSZ.II.9013/14/2001 z dnia 10 września 2001 r. Wojewoda Dolnośląski wydał zezwolenie na prowadzenie Miejskiego Centrum Usług Socjalnych Domu Pomocy Społecznej przy ul. Mącznej 3, zwiększając liczbę miejsc do 155 oraz zmieniając typ domu).

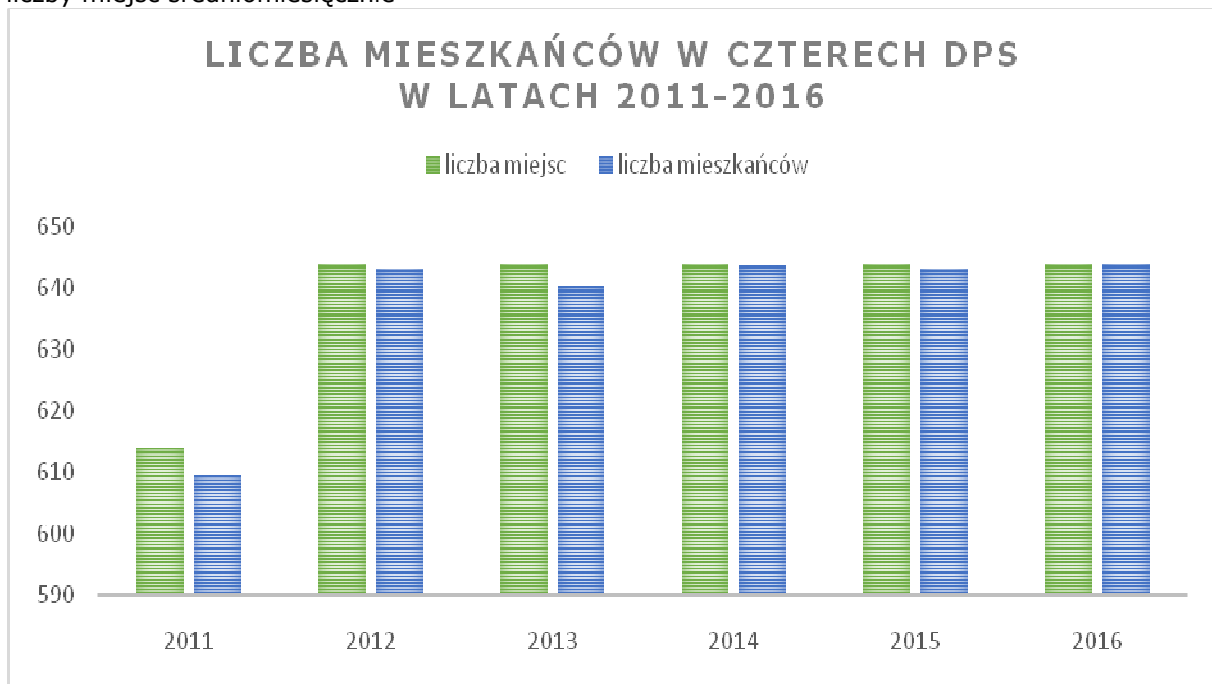
Działalność domów pomocy społecznej jest dotowana ze środków budżetu Państwa. W 2016 r. dla czterech domów pomocy społecznej uzyskano dotację w łącznej kwocie **3 981 189,91 zł.**

Liczba mieszkańców w poszczególnych DPS w latach 2011-2016

DOM POMOCY SPOŁECZNEJ	2012		2013		2014		2015		2016	
	Liczba miejsc	Stan faktyczny	Liczba miejsc	Stan faktyczny	Liczba miejsc	Stan faktyczny	Liczba miejsc	Stan faktyczny	Liczba miejsc	Stan faktyczny
ul. Mączna 3	125 (I-III. 2012)	125 (I-III. 2012)	155	153,2	155	154,75	155	155	155	155
	155 (IV-XII. 2012)	154,7 (IV-XII. 2012)								
ul. Kaletnicza 8	94	93,8	94	93,9	94	94,08	94	94	94	94
ul. Rędzińska 66/68	159	158,5	159	158,8	159	158,70	159	159	159	159

ul. Karmelkowa 25	236	236	236	234,3	236	236	236	235	236	236
SUMA	614 (I-III. 2012)	613,3 (I-III. 2012)	644	640,20	644	643,66	644	643	644	644
	644 (IV-XII. 2012)	643 (IV-XII. 2012)								

Liczba mieszkańców w czterech domach pomocy społecznej w latach 2011-2016 w stosunku do liczby miejsc średniomiesięcznie

Budżet domów pomocy społecznej w 2016 r. wyniósł **30 855 698,72 zł.**

Wykonanie budżetu w domach pomocy społecznej w 2016 r.

DOM POMOCY SPOŁECZNEJ	Wykonanie budżetu 2016 (zł)	Odpłatność mieszkańca (zł)	Dotacja z budżetu Wojewody Dolnośląskiego (zł)	Liczba mieszkańców średniomiesięcznie	Wykorzystany budżet na jednego mieszkańca miesięcznie (zł)	Koszt Gminy Wrocław* z pomniejszeniem odpłatności i/lub dotacji Wojewody na jednego mieszkańca średniomiesięcznie (zł)
ul. Mączna 3	6 888 207,05	1 928 750,16	850 589,15	154,75	3 709,32	2 212,64
ul. Karmelkowa 25	11 331 855,42	2 395 541,84	1 481 085,26	235,84	4 004,08	2 634,28
ul. Rędziańska 66/68	7 895 329,55	1 410 263,23	979 800,47	158,58	4 148,97	2 893
ul. Kaletnicza 8	4 740 306,70	738 583,73	669 715,12	93,83	4 210,01	2 959,26
Średnio wykonanie budżetu na mieszkańca w czterech domach pomocy społecznej					3 998,92	2 644,03

* Uwaga: Dane w tabeli 3 nie uwzględniają pomniejszenia kosztu Gminy Wrocław o wpłaty za pobyt wnoszone przez małżonka, wstępnych, zstępnych lub innych osób za pobyt mieszkańców w domach pomocy społecznej – dane nie są dostępne w MCUS.

Koszt utrzymania w domu pomocy społecznej, zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, oznacza kwotę rocznych kosztów działalności domu wynikającą z utrzymania mieszkańców, z roku poprzedniego, bez kosztów inwestycyjnych i wydatków na remonty, powiększoną o prognozowany średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług

konsumpcyjnych ogółem, przyjęty w ustawie budżetowej na dany rok kalendarzowy, podzieloną przez liczbę miejsc, ustaloną jako sumę rzeczywistej liczby mieszkańców w poszczególnych miesiącach roku poprzedniego, w domu. Do kosztu utrzymania mieszkańca wlicza się również **koszt amortyzacji**. W 2016 r. uzyskano także **dotatkowe środki** na działalność domów pomocy społecznej z budżetu Państwa, które mają wpływ na wzrost kosztu utrzymania mieszkańca w porównaniu do roku poprzedniego.

W związku z powyższym rzeczywisty miesięczny koszt utrzymania mieszkańca w 2016 r. znajdzie odpowiednie odzwierciedlenie w średnim miesięcznym koszcie utrzymania mieszkańca określonym na rok 2017, niemniej jest on podwyższony o wskaźnik wzrostu cen towarów i usług.

Koszt utrzymania mieszkańca w domach pomocy społecznej w latach 2010-2016 obliczony do zarządzenia Prezydenta Wrocławia w sprawie określenia średniego miesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca

DOM POMOCY SPOŁECZNEJ	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
ul. Mączna 3	3 828 zł	3 739 zł	3 190 zł	3 200 zł	3 110 zł	3 143 zł	3 580 zł
ul. Rędzińska 66/68	3 565 zł	3 425 zł	3 437 zł	3 529 zł	3 408 zł	3 480 zł	3 966 zł
ul. Kaletnicza 8	3 549 zł	3 318 zł	3 241 zł	3 510 zł	3 407 zł	3 517 zł	3 975 zł
ul. Karmelkowa 25	4 056 zł	3 594 zł	3 257 zł	3 301 zł	3 229 zł	3 360 zł	3 955 zł
Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca	3 751 zł	3 519 zł	3 281 zł	3 385 zł	3 289 zł	3 375 zł	3 869 zł

Ogólne informacje dotyczące mieszkańców w poszczególnych domach pomocy społecznej.

Prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej przysługuje osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania.

Podstawowe informacje dotyczące mieszkańców domów pomocy społecznej

ZAKRES DANYCH/ DOM POMOCY SPOŁECZNEJ	DPS ul. Mączna 8	DPS ul. Rędzińska 66/68	DPS ul. Karmelkowa 25	DPS ul. Kaletnicza 8
Liczba mieszkańców	155	159	236	94
Procent kobiet i mężczyzn wśród mieszkańców	69,03% 30,97%	41,5% 58,5%	49,5% 51,5%	44,68% 55,32%
Średnia wieku mieszkańców	83,27	71,76	82,10	61,58
Najstarszy mieszkaniec/mieszkanica	96/99	90/95	89/99	85/90
Najmłodszy mieszkaniec/mieszkanica	30/64	31/39	38/26	46/24
Zgony	34	19	38	6
Przyjęcia nowych mieszkańców	41	21	39	7
Rezygnacja	5	2	0	1

Zadania opiekuńcze i dostęp do świadczeń medycznych.

Realizowano działania wynikające z indywidualnego planu wsparcia mieszkańca, koordynowanego przez pracowników pierwszego kontaktu, po rozpoznaniu potrzeb mieszkańca, z uwzględnieniem jego stanu zdrowia, w ramach zespołów interdyscyplinarnych. Mieszkańcy domów pomocy społecznej byli objęci całodobową opieką w zakresie opieki higienicznej i pielęgnacji. Zadania z zakresu długoterminowej opieki pielęgniarstwa oraz pielęgniarstwa opieki środowiskowej realizowały podmioty zewnętrzne finansowane z Narodowego Funduszu Zdrowia, wedle deklaracji wyboru mieszkańca. W ramach wizyt domowych realizowanych w domu pacjenta (w tym wypadku w domu pomocy społecznej) mieszkańcy mieli możliwość skorzystania ze

świadczeń psychiatrycznych, neurologicznych, geriatrycznych, a także ze świadczeń logopedycznych i urologa. Mieszkańcy domów pomocy społecznej mieli zapewniony dostęp do psychologów oraz zapewniony dostęp do lekarza pierwszego kontaktu i lekarzy specjalistów.

Domy pomocy społecznej, zgodnie z obowiązkiem zapisanym w ustawie o pomocy społecznej, pokrywały opłaty ryczałtowe i częściową odpłatność do wysokości limitu ceny, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 r. poz. 1793 z późn. zm.). **Srednie miesięczne dofinansowanie do leków na jednego mieszkańca wyniosło 15,07 zł i było niższe o 1,40 zł niż w 2015 r.**

Zapewnienie wyżywienia.

Całodobowe wyżywienie dla mieszkańców domów pomocy społecznej zapewniała kuchnia centralna w Domu Pomocy Społecznej przy ul. Karmelkowej, z której są przywożone posiłki do pozostałych domów. Ponadto mieszkańcy mają stały dostęp do podstawowych produktów żywnościowych w kuchenkach oddziałowych. Kuchnia centralna zapewnia także posiłki dla czterech dziennych domów pomocy w MCUS. Średnia dzienna stawka żywnościowa na jednego mieszkańca domu pomocy społecznej (całodziennie wyżywienie) wyniosła 7,54 zł.

Zestawienie wydanych posiłków kuchni centralnej MCUS dla klientów dziennych domów pomocy i mieszkańców domów pomocy społecznej w 2016 r.

DOM POMOCY SPOŁECZNEJ (DPS)/ DZIENNY DOM POMOCY (DDP)	Śniadanie	II Śniadanie	Obiad	Podwie- czorek	Kolacja
DPS przy ul. Karmelkowej 25	83 832	-	83 822	83 832	83 832
DPS przy ul. Mącznej 3	55 216	-	55 198	55 216	55 216
DPS przy ul. Rędziańskiej 66/68	56 352	-	56 341	56 352	56 352
DPS przy ul. Kaletniczej 8	33 230	-	33 212	33 230	33 230
DDP przy ul. Żeromskiego 37/1	-	4 832	4 832	4 832	-
DDP przy ul. Skwierzyńskiej 23/2	-	-	8 871	-	-
DDP przy ul. Kościuszki 67	-	-	6 783	-	-
DDP przy ul. Komuny Paryskiej 11	-	-	8 991	-	-
Razem	228 630	4 832	258 050	233 462	228 630

Działania wspomagające.

Na rzecz mieszkańców podejmowane były na bieżąco działania aktywizacyjne i terapeutyczne, zgodnie z harmonogramami działań w poszczególnych domach pomocy społecznej. Prowadzono działalność socjalną, terapeutyczno-opiekuńczą oraz wspomagającą mającą na celu podtrzymanie aktywności psychofizycznej. Propagowane były różnorodne formy aktywizacji i czynnego wypoczynku. Do najważniejszych wydarzeń organizowanych przez MCUS można zaliczyć:

- udział w spektaklu teatralno-operowym „Szukając Leara: Verdi” oraz „Pokolenie P: Pokofiew”, „Królowa wróżek”, będącego częścią Projektu Głos Wykluczonych we współpracy z Fundacją Jutropera,
- w ramach Światowych Dni Młodzieży spotkania z młodzieżą z Hiszpanii, z Rumunii, z Niemiec,
- projekt „BRAVE KIDS” – występ zespołów dziecięcych w ramach BRAVE Festival,
- XII Turniej Warcabowy o puchar MCUS,
- XXII Ogólnopolski Turniej Szachowy Domów Pomocy Społecznej,
- XVI Turniej Gry w Tysiąca,
- VII Integracyjny Turniej gry w BULE – SOFT,
- „Wspólne grillowanie” – impreza integracyjna,
- „Piknik Rodzin”,
- obchody Dni Seniora – Wrocław 2016:
 - „Marsz kapeluszy”,
 - Targi Senioralne.

W miarę możliwości realizowano spotkania integrujące mieszkańców różnych domów pomocy społecznej, także spoza Wrocławia oraz zapewniano uczestnictwo mieszkańców w wydarzeniach kierowanych do starszej społeczności celem integracji ze środowiskiem lokalnym. W tym zakresie głównie podejmowano działania integracyjne z dziećmi i młodzieżą oraz organizacjami zrzeszającymi osoby starsze. Warto wymienić niektóre z wydarzeń, które umiliły dni mieszkańcom domów pomocy społecznej:

- występ dzieci z Dwujęzycznego Gimnazjum „ATUT”,
- koncert chóru seniorów „Aster”,
- koncerty seniorów kabaretu „Drugi”,
- koncert chóru „ART” z Uniwersytetu Trzeciego Wieku,
- występy „Teatru Domowego”,
- występ chóru „Magnolia”,
- koncerty chórów „Asturia”, „Basylica Cantans”, „Złotniczanie”,
- koncert autorski Jacka Borowicza,
- występ kabaretu „Arka”,
- występy zespołu seniorów przy Ośrodku Działań Twórczych „Światowid”,
- występy Sióstr Karmelitanek Dzieciątka Jezus,
- występy artystów reprezentujących Stowarzyszenie Wschód – Zachód,
- występy dzieci ze Szkoły Podstawowej nr 26,
- występ chóru „Canta Maria”,
- finał projektu teatralnego „Królowa wrózek. Sen nocy letniej” - Teatr Muzyczny Capitol,
- występy chóru „Ballada” z Centrum Kultury Zamek,
- występy dzieci ze Szkoły Podstawowej nr 25, Szkoły Podstawowej nr 63, Przedszkola nr 19, Szkoły Podstawowej nr 16, Przedszkola nr 11, Przedszkola nr 49, Gimnazjum nr 14,
- występy młodzieży z Gimnazjum nr 40,
- występy dzieci ze Szkoły Podstawowej nr 118,
- występy dzieci z Gimnazjum nr 14,
- występy dzieci z Przedszkola „Bajka”, Przedszkole nr 64,
- występ dzieci z Prywatnej Szkoły Podstawowej im. Leonardo da Vinci,
- występy artystyczne seniorów z Klubu Seniora „Złota Jesień” z Czernicy,
- występ dzieci z przedszkola Galileo,
- występy kabaretu „Ferajna”.

Na bieżąco współpraca była podejmowana m.in. z:

- Uniwersytetem Trzeciego Wieku we Wrocławiu
- Wrocławskim Centrum Seniora działającym w ramach Centrum Informacji i Rozwoju Społecznego we Wrocławiu oraz klubami seniora,
- Biurem Promocji Miasta UMW,
- Miejską Biblioteką Publiczną ul. Kolista,
- **placówkami oświatowymi**, m.in.: Szkołą Podstawową nr 118, Szkołą Podstawową nr 38, Przedszkolem nr 16, Przedszkolem nr 100, Przedszkolem Niepublicznym Bajka, Młodzieżowym Ośrodkiem Socjoterapii nr 2, Gimnazjum Językowym Parnas, Ośrodkiem Szkolno-Wychowawczym dla Dzieci Nieśłyszących, Zespołem Szkolno-Przedszkolnym nr 15, Szkołą Podstawową nr 25, Przedszkolem nr 11, Zespołem Szkolno-Przedszkolnym nr 16, Szkołą Podstawową nr 26, Zespołem Szkolno-Przedszkolnym nr 12, Leonardo da Vinci Niepubliczną Szkołą Podstawową,
- Uniwersytetem Wrocławskim (w tym z Kołem Inicjatyw Twórczych z Wydziału Psychologii),
- Akademią Wychowania Fizycznego,
- Świetlicą Środowiskową „Źródło”,
- Ośrodkiem Kultury Sztuki i Rekreacji w Wiszni Małej, Stowarzyszeniem Ogród Wyobraźni.

Organizacjami pozarządowymi: Stowarzyszeniem na Rzecz Osób Starszych Chorych i Niepełnosprawnych KOLORY NADZIEI, Stowarzyszeniem Teatralnym „Pieśń Kozła”,

Ewangelickim Centrum Diakonii i Edukacji im. ks. M. Lutra we Wrocławiu, Dolnośląskim Stowarzyszeniem Pomocy Dzieciom i Młodzieży z MPD z – Ostoja, Fundacją „Jutropera”, Fundacją „Aktywny Senior”, Stowarzyszeniem „Życ inaczej”, Związkiem Harcerstwa Rzeczypospolitej Trzebnicki Szczep- Siedemnastki.

Instytucjami kultury: m.in. Muzeum Narodowym, Teatrem Lalek, Teatrem Arka, Ogrodem Botanicznym, Ośrodkiem Działań Twórczych Światowid, Centrum Kultury Zamek i Centrum Kultury Agora, Siostrami Karmelitankami Dzieciątka Jezus, Narodowym Forum Muzyki, Klubem 4 Regionalnej Brygady Logistycznej we Wrocławiu.

Wolontariuszami w ramach porozumienia (m.in. Catlin Shared Services (Europe) Sp. z o.o. z siedzibą we Wrocławiu) oraz zgłaszającymi się indywidualnie.

Liczba ważniejszych zorganizowanych wydarzeń, imprez i wyjść w poszczególnych domach pomocy społecznej (uwaga: tabela nie prezentuje liczby codziennych oraz cyklicznych zajęć terapeutycznych i aktywizacyjnych prowadzonych z mieszkańcami)

ZAKRES DANYCH/ DOM POMOCY SPOŁECZNEJ	DPS ul. Mączna3	DPS ul. Rędzińska 66/68	DPS ul. Karmelkowa 25	DPS ul. Kaletnicza 8
Liczba ważniejszych wydarzeń kulturalno-oświatowych	71	9	64	44
Liczba ważniejszych wydarzeń sportowo-rekreacyjnych i innych	12	10	16	22

W 2016 r. rozpoczęto zajęcia z zakresu dogoterapii. Pojawienie się psa w domach pomocy społecznej oraz dziennych domach pomocy okazało się bardzo stymulującym bodźcem do aktywności dla naszych mieszkańców i klientów. Należy wskazać, iż nawet osoby o wycofanej postawie, były silnie zainteresowane kontaktem ze zwierzęciem. Mieszkańcy zachęcali się nawzajem do podejmowania kontaktu z psem. Pracownik wraz z psem odwiedzał również wszystkie osoby leżące. W ramach podjętej współpracy organizowane były na przemian zajęcia dla osób o wyższych możliwościach w formie zabaw, konkursów, quizów oraz dla osób leżących i w słabszej formie zajęcia przyłóżkowe. Prowadzono działania wspomagające polegające na utrzymywaniu lub podnoszeniu sprawności, aktywizowaniu i usamodzielnianiu mieszkańców stosując różne formy terapeutyczne z uwzględnieniem zapewnienia wolności, intymności, godności i poczucia bezpieczeństwa mieszkańca. Działania miały na celu w znacznym stopniu ułatwić prowadzony proces aktywizacji mieszkańców, zmierzający do ich usamodzielnienia i pobudzenia zaradności życiowej, utrzymania na aktualnym poziomie sprawności ruchowej i psychicznej, zaspokajanie potrzeb kontaktu oraz kształtowanie poczucia wspólnoty. Prowadzono formy ćwiczeń ruchowych i inne formy terapeutyczne zróżnicowane i adekwatne do potrzeb i możliwości mieszkańców, uwzględniających szereg istotnych czynników, takich jak wiek, stan zdrowia, stan sprawności psychofizycznej oraz ogólne samopoczucie.

Postępowaniem terapeutycznym objęto w poszczególnych domach pomocy społecznej następujący odsetek mieszkańców: DPS Mączna – ok. 76%, DPS Rędzińska – ok. 70%, DPS Kaletnicza – ok. 85%, DPS Karmelkowa – ok. 70%.

Natomiast udział procentowy osób niepełnosprawnych wśród osób objętych postępowaniem terapeutycznym w poszczególnych domach pomocy społecznej kształtował się następująco: DPS Mączna – ok. 48%, DPS Rędzińska – ok. 56%, DPS Kaletnicza – ok. 88%, DPS Karmelkowa – ok. 73%.

Wychodząc naprzeciw zapotrzebowaniu rodzin mieszkańców, na terenie domów pomocy społecznej od dwóch lat realizowane są w godzinach popołudniowych **dyżury pracowników domów pomocy społecznej** - służące poprawie jakości świadczonych usług. W ramach dyżurów podejmowane są działania wspierające personel w sytuacjach trudnych i niestandardowych, nadzór nad prawidłowym wykonywaniem zadań przez personel. Ponadto dyżury umożliwiają realny kontakt osobom odwiedzającym mieszkańców z personelem kierowniczym, co pozwala na efektywniejsze załatwienie

bieżących spraw – udzielanie informacji, dopełnienia niezbędnych formalności związanych z pobytem osoby bliskiej w domu pomocy społecznej.

Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania

MCUS realizowało w ramach współpracy miasta Wrocławia z organizacjami pozarządowymi **w okresie od stycznia do końca marca 2016 r.** (I kwartał) zadanie publiczne pod nazwą „Realizacja usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania klienta na terenie Wrocławia”.

Realizowano usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, zgodnie z indywidualnymi decyzjami administracyjnymi otrzymanymi z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Z usług opiekuńczych najczęściej korzystały osoby w wieku poprodukcyjnym, niepełnosprawne, długotrwale chore. Były to osoby zarówno samotne, jak i posiadające rodzinę. Zakres świadczonych usług był dostosowany do indywidualnych potrzeb klientów. Średniomiesięcznie w I kwartale odnotowano 783 klientów samotnie gospodarujących i 874 klientów w rodzinie. Średniomiesięcznie usługi świadczone dla **1 657** klientów. Usługi w I kwartale 2016 r. zrealizowano łącznie u **1 244 kobiet** oraz **430 mężczyzn**. W I kwartale 2016 r. zrealizowano w ramach zadań własnych **247 694** godzin, w tym **30 692** godzin w soboty, niedziele i święta. Średniomiesięcznie liczba zrealizowanych godzin wyniosła **82 564**.

Organizacją pozarządową realizującą usługi opiekuńcze do 31 marca 2016 r. było Stowarzyszenie Pomocy Wzajemnej im. Stefana Kardynała Wyszyńskiego. Usługi opiekuńcze w środowisku wykonywały średniomiesięcznie **593** opiekunki.

Jakość wykonanych usług przez opiekunki poddawana była systematycznemu monitoringowi - w I kwartale 2016 r. zrealizowano **3 558** wizyt w środowisku.

Od II kwartału 2016 r. nadzór nad realizacją zadania objął Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego Wrocławia.

Dzienne wsparcie dla osób niesamodzielnych – dzienne domy pomocy

W MCUS funkcjonuje Zespół Dziennych Domów Pomocy, który realizuje zadania opiekuńcze i wspomagające dla osób starszych o zmniejszonej sprawności psychofizycznej w następujących dziennych ośrodkach wsparcia:

- Dzienny Dom Pomocy przy ul. Skwierzyńskiej 23/2,
- Dzienny Dom Pomocy przy ul. Tadeusza Kościuszki 67,
- Dzienny Dom Pomocy przy ul. Komuny Paryskiej 11,
- Dzienny Dom Pomocy przy ul. Stefana Żeromskiego 37/1.

Dzienny dom pomocy to ośrodek wsparcia skierowany do osób, które z powodu wieku, stanu zdrowia lub innych przyczyn potrzebują wsparcia innych osób, a rodzina lub inne osoby bliskie nie są w stanie tej opieki zapewnić. W dziennych domach pomocy zapewniono klientom usługi opiekuńcze w ustalonych godzinach w ramach dziennego pobytu, w tym co najmniej jeden gorący posiłek uwzględniający obowiązujące normy żywienia. Podejmowano także działania podnoszące sprawność intelektualną i fizyczną, aktywizację klientów i integrację ze środowiskiem lokalnym. W uzasadnionych sytuacjach, w Dziennym Domu Pomocy przy ul. Żeromskiego, zapewniano także przewóz klientów do ośrodka.

Wszystkie dzienne domy pomocy posiadają „**Certyfikat Miejsca Przyjaznego Seniorom**” nadawany przez Wrocławskie Centrum Seniora działające w ramach Centrum Informacji i Rozwoju Społecznego we Wrocławiu.

Wśród klientów korzystających z usług dziennych domów były osoby posiadające świadczenia emerytalne, rentowe bądź zasiłki socjalne. W 2016 r. **średnia wieku klientów wynosiła 75 lat**. Wśród klientów dziennych domów pomocy: **59% to kobiety** - średnia wieku to 77 lata, a **41% to mężczyźni** - średnia wieku to 73.

Dane liczbowe dotyczące klientów DDP w roku 2016

DZIENNY DOM POMOCY	Liczba miejsc	Liczba wydanych decyzji	Liczba klientów korzystających z bezpłatnego pobytu	Liczba osób oczekujących na miejsce w DDP
ul. Kościuszki 67	45	39	4	0
ul. Komuny Paryskiej 11	30	53	16	0
ul. Skwierzyńska 23/2	45	55	6	3
ul. Żeromskiego 37/1	26	40	2	42
Razem	146	187	28	45

Klienci kierowani byli do dziennych domów pomocy przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej na podstawie decyzji administracyjnej z indywidualnym naliczeniem odpłatności za pobyt zależnym od wysokości dochodu klienta. **Średnia wysokość ustalonej odpłatności w 2016 r. wyniosła 145,40 zł miesięcznie na klienta.**

Posiłki do dziennych domów są przygotowywane w kuchni centralnej w Domu Pomocy Społecznej przy ul. Karmelkowej 25. We wrześniu 2016 przeprowadzono ankietę badającą zadowolenie klientów, z której wynika, że z jakości posiłków **zadowolonych jest 87%** klientów. Sporadyczne wnioski naszych klientów odnośnie oczekiwań, co do posiłków były wyjaśniane na bieżąco i przyjęte do stosowania w kuchni centralnej w MCUS. Dienne domy posiadają wprowadzony **system HACCP**, gwarantujący **Dobre Praktyki Higieniczne oraz bezpieczeństwo żywności i żywienia**. Zespół Dziennych Domów Pomocy od 2015 r. posiada Certyfikat zaświadczenia, że dienne domy pomocy wprowadziły i doskonały zasady systemu HACCP w zakresie dystrybucji posiłków dla Klientów w ramach cateringu.

Liczba posiłków wydanych w dziennym domu i zakupionych podczas wycieczek dla klientów

Dzienny Dom Pomocy	Liczba wszystkich wydanych posiłków	Liczba posiłków wydanych klientom, którym przyznano bezpłatne świadczenie
ul. Kościuszki 67	6 783	831
ul. Komuny Paryskiej 11	8 991	3 252
ul. Skwierzyńska 23/2	8 871	806
ul. Żeromskiego 37/1	4 832	226
Razem	29 477	5 115

Budżet dziennych domów pomocy w MCUS

Dzienny Dom Pomocy	Liczba miejsc	Koszt jednego miejsca (zł)	Koszt jednego miejsca z pomniejszeniem odpłatności (zł)	Wykonanie budżetu 2016 (zł)	Odpłatność klientów (zł)
ul. Kościuszki 67	150	542,04	479,98	1 368 512,19	148 191,61
ul. Komuny Paryskiej 11					
ul. Skwierzyńska 23/2					
ul. Żeromskiego 37/1	26	1 259,09	1 142,15		

Poza działaniami zapewniającymi potrzeby bytowe i opiekuńcze w dziennych domach pomocy prowadzone były działania aktywizacyjne i integracyjne.

Rok 2016 w dziennych domach pomocy przebiegał pod hasłem Europejskiej Stolicy Kultury. W związku z tym klienci czynnie uczestniczyli w wielu atrakcyjnych wydarzeniach, m.in.: kulturalnych, edukacyjnych, prozdrowotnych, sportowych i rekreacyjnych. Chętnie zwiedzali muzea i wystawy. Największą i niezapomnianą atrakcją, w której klienci dziennych domów uczestniczyli był Weekend Otwarcia Europejskiej Stolicy Kultury, którego najważniejszym elementem była impreza otwarcia „Przebudzenie”.

W ramach zajęć w dziennych domach pomocy organizowane były spotkania okolicznościowe, imprezy kulturalno-oświatowe, terapeutyczne, rozrywkowe, wycieczki krajoznawcze, spotkania świąteczne, z uwzględnieniem tradycji i zwyczajów. Prowadzone były cykliczne **zajęcia terapeutyczne i usprawniające**: grupowa gimnastyka

ogólnousprawniająca, wszelkie formy terapii zajęciowej: arteterapia, terapia ruchem, terapia tańcem, ćwiczenia pamięci i koordynacji wzrokowo - ruchowej, zajęcia edukacyjne, muzykoterapia, relaksacja. Ważnym elementem zajęć kulturalno-oświatowych w dziennych domach jest muzykoterapia. Długo oczekiwanym wydarzeniem był wyjazd Seniorów na wycieczkę do Zamku Książ.

W dziennych domach pomocy prowadzone były prelekcje o tematyce „Bezpieczny Senior”. Spotkania mają na celu przypomnienie Seniorom zasady bezpieczeństwa w kontaktach z nieznanymi w miejscach publicznych, w podróży, w sklepie.

Klienci brali czynny udział w obchodach Dni Seniora we Wrocławiu, tj. w imprezach, koncertach i spotkaniach edukacyjnych z tej okazji.

W dziennych domach z występami artystycznymi przez cały rok gościły różne zespoły muzyczne, kabarety, placówki oświatowe. Współpraca w tym zakresie podejmowana była z następującymi podmiotami:

- Wrocławskim Centrum Seniora działającym w ramach Centrum Informacji i Rozwoju Społecznego we Wrocławiu,
- Dziennym Domem Pomocy „Na Ciepłej”,
- Chórem Asturia,
- Zespołem „DEMOLO”,
- Kabaretem Drugi,
- Społeczno-Kulturalnym Porozumieniem Wschód-Zachód,
- Akademią Przyszłości,
- Narodowym Forum Muzyki im. Witolda Lutosławskiego,
- Operą Wrocławską,
- Sceną Kameralną Kamienica,
- Kinem Nowe Horyzonty,
- Ośrodkiem Działań Artystycznych FIRLEJ,
- Fundacją PKP „Nowoczesny Senior nauka i integracja”,
- Teatrem Arka,
- Stowarzyszeniem „w Naszym Domu”,
- placówkami oświatowymi: Przedszkolem nr 35 z oddziałami integracyjnymi „Tęczowy Domek”, Przedszkolem nr 74 „Mały Piekarczyk”, Przedszkolem nr 88, Przedszkolem nr 95, Przedszkolem nr 52, Przedszkolem nr 94, Przedszkolem nr 87, Przedszkolem nr 33, Przedszkolem nr 43, Szkołą Podstawową nr 2, Zespołem Szkół Ekonomiczno-Administracyjnych im. Marii Dąbrowskiej, Gimnazjum nr 28 im. Kawalerów Orderu Orła Białego, Państwową Szkołą Muzyczną II stopnia im. Ryszarda Bukowskiego.

Dane liczbowe dotyczące liczby ważniejszych organizowanych wydarzeń i imprez kulturalno-oświatowych

Dzienny Dom Pomocy	2012	2013	2014	2015	2016
	Liczba zorganizowanych imprez/wydarzeń	Liczba zorganizowanych imprez/wydarzeń	Liczba zorganizowanych imprez/wydarzeń	Liczba zorganizowanych imprez/wydarzeń	Liczba zorganizowanych imprez/wydarzeń
ul. Kościuszki 67	65	62	70	95	131
ul. Komuny Paryskiej 11	67	60	94	138	213
ul. Skwierzyńska23/2	67	73	52	104	138
ul. Żeromskiego 37/1	37	58	106	98	155
Razem	236	253	322	435	637

Dane liczbowe dotyczące udziału klientów DDP w organizowanych wydarzeniach i imprezach kulturalno-oświatowych

Dzienny Dom Pomocy	2012	2013	2014	2015	2016
	Liczba klientów narastająco	Liczba klientów narastająca	Liczba klientów narastająca	Liczba klientów narastająco	Liczba klientów narastająca
ul. Kościuszki 67	1 127	1 096	1 123	1 571	2 215
ul. Komuny Paryskiej 11	1 167	1 020	1 593	2 239	3 496
ul. Skwierzyńska23/2	1 140	1 291	900	1 787	2 379

ul. Żeromskiego 37/1	553	880	1 705	1 642	2 516
Razem	3 987	4 287	5 321	7 239	10 606

W stosunku do roku 2015 znacznie wzrosła liczba organizowanych wydarzeń oraz liczba klientów uczestniczących w tych wydarzeniach.

W ramach realizacji zadania terapeutyczno-opiekuńczego w dziennych domach pomocy zapewnione było **wsparcie psychologiczne**. Klienci mieli możliwość korzystania ze specjalistycznej porady w wyznaczone dni w danym miesiącu. W ramach tej współpracy prowadzone były konwersacje, zajęcia integracyjne, konsultacje indywidualne oraz spotkania grupowe.

MŁODZIEŻOWE CENTRUM SPORTU

Organizacja ogólnopolskich, międzynarodowych imprez sportowych promujących Wrocław:

34. PKO Wrocław Maratonu - 11 września 2016 r. to Święto Wrocławskiego Sportu.

Na mecie biegu pojawiło się 4 129 zawodników w tym 614 kobiet i 3 515 mężczyzn z 26 państw świata w tym m.in. z Ukrainy, Wielkiej Brytanii, Kenii, Niemiec, Czech, Węgier, Irlandii, Białorusi, Szwajcarii, Litwy, Francji. W ramach 34. PKO Wrocław Maratonu odbywały się:

- Mistrzostwa Polski Nauczycieli, w którym startowało 246 osób.
- Mistrzostwa Polski Solidarności, w którym startowało 73 osób.
- Na wózkach inwalidzkich startowało 24 zawodników.
- Imprezy towarzyszące jak podczas 34. PKO Wrocław Maraton:
 - Bieg Rodzinny „Mila Olimpijska” - impreza ma już swoje stałe grono sympatyków. Biegają i młodszy, i starszy, babcie i dziadkowie z wnukami, mamy i ojcowie z małymi dziećmi. W Biegu wzięło udział ponad 2 000 uczestników.
 - Targi EXPO – uczestniczyło 35 wystawców na 29 stoiskach wystawienniczych z różnorodną gamą towarów, z przewagą ofert na sprzęt sportowy dla biegaczy.
 - Festyn „Rodzina z Maratończykiem” - uczestniczyło ponad 1 000 dzieci, które mogły wykazać się zarówno aktywnością sportową jak i aktywnością twórczą biorąc udział w proponowanych przez organizatorów konkursach, grach i zabawach.

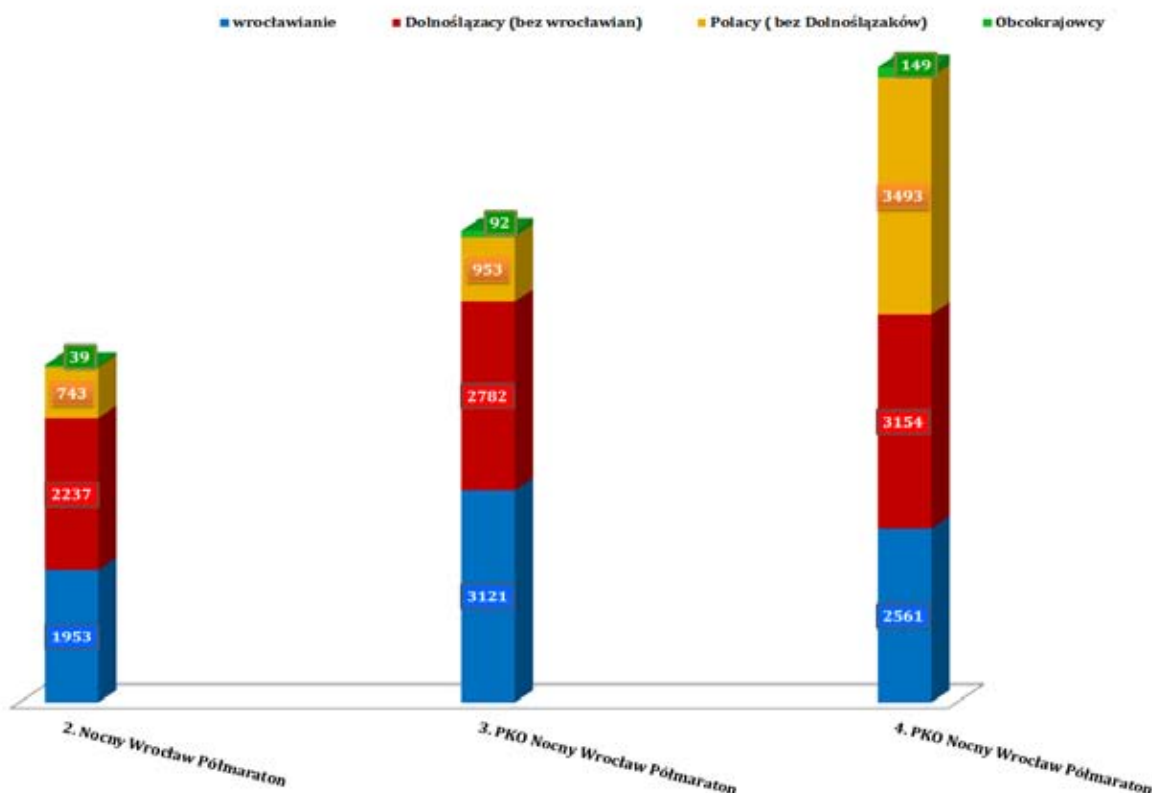
PKO Nocny Wrocław Półmaraton – 18 czerwca 2016 r.

- Na mecie biegu stanęło 9 357 zawodników w tym 2 763 kobiet i 6 594 mężczyzn z 17 państw. Imponujący jest wzrost udziału kobiet w półmaratonie, co wyraźnie potwierdza fakt, że bieganie jest najbardziej popularną formą rekreacji wśród przedstawicielek płci pięknej.
- W biegu coraz liczniej uczestniczą wrocławianie i Dolnoślązacy. W półmaratonie wystartowało ponad 1 700 wrocławian, co napawa dużym optymizmem na

przyszłość, tym bardziej, że w świadomości mieszkańców naszego miasta kształtuje się wiedza, że bieganie to najtańsza i najbardziej efektywna forma utrzymania dobrego poziomu zdrowia fizycznego i psychicznego.

- Pierwszy raz zorganizowano PKO Młodzieżowy Bieg Olimpijski im. Jerzego Witkowskiego dla blisko 80 młodych biegaczy uprawiających lekkoatletykę wyczynowo. Bieg upamiętnia postać znakomitego i niezwykle zaangażowanego organizatora sportu młodzieżowego i pedagoga we Wrocławiu.
- Połączenie wysiłku organizatorów półmaratonu z organizatorami imprezy „Mosty” w ramach Programu Wrocław 2016 - Europejska Stolica Kultury przyniosła nadzwyczajne efekty. Biegacze, kibice, artyści na cudownie oświetlonej trasie nocnego półmaratonu stworzyli niepowtarzalny klimat.

**Dynamika wzrostu frekwencji zawodników
od 2. Nocnego Wrocław Półmaratonu do 4. PKO Nocnego Wrocław Półmaratonu**

REALIZACJA PROGRAMÓW

Trener Miejski

W programie pracuje 67 trenerów MCS, którzy prowadzą zajęcia sportowe w 21 dyscyplinach. Stałym szkoleniem sportowym w 2016 r. objęto 1 316 osób w wieku do lat 19. Dzieci i młodzież szkolona przez trenerów i instruktorów MCS zdobywała punkty dla Wrocławia w Ogólnopolskim Współzawodnictwie Sportowym Dzieci i Młodzieży.

8. Edycja programu „I Ty Możesz Zostać Maratończykiem”

Program „I Ty Możesz Zostać Maratończykiem” ma na celu stworzenie szerokiej oferty systemu treningowego dla jak największej grupy wrocławskich biegaczy. Projekt, z jednej strony integruje wrocławskie środowiska biegowe, a z drugiej stwarza możliwość rozpoczęcia przygody z bieganiem. W założeniu program ma funkcjonować na trzech płaszczyznach: treningu biegowego, edukacyjnej i zdrowotnej. Tak rozumiany system

będzie obejmował zarówno tych, którzy już biegają, jak i tych, którzy dopiero zamierzają rozpocząć przygodę z bieganiem.

Czas trwania programu - 34 tygodnie, tj. od 8 marca do 31 października 2016 r., uczestnik programu „I Ty możesz zostać maratończykiem” musi mieć ukończone 18 lat.

W 2016 r. w zajęciach uczestniczyło ponad 400 osób. Spotkania uczestników prowadzone były:

- Stadion Olimpijski we Wrocławiu, termin: wtorek i czwartek godz. 18:00;
- Park Grabiszyński we Wrocławiu, termin: poniedziałek i środa godz. 18:00;
- Park Zachodni we Wrocławiu, termin: wtorek i czwartek godz. 18:00.

ORGANIZACJA IMPREZ SPORTOWYCH I REALIZACJA RÓŻNYCH FORM SPORTU I REKREACJI DLA MŁODZIEŻY I DOROSŁYCH

9 Wrocławska Olimpiada Młodzieży (WOM)

Zawody organizowane były wspólnie z Dolnośląskimi Związkami Sportowymi. W Olimpiadzie uczestniczyło 3 361 młodych wrocławskich sportowców rywalizujących od 7 maja do 4 czerwca w 20 dyscyplinach sportowych na wszystkich arenach naszego Miasta. Poprzez udział młodych wrocławian uprawiających sport w formie wyczynowej w WOM udało się zaszcześcić w nich ideę olimpijską, podnieść poziom ich wyszkolenia sportowego umożliwiającego przejście do grup o wyższym poziomie. Dla trenerów realizujących Program MCS Wrocław „Trener Klubowy” Wrocławska Olimpiada Młodzieży jest znakomitą narzędziem do oceny efektywności szkolenia i wychowywania. Optymistycznym jest fakt, że liczba uczestników WOM, co roku utrzymuje się na podobnym poziomie, co nastroja bardzo optymistycznie na przyszłe lata. W zawodach startują zawodnicy, którzy mają już za sobą paroletni okres szkolenia jak i zawodnicy z wieloletnim okresem wytrenowania – reprezentanci Polski, medaliści Mistrzostw Polski i Mistrzostw Europy.

Zimowy Młodzieżowy Turniej Piłkarski

W tym największym na Dolnym Śląsku turnieju organizowanym w okresie ferii zimowych wzięły udział 76 drużyny (750 zawodników). Co roku w turnieju, który jest znakomitą możliwością spędzenia w aktywny sposób ferii zimowych przez chłopców, którzy z różnych względów nie wyjechali na obozy startuje kilkadziesiąt drużyn. Dla organizatorów półkolonii jest to kolejna, bardzo atrakcyjna propozycja do opracowania programu zajęć. Turniej rozgrywany jest w formule „Open„: mogą w nim startować zarówno chłopcy uprawiający piłkę nożną w klubach jak i klasyczni amatorzy. Startują więc drużyny osiedlowe, szkolne, klasowe i klubowe.

Turniej Piłkarski „Wrocław Trophy”

Turniej organizowany we współpracy z Fundacją Euro-Sportring i AWF Wrocław na Stadionie Olimpijskim w dniach 8–10 lipiec 2016 r. „Wrocław Trophy” to największy czasie wakacji letnich w Polsce oraz jeden z największych w Europie turniej z udziałem ponad 3 000 zawodników z 201 drużyn z 15 państw z całej Europy. Oprócz wspaniałej sportowej zabawy zawodnicy mogli zapoznać się z historią i zabytkami Wrocławia uczestnicząc w atrakcyjnym otwarciu Turnieju przeprowadzonym w przepięknej, nocnej atmosferze na Placu Solnym. Turniej przeznaczony dla klubów sportowych.

7 Piknik Olimpijski Wrocławia i Dolnego Śląska

Dla mieszkańców Wrocławia podczas 4. PKO Nocnego Wrocław Półmaratonu. Trenerzy MCS wraz z zawodnikami zorganizowali pokaz swoich umiejętności, które zdobywają podczas zajęć treningowych oraz sprzętu sportowego. Został zorganizowany ogródek rekreacyjny i bieg na orientację dla rodzin z dziećmi. W czasie Pikniku popularyzowane były niektóre dyscypliny, które znajdują się w programie X Światowych Igrzysk Sportowych The World Games Wrocław 2017.

Współorganizacja festynów

MCS od początku swojego istnienia wspiera inne podmioty organizujące imprezy sportowo-rekreacyjne dla mieszkańców Wrocławia. W 2016 r. przeprowadzono część sportowo-rekreacyjną m.in. takich imprez jak: Piknik Osiedla Brochów, Piknik Klubu HDK przy PKP Wrocław Główny, Central European Jamboree Polska 2016.

Praktyki studenckie

MCS miał istotny wkład w procesie edukacji 73 studentów Akademii Wychowania Fizycznego we Wrocławiu. Studenci podczas swoich praktyk uczestniczyli w opracowywaniu programów i bezpośrednio uczestniczyli w organizacji festynów rekreacyjnych wspomagali przy organizacji imprez sportowych MCS jak 34. PKO Wrocław Maraton, 4. PKO Nocny Wrocław Półmaraton czy 9 Wrocławska Olimpiada Młodzieży. Praktyki odbywały się w okresie od 1 maja do 30 listopada 2016 r. Umowa o współpracy MCS Wrocław i AWF Wrocław jest kontynuowana od wielu lat gdyż jest bardzo korzystna zarówno dla studentów jak i naszej jednostki.

24 Otwarte Mistrzostwa Wrocławia w biegach długich:

Cel imprezy:

- popularyzacja biegania, jako najprostszej formy aktywności ruchowej,
- wyłonienie Mistrza Wrocławia w biegach długich na rok 2016.

Terminy i miejsca:

- 7 maja – Stadion Olimpijski, al. I. J. Paderewskiego 35,
- 18 czerwca – Stadion Olimpijski, al. I. J. Paderewskiego 35,
- 7 sierpnia – park Szczytnicki, al. I. J. Paderewskiego 35,
- 11 września – Stadion Olimpijski, al. I. J. Paderewskiego 35.

W 4 imprezach udział łącznie wzięło 14 480 uczestników.

Klasa MCS

Celem jest aktywizacja sportowa dzieci i młodzieży oraz popularyzacja zasad kulturalnego kibicowania. „Kibicujemy wrocławskim sportowcom” – to hasło przewodnie akcji „Klasa MCS Wrocław”.

W 2016 r. odbyły się następujące spotkania:

- 30 stycznia - dzieci z „Klasy MCS” próbowały swoich sił na ergometrze wioślarskim w Hali Stulecia podczas odbywających się tam Mistrzostw Polski,
- 21 lutego - kibicowaliśmy zawodnikom podczas Finału Turnieju Tenisa Ziemnego „Wrocław Open”,
- 12 marca - warsztaty ze squash,
- 24 kwietnia - warsztaty ze strzelectwa, które przeprowadziła wyjątkowa osoba Renata Mauer-Różańska,
- 21 maja - kibicowaliśmy drużynie Panthers Wrocław,
- 23 października - szaleństwo w parku trampolin JumpWorld,
- 20 listopada - warsztaty z jeździectwa w Stajni Ardena, zwiedzanie mini zoo, ognisko i pieczenie kiełbasek,
- 3 grudnia - Mikołajki podczas meczu koszykówki Ślący Wrocław.

Nocna Piłka

Piłka Nocna to system rozgrywek piłkarskich skierowanych do młodzieży w wieku 12-18 lat. Celem projektu jest organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży oraz zmniejszenie występowania zjawisk patologicznych, aktów wandalizmu i chuligaństwa oraz integracja lokalnego społeczeństwa. Zajęcia odbywają się głównie w piątkowe wieczory od około godz. 18:00. Najważniejsze cechy projektu:

- bezpłatne i dostępne dla wszystkich,
- profesjonalne i atrakcyjne miejsce zajęć (oświetlone boisko, sprzęt sportowy)
- prowadzony przez profesjonalnego trenera, który stanowi autorytet dla młodzieży,
- oparty na zasadzie udziału, a nie osiągniętych wyników.

Partnerzy projektu:

- WKS Śląsk Wrocław,
- Scottish Football Association,

- Polski Związek Piłki Nożnej,
- Komenda Miejska Policji we Wrocławiu,
- Rada Osiedla Brochów.

W zajęciach bierze udział każdorazowo ponad 60 uczestników.

Program „Animator Sportu”

Program realizowany wspólnie z Ministerstwem Sportu i Turystyki oraz Fundacją Rozwoju Kultury Fizycznej na wrocławskich Boiskach Orlik 2012 przy ul. Wiaduktowej i Terenowej. Każdy animator opiekował się młodzieżą w wymiarze 160 godzin miesięcznie od marca do listopada 2016 r. Z takiej formy opieki, poprzez udział w zorganizowanych zajęciach piłkarskich, koszykarskich, ogólnorozwojowych i turniejach udział wzięło ok. 14 000 młodych wrocławian.

Program „Akademia Młodego Orła”

Program realizowany wspólnie z Polskim Związkiem Piłki Nożnej na wrocławskich boisku Orlik 2012 przy ul. Terenowej. Zatrudniono jednego trenera, który bezpłatnie szkoli młodzież w wymiarze 6 godzin tygodniowo od marca do listopada. Z takiej formy zajęć korzysta regularnie 50 młodych piłkarzy.

WROCLAWSKIE CENTRUM INTEGRACJI

Wrocławskie Centrum Integracji (WCI) w 2016 r. realizowało zadania, których celem jest wyrównanie szans mieszkańcom Wrocławia w dostępie do rynku pracy .

OBSZARY I FORMY WSPARCIA REALIZOWANE PRZEZ WROCLAWSKIE CENTRUM INTEGRACJI

ORGANIZACJA DZIAŁAŃ STATUTOWYCH WYNIKAJĄCYCH Z ZAPISÓW USTAWY O ZATRUDNIENIU SOCJALNYM

Zajęcia reintegracji społecznej i zawodowej realizowane w ramach ustawy o zatrudnieniu socjalnym i finansowane ze środków Gminy Wrocław

Zajęcia reintegracji społecznej i zawodowej) dla niezatrudnionych mieszkańców Wrocławia znajdujących się w trudnej sytuacji socjalno-bytowej, zagrożonych wykluczeniem społecznym, finansowane są z dotacji Gminy Wrocław (zgodnie z zapisami ustawy o zatrudnieniu socjalnym).

W 2016 r. wnioski o przyjęcie do Centrum złożyło 115 osób, z tego 54 osoby podpisały Indywidualne Programy Zatrudnienia Socjalnego (IPZS). 61 osób nie skorzystało z form wsparcia oferowanych przez Wrocławskie Centrum Integracji. Wśród przyczyn, dla których nie wszyscy skorzystali z udziału w Centrum należy wymienić m.in.:

- kandydaci nie stawili się u wskazanego pracownika socjalnego ze skierowaniem wydanym przez pracownika WCI,
- kandydaci poinformowali o podjęciu pracy przed przystąpieniem do WCI,
- kandydaci rezygnowali z uczestnictwa z przyczyn zdrowotnych.

Ponadto z wieloma osobami nie można było nawiązać ponownego kontaktu z powodu braku telefonu, braku meldunku.

Uczestnicy zatrudnienia socjalnego to mieszkańcy Wrocławia – osoby bezrobotne zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy oraz osoby nieaktywne zawodowo pozostające w sytuacji powodującej zagrożenie wykluczeniem społecznym (w tym bezdomne, uzależnione od alkoholu, korzystające z terapii odwykowej, zwolnione z Zakładu Karnego).

Uczestnicy zakwalifikowani do uczestnictwa we Wrocławskim Centrum Integracji muszą spełniać przynajmniej jednoz kryteriów uczestnictwa wynikające z zapisów ustawy o zatrudnieniu socjalnym.

W 2016 r. zatrudnienie socjalne w WCI realizowało 68 osób (14 osób kontynuowało realizację IPZS podpisany w 2015 r.), z czego 35 ukończyło uczestnictwo w zajęciach reintegracji o profilu „Pracownik porządkowy – konserwator” (34 osoby) oraz w grupie „Pracownik administracyjno-biurowy” (1 osoba).

Zajęcia reintegracji społecznej i zawodowej prowadzone były od stycznia 2016 r. dla grupy „Pracownik porządkowy – konserwator” oraz od lutego do maja 2016 r. dla osoby, która realizowała Indywidualny Program Zatrudnienia Socjalnego w oparciu o profil administracyjno-biurowy. W 2016 r. we Wrocławskim Centrum Integracji zrealizowano:

- 1 451 godzin zajęć z zakresu reintegracji zawodowej,
- 469 godzin z zakresu reintegracji społecznej.

Uczestnicy, oprócz zajęć zawodowych zaliczających się do reintegracji zawodowej, skorzystali z zajęć realizowanych w ramach reintegracji społecznej, tj. warsztatów umiejętności społecznych (92 godziny), szkoleń komputerowych i obsługi urządzeń biurowych (99 godzin), warsztatów z pracownikiem socjalnym (39 godzin) oraz warsztatów z radcą prawnym (11 godzin). Duża część dotyczyła warsztatów poruszania się po rynku pracy (157 godzin), które swoją formą i treścią łączą reintegrację społeczną i zawodową. W 2016 r. w ramach reintegracji społecznej uczestnicy Centrum mieli zorganizowane zajęcia oraz wyjścia integracyjne (53 godziny) ukierunkowane na integrację ze społecznością lokalną, np. piknik na terenie WCI oraz włączanie w życie miasta, np. udział w wydarzeniach oferowanych w ramach Europejskiej Stolicy Kultury (ESK), udział w Świącie ulicy Odrzańskiej, wyjścia do ZOO, kina, Hydropolis. Wrocławskie Centrum Integracji zrealizowało również zajęcia, które swoją tematyką obejmowały trening zarządzania budżetem domowym oraz naukę prowadzenia gospodarstwa domowego.

Oprócz zajęć grupowych przez cały okres 2016 r. odbywały się konsultacje indywidualne z psychologiem, doradcą zawodowym, informatykiem, pracownikiem socjalnym oraz radcą prawnym, które były dostosowane indywidualnie do potrzeb uczestników – łącznie w 2016 r. ww. specjaliści przeprowadzili 730 godzin konsultacji indywidualnych.

Uczestnikom zapewniono, zgodnie z ustawą o zatrudnieniu socjalnym, badania lekarza medycyny pracy w kierunku orzeczenia możliwości podjęcia zatrudnienia na wybranym stanowisku pracy. Uczestnicy przeszkoleni zostali z zakresu BHP, w tym udzielania pomocy przedmedycznej. Zapewniliśmy ubezpieczenie NNW, odzież ochronną, codzienny posiłek oraz niezbędne narzędzia i materiały do realizacji szkoleń zawodowych oraz pomoce dydaktyczne do realizacji zajęć reintegracji społecznej. Uczestnikom wypłacane było świadczenie integracyjne ze środków Funduszu Pracy.

W 2016 r. Wrocławskie Centrum Integracji zorganizowało dla uczestników dodatkowe formy wsparcia:

- Akcję „Metamorfozy” – nawiązano współpracę ze stylistą oraz salonami fryzjerskimi, które całkowicie non-profit wzięły udział w akcji i przyczyniły się w dużej mierze do zmiany wizerunku naszych uczestników.
- Szkolenie z pierwszej pomocy – w ramach współpracy z fundacją Ludzie Ludziom i Ludzikom naszym uczestnikom zostało zaoferowane wsparcie polegające na szkoleniu z zakresu udzielania pierwszej pomocy. Szkolenie zostało przeprowadzone w lutym 2016 r.
- Warsztaty wiosenne – uczestnicy w ramach zajęć reintegracji zawodowej oprócz pielęgnacji terenów zieleni wokół Centrum, mieli okazję do nabycia umiejętności wykraczających poza zakres programu zajęć zawodowych poprzez poznanie gatunków roślin jednorocznych i wieloletnich stosowanych w nasadzeniach małej architektury oraz zajęli się samodzielnym sadzeniem roślin na rabatach i w kompozycjach.
- Warsztaty kulinarne – w ramach zajęć z pracownikiem socjalnym zostały zorganizowane warsztaty kulinarne połączone z nauką zarządzania budżetem domowym. Warsztaty okazały się doskonałą formą połączenia różnych form kształcenia umiejętności, np. manualnych, współpracy, planowania, obsługi Internetu (znajdowanie przepisów kulinarnych).

- Spotkania świąteczne – uczestnicy przy okazji świąt wielkanocnych oraz Bożego Narodzenia mieli okazję do stworzenia świątecznej atmosfery w Centrum poprzez własnoręczne wykonanie ozdób umieszczonych w WCI, kartek wysyłanych do bliskich i dalszych krewnych, zaangażowanie w przygotowanie spotkań.
- Warsztaty świąteczne – w grudniu 2016 r. kadra Centrum zorganizowała cykl warsztatów świątecznych, które ukierunkowane były przede wszystkim na zdobycie umiejętności w zakresie „świątecznych porządków”, świątecznego wystroju mieszkania i pomieszczeń użyteczności publicznej. Warsztaty te składały się również z zajęć służących reintegracji społecznej, podczas których uczestnicy przygotowywali karty świąteczne i upominki dla najbliższych w celu odbudowy zerwanych więzi rodzinnych i/lub nawiązania kontaktów z osobami znaczącymi.
- Szkolenia zakresu symboliki „Mowy nienawiści”.

„STOP mowie nienawiści”

Dodatkowo uczestnicy grupy „Pracownik porządkowy - konserwator” wykonywali zajęcia zawodowe angażując się w prace na rzecz zadania „STOP mowie nienawiści”. Prace polegały na usuwaniu treści i elementów graficznych (symboli, napisów, graffiti) z przestrzeni miejskiej Wrocławia, które naruszają godność ludzką i/lub uznawane są powszechnie za obraźliwe.

Do końca roku 2016 do Wrocławskiego Centrum Integracji wpłynęło 296 zgłoszeń, które zostały odnotowane w bazie zgłoszeń dotyczącej mowy nienawiści. Każde zgłoszenie zostało przyjęte oraz sprawdzone. W efekcie do grudnia 2016 r. mowa nienawiści została usunięta ze **147** lokalizacji, a **98 elementów mowy nienawiści usuwało WCI**. Część spraw nie dotyczyła mowy nienawiści (23 zgłoszenia).

Usługi gospodarcze w mieszkaniach klientów MOPS

W 2016 r. w ramach zajęć reintegracji zawodowej wykonywane były również usługi gospodarcze. Przedmiotowe usługi wykonywane były bezpłatnie przy pomocy zakupionych przez Wrocławskie Centrum Integracji niezbędnych środków czystości, dezynfekujących oraz piorących. Usługami zostało objętych **210 lokali**, dzięki czemu uczestnicy zrealizowali większość zajęć zawodowych w formie praktycznej. Do zadań należało odkurzanie, mycie podłóg, mycie okien, wycieranie mebli, pranie i zmiana pościeli, pranie koców, kołder, narzut, poduszek, pranie i wieszanie firan, układanie rzeczy w szafach i szafkach oraz inne prace dodatkowe, np. mycie żyrandoli, drzwi, framug, pranie dywanów. Na potrzeby usług gospodarczych Wrocławskie Centrum Integracji nawiązało współpracę z fundacją Ludzie Ludziom i Ludzikom, która polegała na dostarczaniu przez fundację pościeli, firan i zasłon, które mogliśmy podarować podopiecznym nie posiadającym takiego wyposażenia.

Projekt „Nowy Wymiar Zatrudnienia”

Projekt „Nowy Wymiar zatrudnienia” był współfinansowany ze środków Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej i realizowany w okresie od 01 czerwca do 31 grudnia 2016 r. Głównym celem projektu był wzrost aktywności w życiu społecznym i zawodowym 20 mieszkańców Wrocławia, zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez ich udział w zajęciach reintegracji społeczno – zawodowej oraz wybranych formach zatrudnienia wspieranego w okresie czerwca - grudnia 2016 r.

Zadanie obejmowało realizację zatrudnienia socjalnego (podpisanie IPZS) przez 20 osób skierowanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej we Wrocławiu w ramach kontraktów socjalnych oraz skierowanie minimum 2 absolwentów Centrum do zatrudnienia wspieranego, o którym mowa w ustawie o zatrudnieniu socjalnym, i podjęcie zatrudnienia na otwartym rynku pracy przez minimum 5 osób – cel został osiągnięty.

W ramach zadania przeprowadzono następujące działania:

- Zajęcia reintegracji społecznej- grupowe oraz konsultację indywidualne, mające na celu pobudzenie aktywności społecznej uczestników, przełamanie barier społecznych oraz zwiększenie aktywności społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Zrealizowano warsztaty prowadzone przez psychologa lub doradcę zawodowego obejmujące: rozwój umiejętności komunikacyjnych, radzenie sobie ze stresem, podnoszenie samooceny, kształtowanie postaw prozdrowotnych, umiejętności racjonalnego gospodarowania finansami i czasem czy grupy wsparcia. W ramach reintegracji społecznej, Uczestnicy brali również udział w wyjściach integracyjnych.
- Zajęcia reintegracji zawodowej mające na celu uzyskanie lub też zwiększenie kompetencji zawodowych, zwiększenie lub uzyskanie zdolności do samodzielnego świadczenia pracy, uniezależnienia się ekonomicznego. W tym obszarze zadanie obejmowało praktyczne zajęcia reintegracji zawodowej u pracodawców.
- Punkt Aktywizacji Społecznej – Integrację (PAS), aktywizację i wsparcie dla uczestników i ich rodzin poprzez udział w grupach samopomocowych oraz organizowanych spotkaniach integracyjnych dla uczestników i ich rodzin. PAS obejmował wsparcie dla rodzin osób zagrożonych wykluczeniem społecznym różnych formy wsparcia indywidualnego i grupowego, np.:
 - Grupa wsparcia dla rodzin uczestników – poświęcona wymianie doświadczeń rodzin uczestników. W grupie realizowano wsparcie w zakresie edukacji psychospołecznej dla członków rodzin w których żyją osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, której celem była poprawa jakości i stylu życia, przełamanie barier oraz stereotypów.
 - Indywidualne wsparcie dla uczestników i ich rodzin - forma poświęcona mediacji, aktywizacji społecznej i zawodowej poprzez możliwość uczestniczenia w konsultacji członka rodziny i/lub uczestnika. Celem była poprawa relacji rodzinnej bądź jej przywrócenie, wzrost poziomu wiedzy i umiejętności w zakresie rozwiązywania problemów których na co dzień doświadczają rodziny osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- Grupa wsparcia dla uczestników – min. dwie grupy tematyczne, w tym jedna poświęcona profilaktyce zdrowia.

Dodatkowo uczestnicy korzystali z konsultacji z radcą prawnym, w zakresie problemów socjalno – bytowych. Zorganizowano kafejkę internetową prowadzoną przez doradcę zawodowego w celu aktywnego poszukiwania ofert pracy przez uczestników zadania oraz grupy samopomocowe w zakresie odpowiadającym potrzebom uczestników.

Doradca zawodowy oraz Instruktor nawiązali kontakty z pracodawcami, u których realizowano praktyczne zajęcia reintegracji zawodowej

Podczas realizacji zadania **21 osób zostało objętych wsparciem** poprzez podpisanie Indywidualnych Programów Zatrudnienia Socjalnego, 16 osób osiągnęło poprawę funkcjonowania społecznego poprzez udział w zajęciach reintegracji społecznej i zawodowej. Wzmocniono motywację do podjęcia zatrudnienia przez 18 uczestników zadania. Zniwelowano indywidualne bariery blokujące aktywność społeczną oraz zawodową u 16 uczestników zadania poprzez udział w warsztatach grupowych oraz konsultacjach indywidualnych.

Wypracowano wzrost umiejętności w zakresie prowadzenia zdrowego, higienicznego stylu życia przez 16 uczestników zadania dzięki udziałowi w warsztatach prospołecznych oraz Punkcie Aktywizacji Społecznej. Objęto wsparciem rodziny osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w zakresie zwiększenia kompetencji społecznych i integracji ze środowiskiem poprzez udział w Punkcie Aktywizacji Społecznej.

Zrealizowano rezultat podjęcia zatrudnienia przez 5 uczestników zadania do dnia zakończenia.

Projekt „Społecznie Odpowiedzialny Wrocław”

Projekt „Społecznie Odpowiedzialny Wrocław”, realizowany w okresie: 01 sierpnia 2016 r. – 31 stycznia 2019 r., jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach

Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (Oś priorytetowa: IV. Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa, Działanie 4.3 Współpraca ponadnarodowa). Liderem projektu jest Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta Koło Wrocławskie. Partnerami w projekcie są:

- Gmina Wrocław, w imieniu której projekt realizuje Wrocławskie Centrum Integracji;
- Stowarzyszenie na Rzecz Spółdzielni Socjalnych z Poznania,
- Wrocławska Spółdzielnia Socjalna,
- Consorzio Solidarieta Sociale Oscar Romera (partner ponadnarodowy).

Celem głównym projektu jest zwiększenie zakresu i ilości usług publicznych świadczonych na rzecz samorządu przez przedsiębiorstwa społeczne, poprzez wypracowanie i wdrożenie w okresie od 01 sierpnia 2016 r. do 31 stycznia 2019 r. modelu współpracy podmiotów ekonomii społecznej, przedsiębiorstw społecznych oraz jednostek samorządu terytorialnego pn. Lokalny Program Rozwoju Ekonomii Społecznej (LPRES), dzięki wymianie informacji, wiedzy i przetransferowaniu rozwiązań włoskich pn. „Consortiasupportinggrowth of social enterprises”.

Projekt zakłada wypracowanie i wdrożenie modelu współpracy samorządu Wrocławia z podmiotami ekonomii społecznej w zakresie zlecenia usług publicznych.

W 2016 r. realizowano I etap projektu, tj. Zadanie pn. „Przygotowanie Lokalnego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej (LPRES) we współpracy z partnerem ponadnarodowym”.

W ramach ww. zadania utworzono Miejską Grupę Ekspertką (MGE) ds. rozwoju ekonomii społecznej. W 2016 r. wartość wydatków zrealizowanych w projekcie „Społecznie odpowiedzialny Wrocław” wyniosła łącznie: 48 021,84 zł.

Od sierpnia do grudnia 2016 r. eksperci MGE pracowali indywidualnie lub grupowo (średnio 15h/miesiąc), analizując krajowe i lokalne źródła danych dotyczące zlecenia usług publicznych podmiotom ekonomii społecznej przez podmioty administracji publicznej oraz wzięli udział w warsztatach współpracy ponadnarodowej we Włoszech, podczas których włoski partner Consorzio di solidarieta sociale OSCAR ROMERO podzielił się swoim doświadczeniem, udostępnił dokumenty, metody i produkty do wprowadzenia włoskich rozwiązań w Polsce.

AKTYWIZACJA SPOŁECZNO-ZAWODOWĄ CUDZOZIEMCÓW, MIESZKAJĄCYCH NA TERENIE WROCŁAWIA

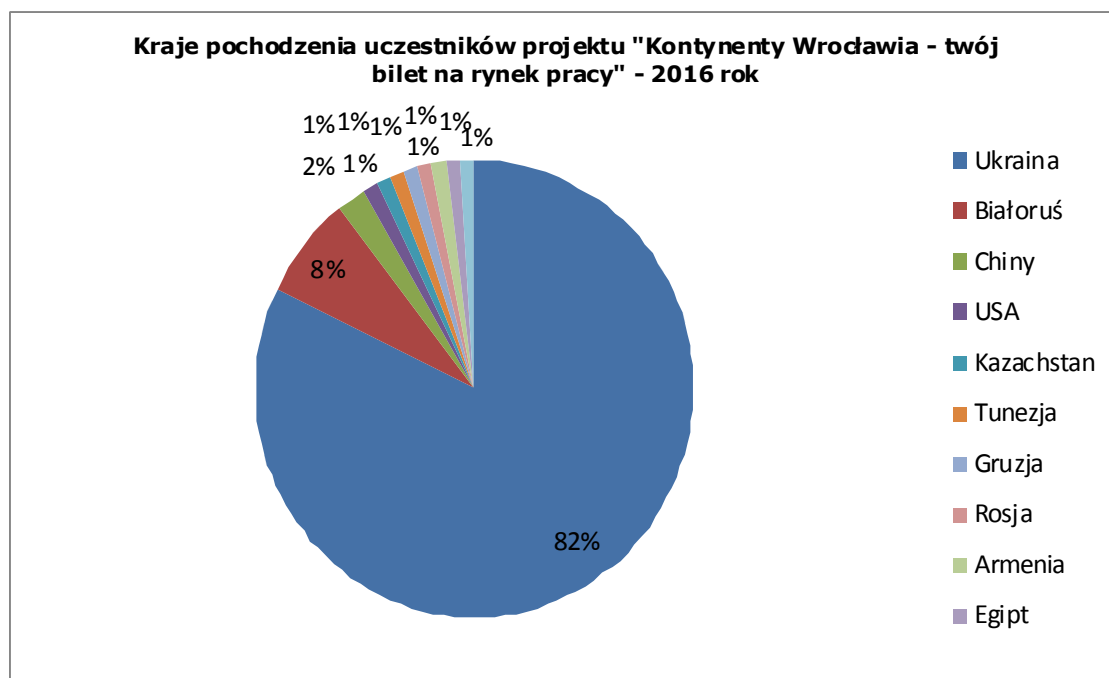
Projekt „KONTYNENTY WROCŁAWIA – TWÓJ BILET NA RYNEK PRACY”

Projekt „Kontynenty Wrocławia – Twój bilet na rynek pracy” stanowi kontynuację wieloletnich działań Gminy Wrocław w zakresie pracy na rzecz integracji cudzoziemców spoza Unii Europejskiej.

Celem projektu „Kontynenty Wrocławia – Twój bilet na rynek pracy” jest wzmocnienie potencjału zawodowego i zdolności adaptacyjnych obywateli państw trzecich mieszkających we Wrocławiu. W projekcie przewidziano realizację szkoleń stacjonarnych dla cudzoziemców m.in.: aktywny kurs poruszania się po polskim rynku pracy, rozwijanie kluczowych kompetencji zawodowych, warsztaty kompetencji społecznych, intensywny kurs języka polskiego, tłumaczenia przysięgłe dokumentów niezbędnych do zatrudnienia na polskim rynku pracy, kurs komputerowy, konsultacje indywidualne, szkolenia e-learningowe, uczestnictwo w zajęciach Klubu Integra-CIS. Zadania projektu były współfinansowane w 75% z Programu Krajowego Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, 25% stanowi wkład Gminy Wrocław. W 2016 r. wartość wydatków zrealizowanych w projekcie „Kontynenty Wrocławia – Twój bilet na rynek pracy” wyniosła łącznie: 413 892,16 zł.

Realizacja projektu rozpoczęła się 1 listopada 2015 r., zaplanowano łącznie 5 edycji szkoleniowych do 30 września 2017 r.

W 2016 r. zrealizowano 3 edycje szkoleniowe trwające po 4 miesiące każda. **W 2016 r. przyjęto do projektu łącznie 95 Uczestników, z czego: 82% stanowili obywatele Ukrainy.** Pozostali uczestnicy pochodzili m.in. z Białorusi, Chin, Kazachstanu, Tunezji, Egiptu, Syrii itp. (dane na wykresie poniżej):

Łącznie do końca projektu z oferowanego wsparcia skorzysta docelowo minimum 150 cudzoziemców.

W 2016 r. zrealizowano następujące działania w ramach projektu:

- przeprowadzono 12 kursów w ramach Modułu Centralnego "Poznaję, uczę się" (kurs aktywnego poruszania się po polskim rynku pracy w podziale na część "wiedza" i "trening"),
- przeprowadzono 520h konsultacji indywidualnych w ramach Modułu Centralnego "Poznaję, uczę się" (konsultacje z doradcą ds. rozwoju kariery i prawnikiem),
- zorganizowano 6 spotkań z cyklu "Blisko rynku pracy" (celem spotkań jest zapoznanie cudzoziemców z realiami rynku pracy oraz przedstawienie alternatywnych możliwości podejmowania legalnego zatrudnienia w Polsce),
- przeprowadzono 9 kursów językowych "Mój język polski" (kursy odbywały się na różnych poziomach zaawansowania),
- przeprowadzono 6 kursów kursów komputerowych "Komputer bez tajemnic",
- przeprowadzono 3 szkolenia z przedsiębiorczości "Być swoim szefem",
- przeprowadzono 72h konsultacji indywidualnych dla uczestników ze specjalistą ds. obsługi finansowo-księgowej,
- przetłumaczono 643 strony dokumentów uczestników (tłumaczenia przysięgłe).

Uczestnikom projektu umożliwiono ponadto skorzystanie z:

- egzaminów certyfikatowych z języka polskiego, organizowanych przez Państwową Komisję Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego (w 2016 r. do egzaminów z języka polskiego przystąpiło 28 uczestników),
- egzaminów ECDL, organizowanych przez Polskie Towarzystwo Informatyczne (w 2016 r. do egzaminów ECDL przystąpiło 37 uczestników).

W projekcie realizowano również działania dla społeczeństwa przyjmującego (Wrocławian) m.in.: konsultacje indywidualne i grupowe „Praca dla cudzoziemca – wskazówki dla pracodawców”. W 2016 r. zrealizowano łącznie 120h konsultacji dla pracodawców aglomeracji wrocławskiej, obejmujących głównie tematykę legalnego zatrudniania cudzoziemców – obywateli państw trzecich. W 2016 r. zorganizowano

również 3 spotkania eksperckie, służących wypracowaniu „Wrocławskiego Modelu MultiIntegracji – w stronę rynku pracy”, który ma stanowić jeden z rezultatów projektu. Ww. Model zostanie opracowany i upowszechniony podczas konferencji podsumowującej projekt w 2017 r.

Kontynuowano współpracę nawiązaną m.in. z Dolnośląskim Urzędem Wojewódzkim, instytucjami samorządowymi, uczelniami wyższymi, NGO, Krajową Platformą Współpracy Na Rzecz Integracji i diasporą migrancką, prowadząc działania informacyjno – promocyjne.

W okresie od stycznia do grudnia 2016 r. złożono 424 wnioski o uczestnictwo w Projekcie, z czego **90** rozpatrzono pozytywnie i tytułu Uczestników skorzystało z form wsparcia oferowanych w ramach Projektu. **62** osoby nie spełniały warunków formalnych: nie posiadały aktualnego dokumentu pobytu (przebywały na podstawie pieczętki w paszporcie i oczekiwały na decyzję Wojewody, repatrianci, posiadający status uchodźcy, karta pobytu kraju należącego do UE, nie zamieszkiwali na terenie Wrocławia), w związku z czym nie mogli wziąć udziału w Projekcie.

W 2016 r. Gmina Wrocław, m.in. za realizację projektu "Kontynenty Wrocławia - Twój bilet na rynek pracy" została nominowana w konkursie „Złote Wachlarze 2016”

Kampania społeczna – „WROCLAW NA JĘZYKACH ŚWIATA”

Kampania „Wrocław na językach świata” realizowana była od września do grudnia 2016 r. przez WCI oraz Partnerów.

Głównym celem kampanii była integracja społeczności cudzoziemców i wrocławian - społeczeństwa przyjmującego.

Założeniem kampanii był pogląd, że znajomość języka polskiego warunkuje proces skutecznej integracji obcokrajowców ze społecznością Wrocławian. U podstaw inicjatywy leżała także naturalna potrzeba Wrocławian do poznania swoich cudzoziemskich sąsiadów.

Wśród szczegółowych celów kampanii należy wymienić:

- wspieranie cudzoziemców mieszkających we Wrocławiu w uczeniu się języka polskiego,
- podwyższenie kompetencji językowych obcokrajowców ułatwiających korzystanie z oferty miasta,
- umożliwienie Wrocławianom zaangażowanie się w proces integracji cudzoziemców mieszkających we Wrocławiu.

Proces nauki języka polskiego w kampanii odbywał się w formie tandemów językowych bądź w małych kameralnych grupach (Wolontariusz/nauczyciel - uczeń/cudzoziemiec). Osoby tworzące tandemy językowe były w ścisłym kontakcie między sobą, a grafik nauki języka polskiego ustalany był indywidualnie. Tandemy językowe koordynowane były przez Animatorów. **Wolontariuszami uczącymi języka polskiego, byli mieszkańcy Wrocławia.**

Wolontariusze mieli dostęp do materiałów językowych, które zapewniało Wrocławskie Centrum Integracji. Na życzenie osób zainteresowanych istniała możliwość zawarcia umowy wolontariackiej.

Stworzono stronę internetową kampanii: <http://www.wnjs.pl/>, informacje o działaniach pojawiały się także na portalach społecznościowych. Utworzono **platformę internetową** pozwalającą na zgłaszanie się wolontariuszy i korzystających z nauki języka polskiego. W ramach kampanii przygotowano: ulotki, plakaty, roll-upy oraz drobne materiały promocyjne (notesy, smycze, długopisy, teczki). Kampania promowana była poprzez emisję spotów radiowych.

W realizację zadań kampanii zaangażowało się 65 Partnerów. Partnerzy, to oprócz jednostek miejskich takich jak domy kultury, kluby osiedlowe, biblioteki – także organizacje pozarządowe, przedstawiciele biznesu, uniwersytety trzeciego wieku, parafie i związki wyznaniowe: Parafia Katedralna pw. św. Jana Chrzciciela, Duszpasterstwo parafii Rzymsko-Katolickiej św. Mikołaja, Rzymskokatolicka Parafia pw. św. Maksymiliana M. Kolbego, Parafia Rzymsko-Katolickiej pw. św. Jakuba i Krzysztofa, Diecezja

Wrocławsko-Gdańska Kościoła Grekokatolickiego, Katedralna Parafia Prawosławna, Związek Gmin Wyznaniowych Żydowskich w RP, Kościół Chrześcijan Baptystów.

Partnerzy zapewniali pomieszczenia do przeprowadzenia systematycznych, cotygodniowych spotkań tandemów językowych, angażowali wolontariuszy do nauki języka polskiego, a także informowali cudzoziemców o możliwości skorzystania z nauki języka polskiego. **Szczególnym zaangażowaniem w realizację zadań kampanii wykazały się organizacje wspierające mieszkańców Wrocławia pochodzenia ukraińskiego, w tym Fundacja Ukraina oraz Konsulat Honorowy Ukrainy we Wrocławiu.**

WCI zapewniło systematyczne szkolenia dla wolontariuszy oraz materiały niezbędne do przeprowadzenia kursów językowych.

W kampanii wzięło udział 179 wolontariuszy. Łącznie ze szkoleń językowych skorzystało 472 osób. W grudniu 2016 r. odbyły się 3 spotkania dla uczniów, wolontariuszy i Partnerów podsumowujące rezultaty kampanii.

Zakończenie udziału w projekcie nagrodzone zostało certyfikatem zarówno dla cudzoziemców, jak i wolontariuszy. Dla cudzoziemców mieszkających we Wrocławiu kampania przyniosła wzrost poczucia przynależności do społeczności wrocławian. Z drugiej strony sprzyjała też wzrostowi poczucia odpowiedzialności u mieszkańców Wrocławia za proces integracji cudzoziemców.

Nauka dla cudzoziemców była bezpłatna, a łączne wydatki całej kampanii społecznej wyniosły 230 000 zł.

Konferencja „DOLNY ŚLĄSK WOBEC MIGRACJI”

Wrocławskie Centrum Integracji, w imieniu Gminy Wrocław, zrealizowało projekt „Dolny Śląsk wobec migracji”. Była to konferencja zorganizowana jako wydarzenie Krajowej Platformy Współpracy na Rzecz Integracji (IOM), w ramach projektu „Zwiększanie efektywności zarządzania migracjami w Polsce”, współfinansowanego przez Szwajcarię w ramach szwajcarskiego programu współpracy z nowymi krajami członkowskimi Unii Europejskiej. Celem projektu był wzrost wiedzy oraz rozwój współpracy i wymiana doświadczeń, w tym dobrych praktyk, pomiędzy podmiotami zaangażowanymi w procesy migracyjne i recepcję cudzoziemców przybywających na Dolny Śląsk. Konferencja została objęta patronatem honorowym Marszałka Województwa Dolnośląskiego. Przedmiotowa konferencja odbyła się 28 października 2016 r. Wzięło w niej udział 68 osób. Udział wzięli przedstawiciele instytucji samorządowych, organizacji pozarządowych i osoby prywatne zainteresowane tematyką konferencji. Podczas konferencji odbył się panel ekspercki, podczas którego eksperci z Gdańska, Krakowa i Poznania przedstawili zaangażowanie polskich miast w proces integracji cudzoziemców i społeczeństwa przyjmującego. Odbyły się również 2 dyskusje panelowe i spotkanie sieciujące z udziałem przedstawicieli instytucji i organizacji pozarządowych i sektora biznesowego, które realizują formy wsparcia dla cudzoziemców i społeczeństwa przyjmującego w zakresie integracji. Uczestnikom przekazano biuletyn konferencyjny zawierający syntezę wystąpień ekspertów. Po konferencji powstała publikacja „Atlas dobrych praktyk”. Broszura zawiera materiały merytoryczne/artykuly zawierające główne treści zaprezentowane podczas spotkania oraz bazę podmiotów, które uczestniczyły w wydarzeniu.

Publikacja w wersji drukowanej rozesłano do podmiotów biorących udział w konferencji. Wersja elektroniczna została dołączona do mailingu upowszechniającego, który prezentował efekty spotkania. „Atlas dobrych praktyk” opublikowano również on-line. Broszura zawiera opis możliwości pozyskiwania funduszy na działania integracyjne, zbiór dobrych praktyk, przykłady działań oraz listę kontaktów do instytucji i organizacji zaangażowanych w planowanie i wdrażanie form wsparcia adresowanych do cudzoziemców i społeczeństwa przyjmującego. „Atlas dobrych praktyk” został upowszechniony drogą elektroniczną do ponad 100 instytucji i organizacji pozarządowych w całej Polsce oraz opublikowany w formie elektronicznej (pdf) do pobrania na stronach internetowych organizatorów. Publikacja jest również miejscem na popularyzowanie i upowszechnianie misji i działań Krajowej Platformy Współpracy na Rzecz Integracji.

Międzyresortowy Zespół ds. Migracji

W 2015 r. Dyrektor Departamentu Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego Wrocławia powołał międzysektorowy Zespół ds. Migracji. Celem jego działania jest wymiana informacji na temat ofert wsparcia dla cudzoziemców i społeczeństwa przyjmującego, wzajemne poznanie pracowników instytucji, NGO i diaspory migranckiej, poznanie zasobów, jakimi dysponują, budowanie wzajemnego zaufania we współpracy oraz opracowanie scenariuszy wsparcia cudzoziemców napływających do Wrocławia. Wrocławskie Centrum Integracji przyjęło rolę koordynatora działań Zespołu. W 2016 r. odbyły się 3 spotkania robocze Zespołu ds. Migracji, podczas których przedstawiano obecne działania na rzecz cudzoziemców i społeczeństwa przyjmującego, skatalogowano formy wsparcia i wyznaczono cele operacyjne – przygotowanie scenariuszy i modeli działań integracyjnych skupionych wokół koczowiska Romów rumuńskich, bezpłatnej nauki języka polskiego. Uczestniczono w spotkaniach tematycznych Grupy Dialogu Społecznego ds. Migrantów i Uchodźców poświęconym aktualnej sytuacji migracyjnej w Polsce i zapobieganiu mowie nienawiści. Członkowie Zespołu wzięli również udział w szkoleniach organizowanych przez Międzynarodową Organizację do Spraw Migracji (IOM) na temat wspierania procesu integracji migrantów ze społecznością lokalną i komunikacji międzykulturowej. Ponadto uczestniczono w wizytach studyjnych w Szwajcarii (organizatorem była IOM) oraz w Dreźnie (organizatorem była Koalicja Wrocław wita uchodźców), podczas których zapoznali się dobrymi praktykami w procesie planowania i wdrażania polityki migracyjnej i integracyjnej. W październiku 2016 r. Zespół zrealizował projekt „Dolny Śląsk wobec migracji” – konferencję będącą wydarzeniem Krajowej Platformy Współpracy na Rzecz Integracji (IOM), w ramach projektu. Zwiększanie efektywności zarządzania migracjami w Polsce, współfinansowanego przez Szwajcarię w ramach szwajcarskiego programu współpracy z nowymi krajami członkowskimi UE. Uczestniczono w konferencji organizowanej przez Międzynarodową Organizację do Spraw Migracji i Urząd do Spraw Cudzoziemców w dniach 15-16 grudnia 2016 r. w Warszawie.

ZADANIA Z ZAKRESU AKTYWIZACJI ZAWODOWEJ RODZICÓW CHCĄCYCH POWRÓCIĆ NA RYNEK PRACY I WYMAGAJĄCYCH WSPARCIA W ZAKRESIE ZORGANIZOWANIA OPIEKI NAD DZIEĆMI DO 3 LAT.

Zadanie „Wrocławski Opiekun Dzienny”

Zadanie stanowi kontynuację projektu „Wdrożenie programu opieki dziennej nad dziećmi do lat 3 na terenie Gminy Wrocław” i jest realizowane przez Wrocławskie Centrum Integracji od 1 lipca 2014 r. Głównym celem zadania jest umożliwienie godzenia życia prywatnego z zawodowym rodzicom dzieci w wieku do lat 3, poprzez zapewnienie opieki świadczonej przez dziennych opiekunów na terenie miasta Wrocławia.

W 2016 r. przeprowadzono 2 szkolenia dla Dziennych opiekunów z zakresu psychologii rozwojowej dzieci do lat 3 i komunikacji. Tematyka szkoleń obejmowała komunikację z rodzicami/opiekunami prawnymi dzieci do lat 3, z uwzględnieniem sytuacji trudnych i konfliktowych oraz postępowanie z dziećmi, znajdujących się na poszczególnych etapach rozwojowych.

Przeprowadzono także otwarty konkurs ofert, w celu wyłonienia opiekunów dziennych świadczących usługi dziennego opiekuna w ramach zadania. Umowę o świadczeniu usług opiekuńczych w roku 2016 podpisało 3 nowych Dziennych opiekunów. W ramach zadania podpisano również 73 umowy z rodzicami dzieci do lat 3.

W 2016 r. dokumenty rekrutacyjne złożyło **139 rodziców/opiekunów prawnych** dzieci do lat 3, z czego **z 69 podpisano umowy** o świadczenie opieki nad dziećmi. 37 osób, w związku z brakiem wystarczającej ilości miejsc u Dziennych Opiekunów zrezygnowało z oczekiwania na wolne miejsce i znalazło alternatywną formę opieki. Pozostali rodzice/opiekunowie prawni dzieci do lat 3 znajdują się na liście rezerwowej oczekując na wolne miejsce u Dziennego opiekuna.

W 2016 r. **z usług opiekunów dziennych skorzystało 134 rodziców dzieci w wieku od 20 tygodnia życia do 3 lat.** W zadaniu, podobnie jak wcześniej w projekcie współfinansowanym ze środków Unii Europejskiej, mogli wziąć udział nieaktywni

zawodowo, bezrobotni lub przebywający na urloпах związanych z rodzicielstwem mieszkańcy Gminy Wrocław.

Od czerwca 2016 r. o uczestnictwo w zadaniu mogły się ubiegać również osoby zatrudnione, prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą lub gospodarstwo rolne.

W ramach zadania prowadziliśmy szczegółową ewaluację i monitoring świadczonych usług, by rodzice, którzy powierzają swoje dzieci opiekunom, mieli pewność bezpiecznego rozwoju dziecka i profesjonalnej opieki.

Opiekunowie dzienni co miesiąc dokonywali regularnych obserwacji rozwoju psychomotorycznego powierzonych do opieki dzieci oraz **wypełniali karty rozwoju dziecka**. Zarówno Uczestnicy zadania jak i Dzienni opiekunowie mieli możliwość korzystania z **nieodpłatnych konsultacji z psychologiem dziecięcym**, aby zapewnić dzieciom jak najlepszą opiekę oraz prawidłowy rozwój.

W ramach Miesiąca Rodziny organizowanego przez Wrocławskie Centrum Rozwoju Społecznego, Wrocławski Opiekun Dzienny zorganizował stoisko (12 czerwca 2016 r.) w ramach Dnia Dziadków. Podczas imprezy plenerowej na Wyspie Słodowej dzieci mogły wziąć udział w animacjach prowadzonych przez Dziennych opiekunów, zatrudnianych w ramach Zadania oraz uczestniczki szkolenia na dziennego opiekuna. Rodzice z kolei mogli uzyskać informacje na temat Dziennego opiekuna, warunków uczestnictwa w Zadaniu oraz wypełnić dokumenty rekrutacyjne.

DZIAŁANIA WSPIERAJĄCE REINTEGRACJĘ MIESZKAŃCÓW WROCŁAWIA, KTÓRYM ZASĄDZONO KARY NIEIZOLACYJNE, POLEGAJĄCE NA ORGANIZACJI PRAC SPOŁECZNIE UŻYTECZNYCH

Praca Dla Lokalnej Społeczności

Projekt „Praca dla lokalnej społeczności” finansowany jest ze środków Gminy Wrocław. W ramach projektu organizowane są prace społecznie użyteczne wykonywane przez osoby kierowane przez Sądy Rejonowe dla miasta Wrocławia. Osoby skierowane przez Sądy wykonywały nieodpłatną, kontrolowaną pracę na cele społeczne oraz pracę społecznie użyteczną orzeczoną w zamian kary pozbawienia wolności lub w zamian za nieściągalną grzywnę. Prace organizowane były przez Wrocławskie Centrum Integracji na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 01 czerwca 2010 r. w sprawie podmiotów, w których jest wykonywana kara ograniczenia wolności oraz praca społecznie użyteczna.

W okresie od 01 stycznia do 31 grudnia 2016 r.:

- Sąd Rejonowy dla Wrocławia - Krzyki skierował do prac społecznie użytecznych **232 osoby**,
- Sąd Rejonowy dla Wrocławia – Fabryczna skierował **335 osób**,
- Sąd Rejonowy dla Wrocławia – Śródmieście skierował **9 osób**.

W 2016 r. **Sądy Rejonowe skierowały do Wrocławskiego Centrum Integracji ogółem 577 osoby, którym zasądzono łącznie 72 845 godzin do odpracowania.**

Sąd Rejonowy Wrocław - Krzyki zasądził 31 106 godzin, Sąd Rejonowy Wrocław – Fabryczna 41 215 godzin oraz Sąd Rejonowy Wrocław - Śródmieście 636 godzin.

Osoby skierowane do prac społecznie użytecznych odpracowały łącznie 24 267 godzin (w tym 2 352 godziny odpracowały osoby z roku 2015).

Całość zasądzonych godzin przy pracach społecznie użytecznych odpracowało łącznie 206 osób (w tym 38 osoby z roku 2015). W stosunku do 24 osób Sąd zastosował karę pozbawienia wolności. W stosunku do 3 osób odroczone wykonywanie kary a 22 osobom uznano karę za wykonaną, 72 osoby nie zrealizowały kary w terminie, a 82 osoby nie stały się do WCI celem rejestracji i podjęcia prac społecznie użytecznych.

Pozostałe zasądzone godziny zostaną odpracowane w kolejnych miesiącach 2017 r., ponieważ Sądy orzekają najczęściej możliwość odpracowania od 20 do 40 godz./m-c przez jedną osobę skazaną. **W 2016 r. zorganizowano pracę dla 577 osób (w tym dla 92 kobiet).**

Skazani kierowani byli przez Sądy do odbycia prac społecznie użytecznych w zamian za karę pozbawienia wolności za popełnienie następujących czynów karalnych: kradzież – 25%, jazda w stanie nietrzeźwym i spowodowanie zagrożenia w ruchu lądowym – 20,6%, posiadanie niedozwolonych środków odurzających – 5,5%, przywłaszczenie i niszczenia mienia – 12,5%, obraza i okłamywanie służb porządkowych (policja, straż miejska) – 5%, brak informacji w orzeczeniu - 13%, niepłacenie alimentów – 2%, oszustwa na rzecz Skarbu Państwa – 1,4%, inne czyny karalne – 15%.

Prace wykonywane były w 3 grupach: remontowo budowlana, porządkowa oraz pielęgnacja terenów zielonych.

Zorganizowano prace na potrzeby 31 podmiotów: Schronisko dla Kobiet prowadzone przez Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta - Koło Wrocławskie, Szkoła Podstawowa nr 85, Gimnazjum nr 22, Przedszkole nr 56, Przedszkole nr 4, Miejska Biblioteka Publiczna we Wrocławiu, Zespół Placówek Oświatowych nr 2 we Wrocławiu, Szkoła Podstawowa nr 99 we Wrocławiu, Miejskie Centrum Usług Socjalnych, Stowarzyszenie Pomocy Samotnym Matkom i Dzieciom, Wrocławskie Centrum Integracji, Samorządowa Jednostka Pomocnicza Gminy Wrocław Osiedle Muchobór Mały, Stowarzyszenie Klub Krzewienia Abstynencji „Odnowa”, Stowarzyszenie pod wezwaniem Matki Bożej Nieustającej Pomocy „Przyjaciele Seniorów”, Terapeutyczna Szkoła Podstawowa nr 119, Szkoła Podstawowa nr 9 we Wrocławiu, Przedszkole Integracyjne nr 89, Dolnośląski Specjalistyczny Ośrodek Szkolno- Wychowawczy nr 13 dla Niewidomych i słabo Widzących we Wrocławiu, Przedszkole nr 95, Fundacja Przyjazny Dom im. S. Jabłonki we Wrocławiu, Noclegownia dla mężczyzn Towarzystwa Św. Brata Alberta we Wrocławiu, Fundacja Na Rzecz Rozwoju Audiodeskrypcji „Katarzynka”, Fundacja Wspierania Aktywności Lokalnej „Fala”, Przedszkole nr 111, Przedszkole nr 14, Przedszkole nr 147, Przedszkole nr 41, Przedszkole nr 96, Stowarzyszenie „Klub Na Fali”, Szkoła Podstawowa nr 90, Towarzystwo Opieki nad Zwierzętami w Polsce Schronisko dla Bezdomnych Zwierząt, Zespół Szkolno- Przedszkolny nr 1, Zespół Szkół Gastronomicznych a także na terenie Cmentarzy: Pawłowice, Jerzmanowo i Kiełczów.

W 2016 r. przeprowadzono następujące prace społecznie-użyteczne:

- comiesięczna opieka nad grobami osób pochowanych przez MOPS we Wrocławiu na cmentarzach: Jerzmanowo, Pawłowice, Kiełczów. Prace polegały na: koszeniu trawy porastającej miejsca pochówku oraz w ciągach komunikacyjnych), niwelowanie terenu, naprawa lub wymiana krzyży, usuwaniu zniszczonego obramowania, odchwaszczanie i plewienie, porządkowanie mogił oraz miejsc przyległych - usuwaniu śmieci, liści i gałęzi,
- w ramach prac społecznie użytecznych porządkowano comiesięcznie **koło 5 500 m² terenów** podlegających Zarządowi Cmentarzy Komunalnych,
- prace porządkowe – na terenach obiektów będących pod zarządem podmiotów publicznych i niepublicznych (zamiatanie, odśnieżanie, usuwanie nieczystości, itp.),
- drobne prace remontowo-budowlane (uzupełnianie ubytków w ścianach, malowanie ścian, sufitów, drzwi, okien, kaloryferów, lamperii itp.),
- prace konserwatorskie (naprawa: zamków, ławek, mebli biurowych, kontaktów, gniazdek, wymiana żarówek, malowanie ławek i inne podobne prace),
- prace porządkowe na terenach zielonych (koszenie, grabienie liści, plewienie, kopanie pod nasadzenia, przycinanie drzewek i krzewów).

Wykonanie prac społecznie użytecznych orzeczonych w wyrokach w latach 2009 – 2016

ROK	Ilość osób skierowanych przez kuratorów na prace społecznie użyteczne	Ilość godzin zasądzonych	Ilość godzin odpracowanych	Procent wykonania wyroków	Ilość osób, które odpracowały cały wyrok	Procent osób, które odpracowały cały wyrok
od V. 2009	74	9 300	3 909	42%	13	17,6%

2010	111	10 914	5 583	51,2%	44	39,6%
2011	154	16 678	7 763	46,5%	74	48%
2012	213	20 192	10 973	54,3%	114	53,5%
2013	271	21 515	10 556	49,1%	127	46,9%
2014	249	17 588	8 831	50,2%	163 (w tym 26 osób z 2013 r.)	55,0%
2015	251	16 570	10 181 (w tym 1 983 godz. z roku 2014)	49,5%	155 osoby (w tym 31 osób z 2014 r.)	48,6%
2016	577	72 845	24 267 (w tym 2 352 godz. z roku 2015)	33,3%	206 osoby (w tym 38 osób z 2015 r.)	35,7%

Wskaźnik 35,7% w zakresie ilości osób, które odpracowały cały wyrok wynikają przede wszystkim z ponad 200% zwiększenia ilości osób kierowanych do odpracowywania prac społecznie użytecznych. Niezwykle istotnym czynnikiem wpływającym na ten wynik jest również fakt, iż znaczna część osób skazanych na prace społecznie użyteczne, zgłosiła się do odpracowywania zasądzonych kar pod koniec 2016 r., w związku z czym pozostała część wyroku będą odpracowywały w 2017 r.

Osoby kierowane do prac społecznie użytecznych mają zapewnioną pomoc psychologiczną, szczególnie w zakresie motywowania do podjęcia terapii odwykowej, korzystania z możliwości podniesienia kwalifikacji zawodowych i motywacji do podjęcia zatrudnienia. Umożliwiano jednocześnie korzystanie z konsultacji prawnych. Osoby wykonujące prace społecznie użyteczne na terenie Wrocławskiego Centrum Integracji mogły korzystać z zabiegów higienicznych (mycie, kąpiel oraz pranie odzieży osobistej).

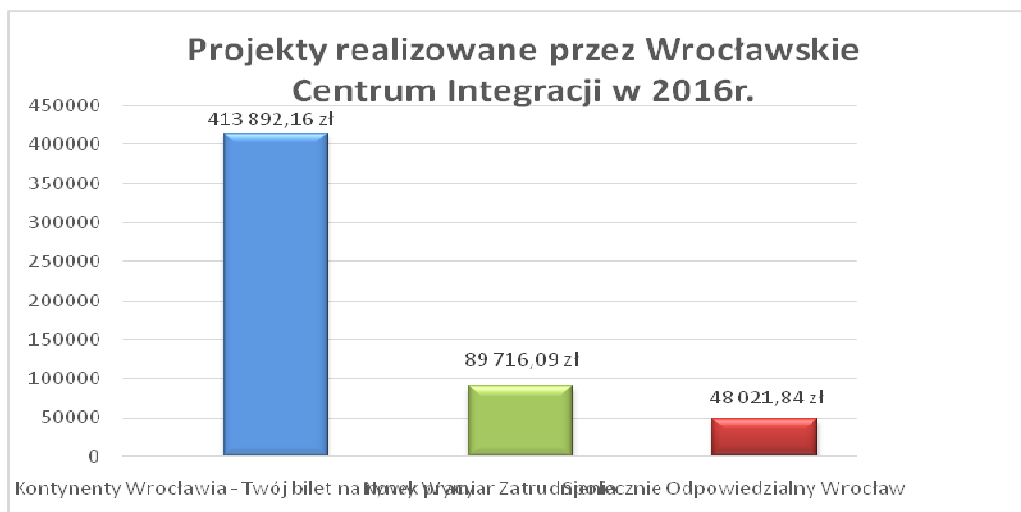
PRACE, SŁUŻĄCE ZABEZPIECZENIU ŚRODKÓW NA REALIZACJĘ WYŻEJ WYMNIENIONYCH ZADAŃ - APLIKOWANIE O ŚRODKI ZEWNĘTRZNE (W TYM UNII EUROPEJSKIE), W IMIENIU GMINY WROCŁAW

W roku 2016 przygotowano 6 wniosków aplikacyjnych, z których 4 projekty zostały przyjęte do dofinansowania. Podjęto się realizacji 3 projektów z 4 przyjętych:

- projekt „Kontynenty Wrocławia - Twój bilet na rynek pracy”, został przyjęty do realizacji i uzyskał dofinansowanie ze środków unijnych Funduszu Azylu, Migracji i Integracji (FAMI),
- projekt „Społecznie odpowiedzialny Wrocław”, został przyjęty do realizacji i dofinansowany jest ze środków unijnych Programu Operacyjnego Wiedza, Edukacja, Rozwój (POWER). W ww. projekcie Gmina Wrocław jest partnerem odpowiedzialnym za przygotowanie Lokalnego Programu Rozwoju Podmiotów Ekonomii Społecznej we Wrocławiu. Liderem projektu jest Towarzystwo Pomocy św. Brata Alberta,
- projekt „Nowy wymiar zatrudnienia” przyjęty został Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej i dofinansowany był ze środków budżety krajowego.

Łączne koszty realizacji ww projektów (poniesione w 2016 r. ze środków zewnętrznych) wynosiły ponad 551 630 zł.

Powyższe projekty przyczyniły się do realizacji polityki społeczno-gospodarczej Wrocławia, której adresatami są mieszkańcy Wrocławia, w tym zagrożeni wykluczeniem społecznym z powodu pozostawania poza rynkiem pracy.

Wartość projektów realizowanych w 2016 r. przez Wrocławskie Centrum Integracji, dofinansowanych ze środków zewnętrznych

W 2016 r. brano aktywny udział w przygotowywaniu wniosku aplikacyjnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020 – Oś priorytetowa 6 Infrastruktura spójności społecznej – Działanie 6.1 Inwestycje w infrastrukturę społeczną – Poddziałanie 6.1.2 Inwestycje w infrastrukturę społeczną – ZIT WrOF. Przygotowywany wniosek projektowy dotyczył przebudowy budynku WCI oraz remontu obiektów na potrzeby 4 Domów Diennej Pomocy, a także utworzenia Klubu Integracji Społecznej na bazie przygotowywanego do adaptacji obiektu przy ul. Skoczylasa 8 we Wrocławiu.

INNE ZADANIA REALIZOWANE PRZEZ CENTRUM INTEGRACJI SPOŁECZNEJ

Działania Wrocławskiego Centrum Integracji na rzecz ustawy o zatrudnieniu socjalnym

W 2016 r. utworzono Radę Zatrudnienia Socjalnego przy Ministerstwie Rodziny Pracy i Polityki Społecznej. Rada Zatrudnienia Socjalnego jest organem opiniodawczo-doradczy w sprawach zatrudnienia socjalnego dla ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego. Do zakresu działania Rady należą:

- opiniowanie projektów aktów prawnych oraz inicjowanie zmian przepisów prawa w zakresie zatrudnienia socjalnego;
- przygotowywanie ekspertyz dotyczących wybranych obszarów zatrudnienia socjalnego;
- przedstawianie ministrowi właściwemu do spraw zabezpieczenia społecznego okresowych informacji o swojej działalności;
- przyjmowanie i opiniowanie dla ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego wniosków o nagrody specjalne za wybitne osiągnięcia w zakresie zatrudnienia socjalnego.

Organizacja działań statutowych wynikających z zapisów ustawy o zatrudnieniu socjalnym,

kierując wsparcie do mieszkańców Wrocławia, którzy borykają się z trudnościami w wejściu lub powrocie na rynek pracy. Do grup takich należą przede wszystkim osoby: długotrwale bezrobotne, niepełnosprawne, bezdomne, opuszczające zakłady karne, osoby uzależnione w trakcie i po odbyciu terapii odwykowej oraz do cudzoziemców mieszkających na terenie Wrocławia. Głównym obszarem działalności Centrum w 2016 r. była reintegracja społeczno-zawodowa mieszkańców Wrocławia. Zarówno w ramach działań statutowych jak i przy realizacji projektów, podejmowane były działania mające na celu zaktywizowanie osób najbardziej oddalonych od rynku pracy do usamodzielnienia ekonomicznego. W ramach reintegracji społeczno-

zawodowej uczestnicy Centrum realizowali działania w ramach zadania „STOP mowie nienawiści” oraz usługi gospodarcze w mieszkaniach klientów MOPS.

W związku z dużą liczbą osób zainteresowanych podjęciem zatrudnienia socjalnego, kontynuowane będą działania Centrum, zmierzające do aktywizacji społeczno-zawodowej mieszkańców Wrocławia w szczególnie trudnej sytuacji życiowej. Zadania te będą realizowane zarówno w ramach działań statutowych, jak również z wykorzystaniem pozyskanych z zewnątrz funduszy.

W wyniku działań statutowych, wynikających z ustawy o zatrudnieniu socjalnym:

- 89 osób realizowało Indywidualny Program Zatrudnienia Socjalnego,
- uczestnicy skorzystali z 2 804 godzin szkoleń,
- 84 osoby podniosły swoje kompetencje,
- 51 osób pomyślnie ukończyło realizację Indywidualnego Programu Zatrudnienia Socjalnego,
- 8 osób nieaktywnych zawodowo i bezrobotnych podjęło staże i praktyki zawodowe u pracodawców w ramach projektu Nowy Wymiar Zatrudnienia,
- 40 osób niezatrudnionych objętych Indywidualnym Programem Zatrudnienia Socjalnego podjęło pracę (45%),
- usługami gospodarczymi objęto 210 lokali klientów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej korzystających z usług opiekuńczych,
- usunięto 147 elementów graficznych mowy nienawiści w ramach programu STOP mowie nienawiści.

Działania wspierające aktywizację społeczno-zawodową cudzoziemców, mieszkających na terenie Wrocławia. Działania prowadzone w tym obszarze obejmują zarówno naukę języka polskiego, jak i warsztaty rozwijające kompetencje społeczne i zawodowe. Zadania z tego zakresu realizowano w ramach projektu dofinansowanego ze środków unijnych (FAMI) oraz Gminy Wrocław, w ramach projektu „Kontynenty Wrocławia - Twój bilet na rynek pracy”. Uzupełnieniem zadań projektu była kampania społeczna „Wrocław na językach świata, finansowana z budżetu Gminy Wrocław oraz konferencja „DOLNY ŚLĄSK WOBEC MIGRACJI” i Zespół ds. Migracji.

W ramach powyższych działań osiągnięto następujące rezultaty:

- złożono 424 wnioski o uczestnictwo w projekcie „Kontynenty Wrocławia – Twój bilet na rynek pracy”,
- 95 Uczestników projektu „Kontynenty Wrocławia – Twój bilet na rynek pracy” skorzystało z oferty projektu,
- przeprowadzono 9 kursów językowych "Mój język polski" na różnych poziomach zaawansowania w ramach projektu „Kontynenty Wrocławia – Twój bilet na rynek pracy”,
- pozyskano 65 partnerów zaangażowanych w Kampanię Wrocław na Językach Świata,
- w kampanii Wrocław na Językach Świata wzięło udział 179 wolontariuszy i 472 uczniów,
- zorganizowano konferencję „Dolny Śląsk wobec migracji”, w której wzięło udział 68 osób - przedstawicieli instytucji samorządowych, organizacji pozarządowych i osób prywatnych zainteresowanych tematyką konferencji,
- wydano i rozkolportowano publikację „Atlas dobrych praktyk”,
- kontynuowano pracę Międzysektorowego Zespołu ds. Migracji składającego się z 20 członków publicznych i niepublicznych jednostek i instytucji,
- nominacja za realizację projektu „Kontynenty Wrocławia – Twój bilet na rynek pracy” w Konkursie „Złote Wachlarze 2016” za działania na rzecz aktywizacji cudzoziemców zamieszkujących we Wrocławiu.

Zadania z zakresu aktywizacji zawodowej rodziców chcących powrócić na rynek pracy i wymagających wsparcia w zakresie zorganizowania opieki nad dziećmi do 3 lat. Wymienione zadania realizowano w ramach zadania „Wrocławski opiekun dzienny”, finansowanego ze środków Gminy Wrocław oraz wpłat rodziców.

- 139 rodziców/opiekunów prawnych dzieci do lat 3,
- 69 podpisanych umów
- objęcie opieką przez Dziennych opiekunów 134 dzieci do lat 3
- ponad 30 osób na liście oczekujących na miejsce u Dziennych Opiekunów

Biorąc pod uwagę coraz większe zainteresowanie rodziców/opiekunów prawnych dzieci do lat 3, istotna jest dalsza kontynuacja Zadania oraz zwiększenie liczby Dziennych Opiekunów na terenie Wrocławia.

Działania wspierające reintegrację mieszkańców Wrocławia, którym zasądzono kary nieizolacyjne, polegające na organizacji prac społecznie użytecznych.

W tym zakresie Centrum kontynuowało współpracę zarówno z Kuratorami zawodowymi jak i Podmiotami, które wyrażały zgodę na odpracowywanie na ich terenie prac społecznie użytecznych przez osoby skazane. Prace społecznie użyteczne organizowano w ramach zadania finansowanego przez Gminę Wrocław - „Praca dla lokalnej społeczności”.

W 2016 r. Wrocławskie Centrum Integracji nawiązało współpracę z Biurem Kuratora Okręgowego w zakresie rozpoczęcia wspólnego projektu Praca dla Społeczności Lokalnej - Wrocławskie Centrum Sprawiedliwości Naprawczej. Projekt został objęty Patronatem Honorowym Rady Głównej ds. readaptacji i Pomocy Skazanym.

W 2016 r. w ramach projektu Praca dla Lokalnej Społeczności:

- do zrealizowania prac społecznie użytecznych Sądy skierowały do Centrum 577 osób na łączną liczbę 72 845 godzin, co stanowi ponad 200% wzrost liczby osób skazanych na odpracowanie kar nieizolacyjnych,
- odpracowano 24 267 godzin.

Dane te wskazują, iż jest to skuteczny sposób na resocjalizację osób skazanych. W związku z powyższym podejmowane będą dalsze działania mające na celu rozwój Projektu oraz zwiększenie liczby jednostek instytucji, w których możliwe będzie odpracowywanie godzin.

Prace, służące zabezpieczeniu środków na realizację wyżej wymienionych zadań - aplikowanie o środki zewnętrzne (w tym Unii Europejskiej), w imieniu Gminy Wrocław. Wrocławskie Centrum Integracji samodzielnie, przy zaangażowaniu kadry Centrum, przygotowuje wnioski aplikacyjne. Fundusze pozyskane dzięki zewnętrznym źródłom finansowania, pozwolą na kontynuację działań projektowych.

Wrocławskie Centrum Integracji realizowało projekty z funduszy zewnętrznych na łączną kwotę 551 630,09 zł:

- **116 osób skorzystało ze wsparcia szkoleniowego,**
- przeprowadzono **2 891 godzin szkoleń,**
- przeprowadzono **75 godzin spotkań eksperckich,** służących wypracowaniu i wdrożeniu modelu współpracy samorządu Wrocławia z podmiotami ekonomii społecznej w zakresie zlecania usług publicznych pn. Lokalny Program Rozwoju Ekonomii Społecznej (LPRES)

WROCŁAWSKI ZAKŁAD AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ

Wrocławski Zakład Aktywności Zawodowej jako zakład budżetowy Gminy Wrocław został utworzony uchwałą Nr XXIV/870/08 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 11 września 2008 r. w sprawie utworzenia Wrocławskiego Zakładu Aktywności Zawodowej z siedzibą we Wrocławiu i nadania Statutu. Od początku r. 2011 funkcjonuje jako **samorządowy zakład budżetowy Gminy Wrocław.**

Działalność prowadzona jest na terenie nieruchomości przy ul. Litomskiej 10 we Wrocławiu, na podstawie umowy użyczenia zawartej w dniu 15 lutego 2010 r., pomiędzy Gminą Wrocław a Wrocławskim Zakładem Aktywności Zawodowej. Zgodnie

z przepisami ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych **obiekty i pomieszczenia użytkowane odpowiadają przepisom i zasadom bezpieczeństwa i higieny pracy oraz uwzględniają potrzeby osób niepełnosprawnych** w zakresie przystosowania stanowisk pracy, pomieszczeń higieniczno-sanitarnych i ciągów komunikacyjnych oraz spełniają wymagania dostępności do nich.

Niepełnosprawnym pracownikom w 2016 r. była zapewniona doraźna i specjalistyczna opieka medyczna, poradnictwo i usługi rehabilitacyjne.

Opieka medyczna realizowana była poprzez umożliwienie niepełnosprawnym pracownikom korzystania z usług medycznych w Niepublicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej „Ośrodku Medycznym ZIEMO-VITA” na podstawie Umowy nr 99/2015 z dnia 1 stycznia 2016 r. Wszystkim pracownikom niepełnosprawnym zapewniono 60 minut rehabilitacji dziennie. Wśród pracowników 6 osób porusza się na wózkach inwalidzkich. Jedna z nich jest całkowicie samodzielna. Pozostałe 5 osób było codziennie wożone zakładowym samochodem na trasie dom – praca i praca – dom. Po zakupie wózka elektrycznego (z pomocą ZFA) kolejna osoba w ciągu roku stała się samodzielną w dojeździe do pracy.

Podstawową **misją jednostki** jest zatrudnienie i utrzymanie miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych zaliczonych do znacznego oraz do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, rehabilitacja zawodowa i społeczna niepełnosprawnych pracowników oraz przygotowanie niepełnosprawnych pracowników do aktywnego życia w otwartym środowisku przy wykorzystaniu ich możliwości i zdolności.

W 2016 r. realizowano zadanie w zakresie rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych. Przez cały rok odbywały się praktyki zawodowe w firmach: McDonalds, KFC, Starbucks, Burger King, Radio Szafir, Bar Domowe Obiady, Polski Związek Głuchych oraz Pizza Hut.

Pracownicy w trakcie praktyk byli wspierani przez trenerów pracy w celu przyszłego podjęcia pracy na otwartym rynku. W tym celu także byli dodatkowo wspierani przez psychologa.

Przychody w 2016 wynosiły **2 640 182,17 zł** z czego:

- **661 016 zł to dotacja podmiotowa** z budżetu Miasta na pokrycie kosztów działalności obsługowo-rehabilitacyjnej Zakładu – część kosztów wynagrodzeń personelu wraz z pochodnymi, odpis na ZFŚS, podatek od nieruchomości, wypłata dodatkowego wynagrodzenia rocznego wraz z pochodnymi za 2014 r, opłata notarialna,
- **81 462,84 zł to dotacja podmiotowa** z budżetu Województwa Dolnośląskiego na pokrycie kosztów działalności obsługowo-rehabilitacyjnej - część kosztów wynagrodzeń personelu,
- **735 000 zł** to środki przekazane przez Województwo Dolnośląskie ze środków **Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych** na pokrycie kosztów działalności obsługowo-rehabilitacyjnej Zakładu, w tym część kosztów wynagrodzeń personelu wraz z pochodnymi oraz kosztów wynagrodzeń niepełnosprawnych pracowników wraz z pochodnymi, a także innych kosztów wynikających z § 8 ust.1 rozporządzenia w sprawie zakładów aktywności zawodowej,
- **684 172,80 zł** to przychody uzyskane z działalności usługowo-wytwórczej Zakładu – przeznaczone na koszty prowadzenia działalności usługowo-wytwórczej, w tym kosztów wynagrodzeń niepełnosprawnych pracowników wraz z pochodnymi,
- **425 922,32 zł** to pozostałe przychody SODiR (system obsługi dofinansowań i refundacji wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych), wynagrodzenie płatnika składek,
- **518,01 zł** to pozostałe przychody finansowe(odsetki bankowe naliczone z konta dochodów własnych),
- **52 090,20 zł** to pozostałe przychody operacyjne.

W celu realizacji zadań świadczone usługi poligraficzne, gastronomiczne i cateringowe, ogrodnicze i porządkowe oraz zajmowano się obsługą techniczną szkoleń, konferencji i imprez okolicznościowych. W roku 2016 przychody z działalności usługowo - wytwórczej kształtowały się następująco:

- z usług gastronomicznych i cateringowych - kwota **387 029,65 zł**,
- z usług poligraficznych – kwota **282 898,68 zł**,
- z usług ogrodniczo-porządkowych – kwota **4 689,82 zł**
- z obsługi technicznej imprez okolicznościowych – kwota **9 554,65 zł**.

Prowadzona działalność usługowo-wytwórcza ma na celu jak najlepsze przygotowanie pracowników do pracy na wolnym rynku. Dlatego też przyjmowane przez Zakład zlecenia są bardzo różnorodne, zarówno w zakresie sposobu realizacji, jak i terminów i charakteru wykonywanych zadań. Realizowano stałe zlecenia dla Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej - w zakresie poligrafii i cateringu. Ponadto wykonywano usługi poligraficzne dla firmy Vermeiren oraz usługi cateringowe dla Dolnośląskiej Instytucji Pośredniczącej, dla Zarządu Obsługi Jednostek Miejskich i Wyższej Szkoły Bankowej na podstawie całorocznych umów. Nadal podstawowym zadaniem działu gastronomicznego było codzienne przygotowywanie i dystrybucja dwudaniowych obiadów serwowanych na terenie jadalni usytuowanej na parterze budynku przy ul. Litomskiej 10. Do zadań Zakładu należy też obsługa gastronomiczna Sesji Rady Miasta Wrocławia oraz innych spotkań z udziałem przedstawicieli Rady Miasta. W roku 2016 Zakład realizował też umowę z Dolnośląskim Ośrodkiem Polityki Społecznej w zakresie obsługi gastronomicznej kilkudziesięciu spotkań w ramach Komitetu Ekonomii Społecznej.

W Zakładzie funkcjonował Zespół Programowy, który dla każdego pracownika niepełnosprawnego przy jego czynnym udziale prowadził dokumentację związaną z przygotowaniem i realizacją indywidualnego programu rehabilitacji zawodowej i społecznej. Zespół decydował o podejmowanych wobec pracowników działaniach zmierzających do właściwego przygotowania pracownika do przejścia do pracy na wolnym rynku. Działania Zespołu Programowego wspierane były przez środki zakładowego funduszu celowego – Zakładowego Funduszu Aktywności, którego utworzenie było warunkiem otrzymania statusu zakładu aktywności zawodowej. Wpływy środków na konto funduszu to podatek od nieruchomości, podatek dochodowy od osób fizycznych.

Współpracując z Wrocławskim Zakładem Aktywności Zawodowej kontrahenci mogli odnosić wymierne korzyści:

Jako podmiot uprawniony w świetle przepisów art. 22 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych kontrahenci Wrocławskiego Zakładu Aktywności Zawodowej mogą obniżyć obowiązkową wpłatę na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych z tytułu zakupu usług w naszym zakładzie. Dzięki takiej współpracy jednostki Gminy Wrocław uzyskały **w roku 2016 ulgi w kwocie 118 317, 85 zł**.

Prowadzono też działalność, która ma wpływ na proces **łamania stereotypów** związanych z postrzeganiem osób niepełnosprawnych w społeczeństwie Wrocławia.

Na terenie Zakładu odbywały się spotkania dotyczące zagadnień związanych z rehabilitacją zawodową i społeczną osób niepełnosprawnych, brano udział w aktualizowaniu Strategii Województwa Dolnośląskiego na rzecz rozwoju ekonomii społecznej. Pracownicy niepełnosprawni wspierani przez instruktorów uczestniczyli w działaniach związanych z wdrażaniem w ramach działalności Zakładu procesu digitalizacji zbiorów bibliotecznych zasobów Biblioteki Uniwersyteckiej.

Zakład jest członkiem Związku Pracodawców Zakładów Aktywności Zawodowej i Innych Przedsiębiorstw Społecznych, przez co wraz z innymi zakładami aktywności zawodowej ma realny wpływ na zmiany legislacyjne dotyczące działalności jednostek ekonomii społecznej. Zakład współorganizował dla pielgrzymów z zagranicy Dzień Miłosierdzia w ramach Światowych Dni Młodzieży w dniu 22 lipca 2016 r. na terenie własnej siedziby,

Zakład kontynuował w roku 2016 r. porozumienia w zakresie partnerstwa działań na rzecz społeczności lokalnej Osiedla Szczepin, na terenie którego prowadzi działalność.

WROCLAWSKIE CENTRUM ROZWOJU SPOŁECZNEGO

Celem głównym Wrocławskiego Centrum Rozwoju Społecznego (WCRS) jest wsparcie budowy aktywnego społeczeństwa obywatelskiego, szerzenie idei mediacji, diagnozowanie potrzeb społecznych i zdrowotnych mieszkańców Miasta oraz prowadzenie działalności informacyjno-edukacyjnej. Ważnym zadaniem instytucji jest rozwój rodziny, działania na rzecz dzieci, młodzieży, osób starszych oraz integracja międzypokoleniowa. Szczególną rolę odgrywają programy dla środowiska kombatantów i osób represjonowanych. Jednostka koncentruje się również na działaniach na rzecz mniejszości etnicznych i narodowych, realizując bądź wspierając wiele cennych inicjatyw, również w sferze działań skierowanych do obcokrajowców. Ponadto w ramach jednostki od 2011 r. funkcjonuje Centrum Edukacji Społecznej, które zajmuje się organizacją działań z zakresu edukacji nieformalnej, w tym szkoleń, warsztatów i spotkań dla mieszkańców Wrocławia oraz Miejskie Centrum Wolontariatu, którego celem jest prowadzenie, wsparcie i integracja wrocławskich działań wolontariackich, jako jednej z form przeciwdziałania uzależnieniom, a także popularyzacja idei wolontariatu wśród mieszkańców Wrocławia. Jednostka organizuje, bądź wspiera, kampanie społeczne, zdrowotne oraz liczne wydarzenia plenerowe np. na Wyspie Słodowej, festyny osiedlowe i rodzinne. Do zadań należy również działalność na rzecz podnoszenia kompetencji edukacyjnych uczniów i nauczycieli. Tworzenie i wdrażanie innowacji, wspieranie kreatywności uczniów, rozwijanie uzdolnień i talentów dzieci i młodzieży.

DZIAŁANIA SKIEROWANE DO ŚRODOWISKA SENIORÓW

Wrocławskie Centrum Seniora - podejmowało szerokie działania, których celem była aktywizacja środowisk senioralnych we Wrocławiu. Działania stałe na rzecz aktywizacji osób powyżej 60. roku życia to wspieranie seniorów i koordynowanie działań wielu organizacji, działających na rzecz osób starszych. W 2016 r. zrealizowano następujące zadania i programy:

- prowadzono punkt informacyjny dla seniorów i stronę internetową www.seniorzy.wroclaw.pl. Liczba odsłon to ok. 14 600 w skali miesiąca. Z oferty punktu informacyjnego skorzystały miesięcznie średnio 72 osoby. Z porad telefonicznych w ramach Telefonu Seniora skorzystało dziennie średnio 60 osób,
- działały punkty konsultacyjne dla seniorów, z porad których miesięcznie średnio skorzystało ok. 220 osób. Punkty oferowały pomoc w następującym zakresie: poradnictwo z zakresu ustawy o pomocy społecznej, również dla seniorów z dysfunkcją słuchu; konsultacje dietetyka; porady psychologa; Klub Seniora Podróżnika; konsultacje komputerowe; dyżury Doradcy UMW ds. Seniorów, członków Wrocławskiej Rady Seniorów oraz specjalisty ds. pozyskiwania środków europejskich na projekty prosenioralne.

LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCA Z USŁUG WROCLAWSKIEGO CENTRUM SENIORA	Rok 2012	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015	Rok 2016
Średnia liczba osób odwiedzających dziennie punkt informacyjny dla seniorów	40	50	60	70	72
Średnia liczba seniorów dzwoniących dziennie na Telefon Seniora	21	35	40	50	60
Średnia liczba osób odwiedzających miesięcznie punkty	100	150	170	200	220
Liczba odsłon strony internetowej seniorzy.wroclaw.pl wraz z podstronami: Wrocławska Karta Seniora, Dni Seniora	12 000 wejść	14 000 wejść	14 000 wejść	14 500 wejść	14 600 wejść

- Zaktualizowano bazę Klubów Seniora – (obecnie 70 klubów) oraz bazy Uniwersytetów Trzeciego Wieku – (10 placówek); udzielono im merytorycznego i logistycznego wsparcia.
- Zakupiono materiały przeznaczone do promocji Wrocławskiego Centrum Seniora i utrwalania pozytywnego wizerunku seniorów w przestrzeni miejskiej, w tym m.in.: koszulek „Aktywny senior”, Wrocławskich Kart Seniora, balonów „kocham moją babcię” i „kocham mojego dziadka”, lup płaskich, breloków, długopisów.
- Pozyskano i przekazano informacje o usługach skierowanych do seniorów, oferowanych przez organizacje pozarządowe, instytucje i firmy (np. o warsztatach, kursach, spotkaniach).
- Na stronie www.seniorzy.wroclaw.pl zamieszczono liczne informacje dotyczące podejmowanych w mieście działań i inicjatyw skierowanych do osób starszych. Na stronie www.kartaseniora.wroclaw.pl seniorzy mogli odnaleźć informacje na temat aktualnej listy partnerów i ofert w ramach programu Wrocławska Karta Seniora;
- Działająca strona poświęcona Akademii Rozwoju Seniora, umożliwiła ona szybszy przepływ informacji i wzmacniała wizerunek miasta Wrocławia - przyjaznego aktywizacji seniorów i międzypokoleniowości.
- Prowadzono innowacyjny na skalę całego kraju program „Miejsca Przyjazne Seniorom”. Zadanie polegało na honorowaniu miejsc szczególnie przyjaznych osobom starszym, które wolne są od barier komunikacyjnych, architektonicznych lub miały specjalną ofertę dla osób po 60. roku życia. Do tej pory Certyfikat Miejsca Przyjaznego Seniorom otrzymało już ponad 70 instytucji, w tym szkoły, centra kultury, biblioteki, kawiarnie i inne.

Miejsca Przyjazne Seniorom	2012	2013	2014	2015	2016
Miejsca Przyjazne Seniorom – liczba miejsc	49	58	66	70	73

Wrocławska Karta Seniora to innowacyjny program Wrocławskiego Centrum Seniora, skierowany do osób powyżej 60. roku życia mieszkających we Wrocławiu. Dzięki uczestnictwu w programie Wrocławskiej Karty Seniora, seniorzy skorzystali z promocji i ofert przygotowanych przez firmy i instytucje specjalnie z myślą o nich. Program ten miał na celu zaktywizowanie jak największej liczby osób starszych poprzez możliwość wyboru atrakcyjnej oferty z uwzględnieniem zainteresowań i potrzeb seniorów. Do tej pory do programu przyłączyło się już 170 partnerów z różnych dziedzin (m.in. kultura, rekreacja, ruch, zdrowie, turystyka). Z ich ofert korzystało ponad 41 000 osób powyżej 60. roku życia. Miesięcznie Wrocławskie Centrum Seniora wydawało ponad 470 Kart Seniora.

Wrocławska Karta Seniora	2012	do 2013	do 2014	do 2015	do 2016
Wrocławska Karta Seniora – liczba partnerów programu	45	70	95	150	170
Wrocławska Karta Seniora – całkowita liczba wydanych kart	7 000	10 000	16 000	30 000	41 000

Akademia Rozwoju Seniora - to program, który został zainicjowany w 2012 r. pod nazwą Wrocławska Akademia Międzypokoleniowa, jako przejaw realizacji założeń Europejskiego Roku Aktywności Osób Starszych i Solidarności Międzypokoleniowej. Odbiorcami projektu byli wrocławscy seniorzy w wieku 60. lat i więcej, szukający możliwości kształcenia się i rozwoju, a także młodzież gimnazjalna i studenci, którzy chcą nawiązać współpracę międzypokoleniową.

Akademia Rozwoju Seniora - wcześniej Wrocławska Akademia Międzypokoleniowa - liczba uczestników zajęć	2012	2013	2014	2015	2016
	220	230	700	1 200	1 250

W ramach Akademii Rozwoju Seniora odbyło się w sumie: **526** warsztatów, wykładów, spotkań, badań

Nazwa warsztatu	Liczba spotkań
Język esperanto	38
Język angielski dla początkujących	20
Język angielski dla zaawansowanych	20
Język francuski dla początkujących	26
Warsztaty pielęgnacji urody	29
Warsztaty grupy KREATYWNI	72
Warsztaty grupy Panie Niespodzianki	43
Warsztaty Pań Niespodzianek dla uczniów gimnazjum	6
Zdrowie od kuchni	10
Integracja z KLANZĄ	9
Konsultacje komputerowe	104
Szczęśliwi w tańcu- zajęcia taneczno-ruchowe dla Seniorów	2
Warsztaty taneczne zespołu „Gracje”	32
SUMA:	411

Nazwa cyklu wykładów/spotkań/badań	Liczba spotkań
Spotkania organizowane przez grupę O-CAL-eni (w tym cykl „Polskie obyczaje i tradycje”): <ul style="list-style-type: none"> - „Zatrzymać czas” - warsztat i wykład - „Ostatki” - Galeria Kultury Seniora - „Plotkojady” - poezja romantyczna na Walentynki - „Plotkojady 2” czyli „Gwiazdozbiór wspomnień” - Spotkanie z pokazem mody dla seniorów - Spotkanie z Agnieszką Dubianowską i warsztaty biograficzne - “Matki Boskiej Zielnej” - warsztat i wykład - Święty Marcin na białym koniu jedzie - Rośliny Wrocławia mówią - Spacer po Cmentarzu Osobowickim z przewodnikiem - Podsumowanie działalności grupy O-CAL-eni 	16
Gimnastyka mózgu drogą do doskonalenia siebie	6
Herbertiada – spotkania poetyckie	8
Szkoła Liderów	6
Jak dbać o swój układ krążenia	4
Nadzwyczajna Fenomenalna Muzyka	16
Wykłady Mennicy Wrocławskiej	3
Laurkowy Maraton	3
Spotkania organizacyjne z wolontariuszami	4
Spotkania Klubu Seniora Podróżnika	7

Międzypokoleniowy turniej gier planszowych	1
Qigong - Akademia Latającego Żurawia	6
Seminarium "Historyczna perspektywa działań senioralnych we Wrocławiu"	2
Forum dla liderów organizacji senioralnych, w tym Forum ekologiczne	2
"Rak to nie wyrok" spotkanie autorskie z Ryszardem Grzebykiem	1
50 lat rowerowych i motorowerowych podróży po Europie Bolesława i Mieczysława Osipików	1
Seminarium o testamentach	1
Spotkanie organizacyjne kulturalne spaceru po Wrocławiu	1
Lekcja pokazowa języka angielskiego	1
"Żyj pełnią życia!" spotkanie autorskie z Piotrem Łackim	1
"Moje Chiny" spotkanie z Andrzejem Kaczmarkiem	1
Spotkania z Rzecznikiem Praw Konsumenta	3
Zwierzak dla seniora senior dla zwierzaka	1
Spotkanie ze szczęściem, czyli jak wzmacniać swoją pozytywność	1
Spotkanie poświęcone profilaktyce płaskostopia, haluksów, stopy cukrzycowej	1
Spotkanie z notariuszem (testamenty notarialne)	1
Profilaktyka zaburzeń narządu słuchu	2
Terapia w nietrzymaniu moczu	1
Spotkanie z fizjoterapeutą	2
Psycheland - prelekcja na temat demencji, pamięci	1
Spotkanie na temat wad wzroku i soczewek progresywnych	1
Wszystko, co powinniśmy wiedzieć o cholesterolu i nie tylko	1
Przedstawienia "Labirynt" i "Bajki La Fontaine'a"	1
Prelekcja nt rozliczeń podatkowych	1
Koncert relaksacyjny z gongami	1
Badania: - Przesiewowe badanie słuchu; - Bezpłatne badania okulistyczne; - Profilaktyka zaburzeń narządu słuchu; - Badanie stóp podoskopem; - Badanie okulistyczne pod kątem zaćmy	6
SUMA:	115

Promocja aktywności osób starszych w mediach, współpracowano z TVP Wrocław, z którą współtworzono Telewizyjny Klub Seniora. Telewizyjny Klub Seniora to program poradnikowy, który starszym ludziom przybliży problemy, z jakimi borykają się na co dzień. Audycja starała się być blisko wszystkich wydarzeń, które mogą mieć wpływ na życie osób starszych.

Współpracowano z redakcjami wrocławskich programów „Wrocław się”, „Wrocław pod lupą” czy „Nie przegap” m.in. z okazji Dni Babci i Dziadka. Współpracowano z telewizją internetową 71News, rozgłośniami radiowymi, w tym głównie z Radio Wrocław, Radio Zet Gold, Radio Rodzina. Opublikowano artykuły w bezpłatnych miesięcznikach: Gazeta Senior, Regionalny Magazyn Seniora, Głos Seniora, chcąc tym samym dotrzeć do jeszcze szerszego grona osób starszych, nie korzystających z Internetu. Informacje o działalności Wrocławskiego Centrum Seniora regularnie ukazywały się również w Gazecie Wrocławskiej w dodatku „Tygodnik 50+” oraz w Magazynie Aktywacja, Kalejdoskopie Miejskim Wrocławianin i Magazynie Dolnośląskim Zdrowie.

Współorganizowano i uczestniczano w wydarzeniach dla seniorów

Nazwa wydarzenia	miesiąc
Dni Babci i Dziadka w Arkadach Wrocławskich (występ chóru z NFM, występy kabaretu, recital T. Stockingera, DJ Wika, bezpłatne badania i konsultacje z zakresu zdrowia i urody, oferty turystyczne, zajęcia sportowe, turniej gry w brydża i gry planszowe, pokazy kulinarne, Wrocławska Karta Seniora, wykłady i prelekcje, liczne rabaty w punktach usługowych i sklepach), specjalna oferta kulturalna – Muzea, Kina, Teatry.	styczeń
Laurkowy Maraton – międzypokoleniowe warsztaty dla uczniów szkół podstawowych, prowadzone przez aktywnie działające we WCS grupy senioralne	styczeń
Wymiana skłania do czytania - międzypokoleniowa akcja wymiany książek w Kinie Nowe Horyzonty, zbiórka książek dla polskich dzieci na Litwie (akcja wspólna z Wrocławskim Centrum Doskonalenia Nauczycieli)	styczeń
„Przyszywane” babcie u wyjątkowych dzieci – wizyta grupy „Panie Niespodzianki” - aktywnych senierek z Wrocławskiego Centrum Seniora w Dolnośląskim Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym nr 13 dla Niewidomych i Słabowidzących im. Marii Grzegorzewskiej.	styczeń
Akcja upominkowa z okazji Dni Babci i Dziadka – rozdawanie przez wolontariuszy- seniorów oraz gimnazjalistów balonów „Kocham moją babcię” i „Kocham mego dziadka” oraz cukierków na przystankach tramwajowych wokół Galerii Dominikańskiej	styczeń
Mięzypokoleniowe party przy winylach - zabawa taneczna łącząca pokolenia w Ośrodku Działań Artystycznych FIRLEJ	styczeń
Spacer po Wrocławiu z okazji Dni Babci i Dziadka spacer po mieście z przewodnikiem	styczeń
ZAINTERESUJ SIĘ, pomóż potrzebującym! Akcja informacyjna o miejscach przyjaznych i pomocnych dla osób bezdomnych i ubogich.	styczeń-luty
Seminarium „Perspektywa historyczna działań senioralnych we Wrocławiu” zorganizowane z okazji 50-lecia pracy Pani dr Walentyny Wnuk, inaugurujące cykl otwartych seminariów dla liderów organizacji senioralnych oraz z okazji 50-lecia małżeństwa Państwa Rapaczów jako podziękowania za prowadzenia grupy O-CAL-ONE	luty, lipiec
CAŁOROCZNA ZBIÓRKA NOWYCH KSIĄŻEK I ZABAWEK – dla dzieci potrzebujących. Wrocławskie Centrum Seniora, wraz z aktywną grupą senierek – „Panie Niespodzianki”- zbiórka zabawek i książek dla dzieci chorych i potrzebujących	Zainicjowane w marcu
Projekt „Edukacja do starości. Wrocław Miasto Pokoleń” (2 edycje) realizowany wspólnie z Departamentem Edukacji jako kontynuacja programu edukacji społecznej na temat osób starszych, procesu starzenia się i tolerancji międzypokoleniowej. Adresatami programu były dzieci i młodzież z 15 wrocławskich placówek oświatowych, obejmujących różne etapy edukacyjne (przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja, szkoły ponadgimnazjalne). Zajęcia były prowadzone przez edukatorów w wieku 60+. Wznowienie edycji planowane jest na wrzesień 2016 r.	marzec-czerwiec październik-grudzień
Ekologiczne Forum dla liderów wrocławskich organizacji senioralnych to kontynuacja programu „Aktywny Senior z przyrodą na Ty” rozpoczętego w 2012 r. Na dwudniowe seminarium, w ramach edukacji późnej dorosłości, złożyły się wykłady (pierwszy dzień) i zajęcia terenowe (dzień drugi). Beneficjentami przedsięwzięcia byli przede wszystkim liderzy organizacji senioralnych, w szczególności wrocławskich klubów seniora oraz inni ich członkowie. Tematyka sesji skupiona była wokół obszaru oszczędzania energii elektrycznej i w tym kontekście ochrony środowiska oraz edukacji w kierunku holistycznego traktowania człowieka jako składowej świata przyrodniczego.	kwiecień
Ogólnopolskie Spotkanie Przedstawicieli Centrów Seniora w Poznaniu -wymiana doświadczeń, informacji o prowadzonych projektach, prezentacja koncepcji funkcjonowania centrów jako koordynatora działań lokalnych na rzecz Seniorów	kwiecień
Pamiętajcie o ogrodach – przedstawienie kabaretu „U Sławy”	maj
IV Europejski Festiwal Piosenki Esperanckiej - dwudniowy festiwal organizowany wspólnie z Polskim Związkiem Esperantystów skierowany do dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów PATRONAT HONOROWY nad wydarzeniem objęli Prezydent Wrocławia i Mila Van Der Horst Kolińska	maj
Galeria Kultury Seniora - wydarzenie odbyło się w ramach projektu "Przestrzenie	maj

dla piękna" organizowanego przez Stowarzyszenie Polka International Międzynarodowa Asocjacja Polskich Kobiet, z inicjatywy grupy "o-CAL-eni". Celem było zaprezentowanie w przyjaznej i zawsze dostępnej przestrzeni grup senioralnych, działających w WCS oraz współpracujących z nimi sympatyków, m.in. malarki Zofii Fabiańskiej ze Szczekocin	
Plotkojady 2 – Gwiazdozbiór Wspomnień- warsztaty biograficzne, dla Seniorów pragnących brać udział w projekcie Gwiazdozbiór Wspomnień (w ramach ESK)	czerwiec
Zwierzak dla seniora, senior dla zwierzaka. Prelekcja i dyskusja, akcja tworzenia przez Seniorów domów tymczasowych dla chorych i porzuconych zwierząt	czerwiec
Dzień Dziadków na Wyspie Słodowej- impreza organizowana w ramach „Miesiąca Rodziny”- gry planszowe, warsztaty edukacyjne, zajęcia kreatywne i sportowe oraz III Wrocławski Przegląd Chórów Osiedlowych – podczas międzypokoleniowego pikniku rodzinnego.	czerwiec
Ogólnopolskie Spotkanie Przedstawicieli Centrów Seniora w Opolu i w Krakowie – wymiana doświadczeń, informacji o prowadzonych projektach, prezentacja koncepcji funkcjonowania centrów jako koordynatora działań lokalnych na rzecz Seniorów	czerwiec- listopad
Spotkanie ze szczęściem, czyli jak wzmacniać swoją pozytywność. Prelekcja z zakresu psychologii pozytywnej	czerwiec
Konferencja jubileuszowa "Senior w kulturze" z okazji 40-lecia UTW w Uniwersytecie Wrocławskim- seminarium naukowe o zasięgu europejskim poświęcone wymianie doświadczeń w pracy z ludźmi w wieku późnodorosłym w różnych kulturach. Uroczyste uczczenie 40-lecia istnienia UTW w Uniwersytecie Wrocławskim.	czerwiec
Projekt pn. "Przyjaciel Seniorów" - przyznawanie tytułu oraz statuetek "Przyjaciel Seniorów" dla osób szczególnie zaangażowanych w działalność na rzecz Seniorów przez kapitułę - członków Wrocławskiej Rady Seniorów.	lipiec-wrzesień
Kampania „Dni Seniora Wrocław 2016”	wrzesień- październik
Projekt „Jesienny Wolontariat” – przygotowania do wdrożenia projektu ułatwiającego osobom przechodzącym na emeryturę dostosowanie się do nowej sytuacji życiowej.	październik- grudzień
Panel dyskusyjny "Dzień międzypokoleniowy w Hali Stulecia" - spotkanie przedstawicieli wrocławskich UTW i innych organizacji senioralnych, placówek oświatowych wszystkich szczebli, przedstawicieli wrocławskiego samorządu. W ramach panelu zorganizowano: podsumowanie projektu "Miasto Pokoleń 2016", Podsumowanie Dni Seniora 2016, międzypokoleniowe warsztaty rękodzielnicze, międzypokoleniowa gra terenowa na Pergoli.	listopad
Wydanie książki doradcy Prezydenta ds. Seniorów Pani dr Walentyny Wnuk- wydanie książki pt. „Obrazy o starości malowane w myślach”; jest to zbiór tekstów z ostatnich lat pisanych z myślą o edukacji do starości i w starości wrocławskich Seniorów- poprzez własną biografię autorka pokazuje jak można się pomyślnie starzeć	grudzień
Pomoc w przygotowywaniu do pracy z seniorami studentów wrocławskich uczelni- praktyki studenckie przygotowujące do obcowania zawodowego z Seniorami.	cały rok

Dni Seniora – coroczna kampania przygotowywana przez Wrocławskie Centrum Seniora wspólnie z partnerami odbyła się w dniach 22 września – 09 października 2016 r. W dniu 12 kwietnia 2016 r. odbyło się spotkanie organizacyjne dla Partnerów kampanii, w którym wzięło udział prawie 60 instytucji, klubów, organizacji, stowarzyszeń i fundacji z obszaru zdrowia, edukacji, kultury, sportu i rekreacji. Podczas spotkania został przedstawiony wstępny harmonogram wydarzeń w trakcie kampanii. Od maja 2016 r. trwały intensywne przygotowania polegające na prowadzeniu kampanii medialnej m.in. poprzez emisję ogłoszeń w Radiu Pogoda oraz Telewizji Echo 24, wydruk plakatów i ulotek informacyjnych, zamieszczenie spotu reklamowego w MPK dotyczącego Marszu Kapeluszy, przygotowaniu dnia inauguracji kampanii, stałej współpracy z partnerami w zakresie organizacji imprez towarzyszących kampanii oraz opracowywaniu jej formuły i harmonogramu.

W przeciągu 3 tygodni Dni Seniora, odbyło się blisko 140 różnorodnych i interesujących wydarzeń: kulturalnych, edukacyjnych, sportowych, rekreacyjnych i prozdrowotnych. Organizatorem było nie tylko Wrocławskie Centrum Seniora, ale przede wszystkim Partnerzy Wrocławskiej Karty Seniora, Miejsca Przyjazne Seniorom oraz sami seniorzy – wolontariusze, którzy na co dzień uczestniczą w realizacji powyższych działań. To dzięki tym wszystkim instytucjom, organizacjom i osobom dobrej woli, wrocławskie Święto Seniorów obfitowało w tak dużą liczbę atrakcji i niespodzianek.

Dużym zainteresowaniem cieszyły się „Targi Senioralne” organizowane w Hali Stulecia.

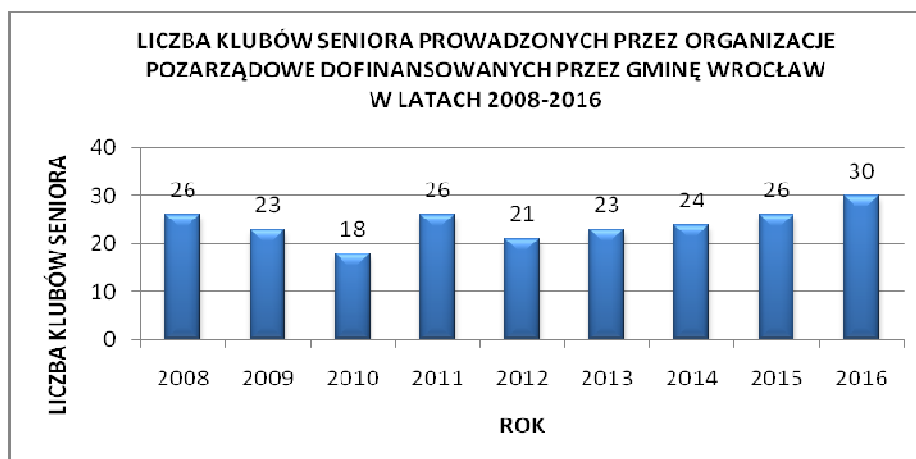
Dni Seniora w liczbach:

- ponad 3 tygodnie wydarzeń,
- blisko 140 różnorodnych i interesujących wydarzeń: kulturalnych, edukacyjnych, sportowych, rekreacyjnych i prozdrowotnych,
- 1 300 KAPELUSZY – Pobity Kapeluszowy Rekord Wrocławia,
- aspekt międzypokoleniowy: ponad 300 dzieci i młodzieży z wrocławskich przedszkoli i szkół wzięło udział w Marszu Kapeluszy,
- seniorzy z całego Dolnego Śląska uczestniczyli w wydarzeniach Dni Seniora Wrocław 2016,
- ok. 5 000 wszystkich uczestników wydarzeń Dni Seniora 2016,
- ponad 100 Partnerów Wrocławskiego Centrum Seniora pomagało w organizacji wydarzeń Dni Seniora 2016,
- 9 partnerów medialnych: Radio Pogoda, Telewizja ECHO 24, "Gazeta Wyborcza", "Gazeta Senior", "Nowe Życie", "Regionalny Magazyn Seniora", Wroclaw.pl, TuWroclaw.com, Senior.pl.,
- pierwszy raz ogłoszono konkurs, w którym poszukiwano najstarszych bliźniąt z całej Polski pn. „Jak dwie krople wody”, 17 zgłoszonych par bliźniąt, wygrani: 95 letnie siostry z województwa mazowieckiego,
- ok. 150 uczestników Senioriady w 10 konkurencjach sportowych: bieganie, nordic walking, peleton rowerowy, badminton, pływanie, szachy, brydż, memoriała, kręgle,
- na realizację kampanii przeznaczono środki pochodzące z rezerwy celowej w kwocie 50 000 zł, środki przeznaczone na wynajem powierzchni pod Targi Senioralne w Hali Stulecia w kwocie 75 007,86 zł, oraz środki, którymi dysponuje Wrocławskie Centrum Seniora w kwocie 19 117,10 zł oraz z zadania WZD/B/03 24 633,30 zł, co daje kwotę 168 758, 26 zł.

Na realizację zadań Wrocławskiego Centrum Seniora w 2016 r. wydatkowano kwotę 309 193,81 zł.

Działalność Klubów Seniora prowadzonych przez organizacje pozarządowe.

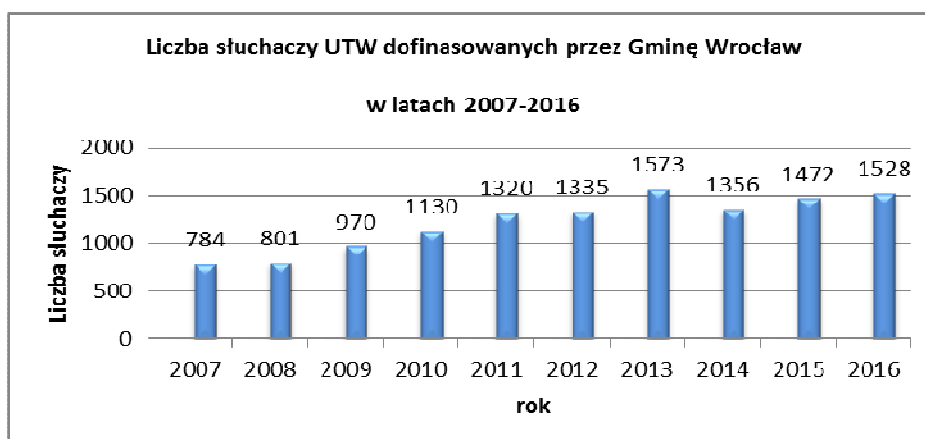
Celem zadania było wspieranie działalności Klubów Seniora, a przez to przeciwdziałanie poczuciu bezradności i osamotnienia wśród osób starszych poprzez integrację środowiska seniorów i promowanie wśród nich aktywnego i zdrowego stylu życia oraz zmian postaw osób starszych wobec starzenia się. W ramach zadania przeprowadzono następujące działania: działania promujące zdrowy styl życia (zajęcia edukacji zdrowotnej, zajęcia rehabilitacyjno-sportowe, konsultacje lekarskie, warsztaty z psychologiem); działania integracyjne (wspólne spotkania okolicznościowe, wieczorki taneczne, wycieczki edukacyjne, spotkania międzypokoleniowe); działania artystyczne, kulturalne (wernisaże, wystawy, występy chórów, wyjścia do kina, teatru); działania samopomocowe; działania promujące zainteresowania seniorów; działania edukacyjno-informacyjne (prowadzenie m.in. porad kulinarnych, krawieckich, obsługi komputera i nowoczesnych narzędzi komunikacji); działania z zakresu poradnictwa w tym: poradnictwo socjalne, prawne, psychologiczne; działania inspirujące i kreujące postawy twórcze; wykłady o różnej tematyce; szkolenia dla wolontariuszy z zakresu opieki nad ludźmi starszymi; działalność informacyjna na rzecz seniorów.

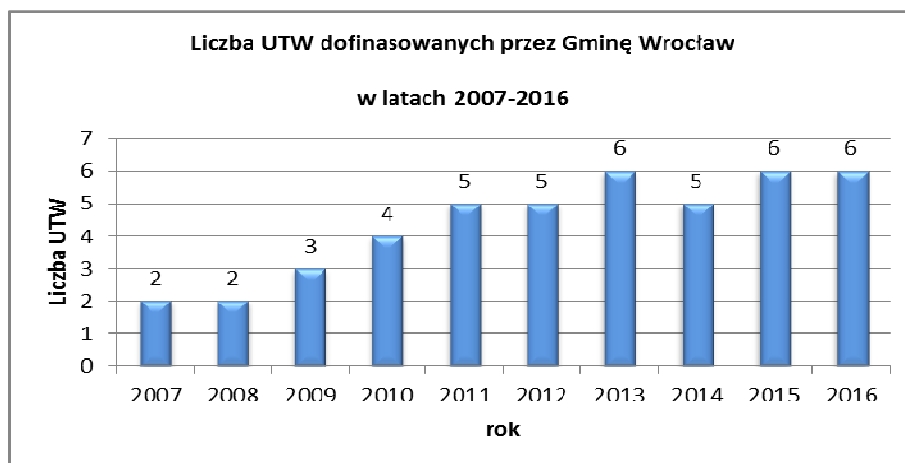

W 2016 r. dofinansowano **30 Klubów Seniora**. Należy do nich **ponad 1 200 aktywnych członków**. Na działalność Klubów Seniora wydatkowano kwotę 288 808 zł.

Spotkania wrocławskich klubów seniora - w ramach dofinansowania realizacji zadania publicznego pn.: „Działalność Klubów Seniora w roku 2016” w dniu 10 marca 2016 r., w siedzibie WCRS pl. Dominikański 6, zorganizowano spotkanie przedstawicieli klubów seniora prowadzonych przez organizacje pozarządowe. Podczas spotkania zaprezentowano 30 klubów seniora. W spotkaniu uczestniczyły 75 osób. Głównym celem była prezentacja nowych klubów uczestniczących w programie od 2016 r. W dniu 08 czerwca 2016 r. odbyło się drugie spotkanie z przedstawicielami Klubów Seniora poświęcone praktycznym warsztatom wypełniania formularzy sprawozdawczych. W dniu 27 czerwca 2016 r. zorganizowano szkolenie dla 11 osób nt.: „Jak oswoić wolontariusza”, prowadzone przez p. Jacka Bednarka ze Stowarzyszenia „Nowa Rodzina”, przy wsparciu Miejskiego Centrum Wolontariatu.

Uniwersytety Trzeciego Wieku (UTW) - celem było prowadzenie działalności oświatowej, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, stymulowanie indywidualnego rozwoju oraz sprawności intelektualnej, psychicznej i fizycznej słuchaczy, upowszechnianie profilaktyki gerontologicznej. W 2016 r. dotację rozdysponowano stosownie do liczby słuchaczy pomiędzy 6 UTW (UTW w Uniwersytecie Wrocławskim, UTW w Uniwersytecie Ekonomicznym, UTW w Dolnośląskiej Szkole Wyższej, Uniwersytet Otwarty w Uniwersytecie Przyrodniczym, UTW w Akademii Wychowania Fizycznego w e Wrocławiu, Akademii Otwartej w Akademii Muzycznej). Liczba słuchaczy UTW dofinansowanych przez miasto od 2007 r. ma tendencję wzrostową z niespełna 800 osób w 2007 r. do 1 528 osób w roku 2016. Kwota dofinansowania 97 000 zł.

Pozostałe działania na rzecz osób starszych opisano w części Zadania z zakresu obsługi i wsparcia osiedli Wrocławia.

WSPARCIE ŚRODOWISKA KOMBATANTÓW I OSÓB REPRESJONOWANYCH

Upamiętnianie historii wrocławskich kombatantów i osób represjonowanych.

Celem zadania była edukacja społeczna i historyczna, podtrzymywanie tradycji narodowej i obywatelskiej, budowanie tożsamości mieszkańców Wrocławia oraz popularyzowanie wiedzy o mniej znanej historii Polski i miasta Wrocławia z czasów II wojny światowej oraz okresu powojennego. Zadanie polegało na prowadzeniu Czytelni Kombatanta (w I półroczu 2016 r. z czytelni skorzystano 80 razy), organizacji wystaw spotkań, seminariów, nieformalnych lekcji historii (920 osób), utrwalaniu dokumentów z okresu wojennego, których właścicielami są kombatanci i osoby represjonowane (w tym przygotowanie dokumentów do archiwizacji oraz przekazania do odpowiednich instytucji); wydawanie publikacji mających na celu międzypokoleniowy przekaz wartości; organizacja wyjazdów integracyjnych i spotkań środowiskowych, również międzypokoleniowych ze świadkami historii (290 uczestników) oraz zorganizowanie systemu wsparcia – kontynuacja projektu wolontariatu dla wrocławskich kombatantów i osób represjonowanych. Zadanie realizowały trzy organizacje pozarządowe. Łączna kwota dofinansowania to 24 000 zł.

Wsparcie wrocławskich obchodów rocznicowych organizowanych przez Związek Sybiraków - wspólnie z przedstawicielami Związku Sybiraków wykonano następujące działania: praca nad koncepcją obchodów, przygotowanie, zamówienie i wysłanie zaproszeń, zgłoszenia imprezy do Biura Bezpieczeństwa, do pogotowia, do Zarządu Zieleni Miejskiej, przygotowanie zamówienia na catering dla 100 osób, uczestników obchodów. Na zadanie wydatkowano kwotę 433 zł.

Wsparcie stowarzyszenia Dolnośląska Rodzina Katyńska - wspólnie z przedstawicielami Stowarzyszenia wykonano projekt ulotki dot. kaplicy katyńskiej w kościele św. Elżbiety (Bazylice Mniejszej) oraz zamówiono po 5 000 ulotek w wersji językowej polskiej i angielskiej. Na zadanie wydatkowano kwotę 1 545,93 zł.

Spotkanie Klubów Seniora - w dniu 10 marca 2016 r. zorganizowano spotkanie przedstawicieli Klubów Seniora, które uzyskało dofinansowanie w ramach konkursu „Działalność Klubów Seniora w roku 2016”. W spotkaniu uczestniczyło 75 przedstawicieli Klubów oraz prelegentów. Zakupiono artykuły spożywcze (kawę, herbatę, ciastka itd.) oraz zamówiono catering. Na zadanie wydatkowano kwotę 729,15 zł.

Koncert dla kombatantów i osób represjonowanych w Narodowym Forum Muzyki w dniu 01 września 2016 r. – w ramach zadania zamówiono 530 bezpłatnych dla widzów wejściówek, przygotowano i rozesłano zaproszenia, zorganizowano transport

dla osób z problemami w poruszaniu się oraz wolontariat podczas koncertu poświęconego rotmistrzowi Witoldowi Pileckiemu z okazji 77. rocznicy wybuchu II wojny światowej, pt. „Michał Lorenc – muzyka filmowa”, który odbył się w dniu 01 września 2016 r. w Narodowym Forum Muzyki oraz dofinansowano numer biuletynu Związku Inwalidów Wojennych RP, którym ukazała się relacja z koncertu. Na zadanie wydatkowano kwotę 6 800 zł.

Wigilia dla kombatantów Polskiego Państwa podziemnego i Żołnierzy Wyklętych

- w ramach zadania zamówiono transport dla osób z trudnościami w poruszaniu się, wypożyczenie dodatkowych stołów i krzeseł, zorganizowano warsztaty florystyczne, zakupiono materiały na te warsztaty oraz wykonano zdjęcia podczas uroczystości. Poczęstunek przygotował Zespół Szkół Gastronomicznych. Zaproszono kombatantów, w tym głównie ze środowiska wrocławskich Akowców wraz z osobami towarzyszącymi oraz przedstawiciele innych związków kombatanckich i osób represjonowanych na spotkanie, które odbyło się w dniu 15 grudnia 2016 r. w Sali Wielkiej Starego Ratusza. Na zadanie wydatkowano 5 849,92 zł.

Wrocławscy Sybiracy - dokumentowanie i archiwizacja zbiorów historycznych. Inwentaryzacja posiadanych zbiorów u wybranych Sybiraków (spotkanie z co najmniej 12 osobami). Utworzenie zasad powstawania archiwum tychże zbiorów. Przygotowanie zasad rozwoju i tworzenia Wirtualnego Muzeum, digitalizacja dostępnych zbiorów oraz przeprowadzenie wywiadów z 8 osobami. Zadanie dofinansowano kwotą 10 000 zł.

DZIAŁALNOŚĆ NA RZECZ MNIEJSZOŚCI NARODOWYCH I ETNICZNYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA DYSKRYMINACJI

Program edukacji i integracji międzykulturowej – celem realizowanego po raz trzeci zadania było podnoszenie poziomu wiedzy oraz kształtowanie wśród mieszkańców Wrocławia postaw otwartości i tolerancji wobec innych narodów i kultur poprzez prowadzenie różnych form edukacji, rozwoju i integracji społecznej. W ramach realizacji programu zorganizowano:

- spotkania i zajęcia edukacyjno – integracyjne dla dzieci i młodzieży z udziałem obcokrajowców – artystów reprezentujących różne narodowości i kultury, autorytetów, osób publicznych, podróżników,
- propagowanie wiedzy o innych kulturach, których przedstawiciele mieszkają we Wrocławiu poprzez organizowanie konkursów, imprez, imprez plenerowych i koncertów otwartych dla mieszkańców,
- promocję dialogu międzykulturowego i aktywności osób odmiennych kulturowo w życiu społecznym Miasta poprzez organizowanie spotkań integracyjnych, imprez i koncertów,
- prowadzenie warsztatów budowania tolerancji i szacunku wobec innych kultur i tradycji,
- wypracowanie metod zmiany negatywnych postaw i zachowań społecznych wobec osób odmiennych kulturowo poprzez podwyższanie wiedzy o innych kulturach w społeczeństwie większościowym oraz działania o charakterze integracyjnym.

Szacuje się, że w wydarzeniach (w tym: Żywa Biblioteka, Festiwal Stow. Progressio, happening „Mój i Twój Wrocław”) realizowanych w ramach programu udział wzięło ponad 2 000 uczestników osób. Program realizowało 10 organizacji pozarządowych. Na realizację zadania przeznaczono kwotę 189 900 zł.

Program edukacji, promocji i integracji na rzecz mniejszości narodowych i etnicznych – celem zadania było wspieranie mniejszości narodowych i etnicznych zamieszkujących we Wrocławiu w zakresie zachowania tożsamości, kultury, języka i tradycji oraz promowanie wielokulturowości Miasta. W ramach realizacji programu dla 40 uczestników (dzieci, młodzież i studenci) organizowana była nauka pieśni narodowych (średnio 20 uczestników), tańców narodowych (średnio 20 uczestników), warsztaty etnograficzne (średnio 20 uczestników), pokazy tańców podczas uroczystości min.

podczas Festiwalu Kalejdoskopu Kultur, Wrocławskiej Kutii, Dnia Jedności Chrześcijan. Zadanie realizowała jedna organizacja pozarządowa. Na zadanie przeznaczono kwotę 30 000 zł

IX Festiwal „Kalejdoskop Kultur” - Kalejdoskop Kultur to Festiwal propagujący wielokulturowość Wrocławia odbywający się od 2008 r. we Wrocławiu. Jednocześnie jest to Porozumienie Mniejszości Narodowych i Etnicznych oraz współpracujący w jego ramach ludzie, działający z pasją od wielu lat na rzecz promocji i rozwoju kultury mniejszości narodowych i etnicznych we Wrocławiu i na Dolnym Śląsku. Celem Festiwalu było przybliżenie mieszkańcom Wrocławia dorobku artystów reprezentujących mniejszości narodowe, m.in. niemiecką, ukraińską, grecką, romską, łemkowską, żydowską oraz bułgarską. Festiwal angażuje nie tylko profesjonalnych artystów, lecz również amatorów zafascynowanych kulturą przodków i kultywujących ich tradycje. Dzięki swojej otwartej formule jest znaczącym elementem aktywizacji i integracji środowisk mniejszościowych we Wrocławiu, jak i na całym Dolnym Śląsku. W ramach wydarzeń festiwalowych w dniu 18 czerwca 2016 r. odbyły się koncerty na Wyspie Słodowej (około 1 500 widzów podczas całego dnia), koncerty klubowe (około 750 osób), warsztaty (około 30 uczestników) oraz prezentacji kuchni mniejszości. Zadanie realizowała jedna organizacja pozarządowa. Kwota przeznaczona na realizację zadania to 125 000 zł.

IX Festiwal Romski – celem realizacji zadania była organizacja i przeprowadzenie festiwalu muzyki romskiej w dniu 21 sierpnia 2016 r. na scenie letniej Teatru Lalek w formie koncertu zespołów prezentujących kulturę romską; wzmacnianie tożsamości kulturowej i kultywowanie tradycji romskiej oraz aktywizacja wrocławskich Romów do udziału w życiu społecznym miasta. Szacuje się, że w wydarzeniu udział **wzięło około 1 000 osób**. Zadanie realizowała jedna organizacja pozarządowa. Kwota przeznaczona na realizację zadania to 35 000 zł.

Festiwal „Viva Ukraina - Viva Polonia” – zadanie polegało na zorganizowaniu koncertu polsko-ukraińskiego adresowanego przede wszystkim do dzieci i młodzieży szkolnej oraz osób dorosłych. Koncert odbył się 18 listopada 2016 r. udział wzięły zespoły z Polski i Ukrainy oraz z wrocławskich placówek oświatowych. Celem zadania była integracja dzieci z różnych środowisk, szerzenie tolerancji przez edukację i kulturę. Zadanie dofinansowano kwotą 10 000 zł.

Rok wielokulturowy – Kalendarz 2017 – Przygotowanie i promocja Kalendarium Wielokulturowości 2017 zawierającego informacje na temat świąt istotnych dla poszczególnych grup mniejszościowych. Jest to kontynuacja dwóch poprzednich edycji Kalendarza. Opublikowany został w formie elektronicznej. Zadanie dofinansowano kwotą 6 400 zł.

Życie w pieśni karaimskiej – Celem zadania była rejestracja i zachowanie oraz popularyzacja świadectw wielowiekowej pozaliturgicznej muzycznej kultury karaimskiej, która praktykowana była na Krymie, Wileńszczyźnie oraz w Polsce w XIX i XX w., a dziś pozostaje w ulotnej pamięci najstarszych członków tej społeczności zamieszkałych we Wrocławiu, Trokach i w Wilnie oraz w nielicznych świadectwach materialnych – archiwalnych nagraniach zachowanych w karaimskich kolekcjach prywatnych. W ramach zadania specjaliści z kilku dyscyplin naukowych oraz osoby zaangażowane w zachowanie karaimskiego dziedzictwa, w tym muzycznego, teoretycy i praktycy: językoznawcy, muzykolog, kompozytor, śpiewak zrealizowali działanie, które twórczo inspirowane tradycyjną kulturą karaimską pozwoliło na jej zachowanie, prezentację i wzmocnienie. Zadanie dofinansowano kwotą 3 600 zł.

Promocja kultury Huculskiej – w ramach zadania zamówiono wykonanie koncertu zespołu Homin Karpat, który odbył się w dniu 14 maja 2016 r. w Muzeum Etnograficznym. Na zadanie wydatkowano 3 600 zł.

Otwarcie Centrum Ukraińskiej Kultury i Rozwoju – w ramach zadania zamówiono przygotowanie i organizację imprezy kulturalnej podczas otwarcia Centrum Ukraińskiej Kultury i Rozwoju, który odbył się w dniu 09 listopada 2016 r. w lokalu przy ul. Ruskiej 46 A. Na zadanie wydatkowano 15 000 zł.

Międzywyznaniowy Savoir-Vivre - celem zadania było opracowanie dostępnego on-line poradnika zawierającego informacje na temat pożądanego zachowania w czasie odwiedzania obiektów sakralnych obecnych w Dzielnicy Wzajemnego Szacunku Czterech Wyznań, a także w katedrze Grekokatolickiej i Centrum Muzułmańskim. Poradnik zawiera także użyteczne informacje z wielu zagadnień. Zadanie dofinansowano kwotą 8 000 zł.

Seria autorskich warsztatów antydyskryminacyjnych dla mieszkańców Wrocławia p.t. „Stereotypy-Uprzedzenia-Dyskryminacja” - uczących otwartości poprzez nowatorskie metody szkoleniowe stosowane skutecznie za granicą (m.in. w Hiszpanii, Niemczech, USA). Są to metody nowe w Polsce, ich celem było uświadomienie i uświadomienie uczestnikom własnych stereotypów oraz uprzedzeń, a następnie pokazanie opartych na nich mechanizmach dyskryminacji i możliwościach przeciwdziałania dyskryminacji. Dzięki takiemu podejściu możliwe było dotarcie do własnych granic tolerancji, refleksja nad własnym zachowaniem wobec drugiego człowieka, nie tylko wyraźnie odmiennego kulturowo. W 2016 r. szkolenia oferowane były raz w miesiącu (z wyjątkiem przerwy wakacyjnej). Szkolenia miały charakter kameralny, ponieważ wymagały otwarcia się i zbudowania zaufania do siebie nawzajem w celu przełamania swoich stereotypów i uprzedzeń. W 2016 r. odbyło się 8 warsztatów, w których udział wzięło ok. 80 osób.

Ambasadorzy Dialogu - to projekt edukacyjny skierowany do nauczycieli wrocławskich szkół i przedszkoli. Do tej pory zgłosiło się ponad 177 pedagogów (w tym 50 bardzo aktywnych), którzy chcą w swoich placówkach szkolnych i przedszkolnych przekazywać wiedzę z zakresu wielokulturowości, tolerancji i postawy otwartości wśród dzieci i młodzieży. Ambasador pełni rolę reprezentanta swojego przedszkola lub szkoły, a także bierze udział w cyklicznych spotkaniach i warsztatach organizowanych przez WCRS, dzięki którym możliwe jest nawiązanie więzi pomiędzy przedstawicielami różnych placówek oraz wymiana doświadczeń i obserwacji. Zasadniczym celem powołania Ambasadorów Dialogu jest podniesienie kompetencji międzykulturowych uczniów i wychowanków przedszkoli, a także nauczycieli i pedagogów. Celem pośrednim jest usprawnienie komunikacji pomiędzy szkołami i przedszkolami, a Departamentem Edukacji w zakresie działań związanych z tematyką tolerancji, otwartości i życzliwości dla innych. Podnoszone były przez to kompetencje międzykulturowe, nie tylko nauczycieli biorących udział w akcji, ale pośrednio także wszystkich uczniów i ich rodziców. Szkoła zyskała także dostęp do nowych narzędzi i aktualnej wiedzy z zakresu dialogu międzykulturowego, a także łatwiej było dopasować do indywidualnych potrzeb placówki inicjatywy dotyczące kompetencji międzykulturowych, które można podjąć w jej obrębie. W 2016 r. odbyło się 6 spotkań, uczestniczyło w nich ok. 270 osób:

- II Targi Edukacji Międzykulturowej, 18 lutego 2016 r., LO nr IX,
- Warsztaty pt. "Gry i zabawy wielokulturowe, które ranią" (dr. Kamila Kamińska), 14 kwietnia 2016 r., w siedzibie WCRS,
- Spotkanie pt. "Wrocław jako podręcznik wielokulturowości", 7 czerwca 2016 r., (dr Kamila Kamińska), w siedzibie WCRS,
- Warsztaty pt. „Przyszłość Wrocławia – perspektywa ludzi edukacji i kultury”, 22 czerwca 2016 r., w siedzibie WCRS.
- „Kompetencje mediacyjne dla nauczyciela”- Warsztaty dla Ambasadorów Dialogu, 14-16 października 2016 r., Stara Kraśnica (z trenerką Hana Kubicą),
- „Kompetencje mediacyjne dla nauczyciela” – Warsztaty dla Ambasadorów Dialogu, 12 grudnia 2016 r., w siedzibie WCRS (z trenerką Hanną Kubicą), cz. II.

II Targi Edukacji Międzykulturowej – w dniu 18 lutego 2016 r. w godz. 12:00-16:00

zorganizowano drugie Targi Edukacji Międzykulturowej pod hasłem „Nie jesteście sami! Czyli jak wspierać integrację w szkole i przedszkolu.”. Wydarzenie miało miejsce w Liceum Ogólnokształcącym nr IX przy ul. Piotra Skargi 31 we Wrocławiu.

W II Targach Edukacji Międzykulturowej wzięło udział 144 osób (na podstawie listy obecności). Uczestnikami byli Ambasadorzy Dialogu, dyrektorzy, nauczyciele, pedagodzy i psychologowie szkolni, wykładowcy akademicki i specjaliści dziedzinowi, organizacje pozarządowe, urzędnicy (m.in. WCRS, WCDN, MOPS, Departament Edukacji, etc.), ARAW, Przedstawicielstwo Komisji Europejskiej we Wrocławiu – Dom Europy. Lista NGO, które wzięły udział w Targach: Fundacja Sztuka Zdrowie Tolerancja, Fundacja Bente Kahan, Fundacja Semper Avanti, Fundacja Dom Pokoju, Stowarzyszenie Diversja, Stowarzyszenie Sietar, Stowarzyszenie Nomada, Kalejdoskop Kultur, Muzułmańskim Centrum Kulturalno-Oświatowe, Stowarzyszenie Tratwa, Wrocławskie Towarzystwo Przyjaciół Bułgarii i Fundacja Terra dla Pokoju i Tolerancji, Przedstawicielstwo Komisji Europejskiej we Wrocławiu – Dom Europy, Fundacja Emu, Brave Festival. Poruszono tematy: Jak kontynuować rozpoczętą pracę na rzecz otwartości wobec drugiego człowieka w dobie napięć i strachu przed innością? Czy nasze szkoły i przedszkola są przygotowane do spotkania z różnorodnością? Jak obecnie rozumiemy „integrację”? Czy umiemy skutecznie integrować dzieci obcojęzyczne i ich rodziny w środowisku szkolnym i przedszkolnym? Jak szybko i efektywnie uczyć obcokrajowców języka polskiego i polskiej kultury w polskiej szkole? Jak jednocześnie dawać możliwość pielęgnowania języka ojczystego i swojej tożsamości?

Wykłady specjalistów: „Integracja i asymilacja – problemy współczesnej międzykulturowości”, dr hab. Magdalena Ratajczak; „Mowa nienawiści w kontekście ludzi młodych – uczniów szkół. Na jakie zagrożenia są narażeni młodzi ludzie ze strony ruchów skrajnych. Jak temu przeciwdziałać?”, Jacek Purski; „Modele wdrożenia dziecka obcojęzycznego w proces edukacji na świecie”, dr hab. Patrycja Matusz-Protasiewicz. Odbyły się także seminaria i warsztaty: Seminarium „Interkulturowe kompetencje w pracy z dziećmi.”, dr hab. Patrycja Matusz-Protasiewicz. Seminarium „Mowa nienawiści i przeciwdziałanie radykalizacji postaw w środowisku szkolnym”, Jacek Purski; Warsztaty „Jak integrować grupy szybko i skutecznie? Najlepsze narzędzia ułatwiające integrację w klasie, grupie, na zebraniu”, Dagmara Batóg. Warsztaty i seminaria połączone były z możliwością konsultacji indywidualnych. Liczba uczestników: 144 osoby.

Szkolenia z symboliki mowy nienawiści dla policji w dniach 18 listopada oraz 20 grudnia 2016 r. odbyły się dwa trzygodzinne szkolenia z symboliki mowy nienawiści w których uczestniczyli funkcjonariusze dolnośląskiej policji. Szkolenia były zorganizowane z Panią Barbarą Lorenc-Żelisko z Komendy Wojewódzkiej Policji.

Wystawa „Wielokulturowi Wrocławianie” to projekt, którego celem jest przybliżenie mieszkańcom Wrocławia sylwetek zarówno cudzoziemców mieszkających we Wrocławiu, jak i osób reprezentujących inną kulturę, osób dwukulturowych urodzonych we Wrocławiu, a także osób narażonych na wykluczenie z powodu rasy, religii, koloru skóry, wieku. Wystawa pokazywała, że funkcjonowanie w obszarze mniejszości nie powinno i nie musi wykluczać z funkcjonowania w większej wspólnocie. Projekt jest wystawą prezentującą zdjęcia 10-ciu jej bohaterów wraz z opisami przybliżającymi osoby. Wystawę można wypożyczyć bezpłatnie do swojej szkoły, instytucji, placówki, etc. Od stycznia do czerwca 2016 r. wypożyczyły ją następujące szkoły:

- Gimnazjum ATUT (od grudnia 2015 r. do stycznia 2016 r.);
- Gimnazjum nr 54 (od stycznia do lutego 2016 r.);
- Liceum Ogólnokształcące nr 9 (w marcu 2016 r.);
- Liceum Ogólnokształcące nr 6 (w kwietniu 2016 r.);
- Gimnazjum nr 18 (w maju 2016 r.);
- Gimnazjum nr 9 (w czerwcu 2016 r.);
- Wyższa Szkoła Filologiczna (od września do października 2016r.)
- Rynek – północna pierzeja (3-17 października 2016 r.) - wystawa była pokazana w innej formie – nowe wydruki na planszach i wyeksponowane na systemach Metaloplastyki przeznaczonym do ekspozycji na zewnątrz.

Sztafeta Szkół Stop Mowie Nienawiści – projekt edukacyjny przeznaczony dla uczniów i pedagogów, prowadzony we wrocławskich szkołach gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. Celem Sztafety jest uwrażliwienie na mowę nienawiści i przejawy dyskryminacji. Sztafeta wystartowała 11 października 2014 r. w Zespole Szkół Ekonomiczno-Administracyjnych wydarzeniem „Dbam to mam. Stop mowie nienawiści w przestrzeni publicznej miasta”.

W każdej następnej, nominowanej placówce podpisywana jest Deklaracja Stop Mowie Nienawiści, odbywa się wykład na temat symboliki mowy nienawiści dla grona pedagogicznego wraz z uroczystym przekazaniem nominacji i złotego wałka następnej placówce oraz warsztat antydyskryminacyjny dla reprezentacji uczniów.

W ramach projektu przekazywany jest tzw. złoty wałek – symbolizuje narzędzie służące do zamalowywania mowy nienawiści. W trakcie projektu rozdawane są materiały informacyjne i promujące adres mailowy do zgłaszania przejawów mowy nienawiści (smycze na klucze). Wykłady i warsztaty prowadzone są na terenie szkoły przez pracowników Wrocławskiego Centrum Rozwoju Społecznego.

W 2016 r. w Sztafecie udział wzięły następujące placówki:

Liceum Ogólnokształcące nr V

- 11 marca - Warsztaty Antydyskryminacyjne - Stereotypy-Uprzedzenia-Dyskryminacja dla reprezentacji klas,
- 30 marca - Szkolenie "Symbolika Mowy Nienawiści" dla grona pedagogicznego + przekazanie sztafety Zespołowi Szkół nr 25;

Liceum Ogólnokształcące nr IX

- 04 kwietnia - Warsztaty Antydyskryminacyjne - Stereotypy-Uprzedzenia-Dyskryminacja dla reprezentacji klas,
- 06 kwietnia - Szkolenie "Symbolika Mowy Nienawiści" dla grona pedagogicznego + przekazanie sztafety Liceum Ogólnokształcącemu nr VI;

Liceum Ogólnokształcące nr VI - 26 kwietnia - Szkolenie "Symbolika Mowy Nienawiści" dla grona pedagogicznego + przekazanie sztafety Gimnazjum nr 18;

Gimnazjum nr 31 (ZS nr 3)

13 stycznia - Szkolenie "Symbolika Mowy Nienawiści" dla grona pedagogicznego + przekazanie sztafety Gimnazjum nr 54;

Gimnazjum nr 54 - 21 marca - Szkolenie "Symbolika Mowy Nienawiści" dla grona pedagogicznego + przekazanie sztafety Gimnazjum nr 25;

Gimnazjum nr 25

- 22 kwietnia - Warsztaty Antydyskryminacyjne - Stereotypy-Uprzedzenia-Dyskryminacja dla reprezentacji klas,
- 27 kwietnia - Szkolenie "Symbolika Mowy Nienawiści" dla grona pedagogicznego + przekazanie sztafety Gimnazjum nr 3;

Gimnazjum nr 18 - 10 maja - Szkolenie "Symbolika Mowy Nienawiści" dla grona pedagogicznego + przekazanie sztafety Gimnazjum nr 9;

Gimnazjum nr 3:

- 12 maja - Warsztaty Antydyskryminacyjne - Stereotypy-Uprzedzenia-Dyskryminacja dla reprezentacji klas,
- 23 maja - Szkolenie "Symbolika Mowy Nienawiści" dla grona pedagogicznego + przekazanie sztafety Gimnazjum nr 21;

Gimnazjum nr 9:

- 1 czerwca - Szkolenie "Symbolika Mowy Nienawiści" dla grona pedagogicznego + przekazanie sztafety Gimnazjum nr 16,
- 2 czerwca - Warsztaty Antydyskryminacyjne - Stereotypy-Uprzedzenia-Dyskryminacja dla reprezentacji klas;

Gimnazjum nr 16:

- 13 października - Szkolenie „Symbolika Mowy Nienawiści” dla grona pedagogicznego + przekazanie sztafety Zespołowi Szkół Teleinformatycznych i Elektronicznych,
- 15 listopada - Warsztaty Antydyskryminacyjne - Stereotypy-Uprzedzenia-Dyskryminacja dla reprezentacji klas;

Gimnazjum nr 21 - 20 października – Szkolenie „Symbolika Mowy Nienawiści” dla grona pedagogicznego + przekazanie sztafety Gimnazjum nr 34;

Zespół Szkół Teleinformatycznych i Elektronicznych:

- 4 listopada – Warsztaty Antydyskryminacyjne – Stereotypy-Uprzedzenia-Dyskryminacja dla reprezentacji klas,
- 17 listopada – Szkolenie „Symbolika Mowy Nienawiści” dla grona pedagogicznego + przekazanie sztafety Technikum nr 15;

Gimnazjum nr 34:

- 8 i 21 listopada – Warsztaty Antydyskryminacyjne – Stereotypy-Uprzedzenia-Dyskryminacja dla reprezentacji klas,
- 9 listopada – Szkolenie „Symbolika Mowy Nienawiści” dla grona pedagogicznego + przekazanie sztafety Gimnazjum nr 40;

Gimnazjum nr 40:

- 22 listopada – Warsztaty Antydyskryminacyjne – Stereotypy-Uprzedzenia-Dyskryminacja dla reprezentacji klas,
- 5 grudnia – Szkolenie „Symbolika Mowy Nienawiści” dla grona pedagogicznego + przekazanie sztafety Gimnazjum nr 24;

Technikum nr 15:

- 7 grudnia – Warsztaty Antydyskryminacyjne – Stereotypy-Uprzedzenia-Dyskryminacja dla reprezentacji klas,
- 19 grudnia – Szkolenie „Symbolika Mowy Nienawiści” dla grona pedagogicznego + przekazanie sztafety Ewangelickiemu Centrum Diakonii i Edukacji im. ks. M. Lutra.

Stop Mowie Nienawiści – adres internetowy. Podstawowym działaniem w ramach akcji Stop Mowie Nienawiści było edukowanie i zwiększanie świadomości mieszkańców Wrocławia. Odbyło się to w szkołach przy pomocy projektu „Sztafeta Szkół. Stop Mowie Nienawiści”, a także podczas Warsztatu Antydyskryminacyjnego - Stereotypy-Uprzedzenia-Dyskryminacja. Na tych spotkaniach warsztatowych poszerzano wiedzę młodzieży i dorosłych. Ukazywano mechanizmy, które wpływają na kształtowanie się stereotypów, a także zagrożeń, jakie płyną z powtarzania tego rodzaju krzywdzących, niezwyfikowanych osobiście opinii poprawia świadomość uczestników kursów na temat tego, w jaki sposób funkcjonuje mowa nienawiści i dlaczego tak ważne jest, aby powiedzieć STOP. Jednym z działań, poprzez które możemy wyrażać swój sprzeciw wobec mowy nienawiści jest usuwanie symboliki nienawiści z przestrzeni miasta. Przeprowadzanie kampanii ułatwia uruchomienie specjalnego adresu e-mailowego stopmowienienawisci@wcrs.wroclaw.pl, pod którym świadkowie mogą zgłaszać miejsca, w których spotkali się z symbolami mowy nienawiści – na podstawie zgłoszeń interweniowano i doprowadzano do usunięcia napisu lub symbolu.

Integracja rodzin obcokrajowców ze społeczeństwem przyjmującym - kontynuowano wsparcie dla SP nr 20, do której uczęszczają dzieci romskie z Rumunii. Wsparcie polegało na konsultacjach. W tym półroczu nie było potrzeby organizowania dodatkowych działań ze względu na sprawną koordynację szkoły.

Active Citizens - Kontynuowano projekt Active Citizens poprzez utrzymywanie relacji z uczestnikami oraz realizatorem w Polsce (British Council). Ponadto 2 najbardziej aktywnych obywateli wzięło udział w wizycie studyjnej w Londynie i okolicach w celu poznania lokalnych rozwiązań, które mogą być inspiracją dla projektów we Wrocławiu lub umożliwić nawiązanie współpracy na poziomie międzynarodowym. W wizycie studyjnej wzięły udział 2 osoby z Wrocławia. Wizyta miała miejsce w dniach 20-27 lutego 2016 r. Konsultacje i wizytacje projektów w ramach miejskiego programu „Program Integracji i Edukacji Międzykulturowej we Wrocławiu 2016”.

Celem wizytacji było sprawdzenie zgodności realizowanych projektów z ich zamierzonym celem. Ponadto konsultowano projekty i udzielano merytorycznych wskazówek dotyczących treści działań. Konsultacje i wizytacje dotyczyły projektów ukierunkowanych na podnoszenie kompetencji międzykulturowych we Wrocławiu i realizowanych przez następujące organizacje pozarządowe: Dolnośląskie Stowarzyszenie Psychoprofilaktyczne

Return z projektem „Mój i Twój Wrocław”, Towarzystwo Kultury Czynnej z projektem „Dialog wartości”, Fundacja EkoRozwoju z projektem „Każdy Inny, Wszyscy Równi – Zajęcia Edukacyjne w Ekocentrum Wrocław”, Europejskie Stowarzyszenie Miłośników Nauki i Kultury Progressio z projektem „VII Przegląd Kultury Światowej”, Fundacja Dom Pokoju z projektami: „Akademia kompetencji wielokulturowych dla nauczycieli – multilikatorów”, „Ja, Obywatel w wielokulturowej przestrzeni publicznej” oraz Turniejem Gry Wielokulturowej, Stowarzyszenie Semper Avanti z projektem „Kurs różnorodność – budowanie i wzmacnianie międzykulturowych kompetencji wrocławian – vol. 3”, Stowarzyszenie Diversja z projektem „Żywa Biblioteka”, Fundacja Sztuka Zdrowie Tolerancja z projektem spotkań edukacyjnych oraz wydarzeń kulturalno-integracyjnych, Stowarzyszenie Kultury Teatralnej „Pieśń Kozła” i Stowarzyszenie Żółty Parasol z projektem „Akademia Dzieci Świata”, Muzułmańskie Centrum Kulturalno-Oświatowe z projektem 'Ex Oriente Lux'.

Szkolenia-konferencje-wykłady-warsztaty - celem tych działań była wymiana wiedzy, dobrych praktyk i budowanie relacji z dotychczasowymi lub potencjalnymi partnerami działań, a także pozyskiwanie nowej wiedzy i nowych wykładowców dla lokalnych działań:

- wizyta studyjna w Londynie w ramach projektu Active Citizens. 20-27 lutego 2016 r. (opis wyżej),
- w ramach konferencji organizowanej przez Dom Europy „Kryzys uchodźczy. Kryzys wartości?” 18 - 22 kwietnia 2016 r. udział w:
 - konferencji 21 kwietnia,
 - wykładzie „Symbole nienawiści. Jak je rozpoznać i walczyć z hejtem w przestrzeni miasta?”, 18 kwietnia,
 - wykładzie „Syria: konflikt – reakcja – konsekwencje”, 19 kwietnia,
 - wykładzie „Mowa nienawiści, przestępstwa motywowane nienawiścią i radykalizacja postaw wśród młodych ludzi - współczesne zagrożenia ze strony ruchów skrajnych” 20 kwietnia,
 - wykładzie „Współzależności globalne a migracje do Europy”, 20 kwietnia,
 - pokazie filmu i debacie z twórcami „Watchers of the Sky (reż. Edet Belzner), 20 kwietnia,
 - seminarium „Marhaba – bo warto przekraczać różne granice”, 22 kwietnia,
- udział w Debacie międzypokoleniowej „Jakie jest Twoje ID: Różnorodność - szansa czy zagrożenie?”, 9 maja 2016 r.,
- udział w konferencji „Wykluczanie i włączanie”, 30 czerwca 2016 r.,
- prezentacja naszych projektów i udział w dyskusji organizowanej przez polskie biuro Fundacji im. Friedricha Eberta podczas konferencji „Przeciwdziałanie prawicowemu radykalizmowi na poziomie lokalnym. Dobre praktyki w Dreźnie i Wrocławiu”. 24 czerwca 2016 r.,
- udział w konferencji „Dolny Śląsk wobec migracji”, WCI,
- udział w Debacie na temat kultury i praw człowieka oraz inauguracja książki "Culture and Human Rights. The Wrocław Commentaries", 14 listopada 2016 r., Barbara,
- udział w Kongresie SIETAR Wrocław 2016 - „Kompetencja międzykulturowa – klucz do zglobalizowanego świata”, 25-26 listopada 2016 r.,
- udział w Konferencji Open Space „How to build „diverCity?”.

W 2015 r. powstał Zespół ds. uczniów i rodzin obcojęzycznych, który zajmuje się diagnozowaniem i poszukiwaniem rozwiązań dotyczących obecności uczniów i rodzin obcojęzycznych we wrocławskich szkołach i przedszkolach. Koordynacją prac tego zespołu zajmuje się koordynator ds. dialogu międzykulturowego. W 2016 r. prace Zespołu były kontynuowane, średnio spotkanie odbywa się co 1-1,5 miesiąca. W marcu 2016 r. opracowano raport podsumowujący prace i opisujący 3 modele nowych rozwiązań rekomendowane przez zespół. Zadanie dofinansowano kwotą 40 398,32 zł

DZIAŁANIA NA RZECZ OBCOKRAJOWCÓW MIESZKAJĄCYCH WE WROCŁAWIU

Infolink - to zespół konsultantów, udzielający obcokrajowcom wsparcia w sprawach związanych z osiedleniem się i życiem we Wrocławiu. Głównym celem pierwszej połowy 2016 r. było przygotowanie wniosku o dofinansowanie z funduszu FAMI oraz projektów Krajowej Platformy na rzecz Integracji. W ramach projektu FAMI zaplanowano inkubator przedsiębiorczości dla obcokrajowców: projekt wsparcia przy zakładaniu oraz prowadzeniu spółek. Z kolei w ramach projektów Krajowej Platformy IOM zaplanowano konferencję HR menedżerów Wrocław Global Mobility Forum oraz Akademię Spółek.

W I półroczu 2016 r. udzielono wsparcia 316 interesantom (telefony: 82, odwiedziny: 169, maile: 65), z czego 286 było obywatelami Ukrainy. W II półroczu 2016 r. współpracowano z Międzynarodową Organizacją Migracji oraz Agencją Rozwoju Aglomeracji Wrocławskiej S.A. w organizacji szkoleń z prawa migracyjnego dla HR menedżerów (48 uczestników) oraz dla cudzoziemców (38 uczestników). Wspierano również Fundację Ukraina w organizacji szkoleń dla cudzoziemców z zakresu prawa migracyjnego (55 uczestników).

Oczekiwano na wyniki naboru Funduszu Azylu Migracji i Integracji w ramach którego złożono wnioski o organizację inkubatora przedsiębiorczości dla cudzoziemców. Koordynowano zarządzeniem projektem „Wrocław na językach świata” na terenie WCRS. W ramach WCRS w projekcie uczestniczyło 8 osób oraz 41 uczniów.

Opracowano zestaw ulotek opisujących w języku angielskim formalności związane z legalizacją pobytu na terenie Wrocławia. W II półroczu 2016 r. udzielono wsparcia 430 interesantom (telefony: 43, odwiedziny: 275, maile: 112), z czego 363 osoby było obywatelami Ukrainy. W oparciu o dane dotyczące ilości składanych wniosków o zezwolenie na pobyt czasowy, spodziewano się, że taliczbą będzie nadal wzrastała. Zadanie dofinansowano kwotą 41 558,96 zł.

Statystyki dotyczące działania Infolinku w latach 2014-2016

Rok	Liczba odwiedzin	Liczba telefonów	Liczba e-maili
2014	122	84	124
2015	192	62	134
2016	444	125	177

Opracowano na podstawie materiałów Wrocławskiego Centrum Rozwoju Społecznego

DZIAŁANIA NA RZECZ DZIECI, MŁODZIEŻY ORAZ RODZIN

Prowadzono portale informacyjno-kulturalne:

młodzi.wroclaw.pl – strona internetowa działa od 2006 r. Jest portalem informacyjno-kulturalnym dla młodzieży, promującym wrocławskie inicjatywy młodzieżowe. Od listopada 2012 r. działa w nowej odsłonie, która nadała portalowi zupełnie nową jakość. Strona informuje mieszkańców Wrocławia o wydarzeniach odbywających się w stolicy Dolnego Śląska: koncertach, spotkaniach, warsztatach, szkoleniach, filmach, spektaklach, imprezach sportowych i rekreacyjnych.

wroclawianienapolanie.pl – strona przygotowywana i realizowana w ramach kampanii miejskiej „Wrocławianie na Polanie”, działa od 2010 r. Na stronie znaleźć można informacje dotyczące kampanii, polan rekreacyjnych, wrocławskich parków oraz informacje o związanej z kampanią akcji „Sprzątniesz, nie wdepniesz”. Strona jest także źródłem informacji o zbliżających się imprezach plenerowych, piknikach organizowanych w ramach kampanii. Można na niej znaleźć również relacje z tych imprez i galerie zdjęć.

młodenogi.pl – na stronie można znaleźć informacje dotyczące ligi „Młode Nogi Wrocławia”, a także rozgrywek pucharowych, które odbywają się w ramach MNW – terminarz rozgrywek, wyniki meczów wraz z opisami, tabelę rozgrywek i tabelę strzelców, informacje o drużynach biorących udział w lidze, galerię zdjęć i relacje z rozgrywek, wywiady z osobami związanymi z ligą oraz osobami, które zajmują się zawodowo grą w piłkę nożną, trenowaniem sportowców, fizjoterapią. Od 2013 r. na stronie pojawiła się również możliwość typowania wyników meczów.

mojarodzina.wroclaw.pl – na stronie zamieszczane są informacje o odbywających się

szkoleniach i warsztatach dla rodziców, sposobach spędzania czasu w gronie rodziny oraz rozwoju rodziny. Na stronie są także publikowane wiadomości dotyczące „Miesiąca Rodziny” oraz konkursu fotograficznego „Moja Rodzina – Lubię to!”.

miesiacrodziny.pl – strona powstała na potrzeby „Miesiąca Rodziny 2015”; znalazły się na niej wszystkie wydarzenia w ramach Miesiąca Rodziny (z możliwością zapisów), informacje o partnerach, piknikach i innych wydarzeniach zw. z akcją. W 2016 r. została przygotowana nowa odsłona strony miesiacrodziny.pl.

centrum.mlodych.pl – strona domowa Młodzieżowego Centrum Informacji i Rozwoju, na której znajdują się informacje o prowadzonych przez MCIR projektach, oraz firmach, instytucjach i osobach współpracujących z MCIR.

miastowformie.pl – strona programu zdrowotnego „Miasto w Formie”, na której można znaleźć informacje o wydarzeniach odbywających się we Wrocławiu, a dotyczących zdrowia, dobrej formy i dbania o swoje samopoczucie. Na stronie zamieszczane są również informacje o działaniach partnerów programu oraz artykuły prozdrowotne.

infolink.wroclaw.pl – strona skierowana do obcokrajowców mieszkających we Wrocławiu. Na stronie można znaleźć informacje o sprawach urzędowych i sposobie ich załatwienia. Obcokrajowcy znajdą tam również informacje o radzeniu sobie w życiu codziennym, spędzaniu czasu wolnego i bezpieczeństwie oraz przydatne w Polsce wyrażenia. Wszystko w języku polskim i angielskim, a także po rosyjsku. Na przełomie 2015 i 2016 r. powstała nowa strona Infolinku, z infografikami wyjaśniającymi najczęstsze problemy obcokrajowców.

szkolawformie.pl – strona programu skierowanego do uczniów i nauczycieli wszystkich typów szkół, który mobilizuje do prowadzenia zdrowego i aktywnego trybu życia, wolnego od uzależnień. Na stronie znaleźć można informacje o prowadzonych w ramach programu zajęciach dla uczniów, warsztatach i szkoleniach dla nauczycieli, turniejach i zawodach sportowych, a także zdrowotnych konkursach. Podzielona jest na 3 główne części: „Pokój nauczycielski” z informacjami dla pedagogów, „Uczeń w Formie”, zawierająca informacje dla młodszych dzieci i ich rodziców, oraz „Młodzież w Formie”, gdzie przydatne informacje znajdują uczniowie gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych.

wyspa.wroclaw.pl – strona zawiera kalendarium wydarzeń i informacje na temat eventów, pikników i imprez odbywających się na Wyspie Słodowej, a także relacje z tych wydarzeń. Na stronie można także znaleźć wiadomości na temat historii Wyspy Słodowej oraz dotyczące projektów prowadzonych w ramach działań na wyspie m.in. „Kino Plenerowe”, „Otwarta Scena”, „Sportowa Wyspa”, „Biblioteka Plenerowa” czy „Wyspa Gier”. Można tu znaleźć także zdjęcia i relacje z poszczególnych wydarzeń oraz informacje praktyczne (jak zorganizować event na Wyspie). W 2016 r. strona wyspa.wroclaw.pl zanotowała 86 000 odsłon i 41 500 sesji.

tydzienruchu.wroclaw.pl – „Tydzień Ruchu” to cykl wydarzeń sportowych przeznaczonych dla każdego, a strona internetowa zawiera informacje na temat tych wydarzeń. Można na niej znaleźć newsy dotyczące warsztatów, turniejów, i zawodów sportowych w różnych dyscyplinach, wspólnych treningów, wieczorków tanecznych, sportów nieolimpijskich i dni otwartych u partnerów. Strona była także miejscem zapisów na te wydarzenia. Strona ruszyła pod koniec września 2013 r. tuż przed rozpoczęciem piątej edycji „Tygodnia Ruchu”.

poswietuj.pl – strona kampanii społecznej „Poświętuj komuś święta” ma na celu przypomnienie wrocławianom o prostym fakcie, że Boże Narodzenie to szansa na bycie razem, na spotkanie z bliskimi, na dostrzeżenie innych ludzi wokół nas. Na stronie znajdują się informacje dotyczące okołoświątecznych wydarzeń we Wrocławiu, a także teksty poświęcone szeroko pojętej tematyce Bożego Narodzenia. Nie zabraknie także miejsca dla nowoczesnych metod wyrażania świątecznych tradycji – na stronie znaleźć można śpiewnik kolęd w formacie flash.

Statystyki portali internetowych prowadzonych przez WCRS w latach 2010-2016:

mlodzi.wroclaw.pl	odsłony	sesje
2010	525 500	154 000
2011	422 400	139 000
2012	190 000	85 000

2013	245 000	129 000
2014	175 000	95 000
2015	118 000	73 000
2016	64 000	43 000
wroclawianienapolanie.pl	odsłony	sesje
2011	64 100	18 800
2012	64 000	20 500
2013	20 100	5 900
2014	20 000	10 000
2015	14 000	7 600
2016	11 400	6 300
mlodenogi.pl	odsłony	sesje
2011	23 300	4 100
2012	89 700	20 900
2013	112 500	25 800
2014	56 000	15 000
2015	19 000	6 800
2016	6 200	4 600
centrum.mlodych.pl	odsłony	sesje
2010	8 000	700
2011	7 400	2 200
2012	strona wył.	strona wył.
2013	4 500	1 100
2014	8 000	2 500
2015	4 800	1 900
2016	2 800	1 300
mojarodzina.wroclaw.pl	odsłony	sesje
2012	370 000	116 000
2013	66 700	29 200
2014	60 000	30 000
2015	32 000	17 000
2016	21 200	13 900
miesiacrodziny.pl	odsłony	sesje
maj - czerwiec 2015	21 500	8 500
2016	3 800	2 000
infolink.wroclaw.pl	odsłony	sesje
2013	48 000	13 100
2014	64 000	36 000
2015	59 000	35 000
2016	bd.	bd.
miastowformie.pl	odsłony	sesje
2013	61 000	25 300
2014	75 000	35 000
2015	103 000	43 400
2016	94 200	37 000
szkolawformie.pl	odsłony	sesje
2013	21 200	6 000
2014	30 000	10 000
2015	60 500	21 000
2016	52 000	18 500
wcrs.wroclaw.pl	odsłony	sesje
2014	93 000	30 000
2015	126 000	40 000
2016	65 700	30 700
wyspa.wroclaw.pl	odsłony	sesje
2013	75 200	24 500
2014	160 000	60 000
2015	140 000	61 000
2016	86 000	41 500

Inne wydarzenia

Dodatkowo w okresie od czerwca do września 2016 r. we współpracy z innymi organizacjami (Miejskie Centrum Wolontariatu, Fundacja Przyjaźni Polsko-Japońskiej NAMI), zostały zorganizowane dwie imprezy: Piknik Wolontariatu oraz Festiwal Japoński, w których wzięło udział ok. 1 900 uczestników.

Kilometry Dobrej Energii - wydarzenie odbyło się 30 sierpnia 2016 r. na Wyspie Słodowej. Uczestnicy nabijali kilometry na rowerach stacjonarnych na rzecz wybranej wrocławskiej fundacji/światlicy środowiskowej. Po zebraniu **1 000 kilometrów** do organizacji trafiła darowizna finansowa o wartości 2 000 zł na zakup drobnego sprzętu sportowego i szkolnych wyprawek sportowych. Inicjatywę rozpoczęli goszczący we Wrocławiu rowerzyści, którzy przemierzali trasę Kopenhaga - Wiedeń w ramach akcji „Journey of Hope”. Wydarzenie zostało zorganizowane z Fundacją V4Sport oraz partnerem głównym: Fitness Academy Stare Miasto. Poprzez cały czas jego trwania wzięło w nim udział **ok. 150 osób**.

Na zadanie wydatkowano kwotę 64 153,42 zł – w tym na Pikniki w ramach Miesiąca Rodziny, Kino Plenerowe, Pikniki rodzinne na Wyspie Słodowej, Wrocławskie Dni Promocji Zdrowia.

Tydzień Ruchu - w ramach projektu zostały zrealizowane działania promocyjne, w tym zakupiono wizytówki, usługi informatyczne czy subskrypcję zdjęć. Zakupiono także sprzęt sportowy oraz obsługiwano działania w ramach Move Week (maj 2016 r.).

Tegoroczna edycja Tygodnia Ruchu rozpoczęła się Maratonem Fitness na Wyspie Słodowej. Wydarzenie to cieszyło się dużym zainteresowaniem. Poprzez formularz zgłoszeniowy zapisało się 107 osób, a dodatkowo, w trakcie trwania maratonu, dopisało się 8 osób. W ćwiczeniach wzięło udział ok. 90 osób. Wydano 87 pakietów startowych, w których znalazły się magazyny o tematyce prozdrowotnej, koszulki, woda oraz opaski sportowe (wrzesień 2016 r.).

Pozostałe działania organizowane w ramach Tygodnia Ruchu skierowane były do dzieci i młodzieży z wrocławskich szkół. Celem było pokazanie młodym wrocławianom, że sport jest ciekawą formą spędzania wolnego czasu. Została przygotowana zróżnicowana oferta zajęć sportowych dla uczniów, które odbywały się zarówno w szkołach, jak i popołudniami w klubach sportowych. Młodzież mogła wziąć udział m.in. w zajęciach z zumbi, judo, hip hop kids czy salsy cubany. Lekcje te były prowadzone przez profesjonalnych trenerów fitness, instruktorów tańca, a także mistrzów sztuk walk. W zajęciach wzięło udział 300 uczniów (wrzesień 2016 r.). Zadanie dofinansowano kwotą 34 121,05 zł.

Dzień Sportu – w dniu 3 grudnia zorganizowane zostało wydarzenie sportowe w Szkole Podstawowej 47, przy ul. Januszowickiej we Wrocławiu dla 150 dzieci z wrocławskich szkół w wieku 8-12 lat z rodzicami. W ramach zadania zorganizowane zostały pokazy sportowe z elementami sztuk walki, atrakcyjne animacje zabaw z torem przeszkód, wyścigów rzędów, zorganizowanie rozmowy z mistrzem sportu na temat drogi kariery i pozytywnych aspektów systematycznej aktywności fizycznej od najmłodszych lat, zapewnione zostały koszulki i poczęstunek. Zadanie dofinansowano kwotą 10 000 zł.

Posadź swoje drzewo - akcja społeczna, której główny cel to zachęcenie mieszkańców Wrocławia, a szczególnie Nowego Dworu, do aktywnego korzystania z terenów zlokalizowanych w parku Tysiąclecia. Sadzenie drzew w parku Tysiąclecia na Nowym Dworze (akcja posadź drzewo - edycja piąta) odbyło się 07 maja 2016 r. Podczas akcji w formie pikniku rodzinnego posadzono ponad 300 drzew. Udział wzięło ponad 700 mieszkańców Wrocławia. Akcja zorganizowana przy współpracy Zarządu Zieleni Miejskiej, Lasów Państwowych i Wydziału Edukacji. Wrocławskie Centrum Rozwoju Społecznego było odpowiedzialne za program i przebieg wydarzenia. Wśród ponad

30 atrakcji znalazły się m.in. byk rodeo, warsztaty ekologiczne, wystawy przyrodnicze, megadart, sumo, darmowa fotobudka, gry planszowe i gry plenerowe, konkursy z nagrodami, rozpoznawanie gatunków drzew, występ sygnalistów z PZŁ, atrakcje sportowe, pokazy sokolników, różne warsztaty naukowo-przyrodnicze, gry i zabawy dla dzieci, zostało rozdane ponad 1 000 drzew od Nadleśnictwa Śnieżka - drzewa były rozdawane za drobne elektrośmieci oraz występy: zespołu Krzykaški, zespołu G/łoś, C'est la Vie - duet Zieńkowska&Grabowski, Gabinetu Cieni, Wrocławskiej Stepowni oraz grupy tanecznej PW Dance. Uczestnicy zostali poczęstowani ciepłym posiłkiem.

„Moja Rodzina” oraz „Miesiąc Rodziny” Projekt „Moja Rodzina” obejmuje działania całoroczne oraz szczególną kumulację wydarzeń na przełomie maja i czerwca, czyli „Miesiąc Rodziny”. W ramach projektu prowadzony jest portal mojarodzina.wroclaw.pl, na którym zamieszczane są informacje o tematyce prorodzinnej. Ponadto w 2016 r. stworzona została strona miesiacrodziny.pl, która prezentowała wydarzenia organizowane w ramach tej imprezy. W ramach działań komunikacyjnych prowadzony jest również profil projektu „Moja Rodzina” na Facebooku. W ramach realizacji „Miesiąca Rodziny” zorganizowano 4 duże imprezy plenerowe (29 maja, 5 czerwca, 12 czerwca, 26 czerwca), organizowane kolejno z okazji Dnia Matki, Dnia Dziecka, Dnia Dziadków (piknik międzypokoleniowy połączony z III Wrocławskim Przeglądem Chórów Osiedlowych) oraz Dnia Ojca. We wszystkich imprezach udział wzięło ok. 6 000 osób. W realizację „Miesiąca Rodziny” włączyło się ponad 70 partnerów (wrocławskie instytucje, organizacje, stowarzyszenia i firmy).

Ilość uczestników imprez plenerowych w ramach „Miesiąca Rodziny” w latach 2013-2016

2013	2014	2015	2016
7 700 osób	5 000 osób	6 000 osób	6 000 osób

Szkolenia dla rodziców w ramach „Miesiąca Rodziny”: W ramach „Miesiąca Rodziny” został zorganizowany cykl bezpłatnych rodzinnych warsztatów pierwszej pomocy pn. „Pomaganie jest fajne”. Zajęcia były prowadzone zarówno dla rodziców, jak i w odrębnej sali dla dzieci. Łącznie odbyły się 3 szkolenia, w których wzięło udział ok. 100 osób. Szkolenia prowadzone były w siedzibie Wrocławskiego Centrum Rozwoju Społecznego. W ramach „Miesiąca Rodziny” zorganizowano również zajęcia sportowe we współpracy FitWRO. Zajęcia odbywały się we wrocławskich klubach sportowych w obrębie całego miasta. Uczestnicy mogli skorzystać z 7 bezpłatnych zajęć sportowych, a także w wybrane dni zapisać się na bezpłatne seanse w grocie solnej oraz skorzystać z Dnia Otwartego z okazji Dnia Matki. W zajęciach wzięło w udział około 80 osób.

Publikacje wydane w ramach „Miesiąca Rodziny”: przygotowano i wydrukowano kalendarz z harmonogramem „Miesiąca Rodziny”, w który zostały wpisane ok. 150 wydarzeń odbywających się na przełomie maja i czerwca, w publikacji zostały także zamieszczone kupony rabatowe na usługi u partnerów „Miesiąca Rodziny”. Na zadanie wydatkowano kwotę 11 284,10 zł.

Ilość publikacji wydanych w ramach „Miesiąca Rodziny” w latach 2013-2016

2013	2014	2015	2016
25 000 ulotek + 3 900 sztuk „Gazety Młodych” + 1 000 sztuk „Wrocławskiego Informatora Rodzinnego”	5 000 kalendarzy z harmonogramem + 2 500 sztuk „Wrocławskiego Informatora Rodzinnego”	6 000 kalendarzy z harmonogramem + 1 500 sztuk „Wrocławskiego Informatora Rodzinnego” + 13 000 ulotek informacyjnych	5 500 kalendarzy z harmonogramem

Wrocław Games Fest 2016 - zadanie polegało na przeprowadzeniu VI edycji Międzynarodowego Festiwalu Gier Planszowych. Ma ono na celu promocję aktywnego spędzania czasu wolnego, integrację międzypokoleniową, podnoszenie wiedzy z różnych dziedzin nauki, podnoszenie umiejętności pracy w grupie. Zadanie dofinansowano kwotą 5 000 zł.

WOLONTARIAT

Miejskie Centrum Wolontariatu - celem działania jest wsparcie i integracja wrocławskich działań wolontaryjnych oraz popularyzacja idei wolontariatu wśród mieszkańców Wrocławia poprzez: poszerzenie wiedzy na temat możliwości włączenia się w działania wolontaryjne, tworzenie platformy pośrednictwa między organizacjami, a wolontariuszami, prowadzenie działań na rzecz aktywizacji mieszkańców miasta i promocji wolontariatu, wsparcie szkoleniowe wolontariuszy i organizacji pozarządowych. Platforma pośrednictwa - kontynuując działania z poprzednich lat, na bieżąco prowadzona i aktualizowana była elektroniczna baza ofert wolontariatu oraz baza kandydatów na wolontariuszy. Jako główne narzędzie informowania i pośrednictwa służyła funkcjonująca pod adresem wolontariat.wroclaw.pl strona internetowa Centrum Wolontariatu, a także profil na portalu społecznościowym Facebook (profil MCW lubi 5 140 użytkowników – stan na 31 grudnia 2016 r.). Schemat pośrednictwa wolontariatu wyglądał następująco: kandydaci na wolontariuszy deklarowali chęć pomocy poprzez rejestrację na stronie internetowej, następnie wybierali interesujące ich oferty. Ostatnim etapem było kontaktowanie ich z wybranymi organizacjami. Kandydaci na wolontariuszy byli zapraszani na szkolenie wstępne, przygotowujące do wolontariatu. W roku 2016 z oferty Miejskiego Centrum Wolontariatu skorzystało ponad 4 500 osób, w tym: telefony ok. 300, e-maile ok. 3 900, kontakt osobisty ok. 200 osób, szkolenia wstępne dla osób rozpoczynających wolontariat 76 osób. W roku 2016 z internetowej propozycji pośrednictwa skorzystało 1 082 nowych użytkowników (31 grudnia). W tym okresie do bazy dołączyło 61 nowych organizacji i instytucji współpracujących z wolontariuszami, a organizatorzy wolontariatu zgłosili 135 ofert. Całkowita liczba połączeń kandydatów na wolontariuszy z autorami ofert wolontariatu w 2016 r. wynosi 1 137 (jedna osoba może wybrać więcej niż jedną ofertę).

Oferta pośrednictwa Miejskiego Centrum Wolontariatu w latach 2011-2016

System pośrednictwa MCW	Kandydaci na wolontariuszy	Ilość zgłoszonych ofert	Ilość nowych organizacji	Ilość połączeń wolontariuszy z ofertami
2011 r. (od września)	378	103	36	250
2012 r.	680	131	88	1 123
2013 r.	1 344	132	67	1 354
2014 r.	1 773	145	67	1 280
2015 r.	1 115	142	69	1 226
2016 r.	1 082	135	61	1 137

Rekrutacja do wolontariatu podczas wydarzeń miejskich. Do największych wydarzeń kulturalnych i sportowych w roku 2016 z udziałem rekrutowanych wolontariuszy należy: 4. PKO Nocny Półmaraton, XI Ogólnopolska Olimpiada Kreatywności Destination Imagination, Projekty ESK 2016 (Tamborrada 2016 Wrocław, Weekend Otwarcia Europejskiej Stolicy Kultury Wrocław 2016, Flow, „Niedokończony dom, przemieszczający się ludzie, ruchome granice/european songlines”), CampTogether Wrocław 2016, 6. Mistrzostwa Wrocławia w Nordic Walking, 16. MFF T-Mobile Nowe Horyzony, Flow ESK 2016, Brave Festiwal 2016, XX Międzynarodowy Festiwal Sztuki Ulicznej BuskerBUS, XIX Festiwal Kultury Żydowskiej SIMCHA 2016, Międzynarodowy Festiwal Gitarowy Guitar Masters 2016, Tumski CUP 2016, Wrocław Business Run 2016, Wrocławskie Dni Seniora 2016.

W ramach współpracy z Zakładem Karnym nr 1 we Wrocławiu Miejskie Centrum Wolontariatu koordynowało pracę 29 wolontariuszy podczas wydarzenia związanego z obchodami Europejskiej Stolicy Kultury 2016 oraz działań w organizacjach pozarządowych.

Wsparcie szkoleniowe wolontariuszy. Stałą propozycją Miejskiego Centrum Wolontariatu dla osób rozpoczynających działalność wolontariacką jest szkolenie pt. „ABC wolontariatu”. W pierwszej połowie roku 2016 odbyło się 6 szkoleń. Wzięło w nich udział 76 osób. Dodatkowo odbyło się szkolenie „ABC wolontariatu” dla osób osadzonych w Zakładzie Karnym nr 1 we Wrocławiu. Wzięło w nich udział 17 skazanych przygotowujących się do podjęcia wolontariatu. Pracownicy Miejskiego Centrum Wolontariatu przeprowadzili dwa szkolenia „ABC” skierowane do grup wolontariuszy z ośrodków edukacji: 19 stycznia dla dziewcząt przebywających w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym. Wzięło w nim udział 12 osób - 21 stycznia dla uczniów z Kątów Wrocławskich - 11 osób.

We współpracy z koordynatorem projektu Wspieram Wrocław zostało przeprowadzone szkolenie „Wolontariusz Wspieram Wrocław – odkryj swój potencjał”. Wzięło w nim udział 12 osób.

Wsparcie szkoleniowe wolontariuszy w latach 2011-2016

Rok	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Ilość szkoleń	9	8	6	11	10	6
Liczba uczestników	120	105	58	96	92	76

Własne inicjatywy i promocja wolontariatu przez Miejskie Centrum Wolontariatu.

Zakończenie I edycji oraz przygotowanie, rekrutacja i realizacja II oraz III edycji projektu wolontariatu miejskiego „Wspieram Wrocław”. I edycję zakończyło 15 osób, do kolejnej edycji zostało zaangażowanych 40 wolontariuszy realizujących działania na rzecz mieszkańców Wrocławia, ukończyło ją 14 osób. W III edycji projektu rozpoczętej w październiku 2016 r. uczestniczyło 38 osób.

III Piknik Wolontariatu zorganizowany został 4 czerwca na Wyspie Słodowej przez Miejskie Centrum Wolontariatu wraz z Partnerstwem na Rzecz Promocji i Rozwoju Wolontariatu na Dolnym Śląsku „RAZEM DLA WOLONTARIATU”. W pikniku wzięli udział przedstawiciele organizacji pozarządowych wraz z wolontariuszami. W ramach tego wydarzenia wolontariusze projektu „Wspieram Wrocław” przygotowali i przeprowadzili grę miejską „Qlinarne Nadodrze”.

Odbyły się dwie debaty „Wygrany - wygrany” dotyczące współpracy międzysektorowej. Wzięli w nich udział przedstawiciele biznesu (m.in. PwC, IBM, KGHM Polska Miedź, Objectivity Bespoke Software Specialist, UPS), dolnośląskich organizacji pozarządowych (m.in. RCWiP, Fundacja L' Arche, Siwy Dym, Fundacja Rosa, Fundacja Hobbit, fundacja Wspierania Edukacji i Rozwoju Osobistego HELIOS), wrocławskich uczelni wyższych oraz Urzędu Miasta Wrocławia. W debacie z 12 maja wzięło udział 11 osób, w tym: 5 NGO i instytucji, 4 firmy. W debacie z 15 listopada wzięło udział 16 osób, w tym: 3 NGO, 4 firmy. Celem tychże spotkań jest tworzenie platformy ułatwiającej nawiązywanie partnerstw międzysektorowych oraz realizacji wspólnych projektów NGO i biznesu.

W roku 2016 w nakładzie 3 000 sztuk wydany został kolejny bezpłatny numer „Gazety Wolontariatu”: Nr 1/12/2016. Materiały do gazety przygotowane zostały przez wrocławskie organizacje, firmy i instytucje współpracujące z wolontariuszami.

W dniach 7 listopada – 7 grudnia 2016 r. odbyła się szósta edycja Miejskich Dni Wolontariatu. W ramach wydarzenia przez 4 tygodnie 24 trenerów z wrocławskich firm i korporacji przeprowadziło 19 profesjonalnych szkoleń dla wolontariuszy. Wydarzenie było możliwe dzięki współpracy z międzynarodowymi korporacjami: Credit Suisse, PwC, Deloitte, Hewlett Packard Enterprise, UPS oraz GOOD IDEA Business Solutions, które realizują wolontariat pracowniczy. W ponad 30 godzinach szkoleń wzięło udział 179 uczestników.

W ramach VI Dolnośląskiego Festiwalu Wolontariatu w dniu 8 grudnia 2016 r. zorganizowano wizytę studyjną we Wrocławskim Centrum Rozwoju Społecznego dla uczestników festiwalu.

Uczestniczono w różnorodnych wydarzeniach promujących działalność wolontaryjną, takich jak targi, spotkania i imprezy plenerowe. Chronologicznie były to: II Targi Edukacji Międzykulturowe (18 lutego), targi pracy Career Expo w Hali Stulecia (14 kwietnia), CampTogether (8-9 czerwca), Dzień Wolontariatu w firmie UBS 06 czerwca, spotkanie z koordynatorami CSR-u w firmie Deloitte (14 czerwca) oraz spotkania Partnerstwa na Rzecz Promocji i Rozwoju Wolontariatu na Dolnym Śląsku „RAZEM DLA WOLONTARIATU”, Eurocamp (3 sierpnia), koncert z okazji wybuchu II wojny światowej – pomoc w obsłudze kombatantów (1 września), konferencja Focus on Youth w Kownie (20-23 września), konferencja Future Jamboree we Wrocławiu (15-17 października), IV Wrocławskie Targi Wolontariatu (21 października), Akademickie Targi Pracy na Politechnice Wrocławskiej (21 października), konferencja Youth Ways we Wrocławiu (23 listopada), Leśnicki Dzień Wolontariusza i Dzień Życzliwości (24 listopada), inauguracja Gdańskiego Tygodnia Wolontariatu (5 grudnia), Dolnośląskie Forum Wolontariatu (8-10 grudnia), wigilia dla kombatantów – obsługa gości (15 grudnia).

Wolontariat towarzyszący dla osób osamotnionych

W ramach prac nad uruchomieniem wolontariatu towarzyszącego dla osób starszych i samotnych kontynuowano współpracę w tym obszarze z różnymi podmiotami.

Wolontariat towarzyszący w Domach Pomocy Społecznej: nawiązano współpracę z MCUS oraz koordynatorami poszczególnych Domów Pomocy Społecznej. Po wizytach w każdej placówce zostały przygotowane oferty wolontariatu. Przez cały rok prowadzona była rekrutacja wolontariuszy. W efekcie zgłosiło się 88 osób, w tym 12 z nich podpisało umowę wolontariacką z poszczególnymi DPS, a większość osób przedłużyła współpracę na kolejny rok.

Współpraca ze Stowarzyszeniem „mali bracia Ubogich”, zarząd główny w Warszawie: w ramach nawiązanej w 2015 r. współpracy ze Stowarzyszeniem „mali bracia Ubogich” w Warszawie przez pierwszy kwartał roku 2016 prowadzone były ustalenia nt. wspólnych działań w celu zorganizowania wolontariatu towarzyszącego dla osób starszych i osamotnionych wrocławian. W lutym 2016 r. – wizyta pracownika MCW w Warszawie; marzec 2016 r. - szkolenie weekendowe w Lublinie dla wolontariuszy oraz koordynatorów „mbU”. Wolontariat senioralny z Ekumeniczną Stacją Opieki: nawiązano współpracę z lokalnym partnerem - Ekumeniczną Stacją Opieki, która na małą skalę (16 wolontariuszy) prowadzi wolontariat towarzyszący realizowany przez seniorów-wolontariuszy. Odbyły się dwa spotkania (z koordynatorem 7 czerwca 2016 r. oraz z wolontariuszami 22 czerwca 2016 r.). W wyniku tej współpracy pomoc w postaci cotygodniowych odwiedzin kierowana jest do 4 domów.

Szkolenia „Specyfika kontaktu z osobami starszymi”: w ramach przygotowania osób chętnych do pomocy seniorom oraz osvajania ze starością zorganizowano szkolenie „Specyfika kontaktu z osobami starszymi”. Wzięło w nich udział 21 osób. Odbyły się 3 części tego szkolenia: "Potrzeby osób starszych", "Komunikacja z osobami starszymi", "Metody i techniki pracy z seniorami". We współpracy z Ośrodkiem św. Jerzego ostatnie szkolenie miało miejsce w sali terapii zajęciowej i wzięli w nim udział również seniorzy przebywający w ośrodku.

EDUKACJA SPOŁECZNA

Celem działań Centrum Edukacji Społecznej (CES) aktywizuje społeczność lokalną Brochowa oraz wspiera mieszkańców tego osiedla, ich pomysły i inicjatywy oddolne; tworzy Ośrodek Centrum Edukacji Społecznej na Brochowie dbając, aby było to miejsce przyjazne mieszkańcom osiedla, otwarte dla dzieci, młodzieży i osób dorosłych, z ciekawą ofertą wydarzeń; animuje czas wolny dzieci i młodzieży, organizując warsztaty artystyczne, sportowe i edukacyjne, a także zajęcia w okresie ferii zimowych i wakacji; współpracuje z różnymi instytucjami, organizacjami i firmami, które działają na rzecz swoich społeczności; wolontariuszom i praktykantom umożliwia zdobycie praktycznej wiedzy i umiejętności z zakresu organizacji, koordynacji i prowadzenia działań społecznych i edukacyjnych. Większość działań realizowana jest w lokalu Ośrodka

Centrum Edukacji Społecznej na Brochowie, przy ul. Koreańskiej 1A i adresowana do mieszkańców tej części miasta.

W ramach zadania zrealizowano:

Szkolenia i warsztaty dla liderów – to działania mające na celu przekazanie niezbędnej wiedzy praktycznej i teoretycznej w zakresie rozwoju osobistego i zawodowego. Szkolenia dostarczają umiejętności i narzędzi do pracy z grupą, wspierają młodych ludzi w efektywnej komunikacji interpersonalnej i pozwalają lepiej przygotować się do wymagań rynku pracy. Stanowią również ciekawą ofertę dla osób, które chcą rozwijać swoje umiejętności trenerskie i liderские.

W 2016 r. przeprowadzono 8 szkoleń i warsztatów, w których udział wzięło 47 uczestników. Warsztaty dla dzieci – zajęcia o charakterze edukacyjno-artystycznym, które rozwijają umiejętności społeczne, pracę w grupie rówieśniczej, dostarczają wiedzy o otaczającym świecie, wspierają motorykę i zapewniają dobrą zabawę w wolnym czasie. Adresowane do dzieci mieszkających na terenie osiedla Brochów. W pierwszym półroczu 2016 r. oferta dla dzieci realizowana była: w okresie ferii zimowych jako dwutygodniowy program zajęć pn. „Brochów w formie”.

Od 1 do 9 lutego 2016 r. przeprowadzono 7 całoniedziowych warsztatów, w których udział wzięło 17 dzieci w wieku 6-10 lat. Oferta dla dzieci realizowana była również od marca do czerwca 2016 r. przez organizacje pozarządowe, współpracujące z CES: warsztaty naukowe dla dzieci z klas I-II i klas III-VI pt. „Brochusiowo! Wybuchowo!” (Fundacja „Made in Brochów”); warsztaty rysunkowe dla dzieci z klas I-III pt. „Rysujemy! Malujemy!” (Fundacja „Made in Brochów”); warsztaty rysunkowe dla młodzieży i dorosłych pt. „Rysujemy! Malujemy!” (Fundacja „Made in Brochów”); warsztaty teatralne dla dzieci i młodzieży (Towarzystwo Kultury Czynnej); warsztaty plastyczne dla dzieci i młodzieży (Towarzystwo Kultury Czynne). W drugim półroczu 2016 r. oferta zajęć dla dzieci realizowana była: w okresie wakacji jako jednotygodniowy program zajęć dla dzieci w wieku 6-10 lat pn. „Brochowskie Biuro Detektywistyczne”. W 5 dniach zajęć, prowadzonych od 25 do 29 lipca 2016 r. udział wzięło 20 dzieci. Oferta dla dzieci realizowana była również od października do grudnia 2016 r. przez organizacje pozarządowe, współpracujące z CES: warsztaty plastyczne dla dzieci (Towarzystwo Kultury Czynnej); warsztaty malarskie dla dzieci pt. „Rysujemy! Malujemy!” (Fundacja „Made in Brochów”). Zajęcia dla osób dorosłych, rodzin oraz seniorów. W ramach działań dla osób dorosłych przeprowadzono: warsztaty literackie dla seniorów (Towarzystwo Kultury Czynnej); wieczory planszówkowe dla całych rodzin (Fundacja „Made in Brochów”); warsztaty żywieniowe dla rodzin pt. „Żywieniowa integracja – zdrowo i pozytywnie. Warsztaty dla uczestników projektu „Wrocław miastem @ktywnych” realizowanym przez MOPS Wrocław.

Od października do grudnia 2016 r. w Ośrodka Centrum Edukacji Społecznej na Brochowie odbyło się 9 warsztatów integracyjnych oraz zajęć aktywizujących dla uczestników projektu. Współpraca i zajęcia kontynuowane będą w 2017 r. Aktywizacja osiedla Brochów – odbywa się poprzez organizację wydarzeń, skierowanych do różnych grup mieszkańców Brochowa, współpracę, wspieranie i udział w wydarzeniach, organizowanych na terenie osiedla przez różne instytucje i organizacje, aktywne budowanie partnerstwa lokalnego, wspieranie inicjatyw oddolnych, jak również zapewnienie bezpłatnego dostępu do poradnictwa obywatelskiego.

W 2016 r. podjęto następujące działania: Poradnictwo obywatelskie na Brochowie. Odbyło się 70 bezpłatnych konsultacji prawnych, prowadzonych przez Stowarzyszenie UniConsult, z których skorzystało 188 osób, 10 dyżurów pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Łącznie w ramach 80 działań z zakresu poradnictwa obywatelskiego na Brochowie skorzystało 198 uczestników; Spotkania „Partnerstwa dla Brochowa”. W spotkaniach udział biorą przedstawiciele instytucji, firm i organizacji działających na terenie osiedla Brochów, tj. MOPS, Rada Osiedla Brochów, Towarzystwo Przyjaciół Brochowa, Parafia Rzymsko-Katolicka pw. Św. Jerzego, męczennika i Podwyższenia Krzyża Świętego, Klub Seniora Brochów, Szkoła Podstawowa nr 80, Przedszkole nr 51, Staż Miejska, Policja, Szpital im. Falkiewicza, „Made in Brochów”, Stowarzyszenie Romani Bacht, Towarzystwo Kultury Czynnej i inni. Odbyło się 10 spotkań.

W czerwcu 2016 r. przeprowadzono konkurs na logo „Partnerstwa dla Brochowa”. Do konkursu zgłoszono 18 prac, spośród których w wyniku głosowania mieszkańców oraz komisji konkursowej wybrano 4 laureatów. Praca, która zdobyła pierwsze miejsce będzie służyła jako logo „Partnerstwa dla Brochowa”. W listopadzie i grudniu 2016 r. przygotowano papier firmowy z logo partnerstwa. Miesiąc z językiem niemieckim. Cykl konwersacji z języka niemieckiego dla młodzieży i osób dorosłych. Spotkania odbywały się w marcu, i prowadzone były przez wolontariuszkę z Niemiec. We wszystkich spotkaniach udział wzięło 10 osób.

Pośpiewaj mi mamó, pośpiewaj mi tato. Warsztaty śpiewania kołysanek dla rodziców i dzieci, organizowane przy współpracy z Narodowym Forum Muzyki, w ramach projektu **„Pośpiewaj mi mamó, pośpiewaj mi tato”**. Dla mieszkańców Brochowa warsztaty odbyły się **9, 16 oraz 23 marca**.

„POZNAJmy się na BROCHOWIE”. Cykl wywiadów z mieszkańcami osiedla lub osobami działającymi na terenie Brochowa. Celem projektu jest lepsze poznanie się mieszkańców osiedla, przybliżenie instytucji działających na tym terenie i osób, które są ich twarzami, pokazanie, że Brochów to ciekawe miejsce do życia i warto się na nim poznać. Ponadto wywiady pełnią funkcję informacyjną - zawierają informacje, w jaki sposób i w jakich sprawach mieszkańcy mogą się skontaktować z daną osobą, a tym samym instytucją, organizacją, czy firmą. W 2016 r. opublikowano na stronie ces.wroclaw.pl oraz na profilu na Facebooku 5 wywiadów. Zakończenie półroczna w Ośrodku. Podsumowanie działań, które realizowane były przez pierwsze sześć miesięcy roku. Dla uczestników zajęć i ich rodziców przygotowano różne atrakcje i zabawy. W wydarzeniu wzięło udział ok. 50 osób. Mikołajki na Brochowie (9 grudnia) spotkanie dla ok. 35 dzieci ze Szkoły Podstawowej nr 80 oraz Przedszkola nr 51, połączone z rozdaniem paczek. Dwuczęściowe spotkanie, organizowane było przez Radę Osiedla Brochów, przy współpracy z WCRS oraz MOPS.

Ponadto wspierano, współorganizowano i brano udział w: Spotkaniach ws. Festynu Brochowskiego organizowanych przez Radę Osiedla Brochów; III Brochowskim Pochodzie Przywitania Wiosny, którego głównym organizatorem było „Partnerstwo dla Brochowa”; Majówce z TBS; Nocy Dziecka na Brochowie, organizowanym przez Fundację „Made in Brochów”; Festynie Brochowskim, organizowanym przez Radę Osiedla Brochów; Miejskich Dniach Wolontariatu; Otwarcie instalacji „Fotoplastykon”, która powstała na podwórku przy Ośrodku CES na Brochowie w ramach projektu „Wrocław – wejście od podwórza”.

Na działania Centrum Edukacji Społecznej oraz Miejskiego Centrum Wolontariatu przeznaczono kwotę 89 991,32 zł.

Jesienny projekt edukacyjno-społeczny na Brochowie dla dzieci, młodzieży i dorosłych. Celem zadania była integracja mieszkańców osiedla Brochów podczas wspólnych gier, rozmów i warsztatów plastycznych. Zadanie dofinansowano kwotą 4 100 zł.

Kreatywny Wrocław – Głównym celem realizacji zadania publicznego pn. Promocja Wrocławia poprzez realizację projektu Kreatywny Wrocław jest promocja miasta Wrocławia w kraju i za granicą, jako miasta tworzenia i wdrażania innowacji, wspierającego kreatywność oraz innowacyjność uczniów-pokolenia młodych, kreatywnych i innowacyjnych ludzi, którzy stanowiąc będą o przyszłości miasta i jego mieszkańców. Zadanie realizuje Fundacja Wspierania i Rozwoju Kreatywności. W ramach zadania w terminie 1-3 kwietnia 2016 r. zorganizowano we Wrocławiu Ogólnopolską Olimpiadę Kreatywności Destination Imagination – Oczyma Wyobraźni. Do uczestnictwa w Olimpiadzie zgłosiło się ponad 200 drużyn z Polski i zagranicy, w tym z takich krajów jak: Turcja, Węgry, Izrael, Chiny, Stany Zjednoczone. W imprezie uczestniczyło ok. 1 500 osób. W dniach 1-3 kwietnia 2016 r. na terenie Wyższej Szkoły Zarządzania „Edukacja” oraz Hali Orbita, odbyła się XI Ogólnopolska Olimpiada Kreatywności Destination Imagination – Oczyma Wyobraźni. Celem przedsięwzięcia był rozwój kreatywności i twórczego rozwiązywania problemów uczniów ze wszystkich etapów edukacyjnych. Wzięło w niej udział blisko 2 000 osób z różnych regionów Polski

i zagranicy- łącznie 200 drużyny, w tym 16 drużyn międzynarodowych z 5 krajów (Chiny, Turcja, USA, Ukraina, Węgry); 235 Trenerów (nauczycieli); 52 Ekspertów merytorycznych oraz 120 wolontariuszy. Międzynarodowy program edukacyjny Destination Imagination tworzą 7- osobowe zespoły dzieci i młodzieży wraz z Trenerami, pracujące nad dwoma rodzajami zadań: Wyzwaniami Drużynowymi oraz Wyzwaniami Na Już. Pierwsze z nich to długofalowe projekty prezentowane na Olimpiadzie w postaci krótkich, trwających do 8 minut prezentacji scenicznych. Uczestnicy programu eksperymentując oraz wykorzystując różne dziedziny nauki, kultury i sztuki, rozwiązują jedno z sześciu Wyzwań Drużynowych o wybranym przez siebie charakterze: technicznym, naukowym, teatralnym, improwizacyjnym, konstrukcyjnym bądź społecznym. Pracując nad rozwiązaniem uczą się umiejętności z zakresu STEM (nauki, techniki, inżynierii i matematyki) oraz m.in. konsekwencji w dążeniu do celu, odpowiedzialności za pracę własną i całego zespołu, podejmowania decyzji, umiejętności współpracy, planowania oraz przełamywania własnych słabości. Drugie z nich - Wyzwania Na Już, sprawdzają umiejętność szybkiego myślenia. Wiążą się z działaniem w niedoborze czasu, materiałów i dostępnej wiedzy. Drużyny ćwiczą rozwiązywanie tego rodzaju Wyzwań przez cały rok szkolny, jednak ostateczne Wyzwanie poznają dopiero podczas Olimpiady Kreatywności, mierząc się z nim w obecności Ekspertów. 15 zwycięskich drużyn otrzymało prawo reprezentowania Polski podczas Światowej Olimpiady Kreatywności w Stanach Zjednoczonych. Drużyny, które zajęły drugie miejsca będą reprezentowały Polskę podczas Azjatyckiej Olimpiady Kreatywności w Chinach. Olimpiada została objęta również patronatem honorowym Ośrodka Rozwoju Edukacji oraz Prezydenta Wrocławia. Zadanie dofinansowano kwotą 407 736 zł . W ramach realizacji zadania w okresie sierpień - grudzień 2016 r. sporządzono regulamin przystąpienia do projektu w roku szkolnym 2016/2017 oraz opracowano i uchwalono zasady przyznawania I, II i III miejsc w Olimpiadzie 2017. Zaktualizowano stronę internetową, kanał na FB i YouTube, opracowywano i wydrukowano materiały informacyjno-promocyjne o projekcie. Przetłumaczono, opracowano i rozesłano materiały edukacyjne dla uczestników projektu i nauczycieli. Przygotowano i przeprowadzono szkolenia dla 80 nauczycieli wrocławskich przedszkoli i szkół podstawowych z zakresu twórczych metod pracy z uczniami, rozwijania kreatywności oraz metodologii programu Destination Imagination. Zaplanowano i rozpoczęto przygotowania do XII Ogólnopolskiej Olimpiady Kreatywności, która odbędzie się we Wrocławiu w dniach 16-19 marca 2017 r. w Kompleksie Hali Stulecia z udziałem dzieci i młodzieży z Polski i zagranicy. Zebrano zgłoszenia w udziału w Olimpiadzie. Nawiązano kontakt z lokalnymi mediami i partnerami (organizacjami pozarządowymi, firmami, instytucjami kultury), które będą wspierać i uatrakcyjnią przebieg Olimpiady. Pozyskano patronat honorowy Prezydenta Wrocławia, Polskiego Stowarzyszenia Kreatywności, Dolnośląskiego Kuratorium Oświaty oraz Ośrodka Rozwoju Edukacji. Zadanie dofinansowano kwotą 111 990 zł.

Zjazd Szkół Partnerskich/CampTogether Wrocław 2016. CampTogether odbył się w dniach 6-11 czerwca 2016 r, w tym: 6 czerwca (przyjazd uczestników), 7 czerwca (Dzień sztuki, Hala Stulecia – prezentacja filmów i utworów stworzonych przez uczestników, koncert gwiazdy wieczoru), 8 czerwca (Dzień kreatywności, Hala Stulecia – warsztaty kreatywności, artystyczne, twórcze), 9 czerwca (Dzień sportu, Pola Marsowe i teraz AWF – rozgrywki i rywalizacja sportowa, bieg na orientację), 10 czerwca (Plac Wolności – Dzień rozrywki – wydarzenie muzyczne, koncert akordeonistów z MONS) i 11 czerwca (tereny nad Odra – zaproszenie uczestników zjazdu do wzięcia udziału we FLOW). W wydarzeniu wzięło udział 1 500 osób, w tym: 28 grup z Polski i 24 grupy z zagranicy. W ramach wydarzenia: przeprowadzono kampanie informacyjną w szkołach i wśród uczestników wydarzenia, prowadzono bieżący kontakt z uczestnikami zjazdu, wynajęto powierzchnie do organizacji poszczególnych dni, stworzono dokumentację niezbędną do rejestracji imprez masowych (7 i 10 czerwca), zapewniono ochronę, zabezpieczenie medyczne i transport, zapewniono kompleksową obsługę techniczną, zorganizowano rozgrywki sportowe i bieg na orientację, zakupiono gadzety promocyjne wydarzenia, zapewniono nieodpłatny transport komunikacją miejską dla uczestników

zjazdu, zakupiono identyfikatory dla uczestników, wodę i bułki. Kwota wydatkowana na zadanie 291 512,06 zł.

Tamborrada - 20 stycznia 2016 r., Hala Orbita. Wrocławskie Centrum Rozwoju Społecznego było partnerem wydarzenia, głównym organizatorem wydarzenia była Fundacja Utalentowani. Przygotowania do Tamborrady trwały od jesieni 2014 r., zakończyły się finałem, który odbył się 20 stycznia 2016 r. W 76 jednostkach zorganizowane zostały warsztaty z Tamborrady (śpiewu i rytmu), w których udział wzięło 102 nauczycieli. W samym wydarzeniu wzięło udział 2 958 uczestników – młodych mieszkańców Wrocławia, aglomeracji i Dolnego Śląska, a wśród nich reprezentanci: 4 przedszkoli, 41 szkół podstawowych, 23 szkół gimnazjalnych, 2 szkół ponadgimnazjalnych, 4 Młodzieżowych Domów Kultury z Wrocławia, Zespołu Szkół w Miękinii, Gminnego Ośrodka Kultury w Długołęce, Fundacji Kierunek Przyszłość, Chóru „Bel canto” i „Śpiewające Nutki” ze Szkoły Podstawowej nr 17. Podczas wydarzenia wystąpiły także: Orkiestra Reprezentacyjna Wojsk Lądowych we Wrocławiu, Orkiestra Reprezentacyjna Komendy Wojewódzkiej Policji, Mażoretki Trzebnickie, Wrocławska Stepownia.

Parki Europejskiej Stolicy Kultury - celem projektu było wzbudzenie w mieszkańcach Wrocławia chęci do czynnego udziału w kulturze. Ten udział nie był ograniczony jedynie do sfery odbioru wydarzeń, ale przede wszystkim do organizowania własnych wydarzeń, które mogą odbywać się w najbliższym otoczeniu, ale nie tylko. Dzięki sieci pawilonów kultury, umiejscowionych w 11 miejscach w mieście, mieszkańcy (zarówno pojedynczy mieszkaniec, jak i grupa np. artystyczna) mieli możliwość zaprezentowania swojego pomysłu wszystkim wrocławianom w różnych miejscach. Dzięki tej inicjatywie każdy mieszkaniec mógł poczuć, że jest częścią Europejskiej Stolicy Kultury i przekonać się, że nasze miasto pełne jest twórczych ludzi z niesamowitymi pasjami, ogromną wiedzą, czy niezwykłym talentem. w związku z podpisanym porozumieniem o współpracy przy realizacji projektu PARKI ESK oraz otrzymaną darowizną w postaci 8 kontenerów wraz z podestami dokonano zakupu sprzętu nagłośnieniowego, zakupu oleju i farb niezbędnych do impregnacji podestów scenicznych przynależnych do pawilonów (kontenerów), zakup 11 stojaków prezentacyjnych. Dokonano zakupu pojemników plastikowych do przechowywania materiałów na następną edycję projektu. Kwota wydatkowana na zadanie 13 524,61 zł.

Wrocławska koncepcja edukacyjna w programach Młodzi Obywatele Nauki, Młodzi Obywatele Kultury i Młodzi Obywatele Świata - to nowatorski nurt edukacyjny zapisany w strategii rozwoju miasta obejmujący systemowe rozwiązania w obszarze wspierania rozwoju dzieci i młodzieży. Dotyczy twórczych inicjatyw poprzez poszukiwania edukacyjne, inspiracje środowiskowe i inne, współpracę ze światem nauki i kultury w kraju i za granicą, budowanie wśród nauczycieli i uczniów postaw kreatywnych, otwartości, współpracy, kompetencji międzykulturowych, wysokich standardów kultury osobistej. Kluczowymi wartościami Wrocławskiej Koncepcji Edukacyjnej są: tożsamość, talent, technologia, tolerancja.

W ramach Wrocławskiej Koncepcji Edukacyjnej powstały trzy programy: Młodzi Obywatele Kultury, Młodzi Obywatele Nauki oraz Młodzi Obywatele Świata, które mają na celu motywować wrocławskie grono pedagogiczne oraz uczniów do działania wychodzącego poza ramowy system nauczania we wrocławskich placówkach oświatowych. Dzięki stosowaniu tego niestandardowego podejścia wrocławscy uczniowie mają możliwość wziąć udział w wielu ciekawych projektach, wydarzeniach, zintegrowanych działaniach twórczych. Wszystkie programy są związane z nurtem edukacji kreatywnej zawartym w obszarach: Młodzi Obywatele Nauki i Młodzi Obywatele Świata – Lekcje twórczości - twórcze rozwiązywanie problemów, Destination ImagiNation, Młodzi Obywatele Kultury - inspiracje twórcze w działaniach artystycznych. Akademia Talentów i Uzdolnień (ATiU) to inicjatywa oświatowa wpisana w program Młodzi Obywatele Nauki - integralna część Wrocławskiej Koncepcji Edukacyjnej. ATiU jest zgodna z nurtem wieloletniej strategii rozwoju edukacji Wrocławia. Obejmuje aktualnie

różnorodne działania z zakresu: diagnostyki potencjałów rozwojowych uczniów, przygotowania zadań dotyczących pracy z uczniem zdolnym we współpracy z grupą ekspertów i mentorów, budowanie otwartych i wspierających relacji z rodzicami uczniów zdolnych, prace i projekty badawcze,) oraz szeroko rozumianą współpracę z ośrodkami akademickimi, instytucjami edukacyjnymi, oświatowymi w lokalnie i na terenie kraju.

W roku kalendarzowym 2016 r. cyklicznie odbywały się spotkania mające na celu wybranie mentorów ATiU spośród grona osób, których zainteresowania zawodowe koncentrują się wokół obszaru badań nad uzdolnieniami i potencjałem dzieci i młodzieży. Zostało wysłanych 87 zaproszeń na spotkania w sprawie współpracy w ramach ATiU z czego wyłoniono około 30 mentorów. W powyższym okresie zorganizowano dwa szkolenia pt. „ATiU – rola mentora w pracy zespołu” oraz „ATiU – wykorzystanie metod coachingowych w pracy mentora”. Dodatkowo dwóch wybitnych specjalistów z dziedziny w rozwoju uzdolnień z dziećmi z wysokim oraz niskim potencjałem oraz oceny diagnostyki uzdolnień uczniów szkół opracowali m.in. raport diagnostyczny dotyczący identyfikacji potencjałów rozwojowych dzieci 20 klas pierwszych z 10 wrocławskich szkół podstawowych (łącznie 371 osób). Kwota wydatkowana na zadanie 31 687,16 zł.

Rok szkolny 2015/2016 w ramach programu **Młodzi Obywatele Kultury zostało nazwany rokiem tańca**. Zorganizowano warsztaty taneczne z zakresu tańców ludowych oraz narodowych dla 24 nauczycieli. Kurs składał się z czterech sesji po 6 godzin w sumie 24 godziny. Uczestnicy mieli możliwość zapoznać się z podstawami poloneza i krakowiaka, a także z tańcami górnośląskimi: trojakiem, grozikiem, owczarzykiem, gołómbkiem oraz metodyką nauczania. Warsztat miał na celu upowszechnianie wiedzy o polskiej kulturze ludowej i narodowej, krzewienie polskiej kultury narodowej, a przede wszystkim zmotywowanie grona pedagogicznego do utworzenia nowych zespołów tanecznych we wrocławskich szkołach. Kwota wydatkowana na zadanie 7 200 zł.

Gra planszowa „Miasto między mostami” - w związku z potrzebą promocji działań edukacyjnych zdecydowano na zlecenie produkcji 2 580 sztuk gier planszowych „Miasto Stu Mostów”. Jest to gra edukacyjna, zawierająca liczne odniesienia do historii i zabytków Wrocławia. Przeznaczona jest dla 2-4 osób, które wcielają się w postaci znane i cenione w środowisku wrocławskim, ścigają się po skomplikowanym torze biegnącym wzdłuż ulic i mostów centralnej części Wrocławia. Kwota wydatkowana na zadanie 79 335 zł.

Jarmark Dominikański Błogosławionego Czesława - to akcja charytatywna organizowana przez Klasztor Dominikanów we Wrocławiu i WCRS. Zbiórka pieniędzy została przeznaczona na pomoc Fundacji Wrocławskie Hospicjum dla Dzieci. Zebrano kwotę 20 323 zł. Podczas jarmarku zaproszono do współpracy kilkudziesięciu wystawców, zorganizowano pochód dominikański z flagami zakonu, a z przedmiotów uzbieranych nieodpłatnie przez Klasztor zorganizowano: księgarnię, kawiarenkę i sklep z odzieżą używaną. Na scenie wystąpiło 10 artystów, a wolontariuszami wspomagającymi akcję byli uczniowie z 10 wrocławskich szkół. WCRS świadczył Klasztorowi pomoc organizacyjną i techniczną, jego pracownicy byli też koordynatorami imprezy.

Eksperci Akademii Talentów i Uzdolnień - zredagowano materiały – kompilacje dostępnych komentarzy metodycznych dla potrzeb nauczycieli - mentorów Akademii Talentów i Uzdolnień Wrocławskiej Koncepcji Edukacyjnej, dotyczących rozwijania potencjałów rozwojowych dzieci i młodzieży wszystkich poziomów edukacyjnych. Ponadto został przygotowany pod względem organizacyjno-technicznym spójny projekt działań artystyczno-edukacyjnych dla nauczycieli wszystkich poziomów edukacyjnych. Projekt ten został przygotowany na podstawie koncepcji nauczycieli placówek oświatowych. Ponadto eksperci zorganizowali zespoły specjalistów zajmujących się różnymi dziedzinami sztuki oraz udzielali konsultacji indywidualnych i zespołowych dla nauczycieli - mentorów Akademii Talentów i Uzdolnień. Zostały zakupione książki – 48 egzemplarzy, które będą udostępnione nauczycielom – mentorom, ekspertom Akademii Talentów i Uzdolnień, a także uzdolnionym uczniom. Kwota wydatkowana na zadanie 3 438,71 zł.

Badania – Diagnozy - w drugiej połowie roku 2016 zostały zorganizowane oraz przeprowadzone badania związane z diagnozą dzieci ze szkół podstawowych klas pierwszych, w celu wyznaczenia kolejnych działań organizowanych w ramach programu Akademii Talentów i Uzdolnień. Przebadano 245 dzieci następujących wrocławskich szkołach podstawowych: 16, 17, 82, 84 oraz 92. Na podstawie otrzymanych wyników badań został opracowany raport opisujący potencjał rozwojowy przebadanej grupy. Raport zawiera wnioski oraz rekomendacje, które zostały sformułowane na podstawie zebranych materiałów diagnostycznych opisujących potencjał rozwojowych badanych dzieci. Ponadto zlecieliśmy wykonanie oceny testów wielorakich, które były niezbędne do przeprowadzenia badań. Kwota wydatkowana na zadanie 25 120,08 zł.

Warsztaty pt. Mali-Zdolni-Niesformatowani – jest to cykl 9 spotkań, które odbyły się w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej nr 9 we Wrocławiu. W zajęciach udział wzięli rodzice oraz uzdolnione dzieci - łącznie około 30 uczniów wraz z rodzicami. Celem warsztatów było zainicjowanie zmiany perspektywy postrzegania potencjałów dziecka przez jego rodziców. Ideą warsztatów było: wyjście poza presję czasu i wyniki w nauce, w relacjach rodzica z dzieckiem. Towarzystwo w rozwijaniu uzdolnień rozumianych przede wszystkim jako aranżowanie sytuacji umożliwiających rozwój kompetencji społecznych oraz uogólnionego treningu. W trakcie warsztatowych spotkań, główny nacisk został położony na poznanie i zrozumienie przez rodziców procesów motywacyjno-poznawczych towarzyszących rozwijaniu uzdolnień dzieci. Zostały zaprezentowane elementy wiedzy teoretycznej z zakresu psychologii poznawczej, psychologii rozwojowej, pedagogiki twórczości i wzmocnione zostały osobistym doświadczeniem oraz refleksją związaną z udziałem w proponowanych ćwiczeniach. Rodzice oraz dzieci mieli okazję skonfrontować doświadczenia dorosłych uczestników z reakcjami i refleksjami ich dzieci poprzez realizację podobnych zadań. Ćwiczenia z zakresu treningu twórczości stanowiły narzędzie celu – jakim jest lepsze wzajemne poznanie i zrozumienie siebie. Kwota wydatkowana na zadanie 3 840,84 zł.

Warsztat dla laureatów II Wrocławskiego Kongresu Naukowego Dzieci i Młodzieży w ramach TRIZ Future Conference 2016: Systematic Innovation and Creativity – w dniach: 27 października 2016 r. odbyły się dwa warsztaty pt. „Jestem wynalazcą” były realizowane z zastosowaniem inżynierii wynalazczości prowadzone przez naukowca z Zakładu Komputerowego Wspomagania Projektowania i Badań Eksperymentalnych Instytutu Konstrukcji Maszyn Politechniki Wrocławskiej. W warsztatach udział wzięło ok. 40 uczestników – (większość uczniów było laureatami II Wrocławskiego Kongresu Naukowego Dzieci i Młodzieży) z następujących szkół: Zespół Szkół Administracyjno-Ekonomicznych, Gimnazjum nr 14, Gimnazjum nr 16, Gimnazjum nr 24, Gimnazjum nr 18, Szkoła Podstawowa nr 63, Zespół Szkół nr 23. Projekt miał na celu promowanie laureatów Kongresu. Kwota wydatkowana na zadanie 2 398,20 zł.

Projekty na rzecz edukacji międzypokoleniowej – w ramach niniejszego zadania zostały zrealizowane zadania: prace na potrzeby projektu „Edukacja do starości. Wrocław Miasto Pokoleń”. polegające m.in. na przygotowaniu organizacyjnym i przeprowadzeniu warsztatów międzypokoleniowych oraz panelu dyskusyjnego dla edukatorów, uroczyste podsumowanie II edycji Miasta Pokoleń oraz inauguracji III edycji podczas całodniowej konferencji odbywającej się w Hali Stulecia. Konferencja była adresowana do nauczycieli wrocławskich szkół, edukatorów, uczniów, rodziców, seniorów, podmiotów działających na rzecz edukacji do starości. Kwota wydana: 17 960 zł.

Dzień Przedszkolaka - w czerwcu na Wrocławskiej Pergoli i placu pod Iglicą odbył się Dzień Przedszkolaka, w wydarzeniu wzięło udział łącznie 4 000 przedszkolaków z 80 placówek edukacyjnych. Wydarzenie zostało podzielone na 2 identyczne tury. Pierwsza część wydarzenia odbyła się pod Iglicą, gdzie na scenie zorganizowane zostały animacje ruchowe i artystyczne, druga część wydarzenia odbyła się na Pergoli, gdzie przedszkolaki wzięły udział w szeregu różnego typu atrakcjach: malowanie twarzy,

puszczanie baniek mydlanych, układanie dużych puzzli, strzelanie z procy, etiuda teatralna. Na zakończenie wydarzenia uczestnicy przeszli w kolorowym korowodzie wokół Pergoli. Na Dzień Przedszkolaka wynajęto powierzchnię, scenę z nagłośnieniem i oświetleniem, zapewniono konferansjera, animatora, scenografię, zapewniono firmę, która zajęła się organizacją części wydarzenia na Pergoli (atrakcje i oprawa artystyczne), zamówiono film i zdjęcia z wydarzenia oraz nadruk materiału filmowo-fotograficznego na płyty (płyty rozdano przedszkolom). Kwota wydatkowana na zadanie 131 063,83 zł.

Widowisko plenerowe Amor w Soplicowie - przedstawienie o charakterze teatru ulicznego zostało przygotowane z okazji zbliżającego się otwarcia Muzeum Pana Tadeusza, w ramach obchodów nadania naszemu Miastu tytułu Światowej Stolicy Książki UNESCO 2016-2017. Widowisko odbyło się 22 kwietnia 2016 r. na Placu Gołębim (Rynek) dwukrotnie: dedykowany placówkom edukacyjnym, i dla wszystkich mieszkańców Wrocławia. Spektakl stworzyli uczniowie Liceum Ogólnokształcącego nr III we Wrocławiu. Kwota wydatkowana na zadanie 25 370 zł.

Uroczysty koncert dla osób i instytucji szczególnie zaangażowanych w budowanie edukacyjnego kapitału Miasta - 30 maja 2016 r. odbył się Uroczysty Koncert dedykowany osobom, instytucjom, które w roku szkolnym 2015/2016 w szczególny sposób angażowały się w działania mające na celu wspieranie edukacyjnego kapitału miasta, a zwłaszcza w projekty związane z Wrocławską Koncepcją Edukacyjną. W wydarzeniu wzięło udział około 230 osób. Podczas koncertu wystąpiła znana wrocławska orkiestra – Dziubek Band, a wodzirejem był Pan Paweł Gołębski. W trakcie uroczystości zostały wręczone dyplomy/podziękowania dla zasłużonych osób, instytucji. Kwota wydatkowana na zadanie 10 901,99 zł.

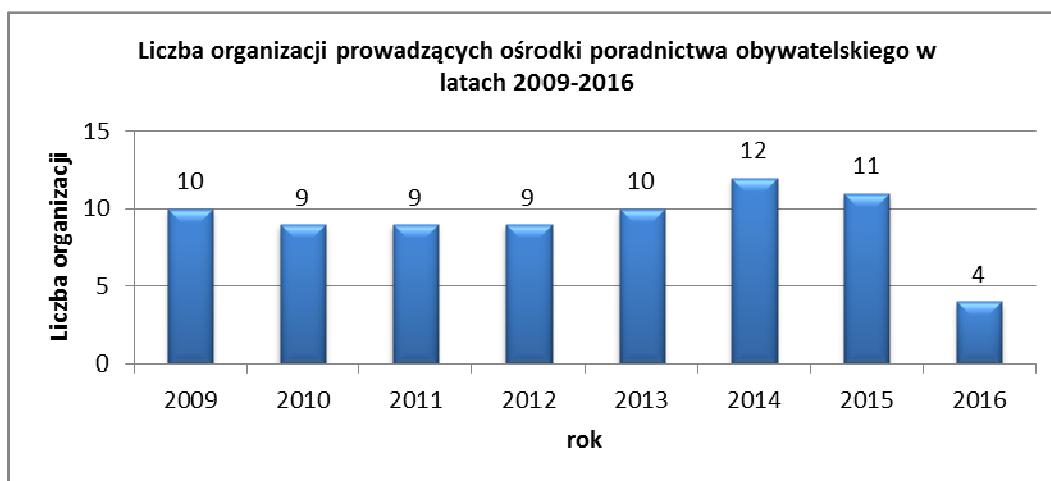
Koncert Edukacyjny - dnia 15 listopada 2016 r. odbył się koncert edukacyjny zatańczmy na ludowo w ramach Programu Wrocławskiej Koncepcji Edukacyjnej – Młodzi Obywatel Kultury w Biurze Festiwalowym IMPART. W wydarzeniu wzięło udział ok. 550 osób w tym dzieci z następujących szkół podstawowych oraz pierwszych klas gimnazjów: SP 108, G 1, SP 51, G 12, SP 2, G 14, SP 82, SP 83, SP 12, SP 16, SP 63, SP 93, SP 24, SP 73, SP 47, ZS 13, G 18, G 16, SP 37, ZS 11. Wydarzenie to cieszyło się bardzo dużym zainteresowaniem wśród nauczycieli oraz wrocławskich uczniów. Otrzymano bardzo dużo zgłoszeń, w tym ok. 1 300 potencjalnych uczestników koncertu. Projekt miał na celu krzewienie polskiej kultury ludowej wśród dzieci i młodzieży, a także zmobilizowanie „tych starszych i tych młodszych, aby tańczyli na ludowo”. Kwota wydatkowana na zadanie 4 580 zł.

Koncert Galowy – odbył się 20 grudnia 2016 r. w Biurze Festiwalowym IMPART. Był uroczystym zwieńczeniem wydarzeń i działań społecznych, edukacyjnych i kulturalnych podejmowanych w 2016 r., w tym w ramach Europejskiej Stolicy Kultury 2016. Wydarzenie to było dedykowane wszystkim osobom, które z zaangażowaniem inicjowały, prowadziły i wspierały realizację zadań, dla dyrektorów placówek oświatowych Wrocławia oraz licznej grupy nauczycieli i pracowników. Podczas koncertu dzieci oraz młodzież z czterech wrocławskich młodzieżowych domów kultury zaprezentowały różnego rodzaju występy artystyczne. Ponadto odbył się koncert zespołu artystycznego „Dziubek Band”. Kwota wydatkowana na zadanie 63 337,89 zł.

Kurs taneczny - W grudniu odbył się kurs taneczny, który obejmował naukę tańców ludowych tj. jedlinioka, kozira, krakowiaka, poloneza oraz naukę kroku polki i walca w różnych wariantach zastosowanych w aranżacjach tanecznych. Ponadto naukę elementów rozgrzewki tanecznej i relaksacji muzycznej, a także naukę: elementów rytmiki Dalcroza i zastosowanie ruchu tanecznego do piosenek ludowych. Kurs ten składał się z czterech sesji, z których każda trwała 4 godziny. Celem zajęć było krzewienie kultury ludowej poprzez naukę tańca wśród nauczycieli oraz dzieci z Wrocławia. W zajęciach wzięło udział: ok. 64 nauczycieli z przedszkoli oraz szkół podstawowych. Kwota wydatkowana na zadanie 1 950 zł.

KAMPANIE I PROGRAMY SPOŁECZNE

Prowadzenie wrocławskich Biur Porad Obywatelskich oraz wrocławskich mediacji - celem programu jest zapewnienie dostępu do bezpłatnych porad osobom, które nie kwalifikują się do rządowego programu nieodpłatnej pomocy prawnej. Także zapewnienie dostępu do mediacji mieszkańcom i popularyzowanie tej formy rozwiązywania konfliktów na terenie Wrocławia. Pomoc obejmuje wszechstronne wspomaganie mieszkańców Wrocławia, w szczególności osób w trudnej sytuacji życiowej, ułatwianie dostępu do bezpłatnej i bezstronnej pomocy prawnej, informowanie o przysługujących uprawnieniach ustawowych i systemowych. W 2016 r. oprócz udzielania bezpłatnych porad prawnych i mediacji organizacje realizujące program zorganizowały również edukację prawną. Prowadziły między innymi warsztaty i szkolenia z zakresu znajomości przepisów prawa polskiego, idei mediacji i jej kształtów prawnych w polskim systemie prawa oraz warsztaty sporządzania pism procesowych. Przeprowadzony został także cykl szkoleniowo-warsztatowy w zakresie mediacji i komunikacji dla uczniów wrocławskich szkół. Odbyło się 1 szkolenie dla mediatorów Pogotowia Mediacyjnego. Zadanie w 2016 r. realizują **4 organizacje w 4 lokalach** na terenie miasta oraz we wrocławskich szkołach. Zmniejszenie się liczby organizacji prowadzących pomoc prawną wynika z wejścia w życie rządowego programu nieodpłatnej pomocy prawnej. Łączna kwota dofinansowania to 150 000 zł.

Działania na rzecz standaryzacji usług oraz promocji działalności Wrocławskich Ośrodków Poradnictwa Obywatelskiego i Mediacji - zadanie polegało na produkcji drugiego odcinka filmu promującego w niestandardowy i przyjazny sposób ideę mediacji oraz program Pogotowia Mediacyjnego. Celem głównym tego przedsięwzięcia było dotarcie do jak najszerszego grona wrocławian i wzbudzenia ich ciekawości tematem mediacji. To zaś ma doprowadzić do zwiększenia zainteresowania mediacjami i korzystania z bezpłatnych konsultacji mediatorów, finansowanych przez Gminę Wrocław. Film został rozdystrybuowany w środkach transportu, bibliotekach, szkołach, organizacjach pozarządowych, Radach Osiedli, wśród partnerów instytucjonalnych, podczas kina Plenerowego na Wyspie Słodowej, na stronach i portalach internetowych, m.in. www.wroclaw.pl, stronach obsługiwanych przez WCRS. Ponadto zrealizowano emisję spotu radiowego informującego o możliwości korzystania z bezpłatnych porad mediatorów w ramach Pogotowia Mediacyjnego. Sfinansowano także działanie portalu internetowego poświęconego poradnictwu. Na zadanie wydatkowano kwotę 4 956 zł.

Miesiąc Poradnictwa Obywatelskiego – w ramach zadania w kwietniu 2016 r. przeprowadzono serię dyżurów poradniczych oraz szkoleń podnoszących świadomość oraz wiedzę prawną. W zakresie poradnictwa indywidualnego przyjęto 58 osób

(174 porady). W trakcie spotkań sporządzane były m.in. pisma procesowe, wnioski do sądu etc. W ramach zadania przeprowadzono szkolenia, podczas których słuchaczom przekazywana była wiedza z zakresu prawa krajowego i europejskiego oraz tematyki mediacyjnej. W szkoleniach udział wzięło 72 osoby. Zadanie dofinansowano kwotą 5 000 zł.

Świadomy Obywatel – Program upowszechniania idei poradnictwa obywatelskiego i mediacji we Wrocławiu - celem realizacji zadania jest upowszechnianie informacji o wrocławskim programie poradnictwa obywatelskiego i mediacji; wypracowanie modelu współpracy wrocławskich podmiotów zajmujących się pomocą prawną-obywatelską oraz zwiększenie świadomości prawną-obywatelskiej mieszkańców. W I półroczu 2016 r. kontynuowano współpracę z Zespołami Ekspertskimi poprzez prowadzenie dla nich newslettera, przygotowano wydanie informatora dla mieszkańców Wrocławia („Narzędziownik”) oraz opracowano tematykę seminarium szkoleniowego w ramach V Wrocławskich Dni Poradnictwa Obywatelskiego. Łączna kwota dofinansowania to 15 000 zł.

Wigilia dla bezdomnych i ubogich – Wrocławskie Centrum Rozwoju Społecznego uczestniczyło w zorganizowaniu wigilii dla bezdomnych i ubogich, która odbyła się w dniu: 24 grudnia 2016 r. na Placu Solnym. W ramach tego wydarzenia został przygotowany repertuar kolędowy oraz koncert w wykonaniu dzieci. Kwota wydatkowana na zadanie 2 460 zł.

KAMPANIE I PROGRAMY PROZDROWOTNE

X Wrocławskie Dni Promocji Zdrowia odbyły się w dniach 24-25 września 2016 r. na Wyspie Słodowej. Celem kampanii było promowanie zdrowego stylu życia wśród mieszkańców Wrocławia oraz motywowanie do zachowań prozdrowotnych.

Podczas wydarzenia można było skorzystać z porad lekarzy specjalistów: stomatologów, dermatologów, kardiologów, psychologów, fizjoterapeutów, pielęgniarek, położnych oraz dietetyków. Uczestnicy mogli wykonać szereg badań profilaktycznych – ciśnienia tętniczego krwi, poziomu cukru, cholesterolu, poziomu tkanki tłuszczowej, EKG czy znamion na skórze. Podczas wydarzenia zostało wykonane około 2 000 badań, a z konsultacji i porad specjalistów skorzystało 2 500 osób. Kluczowym elementem pierwszego dnia był peleton rowerowy, w którym wzięło udział 800 osób, natomiast drugiego - Maraton Fitness, w którym ćwiczyło ok. 90 osób. Jubileuszowa, X edycja wydarzenia, zgromadziła 3 500 uczestników (I dzień – 2 000, II dzień – 1 500). Mogli oni skorzystać z 70 stanowisk m.in. z atrakcjami prozdrowotnymi, sportowo-rekreacyjnymi oraz ze zdrową żywnością. Wydanych zostało 1 000 kart na punkty, nagrodę odebrało około 900 osób. Do bazy potencjalnych dawców szpiku kostnego zapisało się pierwszego dnia 67 osób, a drugiego padł rekord – 114 osób. Do oddania krwi zgłosiły się 33 osoby, 17 oddało krew. Łącznie zebrano 7 650 ml krwi. W tym roku po raz pierwszy odbył się Plebiscyt na Przyjaciela Zdrowia. Nagrodzonych statuetką oraz koszem jabłek zostało dziesięciu Partnerów. Wyróżnienie otrzymało 13 Partnerów. Całość dokonań transmitowana była na żywo na telebimie.

W ramach zadania opracowano i wydrukowano materiały informacyjne, zawierających informacje i dane teledadresowe instytucji i organizacji wspierających wrocławskie rodziny, głównie w zakresie zdrowego i aktywnego stylu życia (nakład ok. 13 000):

- Wrocławski Informator Seniora,
- Poradnictwo Prawne. Mediacje,
- Centra Rozwoju i Aktywności Dzieci i Młodzieży,
- Zdrowa Matka i Dziecko. Żłobki,
- Programy Profilaktyczne Dla Dzieci i Młodzieży,
- Programy Dla Dorosłych,
- Problemach Uzależnień i Przemocy,
- Poradnictwo Rodzinne,
- Wsparcie dla osób z doświadczeniem choroby psychicznej i ich rodzin.

Miasto w formie - program promocji zdrowia, którego celem jest kształtowanie postaw i zachowań prozdrowotnych wśród mieszkańców Wrocławia. Kluczowy element programu stanowi portal internetowy miastowformie.pl, który był na bieżąco uzupełniany oraz został zmodyfikowany wg potrzeb odbiorców oraz zespołu projektowego. Opracowano nowe treści, ponad 150 artykułów. Opracowano i wysłano 7 newsletterów do ok. 4 000 odbiorców. Statystyki strony: sesje – 37 000, odsłony – 94 200. Z portalem nieodłącznie zintegrowany jest profil na Facebooku, który w ciągu roku zyskał 1 000 nowych fanów, łącznie 3 941 polubień, a na jego stronie głównej pojawiło się 220 postów. Program „Miasto w Formie” działa także na Instagramie, na którym liczba osób obserwujących wynosi 209, a w przeciągu roku zostały dodane 82 posty. W wydarzeniach organizowanych przez program „Miasto w Formie” wzięło udział ok. 3 000 mieszkańców Wrocławia.

W 2016 r. przeprowadzono szereg akcji o charakterze edukacyjnym: warsztaty, zajęcia ruchowe, konkursy, eventy i inne: Organizacja trzech warsztatów pierwszej pomocy w ramach cyklu „Pomaganie jest fajne”. Dwa spotkania dla dorosłych oraz warsztat dla rodziców z dziećmi. Podczas warsztatów rozdano materiały edukacyjne dotyczące zasad udzielania pierwszej pomocy. Ze styczniowych warsztatów skorzystało łącznie 53 dorosłych i 5 dzieci. (styczeń 2016 r.). Organizacja zajęć sportowych w ramach zimowej edycji „Fitness na Pergoli”. W styczniu 2016 r. odbyły się dwa treningi w których wzięło udział łącznie 140 osób. (styczeń 2016 r.). Współorganizacja ferii zimowych w Centrum Edukacji Społecznej pn. „Brochów w formie” dla dzieci w wieku 6-19 lat. Uczestnicy poznali nowe gry i dyscypliny sportowe, w tym sporty nieolimpijskie. Z ferii skorzystało 17 dzieci. (1-9 luty 2016 r.). Patronat nad akcją „RE:akcja w depresji we Wrocławiu”. W ramach akcji zorganizowano warsztaty redukcji stresu, wystawę prac związanych z depresją oraz prowadzono bezpłatne konsultacje psychologiczne. (23 luty – 20 marzec 2016 r.). Organizacja bezpłatnych indywidualnych konsultacji z trenerem personalnym pn. „Ćwicz z głową”. Z konsultacji skorzystało 8 osób. Czas konsultacji jednej osoby wynosił 15 minut (22 marzec 2016 r.). Organizacja eventu pn. „Dzień Zdrowia we Wrocławiu” w związku z obchodami Światowego Dnia Zdrowia. W wydarzeniu wzięło udział 18 partnerów. W programie imprezy znalazły się: konsultacje dla cukrzyków, porady dietetyczne, porady trenera sportu, porady psychologa, kardiologa, dermatologa i internisty, ćwiczenia rehabilitacyjne i masaże fizjoterapeuty, szkolenia pierwszej pomocy, przeglądy stomatologiczne, rejestracja potencjalnych dawców szpiku, punkt nauki samobadania piersi oraz animacje dla dzieci. Nie zabrakło bezpłatnych badań tj.: USG tarczycy, pomiaru ciśnienia, cholesterolu i glukozy, badania stopy cukrzycowej oraz pomiaru składu ciała. W ewencie na poziomie -1 i 0 wzięło udział ok. 1 000 osób. Natomiast na poziomie +2 odbywały się bezpłatne zajęcia sportowe w Classic Fitness, w który wzięło udział ponad 100 osób. Ponadto blisko 150 osób wzięło udział w akcji motywacyjnej i za wykonane aktywności sprzyjające zdrowiu odebrało nagrody. (9 kwietnia 2016 r.). Patronat i czynne uczestnictwo w V edycji Tygodnia Zdrowia na Politechnice Wrocławskiej. Miasto w Formie wsparło medialnie wydarzenie oraz wystawiło własne stoisko prozdrowotne, przy którym odbywały się konkursy sportowe, gry oraz edukacja prozdrowotna. Stanowisko MwF odwiedziło ok. 100 osób. (18 kwiecień 2016 r.). Organizacja trzech warsztatów pierwszej pomocy „Pomaganie jest fajne”. Z zajęć skorzystało ponad 80 uczestników. Podczas warsztatów rozdano materiały edukacyjne dotyczące zasad udzielania pierwszej pomocy (kwiecień 2016 r.). Przygotowanie cyklu bezpłatnych warsztatów „Zdrowy kręgosłup”. W ramach cyklu odbyło się 5 treningów w których uczestniczyło łącznie 79 osób (kwiecień - maj 2016 r.). Patronat nad projektem „Brace Yourself samoobrona dla kobiet” (maj - czerwiec 2016 r.). Realizacja kilkutygodniowego cyklu bezpłatnych warsztatów „Akademia Silnej Woli”. W każdym spotkaniu uczestniczyło ok. 15 osób. W czterech warsztatach brały udział te same osoby (czerwiec 2016 r.). Organizacja zajęć sportowych w ramach letniej odsłony „Fitness na Pergoli”. W 6 warsztatach wzięło udział około 250 osób, a najaktywniejsi zostali nagrodzeni w ramach programu motywacyjnego opartego na karcie na punkty (lipiec - sierpień 2016 r.). Organizacja konsultacji dietetycznych podczas spotkań Fitness przy Pergoli (sierpień 2016) przy współpracy z dietetykiem Magdaleną Szyszką. Na dwóch

spotkaniach liczba uczestników wyniosła 21 osób. Organizacja 3 spotkań w ramach cyklu „Akademia Silnej Woli”, podczas którego odbyły się spotkania pt. „Wytrenuj zdrowe nawyki” oraz „Zapanuj nad stresem”. W warsztatach wzięło udział ok. 30 osób. (październik 2016 r.). Organizacja cyklu spotkań w ramach projektu „Aktywnie i zdrowo przez pokolenia”, który ma na celu zwiększenie stopnia integracji międzypokoleniowej wśród mieszkańców Wrocławia poprzez podejmowanie wspólnych działań na rzecz zdrowia i jakości życia. W sumie odbyło się 14 warsztatów (październik-grudzień 2016 r.) w 3 sekcjach tematycznych: „Żywieniowa integracja - zdrowo i pozytywnie”, „Starość i młodość od zawsze idą w parze” oraz „Gimnastyka dla seniora i smyka”. We wszystkich warsztatach wzięło udział ok 90 osób. Organizacja konkursu fotograficznego pn. „Na tropie dobrej formy” w ramach którego wysłano 5 zdjęć konkursowych mających na celu promowanie aktywności fizycznej i zdrowego stylu życia. W głosowaniu wzięło udział ok 230 osób, a nagrodzonych zostało 5 osób z największą ilością głosów. (październik - listopad 2016 r.). Na zadanie wydatkowano kwotę 236 968,91 zł.

Statystyki dotyczące programu „Miasto w Formie” w latach 2013-2016

Rok	Liczba eventów	Liczba uczestników eventów	Liczba warsztatów	Liczba uczestników warsztatów
2013	5	485	6	120
2014	6	1318	28	868
2015	3	950	52	1 591
2016	3	1 350	40	2 413

Szkoła w formie - celem programu jest promowanie zdrowego stylu życia, przeciwdziałanie zagrożeniom zdrowotnym oraz kształtowanie postaw zdrowotnych u dzieci i młodzieży szkolnej. W okresie od stycznia do czerwca 2016 r. prowadzono portal internetowy dla koordynatorów ds. promocji zdrowia oraz osób zainteresowanych tematyką edukacji zdrowotnej w przedszkolach i szkołach. Łącznie opublikowane zostały 103 artykuły oraz wysłano 15 newsletterów. Statystyki strony: odsłony: 52 000, sesje: 18 500. W ramach programu przeprowadzono 10 szkoleń dla koordynatorów ds. promocji zdrowia z Wrocławskiej Sieci Szkół i Przedszkoli Promujących Zdrowie pt. „Zagrożenia współczesnego ucznia”. Podczas spotkań zostały omówione zagadnienia dotyczące sposobów radzenia sobie z dopalaczami, cyberprzemocą oraz uzależnieniami od środków masowego przekazu. Nauczyciele mieli także okazję poznać podstawowe techniki choreoterapii. W warsztatach wzięło udział ponad 200 osób. W marcu zorganizowany został konkurs na zdjęcie i przepis pt. „Drugie śniadanie w kadrze”, którego celem było promowanie prawidłowych nawyków żywieniowych, w tym szczególnie spożywania pełnowartościowego drugiego śniadania. Do udziału w konkursie zostały zgłoszone 54 prace od 20 uczestników. W dwóch kategoriach wiekowych wyłonionych zostało 7 laureatów, którzy w nagrodę otrzymali zestawy lunchboxów oraz blendery sportowe. Przepisy na zdrowe śniadania wraz ze zdjęciami zostały opublikowane na stronie programu oraz portalu społecznościowym Facebook. W ramach projektu „Smacznie, zdrowo, wartościowo” w okresie od stycznia do czerwca 2016 r. doradca ds. żywienia udzielił 103 konsultacji w placówkach edukacyjnych (w tym: 1 w żłobku, 51 w stołówkach przedszkolnych, 31 w stołówkach szkolnych, 15 w sklepikach oraz 5 w zewnętrznych firmach cateringowych). Ponadto wspomagał przedszkola i szkoły przy realizacji 10 konkursów i eventów o tematyce żywieniowej oraz brał udział w konsultacjach 18 jadłospisów w ramach ogłoszonych przetargów na realizację żywienia zbiorowego przez firmy zewnętrzne. 5 maja 2016 r. we Wrocławskim Centrum Rozwoju Społecznego odbyło się uroczyste wręczenie Certyfikatów zdrowego i racjonalnego żywienia. Kolejne wręczenie Certyfikatów zdrowego i racjonalnego żywienia odbyło się 29 listopada 2016 r. Łącznie wyróżnione zostały 62 placówki – w tym przyznano certyfikaty 53 stołówkom i 9 sklepikom szkolnym. 18 kwietnia w Szkole Podstawowej nr 34 (nagrodzonej certyfikatem zdrowego i racjonalnego żywienia) w ramach akcji „Superbohaterowie jedzą śniadanie” odbyło się spotkanie z piłkarzami WKS Śląsk Wrocław. Podczas wydarzenia sportowcy opowiadali dzieciom o roli śniadania w codziennej diecie oraz wspólnie z nimi

wykonali dwa przykładowe dania: zielony koktajl mocy oraz kanapkę piłkarza. Spotkanie cieszyło się ogromnym zainteresowaniem uczniów, wzięło w nim udział ponad 100 osób. Szkoła w Formie była także partnerem śniadania prasowego, które odbyło się 8 czerwca 2016 r. w związku z konsultacjami społecznymi dotyczącymi zmian w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 26 sierpnia 2015 r. poświęconego zasadom żywienia w placówkach edukacyjnych. W ramach wydarzenia przygotowany został wzorcowy asortyment przykładowego sklepiku szkolnego wraz z poczęstunkiem dla dzieci. W ramach pilotażu projektu promocji aktywności fizycznej, we współpracy z partnerem fitWRO odbyły się bezpłatne, atrakcyjne zajęcia sportowe dla uczniów wrocławskich szkół pt. „Młodzież w Formie”. W ofercie zajęć zaproponowane zostały lekcje tańca (Zumba, Hip hop, Street Dance, MTV Dance, Damcehall), zajęcia fitness oraz squash. Warsztaty cieszyły się ogromnym zainteresowaniem odbiorców. Wzięło w nich udział ponad 150 osób. 1 czerwca 2016 r. w Hali Stulecia odbyła się V Olimpiada „Asy Zdrowia” połączona z Dniem Sportu we Wrocławiu. Tym razem wydarzenie zostało skierowane do wszystkich placówek edukacyjnych (niezależnie od poziomu nauczania). W wydarzeniu wzięło udział 37 szkół oraz ponad 2 000 uczniów. Uczestnicy Dnia Sportu mieli szansę zmierzyć się w 12 różnych dyscyplinach sportowych: streetball, unihokej, piłka nożna, ringo, bule, dwa ognie, przeciąganie liny, tchoukball, korfball, ergowiosła, sumo, frisbee. Do współtworzenia eventu przyłączyło się 20 partnerów, którzy w ramach oferowanych zadań przyznawali punkty najbardziej aktywnym uczestnikom wydarzenia. W generalnej klasyfikacji (wliczając zawody sportowe oraz aktywności) zwyciężyło Gimnazjum nr 13, które w nagrodę otrzymało wyjazd na trzydniową wycieczkę na zieloną szkołę. Podczas olimpiady wręczono łącznie 342 medale oraz dyplomy dla każdej ze szkół. W ramach Dnia Sportu zapewniono liczne, dodatkowe atrakcje, m.in. quizy prozdrowotne, edukację żywieniową, pomiary składu ciała, instruktaż pierwszej pomocy, sztuki walki, treningi sztuk walki, gry planszowe, badminton, squash, tory przeszkód i wiele innych. Wrocławskie Centrum Rozwoju Społecznego na przełomie sierpnia i września zrealizowało cykl warsztatów dla Rodziców z dziećmi. Zajęcia te miały na celu zaznajomienie uczestników z praktycznymi aspektami zdrowego i racjonalnego żywienia, przekazanie im wiedzy, którą w praktyce mieli okazję sprawdzić w czasie zajęć, wspólnie przygotowując posiłki. W zajęciach łącznie wzięły udział 62 osoby (rodzice z dziećmi w wieku przedszkolnym i szkolnym).

W 2016 r. do działań w ramach projektu włączono współpracę z Uniwersytetem Medycznym. W jej ramach studenci dietetyki Uniwersytetu Medycznego przeprowadzili warsztaty dotyczące zdrowego odżywiania we wrocławskich szkołach podstawowych, podczas których pokazali uczniom, że warto dbać o zdrowie. W warsztatach wzięło udział 13 szkół z terenu miasta Wrocław, w których łącznie przeszkolono ok. 1 350 uczniów z 61 klas. W grudniu od 8 do 16 grudnia 2016 r. zrealizowano cykl czterech 4-godzinnych, praktycznych warsztatów kulinarnych adresowanych do pracowników wrocławskich placówek oświatowych (kucharzy i intendentów). Tematyka warsztatów była następująca: proste i szybkie sposoby na zabicie nudy w kuchni; zdrowe śniadanie, czyli jak zadowolić łasucha, zdrowy obiad w nowym wydaniu; zdrowe zamienniki w kuchni. Uczestnicy poznali przepisy i wspólnie przygotowali m.in.:

- owsiankę z owocami i nasionami chia,
- budyń Jaglany z owocami,
- pancake owsiane z miodem, gorzką czekoladą i owocami,
- pudding Chia czekoladowy z malinami lub kokosowy z mango,
- wytrawne jajka w trzech odsłonach,
- tosty Francuskie z pomarańczą,
- kotlety dyniowe z kaszą jaglaną i sezonowymi warzywami,
- kaszotto z pęczakiem, warzywami sezonowymi i kurczakiem,
- rybę w papilotach, kaszę bulgur, karmelizowaną marchewkę,
- kurczaczki w kukurydzianej panierce, oraz frytki z warzyw,
- ktleciki z ciecierzycy, lekką sałatkę z rukolą, roszponką, prażonymi migdałami,
- zapiekane naleśniki z sezonowymi owocami,
- zielone leniwe,
- panna Cotte jagodową,

- tartę z kurczakiem i szpinakiem,
- sałatkę na ciepło z kaszą, pieczonymi warzywami korzennymi, orzechami i avocado.

Zajęcia realizowane były w kuchni Przedszkola nr 109, mieszczącego się we Wrocławiu przy ulicy Nowowiejskiej. W cyklu szkoleń wzięło udział blisko 100 osób, które pod okiem profesjonalnego kucharza wspólnie doskonaliło warsztat swojej codziennej pracy. Ponadto przygotowano i wydrukowano pulę materiałów edukacyjnych, w tym: tablice edukacyjne, plakaty, maty śniadaniowe oraz wznowiono nakład poradnika edukacyjnego „Zdrowe żywienie w przedszkolu i szkole”. Materiały te zostały przekazane do wrocławskich placówek edukacyjnych. 29 listopada 2016 r. na Uniwersytecie SWPS we Wrocławiu odbyła się V Konferencja szkoleniowa dla koordynatorów ds. promocji zdrowia pt. „Siedem dźwigni skutecznej profilaktyki jako narzędzie realizacji Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020”, w której udział wzięło 187 przedstawicieli wrocławskich przedszkoli i szkół (nauczyciele, pedagodzy, pielęgniarki szkolne).

Łączna liczba osób uczestniczących w konferencji – 187, w tym:

- przedszkola – 45,
- szkoły podstawowe – 56,
- gimnazja – 29,
- szkoły ponadgimnazjalne – 12,
- zespoły szkolno-przedszkolne – 9,
- zespoły szkół – 10,
- inne placówki – 26.

Podczas wydarzenia wygłoszono 3 wykłady tematyczne („Siedem dźwigni skutecznej profilaktyki – praktyczne i nowoczesne podejście do zapobiegania problemom dzieci i młodzieży – wykład z elementami aktywizującymi”, „Wybrane wyniki Diagnozy problemów i pozytywnego potencjału młodzieży prowadzonej przez IPZIN we wrocławskich szkołach w latach 2013-2016”, „Doświadczenia z realizacji programu profilaktyki zintegrowanej Archipelag Skarbów® we wrocławskich szkołach w latach 2013-2016, jako przykład oddziaływania opartego na siedmiu dźwigniach skutecznej profilaktyki”), odbyły się także animacje z uczestnikami („Wdrażanie Siedmiu dźwigni skutecznej profilaktyki w szkole i działaniach instytucji samorządowych” – wspólna praca na forum z udziałem uczestników konferencji, prezentacja wypracowanych pomysłów”). Odbyło się także uroczyste wręczenie certyfikatów zdrowego i racjonalnego żywienia (w ramach projektu „Smacznie, zdrowo, wartościowo”), które otrzymało 8 stołówek i 3 sklepiki szkolne. Podczas konferencji wydawane były także materiały edukacyjne dla nauczycieli i placówek promujących zdrowie. Wydano 132 jadalospisy (przedszkola – 34, szkoły podstawowe – 32, gimnazja – 15, szkoły ponadgimnazjalne – 12, szkoły specjalne – 5) oraz materiały na wszystkich nowo certyfikowanych szkołach. Na zadanie wydatkowano kwotę 129 547,96 zł.

Statystyki dotyczące programu „Szkoła w Formie” w latach 2013-2016

Działanie	2013	2014	2015	2016
Eventy prozdrowotne	3	-	1	2
Szkolenia dla nauczycieli	4	15	17	13
Szkolenia dla uczniów	-	-	-	37
Olimpiada „Asy Zdrowia” – liczba uczestników	1 000	600	1 000	2 000
Konferencja dla nauczycieli – liczba uczestników	200	250	300	187

Koprodukcja programu telewizyjnego „Zdrowiej” - realizowanego przez TVP Wrocław, poświęconego zagadnieniom ochrony zdrowia. Kwota wydatkowana to 30 000 zł. Wyprodukowano 4 odcinki.

Zabezpieczenie sanitarne dla Wrocławian - uczestników pieszej pielgrzymki na trasie Wrocław - Częstochowa - zadanie miało na celu zabezpieczenie podstawowych potrzeb sanitarnych mieszkańców Wrocławia (około 2 000 osób), uczestników Pieszej Pielgrzymki Wrocławskiej na Jasną Górę. Zadanie dofinansowano kwotą 8 000 zł.

WSPOMAGANIE AKTYWNOŚCI MIESZKAŃCÓW POPRZEZ ORGANIZACJĘ WYDARZEŃ PLENEROWYCH, FESTYNÓW OSIEDLOWYCH I RODZINNYCH

VI Wrocławski Orszak Trzech Króli – w ramach zadania już po raz szósty zorganizowano we Wrocławiu Orszak Trzech Króli. Scenariusz i przebieg orszaku nawiązywał do wielowiekowej tradycji jasełek i kolędników oraz do tradycyjnie polskiego zwyczaju wspólnego kolędowania i świętowania w okresie Świąt Bożego Narodzenia. Charakter imprezy pozwolił na popularyzację aktywnego spędzania wolnego czasu. Bardzo liczny udział rodzin, w dużej części młodych małżeństw z dziećmi, często w asyście dziadków przyczynił się do wzmocnienia więzi rodzinnych i społecznych. Szacuje się, że w wydarzeniu udział wzięło około 25 000 mieszkańców Wrocławia oraz gości. Podczas imprezy rozdano śpiewniki kolęd oraz korony. Zadanie dofinansowano kwotą 10 000 zł.

Wrocławskie Centrum Rozwoju Społecznego zapewniło organizację i zabezpieczenie techniczne uroczystości w postaci sceny, nagłośnienia i systemu oświetleniowego. Kwota wydatkowana: 7 000 zł.

Wypełniamy Przestrzeń - przygotowanie i przeprowadzenie pikniku integrującego lokalną społeczność, na terenie byłej zajezdni Dąbie. W programie znalazły się atrakcje dla dzieci i dorosłych oraz studentów zamieszkujących pobliskie akademiki. Celem było zaprezentowanie koncepcji wykorzystania przestrzeni po zajezdni, na rzecz jak największej grupy mieszkańców. Zadanie dofinansowano kwotą 6 483,33 zł.

Peleton Rowerowy - impreza odbyła się 24 września 2016 r. w ramach X Wrocławskich Dni Promocji Zdrowia. Peleton miał charakter rekreacyjnego rajdu rowerowego, uczestnicy przejechali ulicami miasta wyznaczoną trasą (7 km). Udział wzięło ok. 800 osób. Celem była promocja aktywnego stylu życia oraz pokazanie ścieżek rowerowych, które można wykorzystać dla aktywnego spędzania czasu wolnego. Zadanie dofinansowano kwotą 10 000 zł.

ANIMACJA WYSPY SŁODOWEJ

Pierwszy Dzień Wiosny na Wyspie Słodowej

Powitanie wiosny na Wyspie Słodowej odbyło się 21 marca, w godz. 13:00-22:00. Pierwsza część – warsztatowa, prowadzona była w godz. 13:00-17:00. Uczestnicy mogli skorzystać z zajęć przygotowanych przez SLOT Art Festival: szczudła, slackline, monocykl, le parkour, wspinaczka po skrzyniach, malowanie na torbach i ubraniach, a także warsztatów artystycznych i sportowych takich jak: gry retro, zentangle, pogadanki podróżnicze, decoupage, handmade, sportowa rozgrzewka w gitarowym rytmie oraz Gitarowy Desant 2016 – warsztaty Leszka Cichońskiego przygotowujące do wspólnego bicia Gitarowego Rekordu Guinnessa. O godz. 17:00 rozpoczął się XX Promo Festival, czyli koncert kapel starających się o występ na głównej scenie podczas Gitarowego Rekordu Guinnessa 1 majana wrocławskim Rynku. Na zwycięzców głosowała publiczność. Wydarzenie zakończyły pokazy muzyczne i taneczne. Podczas Pierwszego Dnia Wiosny można było wziąć udział także w konkursach, m.in. na wiersz lub fraszkę o wiosnie, gitarze i Wrocławiu czy na marzannę z gitary lub z gitarą oraz uczestniczyć we wspólnej grze na gitarach. Impreza na Wyspie Słodowej zgromadziła ok. 3 500 osób.

W ramach konkursu dofinansowano warsztaty kulturalne, artystyczne i sportowe. Ich celem była promocja działań kulturalnych, aktywności ruchowej i zdrowego trybu życia. W wydarzeniu wzięło udział kilkaset osób. Zadanie dofinansowano kwotą 4 000 zł.

Majówka na Wyspie Słodowej

Majówka na Wyspie Słodowej została zorganizowana w dniach 2 i 3 maja, w godz. 14:00-18:00. Przez cały czas trwania imprezy czynna była strefa warsztatowa: robienie biżuterii techniką decoupage, warsztaty robienia masek gipsowych, wspinaczka po skrzyniach, gra na bębnach, monocykl, kuglarstwo, le parkour, piłka nożna. Przy stanowisku

Dolnośląskiego Stowarzyszenia Artystów Plastyków prezentowane były prace artystów z dziedziny: malarstwa, grafiki, akwareli, rzeźby, tkanin i rękodzieł artystycznych, a związana ze stowarzyszeniem grupa poetycka przedstawiała swoje tomiki poezji. Odbyły się także warsztaty plastyczne prowadzone przez artystę Andrzeja Woźniaka z Jeleniej Góry. Na Wyspie Słodowej działała również wypożyczalnia sprzętu rekreacyjnego, w której można było wypożyczyć: skakanki, hula-hop, gumy do skakania i wiele innych. Współorganizatorem wydarzenia było Stowarzyszenie Lokalnych Ośrodków Twórczych SLOT. Impreza zgromadziła ok. 1 500 uczestników.

Pikniki w ramach „Miesiąca Rodziny”

Kino Plenerowe

Kino Plenerowe powróciło na Wyspę Słodową 3 czerwca, a zakończyło swoją działalność 27 sierpnia. Filmy prezentowane były w piątki i soboty o godz. 21:30. Łącznie odbyło się 20 seansów, podczas których zaprezentowanych zostało 20 filmów. Każdorazowo pokazy gromadziły ok. 300 uczestników.

Pikniki rodzinne na Wyspie Słodowej

Pikniki rodzinne na Wyspie Słodowej odbywały się w poszczególne niedziele od 3 lipca do 4 września, w godz. 13:00-19:00. Łącznie zostało zorganizowanych 9 imprez, w których wzięło udział łącznie ok. 10 000 uczestników.

Częścią pikników były atrakcje dla rodzin, młodzieży i seniorów takie jak: spotkania z grami planszowymi, spotkania z Biblioteką Plenerową, rozgrywki w warcaby z zawodnikami OKS Sokół Wrocław, Tkalnia Zagadek, czyli atrakcja typu escape room. Miłośnicy aktywnego wypoczynku mogli skorzystać ze ścianki do squasha, warsztatów szermierki japońskiej czy ćwiczeń jogi, dla dzieci prowadzone były m.in. zabawy ruchowe z elementami koszykówki czy warsztaty etnograficzne. Ponadto odwiedzający Wyspę Słodową mogli wziąć udział w fotobudkowym konkursie fotograficznym, a także skorzystać z konsultacji żywieniowych.

Aktywizacja Wyspy Słodowej - w ramach konkursu dofinansowano działalność 2 organizacji, które poprzez działania plenerowe przyczyniają się do aktywizacji Wyspy Słodowej. W 2016 r. realizowano: - Wyspa na Weekend 2016 - Realizacja zadania obejmuje cotygodniowe spotkania z grami planszowymi na Wyspie Słodowej oraz prowadzenie dodatkowych działań o charakterze sportowym, społecznym i kulturalnym w formie pikników. W czerwcu 2016 r. nawiązano współpracę z potencjalnymi partnerami. W miesiącach wakacyjnych (lipiec, sierpień 2016 r.) zostanie zorganizowanych 8 spotkań z udziałem plenerowej wypożyczalni gier planszowych i wrocławskiej społeczności. Nie zabraknie zajęć sportowych czy działań mających wpływ na upowszechnienie kultury. Spotkania będą miały charakter międzypokoleniowy. Letnie kino plenerowe na Wyspie Słodowej – Realizacja zadania polega na zapewnieniu funkcjonowania kina plenerowego na Wyspie Słodowej poprzez projekcje różnorodnych filmów z całego świata, poruszających ambitną tematykę oraz prezentujących różne gatunki filmowe. W ramach projektu zaplanowano 19 pokazów i 19 prelekcji w okresie wakacyjnym. W czerwcu odbyło się 6 projekcji filmowych. Na realizację zadania przeznaczono kwotę 44 829 zł.

Realizacja kampanii tworzących wizerunek Wrocławia jako miejsca przyjaznego do studiowania i życia z przeznaczeniem na organizację koncertu "Rytm Wrocławia". 20 września na Placu Nowy Targ odbył się koncert pn. Rytm Wrocławia, który stanowił nawiązanie do Wrocławskiej Tamborrady, wzięły w nim udział Młodzieżowe Domy Kultury, dzieci i młodzież wraz z rodzicami, którzy uczestniczyli w styczniowej Tamborradzie oraz w pracach nad Tamborrada w związku z ESK. Podczas koncertu wystąpili: Wrocław Respect Orchestra, wrocławscy artyści oraz dzieci i młodzież. Poniesiono koszty związane z przygotowaniem imprezy masowej, kompleksową obsługą techniczną, toaletami, ochroną, zabezpieczeniem medycznym, usługą sprzątnięcia i transportu. Na zadanie wydatkowano kwotę 56 566,86 zł.

Utworzenie i prowadzenie **Centrum Informacyjnego na Ostrowie Tumskim**. Zadanie polegało na utworzeniu i prowadzeniu centrum informacyjnego na Ostrowie Tumskim wraz z wyposażeniem pomieszczeń. Celem działania Centrum jest podniesienie poziomu wiedzy wrocławian i turystów w obszarze: historii i kultury Wrocławia i Dolnego Śląska; atrakcji turystycznych i kulturalnych, w tym projektów Europejska Stolica Kultury 2016 i Wrocław The World Games 2017; wsparcia socjalnego, społecznego, poradnictwa zdrowotnego i innego finansowanego ze środków publicznych. Z oferty programu skorzystało 20436 osób oraz rozdano ponad 30 000 sztuk materiałów informacyjnych. Zadanie dofinansowano kwotą 50 000 zł.

Utworzenie i prowadzenie **Centrum Aktywności Sportowej i Społecznej na osiedlu Nowy Dwór** przy Parafii pw. Opatrzności Bożej. Zadanie polegało na utworzeniu Centrum Aktywności Sportowej i Społecznej na osiedlu Nowy Dwór we Wrocławiu przy Parafii pw. Opatrzności Bożej (zwanego dalej Centrum) wraz ze wsparciem technicznym. Głównym zadaniem Centrum jest podnoszenie poziomu integracji i aktywności społecznej mieszkańców Wrocławia (szczególnie osiedla Nowy Dwór), poprzez organizację czasu wolnego, promocję aktywnego i zdrowego stylu życia, realizację zajęć sportowych, wydarzeń o charakterze kulturalnym, społecznym, integrującym środowiska. Realizacja zadania była możliwa po dokonaniu adaptacji istniejących pomieszczeń. Najważniejszą częścią obiektu jest sala sportowa ze ścianką wspinaczkową, której towarzyszy infrastruktura pomocnicza w postaci zaplecza oraz sanitariatów. Warunki lokalowe sprzyjają możliwości organizacji nie tylko zajęć sportowych, ale także różnorodnych imprez kulturalnych (wystaw, projekcji filmowych, warsztatów, spotkań z ciekawymi ludźmi), co w sposób znaczący wpłynęło na podniesienie poziomu integracji i aktywności społecznej mieszkańców osiedla Nowy Dwór. W 2016 r. z usług Centrum skorzystało około 12 000 osób, głównie dzieci i młodzież. Na realizację zadania przeznaczono kwotę 147 400 zł.

„Mali Wspaniali” - Zadanie polegało na przeprowadzeniu w 102 przedszkolach zajęć ogólnorozwojowych z elementami sztuk walki pod nazwą „MALI WSPANIALI”. W każdym przedszkolu programem objętych zostało co najmniej 50-ciu dzieci w wieku 4-6 lat, w sumie 5250 dzieci. Założeniami programowymi tego przedsięwzięcia było wspomaganie harmonijnego rozwoju przedszkolaków, z głównym naciskiem na profilaktykę wad postawy i stóp. Dodatkowym atutem była nauka wybranych zagadnień z sztuk walki, co wpłynęło na poprawę procesów poznawczych dzieci, zmniejszenie nadpobudliwości ruchowej, wzmocnienie wiary we własne siły, umiejętność współpracy w grupie, wzbudzenie potrzeby regularnego podejmowania ćwiczeń fizycznych. Każde zajęcia wynikające z proponowanego programu dostosowane były do wieku i możliwości psychofizycznych małych uczestników oraz przebiegały zgodnie z założeniami metodycznymi i merytorycznymi w zakresie nauczania sztuk walki dla dzieci i młodzieży. Na zadanie wydatkowano kwotę Na zadanie wydatkowano kwotę 370 000 zł – 2 edycje.

Piknik „Ojcowie na start” – Ojcowie na start to rowerowe zawody sportowe mające na celu propagowanie aktywnego stylu życia wśród dzieci i młodzieży oraz promocja Świątecznych Dni Młodzieży we Wrocławiu. W wydarzeniu wzięło udział ok. 700 uczestników. Zadanie dofinansowano kwotą 10 000 zł.

Wrocławskie kolędowanie 2016 - celem zadania była organizacja w dniu 21 grudnia 2016 r. na wrocławskim Rynku kolejnej edycji wydarzenia „Wrocławskie kolędowanie”. To cykliczna impreza skupiająca wrocławian w różnym wieku, polegająca na wspólnym wykonywaniu kolęd. Do wspólnego śpiewu zaproszeni są wszyscy obecni na wrocławskim Rynku. Aby łatwiej było dołączyć się do wspólnego śpiewu osobom postronnym, wśród zgromadzonych byli obecni chórzyci z chórów amatorskich. Przy akompaniamencie instrumentalnym wszyscy razem wykonali kolędy z rozdanych wcześniej śpiewników. Wrocławskie kolędowanie to impreza z kilkuletnią tradycją. Zadanie dofinansowano kwotą 7 196,15 zł.

Wrocławskie kolędowanie 2016 - warsztaty i koncert chórów - Celem zadania była organizacja i realizacja kolejnej edycji warsztatów śpiewu chóralnego w ramach cyklicznej imprezy „Wrocławskie kolędowanie”. Warsztaty zwieńczone zostały uroczystym koncertem w Centrum Festiwalowym IMPART, w dniu 19 grudnia 2016 r. Zadanie dofinansowano kwotą 6 674 zł.

PROMOCJA WROCŁAWIA POPRZEZ ORGANIZACJĘ I PRZEPROWADZENIE INTEGRACYJNYCH WYDARZEŃ KULTURALNYCH W RAMACH POBYTU WE WROCŁAWIU UCZESTNIKÓW ŚWIATOWYCH DNI MŁODZIEŻY (ŚDM)

Zorganizowane zostały wydarzenia kulturalne, w tym 15 koncertów podczas Światowych Dni Młodzieży we Wrocławiu. Przygotowany i wykonany został mural upamiętniający te wydarzenia. Adresatami przedsięwzięcia było ponad 15 000 uczestników ze wszystkich stron świata, wrocławianie i turyści. Zadanie dofinansowano kwotą 290 000 zł.

Dla uczestników Dni w Diecezjach, które odbyły się w dniach 20–25 lipca 2016 r. we Wrocławiu zostały opracowane foldery pn. „Spotkajmy się we Wrocławiu”. Został wykonany ich skład, korekta i tłumaczenie oraz druk w 7 wersjach językowych (angielska, niemiecka, włoska, hiszpańska, francuska, ukraińska, polska). Ponadto dokonano korekty i wydruku ulotki prezentującej zaplanowane na drugą połowę roku wydarzenia w ramach Europejskiej Stolicy Kultury. Zamówiono materiały promocyjne dla wolontariuszy Światowych Dni Młodzieży (m.in. flagi, koszulki, kubki). Dla uczestników Światowych Dni Młodzieży we Wrocławiu zaprojektowano i wydrukowano po 15 000 sztuk identyfikatorów i smyczy. Identyfikatory służyły do bezpłatnych przejazdów komunikacją miejską oraz zniżkowych wstępów do obiektów kultury i rekreacji. Przed rozpoczęciem ŚDM we Wrocławiu w Leśnicy na budynku przy ul. Średzkiej zawisła siatka mesh z cytatem z Jana Pawła II: „Wrocław jest miastem spotkania, miastem, które jednoczy”. Wydrukowano także 5 banerów z logotypem „Wrocław Miasto Spotkań”, które były rozwieszane pod scenami podczas tzw. Mercy Festów. 20 lipca 2016 r. odbył się koncert ks. Bartłomieja Kota „Wrocławskie spacerki”, promujący Światowe Dni Młodzieży we Wrocławiu. Koncert był bezpłatny dla publiczności i odbył się w Młynie Maria. 21 lipca 2016 r. na Rynku odbyła się plenerowa projekcja filmu „Franciszek”, poświęconego papieżowi Franciszkowi. Tego samego dnia odbył się specjalny pokaz Fontanny Multimedialnej na Pergoli, poświęcony tematyce papieskiej.

Zostało zakupionych 23 000 sztuk zaproszeń na koncert specjalny pt. „Najstynniejsze europejskie piosenki” w ramach projektu „Singing Europe” w dn. 23 lipca 2016 r. na Stadionie Wrocław. Dystrybucją biletów zajmowało się WCRS, Narodowe Forum Muzyki oraz Fundacja na rzecz Rozwoju Młodzieży „Młodzi Młodym” – organizator obchodów Światowych Dni Młodzieży we Wrocławiu. Na Dzień Miłosierdzia (22 lipca 2016 r.) zostały zakupione materiały służące do organizacji tzw. „dzień miłosierdzia” – akcji mających na celu integrację mieszkańców Wrocławia z uczestnikami ŚDM. W ramach dzień miłosierdzia m.in. odmalowano bramę i podwórko na Podwalu oraz powstał mural na murze przy ul. Średzkiej 11 we wrocławskiej Leśnicy. W parku Tysiąclecia zorganizowano spotkanie młodzieży pt. „Miejsce Pojednania”, podczas którego miały miejsce rozważania na temat miłosierdzia, praca w grupach, sadzenie krzewów róż, ozdabianie drzew, wmurowanie specjalnych kamyczków w instalację kamienną zamontowaną w parku przez Zarząd Zieleni Miejskiej przez uczestników ŚDM z różnych krajów. WCRS zorganizował zabezpieczenie medyczne i zaplecze sanitarne eventu. Został też przygotowany projekt pocztówek upamiętniających ŚDM i wydrukowano 200 kompletów po 12 sztuk pocztówek wraz z opakowaniem. Zorganizowano także spotkanie podsumowujące dla wolontariuszy zaangażowanych w pomoc przy ŚDM, na którym rozdano pamiątkowe koszulki. Wydrukowano również 10 000 sztuk śpiewników kolęd „Poświętuj Komuś Święta”. Na zadanie wydatkowano kwotę 214 979,13 zł

Gala wolontariuszy Wrocław-Galilea 2016 – Przygotowanie i przeprowadzenie gali dla grupy wolontariuszy Dni w Diecezjach „Wrocław-Galilea 2016”. Celem było promowanie zaangażowania w wolontariat, docenienie pracy wolontariuszy działających na rzecz Wrocławia. Zadanie dofinansowano kwotą 5 000 zł.

Wrocławski Międzynarodowy Katolicki Festiwal Filmów Niepokalanów 2016 – Przygotowanie działań we Wrocławiu i współorganizacja z Klasztorem w Niepokalanowie Festiwalu Filmów katolickich, który odbył się 14-22 października. Pokaz filmów oraz dyskusje po projekcji odbyły się w Dolnośląskim Centrum Filmowym przy ul. Piłsudskiego 64a. Zadanie dofinansowano kwotą 8 000 zł.

Festyn osiedlowy Misja na Ołbinie – Zorganizowane zostały warsztaty, animacje i inne atrakcje dla mieszkańców Wrocławia. Ich celem była promocja aktywności ruchowej, zdrowego trybu życia oraz promocja Świątowych Dni Młodzieży we Wrocławiu. W wydarzeniu wzięło udział około 1000 osób. Zadanie dofinansowano kwotą 10 000 zł.

Kulturalna Majówka na Wyspie Słodowej – w dniach 2-3 maja 2016 r. zorganizowane zostały warsztaty, animacje i inne atrakcje dla mieszkańców Wrocławia. Ich celem była promocja aktywności ruchowej, zdrowego trybu życia oraz promocja Świątowych Dni Młodzieży we Wrocławiu. W wydarzeniu przez dwa dni wzięło udział ok. 2 000 osób. Zadanie dofinansowano kwotą 10 000 zł.

Wystawa Wiara w Kulturze - Organizacja wystawy dzieł artystycznych pn. „Wiara w Kulturze” oraz promocja Świątowych Dni młodzieży we Wrocławiu. Wystawę zwiedzi ok. kilka tysięcy osób. Zadanie dofinansowano kwotą 8 000 zł.

ZADANIA Z ZAKRESU OBSŁUGI I WSPARCIA OSIEDLI WROCŁAWIA

Od 01 czerwca 2016 r. Wrocławskie Centrum Rozwoju Społecznego w ramach statutowych działań na rzecz 47 samorządów Osiedli realizował zadania z zakresu obsługi rachunkowo-księgowej, poradnictwa prawnego oraz dotowania działań społecznych.

Łączny budżet Osiedli w 2016 r. wyniósł: 2 761 590 zł, w tym 607 000 zł na dodatkowe zadania o charakterze społecznym, realizowane przez samorzady po przekazaniu środków przez jednostki organizacyjne Gminy oraz komórki Urzędu Miejskiego (m.in. Wrocławskie Centrum Rozwoju Społecznego, Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych, Wydział Kultury, Biuro Sportu i Rekreacji, Wydział Środowiska i Rolnictwa); obsłudze przyznanych Osiedlom środków finansowych towarzyszyły działania w zakresie koordynacji procedury sprawozdawczej z wykonanych zadań (w tym za rok ubiegły) oraz aktualizacji ofert na bieżący rok, jak również ofert składanych przez samorzady na rok 2017.

Zrealizowano proces przenoszenia obsługi Osiedli ZOJM-WCRS (opracowanie i wdrożenie procedur – w tym nowej edycji Zasad Obsługi Finansowej i prawnej organów Osiedli, przygotowanie pomieszczeń i stanowisk pracy, uruchomienie punktu kasowego).

Aneksowano wszystkie umowy cywilnoprawne i porozumienia zawierane w latach ubiegłych przez ZOJM w zakresie obsługi Osiedli, w tym umowy z kontrahentami oraz dostawcami mediów do lokali Osiedli, jak również zarządcami nieruchomości.

Rozpoczęto wdrażanie elektronicznej inwentaryzacji majątku samorządów Osiedli oraz przygotowanie do inwentaryzacji majątku przed wyborami do Rad Osiedli.

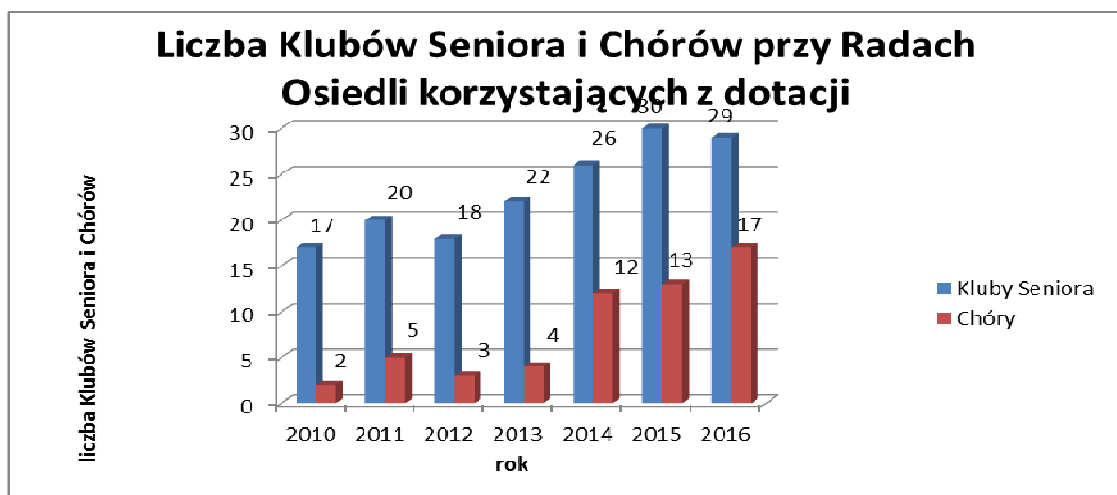
Współuczestniczono w projekcie którego liderem jest CUI, w zakresie ujednolicenia stron internetowych samorządów Osiedli oraz wsparciu przy obsłudze kont poczty elektronicznej przez samorzady Osiedli oraz rozpoczęcie prac nad wdrożeniem obsługi Help Desk dla Osiedli.

Uruchomiono i rozwijano nową stronę internetową dla samorządów Osiedli w ramach projektu CIU www.osiedle.wroclaw.pl. Na stronie umieszczane są m.in. niezbędne Osiedlom akty prawne, druki, bieżące informacje z zakresu obsługi Osiedli oraz działań miejskich adresowanych do samorządów i mieszkańców, zapewniony jest również dostęp do elektronicznych budżetów Osiedli, czy informacji o odbiorach inwestycji miejskich. Zredagowano i wydano kolejny numer Informatora dla samorządów Osiedli. Współuczestniczono w pozyskaniu nowych siedzib dla Osiedla Gaj oraz Osiedla Jagodno. Prowadzono działania koordynujące w ramach projektu: Kart Zadań Inwestycyjnych. Wdrożono we współpracy z Wydziałem Inżynierii Miejskiej Urzędu Miejskiego Wrocławia

nową funkcjonalności strony internetowej: Odbiory Inwestycji Miejskich, tj. opracowano metodę oraz stworzono i uruchomiono narzędzie za pomocą którego jednostki i spółki miejskie przekazują Radom Osiedli informacje o odbiorach robót budowlanych dla zrealizowanych inwestycji. Realizowano bieżącą współpracę z Komisją ds. Partycypacji i Osiedl Rady Miejskiej Wrocławia, w tym w ramach konsultacji społecznych w sprawie zmian w statutach Osiedli. Udzielono w ramach środków WCRS (zadanie DSS/B/02_Dział 853 rozdział 85395 - Zadania w zakresie polityki społecznej nazwa zadania: „Współpraca z Radami Osiedli w zakresie realizacji programów społecznych:”. Kwota zaplanowana 607 000 zł. Kwota wydatkowana 607 000 zł, co stanowi 100% wykonania wydatków) dofinansowania dla działań społecznych realizowanych przez Osiedla:

Kluby Seniora prowadzone przez Wrocławskie Rady Osiedli - realizowały program aktywizacji osób starszych, propagując ideę edukacji przez całe życie. Dzięki prelekcjom i ćwiczeniom uczestnicy spotkań mieli szansę na odkrycie i zaspokojenie swoich potrzeb intelektualnych oraz rozwój zainteresowań. Kluby seniora prowadziły liczne zajęcia między innymi lektoraty języka angielskiego, techniki ćwiczenia pamięci i koncentracji, zajęcia z obsługi komputera i Internetu. Zainteresowania kulturalne członków klubów pogłębiały wspólne wyjazdy do kina, teatru opery czy filharmonii. Umożliwiano poznanie miejsc o wysokich walorach zabytkowych i historycznych, jak również rozwijano twórczość amatorską. Ważną część spotkań obejmowała edukacja prozdrowotna, w tym spotkania z psychologami, dietetykami, lekarzami różnych specjalności, wiele klubów oferowało również gimnastykę i ćwiczenia ogólnousprawniające. W 2016 r. dofinansowano 29 Klubów Seniora na kwotę 201 000 zł.

Chóry osiedlowe - sprzyjają powrotowi do tradycji spotykania się w ramach społeczności sąsiedzkiej, stawały się alternatywą dla dotychczasowego spędzania czasu zwłaszcza przez osoby starsze i samotne oraz młodzież. Stają się początkiem procesów integracji międzypokoleniowej, przyczyniały się do wzrostu ogólnej wrażliwości na sztukę. Na działalność 17 chórów osiedlowych wydatkowano kwotę 81 000 zł (w tym 6 000 zł na III Wrocławski Festiwal Chórów Osiedlowych).

Strony internetowe - poprzez działalność osiedlowych stron internetowych zwiększył się dostęp do informacji na temat działalności Osiedli, środowisk działających na rzecz mieszkańców oraz do informacji o bieżącym życiu osiedla. Lokalne fora internetowe stwarzały społeczności lokalnej możliwość wypowiedzenia uwag, postulatów oraz opinii na temat własnej okolicy, często stawały się platformą wymiany informacji między mieszkańcami osiedla. Wsparcie w 2016 r. otrzymało 11 osiedlowych stron internetowych. Na ich działalność wydatkowano kwotę 6 900 zł.

Festyny osiedlowe - corocznie organizowane połączone z obchodami Dnia Dziecka, czy dożynek, przyczyniały się do międzypokoleniowej integracji mieszkańców. Wspomagały ich edukację w zakresie aktywnych form spędzania wolnego czasu oraz ekologii,

promowały zdrowy tryb życia, a także zapewniały mieszkańcom dostęp do plenerowych wydarzeń kulturalnych. Często stwarzały okazję do propagowania idei wolontariatu przez aktywne włączanie się mieszkańców w przygotowania. Rezultatem organizacji festynów przez Osiedla było rozbudzenie wśród mieszkańców Wrocławia powszechnego nawyku czynnego brania udziału w życiu i aktywności środowiska lokalnego. Na organizację 34 festynów w 2016 r. wydatkowano kwotę 118 500 zł.

Inne zadania społeczne – Każdego roku Rady Osiedli organizują turnieje sportowe, sekcje sportowe, punkty porad prawnych, Dzień Seniora, sekcje fotograficzne, szkółkę ekologiczną dla dzieci, przegląd piosenki patriotycznej. W 2016 r. dofinansowano 48 inicjatyw społecznych kwotą 112 250 zł.

Wigilie i Mikołajki - Organizowane przez Rady Osiedli Spotkania Wigilijne i Mikołajkowe były skierowane do osób zagrożonych wykluczeniem ze względu na status materialny lub społeczny oraz do lokalnych organizacji pozarządowych i współpracujących instytucji. Wpływały na integrację mieszkańców osiedli oraz budowanie tożsamości lokalnej. W 2016 roku dofinansowano 34 Spotkania Wigilijne oraz 35 inicjatyw Mikołajkowych kwotą 87 350 zł.

Departament Edukacji

REORGANIZACJA SIECI SZKÓŁ I PLACÓWEK OŚWIATOWYCH

W roku 2016 dokonano analizy danych demograficznych w odniesieniu do rejonów urbanistycznych Wrocławia oraz analizy potrzeb i wykorzystania miejsc dydaktycznych w placówkach wszystkich typów. We współpracy z Biurem Rozwoju Wrocławia przeanalizowano prognozy demograficzne i zaproponowano modernizację sieci szkół. W dniu 25 lutego 2016 r. Rada Miejska Wrocławia podjęła uchwały o likwidacji różnego typu szkół. Powodami były brak naboru oraz niewielka liczebność uczniów w niżej wymienionych szkołach. Podjęto także inne uchwały wprowadzające zmiany organizacyjne.

Wykaz zreorganizowanych placówek

Nazwa i adres zespołu/szkoły/placówki (jednostki organizacyjnej)	Nazwa szkoły/placówki, której dot. zmiany	Jakie działania wykonano	Data przekształcenia/łączenia/likwidacji szkoły/placówki	Nr uchwały
Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 3 ul. ks. Piotra Skargi 31	Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych nr II	likwidacja	31 sierpnia 2016 r.	uchwała nr VIII/125/15 z 19 marca 2015 r.
Zespół Placówek Oświatowych nr 2 ul. Głogowska 30		rozwiązanie zespołu	31 sierpnia 2016 r.	uchwała nr XXI/451/16 z 25 lutego 2016 r.
Zespół Placówek Oświatowych nr 2 ul. Głogowska 30	- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr 7, - Przedszkole Specjalne;	likwidacja	31 sierpnia 2016 r.	uchwała nr XXI/452/16 z 25 lutego 2016 r.
Zespół Szkół nr 16 ul. Głogowska 30	- Szkoła Podstawowa Specjalna nr 102 dla Uczniów z Autyzmem, - Gimnazjum Specjalne nr 58 dla Uczniów z Autyzmem, - "Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy" nr 2 dla Uczniów z Autyzmem,	utworzenie zespołu	1 września 2016 r.	uchwała nr XXI/453/16 z 25 lutego 2016 r.
Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr 10 im. Janusza Korczaka ul. Parkowa 27	- Przedszkole Specjalne nr 151, - Szkoła Podstawowa Specjalna nr 87, - Gimnazjum Specjalne nr 55, - Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy nr 1, - Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna nr 13, - Internat;	przekształcenie ośrodka	1 września 2016 r.	uchwała nr XXI/456/16 z 25 lutego 2016 r.
Zespół Placówek Oświatowych nr 1 ul. Wałbrzyska 50		rozwiązanie zespołu	31 sierpnia 2016 r.	uchwała nr XXI/454/16 z 25 lutego 2016 r.
Zespół Placówek Oświatowych nr 1 ul. Wałbrzyska 50	- Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii nr 3, - Gimnazjum Specjalne nr 42	likwidacja	31 sierpnia 2016 r.	uchwała nr XXI/455/16 z 25 lutego 2016 r.
Zespół Szkół nr 3 ul. Szkocka 64	Liceum Ogólnokształcące nr XXIX	likwidacja	31 sierpnia 2018 r.	uchwała nr XXI/448/16 z 25 lutego 2016 r.
Zespół Szkół nr 4 ul. Powst. Śl. 210-218	Technikum nr 4	likwidacja	31 sierpnia 2019 r.	uchwała nr XXI/446/16 z 25 lutego 2016
Gimnazjum nr 20 im. Prof. Alfreda Jahna ul. Fryderyka Pautscha 9		przeniesienie siedziby	1 września 2016 r.	uchwała nr XXI/449/16 z 25 lutego 2016 r.
Zespół Szkół nr 19 ul. Spółdzielcza 2a	Gimnazjum nr 20 im. Prof. Alfreda Jahna	włączenie do zespołu	1 września 2016 r.	i uchwała nr XXI/450/16 z 25 lutego 2016 r.

W konsekwencji wprowadzonych zmian opracowano uchwały, które uwzględniały wszystkie wprowadzone zmiany w sieci szkół i placówek:

- Uchwała Nr XXVI/540/16 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 16 czerwca 2016 r. w sprawie ustalenia planu sieci i określenia granic obwodów publicznych szkół podstawowych i gimnazjów na terenie Wrocławia.
- Uchwała Nr XXVI/538/16 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 16 czerwca 2016 r. w sprawie ustalenia planu sieci publicznych szkół ponadgimnazjalnych na terenie Wrocławia.

Dokonano analizy danych demograficznych oraz **analizy potrzeb i wykorzystania miejsc w przedszkolach**. Zmiany w sieci przedszkoli prowadzonych przez Gminę

Wrocław uwzględniono w nowej uchwale Nr XXVI/539/16 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 16 czerwca 2016 r. w sprawie ustalenia sieci publicznych przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych prowadzonych przez Gminę Wrocław.

W marcu 2016 r., w budynku przy ul.Dożynkowej 6a, utworzono dodatkowo 200 miejsc przedszkolnych w Przedszkolu nr 56 oraz utworzono dodatkowo 250 miejsc przedszkolnych w drugim budynku Przedszkola nr 10 przy ul.Piotrkowskiej.

Szkoły i placówki oświatowe prowadzone przez Miasto w latach 2012-2016

Typ szkoły/placówki	Stan na:				
	2012	2013	2014	2015	2016
Przedszkola	103	103	104	105	105
Przedszkola specjalne	1	1	1	1	1
Szkoły podstawowe	70	71	71	71	71
Szkoły podstawowe muzyczne	4	4	4	4	4
Szkoły podstawowe specjalne	11	11	11	10	10
Gimnazja	40	41	41	40	40
Gimnazja specjalne	12	12	11	11	10
Licea ogólnokształcące	25	25	22	21	20
Licea ogólnokształcące specjalne	2	2	2	2	2
Licea profilowane	17	9	0	0	0
Technika	35	18	18	16	16
Zasadnicze szkoły zawodowe	10	10	10	9	9
Zasadnicze szkoły zawodowe specjalne	5	5	5	5	5
Szkoły policealne	27	28	9	7	7
Szkoły plastyczne	2	2	2	2	2
Szkoły Mistrzostwa Sportowego	2	2	2	2	2
Centrum Kształcenia Praktycznego	1	1	1	1	1
Specjalne Ośrodki Szkolno-Wychowawcze z internatami	4	4	4	4	3
Internaty	3	3	3	3	3
Młodzieżowe Ośrodki Wychowawcze	1	1	1	1	1
Młodzieżowe Ośrodki Socjoterapii	2	2	2	2	1
Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne	6	6	6	6	6
Młodzieżowe Domy Kultury	4	4	4	4	4
Wrocławskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli	1	1	1	1	1
Ośrodek Doskonalenia i Doskonalenia Zawodowego nr 1	1	1	1	1	1
Schroniska młodzieżowe	2	2	2	2	2
Ogółem	391*	369*	338*	331*	327*
	* w 238 siedzibach	* w 238 siedzibach	* w 239 siedzibach	* w 238 siedzibach	* w 237 siedzibach

Struktura przedszkoli*

Przedszkola	Rok szkolny 2016/2017				Wzrost/spadek liczby dzieci w stosunku do roku szkolnego 2015/2016
	Liczba jednostek	Liczba oddziałów	Liczba dzieci	Średnia w oddziale	
Publiczne	106	613	14 544	23,73	5,93%
Niepubliczne	61	254	5 030	19,80	22,89%
Razem bez punktów przedszkolnych	167	867	19 574	22,58	9,82%
Punkty przedszkolne	81	119	1 401	11,77	22,89%

Struktura szkół podstawowych*

Szkoła podstawowa	2016/2017			
	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Średnia w oddziale	Wzrost/spadek liczby uczniów w stosunku do roku szkolnego 2015/2016
Klasa „0”	1 940	87	22,3	43,81%
Klasa I	3 185	153	20,8	-57,95%
Klasa II	7 254	342	21,2	5,77%
Klasa III	6 776	317	21,4	38,65%
Klasa IV	4 863	215	22,6	15,68%
Klasa V	4 234	194	21,8	-11,96%
Klasa VI	4 751	209	22,7	18,33%
Razem	33 003	1 517	21,8	-2,06%

Struktura gimnazjów*

Gimnazjum	Rok szkolny 2016/2017			
	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Średnia w oddziale	Wzrost/spadek liczby uczniów w stosunku do roku szkolnego 2015/2016
Klasa I	4 041	155	26,1	3,5%
Klasa II	3 923	161	24,4	-3,5%
Klasa III	3 961	160	24,8	-4,5%
Razem	11 925	476	25,1	-1,6%

Struktura szkół ponadgimnazjalnych*

Typ placówki	Rok szkolny 2016/2017			
	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Średnia w oddziale	Wzrost/spadek liczby uczniów w stosunku do roku 2015/2016
LO	361	10 240	28,4	-2,3%
Technika	245	5 886	24,0	-1,0%
ZSZ	77	1 366	17,7	-11,2%
Szkoły policealne	1	31	31,0	6,9%
Szkoły artystyczne (LO)	10	264	26,4	4,3%
Razem	694	17 787	25,6	-2,5%

Zestawienie zbiorcze uczniów w szkołach i placówkach prowadzonych przez Gminę Wrocław*

Typ placówki	Rok szkolny 2016/2017			
	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Średnia w oddziale	Wzrost/ spadek liczby uczniów w stosunku do roku szkolnego 2015/2016
Przedszkola	613	14 544	23,7	5,9%
Szkoły podstawowe	1 517	33 003	21,8	-2,1%
Gimnazja	476	11 925	25,1	-1,6%
LO	361	10 240	28,4	-2,3%
Szkoły zawodowe	323	7 283	22,5	-3,1%
Szkoły artystyczne	10	264	26,4	4,3%
Razem	3 300	77 259	23,4	-0,7%

* Dane pobrane z Systemu Informacji Oświatowej, wg stanu na dzień 30 września 2016 r.

W 2016 r. w **169 oddziałach integracyjnych**, w placówkach prowadzonych przez Miasto, opieką i kształceniem objęto 678 uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego.

Oddziały integracyjne w roku szkolnym 2016/2017

Placówka	Liczba oddziałów	Liczba uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego (mających skierowanie Departamentu Edukacji)	Średnia liczba uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego (mających skierowanie Departamentu Edukacji)
Przedszkole	36	131	4,1
Szkoła podstawowa (w tym również z oddziałami przedszkolnymi)	91	381	4,2
Gimnazjum	31	125	4,0
Liceum ogólnokształcące	7	33	4,7
Technikum	4	8	2,0
RAZEM	169	678	3,8

W nowo utworzonych przedszkolach publicznych, prowadzonych przez osoby fizyczne i prawne inne niż Gmina Wrocław, powstało dodatkowo 285 miejsc dla dzieci wieku od 3 do 6 lat.

Kontynuując zapoczątkowaną w 2008 r. akcją: „**Założ domowe przedszkole we Wrocławiu**”, mającą na celu zwiększenie dostępności do wychowania przedszkolnego, w ramach alternatywnych form wychowania przedszkolnego, w 2016 r. utworzono 9 punktów przedszkolnych niepublicznych z liczbą miejsc 240, w tym 1 punkt przedszkolny, który rozpocznie swoją działalność w 2017 r.

W ramach uzupełnienia sieci szkół we Wrocławiu **zarejestrowano 40 nowych szkół i placówek niepublicznych**, z czego 10 szkołom nadano uprawnienia szkoły publicznej, z tym, że 2 zarejestrowane szkoły, w tym 1 gimnazjum i 1 bursa szkolna swoją działalność szkolną rozpoczną w 2017 r. Natomiast w przypadku 101 szkół i placówek niepublicznych dokonano zmiany wpisu do ewidencji, z czego dla 51 szkół dokonano również zmiany decyzji o nadaniu uprawnień szkoły publicznej. Jednocześnie w drodze decyzji wykreślono z ewidencji szkół i placówek niepublicznych 52 szkoły i placówki, które nie rozpoczęły działalności w zgłoszonym terminie lub zaprzestały prowadzenia działalności przez okres dłuższy niż trzy miesiące oraz cofnięto zezwolenia na założenie publicznych punktów przedszkolnych 4 publicznym punktom oraz 1 uzupełniającemu liceum ogólnokształcącemu specjalnemu, z uwagi na zakończenie działalności.

Wydano 5 zezwoleń osobom fizycznym i prawnym, z tego 4 na założenie publicznych przedszkoli, a w przypadku 1 zezwolenia dokonano zmiany z uwagi na otwarcie nowego oddziału w już istniejącym publicznym przedszkolu.

Struktura szkół/placówek niepublicznych i publicznych prowadzonych przez osoby fizyczne lub prawne inne niż jst wpisanych do ewidencji w 2016 r.

Typ szkoły/placówki	Liczba szkół/placówek
Punkt przedszkolny	9
Przedszkole	2
Szkoła podstawowa	3
Gimnazjum	2
Liceum ogólnokształcące	5
Szkoła policealna	3

Technikum	2
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	1
Bursa Szkolna	1
Poradnia psychologiczno-pedagogiczna	2
Placówka kształcenia ustawicznego	8
Placówka Wychowania Pozaszkolnego	2
Razem	40

PODNOSENIE JAKOŚCI KSZTAŁCENIA

Inicjatywy i programy edukacyjne

Pracownia Badań i Analiz Wrocławskiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli (WCDN) przeprowadziła **14 diagnoz z zakresu matematyki i języka polskiego** dla szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych. Arkusze z zadaniami przygotowane zostały przez zespoły zadaniowe w skład, których wchodziły nauczyciele języka polskiego i matematyki z wrocławskich szkół. Arkusze diagnozy poddano standaryzacji w szkołach spoza Wrocławia. W diagnozach wzięło udział 17 521 uczniów szkół ponadgimnazjalnych, 14 832 uczniów gimnazjów oraz 16 845 uczniów szkół podstawowych (mniej liczny niż w latach ubiegłych udział w diagnozach z języka polskiego uczniów ze szkół podstawowych). Analizy wyników przeprowadzonych diagnoz przedstawiono na 28 konferencjach podsumowujących dla dyrektorów i nauczycieli z 35 szkół ponadgimnazjalnych, 43 gimnazjów oraz 72 szkół podstawowych. Nauczycielom oraz dyrektorom przedstawiono propozycje szkoleń doskonalących pracę z uczniami oraz przekazano materiały wspomagające pracę nauczycieli. Ponadto nauczyciele szkół wrocławskich mają do dyspozycji archiwum diagnoz przygotowanych przez WCDN z ostatnich dziewięciu lat szkolnych.

Kontynuowano projekt **„Szkoła w mieście”** w całości finansowany przez Miasto. W styczniu 2016 do projektu zostały włączone wszystkie szkoły/placówki dla których organem prowadzącym jest Miasto Wrocław. Szkoły i instytucje uczestniczące w przedsięwzięciu merytorycznym wsparciem obejmuje WCDN. W minionym roku chęć udziału w projekcie deklarowało 96 instytucji/organizacji (teatry, domy kultury, stowarzyszenia, kina, muzea, obiekty sportowe, wyższe uczelnie). „Szkoła w Mieście” wzbogaca ofertę szkoły, uczniowie poznają ciekawe obiekty i instytucje działające w przestrzeni miasta. W dniu 13 września 2016 r. WCDN zorganizował konferencję dla szkolnych koordynatorów projektu na terenie Hydropolis. Na realizację projektu przeznaczono łączną kwotę 3 904 167 zł.

We współpracy z Biurem Współpracy z Uczelniami Wyższymi realizowano projekt: **„Gucio”** – warsztaty genetyczne dla licealistów w partnerstwie z pracownikami Instytutu Immunologii i Terapii Doświadczalnej Polskiej Akademii Nauk. Celem projektu jest popularyzacja wiedzy z zakresu nauk przyrodniczych i genetyki. Projekt dofinansowano kwotą 28 000 zł.

Po raz jedenasty włączono się w organizację **XIX Dolnośląskiego Festiwalu Nauki** we współpracy z Kolegium Rektorów Uczelni Wyższych. W ramach projektu „Ziarna wiedzy” przeprowadzono Projekt Interaktywnych Pokazów w którym uczestniczyły Szkoły Podstawowe nr :12, 30, 50, 63, 64, 68, 76, 82, Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 1, Gimnazja nr: 4, 6, 13, 18, 23, 24, 25, 27, 39, 40, Zespoły Szkół nr 10, 14, 24, Zespół Szkół Ekonomicznych, Technikum nr 15 oraz Licea Ogólnokształcące nr: I, IV, X. Z budżetu Miasta na pokazy przeznaczono kwotę 76 688 zł. (podział kosztów: szkoły podstawowe 31 600 zł, gimnazja 33 000 zł, szkoły ponadgimnazjalne 12 088 zł).

Zorganizowano 117 pokazów, których celem było upowszechnienie i propagowanie nauki poprzez zabawę oraz popularyzowanie walorów matematyki i innych przedmiotów ścisłych. W pokazach wzięło udział 5 361 uczniów.

We współpracy z Instytutem Matematycznym Uniwersytetu Wrocławskiego, kontynuowano projekt **Wrocławski Portal Matematyczny** dostępny pod adresem www.matematyka.wroc.pl. Wzbogacono treści portalu o kilkaset artykułów i materiałów. Celem jest podniesienie poziomu edukacji matematycznej poprzez dostarczanie materiałów wspomagających nauczycieli i uczniów, w tym także uczniów mniej uzdolnionych. Liczba odwiedzin strony portalu to ok. 100 000 wejść na miesiąc. Realizacja projektu w roku 2016 kosztowała 150 000 zł.

W ramach współpracy międzynarodowej dofinansowano udział 3 uczniów szkół podstawowych w finale **Międzynarodowych Mistrzostw w Grach Matematycznych i Logicznych w Paryżu**. Konkurs skierowany jest do miłośników matematyki w każdym wieku i na każdym poziomie wtajemniczenia. Rozwiązywane zadania nie wymagają konkretnej wiedzy matematycznej, są to łamigłówki z zakresu tzw. matematyki rekreacyjnej, wymagające sprawnych technik rachunkowych, wyobraźni geometrycznej i logicznego myślenia.

Dofinansowano wyjazd uczennicy Szkoły Podstawowej nr 50 w wysokości 1 000 zł na Mistrzostwa Świata w Szachach w Batumi.

Kontynuowano zadania związane z realizacją projektu **„Język maszyn”**. W roku szkolnym 2015/2016 brało w nim udział 35 szkół podstawowych i 22 gimnazja. Projekt prowadzono jako zajęcia dodatkowe w klasach II-V w szkołach podstawowych i klasach I-II w gimnazjach. Zwieńczeniem działań był zorganizowany przez WCDN konkurs „ODKRYJ W SOBIE PROGRAMISTĘ”, w którym wzięło udział 52 uczniów (40 - szkół podstawowych i 12 - gimnazjów) z 14 szkół (10 szkół podstawowych i 4 gimnazja). Dofinansowanie na prowadzenie projektu wyniosło łącznie 322 797 zł.

We współpracy z **Polską Akademią Umiejętności** zorganizowano cztery spotkania dydaktyczno-naukowe:

- XXVIII otwarte spotkanie: 16 marca 2016 r. z prof. dr Katarzyną Białkowską z Center for Thrombosis and Vascular Biology, Cleveland Clinic Foundation, Ohio, USA; tytuł wykładu: „Rola Kindli w przekazywaniu sygnałów przez integryny w procesach fizjologicznych i patologicznych”,
- XXIX otwarte spotkanie: 11 maja 2016 r. z prof. dr hab. Januszem Pawęskim z Centre for Emerging and Zoonotic Diseases, National Institute for Communicable Diseases, Johannesburg-Sandringham (RPA); tytuł wykładu: „Wybuch choroby wirusowej ebola w zachodniej Afryce – czego nas nauczył”,
- XXX otwarte spotkanie: 30 września 2016 r. z prof. dr hab. Mariuszem Wąsikiem z Department of Pathology and Laboratory Medicine, Hospital of the University of Pennsylvania University, Philadelphia (USA) tytuł wykładu: „Diagnostyka i terapia przeciwnowotworowa w dobie eksplozji badań genomowych”,
- XXXI otwarte spotkanie: 19 października 2016 r. z prof. dr hab. Jerzym Kupcem - Węglińskim z The Dumont-UCLA Transplantation Research Laboratories, Los Angeles USA; tytuł wykładu: „Pan Haevard – UCLA w 40 lat – refleksje lekarza nad rozwojem transplantacji narządów”.

W ramach współpracy z Ambasadą Francji w Polsce kontynuowano **naukę języka francuskiego**: w Przedszkolu Nr: 28, 33, 79, w Szkole Podstawowej nr: 12, 36, 45, 74, 82, 93. Łącznie na realizację języka francuskiego przyznano przedszkolom 0,97 etatu, a szkołom podstawowym 4,78 etatu.

W Przedszkolu nr 109 przy ul. Nowowiejskiej realizowano ofertę edukacyjną dotyczącą **grup bilingwalnych z językiem angielskim i niemieckim**.

W Szkole Podstawowej nr 63 przy ul. Menniczej kontynuowano **naukę języka ukraińskiego** w wymiarze 12 godzin tygodniowo (0,67 etatu pedagogicznego). Do wrocławskich szkół podstawowych uczęszcza łącznie 357 dzieci pochodzenia ukraińskiego na różnym etapie kształcenia (klasy I- VI). 175 z nich korzysta z zajęć języka polskiego (294,5 godziny) oraz dodatkowych zajęć wyrównawczych (29,5 godziny).

W większości szkół realizowano godziny przyznane na organizację dodatkowej nauki języka polskiego, dodatkowych zajęć wyrównawczych oraz nauki języka i kultury kraju pochodzenia dla uczniów pochodzenia m.in. ukraińskiego, rosyjskiego, białoruskiego, egipskiego, koreańskiego, brytyjskiego, niemieckiego, włoskiego, kazachskiego, norweskiego, hiszpańskiego, arabskiego. Ogółem dla ok. 430 uczniów - cudzoziemców (w tym ok. 20 Polaków powracających z zagranicy) przyznano dodatkowe godziny w wymiarze ok. 626.

W 8 gimnazjach prowadzono **naukę w dwóch językach:**

- Gimnazjum nr 1, 26 i 49 – w języku angielskim,
- Gimnazjum nr 10 - w języku hiszpańskim,
- Gimnazjum nr 18 – w języku włoskim,
- Gimnazjum nr 30 i nr 34 – w języku francuskim,
- Gimnazjum nr 48– w języku niemieckim.
- Podobnie w 4 szkołach ponadgimnazjalnych:
- Liceum Ogólnokształcącym nr VIII - w języku francuskim,
- Liceum Ogólnokształcącym nr XIII – w języku niemieckim,
- Liceum Ogólnokształcącym nr IX – w języku włoskim i hiszpańskim
- Liceum Ogólnokształcącym nr XIV – w języku angielskim.

Łącznie w 2016 r. w klasach dwujęzycznych w gimnazjach uczyło się 1 126 uczniów w 38 oddziałach, a w szkołach ponadgimnazjalnych 428 uczniów w 15 oddziałach.

Kontynuowano akcję „Cały Wrocław czyta” (XV edycja) i projekt **„Wrocław stolicą czytania – tworzenie bajecznych ławeczek 2012 – 2016”** organizowaną przez Wrocławskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli. W szkołach i przedszkolach funkcjonuje ponad 120 aktywnych miejsc czytelniczych („bajeczne ławeczki”), w listopadzie i grudniu otwarto uroczystie kolejne „bajeczne ławeczki” (SP 99 i SP 82). W przestrzeni miasta wzrosła liczba miejsc do uwalniania książek – bookcrossingu – otwarto dwie kolejne skrzyneczki (w biurowcu Skanska na placu Dominikańskim oraz w Centrum Factory). Podsumowanie XV edycji akcji połączone z Targami Dobrej Książki miało miejsce w Centrum Poznawczym w Hali Stulecia. Uczestniczące w akcji przedszkola i szkoły uhonorowano nagrodami, za propagowanie czytelnictwa 20 placówek otrzymało Laur Czytania.

We wrześniu 2016, przy współpracy z Ogrodem Botanicznym, przez Wrocławskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli zorganizowana została V edycja „narodowego czytania” poświęconego „Quo vadis” Henryka Sienkiewicza. W projekcie wzięli udział uczniowie wrocławskich szkół, Wrocławskie Centrum Seniora, wrocławianie. Podstawowe cele przedsięwzięcia: popularyzacja czytelnictwa, zwrócenie uwagi na bogactwo polskiej literatury i potrzebę dbałości o polszczyznę i wzmocnienie poczucia wspólnej tożsamości.

Dla 30 placówek (13 szkół podstawowych, 10 gimnazjów i 7 szkół ponadgimnazjalnych) pozyskano dofinansowanie do **zakupu nowości wydawniczych** (książek niebędących podręcznikami) do bibliotek szkolnych, w wysokości 376 194 zł, zgodnie z zapisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 października 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków, form i trybu realizacji Priorytetu 3 **„Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa”**, dotyczącego wspierania w latach 2016-2020 organów prowadzących szkoły oraz biblioteki pedagogiczne w zakresie rozwijania zainteresowań uczniów przez promocję i wspieranie czytelnictwa dzieci i młodzieży. Dofinansowanie ze strony Gminy Wrocław wyniosło łącznie 75 239 zł.

Kontynuowano redagowanie **Strony KLIN** (Klub nie tylko dla nauczycieli) <http://www.wcdn.wroc.pl/klin>. Działalność KLIN-u wspierała nauczycieli i uczniów organizujących się wokół projektów realizowanych m.in. w ramach Europejskiej Stolicy Kultury. Na stronie internetowej KLIN zamieszczano informacje o wydarzeniach oświatowych, konferencjach, konkursach, projektach, uroczystościach.

We Wrocławskim Centrum Doskonalenia Nauczycieli organizowano **konkursy** dla uczniów wszystkich etapów edukacyjnych:

- XX Wrocławski Festiwal Teatrów Przedszkolnych,
- XIII Konkurs Teatralny „W teatrzyku Jasia i Małgosi”,
- XVI Konkurs „Wrocławskie Krasnale” dla klas I–III szkół podstawowych,
- XVI Miejski Konkurs Matematyczny klas III szkół podstawowych,
- XVI Wrocławski Turniej Młodych Matematyków dla klas V–VI szkół podstawowych,
- XII Konkurs Języka Niemieckiego dla Szkół Podstawowych BIENCHEN,
- XII Konkurs Historyczny dla klas VI szkół podstawowych ,
- IV Konkurs „Matematyka i ekonomia” dla uczniów szkół podstawowych,
- X Konkurs „Matematyka i ekonomia” dla uczniów gimnazjów,
- Zintegrowany Turniej PRIMA APRILIS z EDUBALEM,
- XVI Miejski Konkurs Recytatorski „Spotkanie z wierszem”,
- Wrocławski Konkurs Matematyczny dla uczniów gimnazjum,
- Dolnośląski Konkurs Języka Francuskiego,
- Konkurs „Logika i matematyka” dla uczniów technikum.
- „Wrocławskimi śladami Mikołaja Kopernika”,
- „Wrocławski sport wczoraj i dzisiaj” - II edycja w ramach Wielkiej Nagrody Wrocławia,
- Konkurs „Wokół „Pana Tadeusza” A. Mickiewicza (wystawa w Mediatece),
- I Wrocławski Konkurs Czytelnictwa i Wiedzy o Krajach Anglojęzycznych „Discover English Speaking Countries 2016”.

W WCDN zorganizowano 2 Biennale Twórczości Nauczycieli. W projekcie wzięło udział 38 nauczycieli wrocławskich szkół i placówek oświatowych. 17 października w Imparacie odbył się wernisaż wystawy na której zaprezentowanych zostało około 160 prac. Podsumowaniem Biennale był album poświęcony twórczości nauczycieli zaprojektowany przez konsultanta WCDN Roberta Sytę.

We współpracy z **Centrum Poznawczym Hali Stulecia** zrealizowano ofertę zajęć z zakresu historii i architektury skierowaną do placówek wszystkich poziomów edukacyjnych. Zajęcia realizowano w okresie wrzesień-grudzień 2016, łączna kwota dofinansowania wyniosła 138 825 zł.

Kontynuowano współpracę ze Stowarzyszeniem Nowe Horyzonty realizując kolejną edycję programu **Filmoteka szkolna. Nowe Horyzonty Edukacji Filmowej**. W programie dofinansowania zakupu całorocznych karnetów dla uczniów uczestniczyło 12 szkół (Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 19, SP nr 37, SP nr 46, SP nr 74, SP nr 76, SP nr 95 oraz LO nr I, LO nr III, LO nr VIII, Zespół Szkół nr 1, Zespół Szkół Teleinformatycznych i Elektronicznych, Zespół Szkół Ekonomiczno-Administracyjnych). Na dofinansowanie zakupu karnetów przeznaczono kwotę 20 225 zł.

Projekt **„Teatralne poniedziałki”** - cykl skierowany do uczniów gimnazjów, realizowany przez Wrocławski Teatr Mały. Spektakle przygotowywane są w oparciu o lektury szkolne. W II semestrze roku szkolnego 2015/2016 odbyło się 5 spotkań dla 7 szkół, w których wzięło udział 960 uczniów, a Gmina Wrocław dofinansowała przedsięwzięcie w wysokości 22 500 zł.

Narodowe Forum Muzyki podjęło inicjatywę zorganizowania **„Koncertów edukacyjnych dla młodzieży”**, adresowanych do uczniów gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych. Szeroki zakres tematyki koncertów, bogaty repertuar i kreatywne podejście animatorów

muzycznych umożliwiły uczestnikom wydarzeń kontakt ze sztuką, pozwoliły także doświadczyć wielu estetycznych przeżyć wynikających z obcowania z muzyką na żywo poprzez speaking koncerty, które cieszyły się ogromnym zainteresowaniem. W roku szkolnym 2015/2016 w 5 koncertach wzięły udział łącznie 24 szkoły, w tym 5 760 uczniów, a Gmina Wrocław dofinansowała przedsięwzięcie w kwocie 78 060 zł.

W ramach programów edukacyjnych należących do **Wrocławskiej Koncepcji Edukacyjnej (WKE): Młodzi Obywatele Kultury (MOK), Młodzi Obywatele Nauki (MON) oraz Młodzi Obywatele Świata (MOŚ)**, których celem jest motywowanie wrocławskiego grona pedagogicznego oraz uczniów do działania wychodzącego poza ramy systemu nauczania w placówkach oświatowych, podjęto różnorodne zadania z zakresu edukacji artystycznej, badawczej, eksperymentalnej i interdyscyplinarnej, przeprowadzono również integracyjne projekty społeczne. Prezentacje artystyczne dzieci i młodzieży odbyły się poza budynkami szkolnymi, w przestrzeni miejskiej, w instytucjach kultury, część z nich pod patronatem Europejskiej Stolicy Kultury 2016.

Jednym z najważniejszych działań, w ramach programu Młodzi Obywatele Kultury, było **Biennale Uczniowskiej Sztuki Użytkowej 2016**, organizowane we współpracy z Wrocławskim Centrum Rozwoju Społecznego i Młodzieżowym Domem Kultury Fabryczna. Celem przedsięwzięcia było upowszechnianie wiedzy z zakresu sztuki użytkowej w kontekście jej wykorzystywania we współczesnym wzornictwie przemysłowym, a także rozwijanie wyobraźni twórczej, stosowanie kreatywnych rozwiązań i zachęcanie do własnych poszukiwań i interpretacji dzieła plastycznego, wspieranie pasji i uzdolnień dzieci i młodzieży. Na przegląd nadesłano 211 prac uczniów od IV klasy szkoły podstawowej do 19 lat, z czego 93 zakwalifikowano na wystawę, która odbyła się w Muzeum Architektury.

W roku 2016 zakończył się projekt **Fakultet Filmowy**, prowadzony w ramach programu Młodzi Obywatele Kultury od roku 2014. Podczas uroczystej gali podsumowano wieloletnie wspólne działania Departamentu Edukacji, wrocławskich szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, największego niezależnego producenta filmowego i telewizyjnego ATM Grupy, Kina Nowe Horyzonty i firmy Empiriafilm, organizującej warsztaty multimedialne dla uczniów. Przez cztery lata w Fakultecie Filmowym uczestnicy-debiutanci uczyli się sztuki realizacji filmowej (uczestniczyli w każdym etapie powstawania dzieła filmowego – od pomysłu do montażu i postprodukcji) i próbowali swoich sił w samodzielnej pracy nad filmem (dokumentalnym, fabularnym i animowanym). Założeniem projektu było poszerzenie wiedzy praktycznej uczniów również o powiązane z filmem inne dziedziny sztuki. Przy okazji kolejnych gal organizowano także warsztaty, m.in. scenariuszowe, blogowe, animacji poklatkowej, muzyki samplowej, fotograficzne. W 2016 r. zorganizowano warsztaty pokazowe dla nauczycieli pod hasłem „Kieślowski okiem młodych”.

Wykaz działań prowadzonych w ramach **Młodych Obywateli Kultury**

Działanie	Uczestnicy	Partnerzy	Termin
Forum Gazetek Szkolnych – warsztaty zespołów redakcyjnych	18 szkolnych zespołów redakcyjnych, w tym z: SP 3, SP 95, SP 42, SP 17, SP 23, SP 25, SP 43, SP 85, ZSP 11, SP 10, SP 90, SP 108, SP 93	SP 17	24 lutego 2016 r.
Forum Dyskusyjne Młodzieży Wrocławia	G 6, G 18, G 24, G 39, ZSEiT	G 18, ZSEiT, WCRS, Infopunkt 2016 BarBara	9 marca 2016 r.
Konkurs krasomówczy dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych	LO V, LO XIV	LO V, WCRS, Muzeum Architektury	14 marca 2016 r.
Eliminacje do Przeglądu Teatrów Szkolnych INTEGRA	LO 10, G 13, G 34, LO 5, ZS 6, Wałbrzych (Zespół Szkół z Oddziałami Integr.), Zabór (Zespół Szkół), LO 2 Krosno	ZS nr 6, WCRS, Technikum nr 15	5 kwietnia 2016 r.
II Warsztaty Zespołów Redakcyjnych	18 szkolnych zespołów redakcyjnych, w tym z SP 3, SP 95, SP 42, SP 17, SP 23, SP 25, SP 43, SP 85, ZSP 11, SP 10, SP 90, SP 108, SP 93	SP 17	7 kwietnia 2016 r.

Przegląd Wiersza, Etiudy i Bajki Logopedycznej	P 15, P 16 (ZS-P 16), P 18, P 21, P 30 (ZSP 13), P 33, P 35, P 36, P 48, P 51, P 66, P 69 (ZSP 10), P 77, P 107, P 121, P 123, SP 67 (ZS-P 13), SP 27 (ZS-P 10)	Miejski Program Profilaktyki Logopedycznej – PPP nr 9, P 108, MDK Śródmieście	13 kwietnia 2016 r.
INTEGRA – Gala Finałowa	Laureaci Konkursu: uczniowie szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych z G 13 z Wrocławia, Zespołu Szkół z Oddziałami Integracyjnymi z Wałbrzycha, Zespołu Szkół z Zaboru, LO 2 z Krosna, ZS 6 we W-wiu	ZS nr 6, Teatr Lalek	25 kwietnia 2016 r.
III Przegląd Wrocławskich Szkolnych Zespołów Śpiewaczych	SP 17, SP 83, SP 118, SP 16, SP 76, SP 28, SP 113, Sp 74, P 66, G 13, SP 64, G 2, SP 73, G 12, SP 3, Sp 50, Sp 108, G 4, SP 78, G 16, G 17, G 25, ZS Ekonomiczno-Administracyjnych oraz goście z Osolina i Sadowa	SP 17, WCRS, partnerzy: Impart, chór Politechniki Wrocławskiej	11 maja 2016 r.
Przegląd Twórczości Artystycznej w Języku Angielskim <i>It's magic time</i>	P 6, P 36, P 70, P 130, P 150, P 27, P 11, SP 40, OSM 2, SP 90, G 1, G 29	P6, Centrum Kultury Światowid - Ośrodek Działań Twórczych	18 maja 2016 r.
Wrocławski Festiwal Tańca GALOP	Uczniowie szkół podstawowych i gimnazjalnych	ZSP 17, WCRS, Impart	25 maja 2016 r.
Uroczysty Koncert - podsumowanie działań 2015/2016	dyrektorzy, nauczyciele, liderzy MOK, uczniowie	WCRS, Impart	30 maja 2016 r.
Przegląd Młodych Talentów	Dzieci i młodzież wszystkich poziomów edukacyjnych programu „Od inspiracji do kreacji” oraz rodzice	G 14, Impart	3 czerwca 2016 r.
Międzynarodowe Biennale Uczniowskiej Sztuki Użytkowej	SP 108, G 1, G 3, G 13, G 14, G 16, G 19, G 25, G 27, G 50, G 12, LO 3, LO 10, LO 15, Handicap, SP 3, SP 24, SP 34, SP 36, SP 37, SP 39, SP 63, SP 93, SP 107, SP 113, ZS 8, ZS 20, MDK Krzyki, MDK Fabryczna, MDK Śródmieście oraz uczniowie z Nowego Sącza, Lublina, Rzeszowa, Osolina i Bogucic	MDK Fabryczna, WCRS, Muzeum Architektury, Ognisko Kultury Plastycznej im. E. Gepperta	6-11 czerwca 2016 r.
Kurs taneczny tańców ludowych	Nauczyciele szkół podstawowych oraz gimnazjów	WCRS, RD Zespół Pieśni i Tańca WROCŁAW	9 kwietnia 2016 r. 7 maja 2016 r. 21 maja 2016 r. 28 maja 2016 r.
V Przegląd Twórczości w Języku Niemieckim	Grupy przedszkolne, szkolne, gimnazja oraz szkoły średnie z Wrocławia oraz z powiatu wrocławskiego	P 71 Partnerzy: Konsulat Generalny Republiki Federalnej Niemiec, Niemieckie Towarzystwo Kulturalno-Społeczne we Wrocławiu Impart	19 kwietnia 2016 r.
Forum Pisarskie Dzieci i Młodzieży	Wybrani uczniowie szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych	ESK 2016, WCRS, G 13, G 14, ZSO nr 3	9 stycznia 2016 r. 23 stycznia 2016 r. 20 lutego 2016 r. 5 marca 2016 r.
Lekcja edukacyjna - „Zatańczmy na ludowo”	SP 2, 12, 16, 24, 37, 47, 51, 63, 73, 82, 83, 93, 108, G1, G12, G14, G16, G18, ZS11, ZS13,	WCRS, IMPART	15 listopada 2016 r.
Muzyka Młodego Wrocławia	Uczniowie wrocławskich szkół ponadgimnazjalnych	WCRS, Fundacja Utalentowani, Impart	23 listopada 2016 r.
Filmowy.wroc -Przegląd Etiud Filmowych i Fakultet Filmowy – warsztaty dla młodzieży	G 13, G 14, G 24, G 39, LO IV, LO V, LO X, LO VII, Zespół Szkół Teleinformatycznych i Elektronicznych, Zespół Szkół Plastycznych	Empiriafilm, Nowe Horyzonty, ATM, WCRS	1 grudnia 2016 r.
Galowy koncert dla nauczycieli wrocławskich szkół z okazji finału ESK 2016 oraz wyróżnienia w ramach programów: MOK, MON, MOŚ	Dyrektorzy i nauczyciele wrocławskich szkół wszystkich typów	WCRS, MDK (wszystkie), Impart	20 grudnia 2016 r.
Forum Dyskusyjne Młodzieży Wrocławia	G 6, G 24, G, 34, I LO, V LO, IX LO	G 6, ZS 3 – LO IX, Centrum Historii Zajezdnia	15 grudnia 2016 r.
Kurs taneczny tańców ludowych	Nauczyciele przedszkoli oraz edukacji wczesnoszkolnej	SP 108, WCRS	Grudzień 2016 r.

Dla realizacji zadań programu Młodzi Obywatele Nauki powołano Zespół do Wspierania Rozwoju Uzdolnień i Zainteresowań Dzieci i Młodzieży – „Talent”. Zadaniem Zespołu jest:

- projektowanie i wdrażanie rozwiązań systemowych w obszarze wspierania uzdolnień i zainteresowań dzieci i młodzieży Wrocławia;

- promocja nowatorskich rozwiązań dotyczących metodyki nauczania i stymulacji rozwojowej wychowanków;
- współpraca z ośrodkami naukowymi, instytucjami kultury oraz innymi podmiotami pracującymi na rzecz edukacji oraz doskonalenie nauczycieli.

Wykaz działań prowadzonych w ramach **Młodych Obywateli Nauki**

Działanie	Uczestnicy	Partnerzy	Termin 2016 r.
Akademia Talentów i Uzdolnień (ATiU)	Mentorzy i eksperci ATiU	Uniwersytet Ekonomiczny, Uniwersytet Wrocławski, Politechnika Wrocławska, Akademia Muzyczna, BRG UMW, WCRS	marzec-czerwiec
Przeprowadzenie diagnoz dotyczących potencjałów rozwojowych (uzdolnień) dzieci w szkołach podstawowych	Sporządzenie wyników diagnoz i raportu (10 szkół podstawowych, 375 uczniów)	PPP nr 9, WCRS, ATiU	maj
Warsztaty: „Rola mentora w pracy zespołu”, „Wykorzystanie narzędzi coachingowych w pracy zespołu”	Mentorzy – członkowie ATiU oraz wybrani eksperci ATiU	WCRS	23 maja, 7 czerwca;
Konferencja programowo-organizacyjna	Ekspertki i mentorzy ATiU oraz zespół edukacyjny WCRS	WCRS, Kreatywny Obiekt Multifunkcyjny Milicz	29–30 września
„Mali, zdolni, niesformatowani” – warsztaty i konsultacje indywidualne dla rodziców i uczniów szkół podstawowych objętych diagnozą potencjałów rozwojowych	Uczniowie pierwszych klas szkół podstawowych i ich rodzice (2 grupy po 12 osób)	WCRS, ATiU, PPP 9	listopad-grudzień
TRIZ Future Conference 2016 + warsztaty	Zwycięzcy II Konkursu na edukacyjny projekt badawczy Kongresu Naukowego Dzieci i Młodzieży	WCRS, Politechnika Wrocławska	27 października

Główną ideą programu **Młodzi Obywatele Świata** jest rozwijanie postaw otwartości i tolerancji oraz kształcenie kompetencji do międzynarodowego programu kreatywności **Destination Imagination (DI)**. W ramach współpracy z Fundacją Wspierania i Rozwoju Kreatywności w dniach 1–3 kwietnia 2016 r. zorganizowano **XI Ogólnopolską Olimpiadę Kreatywności DI** z gościnnym udziałem drużyn z Europy, Ameryki Północnej i Azji (17 drużyn międzynarodowych). W Olimpiadzie wzięło udział 200 drużyn, łącznie blisko 2000 uczestników. W ramach projektu przeprowadzono również szkolenia dla nauczycieli wrocławskich szkół i przedszkoli, przygotowując ich do pełnienia roli trenera drużyny DI oraz wyposażając w narzędzia twórczej pracy z uczniem.

5 wrocławskich drużyn biorących udział w Olimpiadzie na poziomie krajowym zdobyło prawo reprezentowania Polski na **Światowej Olimpiadzie Kreatywności Destination Imagination** w Knoxville (USA), która odbyła się w dniach 25-28 maja 2016 r. Były to zespoły z: Gimnazjum nr 13, Zespołu Szkół Ogólnokształcących nr 5, Szkoły Podstawowej nr 63 oraz Zespołu Szkół Ekonomiczno-Administracyjnych. Drużyna „Smart Kids” z SP 63 zajęła III miejsce, natomiast Drużyna „Asimo Team” z Gimnazjum nr 13 odniosła największy sukces, zdobywając I miejsce w swojej kategorii wiekowej - Nagrodę Specjalną w Wyzwaniu Na Już, wykazując się ponadprzeciętnymi umiejętnościami pracy w zespole pod presją czasu.

Wrocławskie drużyny znalazły się także pośród zdobywców drugich miejsc Ogólnopolskiej Olimpiady DI. Uzyskały tym samym możliwość udziału w **Azjatyckiej Olimpiadzie**

Kreatywności, która odbyła się w dniach 9 – 12 grudnia 2016 r. w Pekinie. Uczniowie z Zespołu Szkół nr 19, Szkoły Podstawowej nr 63, Szkoły Podstawowej nr 68, Gimnazjum nr 7 miały okazję zmierzyć się z tzw. Wyzwaniem Specjalnym, przygotowanym przez organizatorów w Chinach z myślą o drużynach międzynarodowych.

Działania prowadzone w ramach **Młodych Obywateli Świata**

Działanie	Uczestnicy	Partnerzy	Termin
Wrocławska Tamborrada	Dzieci przedszkolne i uczniowie wszystkich poziomów edukacyjnych	WCRS, Fundacja Utalentowani, Fundacja Kierunek Przygoda, Orkiestra Reprezentacyjna Wojsk Lądowych we Wrocławiu, Orkiestra Reprezentacyjna Komendy Wojewódzkiej Policji	20 stycznia
Ambasadorzy Dialogu – warsztaty dialogu międzykulturowego i komunikacji	Nauczyciele wszystkich poziomów edukacyjnych	WCRS, organizacje pozarządowe	18 lutego, 14 kwietnia, 7 czerwca, 22 czerwca 14–16 października 12 grudnia
Finał Ogólnopolskiej Olimpiady Kreatywności	Dzieci przedszkolne i uczniowie wszystkich poziomów edukacyjnych	Fundacja Wspierania i Rozwoju Kreatywności, WCRS	1–3 kwietnia
Światowa Olimpiada Kreatywności w Knoxville (USA)	SP 63, ZSO 5, G 13, ZSEA	Fundacja Wspierania i Rozwoju Kreatywności	25–28 maja
Destination Imagination – warsztaty dla nauczycieli	Nauczyciele wszystkich poziomów edukacyjnych	Fundacja Wspierania i Rozwoju Kreatywności, WCRS	Wrzesień- październik
Akcja charytatywna XXVII Jarmark dominikański	Dzieci i młodzież oraz nauczyciele szkół podstawowych i średnich	Zakon o.o.Dominikanów, WCRS	21 czerwca
Koncert Rytm Wrocławia	1500 osób, w tym podopieczni MDK, uczniowie szkół podstawowych i mieszkańcy Wrocławia	WCRS, Fundacja Utalentowani, Respect Orchestra	23 września
Azjatycka Olimpiada Kreatywności w Pekinie	ZS 19, SP 63, SP 68, G 7	Fundacja Wspierania i Rozwoju Kreatywności	9–12 grudnia

Kwotą 10 000 zł dofinansowano udział drużyny ze Szkoły Podstawowej nr 8 w Światowych Finałach Konkursu Twórczego Rozwiązywania Problemów **Odyseja Umysłu** (USA). Jest to program edukacyjny realizowany w formie międzynarodowego konkursu, w którym co roku bierze udział kilkadziesiąt tysięcy uczniów i studentów z całego świata.

Drużyna SP 8 wykazując się nieszablonowym myśleniem, zgodną współpracą, wiedzą z różnych dyscyplin osiągnęła wielki sukces i okazała się najlepsza na świecie zdobywając w swej kategorii wiekowej tytuł Mistrza Świata.

Kontynuowano prowadzenie następujących **innowacji pedagogicznych**:

Innowacje pedagogiczne - kontynuacje

Placówka	Innowacja
Przedszkola	
Przedszkole nr 10	„Poszukiwacze zaginionych smaków, czyli podróż szlakiem turystyczno-kulinarnym”
Przedszkole nr 54	„Światowe z nas przedszkolaki – poznajemy język niemiecki, a przez to kulturę, tradycje i znaki”
Przedszkole nr 106	„Bezpieczny Przedszkolak”

Przedszkole nr 66	„W magicznym świecie muzyki”
Szkoły Podstawowe	
SP nr: 3, 8, 22, 37, 63, 71, 108, 113, 118, ZSP nr: 1, 9, 15, 16, 17, 18, 36, 61, 64, 68, 72, 75, 76, 78, 83, 90, 93, 96, ZS nr 21, 25	„Lekcje twórczości - twórcze rozwiązywanie problemów w praktyce”
Szkoła Podstawowa nr 20	„Przestrzeń i czas”; „Matematyka z komputerem”
Szkoła Podstawowa nr 21 w ZSP nr 5	„Młody inżynier- konstruktor”
Szkoła Podstawowa nr 25 w ZSP nr 15	„Edukacja przez ruch – drzwiami do rozwoju dziecka młodszego”
Szkoła Podstawowa nr 28	„Tu i tam warto być” w ramach projektu „Szkoła w Mieście”
Szkoła Podstawowa nr 40 w ZSP nr 4	„Podróże filmowe” „Matematyczne gry, czyli z matematyką na Ty”
Szkoła Podstawowa nr 67 w ZSP nr 13	„Innowacja pedagogiczna w zakresie organizacji klasy usportowionej”
Szkoła Podstawowa Nr 71	„Lubię siatkówkę - program wychowania fizycznego dla klas IV- VI kładący nacisk na rozwój umiejętności z zakresu piłki siatkowej”; „Let’s talk about culture”; „Akademia kodowania”
Szkoła Podstawowa nr 82	„Comment ca va”
Szkoła Podstawowa nr 98	„Zagraj z klasą”; „Kopać piłkę każdy może”
Szkoła Podstawowa nr 113 w ZSP 1	„Elementy języka francuskiego w literaturze, historii, teatrze i kulturze Francji wprowadzone przy użyciu najnowszych technik informacyjno-komunikacyjnych”; „Mały poliglota”
Szkoła Podstawowa nr 118	„Deutsch mit Computer ist prima”
Gimnazja	
Gimnazjum nr 4	„Let’s talk about English”
Gimnazjum nr 6	„Nauka i technologia dla żywności”
Gimnazjum nr 11 w ZS Nr 10	"One step closer to the future - o krok bliżej ku przyszłości" "Matematyka z technologią informacyjną - łatwiej i ciekawiej" "Odkrywam i poznaję świat" "Matematyka jest jak gra"
Gimnazjum nr 12 w ZS nr 24	„Klasa mundurowa”
Gimnazjum nr 13	„Jak matematyka opisuje przyrodę w języku angielskim”; „Przybliżyć Europę”; „Tyle jest w każdym poznaniu nauki, ile jest w niej matematyki” „Uczniowie badają lokalne środowisko przyrodnicze”; „Geopodróż w języku angielskim”; „Ars Vivendi, czyli na scenie dziejów o sztuce życia”; „Pisanie można nauczyć się pisząc...”; „Temu, kto nie zna matematyki, trudno dostrzec głębokie piękno przyrody”; „Bliżej świata, bliżej ludzi”
Gimnazjum nr 16	„Pochwal się swoim talentem” „Nauka i technologia dla żywności”
Gimnazjum nr 18	„Nauka i technologia dla żywności” „Wokół człowieka – w zdrowym ciele zdrowy duch” „Umiejętności komputerowe Europejczyka”
Gimnazjum nr 19	„Klasa działań twórczych” „Od matematyki do programowania”
Gimnazjum nr 23	„Poznajemy świat. Rozszerzony program nauk przyrodniczych” „W trzy lata dookoła świata”
Gimnazjum nr 24	„Znaki, zmienne, funkcje czyli rozmawiamy z maszynami” „Piątki projektowe czyli uczenie się w działaniu z językiem angielskim” „Humanistyka to jest to!”
Gimnazjum nr 27	Klasa dziennikarsko – informatyczno – angielska, „Z matematyką za pan brat” „Poznajemy swoją Małą Ojczyznę” „Matematyka w klasie trzeciej” „Ochrona i kształtowanie środowiska”
Gimnazjum nr 29	„Innowacyjny program nauczania biologii i chemii w gimnazjum, obserwuję, eksperymentuję, wnioskuję”
Gimnazjum nr 30	Klasa ze zintegrowanym nauczaniem biologii i chemii „Pytaj przyrodę – odkryjesz jej prawa – zrównoważony rozwój”, „Edukacja integrująca nauczanie przedmiotów wiedzy o społeczeństwie”

	„J.angielski, j.polski, geografia – kształtowanie tożsamości europejskiej”
Gimnazjum Dwujęzyczne nr 48 w ZS nr 5	„Kluczem do zrozumienia języka jest znajomość bagażu kulturowego jego użytkowników”
Gimnazjum nr 50 w ZS nr 11	"My w naszym Mieście"
Centrum Kształcenia Ustawicznego	„E-learning jako metoda wspomagająca opanowanie treści i umiejętności z podstawy programowej”

Od września 2016 r. **rozpoczęto** realizację następujących **innowacji**:

Innowacje pedagogiczne – rozpoczęcie od roku szkolnego 2016/2017

Placówka	Innowacja
Szkoły Podstawowe	
SP nr : 21 w ZSP nr 5; 83; 84; 36; 90; 96; 17 w ZSP nr 17; 18 w ZSP nr 18; 107; 25 w ZSP nr 15; 71; 23; 61; 68; 93; 15 w ZSP nr 9; 3; 37; 118; 63; 75 w ZS nr 21; 67 w ZSP nr 13; 1; 9; 76; 78; 16 w ZSP nr 16;	„Lekcje twórczości - twórcze rozwiązywanie problemów w praktyce”
Szkoła Podstawowa nr 24 w ZSP nr 14	„Zajęcia komputerowo-programistyczne”
Szkoła Podstawowa nr 27 w ZSP nr 10	„Pracownia otwartych umysłów”
Szkoła Podstawowa nr 42	„Niemiecki na wesoło”
Szkoła Podstawowa nr 67	„Innowacja pedagogiczna w zakresie organizacji klasy usportowanej”
Szkoła Podstawowa nr 95	„Akademia Twórczego Nauczyciela”
Szkoła Podstawowa nr 118	„Deutsch in der Schole und zu Hause”
Gimnazja	
Gimnazjum nr 6	„Kreatywność to potencjał”
Gimnazjum nr 21	„Horyzonty w matematyce i geografii” , „Z językami obcymi po Europie”
Szkoły Ponadgimnazjalne	
Liceum Ogólnokształcące nr I	„Autorska klasa medialna”, „Autorska klasa biologiczno-chemiczno- przyrodnicza”, „Autorska klasa inżynierska”
Liceum Ogólnokształcące nr III	Klasa architektoniczna, Klasa matematyczna
Liceum Ogólnokształcącym nr IX w ZSO nr 3	„Klasa z edukacją regionalną i elementami wiedzy o Dolnym Śląsku”
Liceum Ogólnokształcące nr XIII	Klasa: dziennikarska, przyrodnicza, politechniczna, ekonomiczna, prawnicza, medialna, europejska, dwujęzyczna;
Zespół Szkół nr 1	„Technik informatyk- kreatywny, aktywny, pozytywny”
Zespół Szkół nr 19	„Bądź przedsiębiorczy” „Nauka i technologia dla żywności”
Zespół Szkół Ekonomiczno-Administracyjnych	„Przedsiębiorca w Unii Europejskiej”, „Business Administration”, „Administrowanie nieruchomościami”
Lotnicze Zakłady Naukowych	„Służba w wojsku”
Centrum Kształcenia Ustawicznego	„Nauczanie na odległość”

W Zespole Szkół nr 6 kontynuowano program nowego sposobu **organizacji nauczania indywidualnego**. Dyrektor ZS nr 6, na podstawie porozumienia zawartego z dyrektorem szkoły, do której uczeń uczęszcza, organizuje nauczanie indywidualne. Tą formą nauczania indywidualnego objęto 24 uczniów. Ponadto kontynuowano działanie serwisu **Kadry Indywidualnego Nauczania**. Serwis aktualizuje bazę danych nauczycieli, z której korzystają szkoły zatrudniające nauczycieli do indywidualnego nauczania. Placówki oświatowe korzystając z pośrednictwa Zespołu Szkół nr 6 otrzymują informację dotyczącą nauczycieli spełniających ich oczekiwania (mieszkających lub pracujących w pobliżu ucznia oraz informację o kwalifikacjach nauczycieli).

W Przedszkolu nr 8 i nr 109 oraz w trzech szkołach podstawowych - SP nr 8, SP nr 9, SP nr 26 kontynuowano **program dla dzieci z Zespołem Downa**. W Szkole Podstawowej nr 26 uruchomiono oddział klasy I integracyjnej dla dzieci z Zespołem Downa.

Kontynuowano zadanie „**Wczesne wspomaganie rozwoju dziecka**”. Sfinansowano realizację zajęć wczesnego wspomagania rozwoju dziecka prowadzonych przez 56 placówek dla 455 dzieci (Przedszkole Integracyjne nr: 93, 89; Przedszkole nr: 2, 3, 5, 6, 27, 31, 43, 49, 50, 51, 54, 55, 56, 58, 61, 71, 74, 77, 90, 92, 104, 106, 109, 110, 121, 124, 146, 149; Szkoła Podstawowa nr: 8,28,36,37,74,78,84,93,96,98,107; Zespół Szkolno-Przedszkolny nr: 1, 2, 3, 6, 7, 8, 11, 13, 5; Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna nr 5 i nr 9; Zespół Szkół nr 10, 12, 21; Zespół Żłobkowo-Przedszkolny nr 3. Koszt prowadzenia tych zajęć wyniósł 2 247 046 zł.

Kontynuowano ofertę **klas z edukacją włączającą**. Obecnie w 124 przedszkolach, szkołach podstawowych, gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych w ramach edukacji włączającej realizuje obowiązek szkolny 341 uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych (głównie z autyzmem i zespołem Aspergera, z zaburzonym zachowaniem, słabosłyszących i słabowidzących oraz z niepełnosprawnością intelektualną). Tym uczniom przyznawane są dodatkowe indywidualne godziny rewalidacyjne celem realizacji zaleceń zawartych w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego. Łącznie przyznano 682 godziny tygodniowo (co stanowi ok. 37,9 etatu dodatkowo).

Realizowano zadania edukacyjne rządowego „**Programu integracji społeczności romskiej w Polsce**”, który ma na celu integrację dzieci romskich ze środowiskiem szkolnym, zwiększenie efektywności ich nauczania i rozbudzenie motywacji do nauki. W roku szkolnym 2015/2016 we Wrocławiu obowiązek szkolny realizowało średnio 141 uczniów pochodzenia romskiego.

Zadania integracji społeczności romskiej

Uczniowie pochodzenia romskiego	Rok szkolny 2016/2017
Liczba dzieci romskich objętych obowiązkiem szkolnym	131
Liczba dzieci romskich realizujących obowiązek szkolny	141
Średnia frekwencja uczniów romskich	73,28
Średnia ocen uczniów romskich	2,79
Liczba zatrudnionych asystentów edukacji romskiej	2
Liczba nauczycieli wspomagających	5

W Szkole Podstawowej nr 20 przeprowadzono zajęcia edukacyjne dla dzieci Romów rumuńskich z koczowiska. W zajęciach uczestniczyło 28 dzieci. W grudniu 2016 r. został otworzony oddział przygotowawczy.

Kontynuowano realizację **Miejskiego Programu Profilaktyki Logopedycznej (MPPL)** w 18 placówkach: P 15, P 16 (ZS-P 16), P 18, P 21, P 30 (ZSP 13), P 33, P 35, P 36, P 48, P 51, P 66, P 69 (ZSP 10), P 77, P 107, P 121, P 123, SP 67 (ZS-P 13), SP 27 (ZS-P 10). Od września 2016 do programu przystąpiła Szkoła Podstawowa nr 96. Głównym celem programu jest:

- systemowe wspomaganie rozwoju mowy i języka dzieci w wieku przedszkolnym,
- zapobieganie trudnościom w uczeniu się dzieci klas I-III (szczególnie 6-letnich),
- wprowadzenie systemowych rozwiązań w zakresie profilaktyki logopedycznej w placówce i środowisku lokalnym.

W ramach MPPL przeprowadzono badania w placówkach oraz w grupach kontrolnych tj. w placówkach poza programem (P nr 6, P nr 43, P nr 95, P nr 117, P nr 150). Badaniom pretestowym poddano dzieci 3-letnie (654 dzieci) i posttestowym dzieci 6/7-letnie (584 dzieci). W Szkole Podstawowej nr 27 i nr 67 przebadano 189 dzieci, w sumie przebadano 1427 dzieci.

Idea profilaktyki logopedycznej promowana jest poprzez organizowanie **Przeglądu Wiersza, Etiudy i Bajki Logopedycznej**, dzięki któremu dzieci z opóźnieniami rozwoju mowy i innymi trudnościami komunikacyjnymi mają możliwość zaprezentowania swoich nowo nabytych umiejętności, a nauczyciele piszący bajki logopedyczne do ich zaprezentowania szerszemu gronu. W IX edycji Przeglądu wzięło udział 241 dzieci.

Wspólnie z WCRS kontynuowano realizację projektu **„Droga”**, który obejmował działania związane z wdrożeniem uczniów do aktywnego uczestnictwa w kulturze oraz działania związane z profilaktyką uzależnień, poprzez promowanie wzorców aktywności fizycznej, kształtowanie postaw sprzyjających samorozwojowi i odpowiedzialności. Dofinansowano projekt w kwocie 105 480 zł, uczestniczyło w nim 357 uczniów z Gimnazjów nr: 2, 14, 18, 19, 23, 34 oraz Zespołu Szkół nr 10.

We współpracy z Biurem Rozwoju Gospodarczego, w ramach programu **„Edukacja przedsiębiorczości”** zrealizowano projekty:

- **„Przedsiębiorczy przedszkolak”**, którego celem jest kształtowanie i promowanie przedsiębiorczości wśród dzieci w wieku przedszkolnym. W 12 przedszkolach zrealizowano jeden cykl zajęć dla dzieci 4-letnich, dwa cykle zajęć dla dzieci 5-letnich oraz Turniej Przedsiębiorczego Przedszkolaka, nauczyciele otrzymali pełen zestaw pomocy dydaktycznych. W tej edycji projektu konkursy „Mój wymarzony pieniążek” oraz „Reklamuję przedszkole” realizowane były przez placówki we własnym zakresie. Edycja została zakończona;
- **„Lekcje z przedsiębiorczym Jankiem”**, przeprowadzono w 28 klasach dla klas I-III w Szkołach Podstawowych nr: 74, 90, 118 i Zespołach Szkolno-Przedszkolnych nr: 9, 15, 18. Na realizację przeznaczono kwotę 9 072 zł. Celem projektu jest wzrost wiedzy uczniów dotyczący przedsiębiorczości, oszczędzania i inwestowania. Scenariusze lekcyjne powstały na podstawie przedstawienia teatralnego pt. „Bajka o przedsiębiorczym Janku i jego niemądrych braciszkach”, nauczyciele otrzymali pełen pakiet pomocy dydaktycznych, możliwość udziału w lekcjach pokazowych oraz wsparcie eksperta ds. ekonomii na każdym etapie realizacji projektu. Na zakończenie klasy wzięły udział w wycieczkach do Wrocławskiego Parku Technologicznego, łączących zwiedzanie z zabawami edukacyjnymi;
- warsztaty **„Młody przedsiębiorca”** (II edycja) w trybie konkursu dla organizacji pozarządowych, dedykowane uczniom szkół ponadgimnazjalnych. Warsztaty składały się z 3 części: prelekcja młodego przedsiębiorcy, prezentacja instytucji inkubatora przedsiębiorczości oraz warsztaty z metody design thinking, czyli kreatywnego rozwiązywania problemów. Udział wzięło ponad 300 uczniów wraz z opiekunami;
- **warsztaty z efektywnej prezentacji** (I edycja) w trybie konkursu dla organizacji pozarządowych, dedykowane uczniom szkół ponadgimnazjalnych. 12 najlepszych zespołów stanęło w szranki konkursowe na podsumowaniu projektu, które odbyło się w auli Zespołu Szkół Administracyjno – Ekonomicznych we Wrocławiu. Celem projektu było uświadomienie uczniom skuteczności komunikacji w kontaktach biznesowych. W warsztatach wzięło udział ponad 220 uczniów;
- **Lekcje o wirtualnej rzeczywistości** to projekt pilotażowy w ramach planowanego cyklu ZPB (zajęć praktyczno – biznesowych). W 10 klasach szkół ponadgimnazjalnych zostały przeprowadzone 45-minutowe zajęcia przybliżające uczniom technologię VR jako sposób komunikacji przedsiębiorstwa z otoczeniem i klientem. Mowa była nie tylko o rozrywkowych wykorzystaniach tej technologii, ale także o jej roli edukacyjnej (misje humanitarne, szkolenia zawodowe), terapeutycznej (rehabilitacja i zwalczanie fobii) oraz o zagrożeniach, jakie ze sobą niesie;

- **„Historia wrocławskich firm lekcją przedsiębiorczości”** - projekt pilotażowy, zrealizowany przez Muzeum Miejskie Wrocławia w oparciu o wybrane eksponaty wystawy stałej „1000 lat Wrocławia”. Projekt dedykowany był uczniom klas IV–VI szkół podstawowych. W trakcie zajęć szeroko promowana była postawa przedsiębiorczości i związane z nią cechy, takie jak właściwa ocena ryzyka, pomysłowość, chęć do działania, ale także odpowiedzialność związana z dawaniem zatrudnienia innym ludziom. W projekcie wzięło udział 13 klas szkół podstawowych.

Dla Gimnazjum nr 21 pozyskano środki finansowe w wysokości 42 275 zł pochodzące z Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego na realizację zadania publicznego pt. **Bezpieczna i przyjazna szkoła – „Jedź zdrowo i kolorowo, a poczujesz się komfortowo”**. W ramach zadania zrealizowano następujące działania: Szkolenie dla społeczności szkolnej - „Stres a zaburzenia odżywiania” oraz „Blaski i cienie suplementów diety”. Przeprowadzono kampanię zdrowotną „Żyj zdrowo i bezpiecznie”.

Z inicjatywy Komendy Miejskiej Policji we Wrocławiu przy współpracy Straży Miejskiej Wrocławia oraz Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego UMW w 4 gimnazjach (Gimnazjum nr 4, 5, 11, 13) kontynuowano program prewencyjny **„Wrocławska Bezpieczna Szkoła”**. W 2016 r. działania związane z realizacją programu dotyczyły przeciwdziałaniu uzależnieniom. We wrześniu 2016 r. w każdej z czterech szkół odbywały się zajęcia i warsztaty teatralne. W dniu 28 września 2016 r. na scenie Teatru Polskiego uczniowie wystawili spektakl interwencyjny o dopalaczach pod tytułem „Brudny Śnieg”.

Kontynuowano program prewencyjny opracowany przez Komendę Miejską Policji we Wrocławiu - **„Gimnazjalisto! Twoje życie - Twój wybór!”**. Do uczestnictwa w zajęciach, od listopada 2014 r. do października 2016 r. zgłosiło się ponad 20 gimnazjów. Celem programu jest profilaktyka uzależnień. Do wybranych przez kadrę pedagogiczną klas I i III kierowane były odpowiednie działania prewencyjne, w ramach których uczniowie uczestniczyli w zajęciach edukacyjnych na terenie szkoły, w Policyjnej Izbie Dziecka oraz Areszcie Śledczym; powstała ulotka informacyjna o nowych substancjach psychoaktywnych.

W ramach **kontroli realizacji obowiązku nauki** wysłano 116 pism do rodziców (opiekunów prawnych) dot. spełniania obowiązku nauki młodzieży w wieku 16-18 lat.

W 2016 r. rozpatrzono 164 wnioski o **dofinansowanie pracodawcom kosztów kształcenia młodocianych pracowników**, z czego **zrefundowano koszty kształcenia 101 pracodawcom na kwotę 795 636 zł za wykształcenie 121 uczniów**; 93 uczniów odbywało szkolenie w formie nauki zawodu, a 28 w formie przyuczenia do wykonywania określonej pracy.

EDUKACJA SPORTOWA

W 64 szkołach podstawowych (tj. w 83%) kontynuowano program nauki pływania uczniów klas trzecich:

- na pięciu basenach szkolnych – uczniowie 43 szkół,
- na basenach wynajmowanych: WKS Śląsk, SPA Wrocław ul. Teatralna, AWF, Uniwersytet Ekonomiczny, Uniwersytet Przyrodniczy - uczniowie 21 szkół. Łączny koszt najmu basenów w roku 2016 wyniósł 728 820 zł.

Łącznie w 19 szkołach podstawowych funkcjonowało 61 oddziałów sportowych, w których uczyło się 1 519 uczniów, 53,5 oddziału w 22 gimnazjach, w których uczyło się 1 265 uczniów i 23,5 oddziału w 4 szkołach ponadgimnazjalnych, w których uczyło się 490 uczniów.

Liczba oddziałów sportowych we wrocławskich szkołach w 2016 r.

Typ szkoły	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Liczba dodatkowych etatów w-f
Szkoły podstawowe	61	1519	50,72
Gimnazja	53,5	1265	71,22
Szkoły Ponadgminaszjalne	23,5	490	29,4
Razem	138	3274	151,34

Dyscypliny w klasach sportowych

Dyscyplina sportowa	2015				2016			
	SP	G	SPG	Razem	SP	G	SPG	Razem
Pływanie	22	1	3	26	12	3	3	18
Piłka nożna	14	14,5	7	35,5	8,5	12,5	5	26
Lekkoatletyka/piłka ręczna	-	-	-	-	3	2	-	5
Lekkoatletyka/piłka nożna						5,5	-	5,5
Siatkówka	13	13	5	31	11	11,5	4	26,5
Koszykówka	13	2	3,5	18,5	8	5	2	15
Piłka ręczna	13	2,5	-	15,5	5,5	2	-	7,5
Lekkoatletyka	12	3,5	3	18,5	3	2	3	8
Szermierka	4	1	-	5	3,5	0,5	-	4
Klasy interdyscyplinarne	-	1	-	1	-	-	-	-
Taekwondo-szermierka	3	-	-	3	3	-	-	3
wioślarstwo	2	1,5	1	4,5	0,5	2,5	1	4
dżudo	-	1	-	1	-	1,5	-	1,5
tenis	6	-	-	6	1,5	0,5	-	2
zapasy	-	1	-	1	-	-	-	-
Hokej na trawie	2		-	2	1,5	-	-	1,5
Squash	-	0,5	-	0,5	-	1	-	1
Koszykówka, piłka nożna	-	-	-	-	-	1	-	1
Pływanie, dżudo, lekkoatletyka	-	-	-	-	-	1	-	1
Pływanie, dżudo	-	-	-	-	-	2	-	2
Koszykówka, siatkówka	-	-	-	-	-	-	3	3
Piłka nożna, siatkówka	-	-	-	-	-	-	1	1
Sporty walki	-	-	-	-	-	-	1,5	1,5
Ogółem klas	104	42,5	22,5	169	61	53,5	23,5	138

W ramach promocji **The World Games 2017** zorganizowano sztafetę **Flagi TWG** po wrocławskich szkołach i przedszkolach. Celem przedsięwzięcia było zapoznanie uczniów z nieolimpijskimi dyscyplinami sportowymi, które będą rozgrywane w trakcie Olimpiady, położenie większego nacisku na zdrowy tryb życia. Szkoły, w których odbyła się uroczystość: P 15, P 35, P 51, P 58, P 87, SP 28, SP 47, SP 50, SP 97, SP 109 Zespół Szkół nr 10.

Od września do grudnia w 2 szkołach podstawowych realizowano projekt „**Mały Mistrz**”. Główną ideą projektu jest zachęcenie uczniów klas I-III szkół podstawowych do zdobywania nowych umiejętności ruchowych oraz podnoszenia sprawności fizycznej, kształtowania odpowiednich nawyków i postaw, w tym zwłaszcza dotyczących zdrowego stylu życia, a także podniesienie atrakcyjności zajęć, wzmocnienie roli nauczyciela edukacji wczesnoszkolnej i wychowania fizycznego. Projekt dofinansowano w kwocie **1 243 zł.**

W porozumieniu z Wrocławskim Torem Wyścigów Konnych – Partynice realizowano projekt „**Zajęcia z jeździectwa na Wrocławskim Torze Wyścigów Konnych – Partynice**” w II semestrze roku szkolnego 2015/2016. Program realizowano w 2 wrocławskich szkołach podstawowych. Gmina Wrocław dofinansowała projekt w kwocie **64 188 zł.**

We współpracy z sekcją - Biegi na Orientację WKS Śląsk Wrocław zrealizowany został projekt „**Bieg na Orientację**”, który jest jedną z dyscyplin sportu włączoną do programu zbliżających się Igrzysk Sportów Nieolimpijskich World Games 2017. Projekt realizowany był w 16 szkołach podstawowych i 5 gimnazjach; dofinansowanie w kwocie 39 672 zł.

We współpracy z klubem Panthers Wrocław w 5 gimnazjach realizowano projekt „**Wrocławska Liga Futbolu Flagowego**” - bezkontaktowej odmiany futbolu amerykańskiego. Na potrzeby projektu szkoły zostały wyposażone w podstawowy sprzęt; projekt dofinansowano w kwocie 6 232 zł.

DORADZTWO ZAWODOWE

W ramach wrocławskiej koncepcji doradztwa zawodowego, przy Centrum Kształcenia Praktycznego, kontynuowano działalność **Międzyszkolnego Ośrodka Wspierania Aktywności Zawodowej** współpracującego ze wszystkimi doradcami zawodowymi zatrudnionymi we wrocławskich szkołach. W szkołach funkcjonuje **7 Szkolnych Ośrodków Kariery**. Łącznie we wrocławskich gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych w roku 2016 zatrudnionych było 24 doradców zawodowych na 18,74 etatach. Prowadzono m.in.: grupowe zajęcia aktywizujące przygotowujące uczniów klas III gimnazjum i szkół ponadgimnazjalnych do świadomego wyboru ścieżki edukacyjnej, indywidualne porady dla uczniów i rodziców oraz grupowe spotkania dla rodziców dotyczące oferty edukacyjnej Wrocławia i elektronicznej rekrutacji. W ramach „**Ogólnopolskiego Tygodnia Kariery**”, wspólnie z Międzyszkolnym Ośrodkiem Wspierania Aktywności Zawodowej w dniu 21 października 2016 r. zorganizowano konferencję szkoleniową „**Bądź autorem swojej kariery**”, kierowaną do pedagogów i uczniów klas trzecich wybranych gimnazjów, doradców zawodowych i pracodawców.

Rodzaje zajęć aktywizujących

Rodzaj zajęć aktywizujących	Liczba uczniów		Liczba uczniów i rodziców		Liczba rodziców		Ogółem (G+PG)
	G	SPG	G	SPG	G	SPG	
Grupowe zajęcia: przygotowanie ucznia do wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej	4 207	2 189	0	0	0	0	6 396
Indywidualne porady dla uczniów i rodziców	0	0	1 874	494	0	0	2 368
Grupowe spotkania z rodzicami (rekrutacja)	0	0	0	0	2 038	175	2 213
Ogółem porad							10 977

Przeprowadzono spotkania skierowane do doradców z wrocławskiej sieci doradztwa zawodowego oraz pedagogów wrocławskich gimnazjów, na których omówiono:

- Projekt „My Future In Technology” promujący naukę przedmiotów matematyczno-przyrodniczych wśród uczniów wybranych gimnazjów i liceów ogólnokształcących, realizowany przy wsparciu doradców zawodowych przez 7 firm z sektora IT;
- zasady rekrutacji do szkół ponadgimnazjalnych na rok szkolny 2016/2017,
- zasad rekrutacji do oddziałów dwujęzycznych, do szkoły sportowej, mistrzostwa sportowego i oddziałów sportowych.

Zorganizowano szkolenie dla wychowawców klas trzecich gimnazjów (łącznie 113 osób), na którym omówiono **klasyfikację zawodów szkolnictwa zawodowego** (zawody, kwalifikacje, typy szkół zawodowych, kwalifikacyjne kursy zawodowe), podstawę programową kształcenia w zawodach, możliwości kontynuowania nauki po ukończeniu zasadniczej szkoły zawodowej i potwierdzeniu określonych kwalifikacji zawodowych, egzamin potwierdzający kwalifikacje w zawodzie, możliwości kontynuacji nauki po ukończeniu technikum (oraz potwierdzeniu określonych kwalifikacji zawodowych) lub liceum ogólnokształcącym, ofertę edukacyjną wrocławskich szkół ponadgimnazjalnych, elektroniczną rekrutację do szkół ponadgimnazjalnych.

Zdiagnozowano zapotrzebowanie uczniów klas trzecich gimnazjów na informacje edukacyjne i zawodowe. W badaniach wzięło udział 1391 uczniów klas trzecich z 18 gimnazjów. Wyniki wraz z raportem podsumowującym zostały udostępnione gimnazjom i doradcom zawodowym.

Wdrożono projekt zajęć „**Poznaję zawód, wybieram szkołę zawodową**”, skierowany do wybranych uczniów klas trzecich gimnazjów. Podstawowym celem zajęć było promowanie kształcenia zawodowego wśród uczniów, których predyspozycje wskazują, iż mogą być kandydatami do szkół prowadzących kształcenie zawodowe. Po ukończeniu zajęć uczniowie znali korzyści wynikające z wyboru kształcenia zawodowego, potrafili wskazać zawody poszukiwane na rynku pracy, umieli wyszukiwać informacje o wrocławskich szkołach zawodowych oraz na temat wybranego zawodu. Uczniowie dowiedzieli się również, jak realizowana jest praktyczna nauka zawodów w wybranych szkołach zawodowych.

Doradcy zawodowi uczestniczyli również w **szkoleniach** organizowanych przez:

- **Fundację Imago** (Wrocławski Klub Doradców Kariery): „Kompetencja międzykulturowa doradcy – czym jest i dlaczego warto ją rozwijać”, „Komunikacja z osobami z niepełnosprawnościami w procesie poradnictwa”, „O uczeniu się w poradnictwie kariery”,
- **Uniwersytet Wrocławski**: międzynarodowa konferencja naukowa „Konstruowanie kariery i życia (Life Design) na rzecz zrównoważonego rozwoju i godnej pracy”,
- **Dolnośląską Szkołę Wyższą**: „Naukowe Seminarium Poradnicze”,
- **Horyzonty Pomagania**: „Poradnictwo Kariery w społecznościach zwrotu ku wspólnocie”,
- **Politechnikę Wrocławską**: „Perspektywy” – Salon Maturzysty,
- **Semper Avanti**: „Inwestycja w przyszłość – edukacja i rynek pracy dla młodych”,
- **KOWEZIU (ORE)** w Poznaniu: „Nowe narzędzia diagnostyczne i materiały metodyczne wspomagające rozpoznawanie zainteresowań zawodowych i predyspozycji uczniów”,
- **Wrocławskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli**: „Zachowaj równowagę”.

Zorganizowano IV finał konkursu zawodoznawczego dla gimnazjalistów pod tytułem: „**Zawodowo wystartuj w przyszłość**”. Celem konkursu było m.in. poznanie przez uczniów gimnazjów oferty edukacyjnej w zakresie kształcenia w zawodach we Wrocławiu oraz przybliżenie zagadnień związanych z rynkiem pracy. Na bieżąco aktualizowano stronę wrocławskich doradców zawodowych www.doradcy-wroclaw.pl. Całkowita liczba wizyt na stronie w roku 2016 wyniosła 113 441.

Kontynuowano współpracę z przedsiębiorcami w ramach projektu „**Patronat pracodawców nad szkołami**”. Były to następujące szkoły: Lotnicze Zakłady Naukowe, Elektroniczne Zakłady Naukowe, Zespoły Szkół nr: 2, 18, 23, Centrum Kształcenia Praktycznego, Technikum nr 15. Szkoły współpracowały z firmami: 3M, Donako, RAWPLUG S.A., CONTROL SYSTEM, PNEUMAT SYSTEM, FORTACO, ELEKTROTIM, POLMER Sp.z.o.o., CARGILL, FORTUM, ABB, MERCEDES, SERWIS MAN, IVECO UNI TRUCK, KLANN, HEIDENHEIN, HASS, HENSEL, WAGO, TIM, KOELNER, LG LIFES GOOG, VOLZ, Schumacher, InTechnologia, Jungheinrich, Neo Dynamic, Invest In Edu, Tauron, NEONICA, RADIOTECHNIKA MARKETING – współpraca w ramach Klastru Wspólnoty Wiedzy i Innowacji, PKP – Polskie Koleje Państwowe, Hotel Tumski, RADIOTECHNIKA MARKETING S.A., Drukarnia KEA, Drukarnia Beata Druk, PHU ZINART Systemy Graficzne, Michael Huber Polska, Drukarnia Opako, Wrocławska Drukarnia Naukowa oraz z pracodawcami zrzeszonymi w Cechu Rzemiosł Różnych, Dolnośląskim Cechu Piekarzy i Cukierników, Dolnośląskim Cechu Rzemiosł Metalowych Motoryzacyjnych.

Klasy patronackie w roku 2016

Zawód	Szkoła	Firma
technik mechanik pojazdów samochodowych, technik mechanik	ZS nr 2	MAN Truck&Bus Polska sp. z o.o., IVECO, Mercedes Benz
technik elektryk, elektryk	CKP, ZS nr 18	Elektrotim S.A.; RAWPLUG S.A, Control System, Volz Hydraulik, Tauron
technik mechanik, technik mechatronik	ZS nr 18	3M, ABB, Donako, Fortaco, Pneumat System, Voltz, Schumacher, InTechnologia, Jungheinrich, Neo Dynamic, Invest in Edu
technik poligraf, technik cyfrowych procesów graficznych	T 15	Drukarnie: KEA, ZINART< Kid, OTAKO, Beta-Druk, Wrocławska Drukarnia Naukowa i Houbergroup
technik mechatronik, technik mechanik	LZN	Bosch sp. z o.o., Asplex sp. z o.o., Parker Hannifin, Pneumat System
technik elektronik, technik mechatronik	EZN	LG Display Wrocław Sp. z o.o.

DOSKONALENIE KWALIFIKACJI NAUCZYCIELI

Wydano łącznie **258 decyzji dotyczących awansu zawodowego nauczycieli**. Zorganizowano i przeprowadzono postępowania egzaminacyjne na stopień awansu zawodowego nauczyciela mianowanego, zakończone wydaniem 258 decyzji o nadaniu stopnia awansu zawodowego nauczyciela mianowanego. Na postępowania egzaminacyjne w 2016 r., wydano łącznie kwotę 44 060 zł.

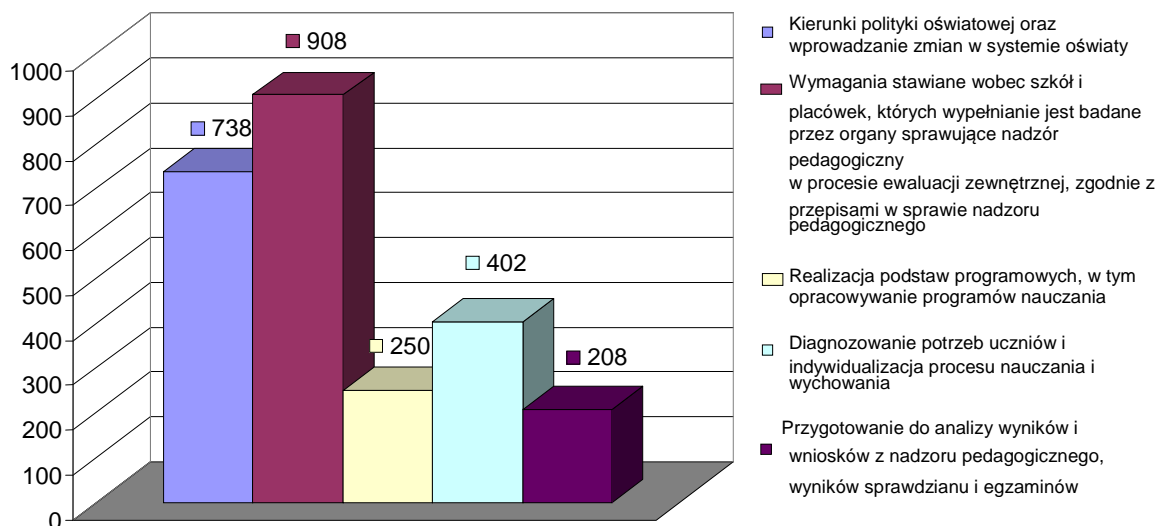
Na **doskonalenie zawodowe nauczycieli** przeznaczono 3 333 438 zł. Środki te zostały przekazane do dyspozycji dyrektorów szkół i placówek oświatowych. Przyznane środki zostały rozdysponowane zgodnie z priorytetami zawartymi w zarządzeniu nr 3649/16 Prezydenta Wrocławia z dnia 23 lutego 2016 r. w sprawie planu dofinansowania form doskonalenia zawodowego nauczycieli oraz zgodnie z kryteriami zawartymi w zarządzeniu nr 3650/16 z dnia 23 lutego 2016 r. w sprawie ustalenia form oraz specjalności, na które przyznane jest dofinansowanie w 2016 r. oraz maksymalnej kwoty dofinansowania opłat za doksztalcanie pobierane przez szkoły wyższe i zakłady doskonalenia nauczycieli. Na **sfinansowanie doradców metodycznych** (od stycznia do sierpnia 2016 - 18,74 etatów, a od września do grudnia 2016 - 19,09 etatów) przeznaczono 1 466 440 zł.

We **Wrocławskim Centrum Doskonalenia Nauczycieli (WCDN)** prowadzono **doskonalenie zawodowe** nauczycieli według zadań określonych w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 29 września 2016 r. w sprawie placówek doskonalenia nauczycieli (Dz. U. z 2016 r. poz. 1591):

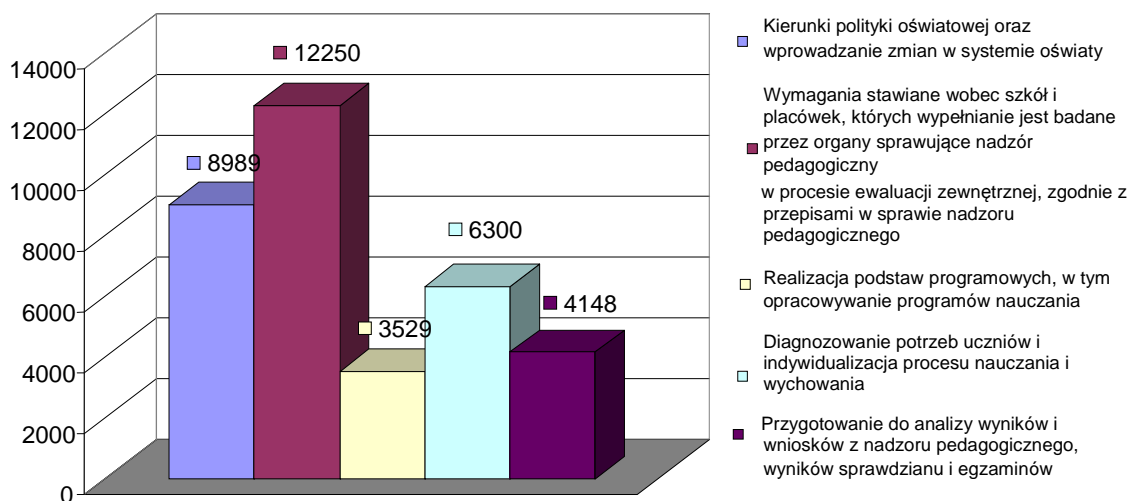
- 415 szkoleń dla nauczycieli wychowania przedszkolnego – 6 613 przeszkolonych nauczycieli,
- 516 szkoleń dla nauczycieli szkół podstawowych - 9 077 przeszkolonych nauczycieli,

- 390 szkoleń dla nauczycieli gimnazjum – 7 331 przeszkolonych nauczycieli,
- 366 szkoleń dla nauczycieli szkół ponadgimnazjalnych – 7 240 przeszkolonych nauczycieli.

Liczba form doskonalenia według zadań określonych w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej w sprawie placówek doskonalenia nauczycieli (Dz. U. z 2016 r. poz. 1591)

Liczba przeszkolonych nauczycieli według zadań określonych w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej w sprawie placówek doskonalenia nauczycieli (Dz. U. z 2016 r. poz. 1591)

We współpracy z Wydziałem Nauk Biologicznych UW, Kolegium Międzyobszarowych Indywidualnych Studiów Humanistycznych i Społecznych UW pod patronatem rektorów UW i UP zorganizowano ogólnopolską konferencję „**Komu i do czego potrzebna jest szkoła – o edukacji inaczej**”. W konferencji, która odbyła się 7 – 8 kwietnia 2016 r. w Ponadregionalnym Rolniczym Centrum Kongresowym udział wzięło 107 uczestników. Była to okazja do podjęcia prób odpowiedzi na pytania: jak autorytety wpływają na edukację, jak wykorzystywać coaching, mentoring i tutoring w edukacji, jakie korzyści dla ucznia i nauczyciela może mieć stosowanie metody 4ALL, jakie korzyści dla ucznia niesie myślenie krytyczno-filozoficzne, jak współpraca uczelni i ośrodków doskonalenia nauczycieli może wpływać na jakość edukacji? W konferencji udział wzięli min. prof.

dr hab. Bogusław Śliwerski - profesor zwyczajny Wydziału Pedagogicznego Chrześcijańskiej Akademii Teologicznej w Warszawie, przewodniczący Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN, prof. dr hab. Piotr P. Chruszczewski - dyrektor Kolegium Miedzyobszarowych Indywidualnych Studiów Humanistycznych i Społecznych Uniwersytetu Wrocławskiego, Maciej Bennewicz - dyrektor programowy Norman Benett Academy, dr Sławomir Jarmuż - psycholog, założyciel firmy szkoleniowo-doradczej MODERATOR, Mariusz Budzyński - dyrektor merytoryczny Instytutu Tutoringu Szkolnego w Towarzystwie Edukacji Otwartej, Małgorzata Bednarek - konsultant Kaizen Institute Poland.

Ponadto w ramach Wrocławskich Spotkań Edukacyjnych w WCDN zorganizowano konferencje:

- **„Budowanie prawidłowych postaw żywieniowych”**- (13 czerwca 2016 r.) z udziałem dr Marty Sochockiej z Polskiej Akademii Nauk („Jak zmienić własne środowisko żywieniowe i hormonalne”) oraz prof. nadzw. Joanny Wyka z Uniwersytetu Przyrodniczego (Żywność a funkcje poznawcze i choroby neurodegeneracyjne”). W konferencji udział wzięło 57 uczestników.
- **„Aktywizacja ruchowa dzieci w przedszkolu i w edukacji wczesnoszkolnej”** - 8 grudnia 2016 r. z udziałem dr Ireneusza Cichego z Katedry Zespołowych Gier Sportowych Akademii Wychowania Fizycznego (Ruch, który rozwija umysł - wykorzystanie piłek edukacyjnych eduball w edukacji wczesnoszkolnej i przedszkolnej”), dr Małgorzaty Krzak z Katedry Pedagogiki Kultury Fizycznej AWF („Rola i funkcje zabaw i gier ruchowych. Wskazówki praktyczne dla prowadzących zajęcia oparte o zabawy i gry ruchowe”) oraz dr Anny Malskiej - Śmiałowskiej z Katedry Pedagogiki Kultury Fizycznej AWF („Walory zabaw i gier terenowych - organizacja zabaw w terenie”). W konferencji udział wzięło 54 uczestników.

W WCDN kontynuowano realizację polsko-szwajcarskiego projektu adresowanego do szkół i przedszkoli **„Edukacja i wdrażanie zasad prawidłowego żywienia i aktywności fizycznej w przedszkolach, szkołach podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych oraz ocena wpływu tej edukacji na sposób żywienia, stan odżywienia, aktywność fizyczną i poziom wiedzy dzieci i młodzieży”**. Podstawowym celem Projektu KIK/34, realizowanego w latach 2011-2016 na terenie całego kraju, była promocja zdrowego stylu życia, w tym zapobieganie otyłości i nadwadze oraz innym chorobom przewlekłym poprzez edukację w zakresie zwiększenia poziomu aktywności fizycznej i prozdrowotnej zmiany żywienia. Realizatorem projektu był Instytut Żywności i Żywienia w Warszawie, a partnerami: Akademia Wychowania Fizycznego w Warszawie, Instytut Pomnik Centrum Zdrowia Dziecka, Polskie Towarzystwo Dietetyki. Projekt ten, współfinansowany przez Rząd Szwajcarii, to jedno z pierwszych przedsięwzięć tego typu realizowanych w Polsce, objęty był patronatem Minister Edukacji Narodowej. Placówki ubiegające się o certyfikat miały za zadanie tworzenie na własnym terenie środowiska sprzyjającego realizacji założeń programu promującego prawidłowe żywność i aktywność fizyczną poprzez spełnienie odpowiednich kryteriów:

- organizowanie wspólnych śniadań na terenie szkoły,
- zapewnianie obiadów szkolnych, (jeżeli są prowadzone) zgodnych z zaleceniami/normami,
- zmiana asortymentu w sklepikach szkolnych, automatach z napojami żywnością na prozdrowotny,
- rozwijanie wśród uczniów wiedzy kulinarnej zgodnej z zasadami zdrowego żywienia.

Placówka, która wdrożyła program zgodnie z opracowanymi kryteriami, otrzymała certyfikat Szkoły (Przedszkola) Przyjaznej Żywieniu i Aktywności Fizycznej. Z Wrocławia certyfikat otrzymało w sumie **59 placówek**. Należą do nich:

- 24 przedszkola (nr 113, 56,1 07, 4, 92, 126, 102, 80, 77, 121, 66, 16, 48, 117, 57, 104, 52, 51,141, 26, 24 -ZSP nr 14, 91, 18, 99).

- 15 szkół podstawowych (nr:18, 83, 3, 23, 78,16, 61,109, 19, 64, 28, 63, 73, 78, 27).
- 16 gimnazjów (nr: 9, 20, 40, 29, 15, 27, 25, 1, 14, 13, 11, 31, 34, 18, 12, 19).
- 4 szkoły ponadgimnazjalne (ZS nr 23, LO nr I, LO X, Zespół Szkół Ekonomicznych).

ELEKTRONICZNA REKRUTACJA DO PRZEDSZKOLI I SZKÓŁ

Po raz kolejny przeprowadzono elektroniczną rekrutację w przedszkolach i szkołach. Opracowano informator elektroniczny dostępny na stronie www.wroclaw.p./edukacja zawierający ofertę edukacyjną wszystkich typów szkół i przedszkoli.

Elektroniczna rekrutacja na rok szkolny 2016/2017

Typ placówki	Liczba przyjętych dzieci/uczniów stan na dzień zakończenie elektronicznej rekrutacji 2015/2016	Liczba przyjętych dzieci/uczniów stan na dzień zakończenie elektronicznej rekrutacji 2016/2017
Przedszkola	4 602	3 247
Oddziały przedszkolne w Szkołach Podstawowych	1 315	1 886
Szkoły podstawowe	7 360	2 827
Gimnazja	3 627	3 747
Szkoły ponadgimnazjalne	5 336	5 209
Ogółem liczba dzieci/uczniów przyjętych w wyniku elektronicznej rekrutacji	22 240	16 916

REALIZACJA PROGRAMÓW STYPENDIALNYCH

Promocja osiągnięć uczniów – stypendia naukowe. W ramach Uczniowskiego Programu Stypendialnego, zgodnie z uchwałą Nr XXXVIII/868/13 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 14 lutego 2013 r. przyznano stypendia:

- 439 uczniom posiadającym celujące oceny na świadectwie końcowym oraz szczególne osiągnięcia lub tytuł laureata I, II lub III miejsca w ogólnopolskiej olimpiadzie przedmiotowej,
- 594 uczniom, którzy zdawali maturę rozszerzoną z matematyki i kontynuowali naukę na wrocławskich uczelniach wyższych na kierunkach ścisłych i technicznych. W 2016 r. wypłacono stypendia na kwotę 1 047 600 zł (na okres 6 miesięcy po 300 zł miesięcznie),
- w ramach Konkursu Szkolny Nobel kontynuowano wypłatę stypendiów w 15 dziedzinach dla 15 uczniów wrocławskich szkół. Wysokość stypendium za okres I-VI 2016 r. wyniosła 2 100 zł na jednego ucznia.

Ogółem w ramach Uczniowskiego Programu Stypendialnego w 2016 r. wypłacono stypendia 1 048 stypendystom w kwocie 1 488 800 zł.

Wysokość dofinansowania w ramach Uczniowskiego Programu Stypendialnego w 2016

Uczniowski Program Stypendialny – uczniowie uzdolnieni			
Typ szkoły	Liczba stypendystów		Wysokość dofinansowania w 2016 r. (zł)
	2015/2016 (I-VI)	2016/2017 (IX-XII)	
Szkoły podstawowe	71	100	123 900
Gimnazja	67	100	160 400
Szkoły ponadgimnazjalne	39	53	110 000
Olimpijczycy	4	6	14 400
Razem	181	259	408 700

Uczniowski Program Stypendialny (stypendium matematyczne)			
	Liczba stypendystów		Wysokość dofinansowania w 2016 (zł)
	2015/2016 (I-VI)	2016/2017 (X-XII)	
Absolwenci wrocławskich szkół ponadgimnazjalnych	594	0	1 047 600
Uczniowski Program Stypendialny – Szkolny Nobel Wrocław			
	Liczba stypendystów		Wysokość dofinansowania w 2016 r. (zł)
Stypendyści Konkursu Szkolny Nobel Wrocław	15		31 500

REALIZACJA PROGRAMÓW UNIJNYCH

Wspierano placówki w pozyskiwaniu środków unijnych m.in. poprzez organizowanie szkoleń oraz monitorowanie realizacji programów unijnych w następujących projektach:

- W ramach Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego **projekt „Mój Zielony DOM”** realizowany przez Centrum Kształcenia Ustawicznego od 01 czerwca 2014 r. w czterech placówkach: Przedszkolu nr 58, Szkole Podstawowej nr 22, Zespole Szkół nr 4 oraz Zespole Szkół nr 24. Celem projektu jest podniesienie jakości i efektywności kształcenia w zakresie różnorodności biologicznej oraz ochrony ekosystemów w Polsce, przez inspirowanie aktywności badawczej, rozbudzanie ciekawości poznawczej, motywowanie do dalszej edukacji i działalności na rzecz ochrony środowiska naturalnego we współpracy z innymi instytucjami działającymi na rzecz oświaty. Budżet projektu to 2 629 554 zł.
- **„Edukacja i partnerstwo bez barier”** - upowszechnienie i zapewnienie wysokiej jakości edukacji przedszkolnej poprzez utworzenie nowych miejsc wychowania przedszkolnego, organizację dodatkowych zajęć edukacyjnych dla dzieci oraz podnoszenie kwalifikacji nauczycieli w 14 wybranych placówkach na terenie WrOF (Wrocław, Kobierzyce, Sobótka, Miękinia i Oborniki Śląskie) w ramach RPO. Realizacja projektu odbywa się w latach 2016-2018. Przedmiotem projektu jest zwiększenie dostępności i podniesienie jakości wychowania przedszkolnego w 14 przedszkolach Gmin ZIT WrOF, w tym 7 wrocławskich. Realizacja celu nastąpi poprzez: utworzenie nowych miejsc przedszkolnych, zorganizowanie zajęć dodatkowych dla dzieci, objęcie kursami, szkoleniami lub studiami podyplomowymi nauczycieli, zakup pomocy dydaktycznych i wyposażenia. Budżet projektu to 7 836 237 zł.
- W ramach programu **„Eat, Run And Get To Know to Visegrad Countries”** finansowanego przez Międzynarodowy Fundusz Wyszehradzki partnerem reprezentującym Gminę Wrocław jest Gimnazjum nr 18. Adresatami projektu są uczniowie szkół partnerskich z Polski, Czech i Słowacji, a jego celem jest umiejętne połączenie ruchu na świeżym powietrzu z poznawaniem narodowych kuchni państw współpracujących, ich systemów edukacyjnych oraz budowanie pozytywnych relacji partnerskich wśród młodzieży. Projekt jest obliczony na lata: 2016-2017, a jego całkowita wartość wynosi 21 699,40 euro, z czego 14 000 euro to kwota dofinansowania.
- W ramach **programu Erasmus+2015 Edukacja zawodowa** 3 placówki (Lotnicze Zakłady Naukowe, Zespół Szkół nr 3, Zespół Szkół nr 6) uczestniczą w projektach, których łączna kwota dofinansowania to 214 488 euro. Czas trwania projektów: 01 czerwca 2015 r. - 31 maja 2016 r.
- W ramach Programu **Erasmus+2016 Edukacja zawodowa** dofinansowanie otrzymało 5 placówek (Zespół Szkół nr 3, Technikum nr 15, Lotnicze Zakłady Naukowe, Elektroniczne Zakłady Naukowe, Zespół Szkół nr 23) łączna kwota dofinansowania to 560 586 euro. Czas trwania projektów: 01 czerwca 2016 r. - 30 listopada 2017 r. Projekty mają na celu rozwijanie wśród kadry nauczycielskiej i uczniów wiedzy o różnorodności kultur i języków europejskich oraz zrozumienia jej

wartości, a także pomaganie młodym ludziom w nabyciu podstawowych umiejętności i kompetencji życiowych niezbędnych dla rozwoju osobistego, przyszłego zatrudnienia i aktywnego obywatelstwa europejskiego.

W Elektronicznych Zakładach Naukowych realizowany jest projekt Erasmus+ POWER, okres trwania: 31 grudnia 2014 r. - 30 grudnia 2016 r., koszt projektu wynosi 87 046 zł.

W ramach Programu **Erasmus+2015 - Kształcenie i Szkolenia Zawodowe**, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (PO WER) dofinansowanie otrzymały 2 placówki (Zespół Szkół Ekonomiczno-Administracyjnych, Technikum nr 15), łączna kwota dofinansowania to 577 714 zł. Czas trwania projektów: 31 grudnia 2015 r. - 30 grudnia 2016 r.

W ramach Programu **Erasmus+2016 - Kształcenie i Szkolenia Zawodowe**, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (PO WER) dofinansowanie otrzymały 2 placówki (Zespół Szkół Ekonomiczno-Administracyjnych, Zespół Szkół Gastronomicznych), łączna kwota dofinansowania to 110 400 euro. Czas trwania projektów: 01 września 2016 r. - 15 lipca 2018 r. Projekty mają na celu rozwijanie wśród uczniów i kadry nauczycielskiej wiedzy o różnorodności kultur i języków europejskich oraz zrozumienia jej wartości oraz pomaganie młodym ludziom w nabyciu podstawowych umiejętności i kompetencji życiowych niezbędnych dla rozwoju osobistego, przyszłego zatrudnienia i aktywnego obywatelstwa europejskiego.

W ramach **Programu Erasmus+2014 Edukacja szkolna** - 3 placówki (Szkoła Podstawowa nr: 30, 61, 80) uczestniczyły w projektach, których łączna kwota dofinansowania to 80 467 euro. Czas trwania projektów: 01 września 2014 r. - 31 sierpnia 2016 r. Program ma na celu rozwijanie wśród młodzieży i kadry nauczycielskiej wiedzy o językach europejskich, różnorodności kultur, zrozumienia jej wartości oraz pomaganie młodym ludziom w nabyciu podstawowych umiejętności i kompetencji życiowych niezbędnych dla rozwoju osobistego, przyszłego zatrudnienia i aktywnego obywatelstwa europejskiego.

W ramach **Programu Erasmus+2015 Edukacja szkolna** - 5 placówek (Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 15, Zespół Szkół nr 5, Zespół Szkół nr 6, Liceum Ogólnokształcące nr VII, Zespół Szkół Ekonomiczno-Administracyjnych, Gimnazjum nr 17) uczestniczyło w projektach, których łączna kwota dofinansowania to 211 374 euro. Czas trwania projektów: 01 września 2014 r. - 30 czerwca 2018 r.

W ramach **Programu Erasmus+2016 Edukacja szkolna** dofinansowanie otrzymały 4 placówki (Liceum Ogólnokształcące nr XVII, Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 3, Zespół Szkół nr 1, Zespół Szkół nr 6), łączna kwota dofinansowania to 111 996 euro. Czas trwania projektów: 01 czerwca 2016 r. - 30 września 2018 r. Projekty mają na celu rozwijanie wśród uczniów i kadry nauczycielskiej wiedzy o różnorodności kultur i języków europejskich oraz pomaganie młodym ludziom w nabyciu podstawowych umiejętności i kompetencji życiowych niezbędnych dla rozwoju osobistego, przyszłego zatrudnienia i aktywnego obywatelstwa europejskiego.

W ramach **Programu Erasmus+2016 Edukacja szkolna** - 3 placówki (Szkoły Podstawowe nr: 30, 90, 118) uczestniczyły w 4 projektach, których łączna kwota dofinansowania to **99 456** euro. Czas trwania projektów: 01 czerwca 2016 - 31 grudnia 2018 r.

W ramach **Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (PO WER) Mobilność kadry edukacji szkolnej** realizowane były dwa projekty w następujących placówkach: w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 1 oraz w Szkole Podstawowej nr 61,

których łączna kwota dofinansowania to **277 211** zł. Czas trwania projektu Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 1 to 01 września 2014 - 31 grudnia 2016 r., natomiast Szkoły Podstawowej nr 61 - to 15 listopada 2016 - 14 czerwca 2018 r. Program ma na celu podnoszenie kompetencji językowych i informatycznych, a także kulturowych i społecznych, zapoznanie z dobrymi praktykami, nowymi narzędziami i metodami edukacyjnymi oraz ich upowszechnianie w procesie edukacji.

DOFINANSOWANIE DOWOZU UCZNIÓW

Na podstawie umów zawartych w wyniku przetargu z przewoźnikami realizowano dowóz uczniów niepełnosprawnych do 23 szkół i placówek oświatowych (Specjalne Ośrodki Szkolno-Wychowawcze nr: 1, 10, 11, Zespoły Szkół nr: 6, 11, 12, 13, 16, 21, Szkoły Podstawowe nr: 8, 9, 12, Zespoły Szkolno-Przedszkolne nr: 8, 12, Gimnazjum nr 28, Dolnośląski Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci Nieśłyszących i Słabosłyszących nr 12, Dolnośląski Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci Niewidomych i Słabowidzących nr 13, Ewangelickie Centrum Diakonii i Edukacji, Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjny dla Dzieci Niepełnosprawnych, Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjny dla Wyjątkowych Dzieci, Niepubliczna Szkoła Podstawowa „Dar Losu”, Terapeutyczny Punkt Przedszkolny „Niebieski Latawiec”, Integracyjny Punkt Przedszkolny „Blue Kangaroo”).

Na podstawie zarządzenia nr 12072/14 Prezydenta Wrocławia z dnia 29 września 2014 r. oraz zarządzenie Prezydenta nr 4444/16 z dnia 25 maja 2016 r. zawarto umowy indywidualne z rodzicami określające warunki zwrotu kosztów za dowóz dziecka niepełnosprawnego do szkoły/placówki prywatnym samochodem osobowym i zwrócono rodzicom 91 dzieci koszt za dowóz ich dziecka do szkoły/placówki. **Z transportu zorganizowanego skorzystało 334 uczniów. Całkowity koszt zadania w roku 2016 wyniósł 4 379 602 zł.**

BUDOWANIE SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO

W ramach rozwijania **edukacji regionalnej** kontynuowano współpracę z PTTK-Śródmieście i Zespołem Centrum Edukacji Kulturalnej Dzieci i Młodzieży przy organizacji XIII edycji konkursu **„Szkoła Promująca Turystykę”**. W konkursie wzięły udział następujące placówki: Przedszkola nr: 5, 8, 10, 15, 16, 84, 106, 149; Szkoły Podstawowe nr: 19, 37, 38, 50, 51, 58, 90; Gimnazja nr: 5, 15, 16, 25; Szkoły Ponadgimnazjalne: Zespół Szkół Teleinformatycznych i Elektronicznych, LO nr III, LO nr X, LO nr XII. Na organizację konkursu przeznaczono 10 000 zł.

W ramach **edukacji ekologicznej**:

- kontynuowano projekt **„Wrocławskie dzieci uczą segregować śmieci”**; XI edycję przeprowadzono pod hasłem „Ocal swoje piękne rzeczy, nie wyrzucaj ich do śmieci”. Łącznie koszt dofinansowania wyniósł 25 000 zł,
- dla szkół podstawowych i placówek zorganizowano 98 wyjazdów do Ośrodków Edukacji Ekologicznej, kwota dofinansowania 88 843 zł,
- udzielono dotacji na realizację 43 programów edukacji ekologicznej w szkołach podstawowych, kwota dofinansowania 50 513 zł,
- gimnazjom i szkołom ponadgimnazjalnym udzielono dotacji finansowych na **wyjazdy do Ośrodków Edukacji Ekologicznej**.

Gimnazja i szkoły ponadgimnazjalne – wyjazdy do Ośrodków Edukacji Ekologicznej

Edycja	Liczba wyjazdów	Kwota dofinansowania	Liczba uczestników
Wiosna 2016	40	35 630	1333
Jesień 2016	33	25 950	1058
RAZEM	73	61 580	2 391

Udzielono gimnazjom i szkołom ponadgimnazjalnym dotacji finansowych na realizację **24 programów edukacji ekologicznej** w kwocie **35 590 zł**:

Gimnazja i szkoły ponadgimnazjalne – programy ekologiczne

Edycja	Programy ekologiczne	Kwota dofinansowania	Liczba uczestników
Wiosna 2016	12	18 460	1 368
Jesień 2016	12	17 130	1 823
RAZEM	24	35 590	3 191

W ramach środków GAZ-SYSTEMU S.A Gimnazjum nr 29 otrzymało grant na realizację projektu ekologicznego (kwota dofinansowania 10 000 zł).

Zrealizowano II edycję kampanii „**Nasz Czysty Wrocław**”. Przeprowadzono następujące konkursy:

- Konkurs plastyczny na logo kampanii – Szkoła Podstawowa nr 37.
- Mała Wenecja – konkurs na reportaż z elementami fotoreportażu - Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 13.
- Graffiti – konkurs plastyczny – Przedszkole nr 99.
- Kwiatowe bombardowanie – Przedszkole nr 121.
- Co nas w oczy kłuje – wystawa fotograficzna – Przedszkole nr 99.
- Przedstawienie teatralne „Czyste miasto” – Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 13.
- Rozświetlony Wrocław – konkurs plastyczno-konstruktorski Przedszkole nr 121.

Zrealizowano program „**Szare na zielone**”, który obejmował: nasadzenia drzew, krzewów i roślin okrywowych (w tym zielone ekrany, zieleń ozdobna), realizację elementów małej architektury związanej z zielenią (podpory do roślin, trejaże, pergole, murki oporowe), zabiegi pielęgnacyjno-ratownicze na istniejącym drzewostanie. W programie uczestniczyły 42 placówki oświatowe, w tym Przedszkola nr: 2, 3, 4, 27, 31, 49, 52, 66, 68, 91, 93, 95, 96, 99, 104, 106, 111, 113, 117, 119, 121, 122, 126; Szkoły Podstawowe nr: 1, 3, 9, 12, 28, 36, 76, 96, 108; Gimnazja nr: 14, 15, 16, 28; Liceum Ogólnokształcące nr VII; Zespół Szkół nr 23; LZN, CKU, Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 5, Zespół Szkół Budowlanych, Zespół Szkół Ekonomiczno-Administracyjnych. Środki finansowe wykorzystane w roku 2016 na realizację programu to 813 367 zł.

Zorganizowano i dofinansowano w wysokości 45 000 zł wrocławską edycję **XXIII Ogólnopolskiego Samorządowego Konkursu Nastolatków „Ośmiu Wspaniałych”**. W Konkursie udział wzięły 23 osoby w kategoriach: Ośmiu Wspaniałych i Ósemeczka oraz 8 grup wolontariuszy w kategorii Zgłoszenia Grupowe. W kategorii „Ośmiu Wspaniałych Wrocławia” wybrano 8 osób ze szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych oraz 3 osoby w kategorii „Ósemeczka”. Ponadto przyznano 2 wyróżnienia w kategorii Ośmiu Wspaniałych oraz 2 wyróżnienia w kategorii Zgłoszenia Grupowe.

Ogólnopolski Konkurs Nastolatków „Ośmiu Wspaniałych”

OGÓLNOPOLSKI SAMORZĄDOWY KONKURS NASTOLATKÓW "OŚMIU WSPANIAŁYCH"				
	XIX edycja lokalna 2012/2013	XX edycja lokalna 2013/2014	XXI edycja lokalna 2014/2015	XXII edycja lokalna 2015/2016
LICZBA ZGŁOSZEŃ ŁĄCZNIE w tym:	41	31	30	31
ÓSEMKI	22	27	26	19
ÓSEMECZKI	4	4	4	4
GRUPOWE	15	15	15	8
LICZBA LAUREATÓW I WYRÓŻNIONYCH w tym:	23	19	19	16
LAUREACI KONKURSU – ÓSEMKI	8	8	8	8

LAUREACI KONKURSU – ÓSEMIECZKI	2	3	3	3
WYRÓŻNIENIA – Ósemki	3	4	4	2
WYRÓŻNIENIA – Ósemeczki	0	0	0	1
WYRÓŻNIENIA – Grupowe	6	4	4	2
BUDŻET	42 000	42 000	45 000	45 000

W drugim semestrze roku szkolnego 2015/2016 Wrocławskie Centrum Rozwoju Społecznego oraz Wrocławskie Centrum Seniora w partnerstwie z Departamentem Edukacji podjęły się kontynuacji programu edukacji społecznej na temat osób starszych i procesu starzenia się, zwanego **„Miasto Pokoleń”**. Adresatami programu są dzieci i młodzież. W programie uczestniczy 13 wrocławskich placówek oświatowych, obejmujących różne etapy edukacyjne (przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja, szkoły ponadgimnazjalne). Główne cele programu to: przeciwdziałanie przyjmowaniu przez dzieci i młodzież negatywnych stereotypów dotyczących starości; rozwijanie pojmowania starości jako naturalnej fazy rozwoju człowieka, etapu równoprawnego z innymi; wskazywanie korzyści płynących z uczestnictwa osób starszych w życiu społecznym; zmiana postaw dzieci i młodzieży w stosunku do osób starszych (z postawy dystansu, obojętności czy niechęci – do postawy zrozumienia, życzliwości, szacunku); zwiększenie wrażliwości na potrzeby osób starszych; rozwijanie kompetencji kulturowych (otwartość, szacunek, tolerancja).

Przeprowadzono kolejną edycję konkursu na **najlepszy samorząd uczniowski** gimnazjów i ponadgimnazjalnych Wrocławia. Wyróżniono 14 projektów z 13 szkół w 2 kategoriach – całokształt działalności i najlepsza inicjatywa. Łącznie wysokość nagród wyniosła 40 000 zł.

Nagrody przyznane w konkursie na najlepszy samorząd uczniowski szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych Wrocławia

Kategoria	Miejsce	Laureaci	Wysokość nagrody (zł)
Całokształt działalności (gimnazja)	I miejsce - równorzędnie	Gimnazjum nr 1	5 000
	I miejsce - równorzędnie	Gimnazjum nr 16	5 000
	II miejsce - równorzędnie	Gimnazjum nr 7	3 500
	II miejsce - równorzędnie	Gimnazjum nr 21	3 500
	III miejsce - równorzędnie	Gimnazjum nr 13	2 000
	III miejsce - równorzędnie	Gimnazjum nr 18	2 000
Całokształt działalności (szkoły ponadgimnazjalne)	II miejsce - równorzędnie	Liceum Ogólnokształcące nr XII	3 500
	II miejsce - równorzędnie	Zespół Szkół Teleinformatycznych i Elektronicznych	3 500
	III miejsce - równorzędnie	Liceum Ogólnokształcące nr X	2 000
	III miejsce - równorzędnie	Zespół Szkół Ekonomiczno - Administracyjnych	2 000
Najlepsza inicjatywa (gimnazja)	społeczno-obywatelska	Gimnazjum nr 6 - „Siewcy wolności”	2 000
	naukowa	Gimnazjum nr 9 - „Świat Św. Jadwigi Śląskiej”	2 000
	społeczno-obywatelska	Gimnazjum nr 27 - „Jak zdobywaliśmy tytuł Szkoły z demokracją? Krok po kroku”	2 000
Najlepsza inicjatywa (szkoły ponadgimnazjalne)	społeczno-obywatelska	Zespół Szkół Ekonomiczno - Administracyjnych - „Szkoła - Ambasador Parlamentu Europejskiego”.	2 000
Łącznie			40 000

Kontynuowano realizację projektu **„Edukacja w Miejscach Pamięci”**. W 2016 r. wzięło w nim udział 158 szkół, w tym: 49 szkół podstawowych, 55 gimnazjów i 54 szkoły ponadgimnazjalne, łącznie 5 198 uczniów. Celem głównym projektu jest kształtowanie

postaw tolerancji i szacunku do innych ludzi, niezależnie od ich poglądów, narodowości, wyznania. Wrocław jako pierwszy w Polsce zorganizował tego typu przedsięwzięcie. Tradycyjnie już uczniowie szkół podstawowych brali udział w kilkugodzinnych zajęciach prowadzonych przez Fundację Dzielnicy Wzajemnego Szacunku Czterech Wyznań oraz w warsztatach Muzułmańskiego Centrum Kulturalno-Oświatowego we Wrocławiu. Gimnazjaliści uczestniczyli w jednodniowych wyjazdach, podczas których poznali historię takich miejsc, jak: były obóz koncentracyjny Gross - Rosen, Muzeum Jeńców w Łambinowicach, Kościół Pokoju w Świdnicy i Jaworze oraz zamek Książ w Wałbrzychu. Uczniowie szkół ponadgimnazjalnych podczas dwudniowych wyjazdów odwiedzali miejsca pamięci na wybranych terenach Polski np.: obóz Auschwitz Birkenau, Treblinkę, Getto, Muzeum Żydów Polskich, Muzeum Powstania Warszawskiego, obóz na Majdanku. Koszt projektu wyniósł 467 313 zł. W ramach projektu nauczyciele – szkolni koordynatorzy wzięli udział w wyjazdowych warsztatach w Muzeum Auschwitz – Birkenau. Przedstawiciele WCDN wzięli udział w konferencjach „Edukacja w Miejscach Pamięci” w Opolu (CMJW) oraz w panelu nt. doświadczeń w organizowaniu wizyt młodzieży w miejscach pamięci w ramach konferencji „Dzieci wojny” – Oświęcim 24-26 czerwca 2016 r. Ponadto w WCDN zorganizowane zostały warsztaty dla szkolnych koordynatorów projektu „Psychologiczne aspekty edukacji w miejscach pamięci” i konsultacje zbiorowe „Metodyka edukacji w miejscach pamięci”. Odbyły się też spotkania poświęcone współpracy z przedstawicielami takich instytucji jak Muzeum Auschwitz, Muzeum Powstania Warszawskiego, Fundacja Krzyżowa.

W ramach projektu, Wrocławskie Centrum Doskonalenia po raz drugi zorganizowało ogólnopolską konferencję metodyczno-naukową **„Edukacja w miejscach pamięci. Przestrzeń uświadomiona i doświadczona”** (wrzesień 2016 r.).

Wykładowcy i zaproszeni goście zwiedzili Ośrodek Pamięć i Przyszłość – Centrum Historii Zajezdnia oraz Cmentarz Osobowicki, jedyny cmentarz w Polsce gdzie zachowały się w prawie niezmiennym kształcie kwatery więźniów - ofiar terroru komunistycznego.

We Wrocławskim Centrum Doskonalenia Nauczycieli kontynuowano realizację projektu **Przeciw obojętności, ignorancji**. Projekt kierowany był w poprzednich latach początkowo wyłącznie do uczniów, następnie do nauczycieli, obecnie do całych rad pedagogicznych. W roku szkolnym 2015/2016 nastąpiła zmiana adresata ww. projektu, na nauczycieli szkół ponadgimnazjalnych. Projekt kładzie nacisk na działania związane z kształtowaniem postaw prospołecznych i antydyskryminacyjnych, na budowanie tożsamości mieszkańców Dolnego Śląska i Wrocławia, ma pokazać i zachęcać do poszanowania przestrzeni miasta, uczyć odbioru sztuki. Zajęcia oparte są na autorskich scenariuszach uwzględniających metody aktywizujące uczenia się przez doświadczanie i działanie. Zajęcia przykładowych lekcji otwartych prowadzone były w Arsenale – Muzeum Miejskim Wrocławia przez doradców metodycznych i konsultantów WCDN. W projekcie wzięło udział 20 szkół ponadgimnazjalnych, w tym 60 nauczycieli.

XV Radosną Paradę Niepodległości zorganizowaną w ramach Radosnych Obchodów Święta Niepodległości dofinansowano w kwocie 34 000 zł. Wzięło w niej udział 59 szkół (w tym Przedszkole nr 71 oraz gościnnie przedszkole z Kiełczowa), w sumie w paradzie uczestniczyło ok. 5 000 uczniów. Dzieci, młodzież i dorośli zaprezentowali formacje i postacie historyczne w strojach z danej epoki, jury wyłoniło zwycięzców w trzech kategoriach wiekowych: szkoły podstawowe, gimnazja i szkoły ponadgimnazjalne (SP 9, 36, 39, 93, 96, G, 14, 16, LO I, EZN, ZS 5, 7, 11, 14). Patronat nad konkursem objęło Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku. Koszt projektu: 34 000 zł. Obchodom Święta Niepodległości towarzyszyły liczne konkursy (historyczno – literackie, plastyczne). W ogłaszanych przez WCDN konkursach: „Poczet królów Polski we współczesnej konwencji”, „Ilustracje do literatury dziecięcej okresu międzywojennego”, „Kulturalna Polska okresu międzywojennego – strona tytułowa gazety”, „Kulturalna Polska po 1918” - scenariusz krótkiej sztuki teatralnej, performance, happeningu, kabaretu, skeczu wzięło udział ponad 500 uczniów, nagrodzonych zostało 102 uczniów. Nagrodzone prace wystawiono, jak co roku, w Kościele Garnizonowym pw. św. Elżbiety. W uroczystej gali podsumowującej Radosne Obchody Święta Niepodległości w Imparciu wzięło udział wraz

z nauczycielami około 500 uczniów. Osoby i instytucje szczególnie zasłużone w organizacji Radosnej Parady Niepodległości zostały nagrodzone pamiątkowymi medalami. Wręczenie nagród wyróżnionym 56 nauczycielom, opiekunom konkursów i liderom Parady Niepodległości nastąpiło w Centrum Historii Zajezdnia

PROJEKTY EDUKACYJNE REALIZOWANE WE WSPÓŁPRACY Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI ORAZ INNYMI JEDNOSTKAMI

Wspierano szkoły w zakresie **wymiany międzynarodowej młodzieży**. Współdziałano z organizacją międzynarodową „**Polsko - Niemiecka Współpraca Młodzieży**” w pozyskiwaniu dofinansowania dla 53 projektów realizowanych w 25 wrocławskich szkołach. W wymianie polsko-niemieckiej uczestniczyli uczniowie 2 szkół podstawowych, 11 gimnazjów (Gimnazja nr 2, 7, 16, 19, 23, 25, 24, 27, 28, 29 oraz Zespół Szkół nr 11) i 14 szkół ponadgimnazjalnych (Licea Ogólnokształcące nr III, IV, VI, XII, XV, XVII, Zespoły Szkół nr 2, 4, 5, 14, 23, Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 5, Zespół Szkół Ekonomicznych oraz Elektroniczne Zakłady Naukowe). Szkoły uzyskały dofinansowanie na realizację projektów w wysokości 199 888 zł.

Dofinansowania projektów realizowanych w ramach wymiany polsko-niemieckiej

Typ szkoły	2015		2016			
	Liczba zrealizowanych projektów w szkołach publicznych	Kwoty dofinansowania (zł)	Liczba placówek	Liczba uczniów wrocławskich szkół	Liczba zrealizowanych projektów w szkołach publicznych	Kwoty dofinansowania (zł)
G	14	45 759	11	530	20	71 688
SPG	26	94 896	14	787	33	107 225
RAZEM	40	140 655	25	1 317	53	178 913

We współpracy z **Towarzystwem Miłośników Wrocławia** oraz Biurem Rady Miejskiej Wrocławia zorganizowano:

- **XXI edycję Wielkiej Nagrody Wrocławia,**
- **XIII edycję Przedszkolnej Nagrody Wrocławia,**
- **VIII edycję Magnum Praemium Wratislaviae.**

Celem przedsięwzięcia było połączenie wszystkich konkursów poświęconych historii, tradycji, kulturze i problemom współczesnego Wrocławia w jeden wspólny cykl. Przeprowadzone konkursy miały na celu uaktywnienie dzieci i uczniów wszystkich poziomów edukacyjnych w zdobywaniu wiedzy o własnym mieście, podjęcie działań zmierzających do poznania środowiska przedszkola, szkoły, osiedla i miasta, tworzenie warunków do pobudzania tożsamości regionalnej i kształtowania świadomości małej ojczyzny.

Wykaz konkursów realizowanych w ramach Wielkiej Nagrody Wrocławia, Przedszkolnej Nagrody Wrocławia oraz Magnum Praemium Wratislaviae

Przedsięwzięcie	Nazwa Konkursu	Edycja	Organizatorzy
Wielka Nagroda Wrocławia	Powiatowy Konkurs Wiedzy o Wrocławiu "Wrocław, moje miasto"	XXV	Towarzystwo Miłośników Wrocławia Szkoła Podstawowa nr 1 Gimnazjum nr 15
Wielka Nagroda Wrocławia	Powiatowy Konkurs Plastyczny "Wrocław, Moje Miasto"	XXV	Towarzystwo Miłośników Wrocławia Miejska Biblioteka Publiczna - Filia 44
Wielka Nagroda Wrocławia	Powiatowy Konkurs Poetycki "Wrocław w Twórczości Poetyckiej Młodzieży"	XXI	Towarzystwo Miłośników Wrocławia Miejska Biblioteka Publiczna Filia nr 23
Wielka Nagroda Wrocławia	Powiatowy Konkurs "Wrocławskie Krasnale"	XVI	Wrocławskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli Towarzystwo Miłośników Wrocławia
Wielka Nagroda Wrocławia	Rajd Szlakami Zabytków i Miejsc Upamiętnionych	XXII	Towarzystwo Miłośników Wrocławia Koło Przewodników PTTK "Rzepiór"

Wielka Nagroda Wrocławia	Powiatowy Konkurs Fotograficzny "Wrocław w Fotografii"	XXI	Towarzystwo Miłośników Wrocławia Miejska Biblioteka Publiczna - Filia 23
Wielka Nagroda Wrocławia	Powiatowy Konkurs "Moja Mała Ojczyzna"	XXI	Gimnazjum nr 5 Towarzystwo Miłośników Wrocławia PTTK - Oddział Wrocław
Wielka Nagroda Wrocławia/ Magnum Praemium Wratislaviae	Powiatowy Konkurs Wiedzy o Lwowie i Kresach Południowo-Wschodnich	XXI	Towarzystwo Miłośników Lwowa i Kresów Południowo-Wschodnich - Oddział Wrocław, Zakład Narodowy im. Ossolińskich Fundacja "Semper Fidelis" Szkoła Podstawowa nr 91
Wielka Nagroda Wrocławia	Powiatowy Konkurs Recytatorski "Wrocławska Młodzież Recytuje Wrocławskich Poetów"	XV	Towarzystwo Miłośników Wrocławia Miejska Biblioteka Publiczna - Filia 23
Wielka Nagroda Wrocławia	Ogólnopolski Konkurs Krasomówczy	XXII	Szkoła Podstawowa nr 51; PTTK Oddział Wrocław; WCDN
Wielka Nagroda Wrocławia	Powiatowy Konkurs "Wratislavia Sacra"	XVI	Gimnazjum nr 4; Towarzystwo Miłośników Wrocławia; Koło Przewodników PTTK "Rzepiór Muzeum Archidiecezjalne we Wrocławiu
Wielka Nagroda Wrocławia	Rajd "Wrocławskie Spacerunki Krajoznawcze"	XXI	Młodzieżowy Dom Kultury "Wrocław - Śródmieście"
Wielka Nagroda Wrocławia/ Magnum Praemium Wratislaviae	Powiatowy Rajd Śladami Pamięci Lwowa i Kresów Południowo-Wschodnich	XXII	Towarzystwa Miłośników Lwowa i Kresów Południowo-Wschodnich - Oddział Wrocławski Fundacja Kresowa "Semper Fidelis" Zakład Narodowy im. Ossolińskich
Wielka Nagroda Wrocławia	Powiatowy Konkurs na Multimedialną Prezentację o Wrocławiu	XI	Towarzystwo Miłośników Wrocławia
Wielka Nagroda Wrocławia	Powiatowy Konkurs Wiedzy o Sporcie „Wrocławski sport wczoraj i dziś”	II	Towarzystwo Miłośników Wrocławia, Wrocławski Szkolny Związek Sportowy, Wrocławskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli
Wielka Nagroda Wrocławia	Powiatowy Konkurs Interpretacji Wokalnej „My Wrocławianie Sami Swoi...”	II	Młodzieżowy Dom Kultury „Wrocław – Krzyki”
Wielka Nagroda Wrocławia	Powiatowy Kurs „Szkolny Przewodnik Wrocławia”	II	Gimnazjum nr 18, Towarzystwo Miłośników Wrocławia
Wielka Nagroda Wrocławia/ Magnum Praemium Wratislaviae	XIII Wrocławski Konkurs "Szkoła Promująca Turystykę"	XV	Zespół "Centrum Edukacji Kulturalnej Dzieci i Młodzieży"
Przedszkolna Nagroda Wrocławia	Konkurs Teatralny "W teatrzyku Jasia i Małgosi"	XIII	Przedszkole nr 104 Wrocławskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli
Przedszkolna Nagroda Wrocławia	XI Rajd "Smoka Strachoty"	XIII	Przedszkole nr 106 Ekologiczne Przedszkole Niepubliczne Fundacja "Strachota"
Przedszkolna Nagroda Wrocławia	Konkurs "Wrocławski Ekoludek"	XIII	Przedszkole nr 62
Przedszkolna Nagroda Wrocławia	Konkurs "Spacerkiem po Wrocławiu - Dawniej i Dziś"	XIII	Przedszkole nr 63 Przedszkole nr 43
Przedszkolna Nagroda Wrocławia	Konkurs "Rymowanki Wrocławskie"	XIII	Przedszkole nr 121
Przedszkolna Nagroda Wrocławia	Wrocławski Konkurs "Tańczące Przedszkolaki"	XV	Przedszkole nr 18 "Wiolinek"
Przedszkolna Nagroda Wrocławia	Wrocławski Konkurs "Przedszkole Promujące Turystykę"	XV	Oddział PTTK Wrocław Śródmieście Zespół "Centrum Edukacji Kulturalnej Dzieci i Młodzieży"

Przedszkolna Nagroda Wrocławia	Konkurs Poezji i Malarstwa "Wrocław w Twórczości Dziecięcej"	XIV	Przedszkole nr 149
Przedszkolna Nagroda Wrocławia	Konkurs "W Bajkowym Okienku - Wrocław w Twórczości Literackiej Nauczycieli"	X	Przedszkole nr 77 Miesięcznik "Bliżej Przedszkola"
Magnum Praemium Wratislaviae	Powiatowy Konkurs Wiedzy o Historii Wrocławia "Wratislavia Aeterna"	IX	Zespół Szkół nr 23
Magnum Praemium Wratislaviae	Powiatowy Konkurs "Wrocław na Fotografii"	VIII	Zespół Szkół nr 23
Magnum Praemium Wratislaviae	Powiatowy Konkurs Literacki	IX	Liceum Ogólnokształcące nr X Muzeum Narodowe we Wrocławiu
Magnum Praemium Wratislaviae	Powiatowy Konkurs na Reportaż o Wrocławiu	VIII	Zespół Szkół nr 23
Magnum Praemium Wratislaviae	Powiatowy Konkurs o Wrocławiu w języku angielskim „My Wrocław”	IV	Zespół Szkół nr 23
Magnum Praemium Wratislaviae	Powiatowy Konkurs na reportaż o Wrocławiu	VIII	Zespół Szkół nr 23
Magnum Praemium Wratislaviae	Powiatowy Konkurs wiedzy o Lwowie i Kresach Południowo-Wschodnich	XXI	Oddział Wrocławski Towarzystwa Miłośników Lwowa i Kresów Południowo-Wschodnich, Zakład Narodowy Ossolińskich, Fundacja „Semper Fidelis” i Szkoła Podstawowa nr 91
Magnum Praemium Wratislaviae	Powiatowy Konkurs wiedzy o Lwowie i Kresach Południowo-Wschodnich	XXI	Oddział Wrocławski Towarzystwa Miłośników Lwowa i Kresów Południowo-Wschodnich, Zakład Narodowy Ossolińskich, Fundacja „Semper Fidelis” i Szkoła Podstawowa nr 91
Magnum Praemium Wratislaviae	Powiatowy Rajd śladami pamięci Lwowa i Kresów Południowo-Wschodnich	XXII	Oddział Wrocławski Towarzystwa Miłośników Lwowa i Kresów Południowo-Wschodnich, Zakład Narodowy Ossolińskich, Fundacja „Semper Fidelis” i Szkoła Podstawowa nr 91

Po raz drugi zorganizowano Konkurs Kreatywny **WrOpenUp**, w którym wzięło udział 19 wrocławskich szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. Celem konkursu było wzmocnienie otwartości wrocławian i przeciwdziałanie dyskryminacji poprzez: promowanie otwartości wobec różnorodności kulturowej i korzyści płynących z akceptacji odmienności, wykształcenie otwartych i odpowiedzialnych społecznie multiplikatorów oddziałujących swoją postawą i wartościami na najbliższe otoczenie (rodzina, szkoła, przyjaciele). Konkurs był organizowany przez Fundację WrOpenUp, a Departament Edukacji występował w roli partnera. Zadaniem zespołów uczniów szkół było stworzenie wspólnej interaktywnej Wielokulturowej Mapy Wrocławia. Zwycięskie drużyny to uczniowie: Gimnazjum nr 14, 29, Zespół Szkół Plastycznych oraz Liceum Ogólnokształcące nr VII.

We współpracy ze **Stowarzyszeniem Sędziów Polskich "IUSTITIA"** Oddział we Wrocławiu realizowano III edycję projektu **„Edukacja prawna młodzieży we Wrocławiu”**. Scenariusze szkoleń zostały przygotowane na podstawie podręcznika prawnego **„Apteczka prawna – Lex bez łez”**. Program zajęć obejmował podstawową wiedzę o pozycji ustrojowej sędziów i sądów, a także o prawie cywilnym, prawie karnym, prawie rodzinnym oraz zagadnieniach prawnych związanych z internetem. Podstawowy cykl składał się z 4 lekcji. Dodatkowo w liceach ogólnokształcących odbywały się lekcje z prawa podatkowego. W każdej ze szkół lekcje odbyły się z co najmniej 3 klasami.

W programie uczestniczyli uczniowie i nauczyciele 4 gimnazjów i 5 szkół ponadgimnazjalnych.

Gimnazjum nr 24 otrzymało za najciekawszy projekt dofinansowanie w kwocie 7 998 zł w ramach III edycji **Programu mPotęga** Fundacji mBanku, skierowanego do pasjonatów matematyki z niebanalnymi pomysłami.

We współpracy ze Stowarzyszeniem Inicjatyw Lokalnych i Krajowych prowadzono w szkołach ponadgimnazjalnych **Warsztaty Akademii Dziennikarskiej**. To cykl 10 spotkań organizowanych na terenie szkoły raz w miesiącu, w ramach zajęć pozalekcyjnych, przez cały rok szkolny. Podczas warsztatów odbywały się treningi medialne oraz ćwiczenia dziennikarskie z udziałem operatora telewizyjnego, kamery, mikrofonu, oświetlenia, czyli profesjonalnego sprzętu służącego dziennikarzowi informacyjnemu. Uczniowie zapoznali się z wszystkimi etapami pracy twórczej: od poszukiwania tematu, pomysłu na atrakcyjne zaprezentowanie, realizację zdjęć i wywiadów w terenie, pracę z kamerą telewizyjną i mikrofonem po pracę związaną z postprodukcją. Finałem warsztatów była prezentacja reportażu przygotowywanego przez uczniów. W projekcie wzięło udział 7 szkół. Koszt realizacji wyniósł 12 250 zł.

W trybie art.19 a ustawy z dnia 23 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie organizacja pozarządowa Fundacja Pax et Bonum uzyskała dofinansowanie w kwocie 6 000 zł na realizację projektu edukacyjnego **„Wędrówki szlakiem wartości”**.

Biuro ds. Partycypacji Społecznej ogłosiło konkurs na realizację zadania pn. **„Dodatkowe zajęcia pozalekcyjne dla dzieci i młodzieży”**. Projekty realizowano w okresie od 15 lutego 2016 r. do 31 grudnia 2016 r. z łącznym dofinansowaniem w wysokości 137 045 zł. Celem realizacji projektów było:

- zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży z placówek wszystkich poziomów edukacyjnych m.in. poprzez popularyzację osiągnięć nauki/kultury/wolontariatu,
- podnoszenie poziomu wiedzy i umiejętności, rozwijanie kreatywności, zainteresowań i uzdolnień dzieci i młodzieży.

Do realizacji przyjęto 6 ofert:

- „Handicap” Stowarzyszenie Na Rzecz Wyrównywania Szans Rozwojowych Dziecka o Obniżonej Sprawności,
- Stowarzyszenie „Druga Runda” - Rozwiń Skrzydła,
- Fundacja Angelus – Działania Kameralnego Chór Angelus,
- "Jest Człowiek" - "Odrobina Kosmosu Na Co Dzień",
- Fundacja "Promyk Słońca" - Uczymy Się Przez Internet,
- Fundacja Ekorozwoju - H2O - To Jest To! - zajęcia edukacyjne w Ekocentrum Wrocław.

Organizacja pozarządowa **„Promyk Słońca”** na mocy umów dotacyjnych otrzymała w roku 2008 środki finansowe w wysokości 800 000 zł na wsparcie techniczne w tworzeniu nowych miejsc przedszkolnych. Okres realizacji umów przypada na lata 2008-2018.

ORGANIZOWANIE I FINANSOWANIE CZASU WOLNEGO

W roku szkolnym 2015/2016 **w ramach wycieczki zimowej** zorganizowano półkolonie w 38 szkołach podstawowych i zajęcia otwarte w 18 szkołach dla 7 500 uczniów szkół podstawowych. Zajęcia dla 5596 uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych zorganizowano w około 30 placówkach. Uczestnicy półkolonii oraz w ramach otwartych sal brali udział w zajęciach sportowych, plastycznych, teatralnych, wokalnych, muzycznych, informatycznych i fotograficznych. Młodzież miała też możliwość doskonalenia umiejętności w zakresie wykorzystania i obsługi komputera. Uczniowie

chętnie korzystali również z zajęć organizowanych poza szkołą wychodząc do muzeów, kin, teatrów, na baseny i lodowiska. Łączny koszt 610 650 zł.

W ramach wycieczki letniej zorganizowano półkolonie w 30 szkołach podstawowych, 3 gimnazjach, 4 MDK -ach i 2 placówkach specjalnych, w których udział wzięło 9 153 uczniów. W ramach współpracy ze Stowarzyszeniem Gmin i Powiatów Aglomeracji Wrocławskiej oraz Młodzieżowym Domem Kultury Wrocław - Fabryczna dofinansowano udział w tygodniowych warsztatach artystycznych w Krośnicach dla 30 dzieci. Koszt dofinansowania warsztatów 5 393 zł. Łączny koszt wycieczki letniej 928 637 zł.

Organizacja wycieczki zimowej i letniej

Rodzaj wycieczki	Liczba placówek realizujących wycieczki	Kwota dofinansowania
Wycieczka zimowa	86	610 650
Wycieczka letnia	39	928 637
Warsztaty Artystyczne w Krośnicach	1	5 393
Razem		1 544 680

Kontynuowano realizację **Programu Pomocy dla Rodzin Wielodzietnych „Dwa plus trzy i jeszcze więcej”**. Udostępniono bezpłatnie siedem basenów szkolnych dla rodzin wielodzietnych. Przygotowano łącznie, w każdym tygodniu, 178 miejsc na basenach.

W ramach działalności **4 Młodzieżowych Domów Kultury** z zajęć pozalekcyjnych skorzystało (łącznie z imprezami masowymi) 48 328 dzieci i młodzieży. Koszt funkcjonowania MDK-ów wyniósł 9 712 009 zł (wg planu).

Uczniowie wrocławskich szkół i placówek oświatowych korzystali z oferty i realizowali zajęcia z łyżwiarstwa we **Wrocławskim Centrum Treningowym Spartan**. Wydatkowano **1 908 810 zł** na zajęcia sportowe obejmujące naukę jazdy na łyżwach. Zajęcia zostały zrealizowane w liczbie 2 037 godzin lekcyjnych.

W ramach **wyjazdów międzynarodowych** dofinansowano:

- wyjazd uczniów Szkoły Podstawowej nr 63 na Światowy Finał Olimpiady Kreatywności **Destination Imagination** w Knoxville w USA,
- wyjazd uczniów SP 63 i 68 na Olimpiadę Kreatywności **Destination Imagination** w Chinach.
- wyjazd uczniów SP 8 na Światowe Finały Konkursu Twórczego Rozwiązywania Problemów **Odyssey of the Mind** w Iowa State University w Ames, w USA,
- międzyszkolną wymianę młodzieży z hiszpańską szkołą z Tarragony oraz z serbską szkołą z Belgradu – Liceum Ogólnokształcące nr IV;
- wyjazd młodzieży do Europejskiej Organizacji Badań Jądrowych CERN w Szwajcarii – Liceum Ogólnokształcące nr VIII.

Dofinansowano realizację wielu projektów, konkursów i olimpiad:

Dofinansowanie konkursów

Rodzaj placówki	Liczba dofinansowanych konkursów	Kwota dofinansowania (zł)
Przedszkola	50	26 500
Zespoły Szkolno - Przedszkolne	21	11 900
Szkoły Podstawowe	36	19 750
Gimnazja	21	10 800
Licea Ogólnokształcące	13	10 200

Zespoły Szkół	51	23 850
Młodzieżowe Domy Kultury i Specjalne Ośrodki Szkolno Wychowawcze	9	4 400
Razem	201	1070

W ramach organizacji czasu wolnego dofinansowano realizację projektów i przedsięwzięć edukacyjnych, uroczystości i konkursów, w tym m.in.:

Konkursy realizowane w ramach organizacji czasu wolnego

Nazwa Konkursu	Organizatorzy
Konkurs na audycję radiową projektu Coolturalny Wrocław	Gimnazjum nr 1
Międzygimnazjalny Interdyscyplinarny Konkurs „O Laur Hugona”	Gimnazjum nr 1
Przegląd Twórczości Zakazanej PRL	Gimnazjum nr 2
III Konkurs Matematyka i Ekonomia dla uczniów klas V-VI szkół podstawowych; VIII Konkurs Matematyka i Ekonomia dla uczniów klas I-III gimnazjów	Gimnazjum nr 9
VI Dolnośląski konkurs nauk przyrodniczych "Victor"	Gimnazjum nr 29
XIII Ogólnopolski Przegląd Młodych Wokalistów „Debiuty 2016”	Młodzieżowy Dom Kultury Śródmieście
Konkurs Gitarowy „Gitaromaniak”	Młodzieżowy Dom Kultury Fabryczna
IV Wrocławski Almanach Filmowy "Sportowy Wrocław" oraz Turnieje Sportów Nieolimpijskich	Liceum Ogólnokształcące nr I
Ogólnopolski Przegląd Piosenki Licealisty "WYBRYK"	Liceum Ogólnokształcące nr III
Dolnośląski Konkurs Gimnazjalistów o puchar Prezydenta Wrocławia LIGA NAUKOWA w ramach którego odbywają się LIGA MATEMATYCZNA i LIGA HUMANISTYCZNA	Zespół Szkół 14
XIV Wrocławski Festiwal Teatrów Szkolnych "Zielona Gęś"	Zespół Szkół Nr 9
XXV Przegląd Kultury Młodych „Przekręt 2016”	Liceum Ogólnokształcące nr XVII
XIV Ogólnopolski Przegląd Twórczości Agnieszki Osieckiej „Bardzo Wielka Woda”	Liceum Ogólnokształcące nr XVII
XIII Dolnośląskie Spotkania Teatrów Młodzieżowych CHOCHOŁ	Zespół Centrum Edukacji Kulturalnej Dzieci i Młodzieży
Wielka Wrocławska 2016	Młodzieżowy Dom Kultury Wrocław - Krzyki
WROCMUN	Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 5
XXI Festiwal Piosenki Ekologicznej	Zespół Szkół nr 10
Ogólnopolski Konkurs na Felieton	Liceum Ogólnokształcące nr XII
Ogólnopolski Konkurs Fotograficzny FOT-ON dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych	Liceum Ogólnokształcące nr III
Radosna Parada Niepodległości	Wrocławskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli

POPRAWA STANU BEZPIECZEŃSTWA ORAZ ESTETYKI SIEDZIB SZKÓŁ I PLACÓWEK

W roku 2016 priorytetem była modernizacja i poprawa stanu bezpieczeństwa budynków szkolnych oraz budowa nowej bazy kształcenia. W sposób ciągły prowadzono działania zmierzające do oszczędności z tytułu zużycia mediów w placówkach oświatowych.

Realizacja programów ujętych w Wieloletnim Planie Inwestycyjnym

Programy	Całkowity koszt inwestycji (zł)
Budowa i kompleksowa przebudowa budynków przedszkoli:	
Budowa przedszkola w rejonie ul. Wałbrzyska/Dożynkowa – w trakcie realizacji	6 200 000
Rozpoczęcie rozbudowy Zespołu Szkolno- Przedszkolnego nr 12 o 7- oddziałowe	7 300 000

przedszkole przy ul. Suwalskiej	
W ramach dostosowania przedszkoli do wymogów PPIS, PIP, p.poż. itp. wykonano: dokumentację na przebudowę budynku P nr 31 ul. Kolbuszowska wymianę ogrodzenia w P nr 59 ul. Narcyzowa przebudowę kotłowni w P nr 1 ul. Kasprowicza przebudowę przyłącza wodociagowego w P nr 117 ul. Fiołkowa dokumentację na przebudowę budynku P nr 80 ul. Zielińskiego	333 200
Rozpoczęto prace nad wykonaniem dokumentacji na przebudowę budynku przy ul. Zwycięskiej 8a na potrzeby przedszkola	5 600 000
Zakończono budowę przedszkola na osiedlu Stabłowice ul. Wojanowska/Piotrkowska	7 300 000
Wymieniono stolarkę okienną w budynku Przedszkola nr 50 przy ul. Dyrekcyjnej w ramach przebudowy budynku	229 000
Rozpoczęto prace związane z przebudową budynku Przedszkola nr 57 przy ul. Chorzowskiej - blok żywienia	1 469 000
Rozpoczęto prace związane z budową budynku przedszkola przy ul. Okulickiego	5 147 000
W ramach Wrocławskiego Budżetu Obywatelskiego wykonano: Przebudowę ogrodzenia w Przedszkolu nr 117 przy ul. Fiołkowej wraz z montażem tablic edukacyjnych Przebudowę ogrodzenia w Przedszkolu nr 96 przy al. Pracy wraz z montażem tablic edukacyjnych.	254 000
Budowa i kompleksowa przebudowa budynków szkół podstawowych:	
Zakończono rozbudowę budynku Zespołu Szkolno- Przedszkolnego nr 11 przy ul. Strachocińskiej	4 900 000
Rozpoczęto rozbudowę budynku SP nr 25 (ZSP 15) przy ul. Stanisławowskiej o blok dydaktyczno- sportowy wraz z zagospodarowaniem terenu	14 400 000
Kontynuowano rozbudowę budynku ZSP nr 10 przy ul. Rumiankowej o budynek dydaktyczny	12 800 000
W ramach dostosowania placówek szkół do wymagań p.poż., PPiS, PIP itp. wykonano : przebudowa klatek schodowych w budynku Szkoły Podstawowej nr 73 przy ul. Glinianej wraz z oświetleniem ewakuacyjnym, instalacją hydrantowa i oddymiającą, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej; dostosowano ppoż. budynku ZSP 14 przy ul. Częstochowskiej opracowano ekspertyzę dla budynku SP nr 50 przy ul. Czeskiej zamontowano system detekcji gazu z zaworem odcinającym MAG	998 000
W ramach Wrocławskiego Budżetu Obywatelskiego wykonano: - plac zabaw dla uczniów Szkoły Podstawowej nr 36 przy ul. Chopina , - kącik do gry w szachy przy SP nr 98 przy ul. Sycowskiej - plac z kostki betonowej i nawierzchni EPDM do gry w klasy w SP nr 64 przy ul. Wojszyckiej .	454 000
W trakcie realizacji budowa zespołu szkolno-przedszkolnych przy ul. Głównej (osiedle Stabłowice)	44 000 000
W trakcie realizacji budowa zespołu szkolno-przedszkolnego przy ul. Kłodzkiej	37 550 000
Rozpoczęto przebudowę budynku SP nr 9 przy ul. Nyskiej	3 780 000
Rozpoczęto prace związane z przebudową bloku sportowego w ZSP nr 14 przy ul. Częstochowskiej	2 400 000
Rozpoczęto przebudowę budynku SP 82 przy ul. Blacharskiej - termomodernizacja i zagospodarowanie artium	2 234 000
Budowa i kompleksowa przebudowa budynków gimnazjów:	
Przebudowa Gimnazjum nr 3 przy ul. Świstackiego – rozpoczęto termomodernizację elewacji i dachu szkoły. Zaproponowano zadanie w celu dofinansowania w ramach RPO 2014 – 2020 dz. 3.3 termomodernizacja, wniosek w trakcie oceny.	1 195 373
Przebudowa Gimnazjum nr 14 przy ul. Kołłątaja – rozpoczęto termomodernizację piwnic, elewacji i stropodachu szkoły i bloku sportowego oraz wymianę instalacji c.o. Zaproponowano zadanie w celu dofinansowania w ramach RPO 2014 – 2020 dz. 3.3 termomodernizacja, wniosek w trakcie oceny.	1 458 060
Przebudowa Gimnazjum nr 7 przy ul. Kolistej , rozpoczęto kolejny etap tj. termomodernizację bloku sportowego wraz z wymianą stolarki i wymianą instalacji c.o., termomodernizację części dydaktycznej budynku, ocieplenie stropodachów w pozostałej części budynku, wymianę pokrycia dachowego auli. Zaproponowano zadanie w celu dofinansowania w ramach RPO 2014 – 2020 dz. 3.3 termomodernizacja, wniosek w trakcie oceny.	1 950 360
Dostosowanie gimnazjów do wymagań p.poż., PPIS, PIP itp.	
Wykonanie przyłącza wodociagowego w Gimnazjum nr 29 przy ul. Kraińskiego	65 262
Opracowano ekspertyzę wraz z inwentaryzacją dotyczącą instalacji hydrantowej w Gimnazjum nr 13 przy ul. Reja	52 000
Opracowano ekspertyzę p.poż. dla Gimnazjum nr 16 przy ul. Jemiolowej	5 535

Wykonano wymianę instalacji hydrantowej w Zespole Szkół nr 24 przy ul. Eluarda	100 000
Budowa i kompleksowa przebudowa budynków szkół ponadgimnazjalnych:	
Opracowano dokumentację projektową na przebudowę budynku Zespołu Szkół Gastronomicznych przy ul. Kamiennej , wykonano pomieszczenia i zainstalowano urządzenia do dezynfekcji instalacji wodociągowej	271 310
Opracowano dokumentację projektową na przebudowę i remont budynku Zespołu Szkół nr 22 przy ul. Parkowej	90 538
Rozpoczęto budowę budynku Liceum Ogólnokształcącego nr V przy ul. Kuronia wraz z badaniami archeologiczno – antropologicznymi	38 636
Wykonano remont z przebudową bloku sportowego oraz przebudowę i adaptację pomieszczeń 02 w gmachu głównym na potrzeby zajęć ruchowych oraz remont dachów stromych i płaskich i elewacji z dociepleniem bloku sportowego w Zespole Szkół nr 23 przy ul. Dawida	2 426 032
Opracowano dokumentację zamienną dotyczącą przebudowy budynku CKP przy ul. Strzegomskiej na potrzeby szkoleniowe wraz z zagospodarowaniem terenu. RPO 2014 – 2020 dz. 7.2.2 edukacja zawodowa, wnioski w trakcie oceny.	73 800
Dostosowanie szkół ponadgimnazjalnych do wymagań p.poż., PPIS, PIP itp.	
Opracowano dokumentację projektową dotyczącą dostosowania do przepisów przeciwpożarowych, przebudowy części pomieszczeń przyziemia, remontu dachu i elewacji budynku Technikum nr 15 przy ul. Skwierzyńskiej	52 828
Wykonano wewnętrzną instalację hydrantową w Zespole Szkół Teleinformatycznych i Elektronicznych przy ul. Haukego-Bosaka	32 589
Budowa i przebudowa infrastruktury sportowej w obiektach oświatowych:	
Zakończono prace nad wykonaniem dokumentacji projektowej na przebudowę sali gimnastycznej w Szkole Podstawowej nr 61 przy ul. Skarbowców	1 500 000
Rozpoczęto prace budowlane związane z przebudową basenu w ZSP nr 1 przy ul. Zemskiej	6 900 000
Rozpoczęto prace związane z budową bloku sportowego dla SP nr 84 przy ul. Górnickiego	21 400 000
Rozpoczęto opracowanie dokumentacji zamiennej dotyczącej przebudowy bloku sportowego w Liceum Ogólnokształcącym nr IV przy ul. Świstackiego . Zaproponowano zadanie w celu dofinansowania w ramach RPO 2014 – 2020 dz. 6.3.A rewitalizacja, w trakcie przygotowania wniosku	49 200
Opracowano dokumentację dotyczącą budowy bloku sportowego w Gimnazjum nr 28 przy ul. Zachodniej	123 000
Opracowano dokumentację projektową dotyczącą budowy nowego bloku sportowego w Zespole Szkół nr 5 przy ul. Haukego Bosaka . Zaproponowano zadanie w celu dofinansowania MSiT – Program Inwestycji o szczególnym znaczeniu dla sportu, w trakcie oceny zgłoszenia projektu do Planu Wieloletniego. RPO 2014 – 2020 dz. 6.3.A rewitalizacja, w trakcie przygotowania wniosku	77 620

W ramach „małych projektów” inwestycyjnych i remontów w przedszkolach i szkołach podstawowych:

- wyremontowano dachy i elewacje w 3 placówkach za kwotę 380 000 zł,
- wykonano remonty i drobne przebudowy w 12 placówkach za kwotę 200 000 zł,
- wyremontowano sanitariaty w 3 placówkach za kwotę 679 000 zł ,
- wymieniono instalacje elektryczne (w całości lub kolejne etapy) w 3 placówkach za kwotę 124 000 zł,
- wykonano prace przedprojektowe, ekspertyzy i badania w zakresie remontów za kwotę 106 000 zł,
- wykonano remont korytarzy z wymianą stolarki drzwiowej wewnętrznej w 1 placówce za kwotę 270 000 zł,
- wykonano remonty oświetlenia w 11 placówkach za kwotę 89 000 zł,
- wykonano remonty instalacji odgromowych w 5 placówkach za kwotę 75 000 zł.

W ramach „małych projektów” inwestycyjnych i remontów w gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych:

- wyremontowano dachy w 2 placówkach za kwotę 724 910 zł,
- wykonano drobne remonty w 9 placówkach za kwotę 102 248 zł,
- wykonano izolację pionową i poziomą w budynku Gimnazjum nr 13 przy ul. Reja wraz przeglądem kanalizacji wewnętrznej i zewnętrznej za kwotę 283 000 zł,
- wymieniono posadzki na parterze Zespołu Szkół Teleinformatycznych i Elektronicznych przy ul. Haukego-Bosaka za kwotę 68 900 zł,

- wykonano dokumentację projektową dotyczącą przebudowy i remontu pomieszczeń dla potrzeb specjalnego przedszkola wraz z zagospodarowaniem terenu w Specjalnym Ośrodku Szkolno Wychowawczym nr 10 przy ul. Parkowej za kwotę 44 280 zł.

W ramach **środków przekazanych placówkom:**

- 46 placówek otrzymało środki w łącznej kwocie 1 149 060 zł. W ramach tej kwoty placówki samodzielnie wykonały m.in.: remonty sal i korytarzy w tym malowanie i wymianę drzwi, modernizację instalacji elektrycznej, cyklinowanie i malowanie parkietów, wymianę posadzek w salach lekcyjnych i gimnastycznych, bieżący remont sanitariatów, wymianę lamp oświetleniowych,
- 10 placówek otrzymało łączną kwotę 294 000 zł na wymianę stolarki okiennej.

We wszystkich placówkach wykonano naprawy bieżące i usunięto w sumie **966 awarii** za kwoty:

- roboty budowlane: 722 000 zł,
- roboty dekarские: 659 000 zł,
- roboty elektryczne: 372 000 zł,
- roboty sanitarne wewnętrzne: 670 000 zł,
- roboty sanitarne zewnętrzne: 372 000 zł.

Najczęściej usuwane awarie dotyczyły naprawy dachów, instalacji wodno-kanalizacyjnej, instalacji elektrycznej, instalacji centralnego ogrzewania.

W ramach rezerwy celowej wykonano:

- remont dachu w Gimnazjum nr 2 przy ul. Gorlickiej za kwotę 193 760 zł,
- remont dróg wewnętrznych (drogi wjazdowej i pożarowej) w LZN przy ul. Kielczowskiej za kwotę 433 000 zł.

Wykonano 1 boisko sportowe w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym nr 11 przy ul. Kamiennej za kwotę 366 279 zł.

W sumie, w ramach realizacji programu **Wrocławskiego Budżetu Obywatelskiego** wykonano na łączną kwotę **3 878 000 zł**:

- „Budowę boiska wielofunkcyjnego do sportów plażowych” - **SP nr 95 ul. Starogajowa**, za kwotę 88 000 zł.
- „Sportowy raj SP 109” - **SP nr 109 przy ul. Inżynierskiej** - budowa boiska wielofunkcyjnego wraz z bieżnią i skocznią w dal, za kwotę 1 100 000 zł.
- „Boisko do siatkówki - budowa boiska do gier - **SP nr 30 ul. Zaporoska**, za kwotę 149 000 zł.
- „Koncepcję zespołu sportowo - rekreacyjnego” - **ZS nr 9 ul. Krajewskiego**, za kwotę 1 464 000 zł.
- „Modernizację bazy sportowej dla mieszkańców osiedla Grabiszyn - Grabiszyniek” - **SP nr 82 przy ul. Blacharskiej** za kwotę 482 000 zł.
- „Modernizację infrastruktury sportowej” - **SP nr 90 i G nr 25 ul. Orzechowa**, za kwotę 119 000 zł.
- „Budowę boiska wielofunkcyjnego” - **SP nr 76 ul. Wandy**, za kwotę 476 000 zł.

ZARZĄDZANIE MAJĄTKIEM OŚWIATOWYM

Administrowano 29 mieszkaniami zlokalizowanymi w budynkach placówek oświatowych (stan na 31 grudnia 2016 r.). W roku 2016 do zasobu placówek przekazano łącznie 5 mieszkań, akceptacji podlegały 1 423 umowy zawarte przez jednostki oświaty zarządzane przez Departament Edukacji. Zaakceptowano 1 334 umów najmu, 81 umowy użyczenia, 8 umów dzierżawy, które zostały zawarte przez dyrektorów placówek oświatowych.

W ramach przedsięwzięć mających na celu racjonalizację **zużycia mediów w placówkach oświatowych** kontynuowano program „**Zdalnego Monitoringu Zużycia Energii i Mediów**”. W 2016 r. programem było objętych 221 placówek. Program umożliwił placówkom osiągnięcie oszczędności z tytułu zużycia energii i mediów dzięki świadomemu korzystaniu z mediów, możliwości bieżącego monitorowania zużycia energii i wody oraz dostosowaniu energii zamówionej do faktycznych potrzeb placówki.

Wspólnie z Biurem Sportu, Turystyki i Rekreacji realizowano program „**Bezpłatnego udostępniania organizacjom pozarządowym sal gimnastycznych przez szkoły prowadzone przez miasto Wrocław, w godzinach pozalekcyjnych**”. Programem objęte są szkoły podstawowe, gimnazja i szkoły ponadgimnazjalne. W programie wzięło udział ponad 100 placówek oświatowych.

PODNOSENIE EFEKTYWNOŚCI ZARZĄDZANIA SZKOŁAMI I PLACÓWKAMI OŚWIATOWYMI

Wysoka jakość edukacji to jedno z priorytetowych działań strategicznych Wrocławia. Celem długookresowego planowania kształtu wrocławskiej oświaty w aspekcie posiadanych zasobów materialnych i pozamaterialnych jest nie tylko sprostanie współczesnym wyzwaniom, ale realizacja strategii edukacyjnej Miasta na najwyższym poziomie. Zarówno już wprowadzone, jak i te zapowiadane, zmiany w ustawie o systemie oświaty zwiększają odpowiedzialność samorządów oraz znacznie rozszerzają katalog realizowanych działań.

W celu wzmocnienia działań realizowanych w **Zintegrowanym Systemie Zarządzania Wrocławską Oświatą (ZSZWO)** prowadzono prace w zakresie następujących modułów:

- Globalny rejestr dzieci i młodzieży,
- Globalny rejestr rodziców/opiekunów prawnych,
- Monitorowanie ścieżki edukacyjnej ucznia,
- Sekretariat,
- Arkusz Organizacyjny,
- Planowanie lekcji,
- Księga zastępstw,
- Egzaminacje zewnętrzne,
- Dziennik elektroniczny,
- Nabór elektroniczny,
- Zarządzanie kadrami,
- Budżetowanie i controlling,
- Ewidencja i utrzymanie nieruchomości,
- Platforma edukacyjna,
- Wrocławski System Biblioteczny,
- Moduł Archiwum Dokumentów
- Moduł Raportowy i SIO,
- Moduł Portal Oświatowy,
- Moduł BIP.

Ponadto prowadzono działania aktywizujące szkoły i placówki do pracy w ZSZWO, m.in.: konsultacje z użytkownikami kluczowymi, warsztaty pilotażowe z Modułu Plan Lekcji.

Zgodnie z zapisami Umowy na budowę Zintegrowanego Systemu Informatycznego Wspomagającego Zarządzanie Wrocławską Oświatą realizowano Świadczenie Serwisu Gwarancyjnego. W ciągu roku zrealizowano 675 zgłoszeń. Roczny koszt Serwisu w ramach zawartych umów wyniósł 1 836 088 zł.

W dniu 26 września 2016 r. podpisano Umowę na świadczenie usługi Modyfikacji ZSZWO i wsparcia technicznego z funkcjonowania ZSZWO. W ramach umowy zrealizowano 1 998 godzin modyfikacji oraz 465 godzin wsparcia technicznego.

W ramach modułu Platforma Edukacyjna na bieżąco tworzone nowe kursy dla uczniów i nauczycieli:

- Dzień Bezpiecznego Internetu,
- Uczeń Bezpieczny w Internecie,
- Creative Commons – kurs umożliwiający zapoznanie się z licencjami CC – jak nauczyć się oznaczać nimi swoje dzieła i udostępniać je w sposób legalny i bezpieczny.

Kontynuowano prowadzenie mediów społecznościowych dla ZSZWO w celu promocji i kreowania pozytywnego wizerunku projektu, w tym:

- publikacja na fb aktualności dotyczących ZSZWO,
- promowanie wydarzeń kulturalnych, konkursów i olimpiad dla dzieci i młodzieży,
- współpraca merytoryczna z instytucjami kultury,
- monitoring informacji dot.ZSZWO pojawiających się w Internecie,
- analiza i pomoc w rozwiązywaniu problemów pojawiających się w związku z ZSZWO.

W terminie od września 2015 r. do czerwca 2016 r. przeprowadzono 10 warsztatów dla szkół i placówek oświatowych z zakresu ochrony danych osobowych, m.in. dotyczących ustanowienia Administratora Bezpieczeństwa Informacji. Łącznie przeszkolono 141 osób ze 129 szkół i placówek oświatowych.

Kontynuowano projekt wdrożenia **systemu telefonii cyfrowej VoIP we wszystkich placówkach oświatowych**. W ciągu roku dostarczono i uruchomiono w placówkach oświatowych dodatkowo 93 telefony VoIP. Na potrzeby podłączenia telefonów bezprzewodowych do systemu telefonii VoIP dostarczono do placówek oświatowych 152 bramki VoIP. Do 31 grudnia 2016 r. telefonia VoIP w pełni zastąpiła telefonię analogową w 190 placówkach.

Na potrzeby rozszerzenia systemu telefonii VoIP dokonano **rozbudowy okablowania strukturalnego** w 67 szkołach i placówkach oświatowych na łączną kwotę 150 278 zł, oraz dostarczono do placówek 70 dodatkowych przełączników.

Kontynuowano świadczenie usług faxu elektronicznego we wszystkich placówkach oświatowych.

Do 31 grudnia 2016 r. przekazano szkołom i placówkom oświatowym 6 691 kart identyfikacyjnych. Od 2 września 2014 r. sukcesywnie przekazywane są przez Wykonawcę **Wrocławskie Karty Identyfikacyjne**, które następnie przekazywane są do właściwych szkół.

Przeprowadzono **konkursy na stanowisko dyrektora** szkół/placówek, w tym:

- 7 konkursów na stanowisko dyrektora przedszkoli (w Przedszkolach nr: 2, 3, 18, 47, 104, 111, 147),
- 9 konkursów na stanowisko dyrektora szkół podstawowych (w Szkołach Podstawowych nr: 1,42,76,82,93,107,119, ZS nr 20, ZS nr 21),
- 1 konkurs na stanowisko dyrektora w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 19,
- 1 konkurs na stanowisko dyrektora w Zespole Szkół nr 16,
- 1 konkurs na stanowisko dyrektora Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej nr 5,
- 1 konkurs na stanowisko dyrektora Zespołu Centrum Edukacji Kulturalnej Dzieci i Młodzieży,
- 9 konkursów na stanowisko dyrektora w szkołach ponadgimnazjalnych: Zespole Szkół nr 19, Technikum nr 15, Liceum Ogólnokształcącym nr XVII, Liceum Ogólnokształcącym nr VIII oraz Zespole Szkół Teleinformatyczno-Elektronicznych,

Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 5, Zespole Szkół Plastycznych, Lotniczych Zakładach Naukowych, Zespole Szkół Ekonomicznych.

W związku z upływem kadencji dyrektora przedłużono powierzenie stanowiska dyrektora w szkołach/placówkach, w tym w:

- Przedszkolu nr 10,
- Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 10, 16,
- Gimnazjach nr: 3, 4, 29,
- Zespole Szkół nr 2,
- Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej nr 4.

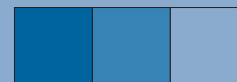
Przygotowano wnioski i wystąpiono o przyznanie **Nagrody Ministra Edukacji Narodowej** dla 7 dyrektorów oraz **Nagrody Dolnośląskiego Kuratora Oświaty** dla 14 dyrektorów. **Prezydent Wrocławia** przyznał 167 nagród pieniężnych za wybitne osiągnięcia dydaktyczno-wychowawcze dla 48 dyrektorów i 111 nauczycieli szkół i placówek oświatowych prowadzonych przez miasto Wrocławia.

Trzykrotnie przeprowadzono akcję zbierania i scalania danych z 746 szkół i placówek oświatowych za pomocą wymaganego ustawowo **Systemu Informacji Oświatowej**. Akcja objęła 317 podstawowych jednostek publicznych oraz 429 jednostek niepublicznych. System Informacji Oświatowej służy do uzyskiwania danych niezbędnych do prowadzenia polityki edukacyjnej, podnoszenia jakości i upowszechniania edukacji oraz do usprawniania finansowania zadań oświatowych.

Kontynuowano współpracę z 4 zespołami konsultacyjnymi, składającymi się z koordynatorów na każdym poziomie kształcenia. Zadaniem koordynatorów jest reprezentowanie środowiska nauczycielskiego przy konsultacjach zagadnień oświatowych. Zorganizowano **konferencje dla dyrektorów jednostek oświatowych** prowadzonych przez Miasto:

Konferencje dla dyrektorów jednostek oświatowych

Termin	Miejsce	Program
15-17 lutego 2016 r.	Centrum Kształcenia Ustawicznego	- budżet obywatelski; - edukacja pokoju; - blok budżetowy; - postępowanie z dzieckiem chorym na cukrzycę i na padaczkę; - nauczanie indywidualne;
13-16 czerwca 2016 r.	Pierwoszów-Miłocin	- podsumowanie roku szkolnego 2015/2016 - obszary priorytetowe i propozycje działań na rok szkolny 2016/2017; - blok budżetowy; - postępowanie w sytuacjach zagrożenia atakiem terrorystycznym; - projekty unijne; - TWG 2017; - zagrożenia wynikające z cyberprzemocy
12-13 września 2016 r.	Centrum Kształcenia Ustawicznego	- budżet- spotkanie informacyjne
19-21 grudnia 2016 r.	Centrum Kształcenia Ustawicznego	- reforma oświaty

Departament Infrastruktury i Gospodarki

INFRASTRUKTURA I GOSPODARKA

INWESTYCJE

WIELOLETNI PLAN INWESTYCYJNY

Wieloletni Plan Inwestycyjny (WPI) na lata 2015-2019 – zmiany monitoringowe w 2016 r.

Uchwalony uchwałą budżetową nr V/17/14 z dnia 30 grudnia 2014 r., z późniejszymi zmianami.

W ciągu 2016 r. do załącznika wprowadzono 202 zmiany wynikające z prowadzonego monitoringu realizacji inwestycji.

Korekta załącznika wynikała z:

- prowadzonego monitoringu realizacji inwestycji,
- konieczności wprowadzenia do planu nowych zadań.

Wprowadzono 24 nowych pozycji WPI:

- "Parkuj i Jedź" we Wrocławiu-Etap I,
- Zintegrowany System Transportu Szynowego w Aglomeracji we Wrocławiu - etap IV,
- program inicjatyw Rad Osiedli,
- podłączenie budynku gminnego przy ul. Tyskiej 14 do miejskiej sieci kanalizacyjnej- udział Miasta,
- System Gospodarowania Nieruchomościami w Gminie Wrocław,
- Open Data Wrocław,
- Wrocławska Platforma Informacyjno – Płatnicza,
- rozbudowa baz danych zasobów geodezyjnych we Wrocławiu,
- Wrocławska Mobilna Karta Miejska,
- system wspierający windykację w Gminie Wrocław,
- wdrożenie systemu klasy ERP w Gminie Wrocław - etap I,
- wirtualizacja oferty kulturalnego Wrocławia,
- system wspierający NGO we Wrocławiu,
- kompleksowa modernizacja budynku użyteczności publicznej zlokalizowanego przy ul. Hubskiej 8-16 we Wrocławiu,
- budowa hali pod samochód ciężarowy na potrzeby kształcenia praktycznego z Zespole Szkół nr 2 przy ul. Borowskiej 105 we Wrocławiu,
- edukacja i partnerstwo bez barier,
- e-usługi dla mieszkańców Wrocławia wspierające prowadzenie konsultacji społecznych,
- rewitalizacja części zabytkowej zajezdni tramwajowej przy ul. Legnickiej we Wrocławiu,
- rozbudowa systemu zarządzania ruchem we Wrocławiu, w tym o nowe sygnalizacje świetlne, wyświetlacze pomocnicze ITS oraz aplikację mobilną.

Wydzielono z programu Budowa i kompleksowa przebudowa budynków przedszkoli zadanie „Rozbudowa przedszkola w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 12 przy ul. Suwalskiej we Wrocławiu” oraz „Rozbudowa przedszkola nr 10 o nowy budynek przy ul. Piotrkowskiej we Wrocławiu”.

Wydzielono z programu Budowa i kompleksowa przebudowa szkół ponadgimnazjalnych zadanie „Poprawa jakości kształcenia w LO nr XV we Wrocławiu poprzez zakup wyposażenia pracowni fizycznej i 4 pracowni cyfrowych”, „Wyposażenie pracowni w Liceum Ogólnokształcącym nr V we Wrocławiu” oraz „Wyposażenie w nowoczesny sprzęt i materiały dydaktyczne pracowni fizycznej i biologicznej w LO nr III we Wrocławiu”.

Po zmianach Załącznik obejmuje 136 pozycji w 13-tu sektorach na łączną kwotę w latach planu: 3 394 262 000 zł, w tym:

- środki własne Miasta na kwotę w latach planu: 2 368 066 000 zł,
- środki UE na kwotę w latach planu: 841 830 000 zł,
- środki pozostałe: 184 366 000 zł.

PROWADZENIE MONITORINGU ZADAŃ INWESTYCYJNYCH ZAPISANYCH W BUDŻECIE 2016 R.

W ciągu 2016 r. prowadzono stały, bieżący monitoring stanu realizacji wszystkich zadań inwestycyjnych na podstawie informacji pisemnych, e-mailowych i telefonicznych oraz w oparciu o karty monitoringu projektów w ramach elektronicznego Systemu Monitoringu Projektów. Cyklicznie co ok. 3 tygodnie odbywały się spotkania monitoringowe ze Spółką Wrocławskie Inwestycje, Zarządem Inwestycji Miejskich oraz Zarządem Dróg i Utrzymania Miasta.

Monitoringowi podlegało **138 zadań inwestycyjnych**, w tym: 82 dużych zadań inwestycyjnych (WPI) i 56 zadań drobnych.

W wyniku monitoringu zostało przeprowadzonych wiele zmian budżetowych. Większość zmian (dla zadań ujętych w WPI i zadań drobnych) była zaakceptowana na 9-ciu Sesjach Rady Miejskiej natomiast niektóre zmiany (w zakresie zadań drobnych) wprowadzane były na bieżąco Zarządzeniami Prezydenta Wrocławia.

W ciągu roku opiniowano również zmiany budżetowe proponowane przez inne jednostki.

OPINIOWANIE WNIOSKÓW O URUCHOMIENIE REZERWY INWESTYCYJNEJ

W związku z brakiem możliwości zgłaszania do projektu budżetu Miasta na 2016 r. nowych jednorocznych zadań inwestycyjnych (tzw. zadań drobnych) wprowadzona została możliwość zgłaszania zadań pilnych do realizacji w trakcie trwania roku budżetowego. Środki na realizację tych zadań pochodziły z rezerwy inwestycyjnej zaplanowanej w budżecie Miasta. W ciągu roku zaopiniowano i przekazano do Skarbnika Miasta 49 wniosków dotyczących uruchomienia rezerwy inwestycyjnej.

OPINIOWANIE WNIOSKÓW O URUCHOMIENIE PROCEDUR PRZETARGOWYCH

W związku z wymogiem ściślejszego monitorowania zaciąganych przez Miasto zobowiązań finansowych w zakresie wydatków inwestycyjnych wszystkie miejskie jednostki organizacyjne zostały zobligowane do występowania, przed uruchomieniem procedur przetargowych, o zgodę na ich uruchomienie do Wiceprezydenta Macieja Bluja. Wszystkie wnioski przed przekazaniem do Wiceprezydenta były opiniowane przez Wydział Inżynierii Miejskiej.

WROCLAWSKI BUDŻET OBYWATELSKI (WBO)

W ciągu 2016 r. prowadzono stały, bieżący monitoring stanu realizacji 84 zadań inwestycyjnych WBO 2015 na podstawie informacji pisemnych, e-mailowych i telefonicznych oraz w oparciu o karty monitoringu projektów w ramach elektronicznego Systemu Monitoringu Projektów. Na cyklicznych spotkaniach monitoringowych co 3 tyg. z Zarządem Inwestycji Miejskich oraz Zarządem Dróg i Utrzymania Miasta omawiane były harmonogramy postępu prac na poszczególnych zadaniach.

Zweryfikowano i zaopiniowano 582 wnioski zgłoszone do edycji WBO 2016. Uczestniczono również w spotkaniach z mieszkańcami osiedli.

OBSŁUGA ZADAŃ INWESTYCYJNYCH POWIERZONYCH DO REALIZACJI SPÓŁCE WROCLAWSKIE INWESTYCJE

Na podstawie Zarządzenia nr 2888/08 Prezydenta Wrocławia z dnia 7 marca 2008 r. z późn. zm., Spółce Wrocławskie Inwestycje zostało wydanych 14 nowych wskazań do realizacji dla zadań inwestycyjnych. W wyniku zgłoszonych zmian do harmonogramów realizacji wydano 27 aneksów do wskazań.

Raz na kwartał Spółka przedstawiała raport z wykonanych usług w poszczególnym kwartale 2016 r. Raporty zostały zweryfikowane pod kątem osiągnięcia kamieni milowych i postępu rzeczowego dla 38 zadań powierzonych Spółce do realizacji.

PRZYGOTOWANIE PROJEKTU BUDŻETU MIASTA NA 2017 R.

Projekt budżetu Miasta w zakresie wydatków inwestycyjnych opracowano w oparciu o zapisy § 3 i § 8 zarządzenia nr 4747/16 Prezydenta Wrocławia z dnia 30 czerwca 2016 r. w sprawie opracowania przez jednostki organizacyjne Miasta, komórki organizacyjne

Urzędu Miejskiego oraz jednostki miejskiej administracji zespolonej materiałów planistycznych do projektu budżetu Miasta na 2017 r.

W projekcie budżetu wzięto pod uwagę przede wszystkim:

- zabezpieczenie środków na zadania kontynuowane,
- określone przez Wydział Finansów planowane limity wydatków,
- zaktualizowane wartości zadań i ich lata realizacji.

Po przeanalizowaniu wszystkich danych oraz po konsultacjach z przedstawicielami poszczególnych departamentów i podległych im jednostek opracowano i przekazano do Skarbnika Miasta projekt budżetu Miasta na 2017 r., skierowany do I czytania w dniu 24 listopada 2016 r., w postaci załącznika nr 3 do uchwały budżetowej.

Załącznik nr 3 przedłożony do I czytania obejmował łącznie **95** zadań na sumaryczną kwotę **602 222 293 zł**, w tym środki Miasta w 2017 r. na kwotę **455 631 441 zł**.

W związku z monitoringiem inwestycji i dokonanymi rozliczeniami finansowymi zadań realizowanych w 2016 r. opracowano autopoprawkę do Projektu Budżetu Miasta na 2017 r., który został uchwalony w II czytaniu na Sesji Rady Miejskiej w dniu 22 grudnia 2016 r. Uchwalony załącznik nr 3 obejmuje łącznie **112** zadań na sumaryczną kwotę **605 247 958 zł**, w tym środki Miasta w 2017 r. na kwotę **485 025 735 zł**.

ZAŁOŻENIA POLITYKI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ MIASTA WROCŁAWIA

Uczestniczono w opracowywaniu projektu Założeń polityki społeczno-gospodarczej Miasta Wrocławia na 2016 r.

Zgodnie z zarządzeniem nr 3599/16 Prezydenta Wrocławia z dnia 18 lutego 2016 r. w sprawie udziału departamentów, wydziałów, biur, spółek i jednostek organizacyjnych Urzędu Miejskiego Wrocławia w realizacji przedsięwzięć przyjętych w dokumencie „Założenia polityki społeczno-gospodarczej Wrocławia na rok budżetowy 2016” – monitorowane były zadania koordynowane przez Departament Infrastruktury i Gospodarki oraz Wydział Inżynierii Miejskiej.

W ciągu roku sporządzone zostały 2 sprawozdania (półroczne) z powierzonych do realizacji przedsięwzięć, w tym:

PRIORYTET NR I: Europejska metropolia - miasto nowoczesnych przedsięwzięć

- Budowa obwodnicy osiedla Leśnicy od ul. Średzkiej do ul. Granicznej;
- Przebudowa ulicy Buforowej w ciągu drogi wojewódzkiej nr 395 we Wrocławiu;
- Budowa infrastruktury technicznej, dróg oraz miejskich obiektów użyteczności publicznej na osiedlu "Nowe Żerniki";
- Przygotowanie infrastruktury sportowej w związku z The World Games wraz z renowacją Stadionu Olimpijskiego;
- Realizacja obiektu Centrum Historii ZAJEZDNIA we Wrocławiu.

PRIORYTET NR II: Gospodarka innowacyjna i rozwój

- Program rozwoju pod aktywność gospodarczą;

PRIORYTET NR III: Budowa kapitału społecznego, poprawa jakości życia mieszkańców

- Przebudowa ul. Wojanowskiej;
- Rozbudowa układu drogowego w rejonie ulic Parafialnej i Pawiej;
- Realizacja programu inicjatyw lokalnych;
- Program poprawy stanu technicznego infrastruktury drogowej;
- Program Ruchu Pieszego;
- Budowa i przebudowa oświetlenia ulic oraz miejsc niebezpiecznych;
- Działania w zakresie programu rozwoju terenów pod mieszkalnictwo.

REALIZACJA INWESTYCJI I MIEJSKICH PROJEKTÓW

MIEJSKA WYPOŻYCZALNIA SAMOCHODÓW ELEKTRYCZNYCH – ETAP PRZYGOTOWANIA

Cel projektu: uwolnienie przestrzeni miejskiej oraz zmniejszenie emisji zanieczyszczeń powietrza na terenie miasta Wrocławia poprzez wprowadzenie alternatywnego niskoemisyjnego środka transportu.

Miejska wypożyczalnia samochodów elektrycznych to nowy, alternatywny i wygodny środek transportu publicznego, który polegać będzie na współdzieleniu się samochodami,

tak by mogły być one wykorzystywane kilkakrotnie w ciągu dnia. Projekt umożliwi użytkownikom rezygnację lub istotne ograniczenie korzystania z własnego samochodu w obszarze centrum miasta. Dzięki temu zostanie uwolniona przestrzeń miejska, efektywniej wykorzystana infrastruktura drogowa a przede wszystkim nastąpi zmniejszenie emisji zanieczyszczeń. Wypożyczalnia będzie idealnym rozwiązaniem do pokonywania krótkich odległości zarówno dla mieszkańców, klientów biznesowych i turystów. Dla zwiększenia atrakcyjności systemu i promowania niskoemisyjnego środka transportu miasto planuje zapewnić przyszłym użytkownikom pewne przywileje z korzystania systemu drogowego miasta (bezpłatne parkowanie).

W dniu 14 sierpnia 2015 r. Gmina Wrocław wszczęła postępowanie na wybór Partnera Prywatnego w trybie koncesji na usługi, który uruchomi i będzie zarządzał wypożyczalnią samochodów elektrycznych we Wrocławiu. Przedmiotem partnerstwa jest wspólna realizacja zadań oparta na podziale zadań i ryzyk. Dnia 5 października 2017 r. Gmina wybrała najkorzystniejszą ofertę - obecnie trwa etap odwoławczy. Przewidywane podpisanie umowy - I kwartał 2017 r., wdrożenie w 2018 r.

UDOGODNIENIA DLA POSIADACZY POJAZDÓW ELEKTRYCZNYCH

Ilość pojazdów elektrycznych i hybrydowych			
	2013 r.	2015 r.	2016 r.
pojazdy elektryczne	22	47	60
samochody hybrydowe	14	497	973

Od stycznia 2014 r. obowiązuje zerowa stawka za parkowanie w strefie B i C oraz stawka 100 zł/rocznie w strefie A dla samochodów elektrycznych i hybrydowych, których emisja CO2 w cyklu miejskim nie przekracza 100 g/km zgodnie z paragrafem 1 pkt. 4 uchwały nr XLVIII/1168/13 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 19 września 2013 r.

Liczba wydanych abonamentów dla pojazdów elektrycznych i hybrydowych		
2014 r.	2015 r.	2016 r.
92	237	382

ZAGOSPODAROWANIE WÓD OPADOWYCH I ROZTOPOWYCH W OBRĘBIE ZLEWNI RZEKI BROCHÓWKI

Lata realizacji: 2015-2019

W dniu 10 kwietnia 2015 r. zawarte zostało trójstronne porozumienie pomiędzy Województwem Dolnośląskim, Gminą Wrocław i Gminą Siechnice w sprawie wspólnej realizacji zadania publicznego pn. „Zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych w obrębie rzeki Brochówka na terenie Gminy Wrocław i Gminy Siechnice”. W porozumieniu strony zobowiązały się do zgodnego współdziałania w celu realizacji zadania, w szczególności do podejmowania czynności zmierzających do pozyskania środków zewnętrznych i zapewnienia środków własnych na jego realizację oraz do spełnienia właściwych warunków prawnych oraz ram organizacyjnych, które umożliwią jak najszybszą realizację zadania.

W 2016 r.:

- zawarto umowę z wykonawcą na opracowanie „Wielowariantowej koncepcji programowo – przestrzennej poprawy stanu wód w zlewni rzeki Brochówka poprzez wprowadzenie racjonalnych zasad gospodarowania wodami opadowymi i roztopowymi w obrębie całej zlewni na terenie Gminy Wrocław i Gminy Siechnice oraz zapewnienie bezpieczeństwa powodziowego lokalnej ludności miejscowości Żerniki Wrocławskie, Smardzów, Iwiny, Radwanice oraz miasta Wrocławia”,

- odebrano dokumentację, w skład której wchodzi:
 - inwentaryzacja terenowa wraz z dokumentacją fotograficzną,
 - bilans wód deszczowych,
 - analiza przeciwpowodziowa,
 - trzy warianty Koncepcji Programowo – Przestrzennej,
 - analiza ekonomiczna,
 - analiza własnościowa.

Poniesione nakłady w 2016 r.: 49 200 zł

PROGRAM ROZWOJU TERENÓW POD MIESZKALNICTWO

Cel zadania: Realizacja Programu pozwoli w szczególności na:

- zwiększenie liczby nowo budowanych mieszkań, poprzez stworzenie dogodnych uwarunkowań,
- usunięcie przeszkód terenowo-prawnych prowadzenia inwestycji w pasie drogowym,
- budowę większej liczby dróg publicznych z uzbrojeniem podziemnym przy optymalnym wydatkowaniu środków finansowych Gminy.

W 2016 r.:

- przeprowadzono spotkania z inwestorami zabudowy mieszkaniowej:
 - ProjektManagement Polska Sp. z o.o. – droga 2KDZ, 12KDL Jagodno – Wojszyce,
 - BPI Wrocław Sp. z o.o. – ul. Księcia Witolda,
 - AP Szczepaniak Sp. z o.o. Sp.k. – Al. Śliwowa,
 - I2 Development Sp. z o.o. – ul. Wszystkich Świętych, Cieszyńskiego + ciąg 4KDPR,
 - Deweloperzy przy ul. Skarbowców.
- przeprowadzono spotkania i rozpatrzono wnioski Podmiotów Zewnętrznych o przyjęcie do planu inwestycyjnego Gminy Wrocław realizacji inwestycji drogowych przy udziale Gminy i Podmiotu Zewnętrznego, składanych zgodnie z zarządzeniem nr 4862/08 Prezydenta Wrocławia z dnia 26 listopada 2008 r.:
 - MCA Sp. z o.o. – droga 2KDL,
 - OSADA – ul. Laurowa,
 - CA – ME Sp. z o.o. – ul. Kowarzyka,
 - G2 Sp. z o.o. – droga 8KDD (boczna ul. Buforowej),
 - IT LOGISTYKA Sp. z o.o. – ul. Braci Gierymskich wraz z rondem,
 - ARCHICOM – 1. ul. Sołtysowicka, 2. ul. Róży Wiatrów, 3. ul. Opolska / Księżka,
 - VANTAGE DEVELOPMENT – droga kZ1, kZ3 i kL7 (łącznik Trzebnicka – Zakładowa).
- dokonano inwentaryzacji zainwestowania terenów przewidzianych pod zabudowę w obszarach programu,
- podpisano porozumienia na wspólną realizację inwestycji z następującymi podmiotami:
 - ARCHICOM – ul. Magellana,
 - Vantage Development – układ komunikacyjny Zachodniego Śródmieścia Przemysłowego – budowa drogi kL7,
 - PD Stabłowice Sp. z o.o. – ul. Stabłowicka.
- ogłoszono i rozstrzygnięto przetarg na wybór wykonawcy robót:
 - budowa drogi kL7 w rejonie Zachodniego Śródmieścia Przemysłowego.
- zrealizowano:
 - zakończono realizację i oddano do użytku odcinek ul. Międzyleskiej i Klimasa,
 - zakończono realizację i oddano do użytku odcinek ul. Kajdasza i Komedy.

Lata realizacji: bezterminowo.

ROZBUDOWA INFRASTRUKTURY SIECIOWEJ I DROGOWEJ W PÓŁNOCNYCH OSIEDLACH WROCŁAWIA

Cel zadania: Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S.A. wraz z Gminą Wrocław w dniu 5 września 2012 r. zawarło Porozumienie nr 9/285/2012 o wspólnej realizacji sieci wodno-kanalizacyjnej i komponentu drogowego na 11 osiedlach Wrocławia. Realizację zaplanowano na lata 2013-2018. W ww. porozumieniu Miejskie

Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S.A. zostało wskazane jako wspólny Zamawiający. Wykonawcy wybrani przez spółkę w przetargach wybudują łącznie ok. 86 km kanałów grawitacyjnych i rurociągów tłocznych, ok. 52 km sieci wodociagowych, 7 km kanalizacji deszczowej oraz nową nawierzchnię na ok. 17 km dróg.

W 2016 r.:

- prowadzono realizację robót i prace będą kontynuowane w 2017 r. na osiedlach: Polanowice, Ratyń, Widawa i Lipa Piotrowska.
- zakończono realizację robót na osiedlach: Zakrzów, Zgorzelisko, Pawłowice, Kowale, Sołtysowice

Lata realizacji: 2013-2018

Poniesione nakłady w 2016 r.: ok. 11 000 000 zł w ramach pozycji budżetowej Rozbudowa infrastruktury sieciowej i drogowej w północnych osiedlach Wrocławia - Dział 900, Rozdział 90001, § 6050/999, JUI-001, GW.

PROGRAM ROZWOJU ENERGETYKI

W ramach programu w dniu 24 listopada 2016 r. Uchwałą nr XXXII/685/16 Rada Miejska Wrocławia przyjęła kolejną edycję „Aktualizacji założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla obszaru Gminy Wrocław”. Został stworzony dokument bazowy do rozbudowy sieci zaopatrujących miasto Wrocław w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe na kolejne trzy lata, tj. do końca 2019 r.

Termin wykonania zadania: 23 listopada 2015 r. – 29 listopada 2016 r.

Wartość zadania: ok. 230 000 zł.

KONKURS NA NAJLEPIEJ OŚWIETLONE MIASTOW POLSCE W 2016 R.

Wrocław w ramach tego konkursu zgłosił 3 obiekty w 3 różnych kategoriach:

- w kategorii 1 – oświetlenie dróg i terenów publicznych - zgłoszono oświetlenie ul. Zamkowej i placu Wolności,
- w kategorii 2 – oświetlenie terenów rekreacyjnych, parków i małej architektury - zgłoszono Bulwar Dunikowskiego,
- w kategorii 4 – oświetlenie obiektów publicznych - zgłoszono oświetlenie budynku Narodowego Forum Muzyki.

GRUPA ZAKUPOWA ENERGII ELEKTRYCZNEJ

Zarządzeniem Prezydenta nr 9865/14 z dnia 13 lutego 2014 r. wyznaczono Urząd Miejski Wrocławia jako jednostkę właściwą do przygotowywania i przeprowadzania postępowania o udzielenie zamówienia publicznego na zakup energii elektrycznej na potrzeby Grupy Zakupowej. W 2016 r. prowadzone były działania związane z zamówieniem energii elektrycznej na 2017 r. (III Grupa Zakupowa).

W skład Grupy Zakupowej weszło 281 podmiotów:

- wszystkie jednostki organizacyjne Gminy Wrocław nie posiadające osobowości prawnej - 244 jednostki (szkoły, przedszkola, jednostki oświaty),
- podmioty (Jednostki posiadające osobowość prawną i Spółki), które podpisały porozumienie w sprawie wspólnego przygotowywania i przeprowadzania postępowań o udzielenie zamówienia publicznego na zakup energii elektrycznej na potrzeby Grupy Zakupowej - 37 podmiotów (spółki, jednostki kultury, centra zdrowia).

Łącznie w Grupie Zakupowej znalazło się 3458 PPE - punktów poboru energii elektrycznej (liczników)

W postępowaniu przetargowym (TRYB – Przetarg nieograniczony) przedmiotem była „dostawa energii elektrycznej dla jednostek organizacyjnych Gminy Wrocław i innych podmiotów na potrzeby wspólnego zamówienia prowadzonego na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy Prawo zamówień publicznych.”

Przedmiot zamówienia podzielony został na zadania:

- Zadanie nr 1 – taryfy oświetleniowe O11, O12 – 677 PPE, wolumen - 31 914 MWh,
- Zadanie nr 2 – taryfa B23 - 58 PPE, wolumen - 121 755 MWh,
- Zadanie nr 3 – pozostałe taryfy (G11, G12, C11, C12A, C12B, C21, C22A, C22B, B11, B21, B22, R) - 2733 PPE, wolumen - 49 576 MWh.

Łączny wolumen III Grupy Zakupowej - 203 245 MWh.

W postępowaniu oferty złożyło czterech Wykonawców:

- ENEA S.A. ul. Górecka 160-201 Poznań (zadanie nr 1,2),
- PGE Obrót Spółka Akcyjna ul. 8-go Marca 635-959 Rzeszów (zadanie nr 1,2),
- TAURON Sprzedaż sp. z o.o. Ul. Łagiewnicka 60, 30-417 Kraków (zadanie nr 1,2,3),
- ENERGA OBRÓT S.A. Aleja Grunwaldzka 47280-309 Gdańsk (zadanie nr 1,2,3).

NAJKORZYSTNIEJSZE OFERTY:

Zadanie nr 1 – TAURON Sprzedaż sp. z o.o.

Zadanie nr 2 – ENERGA OBRÓT S.A.

Zadanie nr 3 – ENERGA OBRÓT S.A.

EFEKT PROEKOLOGICZNY III GRUPY ZAKUPOWEJ:

Całość energii, która w 2017 r. zużywana będzie przez jednostki wchodzące w skład Grupy Zakupowej pochodzić będzie z ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII.

Gdyby w obecnym postępowaniu przetargowym, energia dla Wrocławia pochodziła ze źródeł konwencjonalnych (paliwa kopalne), ilość CO₂ wytworzonego przy jej produkcji wyniosłaby ok. 165 000 ton.

Wymierny efekt działania Grupy Zakupowej:

- jedno postępowanie przetargowe prowadzone przez UM zamiast kilkuset postępowań prowadzonych odrębnie przez jednostki i spółki,
- oszczędności wynikające z różnicy cen na rynku energetycznym oferowane dla pojedynczych podmiotów (ponad 300 zł za MWh), a ceną uzyskaną w przetargu (184,90 zł - 212,70 zł za MWh),
- bieżący monitoring zużycia energii oraz identyfikacja i redukcja niepożądanych kosztów wynikających z wadliwego działania urządzeń elektrycznych.

INNE ZADANIA

PROGRAM OPIEKI NAD ZWIERZĘTAMI BEZDOMNYMI ORAZ ZAPOBIEGANIA BEZDOMNOŚCI ZWIERZĄT

W myśl ustawy o ochronie zwierząt do zadań własnych gmin należy zapewnienie opieki bezdomnym zwierzętom oraz ich wyłapywanie. Gmina Wrocław, w wyniku przeprowadzonego otwartego konkursu ofert, powierzyła wykonanie tego zadania Towarzystwu Opieki nad Zwierzętami Bezdomnymi w Polsce, które prowadzi wrocławskie Schronisko dla Bezdomnych Zwierząt.

Jednym z głównych działań było zapewnienie bezdomnym zwierzętom miejsc oraz opieki w Schronisku dla Bezdomnych Zwierząt. Opieka nad zwierzętami polegała głównie na: zapewnieniu im schronienia przed niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi, codziennej pielęgnacji, żywieniu, szczepieniach profilaktycznych, ochronie przed pasożytami, sterylizacji chirurgicznej zwierząt, leczeniu zwierząt chorych.

W 2016 r. do Schroniska przyjęto **1 178 kotów i 1 1597 psów**. Poszukiwano nowych właścicieli dla zwierząt. Wrocławskie Schronisko od lat osiąga bardzo dobre efekty w zakresie poszukiwania nowych domów dla swoich podopiecznych. W 2016 r. wydano do adopcji 1041 kotów i 1553 psy. Stosunek zwierząt adoptowanych do zwierząt przyjętych wynosił: koty 88%, psy 97%.

W 2016 r. w Schronisku oznakowano elektronicznie 1570 zwierząt. Przeprowadzono (w Schronisku) 954 zabiegów sterylizacji zwierząt. Ponadto, zgodnie z ww. ustawą, opieką objęto także wolno żyjące koty, tj.: sfinansowano z budżetu Gminy zakup suchej karmy dla ich dokarmiania oraz zabiegi sterylizacji wykonane u 1925 kotów. Ponadto prowadzono działania edukacyjne (ulotki, strony internetowe, konkursy, prelekcje, imprezy targowe, plenerowe) w zakresie odpowiedzialnej i właściwej opieki nad zwierzętami, ich humanitarnego traktowania, propagowania sterylizacji i kastracji oraz znakowania, a także adopcji zwierząt bezdomnych.

Kolejnym działaniem było wyłapywanie bezdomnych zwierząt z terenu miasta. Pracownicy Schroniska, po zgłoszeniu takiej konieczności przez mieszkańców Wrocławia, Policji lub Straży Miejskiej, w humanitarny sposób je wyłapywali, a następnie umieszczali

w Schronisku. Schronisko zapewniało całodobową opiekę weterynaryjną (dyspozycyjny lekarz weterynarii i karetka pogotowia) w przypadkach zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt bezdomnych.

Towarzystwo Opieki nad Zwierzętami wykazało się bardzo dużym wkładem pracy własnych wolontariuszy, bez których wdrażanie programu przeciwdziałania bezdomności byłoby znacznie utrudnione.

Ponadto, zgodnie z ustawą o ochronie zwierząt, Gmina określiła, w drodze Uchwały Rady Miejskiej Wrocławia, „Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Wrocław w 2016 r.”. Celem Programu było ograniczenie ilości bezdomnych zwierząt, zmniejszenie populacji wolno żyjących kotów, poprawa dobrostanu zwierząt oraz edukacja mieszkańców w zakresie humanitarnego traktowania zwierząt.

Koszt realizacji zadania własnego Gminy, wraz z ww. Programem – 2 500 000 zł.

Ponadto w Planie finansowym zarezerwowano środki finansowe w kwocie 20 000 zł na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji organizacjom prowadzącym działalność pożytku publicznego. O tego rodzaju dotację, udzielaną w trybie art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie mogły ubiegać się organizacje pozarządowe, które działają na rzecz ochrony zwierząt.

W 2016 r. z dotacji udzielonej w ww. trybie Fundacja Koci Zakątek, zgodnie z zawartą umową nr D/WIM/19A/51/2016, zrealizowała zadanie pn.: „Stop porzucaniu”. Celem zadania była edukacja mieszkańców Wrocławia w zakresie negatywnych skutków porzucania zwierząt domowych. W ramach działań wyeksponowano na terenie Wrocławia 68 edukacyjnych plakatów.

Na powyższe zadanie przeznaczono dotację w kwocie 9 942 zł.

MAPA OŚWIETLENIA WROCŁAWIA

W 2015 r. rozpoczęto prace nad opracowaniem założeń do cyfrowej mapy infrastruktury oświetleniowej na terenie miasta Wrocławia. Kontynuując prace w 2016 r. przy współpracy Biura Rozwoju Wrocławia, Wydziału Inżynierii Miejskiej oraz Zarządu Dróg i Utrzymania Miasta określono główne kryteria i wytyczne opisujące elementy oświetleniowe dotyczące: elektrycznych urządzeń oświetlenia drogowego, instalacji iluminacji obiektów (będącej w gestii Zarządu Dróg i Utrzymania Miasta) oraz oświetlenia gazowego na obszarze Ostrowa Tumskiego. Na podstawie przyjętych wytycznych Biuro Rozwoju Wrocławia przygotowało narzędzie (aplikację serwisu mapy SIP) umożliwiające pozyskiwanie, przetwarzanie i prezentowanie danych bazujących na zasobach geodezyjnych i kartograficznych, dokumentach będących w zasobach Zarządu Dróg i Utrzymania Miasta oraz zinwentaryzowanych w terenie urządzeniach oświetleniowych.

Wydział Inżynierii Miejskiej korzystając z przygotowanego narzędzia komputerowego oraz uprzednio przeprowadzonej wizji w terenie przystąpił do wprowadzania zebranych danych w ramach programu pilotażowego „Mapy oświetlenia Wrocławia” dla obszaru parku kulturowego „Stare miasto”.

Zakończenie prac objętych powyższym pilotażem zaplanowano na połowę 2017 r.

W związku ze zdezaktualizowaniem się opracowanego w 2004 r. „Planu oświetlenia Wrocławia” w kolejnym etapie tworzonej „Mapy oświetlenia Wrocławia” planuje się wykonanie jego cyfrowej aktualizacji. W swoim zamyśle dana aktualizacja powinna obejmować normatywne parametry oświetlenia ulic, placów i parków w stosunku do nowej normy PN-EN 13201:2016: „Oświetlenie dróg” z uwzględnieniem przeprowadzonej i planowanej rozbudowy infrastruktury drogowej oraz obecnego natężenia ruchu na ulicach miasta.

UDZIELANIE ULG W SPŁACIE NIEPODATKOWYCH NALEŻNOŚCI

Wydział Inżynierii Miejskiej rozpatruje wnioski o udzielenie ulg w spłacie niepodatkowych należności przypadających Gminie Wrocław z tytułu kar i opłat w zakresie parkowania w strefie płatnego postoju oraz za zajęcie pasa drogowego (Zarządzenie Prezydenta Wrocławia Nr K/22/10 z dnia 17 maja 2010 r.).

W 2016 r. wpłynęły 83 wnioski o udzielenie ulgi.

Wydano 73 decyzje, na które przysługiwało prawo do odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego.

Odwołano się od 7 decyzji, co stanowiło 9,58% wszystkich wydanych decyzji, w tym:

- 2 decyzje utrzymano w mocy (28,57 % odwołań),
- 2 decyzje uchylono i przekazano sprawę do ponownego rozpatrzenia przez organ I instancji,
- 1 decyzję rozpatrzono przez wydanie zawiadomienia o pozostawieniu podania bez rozpoznania,
- 2 decyzji rozpatrywanie pozostaje w toku.

Wydano 6 zawiadomień o pozostawieniu sprawy bez rozpoznania.

9 spraw rozpatrzono w innym trybie.

10 spraw na dzień 31 grudnia 2016 r. pozostało w toku.

OBSŁUGA ZADAŃ ZARZĄDZANIA POWIERZONYCH DO REALIZACJI SPÓŁCE WROCŁAWSKIE INWESTYCJE

Zarządzanie Parkingiem Podziemnym w budynku Forum Muzyki we Wrocławiu

Na podstawie zarządzenia Prezydenta Wrocławia nr 2888/08 z dnia 7 marca 2008 r. z późn. zm., Spółka Wrocławskie Inwestycje kontynuowała realizację wskazania dla zadania zarządzania pn. „Zarządzanie Parkingiem Podziemnym w budynku Forum Muzyki we Wrocławiu”.

Poniesione w 2016 r. nakłady: 1 076 366,36 zł

Zakres zadania obejmuje zorganizowanie i zarządzanie Parkingiem Podziemnym w budynku Narodowego Forum Muzyki we Wrocławiu. Operator parkingu został wyłoniony w drodze przetargu, rozpoczął realizację przedmiotu Umowy od dnia 15 marca 2016 r. Na początku 2016 r. wykonał tzw. prace przygotowawcze, w skład których weszło opracowanie projektu wykonawczego docelowej organizacji ruchu wraz z przeprowadzeniem analizy wykorzystania istniejącego oznakowania. Następnie wykonano prace wdrożeniowe, w tym budowlano – montażowe, w skład których weszło udostępnienie, wbudowanie (montaż) fabrycznie nowego, kompletnego wyposażenia Parkingu Podziemnego NFM wraz z uruchomieniem systemu parkingowego. Do końca okresu sprawozdawczego zawarto 167 umowy na stałe abonamenty. Na bieżąco realizowana jest sprzedaż w ramach rotacyjnego udostępniania miejsc parkingowych (660 miejsc).

Środki finansowe uzyskane ze sprzedaży usług parkingowych na Parkingu Podziemnym w budynku Narodowego Forum Muzyki stanowią dochód Gminy.

Nadzór na Koncesjonariuszem w zakresie prawidłowej eksploatacji parkingu podziemnego pod Placem Nowy Targ

W 2016 r. wydano nowe wskazanie na realizację zadania zarządzania dot. nadzoru nad realizacją umowy koncesji na roboty budowlane nr 9/237/2010 r. z dnia 16 lipca 2010 r. Zadanie pn. „Nadzór na Koncesjonariuszem w zakresie prawidłowej eksploatacji parkingu podziemnego pod Placem Nowy Targ” obejmuje eksploatację parkingu podziemnego pod pl. Nowy Targ, w tym m.in. gwarancję i rękojmię w zakresie konstrukcji i posadzek parkingu, bieżących konserwacji i napraw niezbędnych do utrzymania parkingu w należytych stanie stosownie do funkcji i przeznaczenia, zwrot parkingu po okresie eksploatacji.

W 2016 r. nie poniesiono nakładów finansowych.

INWESTYCJE LOKALNE

REALIZOWANE PRZEZ ZARZĄD DRÓG I UTRZYMANIA MIASTA

PROGRAM POPRAWY STANU TECHNICZNEGO INFRASTRUKTURY DROGOWEJ

Celem wieloletniego programu jest poprawa stanu technicznego, dróg, torowisk oraz obiektów inżynierskich.

W ramach zadań związanych z poprawą stanu technicznego nawierzchni ulic w 2016 r. zrealizowano:

- prace związane z poprawą stanu nawierzchni ul. Sarniej we Wrocławiu. Koszt realizacji wyniósł 1 174 000 zł,
- budowę parkingu w rejonie dworca kolejowego Wrocław-Psie Pole. Koszt realizacji wyniósł 496 000 zł,
- przebudowę ul. Inflanckiej w zakresie wyznaczenia miejsc postojowych. Koszt realizacji wyniósł 73 000 zł,
- zakończono budowę parkingu przy Hali Grafit we Wrocławiu. Realizacja zadania w latach 2015-2016. Koszt w 2016 r. wyniósł 310 000 zł,
- zakończono budowę zatok autobusowych przy ul. Swojczyckiej i Strachocińskiej we Wrocławiu. Koszt realizacji wyniósł 717 000 zł,
- zakończono przebudowę układu drogowego w rejonie EIT+ na Praczech Odrzańskich we Wrocławiu - budowa drogi wewnętrznej dla potrzeb EIT+. Koszt realizacji wyniósł 185 000 zł,
- rozpoczęto przebudowę ul. gen. Maczka od ul. Zwycięskiej do ul. Ołtaszyńskiej wraz z poprawą stanu istniejącej nawierzchni drogi z uwzględnieniem odwodnienia na odcinku od ul. Zwycięskiej 50 do ul. Obrońców Poczty Gdańskiej. Koszt realizacji wyniósł 65 000 zł

Dodatkowo, w ramach zadań związanych z poprawą stanu nawierzchni dróg gruntowych zakończono realizację w lokalizacjach: ul. Hubska - dojazd do żłobka, ul. Białych Goździków, ul. Brochowska, ul. Schuberta. Łączny koszt tych prac wyniósł 510 000 zł.

W ramach zadań związanych z poprawą stanu technicznego obiektów inżynierskich w 2016 r. zrealizowano:

- przebudowę Mostów Uniwersyteckich - koszt w 2016 r. wyniósł 1 343 000 zł,
- 80% prac przy moście Muchoborskim - koszt w 2016 r. wyniósł 1 298 000 zł.

Kontynuowano dzierżawy obiektów tymczasowych przy mostach Widawskim i Pęgowskim. Łączny koszt wyniósł 1 295 000 zł.

Zrealizowane zadania mają na celu przede wszystkim poprawę bezpieczeństwa użytkowników dróg oraz komunikacji zbiorowej, a także usprawnienie ruchu i podniesienie komfortu poruszania się wszystkich użytkowników. Realizowane przebudowy dróg, chodników i mostów służą przede wszystkim utrzymaniu infrastruktury w jak najlepszym standardzie celem zapewnienia ciągłości eksploatacji.

BUDOWA I PRZEBUDOWA OŚWIETLENIA ULIC I MIEJSC NIEBEZPIECZNYCH

Cel zadania: poprawa bezpieczeństwa wszystkich użytkowników dróg, ze szczególnym uwzględnieniem pieszych. W efekcie realizacji powstało nowoczesne oświetlenie w miejscach, które dotychczas były niedoświetlone i w związku z tym mniej bezpieczne dla użytkowników dróg. Do najważniejszych zadań w 2016 r. należą:

- zrealizowanie budowy doświetlenia miejsc zlokalizowanych w bezpośrednim sąsiedztwie szkół: ul. Mulicka, Zachodnia, Ignuta, Chorwacka/Czeska. Lata realizacji: 2015 – 2016, całkowity koszt realizacji robót wyniósł 114 000 zł, w tym w 2016 r. – 71 000 zł,
- zrealizowanie budowy doświetlenia miejsc zlokalizowanych w bezpośrednim sąsiedztwie szkół: ul. Wejherowska, ul. Kielecka, ul. Brodzka, ul. Stanisławowska.
- Lata realizacji: 2015 – 2016, całkowity koszt realizacji robót wyniósł 183 000 zł, w całości poniesiony w 2016 r.
- zrealizowanie budowy oświetlenia na brakującym odcinku ul. Staromłyńskiej we Wrocławiu wraz z opracowaniem dokumentacji projektowej.
- Całkowity koszt realizacji robót wyniósł 102 000 zł., w całości poniesiony w 2016 r.
- zrealizowanie budowy doświetlenia przejść dla pieszych na ul. Strachowskiego 45 oraz ul. Walońskiej we Wrocławiu wraz z opracowaniem dokumentacji projektowej. Całkowity koszt realizacji robót wyniósł 59 000 zł, w całości poniesiony w 2016 r.
- zrealizowanie budowy oświetlenia drogowego w sięgaczu ul. Koszalińskiej we Wrocławiu wraz z opracowaniem dokumentacji projektowej. Całkowity koszt realizacji robót wyniósł 27 000 zł, w całości poniesiony w 2016 r.

- zrealizowanie budowy doświetlenia przejść dla pieszych i chodników. Całkowity koszt realizacji robót wyniósł 151 000 zł, w całości poniesiony w 2016 r.

PROGRAM ROZWOJU TERENÓW POD MIESZKALNICTWO

Celem programu jest poprawa dostępności komunikacyjnej terenów oraz przebudowa i dostosowanie istniejących układów komunikacyjnych, w związku z dynamicznym rozwojem budownictwa mieszkaniowego.

W 2016 r.:

- zakończono realizację prac, związanych z budową drogi oznaczonej symbolem 10 KDL wraz z pętlą do zawracania w zespole urbanistycznym Jagodno-Wojszyce. Całkowity koszt zadania wyniósł 3 084 255 zł, z czego w 2016 r. wydatkowano 1 345 000 zł (plus środki niewygasające w kwocie 447 306 zł). Zadanie realizowane było przy współudziale finansowym inwestora zewnętrznego.
- zrealizowano 80% prac związanych z budową drogi gminnej wraz z uzbrojeniem terenu w rejonie ul. Ogórkowej, ul. Buraczanej i ul. Jutrzenki we Wrocławiu oznaczonej w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego jako 4KD-L/3, 5KD-D/7, 5KD-D/4, 5KD-D/5. Koszt wyniósł 1 581 434 zł (z czego 431 731 zł jako środki niewygasające). Zadanie realizowane było przy współudziale finansowym inwestora zewnętrznego.

PROGRAM POPRAWY STANU MIEJSKICH PRZESTRZENI PUBLICZNYCH

Celem zadania jest poprawa estetyki miejskiej przestrzeni publicznej.

W ramach programu zrealizowano w 2016 r. następujące zadania:

- wykonanie poprawy stanu przejścia podziemnego Słodowego we Wrocławiu. Całkowity koszt realizacji zadania wyniósł 300 000 zł, w całości poniesiony w 2016 r.
- wykonanie iluminacji w technologii ledowej we Wrocławiu dla obiektów: iluminacja klepsydry (napis) na bunkrze przy pl. Strzegomskim, iluminacja muralu ceramicznego za przejściem podziemnym na budynku ul. Świdnickiej 10, iluminacja kwadratowego Koła na pl. Nowy Targ oraz iluminacja kolejki wąskotorowej przy dawnym dworcu na pl. Staszica 2 we Wrocławiu. Całkowity koszt realizacji zadania wyniósł 34 000 zł, w całości poniesiony w 2016 r.

WROCLAWSKI BUDŻET OBYWATELSKI

W ramach programu zrealizowano w latach 2015 – 2016 następujące zadania wybrane w 2014 r. przez mieszkańców Wrocławia:

- budowa ciągów pieszo - rowerowych i przejść dla pieszych na Swojczycach we Wrocławiu (projekt 253). Całkowita wartość zadania wyniosła 769 000 zł, z czego w 2016 r. wydatkowano 646 000 zł, na odcinkach: ul. Swojczycka od stacji Orlen do ul. Magellana oraz ul. Strachocińska od ul. Mikołowskiej do ul. Zamoyskiego,
- przebudowa ponemieckiej drogi rowerowej na ul. Powstańców Śląskich we Wrocławiu – na odcinku od ul. Radosnej do ul. Swobodnej (projekt 384). Całkowity koszt realizacji zadania wyniósł 460 000 zł, w całości poniesiony w 2016 r.
- wyniesienie przejścia dla pieszych na ul. Zaolziańskiej (projekt 400). Koszt realizacji zadania wyniósł 86 000 zł, w całości poniesiony w 2016 r.
- nasadzenia drzew w rejonie parku przy ul. Avicenny kompensujące wycinkę roślin w związku z budową chodnika od ul. Kiełczowskiej (projekt 35). Koszt realizacji zadania wyniósł 146 000 zł, w całości poniesiony w 2016 r.

W ramach programu zrealizowano w 2016 r. następujące zadania wybrane w 2015 r. przez mieszkańców Wrocławia:

- remont chodnika przy kościele pw. Św. Ducha przy ul. Pięknej/Bardzkiej we Wrocławiu. Całkowity koszt realizacji zadania wyniósł 110 000 zł.
- remont chodnika i wytyczenie przejścia dla pieszych na rogu ulicy Krzyckiej i ul. ks. Piotra Wawrzyniaka. Całkowity koszt realizacji zadania wyniósł 58 000 zł.
- poprawa stanu technicznego ul. Schuberta we Wrocławiu. Całkowity koszt realizacji zadania wyniósł 88 000 zł.

- poprawa stanu technicznego ul. Małomickiej. Całkowity koszt realizacji zadania wyniósł 129 000 zł.
- wydzielenie torowiska tramwajowego na ul. Traugutta we Wrocławiu na odcinku od ul. Zygmunta Krasińskiego do ul. Krakowskiej (oznakowanie poziome i pionowe). Całkowity koszt realizacji zadania wyniósł 103 000 zł.
- utwardzenie nawierzchni łącznika drogowego - ul. Smętna - Monte Cassino. Całkowity koszt realizacji zadania wyniósł 163 000 zł.
- budowa chodnika i oświetlenia w sięgaczach ul. Starzyńskiego, zlokalizowanych pomiędzy posesjami 11 a 13, 23 a 25 i 43 a 45. Całkowity koszt realizacji zadania wyniósł 92 000 zł.
- przebudowa ul. Jarnołtowskiej od nr 25 do nr 27 w zakresie zarurowania rowu. Całkowity koszt realizacji zadania wyniósł 37 000 zł.
- uspokojenie ruchu na ul. Cybulskiego na odcinku od pl. Maxa Borna do ul. Drobnera we Wrocławiu. Całkowity koszt realizacji zadania wyniósł 103 000 zł.
- przebudowa drogi w zakresie poprawy stanu technicznego chodników na dwóch odcinkach w ul. Rybnickiej we Wrocławiu. Całkowity koszt realizacji zadania wyniósł 117 000 zł.
- przebudowa drogi łączącej ul. Warciańską z ul. Kosmonautów w zakresie wydzielenia chodnika i ścieżki rowerowej. Całkowity koszt realizacji zadania wyniósł 101 000 zł.
- przebudowa ul. Dłużyckiej we Wrocławiu w zakresie wymiany nawierzchni. Całkowity koszt realizacji zadania wyniósł 104 000 zł.
- zrealizowano w 50 % budowę ciągu pieszo-rowerowego łączącego ul. Trawową z rondem rtm. Witolda Pileckiego (przy torach kolejowych). Całkowity koszt realizacji zadania wynosi 146 tys. zł, w tym w roku 2016 wydano 85 tys. zł.
- budowa doświetlenia przejścia dla pieszych na ul. Królewieckiej przy ul. Warmińskiej oraz przejścia dla pieszych i przejazdu rowerowego obok AOW. Całkowity koszt realizacji zadania wyniósł 48 000 zł.
- budowa oświetlenia traktu pieszo - rowerowego pomiędzy ulicami Jana Ostroroga a al. Piastów na Oporowie. Całkowity koszt realizacji zadania wyniósł 57 000 zł.
- budowa oświetlenia sięgaczy osiedlowych ul. Popielskiego we Wrocławiu. Całkowity koszt realizacji zadania wyniósł 154 000 zł.
- budowa oświetlenia ulicznego w ul. Marco Polo na odcinku od ul. Swojczyckiej do ul. Krzysztofa Kolumba we Wrocławiu. Całkowity koszt realizacji zadania wyniósł 210 000 zł.

REALIZOWANE PRZEZ ZARZĄD INWESTYCJI MIEJSKICH

ROZBUDOWA INFRASTRUKTURY SIECIOWEJ I DROGOWEJ W PÓŁNOCNYCH OSIEDLACH WROCŁAWIA - UDZIAŁ MIASTA

Cel zadania: polepszenie standardu układu drogowego 11 osiedli Wrocławia w ramach projektu pn.: „Budowa sieci kanalizacji sanitarnych i wodociągowych na terenie osiedli w północno-wschodniej części Wrocławia” realizowanego wspólnie z Miejskim Przedsiębiorstwem Wodociągów i Kanalizacji we Wrocławiu, polegającym na budowie sieci wodociągowych i kanalizacji sanitarnych.

Lata realizacji: 2011 – 2016

W 2016 r. nie poniesiono nakładów finansowych.

POPRAWA FUNKCJONALNOŚCI KOMUNIKACYJNEJ W REJONIE CENTRUM – PRZEBUDOWA SKRZYŻOWANIA ULIC K. WIELKIEGO I ŚWIDNICKIEJ

Cel zadania:

- reorganizacja przestrzeni przed dawnym Barem Barbara,
- utworzenie podwójnych peronów tramwajowych z nadziemnym przejściem dla pieszych przez ul. Kazimierza Wielkiego,
- adaptacja pomieszczeń dla potrzeb komercyjnych w części podziemnej przejścia przy ul. Kazimierza Wielkiego wraz z utrzymaniem przejścia podziemnego dla pieszych.

Lata realizacji: 2014 - 2016

Poniesione w 2016 r. nakłady: 1 300 000 zł

W 2016 r. zakończono i rozliczono roboty budowlane dla Etapu II - przebudowa przejścia podziemnego oraz terenu w rejonie skrzyżowania ul. K. Wielkiego i ul. Świdnickiej, w tym min.: budowa galerii w przejściu podziemnym, wykonanie przejścia naziemnego wraz z sygnalizacją świetlną, budowa peronów tramwajowych.

PRZEBUDOWA SIEDZIB RAD OSIEDLI

Cel zadania: poprawa stanu technicznego budynków Rad Osiedli.

Lata realizacji: 2016 r.

Poniesione w 2016 r. nakłady: 452 419 zł

W 2016 r. zrealizowano zadania na rzecz:

- Rady Osiedla Pilczyce-Kozanów-Popowice - wykonano roboty budowlane w tym : wymiana stolarki okiennej, montaż parapetów, montaż krat zabezpieczających, czyszczenie oraz inspekcja TV odcinka 31 mb rurociągu DN200 oraz odcinka 40 mb rurociągu DN150 kanalizacji, czyszczenie studni kanalizacyjnych, czyszczenie odcinka tłoczego,
- Rady Osiedla Nadodrże - wykonano roboty budowlane polegające na przebudowie pomieszczeń rady osiedla w tym: rozebranie okładzin ściennych z płytek, uzupełnienie tynków wewnętrznych, gruntowanie podłoża, wykonanie tynków jednowarstwowych, licowanie ścian płytkami, przeróbki wentylacji, montaż rolet, wykonanie nowej instalacji wodnej,
- Rady Osiedla Ołbin - wykonano roboty polegające na renowacji drzwi do Sali posiedzeń w budynku RO przy ul. Na Szańcach 14,
- Rady Osiedla Jerzmanowo-Jarnołów-Strachowice-Osiniec - wykonano rozbiórkę elementów konstrukcji betonowych zbrojonych na zewnętrznych schodach, nowe schody, balustradę systemową przy nowowykonanych schodach, ogrodzenie z siatki wraz z furtką, bramę,
- Rady Osiedla Strachocin-Swojczyce-Wojnów - wykonano roboty wyburzeniowe, rozbiórkowe, demontażowe, roboty budowlane – konstrukcyjne, termo modernizacyjne oraz wykończeniowe w zakresie przebudowy budynku siedziby rady osiedla,
- Rady Osiedla Powstańców Śląskich - wykonano roboty polegające na przebudowie pomieszczeń rady osiedla w tym: demontaż istniejących warstw posadzki, wykonanie bruzd pod instalację centralnego ogrzewania, uzupełnienie warstw posadzki, wykonanie posadzki z parkietu, lakierowanie parkietu, wykonanie posadzki PCV, malowanie ścian i sufitów, wykonano kompletną instalację centralnego ogrzewania,
- Rady Osiedla Świniary – w auli wykonano skucie tynków, zabezpieczenie powierzchni preparatem antygrzybicznym, uzupełnienie tynków wewnętrznych, malowanie ścian i sufitu, w pomieszczeniu sanitarnym - malowanie ścian i sufitu, w pomieszczeniu siedziby rady osiedla – wymianę wykładziny, w pomieszczeniu kuchni – wymianę kafli, malowanie ścian i sufitów oraz montaż rolet,
- Rady Osiedla Karłowice - wykonano demontaż istniejących witryn, dostawę i montaż nowych witryn aluminiowych, obróbki tynkarskie, obróbki blacharskie
- Rady Osiedla Kleczków - wykonano remont toalety w budynku siedziby rady osiedla w tym: rozebrano okładziny ścienne, rozebrano posadzki, wykonano obudowę z płyt G-K, wykonano nowe okładziny ścienne i podłogowe, zamontowano całe białe wyposażenie, pomalowano ściany i sufit, wykonano instalację wodno-kanalizacyjną.

PRACE PRZYGOTOWAWCZE I ZADANIA TOWARZYSZĄCE INWESTYCJOM INFRASTRUKTURALNYM

Cel zadania: wykonanie prac przygotowawczych i projektowych dla noworozpoczynanych zadań zapisanych do realizacji w budżecie roku 2016 i latach następnych.

Lata realizacji: 2009 – 2021

Poniesione w 2016 r. nakłady: 1 198 660 zł

W 2016 r. zrealizowano dokumentację projektową, ekspertyzy i prace budowlane m.in. dla zadań:

- przebudowa i remont pomieszczeń oraz zagospodarowanie terenu Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego Nr 10 przy ul. Parkowej 27 we Wrocławiu,

- przebudowa budynku przy ul. Pszczelarskiej 7 we Wrocławiu dla potrzeb siedziby Ośrodka Kultury „Teatr na Bruku”,
- przebudowa budynku Zespołu Szkół Integracyjnych nr 6 przy ul. Nowodworskiej 70-82 wraz z zagospodarowaniem terenu w podziale na zadania
- przygotowanie i złożenie wniosku o dofinansowanie projektu dla projektu pod nazwą roboczą „Przebudowa pomieszczeń warsztatowych na potrzeby kształcenia praktycznego w Zespole Szkół nr 2 przy ul. Borowskiej we Wrocławiu”,
- adaptacji pomieszczeń na I piętrze Dworca Głównego PKP we Wrocławiu dla potrzeb funkcji wystawienniczych i bibliotecznych,
- ocieplenie elewacji budynku głównego Liceum Ogólnokształcącego nr III przy ul. Składowej 5 we Wrocławiu,
- nadzór inwestorski nad zadaniem pn. Nasadzenia drzew i krzewów w parku przy ul. Awicenny we Wrocławiu,
- opracowanie inwentaryzacji ornitologicznej w związku z planowaną wycinką drzew i krzewów w ramach inwestycji pn.: „Budowa drogi 2 KDL wraz z infrastrukturą na odcinku od działki nr 164 AM-4 obręb Złotniki do ul. Złotnickiej we Wrocławiu”,
- pełnienie nadzoru inwestorskiego w zakresie pielęgnacji zieleni, wykonanej w ramach inwestycji pn: Nasadzenia drzew i krzewów w parku przy ul. Awicenny we Wrocławiu,
- aktualizacja dokumentacji projektowej budowy kolektora deszczowego w łączniku ulicy Przyjaźni i Raclawickiej we Wrocławiu, w podziale na zadania.

W 2016 r. zrealizowano roboty budowlane wraz z osiągniętym efektem:

- montaż 110 głowic termostatycznych w Szkole Podstawowej nr 28 przy ul. Greckiej 59 we Wrocławiu,
- wykonanie popiersia z brązu na podstawie odlewu gipsowego „Orfeusz z ptakami we włosach” Theodora von Gossen,
- zabezpieczenie kabli energetycznych Tauron Dystrybucja i teletechnicznych Orange na terenie przyszłego cmentarza przy ul. Awicenny we Wrocławiu,
- zabezpieczenie budynku przy ul. Pszczelarskiej we Wrocławiu w zakresie izolacji przeciwwilgociowej ścian fundamentowych,
- budowa i przebudowa odcinków sieci kanalizacji sanitarnej oraz deszczowej wraz z przepompowniami oraz budowa wewnętrznej linii zasilającej WLZ na terenie Schroniska dla Bezdomnych Zwierząt we Wrocławiu przy ulicy Ślazowej 2.

REALIZACJA ZADAŃ ZWIĄZANYCH Z UTRZYMANIEM ZIELENI MIEJSKIEJ W RAMACH PROWADZENIA INWESTYCJI

Cel zadania: realizacja zadań związanych z pielęgnacją zieleni dla inwestycji, które zostały zrealizowane w poprzednich latach przez Zarząd Inwestycji Miejskich.

Lata realizacji: 2016 – 2020

Poniesione w 2016 r. nakłady: 520 636 zł

W 2016 r. zrealizowano:

- budowę oświetlenia drogowego w ul. Jarocińskiej oraz w sięgaczu ul. Jarocińskiej 39-59,
- wykonanie nasadzeń zieleni w Parku Pawłowickim (dz. nr 74, 75 AM 19 obręb Pawłowice),
- wykonanie nasadzeń zieleni w pasie drogowym ul. Tarasa Szewczenki i ul. Krotoszyńskiej,
- zagospodarowanie terenu przed Biurem Festiwalowym Impart 2016 (dawny Bar Barbara) w ramach projektu „Zagospodarowanie terenu w rejonie skrzyżowania ul. Kazimierza Wielkiego i ul. Świdnickiej we Wrocławiu”,
- budowę nowej siedziby Wrocławskiego Klubu FORMATY przy ul. Samborskiej 3-5 we Wrocławiu,
- przebudowę drogi i zatoki do zawracania w sięgaczu ul. Maleczyńskich 58-74 we Wrocławiu wraz z infrastrukturą,
- budowę placu zabaw wraz z zielenią oraz ogrodzeniem w ramach rozbudowy Szkoły Podstawowej nr 20 przy ul. Kamieńskiego 24 we Wrocławiu,
- budowę nowego przyłącza wodociągowego do Zespołu Szkół nr 10 przy ul. Wilanowskiej 31 we Wrocławiu,

- nasadzenia drzew i krzewów oraz ich pielęgnacja w parku przy ul. Awicenny we Wrocławiu,
- nasadzenia drzew na terenie Parku Szczytnickiego.

BUDOWA CENTRUM BIBLIOTECZNO-KULTURALNEGO FAMA PSIE POLE PRZY UL. BOLESŁAWA KRZYWOUSTEGO 286

Cel zadania: budowa Centrum Kultury i Centrum Bibliotecznego Psie Pole na miejscu dawnego kina Fama, które jest wpisane w założenia kompleksowej modernizacji Psiego Pola, zwłaszcza z przeniesieniem głównego ruchu (pieszego) do wewnętrznego pasażu (odwrócenie się od ulicy). Budynek Centrum będzie pełnił funkcje integrujące mieszkańców, zapewni dostępność do różnego rodzaju działań artystyczno - ruchowych oraz będzie pełnił funkcje "okna na świat" aktualnych trendów w dziedzinach artystycznych - widowiska, koncerty, spektakle.

Lata realizacji: 2013 - 2016

Poniesione w 2016 r. nakłady: 478 140 zł w tym: 268 140 środki, które z 2016 r. nie wygasają (dot. zagospodarowania terenu). Zadanie realizowane z cesją bankową w zakresie umowy głównej.

W 2016 r. zakończono roboty budowlane związane z budową Centrum Bibliotecznego - Kulturalnego FAMA Psie Pole przy ul. B. Krzywoustego 286 we Wrocławiu.

Charakterystyka obiektu:

- powierzchnia użytkowa: 1 303,96 m²,
- powierzchnia zabudowy: 564 m²,
- kubatura: 7 903,88 m³,
- powierzchnie utwardzone: 490,17 m²

Rozpoczęto realizację zakresu związanego z zagospodarowaniem terenu w trybie „projektuj i buduj” we wnętrzu osiedlowym, w sąsiedztwie budynku CBK FAMA we Wrocławiu.

PRZEBUDOWA Z ADAPTACJĄ SKRZYDŁA PAŁACU KRÓLEWSKIEGO NA POTRZEBY MUZEUM TEATRU

Cel zadania: przebudowa i remont obiektu dla potrzeb ekspozycji stałej i czasowej związanej z teatrem, w tym z twórczością Henryka Tomaszewskiego (elementy scenografii, stroje, lalki, elementy wystroju prywatnego domu). Odrestaurowanie elewacji budynku oraz wnętrza w szczególności zabytkowego drewnianego stropu kasetonowego.

Lata realizacji: 2014 - 2016

Poniesione w 2016 r. nakłady: 448 091 zł

W 2016 r. zakończono prace związane z wykonaniem szklanej elewacji.

Charakterystyka obiektu:

- powierzchnia zabudowy – 419 m²,
- powierzchnia użytkowa całkowita – 952,21 m²,
- kubatura – 5450 m³,
- wysokość budynku od poziomu terenu – 13,85 m,
- wymiary zewnętrzne (szerokość/długość) – 9,77/45,43 m,
- ilość kondygnacji – 4.

CENTRUM HISTORII ZAJEZDNI WE WROCŁAWIU

Cel zadania: w zajezdni przy ul. Grabiszyńskiej utworzono miejsce nowoczesnych wystaw historycznych, projektów edukacyjnych i wydarzeń związanych z historią miasta i regionu. Celem przystosowania obiektu do celów wystawienniczych, zostały zastosowane różne techniki ekspozycyjne, m.in.: ekspozycje i pokazy multimedialne, narracyjne, wymagające zaangażowania zwiedzającego, wielkie przestrzenne aranżacje, gry i wskazówki edukacyjne, światło i dźwięk, które cieszą się popularnością i sprawiają, że zwiedzanie stanie się przygodą i żywym spotkaniem z historią. Zadanie dofinansowane ze środków EOG.

Lata realizacji: 2014 - 2016

Poniesione w 2016 r. nakłady: 20 899 706 zł

W 2016 r. zakończono realizację zadania w trybie „projektuj i buduj” dla Etapu I, w tym:

- opracowano dokumentację projektową dla Etapu I,
- zakończono roboty budowlane w zakresie: przebudowy budynku zajezdni autobusowej przy ul. Grabiszyńskiej 184 we Wrocławiu na potrzeby centrum stałych i czasowych wystaw poświęconych powojennej historii Wrocławia dla potrzeb obiektu muzealno wystawienniczego wraz z niezbędnymi funkcjami towarzyszącymi oraz zagospodarowaniem terenu i niezbędną infrastrukturą techniczną.

Charakterystyka obiektu Budynek Muzealno Wystawienniczy:

- powierzchnia użytkowa: 3 362,79 m²
- powierzchnia całkowita 3 732,05 m²
- kubatura: 24 872,25 m³

Zagospodarowanie terenu wewnętrznego:

- nawierzchnia z płyty betonowej 50x100x8cm: 2 918 m²
- nawierzchnia chodnika z kostki betonowej: 360 m²
- stojaki rowerowe – 40 szt.
- ławki – 7 szt.
- słupki blokujące – 5 szt.
- tereny zielone: 485 m²

Zagospodarowanie teren zewnętrznego:

- nawierzchnia jezdni z BA – 350 m²
- nawierzchnia chodnika z kostki betonowej -716 m²
- nawierzchnia ścieżki rowerowej z BA – 41 m²
- ściek z kostki kamiennej 2 rzędy – 108 mb
- wpust drogowy – 2 szt.
- oznakowanie pionowe – 6 szt.
- oznakowanie poziome
- ławki – 3 szt.
- słupki blokujące – 21 szt.
- tereny zielone – 726 m².

W 2016 r. zakończono realizację zadania w trybie „projektuj i buduj” dla Etapu II, w tym:

- opracowano dokumentację projektową dla Etapu II,
- zakończono roboty budowlane w zakresie: przebudowy budynku biurowo-administracyjnego przy ul. Grabiszyńskiej 184 we Wrocławiu wraz z wykonaniem pozostałej części zagospodarowania terenu z niezbędną infrastrukturą techniczną.

Charakterystyka obiektu Budynek administracyjny:

- kubatura: 4 513,60 m³
- powierzchnia zabudowy: 425 m²
- powierzchnia całkowita: 1 104,46 m²
- powierzchnia użytkowa: 863,64 m²

Zagospodarowanie terenu:

- powierzchnia płyta betonowa 50x100 cm: 8 238 m²
- powierzchnia parkingu z kostki betonowej: 2 923 m²
- powierzchnia drogi bitumicznej wraz ze ściekiem: 1 052 m²
- powierzchnia chodników z kostki betonowej: 1 177 m²
- powierzchnia rejon wjazdu do stacji trafo z kostki betonowej: 290 m²
- powierzchnie tereny zielone: 6 452 m²

Zakończono prace związane z

- budową wystawy w podziale na:
 - Zadanie 1:** dostawa sprzętu multimedialnego, audiowizualnego dla potrzeb wystawy stałej (współfinansowanie EOG),
 - Zadanie 2:** budowa wystawy stałej (środki własne),
- dostawą i montażem wyposażenia IT, oprogramowania specjalistycznego i systemu projekcji FULL HD i systemu nagłośnienia dla potrzeb Centrum Historii ZAJEZDNIA we Wrocławiu przy ul. Grabiszyńskiej 184.
- dostawą mebli biurowych dla potrzeb wyposażenia Centrum Historii ZAJEZDNIA we Wrocławiu przy ul. Grabiszyńskiej 184.

- dostawą i montażem urządzeń do digitalizacji zbiorów dla potrzeb Centrum Historii ZAJEZDNIĄ we Wrocławiu przy ul. Grabiszyńskiej 184.

Wsparcie udzielone z funduszy norweskich i funduszy EOG, pochodzących z Islandii, Liechtensteinu i Norwegii, oraz środków krajowych.

PRZEBUDOWA I MODERNIZACJA WROCŁAWSKIEGO KLUBU FORMATY

Cel zadania: budowa nowej siedziby Wrocławskiego Klubu Formaty przy ul. Samborskiej 3, po uprzednim wyburzeniu istniejącego obiektu.

Funkcje:

- sala widowiskowa,
- sala wielofunkcyjna,
- pomieszczenia programowe (4 sale do muzyki, sala do plastyki wraz z zapleczem),
- pomieszczenia biurowe,
- zaplecze sanitarno-techniczne.

Zadanie realizowane zgodnie z założeniami programu "Europejska Stolica Kultury".

Lata realizacji: 2015 - 2016

Poniesione w 2016 r. nakłady: 3 786 721 zł

W 2016 r. zakończono realizację zadania w trybie „projektuj i buduj”, w tym:

- opracowano dokumentację projektową,
- zakończono roboty budowlane.

Charakterystyka obiektu

- kubatura (brutto) – 6 512 m³
- powierzchnia zabudowy – 957,60 m²
- powierzchnia całkowita – 1 244,07 m²
- powierzchnia użytkowa netto – 1 064,37 m²
- powierzchnia wewnętrzna budynku – 1 152,74 m²
- liczba kondygnacji naziemnych – 2
- powierzchnia placu manewrowego, w tym miejsce postojowe dla osób niepełnosprawnych – 174,25 m²
- powierzchnia utwardzona – dojścia do obiektu – 160,89 m²
- powierzchnia opaski żwirowej – 31,01 m²
- powierzchnia śmietnika – 3,25 m²
- powierzchnia terenów zielonych – 2 780,00 m²

PRZEBUDOWA POMIESZCZEŃ NA POTRZEBY CENTRUM NEUROPSYCHIATRII NEUROMED

Cel zadania: utworzenie nowoczesnego Centrum neuropsychiatrii dziecięcej i młodzieżowej, które sprostą zadaniom stawianym przez standardy leczenia neuropsychiatrycznego i rehabilitacji oraz zadaniom Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego.

Lata realizacji: 2014 - 2016

Poniesione w 2016 r. nakłady: 119 310 zł

W 2016 r. zakończono opracowanie dokumentacji projektowej dla nadbudowy, remontu i przebudowy Centrum Neuropsychiatrii NEUROMED przy ul. Białowieskiej 74a we Wrocławiu z podziałem na Etapy:

- **Etap I:** nadbudowa o jedną kondygnację budynku nr 3 wraz z zagospodarowaniem terenu,
- **Etap II:** przebudowa i remont pomieszczeń budynku nr 1 i 2 wraz z zagospodarowaniem terenu.

REWITALIZACJA BULWARU XAWEREGO DUNIKOWSKIEGO

Cel zadania: zwiększenie atrakcyjności bulwaru w kontekście turystyki aktywnej poprzez zagospodarowanie przestrzeni publicznej o wyjątkowych wartościach historycznych, w miejscu pierwszych terenów spacerowych otaczających centrum miasta, w linii lewego brzegu Odry, na odcinku od Mostu Piaskowego.

Lata realizacji: 2014 - 2016

Poniesione w 2016 r. nakłady: 20 751 922 zł

W 2016 r. realizowano roboty budowlane związane z rewitalizacją bulwaru, w tym:

- przebudowę ciągów pieszych z dopuszczeniem ruchu rowerowego wraz z elementami małej architektury, zielenią, oświetleniem oraz infrastrukturą techniczną,
- budowę amfiteatralnego zejścia do wody przy Placu Polskim wraz z elementami związanymi z żegluga wodną i punktami cumowania małych jednostek pływających dla turystyki wodnej i regat żeglarskich - przystań turystyczna,
- budowę przystani pasażerskiej przy Urzędzie Wojewódzkim przeznaczonej do obsługi dużych jednostek pływających pasażerskich i restauracyjnych,
- remont Kładki Muzealnej przy Zatoce Gondol,
- budowę przyłączy infrastruktury technicznej do pawilonów usługowo gastronomicznych i przystani pasażerskiej przy Urzędzie Wojewódzkim,
- budowę kładki pieszej z dopuszczeniem ruchu rowerowego pod Mostem Pokoju z uzyskaniem decyzji pozwolenia na użytkowanie,
- wykonanie oświetlenia terenu,
- rewitalizację zieleni wysokiej i niskiej (wycinki sanitarne, kolizyjne, nasadzenia, przesadzenia),
- przebudowę chodnika przy Placu Polskim,
- posadowienie i wykonanie iluminacji 6 rzeźb PTAKI autorstwa M. Abakanowicz.

Powierzchnia całkowita terenu, na którym realizowano inwestycję: 2,76 ha.

PROGRAM PRZEBUDOWY MIEJSKIEGO CENTRUM USŁUG SOCJALNYCH WE WROCLAWIU

Cel zadania: poprawa stanu technicznego i podwyższenie standardu użytkowania obiektów.

Lata realizacji: 2016 - 2017

Poniesione w 2016 r. nakłady: 1 763 000 zł w tym: 111 450 zł środki, które z 2016 r. nie wygasają (dot. budynek ul. Kaletnicza, budynek ul. Mączna)

W 2016 r. w ramach przebudowy Miejskiego Centrum Usług Socjalnych:

- zakończono roboty budowlane zagospodarowania terenu przy Domu Pomocy Społecznej przy ul. Karmelkowej w zakresie wymiany gruntu, założenia trawnika o powierzchni ~3.000 m² i wykonania nasadzeń drzew, w tym owocowych i krzewów oraz ziół (~150 sadzonek oregano, lawendy, mięty, bazylii i tymianku),
- zakończono termomodernizację elewacji i dachu budynku głównego i mieszkalnego Domu Pomocy Społecznej przy ul. Kaletniczej wraz z zagospodarowaniem terenu, w tym:
 - remont z dociepleniem elewacji i dachu budynku głównego, remont schodów,
 - remont z dociepleniem elewacji i dachu budynku mieszkalnego wraz z wymianą stolarki,
 - zagospodarowanie terenu wraz z elementami małej architektury, wymianą i modernizacją ogrodzenia, wykonania wiaty gospodarczej, osłony śmietnikowej, altan drewnianych, ścieżek brukowanych i nawierzchni drogowych, kanalizacji deszczowej i sanitarnej.

W 2016 r. w ramach przebudowy Miejskiego Centrum Usług Socjalnych przygotowano dokumentację w zakresie przebudowy części budynku (budynek E) Domu Pomocy Społecznej przy ul. Karmelkowej na potrzeby Dziennego Domu Pomocy o powierzchni ~177 m², w tym:

- dobudowa na poziomie przyziemia pomieszczenia szatni i części wejściowej,
- przebudowa i remont części pomieszczeń przyziemia wraz ze zmianą funkcji użytkowania pomieszczeń biurowych na pomieszczenia Dziennego Domu Pomocy,

- dostosowanie budynku do potrzeb osób niepełnosprawnych poprzez budowę windy zewnętrznej i łazienek dla osób niepełnosprawnych,
- rekultywacja terenu po robotach budowlanych i budowa utwardzonej nawierzchni do windy.

W 2016 r. w ramach przebudowy Miejskiego Centrum Usług Socjalnych rozpoczęto opracowanie dokumentacji:

- w zakresie przebudowy Domu Pomocy Społecznej przy ul. Mącznej wraz z zagospodarowaniem terenu,
- w zakresie przebudowy Domu Pomocy Społecznej przy ul. Rędzińskiej wraz z zagospodarowaniem terenu.

PROGRAM BUDOWY I PRZEBUDOWY ŻŁOBKÓW

Cel zadania: budowa i rozbudowa żłobków w mieście w celu zwiększenia bazy opiekuńczo-wychowawczej dla dzieci w wieku od 6 tygodni do około trzech lat oraz poprawy stanu technicznego żłobków, polepszenia ich warunków użytkowania i prawidłowego funkcjonowania.

Lata realizacji:

- Żłobek nr 3 ul. Białowieska:
 - lata 2014-2016 dokumentacja projektowa i roboty budowlane.
- Żłobek nr 6 ul. Krowia:
 - lata 2014-2015 dokumentacja projektowa,
 - lata 2016-2017 roboty budowlane etap I.
- Żłobek nr 12 ul. Jugosłowiańska:
 - lata 2014-2017 dokumentacja projektowa i roboty budowlane.
- Żłobek nr 5 ul. Dokerska:
 - lata 2016-2017 dokumentacja projektowa,
 - lata 2019-2020 roboty budowlane.
- Żłobek nr 1 ul. Lwowska:
 - lata 2015-2016 dokumentacja projektowa,
 - lata 2018-2019 roboty budowlane.

Poniesione w 2016 r. nakłady: 4 000 000 zł

W 2016 r. w ramach Programu budowy i przebudowy żłobków zrealizowano kompleksową przebudowę budynku **Żłobka nr 3 przy ul. Białowieskiej** o łącznej powierzchni 1 117 m² wraz z zagospodarowaniem terenu, w tym wykonano:

- przebudowę dachu z wymianą pokrycia, z termomodernizacją i przebudowę elewacji wraz z termomodernizacją, i izolacją fundamentów,
- remont kapitalny i przebudowę wnętrza w zakresie ścian, sufitów, posadzek, podkładów, nawierzchni klatek schodowych oraz wszystkich instalacji,
- wymianę stolarki wewnętrznej i zewnętrznej z parapetami zewnętrznymi i wewnętrznymi,
- okładziny, tynki, podłóża i posadzki ceramiczne oraz wykładziny PCV i linoleum,
- montaż sufitów podwieszanych, obudów grzejnikowych, balustrad,
- przebudowę i wyposażenie węzła żywienia i pralni,
- zakup i montaż dźwigu kuchennego,
- remont węzła ciepłego w zakresie budowlanym i instalacyjnym,
- opaskę wokół budynku,
- nowe instalacje elektrycznych i teletechnicznych, w tym cyfrowy monitoring wewnętrzny i zewnętrzny,
- nowe instalacje sanitarne z pełnym opomiarowaniem mediów oraz włączeniem do istniejących przyłączy i węzła żywienia,
- montaż wyposażenia stałego z częściowym wykorzystaniem istniejącego w: kuchni, pralni, sanitariatach, toaletach, szatniach, pomieszczeniach gospodarczych,
- zagospodarowanie terenu o powierzchni 4.410 m², w tym: mała architektura, ciągi pieszo-jezdne i chodniki z kostki betonowej, nawierzchnie EPDM na placu zabaw i tarasie oraz montaż urządzeń zabawowych; nasadzenia zieleni, zakup i montaż nowego panelowego ogrodzenia zewnętrznego i wewnętrznego z bramą i furtkami;

przebudowa instalacji kanalizacji deszczowej, sanitarnej i wody; oświetlenie zewnętrzne budynku.

W 2016 r. w ramach Programu budowy i przebudowy żłobków rozpoczęto realizację:

- przebudowy budynku **Żłobka nr 6 przy ul. Krowiej**, w zakresie etapu I: tj. przebudowy węzła żywienia celem spełnienia nakazu sanepidu, w tym: zapewnienia bezpośredniego połączenia obieralni wstępnej z kuchnią - budowa szybu windowego i montaż dźwigu towarowego, budowa klatki schodowej z pomieszczeniem socjalnym; budowy kanalizacji sanitarnej technologicznej wraz z separatorem tłuszczów, wymiany fragmentu istniejącej kanalizacji ogólnospławnej; zapewnienia dostatecznej powierzchni stanowisk produkcyjnych dostosowanych do wielkości produkcji - przebudowa i modernizacja innych pomieszczeń części biurowo-socjalnej placówki wynikająca z przebudowy bloku żywienia wraz z wyposażeniem, instalacjami sanitarnymi, elektrycznymi, teletechnicznymi, stolarką zewnętrzną okienną i drzwiową, stolarką drzwiową wewnętrzną, wykonaniem nowych posadzek na gruncie; zapewnienia prawidłowej wentylacji w pomieszczeniach węzła żywienia i jadalni; budowy linii kablowej i instalacji teletechnicznych.

Powierzchnia użytkowa budynku: 949 m², w tym powierzchnia objęta przebudową: 208 m², powierzchnia rozbudowy: 22 m².

Pozostały zakres do realizacji z dokumentacji projektowej:

Etap II: kompleksowa przebudowa żłobka wraz z zagospodarowaniem terenu.

- kompleksowej przebudowy **Żłobka nr 12 przy ul. Jugosławińskiej**, w zakresie: zwiększenia liczby oddziałów z trzech na cztery, przystosowania budynku do wymogów przeciwpożarowych; wymiany wszystkich instalacji oraz przyłączy, budowy nowych instalacji elektrycznych i teletechnicznych, w tym cyfrowego monitoringu wewnętrznego i zewnętrznego; przebudowy pralni i węzła żywienia z budową dźwigu towarowego; remontu dachu oraz elewacji wraz z termomodernizacją; wymiany stolarki okiennej i drzwiowej; izolacji fundamentów; zagospodarowania terenu, w tym: przebudowy wjazdu na teren żłobka z połączeniem z publiczną drogą i chodnikiem, budowy 4 miejsc parkingowych, ciągów pieszo-jezdnych i chodników z kostki betonowej, wykonania małej architektury (ławki, kubły na odpady, stojaki na rowery z zadaszeniem), przebudowy placu zabaw z wykonaniem nawierzchni z EPDM, wymiany ogrodzenia i budową oświetlenia zewnętrznego.

Powierzchnia zabudowy istniejącego budynku: 608 m², w tym powierzchnia rozbudowy: 9,60 m². Powierzchnia terenu: 4 223 m².

W 2016 r. w ramach Programu budowy i przebudowy żłobków prowadzono prace projektowe w zakresie:

- przebudowy budynku **Żłobka nr 1 przy ul. Lwowskiej** o powierzchni użytkowej 1 700 m², w tym: remont kapitalny budynku z usunięciem nieprawidłowości związanych z ochroną p.poż.; modernizacja węzła żywienia, rozdzielni posiłków i pralni z suszarnią; przebudowa kanalizacji technologicznej z wykonaniem separatora tłuszczów na zewnątrz budynku; wymiana instalacji wewnętrznych, wykonanie nowych instalacji wentylacji mechanicznej, klimatyzacji oraz instalacji monitoringu wewnętrznego i zewnętrznego; remont elewacji i dachu z termomodernizacją, z wymianą stolarki zewnętrznej i wewnętrznej; zagospodarowanie terenu, w tym: wykonanie ciągów pieszo-jezdnych, parkingu, wjazdu, placu gospodarczego, budowa wiaty śmietnikowej, placu zabaw z nawierzchnią z EPDM, ogrodzenia zewnętrznego i oświetlenia terenu,
- przebudowy budynku **Żłobka nr 5 przy ul. Dokerskiej 5** o powierzchni użytkowej 1 081 m², w tym: remont kapitalny budynku z usunięciem nieprawidłowości związanych z ochroną p.poż. i zalewaniem budynku wodami opadowymi; przebudowa istniejących pomieszczeń i dwóch tarasów; modernizacja węzła żywienia, rozdzielni posiłków i pralni z suszarnią; przebudowa kanalizacji technologicznej z wykonaniem separatora tłuszczów na zewnątrz budynku; wymiana instalacji wewnętrznych, wykonanie nowych instalacji wentylacji mechanicznej, klimatyzacji oraz instalacji monitoringu wewnętrznego i zewnętrznego; remont elewacji i dachu z

termomodernizacją, z wymianą stolarki zewnętrznej i wewnętrznej; zagospodarowanie terenu, w tym: wykonanie ciągów pieszo-jezdnych, parkingu, wjazdu, placu gospodarczego, budowa wiaty śmietnikowej, placu zabaw z nawierzchnią z EPDM, ogrodzenia zewnętrznego i oświetlenia terenu.

WROCLAWSKI BUDŻET OBYWATELSKI (WBO)

Cel zadania:

- aktywizacja i mobilizacja obywatelska mieszkańców,
- integracja mieszkańców,
- budowanie postaw obywatelskich i wzajemnego zaufania,
- przełamanie barier w kontaktach pomiędzy mieszkańcami,
- umożliwienie wymiany informacji pomiędzy mieszkańcami,
- edukację mieszkańców, w szczególności poprzez dostarczanie informacji i podnoszenie wiedzy o funkcjonowaniu budżetu Miasta Wrocławia.

Mieszkańcy Wrocławia mogą zaplanować i zgłaszać inwestycje zgodnie z programem WBO.

Poniesione w 2016 r. nakłady: 5 348 000 zł w tym 232 350 zł środki, które z 2016 r. nie wygasają (dotyczy: roboty - SP nr 109 ul. Inżynierska i dokumentacja projektowa - SP nr 82 ul. Blacharska).

W ramach programu WBO kontynuowano realizację jednego zadania z 2015 r.:

- Modernizacja bazy sportowej przy Gimnazjum nr 6 przy al. Pracy – w 2016 r. wykonano przebudowę terenów sportowych wraz z niezbędną infrastrukturą w tym:
 - wybudowano bieżnię 4-torową o nawierzchni z EPDM wraz z rozbiegiem i skoczną. Powyższy zakres był kontynuacją prac wykonanych w 2015 r. w zakresie zagospodarowania terenu gimnazjum, w tym: remont boiska wielofunkcyjnego o wymiarach 44 x 32 m o nawierzchni EPDM z odwodnieniem i piłkochwytnymi oraz z oświetleniem, budowa chodnika komunikującego boisko z wyjściem z bloku sportowego, rozbudowa istniejącego monitoring zewnętrznego.

W ramach programu WBO do realizacji w 2015 r., przekazano dziewiętnaście projektów wybranych drogą konsultacji społecznych przeprowadzonych wśród mieszkańców Wrocławia:

- „Aktywnie na Chopina” – Zespół Szkół nr 15 ul. Chopina – w 2016 r. wykonano przebudowę placu zabaw przy Szkole Podstawowej nr 36 przy ul. Chopina, w tym:
 - w strefie zabaw i ćwiczeń ruchomych nawierzchnię bezpieczną z maty przerostowej,
 - plac zabaw wyposażono w urządzenia zabawowe,
 - siłownię zewnętrzną z urządzeniami do ćwiczeń,
 - zagospodarowano strefę zieloną: dosianie trawy.
- „Odpozynek i rekreacja przy stolikach szachowych, gry integracyjne” - SP nr 98 ul. Sycowska – w 2016 r. wykonano kącik do gier w szachy przy Szkole Podstawowej nr 98 przy ul. Sycowskiej, w tym:
 - remont tarasu w zakresie wymiany tynków zewnętrznych i wykonania nowego tynku mozaikowego na ścianie tarasu,
 - przebudowano nawierzchnię drogi z kostki betonowej o powierzchni ok. 230 m²,
 - zamontowano donice betonowe – 7 szt., stół do gry w szachy, siedzisk betonowych.
- Utworzenie miejsca do aktywnego spędzania wolnego czasu wraz z zagospodarowaniem terenu – Szkoła Podstawowa nr 64 ul. Wojszycka – w 2016 r. wykonano przebudowę strefy wejścia do budynku szkoły pomiędzy dojściem do budynku szkoły a salą gimnastyczną przez utworzenie strefy urządzeń do gier planszowych, ławek, stojaków rowerowych oraz utwardzonego dojścia do boiska szkolnego na terenie Szkoły Podstawowej nr 64 przy ul. Wojszyckiej, w tym:
 - utworzono plac z kolorowej kostki betonowej oraz dojście do boiska szkolnego - 191 m²,
 - utworzono plac do gier planszowych z nawierzchni bezpiecznej – 57 m²,

- zamontowano stoły betonowe do gry w szachy, kosze na śmieci, ławki parkowe, stojaki na rowery oraz oświetlenie terenu,
- zagospodarowano strefę zieloną: dosianie trawy,
- powierzchnia terenu objęta realizacją 455 m².
- „Przestrzeń edukacyjna Aktywnej Fiołkowej Krainy” - Przedszkole nr 117 przy ul. Fiołkowej – w 2016 r. wykonano przebudowę ogrodzenia terenu Przedszkola nr 117 przy ul. Fiołkowej, w tym:
 - zdemontowano istniejące ogrodzenie (stalowe przęsła i słupki) – 280 mb,
 - montaż ogrodzenia panelowego stalowego zabezpieczonego antykorozyjnie poprzez ocynkowanie ogniowe – 280 mb,
 - zamontowano tablice edukacyjne - 8 szt.,
 - zamontowano furtki, bramy wjazdowe,
 - zagospodarowano strefę zieloną: niwelacja terenu, dosianie trawy.
- „Nowe oblicze terenu wokół przedszkola „Pod Wesołym Słonkiem” - Przedszkole Nr 96 al. Pracy – w 2016 r. zagospodarowano strefę zieloną poprzez dosianie trawy oraz wykonano przebudowę ogrodzenia terenu Przedszkola nr 96 przy al. Pracy, w tym:
 - zdemontowano istniejące ogrodzenie (stalowe przęsła i słupki) – 225 mb,
 - wykonano tynk mozaikowy na cokole betonowym – 110 mb,
 - montaż ogrodzenia palisadowego stalowego zabezpieczonego antykorozyjnie poprzez ocynkowanie ogniowe – 225 mb,
 - zamontowano tablice edukacyjne - 16 szt.,
 - zamontowano furtki, bramy wjazdowe,
 - zagospodarowano strefę zieloną: niwelacja terenu, dosianie trawy.
- „Budowa boiska wielofunkcyjnego do sportów plażowych” – Szkoła Podstawowa nr 95 przy ul. Starogajowej – w 2016 r. wykonano budowę boiska wielofunkcyjnego do siatkówki plażowej, plażowej piłki nożnej i piłki ręcznej na terenie Szkoły Podstawowej nr 95 przy ul. Starogajowej, w tym:
 - wybudowano boisko wielofunkcyjne o nawierzchni piaszczystej do siatkówki plażowej, plażowej piłki nożnej i piłki ręcznej o wymiarach 30x15 m,
 - wykonano piłkochwyty,
 - montaż w tulejach dwóch bramek aluminiowych.
- „Remont – modernizacja - nawierzchni boiska do siatkówki i koszykówki poprzez wymianę obecnej nawierzchni betonowej na nawierzchnię dwuwarstwową kauczukowo – poliuretanową” - ul. Stanisławowska 102 we Wrocławiu – w 2016 r. wykonano przebudowę boiska betonowego do gry w siatkówkę na pełnowymiarowe boisko do gry w siatkówkę wraz z strefami bezpiecznymi przy ul. Stanisławowskiej 102 wraz z przyobiekowym zagospodarowaniem terenu.
- „Boisko do siatkówki / budowa boiska do gier” – Szkoła Podstawowa nr 30 przy ul. Zaporoskiej – w 2016 r. przebudowano boisko do siatkówki o nawierzchni gruntowo-trawiastej na boisko do siatkówki i do gier ze środowiska piłki siatkowej, o nawierzchni poliuretanowej na terenie Szkoły Podstawowej nr 30 przy ul. Zaporoskiej we Wrocławiu, w tym:
 - wybudowano boisko do siatkówki o nawierzchni poliuretanowej ze strefami bezpieczeństwa o wymiarach wraz 15 m x 24 m,
 - wybudowano odwodnienie liniowe, z odprowadzeniem wód opadowych do sieci kanalizacji ogólnospławnej,
 - zamontowano piłko chwyty oraz wyposażenie sportowe,
 - zagospodarowano strefę zieloną: dosianie trawy.
- „Budowa boiska sportowego ze sztuczną nawierzchnią” - Gimnazjum nr 29 przy ul. Kraińskiego – w 2016 r. wykonano przebudowę boiska szkolnego asfaltowego na boisko o nawierzchni ze sztucznej trawy na terenie Gimnazjum nr 29 przy ul. Kraińskiego we Wrocławiu, w tym:
 - przebudowano boisko szkolne o wymiarach 27x44 m, o nawierzchni asfaltowej, na boisko sportowe o wymiarach 27x44 m, z nawierzchnią ze sztucznej trawy,
 - wykonano odwodnienie boiska,

- wyposażono boisko w sprzęt sportowy oraz infrastrukturę towarzyszącą, tj. piłkochwyty, opaskę i chodniki z kostki betonowej wzdłuż boiska i małą architekturą (ławki, kosze na śmieci).
- „Osiedle na Sportowo” - ul. Osiniecka – w 2016 r. wykonano budowę ogrodzenia oddzielającego trybuny od boiska przy ul. Osinieckiej we Wrocławiu (Klub Sportowy „Piaś”) wzdłuż jednego boku boiska o długości 120 m z jedną bramą i furtką, montażem koszy na śmieci i zagospodarowaniem strefy zielonej: niwelacja terenu, dosianie trawy,
- „Koncepcja zespołu sportowo – rekreacyjnego” – Zespół Szkół nr 9 przy ul. Krajewskiego” – w 2016 r. wykonano przebudowę terenu sportowo - rekreacyjnego wraz z infrastrukturą techniczną przy Zespole Szkół nr 9 przy ul. Krajewskiego we Wrocławiu, w tym:
 - budowę boiska wielofunkcyjnego o nawierzchni z EPDM,
 - budowę bieżni okólnej 200 m, bieżni prostej 60 m ze skocznią w dal,
 - budowę odwodnienia, piłko chwyty i oświetlenia terenu,
 - montaż urządzeń rekreacyjno-sportowych dwóch „ścieżek zdrowia”,
 - przebudowę toru do jazdy speedrowerowej (nawierzchnia z miazgu granitowego, pas bezpieczeństwa z kruszywa granitowego) wraz z oświetleniem i ogrodzeniem,
 - przebudowę nawierzchni placu, chodników i ścieżek,
 - remont betonowego okręgu do pchnięcia kulą,
 - zagospodarowanie strefy zielonej: niwelacja terenu, dosianie trawy.
- „Modernizacja bazy sportowej dla mieszkańców osiedla Grabiszyn – Grabiszynek” – Szkoła Podstawowa nr 82 przy ul. Blacharskiej – w 2016 r. wykonano przebudowę terenów sportowych na terenie Szkoły Podstawowej nr 82 przy ul. Blacharskiej, w tym:
 - budowa boiska szkolnego do piłki nożnej o wymiarach 52x26 m z nawierzchnią ze sztucznej trawy opaska chodnikową bramkami i piłkochwyty,
 - budowa instalacji drenażu odwadniającego boisko piłkarskie,
 - budowa bieżni i skoczni w dal,
 - wykonanie oświetlenia terenu,
 - wykonanie zagospodarowania strefy zielonej: niwelacja terenu, dosianie trawy.
- „Modernizacja infrastruktury sportowej” – Szkoła Podstawowa nr 90 i Gimnazjum nr 25 przy ul. Orzechowej – w 2016 r. wykonano przebudowę dwóch bieżni do skoku w dal wraz ze wspólną skocznią na terenie Szkoły Podstawowej nr 90 i Gimnazjum nr 25 przy ul. Orzechowej, w tym:
 - modernizację dwóch bieżni do skoku w dal wraz ze wspólną zeskocznią (piaskownicą), wykonanie nawierzchni z EPDM,
 - montaż 4 szt. betonowych stołów do tenisa stołowego,
 - montaż piłkochwyty wzdłuż krótszego boku boiska do piłki nożnej,
 - małej architektury: ławki, kosze na śmieci,
 - wykonanie zagospodarowania strefy zielonej: niwelacja terenu, dosianie trawy.
- „Budowa boiska wielofunkcyjnego” – Szkoła Podstawowa nr 76 przy ul. Wandy – w 2016 r. wykonano przebudowę boiska o nawierzchni asfaltowej na boisko wielofunkcyjne o wymiarach 32x44 m, o nawierzchni poliuretanowej, wraz z infrastrukturą techniczną na terenie Szkoły Podstawowej nr 76 przy ul. Wandy, w tym:
 - boisko wielofunkcyjne 32 m x 44 m o nawierzchni poliuretanowej,
 - odwodnienie liniowe oraz kanalizację deszczową z przyłączeniem do wewnętrznej sieci kanalizacji deszczowej i zabudową studni chłonnych i retencyjnych,
 - wyposażenie boiska wielofunkcyjnego w urządzenia sportowe i kompletny osprzęt sportowy,
 - montaż piłkochwyty,
 - montaż elementów małej architektury: siedziska z desek kompozytowych na podstawie z betonu oraz kosze na śmieci,
 - wykonanie zagospodarowania strefy zielonej: niwelacja terenu, dosianie trawy.

- „Boiska do gry w siatkówkę plażową w Parku Skowronim” – w 2016 r. wybudowano dwa boiska do gry w siatkę plażową wraz z ogrodzeniem na terenie Parku Skowroniego, w tym:
 - dwa boiska do gry w siatkówkę plażową każde po 8x16 m,
 - montaż wyposażenia boisk oraz budowa piłkochwyków,
 - budowa ogrodzenia systemowego,
 - budowa oświetlenia boiska,
 - małej architektury: ławki, kosze na śmieci,
 - wykonanie zagospodarowania strefy zielonej: niwelacja terenu, dosianie trawy.
- „Sportowy raj SP 109” – Szkoła Podstawowa nr 109 ul. Inżynierska – w latach 2016 - 2017 realizacja:
 - budowy boiska wielofunkcyjnego do gry w piłkę ręczną, koszykówkę i siatkówkę,
 - budowy bieżni oraz skoczni w dal, i siłowni zewnętrznej,
 - budowy piłkochwyków, bramki do piłki ręcznej, 4 koszy do koszykówki, małej architektury,
 - zagospodarowania strefy zielonej: niwelacja terenu, dosianie trawy.
- „Rekreacyjno - sportowy kompleks Biskupin – Sępólno” - Gimnazjum nr 20 przy ul. Pautscha – w latach 2016-2017 realizacja:
 - przebudowy bieżni okólnej 4-torowej o nawierzchni z EPDM,
 - wyrównania nawierzchni, uzupełnienie i dosianie trawy, we wnętrzu bieżni, w tym w obszarze trawiastego boiska do piłki nożnej,
 - montażu piłkochwytu pomiędzy bramką do piłki nożnej i rzutnią kul,
 - budowy rzutni do pchnięcia kulą,
 - przeniesienia stołów do gry w ping-ponga w północną część działki.
 - budowy skoczni do skoku w dal o nawierzchni z EPDM,
 - budowy boiska do koszykówki o nawierzchni z EPDM.
- „Krzyki aktywne: Rekreacja, zabawa i sport nad Ślężą. Miejsce wypoczynku dla całych rodzin - ogród zabaw, stanowiska piknikowe, teren zielony do gier i zabaw na świeżym powietrzu (bulodrom, boiska do siatkówki, badminton)” - wykonanie terenu rekreacyjnego w rejonie ul. Życzliwej – w latach 2016-2017 realizacja:
 - budowy placu zabaw z nawierzchnią bezpieczną,
 - budowy boiska do siatkówki o nawierzchni z trawy sportowej,
 - budowy boiska do koszykówki typu „Street Ball” o nawierzchni poliuretanowej wyposażonego w kosz z tablicą,
 - budowy bulodromu i siłowni terenowej,
 - stanowiska piknikowego,
 - małej architektury: ławki, kosze na śmieci, stojak na rowery,
 - ogrodzenia terenu wraz z bramą wjazdową i furtką,
 - dojścia do terenu rekreacyjnego,
 - oświetlenia terenu,
 - wyrównania i uporządkowania terenu wokół terenu rekreacyjnego.
- „Nowodworska Strefa Integracji - miejsce spotkań bez barier” – Zespół Szkół Integracyjnych nr 6 przy ul. Nowodworskiej – w latach 2016-2017 realizacja:
 - budowy boiska wielofunkcyjnego o nawierzchni z EPDM o wymiarach 27x44 m wraz z infrastrukturą towarzyszącą,
 - budowy siłowni terenowej,
 - chodników, małej architektury,
 - przebudowy i rozbudowy łącznika do bloku sportowego zapewniająca bezkolizyjny dostęp osobą niepełnosprawnym – powierzchnia rozbudowy 37 m²,
 - zagospodarowania strefy zielonej: niwelacja terenu, dosianie trawy.

BUDOWA I KOMPLEKSOWA PRZEBUDOWA SZKÓŁ PODSTAWOWYCH

Cel zadania: budowa i rozbudowa budynków szkół podstawowych w celu zwiększenia bazy dydaktycznej w mieście oraz poprawa stanu technicznego istniejących budynków w celu polepszenia warunków użytkowania i prawidłowego funkcjonowania placówek.

Lata realizacji:

- Szkoła Podstawowa nr 9 ul. Nyska:

- lata 2016-2017 – roboty budowlane – rozbudowa i przebudowa budynku szkoły.
- Szkoła Podstawowa nr 24 ul. Częstochowska:
 - rok 2016 – aktualizacja dokumentacji projektowej – przebudowa bloku sportowego przy szkole wraz z termomodernizacją budynku,
 - lata 2016-2017 - roboty budowlane - przebudowa bloku sportowego wraz z jego termomodernizacją,
- Szkoła Podstawowa nr 82 ul. Blacharska:
 - lata 2016-2017 – roboty budowlane – termomodernizacja budynku szkoły wraz z przebudową atrium,
- Szkoła Podstawowa nr 84 ul. Górnickiego:
 - lata 2013-2016 roboty budowlane – rozbudowa i przebudowa budynku dydaktycznego.
- Szkoła Podstawowa nr 96 ul. Krakowska:
 - rok 2016 – aktualizacja dokumentacji projektowej – remont elewacji szkoły wraz z jej dociepleniem.
- Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 10 ul. Rumiankowa:
 - lata 2015-2016 – realizacja w systemie „projektuj i buduj” rozbudowy budynku szkoły podstawowej.
- Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 11 ul. Strachocińska:
 - lata 2014-2016 – realizacja w systemie „projektuj i buduj” rozbudowy budynku szkoły podstawowej.
- Zespół Szkolno - Przedszkolny nr 15 ul. Stanisławowska:
 - lata 2015-2017 roboty budowlane - rozbudowa i przebudowa budynku szkoły.
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w rejonie ul. Głównej os. Stabłowice:
 - lata 2015-2017 – roboty budowlane - budowa ZSP wraz z drogą dojazdową i przebudową układu drogowego.

- Zespół Szkolno-Przedszkolny w rejonie ul. Kłodzkiej os. Gaj:
 - lata 2015-2017 – roboty budowlane - budowa ZSP.
- Dostosowanie szkół podstawowych do wymagań p.poż., PPIS, PIP itp., w tym: rok 2016
 - Szkoła Podstawowa nr 50 ul. Czeska – opracowanie inwentaryzacji budowlanej i ekspertyzy technicznej dotyczącej stanu ochrony przeciwpożarowej
 - Szkoła Podstawowa nr 73 ul. Gliniana - przebudowa klatek schodowych i dróg ewakuacyjnych,
 - Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 10 – wykonanie systemu detekcji gazu z zaworem odcinającym typu MAG w kotłowni,
 - Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 14 ul. Częstochowska – dostosowanie do przepisów pożarowych budynku szkoły

Poniesione w 2016 r. nakłady: 56 169 000 zł

W ramach budowy i przebudowy szkół podstawowych w 2016 r. zakończono zadania inwestycyjne:

- przebudowano klatki schodowe i drogi ewakuacyjne w Szkole Podstawowej nr 73 przy ul. Glinianej,
- wykonano termomodernizację Szkoły Podstawowej nr 82 przy ul. Blacharskiej celem poprawy warunków termicznych i obniżenia kosztów użytkowania obiektu,
- przebudowano Szkołę Podstawową nr 84 przy ul. Górnickiego i rozbudowano istniejący budynek o nowe skrzydło wraz z zagospodarowaniem terenu przy obiekcie,
- wykonano system detekcji gazu z zaworem odcinającym typu MAG w kotłowni Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 10 przy ul. Rumiankowej,
- rozbudowano Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 11 przy ul. Strachocińskiej o nowe skrzydło mieszczące 11 sal lekcyjnych, modernizacja i rozbudowa kotłowni gazowej do potrzeb ZSP wraz z zagospodarowaniem terenu,

- dostosowano do przepisów pożarowych budynku szkoły w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 14 przy ul. Częstochowskiej.

W ramach budowy i przebudowy szkół podstawowych w 2016 r. kontynuowano zadania inwestycyjne w zakresie:

- rozbudowy i częściowej przebudowy budynku Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 10 przy ul. Rumiankowej o część dydaktyczną z 12 salami lekcyjnymi,
- rozbudowy i przebudowy budynku Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 15 przy ul. Stanisławowskiej o część dydaktyczną z 12 salami lekcyjnymi oraz sportową po rozbiórce istniejącego bloku sportowego wraz z terenami sportowymi
Zadanie uzyskało dofinansowanie z Ministerstwa Sportu i Turystyki ze środków Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej w ramach Programu Rozwoju Regionalnej Infrastruktury Sportowej,
- budowy Zespołu Szkolno-Przedszkolnego na osiedlu Gaj w rejonie ul. Kłodzkiej dla 750 uczniów z 8-oddziałowym przedszkolem, blokiem żywieniowym, sportowym i terenami sportowo-rekreacyjnymi,
- budowy Zespołu Szkolno-Przedszkolnego na osiedlu Stabłowice dla 1200 uczniów z 8-oddziałowym przedszkolem, blokiem żywieniowym, sportowym i terenami sportowo-rekreacyjnymi
Zadanie w zakresie budowy szkoły podstawowej uzyskało dofinansowanie w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020 działanie 7.1.2 schemat C Edukacja szkolna i gimnazjalna

W ramach budowy i przebudowy szkół podstawowych w 2016 r. rozpoczęto realizację:

- przebudowy budynku Szkoły Podstawowej nr 9 przy ul. Nyskiej oraz jego rozbudowy o część dydaktyczną celem utworzenia 2 dodatkowych sal dydaktycznych, 2 świetlic, czytelní, biblioteki i pomieszczeń administracyjnych, połączonych przeszklonym łącznikiem z częścią istniejącą,
- przebudowy bloku sportowego Szkoły Podstawowej nr 24 przy ul. Częstochowskiej wraz z jego termomodernizacją,
- budowy drogi dojazdowej do Zespołu Szkolno-Przedszkolnego na osiedlu Stabłowice z infrastrukturą towarzyszącą, przebudową skrzyżowania ulic Głównej, Wełnianej i noworealizowanej, połączeniem istniejących stawów w rejonie ul. Głównej i wykonanie wylotu do istniejącej kanalizacji deszczowej w ul. Stabłowickiej.

W ramach budowy i przebudowy szkół podstawowych w 2016 r. zaktualizowano dokumentację w zakresie:

- przebudowy bloku sportowego przy Szkole Podstawowej nr 24 przy ul. Częstochowskiej oraz budynku szkoły na poziomie piwnic i parteru wraz z ich termomodernizacją.
- termomodernizacji Szkoły Podstawowej nr 96 przy ul. Krakowskiej.

Osiągnięto następujące efekty:

W ramach zadania:

Rozbudowano dwie szkoły (SP-84 i ZSP-11) o nowe pomieszczenia, w tym: 41 sal lekcyjnych, 6 pracowni, zaplecza sanitarno-higieniczne, jadalnię, świetlicę, szatnię i bibliotekę wraz z przyobiekowym zagospodarowaniem terenu.

Przebudowano pomieszczenia wewnątrz budynków szkół, porządkując funkcję, poprawiając standard i stan techniczny oraz dostosowując do norm i wymogów technicznych, tj.:

- w trzech szkołach wykonano prace związane z przystosowaniem obiektów do wymogów przepisów przeciwpożarowych: w zakresie przebudowy klatek schodowych i dróg ewakuacyjnych (SP-73), poprzez montaż systemu detekcji gazu wraz z zaworem odcinającym typu MAG (ZSP-10), wymianę wybranej stolarki okiennej i drzwiowej na stolarkę o odpowiedniej odporności ogniowej (ZSP-14),

- w jednej szkole (SP-82) wykonano termomodernizację obiektu poprzez docieplenie elewacji, dachów i podłóg z wymianą instalacji co w części szkolnej,
- w jednej szkole (ZSP-11) wykonano modernizację kotłowni gazowej, dostosowując ją do potrzeb rozbudowanego zespołu szkolno-przedszkolnego i doprowadzając instalację ciepłej wody użytkowej do budynku bloku sportowego,

Wykonano elementy zagospodarowania terenu w zakresie:

- ciągów pieszo-jezdnych i parkingów (ZSP-11),
- ogrodzenia terenu (SP-84 i ZSP-11),
- uporządkowania zieleni i małej architektury (SP-84 i ZSP-11).

Zakończono przebudowę i rozbudowę Szkoły Podstawowej nr 84 przy ul. Górnickiego o nowe skrzydło, w tym:

- przebudowano istniejący budynek i wykonano kompleksowe roboty budowlane w zakresie budowy budynku, uzyskując łączną pow. użytkową ~7.820 m², na której utworzono 30 sal lekcyjnych, sześć pracowni, jadalnię o pow. użytkowej 117 m², świetlicę o pow. użytkowej 139 m², szatnię o pow. użytkowej ~230 m², bibliotekę o pow. użytkowej ~200 m², zaplecza sanitarne i pomieszczenia administracyjne,
- budynek dostosowano do potrzeb osób niepełnosprawnych ruchowo poprzez budowę windy, toalet i likwidację barier architektonicznych,
- wykonano elementy małej architektury i uporządkowano zieleni,
- zabezpieczono i wzmocniono kamienicę przy ul. Ukrytej 15;

Zakończono rozbudowę budynku Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 11 przy ul. Strachocińskiej o nowe skrzydło z 11 oddziałami szkolnymi, w tym:

- wykonano kompleksowe roboty budowlane w zakresie budowy skrzydła do budynku dydaktycznego o powierzchni użytkowej ~1.310 m², w którym utworzono 11 sal lekcyjnych, zaplecza sanitarne, pomieszczenia techniczne i pomocnicze, komunikację,
- przebudowano obiekt istniejący na styku z rozbudową, w tym jadalnię wraz z jej rozbudową
- dostosowano obiekt do potrzeb osób niepełnosprawnych poprzez budowę windy,
- przebudowano i wyremontowano zaplecze sanitarno-higieniczne bloku sportowego wraz z przyległym korytarzem do sali gimnastycznej,
- zmodernizowano i rozbudowano istniejącą kotłownię gazową znajdującą się w segmencie administracyjno-technicznym ZSP-11 dla potrzeb rozbudowanego ZSP wraz z doprowadzeniem instalacji c.w.u do bloku sportowego,
- wykonano zagospodarowanie terenu poprzez utwardzenie ciągów pieszo-jezdnych wraz z przebudową zjazdu ok. 750m², wybudowanie parkingu na 10 miejsc postojowych dla samochodów osobowych, ogrodzono teren, ustawiono elementy małej architektury (ławki, kosze na śmieci, stojaki na rowery), uporządkowano zieleni ok. 1.500 m² (nasadzenia drzew i krzewów, trawnik)
- przebudowano sieci zewnętrzne i przyłącza;

W Szkole Podstawowej nr 82 przy ul. Błacharskiej wykonano:

- remont i ocieplenie stropodachów szkoły i bloku sportowego wraz z termomodernizacją elewacji ,
- termomodernizację pomieszczeń szkoły wraz z przebudową i remontem posadzek, ścian, sufitów oraz instalacji centralnego ogrzewania, wodno-kanalizacyjnej i elektrycznych z wymianą opraw oświetleniowych na LED.

Wykonano dostosowanie Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 14 przy ul. Częstochowskiej do obowiązujących przepisów pożarowych w zakresie:

- montażu 2 okien o odporności ogniowej EI30 w ścianie oddzielającej hol od przedsionka do klatki schodowej,
- montażu nowej stolarki drzwiowej o odpowiedniej odporności ogniowej/dymoszczelne wraz z samozamykaczami sekwencyjnymi,
- zabezpieczenia do klasy odporności ogniowej R120 podciągów w dwóch pomieszczeniach,
- wymianę styropianu na wełnę mineralną wraz z wykończeniem ściany zewnętrznej tynkiem oraz klinkierem w miejscu styku ściany oddzielania przeciwpożarowego między szkołą a przedszkolem;

Przebudowano klatki schodowe i drogi ewakuacyjne w budynku Szkoły Podstawowej nr 73 przy ul. Glinianej, dostosowując je do wymogów przeciwpożarowych.

Wykonano roboty budowlano-instalacyjne polegające na wykonaniu systemu detekcji gazu wraz z zaworem odcinającym typu MAG w kotłowni w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 10 przy ul. Rumiankowej.

BUDOWA I KOMPLEKSOWA PRZEBUDOWA PRZEDSZKOLI

Cel zadania: budowa i rozbudowa budynków przedszkoli prowadząca do zwiększenia bazy dydaktycznej w mieście oraz poprawa stanu technicznego istniejących budynków w celu ulepszenia warunków użytkowania i prawidłowego funkcjonowania placówek.

Lata realizacji:

- Przedszkole nr 10 ul. Piotrkowska:
 - lata 2015-2016 realizacja w systemie „projektuj i buduj” budowy przedszkola.

- Przedszkole nr 50 ul. Dyrekcyjna:
 - rok 2016 – roboty budowlane – wymiana wybranej stolarki okiennej,
- Przedszkole nr 57 ul. Chorzowska:
 - lata 2016-2017 – roboty budowlane - przebudowa i remont węzła żywienia oraz części pomieszczeń wraz z termomodernizacją części elewacji i remontu dachu nad wejściem głównym,
- Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 12 przy ul. Suwalskiej
 - lata 2014-2017 – rozbudowa o przedszkole,
- Budynek przy ul. Zwycięskiej 8a:
 - lata 2016-2017 – realizacja w systemie „projektuj i buduj” adaptacji budynku na potrzeby przedszkola,
- Przedszkole w rejonie ul. Wałbrzyskiej/Dożynkowej:
 - lata 2014-2016 – realizacja w systemie „projektuj i buduj” budowy przedszkola,
- Przedszkole na osiedlu Zakrzów ul. Okulickiego:
 - lata 2015-2017 realizacja w systemie „projektuj i buduj” budowy przedszkola,
- Dostosowanie przedszkoli do wymagań p.poż., PPIS, PIP itp., w tym:
 - rok 2016
 - Przedszkole nr 1 ul. Kasprowicz – roboty budowlane,
 - Przedszkole nr 59 ul. Narcyzowa – roboty budowlane,
 - Przedszkole nr 117 ul. Fiołkowa – roboty budowlane;
 - lata 2015-2016
 - Przedszkole nr 31 – dokumentacja projektowa,
 - lata 2016-2017
 - Przedszkole nr 80 – dokumentacja projektowa.

Poniesione w 2016 r. nakłady: 8 904 000 zł.

W ramach budowy i przebudowy przedszkoli w 2016 r. zakończono zadania inwestycyjne w zakresie:

- rozbudowy Przedszkola nr 10 o nowy budynek przy ul. Piotrkowskiej z 8 oddziałami, infrastrukturą techniczną i zagospodarowaniem terenu. Powierzchnia użytkowa budynku ~ 1.474 m²,

- wymiany wybranej stolarki okiennej w Przedszkolu nr 50 ul. Dyrekcyjna,

- budowy Przedszkola nr 56 w rejonie ul. Wałbrzyskiej/Dożynkowej z 8 oddziałami, infrastrukturą techniczną, zagospodarowaniem terenu i budową drogi dojazdowej. Powierzchnia użytkowa budynku ~1.100 m²,
- przebudowy kotłowni i montażu pieca w Przedszkolu nr 1 przy ul. Kasprowicza,
- wymiany ogrodzenia w Przedszkolu nr 59 przy ul. Narcyzowej,
- osuszenia piwnic przy pomocy urządzenia GPL 111 w Przedszkolu nr 59 przy ul. Narcyzowej,
- budowy przyłącza wodociągowego do budynku Przedszkola nr 117 przy ul. Fiołkowej.

W ramach budowy i przebudowy przedszkoli w 2016 r. rozpoczęto:

- przebudowę i remont węzła żywienia oraz części pomieszczeń wraz z termomodernizacją części elewacji i remontu dachu nad wejściem głównym do Przedszkola nr 57 przy ul. Chorzowskiej,
- wykonanie robót budowlanych w zakresie rozbudowy Zespołu Szkolno-Przedszkolnego przy ul. Suwalskiej o 7-oddziałowe przedszkole wraz z zagospodarowaniem terenu i infrastrukturą techniczną. Powierzchnia użytkowa budynku ok. 1.378 m², Zadanie otrzymało dofinansowanie w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020 działanie 7.1.A Edukacja przedszkolna Rok 2017 – zawarcie umowy o dofinansowanie.
- wykonanie robót budowlanych w zakresie przebudowy budynku przy ul. Zwycięskiej 8A na przedszkole 8-oddziałowe. Powierzchnia użytkowa budynku ~1.204 m², Zadanie oceniono pozytywnie w konkursie o dofinansowanie w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020 działanie 7.1.A Edukacja przedszkolna. Brak dofinansowania z uwagi na wyczerpanie alokacji.
- opracowanie dokumentacji projektowej oraz wykonanie robót budowlanych w zakresie budowy 8-oddziałowego Przedszkola na osiedlu Zakrzów ul. Okulickiego. Powierzchnia użytkowa budynku ~1.600 m²,
- opracowanie dokumentacji projektowej remontu i przebudowy budynku wraz z zagospodarowaniem terenu Przedszkola nr 80 przy ul. Zielińskiego.

W ramach budowy i przebudowy przedszkoli w 2016 r. przygotowano dokumentację:

- w zakresie przebudowy budynku przy ul. Zwycięskiej 8A na przedszkole 8-oddziałowe wraz z zagospodarowaniem terenu, budową placów zabaw, przebudową drogi wewnętrznej na poźarową z miejscami postojowymi, remontem zabytkowych tarasów i ogrodzenia, urządzenie zieleni i montaż elementów małej architektury,
- w zakresie przebudowy i remontu budynku Przedszkola nr 31 przy ul. Kolbuszowskiej w celu doprowadzenia obiektu do zgodności z obowiązującymi przepisami techniczno-budowlanymi, wymogami sanitarnymi i ochrony przeciwpożarowej z uwzględnieniem zaleceń opracowanej w 2014r. ekspertyzy technicznej zabezpieczenia pożarowego budynku.
- w zakresie rozbudowy Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 12 przy ul. Suwalskiej o 7-oddziałowe przedszkole wraz z zagospodarowaniem terenu.

Osiągnięto następujące efekty:

Rozbudowano Przedszkole nr 10 o nowy budynek przy ul. Piotrkowskiej składający się z 8 oddziałów, w tym:

- wykonano kompleksowe roboty budowlane polegające na budowie parterowego budynku, w którym umieszczono 8 oddziałów z węzłami sanitarnymi, salę wielofunkcyjną, szatnie, pełny węzeł żywienia z kuchnią, pomieszczenia porządkowe, techniczne i pomocnicze,
- obiekt dostosowano do potrzeb osób niepełnosprawnych ruchowo, likwidując bariery architektoniczne i urządzając toaletę dla niepełnosprawnych,
- uporządkowano teren działki poprzez budowę 3 placów zabaw z wyposażeniem i nawierzchnią EPDM, budowę ciągów pieszo-jezdnych, miejsc postojowych i stojaków na rowery, strefy wjazdu z drogi publicznej, zieleni i małą architekturę.

Zakończono budowę Przedszkola nr 56 przy ul. Dożynkowej składającego się z 8 oddziałów, w tym:

- wykonano kompleksowe roboty budowlane polegające na budowie parterowego budynku, w którym umieszczono 8 oddziałów z węzłami sanitarnymi, salę wielofunkcyjną, szatnie, pełny węzeł żywienia z kuchnią dodatkowo obsługującą Przedszkole nr 56 przy ul. Wałbrzyskiej (dystrybucja cateringowa), pomieszczenia porządkowe, techniczne i pomocnicze,
- obiekt dostosowano do potrzeb osób niepełnosprawnych ruchowo, likwidując bariery architektoniczne i urządzając toaletę dla niepełnosprawnych,
- przebudowano strefę wejścia do istniejącego Przedszkola nr 56 przy ul. Wałbrzyskiej i dostosowano pomieszczenia do odbioru posiłków,
- uporządkowano teren działki poprzez budowę 2 placów zabaw z wyposażeniem i nawierzchnią EPDM, budowę ciągów pieszo-jezdnych oraz ciągu pieszego łączącego oba budynki przedszkola celem zapewnienia bezkolizyjnej dystrybucji posiłków, miejsc postojowych, strefy wjazdu z drogi publicznej, zieleni i małą architekturę,
- wybudowano drogę dojazdową do nowego obiektu przedszkola.

Wymieniono wybraną stolarkę okienną w Przedszkolu nr 50 przy ul. Dyrekcyjnej, poprawiając komfort termiczny użytkowników obiektu.

Przebudowano kotłownię i zamontowano piec w Przedszkolu nr 1 przy ul. Kasprowicza, w tym:

- wymieniono wyeksploatowany kocioł na piec posiadający dopuszczenie UDT,
- zamontowano pulpit sterowniczy kotłowni, rozbudowano automatykę o sterowanie z mieszaczem, czujnik ciepłej wody użytkowej, system gazu ASBIG, wyłącznik pożarowy na zewnątrz kotłowni,
- dostosowano pomieszczenie kotłowni do przepisów przeciwpożarowych poprzez m.in. wykucie otworu i montaż okna, wykonanie zabezpieczenia przejść pożarowych,
- wykonano roboty budowlane polegające na wykonaniu wyburzeń oraz postawieniu nowych ścian, wymianie płytek posadzkowych i malowaniu kotłowni.

Wymieniono ogrodzenie w Przedszkolu nr 59 przy ul. Narcyzowej.

Osuszono piwnice przy pomocy urządzenia GPL 111 w Przedszkolu nr 59 przy ul. Narcyzowej.

Wybudowano przyłączy wodociągowe do budynku Przedszkola nr 117 przy ul. Fiołkowej.

BUDOWA I KOMPLEKSOWA PRZEBUDOWA GIMNAZJÓW

Cel zadania: budowa i rozbudowa budynków gimnazjów w celu zwiększenia bazy dydaktycznej w mieście oraz poprawy stanu technicznego istniejących budynków w celu ulepszenia warunków użytkowania i prawidłowego funkcjonowania placówek.

Lata realizacji:

- Gimnazjum nr 3 ul. Świstackiego:
 - rok 2016 – dokumentacja przygotowawcza w zakresie zgłoszenia zadania polegającego na termomodernizacji obiektu do dofinansowania w ramach RPO WD 2014-2020 działanie 3.3.2 schemat A Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej – opracowanie audytu energetycznego i przygotowanie wniosku aplikacyjnego,
 - lata 2016-2017 – roboty budowlane;
- Gimnazjum nr 14 ul. Kołtąta:
 - rok 2016 – dokumentacja przygotowawcza w zakresie zgłoszenia zadania polegającego na termomodernizacji obiektu do dofinansowania w ramach RPO WD 2014-2020 działanie 3.3.2 schemat A Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej – przygotowanie wniosku aplikacyjnego,
 - lata 2016-2017 – roboty budowlane;
- Gimnazjum nr 7 ul. Kolisty:
 - rok 2016 – dokumentacja przygotowawcza w zakresie zgłoszenia zadania polegającego na termomodernizacji obiektu do dofinansowania w ramach RPO WD 2014-2020 działanie 3.3.2 schemat A Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej – przygotowanie wniosku aplikacyjnego,
 - lata 2016-2017 – roboty budowlane;

- dostosowanie gimnazjów do wymagań p.poż. PPIS, PIP itp., w tym: rok 2016
 - Gimnazjum nr 13 ul. Reja – dokumentacja przygotowawcza,
 - Gimnazjum nr 16 ul. Jemiołowa – dokumentacja przygotowawcza,
 - Gimnazjum nr 29 ul. Kraińskiego – roboty budowlane,
 - Zespół Szkół nr 24 ul. Eluarda – roboty budowlane.

Poniesione w 2016 r. nakłady: 720 500 zł.

W ramach budowy i przebudowy gimnazjów w 2016 r. zrealizowano zadania inwestycyjne:

- budowy przyłącza wodociągowego do Gimnazjum nr 29 przy ul. Kraińskiego celem zapewnienia bezpieczeństwa pożarowego obiektu,
- remontu i przebudowy budynku Zespołu Szkół nr 24 przy ul. Eluarda z uwzględnieniem przebudowy strefy wejścia, przeniesienia złącza kablowego i wykonania instalacji hydrantowej wewnętrznej.

W ramach budowy i przebudowy gimnazjów w 2016 r. rozpoczęto:

- roboty budowlane polegające na wykonaniu termomodernizacji budynku Gimnazjum nr 3 przy ul. Świstackiego w zakresie ocieplenia poddasza, stropodachu, ścian fundamentowych elewacji z malowaniem i montażu zaworów grzejnikowych termostatycznych oraz renowacji elewacji frontowych (zabytkowych),
- przebudowę budynku, łącznika oraz bloku sportowego w Gimnazjum nr 14 przy ul. Kołłątaja w zakresie remontu i docieplenia elewacji, izolacji przeciwwilgociowych ścian zewnętrznych, remontu i docieplenia posadzki poddasza budynku głównego, stropodachu sali gimnastycznej i łącznika, wymiany instalacji centralnego ogrzewania, instalacji wentylacji części pomieszczeń, instalacji oświetlenia wejść do budynku i na teren obiektu, części stolarki okiennej i parapetów, a także zagospodarowania przyległego terenu wraz z remontem murowanego ogrodzenia Gimnazjum i sąsiadującej z nim Szkoły Podstawowej nr 71,
- termomodernizację budynku Gimnazjum nr 7 przy ul. Kolistej polegającą na remoncie i dociepleniu ścian zewnętrznych i stropodachów wraz z przebudową zaplecza sanitarno-szatniowego bloku sportowego z wymianą instalacji centralnego ogrzewania oraz opraw na LED w tej części obiektu.

W ramach budowy i przebudowy gimnazjów w 2016 r. przygotowano dokumentację:

- aplikacyjną w zakresie zgłoszenia zadania polegającego na termomodernizacji obiektu Gimnazjum nr 3 przy ul. Świstackiego do dofinansowania w ramach RPO WD 2014-2020 działanie 3.3.2 schemat A Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej, w tym również audytu energetycznego,
- aplikacyjną w zakresie zgłoszenia zadania polegającego na termomodernizacji obiektu Gimnazjum nr 7 przy ul. Kolistej do dofinansowania w ramach RPO WD 2014-2020 działanie 3.3.2 schemat A Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej,
- aplikacyjną w zakresie zgłoszenia zadania polegającego na termomodernizacji obiektu Gimnazjum nr 14 przy ul. Kolistej do dofinansowania w ramach RPO WD 2014-2020 działanie 3.3.2 schemat A Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej,
- w zakresie kompletnej inwentaryzacji budowlanej i instalacyjnej oraz ekspertyzy technicznej dotyczącej stanu ochrony przeciwpożarowej wraz z uzyskaniem postanowienia Komendanta Wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej dla obiektu Gimnazjum nr 13 przy ul. Reja,
- w zakresie ekspertyzy technicznej przeciwpożarowej budynku Gimnazjum nr 16 przy ul. Jemiołowej.

Osiągnięto następujące efekty:

W celu poprawy stanu technicznego oraz doprowadzenia do zgodności z obowiązującymi przepisami, w ramach zadania przeprowadzono przebudowę i remont na terenie budynków:

- Gimnazjum nr 29 przy ul. Kraińskiego, poprzez budowę przyłącza wodociągowego, w tym:
 - wykonano roboty ziemne pod przyłącze wodociągowe, studnię wodomierzową oraz likwidację istniejącego przyłącza,

- trwale rozebrano i zdemontowano istniejące przyłącze wodociągowe w rejonie złączenia z miejską siecią wodociągową oraz w rejonie wprowadzenia do budynku,
- dostarczone i zamontowano wyposażenie kompletnej studni wodomierzowej, wymaganej armatury odcinającej, pomiarowej, zabezpieczającej, połączeniowej, tablic orientacyjnych przyłącza wodociągowego,
- przeprowadzono roboty instalacyjne przyłącza wodociągowego od miejskiej sieci wodociągowej do budynku, złączenia z miejską siecią wodociągową o połączenia z instalacjami wewnętrznymi w budynku;
- Zespołu Szkół nr 24 przy ul. Eluarda w zakresie wyszczególnionych robót budowlanych, w tym:
 - przeniesiono złącze kablowe,
 - wykonano komorę wodomierzową z zewnętrzną instalacją wodociągową od komory do budynku oraz wykonano instalację hydrantową wewnętrzną,
 - przebudowano balustrady i zamocowano poręcze na klatkach schodowych,
 - wykonano remont schodów zewnętrznych do Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej i łącznika sali gimnastycznej z rozbiórką schodów istniejących oraz remont nawierzchni utwardzonych na odcinku dojścia do Poradni i w miejscu usuniętych schodów,
 - wybudowano pochylnię zewnętrzną i schody zewnętrzne wejścia głównego,
 - wykonano remont chodników dziedzińca frontowego,
 - wymieniono pustaki szklane na klatkach schodowych.

BUDOWA I KOMPLEKSOWA PRZEBUDOWA SZKÓŁ PONADGIMNAZJALNYCH

Cel zadania: budowa i rozbudowa budynków szkół ponadgimnazjalnych w celu zwiększenia bazy dydaktycznej w mieście oraz poprawy stanu technicznego istniejących budynków w celu polepszenia warunków użytkowania i prawidłowego funkcjonowania placówek.

Lata realizacji:

- Zespół Szkół Gastronomicznych przy ul. Kamiennej:
 - rok 2016 – dokumentacja projektowa – przebudowa i remont budynku
 - rok 2016 – roboty budowlane - wykonanie pomieszczeń i urządzeń do dezynfekcji instalacji wodociągowej wraz z niezbędnymi instalacjami;
- Zespół Szkół nr 23 przy ul. Dawida:
 - rok 2016 – roboty budowlane – przebudowa i termomodernizacja bloku sportowego;
- Centrum Kształcenia Praktycznego przy ul. Strzegomskiej:
 - rok 2016 – zamienna dokumentacja projektowa - przebudowa i remontu budynku B;
- Liceum Ogólnokształcące nr V przy ul. Kuronia:
 - rok 2015-2017 – prace przygotowawcze – badania archeologiczno-antropologiczne,
 - lata 2016-2017 – roboty budowlane – budowa nowej siedziby szkoły;
- Dostosowanie szkół ponadgimnazjalnych do wymagań p.poż. PPIS, PIP itp.: rok 2016
 - Zespół Szkół Teleinformatycznych i Elektronicznych przy ul. Haukego-Bosaka – dokumentacja projektowa – instalacja hydrantowa

Poniesione w 2016 r. nakłady: 3 164 000 zł.

W 2016 r. w ramach budowy i przebudowy szkół ponadgimnazjalnych kontynuowano zadanie polegające na prowadzeniu badań archeologiczno-antropologicznych na terenie nowej siedziby Liceum Ogólnokształcącego nr V przy ul. Kuronia. Rozpoczęto także realizację robót budowlanych w zakresie budowy bloku dydaktycznego z 18 salami przedmiotowymi, 9 pracowniami, 7 salami językowymi, 1 salą IB i pomieszczeniem do tutoringu oraz bloku sportowego z wielofunkcyjną salą gimnastyczną i siłownią oraz boiskiem o sztucznej nawierzchni umieszczonym na dachu sali gimnastycznej wraz z zagospodarowaniem terenu przy nowopowstającym Liceum.

W ramach budowy i przebudowy szkół ponadgimnazjalnych w 2016 r. przygotowano dokumentację:

- w zakresie przebudowy i remontu Zespołu Szkół Gastronomicznych przy ul. Kamiennej w podziale na etapy:
 - przebudowy i remontu auli w pełnym zakresie branż (bez elewacji)
 - remontu pomieszczeń biblioteki w budynku głównym
 - remontu bloku sportowego
 - remontu budynku głównego w zakresie dostosowania do wymogów przepisów przeciwpożarowych; remontu instalacji elektrycznej, remontu instalacji wodno-kanalizacyjnej z wyminą instalacji hydrantowej, remontu posadzek i malowania pomieszczeń,
 - remontu elewacji budynku głównego z łącznikami, auli, bloku sportowego, bursy,
 - zagospodarowania terenu w zakresie budowy nowego ogrodzenia od strony posesji nr 74 przy ul. Borowskiej;
- zamienną przebudowy i remontu budynku B Centrum Kształcenia Praktycznego przy ul. Strzegomskiej zmieniającą układ funkcjonalny w budynku B oraz wprowadzającą schody do łącznika między budynkami B i C. Budynek zostanie dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych ruchowo poprzez montaż platformy dźwigowej i utworzenie toalety dla osób niepełnosprawnych. Dokumentacja umożliwiła dostosowanie projektu przebudowy do potrzeb konkursu o dofinansowanie w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020 działanie 7.2.2 schemat C Edukacja zawodowa.
- instalacji hydrantowej w budynku Zespołu Szkół Teleinformatycznych i Elektronicznych przy ul. Haukego-Bosaka wraz z inwentaryzacją budynku i opinią techniczną stanu konstrukcji i elementów budynku dla potrzeb projektowych.

Osiągnięto następujące efekty:

W celu poprawy stanu technicznego oraz doprowadzenia do zgodności z obowiązującymi przepisami, w ramach zadania, przeprowadzono w budynkach szkół ponadgimnazjalnych realizacje robót budowlanych w zakresie:

- wykonania pomieszczeń i urządzeń do dezynfekcji instalacji wodociągowej wraz z niezbędnymi instalacjami w Zespole Szkół Gastronomicznych przy ul. Kamiennej, w tym:
 - w budynku głównym wydzielono pomieszczenie przeznaczone do montażu generatora dwutlenku chloru. Ww. pomieszczenie wyposażono w zlewozmywak, oczomyjkę, wpust podłogowy z neutralizatorem, wykonano w nim wentylację i zasilanie przyborów instalacji wodociągowej przebiegającej przez pomieszczenie oraz odprowadzenie ścieków do istniejącej kanalizacji sanitarnej,
 - w piwnicy budynku bursy przebudowano zainstalowaną w pomieszczeniu technicznym dodatkową pompę cyrkulacyjną,
 - w pomieszczeniu węzła cieplnego wymieniono pompę cyrkulacyjną na pompę ze zmiennymi obrotami mogącą pracować w trybie proporcjonalnym i stałym dla zwiększenia efektywności pracy cyrkulacji ciepłej wody;
- przebudowy bloku sportowego i wybranych pomieszczeń w budynku głównym Zespołu Szkół nr 23 przy ul. Dawida, w tym:
 - roboty budowlane we wnętrzu bloku sportowego polegające na remoncie kapitalnym i przebudowie wnętrza z nowym układem funkcjonalnym ścian, sufitów, posadzek, podłogi oraz wszystkich instalacji,
 - adaptację i przebudowę pomieszczeń piwnicznych nr 02 w gmachu budynku głównego na potrzeby zajęć ruchowych w nowym układzie funkcjonalnym ścian, sufitów, posadzek, podłogi oraz wszystkich instalacji,
 - remont z dociepleniem dachów stromych i płaskich oraz elewacji bloku sportowego.

BUDOWA BASENÓW I PRZEBUDOWA INFRASTRUKTURY SPORTOWEJ W OBIEKTACH OŚWIATOWYCH

Cel zadania: budowa i rozbudowa infrastruktury sportowej w placówkach oświatowych w celu zwiększenia bazy sportowej w mieście oraz poprawy stanu technicznego

istniejących bloków sportowych i basenów w celu polepszenia warunków użytkowania i prawidłowego funkcjonowania.

Lata realizacji:

- Gimnazjum nr 28 przy ul. Zachodniej:
 - lata 2015-2016 dokumentacja projektowa – budowa bloku sportowego,
- Szkoła Podstawowa nr 61 przy ul. Skarbowców:
 - lata 2015-2016 – dokumentacja projektowa – przebudowa i remont bloku sportowego,
- Szkoła Podstawowa nr 84 przy ul. Górnickiego:
 - lata 2015-2017 realizacja w systemie „projektuj i buduj” budowy bloku sportowego z basenem,
- Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 1 przy ul. Zemskiej:
 - lata 2016-2017 – roboty budowlane – przebudowa basenu,
- Zespół Szkół nr 5 przy ul. Haukego-Bosaka:
 - rok 2016 – dokumentacja projektowa – budowa bloku sportowego z salą do szermierki

Poniesione w 2016 r. nakłady: 715 500 zł.

W ramach budowy basenów i przebudowy infrastruktury sportowej w obiektach oświatowych w 2016 r. kontynuowano realizację w systemie „projektuj i buduj” budowy bloku sportowego z basenem o łącznej powierzchni użytkowej 6 755 m² przy Szkole Podstawowej nr 84 ul. Górnickiego wraz z łącznikiem i zagospodarowaniem terenu.

W ramach budowy basenów i przebudowy infrastruktury sportowej w obiektach oświatowych w 2016 r. rozpoczęto realizację przebudowy bloku sportowego Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 1 przy ul. Zemskiej w zakresie basenu, a w szczególności przebudowy i remontu budynku z basenem i zapleczem sanitarno-szatniowym oraz technologicznym wraz z zagospodarowaniem przyległego terenu, w tym rozbiórki wskazanych obiektów, przebudowy strefy wejściowej z wykonaniem pochylni dla osób niepełnosprawnych, komunikacji oraz miejsc postojowych.

W ramach budowy basenów i przebudowy infrastruktury sportowej w obiektach oświatowych w 2016 r. opracowano dokumentację projektową:

- w zakresie przebudowy i remontu bloku sportowego w Szkole Podstawowej nr 61 przy ul. Skarbowców, w tym:
 - remont dachu bloku sportowego oraz łącznika wraz z termomodernizacją,
 - wykonanie izolacji przeciwwilgociowej oraz wzmocnienia fundamentów bloku sportowego oraz łącznika,
 - remont sali gimnastycznej o powierzchni 213 m²,
 - przebudowa i remont zaplecza sali gimnastycznej,
 - dostosowanie bloku sportowego do przepisów przeciwpożarowych,
 - udostępnienie obiektu poprzez budowę rampy o nachyleniu 6% wyposażoną w poręcze, zlicowanie progów w drzwiach z płaszczyzną posadzki,
 - remont elewacji bloku sportowego oraz łącznika wraz z termomodernizacją;
- w zakresie przebudowy i remontu bloku sportowego w Gimnazjum nr 28 przy ul. Zachodniej, w tym:
 - rozbiórki istniejącej sali gimnastycznej wraz z łącznikiem,
 - budowy dwukondygnacyjnego bloku sportowego połączonego z budynkiem dydaktycznym z funkcjami sali gimnastycznej o powierzchni 856 m², fitness i siłowni oraz zaplecza sanitarno-szatniowego wraz z toaletą i windą dla osób niepełnosprawnych,
 - zagospodarowania terenu, w tym bieżnia ze skocznią w dal, wraz z infrastrukturą towarzyszącą i parkingiem na 10 miejsc;
- w zakresie rozbudowy Zespołu Szkół nr 5 ul. Haukego-Bosaka o blok sportowy z salą do szermierki, w tym:
 - budowa obiektu 6/7-kondygnacyjnego o łącznej powierzchni użytkowej 3.041 m² z salami do szermierki, pomocniczymi: siłownią, fitness i do tańca, wielofunkcyjną salą sportową, zapleczami sanitarno-szatniowymi, magazynami sprzętu, pomieszczeniami technicznymi, podziemnym parkingiem na 21 miejsc, łącznikiem na poziomie I piętra umożliwiającym przejście z budynku szkoły,

- na parterze obiektu zlokalizowano dostępną z zewnątrz część z salą do szermierki o powierzchni 410 m², zapleczem sanitarno-szatniowym, suszarnią strojów, magazynem mat szermierczych,
- obiekt dostosowano do potrzeb osób niepełnosprawnych poprzez budowę windy, toalet dla osób niepełnosprawnych i likwidację barier architektonicznych,
- zagospodarowanie terenu poprzez uporządkowanie zieleni i montaż elementów małej architektury, stojaków na rowery, ogrodzenie z bramą wjazdową od strony ul. Pułaskiego.

BUDOWA BOISK PIŁKARSKICH O SZTUCZNYCH NAWIERZCHNIACH

Cel zadania: poprawa stanu technicznego infrastruktury sportowej w placówkach oświatowych.

Lata realizacji:

- ul. Orzechowa, osiedle Gaj – wewnątrz międzyblokowe:
 - rok 2016 realizacja w systemie „projektuj i buduj” budowy boiska o nawierzchni ze sztucznej trawy.
- Specjalny Ośrodek Szkolno Wychowawczy nr 11 przy ul. Kamiennej:
 - rok 2016 realizacja w systemie „projektuj i buduj” przebudowy boiska wielofunkcyjnego.
- Budowy boiska wielofunkcyjnego przy ul. Sopockiej 23:
 - lata 2015-2016 realizacja w systemie „projektuj i buduj” budowę boiska wielofunkcyjnego.
- Budowa boiska do koszykówki i siatkówki, bieżni i placu zabaw przy ul. Strachowskiego 53 (teren Młodzieżowego Centrum Sportu):
 - lata 2015-2016 dokumentacja projektowa,
 - rok 2016 roboty budowlane.

Poniesione w 2016 r. nakłady: 2 975 000 zł, w tym 1 118 897 zł środki, które z rokiem 2016 nie wygasają (dotyczy: boiska przy ul. Orzechowej i boiska przy ul. Strachowskiego 53).

W 2016 r. realizowano:

- budowę boiska wielofunkcyjnego przy ul. Sopockiej 23 we Wrocławiu,
- przebudowę boiska do koszykówki na boisko wielofunkcyjne do koszykówki i siatkówki, budowę bieżni okólnej 2-torowej oraz bieżni 2-torowej do sprintu, budowę placu zabaw przy ul. Strachowskiego 53 we Wrocławiu (teren Młodzieżowego Centrum Sportu),
- przebudowę boiska szkolnego trawiastego na boisko wielofunkcyjne o nawierzchni poliuretanowej na terenie Specjalnego Ośrodka Szkolno Wychowawczego nr 11 przy ul. Kamiennej – „projektuj i buduj”,
- przy ul. Orzechowej na osiedlu Gaj we Wrocławiu realizowano w miejscu boiska sportowego o wymiarach ok. 40 x 75 m, o nawierzchni trawiastej, boisko sportowe o wymiarach 45 x 90 m (wraz ze strefami bezpieczeństwa), z nawierzchnią ze sztucznej trawy, wraz z odwodnieniem i oświetleniem, z liniami boiska do piłki nożnej oraz z wyposażeniem w sprzęt sportowy i infrastrukturę towarzyszącą, tj. piłkochwyty i małą architekturą (ławki, kosze na śmieci).

Osiągnięto następujące efekty:

Przy ul. Sopockiej 23 we Wrocławiu zakończono budowę boiska wielofunkcyjnego o wymiarach 19 x 32 m o nawierzchni kauczukowo-poliuretanowej z wpisanymi liniami rozgraniczającymi dla dyscyplin sportu: boisko do koszykówki o wymiarach 19 x 32 m, boisko do siatkówki o wymiarach 15 x 24 m; wykonano piłkochwyty o wysokości 6 m z siatki polipropylenowej bezwęzłowej, zlokalizowanych wzdłuż całego obwodu boiska wielofunkcyjnego z uwzględnieniem wejścia na teren boiska; zamontowano urządzenia sportowe; wybudowano chodnik.

Na terenie Specjalnego Ośrodka Szkolno Wychowawczego nr 11 przy ul. Kamiennej zakończono przebudowę boiska szkolnego o nawierzchni gruntowo-trawiastej z wykonaniem boiska wielofunkcyjnego o wymiarach 28 x 44 m, o nawierzchni poliuretanowej, wraz z odwodnieniem liniowym wzdłuż jego dłuższych boków z odprowadzeniem wód opadowych do studni chłonnej, retencyjnej i wewnętrznej sieci

kanalizacji deszczowej, oraz montażem piłkochwyłów, wyposażeniem w urządzenia sportowe i urządzenia małej architektury, budową chodnika i opasek z kostki betonowej, odtworzeniem trawników oraz cięciami pielęgnacyjnymi i technicznymi koron drzew.

Zagospodarowaniem objęty zostanie teren o powierzchni około 1 500 m². Boisko wielofunkcyjne posiada oliniowanie boiska do piłki ręcznej o wymiarach 20 x 40 m z oznaczeniem stref bezpieczeństwa, dwóch boisk do koszykówki o wymiarach 15,10 x 26,10 m, jedno boiska do siatkówki o wymiarach 9 x 18 m. Boisko wyposażono w urządzenia sportowe i kompletny osprzęt sportowy: 2 bramki z siatkami do piłki ręcznej, 4 słupy typu „gęsia szyja” z tablicami z koszami (obręczą z siatką) i osłonami słupów zabezpieczającymi przed urazami, 2 słupy demontowalne z siatką do gry w siatkówkę, z regulacją wysokości zawieszenia i napięcia siatki.

Zagospodarowano teren boiska przy ul. Strachowskiego 53 we Wrocławiu na (teren Młodzieżowego Centrum Sportu) w zakresie przebudowy boiska do koszykówki na boisko wielofunkcyjne do koszykówki i siatkówki, o nawierzchni EPDM, wraz z odwodnieniem; budowy bieżni okólnej 2-torowej oraz bieżni 2-torowej do sprintu, o nawierzchni EPDM; budowy placu zabaw o nawierzchni EPDM, budowy oświetlenia boisk: wielofunkcyjnego i do piłki nożnej; montażu piłkochwyłów dla boisk: wielofunkcyjnego i do piłki nożnej oraz w zakresie zieleni – dosiew trawy w miejscach ubytków na boisku do piłki nożnej, nasadzenia drzew i krzewów izolujące boiska od strony ul. Strachowskiego.

PROGRAM ROZWOJU TERENÓW POD MIESZKALNICTWO

Cel zadania: rozwój budownictwa mieszkaniowego.

Wybudowany odcinek drogi stanowić będzie jeden ciąg komunikacyjny z wybudowanym w 2012 r. odcinkiem drogi 2KDL od ul. Kościańskiej do wysokości Strażnicy.

Lata realizacji: 2014 – 2017

Poniesione w 2016 r. nakłady: 118 739 zł

W 2016 r. realizowano roboty budowlane dla zadania: Budowa drogi 2KDL wraz z infrastrukturą na odcinku od działki nr 164 AM-4 obręb Złotniki do ul. Złotnickiej we Wrocławiu, w podziale na zadania:

- Zadanie 1 - Budowa odcinka drogi 2KDL długości ok. 235 m w tym:
 - jezdnia o szerokości 6,0m, na odcinku od Strażnicy do ul. Złotnickiej,
 - jednostronny chodnik o szerokości 2,0m, po stronie północnej,
 - zjazdy (2 publiczne na działkę nr 164, 1 prywatny na działkę nr 99/3),
 - infrastruktura w w/w pasie drogowym (odwodnienie wraz z zarurowaniem rowu, oświetlenie, MKT),
 - założenie trawnika:
- Zadanie 2 – Budowa sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej w tym:
 - budowa sieci wodociągowej długości ok. 235m,
 - budowa kanalizacji sanitarnej długości ok. 235m.

Zadanie współfinansowane przez Dewelopera: JAKON INVEST Sp. z o.o. Sp. K.,

REWITALIZACJA MIASTA WROCŁAWIA

Cel zadania: rewitalizacja obszarów zabudowy mieszkaniowej.

Lata realizacji: 2014 – 2018

Poniesione w 2016 r. nakłady: 129 642 zł

W 2016 r. zakończono opracowanie dokumentacji projektowej dla zadania Przebudowa kamienicy na Wyspie Słodowej 7,7a.

PROGRAM REWITALIZACJA PRZEDMIĘCIA OŁAWSKIEGO I PRZEDMIĘCIA ODRZAŃSKIEGO WE WROCŁAWIU

Cel zadania: rewitalizacja obszarów zabudowy mieszkaniowej.

Lata realizacji: 2014 – 2018

Poniesione w 2016 r. nakłady: 26 000 zł

W 2016 r. realizowano dokumentację projektową dla zadań:

- Remont i przebudowa oficyny przy ul. Traugutta 81 dla potrzeb utworzenia wielofunkcyjnego miejsca aktywności społecznej

- Rozbudowa, przebudowa i remont oficyny przy ul. Prądyńskiego 39a dla potrzeb utworzenia wielofunkcyjnego miejsca aktywności społecznej

ADAPTACJA POMIESZCZEŃ NA I PIĘTRZE DWORCA GŁÓWNEGO PKP DLA FUNKCJI WYSTAWIENNICZYCH I BIBLIOTEKI

Cel zadania: zwiększenie atrakcyjności oferty kulturalnej Wrocławia.

Lata realizacji: 2016 -2017

Poniesione w 2016 r. nakłady: 2 440 674 zł

W 2016 r. zakończono roboty budowlane związane z adaptacją pomieszczeń na I piętrze Dworca Głównego PKP dla funkcji wystawienniczych i biblioteki.

Powierzchnie pomieszczeń, w których realizowano roboty:

- Pomieszczenia na I piętrze Dworca Głównego PKP we Wrocławiu dla potrzeb funkcji wystawienniczych (1109,30 m²)
- Pomieszczenia na I piętrze Dworca Głównego PKP we Wrocławiu dla potrzeb funkcji bibliotecznych (581,30 m²)

PRACE PRZYGOTOWAWCZE I ZADANIA TOWARZYSZĄCE INWESTYCJOM DROGOWYM

Cel zadania: polepszenie powiązań komunikacyjnych w mieście.

Lata realizacji: 2016 - 2017

Poniesione w 2016 roku nakłady: 0 zł

W 2016 r. realizowano prace przygotowawcze dla zadania pn.: Zagospodarowanie pl. Piłsudskiego.

BUDOWA I PRZEBUDOWA OŚWIETLENIA ULIC ORAZ MIEJSC NIEBEZPIECZNYCH

Cel zadania: poprawa stanu oświetlenia ulic

Lata realizacji: 2016 -2017

Poniesione w 2016 r. nakłady: 101 904 zł

W 2016 r. opracowywano dokumentacje projektowe dla zadań:

- Budowa oświetlenia drogowego w ul. Płużnej,
- Budowa oświetlenia w ul. Gałowskiej

W 2016 r. zrealizowano w trybie „projektuj i buduj” zadanie:

- Budowa oświetlenia drogowego w rejonie ul. Samotworskiej na odcinku od ul. Jarnołtowskiej do ul. Samotworskiej 4 oraz w rejonie ul. Zarembowicza

Charakterystyka:

- ul. Zarembowicza: 3 słupy oświetleniowe
linia kablowa YAKY 4x35 mm²-1kV - 88 m
- ul. Samotworska: 4 słupy oświetleniowe
linia kablowa YAKY 4x35 mm²-1kV - 154 m

PRZEBUDOWA POMIESZCZEŃ PRZY UL. BOROWSKIEJ 181 DLA POTRZEB OŚRODKA TERAPII UZALEŻNIEŃ DLA DZIECI I MŁODZIEŻY

Cel zadania: skupienie w jednym miejscu całodzienniej diagnostyki i terapii dzieci i młodzieży oraz realizacja obowiązku edukacyjnego pacjentów – ośrodek dzienny.

Lata realizacji: 2016

Poniesione w 2016 r. nakłady: 556 500 zł

W 2016 r. zakończono opracowanie dokumentacji projektowej i zrealizowano przebudowę pomieszczeń przy ul. Borowskiej 181 dla potrzeb Ośrodka Terapii Uzależnień dla Dzieci i Młodzieży.

Ośrodek Terapii Uzależnień został utworzony w skrzydle budynku Wrocławskiego Centrum Opieki i Wychowania (budynek nr 2)

Parametry budynku, w którym realizowano roboty:

- Powierzchnia zabudowy: 317 m²
- Powierzchnia zabudowy: 451 m²
- Kubatura: 1 250m³

PRZEBUDOWA BUDYNKU PRZY UL. LINDEGO 19-21 WE WROCŁAWIU NA CELE PROWADZENIA PRZYCHODNI ZDROWIA PSYCHICZNEGO I TERAPII UZALEŻNIEŃ

Cel zadania: przebudowa istniejącego budynku przy ul. Lindego celem zapewnienia ciągłości świadczeń w zakresie profilaktyki i terapii uzależnień prowadzonych w przychodni przy ul. Podwale 13 użytkowanym na podstawie umowy użyczenia wygasającej dnia 31.03.2017 r.

Lata realizacji: 2016-2017 – realizacja w systemie „projektuj i buduj” przebudowy i kompleksowego remontu budynku przy ul. Lindego wraz z infrastrukturą techniczną i zagospodarowaniem terenu.

Poniesione w 2016 r. nakłady: 1 050 000 zł

W 2016 r. opracowano dokumentację projektową przebudowy obiektu o powierzchni użytkowej ~600 m² składającego się z m.in.:

- poradni uzależnień: 3 sal terapii grupowej, 2 gabinetów psychologa, 2 gabinetów lekarskich,
- poradni psychiatrycznej dzieci i dorosłych: 2 gabinetów psychiatry, 2 gabinetów psychiatrów/sal terapii grupowej, 1 sali terapii grupowej, 2 gabinetów psychologa, 2 gabinetów lekarskich,
- pomieszczeń wspólnych: rejestracji, gabinetu zabiegowego, pomieszczeń administracyjnych, socjalnych, gospodarczych i technicznych, sanitariatów, korytarzy, poczekalni i komunikacji,

i zagospodarowania terenu w zakresie drogi wewnętrznej, chodników, placów o nawierzchni utwardzonej, 14 miejsc postojowych, stojaków na rowery, małej architektury i zieleni urządzonej.

W 2016 r. rozpoczęto roboty budowlane przebudowy obiektu zgodnie z opracowaną dokumentacją.

PRZEBUDOWA PRZYCHODNI PRZY UL. STALOWEJ 50 WE WROCŁAWIU NA CELE PROWADZENIA OŚRODKA REHABILITACJI DZIECI Z PORAŻENIEM MÓZGOWYM, REHABILITACJI DOROSŁYCH ORAZ PORADNI DLA DZIECI Z AUTYZMEM

Cel zadania: przebudowa i rozbudowa budynku przy ul. Stalowej we Wrocławiu wraz z infrastrukturą techniczną i zagospodarowaniem terenu ma na celu umożliwienie mieszkańcom korzystanie ze świadczeń Ośrodka Rehabilitacji Dzieci z Porażeniem Mózgowym, Poradni dla Dzieci z Autyzmem, Rehabilitacji Dorosłych, Podstawowej Opieki Zdrowotnej i Poradni Specjalistycznej.

Rok realizacji: 2016 – opracowanie materiałów przygotowawczych. Rezygnacja z realizacji zadania.

UTWORZENIE INFRASTRUKTURY NA POTRZEBY SPOŁECZNE

Cel zadania: zwiększenie dostępu do usług społecznych związanych z procesem integracji społecznej oraz dezinstytucjonalizacji usług poprzez:

- utworzenie Dziennych Domów Pomocy dla niesamodzielnych osób m.in. starszych we Wrocławiu,
- utworzenie Klubów Integracji Społecznej celem przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu osób bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo.

Lata realizacji:

- Utworzenie dwóch Dziennych Domów Pomocy Społecznej w budynku przy ul. Semaforowej we Wrocławiu wraz z zagospodarowaniem terenu:
 - lata 2016-2018 dokumentacja projektowa i roboty budowlane.
- Rozbudowa Domu Pomocy Społecznej przy ul. Karmelkowej we Wrocławiu dla potrzeb utworzenia Dziennego Domu Pomocy:
 - lata 2016-2018 dokumentacja projektowa i roboty budowlane.
- Utworzenie Dziennego Domu Pomocy i Klubu Integracji Społecznej w budynku przy ul. Skoczylasa we Wrocławiu wraz z zagospodarowaniem terenu:
 - lata 2016-2018 dokumentacja projektowa i roboty budowlane.
- Rozbudowa i przebudowa Wrocławskiego Centrum Integracji przy ul. Strzegomskiej we Wrocławiu wraz z zagospodarowaniem terenu:
 - lata 2016-2018 dokumentacja projektowa i roboty budowlane.

- Utworzenie Dziennego Domu Pomocy w budynku przy ul. Obornickiej we Wrocławiu wraz z zagospodarowaniem terenu:
 - rok 2016 dokumentacja projektowa.

Poniesione w 2016 r. nakłady: 500 000 zł

W ramach zadania w 2016 r. zostały przygotowane dokumentacje projektowe oraz uzyskane pozwolenia na budowę w zakresie przebudowy budynków Gminnych dla potrzeb działań społecznych:

- remont, przebudowa i rozbudowa budynku przy ul. Semaforowej 5 we Wrocławiu wraz z zagospodarowaniem terenu i infrastrukturą dla potrzeb utworzenie dwóch Dziennych Domów Pomocy (dla ok. 60 klientów – każdy dom przygotowany dla potrzeb 30 osób). W tym: dostosowanie obiektu do wymogów obowiązujących przepisów techniczno budowlanych, sanitarno-technicznych oraz przeciwpożarowych w zakresie piwnicy, parteru i I piętra. Przebudowa dachu, remont elewacji wraz z dociepleniem, wymianą okien i drzwi zewnętrznych. Dostosowanie obiektu dla potrzeb osób niepełnosprawnych – budowa windy osobowej. Zagospodarowanie terenu w zakresie budowy komunikacji i dróg wewnętrznych i parkingu, osłon śmietnikowych, altany, siłowni plenerowej oraz małej architektury i zieleni oraz ogrodzenie terenu. Powierzchnia budynku objęta przebudową: 868,60 m².
- remont, rozbudowa i przebudowa części przyziemia budynku E Domu Pomocy Społecznej przy ul. Karmelkowej 25 we Wrocławiu w zakresie pomieszczeń biurowo-administracyjnych dla potrzeb utworzenia Dziennego Domu Pomocy. Przebudowa wejścia do budynku wraz z budową windy osobowej, zapewniającej dostęp dla osób niepełnosprawnych. Powierzchnia budynku objęta przebudową: 335,60 m².
- remont i przebudowa budynku przy ul. Skoczylasa 8 we Wrocławiu wraz z zagospodarowaniem terenu dla potrzeb utworzenia Dziennego Domu Pomocy i Klubu Integracji Społecznej (dla ok. 30 klientów – każdy dla potrzeb 30 osób). W tym: dostosowanie obiektu do wymogów obowiązujących przepisów techniczno budowlanych, sanitarno-technicznych oraz przeciwpożarowych. Przebudowa dachu, remont elewacji wraz z dociepleniem, wymianą okien i drzwi zewnętrznych. Dostosowanie obiektu dla potrzeb osób niepełnosprawnych – budowa windy osobowej. Zagospodarowanie terenu w zakresie budowy komunikacji i dróg wewnętrznych i parkingu, osłon śmietnikowych, altany, siłowni plenerowej oraz małej architektury i zieleni oraz ogrodzenie terenu. Powierzchnia budynku objęta przebudową: 1.046,12 m².
- remont, rozbudowę i przebudowę budynku Wrocławskiego Centrum Integracji we Wrocławiu wraz z zagospodarowaniem terenu dla potrzeb utworzenia Dziennego Domu Pomocy. W tym: przebudowa strefy wejściowej do budynku głównego wraz z przebudową schodów wejściowych; adaptację i przebudowę pomieszczeń na kondygnacji przyziemia na pracownię ceramiczną; utworzenie sali warsztatów integracyjnych i sali konsultacji indywidualnych; dostosowanie budynku do obowiązujących przepisów dotyczących ochrony przeciwpożarowej; remont węzła cieplnego; remont posadzek na korytarzach i klatce schodowej. Zagospodarowanie terenu w zakresie budowy komunikacji i dróg wewnętrznych i parkingu, osłon śmietnikowych, altany, siłowni plenerowej oraz małej architektury i zieleni oraz ogrodzenie terenu.
- remont, przebudowa budynku przy ul. Obornickiej we Wrocławiu wraz z zagospodarowaniem terenu w celu poszerzenia zakresu działalności i zwiększenia liczby uczestników prowadzonych szkoleń. W tym: dostosowanie obiektu do wymogów obowiązujących przepisów techniczno budowlanych, sanitarno-technicznych oraz przeciwpożarowych. Przebudowa dachu, remont elewacji wraz z dociepleniem, wymianą okien i drzwi zewnętrznych. Dostosowanie obiektu dla potrzeb osób niepełnosprawnych – budowa windy osobowej. Zagospodarowanie terenu w zakresie budowy komunikacji i dróg wewnętrznych i parkingu, osłon śmietnikowych, wyburzenia części budynków garażowych oraz małej architektury i zieleni oraz ogrodzenie terenu. Powierzchnia budynku objęta przebudową: 592,60 m².

PROGRAM PRZEBUDOWY MIEJSKICH OBIEKTÓW SPORTOWYCH

Cel zadania: poprawa warunków korzystania przez lokalną społeczność z obiektów sportowych zlokalizowanych na terenie Młodzieżowego Centrum Sportu we Wrocławiu poprzez modernizację infrastruktury.

Lata realizacji:

- Przebudowa nawierzchni na terenie Stadionu „Sztabowa” przy ul. Wiśniowej we Wrocławiu:
 - rok 2016 (środki niewygasające z upływem roku 2016) realizacja w systemie „projektuj i buduj” przebudowy boiska ze sztucznej trawy, przebudowy bieżni okólnej oraz przebudowy oświetlenia,
 - lata 2016-2017 opracowanie dokumentacji projektowej przebudowy budynku szatniowo-biurowego wraz z zagospodarowaniem terenu.
- Budowa budynku do obsługi boiska sportowego przy ul. Kominiarskiej we Wrocławiu:
 - rok 2016-2017 opracowanie dokumentacji projektowej.
- Budowy terenów sportowych na osiedlu Rędzin we Wrocławiu:
 - rok 2016 wykonanie inwentaryzacji dendrologicznej,
 - rok 2017 opracowanie dokumentacji projektowej oraz realizacja robót budowlanych.
- Przebudowa budynku stacji uzdatniania wody z wymianą stacji na terenie krytego basenu przy ul. Raławickiej we Wrocławiu:
 - rok 2015 dokumentacja projektowa w podziale na etapy,
 - rok 2016 roboty budowlane w zakresie etapu I – przebudowa budynku stacji uzdatniania wody.

Poniesione w 2016 r. nakłady: 2 177 000 zł, w tym: 533 278 zł środki, które z rokiem 2016 nie wygasają (dotyczy: boiska przy ul. Wiśniowej).

W 2016 r. realizowano:

- przebudowę stacji uzdatniania wody na terenie krytego basenu przy ul. Raławickiej we Wrocławiu - zakończono przebudowę i remont pomieszczeń magazynowania i dozowania podchlorynu sodu z przedsionkiem oraz wykonano adaptację części budynku dawnej stacji uzdatniania wody na pomieszczenia magazynowe: pomieszczenie magazynowania i dozowania koagulantu, pomieszczenie magazynowania i dozowania korektora pH; w budynku stacji uzdatniania wody wymieniono wskazaną stolarkę okienną i drzwiową, przebudowano i wyremontowano instalacje elektryczne, przebudowano i wyremontowano instalacje sanitarne. Pozostały zakres do realizacji z dokumentacji projektowej:
 - Etap IIA: remont i przebudowa basenu 25 m,
 - Etap IIB: remont i przebudowa basenu 50 m,
 - Etap III: zabudowa patio,
 - Etap IV: rozbiórka budynku dawnej stacji uzdatniania wody wraz ze zmianą przebiegu sieci ciepłowniczej,
 - Etap V: remont i przebudowa placu przed wejściem głównym.
- na terenie stadionu „SZTABOWA” przy ul. Wiśniowej 70 we Wrocławiu: przebudowę boiska sportowego o wymiarach 68 x 106 m ze sztucznej trawy wraz z odwodnieniem, na boisko sportowe o wymiarach 61x110 m ze sztucznej trawy z wyznaczeniem linii boiska do piłki nożnej (o wymiarach pola gry 55 x 100 m) wraz z wyposażeniem w sprzęt sportowy oraz infrastrukturę towarzyszącą, tj. piłkochwyty i małą architekturę (ławki, kosze na śmieci); przebudowę bieżni okólnej 2-torowej o nawierzchni z EPDM wraz z odwodnieniem; przebudowę istniejącego oświetlenia: przebudowę linii zasilającej, wymiana na istniejących 4 słupach oświetleniowych opraw na oprawy LED, doposażenie boiska w 2 dodatkowe słupy oświetlenia z oprawami LED, celem pełnego i równomiernego oświetlenia płyty; przebudowa sieci wodociągowej – usunięcie istniejącej pod płytą boiska sieci wodociągowej i budowa przyłącza wodociągowego do celów gospodarczych o długości ok. 130 m.

REALIZOWANE PRZEZ ZARZĄD CMENTARZY KOMUNALNYCH

Określenie zadania inwestycyjnego	Wielkość (ilość)	Koszt realizacji zł brutto	Skutki realizacji zadań
Budowa zespołu kolumbariów na terenie Cmentarza Komunalnego Grabiszyn	223 nisze urnowe	452 517	Zapewnienie nowych miejsc grzebalnych do pochówków urnowych na terenie cmentarza
Wykonanie studni głębinowej na terenie Cmentarza Komunalnego Oddział Grabiszyn	1 szt.	84 870	Zabezpieczenie właściwego zaopatrzenia ujęć wody do celów gospodarczych na terenie cmentarza
Dokumentacja projektowa budowy WC na terenie Cmentarza Komunalnego oddział Pawłowice	1 kpl.	7 257	Umożliwienie wykonania inwestycji
Dokumentacja projektowa zamienna budowy kolumbarium na terenie Cmentarza Grabiszyn	1 kpl	6 150	Umożliwienie wykonania ostatniego etapu inwestycji

Koszt realizacji zadań inwestycyjnych przez Zarząd Cmentarzy Komunalnych w 2016 r. wyniósł **550 794 zł.**

Do zadania „Wykonanie studni głębinowej na terenie Cmentarza Komunalnego Oddział Grabiszyn” pozostają na 2016 r. środki niewygasające w wysokości 4 305 zł

ZADANIA PROWADZONE PRZEZ WROCLAWSKIE INWESTYCJE SP. Z O.O.

PRZYGOTOWANIE INFRASTRUKTURY SPORTOWEJ W ZWIĄZKU Z THE WORLD GAMES 2017 WRAZ Z RENOWACJĄ STADIONU OLIMPIJSKIEGO – STADION OLIMPIJSKI

Cel zadania: renowacja Stadionu Olimpijskiego zlokalizowanego przy ul. I. Paderewskiego we Wrocławiu. Obiekt jest wpisany na listę zabytków. Celem zadania jest zaprojektowanie oraz zrealizowanie robót budowlanych dotyczących renowacji Stadionu Olimpijskiego. Celem prac jest uzyskanie poprawy funkcjonowania Stadionu Olimpijskiego, jako areny zmagania w czasie The World Games 2017, jak również jako miejskiego stadionu dla dyscyplin nieolimpijskich (żużel, futbol amerykański, inne), a także obiektu, stanowiącego oprawę masowych imprez sportowych (maraton wrocławski), kulturalnych (widowiska, wykonania muzyczne) i innych.

Lata realizacji: 2013 - 2017

W 2016 r. zrealizowano:

- roboty w zakresie budynku administracyjnego: remont dachu oraz elewacji wraz z wymianą stolarki okiennej i drzwiowej, modernizacja pomieszczeń oraz sal sportowych na piętrze budynku, modernizacja instalacji, renowacja kolumnady przedwejściowej,
- roboty w zakresie korony stadionu: rozbiórka zadaszenia oraz pomieszczeń, budowa trybun oraz pomieszczeń w koronie stadionu, przebudowa obejścia korony oraz pomieszczeń, renowacja zadaszenia, remont obejścia i trybun wraz z izolacjami, renowacja wieży zegarowej i wieży północnej, renowacja elewacji wraz z wymianą stolarki okiennej i drzwiowej, instalacje, modernizacja płyty boiska, wykonywanie systemu oświetlenia płyty stadionu, budowa zadaszenia,
- system oświetlenia stadionu,
- roboty w zakresie zagospodarowania terenu: przebudowa przyłączy do obiektu oraz kolizyjnej infrastruktury, przebudowa placu przedwejściowego, budowa chodnika od strony ul. Paderewskiego, oświetlenie terenu, roboty drogowe wraz z odwodnieniem,
- renowację fragmentów kubaturowych oryginalnego traktu pomieszczeń zaplecza Stadionu, pozostawionych w skrajnych sektorach Trybuny Zachodniej,
- roboty w zakresie drenażu boiska do futbolu amerykańskiego,
- zasilania (przyłącza energetyczne i teletechniczne) do miejsc lokalizacji kas mobilnych,

- roboty w zakresie przebudowy stacji transformatorowej.

Poniesione w 2016 r. nakłady: 1 465 994,88 zł - z umowy cesji zapłacono kwotę 84 614 335,37 zł

Osiągnięto następujące efekty: zrealizowano 80% robót budowlanych.

PROGRAM POPRAWY STANU TECHNICZNEGO INFRASTRUKTURY DROGOWEJ W ZAKRESIE „PRZEBUDOWA WIADUKTU W UL. CHOCIEBUSKIEJ WE WROCŁAWIU”

Cel zadania: opracowanie projektu budowlanego wraz z uzyskaniem pozwolenia na budowę, projektu wykonawczego i dokumentów przetargowych (elementów SIWZ) dla postępowania przetargowego celem realizacji przedsięwzięcia pn. Program poprawy stanu technicznego infrastruktury drogowej w zakresie „Przebudowy wiaduktu w ul. Chociebuskiej we Wrocławiu” wraz ze sprawowaniem nadzoru autorskiego.

Lata realizacji: 2014 – 2016

W 2016 r. zrealizowano:

- ukończono prace palowe pod nowe podpory wiaduktu,
- usunięto kolizję uszynieniem trakcji PKP z projektowanym wiaduktem,
- wykonano żelbetowe podpory i przyczółki nowego wiaduktu,
- wykonano betonowanie ustroju nośnego nowego wiaduktu,
- wybudowano mury oporowe i ukształtowano nasyp drogowy,
- wykonano dojazdy do wiaduktu
- zakończono wszystkie prace budowlane związane z wykonaniem zadania

Poniesione w 2016 r. nakłady: 118 429,06 zł, z umowy cesji zapłacono kwotę 8 562 073,72 zł.

Osiągnięto następujące efekty: udostępniono inwestycję do eksploatacji, blisko 45 dni przed umownym terminem zakończenia przedsięwzięcia zakończono prace budowlane oraz uzyskano pozwolenia na użytkowanie.

ZAGOSPODAROWANIE REJONU PARKU TYŚCIĄCLECIA OD STRONY UL. SUKIELICKIEJ WRAZ Z BUDOWĄ INFRASTRUKTURY SPORTOWEJ W RAMACH THE WORLD GAMES 2017

Cel zadania: przedsięwzięcie polega na zagospodarowaniu terenu leżącego wokół Parku Tysiąclecia a przede wszystkim na budowie infrastruktury stricte sportowej związanej z organizacją The World Games 2017 wraz z mediami. W skład infrastruktury sportowej wchodzi: tor do wrotkarstwa szybkiego, tor do wrotkarstwa ulicznego wraz z odwodnieniem.

Lata realizacji: 2014 – 2017

W 2016 r.:

- podpisano Umowy realizację robót budowlanych,
- zrealizowano roboty ziemne: usunięto warstwy humusu pod torem obwodowym i torem do jazdy szybkiej, nawierzchni wokół toru obwodowego i placu przy torze obwodowym,
- wybudowano zbiorniki retencyjne,
- wykonano przyłącza elektroenergetycznego zaplecza budowy,
- wykonano kanalizację teletechniczną, kanalizację deszczową, kanalizację sanitarną, kanalizację nagłośnienia,
- wykonano płyty fundamentową pod zbiorniki retencyjne,
- wybudowano kanalizację deszczową w obrębie oraz pod torem obwodowym,
- wykonano odwodnienie liniowe pod torem obwodowym oraz kanalizację deszczową w obrębie oraz pod torem obwodowym;
- ułożono linię kablową,
- doprowadzono zasilanie placu budowy,
- wykonano roboty konstrukcyjne na torze obwodowym „szybkim”,
- wykonano roboty brukarskie na torze ulicznym oraz warstwę wiążącą na nawierzchni wokół toru szybkiego i placu przy torze szybkim,
- wykonano konstrukcję chodnika z kruszywa łamanego,
- wzmocniono podłoże pod warstwy konstrukcyjne,

- wykonano roboty porządkowe (wywóz zanieczyszczeń),
- wprowadzono etapowanie do opracowanego projektu.

Poniesione w 2016 r. nakłady: 3 706 163,57 zł

Osiągnięto następujące efekty: zrealizowano ok. 80% robót budowlanych. W 2016 r. kwota wypłacona ze środków MSiT to: 700 000,00 zł.

PRZEBUDOWA UL. MIŁOSZYCKIEJ

Cel zadania: opracowanie dokumentacji projektowej wraz z uzyskaniem decyzji administracyjnych oraz sprawowaniem nadzoru autorskiego przy realizacji robót budowlanych. Zadanie obejmuje przebudowę ul. Miłoszyckiej na odcinku od ul. Ceglanej do ul. Swojczyckiej we Wrocławiu (klasa drogi Z, odcinek dł. około 1,1 km) w ramach dostępnego pasa drogowego. Powstanie odnowiona jezdnia 1x2, szer. jezdni 7,0 m, przebudowane zostaną chodniki na długości 1,1 km i szerokości 1,5 ÷ 4,0 m, wybudowany zostanie ciąg pieszorowerowy dł. 1,1 km i szerokości 3,0 m oraz zatoki autobusowe. W ramach zadania powstanie nowe uzbrojenie m.in. MTKK oraz przebudowane zostanie istniejące kolizyjne uzbrojenie podziemne. Projekt realizowany przy udziale Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji, które przebuduje sieć wodociągową, sanitarną oraz wybuduje przepompownię

Lata realizacji: 2011- 2021

W 2016 r. zrealizowano następujący zakres prac:

- kanalizacja deszczowa 90 %
- branża drogowa – 75 %
- przebudowa i budowa sieci elektroenergetycznych – 75%
- przebudowa sieci teletechnicznych – 85 %
- przebudowa i budowa wodociągów – 90 %
- budowa kanalizacji sanitarnej – 95 %
- pompownia ścieków (rurociąg tłoczny) – 80%
- pompownia ścieków (pozostałe branże) – 80%
- wycinka zieleni – 98 %

Poniesione w 2016 r. nakłady: 1 690 455,42 zł - z umowy cesji zapłacono kwotę 8 753 718,21 zł.

Osiągnięto następujące efekty: łączne zaawansowanie robót budowlanych znacznie powyżej 75%.

BUDOWA NARODOWEGO FORUM MUZYKI

Narodowe Forum Muzyki jest budynkiem o powierzchni całkowitej 48 502 m². Obiekt składa się z trzech zasadniczych części: • dużej sali koncertowej na ok. 1800 miejsc, wykonanej w technologii "box in box", co umożliwi jej niezależność w stosunku do reszty budynku, pozwalając tym samym wyeliminować dźwięki z otoczenia i zoptymalizować akustykę sali; • foyer dostępnego dla widzów i skomunikowanego z trzema mniejszymi salami koncertowymi – dwiema w podziemiach budynku (na 217 miejsc o powierzchni 240 m² i na 384 miejsca o powierzchni 409 m²) i jedną na drugiej kondygnacji nadziemnej budynku (na 221 miejsc o powierzchni 232 m²); • zaplecza biurowo-technicznego dla obsługi, muzyków, pracowników oraz gości. Budynek wyposażony został w niezbędny do prawidłowego funkcjonowania obiektu sprzęt oraz wyposażenie zainstalowane na trwałe (m.in. ruchome platformy, systemy: nagłośnienia, łączności, regulacji akustyki oraz oświetlenia). Zakupione zostało również wyposażenie, które jest niezbędne do funkcjonowania sali koncertowej i realizacji programu kulturowego. W ramach inwestycji został wybudowany również parking podziemny na ponad 600 miejsc postojowych oraz zagospodarowany plac przed wejściem do sali koncertowej.

W 2016 r.:

- zakończono realizację etapu II prac związanych z realizacją kontraktu podstawowego – nawierzchnia ul. Modrzejewskiej i nawierzchnia nad wjazdem do tunelu od strony ul. Zamkowej; („Dokończenie budowy Narodowego Forum Muzyki i Parkingu Podziemnego”, umowa nr ZP/PN/03570/01/2013 z 15.07.2013 z późn. Aneksami),

- zrealizowano budowę zadaszeń nad klatkami schodowymi parkingu podziemnego przyległego do budynku NFM, umowa nr ZP/PN/03570/04/2015 z 02.12.2015 z późn. Aneksami),
- prowadzony był bieżący monitoring realizowany w ramach programu prewencyjnego, podejmowane były wszelkie działania, których celem było zapewnienie bezproblemowej eksploatacji obiektu; („Dokończenie budowy Narodowego Forum Muzyki i Parkingu Podziemnego”, umowa nr ZP/ZU/03570/06/2015 z 21.09.2015),
- prowadzony był bieżący monitoring obiektu i realizowana była obsługa gwarancyjna zgłoszeń użytkownika,
- podpisano oraz rozliczono umowę nr ZP/WU/03570/08/2016 z dnia 15.11.2016 na zaprojektowanie i wykonanie przebudowy przepompowni ścieków w budynku NFM.

Poniesione w 2016 r. nakłady: 3 587 023,77 zł

Osiągnięto następujące efekty: zakończono zadanie. Wystawiono dokument OT na parking i budynek oraz dokument PT dot. zagospodarowania terenu. Do 2019 r. realizowana będzie umowa w zakresie programu prewencyjnego.

PRZEBUDOWA UL. BUFOROWEJ W CIĄGU DROGI WOJEWÓDZKIEJ NR 395 WE WROCŁAWIU – ETAP I

Cel zadania: projekt przebudowy ulicy na dł. 2,9 km od wiaduktu kolejowego do granicy miasta wraz z przebudową wiaduktu z rezerwą pod torowisko tramwajowe. Powstanie jednolity ciąg komunikacyjny Bardzka – Buforowa od Obwodnicy Śródmiejskiej do granicy miasta w ciągu drogi nr 395 i dalej w kierunku wschodniej obwodnicy Wrocławia. Nastąpi poprawa bezpieczeństwa poprzez budowę chodników, ścieżek rowerowych, oświetlenia, ITS, priorytet komunikacji zbiorowej oraz poprawa skomunikowania dynamicznie zasiedlanych rejonów Wrocławia.

Lata realizacji: 2008 - 2018

W 2016 r.:

- opracowano projekt budowlany i wykonawczy,
- złożono wniosek o wydanie decyzji ZRID,
- przygotowano wniosek o dofinansowanie unijne,
- przygotowano i ogłoszono postępowanie przetargowe na wyłonienie wykonawcy robót.

Poniesione w 2016 r. nakłady: 361 300,20 zł

Osiągnięto następujące efekty: zadanie jest w fazie wyłaniania wykonawcy robót budowlanych. Otrzymano dofinansowanie zadania z funduszy RPO. Trwają prace nad przygotowaniem załączników do Umowy o dofinansowanie. Planowane wydatki ogółem na zadaniu: 75 676 574 zł z czego finansowanie obejmuje 52 296 819,42 zł co stanowi 85% wydatków ogółem.

BUDOWA UL. RAĆLAWICKIEJ WE WROCŁAWIU – ETAP III WRAZ Z MOSTEM PRZEZ ŚLĘZĘ

Cel zadania: Zadanie obejmuje swym zakresem budowę brakującego fragmentu ul. Raławickiej wraz z mostem przez Ślęzę tj. od istniejącego końca ul. Raławickiej do Alei Piastów. Powstanie most drogowy, o dwóch pasach ruchu po 3,5 m szerokości z chodnikiem i ścieżką rowerową po północnej stronie. Ponadto wybudowana zostanie brakująca część ulicy Raławickiej z towarzyszącą infrastrukturą tj. odwodnienie, oświetlenie, MTKK i DIP, oraz przebudowana zostanie kolidująca infrastruktura wraz z odpowietrznikami i studniami na istniejącym kolektorze sanitarnym „Ślęza”. Wykonane zostaną nasadzenia zieleni wysokiej i niskiej.

Lata realizacji: 2009 - 2017

W 2016 r. w wyniku ogłoszonego przetargu w dniu 29 lutego 2016 podpisano umowę z wybranym Wykonawcą – firmą Skanska. Opracowana została zamienna dokumentacja wraz z wymaganymi decyzjami. Rozpoczęto roboty budowlane i do końca 2016 r. zrealizowano następujący zakres prac:

- prace przygotowawcze, organizacja zaplecza budowy - 100%,
- ORZ - 100%,
- roboty mostowe 100%,

- branża drogowa – 100%,
- odwodnienie drogi – 100%,
- branża wodociągowa – 100%,
- branża gazowa – 100%,
- branża kanalizacji sanitarnej – 100%,
- pętla autobusowa – 100%,

Poniesione w 2016 r. nakłady: 273 213,18 zł - z umowy cesji zapłacono kwotę 9 445 523,98 zł

Osiągnięto następujące efekty: wybrano Wykonawcę, uzyskano zamienny ZRID, Wybudowano most i drogę. Dla mostu uzyskano prawomocne pozwolenie na użytkowanie

PRZEBUDOWA UL. ZAMKOWEJ

Cel zadania: inwestycja obejmuje wykonanie dojazdu od strony ul. Kazimierza Wielkiego do parkingu podziemnego Narodowego Forum Muzyki poprzez wykonanie rampy zjazdowej do parkingu oraz zagospodarowanie architektoniczne terenu wraz z projektem dojazdu do przyległych posesji i dojścia do NFM w oparciu o wykonaną w 2012 r. koncepcję architektoniczno-budowlaną ul. Zamkowej.

Lata realizacji: 2013- 2016

W 2016 r. zrealizowano etap II i częściowo etap III zamówienia, w zakres których wchodzi: prace archeologiczne, roboty związane z realizacją tunelu wjazdowego do parkingu podziemnego, roboty sieciowe, roboty w zakresie nawierzchni. Podpisano Aneks nr 4 do umowy z Wykonawcą, na podstawie którego zrezygnowano z wykonania robót drogowych związanych z nawierzchnią o powierzchni 167,5m², po wschodniej stronie ul. Zamkowej od km 0+003 do km 0+108,75 z pominięciem zjazdu w km 0+059,05 (ze względu na fakt, iż zjazd stanowi obsługę komunikacyjną działki nr 74, został on wykonany), a pozostałe prace przewidziane w etapie III zostały włączone w zakres Etapu II. W dniu 7.06.2016 r. zakończono całość robót objętych umową.

Zawarto umowę dodatkową, w ramach której zaprojektowano i wykonano prace polegające na wydobyciu fragmentu ławy fundamentowej kurtyny muru obronnego i jej przeniesieniu i zabezpieczeniu oraz roboty polegające na wykonaniu ekspozycji dwóch baszt i fragmentu XIVw. muru obronnego. Ponadto zawarto umowy, w ramach których: wykonano włączenie sterownia pomp odwadniających zjazd do parkingu NFM oraz podgrzewania zjazdu do parkingu do monitoringu NFM w ramach BMS, zrealizowano dostawę i montaż granitowego bloku stanowiącego podstawę pod cokół rzeźby głowy Orfeusza oraz zrealizowano dostawę i montaż 12 szt. stojaków rowerowych wraz z pracami towarzyszącymi na pl. Wolności oraz wymieniono przeszklenie nad ekspozycją murów obronnych uszkodzone mechanicznie.

Poniesione w 2016 r. nakłady: 2 368 113,71

Osiągnięto następujące efekty: w 2016 r. zadanie zakończono rzeczowo oraz finansowo.

ZSTS – ETAP II – ZADANIE 1 PRZEBUDOWA PĘTLI TRAMWAJOWEJ OPORÓW WRAZ Z ODCINKIEM TOROWISKA OD PĘTLI TRAMWAJOWEJ CMENTARZ GRABISZYŃSKI II

ZADANIE 2 PRZEBUDOWA UL. GRABISZYŃSKIEJ WE WROCŁAWIU NA ODCINKU OD CMENTARZA GRABISZYŃSKIEGO DO MOSTU NA RZECIE ŚLĘZA

Cel zadania: zaprojektuj i wybuduj

Przedmiotem zadania jest opracowanie dokumentacji projektowej wraz z uzyskaniem niezbędnych decyzji administracyjnych (w zakresie dostosowania i aktualizacji do rozwiązań przyjętych w trakcie realizacji I Etapu inwestycji w 2014 r.), sprawowanie nadzoru autorskiego oraz wykonanie robót budowlanych dla:

Zadania 1 - Część I - przebudowa pętli tramwajowej Oporów wraz z odcinkiem torowiska od pętli tramwajowej Cmentarz Grabiszyński:

- długość nowego torowiska z nową trakcją po przebudowie - 1,2 km,
- budowa nowych peronów tramwajowych i autobusowych,
- budowa miejsc postojowych dla samochodów osobowych - 35 miejsc (w tym 4 dla osób niepełnosprawnych),

- budowa ścieżki rowerowej - 115 m,
- budowa kanalizacji MTKK - 0,6 km.

W ramach zadania:

- zostanie przebudowana istniejąca pętla tramwajowa,
- wewnątrz pętli tramwajowej zostanie wykonana pętla dla autobusów oraz parking dla samochodów osobowych,
- w obszarze pętli zostanie wykonana ścieżka rowerowa,
- zostanie wybudowane odwodnienie drogowe,
- zostanie wybudowane nowe oświetlenie drogowe na obszarze pętli tramwajowej i autobusowej,
- zostanie wybudowane przejście dla pieszych przez ul. Grabiszyńską z azylem,
- zostanie poszerzona ul. Grabiszyńska o pas do lewoskrętu na wjeździe do pętli autobusowej.

Część II - przebudowa ulicy Grabiszyńskiej na odcinku od cmentarza do mostu na rzece Ślęza w zakresie dróg i sieci uzbrojenia podziemnego i naziemnego:

- remont jezdni ul. Grabiszyńskiej - 0,8 km, szerokość - 7,0 m,
- budowa nowych chodników na długości - 0,5 km,
- budowa miejsc do parkowania - szer. 3,0 m, długość około 170 m,
- budowa nowego peronu autobusowego,
- przebudowa kabli zasilających oświetlenia drogowego - 200 m,
- przebudowa rozdzielczej sieci wodociągowej wraz z przyłączami (zakres MPWiK) - 0,8 km.

Lata realizacji: 2014-2016

W 2016 r. zrealizowano:

- wystawiono Świadectwo Przejęcia dla - Przebudowa ulicy Grabiszyńskiej we Wrocławiu na odcinku od cmentarza do mostu na rzece Ślęza w zakresie dróg i sieci uzbrojenia podziemnego i naziemnego,
- wystawiono dokumenty OT dla branż dla Części I i przekazano je do Wydziału Inżynierii Mijeskiej,
- wystawiono druki PT dla Części II i przekazano je do Zarządu Dróg i Utrzymania Miasta,
- monitoring zadania w okresie eksploatacji (interwencje dot. wad i usterek),
- przygotowano i rozstrzygnięto przetarg na nasadzenia kompensacyjne w zakresie zadania: „Przebudowa torowiska tramwajowego w ul. Grabiszyńskiej na odcinku od pętli tramwajowej „Grabiszyńska” do pętli tramwajowej „Oporów”,
- zlecono i wykonano roboty w zakresie serwisu iglic na pętli Oporów.

Poniesione w 2016 r. nakłady: 41 859 zł

Osiągnięto następujące efekty:

- odebrano dokumentację projektową wraz ze wszystkimi uzgodnieniami,
- uzyskano decyzję Pozwolenie na Użytkowanie – postanowienie nr WIK.7740.313.2015.VII.21.3D.1 z dnia 14.09.2015 DINB o braku konieczności uzyskiwania pozwolenia na użytkowanie,
- zadanie otrzymało dofinansowanie z UE, w ramach umowy o dofinansowanie projektu Zintegrowany System Transportu Szynowego w Aglomeracji i we Wrocławiu – Etap II,
- wykonano nasadzenia kompensacyjne 23 szt. drzew
- zlecono i wykonano roboty w zakresie serwisu iglic na pętli Oporów.

BUDOWA WYDZIELONEJ TRASY AUTOBUSOWO-TRAMWAJOWEJ ŁĄCZĄCEJ OSIEDLA NOWY DWÓR Z CENTRUM WROCŁAWIA

Cel zadania:

Budowa infrastruktury komunikacji zbiorowej tj. odseparowanej od ruchu ogólnego trasy autobusowo-tramwajowej (TAT), która usprawni połączenia liniami miejskiej komunikacji zbiorowej osiedla Nowy Dwór (i osiedli dalszych) z centrum miasta poprzez:

- uruchomienie przewozów tramwajowych po wybudowanej trasie TAT od pętli Nowy Dwór, poprzez pętlę przy skrzyżowaniu ulic Strzegomska/Rogowska do pl. Orłąt Lwowskich z włączeniem w istniejący układ torowy,

- usprawnienie przewozów autobusowych poprzez wybudowanie lub wykreowanie wydzielonej z ogólnego ruchu kołowego trasy autobusowo-tramwajowej na odcinku Strzegomska/Rogowska – pl. Orłąt Lwowskich,
- wzdłuż ulicy Rogowskiej będzie odbywał się wspólnie ruch tramwajowy, autobusowy i samochodowy.

Przedsięwzięcie zostało podzielone na pięć odcinków:

- Odcinek I o długości około 370 m – od pl. Orłąt Lwowskich (skrzyżowanie ulic Podwale i Piłsudskiego) do ul. Nabycińskiej,
- Odcinek II o długości około 850 m – od ul. Nabycińskiej do ul. Smoleckiej,
- Odcinek III o długości około 2 880 m – od ul. Smoleckiej do ul. Nowodworskiej,
- Odcinek IV o długości około 970 m – od ul. Nowodworskiej do projektowanej pętli za skrzyżowaniem ul. Strzegomska/Rogowska,
- Odcinek V o długości około 2 000 m – od skrzyżowania ul. Strzegomska/Rogowska do pętli Nowy Dwór.

Łączna długość projektowanego przedsięwzięcia wyniesie około 7 km.

Planuje się etapowanie ocenianej inwestycji:

- Etap I – odcinek od Placu Orłąt Lwowskich do skrzyżowania ulic Strzegomskiej i Rogowskiej;
- Etap II – budowa pętli tramwajowej przy ul. Strzegomskiej/Rogowskiej;
- Etap III – odcinek od pętli przy ul. Strzegomskiej i Rogowskiej do pętli na Nowym Dworze.

Termin budowy II i III etapu uzależniony jest od dysponowania odpowiednimi środkami przez Inwestora.

Zakres inwestycji na odcinku od pl. Orłąt Lwowskich do ul. Rogowskiej stanowią m.in.:

- dwukierunkowe torowisko tramwajowe, na którym znajdzie się również jezdnia autobusowa (tzw. torowisko zabudowane), przystanki wraz z wyposażeniem m.in. wiatami, ławkami itp. na odcinku pl. Orłąt Lwowskich – pętla Strzegomska/Rogowska;
- dwukierunkowe torowisko tramwajowe wbudowane w jezdnię ul. Rogowskiej od skrzyżowania z ul. Strzegomską do pętli autobusowej Nowy Dwór;
- budowa nowej pętli tramwajowej przy ulicy Rogowskiej/Strzegomskiej i przebudowa istniejących torowisk tramwajowych oraz przebudowa istniejącej pętli przy Wrocławskim Parku Przemysłowym,
- budowa pętli tramwajowej Nowy Dwór przy istniejącej
- przebudowa istniejącej i budowę nowej tramwajowej sieci trakcyjnej,
- rozbudowa istniejących (przy ulicy Nabycińskiej i Śrubowej) oraz budowa nowej podstacji trakcyjnej w rejonie estakady Gądowianka wraz z niezbędnymi przyłączami,
- dwukierunkowe oraz jednokierunkowe drogi rowerowe wraz z połączeniami z generatorami ruchu,
- przebudowa istniejących przystanków,
- ciągi pieszce,
- skrzyżowania, włączenia (torowe i drogowe),
- dostosowanie istniejących ciągów drogowych do geometrii TAT poprzez budowę dodatkowych pasów dla relacji skrętnych, poszerzenia istniejących jezdni,
- budowa sygnalizacji świetlnych na wybranych skrzyżowaniach,
- rozbiórka istniejącego i budowa nowego obiektu inżynierskiego kolejowego nad ul. Smolecką, który aktualnie jest w złym stanie technicznym,
- budowa nowego obiektu inżynierskiego zapewniającego ruch tramwajowo-autobusowy przy zapewnieniu bezkolizyjnego przejścia nad linią kolejową (rejon ul. Wagonowej),
- budowa murów oporowych na dojazdach do obiektów inżynierskich.
- przebudowa istniejącego i budowa nowego odwodnienia TAT,
- przebudowa i budowa nowego oświetlenia,
- budowa zasilania dla urządzeń odwadniających,
- niezbędne rozbiórki i wycinka zieleni,
- rozbiórki kolidujących obiektów kubaturowych,
- budowa sieci Miejskich Teletechnicznych Kanałów Kablowych,

- zabezpieczenie i odtworzenie punktów szczegółowej osnowy geodezyjnej poziomej i wysokościowej,
- budowa kanalizacji deszczowej zlokalizowanej w pasie wytyczonym pod drogę dla komunikacji zbiorowej,
- budowa lub przebudowa sieci energetycznej,
- budowa sieci teletechnicznych (w tym telekomunikacji kolejowej i kabli SRK),
- przebudowa innych kolidujących z inwestycją urządzeń infrastruktury (sieci podziemnej i naziemnej uzbrojenia terenu).

Lata realizacji: 2015-2019

W 2016 r.:

- przeprowadzono postępowanie przetargowe na prace projektowe dla TAT,
- podpisano umowę na prace projektowe w zakresie TAT (umowa z dnia 31.05.2016 r.),
- rozpoczęto prace projektowe,
- opracowano i odebrano KPP dla TAT,
- złożono wnioski o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla TAT.

Poniesione w 2016 r. nakłady: 95 325 zł

Osiągnięto następujące efekty: opracowano KPP dla TAT.

ROZBUDOWA ZAJEZDNI AUTOBUSOWEJ PRZY UL. OBORNICKIEJ

Cel zadania: przedmiotem zadania inwestycyjnego jest rozbudowa istniejącej zajezdni autobusowej o dodatkowy plac postojowy wraz z niezbędnymi obiektami i sieciami uzbrojenia terenu dla zapewnienia prawidłowej obsługi zwiększonej ilości autobusów, które będzie obsługiwała zajezdnia przy ul. Obornickiej

Zakres prac: zaprojektowanie, wybudowanie i przekazanie do eksploatacji placu postojowego dla autobusów Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacyjnego Sp. z o. o. wraz z niezbędną infrastrukturą towarzyszącą:

- zespół hal: obsługi codziennej, sprzątnia oraz myjni wraz z pomieszczeniami technicznymi,
- stacja paliw wraz z nowym wyposażeniem,
- parking dla samochodów osobowych,
- przebudowa oświetlenia,
- odwodnienie wraz z wpięciem do istniejącej kanalizacji deszczowej,
- wykonanie zagospodarowania terenów zielonych.

Lata realizacji: 2014 – 2020

W 2016 r. trwała obsługa gwarancyjna obiektów wybudowanych w 2015 r. tj. placu postojowego dla autobusów, infrastruktury podziemnej, zintegrowanej hali obsługi codziennej, sprzątnia i myjni, stacji paliw, wodociągu w ul. Obornickiej oraz parkingu dla aut osobowych w pasie drogowym ul. Obornickiej.

Poniesione w 2016 r. nakłady: 4 510 178,60 zł (spłata cesji)

Osiągnięto następujące efekty: zadanie zakończono rzeczowo i finansowo przed 2016 r.

PRZEBUDOWA UL. OKULICKIEGO – DODATKOWO W RAMACH ZADANIA – ZAGOSPODAROWANIE OBSZARU W OBREBIE TRZECH ULIC: STOCZNIOWEJ, ZATORSKIEJ I KSIĘŻYCOWEJ WE WROCŁAWIU

Cel zadania: w ramach realizacji zadania „Przebudowa ul. Okulickiego od ul. Przedwiośnie do ul. Odolanowskiej wraz z skrzyżowaniami i pętlą autobusową” planowane są roboty budowlane polegające na:

Zakres Gminy Wrocław:

- przebudowie jezdni ul. Okulickiego na odcinku od ul. Przedwiośnie do ul. Odolanowskiej wraz ze skrzyżowaniami z ul. Przedwiośnie, ul. Zatorską i ul. Odolanowską,
- przebudowie pętli autobusowej,
- budowie obustronnych chodników wraz z pasami zieleni publicznej,
- wyznaczeniu ciągu pieszo-rowerowego i miejsc postojowych,
- budowie kanalizacji deszczowej w ul. Okulickiego (nowoprojektowany kanał deszczowy biegnący od ul. Odolanowskiej wzdłuż ul. Okulickiego),

- budowie przyłącza kanalizacji sanitarnej na dz. nr 21/2 obręb Zakrzów,
- budowie przyłącza zasilającego punkt kontroli MPK przy pętli autobusowej,
- przebudowie sieci wodociągowej,
- przebudowie stalowego gazociągu niskiego ciśnienia DN 200 na De 225,
- przebudowie sieci elektroenergetycznej,
- budowie sieci MSRK, przebudowie sieci telekomunikacyjnej TPSA i Dialog S.A.

Zakres Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji:

- budowie kanalizacji sanitarnej w ul. Okulickiego wraz z kanalikami wyprowadzonymi do granic posesji.

Dodatkowo w ramach zadania „Zagospodarowanie obszaru w obrębie trzech ulic: Stoczniowej, Zatorskiej i Księżycowej we Wrocławiu zaplanowano roboty budowlane polegające na budowie skwerku stanowiącego formę architektoniczną miejskiego placu. Zakres robót obejmuje roboty drogowe, ogólnobudowlane, zieleni, małej architektury, instalacji elektrycznych i oświetlenia.

Lata realizacji: 2014 – 2016

Główne zadanie zakończono rzeczowo w 2015 r. W ramach dodatkowego zadania podpisano umowę wykonawczą w dniu 16.06.2016 r. Wykonano cały zakres prac w terminie do 15.11.2016 r.

Poniesione w 2016 r. nakłady: 1 585 623,90 zł (plus 999 819,59 zł na zadanie dodatkowe)

Osiągnięto następujące efekty: wykonano wszystkie roboty budowlane w zakresie i terminie wynikającym z kontraktu.

ZSTS – ETAP II – MODERNIZACJA INFRASTRUKTURY KOMUNIKACJI ZBIOROWEJ NA ODCINKU UL. MARII SKŁODOWSKIEJ - CURIE W CELU WYDZIELENIA TOROWISKA TRAMWAJOWEGO

Cel zadania: przedmiotem inwestycji jest przebudowa ul. Marii Skłodowskiej - Curie na odcinku od ul. Cypriana Kamila Norwida do Mostu Zwierzynieckiego wraz ze skrzyżowaniami z przyległymi ulicami oraz infrastrukturą techniczną. Zakres przebudowy obejmuje odcinek ul. Skłodowskiej o długości ok. 500 m.

Lata realizacji: 2013 - 2016

W 2016 r. odbywały się przeglądy gwarancyjne. Wykonano przebudowę dwóch wjazdów do posesji z uwagą na zmianę sposobu użytkowania oraz z tego samego powodu zlikwidowanego jeden wjazd do posesji. Dodatkowym efektem tego ostatniego zadania jest uniknięcie zalewania posesji przy nawalnym deszczu.

Poniesione w 2016 r. nakłady: 54 583 zł

Osiągnięto następujące efekty: zadanie otrzymało dofinansowanie z UE, w ramach umowy o dofinansowanie projektu Zintegrowany System Transportu Szynowego w Aglomeracji i we Wrocławiu – Etap II.

PRZYGOTOWANIE INFRASTRUKTURY SPORTOWEJ W ZWIĄZKU Z WORLD GAMES WRAZ Z RENOWACJĄ STADIONU OLIMPIJSKIEGO – PRZEBUDOWA BASENU PRZY UL. WEJHEROWSKIEJ

Cel zadania: przebudowa istniejącego kompleksu basenów odkrytych przy ul. Wejherowskiej polegająca na budowie basenu krytego 50 metrowego wraz z saunami, Wellnes, trybunami, siłownią i trybunami – jako kompleksowego obiektu sportowo – rekreacyjnego umożliwiającego przeprowadzanie profesjonalnych pływackich imprez sportowych wraz z remontem niecek pozostałych (rekreacyjna i brodzik z atrakcjami wodnymi) celem wykreowania miejsca całorocznej aktywności sportowej.

W 2016 r. w zakresie zadania - Pływalnia Kryta zakończono wszystkie roboty budowlane. Zaawansowanie wg stanu na dzień 31.12.2016 r. wyniosło 95%.

W zakresie zadania - Kompleks basenów zewnętrznych zakończono wszystkie roboty budowlane za wyjątkiem nawierzchni EPDM wokół niecek. (Roboty do wykonania – nawierzchnia niecek EPDM wokół niecek zewnętrznych, której wykonanie nie mogło być wykonane w pierwotnie zakładanym terminie z uwagi na konieczność prowadzenia robót dodatkowych związanych z wymianą istniejącego kabla elektro-energetycznego

zasilającego obiekty. Wykonanie przeniesiono na wiosnę celem dopełnienia reżimów technologicznych (temp. montażu +10 st. C)

Zaawansowanie wg stanu na dzień 31.12.2016 r. wyniosło 95%

Poniesione w 2016 r. nakłady: 40 568 304,98 zł

Osiągnięto następujące efekty:

W zakresie zadania - Pływalnia Kryta zakończono wszystkie roboty budowlane. Uzyskano pozwolenie na użytkowanie.

W zakresie zadania - Kompleks basenów zewnętrznych:

- ukończone są roboty ziemne związane z wykonaniem podłoża pod niecki zewnętrzne,
- budynek szatniowy A2 wykonany obecnie w stanie surowym otwartym (gotowe ściany zewnętrzne, konstrukcja dachu, posadzki betonowe),
- wykonana jest podposadzkowa kanalizacja sanitarna oraz układane są rury osłonowe pod instalację elektryczną,
- budynek stacji uzdatniania wody A3 – ukończona jest płyta fundamentowa i żelbetowe ściany zewnętrzne części podziemnej jak również podposadzkowa część kanalizacji sanitarnej,
- wykonane jest zbrojenie ścian wewnętrznych części podziemnej – przygotowywane do zabetonowania,
- uzyskano zamienną decyzję pozwolenia na budowę (Decyzja nr 5590/2016 z dnia 14.10.2016) w zakresie między innymi wprowadzenia rozwiązań dla zmian źródła zasilania obiektu w ciepło z paliwa gazowego na ciepło sieciowe,
- zrealizowano roboty budowlane w zakresie krytej pływalni oraz basenów zewnętrznych za wyjątkiem wykonania – nawierzchnia niecek EPDM wokół niecek zewnętrznych,
- Ministerstwo Sportu i Turystyki wyraziło zgodę na zniesienie proporcjonalności przy uruchomieniu środków FRKF w 2016r.

ALEJA WIELKIEJ WYSPY WE WROCŁAWIU (W ZAKRESIE PRZYGOTOWANIA ZADANIA INWESTYCYJNEGO)

Cel zadania: projekt ma na celu budowę połączenia ul. Krakowskiej z ul. Mickiewicza, usprawnienie dojazdu do wschodniej części miasta tzw. „Wielkiej Wyspy” - miejsca bardzo wielu imprez i wydarzeń a także uzupełnienie miejskiego układu komunikacyjnego poprzez połączenie drogi krajowej 455 z ul. Armii Krajowej.

Lata realizacji: 2008 – 2020

W 2016 r. prowadzono i monitorowano sprawę odwołania Akcji Park Szczytnicki od wydanej decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Po oddaleniu zarzutów przez I i II instancję odwoławczą skarżący na przełomie 2014 i 2015 r. złożyli skargę kasacyjną do Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie. Po uzyskaniu w pierwszej połowie 2015 r. odpisu treści skargi Akcji Park Szczytnicki, w oczekiwaniu na wyznaczenie terminu rozprawy przygotowano odpowiedź na postawione w odwołaniu zarzuty. Ostatecznie NSA wyznaczyło termin rozprawy na 15.03.2016 r. Na rozprawie Naczelny Sąd Administracyjny oddalił skargę APS. Opracowano Studium Wykonalności dla zadania.

Poniesione w 2016 r. nakłady: 61 500,00 zł

Osiągnięto następujące efekty: podpisano umowę na przygotowanie dokumentacji aplikacyjnej: Studium wykonalności, rezultaty studium wykonalności, wygenerowanie danych o prognozowanym ruchu oraz pracy przewozowej w sieci dla projektu, analiza ekonomiczno-finansowa, wniosek aplikacyjny wraz z załącznikami zgodnie z listą załączników wymaganych do Działania 4.2 dla projektu "Budowa Alei Wielkiej Wyspy" - planowanego do aplikacji w ramach POIiŚ Działanie 4.

Zakończono procedurę odwoławczą od decyzji środowiskowej, którą wniosła Akcja Park Szczytnicki. Wszystkie zarzuty stowarzyszenia zostały oddalone.

BUDOWA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, DRÓG ORAZ MIEJSKICH OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ NA OSIEDLU „NOWE ŻERNIKI”

Cel zadania:

- przebudowa ul. Kosmonautów w ciągu drogi Krajowej nr 94 we Wrocławiu w zakresie budowy skrzyżowania z Trasą Targową wraz z budową i przebudową niezbędnej infrastruktury,
- przebudowa mostu w ciągu drogi krajowej nr 94 we Wrocławiu wraz z odtworzeniem nawierzchni drogowej i torowiska tramwajowego oraz z wykonaniem projektów wykonawczych w tym zakresie,
- regulacja rzeki Ługowina wraz z budową rowu Ł-16A wraz z wykonaniem projektu wykonawczego w tym zakresie,
- budowa infrastruktury technicznej dróg oraz miejskich obiektów użyteczności publicznej na osiedlu Nowe Żerniki – Osiedle,
- projekt i realizacja w obszarze tzw. BAZARKU,
- projekt i realizacja przebudowy ulic: Bukowa, Białodrzewna i Grabowa.

Budowa osiedla „Nowe Żerniki”, ma na celu utworzenie przez miasto miejsca umożliwiającego łączną realizację zadań ośrodka kultury oraz miejsca stymulującego aktywność lokalną mieszkańców we wszystkich grupach wiekowych i tematycznych.

Osiedla mają również realizować założenia polityki społeczno-gospodarczej Miasta, poprzez utworzenie pensjonatu dla osób starszych, przedszkola czy żłobka. Pensjonat ma być miejscem dla osób z zachowaną zdolnością do samoobsługi, ale wymagających częściowego wsparcia w codziennym życiu. Taka forma opieki ma służyć utrzymaniu ludzi starszych w „normalnym” środowisku jak najdłużej.

Celem inwestycji jest również budowa osiedla przyjaznego środowisku, wykorzystującego ekologiczne systemy. Stąd planowana retencja wód opadowych, również w otwartych zbiornikach retencyjnych, których zagospodarowanie zielenią powinno tworzyć warunki rekreacyjne. Retencionowana woda wykorzystywana będzie do utrzymania terenów zielonych oraz ponownego wykorzystania w gospodarstwach domowych i obiektach użyteczności publicznej. Na obszarze osiedla planuje się uruchomienie komunikacji miejskiej, obsługiwanej przez elektryczne autobusy.

Lata realizacji: 2013 – 2018 (do 2022 ze spłatą cesji wierzytelności).

W 2016 r. zrealizowano:

- przygotowano i rozstrzygnięto przetarg na roboty budowlane dla zadania: Przebudowa ul. Białodrzewnej, Bukowej oraz Grabowej we Wrocławiu: Część nr 1 – Przebudowa ul. Białodrzewnej i Bukowej we Wrocławiu, Część nr 2 – Przebudowa ul. Grabowej we Wrocławiu,
- podpisano umowę na roboty budowlane w zakresie: Przebudowa ul. Białodrzewnej, Bukowej oraz Grabowej we Wrocławiu: Część nr 1 – Przebudowa ul. Białodrzewnej i Bukowej we Wrocławiu, Część nr 2 – Przebudowa ul. Grabowej we Wrocławiu,
- zakończono roboty budowlane w zakresie przebudowy ul. Białodrzewnej, Bukowej,
- przygotowano i rozstrzygnięto przetarg na budowę pawilonu technicznego wraz z zagospodarowaniem terenu oraz elementami małej architektury i oświetlenia w obszarze bazarku na osiedlu „Nowe Żerniki”,
- podpisano umowę na budowę pawilonu technicznego wraz z zagospodarowaniem terenu oraz elementami małej architektury i oświetlenia w obszarze bazarku na osiedlu „Nowe Żerniki”,
- trwała realizacja robót budowlanych w ramach zadania płatnego z cesji wierzytelności,
- rozpoczęto roboty budowlane w zakresie „Bazarku”.

Poniesione w 2016 r. nakłady: 1 902 575,97 zł oraz środki niewygasające w kwocie 2 901 186,00 zł

Osiągnięto następujące efekty:

- zakres finansowany przez FORTUM w ramach „Budowa infrastruktury technicznej, dróg oraz miejskich obiektów użyteczności publicznej oraz infrastruktury Fortum na osiedlu „Nowe Żerniki” we Wrocławiu”- 100%, rozpoczęto użytkowanie,

- Zakres finansowany przez MPWiK S.A w ramach „Budowa infrastruktury technicznej, dróg oraz miejskich obiektów użyteczności publicznej oraz infrastruktury Fortum na osiedlu „Nowe Żerniki” we Wrocławiu”- zawansowanie robót 98%,
- zakres finansowany przez Gminę w ramach „Budowa infrastruktury technicznej, dróg oraz miejskich obiektów użyteczności publicznej oraz infrastruktury Fortum na osiedlu „Nowe Żerniki” we Wrocławiu”- zawansowanie robót 97%.

BUDOWA EKРАНU AKUSTYCZNEGO UL. BORA-KOMOROWSKIEGO/KRZYWOUSTEGO

Cel zadania: Przedmiotem zamówienia jest kompleksowe zaprojektowanie i wykonanie ekranów akustycznych, chroniących przed hałasem komunikacyjnym mieszkańców budynku wielorodzinnego zlokalizowanego przy ul. Bolesława Krzywoustego 334 we Wrocławiu. Lokalizacja projektowanej inwestycji obejmuje działki: AM-7 (21/1; 21/3), AM-14 (92/6) – obręb Psie Pole. Analiza porealizacyjna wykonana zgodnie z wymaganiami Decyzji Prezydenta Wrocławia nr WSR-E.MD.7683/10138/111/17/08 o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia z dnia 25.09.2009 r. zaleca realizację ekranu akustycznego chroniącego budynek mieszkalny o numerze adresowym ul. Bolesława Krzywoustego 334 W ramach zamówienia należy wykonać: 1. Prace projektowe: 1.1. Projekt budowlany w zakresie umożliwiającym uzyskanie pozwolenia na budowę lub ewentualne inny dokument umożliwiającego rozpoczęcie robót budowlanych zgodnie z prawem, wraz z uzyskaniem stosownych uzgodnień i opinii; 1.2. Projekty wykonawcze, dla wszystkich występujących branż; 1.3. Projekt organizacji ruchu docelowego i zastępczego; 1.4. Specyfikacje techniczne wykonania i odbioru robót budowlanych; 1.5. Przygotowanie wniosku o decyzji pozwolenia na budowę (wraz ze złożeniem wniosku i uzyskaniem ostatecznej decyzji); 1.6. Uzyskanie wszelkich niezbędnych opinii, uzgodnień i decyzji administracyjnych. 2. Roboty budowlane: 2.1. wykonanie robót budowlanych i montażowych na podstawie wykonanej i zaakceptowanej przez Zamawiającego dokumentacji projektowej, 2.2. wykonanie robót związanych z infrastrukturą sieciową w obrębie nieruchomości przeznaczonej na celi budowy ekranu akustycznego zgodnie z pozyskanymi przez Wykonawcę warunkami dostawy i odbioru mediów określonych przez ich dostawców; 2.3. nasadzenie i rekultywacja terenu po zakończonych robotach wszystkich branż; 2.4. pomiar kontrolny (analiza hałasu) zastosowanego rozwiązania; 2.5. inwentaryzacja powykonawcza; 2.6. wdrożenie zastępczej i stałej organizacji ruchu (oznakowanie pionowe i poziome). 3. Usługi: 3.1. obsługę geodezyjną; 3.2. opłaty za nadzory obce, badania itp.; 3.3. dostawę maszyn, urządzeń, instalacji i wyposażenia.

Poniesione w 2016 r. nakłady: 220 785,00 zł

Poniesione nakłady na zadanie „Rozbudowa układu komunikacyjnego w obrębie osiedla Psie Pole – Rozbudowa ul. B. Krzywoustego na odc. od al. Jana III Sobieskiego do ul. Kiełczowskiej – zad. 2 wraz z zagospodarowaniem rynku Psiego Pola” w 2015 r. – 3 680 177 zł.

BUDOWA OSI ZACHODNIEJ WE WROCŁAWIU W CIĄGU DROGI KRAJOWEJ NR 94 ZADANIE I.

Przedmiotem inicjatywy jest budowa nowej drogi, łączącej ul. Średzką z ul. Graniczną w podziale:

Odc. I – budowa obwodnicy od ul. Granicznej do ul. Osienieckiej,

Odc. II – budowa obwodnicy od ul. Osienieckiej do ul. Średzkiej,

Odc. III – przebudowa ul. Piółunowej od skrzyżowania z nowoprojektowaną obwodnicą osiedla Leśnica do skrzyżowania z ul. Jerzmanowską wraz ze skrzyżowaniem,

Odc. IV roboty na terenach jednostki wojskowej JW. 1245.

Wpięcie nowej drogi do ul. Średzkiej jeszcze przed osiedlem Leśnica pozwala skierować ruch tranzytowy z drogi krajowej nr 94 na trasę omijającą osiedle Leśnica i doprowadzenie go do ul. Granicznej, dochodzącej do Autostradowej Obwodnicy

Wrocławia. Po zakończeniu inicjatywy nie jest planowane pobieranie opłat za przejazd nową drogą, co wynika z obowiązujących przepisów dotyczących dróg publicznych.

Inwestycja spowoduje poprawę dynamiki ruchu w sieci transportowej Wrocławia, co wpłynie na zmniejszenie zużycia paliw w pojazdach. Zmniejszenie zużycia paliw wpłynie na redukcję wielkości emisji zanieczyszczeń ze spalania tych paliw. Redukcja emisji wpłynie na poprawę jakości powietrza we Wrocławiu.

Poprawa jakości i dynamiki ruchu komunikacyjnego w sieci transportowej miasta jest elementem rozwoju urbanizacyjnego.

Budowa ekranu akustycznego w ramach projektu przyczyni się do utrzymania wysokiego poziomu jakości życia i dobrobytu społecznego obywateli poprzez zapewnienie środowiska naturalnego, w którym poziom zanieczyszczenia nie powoduje szkodliwych skutków dla zdrowia ludzkiego.

ZADANIE II - realizacja nastąpi po uzyskaniu dofinansowania z UE.

Zakres tego etapu obejmuje:

- budowę odcinka Alei Stabłowickiej od ul. Jerzmanowskiej do ul. Kosmonautów,
- budowę odcinka Alei Stabłowickiej od ul. Jerzmanowskiej do skrzyżowania z ul. Kosmonautów oraz przebudowa ul. Kosmonautów od skrzyżowania z Aleją Stabłowicką do zrealizowanego już czteropasmowego odcinka doprowadzającego do skrzyżowania z łącznicą AOW.

Lata realizacji: 2013 – 2019 (do 2019-2028 ze spłatą cesji wierzytelności)

W 2016 r. złożono wniosek o dofinansowanie dla zadania w ramach POIiŚ. Zakończono ocenę merytoryczną i formalną wniosku.

Wyłoniono wykonawcę w przetargu na dokumentację projektową dla ZADANIA II.

Poniesione w 2016 r. nakłady: 3 103,11 zł

Osiągnięto następujące efekty:

- zakończono roboty budowlane w zakresie etapu I,
- prowadzono roboty dla etapu II, w zakresie: przebudowa kolizyjnych sieci elektroenergetycznych sN w rejonie ul. Piołunowej, prace rozbiórkowe, zieleni – roboty przygotowawcze, roboty branży drogowej, budowa mostu MD-1 nad rzeką Bystrzycą, budowa obiektu inżynierskiego WD-4 nad ul. Bystrzycką, budowa i przebudowa odwodnienia drogowego, przebudowa i renowacja rowów, przebudowa sieci telekomunikacyjnych TPSA w rejonie ul. Piołunowej, przebudowa kanalizacji kablowej TPSA w rejonie ul. Kośnego, przebudowa telekomunikacyjnych kabli miedzianych TPSA w rejonie ul. Kośnego, przebudowa sieci gazowej średniego ciśnienia w rejonie ul. Gromadzkiej, budowa kanalizacji kablowej dla sygnalizacji świetlnej, budowa kanalizacji MTKK, przebudowa sieci wodociągowej w rejonie ul. Malczyckiej,
- prowadzono roboty dla etapu IV, w zakresie: budowa nowych kompletnych budynków garażowych wraz z wyposażeniem, roboty branży drogowej, przebudowa odwodnienia wraz z osadnikami i separatorami, roboty w zakresie zieleni – nasadzenia, przebudowa oświetlenia zewnętrznego, przebudowa ogrodzenia, budowa ściany p.poż.,
- uzyskano następujące decyzje: ZRID 5/16 z 03.03.2016 r. (odc. Ratyńska – Piołunowa) ZRID 1462/2016 z 05.04.2016 r. (zmiana decyzji ZRID 2/2011 na odc. Graniczna – Osiniecka), ZRID 19/16 z 08.08.2016 r. (odcinek Średzka – Ratyńska) oraz uzyskano odstępstwa dla odcinka Średzka - Ratyńska (postanowienie 296/16 z 29.07.2016 r.) i Ratyńska – Piołunowa (postanowienie 307/16 z dnia 09.08.2016 r.).

PROGRAM ROWEROWY. BUDOWA CIĄGU PIESZO-ROWEROWEGO UL. MARSZOWICKA

Zakres zadania został podzielony na pięć części:

- Część I - Rozbudowa drogi powiatowej w zakresie budowy ciągu pieszo-rowerowego wzdłuż ul. Marszowickiej we Wrocławiu.
- Część II - Budowa dróg 2 KD-Z, 8 KD-D, 9 KD-D, 11 KD-D wraz z infrastrukturą na osiedlu Leśnica w rejonie ulic Dolnobrzeskiej i Marszowickiej we Wrocławiu – fragment.

- Część III - Budowa chodnika i przystanku autobusowego przy skrzyżowaniu ul. Marszowickiej i ul. Wolskiej.
- Część IV - Remont chodników wzdłuż ul. Marszowickiej na odcinku od skrzyżowania z ul. Małomicką do skrzyżowania z ul. Wilkszyńską.
- Część V - Przebudowa sieci kanalizacyjnej w ul. Marszowickiej, Wolskiej, Dolnobrzeskiej, Średzkiej i Eluarda wraz z przyłączami do budynków – fragment.

W ramach projektu zlecono wykonanie robót dodatkowych polegających na przebudowie nawierzchni jezdni wraz z odwodnieniem ulicy Marszowickiej na odcinku od ul. Małomickiej do ul. Głównej we Wrocławiu.

Lata realizacji: 2014 - 2016

W 2016 r. uzyskano decyzje zmieniające zezwolenie na realizację robót budowlanych niezbędne do kontynuowania robót. Następnie zrealizowano wszystkie prace budowlane – do końca III kw. Wystąpiono i uzyskano decyzje pozwolenia na użytkowanie od Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego. Trwały postępowania dotyczące ustalenia wysokości odszkodowań za przejęte grunty.

Poniesione w 2016 r. nakłady: 4 586 495,47 zł

Osiągnięto następujące efekty: zakończono wszystkie roboty budowlane w ramach zadania. Uzyskano pozwolenie na użytkowanie. Przekazano do eksploatacji ZDiUM. Złożono wnioski o dofinansowanie zadania w ramach RPO WD na lata 2014-2020 pn.: „Budowa sieci dróg dla rowerów na terenie Gmin Długołęka, Kobierzyce i Wrocław”.

BUDOWA UL. WOJANOWSKIEJ

Zadanie obejmuje:

- Ulica Fieldorfa - przedłużenie drogi istniejącej, klasa techniczna Z – ulica zbiorcza, nawierzchnia betonowa, kategoria ruchu KR4, przekrój uliczny – jezdnie o szerokości 2 x 3,50 m, jednostronny chodniki po stronie wschodniej, droga rowerowa po stronie wschodniej dwukierunkowa o szerokości 2 m. aż do skrzyżowania z ul. Kosmonautów, długość ulicy ok. 729 m.
- Ulica Wojanowska - przedłużenie drogi istniejącej do skrzyżowania z ul. Fieldorfa (rondo), klasa techniczna Z – ulica zbiorcza, nawierzchnia asfaltowa, kategoria ruchu KR4, przekrój uliczny, jednostronny chodniki po północnej stronie ulicy, droga rowerowa po północnej stronie ulicy dwukierunkowa, długość ulicy ok. 828 m.
- Ulica Arachidowa- boczna Wojanowskiej, klasa techniczna L – ulica lokalna, nawierzchnia z kostki betonowej, kategoria ruchu KR2, przekrój uliczny, jezdnie o szerokości 2 x 3,00 m, obustronne chodniki, długość ulicy ok. 17 m.
- Ulica Piotrkowska - boczna Wojanowskiej, klasa techniczna L – ulica lokalna, nawierzchnia z kostki betonowej, kategoria ruchu KR2, przekrój uliczny, jezdnie o szerokości 2 x 3,00 m, obustronne chodniki, długość ulicy ok. 128 m.
- Ulica Stoszowska - boczna Wojanowskiej - klasa techniczna W – ulica wewnętrzna, nawierzchnia z kostki betonowej, kategoria ruchu KR2, przekrój uliczny – jezdnie o szerokości 2 x 2,50 m, obustronne chodniki, długość ulicy ok. 30 m. Całkowita długość dróg przewidzianych do budowy wynosi ok. 1732 m.

Lata realizacji: 2014-2017

W dniu 26.06.2015 podpisano umowę na projekt i realizację robót budowlanych. Trwały prace koncepcyjne i projektowe. Koncepcja budowy układu przejściowego i docelowego została zatwierdzona. Podpisano aneks do umowy w dniu 25.03.2016 r. Rozpoczęto roboty budowlane. Planowany termin zakończenia umowy – 31.05.2017 r.

Poniesione w 2016 r. nakłady: 3 580 049 zł

Osiągnięto następujące efekty: uzyskano decyzję ZRiD w 15.09.2016. Rozpoczęto roboty budowlane. Złożono wnioski o dofinansowanie zadania w ramach „Programu Rozwoju Gminnej i Powiatowej Infrastruktury Drogowej na lata 2016-2019”.

POPRAWA STANU TECHNICZNEGO NAWIERZCHNI W UL. KONDUKTORSKIEJ

Cel zadania: poprawa bezpieczeństwa poprzez naprawę spękaną nawierzchni, budowę ciągu pieszo-rowerowego i oświetlenia. W ramach przebudowy ul. Konduktorskiej zaplanowano:

- remont nawierzchni jezdni (od styku z projektem Murapol do ul. Sygnałowej), długość ok 670 m, szerokość jezdni ok 5 m, rodzaj jezdni bitumiczna
- wykonanie odwodnienia drogowego, zarurowanie rowu po południowej stronie ulicy,
- budowę ciągu pieszo-rowerowego w miejscu zarurowanego rowu o nawierzchni bitumicznej, szer. min. 3,0m. dł. ok 670m.,
- budowę oświetlenia drogowego ciągu, przebudowę istniejących przystanków autobusowych

Lata realizacji: 2015-2017

W dniu 21.07.2016 r. została wydana decyzja o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej (ZRID). W dniu 29.07.2016 r. podpisano protokół odbioru końcowego na opracowanie dokumentacji projektowej. Ogłoszony został przetarg na realizację robót budowlanych zgodnie z dokumentacją projektową w wyniku którego wyłoniono Wykonawcę i podpisano z nim umowę (14.09.2016 r.).

Wykonana została wymiana nawierzchni bitumicznej na jezdni ul. Konduktorskiej i przywrócono na niej docelową organizację ruchu. Rozpoczęto roboty związane z budową ścieżki rowerowej i chodnika wraz z infrastrukturą.

Wyłoniono Wykonawcę budowy tymczasowej drogi łączącej ul. Cegielskiego z ul. Malinowskiego z nawierzchni tłuczniowej. Wykonano roboty budowlane w tym zakresie i odebrano je w dniu 16.12.2016 r.

Poniesione w 2016 r. nakłady: 517 613,13 zł

Osiągnięto następujące efekty:

- uzyskano ostateczną decyzję ZRID,
- odebrano dokumentację projektową,
- wyłoniono i podpisano Umowę z Wykonawcą,
- rozpoczęto roboty budowlane (w tym zakończono wymianę nawierzchni jezdni).

BUDOWA DRÓG W REJONIE NOWOBUDOWANEJ SZKOŁY PRZY UL. KŁODZKIEJ (ODCINEK DROGI MIĘDZY UL. KŁODZKĄ I STROŃSKĄ, 100 M UL. PIŁAWSKIEJ, 300 M UL. KUKUCZKI)

Cel zadania: zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych, składających się na zadanie inwestycyjne w tym opracowanie kompletnej dokumentacji projektowej z uzyskaniem wszelkich decyzji, uzgodnień i pozwoleń wraz z pełnieniem nadzoru autorskiego dla zadania.

Zakres prac projektowych i robót obejmuje przebudowę istniejącej infrastruktury oraz budowę kompletnych nowych ulic wraz z nową infrastrukturą w tym ścieżki rowerowe, ciągi piesze, oświetlenie uliczne, MTTKK ulicy:

- oznaczonej wg MPZP 1 KDL stanowiącą połączenie ulic na odcinku od ul. Strońskiej do istniejącej jezdni ul. Kukuczki (skrzyżowanie z ul. Kukuczki z ul. Pirenejską),
- oznaczonej wg MPZP 2KDD/1 na odcinku od ul. Strońskiej do skrzyżowania z drogi 2KDD/1 z 2KDD/3 ul. Kłodzka,
- oznaczonej wg MPZP 2KDD/3 na odcinku od ul. 2KDD/1 do skrzyżowania drogi 2KDD/3 z 2KDD/2 ul. Dzierżoniowskiej,
- oraz projekt budowy drogi pomiędzy ulicami 2KDD/2 a 2KDD/3 oznaczonej wg MPZP 3KDPR/4,
- budowę nowego odwodnienia wraz ze zbiornikami retencyjnymi.

Lata realizacji: 2016-2017

W 2016 r. zrealizowano:

- zakończono prace projektowe obejmujące etapowanie robót,
- uzyskano decyzji ZRiD dla Etapu I zadania „Budowa dróg w rejonie nowobudowanej szkoły przy ul. Kłodzkiej” (wrzesień 2016),
- przeprowadzono postępowanie przetargowe na roboty budowlane dla „Budowa dróg w rejonie nowobudowanej szkoły przy ul. Kłodzkiej” – etap I (Część I) oraz

Zaprojektowanie i wybudowanie połączenia ul. W. Rutkiewicz na odcinku od ul. Pirenejskiej do ul. Niemczańskiej we Wrocławiu (Część II),

- podpisano umowy na realizację dla obu Części,
- w zakresie Części I rozpoczęto roboty budowlane,
- w zakresie Części II rozpoczęto prace projektowe.

Poniesione w 2016 r. nakłady: 379 029,42 zł

Osiągnięto następujące efekty:

- zakończono prace projektowe w zakresie umowy nr ZP/PN/03960/01/2015 z dnia 30.06.2015 r.,
- podpisano umowy na realizację dla Część 1: 03960 - Budowa dróg publicznych w rejonie nowobudowanej szkoły przy ul. Kłodzkiej we Wrocławiu oraz Część 2: 03960 - Zaprojektowanie i wybudowanie połączenia ul. W. Rutkiewicz na odcinku od ul. Pirenejskiej do ul. Niemczańskiej we Wrocławiu (ZP/PN/03960/02/2016 i ZP/PN/03960/03/2016 z dnia 18.11.2016 r.)
- rozpoczęto roboty w zakresie Części I i prace projektowe w zakresie Części II.

PRZEBUDOWA MOSTÓW CHROBREGO PŁN. I PŁD.

Cel zadania: wykonanie opracowań projektowych, opracowań geodezyjno-prawnych oraz uzyskanie stosownych decyzji, uzgodnień i zezwoleń w ramach zadania projektowego pn.: „Budowa mostów Bolesława Chrobrego w ciągu drogi wojewódzkiej nr 455 we Wrocławiu”. Przedmiotem zamówienia jest opracowanie wielobranżowej koncepcji, projektów budowlanych, projektów wykonawczych, Specyfikacji Technicznych Wykonania i Odbioru Robót Budowlanych, przedmiarów robót, kosztorysów inwestorskich, przygotowanie wszelkich dokumentów, opracowań, pozwoleń, decyzji w tym decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia i pozostałych materiałów niezbędnych do skutecznego złożenia wniosku i uzyskania decyzji umożliwiającej realizację robót (pozwolenie na budowę lub decyzja ZRID) oraz pozyskanie wszelkich niezbędnych i wymaganych uzgodnień.

W 2016 r. ogłoszono przetarg na prace projektowe w dniu 30.11.2016 r.

W 2016 r. nie poniesiono nakładów finansowych.

Osiągnięto następujące efekty: ogłoszenie przetargu na projektowanie.

PRZEBUDOWA UL. SUKIELICKIEJ WE WROCŁAWIU

Cel zadania: zapewnienie komunikacji do terenu wokół Parku Tysiąclecia będącego areną World Games 2017 od ul. Sukielickiej wraz z zagospodarowaniem pod infrastrukturę drogową, jako korytarz drogi wewnętrznej.

Zadanie obejmuje prace projektowych oraz roboty budowlane w zakresie przebudowy ul. Sukielickiej od ul. Rogowskiej do wiaduktu kolejowego PKP PLK S.A. oraz budowę ciągu komunikacyjnego od wiaduktu kolejowego do ul. Jaksonowickiej z odwodnieniem, oświetleniem wraz z miejscami parkingowymi, siecią MTKK – ETAP I.

Lata realizacji: 2016 – 2017

W 2016 r. zrealizowano:

- podpisano umowę na wykonanie prac projektowych i robót budowlanych,
- wykonanie wycinek, uprzątnięcie terenu,
- wykonanie robót przygotowawczych i rozbiórkowych: zdjęcie warstwy humusu, rozbiórka nawierzchni bitumicznej,
- wykonanie robót branży drogowej: jezdni o nawierzchni bitumicznej AC11 S, jezdni i zjazdy i chodniki z kostki betonowej, ciągi pieszo-jezdne z kostki betonowej wzór shared-space, plac z kostki betonowej wzór shared-space, ciągi piesze i plac o nawierzchni mineralnej, krawężniki i obrzeża betonowe, obramowania z krawężnika kamiennego,
- budowę odwodnienia (studzienki wpustów deszczowych, przykanaliki do wpustów z rur, odwodnienie liniowe),
- budowę kanalizacji deszczowej,
- usunięcie kolizji z siecią gazową średniego ciśnienia, usunięcie kolizji sieci elektroenergetycznej,
- budowę sieci teletechnicznej MTKK oraz oświetlenia drogowego,

- elementy małej architektury,
- stojaki rowerowe,
- zieleń (humusowanie wraz z wykonaniem trawników, sadzenie drzew alejowych),
- organizacja ruchu docelowego.

Poniesione w 2016 r. nakłady: 3 284 843,92 zł

Osiągnięto następujące efekty: uzyskano pozwolenie na budowę, zrealizowano i odebrano 100% robót budowlanych.

PROGRAM ROZWOJU TERENÓW POD AKTYWNOŚĆ GOSPODARCZĄ W ZAKRESIE BUDOWY OSI INKUBACJI OD PROLOGIS DO RAKIETOWEJ

Cel zadania: budowa drogi publicznej na odcinku od 0+515 km do ul. Rakietowej w układzie jednojezdniowym, wraz z niezbędną infrastrukturą drogową (odwodnienie, oświetlenie, sieć MTKK), połączenie planowanych inwestycji z istniejącym układem drogowym.

Lata realizacji: 2016-2017

W 2016 r. zrealizowano:

- aktualizację projektu budowlanego, sporządzenie projektów wykonawczych,
- odcinek I drogi od 0+515 km do 1+015 km w układzie jednojezdniowym, wraz z niezbędną infrastrukturą drogową (oświetlenie, sieć MTKK na długości drogi oraz odwodnienie do odbiornika),

Ww. elementy zrealizowano na koszt Spółek na mocy trójstronnego porozumienia z 17.02.2016 r.

W 2016 r. nie poniesiono nakładów finansowych.

Osiągnięto następujące efekty: złożono wnioski o wydanie decyzji ZRID na odcinek I

BUDOWA ŁĄCZNIKA KWIDZYŃSKA - KOWALSKA

Cel zadania: opracowanie pełnej dokumentacji projektowej wraz z uzyskaniem niezbędnych uzgodnień i decyzji w ramach zadania „Budowa łącznika Kwidzyńska-Kowalska we Wrocławiu”.

Lata realizacji: 2016-2017

W 2016 r. podpisano umowę (25.01.2016 r.).

Poniesione w 2016 r. nakłady: 515 616,00 zł

Osiągnięto następujące efekty: zakończono prace projektowe.

ZINTEGROWANY SYSTEM TRANSPORTU SZYNOWEGO W AGLOMERACJI I WE WROCŁAWIU – ETAP III – BUDOWA TRASY TRAMWAJOWEJ WZDŁUŻ UL. POPOWICKIEJ – STAROGROBLOWEJ – DŁUGIEJ (OD UL. MILENIJNEJ DO UL. JAGIEŁŁY) WRAZ Z PRZEBUDOWĄ WIADUKTU NAD UL. DŁUGĄ ORAZ BUDOWĄ ZINTEGROWANEGO WĘZŁA TRAMWAJOWO-KOLEJOWEGO WROCŁAW-POPOWICE

Cel zadania: zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych, składających się na zadanie inwestycyjne w tym opracowanie kompletnej dokumentacji projektowej z uzyskaniem wszelkich decyzji, uzgodnień i pozwoleń wraz z pełnieniem nadzoru autorskiego dla zadania:

Zakres prac projektowych i robót obejmuje:

- wybudowanie linii tramwajowej wzdłuż ulic Popowickiej - Starogrobłowej - Długiej we Wrocławiu (od ul. Milenijnej do ul. W. Jagiełły) wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną, tj.: przystankami, siecią trakcyjną, słupami, stacją prostownikową, sygnalizacją świetlną, zwrotnicami i rozjazdami, a także oświetleniem ulicznym, oświetleniem przystanków, tablicami informacyjnymi, odwodnieniem obejmującym układ drogowo-torowy, przejściami dla pieszych, przejazdami dla rowerów, małą architekturą itp.

W związku z realizacją inwestycji planowana jest przebudowa około 150 m gazociągu średniego ciśnienia oraz około 200 m gazociągu niskiego ciśnienia, a także planowana jest przebudowa kanalizacji ogólnospławnej na odcinku około 950 m oraz kanalizacji deszczowej na odcinku około 1100 m (zlokalizowanej w pasie drogowym) oraz nastąpi

przebudowa sieci ciepłowniczej o średnicy 900 mm, na odcinku około 60 m oraz sieci ciepłowniczej mniejszej średnicy (DN 140) na odcinku około 50 m.

W ramach inwestycji planowana jest również przebudowa wiaduktu kolejowego nad ulicą Długą we Wrocławiu.

Planowany przebieg trasy tramwajowej od skrzyżowania z ulicą Jagiełły prowadzony jest w pasie istniejących ulic: Dmowskiego – Most Dmowskiego – Długa, następnie pod wiaduktem kolejowym nad ulicą Długą – dalej wzdłuż ulic - Długa – Starogroblowa, pod wiaduktem kolejowym w rejonie skrzyżowania z ulicą Gnieźnieńską, dalej ulicą Popowicką – aż do skrzyżowania z ulicą Milenijną.

W ramach inwestycji planowana jest także budowa łuku linii tramwajowej, na skrzyżowaniu ulic Milenijnej i Lotniczej wraz z dostosowaniem i dowiązaniem układu pieszo-rowerowego.

Projektowana linia tramwajowa wraz z dostosowanym do niej układem drogowym będzie mieć długość około 5,0 km.

Projektowane torowisko tramwajowe projektuje się jako wydzielone z ruchu kołowego, zasadniczo niezabudowane i zielone. Torowisko zabudowane zostanie jedynie na Moście Dmowskiego, przystankach oraz na obszarze skrzyżowań i poprzecznych przejazdów drogowych.

Lata realizacji: 2016-2019

W 2016 r. przygotowano i rozstrzygnięto przetarg na wykonanie prac projektowych. Podpisano umowę z Wykonawcą na prace projektowe (ZP/PN/04130/01/2016 z dnia 14.07.2016), opracowano i zatwierdzono KPP, złożono wnioski o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Poniesione w 2016 r. nakłady: 118 839 zł

Osiągnięto następujące efekty:

- Umowa z Wykonawcą nr ZP/PN/04130/01/2016 z dnia 14.07.2016),
- zatwierdzono rozwiązania projektowe w zakresie KPP,
- uzyskano Decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach - na przebudowę sieci (grudzień 2016 r.).

WDROŻENIE ROZWIĄZAŃ ZAZIELENIEŃ PLACU NOWY TARG WE WROCŁAWIU

Cel zadania: zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych, składających się na zadanie inwestycyjne w tym opracowanie kompletnej dokumentacji projektowej z uzyskaniem wszelkich decyzji, uzgodnień i pozwoleń wraz z pełnieniem nadzoru autorskiego dla zadania.

Zakres prac projektowych i robót obejmuje wdrożenie rozwiązań zazielenienia placu Nowy Targ we Wrocławiu

Lata realizacji: 2015-2017

W 2016 r. zrealizowano:

- opracowano dokumentację projektową dla rozwiązań zazielenienia placu Nowy Targ we Wrocławiu,
- przeprowadzono 3 postępowania przetargowe mające na celu wyłonienie wykonawcy robót budowlanych dla rozwiązań zazielenienia placu Nowy Targ we Wrocławiu, które unieważniono z uwagi na fakt iż oferta była wyższa niż kwota jaką Zamawiający zamierza przeznaczyć na sfinalizowanie zamówienia. W grudniu 2016 ogłoszono czwarte postępowanie przetargowe na wykonanie robót w zakresie zazielenienia placu Nowy Targ we Wrocławiu.

Poniesione w 2016 r. nakłady: 32 595 zł

Osiągnięto następujące efekty: uzyskano decyzję pozwolenie na budowę.

PRZEBUDOWA UL. PUŁASKIEGO OD UL. KOŚCIUSZKI DO MAŁACHOWSKIEGO

Cel zadania: zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych, składających się na zadanie inwestycyjne w tym opracowanie kompletnej dokumentacji projektowej z uzyskaniem wszelkich decyzji, uzgodnień i pozwoleń wraz z pełnieniem nadzoru

autorskiego dla zadania: „Przebudowa ul. Pułaskiego od ul. Kościuszki do Małachowskiego”

Lata realizacji: 2016-2019

W 2016 r. zrealizowano:

- podpisano umowę na opracowanie kompletnej dokumentacji projektowej dla wykonania rozbiórek budynków mieszkalnych i oficyn zlokalizowanych w obrębie Przedmieścia Wrocławskiego (działka nr 90/7 AM 8, obręb Południe – budynki i oficyny ul. Pułaskiego 69-81, 73a, 73b, 75a, 77a oraz ul. Małachowskiego 24 we Wrocławiu)
- podpisano umowę na wizualizację rozwiązań przyjętych w projekcie „Przebudowa torowiska tramwajowego w ul. Pułaskiego wraz z remontem jezdni i chodników we Wrocławiu – Etap II”,
- podpisano umowę na Przeprowadzenie i opracowanie złożonego projektu badawczego na temat percepcji społecznej zmian w planie zagospodarowania przestrzennego miasta Wrocławia ze szczególnym uwzględnieniem reorganizacji układu urbanistycznego w centrum miasta w zakresie zadania pn. „Przebudowa ul. Pułaskiego od ul. Kościuszki do Małachowskiego” .
- z uwagi na odstępianie od wyburzania kamienic i oficyn w listopadzie 2016r zwrócono się do MKZ o wydanie wytycznych konserwatorskich jakie należy wziąć pod uwagę przy sporządzeniu ekspertyzy związanej z zabezpieczeniem kamienic i oficyn pierwotnie przeznaczonych do wyburzenia.

Poniesione w 2016 r. nakłady: 182 192,00 zł

Osiągnięto następujące efekty:

- odebrano dokumentację projektową w zakresie wykonania rozbiórek budynków mieszkalnych i oficyn zlokalizowanych w obrębie Przedmieścia Wrocławskiego (działka nr 90/7 AM 8, obręb Południe – budynki i oficyny ul. Pułaskiego 69-81, 73a, 73b, 75a, 77a oraz ul. Małachowskiego 24 we Wrocławiu) bez pozyskania decyzji na rozbiórkę z uwagi na zmianę uwarunkowań społecznych tj. odstępianie od wyburzania kamienic i oficyn,
- odebrano wizualizację,
- odebrano opracowanie złożonego projektu badawczego na temat percepcji społecznej zmian w planie zagospodarowania przestrzennego miasta Wrocławia ze szczególnym uwzględnieniem reorganizacji układu urbanistycznego w centrum miasta w zakresie zadania pn. „Przebudowa ul. Pułaskiego od ul. Kościuszki do Małachowskiego”,
- w grudniu MKZ przekazał wytyczne dla kamienic i oficyn pierwotnie przeznaczonych do wyburzenia.

SYSTEM TRANSPORTU SZYNOWEGO W AGLOMERACJI I WE WROCŁAWIU – ETAP III – BUDOWA TRASY TRAMWAJOWEJ W UL. HUBSKIEJ NA ODCINKU OD UL. GLINIANEJ DO UL. DYREKCYJNEJ WE WROCŁAWIU

Cel zadania: zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych, składających się na zadanie inwestycyjne w tym opracowanie kompletnej dokumentacji projektowej z uzyskaniem wszelkich decyzji, uzgodnień i pozwoleń wraz z pełnieniem nadzoru autorskiego dla zadania.

Zamierzenie inwestycyjne polegać będzie na przebudowie układu drogowego ul. Hubskiej, budowie torowiska tramwajowego wraz z przystankami oraz towarzyszącymi sieciami infrastruktury. Torowisko planuje się wbudować w jezdnię ul. Hubskiej z zachowaniem ruchu dla samochodów po obu stronach torowiska.

W ramach przedmiotowej inwestycji przewiduje się przebudowę sieci kolidujących z projektowanym układem drogowo-torowym m.in. sieci:

- wodociągowe,
- kanalizacyjne,
- gazowe,
- ciepłownicze,
- elektroenergetyczne – obejmującą przebudowę sieci oświetlenia ulicznego, trakcji tramwajowej, sygnalizacji świetlnej oraz kabli sn i nn poniżej 110 kV,

- teletechniczne – obejmującą przebudowę lub zabezpieczenie kolizyjnych odcinków sieci kanalizacji teletechnicznej.

Ponadto inwestycja obejmować będzie budowę infrastruktury technicznej obsługi torowiska, t.j.:

- sieć trakcyjna,
- sterowanie i ogrzewanie zwrotnic,
- kanalizacja MTKK,
- przystanki tramwajowe i tramwajowo-autobusowe.

Ponadto projektuje się przebudowę chodników oraz budowę dróg rowerowych.

Lata realizacji: 2015-2019

W 2016 r. zrealizowano:

- złożono wnioski o wydanie decyzji środowiskowych uwarunkowaniach,
- złożono wnioski o ZRID,
- opracowano dokumentację projektową dla „Budowa trasy tramwajowej w ul. Hubskiej na odcinku od ul. Glinianej do ul. Dyrekcyjnej we Wrocławiu”,
- przygotowano przetarg na roboty budowlane dla 04040 „Budowa trasy tramwajowej w ul. Hubskiej na odcinku od ul. Glinianej do ul. Dyrekcyjnej we Wrocławiu”.

Poniesione w 2016 r. nakłady: 11 762,85 zł

Osiągnięto następujące efekty:

- uzyskano decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach
- uzyskano decyzję ZRID (listopad 2016 r.)
- odebrano dokumentację projektową dla Budowa trasy tramwajowej w ul. Hubskiej na odcinku od ul. Glinianej do ul. Dyrekcyjnej we Wrocławiu.

ROZBUDOWA WĘZŁÓW PRZESIADKOWYCH KOMUNIKACJI ZBIOROWEJ WE WROCŁAWIU

Cel zadania: rozbudowa węzłów przesiadkowych komunikacji zbiorowej we Wrocławiu, tj. Zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych, składających się na zadanie inwestycyjne w tym opracowanie kompletnej dokumentacji projektowej z uzyskaniem wszelkich decyzji, uzgodnień i pozwoleń w zakresie:

04250 Budowa parkingu „Parkuj i jedź” w rejonie przystanku kolejowego Wrocław Kuźniki

04210 Budowa parkingu „Parkuj i jedź” w rejonie przystanku kolejowego Wrocław Osobowice

04160 Budowa parkingu „Parkuj i jedź” w rejonie przystanku kolejowego Wrocław Grabiszyn

04170 Budowa parkingu „Parkuj i jedź” w rejonie przystanku kolejowego Bardzka-Świeradowska

04190 Budowa parkingu „Parkuj i jedź” w rejonie przystanku kolejowego Kosmonautów-Boguszowska

04200 Budowa parkingu „Parkuj i jedź” w rejonie przystanku kolejowego Kosmonautów-gen. Fieldorfa

04230 Budowa parkingu „Parkuj i jedź” w rejonie przystanku kolejowego Opolska-Głubczycka

04240 Budowa parkingu „Parkuj i jedź” w rejonie przystanku kolejowego Opolska-Karwińska

Lata realizacji: 2016-2018

W 2016 r. zrealizowano:

- opracowano PFU dla ww. zadań,
- złożono wnioski o ustalenie lokalizacji inwestycji celu publicznego w ramach 04160 Budowa parkingu „Parkuj i jedź” w rejonie przystanku kolejowego Wrocław Grabiszyn - wniosek dotyczy parkingu południowego,
- złożono wnioski o ustalenie lokalizacji inwestycji celu publicznego w ramach 04190 Budowa parkingu „Parkuj i jedź” w rejonie przystanku kolejowego Kosmonautów-Boguszowska.

Poniesione w 2016 r. nakłady: 8 787 zł

Osiągnięto następujące efekty: opracowano PFU dla ww. zadań.

PARKING PODZIEMNY NARODOWE FORUM MUZYKI

Cel zadania: wykonanie prac polegających na zorganizowaniu i zarządzaniu Parkingiem Podziemnym w budynku Narodowego Forum Muzyki we Wrocławiu (zwanym dalej PPNFM) a polegające w szczególności na:

Etap I - Prace przygotowawcze:

- opracowanie projektu wykonawczego docelowej organizacji ruchu w PPNFM wraz z przeprowadzeniem analizy wykorzystania istniejącego oznakowania (obejmującego: oznakowanie pionowe i poziome wraz z lokalizacją kas do rozliczeń oraz wykazem liczby miejsc parkingowych na poszczególnych kondygnacjach PPNFM), jego uzgodnienie z Zamawiającym oraz zatwierdzenie zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami. Projekt winien zawierać wszystkie niezbędne uzgodnienia i pozwolenia/zatwierdzenia wymagane odrębnymi przepisami.
- opracowanie projektu wykonawczego określającego rodzaj, markę, typ oraz lokalizację wszystkich urządzeń, składających się na system wyposażenia PPNFM (lub inaczej system parkingowy) wraz z wymaganym oprogramowaniem oraz wyspecyfikowaniem tego oprogramowania oraz licencji do niego, a także określającego wykonanie niezbędnych robót celem wbudowania i montażu tych urządzeń z oprogramowaniem, wraz z specyfikacjami technicznymi urządzeń i uzyskaniem wszystkich niezbędnych uzgodnień i pozwoleń oraz akceptacji Zamawiającego.

Etap II - Prace wdrożeniowe, w tym budowlano – montażowe:

- dostawa, wbudowanie (montaż) fabrycznie nowego, kompletnego wyposażenia PPNFM wraz z uruchomieniem systemu parkingowego zgodnie z zatwierdzonym Projektem wykonawczym, w tym zorganizowaniem Biura Obsługi Parkingu, a także udzieleniem na rzecz Zamawiającego stosownych licencji do wymaganego oprogramowania oraz przeszkoleniem w zakresie obsługi dostarczonych urządzeń i oprogramowania wyznaczonego personelu Zamawiającego,
- wykonanie (wyniesienie) organizacji ruchu docelowego PPNFM zgodnie z zatwierdzonym projektem.

Etap III – usługa zarządzania PPNFM:

- zarządzanie Parkingiem Podziemnym w budynku Narodowego Forum Muzyki w tym w szczególności, świadczenie usług parkingowych.

Lata realizacji: 2015-2020

W 2016 r. wykonano wszelkie prace projektowe, roboty montażowe i budowlane. Parking uruchomiono z pobieraniem opłat włącznie.

Poniesione w 2016 r. nakłady: 1 076 366,37 zł

Osiągnięto następujące efekty: wykonano wszelkie prace projektowe, roboty montażowe i budowlane. Parking uruchomiono z pobieraniem opłat włącznie.

BUDOWA EKRANU AKUSTYCZNEGO WZDŁUŻ ULICY BORA KOMOROWSKIEGO

Cel zadania: wykonanie projektu wraz z uzyskaniem decyzji oraz budowa ekranu akustycznego wzdłuż ul. Bora Komorowskiego we Wrocławiu.

Lata realizacji: 2016

W 2016 r. zrealizowano:

- podpisanie umowy - 01.03.2016 r.
- uzyskanie decyzji pozwolenie na budowę- 30.09.2016 r.
- przekazanie placu budowy – 30.09.2016 r.

Poniesione w 2016 r. nakłady: 220 785,00 zł

Osiągnięto następujące efekty: roboty wykonane w zaawansowaniu 90 %.

PRZEBUDOWA ULIC PARAFIALNEJ, PAWIEJ I PSZCZELARSKIEJ WE WROCŁAWIU

Cel zadania: przebudowa ul. Parafialnej , Pawiej i Pszczelarskiej we Wrocławiu wraz z opracowaniem pełnej dokumentacji projektowej i uzyskaniem stosownych decyzji i uzgodnień.

Lata realizacji: 2016-2017

W 2016 r. zrealizowano:

- podpisano umowy w dniu 14.06.2016 r.,
- rozpoczęto roboty budowlane w dniu 12.12.2016 r.,

Poniesione w 2016 r. nakłady: 47 399,28 zł

Osiągnięto następujące efekty: rozpoczęto roboty budowlane – zawansowanie robót w wys. 15%.

PROGRAM ROZWOJU TERENÓW POD MIESZKALNICTWO – OLCZYK LOKUM – UL. MIĘDZYLESKA, KLIMASA

Cel zadania: polepszenie obsługi komunikacyjnej projektowanego zespołu budynków mieszkalnych wielorodzinnych zlokalizowanych w obrębie ulicy Klimasa i ulicy Międzyleskiej. W ramach przedsięwzięcia planuje się m.in.: - przebudowa ulicy Klimasa i Międzyleskiej na długości ok 190m - w zakresie wykonania jezdni i jednostronnego chodnika; - budowa zjazdów z ulicy Klimasa i Międzyleskiej na działki nr 2/18 I 2/10, AM-8, obr. Tarnogaj; - budowa oświetlenia drogowego; - budowa MTKK; - wykonanie odwodnienia drogowego - montaż wpustów deszczowych z wpięciem do istniejącej kanalizacji

Lata realizacji: 2016

W 2016 r. w ulicy Międzyleskiej i Klimasa wykonano nową jezdnię i jednostronny chodnik. Projektowana jezdnia otrzyma parametry ulicy klasy D. Jezdnia o szerokości 5,0 m usytuowana jest w śladzie istniejącej nawierzchni, a chodnik o szerokości 1,5 m, odsunięty od jezdni, zlokalizowany jest po jej zachodniej stronie (w ul. Międzyleskiej) oraz o szerokości 2,0 m, przylegać będzie bezpośrednio do jezdni (w ul. Klimasa). Na łuku jezdni została poszerzona do 8,05 m (poszerzenie wewnętrznego pasa ruchu o 1,70 m i zewnętrznego o 1,35 m).

Poniesione w 2016 r. nakłady: 352 190,78 zł

Osiągnięto następujące efekty:

- Długość ulicy: 190,03 m
- Jezdnia –nawierzchnia bitumiczna KR3 1 080 m²
- Zjazdy nawierzchnia z kostki betonowej 121 m²
- Chodniki nawierzchnia z kostki betonowej 313m²

W ramach zadania wybudowano miejski kanał technologiczny (MKT) wzdłuż ulicy Klimasa i Międzyleskiej na odcinku od ul. Biskupa Bogedaina do wjazdu na osiedle ul. Międzyleskiej dz. 2/20 o profilu 2x rura ø 110 z łącznikami 1x rura ø 110 do istniejącej studni innych operatorów i do granicy posesji dz. 20/2.

- W obszarze inwestycji wykonano następujące prace:
- Budowa kanalizacji 2x RHDPEk-F 110 – 127,7 m
- Budowa kanalizacji 1x RHDPEk-F 110 – 17,2 m
- Budowa kanalizacji 2x RHDPEp 110/6,3 - 16,2 m
- Budowa studni kablowej typu SKR-1 – 4 szt.

REWITALIZACJA CZĘŚCI ZABYTKOWEJ ZAJEZDNI TRAMWAJOWEJ PRZY UL. LEGNICKIEJ WE WROCŁAWIU

Cel zadania: Wrocław posiada jedną z większych kolekcji zabytkowych pojazdów komunikacji szynowej w Polsce. Kolekcja ta obejmuje 40 pojazdów z lat 1892-1982. Kolekcja została wpisana do rejestru zabytków. Planowana rewitalizacja ma na celu utworzenie miejsca, które posłuży do przechowywania i eksponowania zabytkowych tramwajów we Wrocławiu. Ponadto da możliwość wykonywania podstawowych przeglądów, serwisowania i wykonywania drobnych napraw i zabiegów konserwacyjnych. Dzięki remontowi hali zostanie stworzone miejsce tematycznie poświęcone rozwojowi techniki ze szczególnym uwzględnieniem transportu zbiorowego. Zabezpieczone pojazdy będą udostępniane mieszkańcom zarówno jako ekspozycja na terenie obiektu, jak również jako dodatkowa atrakcja w postaci linii turystycznych łączących różne atrakcje na mapie Wrocławia, w tym dwie zabytkowe zajezdnie - Popowice i Dąbie. Rolę gospodarza odrestaurowanego obiektu będzie pełnić wyłoniona w konkursie organizacja NGO, zajmująca się między innymi kompletnymi remontami poszczególnych tramwajów wchodzących w skład kolekcji. Organizacja ta będzie również odpowiedzialna za

ekspozycję zabytków historii związanych z komunikacją tramwajowych – oprócz samych tramwajów, wagonów, lor i wozów użytkowych również mniejszych eksponatów np. urządzeń, ubiorów, biletów, kasowników czy dokumentów związanych z tramwajami. Przechowywanie oraz ekspozycja tramwajów będzie miała miejsce w hali zachodniej. Natomiast przeznaczenie hali wschodniej zostanie określone w późniejszym etapie rewitalizacji kompleksu. Obecnie postulowane przeznaczenie to obiekt targowy.

Lata realizacji: 2017 – 2019

W 2016 r. wybrano wykonawcę dokumentacji projektowej.

W 2016 r. nie poniesiono nakładów finansowych.

Osiągnięto następujące efekty: projekt rozpoczęty w grudniu 2016 r. – na bardzo wczesnym etapie.

PROGRAM POPRAWY STANU TECHNICZNEGO INFRASTRUKTURY DROGOWEJ – POPRAWA NAWIERZCHNI W UL. PODWALE - HILTON

Cel zadania: zadanie obejmuje wykonanie dokumentacji projektowej, pozyskanie niezbędnych pozwoleń, decyzji a także realizację robót budowlanych polegających na wymianie konstrukcji jezdni na całej jej szerokości wraz wymianą ścieku przykrawężnikowego (dł. ok 150m), oraz regulacją, bądź wymianą krawężnika na długości tego wymagającej, dostosowując do profilu jezdni i istniejącego zagospodarowania. W związku z wymianą konstrukcji jezdni, regulacji podlegają wszystkie studzienki, wpusty kanalizacji deszczowej oraz wraz z oczyszczeniem, bądź w sytuacji tego wymagającej wymiana przykanalików, zlokalizowanych w obszarze prac. W zakres zadania wchodzi wymiana nawierzchni chodnika (po stronie fosy) przy skrzyżowaniu ul. Podwale z al. Słowackiego oraz przesunięcie istniejącej wyspy rozdzielającej przy skrzyżowaniu ul. Podwale z ul. Oławską i Traugutta celem wykształcenia szerszych pasów ruchu.

Poniesione w 2016 r. nakłady: 1 478 609,62 zł

Osiągnięto następujące efekty: zakończono proces opracowywania dokumentacji technicznej. Trwa opracowanie wielobranżowej koncepcji programowo przestrzennej (2 warianty) i PFU dla wybranego wariantu.

PRACE PRZYGOTOWAWCZE I ZADANIA TOWARZYSZĄCE INWESTYCJOM INFRASTRUKTURALNYM. ROZLICZENIA WYNIKAJĄCE Z ROSZCZEŃ PODWYKONAWCÓW I WYKONAWCY NFM - FIRMY MOSTOSTAL

Cel zadania: usługi prawne. Rozliczenia wynikające z roszczeń podwykonawców i wykonawcy NFM firmy Mostostal.

Lata realizacji: 2016 – 2017

W 2016 r. zrealizowano:

- w związku z wyrokiem sądu powszechnego prowadzącego sprawę z powództwa TKT Engineering (podwykonawcy na budowie NFM), nakazującego solidarną zapłatę na rzecz firmy TKT Engineering od Gminy Wrocław i Mostostalu Warszawa kwoty 1 548 930,24zł z odsetkami, Gmina Wrocław 29.02.2016r złożyła do sądu apelację od całości wyroku, z której 12.04.2016r wyłączyła zasądzoną należność główną i część odsetek. 28.09.2016r Gmina Wrocław podpisała z TKT Engineering porozumienie. Na mocy jego, Gmina Wrocław zapłaciła TKT Engineering kwotę należności głównej oraz uznanych odsetek. Gmina Wrocław będzie dochodzić zwrotu tych kwot od Mostostalu Warszawa,
- W dniu 29.09.2016 r. Sąd Arbitrażowy przy KIG w Warszawie, który prowadzi sprawę o sygn. SA 258/12 (pomiędzy pierwszym Wykonawcą NFM – Konsorcjum z Mostostal Warszawa na czele a Gminą Wrocław), wydał niekorzystny wyrok dla Gminy Wrocław uznający, że Wykonawca skutecznie odstąpił od Kontraktu. Po analizie wyroku i jego uzasadnienia Gmina Wrocław zdecydowała się podjąć próbę zaskarżenia go zarzucając naruszenie zasad porządku prawnego RP. Opłata od skargi wyniosła 100 000 zł. W dniu 20.12.2016 r. Sąd Apelacyjny wyznaczył termin rozprawy na 07.02.2017 r.

Poniesione w 2016 r. nakłady: 1 665 508,24 zł

Osiągnięto następujące efekty: odwołania wobec powyższego.

PRZEBUDOWA MOSTÓW POMORSKICH (PÓŁNOCNEGO I ŚRODKOWEGO, POŁUDNIOWEGO)

Cel zadania: zakres inwestycji obejmuje opracowanie pełnej dokumentacji projektowej oraz realizację Mostu Pomorskiego Południowego w ciągu ul. Pomorskiej (droga klasy Z) stanowiącej ważne połączenie komunikacyjne północnych rejonów miasta z jego centrum. Długość odcinka objętego opracowaniem wynosi ok. 110 m. Na obiekcie zlokalizowana jest jezdnia o szerokości 11,0 m oraz chodniki 2x3,50 m. W ulicy zlokalizowano dwutorową linię tramwajową wydzieloną z jezdni.

Lata realizacji: 2016-2018

W 2016 r. ogłoszono przetarg na opracowanie dokumentacji projektowej.

W 2016 r. nie poniesiono nakładów finansowych (spłata cesji od roku 2019-2023)

Osiągnięto następujące efekty: w dniu 14.07.2016 r. podpisano umowę na opracowanie dokumentacji projektowej wraz z pełnieniem nadzoru autorskiego.

PRZEBUDOWA MOSTÓW ŚREDZKICH

Cel zadania: zadanie będzie polegało na przygotowaniu dokumentacji projektowej (projekt budowlany, projekty wykonawcze) dla przebudowy dwóch obiektów mostowych, usytuowanych szeregowo w ciągu ul. Średzkiej we Wrocławiu, nad rzekami Młynówką i Bystrzycą oraz realizacji robót budowlanych od 2018 r.

Lata realizacji: 2016-2018

W 2016 r. ogłoszono przetarg na opracowanie dokumentacji projektowej.

W 2016 r. nie poniesiono nakładów finansowych.

Osiągnięto następujące efekty: w dniu 27.10.2016 r. podpisano umowę z Wykonawcą na opracowanie dokumentacji projektowej wraz z uzyskaniem wszelkich decyzji i pełnieniem nadzoru autorskiego.

PRZEBUDOWA UL. WILKSZYŃSKIEJ

Cel zadania: w ramach zadania przewidziano rozbudowę ul. Wilkszyńskiej (ok. 750m + 550 + 650m) – na odcinku od ul. Marszowickiej do granic miasta w zakresie: wymiany nawierzchni, budowę ciągu pieszo – rowerowego, odwodnienia i oświetlenia oraz budowę chodnika w ul. Głównej na odcinku od ul. Stabłowickiej do ul. Marszowickiej wraz ze skrzyżowaniem z ul. Marszowicką i ul. Główną na odcinku około 0,5 km oraz rozbudowę i przebudowę skrzyżowania ul. Głównej z ul. Stabłowicką w ciągu drogi wojewódzkiej nr 336. Wykonana zostanie przebudowa nawierzchni drogowej, roboty związane z budową chodników, regulacja krawężników i studni infrastruktury technicznej.

Lata realizacji: 2016-2018

W 2016 r. zrealizowano: rozpoczęto procedurę przetargową na opracowanie pełnej dokumentacji dla zadania. Monitorowano zadanie w ramach podpisanej preumowy w ramach RPO WD na lata 2014-2020.

W 2016 r. nie poniesiono nakładów finansowych.

Osiągnięto następujące efekty: w dniu 28.10.2016 r. ogłoszono przetarg nieograniczony na: opracowanie pełnej dokumentacji projektowej wraz z uzyskaniem niezbędnych decyzji oraz pełnieniem nadzoru autorskiego nad realizacją zadania.

PRZEBUDOWA ULIC W CIĄGU DROGI WOJEWÓDZKIEJ NR 342 (OBORNICKA, PĘGOWSKA, ZAJĄCZKOWSKA, PEŁCZYŃSKA)

Cel zadania: zadanie będzie realizowane we Wrocławiu, w ciągu drogi wojewódzkiej nr 342. Projekt dotyczy rozbudowy drogi wojewódzkiej z bezpośrednim połączeniem do DK 5, wjazd poprzez Rondo Wiesława Kielara. W ramach zadania przewiduje się: - dla ul. Zajączkowskiej przebudowa drogi na całej długości tj. 2 km wraz z budową jednostronnego chodnika - dla ul. Pęgowskiej przebudowa drogi na odc. od ul.

Zajączkowskiej do ul. Zarzeczce o długości 0,9 km - dla ul. Pełczyńskiej przebudowa drogi wraz z budową jednostronnego chodnika na odc. od ul. Kominiarskiej do Obwodnicy Śródmiejskiej o długości 2,1 km - dla ul. Obornickiej przebudowa drogi na dł. ok. 750 m od ul. Bezpiecznej do ul. Bałtyckiej w ciągu drogi wojewódzkiej nr 342. Wzdłuż przebudowywanego odcinka ul. Obornickiej planuje się budowę chodników, zatoki autobusowej, budowę sygnalizacji świetlnej na skrzyżowaniu z ul. Bezpieczną oraz zmianę geometrii skrzyżowania z ul. Bałtycką wraz z przebudową przejazdu tramwajowego.

Lata realizacji: 2016-2019

W 2016 r. zrealizowano: rozpoczęto procedurę przetargową na opracowanie pełnej dokumentacji dla zadania. Monitorowano zadanie w ramach podpisanej umowy w ramach RPO WD na lata 2014-2020.

W 2016 r. nie poniesiono nakładów finansowych.

Osiągnięto następujące efekty: w dniu 28.10.2016 r. ogłoszono przetarg nieograniczony na: opracowanie pełnej dokumentacji projektowej wraz z uzyskaniem niezbędnych decyzji oraz pełnieniem nadzoru autorskiego nad realizacją zadania.

PROGRAM INICJATYW LOKALNYCH

Na podstawie uchwały nr XIX/379/15 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 22 grudnia 2015 r. w sprawie budżetu Miasta na 2016 r. na zadania realizowane w ramach inicjatyw lokalnych w 2016 r. przeznaczono środki finansowe w wysokości: **4 700 000 zł**, ostatecznie kwotę tę zmniejszono w ciągu roku do kwoty: **3 305 120 zł**.

Do rozdysponowania tych środków upoważniony był Zespół do oceny wniosków inwestycyjnych o realizację zadania publicznego w ramach inicjatywy lokalnej z zakresu budowy, rozbudowy i przebudowy sieci wodociągowych, kanalizacji sanitarnych oraz dróg wraz z infrastrukturą towarzyszącą, powołany zarządzeniem nr 10816/10 Prezydenta Wrocławia z dnia 26 października 2010 r. wraz z późniejszymi zmianami (zarządzenie nr 117/10 Prezydenta Wrocławia z dnia 30 grudnia 2011 r., zarządzenie nr 3113 Prezydenta Wrocławia z dnia 23 listopada 2011 r. oraz Zarządzenie nr 6064/16 Prezydenta Wrocławia z dnia 29 grudnia 2016 r.).

W 2016 r. plan inicjatyw lokalnych obejmował 15 zadań, w tym:

- z zakresu infrastruktury technicznej: 2 zadanie,
- z zakresu drogowego: 13 zadań (z czego 2 inwestycje zakończone w 2015 r. z końcowymi płatnościami w 2016 r.)

Zespół odbył 1 posiedzenie, na które opracowane zostały materiały robocze poprzedzone wizjami w terenie jak i protokół końcowy z posiedzenia. Wstępnie Zespół zaakceptował 3 nowe zadania do ujęcia w planie inicjatyw lokalnych na 2016 r.

Ostatecznie umowy podpisano i przyznano dofinansowanie dla 3 zadań drogowych.

Zakończono realizację 2 zadań i opracowano 9 dokumentacji projektowych.

Zasadą prowadzenia działalności w zakresie inicjatyw lokalnych jest deklaracja, a następnie dobrowolna wpłata, w wysokości ustalonej przez Zespół, udziału własnego wnioskodawców w kosztach realizacji zadania.

Ogółem w 2016 r. wpłaty te wyniosły 140 374 zł co stanowi 40 % założonego planu dochodów.

ROZLICZENIE ŚRODKÓW FINANSOWYCH PRZYZNANYCH NA WSPIERANIE INICJATYW LOKALNYCH

Nazwa zadania	Plan po zmianach/ (przed zmianami)	Wykonanie	% wykonania
Program inicjatyw lokalnych /Dz. 600 Rozdz. 60016/	3 305 120 zł (4 700 000 zł)	3 300 315 zł	99,85%

realizowane przez ZDiUM	77 120 zł (77 120 zł)	75 240 zł	97,56%
realizowane przez ZIM	3 228 000 zł (4 622 880 zł)	3 225 075 zł	99,99%

Ogółem wykonano:

- **kanalizacja deszczowa – L = 462 mb ≈ 0,46 km,**
- **nawierzchnia docelowa – L = 559 mb ≈ 0,56 km,**

Wnioski składane do Programu inicjatyw lokalnych dotyczyły głównie budowy dróg wraz z odwodnieniem i oświetleniem.

Wydatkowanie środków następowało w oparciu o procedury określone w Ustawie o zamówieniach publicznych.

W ramach programu Inicjatyw Lokalnych Zarząd Inwestycji Miejskich:

- realizował dokumentacje projektowe dla:
 - budowy nawierzchni docelowej wraz z odwodnieniem i oświetleniem w ul. Ułańskiej (na odcinku od ul. Obrońców Poczty Gdańskiej do ul. Marii Witek)
 - przebudowy drogi wraz z infrastrukturą w sięgaczu ul. Ołtaszyńskiej we Wrocławiu,
 - przebudowy drogi wraz z infrastrukturą w ul. Rdestowej we Wrocławiu,
 - przebudowy drogi wraz z infrastrukturą w sięgaczu ul. Kochanowskiego 24-26 we Wrocławiu,
 - przebudowy drogi wraz z infrastrukturą w sięgaczu ul. Gałczyńskiego (na odcinku od ul. Grota Roweckiego do ul. Lechonia) we Wrocławiu,
 - przebudowy drogi sięgacza ul. Maleczyńskich 24-38 we Wrocławiu,
 - przebudowy drogi sięgacza ul. Maleczyńskich 40-54 we Wrocławiu,
 - przebudowy drogi ul. Maleczyńskich od ul. Morełowskiego do posesji nr 58 we Wrocławiu.
- zakończył roboty budowlane dla zadań:
 - budowa drogi wraz z infrastrukturą w ul. Łubinowej od ul. Parafialnej do ul. Orawskiej oraz w ul. Motylkowej od ul. Łubinowej do nr 13 we Wrocławiu,
 - budowa nawierzchni docelowej wraz z odwodnieniem i oświetleniem w ul. Maleczyńskich nr 58-74 we Wrocławiu,
 - przebudowa drogi wraz z infrastrukturą w sięgaczu ul. Zagłębiowskiej 5-11 we Wrocławiu.
- rozpoczął budowę:
 - nawierzchni docelowej wraz z odwodnieniem w sięgaczu ul. Kochanowskiego 24-26,
 - nawierzchni docelowej wraz z odwodnieniem i oświetleniem w sięgaczu w ul. Maleczyńskich na odcinku od ul. Morełowskiego do ul. Maleczyńskich 58,
 - nawierzchni docelowej wraz z odwodnieniem i oświetleniem w sięgaczu ul. Maleczyńskich 40-54,
 - nawierzchni docelowej wraz z odwodnieniem i oświetleniem w ul. Ułańskiej (na odcinku od ul. Obrońców Poczty Gdańskiej do ul. Marii Witek).

Poniesione w 2016 r. nakłady: 3 228 000 zł (w tym 250 000 zł środki, które z 2016 r. nie wygasają – dot. ul. Maleczyńskich 40-54, ul. Kochanowskiego 24-26, ul. Ołtaszyńska, ul. Nikliborca)

W 2016 r. zakończono realizację inwestycji w zakresie budowy i przebudowy dróg:

- budowa drogi wraz z infrastrukturą w ul. Łubinowej od ul. Parafialnej do ul. Orawskiej oraz w ul. Motylkowej od ul. Łubinowej do nr 13 we Wrocławiu, ul. Łubinowa:
 - długość drogi: 288 m,
 - szerokość: 6 m,
 - nawierzchnia drogi: – bitumiczna,
 - chodniki: jednostronny o szerokości 2 m,

- zatoki postojowe: 4,
 - zjazdy do posesji,
 - progi zwalniające: 2,
 - kanał deszczowy: zarurowanie rowu: 287 m,
 - kanalizacja kablowa MTKK: 390 m,
 - studnie kablowe: 11,
 - oświetlenie: 11 lamp,
- ul. Motylkowa:**
- długość drogi: 210 m,
 - szerokość: 6 m,
 - nawierzchnia drogi: bitumiczna,
 - chodniki: z kostki betonowej strona wschodnia o szerokości 2 m, długość 210m, strona zachodnia o szerokości 2 m, długość 33 m,
 - chodniki: tłuczniowy strona zachodnia o szerokości 3,5 m o długości 63 m,
 - zatoki postojowe: 2,
 - zjazdy do posesji,
 - progi zwalniające: 2,
 - kanał deszczowy: 134 m,
 - kanalizacja kablowa MTKK: 256 m,
 - studnie kablowe: 6,
 - oświetlenie: 8 lamp,
- budowa nawierzchni docelowej wraz z odwodnieniem i oświetleniem w ul. Maleczyńskich nr 58-74 we Wrocławiu,
- Etap I:
- ciąg pieszo jezdny – 417 m²,
 - długość ciąg pieszo jezdny: 59,69 m,
 - szerokość ciąg pieszo jezdny: 9,39 m,
 - miejsca postojowe dla samochodów osobowych – 30m²,
 - chodnik – 35m²,
 - ściek 40 mb,
- Etap II:
- ciąg pieszo jezdny (plac do zawracania 15mx9m) – 152 m²,
 - nawierzchnia żwirowa – 16m²,
 - ściek 6,8 mb.
 - wpust deszczowy Ø 500 mm - 3 szt.
 - przykanalik z rury PP 0,15 SN10 – 16,1 mb,
 - włazy kanalizacji deszczowej Ø 600 mm – 3 szt.
 - kompletny słup oświetleniowy z oprawą SAL-80/C0 – 2 kpl.,
 - wkładka bezpiecznikowa PSID01 6A – 10 szt.,
 - kabel YAKXS 4X35 – 109 m.
 - studnia kablowa SKO-2g z włączem ciężkim żeliwnym oraz wewnętrzną pokrywą – 1 szt.,
 - studnia kablowa SKO-2g z włączem lekkim żeliwnym oraz wewnętrzną pokrywą – 2 szt.,
 - rura HDPE 40x3,7 – 240 mb,
 - rura DVK 110 – 132 mb.
- przebudowa drogi wraz z infrastrukturą w sięgaczu ul. Zagłębiowskiej 5-11 we Wrocławiu
- długość ciągu pieszo-jezdnego: 60,52 m,
 - szerokość ciągu pieszo-jezdnego: 6,0 m,
 - nawierzchnia – kostka betonowa szara,
 - wpusty deszczowe: 2,
 - długość kanalizacji deszczowej 41 m,
 - sieć MTKK: 66,5 m.

ZRÓWNOWAŻONA MOBILNOŚĆ

Zadania realizowane w 2016 r. obejmowały:

- wyznaczanie kontraruchu rowerowego na ulicach jednokierunkowych w strefach ruchu uspokojonego

Cel zadania: połączenie systemu tras rowerowych.

Osiągnięto następujące efekty: zapewniono możliwość jazdy w obu kierunkach ulicami jednokierunkowymi leżącymi w strefie ruchu uspokojonego: ulica Pszczelarska, Rajska, Łukowa, Działdowska, Kosynierów Gdyńskich, Partyzantów, Reja, Piwna, Miła.

- budowę dróg dla rowerów jedno- i dwukierunkowych

Cel zadania: kształtowanie nowych połączeń oraz spinanie istniejącej sieci tras rowerowych

Zrealizowane zadania:

- Budowa drogi dla rowerów w ul. Kazimierza Wielkiego na odcinku od pl. Bohaterów Getta do ul. Ruskiej,
- Budowa drogi dla rowerów w ul. Nowy Świat na odcinku od Mostu Pomorskiego do ul. Kiełbaśniczej,
- Budowa drogi dla rowerów w ul. Kościuszki,
- Budowa drogi dla rowerów w ul. Powstańców Śląskich (projekt WBO),
- Budowa drogi dla rowerów w ul. Traugutta od ul. Krasieńskiego do pl. Wróblewskiego,
- Budowa drogi dla rowerów w ul. Mickiewicza od ul. 9 Maja do ul. Konarskiego,
- Budowa drogi dla rowerów w ul. Ślężnej od ul. Swobodnej do al. Wiśniowej,
- Budowa drogi dla rowerów w ul. Raławickiej,
- Budowa drogi dla rowerów w ul. Czekoladowej

- budowę dróg dla pieszych i rowerów

Cel zadania: kształtowanie nowych połączeń oraz spinanie istniejącej sieci tras rowerowych

Zrealizowano zadania:

- Budowa drogi dla pieszych i rowerów pod Mostami Jagiellońskimi,
- Budowa drogi dla pieszych i rowerów w ul. Strachocińskiej,
- Budowa drogi dla pieszych i rowerów w ul. Miłoszyckiej,
- Budowa drogi dla pieszych i rowerów pod Mostami Warszawskimi,
- Budowa drogi dla pieszych i rowerów pod Mostem Szczytnickim,

- Budowa drogi dla pieszych i rowerów w ul. Okulickiego,
- Budowa drogi dla pieszych i rowerów na Bulwarze Dunikowskiego,
- Budowa drogi dla pieszych i rowerów w ul. Marszowickiej.

- wyznaczenie śluz rowerowych

Cel zadania: zapewnienie bezpieczeństwa komunikacji rowerowej i upłynnienie ruchu rowerowego

Zrealizowano śluzy dla rowerów, które były wyznaczane przy okazji budowy infrastruktury rowerowej (pasów ruchu dla rowerów, dróg dla rowerów), np. w ul. Stawowej, Traugutta, Kazimierza wielkiego, Nowy Świat.

- budowę wyniesionych przejść dla pieszych i przejazdów dla rowerzystów

Cel zadania: poprawa bezpieczeństwa pieszych i rowerzystów na przejazdach dla rowerzystów i przejściach dla pieszych

Zrealizowano zadania:

- Wyniesienie przejścia dla pieszych i przejazdu dla rowerzystów na wlocie ul. Pocztowej do al. Wiśniowej,
- Wyniesienie przejścia dla pieszych i przejazdu dla rowerzystów na wlocie ul. Litomskiej do ul. Zachodniej,
- Wyniesienie przejścia dla pieszych na skrzyżowaniu ul. Nowodworskiej i Wojrowickiej,
- Wyniesienie przejścia dla pieszych i przejazdu dla rowerzystów na wlocie ul. Zaolziańskiej do ul. Powstańców Śląskich,
- Wyniesienie przejścia dla pieszych i przejazdu dla rowerzystów na wlocie ul. Szybowcowej do ul. Na Ostatnim Groszu,
- Wyniesienie przejścia dla pieszych i przejazdu dla rowerzystów na wlocie ul. Kraszewskiego do ul. Reymonta.

- budowę pasów ruchu dla rowerów

Cel zadania: kształtowanie nowych połączeń oraz spinanie istniejącej sieci tras rowerowych

Zrealizowano zadania:

- Wyznaczenie pasów ruchu dla rowerów w ul. Nowy Świat,
- Wyznaczenie pasów ruchu dla rowerów w ul. Kazimierza Wielkiego,
- Wyznaczenie pasów ruchu dla rowerów w ul. Stawowej,
- Wyznaczenie pasów ruchu dla rowerów w ul. Powstańców Śląskich,
- Wyznaczenie pasów ruchu dla rowerów w ul. Sokolej.

- strefowe uspokojenie ruchu

Cel zadania: poprawa bezpieczeństwa niechronionych uczestników ruchu oraz uporządkowanie parkowania

Wprowadzono strefowe uspokojenie ruchu na obszarze ograniczonym ulicami Sądową, Podwale, Łąkowa, Kościuszki.

- budowę stojaków rowerowych

Cel zadania: zwiększenie ilości stojaków rowerowych.

Zamontowano ok. 50 stojaków rowerowych w ramach projektów budowy infrastruktury rowerowej oraz w ramach projektu uspokojenia ruchu.

Osiągnięto następujące efekty: zwiększenie dostępności miejsc z wygodnymi i bezpiecznymi stojakami rowerowymi.

ZADANIA EDUKACYJNO - PROMOCYJNE ZREALIZOWANE W RAMACH PROGRAMU ROWEROWEGO PRZEZ WYDZIAŁ INŻYNIERII MIEJSKIEJ

- Przeprowadzono w szkołach we Wrocławiu akcję edukacyjno-promocyjną „Rowerowa szkoła”, w ramach której w piętnastu klasach uczniowie wysłuchali prelekcji na temat roweru jako środka komunikacji oraz zasad bezpiecznego korzystania z roweru w ruchu miejskim. Dodatkowo w 6 szkołach przeprowadzono audyty rowerowe (analiza szkoły pod kątem barier w rozwoju ruchu rowerowego),
- W 24 szkołach przeprowadzono akcję "Rowerowy maj". Akcja miała na celu promocję roweru jako środka komunikacji wśród najmłodszych mieszkańców Wrocławia. W akcji udział wzięło ponad 7,5 tysiąca dzieci. Podczas jednego miesiąca uczestnicy odbyli ponad 35 tysięcy podróży do i ze szkoły,
- Urząd Miejski Wrocławia przeprowadził na terenie miasta Wrocławia rywalizację European Cycling Challenge. Jest to rywalizacja pomiędzy mieszkańcami europejskich miast w jak największej ilości przejechanych kilometrów na rowerze. Wrocław zajął II miejsce na 50 miast biorących udział w ECC.
- Przeprowadzono badania natężenia ruchu rowerowego. Pomiary ruchu rowerowego wykonywane są cyklicznie co dwa lata począwszy od 2006 roku.
- Współorganizowano Wrocławskie Święto Rowerzysty, tj. wspólny przejazd ulicami miasta wielotysięcznego pelotonu rowerzystów połączony z piknikiem rodzinnym w parku Tołpy.

ZADANIA ZREALIZOWANE W RAMACH PROGRAMU ROWEROWEGO PRZEZ ZARZĄD DRÓG I UTRZYMANIA MIASTA

Celem przedsięwzięć realizowanych w ramach przedmiotowego programu jest rozwój komunikacji rowerowej we Wrocławiu poprzez zapewnienie możliwości bezpiecznego i wygodnego poruszania się rowerem po mieście.

W 2016 r. zrealizowano:

- budowę ścieżki rowerowej pod mostami Warszawskimi (brzeg prawy Kanału Żeglugowego) we Wrocławiu. Całkowity koszt realizacji zadania wyniósł 4 926 000 zł, z czego wydatki poniesione w 2016 r. wyniosły 3 129 000 zł.
- budowę ścieżki rowerowej pod mostem Szczytnickim we Wrocławiu. Całkowity koszt realizacji przedmiotowego zadania wyniósł 3 297 000 zł – w całości poniesiony w 2016 r.
- przebudowę ul. Ślężnej w celu wyznaczenia trasy rowerowej na odcinku od ul. Swobodnej do ul. Armii Krajowej we Wrocławiu wraz z opracowaniem dokumentacji projektowej zamiennej (strona zachodnia). Całkowity koszt realizacji zadania wyniósł 1 951 000 zł, z czego wydatki poniesione w 2016 r. wyniosły 1 584 000 zł.
- przebudowę ul. Nowy Świat i Kazimierza Wielkiego na odcinku od Mostu Uniwersyteckiego do pl. Dominikańskiego oraz przebudowę ul. Ruskiej na odcinku od ul. Sokolniczej do ul. Kazimierza Wielkiego. Całkowity koszt realizacji zadania wyniósł 1 096 000 zł w całości poniesiony w 2016 r.
- przebudowę ulic w celu wyznaczenia pasów rowerowych w ciągu ul. Kościuszki, Stawowej we Wrocławiu. Całkowity koszt realizacji przedmiotowego zadania wyniósł 523 000 zł, w całości poniesiony w 2016 r.
- przebudowę poniemieckiej drogi rowerowej na ul. Powstańców Śląskich we Wrocławiu - od ul. Sudeckiej do ul. Radosnej. Całkowity koszt realizacji przedmiotowego zadania wyniósł 628 000 zł, w całości poniesiony w 2016 r.
- wykonano obniżenia krawężników na przejściach dla pieszych i ścieżkach rowerowych w rejonie wybranych skrzyżowań we Wrocławiu. Całkowity koszt realizacji przedmiotowego zadania wyniósł 123 000 zł., w całości poniesiony w 2016 r.
- przebudowę skrzyżowań: ul. Wybrzeże Wyspiańskiego z ul. Łukasiewicza, ul. Wybrzeże Wyspiańskiego z ul. Norwida oraz ul. Małopanewskiej z ul. Kłodnicką w celu połączenia dróg rowerowych z istniejącym układem drogowym. Całkowity koszt realizacji zadania wyniósł 68 000 zł, w całości poniesiony w 2016 r.
- przebudowę ulic polegającą na wydzieleniu tras rowerowych w istniejących ciągach ulicznych ul. Mickiewicza na odcinku od ul. Paderewskiego do ul. Konarskiego. Całkowity koszt realizacji zadania wyniósł 1 240 000 zł, z czego w 2016 r. wydatkowano 742 000 zł.
- budowę sygnalizacji świetlnej na skrzyżowaniu ul. Raławickiej i ul. Skarbowców we Wrocławiu. Koszt realizacji zadania wyniósł 137 000 zł, w całości poniesiony w 2016 r.
- przebudowę ul. Traugutta w celu wyznaczenia drogi rowerowej na odcinku od ul. Krasieńskiego do pl. Wróblewskiego. Całkowity koszt realizacji zadania wyniósł 759 000 zł, z czego w 2016 r. wydatkowano 604 000 zł.
- przebudowę drogi gminnej nr 105774 (ul. Buforowa-łącznik). Całkowity koszt realizacji zadania wyniósł 549 000 zł, w całości poniesiony w 2016 r.
- wymianę nawierzchni na dwóch przejazdach rowerowych przez torowisko tramwajowe na pl. Powstańców Śląskich we Wrocławiu. Całkowity koszt przedmiotowego zadania wyniósł 151 000 zł, w całości poniesiony w 2016 r.
- zakończono budowę parkingu Bike&Ride przy ul. Boguszowskiej. Całkowity koszt realizacji przedmiotowego zadania wyniósł 60 000 zł, z czego w 2016 r. wydatkowano 25 000 zł. Rozliczenie zadania nastąpi w 2017 r.

- wykonano azyle dla pieszych oraz odnowiono oznakowanie przejść dla pieszych na ul. Orlej we Wrocławiu. Całkowity koszt realizacji przedmiotowego zadania wyniósł 30 000 zł, w całości poniesiony w 2016 r.

Ponadto w 2016 r. rozpoczęto:

- montaż stojaków rowerowych w 57 lokalizacjach na terenie Wrocławia. Całkowity koszt realizacji zadania wyniósł 165 000 zł, zadanie w całości płatne w 2017 r.

Realizacja ww. zadań przyczyniła się znacząco do poprawy komfortu oraz bezpieczeństwa jazdy rowerem po Wrocławiu.

ZADANIA ZREALIZOWANE W RAMACH PROGRAMU ROWEROWEGO PRZEZ ZARZĄD INWESTYCJI MIEJSKICH

W 2016 r. zakończone zostały roboty budowlane dla zadania Budowa przejazdu rowerowego pod mostem kolejowym w ciągu ul. Osobowickiej.

Poniesione w 2016 r. nakłady: 381 342 zł

Charakterystyka:

- Długość ścieżki rowerowej: 187,5 m,
- Szerokość ścieżki rowerowej: 3,0 m,
- Przepust \varnothing 1200 mm: 1,
- Oświetlenie: 9 lamp.

ZADANIA ZREALIZOWANE W RAMACH PROGRAMU RUCHU PIESZEGO PRZEZ ZARZĄD DRÓG I UTRZYMANIA MIASTA

Celem wieloletniego programu jest poprawa bezpieczeństwa ruchu pieszych poprzez budowę i rozbudowę odpowiedniej infrastruktury wraz z wprowadzeniem elementów bezpieczeństwa ruchu drogowego.

W ramach programu w 2016 r. zrealizowano:

- prace związane z zagospodarowaniem placu miejskiego u zbiegu ulicy Lotniczej i Szybowcowej – koszt wyniósł 1 064 000 zł,
- budowę sygnalizacji na skrzyżowaniu ulic Powstańców Śląskich-Sokoła – koszt wyniósł 891 000 zł,
- przebudowę chodnika w ul. Lwowskiej – koszt wyniósł 778 000 zł,
- ostatni etap prac polegających na dostosowaniu nawierzchni Rynku celem dostosowania do poruszania się osób niepełnosprawnych – koszt wyniósł 203 000 zł,
- poprawę stanu technicznego pobocza ul. Opatowickiej – koszt wyniósł 141 000 zł,
- budowę przejścia wraz z sygnalizacją na rondzie Reagana - koszt wyniósł 96 000 zł,
- zarurowanie rowu w ul. Zatorskiej celem budowy chodnika – koszt wyniósł 206 000 zł,
- chodnik w ul. Blacharskiej – koszt wyniósł 117 000 zł,
- w 30% przebudowę chodników w ciągu ul. Górniczej – koszt wyniósł 165 000 zł, zakończenie i rozliczenie zadania nastąpi w 2017 r.

Dodatkowo wykonano poprawę stanu chodników w lokalizacjach: ul. Warmińska/Braniewska, Stodolna, Międzyzdrojska, Bystrzycka. Łączny koszt wyniósł 198 000 zł.

Realizacja ww. zadań przyczyniła się znacząco do poprawy bezpieczeństwa pieszych oraz pozostałych uczestników ruchu.

ZADANIA ZREALIZOWANE W RAMACH PROGRAMU RUCHU PIESZEGO PRZEZ ZARZĄD INWESTYCJI MIEJSKICH

W ramach programu w 2016 r.:

- opracowano dokumentację projektową zamienną dla budowy chodnika w ul. Kowalskiej we Wrocławiu od przystanku autobusowego na wysokości posesji nr 116 - 118 do końca zabudowy (posesji nr 150) z infrastrukturą,
- realizowano roboty budowlane dla zadań:
 - budowa chodnika w ul. Kowalskiej we Wrocławiu od przystanku autobusowego na wysokości posesji nr 116 -118 do końca zabudowy (posesji nr 150) z

infrastrukturą. Zakończono realizację zadania w zakresie zarurowania odcinka rowu po stronie nr parzystych oraz budowy chodnika po stronie nr parzystych,

- budowa chodnika w ul. Kowalskiej we Wrocławiu (od ul. Wilgotnej do Czajczej),
- budowa chodnika w ul. Gorlickiej od szkoły do ul. Mazepy.

Poniesione w 2016 r. nakłady: 1 987 182 zł, w tym 1 349 981 zł środki, które z 2016 r. nie wygasają (dot. ul. Kowalska, ul. Gorlicka).

PROJEKT ZINTEGROWANEGO SYSTEMU TRANSPORTU SZYNOWEGO

W 2016 r. koncentrowano się na realizacji Projektów: „Zintegrowany System Transportu Szynowego w Aglomeracji i we Wrocławiu – Etap III A”, „ Budowa wydzielonej trasy autobusowo-tramwajowej łączącej osiedle Nowy Dwór z Centrum Wrocławia” oraz „Budowa Systemu Parkuj i Jedź we Wrocławiu”.

Ponadto zajmowano się m.in.:

- rozliczeniem, monitorowaniem trwałości oraz wskaźników rezultatu Projektu „Zintegrowany System Transportu Szynowego w Aglomeracji i we Wrocławiu – Etap I”,
- rozliczeniem, monitorowaniem trwałości oraz wskaźników rezultatu Projektu „Zintegrowany System Transportu Szynowego w Aglomeracji i we Wrocławiu – Etap II”,
- przygotowaniem do realizacji Projektu „Rewitalizacja linii kolejowej nr 292 na odcinku Jelcz Miłoszyce – Wrocław Sołtysowice w ramach ZIT Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego”.

Realizowano również inne zadania zlecone, w tym przygotowywał analizy i opinie dotyczące usprawnień w komunikacji zbiorowej związanych m.in. wydzielanie buspasów, opiniowanie koncepcji i zatwierdzanie projektów ORZ i ORD.

W 2016 r. w ramach kontynuacji działań Miasta na rzecz rozwoju transportu szynowego, rozbudowy i remontów tras tramwajowych powstał program dla rozwoju transportu tramwajowego. W dniu 19 września 2016 r., podczas konferencji w Zajezdni MPK przy ul. Powstańców Śląskich Prezydent Wrocławia ogłosił wolę realizacji kompleksowych przedsięwzięć na rzecz rozwoju transportu tramwajowego pn. Wrocławski Program Tramwajowy (WPT).

Wrocławski Program Tramwajowy opisuje plany inwestycji tramwajowych Miasta i podzielony jest na dwa horyzonty czasowe - bardziej szczegółowy na najbliższe 5 oraz ogólny na perspektywę 30 lat. W sumie branych jest pod uwagę 40 zadań inwestycyjnych, z których 7 jest uznawanych za przesądzone w najbliższym horyzoncie czasowym, pod warunkiem uzyskania dofinansowania środkami Unii Europejskiej. Do zadań na najbliższe 5 lat tj. do 2020 r. zaliczono realizowane już przez Zespół ds. Rozwoju Transportu Szynowego projekty:

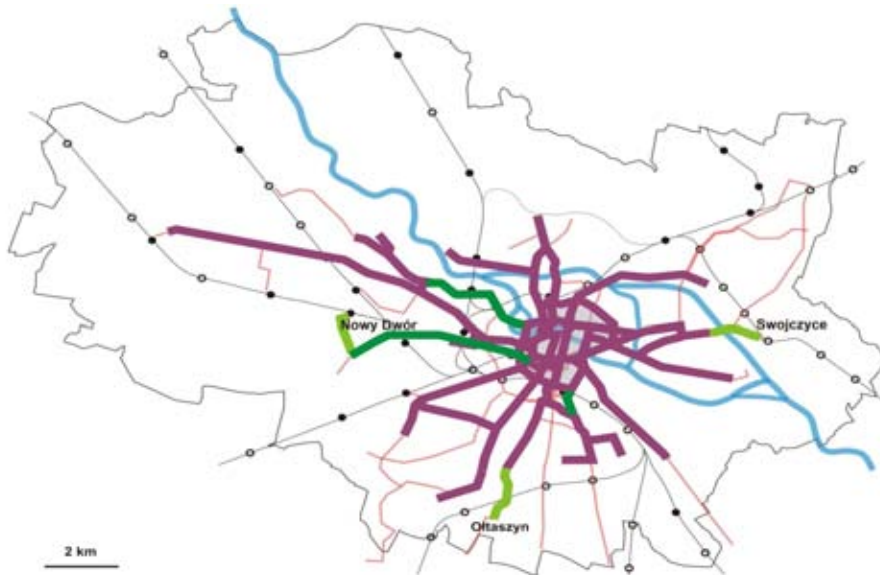
- realizacja Projektu „Budowa wydzielonej trasy autobusowo-tramwajowej łączącej osiedle Nowy Dwór z centrum Wrocławia”.
- realizacja Projektu „Zintegrowany System Transportu Szynowego w Aglomeracji i we Wrocławiu – Etap III A”:
 - trasa tramwajowa w ul. Hubskiej,
 - trasa tramwajowa wzdłuż ul. Popowickiej – Starogrobłowej - Długiej – W. Jagiełły,

oraz nowe inwestycje, ujęte w Projekt pn.: „Zintegrowany System Transportu Szynowego w Aglomeracji i we Wrocławiu – Etap IV”.

REALIZACJA PROJEKTU ZINTEGROWANEGO SYSTEMU TRANSPORTU SZYNOWEGO W AGLOMERACJI I WE WROCŁAWIU – ETAP IV

W ramach projektu ma powstać:

- torowisko na osiedlu Nowy Dwór: przedłużenie trasy autobusowo- tramwajowej łączącej osiedle Nowy Dwór z centrum Wrocławia, przebiegające ul. Rogowską do pętli przy stacji kolejowej Wrocław Nowy Dwór,
- trasa tramwajowa z Sępolna do Swojczyc przez nowy most Swojczycki,
- trasa tramwajowa do osiedla Ołtaszyn,
- budowa nowej zajezdni tramwajowej – Etap I (zadanie realizowane w całości przez Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne Sp. z o.o.).

Schemat przebiegu tras realizowanych do 2022 r.

REALIZACJA PROJEKTU ZINTEGROWANY SYSTEM TRANSPORTU SZYNOWEGO W AGLOMERACJI I WE WROCŁAWIU – ETAP I

Projekt był realizowany w latach 2008-2013. W ramach Projektu zrealizowane zostały 44 podzadania składowe, w tym budowa nowych odcinków tras tramwajowych, modernizacja odcinków istniejących, dostawy nowego taboru tramwajowego, wdrożenie systemu sterowania z priorytetem dla tramwajów oraz budowa zintegrowanych węzłów przesiadkowych. Wszystkie te zadania służą uruchomieniu tras nowego systemu Tramwaj Plus, uruchomieniu nowej Trasy Średnicowej, zapewnienie priorytetu dla komunikacji tramwajowej na trasach Tramwaju Plus i Trasach Średnicowych oraz wykreowanie węzłów przesiadkowych umożliwiających wygodne przesiadki pomiędzy komunikacją miejską – tramwajową i autobusową oraz regionalną – kolejową i autobusową.

W 2016 r.:

- uzyskano podwyższenia dofinansowania UE dla Projektu,
- rozliczono finansowo refundację UE, w tym przekazywano refundację na rzecz Partnera Projektu,
- prowadzono monitorowanie trwałości Projektu,
- sprawdzono i potwierdzono realizacją wskaźników rezultatu Projektu, zgodnie z umową o dofinansowanie,
- brano udział w czynności przeglądowych i gwarancyjnych.

REALIZACJA PROJEKTU ZINTEGROWANY SYSTEM TRANSPORTU SZYNOWEGO W AGLOMERACJI I WE WROCŁAWIU – ETAP II

Projekt jest kontynuacją działań miasta na rzecz rozwoju transportu szynowego i jego integracji z innymi podsystemami transportu. Projekt składał się z ośmiu zadań

związanych z modernizacją wybranych elementów miejskiej infrastruktury tramwajowej oraz zakupem nowych tramwajów wieloczołowych z częściowo niską podłogą.

Zadania składowe projektu:

- przebudowa pętli tramwajowej Oporów z odcinkiem torowiska od pętli tramwajowej Cmentarz Grabiszyński,
- modernizacja infrastruktury komunikacji zbiorowej na odcinku ul. Marii Curie - Skłodowskiej w celu wydzielenia torowiska tramwajowego,
- modernizacja infrastruktury komunikacji zbiorowej w ul. Krupniczej w celu wydzielenia torowiska wraz z budową 4 nowych przystanków tramwajowych,
- modernizacja infrastruktury komunikacji tramwajowej w ul. Nowowiejskiej,
- modernizacja infrastruktury komunikacji tramwajowej w ul. Przyjaźni - remont torowiska w ul. Przyjaźni wraz z pętlą tramwajową,
- modernizacja infrastruktury komunikacji tramwajowej w ul. Wróblewskiego - przebudowa torowiska w ul. Wróblewskiego na odcinku od ul. M. Kopernika do ul. Tramwajowej wraz z rozjazdami,
- modernizacja wybranych rozjazdów tramwajowych - wymiana rozjazdów wraz z montażem nowoczesnych mechanizmów nastawczych:
 - rozjazdy: ul. Piłsudskiego- ul. Świdnicka, ul. Świdnicka – ul. Podwałę, pl. Legionów od strony ul. Sądowej, pl. Powstańców Warszawy od strony Mostu Pokoju,
 - remont torowiska tramwajowego w ul. Kujawskiej od pl. Wróblewskiego do estakady.
- zakup nowych tramwajów wieloczołowych z całkowicie lub częściowo niską podłogą.

W 2016 r. realizowano zadania związane z :

- przygotowaniem i weryfikacją wniosków o płatność składanych w ramach Projektu,
- uzyskaniem podwyższenia dofinansowania UE dla Projektu,
- rozliczeniem finansowym refundacji UE, w tym z przekazaniem refundacji na rzecz Partnera Projektu,
- kontrolą na zakończenie realizacji Projektu prowadzoną przez CUPT oraz kontrolą realizacji Projektu prowadzoną przez UKS
- monitorowaniem trwałości Projektu,
- sprawdzeniem realizacji wskaźników rezultatu zgodnie z umową o dofinansowanie,
- przeglądami technicznymi i gwarancyjnymi.

REALIZACJA PROJEKTU „BUDOWA WYDZIELONEJ TRASY AUTOBUSOWO-TRAMWAJOWEJ ŁĄCZĄCEJ OSIEDLE NOWY DWÓR Z CENTRUM WROCŁAWIA”

Celem projektu jest uruchomienie szybkiej, atrakcyjnej dla pasażerów i izolowanej od ruchu kołowego komunikacji zbiorowej – tramwajowej i autobusowej w jednym z głównych korytarzy komunikacyjnych zachodniej części Wrocławia (od osiedla Nowy Dwór w rejonie ul. Rogowskiej do pl. Orłąt Lwowskich), poprzez:

- budowę pętli tramwajowej w rejonie skrzyżowania Strzegomska/Rogowska,
- przebudowę istniejącej trasy autobusowej na trasę autobusowo-tramwajową na odcinku ul. Strzegomskiej pomiędzy ul. Rogowską i ul. Nowodworską,
- budowę całkowicie nowej, wydzielonej trasy autobusowo-tramwajowej obok ul. Strzegomskiej i Robotniczej od ul. Nowodworskiej do ul. Nabycińskiej, wraz z budową nowego wiaduktu autobusowo-tramwajowego nad linią kolejową w rejonie ul. Strzegomskiej i Wagonowej,
- budowę trasy autobusowo-tramwajowej na odcinku od ul. Nabycińskiej do pl. Orłąt Lwowskich wraz przebudową pl. Orłąt Lwowskich i włączeniem nowej trasy w istniejący system autobusowo-tramwajowy,
- budowę nowej stacji prostownikowej wraz z systemem zasilania dla obsługi trasy tramwajowej,
- budowę - jako zadanie towarzyszące - wydzielonej drogi rowerowej łączącej trasy rowerowe okolic Nowego Dworu z centrum Miasta.

Schemat przebiegu trasy autobusowej - tramwajowej

W 2016 r. koordynowano realizację inwestycji, monitorowano i nadzorowano prace projektowe. Niejednokrotnie rozstrzygano i uzgadniano stanowiska pomiędzy jednostkami opiniującymi projekt.

W dniu 1 marca 2016 r. spółka Wrocławskie Inwestycje (działająca w Projekcie w imieniu i na rzecz Gminy Wrocław) ogłosiła przetarg nieograniczony na: Opracowanie koncepcji programowo – przestrzennej wraz z wariantami dla wybranych odcinków trasy oraz projektu budowlanego i projektów wykonawczych z uzyskaniem wszelkich decyzji, uzgodnień i pozwoleń oraz pełnienie nadzoru autorskiego w ramach zadania „Budowa wydzielonej trasy autobusowo-tramwajowej łączącej osiedle Nowy Dwór z Centrum Wrocławia”.

Wybrany Wykonawca (Schuessler- Plan Inżynierzy sp. z o.o.) wykonał prace projektowe: m.in. opracował koncepcję przebudowy w obszarze pl. Orłąt Lwowskich. Zlecone zostało również opracowanie mapy do celów projektowych. Rozpoczęto prace rozpoznawcze oraz uzgodnienia branżowe odnośnie uzbrojenia podziemnego. Przygotowana została Karta Informacyjna Przedsięwzięcia, którą złożono wraz z wnioskiem o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach w dniu 14 października br. do Wydziału Środowiska Urzędu Miejskiego Wrocławia w zakresie kolizji sieci i ewentualnej przebudowy w ramach omawianej inwestycji. Natomiast 16 sierpnia br. został złożony do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska wniosek o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach wraz z Kartą Informacyjną Przedsięwzięcia w zakresie pozostałej części inwestycji.

Analizie poddano również projekty budowlane i wykonawcze wykonane wcześniej na potrzeby zadania "Metrobus". Wykonano badania geologiczne.

Biuro projektowe wykonało projekt budowlany, który obecnie znajduje się w fazie uzgodnień. Rozszerzono zamówienie o koncepcję torowiska w ul. Rogowskiej do istniejącej pętli autobusowej (na potrzeby realizacji Projektu „Zintegrowany System Transportu Szynowego w Aglomeracji i we Wrocławiu- Etap IV”).

W dniu 15 kwietnia 2016 r. ogłoszono przetarg na „Opracowanie dokumentów aplikacyjnych dla Projektów planowanych do współfinansowania w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020”, w którym to zamówienie wyróżnione było m.in. Zadanie 2: "Opracowanie dokumentów aplikacyjnych dla Projektu

pn. Budowa wydzielonej trasy autobusowo-tramwajowej łączącej osiedle Nowy Dwór z Centrum Wrocławia”.

Z wybranym w wyniku rozstrzygnięcia przetargu Wykonawcą tj. International Management Services Sp. z o.o. z Krakowa zawarto umowę. Spółka opracowała Studium Wykonalności oraz Wniosek o Dofinansowanie wraz z niezbędną Analizą Kosztów i Korzyści.

Kompletne dokumenty aplikacyjne zostały złożone do Centrum Unijnych Projektów Transportowych w grudniu ub. roku.

REALIZACJA PROJEKTU „ZINTEGROWANY SYSTEM TRANSPORTU SZYNOWEGO W AGLOMERACJI I WE WROCŁAWIU – ETAP III A”

Celem projektu jest kontynuacja działań Miasta na rzecz rozwoju transportu szynowego we Wrocławiu i jego najbliższym otoczeniu oraz jego integracji z innymi podsystemami transportu zbiorowego, co ma się przyczynić do zwiększenia liczby pasażerów korzystających z transportu zbiorowego. Za cel generalny uznać można zmniejszenie zatłoczenia motoryzacyjnego we Wrocławiu poprzez poprawę płynności ruchu i ograniczenie negatywnego wpływu transportu na środowisko naturalne.

Zadania składowe Projektu:

- budowa dwutorowej wydzielonej trasy tramwajowej w ul. Popowickiej, Starogroblowej i Długiej (od ul. Milenijnej do Jagiełły) wraz z niezbędną infrastrukturą oraz nową stacją prostownikową,
- przebudowa odcinka ul. Hubskiej (od ul. Glinianej do ul. Dyrekcyjnej) polegająca na wbudowaniu torowiska tramwajowego wraz z budową i przebudową niezbędnej infrastruktury technicznej.

Koordinowano przygotowanie wytycznych technicznych oraz uczestniczono czynnie w Radach Technicznych związanych z projektowaniem obu tras, rozstrzygał i uzgadniał stanowiska pomiędzy jednostkami opiniującymi projekty.

TRASA TRAMWAJOWA WZDŁUŻ UL. POPOWICKIEJ – STAROGROBLOWEJ – DŁUGIEJ – W. JAGIEŁŁY

W dniu 23 marca 2016 r. spółka Wrocławskie Inwestycje (działająca w Projekcie w imieniu i na rzecz Gminy Wrocław) ogłosiła przetarg nieograniczony na: Opracowanie kompletnej dokumentacji projektowej wraz z uzyskaniem wszelkich decyzji, uzgodnień, pozwoleń włącznie z ostateczną decyzją o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej umożliwiającej realizację robót budowlanych i ich zakończenie, jak również pełnienia nadzoru autorskiego w ramach zadania Budowa trasy tramwajowej wzdłuż ulic Popowickiej - Starogroblowej – Długiej we Wrocławiu (od ul. Milenijnej do ul. W. Jagiełły) wraz z przebudową wiaduktu nad ul. Długą oraz budową zintegrowanego węzła tramwajowo-kolejowego Wrocław – Popowice. W jego wyniku wybrano Wykonawcę tj. firmę SYSTRA S.A. Oddział z Wrocławia

Wykonawca opracował koncepcję dla budowy trasy tramwajowej oraz dwa warianty koncepcji dla przebudowy wiaduktu kolejowego nad ul. Długą wraz z zagospodarowaniem terenu w jego otoczeniu. Wykonane zostały mapy do celów projektowych, przygotowano Kartę Informacyjną Przedsięwzięcia. Rozpoczęto uzgodnienia branżowe w zakresie infrastruktury z właścicielami. Uzyskano również decyzję środowiskową dla przebudowy sieci.

Przebieg projektowanej trasy tramwajowej wzdłuż Popowickiej- Starogrobłowej- Długiej- W. Jagiełły

Wizualizacja projektowanej trasy tramwajowej- wiadukt kolejowy w rejonie ZDIUM

TRASA TRAMWAJOWA W UL. HUBSKIEJ

W ramach Projektu przebudowy odcinka ul. Hubskiej (od ul. Glinianej do ul. Dyrekcyjnej) polegającej na wybudowaniu torowiska tramwajowego wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną prace projektowe są na ukończeniu. Uzyskano decyzję środowiskową, opracowano projekty budowlane wielobranżowe oraz projekty wykonawcze wielobranżowe. Wystąpiono z wnioskami o odstępstwa od przepisów. Złożono projekty do zaopiniowania w procedurze ZRiD.

Na jeden z dwóch złożonych projektów w procedurze ZRiD uzyskano decyzję zezwalającą na realizację zadania. Drugi projekt oczekuje na wydanie ZRiD.

W dniu 30 września 2016 r. spółka Wrocławskie Inwestycje (działająca w Projekcie w imieniu i na rzecz Gminy Wrocław) ogłosiła przetarg na roboty budowlane pn. Budowa

trasy tramwajowej w ul. Hubskiej na odcinku od ul. Glinianej do ul. Dyrekcyjnej we Wrocławiu:

Część 1: Budowa trasy tramwajowej w ul. Hubskiej;

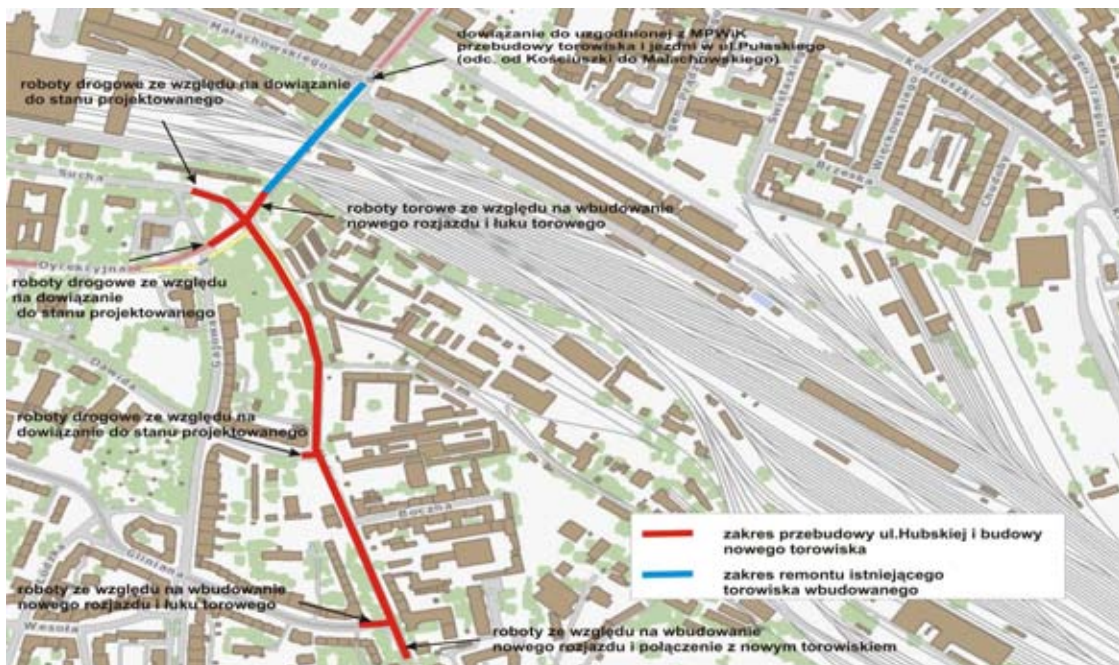
Część 2: Docelowa Organizacja Ruchu – oznakowanie poziome i pionowe;

Część 3: Poprawa stanu technicznego infrastruktury drogowej – Poprawa nawierzchni ul. Dyrekcyjnej.

Wybór Wykonawcy robót budowlanych nastąpi dopiero w 2017 r.

Wizualizacja trasy tramwajowej w ul. Hubskiej

W dniu 15 kwietnia 2016 r. ogłoszono przetarg na „Opracowanie dokumentów aplikacyjnych dla Projektów planowanych do współfinansowania w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020”, w którym to zamówienie

wyróżnione było m.in. Zadanie 1: "Opracowanie dokumentów aplikacyjnych dla Projektu pn. Zintegrowany System Transportu Szynowego w Aglomeracji i we Wrocławiu - Etap III A", czyli dla obu, opisanych w punktach V a oraz V b, składników Projektu .

Z wybranym w wyniku rozstrzygnięcia przetargu Wykonawcą tj. International Management Services Sp. z o.o. z Krakowa zawarto umowę. Spółka opracowała Studium Wykonalności oraz Wnioski o Dofinansowanie wraz z niezbędną Analizą Kosztów i Korzyści.

Kompletne dokumenty aplikacyjne zostały złożone do Centrum Unijnych Projektów Transportowych w grudniu ub. roku.

REALIZACJA PROJEKTU „BUDOWA SYSTEMU PARKUJ I JEDŹ”

Projekt obejmuje rozbudowę systemu węzłów przesiadkowych i parkingów typu Park&Ride, umożliwiających komfortowe przesiadki z transportu indywidualnego na transport zbiorowy: kolejowy i tramwajowy. Projekt zakłada realizację w ramach kilku zadań składowych budowę bądź rozbudowę parkingów Park&Ride, Bike&Ride, budowę dróg dojazdowych do parkingów oraz infrastruktury towarzyszącej, niezbędnej dla funkcjonowania parkingów.

W 2016 r. projekt został podzielony na 2 części: Etap I i Etap II.

Etap I został przygotowany do ubiegania się o dofinansowanie, a w przypadku jego otrzymania, przygotowany do realizacji, obejmuje parkingi zlokalizowane na terenach Gminy Wrocław. Parkingi te zlokalizowane są w bezpośrednim sąsiedztwie stacji i przystanków kolejowych oraz pętli i przystanków tramwajowych. W ramach kilku zadań składowych założono budowę parkingów Park&Ride, Bike&Ride, budowę dróg dojazdowych oraz niezbędnej infrastruktury towarzyszącej. W efekcie planuje się stworzenie 13-stu obiektów „parkuj i jedź” znajdujących się w 11-stu lokalizacjach, na których zostanie wybudowanych ok. 806 miejsc postojowych, obiekty B&R (5 szt.) z 70-ciomą stojakami rowerowymi oraz drogi dla rowerów. Większość parkingów będzie miała system nadzoru dostępu (szlabany wjazdowe), wideorejestracja oraz tablice Dynamicznej Informacji Pasażerskiej.

W 2016 r. opracowano szczegółowy zakres Projektu, poprzez określenie charakterystyki poszczególnych parkingów. Z Kierownictwem Urzędu uzgodniono zakres zadania i uzyskano jego akceptację. Dokonano podziału zadań pomiędzy ZDiUM oraz WI Sp. z o.o., jak również przekazano im odpowiednie materiały.

Do Wydziału Środowiska i Rolnictwa zostały złożone Karty Informacyjne Przedsięwzięcia dla uzyskania oceny oddziaływania na środowisko.

Natomiast do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska złożono wniosek o wydanie Deklaracji Organu odpowiedzialnego za gospodarkę wodną oraz Natura 2000.

Wyłoniony w przetargu (ogłoszonym w dniu 29 czerwca 2016 r. przez Wydział Zarządzania Funduszami) Wykonawca opracował pełną dokumentację aplikacyjną niezbędną do efektywnego zaaplikowania o środki w ramach RPO WD 2014-2020 w ramach poddziałania 3.4.2 Wdrażanie strategii niskoemisyjnych - ZIT WrOF Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020.

Dnia 5 września został złożony do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego wniosek aplikacyjny, który obecnie jest na etapie oceny formalnej i merytorycznej.

We wniosku ujęto dwa parkingi, już wybudowane i oddane do użytku w 2016 roku tj. parking przy ul. Snycerskiej (wybudowany przez Zarząd Dróg i Utrzymania Miasta i oddany do użytku w dniu 21 września 2016r., 83 miejsca postojowe) oraz parking w rejonie dworca kolejowego Wrocław Psie Pole (wybudowany przez Zarząd Dróg i Utrzymania Miasta i oddany do użytku w dniu 8 stycznia 2016r., 34 miejsca postojowe). Uzyskanie dofinansowania pozwoli na zwrot części poniesionych kosztów inwestycji.

W ramach Etapu I zostanie zaprojektowanych (dokumentacja projektowa) i wybudowanych (roboty i materiały budowlane) dodatkowo 11 naziemnych obiektów „parkuj i jedź” w 10 różnych lokalizacjach znajdujących się na terenie Wrocławia:

- w rejonie dworca kolejowego Wrocław Psie Pole,
- w rejonie przystanku kolejowego Wrocław Kuźniki,
- w rejonie przystanku kolejowego Wrocław Grabiszyn (2 obiekty parkuj i jedź),

- przy przystankach komunikacji miejskiej Bardzka – Świeradowska,
- przy przystankach komunikacji miejskiej Kosmonautów – Boguszowska,
- przy przystankach komunikacji miejskiej Kosmonautów - gen. Fieldorfa,
- przy przystankach komunikacji miejskiej Opolska –Głubczycka,
- przy przystankach komunikacji miejskiej Opolska – Karwińska,
- w rejonie pętli komunikacji miejskiej Oporów,
- przy przystankach komunikacji miejskiej Ślężna – Kamienna.

Parking „Parkuj i Jedź” na ul. Snycerskiej w pobliżu pętli Leśnica

Parking „Parkuj i Jedź” przy stacji kolejowej Wrocław Psie Pole

Rozpoczęto także przygotowywanie wybranych zadań dla Etapu II Projektu, który ma dotyczyć podobnego zakresu zadań, jednak zlokalizowanych na działkach, które obecnie nie należą do Gminy Wrocław. Warunkiem jego uruchomienia jest pozyskanie niezbędnych działek od jednostek PKP oraz od Agencji Nieruchomości Rolnych. Realizacja zaplanowana jest na lata 2019-2020.

PROJEKT „REWITALIZACJA LINII KOLEJOWEJ NR 292 NA ODCINKU JELCZ MIŁOSZYCE – WROCŁAW SOŁTYSOWICE W RAMACH ZIT WROCŁAWSKIEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO”

Projekt obejmuje budowę i modernizację infrastruktury towarzyszącej niezbędnej dla pasażerów, związanej z linią kolejową nr 292 na odcinku Wrocław Sołtysowice - Jelcz Miłoszyce, na której planuje się wznowienie pasażerskich przewozów kolejowych. Projekt obejmuje zakres Gminy Wrocław i jest zintegrowany z działaniami na rzecz modernizacji linii kolejowej planowanymi do realizacji przez PKP PLK S.A. oraz zadaniami towarzyszącymi na terenie Gmin Czernica i Jelcz Laskowice. Projekt w zakresie Wrocławia obejmuje budowę i modernizację infrastruktury towarzyszącej na czterech istniejących stacjach i przystankach kolejowych tj. Wrocław Sołtysowice, Kowale, Swojczyce, Wojnów oraz na trzech nowych przystankach: Wrocław Popiele, Wrocław Strachocin oraz Wrocław Łany. Dodatkowo planuje się budowę strategicznego parkingu Park&Ride na granicach Wrocławia. W ramach Projektu planuje się również budowę parkingów rowerowych Bike&Ride. Projekt planowany jest do współfinansowania ze środków ZIT WrOF.

Przekazano szczegółowe wytyczne Liderowi Projektu tj. PKP PLK SA, określające proponowane działania towarzyszące modernizacji w rozbiu na działania, które powinna wykonać kolej, gdyż obejmują teren i dziedzinę kolejową oraz działania do wykonania przez Gminę.

Ustalano zasady współpracy pomiędzy PKP PLK S.A., Gminą Wrocław, Gminą Czernica oraz Gminą Jelcz- Laskowice.

Dnia 19 grudnia PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. i partnerzy: Gmina Wrocław, Gmina Czernica, Gmina Jelcz-Laskowice podpisały wynegocjonowaną w II półroczu umowę o współpracy. Na jej podstawie możliwe będzie wspólne zlecenie opracowania Studium Wykonalności inwestycji oraz Wniosku o Dofinansowanie środkami RPO przygotowywanego projektu o wartości ponad 58 000 000 zł.

ZADANIA DODATKOWE Z ZAKRESU INŻYNIERII RUCHU

Usprawnienia dla komunikacji zbiorowej:

- Projekt docelowej organizacji ruchu na ul. Powstańców Śląskich we Wrocławiu – przejście dla pieszych przez torowisko tramwajowe,

- Projekt docelowej organizacji ruchu na ul. Powstańców Śląskich we Wrocławiu –rondo poszerzenie skrzyżowania,
- Korekty docelowej organizacji ruchu na ul. Dmowskiego – sięgacz we Wrocławiu,
- Korekty docelowej organizacji ruchu w ciągu ul. Dokerskiej we Wrocławiu,
- Projekt docelowej organizacji ruchu na ul. Kowalskiej we Wrocławiu - likwidacja lewoskrętu,
- Korekty docelowej organizacji ruchu na ul. Grabiszyńskiej we Wrocławiu – II brama Cmentarza Grabiszyńskiego,
- Korekty docelowej organizacji ruchu na ul. Podwale we Wrocławiu –rejon przystanku przy DH Podwale we Wrocławiu,
- ANEKS NR 1 do projektu korekty docelowej organizacji ruchu w ciągu ulicy Kołłątaja i ul. Piotra Skargi na odcinku od ul. Rejtana do pl. Dominikańskiego we Wrocławiu – buspas oraz udostępnienie buspasa dla pojazdów TAXI na ul. Oławskiej,
- Korekty docelowej organizacji ruchu na ul. Świdnickiej we Wrocławiu –wydzielenie torowiska tramwajowego,
- Korekty docelowej organizacji na ul. Zaporoskiej na odcinku od pl. Powstańców Śl. do ul. Wielkiej we Wrocławiu –parkowanie,
- Korekty docelowej organizacji na ul. Starogajowej we Wrocławiu – przejście dla pieszych.

Usprawnienia w komunikacji dla pojazdów TAXI, karettek pogotowia ratunkowego i nowe postoje TAXI:

- Korekty docelowej organizacji ruchu w ciągu ul. Tyrmanda we Wrocławiu –postój TAXI,
- Korekty docelowej organizacji ruchu w ciągu ul. Kamienna we Wrocławiu –postój TAXI,
- Korekty docelowej organizacji ruchu w ciągu pl. Teatralnego na odcinku od ul. Świdnickiej do ul. Widok we Wrocławiu –tabliczki pod znakiem B-1,
- Korekty docelowej organizacji ruchu na ulicach Reymonta/Pomorska, Podwale, Trzebnicka, Piłsudskiego, Traugutta, Kołłątaja/Piotra Skargi w związku z wykorzystaniem buspasów przez karetki pogotowia ratunkowego.

Buspas na ul. Traugutta

Korekty docelowej organizacji ruchu - progi:

- Korekty docelowej organizacji na ul. Partynickiej na wysokości ul. Siostrzanej we Wrocławiu – progi,

- Korekty docelowej organizacji na ul. Partyzantów na wysokości ul. Krajewskiego we Wrocławiu – progi,
- Korekty docelowej organizacji ruchu w ciągu ulicy Ostrowskiej, ul. Kaplicznej, ul. Krotoszyńskiej we Wrocławiu – progi,
- Korekty docelowej organizacji ruchu w ciągu ulicy Schuberta we Wrocławiu – progi,

Ponadto zrealizowano:

- Opiniowano koncepcje i zatwierdzano projekty ORZ i ORD, opiniowano lokalizacje zjazdów, obsług komunikacyjnych,
- Nadzorowano z zakresu inżynierii ruchu dla zadań „Budowa trasy tramwajowej w ul. Hubskiej” oraz „Budowa trasy autobusowo –tramwajowej łączącej osiedle Nowy Dwór z centrum Wrocławia”.

REMONTY I EKSPLOATACJA

PLAN EKSPLOATACJI

Plan Eksploatacji Miasta sporządzany jest corocznie od 2008 r. W 2016 r. opracowano kolejną edycję Planu Eksploatacji. Celem opracowania było zebranie danych i przedstawienie zaplanowanych na 2016 r. prac eksploatacyjnych i remontowych, realizowanych przez Zarząd Dróg i Utrzymania Miasta. Dla pełniejszego efektu działań eksploatacyjnych dokument uzupełniono o istotne informacje i dane Zarządu Zasobu Komunalnego oraz Zarządu Zieleni Miejskiej dotyczące utrzymania terenów zewnętrznych.

Podstawą prawną opracowania Planu Eksploatacji w roku 2016 było Zarządzenie nr 3255/16 prezydenta Wrocławia z dnia 8 stycznia 2016 r. w sprawie opracowania i monitorowania Planu Eksploatacji Miasta na 2016 r.

W trakcie roku prowadzony był bieżący monitoring planu. Jednostki odpowiedzialne za realizację planu opracowywały kwartalne karty monitoringowe, które były przysyłane do Wydziału Inżynierii Miejskiej i stanowią podstawę do sporządzenia i przedstawienia sprawozdań z realizacji zadań eksploatacyjnych we Wrocławiu. W ramach zadania organizowane były cykliczne narady eksploatacyjne. Tworzenie i bieżące monitorowanie opracowania usprawniło koordynację prac w zakresie eksploatacji i utrzymania Miasta oraz zoptymalizowało wydatkowanie przeznaczanych na ten cel środków.

Obszary eksploatacji, które w 2016 r. poddane zostały monitoringowi Planu Eksploatacji:

- roboty drogowe:
 - drogi, chodniki – 1579,02 km dróg o powierzchni 12,76 mln m²,
 - ścieżki rowerowe – 215,04 km ścieżek rowerowych.
- remonty i utrzymanie obiektów inżynierskich:
 - mosty - 107, wiadukty - 37, estakady – 16, kładki - 37, przepusty – 2 500, przejścia podziemne - 24, tunele samochodowe - 2, przejścia dla zwierząt – 11, bariery energochłonne (poza obiektami) - 33 tys. mb, ekrany akustyczne - 7,5 tys. mb.
- konserwacja torów i zwrotnic:
 - tory tramwajowe (długość torów – 199 573 mtp, zwrotnic 469 szt., w tym 149 szt. (zwrotnic ryglowanych),
- remonty i konserwacja sieci trakcyjnej:
 - sieci trakcyjne (długość sieci trakcyjnej – 199 573 mtp, 223 000 mb linii kablowych, układy ogrzewania zwrotnic 175 szt., układy sterowania zwrotnic 41 szt.).
- oświetlenie:
 - Oświetlenie pasa drogowego – 42521 szt. punktów świetlnych oświetlenia drogowego w tym: 37503 opraw sodowych, 2200 szt. opraw rtęciowych, 2107 szt. LED oraz 711 szt. innych (metalohalogenkowe, diodowe, świetlówkowe). 3029 szt. opraw iluminacji obiektów budowlanych oraz 103 latarnie gazowe na Ostrowie Tumskim
- odwodnienie i fontanny:

- wpusty deszczowe – ok. 20 tys. szt., ok. 26 tys., włazów, ok. 100 tys. mb przykanalików, 9 fontann i ujęcie wody.
- szalety w pasie drogowym i w przejściach podziemnych:
 - 18 szaleatów w samodzielnych obiektach i 5 szaleatów w przejściach podziemnych.
- utrzymanie pomników:
 - 26 obiektów - pomniki, rzeźby i kompozycje przestrzenne.
- infrastruktura przystankowa:
 - 1706 słupków przystankowych,
 - 868 ławek wolnostojących,
 - 515 gablot informacyjnych
 - 1048 wiat przystankowych (w tym 653 utrzymywanych przez ZDiUM, 28 wiaty utrzymywane przez dzierżawców, a 367 wiat jest własnością firm reklamy zewnętrznej)
- inżynieria Ruchu:
 - oznakowanie poziome ulic, oznakowanie pionowe ulic, elementy zabezpieczenia ruchu, sygnalizacja uliczna: skrzyżowania wyposażone w sygnalizację świetlną, przejścia aktywne, znaki zmiennej treści, wagi do preselekcyjnego ważenia pojazdów, sygnalizacje ostrzegawcze kierowców o nadjeżdżających o tramwajach, słupki automatyczne,

REALIZACJA ZADAŃ REMONTOWYCH I EKSPLOATACYJNYCH PRZEZ ZARZĄD DRÓG I UTRZYMANIA MIASTA

REMONTY NAWIERZCHNI BITUMICZNYCH

W 2016 r. wykonano **51 905 m²** napraw nawierzchni bitumicznych na podstawie zleceń za łączną kwotę **3 702 000 zł**, w tym na terenie:

- Dzielnicy Krzyki - 14 167 m² – za kwotę 1 205 000 zł,
- Dzielnicy Psie Pole - 17 833 m² – za kwotę 1 088 000 zł,
- Dzielnicy Fabryczna - 13 141 m² – za kwotę 885 000 zł,
- Dzielnicy Stare Miasto i Śródmieście - 6 764 m² – za kwotę 524 000 zł.

oraz likwidację 9 201 mb spękań nawierzchni bitumicznych za łączną kwotę 180 000 zł, w tym

- 5 099 mb nawierzchni dróg krajowych, wojewódzkich i powiatowych na terenie:
 - Dzielnicy Krzyki - 630 mb
 - Dzielnicy Psie Pole - 1 193 mb
 - Dzielnicy Fabryczna - 2 406 mb
 - Dzielnicy Stare Miasto i Śródmieście - 870 mb
- 4 102 mb nawierzchni gminnych, na terenie:
 - Dzielnicy Krzyki - 1 052 mb
 - Dzielnicy Psie Pole - 1 597 mb
 - Dzielnicy Stare Miasto i Śródmieście - 1 453 mb

REMONTY NAWIERZCHNI Z KOSTKI KAMIENNEJ I BETONOWEJ, PŁYT BETONOWYCH I KAMIENNYCH

W 2016 r. wykonano **10 781 m²** napraw nawierzchni z kostki kamiennej i betonowej, płyt betonowych i kamiennych za łączną kwotę **2 126 000 zł**, w tym na terenie:

- Dzielnicy Krzyki - 2 320 m² – za kwotę 417 000 zł,
- Dzielnicy Psie Pole - 2 074 m² – za kwotę 452 000 zł,
- Dzielnicy Fabryczna - 1 629 m² – za kwotę 401 000 zł,
- Dzielnicy Stare Miasto i Śródmieście - 4 758 m² – za kwotę 856 000 zł.

Wykonane remonty bitumiczne oraz brukarskie były niezbędne dla zachowania bezpieczeństwa ruchu kołowego i pieszego, ograniczenia wypłat powstałych z tytułu odszkodowań. Remonty wpłynęły na poprawę równości nawierzchni. Przywrócono spadki podłużne i poprzeczne, co umożliwiło właściwe odprowadzenie wody opadowej. Wydużona została trwałość nawierzchni w zakresie wymienianych warstw

konstrukcyjnych. Wykonane prace poprawiły komfort poruszania się po ciągach pieszych i rowerowych.

Naprawa nawierzchni bitumicznych za pomocą likwidacji spękań warstwy ścieralnej jest prostym zabiegiem zapobiegającym dalszej degradacji stanu technicznego nawierzchni. Likwidacja spękań zapobiega powstawaniu ubytków nawierzchni i przedłuża jej trwałość.

Ponadto w ramach zawartych umów dodatkowych wykonano:

- chodnik z tłucznia na ul. Stodolnej - 396 m², za kwotę 68 000 zł,
- jezdnię z asfaltobetonu (nakładka) ul. Małomickiej 1 200 m², za kwotę 129 000 zł,
- chodnik na ul. Warmińskiej na pow. 42 m², za kwotę 10 000 zł,
- poprawa stanu 9 peronów tramwajowych (1024 m²) na ul. Kosmonautów za kwotę 154 000 zł,
- część chodników w ciągu ul. Górniczej - 890 m², za kwotę 165 000 zł,
- chodnik na ul. Lwowskiej 3 615 m², za kwotę 801 000 zł,
- obniżenia krawężników na przejściach dla pieszych i ścieżkach rowerowych w rejonie wybranych skrzyżowań:
 - Dzielnica Fabryczna - 197 mb, za kwotę 65 000 zł,
 - Dzielnica Śródmieście i Krzyki - 110 mb, za kwotę 58 000 zł,
- poprawę stanu nawierzchni ul. Białych Goździków - wykonano podbudowę tłuczniową wraz z nakładką bitumiczną o powierzchni 1 037 m² za 135 000 zł,
- remont chodnika z wytyczeniem przejścia dla pieszych na rogu ul. Krzyckiej i Ks. Piotra Wawrzyniaka - 272 m², za 47 000 zł
- poprawę stanu technicznego nawierzchni chodnika w ul. Międzyzdrojskiej poprzez ułożenie nowego chodnika z kostki betonowej o powierzchni 252 m² i remoncie istniejącej nawierzchni bitumicznej na powierzchni 87 m² - za łączną kwotę 66 000 zł
- łącznik ul. Monte Cassino z ul. Smętną - 505 m² - za łączną kwotę 163 000 zł,
- parking ul. Rychtalska - Dolna (kontynuacja z 2015 r.), w 2016 r. wykonano 1 490 m² za kwotę 310 000 zł
- rozpoczęto przebudowę przejść dla pieszych (roboty w toku) - zakończenie prac zaplanowano na 15.11.2017 r., w tym:
 - ul. Poczтовая/ Wiśniowa - 70 000 zł
 - ul. Litomska/ Zachodnia - 83 000 zł
- dostosowanie istniejącego peronu do przejazdu nowych tramwajów typu PESA na pętli Sępólno na powierzchni 150 m² za łączną kwotę 31 000 zł,
- utwardzenie dojazdu oraz miejsc postojowych przy ul. Hubskiej, między nr 37 i 41 wraz z opracowaniem dokumentacji projektowej na powierzchni ok. 550 m², za łączną kwotę 83 000 zł,
- remont chodnika przy Kościele pw. Św. Ducha, przy ul. Pięknej/Bardzkiej na powierzchni ok. 730 m², za łączną kwotę 110 000 zł,
- poprawę stanu technicznego nawierzchni w ciągu ul. Schuberta na odcinkach:
 - od nr 32 do ul. Brahmsa - ok. 390 m², wartość zadania 88 000 zł,
 - od ul. Brahmsa do ul. Vivaldiego ok. 550 m², wartość zadania 68 000 zł,
- poprawę stanu technicznego nawierzchni pobocza przy ul. Opatowickiej, na powierzchni ok. 420 m², za łączną kwotę 141 000 zł,
- poprawę stanu technicznego nawierzchni chodnika przy ul. Powstańców Śląskich, na powierzchni ok. 470 m², za łączną kwotę 71 000 zł,
- poprawę stanu technicznego nawierzchni gruntowej ul. Brochowskiej, na powierzchni ok. 925 m², za łączną kwotę 238 000 zł.

REMONTY OBIEKTÓW INŻYNIERSKICH

W 2016 r. na remonty bieżące i awaryjne obiektów inżynierskich wydatkowano kwotę 3 193 000 zł, w tym między innymi na:

- wykonanie napraw betonu oraz wykonanie nowej powłoki antykorozyjnej betonowych elementów podpór i przęseł na mostach: Średzkim, Maślickim, Jagiellońskim

- Północnym Nowym, Mieszczkańskim, Osobowickim Północnym, na moście Pokoju i na moście w ul. Strachowickiej oraz na estakadzie zjazdowej na ul. Bora Komorowskiego, na kładce Na Ostatnim Groszu i w przejściach podziemnych na pl. Społecznym i na placu Strzegomskim w ilości 1 982 m²,
- wykonanie napraw oraz wykonanie nowych powłok antykorozyjnych na stalowych elementach konstrukcji kładki Czackiego, kładki Piwnika Ponurego, na mostach Jagiellońskich, Wilczyckim, Złotej Lili, na moście w ul. Strachowickiej i w przejściu podziemnym na placu Strzegomskim w ilości 720 m²,
 - wykonanie napraw nawierzchni na chodnikach z zastosowaniem żywic epoksydowych modyfikowanych, między innymi na estakadzie Bora Komorowskiego, na estakadzie zachodniej w ciągu al. Armii Krajowej oraz w przejściu podziemnym na placu Społecznym w ilości 1 194,00 m²,
 - wykonanie remontu nawierzchni bitumicznej na obiektach inżynierskich, między innymi na estakadzie zachodniej na pl. Społecznym, na dojeździe do tymczasowego mostu Widawskiego, na moście Grunwaldzkim i Jagiellońskim Płd. Nowym, na moście Wilczyckim, Złotej Lili, Osobowickim, Ratyńskim i na moście im. Gen. Władysława Sikorskiego, na estakadzie w ciągu ul. Bora Komorowskiego, na moście w ul. Maślickiej, na moście Średzkim Nowym, na moście Partynickim i na moście Milenijnym oraz na wiadukcie w ciągu ul. Kowalskiej i na wiadukcie ul. Strzegomska - w łącznej ilości 2 360 m². Wykonano także uszczelnienia rys nawierzchni bitumicznej na wiaduktach w ciągu al. Armii Krajowej w ilości 235 mb,
 - wymianę uszkodzonych elementów barier energochłonnych na konstrukcjach inżynierskich, między innymi na mostach Średzkich Nowych w ilości 165 kg,
 - wymianę uszkodzonych elementów balustrad na obiektach inżynierskich, w tym montaż balustrad stalowych ozdobnych w przejściu podziemnym Brama Oławska oraz demontaż i montaż nowych balustrad chromowanych z obu stron przejścia podziemnego Słodowego, w ilości 3 255,80 kg oraz remont zabytkowych balustrad kamiennych na moście Oławskim uszkodzonych w wyniku kolizji drogowej w ilości 10 mb,
 - naprawę dylatacji na obiektach mostowych, w tym wymianę wkładek neoprenowych w modułowym urządzeniu dylatacyjnym na wiadukcie Bolesława Krzywoustego w ilości 14 mb, oraz wymianę urządzeń dylatacyjnych na wiadukcie zachodnim w ciągu al. Armii Krajowej i na estakadzie wjazdowej zachodniej w ciągu ul. Krakowskiej w ilości 36 mb,
 - naprawę odwodnienia liniowego na kładce Słodowej, w przejściu podziemnym Brama Oławska oraz na Węźle Przesiadkowym przy Stadionie Miejskim, w przejściu podziemnym na ul. Młodych Techników i w przejściu podziemnym na pl. Strzegomskim, w ilości 130 mb,
 - naprawę awaryjną uszkodzonej podpory mostu Milenijnego w wyniku pożaru wraz z wykonaniem nowej powłoki malarskiej na spodzie konstrukcji mostu w ilości 1 700 m²,
 - wykonanie remontu pomostów drewnianych oraz impregnacji przeciwgrzybiczej elementów konstrukcji drewnianej kładek na ul. Grudziądzkiej, kładki dla pieszych na ul. Św. Antoniego, w ul. Szpaczej i w ul. Lewej, kładki Oporowskiej, Żabiej Kładki, kładki Piaskowej, kładki Orłąt Lwowskich, kładki w ul. Przedświt, oraz mostu w ciągu ul. Św. Klary i ul. Stanisławowskiej, w ilości 1 732 m²,
 - naprawę schodów granitowych w przejściu podziemnym Brama Oławska w ilości 128 m².

Wykonanie powyższych robót miało na celu podniesienie bezpieczeństwa użytkowników, przedłużenie żywotności obiektów inżynierskich oraz podniesienie estetyki mostów i wiaduktów, a także kładek dla pieszych, przejść podziemnych i ciągów ulic (bariery energochłonne, dźwiękochłonne, bariery ozdobne) na terenie miasta Wrocławia.

REMONTY BIEŻĄCE SIECI TRAKCYJNEJ, KABLI I ZWROTNIC ELEKTRYCZNYCH

W 2016 r. w ramach remontów sieci trakcyjnej:

- dokończono remont sieci trakcyjnej w ul. Słowiańskiej, koszt wyniósł 1 038 000 zł,
- wykonano zabezpieczenie przeciwporażeniowe dla wiaduktu kolejowego przebiegającego nad trakcją tramwajową w ciągu ul. Osobowickiej, koszt wyniósł 154 000 zł.

Łączny koszt remontów sieci trakcyjnej w 2016 r. wynosi: 1 192 000 zł

KONSERWACJA I UTRZYMANIE SIECI TRAKCYJNEJ

W 2016 r. na realizację zadania wydatkowano kwotę 3 500 000 zł.

Konserwacja i utrzymanie sieci trakcyjnej ma na celu utrzymanie w pełnej sprawności technicznej elementów infrastruktury tramwajowej, takich jak: sieć trakcyjna, układy sterowania zwrotnicami tramwajowymi, układy ogrzewania zwrotnic tramwajowych, głowice kablowe z wyposażeniem towarzyszącym - linie kablowe trakcyjne, na terenie Wrocławia.

Zakres konserwacji sieci trakcyjnej obejmuje:

- sieć trakcyjną: 199 573 mtp
- układy sterowania zwrotnicami tramwajowymi: 47 szt.
- układy ogrzewania zwrotnic tramwajowych: 123 szt.
- głowice kablowe: 722 szt.
- wyposażenie towarzyszące - linie kablowe trakcyjne: 222 710 mtp.

Ponadto w ramach zadania wykonano:

- naprawę awaryjną sieci trakcyjnej (ul. Dyrekcyjna, ul. Grabiszyńska – wiadukt),
- naprawę posadowienia słupów trakcyjnych – 4 szt. (ul. Powstańców Śląskich),
- awaryjną wymianę przewodu jezdnego (pl. Jana Pawła II – łuki),
- awaryjną wymianę słupów trakcyjnych – 4 szt. (pętla Biskupin),
- awaryjną wymianę okablowania zwrotnicy BN 202/1 (most Piaskowy),
- awaryjną wymianę słupa trakcyjnego EST (skrzyżowanie ul. Mickiewicza i Kopernika),
- awaryjną naprawę linii kablowych trakcyjnych (skrzyżowanie ul. Kamiennej i Tomaszowskiej),
- awaryjną wymianę druta jezdnego (skrzyżowanie ul. Kamiennej i Ślężnej),
- kotwienie fundamentu słupa trakcyjnego (ul. Robotnicza),
- awaryjną naprawę kabla trakcyjnego (ul. Opolska).

UTRZYMANIE DRÓG I INFRASTRUKTURY DROGOWEJ

BIEŻĄCE UTRZYMANIE OBIEKTÓW INŻYNIERSKICH

W 2016 r. na roboty utrzymaniowe obiektów inżynierskich wydatkowano kwotę **3 463 000 zł**, w tym na:

- wymianę i naprawę uszkodzonych balustrad i barier energochłonnych powstałych w wyniku kolizji drogowych między innymi na ul. Jana Nowaka Jeziorańskiego, ul. Lotniczej, ul. Karkonoskiej, ul. Bolesława Krzywoustego, na ul. Legnickiej, ul. Starogroblowej, ul. Terenowej, ul. Kowalskiej, ul. Buforowej, ul. Jeleniogórskiej, ul. Królewieckiej, ul. Nadrzeczej, ul. Kłokoczyckiej, ul. Bałtyckiej, ul. Chociebuskiej, al. Jana Kochanowskiego, ul. Średzkiej, ul. Strzegomskiej, al. Jana III Sobieskiego, oraz na obiektach inżynierskich: na moście Milenijnym, na moście Romana Dmowskiego, na mostach Jagiellońskich, Średzkich i na mostach Warszawskich oraz na wiadukcie drogowym w al. Karkonoskiej, na estakadzie Gądowiance, na estakadzie Bora Komorowskiego, – łącznie w ilości około 2 400 mb. Ponadto, wykonano naprawy balustrad stalowych wraz z zabezpieczeniem antykorozyjnym wzdłuż ul. Podwałe w ilości 1 040 mb;
- wykonanie kontroli okresowej rocznej na drogach:
 - krajowych - 16 mostów, 24 wiaduktów, 8 estakad, 1 kładki dla pieszych, 5 przejść podziemnych, 6 przejść tunelowych,
 - wojewódzkich - 9 mostów, 1 kładki dla pieszych, 1 przejścia tunelowego,
 - powiatowych - 3 mostów, 3 wiaduktów, 2 przejść tunelowych,
 - pozostałych - 54 mostów, 6 wiaduktów, 26 kładek dla pieszych, 2 tuneli samochodowych i 8 przejść podziemnych.

- wykonanie przeglądów szczegółowych na obiektach inżynierskich w ciągu drogi:
 - krajowej w ilości 18 szt.,
 - wojewódzkiej w ilości 3 szt.,
 - powiatowej w ilości 5 szt.,
 - pozostałych w ilości 21 szt.
- utrzymanie skarp, konserwację urządzeń dylatacyjnych, oczyszczanie systemu odwodnienia, konserwację stalowych łożysk obiektów inżynierskich, mycie obiektów i ekranów na terenie miasta Wrocławia na 226 obiektach inżynierskich,
- utrzymanie czystości na obiektach budowlanych i ekranach akustycznych przez usuwanie graffiti, trwałe zabezpieczenie powierzchni oraz mycie powierzchni obiektów na terenie miasta Wrocławia na 104 obiektach inżynierskich - w ilości 5 000 m²,
- wykonanie ekspertyz i orzeczeń technicznych na 23 drogowych obiektach inżynierskich miasta Wrocławia. Ponadto, w trybie specjalnym wykonano ekspertyzą Mostu Milenijnego po uszkodzeniu podpory w wyniku podpalenia.
- utrzymanie i konserwacja urządzeń dźwigowych wraz z kontrolą przez Urząd Dozoru Technicznego, zlokalizowanych w przejściu podziemnym na Rondzie Reagana oraz przy moście Milenijnym oraz na Węźle Przesiadkowym przy Stadionie Miejskim, z uzyskaniem dopuszczenia do eksploatacji - w ilości 9 sztuk,
- utrzymanie i konserwacja oświetlenia, przepompowni i odwodnienia w przejściach podziemnych dla pieszych: nr 2, 3 i 4 na pl. Społecznym, pod al. Jana III Sobieskiego, przy Stadionie Olimpijskim, w ul. Borowskiej, Jana Pawła II, na pl. Strzegomskim, Słodowym, Winogronowym, Bramie Oławskiej, na al. Paderewskiego, na ul. Młodych Techników oraz w tunelach pieszo – rowerowych pod łącznicą Bora- Komorowskiego oraz w ul. Ćwiczebnej,
- utrzymanie eksploatacyjne przejścia podziemnego wraz z konstrukcją zadaszania na rondzie Ronalda Reagana oraz dwóch tuneli samochodowych w ciągu ul. Oławskiej we Wrocławiu w zakresie konserwacji przepompowni i oświetlenia, sezonowego mycia ścian tunelu południowego i północnego z okładziną ceglana z zanieczyszczeń powierzchniowych, soli i wykwitów na powierzchni ok. 1 410 m²,
- opracowanie dokumentacji projektowej dla:
 - remontu kładki Pawłowickiej,
 - remontu wiaduktu drogowego w ciągu ul. Kowalskiej,
 - remontu kładki Grabiszyńskiej,
- opracowanie dokumentacji projektowej i wykonanie nazwy „Przejście Słodowe” w przejściu podziemnym w ciągu ul. Oławskiej we Wrocławiu.

OŚWIETLENIE PASA DROGOWEGO

Na zadania w zakresie oświetlenie pasa drogowego w roku 2016 wydatkowano kwotę 31 065 000 zł, w tym na:

- zakup energii elektrycznej i usługę dystrybucji energii elektrycznej dla 1 025 Punktów Poboru Energii. W 2016 r. zużyto energię elektryczną w ilości 31 768 GWh,
- utrzymanie 42 709 punktów świetlnych oświetlenia drogowego i 3 192 szt. reflektorów iluminacji obiektów,
- wymianę 86 kompletnych latarni i wymianę 1 980 szt. opraw rtęciowych na energooszczędne sodowe i ledowe,
- eksploatację i konserwację 102 gazowych punktów świetlnych na Ostrowie Tumskim wraz z zakupem energii gazowej. W roku 2016 zużyto 49 419 m³ gazu,
- eksploatację i konserwację 7 drogowych stacji pogodowych i tablic informacyjnych wraz z transmisją danych na stronę internetową
- wykonanie iluminacji świątecznej na sezon zimowy 2015/2016 w zakresie montażu, eksploatacji, demontażu i napraw elementów oraz montażu iluminacji na sezon 2016/2017,
- oczyszczanie z plakatów słupów i szafek oświetleniowych w liczbie 6 870 szt.

ZADANIA W ZAKRESIE ODWODNIENIA DRÓG I UTRZYMANIA FONTANN

W 2016 r. zrealizowano następujące prace eksploatacyjne w zakresie odwodnienia dróg i utrzymania fontann:

- utrzymywano w stałej sprawności w ramach ryczałtu 6 196 szt. wpustów deszczowych i przykanalików,
- oczyszczono ręcznie i mechanicznie wpusty deszczowe i przykanaliki w trybie zwykłym 46 149 szt. oraz 195 szt. w trybie awaryjnym,
- oczyszczono 75 szt. studni chłonnych i 2 111 mb odwodnienia liniowego,
- wykonano naprawy i remonty urządzeń odwodnienia ulicznego (włazy, wpusty, przykanaliki) – 156 kpl.,
- prowadzono eksploatację na 9-miu fontannach i ujęciu wody „Zdrój” na ul. Świdnickiej

Całkowity koszt realizacji zadania wyniósł 2 935 000 zł

W 2016 r. zostały odprowadzone ścieki opadowe z pasa drogowego na terenie Wrocławia z powierzchni 943 147 m².

Wydatkowana została kwota 2 597 000 zł. Obejmowała ona okres trwania umowy z MPWiK, tj. do 25.10.2016 r. Płatność za okres 26.10.2016 r.-31.12.2016 r. przewidziano w nowej umowie, ze środków budżetowych 2017 r.

ZADANIA W ZAKRESIE UTRZYMANIA SZALETÓW ZLOKALIZOWANYCH W PASIE DROGOWYM I W PRZEJŚCIACH PODZIEMNYCH

W 2016 r. wydatkowano kwotę 689 000 zł

W ramach prac związanych z realizacją zadania prowadzona była eksploatacja i konserwacja szaleatów i pisuarów zlokalizowanych w pasie drogowym i w przejściach podziemnych (łącznie 23 obiekty).

Naprawy urządzeń wodno-kanalizacyjnych w sposób bieżący ograniczyły występowanie awarii i tym samym zmniejszyły wydatki ponoszone na dostawę wody i odbiór ścieków.

W ramach prac związanych z utrzymaniem szaleatów wykonywane są również prace związane z malowaniem wewnątrz szaleatów, usuwaniem graffiti z elewacji, naprawami lub wymianami urządzeń sanitarno-technicznymi takich jak np. podgrzewacze wody, baterii umywalkowych, koszy na odpadki, dozowników na mydło w płynie, odświeżaczy, desek sedesowych czy różne prace specjalistyczne takie jak np. wymiana rolet i opróżnianie szamba.

Na dostawę wody i odbiór ścieków w 2016 r. wydatkowano kwotę 48 000 zł

Dostawa wody i odbiór ścieków są niezbędne do prawidłowego funkcjonowania szaleatów. Naprawy w sposób bieżący urządzeń wodno-kanalizacyjnych ograniczyły występowanie awarii i tym samym zmniejszyły wydatki ponoszone na dostawę wody i odbiór ścieków

UTRZYMANIE POMNIKÓW

W 2016 r. wydatkowano kwotę 50 000 zł.

W ramach prac związanych z konserwacją i restauracją pomników wykonano:

- prace pielęgnacyjno-konserwatorskie części pomnika fontanny „Studnia Walki i Zwycięstwa”, zlokalizowanej na pl. Jana Pawła II, w zakresie rzeźb alegorycznych i postumentów, na których są ustawione,
- prace naprawcze uszkodzonej rzeźby Dziewczynki z kompozycji rzeźbiarskiej „Chłopak i Dziewczynka” zlokalizowanej przy fontannie , przy ul. Bolesława Krzywoustego.

Wszystkie prace przy pomnikach, rzeźbach i kompozycjach przestrzennych są wykonywane na podstawie Decyzji-Pozwoleń wydanych przez Miejskiego Konserwatora Zabytków

INNE ZADANIA EKSPLOATACYJNE

Na zadania eksploatacyjne w roku 2016 wydatkowano kwotę 444 000 zł.

Zakres prac wykonywanych w ramach zadań eksploatacyjnych obejmował między innymi zadania:

- wykonanie prac związanych z konserwacją 134 sztuk podświetlanych punktów informacyjnych,
- wykonanie prac związanych z konserwacją tabliczek z nazwami ulic.

W ramach tych prac wykonano między innymi:

- 287 szt. tabliczek z nazwami ulic,
- 134 szt. nowych słupków, na których są montowane tabliczki z nazwami ulic,

- poprawiono zawieszenie 121 szt. tabliczek,
- wykonano 150 tabliczki z nazwami ulic zgodnie z Systemem Informacji Miejskiej,
- zdemontowano 104 szt. nieczytelnych/uszkodzonych tabliczek z nazwami ulic,
- wykonanie oznakowania przystani pasażerskich w obrębie Parku Kulturowego – 15 lokalizacji,
- wykonanie projektów oznakowania ulic tabliczkami z ich nazwami według Systemu Informacji Miejskiej.

Ponadto, w ramach zadań eksploatacyjnych wydatkowana została kwota 28 000 zł na potrzeby weryfikacji dokumentów, dotyczących rozliczania szkód pojazdów, powstałych w związku ze stanem technicznym nawierzchni dróg na terenie miasta Wrocławia. W 2016r. weryfikacji poddano 84 zgłaszanych roszczeń o odszkodowanie w związku ze szkodą rzeczową. Weryfikacja polegała na ocenie dokumentów pod względem zasadności zgłaszanego roszczenia, wycenie wartości szkody, weryfikacji szkód do spraw sądowych, a także przeprowadzono oględziny uszkodzonych pojazdów.

UTRZYMANIE OBIEKTÓW WYPOSAŻENIA PRZYSTANKÓW

W 2016 r. wydatkowano kwotę 1 178 000 zł

W ramach zadania wykonano:

- utrzymanie stanu technicznego oraz estetycznego wiat, słupków, ławek i gablot w wiatkach, na łączną kwotę 472 000 zł,
- modernizację i naprawy wiat, naprawy nawierzchni pod wiatami, przestawienia, demontaże, złomowanie, usuwanie skutków wandalizmu, wykonanie i montaż słupków na nowych przystankach, wymianę słupków rurowych na kompaktowe, renowację i montaż słupków kompaktowych, wykonanie i montaż nowych ławek i gablot informacyjnych, mycie wiat, słupków i gablot informacyjnych, na łączną kwotę 706 000 zł,

KONSERWACJA I REMONTY WIAT

Liczba wiat znajdujących się na przystankach komunikacji miejskiej na dzień 31.12.2016 r. wyniosła 1 078 szt.

Własnością Zarządu Dróg i Utrzymania Miasta jest 712 wiat, z czego 688 jest utrzymywanych przez Zarząd Dróg i Utrzymania Miasta, a 24 wiat (typu PROMEST 21 szt. i typu CITY PIAZZA 3 szt.) przez dzierżawcę. Pozostałe 366 wiat jest własnością firm reklamy zewnętrznej.

W 2016 r. wykonano:

- 3 039 myć wiat z zastosowaniem środków chemicznych (część wiat wielokrotnie),
- bieżącą naprawę uszkodzonych wiat, polegającą na uzupełnianiu 286,61 m² wybitych szyb, wstawianiu lub ponownym mocowaniu blach osłonowych, naprawie ławek pod wiatą itp.

UTRZYMANIE ŁAWEK I SŁUPKÓW PRZYSTANKOWYCH

Liczba obsługiwanych przystanków na dzień 31.12.2016 r. wyniosła 1.707 szt., słupków przystankowych wyniosła 1.719 szt. (na niektórych przystankach zlokalizowanych jest więcej niż jeden słupek przystankowy), ławek umieszczonych na przystankach wyniosła 906 szt., gablot do umieszczania informacji pasażerskiej zamontowanych w wiatkach wyniosła 505 szt.

W 2016 r. wykonano:

- 52 nowe słupki kompaktowe (z gablotami informacyjnymi) wraz z montażem na przystankach,
- renowację 37 tablic znaków oraz nazw przystanków słupków kompaktowych,
- 51 nowych ławek wolnostojących wraz z montażem na przystanku,
- wymianę 402,91 m² zniszczonych w wyniku wandalizmu szyb z poliwęglanu i wkładów PCV w gablotach słupków oraz w gablotach umieszczonych w wiatkach,
- inne naprawy słupków i ławek (głównie usuwanie skutków wandalizmu),
- przestawienia słupków przystankowych i ławek w ramach zmiany organizacji ruchu wynikającej z prowadzonych remontów ulic,

- 1 957 myć gablot słupków kompaktowych oraz gablot w wiatach i tablic DIP z zastosowaniem środków chemicznych (część gablot wielokrotnie),
- 2 402 malowania konstrukcji słupków i ławek przystankowych.

UTRZYMANIE I KONSERWACJA MEBLI MIEJSKICH W PASIE DROGOWYM

W 2016 r. wydatki wyniosły 157 000 zł

Zakres prac wykonywanych w ramach zadania utrzymanie i konserwacja mebli miejskich obejmował:

- konserwację, naprawy i mycie ławek miejskich,
- konserwację i naprawy wiat rowerowych,
- konserwację i naprawy donic i gazonów,
- naprawy koszy na śmieci typu staromiejskiego i miejskiego,

W ramach tych prac wykonano między innymi:

- naprawy stojaków rowerowych - 8 szt.,
- renowację skweru na pl. Józefa Piłsudskiego,
- rozbiórkę 2 żelbetowych słupów ogłoszeniowych,
- naprawę mocowania kul granitowych na ul. Świdnickiej w ilości 3 szt.,
- dostawę i montaż 44 szt. stojaków rowerowych, 4 szt. wysp separacyjnych i odtworzenie nawierzchni.

W ramach konserwacji wiat rowerowych i ławek miejskich zabezpieczono olejami lub lakierami wszystkie elementy drewniane we wszystkich wiatach i elementy drewniane ławek wykonane z egzotycznych gatunków drewna

DZIERŻAWA WIAT

W ramach zadania sfinansowano opłatę za dzierżawę wiat od firm reklamy zewnętrznej oraz dzierżawę za miejsce pod przystanki zlokalizowane na terenie PKP.

W 2016 r. wydatek wyniósł 933 000 zł.

OPTIMALIZACJA MOBILNOŚCI OBYWATELI I ZARZĄDZANIE TRANSPORTEM TOWAROWYM W ŚRODOWISKU MIEJSKIM OPTICITIES

Impuls do stworzenia projektu OPTICITIES bezpośrednio związany był z kwestią mobilności europejskich miast, uważanej obecnie za istotny element funkcjonowania społeczności europejskich – aż 75% mieszkańców UE żyje w obszarach miejskich. Działania realizowane są w pięciu głównych wymiarach i dotyczą: dostępności (związanej ze zbyt dużym przesyleniem konurbacji europejskich, wynikającym z natężenia transportu prywatnego i publicznego); środowiska (jego zanieczyszczenia dwutlenkiem węgla, generowanym przez pojazdy i ciężarówki); jakości życia w miastach; transportu ciężarowego (generującego 15% zatorów miejskich) oraz zarządzenia przestrzeni publicznej.

Projekt OPTICITIES ma na celu stworzenie standardów dotyczących Multimodalnego Miejskiego Zbioru Danych, wykorzystanie innowacyjnych narzędzi i usług w zarządzaniu ruchem, implementację wytycznych, skierowany do władz publicznych oraz rozpowszechnienie rezultatów projektu, tak by mogły one funkcjonować na skalę europejską.

Wrocław jest jednym z 5 miast pilotażowych projektu i wchodzi w skład konsorcjum. Miasto pracuje na systemach przetwarzania zbioru danych, za pośrednictwem urządzeń zlokalizowanych na drogach infrastruktury miejskiej. To właśnie integracja danych jest jednym z głównych czynników, wpływających na zwiększenie funkcjonalności zarządzania ruchem. Miasto Wrocław jest odpowiedzialne za integrację systemu Open ITS, z użyciem zebranych danych w systemie zarządzania dla pojazdów ciężarowych.

REALIZACJA OPTICITIES

Podczas działań związanych z projektem w roku 2016, został zakończony proces integracji systemów informatycznych ITS Wrocław. W ramach, którego wykonano aktualizację oprogramowania Neurocar Backoffice do najnowszej wersji 3.0, dzięki której możliwe było podłączenie do zasobów ITS dodatkowej infrastruktury badawczej zbierającej dane (tj. odcinkowy pomiar prędkości zamontowany przy ul. Kochanowskiego

oraz system rejestracji przejazdów na czerwonym świetle RedLight zamontowany przy ul. Armii Krajowej-Ślężna). Wykonano testowe przejazdy pojazdami ciężarowymi przez miasto wykorzystując powstały system (Neurocar Navi), którego głównym celem jest prowadzenie transportu ciężarowego w środowisku miejskim. Ponadto zorganizowano spotkanie studyjne, prezentujące wyniki prac badawczych dla przedstawicieli miast partnerskich biorących udział w projekcie. Całkowity koszt zadania w 2016 r. wyniósł 63 000 zł.

ZADANIA TOROWE WYKONYWANE PRZEZ ZARZĄD DRÓG I UTRZYMANIA MIASTA ZE ŚRODKÓW BĘDĄCYCH W DYSPOZYCJI WYDZIAŁU INŻYNIERII MIEJSKIEJ

ROZBUDOWA INFRASTRUKTURY SIECIOWEJ I DROGOWEJ W PÓŁNOCNYCH OSIEDLACH WROCŁAWIA – UDZIAŁ MIASTA

W ramach tego zadania w 2016 r. wykonano liczne roboty towarzyszące robotom na sieciach wodociągowych i kanalizacyjnych prowadzonym przez MPWiK, realizowane w imieniu i na rzecz Gminy Wrocław. Roboty w 2016 r. dotyczyły budowy kanalizacji deszczowej, budowy chodników, przebudowy nawierzchni jezdni oraz budowy progów zwalniających, a także przyłączy kanalizacji sanitarnej do obiektów gminnych na osiedlach Pawłowice, Lipa Piotrowska, Ratyń, Polanowice, Sołtysowice i Kowale.

Lata realizacji: 2014 – 2016

Całkowity koszt robót w zakresie nadzorowanym przez Zarząd Dróg i Utrzymania Miasta wyniósł 29 142 000 zł, w tym w 2016 r. 9 115 000 zł

PROGRAM POPRAWY STANU TECHNICZNEGO TOROWISK

Celem projektu jest poprawa stanu technicznego torowisk tramwajowych oraz polepszenie warunków dla zrównoważonego rozwoju miasta Wrocławia dzięki zapewnieniu na jego obszarze odpowiedniej komunikacji tramwajowej.

W 2016 r. w ramach programu zrealizowano następujące zadania w imieniu i na rzecz Gminy Wrocław:

- wymianę skrzyżowania torów z ośmiu krzyżownic i rozjazdu tramwajowego jednotorowego pojedynczego na skrzyżowaniu ul. Kazimierza Wielkiego - św. Mikołaja. Całkowity koszt realizacji zadania wyniósł 704 000 zł, w całości poniesiony w 2016 r.
- wymianę rozjazdu dwutorowego pojedynczego w rejonie ul. Drobnera oraz wymiana torowiska na Mostach Uniwersyteckich w Wrocławiu. Całkowity koszt realizacji zadania wyniósł 3 328 000 zł, w całości poniesiony w 2016 r.
- poprawę stanu nawierzchni peronów i dostosowanie ich parametrów do taboru tramwajowego typu PESA wzdłuż linii tramwajowej przy ul. Kosmonautów. Całkowity koszt realizacji zadania wyniósł 154 000 zł, w całości poniesiony w 2016 r.
- poprawę stanu nawierzchni peronów i dostosowanie ich parametrów do taboru tramwajowego typu PESA - peron dla wsiadających na pętli Sępolno. Całkowity koszt realizacji zadania wyniósł 31 000 zł, w całości poniesiony w 2016 r.

Realizacja w/w zadań przyczyniła się do zdecydowanej poprawy stanu infrastruktury torowej oraz bezpieczeństwa ruchu tramwajów, a także podniesienia komfortu dla pasażerów.

KONSERWACJA TORÓW I ZWROTNIC TRAMWAJOWYCH

Lokalna naprawa torowisk (regulacja, stabilizacja szyn, wymiana szyn, iglic zwrotnic, krzyżownic tramwajowych, naprawa nawierzchni drogowej), czyszczenie i konserwacja zwrotnic tramwajowych, utrzymywanie w sprawności elektrycznych napędów mechanizmów nastawczych zwrotnic na terenie Wrocławia.

Zakres konserwacji torów i zwrotnic tramwajowych obejmuje:

- tory tramwajowe: dł. 199 573 mtp,
- zwrotnice tramwajowe: 462 szt., w tym zwrotnice z elektrycznym napędem mechanizmu nastawczego i sygnalizatorem kierunku położenia iglic: 149 szt.

W ramach konserwacji torów tramwajowych dokonano między innymi:

- wymiany iglic zwrotniczych – 36 szt.,
- wymiany zwrotnic tramwajowych – 18 szt.,
- wymiany szyn tramwajowych Ri60N – 1 011 mb,
- wymiany szyn LK – 91,50 mb,
- wymiany szyn kolejowych S49 – 744 mb,
- wymiany szyn typu Ri60VK – 25 mb,
- wymiany podkładów drewnianych – 4 szt.,
- naprawy nawierzchni bitumicznej w torowisku – 371 m²,
- naprawa nawierzchni z kostki kamiennej – 340 m²,
- naprawa nawierzchni z kostki betonowej – 216 m²,
- naprawa nawierzchni z płyt EPT – 234 szt.

W ramach konserwacji zwrotnic z elektrycznym napędem dokonano:

- wymiany:
 - odbiornika podczerwieni OP03 (Pętla Stadion Olimpijski),
 - napędu zwrotnicy – 4 szt. (w węzłach rozjazdowych: ul. Jedności Narodowej - Nowowiejska, pl. Jana Pawła II, ul. Traugutta - Krasińskiego (ZREMB), ul. P. Skargi - Teatralna),
 - grzałek ogrzewania - 89 szt. (Pętla Pilczyce, Stadion Euro – krańcówka, ul. Powstańców Śląskich - Hallera, ul. Piłsudskiego - Hallera, ul. P. Skargi - Teatralna, pl. Teatralny, ul. Kazimierza Wielkiego - Szewska, ul. Borowska - Dyrekcyjna, ul. Armii Krajowej - Bardzka, ul. Bardzka - Świeradowska, ul. Jedności Narodowej - Nowowiejska, ul. Jedności Narodowej - Słowiańska, m. Osobowicki, pl. Powstańców Wielkopolskich, pl. Bema, pl. Społeczny, ul. Sienkiewicza - Piastowska, ul. Krakowska - Kościuszki - Traugutta, pl. Grunwaldzki),
 - modułu blokady torowej MER 118902/1 – 2 szt. (pl. Dominikański, Rondo Reagana)
 - tłumika DD-100 – 7 szt. (ul. Jedności Narodowej - Słowiańska, pl. Powstańców Wielkopolskich, ul. Jedności Narodowej - Nowowiejska),
 - elementy obwodu torowego – 2 szt. (pętla Zawalna, pl. Powstańców Wielkopolskich),
 - wyświetlacz LCD – 1 szt. (ul. Grabiszyńska - Hallera),
 - elektromagnesu – 1 szt. (pl. Społeczny),
 - czujnika TLC4 i odbiornika HR-8480 – 1 szt. (pl. Jana Pawła II),
 - modułu zdalnego sterowania podczerwieni – 1 szt. (pl. Jana Pawła II),
- naprawy:
 - wałka elektromagnesu (ul. Piłsudskiego-Świdnicka, pl. Powstańców Wielkopolskich),
 - przetwornicy – 1 szt. (pl. Dominikański),
 - modułów blokady torowej – 2 szt. (ul. Jedności Narodowej-Nowowiejska, ul. Jedności Narodowej-Słowiańska),
 - modułu komputera KFE w sterowniku zwrotnicy (pl. Grunwaldzki).

Koszt konserwacji torów i zwrotnic tramwajowych wyniósł 9 966 000 zł

SZLIFOWANIE KOREKCYJNE I NAPAWANIE SZYN TRAMWAJOWYCH

Zakres prac obejmował:

- szlifowanie korekcyjne szyn na długości 271 mtp (ul. Kazimierza Wielkiego na odcinku od pl. Dominikańskiego do ul. Św. Mikołaja),
- regenerację przez napawanie szyn na długości 1 939 mtp (ul. Trzebnicka – Słowiańska (łuki), ul. Grabiszyńska (przy cmentarzu-główna brama), Rondo Reagana, pl. Powstańców Wielkopolskich).

Koszt szlifowania i napawania szyn w torach tramwajowych wyniósł 172 000 zł

CHEMICZNE ODCHWASZCZANIE WYDZIELONYCH, NIEZABUDOWANYCH TOROWISK TRAMWAJOWYCH

Przeprowadzono chemiczne odchwaszczanie wydzielonych, niezabudowanych torowisk tramwajowych (jednokrotny wiosenny oprysk) na dł. 81 481 mtp oraz wykoszenie trawy na torowiskach zielonych o dł. 337 mtp.

Prace wykonano w n/w lokalizacjach:

- pętle tramwajowe: Wrocławski Park Południowy, Zawalna, Kowale, Stadion Olimpijski, Biskupin, Kopernika, Marino, Hallera, Grabiszyn (cmentarz), Gaj, Sępolno, Osobowice, Oporów, Pilczyce, Księża Małe, Leśnica, Tarnogaj, Krzyki i krancówka ul. Świeradowska,
- na odcinkach torowisk w ulicach: Drobnera, Kazimierza Wielkiego, Legnickiej, Olszewskiego, al. Różyckiego, Powstańców Śląskich, Sienkiewicza, pl. Staszica, Toruńskiej, Kwidzyńskiej, Traugutta, Krasińskiego, Oławskiej, Widok, Wróblewskiego, Mickiewicza, Złotoryjskiej, Śrubowej, Robotniczej, Żmigrodzkiej, Bałtyckiej, Mieszkańskiej, Osobowickiej, Świeradowskiej, Hubskiej, Bardzkiej, Armii Krajowej, Tarnogajskiej, Piłsudskiego, Grabiszynskiej, Hallera, Karkonoskiej, Dyrekcyjnej, Ślężnej, Opolskiej, Krakowskiej, Lotniczej, Kosmonautów, Średzkiej, Osi Grunwaldzkiej, pl. Społecznym, pl. Wróblewskiego

Koszt chemicznego odchwaszczania torowisk wyniósł 69 000 zł

REALIZACJA ZADAŃ REMONTOWYCH PRZEZ ZARZĄD INWESTYCJI MIEJSKICH

REMONTY BIEŻĄCE W PLACÓWKACH OŚWIATOWYCH

Cel zadania: wykonanie remontów i usuwanie awarii budowlanych, dekarских, elektrycznych, sanitarnych wewnętrznych i zewnętrznych w placówkach oświatowych, zgodnie ze zgłoszonymi przez placówki oświatowe potrzebami oraz poprawa stanu technicznego budynków placówek oświatowych.

Usuwanie awarii oraz wykonywanie drobnych remontów w zakresie robót dekarских w placówkach oświatowych, Radach Osiedli oraz innych obiektach podległych Gminie Wrocław.

Wykonane roboty budowlane swym zakresem obejmowały:

- usuwanie awarii,
- naprawy lub wymiany elementów pokryć dachowych, obróbek blacharskich, elementów odwodnienia dachu, kominów oraz innych elementów dachu, w tym również konieczne naprawy konstrukcji dachowych,
- wykonanie niezbędnych zabezpieczeń we wszystkich powyższych przypadkach.

Osiągnięto następujące efekty: w wyniku przeprowadzonych robót w 2016 r. wyremontowano dachy w czterech placówkach oświatowych, co przyczyniło się do poprawy stanu technicznego i właściwości funkcjonalno-użytkowych tych placówek, oraz do ograniczenia strat ciepła.

Placówki, w których przeprowadzono remont:

- Szkoła Podstawowa nr 72 ul. Trwała - remont i docieplenie dachu budynku A, krytego papą o powierzchni 1.227 m², wraz z obróbkami blacharskimi, z wymianą rynien i rur spustowych, instalacji odgromowej oraz wymianą rewizji i przykanalików kanalizacji deszczowej,
- Zespół Szkół nr 18 ul. Młodych Techników - remont dachu budynku B, krytego papą o powierzchni 1.720 m² wraz z termomodernizacją, z obróbkami blacharskimi, z wymianą rynien i rur spustowych oraz instalacji odgromowej, montażem włazu, i klap oddymiających,
- Szkoła Podstawowa nr 50 ul. Czeska - remont dachu łącznika szkoły i sali gimnastycznej o powierzchni 210 m² krytego papą wraz z wykonaniem izolacji termicznej z granulatu wełny mineralnej z obróbkami blacharskimi, z wymianą rynien i rur spustowych oraz instalacji odgromowej,
- Gimnazjum nr 2 ul. Gorlicka - remont dachu krytego papą wraz z obróbkami blacharskimi, z wymianą rynien i rur spustowych oraz remontem instalacji odgromowej,

- Liceum Ogólnokształcące nr X ul. Piesza - remont dachu papowego segmentu D - nad zespołem sportowym wraz z obróbkami blacharskimi, z wymianą rynien i rur spustowych oraz instalacji odgromowej i montażem świetlika kopułowego.

Ponadto na podstawie **242** zgłoszeń placówek oświatowych, w zakresie usuwania awarii i remontów dachów, wykonano częściowe remonty oraz doraźne prace zabezpieczające na dachach, zabezpieczając przed zalewaniem wodami opadowymi budynki.

Razem w 2016 r. poniesione nakłady na zabezpieczenia i remonty dachów wyniosły wraz z wymian instalacji odgromowej: **1 902 000 zł.**

Usuwanie awarii i wykonywanie drobnych remontów w zakresie robót elektrycznych w placówkach oświatowych, Radach Osiedli oraz innych obiektach podległych Gminie Wrocław.

Wykonane roboty budowlane swym zakresem obejmowały:

- usuwanie awarii,
- naprawę lub wymianę elementów instalacji elektroenergetycznych, teletechnicznych i odgromowych,
- wykonanie niezbędnych zabezpieczeń we wszystkich powyższych przypadkach.

Osiągnięto następujące efekty: na podstawie przeprowadzonych przeglądów technicznych szkół, wykonanych okresowych pomiarów natężenia światła w placówkach, w celu dostosowania oświetlenia elektrycznego do obowiązujących norm, wykonano remonty w zakresie:

- wymiany rozdzielnic elektrycznych w **dwóch** placówkach,
- wymiany (częściowej) opraw lamp wewnętrznych w **piętnastu** placówkach,
- wymiany i remontu instalacji odgromowej w **pięciu** placówkach.

W tym:

- Szkole Podstawowej nr 96 ul. Krakowska – wykonano remont instalacji elektrycznej i teletechnicznej na II piętrze budynku oraz wymianę oświetlenia zewnętrznego. Wykonany remont jest kontynuacją prac wykonanych w placówce w latach 2011-2013, 2015 w czasie którego wykonano wymianę tablicy głównej oraz remont tablic rozdzielczych na piętrach szkoły wraz z liniami WLZ oraz wymianę instalacji elektrycznej w pomieszczeniach przyziemia, I piętra, parteru łącznika z blokiem sportowym oraz wymianę przewodów oświetlenia zewnętrznego.

Ponadto na podstawie **417** zgłoszeń placówek oświatowych, w zakresie usuwania awarii i remontów instalacji elektrycznych, wykonano częściowe remonty oraz doraźne prace zabezpieczające instalacji elektrycznej w placówkach oświatowych.

Razem, w 2016 r. poniesione nakłady na zabezpieczenia i remonty instalacji elektrycznych wyniosły: **720 000 zł.**

Usuwanie awarii oraz wykonywanie drobnych remontów w zakresie robót sanitarnych wewnętrznych w placówkach oświatowych, Radach Osiedli oraz innych obiektach podległych Gminie Wrocław.

Wykonane roboty budowlane swym zakresem obejmowały:

- usuwanie awarii,
- naprawy lub wymiany elementów instalacji wodno-kanalizacyjnych, gazowych, centralnego ogrzewania i wentylacji,
- wykonanie niezbędnych zabezpieczeń we wszystkich powyższych przypadkach.

Osiągnięto następujące efekty: w wyniku przeprowadzonych robót w 2016 r. wyremontowano sanitariaty (w tym m.in. w trzech placówkach oświatowych wykonano kompleksowy remont wskazanych węzłów sanitarnych), system grzewczy (w tym m.in. w jednej placówce, w celu zwiększenia komfortu cieplnego w budynku zmieniono wyeksploatowany kocioł grzewczy), instalacje przeciwpożarowe, co przyczyniło się do poprawy stanu technicznego i właściwości funkcjonalno-użytkowych budynków, oraz do poprawy bezpieczeństwa pożarowego budynków.

Ponadto wykonano kompletną dokumentację projektową w zakresie remontu sanitariatów szkolnych w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 5 przy ul. Osobowickiej i dostosowania budynku do przepisów przeciwpożarowych.

Przeprowadzono remonty m.in.:

- Zespół Szkolno Przedszkolny nr 5 ul. Osobowicka – wymieniono kocioł żeliwny na kocioł kondensacyjny w kotłowni gazowej wraz z montażem automatyki pogodowej oraz komina,
- Przedszkole nr 4 ul. Słowicza – wykonano remont sanitariatów w budynku A przedszkola o powierzchni 36 m²,
- Przedszkole nr 104 ul. Niedźwiedzia - wykonano remont i przebudowę 7 pomieszczeń sanitariatów i 5 pomieszczeń na leżaki w budynku B, w zakresie robót budowlanych, instalacji sanitarnych i elektrycznych oraz wyposażenia,
- Zespół Szkół nr 9 ul. Krajewskiego - wykonano remont dwóch sal dydaktycznych na III piętrze dla potrzeb sanitariatów dla dziewcząt, chłopców i personelu, remont pomieszczenia porządkowego oraz mniejszej sali dydaktycznej. Remont jest kontynuacją prac wykonanych w placówce w roku 2015 w czasie którego wykonano remont nieczynnego sanitariatu na parterze przy klatce schodowej KS-2 na salę zajęć oraz remont przyległego korytarza i adaptację mieszkania służbowego na sanitariaty i salę zajęć.

Ponadto na podstawie **432** zgłoszeń placówek oświatowych w zakresie usuwania awarii i remontów instalacji sanitarnej wewnętrznej wykonano częściowe remonty oraz doraźne prace zabezpieczające instalacji wodnokanalizacyjnych, gazowych, centralnego ogrzewania i wentylacji.

Razem, w 2016 r. poniesione nakłady na zabezpieczenia i remonty instalacji sanitarnej wewnętrznej wyniosły: **1 502 000 zł.**

Usuwanie awarii oraz wykonywanie drobnych remontów w zakresie robót sanitarnych zewnętrznych w placówkach oświatowych, Radach Osiedli oraz innych obiektach podległych Gminie Wrocław.

Wykonane roboty budowlane swym zakresem obejmowały:

- usuwanie awarii,
- naprawy lub wymiany elementów instalacji sanitarnych zewnętrznych,
- wykonanie niezbędnych zabezpieczeń we wszystkich powyższych przypadkach.

Osiągnięto następujące efekty: w 2016 r. na podstawie **57** zgłoszeń placówek oświatowych, przeprowadzono zabezpieczenia i remonty elementów instalacji sanitarnych zewnętrznych.

Razem, w 2016 r. poniesione nakłady na zabezpieczenia i remonty instalacji sanitarnej zewnętrznej wyniosły: **372 000 zł**

Usuwanie awarii oraz wykonywanie drobnych remontów w zakresie robót budowlanych w placówkach oświatowych, Radach Osiedli oraz innych obiektach podległych Gminie Wrocław.

Wykonane roboty budowlane swym zakresem obejmowały:

- usuwanie awarii,
- naprawy elementów konstrukcyjnych budynków i budowli,
- naprawy elementów wykończenia obiektów budowlanych,
- naprawy trwałego wyposażenia obiektów budowlanych,
- naprawy elementów małej architektury, placów, chodników i dróg,
- wykonanie niezbędnych zabezpieczeń we wszystkich powyższych przypadkach.

Osiągnięto następujące efekty: przeprowadzono remonty placówek oświatowych w zakresie remontów sal, korytarzy, wymiany stolarki, zagospodarowania terenu m.in.:

- Przedszkole nr 43 ul. Kościuszki - wykonano modernizację dźwigu towarowego,
- Przedszkole nr 93 ul. Grochowa – wykonano remont elewacji budynku przedszkola w zakresie cokołu o powierzchni 150 m² oraz remont schodów kamiennych do wejścia głównego,

- Przedszkole nr 108 ul. Drukarska – wykonano wymianę drzwi zewnętrznego do budynku przedszkola.
- Przedszkole nr 146 ul. Hauke - Bosaka – wykonano remont tarasu o powierzchni 167 m² w zakresie uzupełniania tynków, gruntowania podłoża, naprawy płyty tarasowej wraz z izolacją przeciwwilgociową i ułożeniem posadzki,
- Gimnazjum nr 13 ul. Reja – wykonano izolację przeciwwilgociową pionowych i poziomych ścian zewnętrznych budynku szkolnego wraz z czyszczeniem i wymianą przykanalików kanalizacji deszczowej, wymianą czyszczaków, wykonaniem opaski wokół budynku z kostki kamiennej,
- Zespół Szkolno Przedszkolny nr 8 ul. Składowa – wykonano remont korytarzy o łącznej powierzchni 950 m² oraz klatki schodowej K1, K2, K3 i K4 o łącznej powierzchni 520 m², w tym: uzupełnienie tynków, wykonanie gładzi gipsowej, malowanie ścian i sufitów, remont balustrad i drewnianych poręczy, remont lub wymiana parapetów, remont grzejników i osłon grzejnikowych, wymiana drzwi wejściowych do klas, pomieszczeń biurowych i sanitariatów – 38 szt., drzwi do pomieszczeń służbowych -5 szt., wymiana opraw awaryjnych, wymiana świetlików – 7 szt. Wykonany remont jest kontynuacją prac wykonanych w placówce w 2015 r. w czasie którego wyremontowano pomieszczenia sanitariatów dziewcząt na II i III piętrze o powierzchni 54 m² wraz z dostosowaniem urządzeń sanitarnych do wzrostu dzieci wraz z wymianą pionów w budynku,
- Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 15 ul. Stanisławowska - wykonano remont klatki schodowej w zakresie wymiany wykładziny,
- Zespół Szkół Teleinformatycznych i Elektronicznych ul. Hauke - Bosaka – wyremontowano posadzki na parterze budynku o powierzchni 315 m²,
- Liceum Ogólnokształcące nr VI ul. Hutnicza – wykonano remont korytarza na parterze budynku liceum, w zakresie rozebrania paneli ściennych – 210 m², uzupełnienia tynków wewnętrznych – 65 m², przecierania istniejących tynków na ścianach - 382 m² i malowania,

Z uwagi na bezpieczeństwo dzieci na terenie placówek oświatowych w ramach bieżących remontów wykonano:

- w jednej placówce wymianę uszkodzonej nawierzchni boiska z EPDM (Szkoła Podstawowa nr 85 ul. Traugutta),
- w jednej placówce wykonano naprawę piłkochwyłów (Zespół Szkolno Przedszkolny nr 11 ul. Strachocińska),
- w jednej placówce wymieniono uszkodzone urządzenia zabawowe na placu zabaw (Szkoła Podstawowa nr 3 ul. Bobrza),
- w pięciu placówkach wykonano wyrównanie lub remont nawierzchni ciągów komunikacyjnych, fragmentów chodników i dróg (Lotnicze Zakłady Naukowe ul. Kiełczowska, Zespół Szkolno Przedszkolny nr 4 ul. Sołtysowicka, Zespół Szkół nr 10 ul. Wilanowska, Gimnazjum nr 16 ul. Jemiołowa, Liceum Ogólnokształcące nr III ul. Składowa).

Ze środków remontowych przygotowano także dokumentację projektową w zakresie:

- Przedszkole nr 110 ul. Gołężycka – remontu i docieplenia ścian zewnętrznych i stropodachu budynku przedszkola, w tym: wykonanie izolacji pionowych i poziomych ścian fundamentowych oraz wykonanie odwodnienia dachu z odprowadzeniem wód opadowych do kanalizacji miejskiej.

Na podstawie **190** zgłoszeń placówek oświatowych, w 2015 r. wykonano w zakresie usuwania awarii i remontów, naprawy elementów konstrukcyjnych, elementów wykończenia, napraw trwałego wyposażenia, naprawy elementów małej architektury, placów, chodników i dróg, co przyczyniło się do poprawy stanu technicznego i właściwości funkcjonalno-użytkowych.

Razem, w 2016 r. poniesione nakłady na zabezpieczenia i remonty budowlane szkół wraz z przyległymi terenami wyniosły: **2 255 000 zł.**

PRZEPROWADZENIE PRAC KONSERWATORSKICH SIEDZIBY ZARZĄDU INWESTYCJI MIEJSKICH

Cel zadania: wykonanie prac konserwatorskich i naprawczych siedziby Zarządu Inwestycji Miejskich przy ul. Januszowickiej 15a, w celu utrzymania należytego stanu technicznego budynku. Budynek pochodzi z roku 1901 i stanowi Własność Gminy Wrocław.

Lata realizacji: 2016

Poniesione w 2016 r. nakłady: 15 000 zł

Osiągnięto następujące efekty:

W siedzibie ZIM przy ul. Januszewickiej 15a wykonano:

- remont pomieszczeń biurowych w zakresie malowania,
- wymianę zużytych elementów instalacji sanitarnej w toaletach.

PROWADZENIE INWESTYCJI I OBSŁUGA ZADAŃ REMONTOWYCH NA RZECZ GMINY WROCŁAW

Cel zadania: wykonanie dokumentacji technicznej, ekspertyz, opinii oraz badań niezbędnych do przeprowadzenia planowanych do realizacji robót budowlanych.

Lata realizacji: 2016

Poniesione w 2016 r. nakłady: 98 000 zł.

Osiągnięto następujące efekty: w 2016 r. opracowano w ramach tego zadania ekspertyzy i opinie techniczne, niezbędne do realizacji planowanych przez ZIM zadań.

REALIZACJA ZADAŃ REMONTOWYCH PRZEZ ZARZĄD CMĘNTARZY KOMUNALNYCH

Określenie zadania remontowego	Wielkość (ilość)	Koszt realizacji zł netto	Skutki realizacji zadań
Remont izolacji przeciwwilgociowej budynków nr 59 i 59b na terenie Cmentarza Komunalnego Oddział Osobowice	Pow. zabudowy 282 m ²	157 972,70	w wyniku remontu obiekty zostały zabezpieczone przed niszcącym działaniem wilgoci
Remont pawilonów handlowo-usługowych po pożarze na terenie Cmentarza Komunalnego Oddział Osobowice	Pow. zabudowy 361,84 m ²	259 052,43	odbudowa pawilonów po pożarze.
Remont alejek o nawierzchni nieutwardzonej na terenie Cmentarza Komunalnego OSOBOWICE	2614m ²	57 484,91	poprawa stanu nawierzchni dróg na terenie cmentarza
Remont placu i alejek o nawierzchni nieutwardzonej na terenie Cmentarza Komunalnego Jerzmanowo	1436 m ²	112 492,90	poprawa stanu nawierzchni dróg na terenie cmentarza
Remont alejek o nawierzchni nieutwardzonej na terenie Cmentarza Komunalnego Psie Pole	1155 m ²	92 308,24	poprawa stanu nawierzchni dróg na terenie cmentarza
Projekt remontu nawierzchni i kanalizacji deszczowej na terenie siedziby Zarządu Cmentarzy Komunalnych	1 kpl	5 520	umożliwienie wykonania remontu

Koszt realizacji zadań remontowych przez Zarząd Cmentarzy Komunalnych w 2016 r. wyniósł **684 831,18 zł.**

ZARZĄDZANIE RUCHEM

W 2016 r. realizowano zadania na terenie miasta w zakresie zarządzania i organizacji ruchu drogowego. Zatwierdzono 2 392 projektów organizacji ruchu, wydano 627 opinii w zakresie obsługi komunikacyjnej.

Przykładowe ważniejsze opinie do koncepcji projektów budowlanych i drogowych:

- obsługa komunikacyjna planowanego budynku mieszkalnego wielorodzinnego przy ul. Farnej i ul. Zielnej,
- obsługa komunikacyjna planowanego zespołu zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnnej przy ul. Robotniczej,
- obsługa komunikacyjna projektowanego budynku biurowo- usługowego z parkingiem podziemnym przy ul. Legnickiej / Nabycińskiej,
- obsługa komunikacyjna budynku handlowo - usługowego przy ul. Strachocińskiej / Przy Torze,
- obsługa komunikacyjna inwestycji polegającej na budowie budynku handlowo- usługowego przy ul. Kminkowej,
- obsługa komunikacyjna projektowanego zespołu budynków mieszkalnych wielorodzinnych przy ul. Przejazdowej,
- opinia odnośnie decyzji o zezwolenie na realizację inwestycji drogowej dla zadania pn.: „Budowa drogi dojazdowej do centrum Usług Logistycznych w Mirkowie etap I i II”,
- ustalenie warunków zabudowy dla inwestycji polegającej na budowie sześciu budynków mieszkalnych wielorodzinnych z trzema parkingami podziemnymi przy al. Kasprowicza 64-66,
- ustalenie warunków zabudowy dla inwestycji polegającej na budowie budynku mieszkalnego wielorodzinnego z garażem podziemnym przy ul. Młynarskiej 2-4,
- opinia do projektu przebudowy skrzyżowania ul. Głównej i Stabłowickiej na skrzyżowanie typu rondo,
- opinia do koncepcji obsługi komunikacyjnej planowanego do realizacji osiedla mieszkaniowego Marina Park położonego w rejonie ulic: Popowickiej, Wejherowskiej, Białowieskiej,
- opinia do projektu przebudowy ul. Średzkiej i odcinka ul. Trzmielowickiej wraz z przebudową skrzyżowania na rondo,
- opinia do projektu przebudowy ul. Parafialnej.

Przykładowe ważniejsze zatwierdzenia projektów organizacji ruchu:

- projekt korekty organizacji ruchu zastępczego –przebudowa układu drogowego w związku z realizacją Business Garden Wrocław,
- projekt organizacji ruchu docelowego zmiana zagospodarowania na skrzyżowaniu ulic: Raclawicka - Gajowicka –Orla,
- projekt organizacji ruchu zastępczego w związku z budowa hotelu Hilton,
- projekt organizacji ruchu docelowego i zastępczego w związku z realizacją zadania pn.: „Budowa dróg w rejonie nowobudowanej szkoły przy ul. Kłodzkiej”,
- projekt korekty oznakowania docelowego na rondach w ciągu ul. Królewieckiej,
- projekt organizacji ruchu docelowego w związku z przebudową ul. Ołtaszyńskiej od ul. Malinowej do ul. Wojszyckiej oraz Wojszyckiej od ul. Ołtaszyńskiej do ul. Agrestowej ,
- projekt organizacji ruchu docelowego na przebudowę układu drogowego ulic: Główna – Wełniana - Towarowa,
- projekt organizacji ruchu docelowego na przebudowę ulicy Czekoladowej od ronda do wjazdu do CH Bielany,
- projekt organizacji ruchu zastępczego w związku z budową kanalizacji w ul. Kowalskiej,
- projekt organizacji ruchu zastępczego w związku z organizacją 34 Maratonu Wrocław,
- projekt organizacji ruchu zastępczego w związku z przebudową Stadionu Olimpijskiego na potrzeby organizacji Word Games,
- projekt organizacji ruchu zastępczego w związku z remontem mostów Uniwersyteckich oraz rozjazdu tramwajowego na skrzyżowaniu ul. Dubois- Drobnera,
- projekty organizacji ruchu zastępczego na czas imprez odbywających się we Wrocławiu: Festiwal Era Nowe Horyzonty, Sylwester w Rynku i ESK.

Dział Zarządzania Ruchem w ramach prac własnych opracował i przekazał do realizacji do Zarządu Dróg i Utrzymania Miasta 270 projektów organizacji ruchu i korekt sygnalizacji świetlnej.

Projekty opracowane przez Wydział Inżynierii Miejskiej - Dział Zarządzania Ruchem można podzielić na następujące grupy tematyczne:

- korekta oznakowania docelowego,
- korekta docelowych programów sygnalizacji świetlnej,
- strefy ruchu uspokojonego,
- projekty zastępczej organizacji ruchu i sygnalizacji świetlnej,
- projekty lokalizacji urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego (słupki, bariery).

W 2016 r. wydano 65 decyzji na wykorzystanie dróg w sposób szczególny (w tym 1 decyzję odmowną) oraz 23 zezwolenia na przejazd pojazdu nienormatywnego.

Decyzja odmowna na wykorzystanie dróg w sposób szczególny wynikała z faktu, iż organizator nie uzyskał pozytywnej opinii Policji, a w konsekwencji wystąpił poważny brak gwarancji dla zapewnienia należytego bezpieczeństwa ruchu drogowego na planowanej do wykorzystania trasie.

DZIAŁANIA ZWIĄZANE Z ORGANIZACJĄ RUCHU W REJONIE CMENTARZY W OKRESIE WSZYSTKICH ŚWIĘTYCH

W 2016 r. obejmowały one między innymi:

- organizację spotkań w sprawie podziału zadań związanych z organizacją ruchu zastępczego, komunikacją zbiorową, organizacją parkingów i handlu oraz zabezpieczenia rejonów cmentarzy, z udziałem przedstawicieli Zarządu Dróg i Utrzymania Miasta, Policji, Straży Miejskiej, Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego, Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacyjnego, BRG UMW, Zarządu Cmentarzy Miejskich, Centrum Szkolenia Wojsk Inżynieryjnych i Chemicznych, WTR UMW oraz Rejonowego Zarządu Infrastruktury.
- opracowanie harmonogramu wdrożenia organizacji ruchu zastępczego w rejonie cmentarzy.
- opracowanie materiałów na konferencję prasową na temat organizacji ruchu i parkowania w rejonie cmentarzy oraz funkcjonowania komunikacji specjalnej MPK w tym okresie.
- udział w komisjach odbiorowych związanych z wdrożeniem organizacji ruchu zastępczego.
- nadzorowanie prawidłowości funkcjonowania organizacji ruchu w okresie świąta Wszystkich Świętych w dniu 1 i 2 listopada dyżur stały Zespołu Koordynacyjnego.
- wydanie 86 identyfikatorów na dojazd do cmentarzy w celach zaopatrzeniowych stoisk handlowych zorganizowanych w ramach kiermaszu świątecznego oraz punktów stałych (dowóz kwiatów, zniczy, itp.).

Przygotowana przez służby miejskie organizacja ruchu w okresie Wszystkich Świętych funkcjonowała zgodnie z założeniami nie odnotowano zakłóceń w ruchu komunikacji zbiorowej i indywidualnej.

W 2016 r. została wprowadzona pilotażowo dodatkowa komunikacja przy cmentarzu Osobowickim, umożliwiająca dojazd meleksami do drugiej bramy-bocznej cmentarza, dedykowana głównie dla osób starszych, kobiet w ciąży oraz rodziców z dziećmi.

Wydział Inżynierii Miejskiej prowadzi ciągle nadzór nad funkcjonowaniem ruchu w mieście poprzez obserwacje, objazdy, kontrole czasu przejazdu przez miasto.

NADZÓR NAD FUNKCJONOWANIEM RUCHU W MIEŚCIE POPRZEC OBSERWACJE, OBJAZDY, KONTROLE CZASU PRZEJAZDU PRZEZ MIASTO

Wynikiem tych obserwacji jest podejmowanie działań mających na celu:

POPRAWĘ BEZPIECZEŃSTWA I PŁYNNOŚCI RUCHU UCZESTNIKÓW RUCHU DROGOWEGO

- korekty programów sygnalizacji świetlnych - korekta długości (wydłużenie) otwarć dla pieszych i rowerzystów np.:
 - ul. Kołłątaja-Podwale,
 - ul. Strachocińska-PDP,
 - Most Zwierzyniecki,
 - ul. Traugutta-Podwale,
 - ul. Powstańców Śląskich-Wielka,
 - pl. Legionów,
 - ul. Grodzka-Piaskowa,
 - ul. Żmigrodzka-Kasprowicza,
 - ul. Armii Krajowej-Bardzka,
 - oś Grunwaldzka-Norwida,
 - ul. Poniatowskiego-Prusa.
- zmiany harmonogramów tygodniowej pracy sygnalizacji świetlnej polegające na wprowadzeniu pracy sygnalizacji trójkolorowej 24 h na dobę, w celu poprawy bezpieczeństwa na przejściach dla pieszych np.:
 - ul. Wyszyńskiego-Jedności Narodowej;
- zmiany programów sygnalizacji np.:
 - ul. Traugutta-Kościuszki,
 - ul. Podwale-Traugutta,
 - ul. Lotnicza-Metalowców,
 - ul. Podwale-Świdnicka.
- zatwierdzenie projektów nowych sygnalizacji np.:
 - ul. Wilczycka-Ludowa,
 - ul. Wilczycka-Strachocinska.

WZROST PRZEPUSTOWOŚCI UKŁADU KOMUNIKACYJNEGO

- wydłużenie na sygnalizatorach otwarć zezwalających na ruch pojazdom komunikacji zbiorowej na skrzyżowaniach np.:
 - ul. Ludowa-Wilczycka,
 - ul. Szczecińska-AOW,
 - Most Zwierzyniecki,
 - pl. Zgody,
 - pl. Wróblewskiego,
 - pl. Kromera,
 - oś Grunwaldzka-Norwida,
- poprawę koordynacji pracy sygnalizacji:
 - ciąg ul. Powstańców Śląskich;
- w ramach wprowadzania Inteligentnego Systemu Transportu uczestniczono w procesie przygotowania oraz wdrażania systemu na terenie miasta m.in.:
 - weryfikowano dokumentację projektową programów pracy sygnalizacji świetlnej w trybie systemowym ITS,
 - uczestniczono w komisjach przy wdrożeniach programów systemowych ITS na skrzyżowaniach,
 - na bieżąco monitorowano pracę programów sygnalizacji świetlnej w trybie systemowym w ramach dyżurów w Centrum Zarządzania Ruchem i Transportem Publicznym,
 - udzielano odpowiedzi na wnioski i uwagi mieszkańców dotyczące pracy ITS.
- zgodnie z wydanym w 2016 r. Zarządzeniem Prezydenta w sprawie zasad i trybu rozpatrywania wniosków o wyznaczenie dodatkowych miejsc postojowych, zastrzeżonych dla pojazdów osób niepełnosprawnych sporządzono 26 projektów na lokalizację „kopert” w pasie dróg publicznych Wrocławia:
 - ul. Żeromskiego,
 - ul. Mennicza,
 - ul. Zemska,

- ul. Gajowa,
- ul. Jagiellończyka,
- ul. Janiszewskiego,
- ul. Pasteura,
- ul. Śliczna,
- ul. Michalczyka,
- ul. Krakusa,
- ul. Orzeszkowej,
- ul. Łądecka,
- ul. Koszarowa,
- ul. Nowowiejska.

WPROWADZENIE ROZWIĄZAŃ USPRAWNIAJĄCYCH RUCH

- w celu poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz usprawnienia miejskiej komunikacji a także poprawy przepustowości dróg na obszarze Wrocławia wprowadzono w ciągu dróg krajowych organizację ruchu zakazującą wjazdu do Wrocławia dla pojazdów ciężarowych o dopuszczalnej masie całkowitej powyżej 18 ton, w godzinach szczytu komunikacyjnego i w godzinach nocnych. Zgodnie z zasadami wydawania zezwoleń, które co roku podlegają modyfikacji, jedynie firmy transportowe spełniające określone warunki otrzymują przepustki uprawniające do wjazdu na teren Miasta.
Od momentu wdrożenia w życie pierwszego zarządzenia odnotowujemy sukcesywny spadek ilości wydanych zezwoleń:
 - 2011 r. – 6 720 szt.,
 - 2012 r. – 5 200 szt.,
 - 2013 r. – 4 117 szt.,
 - 2014 r. – 4 272 szt. (progres spowodowany dużą inwestycją – przebudową Wrocławskiego Węzła Wodnego),
 - 2015 r. – 3 793 szt.;
 - 2016 r. – 3786 szt.
- wydano identyfikatory uprawniające do wjazdu pod znak B-1 na teren Ostrowa Tumskiego oraz ulic w ścisłym centrum Wrocławia:
 - 2016 r. – 199 szt.,
- dokonano (dwa razy w roku) przeglądu poprawności oznakowania pionowego i poziomego, w wyniku którego dokonywane są bieżące korekty, oraz pomiar czasu przejazdu przez miasto po trasach: wschód – zachód; północ – południe,
- prowadzono ścisłą współpracę z Komendą Miejską Policji w celu pozyskania danych dotyczących wypadków oraz kolizji na terenie miasta Wrocławia. Tworzenie mapy mającej na celu wskazanie miejsc potencjalnie niebezpiecznych.

Zestawienie ilości spraw załatwionych w zakresie zarządzania ruchem drogowym

Wykonane czynności	Ilość
Wydane zatwierdzenia do projektów technicznych organizacji ruchu	2392
Odbiory i kontrole oznakowania w pasie drogowym	370
Załatwione wnioski z zakresu organizacji ruchu	1163
Orientacyjna ilość udzielanych informacji (telefonicznie) z zakresu załatwianych spraw, a także opinii do działania w pasie drogowym	13520
Orientacyjna ilość interwencji dotyczących zmian w organizacji ruchu (telefony, faksy, e-maile)	2700
Wykonane wizje w terenie w zakresie inżynierii ruchu	5000

Udział w naradach i spotkaniach dotyczących inżynierii ruchu	400
Prowadzenie Komisji Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego	50
Wnioski rozpatrzone przez Komisję Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego	1722
Opracowanie projektów technicznych zmian organizacji ruchu docelowego i programów sygnalizacji	270
Wydane opinie w zakresie obsługi komunikacyjnej	627
Wydane opinie w zakresie lokalizacji ogródków letnich	254
Wydane opinie w zakresie lokalizacji reklam	26
Wydane decyzje w sprawie wykorzystania dróg w sposób szczególny: w tym:	65
• pozytywne	64
• negatywne	1
Wydane zezwolenia na przejazd pojazdem nienormatywnym	23
Wydane zezwolenia na całodobowy wjazd do Wrocławia dla pojazdów dmc powyżej 18t	3786

ROZWÓJ GOSPODARCZY I WSPIERANIE PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

Działania realizowane są w celu wzmocnienia bazy ekonomicznej miasta poprzez tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi gospodarczemu i zwiększeniu zatrudnienia. Służą wspieraniu małych i średnich przedsiębiorstw.

WSPIERANIE PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

Realizowano projekty służące wzmocnieniu potencjału gospodarczego Miasta, w tym przede wszystkim zadania w zakresie **wspierania Małych i Średnich Przedsiębiorstw**. Od lat prowadzony jest **Punkt Informacji Gospodarczej**, którego celem jest zapewnienie bieżącej informacji na temat procedur związanych z różnymi aspektami prowadzenia działalności gospodarczej, począwszy od jej rejestracji, wyboru formy opodatkowania, starania o pozyskanie dotacji lub innych form preferencyjnego dostępu do kapitału finansowego, po specyficzne sprawy administracyjne związane z rodzajem prowadzonej działalności gospodarczej.

Działalność Punktu obejmuje spotkania z przedsiębiorcami i osobami planującymi podjęcie działalności gospodarczej we Wrocławiu, udzielanie informacji i doradztwo telefoniczne oraz mailowe.

W ramach udzielania szeroko pojętej informacji gospodarczej przygotowano również, na prośbę przedstawicieli firm zagranicznych poszukujących kontrahentów z rynku MSP, zestawienia i krótkie analizy branż, podmiotów gospodarczych oraz potencjału gospodarczego Miasta i Gminy Wrocław, a także prowadzono działania wspierające nawiązywanie kontaktów z lokalnymi przedsiębiorcami.

Przy okazji spotkań, konferencji i seminariów przygotowywane są prezentacje multimedialne informujące o potencjale gospodarczym Wrocławia, inicjatywach i projektach, w których miasto uczestniczy. Rocznie przygotowywanych jest kilkanaście prezentacji w języku polskim, angielskim, francuskim lub niemieckim.

Aktywnie współpracowano z izbami gospodarczymi, Agencją Rozwoju Aglomeracji Wrocławskiej, Wrocławską Rewitalizacją Sp. Z o.o., Wrocławskim Parkiem Technologicznym, Wrocławskim Parkiem Przemysłowym i Wrocławskim Centrum Badań EIT+ oraz innymi dolnośląskimi instytucjami otoczenia biznesu.

URUCHOMIENIE SERWISU BIZNES NA PORTALU INTERNETOWYM WROCLAW.PL

Uzupełniono portal www.wroclaw.pl o rozbudowany serwis poświęcony tematyce biznesowej ze szczególnym uwzględnieniem informacji przydatnych mikro- i małym

przedsiębiorcom oraz progospodarczych inicjatyw miasta i regionu jako czynników pobudzania przedsiębiorczości mieszkańców Wrocławia.

Rok 2016 był poświęcony wdrożeniu serwisu oraz jego stałej aktualizacji:

- uruchomienie roboczej wersji serwisu Biznes(ARAW),
- testowanie witryny, poprawa błędów, aktualizacja i ewaluacja (BRG),
- wdrożenie serwisu Biznes i udostępnienie go wrocławianom,
- monitoring i aktualizacja zawartości merytorycznej / bazy wiedzy dla przedsiębiorców (BRG),
- bieżące utrzymywanie serwisu i aktualizacja informacji (ARAW we współpracy z BRG).

Projekt został zrealizowany i wdrożony w II kwartale 2016 r. Serwis będzie utrzymywany, na bieżąco aktualizowany i – w razie potrzeby – rozbudowywany w 2017 i 2018 r.

W 2016 r. nie poniesiono nakładów finansowych.

PRZYGOTOWANIE PRZEWODNIKA WROCŁAWSKIEGO PRZEDSIĘBIORCY

W odpowiedzi na postulat Rady ds. Przedsiębiorczości i kierującego nią Skarbnika Miasta przygotowano projekt Przewodnika dla Przedsiębiorców, chcących rozwijać i prowadzić swoją działalność na terenie Wrocławia. Celem publikacji było pokazanie wrocławianom możliwości uzyskania wsparcia od instytucji publicznych i prywatnych na każdym etapie prowadzenia biznesu we Wrocławiu, ze szczególnym uwzględnieniem spraw, które przedsiębiorca może załatwić w Urzędzie Miejskim Wrocławia.

Biuro Rozwoju Gospodarczego zaplanowało strukturę przewodnika, przygotowało w całości jego zawartość merytoryczną oraz nadzorowało proces tworzenia projektu graficznego i przygotowania publikacji do druku. W ramach projektu przygotowano przewodnik w formie tradycyjnej (papierowej) oraz jego wersję elektroniczną w formacie PDF z aktywnymi odsyłaczami internetowymi. Wersja drukowana dostępna jest za darmo m.in. w Punkcie Informacji Gospodarczej, elektroniczna została udostępniona wrocławskim przedsiębiorcom do ściągnięcia za darmo ze stron internetowych portalu www.wroclaw.pl/biznes.

Koszt: 7767,45 zł

WSPÓŁPRACA W RAMACH MIEJSKIEGO PROGRAMU WSPARCIA SZKOLNICTWA WYŻSZEGO I NAUKI ORAZ SEKTORA AKTYWNOŚCI GOSPODARCZEJ „MOZART”

Uchwalony w 2012 r. przez Radę Miejską Wrocławia (uchwała nr XXIX/652/12) program stanowi wsparcie finansowe dla partnerstw utworzonych przez naukowców i firmy działające we Wrocławiu. Będzie on realizowany do 2018 r.

Celem programu jest tworzenie nowych, wysoko płatnych miejsc pracy w firmach działających we Wrocławiu, rozwój i wzrost konkurencyjności wrocławskich przedsiębiorstw oraz inicjowanie przepływu wiedzy między praktykami przedsiębiorczości a uczelniami w celu lepszego dostosowywania programów nauczania do potrzeb rynku pracy. Aktywni naukowcy i przedsiębiorcy mogą składać wnioski o wsparcie finansowe dla swoich projektów jako partnerstwa naukowo-biznesowe. Partnerstwa, których propozycje zostaną ocenione przez Miasto najwyżej, otrzymają dofinansowanie z budżetu miejskiego. Do końca 2014 r. udzielono wsparcia 107 partnerstwom naukowo-biznesowym; w 2016 r. zostało zakwalifikowanych do programu kolejnych 30 partnerstw. Aktywnie uczestniczono w pracach komisji konkursowej, oceniając przygotowane projekty współpracy, ich potencjał biznesowy, innowacyjność oraz potencjalny wpływ na poprawę konkurencyjności wrocławskich przedsiębiorstw.

W 2016 r. nie poniesiono nakładów finansowych.

POPRAWA WIZERUNKU UL. ŚWIDNICKIEJ I CENTRUM STAROMIEJSKIEGO

Cel projektu: wzbogacenie oferty handlowej i gastronomicznej, a tym samym wzmocnienie pozycji rynkowej przedsiębiorców prowadzących działalność w okolicy ścisłego centrum. Aby ścisłe centrum znów stało się salonem Wrocławia, rozpoczęto proces inicjowania szeregu działań inwestycyjnych i marketingowych zmierzających do uatrakcyjnienia tego obszaru.

Od 2016 r. działania te są realizowane w ramach projektu BoostINNO współfinansowanego z Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego – programu URBACT III.

Zrealizowane działania:

- konsultacje społeczne z elementami analizy strategicznej w celu uzgodnienia wspólnego stanowiska i wytycznych w zakresie uspołnieniu oraz integracji trzech odrębnych urbanistycznie odcinków ulicy Świdnickiej we Wrocławiu w ramach dialogu pomiędzy uczestnikami rynku. Konsultacje objęły wymiar funkcjonalny, uatrakcyjnijający ulicę handlową jako miejsce integracji mieszkańców i przedsiębiorców. Finansowanie z projektu BoostINNO,
- warsztaty dla przedsiębiorców w zakresie tematycznym obejmującym: rozwój działalności gospodarczej w centrum staromiejskim, innowacje społeczne i współpracę między przedsiębiorcami w ramach budowania wspólnej oferty centrum atrakcyjnej dla mieszkańców Wrocławia, omówienie przypadków problematycznych i wypracowanie metod radzenia sobie z pojawiającymi się trudnościami komunikacyjnymi, prawnymi i proceduralnymi. Praca warsztatowa z przedsiębiorcami metodą „case study”. Wypracowanie wizji, celów, metod organizacji, zakresu działań oraz formalno-prawnych aspektów funkcjonowania stowarzyszenia przedsiębiorców w przyszłości. Praca w zespołach roboczych z lokalnymi liderami wyłonionymi spośród przedsiębiorców w ramach dwóch poprzednich warsztatów. Finansowanie z projektu BoostINNO,
- gospodarka lokalami: przeprowadzanie przetargów ofertowych na najem lokali ze ścisłym określeniem branży i wyłączeniem branż niepożądanych jak handel używaną odzieżą, szeroka promocja lokali wśród potencjalnych najemców,
- promocja obszaru centrum staromiejskiego jako miejsca atrakcyjnego dla mieszkańców - poprawa jakości przestrzeni publicznej i tworzenia nowej jakości miejsc centrotwórczych. Lokalny biznes to jedna z najsilniejszych grup funkcjonujących na Starym Mieście we Wrocławiu, a jednocześnie, przez swoją ofertę, mająca największy wpływ na rodzaj i liczbę klientów odwiedzających ten obszar. Dlatego ich opinie, postulaty, ale przede wszystkim potrzeba zrzeszenia się, formalnego lub nie, są kluczowe dla powodzenia projektu. Stworzono również film związany z kampanią społeczną przeciwdziałającą wandalizmowi w centrum staromiejskim.

Koszt: 14 452,50 zł.

„Świdnicka 2016: fundamenty strategiczne”

W ramach działań dotyczących ożywiania ulicy Świdnickiej i tworzenia oferty centrum miasta atrakcyjnej dla mieszkańców, powstał dokument strategiczny obejmujący diagnozę, inwentaryzację potencjału oraz rekomendacje kierunków działań dla ulicy Świdnickiej. Dokument jest pierwszym rezultatem projektu BoostINNO, obejmującym analizę konsultacji z wszystkimi stronami, często o odmiennych interesach społeczno-gospodarczych. Wynika z niego, że główna ulica handlowa miasta jest bardzo dobrze postrzegana zarówno przez mieszkańców, jak i przedsiębiorców. Większość chce, żeby była ona miejscem rodzinnego spędzania czasu w wielkomiejskiej atmosferze i rekreacyjnym otoczeniu. Finansowanie z projektu BoostINNO.

Jarmarki regionalne – jarmark włoski

Termin organizacji: 13 sierpnia– 4 września 2016 r.

Miasto zainicjowało organizację jarmarku produktów włoskich na placu przy kościele św. Marii Magdaleny (róg ul. Szewskiej i Wita Stwosza). Na targu sprzedawano produkty z 15 regionów Włoch, w tym z Toskanii, Piemontu, Lombardii, Ligurii, Apulii, Sardynii, Lacjum. Była to pierwsza edycja jarmarku produktów regionalnych z Półwyspu Apenińskiego nad Odrą. Organizatorzy: włoskie firmy Fiere di Gusto&Buongusto i Novecento oraz Włosko-Polska Izba Przemysłowo-Handlowa w Warszawie.

W 2016 r. nie poniesiono nakładów finansowych.

REWITALIZACJA SPOŁECZNO - GOSPODARCZA DAWNYCH TRAKTÓW HANDLOWYCH

Cel: prowadzenie rewitalizacji społeczno-gospodarczej dawnych traktów handlowych, w celu kompleksowej odnowy zdegradowanej przestrzeni wrocławskiego Nadodrza.

Kontynuowano działania w zakresie programu rewitalizacji polegające m.in. na promowaniu aktywności społeczno-gospodarczej na Obszarze Wsparcia na wrocławskim Nadodrzu.

Tworzenie strefy zakupów niecodziennych

Lata realizacji: od 2008 r.

Istotnym elementem programu rewitalizacji społeczno-gospodarczej jest system zachęt dla przedsiębiorców do lokowania się na Nadodrzu (m.in. preferencyjne stawki wywoławcze czynszów w przetargach). Miasto organizuje przetargi ofertowe na działalność artystyczno-rzemieślniczą (ZZK, BRG), ponieważ taka aktywność najsilniej wpływa na zmianę wizerunku otoczenia obszaru. Promowano Nadodrze jako miejsce do rozwoju działalności rękodzielniczej i edukacji w tym zakresie poprzez miejski portal internetowy i media społecznościowe. Stale upowszechniano informacje o ofercie lokalowej na Nadodrzu i prowadzono doradztwo dla osób zamierzających otworzyć tu działalność gospodarczą, organizowano spotkania i wizje lokalne z udziałem zainteresowanych.

Stworzono również mapę internetową i przeprowadzono akcję informacyjną upowszechniającą wrocławskie rzemiosło i rękodzieło

Koszt: 10 500 zł

Prowadzenie lokalnego Centrum Rozwoju Zawodowego (CRZ) przy ul. Dubois 33/35a

Lata realizacji: 2010 – 2018

W zmodernizowanym przy wsparciu finansowym Unii Europejskiej budynku przy ul. Dubois 33/35a zlokalizowano wyposażone w najnowocześniejszy sprzęt pracownie ukazujące proces tworzenia od koncepcji do realnego kształtu i wprowadzenia produktu na rynek. Obiekt przeznaczony jest dla profesjonalistów i debiutantów, którzy chcą poszerzyć wiedzę lub zdobyć nowe kwalifikacje. Centrum jest również ośrodkiem międzynarodowej wymiany i spotkań z ekspertami w dziedzinie projektowania, mody, sztuki, wzornictwa przemysłowego oraz miejscem promocji marki wrocławskiej. „Krzywy Komin” organizuje m.in. szkolenia i warsztaty odpowiadające potrzebom rynku, wystawy, jarmarki rzemiosła.

Operatorem Centrum jest GrupaKreatywni.pl Biuro nadzoruje merytorycznie pracę Centrum, weryfikuje, rozlicza i prowadzi sprawozdawczość wymaganą przepisami unijnymi (osiągnięcie wskaźników rezultatu, inwentaryzacja sprzętu zakupionego w ramach dofinansowania).

Koszt: 739 850 zł.

Nadodrzański Dzień Sąsiada

Festyn rodzinny organizowany przez Radę Osiedla Nadodrze odbył się już po raz dziewiąty w ramach rewitalizacji społeczno-gospodarczej dawnych traktów handlowych (4 czerwca 2016 r.). Zapewniono estradę wraz z zadaszeniem. Co roku w wydarzeniu uczestniczy ponad 1 000 osób.

Koszt: 2 800 zł.

Dziedziniec artystyczny

Projekt „Dziedziniec artystyczny – adaptacja budynków oficynowych i wnętrza podwórzowego przy ul. Rydygiera 25a we Wrocławiu na otwarte pracownie artystyczne” został zrealizowany przy wsparciu finansowym Unii Europejskiej. Zaniedbane wnętrza podwórzowe zaadaptowano na pracownie otwarte, schronisko turystyczne oraz kawiarnię, dzięki czemu powstał klimatyczny dziedziniec. W 2016 r. najemca wypromował obiekt, uatrakcyjnił jego ofertę poprzez wernisaże kolejnych pokoi wykonywanych przez artystów, organizację wydarzeń dla mieszkańców. Dwukrotnie odbyły się też targi

rękodzieła „Jedną sztukę proszę”. Dzięki zaangażowaniu Działyńca Artystycznego wykonano również mural w bramie wejściowej (jako realizację miasta Poznania w Koalicji Miast).

Koszt: bezkosztowo.

Prowadzenie Infopunktu na Nadodrze

Lata realizacji: 2016-2018

Miasto zainicjowało powstanie miejsca służącego integracji działań na Nadodrze w 2009 r. i w ramach konkursu dla organizacji pozarządowych dotuje jego działalność. Zorganizowano konkurs na prowadzenie punktu w kolejnym okresie tj. 2016-2018. Punkt Informacji i Wsparcia Przedsiębiorczości na Nadodrze (Infopunkt Łokietka 5) prowadzi Fundacja Dom Pokoju. Przez cały rok doradzał, jak założyć i prowadzić firmy w dzielnicy rewitalizowanej. Wsparciem i promocją zostali objęci w szczególności rzemieślnicy (projekt „Mistrzowie Nadodrza” – warsztaty z mistrzami). Dwa razy przeprowadzono „Noc galerii”, w których uczestniczyły nadodrzańskie galerie. W ramach dotacji zrealizowano również program współpracy z nadodrzańskimi przedsiębiorcami w zakresie aranżacji witryn oraz komunikacji wizualnej ich punktów handlowych i usługowych. Zrealizowano 5 witryn w najbardziej potrzebujących zmiany wizerunku lokalach.

Koszt: 180 000 zł.

Współpraca z partnerami niemieckimi

W 2016 r. współpraca z partnerami niemieckimi była skupiona wokół tematyki rozwoju biznesów kreatywnych. W marcu zorganizowano wizytę studyjną po Nadodrze dla Konsulatu Generalnego Niemiec we Wrocławiu, ukazując osiągnięcia i sieci współpracy artystów i rzemieślników oraz Centrum Rozwoju Zawodowego, Działyńca Artystyczny i Infopunkt, jako główne ośrodki rozwoju partnerstwa.

Podczas inauguracji projektu LUNETTA 2016 w ramach Europejskiej Stolicy Kultury, na konferencji gospodarczej w Berlinie, zorganizowanej 9 maja 2016 r. przez Niemiecką Izbę Handlu i Przemysłu, zaprezentowano potencjał wrocławskiego sektora firm kreatywnych.

PROJEKTY WSPÓLFINANSOWANE PRZEZ UNIĘ EUROPEJSKĄ

Program URBACT III – projekt BoostINNO Boosting Social Innovation

Lata realizacji: 2016-2018

W 2016 r. Wrocław, wraz z 8 partnerami z Unii Europejskiej (Paryż, Turyn, Mediolan, Strasburg, Braga, Region Scane, Baia Mare, Barcelona), przystąpił do projektu Urbact III BoostINNO Boosting Social Innovation, na zaproszenie Lidera Projektu – miasta Gdańsk. Cel projektu: zwiększenie innowacji społecznych w ramach budowania oferty centrum staromiejskiego - ulicy Świdnickiej.

Miasto nie ma możliwości oddziaływania poprzez sztywne regulacje prawne, nakazy i zakazy, może działać wyłącznie w aspekcie miękkim, jako inicjator ruchu społecznego, zmiany postaw i wzrostu świadomości. Dzięki realizacji projektu nastąpi zacieśnienie współpracy i zwiększenie partnerstwa, zintegrowanie mieszkańców i przedsiębiorców, wzmocnienia ich roli w kształtowaniu oferty centrum i współodpowiedzialności za przestrzeń publiczną, a także zwiększenie partycypacji wspólnot mieszkaniowych w tworzeniu marki ulic handlowych. Projekt ma odpowiedzieć na pytanie, jak współtworzyć ofertę centrum miasta, aby mieszkańcy chcieli z niego korzystać. Daje również możliwości zapoznania się ze strategicznymi rozwiązaniami w Europie w tym zakresie.

W ramach projektu w terminie 6-8 lipca 2016 r. we Wrocławiu przebywała grupa ekspertów z miast partnerskich, która zapoznała się z problematyką ulic handlowych i przedstawiła rekomendacje w tej sprawie. Transgraniczne spotkania partnerów odbywały się na Nadodrze i w Barbarze na ulicy Świdnickiej. Zaprezentowano Nadodrze jako przykład twórczych zmian zdegradowanego obszaru poprzez zaangażowanie artystów i rzemieślników, a design jako innowacyjne narzędzie w działaniach społecznych. Przeprowadzono również warsztaty prezentujące w praktyce innowację społeczną, jaką jest inicjowanie i koordynacja zaangażowania mieszkańców i uczestników rynku w

rewitalizację społeczno-gospodarczą obszaru poprzez aktywność kulturalną i rzemieślniczo-artystyczną.

Koszt: 81 256 zł (wszystkie działania), dofinansowanie UE: 85%, wkład własny: 15%.

Akcelerator Designu i Zaprojektuj Swój Zysk

Cel projektu „Zaprojektuj Swój Zysk”: poprawa konkurencyjności przedsiębiorstw poprzez wzornictwo (innowacja procesowa i produktowa); stworzenie profesjonalnego otoczenia biznesowego, umożliwiającego przedsiębiorcom i projektantom współpracę w obszarze aplikacji wzornictwa przemysłowego.

W 2009 r. we Wrocławiu powstał Akcelerator Designu, którego celem jest promowanie wzornictwa przemysłowego, zarządzanie produktem, a przede wszystkim innowacyjnością, lobbowanie za obecnością dobrego designu w przestrzeni miejskiej i świadomości społecznej, stymulowanie wymiany wiedzy i doświadczeń pomiędzy środowiskiem przedsiębiorców a środowiskiem projektantów.

Koszty uczestnictwa w projekcie na zasadzie kompensaty wzajemnych należności to **6 000 zł**.

REWITALIZACJA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA PRZEDMIĘCIA OŁAWSKIEGO

Cel: wsparcie procesu rewitalizacji Przedmieścia Oławskiego o aspekt społeczno-gospodarczy, pobudzanie i aktywizacja postaw przedsiębiorczych u mieszkańców, wspieranie rozwoju przedsiębiorczości na tym terenie, ożywienie gospodarcze Przedmieścia Oławskiego poprzez aktywizację zawodową jego mieszkańców i zwiększenie liczby przedsiębiorstw (w tym podmiotów ekonomii społecznej) działających na terenie Przedmieścia Oławskiego, umożliwienie dopływu nowych przedsiębiorców spoza obszaru wsparcia, wymiana kadr oraz – w szerszej perspektywie – integracja społeczna.

Biuro Rozwoju Gospodarczego wyszło z inicjatywą wsparcia procesu rewitalizacji Przedmieścia Oławskiego i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu mieszkańców tej dzielnicy poprzez pobudzanie i aktywizację postaw przedsiębiorczych, mających na celu podjęcie własnej działalności gospodarczej na Przedmieściu Oławskim.

W tym celu nawiązano ścisłą współpracę ze spółką Wrocławska Rewitalizacja (WR) – koordynatorem procesów rewitalizacyjnych we Wrocławiu. W ramach tej inicjatywy przedstawiono WR propozycje 7 projektów związanych ze wspieraniem przedsiębiorczości, które BRG chciałoby zrealizować we współpracy ze Spółką na rewitalizowanym obszarze. Wszystkie zostały dobrze przyjęte.

Do realizacji w latach 2016-2010 wyznaczono dwa z nich:

- projekt ośrodka rozwoju i wspierania lokalnej przedsiębiorczości oraz aktywizacji społeczno-gospodarczej o profilu szkoleniowym, warsztatowym, edukacyjnym o charakterze inkubatora przedsiębiorczości i centrum z autorskim programem inkubacji startupów
- rewitalizację ulic handlowych Przedmieścia Oławskiego poprzez wzbogacenie oferty handlowej i gastronomicznej, rozbudowę i uatrakcyjnienie bazy lokali użytkowych i przyciągnięcie na Przedmieście najemców prowadzących działalność handlową i usługową na tym terenie.

W ramach realizacji projektu w 2016 r. uzgodniono z WR lokalizację Ośrodka Rozwoju i Wspierania Lokalnej Przedsiębiorczości na Przedmieściu Oławskim, opracowano założenia przetargu na wynajem ww. nieruchomości przyszłemu operatorowi ośrodka i wystąpiono z do ZZK z wnioskiem o ogłoszenie przetargu.

Koszt: 85 zł

ZADANIA W ZAKRESIE DZIAŁALNOŚCI KONCESJONOWANEJ

Opiniowanie wniosków o lokalizację kasyn gier

W 2016 r. do Gminy Wrocław wpłynęły 16 wniosków, o wydanie opinii w sprawie lokalizacji kasyn gier. Opinia lokalizacyjna wydawana jest trzystopniowo – wniosek jest opiniowany przez Biuro Rozwoju Gospodarczego, następnie przez Kolegium Prezydenta i ostatecznie wniosek jest przedmiotem obrad sesji Rady Miejskiej Wrocławia.

Z 16 wniosków o wydanie opinii w sprawie lokalizacji kasyn gier, 14 zaopiniowano pozytywnie i 2 negatywnie.

Koszt: bezkosztowo

HANDEL I REKLAMA

Zasady udostępniania nieruchomości w celu umieszczania szyldów, autoreklam, nośników reklamowych (podstawa - zarządzenie Prezydenta Wrocławia nr 7092/13 z dnia 21 marca 2013 r. w sprawie określenia zasad udostępniania nieruchomości w celu umieszczania szyldów, autoreklam, nośników reklamowych).

Działając w oparciu o ww. zarządzenie, wykonano następujące zadania:

- prowadzono kompleksową bieżącą obsługę inwestorów, chcących umieszczać reklamy w mieście i realizowano 7 umów reklamowych (92 lokalizacje reklamowych) z firmami outdoorowymi umieszczającymi na nieruchomościach miasta sieci nośników reklamowych (w celu wynajmowania powierzchni reklamowej innym podmiotom), Obsługa ta polegała na rozpatrywaniu ofert, sporządzaniu i realizacji umów cywilnoprawnych, wystawianiu faktur VAT oraz sporządzaniu rejestrów sprzedaży, uzgadnianiu lokalizacji nośników reklamowych w ramach konsultacji prowadzonych z właściwymi komórkami organizacyjnymi Urzędu i miejskimi jednostkami organizacyjnymi;
- prowadzono monitoring nośników reklamowych zrealizowanych na podstawie umów, określających warunki udostępnienia nieruchomości, stanowiących wyłączną własność miasta,
- egzekwowano demontaże reklam umieszczonych na nieruchomościach komunalnych bez tytułu prawnego,
- prowadzono czynności wspierające działania windykacyjne Wydziału Podatków i Opłat,
- udzielano informacji o zasadach umieszczania reklam.

Park Kulturowy "Stare Miasto" (podstawa - uchwała nr LVI/1465/14 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 10 kwietnia 2014 r. w sprawie utworzenia Parku Kulturowego „Stare Miasto”).

Celem utworzenia Parku Kulturowego jest kompleksowa ochrona przestrzeni publicznej o najwyższych wartościach kulturowych oraz powstrzymanie degradacji tej przestrzeni, poprzez wprowadzenie przepisów, ograniczających negatywne zjawiska, takie jak reklamy wielko formatowe, reklamy o niskiej jakości, pozaklejane witryny czy nielegalny handel. Realizując zadanie m.in.:

- koordynowano działania miejskich jednostek organizacyjnych,
- poszukiwano płaszczyzny porozumienia i możliwości współpracy z przedstawicielami różnych środowisk,
- przeprowadzono liczne wizje w terenie mające na celu: kontrolę realizacji ww. uchwały RMW, jak również prowadzenie bezpośrednich rozmów z przedsiębiorcami, u których stwierdza się naruszenia przepisów ww. uchwały,
- kierowano sprawy do Straży Miejskiej, PINB,
- prowadzono obszerną korespondencję, np. pisma do zarządców nieruchomości informujące o nowych przepisach dot. centrum miasta, pisma do przedsiębiorców (najemców i właścicieli lokali użytkowych) wzywające do usunięcia naruszeń przepisów uchwały o Parku Kulturowym;

Łącznie wyegzekwowano usunięcie ok. 70 nielegalnych reklam z obszaru Parku.

Organizowano i prowadzono spotkania Zespołu Roboczego ds. Parku Kulturowego "Stare Miasto. W spotkaniach uczestniczyli przedstawiciele różnych komórek organizacyjnych Urzędu i miejskich jednostek organizacyjnych w zależności od rodzaju spraw.

W ramach porządkowania przestrzeni publicznej, zorganizowano warsztaty dla wybranych 8 przedsiębiorców - najemców/właścicieli lokali użytkowych mieszczących się w granicach Parku. Celem warsztatów było zaprojektowanie modelowych witryn i szyldów oraz wykonanie szyldów.

Zasady organizowania handlu okrężnego poza lokalami użytkowymi, targowisk oraz Jarmarków i kiermaszy (podstawa - zarządzenie Prezydenta Wrocławia nr 2634/15 z dnia 20 czerwca 2015 r. w sprawie udostępniania miejsc przeznaczonych do handlu okrężnego oraz zasad ich funkcjonowania).

Działając w oparciu o ww. zarządzenie:

- prowadzono bieżącą obsługę przedsiębiorców prowadzących handel okrężny poza lokalami użytkowymi - polegającą na:
 - organizacji i przeprowadzeniu 4 losowań wolnych miejsc do handlu okrężnego celem prowadzenia sprzedaży całorocznej oraz sezonowej lub okolicznościowej w miejscach wyznaczonych poza placami targowymi,
 - prowadzeniu monitoringu wszystkich stanowisk handlowych na terenie miasta, na podstawie podpisanych umów o udostępnienie miejsc do handlu,
 - zawieraniu i realizacji umów, określających zasady udostępniania miejsc do handlu okrężnego – realizowano 104 umowy, uprawniających przedsiębiorców do prowadzenia sprzedaży w ramach handlu okrężnego, tj. 41 umów rocznych oraz 63 umów sezonowych,
 - wystawianiu faktur VAT oraz sporządzaniu rejestrów sprzedaży;
- prowadzono sprawy dot. 7 zorganizowanych targowisk działających na nieruchomościach komunalnych,
- realizowano 3 umowy na organizację jarmarków okolicznościowych: Ekologicznego, Świętojańskiego i Bożonarodzeniowego w latach 2014 – 2016; w ramach realizacji umów nadzorowano prawidłowe wykonywanie zobowiązań umownych (czuwano nad doborem branż handlowych oraz funkcjonalnym zagospodarowaniem terenu, zatwierdzano programy artystyczne i brano udział w kreowaniu atrakcji i wydarzeń mających miejsce na jarmarkach), koordynowano współpracę ze Strażą Miejską, Spółkami energetycznymi, Zarządem Dróg i Utrzymania Miasta, Wydziałem Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego, a także zapobiegano konfliktom i pomagano rozwiązywać problemy pojawiające się na linii organizator jarmarku – najemcy lokali użytkowych w rejonie Rynku i ul. Świdnickiej,
- uczestniczono w organizacji corocznej imprezy związanej z rozświetleniem choinki oraz powitaniem Św. Mikołaja na wrocławskim Rynku, wyłoniono w drodze zapytania ofertowego firmę, która zgodnie z umową przeprowadzono imprezę mikołajkową na wrocławskim Rynku (koszt: 3 657 zł, firma nie jest podatnikiem vat),
- zorganizowano i przeprowadzono konkurs ofert na:
 - organizację okolicznościowej sprzedaży kwiatów i zniczy przy czterech cmentarzach we Wrocławiu,
- prowadzono czynności wspierające działania windykacyjne Wydziału Podatków i Opłat,
- udzielano informacji dotyczących zasad prowadzenia handlu i pobierania opłaty targowej.

Opłata targowa (podstawa – uchwała nr XVIII/335/15 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 26 listopada 2015 r. w sprawie opłaty targowej).

Realizując ww. uchwałę:

- monitorowano pobór opłaty targowej i wypłaty wynagrodzenia inkasentom z użyciem SAP,
- weryfikowano zgodność wysokości wynagrodzenia wypłacanego inkasentom w zakresie prowizji ustalonej uchwałą Rady Miejskiej Wrocławia w sprawie opłaty targowej (rozliczało faktury wystawione przez inkasentów),
- przeprowadzano działania informujące i rozwiązujące współpracę (z końcem roku) z podmiotami zewnętrznymi sprawującymi funkcję inkasa w związku ze zniesieniem na terenie Gminy opłaty targowej.

EDUKACJA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

Program Edukacja przedsiębiorczości to jedyny w Polsce program, w ramach którego są kreowane, produkowane, a następnie oferowane dzieciom i młodzieży oraz nauczycielom nowatorskie narzędzia edukacyjne z zakresu przedsiębiorczości. Głównym celem Programu jest tworzenie we Wrocławiu większej ilości mikro, małych i średnich firm świadomych i konkurencyjnych w warunkach gospodarki rynkowej oraz promowanie kultury przedsiębiorczości jako pożądanego kompetencji na rynku pracy.

Program realizowany jest od 9 lat.

W 2016 r. zrealizowane zostały następujące projekty:

PRZEDSIĘBIORCZY PRZEDSZKOLAK

Cel projektu: kształtowanie postaw świadomych ekonomicznie i promowanie przedsiębiorczości wśród dzieci w wieku przedszkolnym (4 i 5-latki).

„Przedsiębiorczy przedszkolak” jest projektem rozpoczynającym edukację finansową i ekonomiczną dzieci w wieku przedszkolnym odkrywając przed nimi tajemnice pieniądza, tajniki skutecznego oszczędzania, kładąc podstawy pod przyszłe świadome postawy konsumenckie. Odbiorcami projektu są: dzieci w wieku 4 i 5 lat, nauczyciele wychowania przedszkolnego, rodzice. W bieżącej edycji projektu udział wzięło 12 placówek przedszkolnych, w których zrealizowano dwa cykle zajęć dla dzieci 5-letnich oraz Turniej Przedsiębiorczego Przedszkolaka, który był podsumowaniem rocznej pracy w projekcie i polega na prezentacjach w dowolnej, wybranej przez przedszkole formie treści merytorycznych projektu. W czerwcu odbyło się uroczyste podsumowanie projektu w związku z zakończeniem jego realizacji w obecnych placówkach połączone z wręczeniem certyfikatów dla nauczycieli i placówek przedszkolnych.

Efekty:

- udział w projekcie wzięło ok. 475 dzieci w wieku 5 lat,
- udział w projekcie wzięło ok. 30 nauczycieli w 2016 r.,
- poszerzenie wiedzy finansowej nauczycieli i rodziców,
- 1 spotkanie podsumowujące projekt,
- Wręczenie 80 certyfikatów dla placówek przedszkolnych i nauczycieli.

Koszt: 10 703,35 zł

„LEKCJE Z PRZEDSIĘBIORCZYM JANKIEM”

Cel projektu: popularyzacja postaw przedsiębiorczych i wiedzy ekonomicznej wśród uczniów klas I – III wrocławskich szkół podstawowych poprzez przeprowadzenie co najmniej 2 godzin lekcyjnych w każdej klasie w oparciu o scenariusze lekcyjne stworzone na podstawie przedstawienia teatralnego pt. „Bajka o przedsiębiorczym Janku i jego niemądrych braciszkach”.

Główną przesłanką skierowania projektu do uczniów klas I – III wrocławskich szkół podstawowych oraz nauczycieli nauczania wczesnoszkolnego są wyniki ewaluacji poprzednich projektów realizowanych w ramach Programu Edukacja przedsiębiorczości oraz rozmów z nauczycielami z których wynika, iż brak jest świadomie poruszanej tematyki przedsiębiorczości w nauczaniu wczesnoszkolnym, jak również uznawanie przez nauczycieli nauczania wczesnoszkolnego zagadnień przedsiębiorczości i ekonomii za trudne i niepodejmowanie ich. Na podstawie przedstawienia teatralnego pt. „Bajka o przedsiębiorczym Janku i jego niemądrych braciszkach” przygotowano scenariusze lekcyjne, w oparciu o które nauczyciele realizowali co najmniej 2 godziny lekcyjne dot. zagadnień z zakresu przedsiębiorczości. W celu wzmocnienia wiedzy przekazanej na lekcjach każda klasa miała możliwość uczestniczenia w wycieczce edukacyjnej do Wrocławskiego Parku Technologicznego połączonej z warsztatami w obszarze zagadnień poruszanych w projekcie. Dla nauczycieli zorganizowane zostały warsztaty z ekonomii oraz lekcje pokazowe, otrzymali również pakiet niezbędnych pomocy dydaktycznych.

Efekty:

- udział w projekcie wzięło 622 dzieci z klas I - III wrocławskich szkół podstawowych oraz 28 nauczycieli,
- 95% dzieci chętnie uczestniczyło w projekcie i zdobyło nowe wiadomości,

- 100% uczestniczących nauczycieli bardzo dobrze oceniło zasadność edukacji w zakresie przedsiębiorczości wśród uczniów klas I – III szkół podstawowych, uznało, że treści ekonomiczne proponowane w scenariuszach zajęć są dostosowane do percepcji uczniów i zadeklarowało zainteresowanie realizacją kolejnych projektów tego typu w przyszłości.

Koszt: 30 430,21 zł, w tym środki Wydziału Edukacji 9 072 zł.

WARSZTATY „MŁODY PRZEDSIĘBIORCA” II EDYCJA

Cel projektu: wsparcie edukacji w zakresie przedsiębiorczości wśród uczniów szkół ponadgimnazjalnych ze szczególnym uwzględnieniem kreatywności, umiejętności dostrzegania szans i ich wykorzystywania, oceny ryzyka i gotowości jego podjęcia, pracy zespołowej oraz zapoznanie uczestników z instytucją inkubatora przedsiębiorczości oraz metod kreatywnego myślenia i rozwiązywania problemów.

W okresie wrzesień – październik 2016 r. zrealizowano 20 warsztatów składających się z trzech bloków tematycznych. W trakcie bloku „Inkubacja” uczestnicy pozyskali wiedzę na temat zasad funkcjonowania inkubatora przedsiębiorczości, jak również mieli możliwość praktycznego poznania tej instytucji podczas zorganizowanych w ramach warsztatów wizyt w inkubatorze. W trakcie bloku „Przedsiębiorca” uczestnicy spotykali młodych przedsiębiorców, którzy dzielili się doświadczeniem z własnej drogi biznesowej, przedstawiali również zalety i wyzwania, z którymi mierzy się każdy przedsiębiorca. Podczas bloku „Design thinking” uczestnicy w praktyce przetestowali metodę „Design thinking” w celu rozwiązania postawionych przez prowadzącego problemów.

Efekty:

- udział w projekcie wzięło ok. 456 uczniów z 20 klas wrocławskich szkół ponadgimnazjalnych wraz z nauczycielami,
- w ocenie ponad 90% uczestników treści przekazane podczas projektu były dla nich zrozumiałe i przydatne, wyrazili zadowolenie z udziału i chęć kontynuacji tego typu zajęć w przyszłości.

Koszt: 30 000 zł dotacja dla NGO.

WARSZTATY Z EFEKTYWNEJ PREZENTACJI

Cel; nabycie przez uczniów wrocławskich szkół ponadgimnazjalnych praktycznej wiedzy i umiejętności w zakresie efektywnej komunikacji, a przede wszystkim prezentacji siebie i własnego projektu, poprzez przygotowanie i przeprowadzenie interaktywnych warsztatów.

W trakcie projektu przeprowadzone zostały warsztaty z efektywnej prezentacji, składające się z czterech bloków tematycznych (przygotowanie do prezentacji, budowanie prezentacji, ćwiczenie prezentacji, tworzenie finalnej prezentacji). Uczniowskie zespoły nabywały nowe umiejętności poprzez pracę nad prezentacjami na jeden z zadanych tematów: pomysł na własny biznes, udogodnienie dla szkoły lub udogodnienie dla miasta. 12 najlepszych zespołów stanęło do konkursu na podsumowanie projektu, które odbyło się w auli Zespołu Szkół Administracyjno – Ekonomicznych we Wrocławiu. Prezentacje oceniało jury konkursowe, które – wzorem prezentacji biznesowych – zadawało uczestnikom szczegółowe pytania dotyczące finansowania pomysłu, badań marketingowych, grup odbiorców i przyszłości pomysłu. Celem projektu było bowiem nie tylko przygotowanie do matury w zakresie prezentacji, ale także uświadomienie uczniom skuteczności komunikacji w kontaktach biznesowych. Poprzez udział w projekcie uczestnicy mieli również możliwość pracy w zespole oraz zdobycia wiedzy na temat podziału ról podczas pracy nad wspólnym przedsięwzięciem. Udział w warsztatach był o tyle cenny dla uczestników, że z umiejętności tej skorzystają oni w bliskiej perspektywie czasowej – na maturze. Ponadto będzie im ona przydatna podczas rozmów z pracodawcami, ale także w przypadku innej drogi życia – gdy zdecydują się na założenie własnej działalności gospodarczej. Niezależnie od powyższego – posiadanie przedmiotowych umiejętności daje młodzieży poczucie większej swobody wypowiedzi przy jednoczesnym poczuciu większej wartości i pewności.

Efekty:

- zrealizowanie 8 godzin warsztatów dla 12 klas,
- udział 273 uczniów w pierwszym etapie warsztatów i 231 uczniów w drugim etapie warsztatów,
- wręczono 231 certyfikatów uczestnikom warsztatów oraz 30 dyplomów uczestnikom konkursu,
- przygotowano dokumentację zdjęciową (100 zdjęć) oraz filmową (1 film o dł. 1,31 min).

Koszty: 26 904,49 zł dotacja dla NGO

ZAJĘCIA PRAKTYCZNO-BIZNESOWE „WIRTUALNA RZECZYWISTOŚĆ – NOWE MEDIUM ROZSZERZAJĄCE HORYZONTY CZŁOWIEKA I BIZNESU”

Cel: zapoznanie i uświadomienie uczniom wrocławskich szkół ponadgimnazjalnych możliwości wykorzystania i znaczenia dla rozwoju gospodarczego technologii rozszerzonej i wirtualnej rzeczywistości, poprzez przygotowanie i przeprowadzenie lekcji prezentujących ww. technologie.

Projekt realizowany był w ramach projektu pilotażowego pn. „Zajęcia praktyczno – biznesowe”, których celem jest zapoznanie uczniów wrocławskich szkół z zawodami i technologiami pożądanymi na rynku pracy. W trakcie jego realizacji, w 10 klasach szkół ponadgimnazjalnych zostały przeprowadzone 45-minutowe zajęcia przybliżające uczniom technologię VR jako sposób komunikacji przedsiębiorstwa z otoczeniem i klientem. Uwaga uczestników została zwrócona nie tylko na rozrywkowe aspekty wykorzystania tej technologii, ale także – a może przede wszystkim – na jej rolę edukacyjną (misje humanitarne, szkolenia zawodowe), terapeutyczną (rehabilitacja i zwalczanie fobii) oraz na zagrożenia, jakie technologia ze sobą niesie. Zajęcia miały również aspekt praktyczny – uczniowie wykorzystali własne telefony komórkowe, gogle VR dostarczył wykonawca zadania.

Efekty:

- zrealizowanie 10 lekcji po 45 minut każda,
- udział w projekcie 200 uczniów i 12 nauczycieli,
- 96 % uczestników wyraziło satysfakcję z udziału w lekcji

Koszty: 5 781 zł

LEKCJE MUZEALNE „HISTORIA WROCŁAWSKICH FIRM LEKCJĄ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI”

Cel: zwiększenie wiedzy uczniów klas IV-VI wrocławskich szkół podstawowych o ekonomii i przedsiębiorczości, poprzez zapoznanie ich z cechami osób przedsiębiorczych na przykładzie wystawy „1000 lat Wrocławia” i ich niezmiennością na przestrzeni lat.

Projekt zrealizowany przez Muzeum Miejskie Wrocławia w oparciu o wybrane eksponaty wystawy stałej „1000 lat Wrocławia”. Projekt dedykowany był uczniom klas IV – VI wrocławskich szkół podstawowych a jego celem było zapoznanie uczestników z cechami osoby przedsiębiorczej i uświadomienie ich niezmienności na przestrzeni lat, na przykładzie historii wrocławskiego przemysłu i wrocławskich sukcesów biznesowych. Przygotowana przez wykonawcę interaktywna lekcja przedsiębiorczości zachęcała dzieci do myślenia, wyciągania wniosków oraz poznawania sukcesów wrocławskich przedsiębiorców. W trakcie zajęć szeroko promowana była postawa przedsiębiorcza i związane z nią cechy, takie jak właściwa ocena ryzyka, pomysłowość, chęć do działania, ale także odpowiedzialność związana z daniem zatrudnienia innym ludziom.

Efekty:

- przygotowanie 1 scenariusza zajęć o przedsiębiorczości w oparciu o wystawę „1000 lat Wrocławia”,
- zrealizowanie 13 lekcji dla uczniów klas IV-VI wrocławskich szkół podstawowych,
- udział w projekcie 226 uczniów i 24 nauczycieli,
- 100% uczestników wyraziło satysfakcję z udziału w lekcjach, poleciłoby je innym potencjalnym uczestnikom oraz chciałoby wziąć udział w podobnych zajęciach w przyszłości.

Koszty: 2000 zł

ZARZĄDZANIE FUNDUSZAMI EUROPEJSKIMI

REALIZACJA, PLANOWANIE I POZYSKIWANIE ŚRODKÓW ZEWNĘTRZNYCH DLA PROJEKTÓW INFRASTRUKTURALNYCH

W 2016 r. monitorowane pod kątem trwałości projektów były projekty z okresu programowania na lata 2007-2013. W ramach Programów Operacyjnych, zgodnie z Umową o dofinansowanie, trwałość projektów analizuje się przez 5 lat od zakończenia finansowej realizacji projektu. Prace polegały m.in. na monitorowaniu rzeczowego zakresu projektu w tym, możliwych zmian właścicieli wytworzonego majątku, końcowym rozliczeniu projektu w tym, prowadzeniu korespondencji i składaniu wyjaśnień dotyczących projektów, przekazywaniu do IZ RPO na podstawie monitoringu oświadczeń dotyczących generowania lub niegenerowania przez projekt dochodu, składania oświadczeń o kwalifikowalności podatku VAT, a także informowanie Instytucji Zarządzającej o wszelkich zmianach w projekcie. W ramach środków zewnętrznych prowadzone były prace przygotowawcze dla projektów planowanych do realizacji, składano wnioski aplikacyjne, zawierano umowy o dofinansowanie i realizowano projekty, które otrzymały już dofinansowanie. Rok 2016 był rokiem intensywnych prac nad aktualizacją i przygotowaniem dokumentów strategicznych dla okresu programowania 2014-2020. Zorganizowane zostało wiele spotkań m.in. z potencjalnymi beneficjentami oraz komórkami organizacyjnymi Urzędu Miejskiego Wrocławia, dotyczących projektów planowanych do realizacji w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego z puli Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020. Wydział Zarządzania Funduszami (WZF) podobnie jak w 2015 r., brał czynny udział w pracach nad Kontraktem Terytorialnym (KT) co wiązało się m.in. z aktualizacją fiszek projektów planowanych do uwzględnienia w KT.

W 2016 r. aplikowano projekty do Programu Ministra Sportu i Turystyki, Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020.

Jednym z najważniejszych, a będących udziałem Wydziału Zarządzania Funduszami wydarzeń 2016 r. było otwarcie Centrum Historii Zajeżdźnia. Utworzenie Centrum to jedna z najważniejszych inwestycji w obiekty kulturalno - historyczne realizowanych we Wrocławiu z wykorzystaniem środków zewnętrznych. Dodatkowym sukcesem Wydziału Zarządzania Funduszami jest przyznanie projektowi pn. „Rozbudowa systemu zarządzania ruchem we Wrocławiu, w tym o nowe sygnalizacje świetlne, wyświetlacze pomocnicze ITS oraz aplikację mobilną” certyfikatu RegioStars przyznawanego dla najbardziej innowacyjnych i inspirujących inicjatyw regionalnych, których realizacja była możliwa dzięki wykorzystaniu funduszy przeznaczonych na politykę spójności.

W 2016 r. na konto Gminy Wrocław wpłynęło 220 007 571,59 zł w związku z realizacją projektów infrastrukturalnych.

Wdrażane i aplikowane projekty, współfinansowane w ramach funduszy europejskich oraz innych źródeł zewnętrznych w 2016 r. realizowane były w ramach następujących programów:

Charakter programu	Źródło finansowania
Programy infrastruktury twardej	Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020
	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020

	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu
	Programy Ministra Sportu i Turystyki

PROJEKTY INFRASTRUKTURALNE (TWARDE)

REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY DLA WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO NA LATA 2014-2020 - PROJEKTY ZAAPLIKOWANE I REALIZOWANE

L.p.	Tytuł projektu	Lata realizacji	Wkład UE (zł)	Wartość całkowita projektu (zł)	Program
1.	Rozbudowa baz danych zasobów geodezyjnych we Wrocławiu	2016-2017	1 700 000,00	2 015 000,00	RPO
2.	Wrocławska Platforma Informacyjno - Płatnicza	2016-2017	636 730,56	782 379,00	RPO
3.	System wspierający windykacje w Gminie Wrocław	2016-2017	878 319,47	1 084 840,00	RPO
4.	Wrocławska Mobilna Karta Miejska	2016-2017	1 055 367,39	1 337 300,00	RPO
5.	E-Usługi dla mieszkańców Wrocławia wspierające prowadzenie konsultacji społecznych	2016-2017	849 991,50	999 990,00	RPO
6.	System wspierający NGO we Wrocławiu	2016-2017	898 118,50	1 057 840,00	RPO
7.	System Gospodarowania Nieruchomościami w Gminie Wrocław	2015-2017	883 093,13	1 094 922,00	RPO
8.	Wdrożenie systemu klasy ERP w Gminie Wrocław - Etap I	2016-2017	1 288 991,65	1 525 282,00	RPO
9.	Open Data Wrocław	2016-2017	921 067,65	1 084 839,00	RPO
10.	Kompleksowa modernizacja budynku użyteczności publicznej zlokalizowanego przy ul. Hubskiej 8-16 we Wrocławiu	2016-2018	8 895 178,12	11 824 453,52	RPO
11.	Termomodernizacja obiektów oświatowych: Gimnazjum nr 7, Gimnazjum nr 14, Szkoła Podstawowa nr 82 we Wrocławiu	2016-2017	4 473 221,01	5 630 969,84	RPO
12.	Termomodernizacja obiektów oświatowych: Gimnazjum nr 3, Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 14 (SP24), Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 1 we Wrocławiu	2017-2018	5 363 205,82	12 716 533,03	RPO
13.	Budowa sieci dróg dla rowerów na terenie Gmin Długołęka, Kobierzyce i Wrocław	2014-2018	36 336 774,29	44 009 947,90	RPO
14.	Rozbudowa systemu zarządzania ruchem we Wrocławiu, w tym o nowe sygnalizacje świetlne, wyświetlacze pomocnicze ITS oraz aplikację mobilną.	2014-2018	16 581 541,44	20 067 230,42	RPO
15.	Budowa Systemu "Parkuj i Jedź" we Wrocławiu - Etap I	2015-2018	20 123 938,17	23 676 451,39	RPO
16.	Kompleksowa termomodernizacja wybranych wielorodzinnych budynków mieszkalnych przy ul. Pobożnego we Wrocławiu	2017-2018	1 867 202,65	2 538 702,11	RPO

17.	Kompleksowa termomodernizacja wybranych wielorodzinnych budynków mieszkalnych przy ul. Wyszyńskiego i ul. Kurkowej we Wrocławiu	2016-2018	5 696 679,28	7 951 152,82	RPO
18.	Kompleksowa termomodernizacja wybranych wielorodzinnych budynków mieszkalnych przy ul. Biskupa Tomasza I i ul. Mieleckiej we Wrocławiu	2017-2018	2 526 906,98	4 862 554,77	RPO
19.	Kompleksowa termomodernizacja wybranych kamienic przy ul. Brzeskiej, ul. S. Chudoby i ul. I. Prądyńskiego we Wrocławiu	2016-2018	4 544 167,31	5 484 944,75	RPO
20.	Przebudowa z adaptacją skrzydła Pałacu Królewskiego na potrzeby Muzeum Teatru we Wrocławiu	2014-2016	5 165 668,10	8 480 130,29	RPO
21.	Rewitalizacja kościółka p.w. św. Jana Nepomucena wraz z zagospodarowaniem przylegającego terenu w Parku Szczytnickim we Wrocławiu	2014-2017	1 192 231,81	1 955 260,16	RPO
22.	Przebudowa budynku skrzydła Pałacu Królewskiego we Wrocławiu	2014-2017	2 581 900,61	4 234 317,00	RPO
23.	Zagospodarowanie części terenu Parku Szczytnickiego we Wrocławiu – Etap I	2017-2018	2 764 227,64	4 000 000,00	RPO
24.	Przebudowa ul. Buforowej w ciągu drogi wojewódzkiej nr 395 we Wrocławiu	2015-2018	52 296 819,50	75 676 574,00	RPO
25.	Przebudowa ul. Wilkszyńskiej w ciągu drogi wojewódzkiej nr 336 we Wrocławiu	2015-2017	5 459 349,60	7 900 000,00	RPO
26.	Przebudowa ulic w ciągu drogi wojewódzkiej nr 342 we Wrocławiu	2017-2019	13 333 332,84	20 000 000,00	RPO
27.	Rozbudowa ul. Osobowickiej w ciągu drogi wojewódzkiej nr 327 we Wrocławiu	2018-2019	18 534 292,50	26 820 212,00	RPO
28.	Przebudowa drogowego mostu Żernickiego w ciągu drogi wojewódzkiej nr 362 we Wrocławiu	2015-2017	9 253 943,20	13 391 000,00	RPO
29.	Rozbudowa przedszkola w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 12 przy ul. Suwalskiej we Wrocławiu	2015-2016	2 501 170,83	4 277 200,00	RPO
30.	Rozbudowa przedszkola nr 10 o nowy budynek przy ul. Piotrkowskiej we Wrocławiu	2015-2016	3 822 114,59	6 275 191,19	RPO
31.	Przebudowa budynku przy ul. Zwycięskiej we Wrocławiu na potrzeby przedszkola w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 17	2016-2017	2 471 427,39	6 189 000,00	RPO
32.	Budowa szkoły podstawowej w ramach Zespołu Szkolno-Przedszkolnego na osiedlu Stabłowice we Wrocławiu	2015-2017	6 594 000,00	22 343 340,43	RPO
33.	Wyposażenie pracowni w Liceum Ogólnokształcącym nr V we Wrocławiu	2017	2 239 440,30	2 634 635,64	RPO
34.	Poprawa jakości kształcenia w LO XV we Wrocławiu poprzez zakup wyposażenia pracowni fizycznej i 4 pracowni cyfrowych	2017	568 650,00	669 000,00	RPO
35.	Budowa hali pod samochód ciężarowy na potrzeby kształcenia praktycznego w Zespole Szkół Nr 2 przy ul. Borowskiej 105 we Wrocławiu	2017-2018	1 710 414,01	2 350 000,00	RPO

36.	Przebudowa budynku B wraz z wyposażeniem w Centrum Kształcenia Praktycznego przy ul. Strzegomskiej 49a we Wrocławiu	2017-2018	3 043 000,00	3 580 000,00	RPO
37.	Wyposażenie w nowoczesny sprzęt i materiały dydaktyczne pracowni fizycznej i biologicznej w LO nr III	2017	510 000,00	600 000,00	RPO
38.	Wyposażenie wrocławskich szkół w pracownie przedmiotowe	2016-2018	1 922 698,23	3 498 995,88	RPO

**REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY DLA WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO
NA LATA 2007-2013 - PROJEKTY W OKRESIE TRWAŁOŚCI**

L.p.	Tytuł projektu	Lata realizacji	Wkład UE (zł)	Wartość całkowita projektu (zł)	Program
1.	Budowa budynku dla Jednostki Ratowniczo – Gaśniczej PSP przy ul. Kosmonautów we Wrocławiu	2010-2011	3 400 000,00	19 057 300,82	RPO
2.	Utworzenie lokalnego Centrum Rozwoju Zawodowego	2008-2013	3 285 248,75	5 867 230,50	RPO
3.	Kreacja Nadodrzańskiego Centrum Wsparcia - kluczowego elementu infrastruktury służącej społeczności lokalnej i podopiecznym MOPS - rewitalizacja budynków przy ul. Rydygiera we Wrocławiu	2010-2012	3 182 547,82	5 018 688,99	RPO
4.	Budowa Systemu Informacji Miejskiej we Wrocławiu	2007-2012	4 011 586,83	7 407 853,74	RPO
5.	Rozwój turystyki aktywnej i rekreacji poprzez zagospodarowanie terenu Promenady Staromiejskiej na odcinku od ul. Krupniczej do pl. Jana Pawła II wraz z budową kładki pieszo-rowerowej w rejonie pl. Orłąt Lwowskich we Wrocławiu, w ramach Ścieżki Kulturowej Czterech Świętyń	2007-2012	5 092 744,45	10 174 913,58	RPO
6.	Program działań promocyjnych służących wzmocnieniu rozpoznawalności osiedla WUWA we Wrocławiu jako atrakcji turystycznej obszaru wsparcia	2013-2014	78 873,20	147 012,78	RPO
7.	"Modernizacja budynku Gimnazjum Nr 15 przy ul. Jedności Narodowej 117 we Wrocławiu wraz z zagospodarowaniem terenów na cele rekreacyjno-sportowe - Etap II"	2010-2012	2 804 413,14	4 928 409,37	RPO
8.	"Modernizacja budynku Gimnazjum Nr 15 przy ul. Jedności Narodowej 117 we Wrocławiu wraz z zagospodarowaniem terenów na cele rekreacyjno-sportowe - Etap I"	2009-2011	361 290,68	642 886,85	RPO
9.	Modernizacja zespołu budynków Liceum Ogólnokształcącego Nr 1 przy ul. Poniatowskiego 9 we Wrocławiu - Etap II	2010-2012	2 516 505,60	4 422 433,47	RPO

10.	Poprawa jakości życia na obszarze wsparcia poprzez kompleksową rewitalizację wnętrza podwórzowego w obrębie ulic Jagiellończyka, Niemcewicza, Słowiańska, Trzebnicka	2010-2013	1 945 994,25	3 455 933,89	RPO
11.	Poprawa jakości życia na obszarze wsparcia poprzez kompleksową rewitalizację budynku przy ul. Roosevelta 5a na cele kulturalne wraz z remontem wnętrza podwórzowego w obrębie ulic Słowiańska, Roosevelta, Jedności Narodowej	2010-2012	1 193 039,02	2 088 019,71	RPO
12.	Remont i modernizacja infrastruktury przestrzeni publicznej służącej ogółowi mieszkańców Obszaru Wsparcia – przebudowa zieleńca przy pl. Strzeleckim	2010-2012	1 032 105,90	1 827 944,38	RPO
13.	Budowa monitoringu prewencyjnego jako elementu polityki poprawy bezpieczeństwa na obszarze wsparcia	2010-2012	1 524 821,39	2 679 207,38	RPO
14.	Remont i modernizacja infrastruktury przestrzeni publicznej służącej ogółowi mieszkańców Obszaru Wsparcia - przebudowa zieleńca przy ul. Pomorskiej – Kaszubskiej	2010 2012	1 187 109	2 144 120,38	RPO
15.	Poprawa jakości życia na obszarze wsparcia poprzez kompleksową rewitalizację budynku przy ul. Jagiellończyka 10a na cele kulturalne wraz z remontem wnętrza podwórzowego w obrębie ulic św. Wincentego, Chrobrego, Jagiellończyka, Rydygiera	2010-2013	2 466 256,90	4 312 100,87	RPO
16.	Remont i modernizacja infrastruktury przestrzeni publicznej służącej ogółowi mieszkańców Obszaru Wsparcia - przebudowa Parku Staszica	2010-2012	3 323 489,38	5 839 805,50	RPO
17.	Poprawa jakości na obszarze wsparcia poprzez kompleksową rewitalizację wnętrza podwórzowego w obrębie ulic pl. Staszica, Chrobrego, św. Wincentego	2010 – 2012	712 792,74	1 241 880,39	RPO
18.	Poprawa jakości na obszarze wsparcia poprzez kompleksową rewitalizację wnętrza podwórzowego w obrębie ulic Paulińska, św. Macieja, Henryka Brodatego, Rydygiera	2010-2012	870 297,17	1 516 807,84	RPO
19.	Rozwój informatycznego systemu zarządzania wrocławską oświatą	2008-2012	11 161 433,37	17 024 318,59	RPO
20.	Rozwój usług elektronicznych we wrocławskiej oświacie	2008-2012	9 028 940,04	11 465 337,87	RPO
21.	MAN Wrocław. Wrocławska sieć teleinformatyczna na potrzeby sprawnego zarządzania miastem	2011-2013	3 746 108,48	4 458 914,42	RPO
22.	Budowa połączenia Obwodnicy Śródmiejskiej z Portem Lotniczym we Wrocławiu – etap II	2008-2011	17 188 553,44	46 625 097,76	RPO
23.	Przebudowa ul. Bardzkiej w ciągu drogi wojewódzkiej nr 395 we Wrocławiu	2008-2013	26 822 852,47	115 532 295,65	RPO

24.	Budowa infrastruktury drogowej w otoczeniu Stadionu piłkarskiego Euro 2012 we Wrocławiu	2009-2011	11 950 780,70	29 914 004,10	RPO
25.	Digitalizacja archiwum miejskiego we Wrocławiu wraz z elektronicznym zdalnym systemem dostępu do dokumentacji	2009-2014	3 693 821,62	4 411 552,49	RPO
26.	Poprawa jakości życia na obszarze wsparcia poprzez kompleksową rewitalizację wnętrza podwórzowego w obrębie ulic Rydygiera, Chrobrego, Jagiellończyka, Paulińska	2010-2012	722 101,45	1 270 109,38	RPO
27.	Dziedziniec Artystyczny – adaptacja budynków oficynowych i wnętrza podwórzowego przy ul. Rydygiera 25a we Wrocławiu na otwarte pracownie artystyczne.	2011-2014	359 755,27	1 453 059,35	RPO
28.	Kompleksowe zagospodarowanie wnętrza podwórzowego w obrębie ulic Dubois, Kurkowej, Otwartej, Pomorskiej we Wrocławiu	2011-2014	1 279 537,29	2 888 179,78	RPO
29.	Rozwój turystyki aktywnej i rekreacji poprzez rozbudowę i modernizację ścieżek spacerowo - konnych na terenie Wrocławskiego Toru Wyścigów	2009-2011	2 343 086,68	3 365 466,68	RPO
30.	Budowa połączenia Obwodnicy Śródmiejskiej z Portem Lotniczym we Wrocławiu – etap I	2008-2014	11 463 361,05	46 409 181,34	RPO
31.	Ochrona bioróżnorodności i edukacja ekologiczna poprzez przebudowę starej żyrafiarni w celu hodowli i ekspozycji krytycznie zagrożonego wytopieniem nosorożca indyjskiego i innych przedstawicieli fauny Indii w ZOO Wrocław Sp. z o.o.	2011-2014	2 001 514,89	7 369 793,50	RPO
32.	Renowacja neoklasyistycznego budynku UM Wrocławia znajdującego się we Wrocławiu przy pl. Nowy Targ 1/8	2007-2014	4 933 813,94	8 874 454,61	RPO
33.	Budowa nieodpłatnego, bezprzewodowego dostępu do Internetu dla mieszkańców miasta oraz gości Wrocławia - Miejski Internet	2008-2014	2 081 392,25	2 570 630,56	RPO
34.	Remont i przebudowa budynku pokoszarowego przy ul. Sołtysowickiej 21 we Wrocławiu na budynek biurowy wraz z adaptacją na potrzeby Komendy Miejskiej Policji	2008-2014	7 129 230,16	21 064 248,83	RPO
35.	Rewitalizacja kamienic komunalnych położonych przy ul. Chrobrego 34A, Niemcewicz 34, Rydygiera 43 we Wrocławiu	2013-2015	813 039,98	2 861 938,60	RPO
36.	Przebudowa budynku Liceum Ogólnokształcącego nr 11 przy ul. Spółdzielczej we Wrocławiu	2012-2015	1 142 500,82	3 679 914,75	RPO
37.	Przebudowa niecki wodnej na fontannę multimedialną z lodowiskiem położonej przy Hali Stulecia we Wrocławiu	2008-2015	8 477 914,13	15 965 601,19	RPO

**PROGRAM OPERACYJNY INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO - PROJEKTY
ZAAPLIKOWANE I REALIZOWANE**

L.p.	Tytuł projektu	Lata realizacji	Wkład UE (zł)	Wartość całkowita projektu (zł)	Program
1.	Rozbudowa infrastruktury rekreacyjnej WTWK - Partynice we Wrocławiu - Etap I - Budowa parku linearnego wokół toru wyścigowego wraz z przyrodniczą ścieżką edukacyjną	2016-2017	4 542 867,03	6 573 795,83	PO IiŚ
2.	Zagospodarowanie przestrzeni publicznych na historycznym osiedlu WuWA we Wrocławiu	2016-2019	1 457 308,14	3 459 850,00	PO IiŚ
3.	Rozbudowa infrastruktury rekreacyjnej WTWK - Partynice we Wrocławiu - Etap I - Budowa parku linearnego wokół toru wyścigowego wraz z przyrodniczą ścieżką edukacyjną	2016-2017	4 542 867,03	6 573 795,83	PO IiŚ
4.	Szare na Zielone - zagospodarowanie terenów palcówek oświatowych we Wrocławiu	2016-2020	3 630 034,90	4 620 679,64	PO IiŚ
5.	Budowa Osi Zachodniej we Wrocławiu w ciągu drogi krajowej nr 94	2014-2020	243 331 176,71	296 654 345,35	PO IiŚ
6.	Budowa Północnej Obwodnicy Śródmiejskiej we Wrocławiu - etap II (zadanie 1 od ul. Poświęckiej do ul. Kamieńskiego)	2016-2019	16 820 128,06	20 845 712,85	PO IiŚ
7.	Budowa Alei Wielkiej Wyspy we Wrocławiu	2016-2020	263 416 998,00	309 905 880,00	PO IiŚ
8.	Budowa wydzielonej trasy autobusowo - tramwajowej łączącej osiedle Nowy Dwór z Centrum Wrocławia	2016-2020	109 760 000,00	180 000 000,00	PO IiŚ
9.	Zintegrowany System Transportu Szynowego w Aglomeracji i we Wrocławiu - Etap III A	2016-2020	96 740 853,00	158 655 000,00	PO IiŚ
10.	Ruska 46 abc - przestrzeń dla kultury	2016-2019	8 613 226,21	14 871 647,82	PO IiŚ

**PROGRAM OPERACYJNY INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO- PROJEKTY
W OKRESIE TRWAŁOŚCI**

L.p.	Tytuł projektu	Lata realizacji	Wkład UE (zł)	Wartość całkowita projektu (zł)	Program
1.	"Przebudowa Teatru Muzycznego CAPITOL we Wrocławiu"	2007-2013	82 975 617,33	113 469 820,49	POIiŚ

2.	„Zintegrowany System Transportu Szynowego w Aglomeracji i we Wrocławiu- Etap I”	2006-2013	477 747 653,84	736 189 219,52	POIiŚ
3.	Przebudowa ul. Wyścigowej w ciągu drogi krajowej nr 8 we Wrocławiu	2009-2012	12 989 438,57	19 635 662,48	POIiŚ
4.	Budowa Północnej Obwodnicy Śródmiejskiej we Wrocławiu- etap I	2008-2014	184 586 549,87	265 565 169,29	POIiŚ
5.	Przebudowa ul. Lotniczej w ciągu drogi krajowej nr 94 we Wrocławiu	2010	54 014 840,74	88 296 893,99	POIiŚ
6.	Budowa Narodowego Forum Muzyki we Wrocławiu	2007-2015	131 689 327,98	331 483 364,65	POIiŚ
7.	Inteligentny System Transportu ITS Wrocław	2008-2015	75 546 742,33	95 468 026,03	POIiŚ
8.	Zintegrowany System Transportu Szynowego w Aglomeracji i we Wrocławiu- Etap II”	2013-2015	100 867 034,73	172 481 781,51	POIiŚ
9.	Przebudowa ul. Lotniczej w ciągu drogi krajowej nr 94 we Wrocławiu – etap II	2008-2016	53 262 341,65	86 953 312,48	POIiŚ

WOJEWÓDZKI FUNDUSZ OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ WE WROCŁAWIU ORAZ NARODOWY FUNDUSZ OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ-PROJEKTY REALIZOWANE I ZAAPLIKOWANE W 2016 R.

L.p.	Tytuł projektu	Lata realizacji	Wkład UE (zł)	Wartość całkowita projektu (zł)	Program
1.	Program dotacji do wymiany lokalnych źródeł ciepła na proekologiczne oraz towarzyszącej jej termomodernizacji w przypadku budynków wielorodzinnych - część I	2014-2018	18 000 000,00	20 000 000,00	WFOŚ/ NFOŚ
2.	Remont i przebudowa budynku mieszkalno-użytkowego wielorodzinnego przy pl. Strzeleckim 12	2015-2016	659 227,00	1 585 000,00	WFOŚ/ NFOŚ
3.	Przebudowa i remont budynku mieszkalno-użytkowego wielorodzinnego przy pl. Strzeleckim 14	2015-2016	536 058,00	1 490 000,00	WFOŚ/ NFOŚ
4.	Przebudowa i remont budynku mieszkalno-użytkowego wielorodzinnego przy pl. Strzeleckim 16	2015-2016	741 636,00	1 872 270,72	WFOŚ/ NFOŚ
5.	Remont i przebudowa budynku mieszkalnego wielorodzinnego przy pl. Strzeleckim 10	2015-2016	603 612,00	1 292 760,00	WFOŚ/ NFOŚ
6.	Remont i przebudowa budynku mieszkalnego wielorodzinnego przy pl. Strzeleckim 18	2015-2016	894 240,00	1 969 000,00	WFOŚ/ NFOŚ
7.	Remont i przebudowa budynku mieszkalnego wielorodzinnego przy ul. Bolesława Krzywoustego 288 w m. Wrocław	2015-2016	203 481,00	244 600,00	WFOŚ/ NFOŚ
8.	Remont i przebudowa budynku mieszkalnego wielorodzinnego przy ul. Bolesława Krzywoustego 266 w m. Wrocław	2015-2016	267 997,00	321 600,00	WFOŚ/ NFOŚ
9.	Remont i przebudowa budynku mieszkalnego wielorodzinnego przy ul. Prądyńskiego 25 w m. Wrocław	2015-2016	312 646,00	426 936,68	WFOŚ/ NFOŚ

10.	Remont i przebudowa budynku mieszkalnego wielorodzinnego przy ul. Prądyńskiego 30 w m. Wrocław	2015-2016	403 830,00	509 600,00	WFOŚ/ NFOŚ
11.	Remont i przebudowa budynku mieszkalnego wielorodzinnego przy ul. Kościuszki 175w m. Wrocław	2015-2016	456 742,00	648 260,00	WFOŚ/ NFOŚ
12.	Remont i przebudowa budynku mieszkalnego wielorodzinnego przy ul. Komuny Paryskiej 94A w m. Wrocław	2015-2016	389 329,00	509 600,00	WFOŚ/ NFOŚ
13.	Zmiana sposobu ogrzewania z piecowego na centralne z węzła ciepłego CO i CWU w budynku mieszkalnym wielorodzinnym przy ul. Grodzkiej 6	2015-2016	54 697,00	67 340,13	WFOŚ/ NFOŚ
14.	Zmiana sposobu ogrzewania z piecowego na centralne z węzła ciepłego CO i CWU w budynku mieszkalnym wielorodzinnym przy ul. Grodzkiej 5	2015-2016	101 782,00	129 772,60	WFOŚ/ NFOŚ
15.	Zmiana sposobu ogrzewania z piecowego na centralne z węzła ciepłego CO, CW w budynku mieszkalnym wielorodzinnym przy ul. Grodzkiej 7	2015-2016	340 200,00	1 062 000,00	WFOŚ/ NFOŚ

MECHANIZM FINANSOWY EUROPEJSKIEGO OBSZARU GOSPODARCZEGO 2009 - 2014 i NORWESKI MECHANIZM FINANSOWY 2009 - 2014 - PROJEKTY REALIZOWANE

Lp.	Tytuł projektu	Lata realizacji	Wkład UE (zł)	Wartość całkowita projektu (zł)	Program
1.	Centrum Historii Zajezdnia we Wrocławiu	2014-2016	15 019 203	36 075 799	MF EOG

PROGRAMY MINISTRA SPORTU i TURYSTYKI - PROJEKTY ZAAPLIKOWANE I REALIZOWANE W 2016 R.

L.p.	Tytuł projektu	Lata realizacji	Wkład UE (zł)	Wartość całkowita projektu (zł)	Program
1.	Kompleks torów do sportów wrotkarskich w obrębie Parku Tysiąclecia we Wrocławiu	2015-2017	1 500 000,00	6 668 000,00	MSiT
2.	Budowa sali gimnastycznej, boiska wielofunkcyjnego i bieżni prostej 80-metrowej przy Zespole Szkolno - Przedszkolnym nr 15 we Wrocławiu	2015-2017	2 500 000,00	7 801 742,00	MSiT
3.	Budowa bloku sportowego z terenami sportowymi przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym na osiedlu Stabłowice rejon ul. Głównej we Wrocławiu	2016-2017	1 018 500,00	5 643 663,00	MSiT
4.	Budowa bloku sportowego z terenami sportowymi przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym ul. Kłodzka we Wrocławiu	2015-2017	1 220 047,00	6 524 602,00	MSiT
5.	Budowa bazy sportowej w Szkole Podstawowej nr 82 przy ul. Błacharskiej we Wrocławiu	2016	160 000,00	486 391,00	MSiT

6.	Budowa bloku sportowego z salą gimnastyczną i basenem oraz boiska wielofunkcyjnego zewnętrznego dla potrzeb Szkoły Podstawowej nr 84 przy ul. Górnickiego 20 we Wrocławiu	2015-2017	2 500 000,00	21 402 000,00	MSiP
7.	Rozbudowa i rewitalizacja bloku sportowego Liceum Ogólnokształcącego nr IV przy ul. Świstackiego 12-14 we Wrocławiu	2016-2017	1 814 224,00	5 600 000,00	MSiP
8.	Rozbudowa i przebudowa bloku sportowego Liceum Ogólnokształcącego nr VIII przy ul. Zaporoskiej 71 we Wrocławiu	2017-2018	1 789 064,00	5 500 000,00	MSiP

PROJEKTY SPOŁECZNE REALIZOWANE W 2016 R.

PROGRAM OPERACYJNY URBACT III

Lp.	Tytuł projektu	Lata realizacji	Dofinansowanie UE (zł)	Wartość całkowita projektu (zł)	Program
1	BoostInno – BoostInno Social Innovation	2016 - 2018	3 389 128,00	3 424 328,00	Urbact III

VII Program Ramowy

Lp.	Tytuł projektu	Lata realizacji	Dofinansowanie UE (zł)	Wartość całkowita projektu (zł)	Program
1	OPTICITIES: Optymalizacja Mobilności Obywateli i Zarządzanie Transportem Towarowym w Środowisku Miejskim	2013 - 2016	37 803 851,90	38 015 531,90	VII Program Ramowy

KREATYWNA EUROPA

Lp.	Tytuł projektu	Lata realizacji	Dofinansowanie UE (zł)	Wartość całkowita projektu (zł)	Program
1	Przebaczenie i pojednanie. Bolesław Kominek zapomniany ojciec Europy	2015-2017	891 000,00	2 951 299,00	Kreatywna Europa

DOTACJE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

Lp.	Tytuł projektu	Lata realizacji	Dofinansowanie UE (zł)	Wartość całkowita projektu (zł)	Program
1	Jestem Europejczykiem – wpływ Parlamentu Europejskiego na życie obywateli Unii Europejskiej	2015 - 2016	298 717,33	497 862,22	Parlament Europejski

HORYZONT 2020

Lp.	Tytuł projektu	Lata realizacji	Dofinansowanie UE (zł)	Wartość całkowita projektu (zł)	Program
1	Prosperity	2016-2019	12 300 000	12 300 000	Horyzont 2020

ERASMUS +

Lp.	Tytuł projektu	Lata realizacji	Dofinansowanie UE (zł)	Wartość całkowita projektu (zł)	Program
1	Europejski start	2014 – 2016	108 574,00	108 574,00	ERASMUS+
2	Myśl globalnie: Twórcze wyjście europejskich regionów naprzeciw wyzwaniom naszych czasów	2014 – 2017	134 233,00	134 233,00	ERASMUS+
3	Efektywne nauczanie matematyki	2014 – 2016	66 255,00	66 255,00	ERASMUS+
4	Umiejętności XXI wieku: Strategią w innowacyjnej szkole	2014 - 2016	161 193,00	161 193,00	ERASMUS+
5	Your Health is Your Wealth	2015 – 2017	31 160,00	31 160,00	ERASMUS+
6	VIRTUAL MUSEUM – through the online door to real life	2015 – 2017	29 000,00	29 000,00	ERASMUS+
7	We are on the move	2015 – 2018	33 125,00	33 125,00	ERASMUS+
8	Say NO to indifference	2015 – 2017	21 090,00	21 090,00	ERASMUS+
9	Praca z uczniem niepełno - sprawnym – implementacja dobrych praktyk	2015 - 2017	28 904,00	28 904,00	ERASMUS+
10	Euro innowacje	2015 - 2017	60 336,72	60 336,72	ERASMUS+
11	Nasza cała filozofia jest ulepszaniem języka	2015 - 2017	332 523,00	332 523,00	ERASMUS+
12	Staż zagraniczny – pewny start w życiu zawodowym	2015 – 2016	134 236,20	134 236,20	ERASMUS+
13	Euro Trip – praktyczne doświadczenia zawodowe dla uczniów Zespołu Szkół nr 3 we Wrocławiu	2015 – 2016	334 520,56	334 520,56	ERASMUS+
14	Europejskie Praktyki Zawodowe dla uczniów LZN, jako szansa rozwoju zawodowego i osobistego II	2015 – 2016	455 937,59	455 937,59	ERASMUS+
15	Eurotrip II – praktyczne doświadczenia zawodowe dla uczniów Zespołu Szkół nr 3 we Wrocławiu	2016 - 2017	425 333,91	425 333,91	ERASMUS+
16	Rozwój kompetencji językowych w ZS 6	2016 - 2018	163 972,20	163 972,20	ERASMUS+
17	Eurologis – Staże dla uczniów w zagranicznych przedsiębiorstwach	2016 - 2017	555 250,40	555 250,40	ERASMUS+

18	Europejskie praktyki zawodowe dla uczniów EZN	2016 - 2017	484 523,81	484 523,81	ERASMUS+
19	Europejskie praktyki na plus II	2016 - 2017	528 936,69	528 936,69	ERASMUS+
20	Europa dla LZN	2016 - 2017	422 844,62	422 844,62	ERASMUS+
21	Przez morze ku wartościom i lepszemu szkoleniu	2016 - 2017	87 780,70	87 780,70	ERASMUS+
22	Many countries one goal - Development through sport	2016 - 2018	124 187,00	124 187,00	ERASMUS+
23	Multiple intelligences: on the path to new minds	2016 - 2018	125 018,00	125 018,00	ERASMUS+
24	Maths and Science Adventure	2016 - 2018	114 659,00	114 659,00	ERASMUS+
25	The Heritage Interpretation	2016 - 2018	96 830,00	96 830,00	ERASMUS+
26	Uczenie przez zrozumienie, czyli nowe technologie pomostem dla kultury	2016 - 2018	158 267,00	158 267,00	ERASMUS+
27	Art and Emotion	2016 - 2018	92 855,00	92 855,00	ERASMUS+

FUNDUSZE NORWESKIE

Lp.	Tytuł projektu	Lata realizacji	Dofinansowanie UE (zł)	Wartość całkowita projektu (zł)	Program
1	Mój zielony DOM	2014-2016	2 235 100	2 629 533	Fundusze Norweskie
2	Diversity II	2015-2016	333 500	333 500	Fundusze Norweskie
3	Solidarność Norwesko-Polska	2016-2016	1 200 000	1 200 000	Fundusze Norweskie
4	Partycypacyjna polityka rodzinna Miasta Wrocław	2015-2016	250 000	250 000	Fundusze Norweskie

MIĘDZYNARODOWY FUNDUSZ WYSZECHRADZKI

Lp.	Tytuł projektu	Lata realizacji	Dofinansowanie UE (zł)	Wartość całkowita projektu (zł)	Program
1	Biegaj, jedź i poznawaj kraje wyszechradzkie	2016 - 2017	61 093,20	80 801,00	Międzynarodowy Fundusz Wszechradzki

PROGRAM OPERACYJNY POMOC TECHNICZNA 2007-2014

Lp.	Tytuł projektu	Lata realizacji	Dofinansowanie UE (zł)	Wartość całkowita projektu (zł)	Program
1	Studium spójności funkcjonalnej we Wrocławskim Obszarze Funkcjonalnym	2013-2015	1 205 350	1 228 900	POPT 2007-2013

KRAJOWE ŹRÓDŁA DOFINANSOWANIA

Lp.	Tytuł projektu	Lata realizacji	Dofinansowanie UE (zł)	Wartość całkowita projektu (zł)	Program
-----	----------------	-----------------	------------------------	---------------------------------	---------

1	Nowy wymiar zatrudnienia	2016 - 2016	90 000,00	115 000,00	MRPiPS
2	Program Wieloletni "Senior WIGOR" na lata 2015 - 2020	2016 - 2016	54 700,00	90 700,00	MRPiPS
3	Program asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2016	2016 - 2016	353 412,00	353 412,00	MRPiPS
4	Wrocław rozmawia - koalicja na konsultacji społecznych we Wrocławiu	2016 - 2017	199 900,00	238 900,00	FIO 2014-2020

KRAJOWA PLATFORMA NA RZECZ INTEGRACJI

Lp.	Tytuł projektu	Lata realizacji	Dofinansowanie UE (zł)	Wartość całkowita projektu (zł)	Program
1	Dolny Śląsk wobec migracji	2016 - 2016	148 000,00	14 800,00	Krajowa Platforma na rzecz Integracji

FUNDUSZ AZYLU, MIGRACJI I INTEGRACJI

Lp.	Tytuł projektu	Lata realizacji	Dofinansowanie UE (zł)	Wartość całkowita projektu (zł)	Program
1	Kontynenty Wrocławia – Twój bilet na rynek pracy	2015 - 2017	717 609,38	956 812,50	Fundusz Azylu, Migracji i Integracji

PROGRAM OPERACYJNY WIEDZA EDUKACJA ROZWÓJ

Lp.	Tytuł projektu	Lata realizacji	Dofinansowanie UE (zł)	Wartość całkowita projektu (zł)	Program
1	Zagraniczne praktyki zawodowe dla młodzieży Elektronicznych Zakładów Naukowych	2014-2016	87 046,43	87 046,43	PO WER
2	Wrocławianin, Polak, Europejczyk – międzynarodowy wymiar edukacji	2014-2016	185 471,72	185 471,72	PO WER
3	Przedsiębiorczość bez granic, czyli jak osiągnąć sukces w niemieckiej firmie. Staż zawodowy dla techników ekonomistów	2015 - 2016	134 298,13	134 298,13	PO WER
4	Europejskie praktyki na plus dla Zespołu Szkół 25 we Wrocławiu	2015 - 2016	443 416,39	443 416,39	PO WER
5	Odkrywanie własnej przedsiębiorczości – zagraniczne staże zawodowe dla techników ekonomistów i techników organizacji reklamy	2016 - 2018	275 357,00	275 357,00	PO WER
6	Praktyki zagraniczne kluczem do przyszłego sukcesu zawodowego ucznia	2016 - 2018	177 870,00	177 870,00	PO WER
7	Na europejskiej ścieżce	2016 - 2018	91 739,00	91 739,00	PO WER
8	Społecznie odpowiedzialny Wrocław	2016 - 2019	1 608 329,52	1 799 097,12	PO WER

9	Matematyka szkołą krytycznego i kreatywnego myślenia	2016 - 2018	220 123,26	227 754,30	PO WER
---	--	-------------	------------	------------	--------

REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA DOLNOSŁĄSKIEGO

Lp.	Tytuł projektu	Lata realizacji	Dofinansowanie UE (zł)	Wartość całkowita projektu (zł)	Program
1	Aktywizacja osób bezrobotnych powyżej 30 roku życia w powiecie wrocławskim oraz powiecie m. Wrocław	2016 -2016	3 691 516	3 691 516	RPO WD
2	Promocja wybranych gmin WrOF w kraju i za granicą jako obszaru atrakcyjnego pod względem gospodarczym i inwestycyjnym	2016 - 2018	2 787 568,20	3 661 792,00	RPO WD
3	Wrocław Miastem @ktywnych	2016 - 2018	3 400 000,00	4 000 000,00	RPO WD
4	EDUKACJA I PARTNERSTWO BEZ BARIER - upowszechnienie i zapewnienie wysokiej jakości edukacji przedszkolnej poprzez utworzenie nowych miejsc wychowania przedszkolnego, organizację dodatkowych zajęć edukacyjnych dla dzieci oraz podnoszenie kwalifikacji nauczycieli w 16 wybranych placówkach na terenie WrOF (Wrocław, Kobierzyce, Sobótka, Miękinia, Oborniki Śląskie i Długołęka)	2016 - 2018	7 375 136,22	8 676 630,85	RPO WD
5	Zawodowy Wrocław	2016 - 2018	2 449 854,77	2 578 794,50	RPO WD
6	Zawodowy Dolny Śląsk	2016 - 2018	4 00 024,87	4 210 552,50	RPO WD
7	Akcja integracja!	2016 - 2018	1 457 674,80	1 535 304,00	RPO WD
8	SAMO - Dzielni	2016 - 2019	1 746 169,92	1 838 073,60	RPO WD
9	Nowa Perspektywa – Lepszy Start	2016 - 2018	10 950 000,00	11 000 000,00	RPO WD
10	DOBRY WYBÓR – DOBRY START wsparcie młodzieży przebywającej w Młodzieżowym Ośrodku Socjoterapii nr 2 we Wrocławiu w zakresie integracji społeczno - zawodowej z elementami specjalistycznego poradnictwa	2016 - 2018	477 386,87	502 512,50	RPO WD

W 2016 r. uczestniczono w spotkaniach, warsztatach i szkoleniach tematycznych oraz nawiązywano kontakty z potencjalnymi partnerami zagranicznymi, w celu wspólnej realizacji projektów międzynarodowych finansowanych ze środków europejskich. Wiele z takich inicjatyw zaowocowało realizacją projektów oraz złożonymi aplikacjami pozostającymi w ocenie.

HORYZONT 2020

Horyzont 2020 jest największym oraz najbardziej złożonym programem badawczym w historii UE, jego budżet przeznaczony na lata 2014-2020 wynosi prawie 80 000 000 000 euro. Zakres prac obejmował spotkania i telekonferencje z potencjalnymi partnerami, obsługę platformy Participant Portal oraz pomoc w przygotowaniu aplikacji. W 2016 r. dwa projekty z udziałem Wrocławia otrzymały dofinansowanie i są obecnie na etapie podpisywania umów. Ich tematyka to związana jest z adaptacją do zmian klimatu czy przygotowaniem Zrównoważonych Planów Mobilności Miejskiej (SUMP). Realizacja powierzonych zadań rozpocznie się w 2017 r. Projekty mają charakter międzynarodowy, a udział w nich biorą przedstawiciele wielu krajów członkowskich jak również nie będących w UE np. z Chin. W ramach programu oczekujemy na wyniki jeszcze dwóch wniosków z udziałem Wrocławia, jednocześnie trwają przygotowania do kolejnych aplikacji.

FUNDUSZE NORWESKIE ORAZ MECHANIZM FINANSOWY EUROPEJSKIEGO OBSZARU GOSPODARCZEGO

We współpracy z państwami-darczyńcami realizowano projekty o szerokim przekroju tematycznym, związanym z edukacją, kulturą oraz rewitalizacją. Jedną z realizowanych w 2016 r. inicjatyw był projekt „*DiverCity – edycja II*”. Liderem projektu jest Ministerstwo Rozwoju natomiast jego partnerami są: Gmina Wrocław, Miasto Łódź oraz ośrodki miejskie z Norwegii oraz Islandii. Projekt ten skupia się na wymianie doświadczeń związanych z społeczną stroną rewitalizacji zdegradowanych obszarów miejskich, mających na celu wypracowanie narzędzi służących upowszechnieniu partycypacyjnego modelu zarządzania działaniami rewitalizacyjnymi z zaangażowaniem społeczności lokalnej w finansowanie i realizację tych działań. Od listopada 2016r. trwają prace przygotowawcze do III edycji projektu.

Dodatkowo w ramach Funduszy Norweskich i EOG Miasto Wrocław otrzymało dofinansowanie na przygotowanie i realizację wystawy pn. „*Pamiętajmy o Polsce. Solidarność norwesko-polska*” oraz organizację towarzyszących wydarzeń kulturalnych, mających na celu m.in. podniesienie poziomu wiedzy Polaków i Wrocławian na temat historii „Solidarności Norwesko – Polskiej” i wsparcia jakiego w czasach Stanu Wojennego i latach następnych udzielili norwescy związkowcy i społeczeństwo Norwegii demokratycznej opozycji w Polsce.

ERASMUS+

Erasmus+ to nowy program Unii Europejskiej w dziedzinie edukacji, szkoleń, młodzieży i sportu na lata 2014-2020. Jego całkowity budżet wynosi 14 700 000 000 euro. W 2016 r. czternaście projektów międzynarodowych uzyskało dofinansowanie. Ich zakres obejmował mobilność uczniów i kadry oraz upowszechnianie dobrych praktyk włączeniu współpracy edukacji i biznesu w obszarze działań nieformalnych dla młodzieży.

KRETYWNA EUROPA

Kreatywna Europa to unijny program zaplanowany na lata 2014-2020, oferujący finansowe wsparcie dla sektorów kultury, audiowizualnego i kreatywnych. Od 13 maja 2016 r. do 26. września 2016 r. w Muzeum Miejskim Wrocławia w ramach realizowanego projektu „*Przebaczenie i pojednanie. Bolesław Kominek, zapomniany ojciec Europy*”, odbyła się wystawa poświęcona Kardynałowi Kominkowi. Prezentowana była też wcześniej w Watykanie i Berlinie, a w 2017 r. zawita do Brukseli. Multimedialna wystawa odbywająca się w 50 rocznicę „Orędzia Biskupów Polskich do ich Niemieckich Braci w

Chrystusowym Urzędzie Pastorskim” pokazuje, jak ważną rolę odegrała Polska i Kardynał Bolesław Kominek w procesie kształtowania wspólnoty oraz pojednania europejskiego.

URBACT III

W 2016 r. Gmina Wrocław uzyskała dofinansowanie z Programu URBACT III na realizację projektu „BoostInno - Boosting Social Innovation”. Celem programu jest zwiększenie innowacji społecznej poprzez poprawę zdolności administracji publicznej przy wykorzystaniu partycypacji, otwartej innowacji i przedsiębiorczości. W ramach projektu dla naszego miasta najważniejszym tematem będzie ożywienie i przywrócenie dawnego charakteru centrum staromiejskiego, a w szczególności ulicy Świdnickiej, jako jednej z głównych ulic miasta. W tym zadaniu będą pomagali nam mieszkańcy miasta, lokalni przedsiębiorcy oraz Partnerzy Projektu z Gdańska, Paryża, Strasburga, Barcelony, Turynu, Mediolanu, Bragi oraz Regionu Skane (Malmö).

REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO 2014-2020

RPO WD 2014-2020 to regionalny program służący wdrażaniu są środków unijnych przyznanych w perspektywie 2014-2020 dla województwa. W ramach programu wyodrębnionych jest 10 osi priorytetowych wśród których 4 osie priorytetowe dotyczą w całości lub częściowo działań społecznych, w tym Przedsiębiorstwa i innowacje, Rynek pracy, Włączenie społeczne i Edukacja.

Ponadto w ramach RPO WD 2014-2020 wyodrębniono pulę środków dla obszaru ZIT WrOF, czyli obszaru zajmowanego przez 15 jednostek samorządu terytorialnego, dla których Miasto Wrocław jest liderem wiodącym. Środki ZIT WrOF są wdrażane w ramach ww osi priorytetowych. Łączna wartość środków wyodrębnionych w ramach ZIT WrOF wynosi 19.266.919 mln Euro.

W ramach wdrażania RPO WD 2014-2020, w tym ZIT WrOF, Wrocław inicjuje i realizuje prace na trzech płaszczyznach:

- w ramach współpracy z partnerami ZIT WrOF oraz pozostałymi podmiotami uprawnionymi do aplikowania – inicjuje i prowadzi współpracę w celu przygotowywania i wdrażania projektów partnerskich, które mają szersze oddziaływanie i odpowiadają na potrzeby regionu, w tym:
 - przygotowanie i realizacja od VII 2016 projektu w partnerstwie 8 podmiotów „EDUKACJA I PARTNERSTWO BEZ BARIER (...)” który obejmuje utworzenie i roczne utrzymanie 700 miejsc wychowania przedszkolnego
 - przygotowanie i rozpoczęcie realizacji projektu w partnerstwie 4 podmiotów „Akcja Integracja!” który obejmuje instrumenty aktywnej integracji o charakterze społecznym i zawodowym dla 120 osób niepracujących
- w ramach współpracy z jednostkami/wydziałami Miasta – inicjuje i prowadzi współpracę w celu przygotowania i wdrażania projektów zintegrowanych (działania społeczne prowadzone na bazie przygotowanej infrastruktury), w tym:
 - prace nad projektem strategicznym dla Wrocławia wsparcia usług opiekuńczych z utworzeniem nowych miejsc usług opiekuńczych w 5 Dziennych Domach Pomocy we Wrocławiu
 - prace nad edukacyjnymi projektami, w których zajęcia dla uczniów realizowane są w remontowanych lub wyposażonych pracowniach i salach dydaktycznych, np. projekt Zawodowy Wrocław, Dobry wybór – Dobry Start
- w ramach współpracy z podmiotami z obszaru wsparcia biznesu i przedsiębiorczości przedsiębiorczości – inicjuje i prowadzi współpracę w celu przygotowania i wdrażania projektów w zakresie promocji gospodarczej regionu i rozwoju przedsiębiorczości we Wrocławiu.

Ponadto w 2016 r. podejmowano i kontynuowano kompleksowe działania dotyczące przygotowania projektów społecznych planowanych do realizacji w obszarach rynku pracy, włączenia społecznego i edukacji w okresie programowania 2014-2020:

- Konsultacje i praca nad dokumentacją programową, w tym wytycznych horyzontalnych w zakresie realizacji przedsięwzięć poszczególnych obszarów tematycznych, szczegółowych opisów osi priorytetowych, strategii ZIT WrOF, kryteriów oceny projektów.
- Czynny udział w konferencjach dotyczących wdrażania programów operacyjnych, seminariach oraz spotkaniach informacyjnych dotyczących zapisów regulaminów naboru wniosków o dofinansowanie w poszczególnych priorytetach inwestycyjnych, organizowanych przez Instytucje Zarządzające i Pośredniczące.
- Inicjowanie działań jednostek i wydziałów UMW w celu opracowania społecznych projektów w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020 (w tym Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego) oraz Programu Operacyjnego Wiedza, Edukacja, Rozwój 2014-2020.
- Współpraca z gminami partnerskimi ZIT WrOF w celu przygotowania aplikacji partnerskich projektów społecznych w ramach ZIT WrOF, w tym zakresu umów partnerskich i załączników do wspólnej aplikacji.
- Współpraca ze spółkami Gminy w zakresie koncepcji i przygotowania aplikacji projektów społecznych.
- Bieżący monitoring dokumentacji programowej, szczególnie harmonogramów naborów i regulaminów konkursów w celu prawidłowego i terminowego przygotowania aplikacji projektów społecznych.
- Prace z generatorem wniosków aplikacyjnych w zakresie Systemu Naboru i Oceny Wniosków, w celu przygotowania aplikacji projektów społecznych.
- Prace koncepcyjne związane z możliwościami aplikowania Gminy Wrocław o środki do poszczególnych programów operacyjnych nowej perspektywy finansowej.

Zakres prac zespołu ds. Monitoringu, Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna i Informacji:

- podpisanie w dniu 18.02.2016 r. Porozumienia nr DEF-Z/1/2016 pomiędzy Marszałkiem Województwa Dolnośląskiego a Gminą Wrocław pełniącą funkcję lidera ZIT WrOF i pełniącą funkcję Instytucji Pośredniczącej (IP) w ramach instrumentu ZIT w sprawie powierzenia przetwarzania danych osobowych w ramach bazy danych kandydatów na ekspertów i ekspertów w ramach RPO WD 2014-2020,
- podpisanie w dniu 18.02.2016 r. Aneksu nr 1 do Porozumienia nr DEF-Z/1085/15 z dnia 30.09.2015 r. pomiędzy Marszałkiem Województwa Dolnośląskiego a Gminą Wrocław pełniącą rolę lidera ZIT WrOF i pełniącą funkcję Instytucji Pośredniczącej (IP) w ramach instrumentu ZIT w sprawie powierzenia przetwarzania danych osobowych w ramach bazy danych związanych z realizowaniem zadań Instytucji Zarządzającej przez Zarząd Województwa Dolnośląskiego w ramach RPO WD 2014-2020,
- podpisanie w dniu 07.03.2016 r. Aneksu nr 1 do umowy dotacji z Ministerstwem Infrastruktury i Rozwoju na wsparcie działań ZIT WrOF w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020,
- podpisanie w dniu 31.03.2016 r. Aneksu nr 1 do umowy nr 9/2015/WZF z dnia 05.11.2015 r. pomiędzy Gminą Wrocław a Gminami wchodzącymi w skład ZIT WrOF w sprawie rozliczeń finansowych w zakresie budżetu ZIT WrOF,
- podpisanie w dniu 25.07.2016 r. Aneksu nr 1 do Porozumienia nr DEF-Z/986/15 z dnia 09.06.2015 r. pomiędzy Zarządem Województwa Dolnośląskiego, pełniącym funkcję Instytucji Zarządzającej (IZ) a Gminą Wrocław, pełniącą rolę lidera ZIT WrOF oraz funkcję Instytucji Pośredniczącej (IP) w sprawie powierzenia zadań w ramach instrumentu ZIT RPO WD 2014-2020 przez Zarząd Województwa Dolnośląskiego –ZIT WrOF,
- podpisanie w dniu 28.07.2016 r. Aneksu nr 1 do Porozumienia z dnia 17.06.2015 r. pomiędzy Dolnośląską Instytucją Pośredniczącą pełniącą funkcję Instytucji Pośredniczącej a Gminą Wrocław, pełniącą rolę lidera ZIT WrOF oraz funkcję Instytucji Pośredniczącej (IP) w sprawie określenia zasad współpracy pomiędzy DIP(IP) RPO WD 2014-2020, a Gminą Wrocław,

- podpisanie w dniu 30.08.2016 r. Aneksu nr 1 do Porozumienia nr DEF-Z/1/2016 pomiędzy Marszałkiem Województwa Dolnośląskiego a Gminą Wrocław pełniącą funkcję lidera ZIT WrOF i pełniącą funkcję Instytucji Pośredniczącej (IP) w ramach instrumentu ZIT w sprawie powierzenia przetwarzania danych osobowych w ramach bazy danych kandydatów na ekspertów i ekspertów w ramach RPO WD 2014-2020,
- podpisanie w dniu 19.09.2016 r. Aneksu nr 1 do Porozumienia nr 1/ZP/0180/WrOF/15 z dnia 15.06.2015 r. pomiędzy Dolnośląskim Wojewódzkim Urzędem Pracy a Gminą Wrocław- pełniącą funkcję lidera ZIT WrOF oraz pełniącą funkcję Instytucji Pośredniczącej (IP) w sprawie określenia zasad współpracy pomiędzy DWUP(IP) RPO WD 2014-2020, a Gminą Wrocław,
- podpisanie w dniu 19.09.2016 r. Aneksu nr 2 do Porozumienia z dnia 30.09.2015 r. nr DEF-Z/1085/15 pomiędzy Marszałkiem Województwa Dolnośląskiego a Gminą Wrocław pełniącą rolę lidera ZIT WrOF i pełniącą funkcję Instytucji Pośredniczącej (IP) w ramach instrumentu ZIT w sprawie powierzenia przetwarzania danych osobowych w ramach bazy danych związanych z realizowaniem zadań Instytucji Zarządzającej przez Zarząd Województwa Dolnośląskiego w ramach RPO WD 2014-2020,
- przygotowanie i przeprowadzenie zamówień publicznych w ramach otrzymanej dotacji z Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020,
- rozliczenie I transzy - 100% oraz II transzy - 86,4% w ramach dotacji środków otrzymanych z Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020,
- sporządzenie i aktualizacja budżetu na 2016 r. w ramach otrzymanej dotacji POPT 2014-2020,
- opracowanie i aktualizacja projektu budżetu na 2017 r. w ramach otrzymanej dotacji wraz z załącznikami (plan działań),
- sporządzanie sprawozdań z realizacji budżetu ze środków dotacji przedkładanych do Ministerstwa Rozwoju,
- sporządzenie i aktualizacja planów finansowo-rzeczowych na lata 2016-2018 w zakresie zadań realizowanych przez ZIT WrOF,
- sporządzanie sprawozdań kwartalnych z realizacji budżetu miasta,
- prowadzenie monitoringu wskaźników budżetowych,
- przygotowanie informacji kwartalnej z realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego,
- opracowanie projektu Roczego Planu Działań RPO WD informacyjno -promocyjnych w zakresie kompetencji IP ZIT WrOF oraz jego aktualizacja,
- przygotowanie wkładu do sprawozdania z realizacji Roczego Planu Działań RPO WD,
- podpisanie 24 umów o dzieło z Ekspertami, którzy dokonywali oceny zgodności ze Strategią ZIT WrOF wniosków o dofinansowanie,
- współpraca z Generalnym Inspektorem Kontroli Skarbowej podczas trwania audytu,
- współpraca z Urzędem Marszałkowskim Województwa Dolnośląskiego podczas trwania kontroli systemowych,
- aktualizacja Zestawu Instrukcji Wykonawczych ZIT WrOF dla Gminy Wrocław pełniącej rolę Instytucji Pośredniczącej w ramach RPO WD 2014-2020 zgodnie z wytycznymi IZ oraz przepisami prawa krajowego i wspólnotowego, przy współpracy z Dolnośląskim Wojewódzkim Urzędem Pracy, Dolnośląską Instytucją Pośredniczącą oraz Instytucją Zarządzającą RPO WD,
- prowadzenie i weryfikacja strony internetowej ZIT WrOF m.in. bieżące zamieszczanie dokumentów w ramach ogłaszanych konkursów,
- uczestnictwo w spotkaniach dotyczących wdrażania ZIT organizowanych przez m.in. Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego, Unię Metropolii Polskich,
- organizacja spotkań Komitetu Sterującego ZIT WrOF oraz Rady ZIT WrOF
- realizacja działań informacyjno-promocyjnych w ramach kompetencji IP ZIT WrOF, współpraca z Wydziałami UMW w tym zakresie oraz z Dolnośląskim Wojewódzkim Urzędem Pracy, Dolnośląską Instytucją Pośredniczącą oraz Instytucją Zarządzającą RPO WD,

- prowadzenie monitoringu postępu wdrażania Osi Priorytetowej/ Priorytetu Inwestycyjnego/ Działania/Poddziałania wskazanego w Programie, poprzez monitorowanie postępu finansowego oraz osiąganie celów pośrednich określonych w ramach wykonania oraz celów końcowych poprzez realizację wskaźników rzeczowych (wskaźników produktu i rezultatu), jak również prowadzenie oceny ich postępu, współuczestniczenie w procedurze odwoławczej.

Zakres prac Zespołu ds. Programowania i Wdrażania:

- zaktualizowanie Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego (ZIT WrOF) będącej podstawowym dokumentem wdrażania mechanizmu ZIT:
 - 2 listopada 2016 r. - Strategia ZIT WrOF uzyskała pozytywną opinię Zarządu Województwa Dolnośląskiego,
 - 29 listopada 2016 r. - Strategia ZIT WrOF uzyskała pozytywną opinię Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju,
- procedowanie zmiany w kryteriach wyboru projektów w ZIT WrOF skutkującej m.in. odwróceniem kolejności przy dokonywaniu oceny wniosków:
 - 26.10.2016 r. - ostateczny kształt kryteriów został przyjęty Uchwałą Nr 45/16 Komitetu Monitorującego Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego 2014-2020,
- współtworzenie we współpracy z Dolnośląską Instytucją Pośredniczącą, Dolnośląskim Wojewódzkim Urzędem Pracy oraz Instytucją Zarządzającą Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Dolnośląskiego 2014-2020 dokumentacji konkursowej oraz ogłaszanie naborów wniosków w ramach konkursów realizowanych ze środków ZIT WrOF:
 - w 2016 r. ogłoszenie 34 konkursów na łączną kwotę dofinansowania w wysokości 611 453 203,70 zł. w ramach następujących działań:
 - ✓ Działanie 1.2 Innowacyjne przedsiębiorstwa
 - ✓ Działanie 1.3 Rozwój przedsiębiorczości
 - ✓ Działanie 1.4 Internacjonalizacja przedsiębiorstw
 - ✓ Działanie 3.3 Efektywność energetyczna w budynkach użyteczności publicznej i sektorze mieszkaniowym
 - ✓ Działanie 3.4 Wdrażanie strategii niskoemisyjnych
 - ✓ Działanie 4.2 Gospodarka wodno – ściekowa
 - ✓ Działanie 4.4 Ochrona i udostępnianie zasobów przyrodniczych
 - ✓ Działanie 4.5 Bezpieczeństwo
 - ✓ Działanie 5.1 Drogowa dostępność transportowa
 - ✓ Działanie 6.1 Inwestycje w infrastrukturę społeczną
 - ✓ Działanie 6.3 Rewitalizacja zdegradowanych obszarów
 - ✓ Działanie 7.1 Inwestycje w edukację przedszkolną, podstawową i gimnazjalną
 - ✓ Działanie 7.2 Inwestycje w edukację ponadgimnazjalną, w tym zawodową
 - ✓ Działanie 8.4 Godzenie życia zawodowego i prywatnego
 - ✓ Działanie 9.1 Aktywna integracja
 - ✓ Działanie 9.2 Dostęp do wysokiej jakości usług społecznych
 - ✓ Działanie 10.1 Zapewnienie równego dostępu do wysokiej jakości edukacji przedszkolnej
 - ✓ Działanie 10.4 Dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego do potrzeb rynku pracy,
 - przygotowania do ogłoszenia konkursów w roku 2017;
- ocena zgodności ze Strategią ZIT WrOF wniosków w konkursach ogłaszanych w 2015 oraz – na bieżąco – w 2016 roku, w tym:
 - 354 wnioski konkursowe,
 - 1 wniosek pozakonkursowy,

- organizowanie/uczestnictwo w spotkaniach informacyjnych dla potencjalnych beneficjentów (około 30 spotkań);
- koordynacja procesu przygotowania wskazanych w Strategii ZIT WrOF:
 - projektów pozakonkursowych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020,
 - projektów komplementarnych w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020,
- koordynacja procesu przygotowania projektów wynikających z Kontraktu Terytorialnego Województwa Dolnośląskiego,
- współudział w przygotowaniu Zestawu Instrukcji Wykonawczych ZIT WrOF dla Gminy Wrocław pełniąc rolę Instytucji Pośredniczącej w ramach RPO WD 2014-2020 zgodnie z wytycznymi IZ oraz przepisami prawa krajowego i wspólnotowego, przy współpracy z Dolnośląskim Wojewódzkim Urzędem Pracy, Dolnośląską Instytucją Pośredniczącą oraz Instytucją Zarządzającą RPO WD,
- uczestnictwo w spotkaniach dotyczących wdrażania ZIT organizowanych przez m.in. Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego, Unię Metropolii Polskich.

Zakres prac Zespołu Projektów Środowiskowych:

Budowa kompostowni odpadów zielonych – (kontrakt nr 000/PL/16/P/PE/018-W3)

Cel zadania: wdrożenie programu gospodarki odpadami zmierzającego do zmniejszenia ilości odpadów biodegradowalnych przeznaczonych do składowania - postępowanie z odpadami zgodnie z przepisami polskimi i Unii Europejskiej.

Lata realizacji: 2008 - 2017

W 2016 r. nadzorowano trwający okres gwarancyjny dla robót naprawczych polegających na usunięciu wad stwierdzonych w wykonaniu posadzki i pokrycia dachu budynku wielofunkcyjnego na terenie Kompostowni odpadów zielonych.

W 2016 r. przeprowadzono przeglądy tych robót.

Okres gwarancyjny robót naprawczych posadzki trwa do kwietnia 2017 r.

Okres gwarancyjny robót naprawczych pokrycia dachu trwał do listopada 2016 r.

W 2016 r. zakończyło się postępowanie arbitrażowe przy Krajowej Izbie Gospodarczej przeciwko Wykonawcy o zapłatę za zastępczą naprawę wad przez niego nie usuniętych.

Poniesione w 2016 r. nakłady: 551 517 zł

Osiągnięto następujące efekty: uruchomienie obiektu Kompostowni przyczyniło się do wzmocnienia systemu gospodarki odpadami miasta, oraz spełnienia wymagań dyrektyw unijnych w zakresie odpadów biodegradowalnych.

Realizacja zadań w ramach projektu nr 2000/PL/P/PE/019 „Poprawa jakości wody we Wrocławiu”

Cel projektu: dostosowanie do Dyrektywy dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych 91/271/EWG oraz dyrektyw dotyczących wody pitnej 98/63/WE, 75/440/EWG i 80/778/EWG poprzez uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie Miasta Wrocławia, a także wykonanie pozostałej infrastruktury na osiedlach.

Osiągnięto następujące efekty: wraz z wykonaniem zadań na osiedlach objętych Projektem, osiągnięty został efekt ekologiczny Projektu przewidywany w „Porozumieniu o realizacji Projektu” zawartym pomiędzy Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej a Gminą Wrocław.

Rozbudowa osiedlowej sieci kanalizacyjnej Złotniki – (kontrakt nr 2000/PL/16/P/PE/019-03.2 i nr 2000/PL/16/P/PE/019-03.2.2)

W 2016 r. trwały sprawy sądowe i arbitrażowe o zapłatę, wszczęte w latach ubiegłych z powództwa wykonawców i podwykonawców.

Przygotowywano materiały do prowadzonych postępowań.

W 2016 r. prowadzono korespondencję z Komornikami prowadzącymi postępowania wobec Wykonawcy kontraktu 2000/PL/16/P/PE/019-03.2.2.

Poniesione w 2016 r. nakłady: 5 325 133,16 zł.

Rozbudowa kanalizacji osiedla Ołtaszyn – (kontrakt nr 2000/PL/16/P/PE/019-03.5)

Lata realizacji: 2007-2021

W 2016 r. nadzorowano trwające okresy gwarancyjne dla robót naprawczych polegających na:

- usunięciu usterek na sieci kanalizacji deszczowej i sieci wodociągowej w ul. Opalowej we Wrocławiu. Dla wykonanych robót okresy gwarancyjne wygasają:
 - dla robót objętych umową z wyłączeniem naprawy kanału metodą rozkopową z terminem zakończenia okresu gwarancyjnego do 3 września 2017 r.
 - dla naprawy kanału metodą bezwykopową z terminem zakończenia okresu gwarancyjnego do 3 września 2019 r.
- wykonaniu robót remontowych polegających na usunięciu usterek na sieci kanalizacji deszczowej w ul. Motylkowej we Wrocławiu. Dla wykonanych robót okresy gwarancyjne wygasają:
 - dla robót objętych umową z wyłączeniem naprawy kanału metodą rozkopową z terminem zakończenia okresu gwarancyjnego do 6 listopada 2017 r.
 - dla naprawy kanału metodą bezwykopową z terminem zakończenia okresu gwarancyjnego do 6 listopada 2019 r.
- usunięciu usterek na sieci kanalizacji deszczowej, sanitarnej i wodociągowej oraz branży drogowej na osiedlu Ołtaszyn i Wojszyce we Wrocławiu – wykonanie zastępcze. Dla wykonanych robót okresy gwarancyjne wygasają:
 - dla robót w zakresie odbudowy nawierzchni tłuczniowych do dnia 16 listopada 2016 r.
 - dla robót objętych umową, z wyłączeniem napraw kanału deszczowego metodą bezwykopową, odbudową nawierzchni tłuczniowych oraz odbudowy trawników, z terminem zakończenia okresu gwarancyjnego do 16 listopada 2018 r.
 - dla naprawy kanału deszczowego metodą bezwykopową z terminem zakończenia okresu gwarancyjnego do 16 listopada 2021 r.

W 2016 r. przeprowadzono przeglądy tych robót. Współpracowano z Miejskim Przedsiębiorstwem Wodociągów i Kanalizacji i Zarządem Dróg i Utrzymania Miasta w ramach przeglądów gwarancyjnych.

Przygotowywano materiały do trwającego postępowania sądowego o zapłatę, wszczętego przez ubezpieczyciela.

Poniesione w 2016 r. nakłady: 5 242 868,69 zł, w tym całkowita spłata cesji wiarytelności z NordeaBank (obecnie PKO BP S.A.)

Rozbudowa kanalizacji osiedlowej – etap III (Brochów, Jagodno) – (kontrakt nr 2000/PL/16/P/PE/019-03.7)

Lata realizacji: 2007-2016

W 2016 r. odbył się przegląd gwarancyjny zgodnie z postanowieniami zawartej umowy dodatkowej. Współpracowano z Zarządem Dróg i Utrzymania Miasta w ramach przeglądów gwarancyjnych.

Okres gwarancyjny zakończył się 25 października 2016 r.

Prowadzono monitoring korespondencji pomiędzy Starostwem Powiatowym w Oleśnicy, Wojewodą Dolnośląskim i właścicielami nieruchomości w sprawie ustalenia wysokości odszkodowania za nieruchomości gruntowe, na których Miasto wybudowało drogę wraz z uzbrojeniem.

W okresie sprawozdawczym trwały negocjacje o odszkodowanie za czasowe zajęcie nieruchomości gruntowych oraz o ustalenie wynagrodzenia za udostępnienie Miastu gruntów będących własnością osób prywatnych na potrzeby dojazdu do urządzeń infrastruktury technicznej wybudowanej w ramach kontraktu. Negocjacje nie zakończyły się w 2016 r.

Zakończyła się sprawa sądowa o zapłatę, wszczęta w latach ubiegłych z powództwa wykonawcy.

Trwają spory sądowe o zapłatę, wytoczone przez właścicieli nieruchomości.

Poniesione w 2016 r. nakłady: 4 404 809,15 zł, w tym całkowita spłata cesji wiarytelności z NordeaBank (obecnie PKO BP S.A.)

W ramach Projektu 019 „Poprawa jakości wody we Wrocławiu” osiągnięto następujące efekty:

Realizacja zadań przyczyniła się do zachowania ochrony i poprawy jakości środowiska naturalnego, ochrony zdrowia ludzkiego. Dzięki budowie wodociągów i kanalizacji sanitarnej poprawiło się bezpieczeństwo sanitarne mieszkańców terenów objętych kontraktem (zwiększenie liczby osób objętych dostawą wody, zmniejszenie ilości ścieków odprowadzanych do gruntu, zmniejszenie zanieczyszczenia wód powierzchniowych, likwidacja szamb i podłączenie nieruchomości do kanalizacji miejskiej). Poprawiła się również jakość życia mieszkańców poprzez budowę kanalizacji deszczowej, dróg i oświetlenia ulicznego. Uzbrojenie i zagospodarowanie terenów osiedli stworzyło korzystne warunki do rozwoju budownictwa jedno i wielorodzinnego oraz usługowego tej części Miasta. Budowa dróg i małej architektury (przystanki autobusowe) na osiedlach, w ramach zadań, przyczyniła się do poprawy warunków komunikacji miejskiej. Bezpieczne stały się także dojścia do szkół i przedszkoli, wyznaczone zostały nowe ścieżki rowerowe.

Pozostałe umowy związane z projektem 019 „Poprawa jakości wody we Wrocławiu”:

Zamykanie projektów funduszu spójności: projektu 018 „Gospodarka odpadami stałymi we Wrocławiu, etap I” i projektu 019 „Poprawa jakości wody we Wrocławiu”

W 2016 r. wykonywano prace związane zarówno z rozliczeniem, jak i zamykaniem Projektów Funduszu Spójności – Projektu 018 i Projektu 019 realizowanych przez Miasto od 2000 r., Biuro Funduszu Spójności od 2006 r., a kontynuowanych przez Zespół Projektów Środowiskowych od 2016 r.

Prowadzono prace związane z aktualizacją wartości przekazywanego majątku, dokonaniem korekt dokumentów OT/PT w programie Q-inwentaryzacja, ustaleniem wartości amortyzacji, ustaleniem kwot podatku VAT możliwego do odliczenia oraz sporządzeniem zestawień faktur z wyszczególnionymi kwotami podatku VAT do odliczenia (częstkowe rejestry zakupów).

Zespół archiwizuje dokumentację wytworzoną w ramach Projektu 018 i 019, zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Działania z zakresu pozyskania krajowych i zagranicznych źródeł finansowania

Podejmowano szereg działań w ramach „Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020” (POIiŚ) i Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020 (RPO WD) celem pozyskania bezzwrotnych krajowych i zagranicznych źródeł finansowania dla planowanych projektów w obszarze gospodarki niskoemisyjnej, gospodarki odpadami komunalnymi, gospodarki wodno-ściekowej w aglomeracjach, adaptacji do zmian klimatu oraz ochronie środowiska i efektywnym wykorzystaniu zasobów. Pozyskiwane informacje dotyczące możliwości otrzymania dofinansowania ze środków zewnętrznych, w tym z Unii Europejskiej były przekazywane drogą elektroniczną i podczas bezpośrednich spotkań pracownikom komórek organizacyjnych Urzędu i miejskich jednostek organizacyjnych.

W ramach naborów POIiŚ i RPO WD współpracowano z komórkami organizacyjnymi i jednostkami organizacyjnymi w zakresie identyfikowania inwestycji przeznaczonych do współfinansowania ze środków pomocowych, w tym z funduszy europejskich.

INFORMATYZACJA

UTRZYMANIE BIEŻĄCEGO FUNKCJONOWANIA SYSTEMÓW INFORMATYCZNYCH W URZĘDZIE MIEJSKIM WROCŁAWIA I JEDNOSTKACH MIEJSKICH WROCŁAWIA

Cel realizowany jest przez dostarczenie użytkownikowi wysokiej jakości usług IT w oparciu o procedury rekomendowane w systemie zarządzania ITIL oraz audytowaną w CUI w roku 2016 normę ISO/IEC 20000-1:2011.

Usługi informatyczne świadczone są dla ponad 2200 użytkowników Urzędu Miejskiego Wrocławia oraz 3600 użytkowników Jednostek Miejskich, w tym m.in. w obszarze edukacji, Zarządu Zasobu Komunalnego, Zarządu Zieleni Miejskiej, Miejskiej Biblioteki Publicznej, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Narodowego Forum Muzyki, Zarządu Obsługi Jednostek Miejskich. CUI zarządza prawie 5000 zestawami komputerowymi, ponad 100 serwerami fizycznymi i 250 wirtualnymi, około 500 urządzeniami wchodzącymi w skład infrastruktury transmisji danych oraz obsługuje 2250 abonentów telefonii VoIP. Na przestrzeni ostatnich lat wybudował wysokowydajną i wysokodostępną oraz bezpieczną infrastrukturę techniczną (sieć komputerowa, zespół serwerów sprzętowych i wirtualnych, węzły bezpieczeństwa).

Zadania w ramach wskazanego celu:

- obsługa zgłoszeń serwisowych,
- administracja serwerami pocztowymi, bazodanowymi, specjalizowanymi systemami dla pracowników urzędu (ERP, ZSZWO, GIS, BIP i inne),
- prowadzenie szkoleń z zakresu IT,
- modernizacja istniejącej infrastruktury technicznej.

Zabezpieczono wymianę, dostawę i serwis sprzętu komputerowego:

Zakupy:

- zakup sprzętu komputerowego w ramach Umowy Ramowej nr 4 w tym m.in. 410 szt. komputerów stacjonarnych i mobilnych na kwotę: 1 362 000 zł,
- zakup pozostałego sprzętu komputerowego tym drukarek, skanerów, tabletów, urządzeń wielofunkcyjnych na kwotę 76 000 zł,
- zakup akcesoriów komputerowych na kwotę 5 700 zł,
- zakup oprogramowania Microsoft w ramach Umowy MPSA na kwotę 350 140 zł,
- zakup innego oprogramowania (łącznie z maintenance) na kwotę 457 760 zł

Serwis:

- serwis sprzętu komputerowego, kserokopiarek, kopertownic w ramach umów na kwotę 216 515 zł

W celu stałego kontrolowania poziomu zadowolenia klienta wewnętrznego CUI zbiera informację zwrotną poprzez ankiety. W 2016 r. poziom zadowolenia klienta:

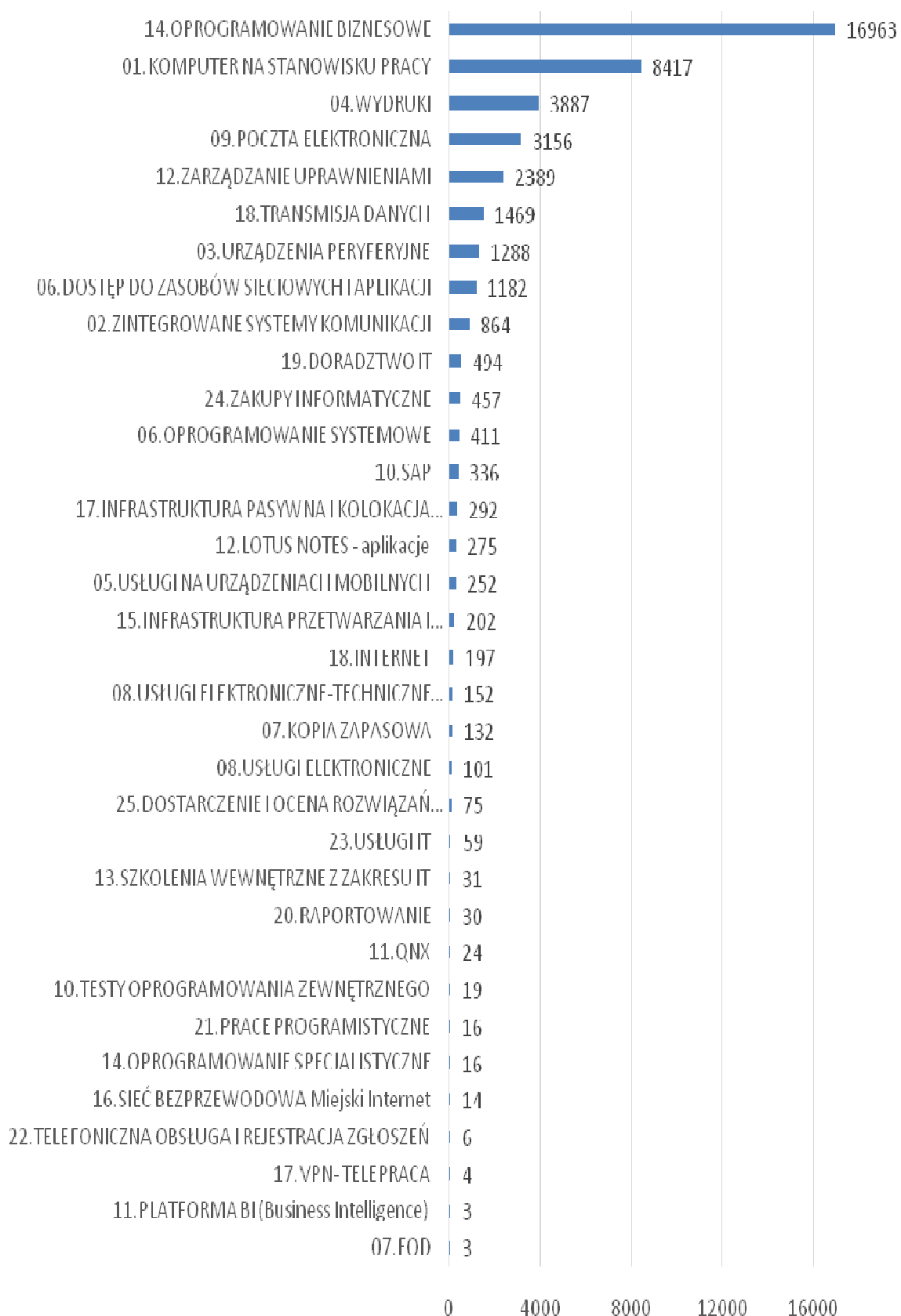
- w Urzędzie Miejskim Wrocławia wyniósł 4,92 w skali 5-punktowej
- w pozostałych jednostkach będących Klientami CUI wyniósł 4,82.

W 2016 r. Centrum Usług Informatycznych rozpoczęło świadczenie usług w obszarze IT na podstawie zawartych Porozumień SLA dla:

- Narodowe Forum Muzyki,
- 48 przedszkoli (w pełnym zakresie).

W ramach obsługi zgłoszeń serwisowych pracownicy CUI zrealizowali w 2016 r. łącznie 45884 spośród 48786 zleceń zarejestrowanych w HelpDesku.

Ilość zgłoszeń wg kategorii w 2016r

OBSŁUGA ZADAŃ INWESTYCYJNYCH

Cel realizowany jest poprzez działania skierowane na rozwój IT w Urzędzie Miejskim Wrocławia oraz Jednostkach Miejskich Wrocławia.

Zadania:

- prace związane z przygotowaniem umów,
- zakup lub produkcja oprogramowania na potrzeby klientów CUI,
- prowadzenie projektów rozwojowych infrastruktury i oprogramowania,
- przygotowanie specyfikacji istotnych warunków zamówienia dla projektów CUI jak i projektów prowadzonych przez inne jednostki,
- nadzór lub uczestnictwo w realizacji zadań inwestycyjnych zamówienia dla projektów CUI jak i innych jednostek,
- prace inżynierów CUI w zespołach prowadzących projekty miejskie, w których występują zagadnienia informatyczne (ITS, e-edukacja, itp.)
- wprowadzenie w Jednostkach Miejskich standardów (ACTIVE DIRECTORY) oraz działań standaryzujących.

W 2016 r. rozpoczęto realizację 156 projektów z budżetu CUI.

Zadania realizowane w ramach projektów wewnętrznie prowadzonych obejmowały następujące obszary działalności:

- rozwój i utrzymanie systemów informatycznych wspierających statutowe działania Urzędu oraz jednostek miejskich poprzez działania administracyjne i inwestycyjne,
- rozwój i utrzymanie infrastruktury informatycznej poprzez działania administracyjne oraz inwestycyjne,
- Audyt nadzoru Systemu Zarządzania Usługami Informatycznymi według normy ISO/IEC 20000-1:2011.

Wszystkie projekty wewnętrzne realizowane w ramach wymienionych obszarów były realizowane głównie przez pracowników CUI.

PROJEKTY ROZWOJOWE

WDROŻENIE PRODUKCYJNE WIRTUALNEGO DORADCY MIESZKAŃCA

Realizacja celu wskazanego w: „Strategii rozwoju systemów informatycznych w Urzędzie Miejskim Wrocławia w latach 2014-2016”:

- CS4 Wbudowywanie do systemów informatycznych funkcjonalności pozwalających na świadczenie usług poprzez Internet

Cel projektu: uruchomienie dodatkowego, atrakcyjnego kanału komunikowania się z interesariuszami miasta.

Termin realizacji: styczeń 2016 r. – marzec 2016 r.

Wydziały współuczestniczące: Wydział Organizacyjny i Kadr

Krótki opis zrealizowanych czynności:

- wsparcie techniczne i organizacyjne projektu,
- koordynowanie prac projektowych,
- przeprowadzenie testów technicznych,
- uruchomienie usługi na platformie BIP,
- nadzór nad pracami odbiorowymi,
- finansowe rozliczenie projektu.

Oszczędności/optimalizacja wynikająca z realizowanego projektu/zadania: obniżenie obciążenia pracowników UMW udzielaniem informacji telefonicznych, mailowych, osobistych w COM i COP. Poprawa wizerunku miasta. Uporządkowanie informacji o procedurach obsługi spraw.

PROJEKT WDROŻENIA SYSTEMU CRM W JEDNOSTKACH GMINY ORAZ NA URZĄDZENIACH MOBILNYCH

Realizacja celu wskazanego w: „Strategii rozwoju systemów informatycznych w Urzędzie Miejskim Wrocławia w latach 2014-2016”:

- CS1 Budowa zintegrowanych systemów informatycznych pozwalających sprawnie zarządzać miastem we wszystkich jednostkach miejskich.

Cel projektu: wdrożenie jednolitej platformy CRM dla jednostek Gminy Wrocław

Termin realizacji: luty 2015 r. – sierpień 2016 r.

Wydziały współuczestniczące: Departament Organizacji i Administracji

Krótki opis zrealizowanych czynności:

- przeprowadzenie dialogu technicznego,
- analiza wymagań: zebranie wymagań w jednostkach miejskich,
- przygotowanie specyfikacji funkcjonalnej, w tym umowy,
- ogłoszenie postępowania przetargowego,
- wdrożenie systemu CRM w jednostkach gminy,
- modyfikacja CRM - dodanie funkcjonalności zapisu zdjęć z aplikacji mobilnej do systemu CRM,
- wdrożenie aplikacji mobilnej i integracja z CRM,
- publikacja aplikacji, udostępnienie produkcyjne systemu w jednostkach

Krótki opis korzyści wynikających z realizacji projektu: potrzeba zintegrowania działających systemów i uruchomienia jednego numeru w jednostkach gminy, usprawnienie pracy 'dyspozytorów'. Zapewnienie udogodnień dla klienta zewnętrznego (mobilny CRM) w kontaktach z jednostkami Gminy.

Oszczędności/optimalizacja wynikająca z realizowanego projektu/zadania: dzięki wdrożonym rozwiązaniom Gmina jest w posiadaniu jednolitego systemu CRM integrującego systemy jednostek. System pozwala na optymalizację realizacji wywołań skierowanych do Gminy przez mieszkańców poprzez wsparcie procesu zgłaszania, dystrybucji oraz obsługi zgłoszeń. Dodatkowo wdrożone rozwiązanie mobilne pozwalające na łatwe i szybkie zgłaszanie incydentów z różnych obszarów funkcjonowania przez mieszkańca aktywizuje i zachęca mieszkańców do partycypowania w procesie zarządzania miasta.

URUCHOMIENIE ZAPASOWEGO CENTRUM ITS

Realizacja celu wskazanego w: „Strategii rozwoju systemów informatycznych w Urzędzie Miejskim Wrocławia w latach 2014-2016”:

- CS1 Budowa zintegrowanych systemów informatycznych pozwalających sprawnie zarządzać miastem we wszystkich jednostkach miejskich.

Cel projektu/zadania: zabezpieczenie krytycznych elementów ITS, w tym podsystemu sterowania ruchem, przed rozległą awarią podstawowego Centrum Przetwarzania Danych przy ul. Strzegomskiej.

Termin realizacji: styczeń 2016 r. – lipiec 2016 r.

Krótki opis zrealizowanych czynności:

- rekonfiguracja sieci MAN.
- rekonfiguracja sieci SAN.
- budowa metroklastra VMware.
- migracja krytycznych podsystemów ITS do nowej infrastruktury

Krótki opis korzyści wynikających z realizacji projektu:

- 5-krotne zwiększenie skalowalności systemu w warstwie przetwarzania danych, pozwalające na uruchamianie kolejnych projektów powiązanych z ITS,
- w warstwie składowania danych przejście z platformy z kończącym się wsparciem producenta na platformę z długoterminowym wsparciem producenta,

- ponad 40% zmniejszenie kosztów przyszłych inwestycji w infrastrukturę przetwarzania danych na potrzeby projektów powiązanych z ITS.

MIGRACJA BACKUPU SYSTEMÓW DO NOWEGO CENTRALNEGO SYSTEMU BACKUPU I ODTWARZANIA (II ETAP WDROŻENIA SYSEMU BACKUPU NA POTRZEBY JEDNOSTEK ORGANIZACYJNYCH GMINY)

Realizacja celu wskazanego w: „Strategii rozwoju systemów informatycznych w Urzędzie Miejskim Wrocławia w latach 2014-2016”:

- CS1 Budowa zintegrowanych systemów informatycznych pozwalających sprawniej zarządzać miastem we wszystkich jednostkach miejskich.

Cel projektu/zadania: obniżenie kosztów utrzymania systemu składowania danych, zapewnienie możliwości objęcia systemem backupu jednostek zewnętrznych oraz nowych systemów wdrażanych w UMW. Ułatwienie administracji backupami z maszyn wirtualnych (VMWare).

Termin realizacji: styczeń 2016 r. – grudzień 2016 r. (etap II)

Krótki opis zrealizowanych czynności:

- migracja backupu systemów z IBM TSM do Commvault Simpana,
- wycofanie części licencji IBM TSM,
- konfiguracja Commvault Simpana na środowiskach wirtualizacji ZSZWO, ITS i UMW.

Krótki opis korzyści wynikających z realizacji projektu:

- uruchomienie bezagentowego backupu środowisk wirtualnych spowodowało zmniejszenie do zera przestoju systemu i 3-krotnie zmniejszenie nakładu pracy na konfigurację pojedynczego backupu,
- 3-krotne skrócenie średniego czasu odtwarzania systemu,
- wykorzystanie mechanizmów deduplikacji i kompresji kopii zapasowych pozwoliło na 8-krotne zwiększenie pojemności systemu backupu podręcznego bez dodatkowych inwestycji w infrastrukturę sprzętową,
- ponad 3-krotne zmniejszenie kosztów rocznego wsparcia na system backupu – oszczędności na poziomie 350 000 zł rocznie.

MODERNIZACJA INFRASTRUKTURY SAN

Realizacja celu wskazanego w: „Strategii rozwoju systemów informatycznych w Urzędzie Miejskim Wrocławia w latach 2014-2016”:

- CS1 Budowa zintegrowanych systemów informatycznych pozwalających sprawniej zarządzać miastem we wszystkich jednostkach miejskich.

Cele projektu:

- rozbudowa sieci SAN o dodatkowe przełączniki z powodu braku wolnych portów,
- zwiększenie przepustowości sieci do 16 Gbit/s,
- zwiększenie przepustowości pomiędzy serwerowniami do 16 Gbit/s.

Termin realizacji: maj 2016 r. – grudzień 2016 r.

Krótki opis zrealizowanych czynności:

- dokupiono dwa 96 portowe przełączniki do serwerowni przy ul. Strzegomskiej 148,
- dokupiono dwa 48 portowe przełączniki do serwerowni przy ul. Świdnickiej 53,
- dokupiono dodatkowe przełączniki wraz z obudowami serwerów kasetowych,
- wszystkie nowe przełączniki dostarczone w technologii 16 Gbit/s,
- wraz z przełącznikami zakupiono 4 wkładki długodystansowe do modernizacji połączenia między serwerowniami,
- zmodernizowano połączenie między serwerowniami.

Oszczędności/optimalizacja wynikająca z realizowanego projektu/zadania:

- zwiększenie ilości portów umożliwiło dołączenie do sieci dodatkowych urządzeń serwerowo-macierzowych kupowanych w innych postępowaniach (system backupu, rozbudowa macierzy, zakup serwerów)
- zwiększenie przepustowości sieci SAN w dwóch serwerowniach do 16 Gbit/s (zwiększenie wydajności systemów)
- wszystkie prace montażowo-konfiguracyjne wykonane w ramach zasobów ludzkich CUI

WYMIANA SERWERÓW W PODSTAWOWYM ŚRODOWISKU WIRTUALIZACJI

Realizacja celu wskazanego w: „Strategii rozwoju systemów informatycznych w Urzędzie Miejskim Wrocławia w latach 2014-2016”:

- CS1 Budowa zintegrowanych systemów informatycznych pozwalających sprawniej zarządzać miastem we wszystkich jednostkach miejskich.

Cel projektu: zwiększenie wydajności środowiska poprzez wymianę serwerów na serwery nowszej generacji. Zwolnienie obecnych serwerów dla mniej wymagających systemów.

Optymalizacja wykorzystania licencji VMware.

Termin realizacji: czerwiec 2016 r. – grudzień 2016 r.

Krótki opis zrealizowanych czynności:

- przygotowanie planu reorganizacji środowiska,
- przeprowadzenie zamówień,
- rekonfiguracja środowiska.

Oszczędności/optimalizacja wynikająca z realizowanego projektu/zadania:

- zwiększenie o ponad 70% mocy obliczeniowej środowiska,
- optymalizacja wykorzystania istniejących licencji oprogramowania,
- przejście z platformy z kończącym się wsparciem producenta na platformę ze wsparciem długoterminowym,
- zwiększenie dostępności systemów poprzez uruchomienie metroklastra pomiędzy dwoma Centrami Przetwarzania Danych.

CENTRALIZACJA BAZ DANYCH NA KLASTRZE SQL SERVER

Realizacja celu wskazanego w: „Strategii rozwoju systemów informatycznych w Urzędzie Miejskim Wrocławia w latach 2014-2016”:

- CS1 Budowa zintegrowanych systemów informatycznych pozwalających sprawniej zarządzać miastem we wszystkich jednostkach miejskich.

Cel projektu: Zwiększenie dostępności systemu wynikające z zastosowania mechanizmów niezawodnościowych

Termin realizacji: marzec 2016 r. – grudzień 2016 r.

Krótki opis zrealizowanych czynności:

- przygotowanie klastra SQL Server,
- migracja baz danych

Oszczędności/optimalizacja wynikająca z realizowanego projektu/zadania:

- optymalizacja wykorzystania licencji na SQL Server,
- zwiększenie funkcjonalności baz danych migrowanych z platform Express Edition,
- zmniejszenie nakładu pracy na utrzymanie środowiska SQL Server wynikające ze zmniejszenia o połowę ilości instancji baz danych.

PROJEKT NOWE FINANSE – PLATFORMA USŁUG ELEKTRONICZNYCH DLA KLIENTÓW WEWNĘTRZNYCH I ZEWNĘTRZNYCH

Realizacja celu wskazanego w: „Strategii rozwoju systemów informatycznych w Urzędzie Miejskim Wrocławia w latach 2014-2016”:

- CS1 Budowa zintegrowanych systemów informatycznych pozwalających sprawniej zarządzać miastem we wszystkich jednostkach miejskich.

Cel projektu: optymalizacja zarządzania finansami Miasta, usprawnienie zarządzania majątkiem.

Termin realizacji: styczeń 2016 r. – grudzień 2016 r.

Wydziały współuczestniczące: Skarbnik Miasta, Wydział Księgowości, Wydział Zarządzania Należnościami, Wydział Finansowy, Wydział Podatków i Opłat.

Krótki opis zrealizowanych czynności:

- prowadzenie organizacyjne projektu,
- przeprowadzenie 12 sesji dialogów technicznych HR
- przygotowanie wniosku o wszczęcie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego na obszar windykacyjny,
- przygotowanie wniosku o dofinansowanie systemu Windykacje Twarde ze środków UE
- przeszkolenie uczestników projektu z metodyk projektowych,
- przeszkolenia uczestników projektu z modelowania procesów biznesowych,

- przeszkolenia uczestników projektu z pracy grupowej,
- przeprowadzanie analiz porównawczych i optymalizacyjnych dla projektu,
- opiniowanie wymogów biznesowych,
- rozstrzygnięcie zamówienia na obszar windykacyjny,
- zorganizowanie projektu wdrożenia oprogramowania na obszar windykacyjny

Oszczędności/optimalizacja wynikająca z realizowanego projektu/zadania: prowadzenie projektu pozwoli na optymalizację jego zakresu i kontrolę jakości. Wdrożenie nowego oprogramowania w obszarze finansowo-księgowo-budżetowym oraz kadrowo-płacowym pozwoli na usprawnienie funkcjonowania Urzędu Miejskiego Wrocławia oraz innych jednostek miasta, które z nim współpracują. Wdrożenie systemu Windykacje Twarde pozwoli na optymalizację w odzyskiwaniu długów od dłużników miasta. Podniesie poziom ściągalności zadłużeń

WDROŻENIE APLIKACJI DO KOMNSOLIDACJI SPRAWOZDAŃ Rb

Realizacja celu wskazanego w: „Strategii rozwoju systemów informatycznych w Urzędzie Miejskim Wrocławia w latach 2014-2016”:

- CS1 Budowa zintegrowanych systemów informatycznych pozwalających sprawniej zarządzać miastem we wszystkich jednostkach miejskich.

Cel projektu: opracowanie i wdrożenie aplikacji usprawniającej proces elektronicznego przekazywania do UMW przez jednostki miasta sprawozdań Rb-27s i Rb-28s w układzie analitycznym przyjętym w mieście.

Termin realizacji: styczeń 2016 r. – grudzień 2016 r.

Wydziały współuczestniczące: Wydział Księgowości.

Krótki opis zrealizowanych czynności:

- ustalenie wymogów w stosunku do aplikacji,
- opracowanie aplikacji,
- zintegrowanie aplikacji z systemem SAP,
- zintegrowanie aplikacji z systemem Besti@,
- udostępnienie aplikacji do testów odbiorowych.

Oszczędności/optimalizacja wynikająca z realizowanego projektu/zadania: wdrożenie aplikacji pozwoli na w pełni elektroniczną obsługę (składanie, akceptacja) sprawozdań budżetowych wraz z automatyzacją kontroli terminowości i prawidłowości sprawozdań. Integracja z systemem SAP pozwoli na skrócenie etapu księgowania sprawozdań i przyczyni się do sprawniejszego ich przekazywania do RIO.

PRODUKCYJNE URUCHOMIENIE OPROGRAMOWANIA DLA PUNKTÓW NIEODPŁATNYCH PORAD PRAWNYCH

Realizacja celu wskazanego w: „Strategii rozwoju systemów informatycznych w Urzędzie Miejskim Wrocławia w latach 2014-2016”:

- CS1 Budowa zintegrowanych systemów informatycznych pozwalających sprawniej zarządzać miastem we wszystkich jednostkach miejskich.
- CS4 Wbudowywanie do systemów informatycznych funkcjonalności pozwalających na świadczenie usług poprzez Internet

Cel projektu: uruchomienie oprogramowania użytecznego dla klientów zapewniającego sprawne działanie punktów nieodpłatnych porad prawnych.

Termin realizacji: styczeń 2016 r. – grudzień 2016 r.

Wydziały współuczestniczące: Biuro ds. Partycypacji Społecznej

Krótki opis zrealizowanych czynności:

- zorganizowanie szkoleń z obsługi,
- zorganizowanie startu produkcyjnego oprogramowania,
- wsparcie uruchomieniowe oprogramowania,
- specyfikacja, zamówienie i kontrola realizacji rozszerzeń klienckich oprogramowania,
- aktualizowanie danych stanowiskowego systemu informacji prawnej Legalis.

Oszczędności/optimalizacja wynikająca z realizowanego projektu/zadania: udostępnienie nowatorskiego oprogramowania, użytecznego dla klientów i pracowników miasta. Maksymalne wykorzystanie potencjału świadczenia pomocy prawnej w punktach

uruchomionych przez miasto, automatyzacja rozliczania kosztów prowadzenia punktów porad prawnych i sprawozdawczości.

PRZYGOTOWANIE DOKUMENTACJI APLIKACYJNEJ DLA WNIOSKÓW O DOFINANSOWANIE PROJEKTÓW PRZEZ UE W RAMACH NABORU RPDS.02.01.02-IZ.00-02-046/15

Realizacja celu wskazanego w: „Strategii rozwoju systemów informatycznych w Urzędzie Miejskim Wrocławia w latach 2014-2016”:

- CS1 Budowa zintegrowanych systemów informatycznych pozwalających sprawniej zarządzać miastem we wszystkich jednostkach miejskich.
- CS3 Budowa systemów informatycznych usprawniających zarządzanie nieruchomościami i elektronicznej wymiany informacji.
- CS4 Wbudowywanie do systemów informatycznych funkcjonalności pozwalających na świadczenie usług poprzez Internet

Cel projektu: uzyskanie dofinansowania ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020 dla Działania 2.1 E-usługi publiczne 2.1.2 E-usługi publiczne – ZIT WrOF dla projektów:

Wrocławska Mobilna Karta Miejska
System wspierający NGO we Wrocławiu
Open Data Wrocław
Wrocławska Platforma Informacyjno-Płatnicza
System wspierający windykację w Gminie Wrocław
System Gospodarowania Nieruchomościami w Gminie Wrocław
Wdrożenie systemu klasy ERP w Gminie Wrocław - Etap I

Termin realizacji: luty 2016 r. – grudzień 2016 r.

Wydziały współuczestniczące: Wydział Zarządzania Funduszami, Wydział Podatków i Opłat, Wydział Zarządzania Należnościami, Biuro ds. Partycypacji Społecznej, Wydział Nieruchomości Komunalnych, Wydział Nieruchomości Skarbu Państwa

Krótki opis zrealizowanych czynności:

- pozyskanie firmy z rynku z kompetencjami przygotowania dokumentacji aplikacyjnej,
- przygotowanie i podpisanie umowy na przygotowanie dokumentacji aplikacyjnej,
- przygotowanie wsadu merytorycznego od klientów projektów,
- udokumentowanie zakresu biznesowego i technicznego projektów,
- uzgodnienie finansowania i rozliczania podatku VAT,
- przygotowanie dokumentów formalnych wymaganych w konkursie,
- udzielanie wyjaśnień w trakcie rozpatrywania dokumentacji aplikacyjnej przez IZ.

Oszczędności/optimalizacja wynikająca z realizowanego projektu/zadania: uzyskanie dofinansowania w szacowanej kwocie łącznej ok. 6.500.000 złotych. Przewidywane wdrożenie ok. 60 usług elektronicznych dla klientów miasta (osoby fizyczne, podmioty, inne jednostki publiczne). Oczekiwane unowocześnienie komunikowania się z klientami oraz obniżka kosztów obsługi procesów biznesowych.

WDROŻENIE PRODUKCYJNE SYSTEMU GOSPODAROWANIA NIERUCHOMOŚCIAMI

Realizacja celu wskazanego w: „Strategii rozwoju systemów informatycznych w Urzędzie Miejskim Wrocławia w latach 2014-2016”:

- CS1 Budowa zintegrowanych systemów informatycznych pozwalających sprawniej zarządzać miastem we wszystkich jednostkach miejskich.
- CS3 Budowa systemów informatycznych usprawniających zarządzanie nieruchomościami i elektronicznej wymiany informacji.

Cel projektu: wdrożenie oprogramowania, które pozwoli na ujawnienie majątku Gminy Wrocław i Skarbu Państwa w zarządzie Gminy Wrocławia oraz rejestrowanie działań na tym majątku.

Termin realizacji: styczeń 2016 r. – maj 2016 r.

Wydziały współuczestniczące: Wydział Nieruchomości Komunalnych, Wydział Nieruchomości Skarbu Państwa, Wydział Księgowości, Wydział Organizacyjny i Kadr.

Krótki opis zrealizowanych czynności:

- wsparcie techniczne i organizacyjne projektu,
- koordynowanie prac projektowych,
- konsultacyjne wspieranie prac projektowych,
- udostępnienie zasobów infrastrukturalnych,
- przeprowadzenie testów obciążeniowych i bezpieczeństwa,
- przeprowadzenie prac odbiorowych,
- finansowe rozliczenie projektu.

Oszczędności/optimalizacja wynikająca z realizowanego projektu/zadania: zastąpienie rejestracji ręcznej/papierowej rejestracją elektroniczną. Przyspieszenie obiegu informacji. Obniżenie ilości błędów i wielokrotnego rejestrowania tych samych danych. Uszczelnienie systemu gospodarki zasobami. Zintegrowanie z bazą ewidencji katastralnej.

OPRACOWANIE I URUCHOMIENIE PRODUKCYJNE ZMODERNIZOWANEJ WERSJI OPROGRAMOWANIA STUDENCKI PROGRAM STYPENDIALNY

Realizacja celu wskazanego w: „Strategii rozwoju systemów informatycznych w Urzędzie Miejskim Wrocławia w latach 2014-2016”:

- CS1 Budowa zintegrowanych systemów informatycznych pozwalających sprawniej zarządzać miastem we wszystkich jednostkach miejskich.
- CS4 Wbudowywanie do systemów informatycznych funkcjonalności pozwalających na świadczenie usług poprzez Internet

Cel projektu: uruchomienie aplikacji webowej umożliwiającej składanie wniosków stypendialnych dla doktorantów, studentów wyjeżdżających za granicę i laureatów olimpiad oraz ich weryfikacji i oceny.

Termin realizacji: styczeń 2016 r. – wrzesień 2016 r.

Wydziały współuczestniczące: Biuro Współpracy z Uczelniami Wyższymi

Krótki opis zrealizowanych czynności:

- opracowanie dokumentu analizy biznesowej,
- zaimplementowanie zmian,
- wymiana grafiki aplikacji
- wykonanie testów wewnętrznych
- oddanie do testów akceptacyjnych użytkownikowi
- uruchomienie produkcyjnie aplikację
- wsparcie uruchomieniowe aplikacji,
- rozszerzenie aplikacji o nowe funkcjonalności

Oszczędności/optimalizacja wynikająca z realizowanego projektu/zadania: udostępnienie dedykowanego oprogramowania, użytecznego dla studentów i pracowników miasta oraz akademików.

OPRACOWANIE I WDROŻENIE PRODUKCYJNE OPROGRAMOWANIA DO OBSŁUGI KONSOLIDACJI DEKLARACJI VAT-7

Realizacja celu wskazanego w: „Strategii rozwoju systemów informatycznych w Urzędzie Miejskim Wrocławia w latach 2014-2016”:

- CS1 Budowa zintegrowanych systemów informatycznych pozwalających sprawniej zarządzać miastem we wszystkich jednostkach miejskich.
- CS4 Wbudowywanie do systemów informatycznych funkcjonalności pozwalających na świadczenie usług poprzez Internet

Cel projektu: opracowanie i wdrożenie aplikacji usprawniającej proces elektronicznego przekazywania do UMW przez jednostki miasta deklaracji VAT oraz ich scalanie w deklarację zbiorczą oraz z funkcją dekretacji do systemu SAP.

Termin realizacji: styczeń 2016 r.- grudzień 2016 r.

Wydziały współuczestniczące: Wydział Księgowości

Krótki opis zrealizowanych czynności:

- ustalenie wymogów w stosunku do aplikacji,
- opracowanie aplikacji,
- zintegrowanie aplikacji z systemem SAP,
- wykonanie testów wewnętrznych,

- szkolenie użytkowników,
- udostępnienie aplikacji do testów odbiorowych,
- uruchomienie produkcyjne.

Oszczędności/optimalizacja wynikająca z realizowanego projektu/zadania: usprawnienie obiegu sprawozdań w mieście. Spełnienie wymogu prawnego związanego ze skonsolidowanych rozliczaniem VAT jaki obowiązuje od 01.01.2017r. Opracowanie rozwiązania pod potrzeby miasta; wypełnienie luki rynkowej – brak oprogramowania niezbędnego miastu.

OPRACOWANIE I WDROŻENIE PRODUKCYJNE OPROGRAMOWANIA DO OBSŁUGI JEDNOLITEGO PLIKU KONTROLNEGO

Realizacja celu wskazanego w: „Strategii rozwoju systemów informatycznych w Urzędzie Miejskim Wrocławia w latach 2014-2016”:

- CS1 Budowa zintegrowanych systemów informatycznych pozwalających sprawnie zarządzać miastem we wszystkich jednostkach miejskich.
- CS4 Wbudowywanie do systemów informatycznych funkcjonalności pozwalających na świadczenie usług poprzez Internet

Cel projektu: uruchomienie narzędzia do generowania/weryfikacji plików JPK w UMW i jednostkach oraz scalania tych plików oraz uruchomienie aplikacji do wysyłki plików JPK do MF.

Termin realizacji: maj 2016 r. – grudzień 2016 r.

Wydziały współuczestniczące: Wydział Księgowości

Krótki opis zrealizowanych czynności:

- ustalenie wymogów w stosunku do aplikacji,
- przeprowadzenie postępowania przetargowego- przetarg unieważniono,
- zbudowanie narzędzia do generowania, weryfikacji, scalania plików JPK_VAT
- wykonanie testów wewnętrznych,
- szkolenie użytkowników,
- udostępnienie aplikacji do testów odbiorowych,
- wykonanie wysyłki próbnej plików z potwierdzeniem UPO,
- uruchomienie produkcyjne.

Oszczędności/optimalizacja wynikająca z realizowanego projektu/zadania: w wyniku przetargu otrzymano oferty przekraczające znacznie budżet przeznaczony na realizację tego zadania. Zaoszczędzono budżet rzędu 500 000 zł. Stworzono narzędzie uniwersalne dla UMW i podległych jednostek spełniające wymogi MF.

AUDYT ZGODNOŚCI Z ROZPORZĄDZENIEM RADY MINISTRÓW Z DNIA 12 KWIETNIA 2012 R. W SPRAWIE KRAJOWYCH RAM INTEROPERACYJNOŚCI, MINIMALNYCH WYMAGAŃ DLA REJESTRÓW PUBLICZNYCH I WYMIANY INFORMACJI W POSTACI ELEKTRONICZNEJ ORAZ MINIMALNYCH WYMAGAŃ DLA SYSTEMÓW TELEINFORMATYCZNYCH

Realizacja celu wskazanego w: „Strategii rozwoju systemów informatycznych w Urzędzie Miejskim Wrocławia w latach 2014-2016”:

- CS1 Budowa zintegrowanych systemów informatycznych pozwalających sprawnie zarządzać miastem we wszystkich jednostkach miejskich.

Cel projektu: wypełnienie wymogu prawnego. Podniesienie bezpieczeństwa i poziomu integracji systemów.

Termin realizacji: styczeń 2016 r.- grudzień 2016 r.

Wydziały współuczestniczące: Zarząd Zieleni Miejskiej (ZZM)

Krótki opis zrealizowanych czynności:

- rozeznanie rynku,
- przygotowanie dokumentacji dla zamówienia publicznych w trybie umowy ramowej,
- podpisanie umowy ramowej,
- zlecenie i zorganizowanie audytu w CUI i ZZM,
- przeszkolenie 20 pracowników CUI z przeprowadzania audytów KRI,
- udział w audytach CUI i ZZM,
- analiza i odbiór raportów poaudytowych,

- implementacja zaleceń poaudytowych.

Oszczędności/optimalizacja wynikająca z realizowanego projektu/zadania: uszczelnienie funkcjonalności systemów wykorzystywanych przez CUI i ZZM. Uzupełnienie luk w dokumentach wymaganych przepisami. Wyeliminowanie ryzyk zgłoszenia zastrzeżeń przez instytucje kontrolujące funkcjonowanie jednostek.

ZGŁOSZENIE DO KONKURSU LIDER MIEJSKICH INNOWACJI – UZYSKANIE LAURU LIDERA

Realizacja celu wskazanego w: „Strategii rozwoju systemów informatycznych w Urzędzie Miejskim Wrocławia w latach 2014-2016”:

- CS1 Budowa zintegrowanych systemów informatycznych pozwalających sprawniej zarządzać miastem we wszystkich jednostkach miejskich.
- CS4 Wbudowywanie do systemów informatycznych funkcjonalności pozwalających na świadczenie usług poprzez Internet

Cel projektu: popularyzacja działań i osiągnięć miasta w obszarze IT.

Termin realizacji: sierpień 2016 r. – listopad 2016 r.

Wydziały współuczestniczące: Biuro ds. Partycypacji Społecznej, Wydział Organizacyjny i Kadr

Krótki opis zrealizowanych czynności:

- przygotowanie opisów projektów,
- zgłoszenie projektów,
- udział w rozdaniu nagród,
- propagacja osiągnięcia.

Oszczędności/optimalizacja wynikająca z realizowanego projektu/zadania: zbudowanie prestiżu miasta jako nowoczesnego organizmu dbającego o mieszkańców. Przyciągnięcie do miasta zainteresowanych osób i podmiotów.

CENTRALNY ZAKUP SIP: DIALOGI TECHNICZNE, PRZYGOTOWANIE MODELU ZAKUPU, ZAKUP I URUCHOMIENIE PRODUKCYJNE

Realizacja celu wskazanego w: „Strategii rozwoju systemów informatycznych w Urzędzie Miejskim Wrocławia w latach 2014-2016”:

- CS1 Budowa zintegrowanych systemów informatycznych pozwalających sprawniej zarządzać miastem we wszystkich jednostkach miejskich.

Cel projektu: zakup wspólny oprogramowania Systemu Informacji Prawnej

Termin realizacji: luty 2016 r. – grudzień 2016 r.

Wydziały współuczestniczące: Wydział Prawny, Zarząd Zasobu Komunalnego, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Zarząd Inwestycji Miejskich, Miejskie Centrum Sportu, Zarząd Zieleni Miejskiej, Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego, Wrocławski Zespół Żłobków, Narodowe Forum Muzyki, Zarząd Obsługi Jednostek Miejskich, Powiatowy Urząd Pracy, Zarząd Cmentarzy Komunalnych, Wrocławski Tor Wyciągów Konnych

Krótki opis zrealizowanych czynności:

- przygotowanie dialogów technicznych,
- przeprowadzenie 4 dialogów technicznych,
- analiza produktów dostępnych na rynku,
- pozyskanie i analiza potrzeb miasta,
- dobór produktów dostępnych na rynku pod potrzeby miasta,
- przygotowanie dokumentów do zamówienia wielozadaniowego,
- udzielenie zamówień na 9 zadań,
- pozyskanie listy docelowych użytkowników dla platformy SIP,
- założenie kont i powiadomienie zainteresowanych o dostępności nowych usług.

Oszczędności/optimalizacja wynikająca z realizowanego projektu/zadania: standaryzacja oprogramowania. Obniżenie kosztów wewnętrznych przygotowania i udzielenia zamówień na ten sam produkt w mieście. Szacowana obniżka kosztów dostępu do SIP – ponad 211 000 zł.

WSPARCIE KONSULTACYJNE KARTY TURYSTYCZNEJ

Realizacja celu wskazanego w: „Strategii rozwoju systemów informatycznych w Urzędzie Miejskim Wrocławia w latach 2014-2016”:

- CS1 Budowa zintegrowanych systemów informatycznych pozwalających sprawniej zarządzać miastem we wszystkich jednostkach miejskich.
- CS4 Wbudowywanie do systemów informatycznych funkcjonalności pozwalających na świadczenie usług poprzez Internet

Cel projektu: wsparcie techniczne i merytoryczne zamówienia realizowanego przez UMW.
Termin realizacji: marzec 2016 r. – grudzień 2016 r.

Wydziały współuczestniczące: Wydział Zarządzania Należnościami.

Krótki opis zrealizowanych czynności:

- udzielenie porad technicznych przy tworzeniu założeń do OPZ.
- przygotowanie wsadu technicznego do dokumentacji przetargowej,
- udzielanie odpowiedzi na pytania z obszaru IT w trakcie procedury przetargowej,
- udział w prezentacjach systemu wybranego w zamówieniu,
- udzielanie konsultacji z obszaru IT dla UMW i Wykonawcy projektu w trakcie prac wdrożeniowych,
- wsparcie w testowaniu i odbiorze systemu.

Oszczędności/optimalizacja wynikająca z realizowanego projektu/zadania: zamówienie na rynku nowoczesnego, przyszłościowego i użytecznego systemu.

WSPARCIE KONSULTACYJNE ZAMÓWIENIA NA WYBÓR NOWEGO OPERATORA WROCLAWSKIEJ KARTY MIEJSKIEJ

Realizacja celu wskazanego w: „Strategii rozwoju systemów informatycznych w Urzędzie Miejskim Wrocławia w latach 2014-2016”:

- CS1 Budowa zintegrowanych systemów informatycznych pozwalających sprawniej zarządzać miastem we wszystkich jednostkach miejskich.
- CS4 Wbudowywanie do systemów informatycznych funkcjonalności pozwalających na świadczenie usług poprzez Internet

Cel projektu: wsparcie techniczne i merytoryczne zamówienia realizowanego przez UMW.
Opracowanie nowego standardu karty w mieście.

Termin realizacji: marzec 2016 r. – grudzień 2016 r.

Wydziały współuczestniczące: Wydział Transportu, Wydział Zamówień Publicznych.

Krótki opis zrealizowanych czynności:

- analiza rynkowych standardów dla kart,
- udzielenie porad technicznych przy tworzeniu OPZ,
- przygotowanie wsadu technicznego do dokumentacji przetargowej,
- udzielanie odpowiedzi na pytania z obszaru IT w trakcie procedury przetargowej,
- udział w pracach komisji przetargowej.

Oszczędności/optimalizacja wynikająca z realizowanego projektu/zadania: zamówienie na rynku nowoczesnego, przyszłościowego i użytecznego systemu obsługującego dystrybucję biletów komunikacji miejskiej.

WDROŻENIE ELEKTRONICZNEGO OBIEGU FAKTUR W URZĘDZIE MIEJSKIM WROCLAWIA

Realizacja celu wskazanego w: „Strategii rozwoju systemów informatycznych w Urzędzie Miejskim Wrocławia w latach 2014-2016”:

- CS1 Budowa zintegrowanych systemów informatycznych pozwalających sprawniej zarządzać miastem we wszystkich jednostkach miejskich.
- CS4 Wbudowywanie do systemów informatycznych funkcjonalności pozwalających na świadczenie usług poprzez Internet

Cel projektu: zastąpienie obiegu papierowego faktur obiegiem elektronicznym w UMW, a potem w innych jednostkach miasta.

Termin realizacji: czerwiec 2016 r. – grudzień 2016 r.

Wydziały współuczestniczące: Wydział Księgowości, Wydział Obsługi Urzędu.

Krótki opis zrealizowanych czynności:

- rozeznanie rynku oraz przygotowanie dokumentacji dla zamówienia publicznego,

- przeprowadzenie zamówienia publicznego,
- podpisanie umowy,
- przygotowanie i udostępnienie zasobów infrastrukturalnych,
- zorganizowanie projektu wdrożeniowego,
- udzielanie merytorycznych i technicznych konsultacji związanych z wdrażaniem systemu.

Oszczędności/optimalizacja wynikająca z realizowanego projektu/zadania: przyśpieszenie obiegu dokumentów. Umożliwienie tworzenia precyzyjnych harmonogramów płatności. Kontrola terminowości płatności – eliminacja spiętrzeń płatności, scentralizowane raportowanie płatności, poprawa płynności finansowej.

WDROŻENIE PRODUKCYJNE OPROGRAMOWANIA PRZEJŚCIOWEGO DO OBSŁUGI KONKURSÓW DLA NGO

Realizacja celu wskazanego w: „Strategii rozwoju systemów informatycznych w Urzędzie Miejskim Wrocławia w latach 2014-2016”:

- CS1 Budowa zintegrowanych systemów informatycznych pozwalających sprawnie zarządzać miastem we wszystkich jednostkach miejskich.
- CS4 Wbudowywanie do systemów informatycznych funkcjonalności pozwalających na świadczenie usług poprzez Internet

Cel projektu: udostępnienie oprogramowania zgodnego z przepisami prawnymi niemożliwymi do wdrożenia ze względów technicznych i finansowych w ramach poprzednio funkcjonującego oprogramowania.

Termin realizacji: maj 2016 r. – grudzień 2016 r.

Wydziały współuczestniczące: Biuro ds. Partycypacji Społecznej

Krótki opis zrealizowanych czynności:

- rozeznanie rynku,
- przygotowanie dokumentacji dla zamówienia publicznego,
- przeprowadzenie zamówienia publicznego,
- podpisanie umowy,
- zlecenie udostępnienie systemu w modelu SaaS,
- wsparcie w odbiorze systemu,
- finansowe rozliczanie projektu.

Oszczędności/optimalizacja wynikająca z realizowanego projektu/zadania: udostępnienie sprawnego narzędzia do obsługi procesu aplikowania w konkursach i ich rozliczania. Elektronizacja procesu dla organizacji i pracowników miasta.

ANALIZA SYSTEMÓW POCZTY ELEKTRONICZNEJ

Realizacja celu wskazanego w: „Strategii rozwoju systemów informatycznych w Urzędzie Miejskim Wrocławia w latach 2014-2016”:

- CS3 Budowa systemów informatycznych usprawniających zarządzanie nieruchomościami i elektronicznej wymiany informacji.

Cel projektu: wdrożenie standardowego, nowoczesnego, jednolitego dla miasta systemu poczty elektronicznej.

Termin realizacji: kwiecień 2016 r. – grudzień 2016 r.

Krótki opis zrealizowanych czynności:

- analiza rynku pod kątem dostępnych rozwiązań,
- pozyskanie informacji technicznych i finansowych dla podjęcia decyzji o wyborze systemu,
- przygotowanie analizy porównawczej,
- wybór i zorganizowanie testów systemu Zimbra.

Oszczędności/optimalizacja wynikająca z realizowanego projektu/zadania: obniżka kosztów utrzymania systemu. Wymiana kosztownego i przestarzałego systemu pocztowego IBM Notes na nowszy i tańszy w utrzymaniu. Udostępnienie jednolitego systemu jednostkom miasta. Ułatwienie wdrażania i obniżka kosztów wdrażania oprogramowania aplikacyjnego wymagającego integracji z systemem pocztowym.

OPRACOWANIE I WDROŻENIE APLIKACJI PSY MIEJSKIE

Realizacja celu wskazanego w: „Strategii rozwoju systemów informatycznych w Urzędzie Miejskim Wrocławia w latach 2014-2016”:

- CS3 Budowa systemów informatycznych usprawniających zarządzanie nieruchomościami i elektronicznej wymiany informacji.
- CS4 Wbudowywanie do systemów informatycznych funkcjonalności pozwalających na świadczenie usług poprzez Internet

Cel projektu: dostarczenie aplikacji do ewidencji i zarządzania ewidencją psów miejskich na terenie miasta.

Termin realizacji: marzec 2016 r. – grudzień 2016 r.

Wydziały współuczestniczące: Wydział Środowiska i Rolnictwa

Krótki opis zrealizowanych czynności:

- ustalenie wymogów w stosunku do aplikacji,
- przygotowanie dokumentacji wymagań biznesowych,
- rozpoczęto prace programistyczne.

Oszczędności/optimalizacja wynikająca z realizowanego projektu/zadania: spełnienie wymogów ustawy o przetwarzaniu danych osobowych, dostarczenie dedykowanej aplikacji dopasowanej do potrzeb Wydziału.

WYBÓR I WDROŻENIE SYSTEMU EZD

Realizacja celu wskazanego w: „Strategii rozwoju systemów informatycznych w Urzędzie Miejskim Wrocławia w latach 2014-2016”:

- CS1 Budowa zintegrowanych systemów informatycznych pozwalających sprawniej zarządzać miastem we wszystkich jednostkach miejskich.
- CS4 Wbudowywanie do systemów informatycznych funkcjonalności pozwalających na świadczenie usług poprzez Internet

Cel projektu: wdrożenie systemu EZD w CUI i innych jednostkach miasta w ramach działań statutowych i pod nadzorem CUI.

Termin realizacji: lipiec 2016 r. – grudzień 2016 r.

Wydziały współuczestniczące: Wydział Prawny

Krótki opis zrealizowanych czynności:

- analiza funkcjonalności systemu EZD PUW,
- udział w szkoleniach z obsługi systemu,
- przygotowanie umowy o nieodpłatne korzystanie z systemu,
- wizyta referencyjna w Podlaskim Urzędzie Wojewódzkim w Białymstoku w celu zapoznania się z funkcjonowaniem rozwiązania,
- przygotowanie umowy o nieodpłatne korzystanie z systemu EZD PUW,
- przygotowanie zasobów infrastrukturalnych dla systemu,
- zainstalowanie i skonfigurowanie systemu oraz testowanie systemu.

Oszczędności/optimalizacja wynikająca z realizowanego projektu/zadania: pozyskanie dla miasta darmowego uniwersalnego rozwiązania w zakresie EZD; bardzo duże oszczędności w wydatkowaniu środków z budżetu na zakup i wdrożenie systemu. Standaryzacja oprogramowania w mieście. Obniżka kosztów utrzymania systemu do elektronicznego zarządzania dokumentacją.

PRZYSTOSOWANIE OPROGRAMOWANIA MOPS DO OBSŁUGI PROGRAMU „RODZINA 500+”

Realizacja celu wskazanego w: „Strategii rozwoju systemów informatycznych w Urzędzie Miejskim Wrocławia w latach 2014-2016”:

- CS1 Budowa zintegrowanych systemów informatycznych pozwalających sprawniej zarządzać miastem we wszystkich jednostkach miejskich.

Cel projektu: dostosowanie oprogramowania do przepisów prawnych.

Termin realizacji: luty 2016 r. – lipiec 2016 r.

Wydziały współuczestniczące: MOPS

Krótki opis zrealizowanych czynności:

- analiza sposobu dostosowania systemów do nowych przepisów oraz wybór rozwiązania,

- podpisanie umowy na wprowadzenie zmian,
- zlecenie przeprowadzenia zmian,
- nadzór na wdrażaniem zmian,
- obsługa finansowa zmian.

Oszczędności/optimalizacja wynikająca z realizowanego projektu/zadania: dostosowanie systemu do przepisów prawnych bez konieczności poniesienia nakładów na zakup i wdrożenie nowego systemu.

KALENDARZ ESK 2016 - ROZWÓJ

Realizacja celu wskazanego w: „Strategii rozwoju systemów informatycznych w Urzędzie Miejskim Wrocławia w latach 2014-2016”:

- CS1 Budowa zintegrowanych systemów informatycznych pozwalających sprawniej zarządzać miastem we wszystkich jednostkach miejskich.
- CS4 Wbudowywanie do systemów informatycznych funkcjonalności pozwalających na świadczenie usług poprzez Internet

Cel projektu: uruchomienie unikatowej aplikacji do zarządzania wydarzeniami w ramach Europejskiej Stolicy Kultury 2016 i prezentowanie tych wydarzeń na SIP.

Termin realizacji: styczeń 2016 r. – luty 2016 r.

Wydziały współuczestniczące: Biuro Prezydenta

Krótki opis zrealizowanych czynności:

- analiza wymagań,
- modyfikacja aplikacji,
- testy wewnętrzne,
- testy akceptacyjne użytkownika,
- upgrade aplikacji o nowe funkcjonalności.

Oszczędności/optimalizacja wynikająca z realizowanego projektu/zadania: dostarczenie dedykowanych funkcjonalności w aplikacji ESK 2016 dla użytkowników UMW i Firmy obsługującej wydarzenia ESK2016

OPRACOWANIE I WDROŻENIE ROZWIĄZANIA DO PROWADZENIA REJESTRU KART WĘDKARSKICH

Realizacja celu wskazanego w: „Strategii rozwoju systemów informatycznych w Urzędzie Miejskim Wrocławia w latach 2014-2016”:

- CS1 Budowa zintegrowanych systemów informatycznych pozwalających sprawniej zarządzać miastem we wszystkich jednostkach miejskich.

Cel projektu: dostarczenie aplikacji rejestru kart wędkarskich, kart łowiectwa podwodnego, ewidencji sprzętu pływającego i ewidencji członków społecznej straży rybackiej

Termin realizacji: styczeń 2016 r. – sierpień 2016 r.

Wydziały współuczestniczące: Wydział Środowiska i Rolnictwa

Krótki opis zrealizowanych czynności:

- ustalenie wymogów w stosunku do aplikacji,
- przygotowanie dokumentacji wymagań biznesowych
- prace programistyczne
- testy wewnętrzne
- testy akceptacyjne
- uruchomienie produkcyjnej aplikacji

Oszczędności/optimalizacja wynikająca z realizowanego projektu/zadania: dostarczenie dedykowanej, bezpiecznej aplikacji zgodnej z wymogami prawnymi.

PROJEKT UDOSTĘPNIENIA APLIKACJI XML LEGISLATOR DLA JEDNOSTEK MIEJSKICH

Realizacja celu wskazanego w: „Strategii rozwoju systemów informatycznych w Urzędzie Miejskim Wrocławia w latach 2014-2016”:

- CS1 Budowa zintegrowanych systemów informatycznych pozwalających sprawniej zarządzać miastem we wszystkich jednostkach miejskich.

Cel projektu: udostępnienie funkcjonalności publikacji aktów prawnych w jednostkach gminnych

Termin realizacji: luty 2015 r. – sierpień 2016 r.

Wydziały współuczestniczące: Biuro Rady Miejskiej

Krótki opis zrealizowanych czynności:

- analiza techniczna możliwych scenariuszów procesu udostępnienia aplikacji,
- wdrożenie mechanizmów udostępnienia

Krótki opis korzyści wynikających z realizacji projektu: ujednoczenie oprogramowania ułatwi proces obsługi i utrzymania systemu.

Oszczędności/optimalizacja wynikająca z realizowanego projektu/zadania: zakup aplikacji z licencją na trzy lata umożliwiającą użytkowanie aplikacji w jednostkach, pozwoliło na realne i wymierna oszczędności finansowe. Jednostkowy koszt pojedynczej licencji na rok to ok. 12 000 zł, natomiast koszt licencji no limit na trzy lata 30 000 zł. W projekcie aplikację udostępniono 10 jednostkom. Przy indywidualnym zakupie przez jednostki koszt ten wyniósłby 120 000 zł za rok a w okresie trzy letnim 360 000 zł. Dzięki udostępnieniu aplikacji z licencją NO LIMITS gmina rocznie zaoszczędzi 110 000 zł rocznie a w skali trzech lat 330 000 zł.

ROZBUDOWA INFRASTRUKTURY PASYWNEJ MAN WROCŁAW

Realizacja celu wskazanego w: „Strategii rozwoju systemów informatycznych w Urzędzie Miejskim Wrocławia w latach 2012-2016”:

- CS1: Budowa zintegrowanych systemów informatycznych pozwalających sprawniej zarządzać miastem we wszystkich jednostkach miejskich.

Cel: udostępnienie nowej infrastruktury (kanały technologiczne MTKK, linie optyczne).

Termin realizacji: styczeń 2016 r. – grudzień 2016 r.

Wydziały współuczestniczące: Zarząd Dróg i Utrzymania Miasta

Krótki opis zrealizowanych czynności: analiza, zlecenie projektu, zlecenie budowy oraz nadzór nad inwestycjami budowlanymi:

- Budowa przyłącza telekomunikacyjnego do budynku Grafit (Centrum Usług Informatycznych, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Miejska Biblioteka Publiczna),
- Budowa przyłącza do CH Zajezdnia,
- Budowa przyłącza do budynku UMW Kromera,
- Budowa przyłącza do głównej siedziby MOPS,
- Budowa przyłącza do Stadionu Olimpijskiego we Wrocławiu (Miejskie Centrum Sportu, The World Games),
- Budowa przyłącza do Hali Orbita,
- Budowa przyłącza do budynku Urzędu Marszałkowskiego Woj. Dolnośląskiego,

Krótki opis korzyści wynikających z realizacji projektu: poprawa bezpieczeństwa (stopnia redundancji) w zakresie infrastruktury pasywnej, włączenie nowych obiektów do sieci MAN Wrocław.

Oszczędności/optimalizacja wynikająca z realizowanego projektu/zadania: rezygnacja z usług operatorów zewnętrznych w zakresie świadczonych usług na rzecz jednostek organizacyjnych Gminy Wrocław.

BUDOWA SIECI KAMPUSOWEJ MAN WROCŁAW

Realizacja celu wskazanego w: „Strategii rozwoju systemów informatycznych w Urzędzie Miejskim Wrocławia w latach 2012-2016”:

- CS1: Budowa zintegrowanych systemów informatycznych pozwalających sprawniej zarządzać miastem we wszystkich jednostkach miejskich.

Cel: włączenie bezpośrednio do sieci MAN Wrocław 65 placówek oświatowych Gminy Wrocław.

Termin realizacji: sierpień – grudzień 2016 r.

Krótki opis zrealizowanych czynności: analiza, projekt topologii sieci, zakup modułów optycznych, dzierżawa włókien światłowodowych, rezygnacja z usługi transmisji danych operatora telekomunikacyjnego, przełączenie placówek.

Krótki opis korzyści wynikających z realizacji projektu: poprawa niezawodności, szybkości i bezpieczeństwa systemu transmisji danych dla wybranych placówek.

Oszczędności/optimalizacja wynikająca z realizowanego projektu/zadania: rezygnacja z usług operatorów zewnętrznych w zakresie świadczonych usług na rzecz jednostek organizacyjnych Gminy Wrocław pozwoliła na wprowadzenie miesięcznej oszczędności rzędu kilkunastu tysięcy złotych.

MODERNIZACJA ISTNIEJĄCYCH SYSTEMÓW IT

Realizacja celu wskazanego w: „Strategii rozwoju systemów informatycznych w Urzędzie Miejskim Wrocławia w latach 2012-2016”:

- CS1: Budowa zintegrowanych systemów informatycznych pozwalających sprawniej zarządzać miastem we wszystkich jednostkach miejskich.

Cel: zwiększenie dostępności świadczonych usług

Termin realizacji: maj – grudzień 2016 r.

Krótki opis zrealizowanych czynności: modernizacja systemu klimatyzacji precyzyjnej Centrum Przetwarzania Danych Strzegomska 148, modernizacja systemu call-center Jeden Numer.

Krótki opis korzyści wynikających z realizacji projektu: poprawa niezawodności poprzez wprowadzenie dodatkowych mechanizmów redundancji

Oszczędności/optimalizacja wynikająca z realizowanego projektu/zadania: zwiększenie bezpieczeństwa w zakresie dostępności świadczonych usług w oparciu o krytyczne komponenty techniczne

ROZBUDOWA SYSTEMU TELEFONII VOIP W PLACÓWKACH OŚWIATOWYCH GMINY WROCŁAW

Realizacja celu wskazanego w: „Strategii rozwoju systemów informatycznych w Urzędzie Miejskim Wrocławia w latach 2012-2016”:

- CS1: Budowa zintegrowanych systemów informatycznych pozwalających sprawniej zarządzać miastem we wszystkich jednostkach miejskich.

Cel: rozbudowa zintegrowanego systemu telefonii VoIP na rzecz placówek edukacyjnych Gminy Wrocław w oparciu o wybudowaną w latach poprzednich sieć EDU-MAN.

Termin realizacji: styczeń 2016 r. – grudzień 2016 r.

Jednostki/Wydziały UMW współuczestniczące: Departament Edukacji

Krótki opis zrealizowanych czynności:

- wizje lokalne związane z koniecznością rozbudowy sieci informatycznej w placówkach
- zbieranie danych konfiguracyjnych dla telefonów oraz bramek VoIP z placówek oświatowych
- aktywacja urządzeń w placówkach oświatowych.

Krótki opis korzyści wynikających z realizacji projektu: wyższa jakość przekazu głosowego, obniżenie kosztów eksploatacji, wyższa funkcjonalność stosowanych urządzeń i usług, bezpłatne połączenia w obrębie sieci EDU-MAN (pomiędzy placówkami, pomiędzy placówkami a UMW oraz ZOJM/CUI).

Oszczędności/optimalizacja wynikająca z realizowanego projektu/zadania: średnie roczne oszczędności w porównaniu do kosztów generowanych przez telefonię analogową to 650 000 zł.

ROZPOCZĘCIE ŚWIADCZENIA USŁUG W ZAKRESIE OBSŁUGI SPRZĘTU INFORMATYCZNEGO, POZAPROJEKTOWEGO W 48 PRZEDSZKOLACH

Realizacja celu wskazanego w: „Strategii rozwoju systemów informatycznych w Urzędzie Miejskim Wrocławia w latach 2012-2016”:

- CS1: Budowa zintegrowanych systemów informatycznych pozwalających sprawniej zarządzać miastem we wszystkich jednostkach miejskich.

Cel: informatyczna obsługa incydentów i zleceń pracowników placówek przedszkolnych.

Termin realizacji: styczeń 2016 r. – grudzień 2016 r.

Krótki opis zrealizowanych czynności:

- podpisanie Umowy SLA
- inwentaryzacja sprzętu informatycznego
- standaryzacja sprzętu komputerowego
- świadczenie wsparcia.

Krótki opis korzyści wynikających z realizacji projektu: zapewnienie obsługi informatycznej w jednostkach przedszkolnych oraz zwiększenie bezpieczeństwa sprzętu oraz sieci informatycznej.

Oszczędności/optimalizacja wynikająca z realizowanego projektu/zadania: brak konieczności zatrudnienia zewnętrznej obsługi informatycznej oraz standaryzacja.

DOPOSAŻENIE PLACÓWEK OŚWIATOWYCH W SPRZĘT KOMPUTEROWY ZNAJDUJĄCY SIĘ NA STANIE CUI

Realizacja celu wskazanego w: „Strategii rozwoju systemów informatycznych w Urzędzie Miejskim Wrocławia w latach 2012-2016”:

- CS1: Budowa zintegrowanych systemów informatycznych pozwalających sprawniej zarządzać miastem we wszystkich jednostkach miejskich.

Cel: doposażenie placówek oświatowych w sprzęt informatyczny.

Termin realizacji: styczeń 2016 r. – grudzień 2016 r.

Krótki opis zrealizowanych czynności: przekazywanie sprzętu informatycznego (komputery, monitory, drukarki).

Krótki opis korzyści wynikających z realizacji projektu: brak konieczności zakupu sprzętu informatycznego przez placówki oświatowe.

Oszczędności/optimalizacja wynikająca z realizowanego projektu/zadania: przekazanie 54 zestawów komputerowych zmniejszyło koszty zakupu sprzętu komputerowego o kilkadziesiąt tysięcy złotych.

KONSULTACJE ZAKUPÓW INFORMATYCZNYCH DLA PLACÓWEK OŚWIATOWYCH

Realizacja celu wskazanego w: „Strategii rozwoju systemów informatycznych w Urzędzie Miejskim Wrocławia w latach 2012-2016”:

- CS1: Budowa zintegrowanych systemów informatycznych pozwalających sprawniej zarządzać miastem we wszystkich jednostkach miejskich.

Cel projektu: standaryzacja rozwiązań w obszarze informatycznym w gminie Wrocław.

Termin realizacji: styczeń 2016 r. – grudzień 2016 r.

Krótki opis zrealizowanych czynności:

- konsultacje zakupów sprzętu komputerowego zgłaszane w Systemie Rejestrowania Zgłoszeń przez pracowników placówek oświatowych.

URUCHOMIENIE PUNKTÓW PARTNERSKICH W RAMACH WROCŁAWSKIEJ KARTY MIEJSKIEJ

Realizacja celu wskazanego w: „Strategii rozwoju systemów informatycznych w Urzędzie Miejskim Wrocławia w latach 2012-2016”:

- CS4 Wbudowywanie do systemów informatycznych funkcjonalności pozwalających na świadczenie usług poprzez Internet

Cel: zapewnienie wsparcia informatycznego w zakresie prawidłowego działania sprzętu oraz oprogramowania zainstalowanego w Punktach Partnerskich w ramach WKM.

Termin realizacji: styczeń 2016 r. – grudzień 2016 r.

Wydziały współuczestniczące: Wydział Zarządzania Należnościami

Krótki opis zrealizowanych czynności:

- przygotowanie i instalacja sprzętu komputerowego oraz niezbędnego oprogramowania w Punktach Partnerskich,
- świadczenie wsparcia.

PROJEKTY GRAFICZNE

Realizacja celu wskazanego w: „Strategii rozwoju systemów informatycznych w Urzędzie Miejskim Wrocławia w latach 2012-2016”:

- CS1: Budowa zintegrowanych systemów informatycznych pozwalających sprawniej zarządzać miastem we wszystkich jednostkach miejskich.

Cel: oprawa graficzna projektów realizowanych przez CUI oraz UMW

Termin realizacji: styczeń 2016 r. – grudzień 2016 r.

Wydziały współuczestniczące: Wydział Finansów Oświatowych, Wydział Zarządzania Należnościami

Krótki opis zrealizowanych czynności:

- grafika na stronę www oraz facebook w ramach projektu UrbanCard Premium (Wrocławka Karta Miejska),
- grafika na facebook dla Wrocławskiej Edukacji,
- grafika na strony www: ZZK, przedszkoli oraz wrocławskich osiedli,
- logo i baner reklamowy SIP,
- grafiki do aplikacji administrowanych przez CUI oraz na wewnętrzne potrzeby jednostki.

PROJEKTY UTRZYMANIOWE

WSPIERANIE NOWYCH KLIENTÓW CUI W ZAKRESIE UTRZYMANIA SYSTEMÓW INFORMATYCZNYCH

Realizacja celu wskazanego w: „Strategii rozwoju systemów informatycznych w Urzędzie Miejskim Wrocławia w latach 2012-2016”:

- CS1: Budowa zintegrowanych systemów informatycznych pozwalających sprawniej zarządzać miastem we wszystkich jednostkach miejskich.

Termin realizacji: styczeń 2016 r. – grudzień 2016 r.

Cel: utrzymanie systemów IT eksploatowanych u Klientów Centrum

Wydziały współuczestniczące: Zarząd Zieleni Miejskiej, Zarząd Zasobu Komunalnego, Zarząd Obsługi Jednostek Miejskich, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Wrocławskie Centrum Rozwoju Społecznego

Krótki opis zrealizowanych czynności:

- przeprowadzenie inwentaryzacji w zakresie systemów informatycznych eksploatowanych w jednostkach (dokumentacja, umowy z dostawcami zewnętrznymi, kompetencje),
- uzupełnianie brakujących kompetencji – opracowywanie niezbędnej dokumentacji, przyjmowanie od obsługi umów serwisowych, szkolenia dla specjalistów Centrum
- przyjmowanie, uzgodnionych z Klientami, systemów informatycznych do utrzymania przez CUI,
- zapewnienie ciągłości działania systemów IT poprzez ich bieżące monitorowanie, administrację, aktualizacją,
- przygotowywanie umów ze stronami trzecimi w zakresie utrzymania i serwisu dla systemów krytycznych biznesowo.

Krótki opis korzyści wynikających z realizacji projektu: konsolidacja usług utrzymaniowych w zakresie utrzymania systemów informatycznych funkcjonujących w jednostkach gminnych, zwiększenie kompetencyjne Centrum jako jednostki dostarczającej usługi IT.

Oszczędności/optimalizacja wynikająca z realizowanego projektu/zadania: realizacja zadania pozwala na centralizację kompetencji, optymalizację zasobów niezbędnych do utrzymania systemów (specjaliści, zasoby sprzętowe), centralizację obsługi umów serwisowych i obniżenie kosztów świadczonych usług (umocnienie roli negocjacyjnej CUI przy podpisywaniu umów z dostawcami zewnętrznymi), standaryzację wysokiej jakości usług utrzymaniowych w obrębie gminy jak również podniesienie bezpieczeństwa i niezawodności funkcjonowania systemów informatycznych w jednostkach, podnoszenie świadomości informatycznej w jednostkach dla których Centrum świadczy usługi.

ZAKUP NOWEGO SYSTEMU ANTYSKAM ZABEZPIECZAJĄCEGO SERWERY POCZTOWE LOTUS NOTES ORAZ EXCHANGE (PROJEKT ZSZWO)

Realizacja celu wskazanego w: „Strategii rozwoju systemów informatycznych w Urzędzie Miejskim Wrocławia w latach 2012-2016”:

- CS1: Budowa zintegrowanych systemów informatycznych pozwalających sprawniej zarządzać miastem we wszystkich jednostkach miejskich.

Cel: Zabezpieczenie usługi poczty elektronicznej przed niechcianymi wiadomościami oraz złośliwym oprogramowaniem

Termin realizacji: maj 2016 r. – grudzień 2016 r.

Wydziały współuczestniczące: UMW, Zarząd Zasobu Komunalnego, Wrocławska Edukacja (EDU)

Krótki opis zrealizowanych czynności:

- przeprowadzenie analizy rynkowej dotyczących oferowanych rozwiązań,
- wdrożenie pilotażowe połączone z testami wybranych rozwiązań,
- przeprowadzenie postępowania przetargowego,
- wdrożenie produkcyjne rozwiązania w infrastrukturze usługi pocztowej w środowisku Wrocławskiej Edukacji,
- wdrożenie produkcyjne rozwiązania w środowisku Lotus Notes

Krótki opis korzyści wynikających z realizacji projektu: zwiększenie bezpieczeństwa usługi pocztowej oraz zwiększenie kompetencji specjalistów CUI w zakresie wdrażania, konfiguracji rozwiązań zabezpieczających pocztę elektroniczną.

Oszczędności/optimalizacja wynikająca z realizowanego projektu/zadania: dzięki realizowanemu przedsięwzięciu ujedolicono rozwiązanie zabezpieczające pocztę elektroniczną we wszystkich środowiskach pocztowych. Dzięki temu ułatwione zostało utrzymanie i administracja rozwiązania. Projekt pozwolił na znaczne oszczędności wynoszące 183 000 zł w skali roku oraz 549 000 zł w okresie 3 letnim.

OBSŁUGA KONTRAKTÓW SERWISOWYCH HP, IBM, EMC, VMWARE, ORACLE, REDHAT

Realizacja celu wskazanego w: „Strategii rozwoju systemów informatycznych w Urzędzie Miejskim Wrocławia w latach 2014-2016”:

- CS1 Budowa zintegrowanych systemów informatycznych pozwalających sprawniej zarządzać miastem we wszystkich jednostkach miejskich.

Cel projektu: zapewnienie wsparcia i dostępu do aktualizacji oprogramowania producentów wdrożonych systemów.

Termin realizacji: 2016 r.

Krótki opis zrealizowanych czynności:

- przygotowanie i przeprowadzenie zamówień
- planowe aktualizacje
- obsługa awarii i prac serwisowych realizowanych przez dostawców

Krótki opis korzyści wynikających z realizacji projektu: zwiększenie niezawodności i bezpieczeństwa systemów informatycznych, wydłużenie okresu wykorzystania sprzętu i oprogramowania.

Oszczędności/optimalizacja wynikająca z realizowanego projektu/zadania: zmniejszenie zapotrzebowania na środki inwestycyjne związane z wymianą sprzętu i oprogramowania.

GOSPODAROWANIE SPRZĘTEM INFORMATYCZNYM W PLACÓWKACH OŚWIATOWYCH ZAKUPIONYM W RAMACH PROJEKTU „ROZWÓJ USŁUG ELEKTRONICZNYCH WE WROCŁAWSKIEJ OŚWIACIE” ORAZ „ROZWÓJ INFORMATYCZNEGO SYSTEMU ZARZĄDZANIA WROCŁAWSKĄ OŚWIATĄ”

Realizacja celu wskazanego w: „Strategii rozwoju systemów informatycznych w Urzędzie Miejskim Wrocławia w latach 2012-2016”:

- CS1: Budowa zintegrowanych systemów informatycznych pozwalających sprawniej zarządzać miastem we wszystkich jednostkach miejskich.

Cel: efektywne gospodarowanie zasobem informatycznym.

Termin realizacji: styczeń 2016 r. – grudzień 2016 r.

Wydziały współuczestniczące: Departament Edukacji

Krótki opis zrealizowanych czynności:

- nadzorowanie napraw sprzętu informatycznego oraz zmian w ewidencji.

OBSŁUGA PRACOWNIKÓW JEDNOSTEK OŚWIATOWYCH ORAZ ZOJM W RAMACH ZSZWO

Realizacja celu wskazanego w: „Strategii rozwoju systemów informatycznych w Urzędzie Miejskim Wrocławia w latach 2012-2016”:

- CS1: Budowa zintegrowanych systemów informatycznych pozwalających sprawnie zarządzać miastem we wszystkich jednostkach miejskich.

Cel: informatyczna obsługa incydentów i zleceń pracowników jednostek oświatowych oraz ZOJM (obecnie CUI).

Termin realizacji: styczeń 2016 r.– grudzień 2016 r.

Wydziały współuczestniczące: Departament Edukacji, ZOJM (obecnie CUI)

Krótki opis zrealizowanych czynności: obsługa zgłoszeń zarejestrowanych w Systemie Rejestrowania Zgłoszeń w ramach ZSZWO.

TELEFNICZNA OBSŁUGA I REJESTRACJA ZGŁOSZEŃ PRACOWNIKÓW JEDNOSTEK OŚWIATOWYCH GMINY WROCŁAW W RAMACH CALL CENTER EDUKACYJNEGO

Realizacja celu wskazanego w: „Strategii rozwoju systemów informatycznych w Urzędzie Miejskim Wrocławia w latach 2012-2016”:

- CS1: Budowa zintegrowanych systemów informatycznych pozwalających sprawnie zarządzać miastem we wszystkich jednostkach miejskich.

Cel: przyjmowanie i rejestrowanie zgłoszeń w Systemie Rejestrowania Zgłoszeń Serwisowych.

Termin realizacji: styczeń 2016 r.– grudzień 2016 r.

Krótki opis zrealizowanych czynności: przyjmowanie zgłoszeń na numer 9099 i rejestrowanie w Systemie Rejestrowania Zgłoszeń Serwisowych, udzielanie użytkownikom informacji dotyczących zarejestrowanych zgłoszeń.

OBSŁUGA PUNKTÓW PARTNERSKICH W RAMACH WROCŁAWSKIEJ KARTY MIEJSKIEJ

Realizacja celu wskazanego w: „Strategii rozwoju systemów informatycznych w Urzędzie Miejskim Wrocławia w latach 2012-2016”:

- CS4 Wbudowywanie do systemów informatycznych funkcjonalności pozwalających na świadczenie usług poprzez Internet

Cel projektu: zapewnienie wsparcia informatycznego w zakresie prawidłowego działania sprzętu oraz oprogramowania zainstalowanego w Punktach Partnerskich w ramach WKM.

Termin realizacji: styczeń 2016 r. – grudzień 2016 r.

Wydziały współuczestniczące: Wydział Zarządzania Należnościami

Krótki opis zrealizowanych czynności: świadczenie wsparcia.

DOSTARCZENIE I UTRZYMANIE SYSTEMU DO OBSŁUGI ZGŁOSZEŃ (HELP DESK)

Realizacja celu wskazanego w: „Strategii rozwoju systemów informatycznych w Urzędzie Miejskim Wrocławia w latach 2012-2016”:

- CS1: Budowa zintegrowanych systemów informatycznych pozwalających sprawnie zarządzać miastem we wszystkich jednostkach miejskich.
- CS4: Wbudowywanie do systemów informatycznych funkcjonalności pozwalających na świadczenie usług poprzez Internet.

Cel: dostarczenie i utrzymanie systemu HelpDesk, pozwalającego na organizację kompleksowej obsługi incydentów informatycznych oraz zleceń

Termin realizacji: styczeń 2016 r.– grudzień 2016 r.

Krótki opis zrealizowanych czynności:

- implementacja w systemie nowych klientów,
- aktualizacja systemu,
- bieżące wsparcie użytkowników,
- zabezpieczenie wsparcia technicznego w zakresie utrzymania systemu HelpDesk.

Oszczędności/optimalizacja wynikająca z realizowanego projektu/zadania: dostarczenie jednego narzędzia do kompleksowej obsługi zgłoszeń (incydentów i zleceń) optymalizuje obsługę serwisową, minimalizuje koszty związane z niedostępnością zasobów informatycznych (sprzętu i oprogramowania), pozwala na racjonalizację środków

(poprzez centralizację na poziomie Gminy zamówień dotyczących wsparcia utrzymaniowego) oraz zasobów (specjaliści i kompetencje niezbędne do utrzymywania systemów IT) w Gminie.

GOSPODAROWANIE SPRZĘTEM INFORMATYCZNYM W URZĘDZIE MIEJSKIM WROCŁAWIA

Realizacja celu wskazanego w: „Strategii rozwoju systemów informatycznych w Urzędzie Miejskim Wrocławia w latach 2012-2016”:

- CS1: Budowa zintegrowanych systemów informatycznych pozwalających sprawniej zarządzać miastem we wszystkich jednostkach miejskich.

Cel: efektywne gospodarowanie zasobem informatycznym.

Termin realizacji: styczeń 2016 r.– grudzień 2016 r.

Krótki opis zrealizowanych czynności:

- identyfikacja usterek i awarii sprzętu informatycznego;
- nadzorowanie napraw sprzętu informatycznego;
- optymalizacja wykorzystania sprzętu;
- zabezpieczenie potrzeb użytkowników (dostarczanie i modernizacja sprzętu);
- ewidencja zasobów informatycznych.

Oszczędności/optimalizacja wynikająca z realizowanego projektu/zadania: zminimalizowane przerwy z pracy użytkowników, obniżenie kosztów przygotowania zakupów i serwisu, weryfikacja potrzeb (eliminowanie niepotrzebnych zakupów – racjonalizacja wydawania środków finansowych).

ŚWIADCZENIE USŁUG INFORMATYCZNYCH W ZARZĄDZIE ZASOBU KOMUNALNEGO (ZZK)

Realizacja celu wskazanego w: „Strategii rozwoju systemów informatycznych w Urzędzie Miejskim Wrocławia w latach 2012-2016”:

- CS1: Budowa zintegrowanych systemów informatycznych pozwalających sprawniej zarządzać miastem we wszystkich jednostkach miejskich.

Cel: informatyczna obsługa incydentów i zleceń pracowników ZZK

Termin realizacji: styczeń 2016 r.– grudzień 2016 r.

Jednostki/Wydziały UMW współuczestniczące: Wydział Organizacyjny i Kadr (w zakresie telefonicznego przyjmowania i rejestrowania zgłoszeń)

Krótki opis zrealizowanych czynności:

- świadczenie wsparcia informatycznego w zakresie usług, na które została podpisana Umowa SLA;
- standaryzacja i optymalizacja w zakresie sprzętu i oprogramowania (w tym rekonfiguracja 35% stacji roboczych),
- modernizacja użytkowanego sprzętu i podniesienie wersji systemu operacyjnego do Windows 7 (60 komputerów);
- dostarczenie 15 sztuk nowych komputerów;
- obsługa zgłoszeń poprzez system HelpDesk.

Oszczędności/optimalizacja wynikająca z realizowanego projektu/zadania: szybsza i pełna obsługa zgłoszeń (każde zgłoszenie jest zarejestrowane i obsłużone, użytkownik posiada informację na jakim etapie jest obsługa jego zgłoszenia).

Modernizacja sprzętu podniosła komfort pracy użytkowników i pozwoliła na dalsze użytkowanie starszego sprzętu (brak konieczności zakupu).

Jedna umowa zakupowa i serwisowa optymalizuje koszty przygotowania zakupu, wyłonienia firmy serwisującej. Zwiększenie bezpieczeństwa sprzętu oraz sieci informatycznej

WYDATKI NA INFORMATYZACJĘ

Budżet na dzień 31.12.2016 r. wyniósł **18 858 365,00** zł. Wykonanie zgodnie z księgowaniami wyniosło **13 855 348,00** zł co dało 73,47% wykonania budżetu Centrum Usług Informatycznych we Wrocławiu za rok 2016.

Zadania budżetowe	Budżet planowany	Realizacja
E-administracja	6 899 236,00	3 520 566,00
Rozbudowa Systemu Informacji Przestrzennej	898 000,00	897 782,00
MAN Wrocław	1 500 000,00	1 449 993,00
Rozbudowa infrastruktury sieciowej i drogowej w północnych osiedlach Wrocławia	150 000,00	0,00
Utrzymanie bieżącego funkcjonowania systemów informatycznych w Urzędzie Miejskim Wrocławia oraz jednostkach gminy	5 691 188,00	4 981 698,00
Działalność Gminy Wrocław w zakresie telekomunikacji	2 929 941,00	2 607 260,00
Nieodpłatna pomoc prawna	20 000,00	12 915,00
Utworzenie teleinformatycznego Centrum kontaktu z mieszkańcem	303 000,00	230 010,00
Zadania inwestycyjne	467 000,00	155 124,00
RAZEM	18 858 365,00	13 855 348,00

STOPIEŃ REALIZACJI ZAMÓWIEŃ I KONTROLI

Zespół Zamówień w 2016 r. realizowała wnioski zakupowe na rzecz Centrum Usług Informatycznych we Wrocławiu oraz dla Urzędu Miejskiego Wrocławia, Urzędu Stanu Cywilnego we Wrocławiu, Zarządu Zieleni Miejskiej we Wrocławiu, Zarządu Zasobu Komunalnego we Wrocławiu, Miejskiej Biblioteki Publicznej we Wrocławiu.

CUI udzielało trzech rodzajów zamówień, tzn. zamówienia do których miały zastosowanie przepisy ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (t.j. Dz.U. z 2015 r., poz. 2164 z późn. zm.) - dalej ustawa pzp - zamówienia klasyczne, zamówienia do których nie stosuje się przepisów ustawy pzp na podstawie art. 4 pkt. 10 tej ustawy - zamówienia celowe oraz zamówienia, do których nie stosuje się przepisów ustawy pzp na innej niż art. 4 pkt. 10 podstawie prawnej - zamówienia inne wyłączone.

W 2016 r. wszczęto 34 postępowania klasyczne, z czego zakończono 33. Jedno postępowanie jest w toku. Trzy postępowania przeprowadzono w trybie z wolnej ręki, pozostałe przeprowadzono w trybie przetargu nieograniczonego. Należy zaznaczyć, że trzy zamówienia były wielozadaniowe, jedno składało się z 9 zadań oraz dwa z dwóch zadań, co oznacza że *de facto* każde z zadań uznać należy za odrębne zamówienie.

W 2016 r. nie złożono ani jednego odwołania.

Zamówień celowych zrealizowano 22, w tym 12 w trybie ofertowym i 10 w trybie zapytania ofertowego. Jedno zamówienie było wielozadaniowe.

Zamówień innych wyłączonych zrealizowano 286, wszystkie w trybie zapytania ofertowego. Wszystkie zamówienia o wartości nie przekraczającej 30 000 euro netto

przeprowadzone są w platformie zakupowej dostarczonej przez Wykonawcę Logintrade S.A.

W dniu 08.08.2016 r. wprowadzono do stosowania nowy Regulamin udzielania zamówień publicznych i dialogów technicznych w Centrum Usług Informatycznych we Wrocławiu.

SYSTEM ZARZĄDZANIA USŁUGAMI INFORMATYCZNYMI

Według ustalonego harmonogramu zostały zrealizowane Audyty wewnętrzne SZUI przez Zespół Audytorów wewnętrznych. Dokumentacja systemowa została zaktualizowana zgodnie z wymaganiami normy ISO/IEC 20000-1:2011.

W listopadzie 2016 r. przeprowadzony został Audyt nadzoru SZUI przez akredytowaną jednostkę ISOQAR. **Jednostka rekomendowała utrzymanie Certyfikatu przyznanego w 2014 r.** Centrum Usług Informatycznych we Wrocławiu w zakresie:

System Zarządzania Usługami Informatycznymi dla Urzędu Miejskiego Wrocławia i jednostek miejskich Wrocławia wspierający dostarczanie usług informatycznych pozwalających realizować przez te podmioty zadania z zakresu administracji publicznej w oparciu o aktualny katalog usług informatycznych CUI.

WROCLAWSKI TOR WYŚCIGÓW KONNYCH - PARTYNICE

DZIAŁALNOŚĆ WYŚCIGOWA

Od 2015 r., w wyniku przeprowadzonej prywatyzacji, treningiem koni wyścigowych na Partynicach zajmują się trenerzy prowadzący stajnie wyścigowe w ramach własnej działalności gospodarczej.

Wydarzeniem sezonu 2016 była rozegrana po raz pierwszy we Wrocławiu przeszkodowa gonitwa z cyklu Crystal Cup European Cross Country Challenge. To był test, który wrocławski tor zdał celująco i w listopadzie został jednogłośnie przyjęty do grona pełnoprawnych członków tej międzynarodowej organizacji. Tym samym znalazł się w towarzystwie takich sław, jak Cheltenham w Anglii, Pardubice w Czechach, Merano we Włoszech i Waregem w Belgii oraz francuskie tory Pau, Fontainebleau, Lion-d'Angers, Craon i Compiègne. Na potrzeby Crystal Cup zbudowano dwie nowe, atrakcyjne widowiskowo przeszkody – bankiet oraz usytuowaną naprzeciwko trybuny głównej przeszkodę wodną.

Sezon przeszkodowy we Wrocławiu zdominował Sergeant Thunder czeskiego trenera Frantiska Holcaka. Wychodowany w Wielkiej Brytanii, ścigał się tam przez dwa sezony, odnosząc dwa zwycięstwa. Po sprowadzeniu do Czech pozostaje niepokonany. Na inaugurację wygrał płoty w Bratysławie, potem trzykrotnie zwyciężył we Wrocławiu – najpierw w Nagrodzie Tiumena, a następnie w dwóch największych gonitwach z przeszkodami w Polsce: Crystal Cup i Wielkiej Wrocławskiej Nagrodzie Portu Lotniczego Wrocław.

Z reprezentantów polskich stajni najlepiej w Crystal Cup spisała się trzecia na celowniku Negro Czacza partynickiego trenera Michała Borkowskiego, w Wielkiej Wrocławskiej Nagrodzie Portu Lotniczego Wrocław czwarte miejsce zajął Salam trenowany przez Iwonę Wróblewską.

Płotowe zmagania na szczycie, czyli Wielką Partynicką wygrał Calvados szwedzkiego trenera Dennisa Perssona. Ten znakomity specjalista od płotów mający na koncie 17 zwycięstw jako jedyny był w stanie dogonić prowadzącego z ogromną przewagą Trima ze stajni partynickiego trenera Tadeusza Dębowskiego. Trzeci był inny przedstawiciel miejscowych trenerów Nick Of The Star ze stajni Wiesława Kryszyłowicza.

W porównawczej Nagrodzie Konstalacji ubiegłoroczna zwyciężczyni Nadworna tym razem była trzecia. Zwyciężyła Height of Beauty trenera Emila Zaharieva, z którą fantastyczny pojedynek stoczyła partynicka Zarra trenera Roberta Świątka.

W 2016 r. konie trenowane na Partynicach dużo częściej ścigały się poza macierzystym torem, nie tylko w kraju, ale także za granicą, skąd przywiozły 23 zwycięstwa (w jednym przypadku koń został zdyskwalifikowany). Najwięcej wygranych gonitw zanotowały konie

trenerów Michała Borkowskiego, Roberta Świątka i Tadeusza Dębowskiego, którzy najczęściej wyjeżdżali ze swoimi podopiecznymi. Zwycięstwa na swoim koncie zapisali także Justyna Domańska i Małgorzata Kryszylowicz.

Na szczególne wyróżnienie zasługują międzynarodowe osiągnięcia 5-letniej Inferny ze stajni Roberta Świątka, która zwyciężała w trzech krajach: w Czechach (Pardubice), Niemczech (Krefeld) i na rodzimym torze we Wrocławiu. Podjęła również próbę zmierzenia się z najlepszymi w gonitwie G1 we włoskim Merano. Inferna została wyhodowana w podwrocławskiej stadninie Konary Joanny i Jarosława Zalewskich, którzy są też właścicielami klaczy.

Wyścigi	2014 r.	2015 r.	2016 r.
mitynги	17	17	16
gonitwy	119	123	122

Pula nagród

2014 r.	2015 r.	2016 r.
1 900 000 zł	2 096 000 zł	2 122 500 zł

KONIE

Podstawą wyścigów na Partynicach są konie pełnej krwi angielskiej. W 2016 r. stacjonowało ich w tutejszych stajniach 111 (2-letnie, 3-letnie, 4-letnie i starsze). Stawkę uzupełniały trzyletnie konie arabskie czystej krwi w liczbie 41. Łącznie na WTWK Partynice prowadzony był stacjonarny trening 152 koni (tyle wynosi pełna obsada bokсів w stajniach wyścigowych na torze).

Konie w treningu - Partynice	2014 r.	2015 r.	2016 r.
łącznie	163	152	152
pełna krew angielska	104	108	111
czysta krew arabska	59	44	41

Oprócz koni trenowanych na Partynicach w gonitwach na wrocławskim torze rywalizowały konie wyścigowe z innych ośrodków treningowych w kraju, a także za granicą - łącznie 152 konie, w tym 77 z zagranicy: z Czech, Niemiec i Szwecji.

Konie przyjezdne	2014 r.	2015 r.	2016 r.
łącznie	165	145	152
z kraju	105	66	75
z zagranicy	60	76	77

Największą sumę wygranych, dzięki zwycięstwu w Wielkiej Wrocławskiej Nagrodzie Portu Lotniczego Wrocław i Crystal Cup, zgromadził niepokonany na Partynicach Sergeant Thunder czeskiego trenera Frantiska Holcaka. Drugie miejsce przypadło ubiegłorocznej triumfatorce zestawienia Delight My Fire, również z Czech. Na trzecim miejscu uplasował się pierwszy w historii wrocławskiego toru gość ze Szwecji – Calvados, który wygrał Wielką Partynicką.

Konie

	I m	II m	III m	IV m	V m	bm	razem	% zwycięstw	wygrane
Sergeant Thunder	3	0	0	0	0	0	3	100%	189 000 zł.
Delight My Fire	1	2	0	0	0	1	4	25%	81 000 zł.
Calvados	1	0	0	0	0	0	1	100%	60 000 zł.
Height of Beauty	1	0	0	0	0	0	1	100%	50 000 zł.
Green Rocks	1	0	1	0	0	1	3	33%	42 600 zł.
Trim	2	1	1	0	0	2	6	33%	37 500 zł.
Pareto	0	0	1	1	0	0	2	0%	36 000 zł.
Tasmania	1	2	0	2	0	2	7	14%	30 000 zł.
Salam	2	0	0	2	1	0	5	40%	27 600 zł.
Hades	2	1	1	0	0	0	4	50%	26 250 zł.

GONITWY

Na WTWK Partynice organizowane były gonitwy dla koni pełnej krwi angielskiej (płaskie, płotowe i przeszkodowe), dla koni arabskich czystej krwi, a także dla kłusaków francuskich.

Liczba gonitw dla koni pełnej krwi angielskiej i arabskich czystej krwi od 2014 r. ustabilizowała się na zbliżonym poziomie.

W 2016 r., dzięki pozyskaniu przez Stowarzyszenie Hodowców i Użytkowników Kłusaków dodatkowych funduszy na nagrody wyścigowe, wzrosła liczba gonitw dla kłusaków francuskich (40%).

Liczba gonitw	2014 r.	2015 r.	2016 r.
pełna krew angielska	69	70	64
czysta krew arabska	29	33	30
kłusaki francuskie	21	20	28

RODZAJE GONITW

Sezon wyścigowy 2016 rozpoczął się 24 kwietnia, a zakończył 23 października.

Obejmował 16 dni wyścigowych, podczas których rozegrano 122 gonitwy, z tego:

- 64 płaskie dla koni pełnej krwi angielskiej i czystej krwi arabskiej, w tym jedną międzynarodową kat. A dla folblutów,
- 11 międzynarodowych gonitw z płotami,

- 19 międzynarodowych gonitw z przeszkodami,
 - 28 gonitw kłusaków (27 międzynarodowych + Derby),
- z łączną pulą nagród 2 122 000 zł, w tym:
- Wielka Wrocławska Nagroda Portu Lotniczego Wrocław – pula nagród 175 000 zł,
 - Crystal Cup – pula nagród 172 000 zł,
 - Wielka Partynicka – pula nagród 105 000 zł,
 - Nagroda Konstelacji – pula nagród 87 500 zł,
 - Nagroda Marszałka Województwa Dolnośląskiego – pula nagród 70 000 zł,
 - Nagroda Przewodniczącej Sejmiku Dolnośląskiego – pula nagród 35 000 zł.

Liczba gonitw	2014 r.	2015 r.	2016 r.
płaskie	67	69	64
płotowe	17	15	11
przeszkodowe	14	19	19

PUBLICZNOŚĆ

W sezonie 2016 tor na Partynicach odwiedziło 62.509 osób. Najwięcej widzów – 8.500 – obejrzało mityng otwarcia sezonu. Nieco niższa frekwencja niż w poprzednim roku była wynikiem mniejszej liczby dni wyścigowych. Z powodu wycofania się głównego sponsora wypadł z kalendarza jeden z najważniejszych mityngów – Ladies Day. Jesienią wpływ na mniejszą liczbę widzów miała niesprzyjająca aura.

Liczba widzów

2014 r.	2015 r.	2016 r.
10 000	77 900	62 509

HODOWCY I WŁAŚCICIELE KONI

Dzięki zwycięstwom niepokonanego w trzech startach Sergeanta Thundera liderem wśród hodowców była brytyjska stadnina Springcombe Park Stud. Drugie i trzecie miejsce przypadło polskim stadninom koni pełnej krwi angielskiej – ubiegłorocznemu liderowi tego zestawienia, Stadninie Koni Golejewko oraz Stadninie Koni Krasne.

Hodowcy	wygrane
Springcombe Park Stud	189 000 zł
SK Golejewko	151 150 zł
SK Krasne	119 950 zł
SK Michałów	88 020 zł
SK Iwno	86 200 zł
Cocheese Bloodstock Anstalt	81 000 zł
Eva Mustad	60 000 zł
SK Janów Podlaski	58 200 zł
Ryszard Szpar	51 200 zł
Rabbah Bloodstock Ltd	50 000 zł

Największą sumę nagród zgromadził właściciel Sergeanta Thundera, AGA-Specialni technicka przyz s.r.o. z Czech, ale znakomity wynik osiągnął również Adam Łabędzki, który od wielu lat trzyma swoje wyścigowe konie u partynickich trenerów. W stawce koni stacjonujących na Partynicach było pięć pełnej krwi angielskiej z zagranicy przekazanych do treningu we Wrocławiu przez czeskich właścicieli: Elektrovasury V. Sura i Crows s.r.o.

Właściciele	wygrane
AGA-Specialni technicka przyz s.r.o.	189 000 zł
Adam Łabędzki	89 150 zł
Jana Preclikova	81 000 zł
Vaclav Vocetka	73 900 zł
Polski Klub Wiejski sp. z o.o.	73 750 zł
SK Michałów	62 020 zł
SK Janów Podlaski	60 200 zł
Stall Stora Skuggan	60 000 zł
Małgorzata Szpar	51 200 zł
BHT Animal Trade sp. z o.o.	50 000 zł

Wśród właścicieli kłusaków francuskich najwięcej koni do sezonu zgłosiła Anna Piotrowska (14), ale największą sumę na Partynicach wygrały konie Magdaleny Kieniksman.

Właściciele kłusaków	wygrane
Magdalena Kieniksman	44 115 zł
Anna Frontczak-Salivonchik	37 835 zł
Janusz Misiek i Paweł Ostrycharz	35 770 zł
Łukasz Kuryś i Agnieszka Malejewska	34 204 zł
Roman Mateusiak	28 638 zł

SPONSORZY I FUNDATORZY NAGRÓD

Pula nagród w sezonie 2016 wyniosła 2 122 500 zł. Sponsorami wrocławskich wyścigów były: Port Lotniczy Wrocław jako sponsor tytularny sezonu, Ministerstwo Spraw Zagranicznych, Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego, Sejmik Województwa Dolnośląskiego, Polski Klub Wyścigów Konnych, Stowarzyszenie Hodowców i Użytkowników Kłusaków, Cheval Francais (Francja). Ponadto fundatorami nagród w gonitwach byli: Marszałek Województwa Dolnośląskiego, Przewodniczący Sejmiku Dolnośląskiego, San Sebastian Europejska Stolica Kultury (Hiszpania), Cheval Francais (Francja), Racing Association St. Moritz-White Turf (Szwajcaria), Tor Wyścigowy w Pardubicach (Czechy), Stajnia Wyścigowa Kolesa (Czechy), Polski Klub Wyścigów Konnych, Stadnina Koni Lesieniec, Stadnina Koni Iwno, Stadnina Koni Wiśnicz, BMW Inchcape Motor Wrocław, EBS Ink-Jet Systems, Nelson Catering & Events, Prezes Firmy Ustronianka Michał Bożek.

JEŹDŹCY

Koni na Partynicach dosiadali jeźdźcy na co dzień pracujący we wrocławskich stajniach, a także najlepsi dżokeje krajowi i zagraniczni, jak Marcel Novak i Marek Stromsky z Czech czy szwedzki czempion jeźdźców przeszkodowych Niklas Loven.

	I m	II m	III m	IV m	V m	bm	starty	% zwycięstw	wygrane
Cornelia Fraisl	9	7	5	5	0	7	33	27,27%	82 700 zł
Kamila Maryniak	6	8	6	8	7	10	45	13,33%	98 900 zł
Marcel Novak	6	1	5	2	3	5	22	27,27%	82 650 zł
Alexandr Kabardov	6	6	5	7	8	8	40	15,00%	67 800 zł
Marek Brezina	5	6	7	6	2	11	37	13,51%	64 900 zł
Niklas Loven	4	4	1	0	0	1	10	40,00%	169 750 zł
Rostislav Benš	4	1	2	6	3	8	24	16,67%	70 500 zł
Dusan Andres	4	7	2	2	4	10	29	13,79%	67 250 zł
Małgorzata Kryszylowicz	4	4	10	3	7	17	45	8,89%	53 800 zł
Aleksandra Kaleta	4	1	5	1	0	10	21	19,05%	30 600 zł

TRENERZY

Wśród trenerów, których konie ścigały się na Partynicach, najwięcej zwycięstw osiągnął Tadeusz Dębowski. Dzięki wygranym, po jakie sięgnął również na innych polskich torach, został też najwyższym sklasyfikowanym wrocławskim trenerem w ogólnopolskim rankingu prowadzonym przez Polski Klub Wyścigów Konnych.

	I m	II m	III m	IV m	V m	bm	starty	% zwycięstw	wygrane
Tadeusz Dębowski	17	12	11	9	16	60	125	13,60%	199 900 zł
Robert Świątek	12	15	11	9	14	40	101	11,88%	182 750 zł
Michał Borkowski	11	19	13	18	16	58	135	8,15%	203 400 zł
Michał Romanowski	9	8	5	4	0	8	34	26,47%	68 400 zł
Emil Zahariev	6	5	6	6	5	4	32	19%	106 900 zł
Pavel Poles	6	2	7	3	2	6	26	23,08%	92 400 zł
Radim Bodlak	5	4	2	1	2	6	20	25%	132 300 zł
Wiesław Kryszylowicz	5	7	11	11	9	56	99	5%	112 450 zł
Frantisek Holcak	3	0	0	1	0	2	6	50%	190 800 zł
Grzegorz Wróblewski	3	1	1	2	1	1	9	33,33%	67 850 zł

DZIAŁALNOŚĆ REKREACYJNA

Zgodnie z misją, WTWK Partynice buduje profesjonalne centrum rekreacji konnej hipoterapii i sportu. Już trzeci rok działa Wyższa Szkołka Jazdy, której zadaniem jest wsparcie w realizacji tego celu. Nowatorski program szkoleniowy przygotowany przez dr Krzysztofa Skorupskiego oraz konie dopasowane wielkością i temperamentem do adeptów jeździectwa wyróżniają nasz ośrodek na tle podobnych w regionie.

Do czerwca 2016 r. kontynuowany był program nauki jazdy konnej dla dzieci klas czwartych i piątych dwóch szkół podstawowych w ramach zajęć wychowania fizycznego. Odbyło się 170 lekcji, w każdej z nich wzięło udział ok 20 dzieci

Ze względu na duże zainteresowanie zwiększona została ilość zajęć z woltyżerki dla dzieci i dorosłych, które prowadzi pięciokrotny Mistrz Polski w tej dyscyplinie. Powstały dodatkowe dziecięce grupy sportowe – woltyżerska oraz wszechstronna, łącząca ujeżdżenie i skoki. Po raz drugi zostały zorganizowane zimowe ferie jeździeckie, w których wzięło udział 60 dzieci.

W miesiącach wakacyjnych w czerwcu, lipcu i sierpniu w półkoloniach jeździeckich wzięło udział ok. 600 dzieci, w tym jako nowość – w półkoloniach woltyżerskich.

W 2016 r. postawiliśmy na tworzenie społeczności jeździeckiej wokół Wyższej Szkołki Jazdy.

W czerwcu odbyły się Pony Games, zawody dla uczestników rekreacji i ich rodzin, w których wzięło udział kilkudziesięciu zawodników. Odbyły się także dwie imprezy integracyjne, w których organizację zaangażowali się jeźdźcy, ich przyjaciele i rodziny.

Po raz pierwszy odbyły się pokazowe wyścigi kucy podczas dni wyścigowych, w których jeźdźcami były dzieci z grup sportowych Wyższej Szkołki Jazdy. Te same dzieci z powodzeniem brały udział w skokowych oraz ujeżdżeniowych zawodach jeździeckich odbywających się na terenie WTWK Partynice. Większość z nich z powodzeniem zdała w 2016 roku egzamin na odznaki jeździeckie Polskiego Związku Jeździeckiego.

Konie Wyższej Szkołki Jazdy Wrocław - Partynice

Stabilizuje się stawka koni rekreacyjnych Na koniec 2016 r. liczba koni rekreacyjnych wyniosła 38, z czego większość to konie ras małych przeznaczonych dla dzieci.

Liczba koni na koniec roku	2013 r.	2014 r.	2015 r.	2016 r.
Konie małe	0	19	23	21
Konie duże	15	16	15	17
Łączna liczba koni	15	35	38	38

Struktura własności koni na koniec roku	2013 r.	2014 r.	2015 r.	2016 r.
Liczba koni stanowiących własność WTWK	15	21	26	28
Liczba koni użyczonych WTWK	0	14	12	10
Łączna liczba koni	15	35	38	38

KONIE ZAKUPIONE

W marcu 2016 r. zostały zakupione 2 konie w trybie przetargu z wolnej ręki.

Konie rasy kuc feliński: 12 letnia Muzka oraz 4 letni Pentagon.

Klacz Muzyka wcześniej regularnie pracowała w rekreacji a także brała udział w zawodach skokowych. Wałach Pentagon jest obiecującym kucem skokowym.

JEŹDŹCY WYŻSZEJ SZKOŁKI JAZDY WROCŁAW - PARTYNICE

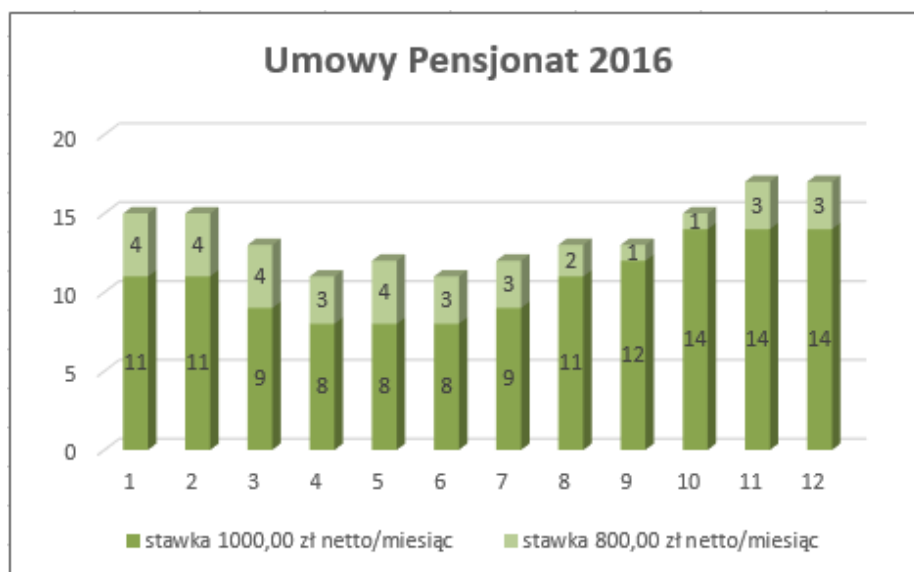
Oferta Wyższej Szkołki Jazdy skierowana jest dla chętnych w każdym wieku i o różnym poziomie zaawansowania. W ciągu tygodnia oferujemy miejsca dla niemal 1000 jeźdźców.

Łączna liczba miejsc dla jeźdźców tygodniowo w 2016 r.	970 miejsc
Jazda konna dla szkół podstawowych w ramach zajęć wychowania fizycznego	200 miejsc
Jazda konna dla studentów w ramach zajęć wychowania fizycznego	80 miejsc
Jazda konna dla dzieci w wieku 3-6 lat	100 miejsc
Jazda konna od 7 roku życia	550 miejsc
Woltyżerka	40 miejsc

Utrzymanie koni sportowych

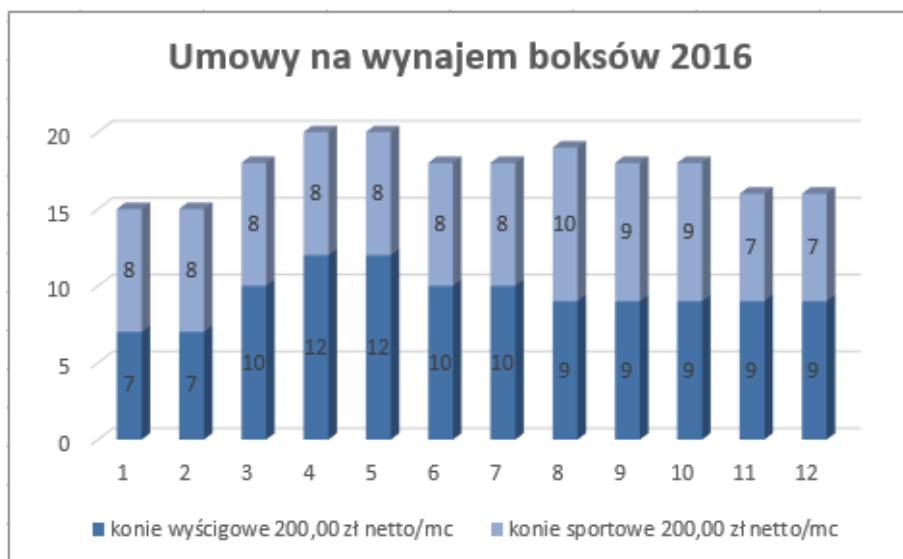
W 2016 r. obowiązywały 22 umowy na utrzymanie w sumie 24 koni sportowych, zgodnie z Rozdziałem II, ust. 1, pkt. 1.1 oraz 1.2 Zarządzenia Nr 1891/15 Prezydenta Wrocławia z dnia 29 lipca 2015 r. w sprawie ustalenia cen i opłat za korzystanie z obiektów i urządzeń użyteczności publicznej na Wrocławskim Torze Wyścigów Konnych – Partynice (zwane dalej „Zarządzeniem”).

Poniższe zestawienie przedstawia ilość koni, których właściciele byli obciążani zgodnie z Zarządzeniem kwotą 1000,00 zł netto/konia/miesiąc dla koni przebywających w Stajni Rekreacyjnej oraz 800,00 zł netto/konia/mc dla koni przebywających w Stajni Letniej na przełomie poszczególnych miesięcy w 2016 r.:

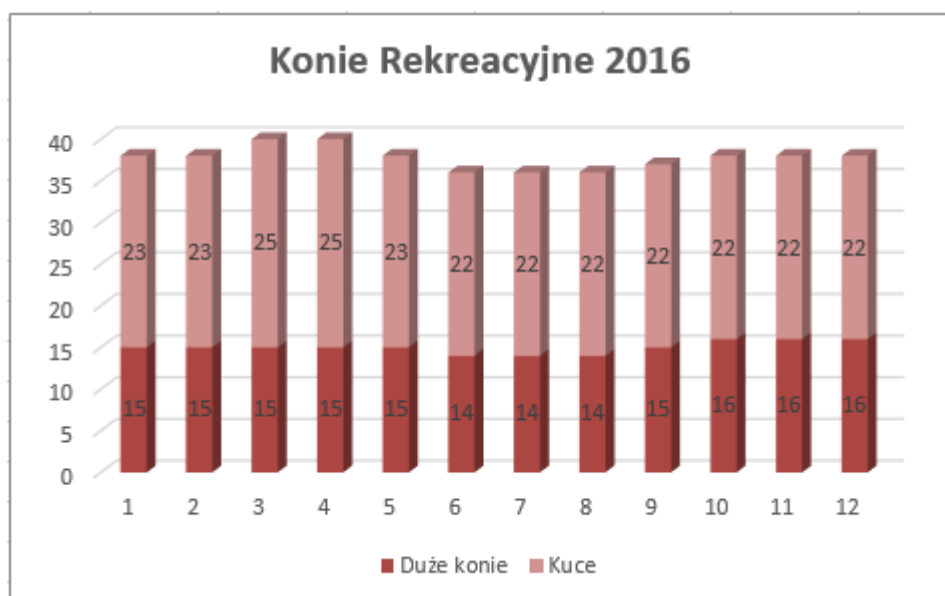

Wynajem boksów dla koni

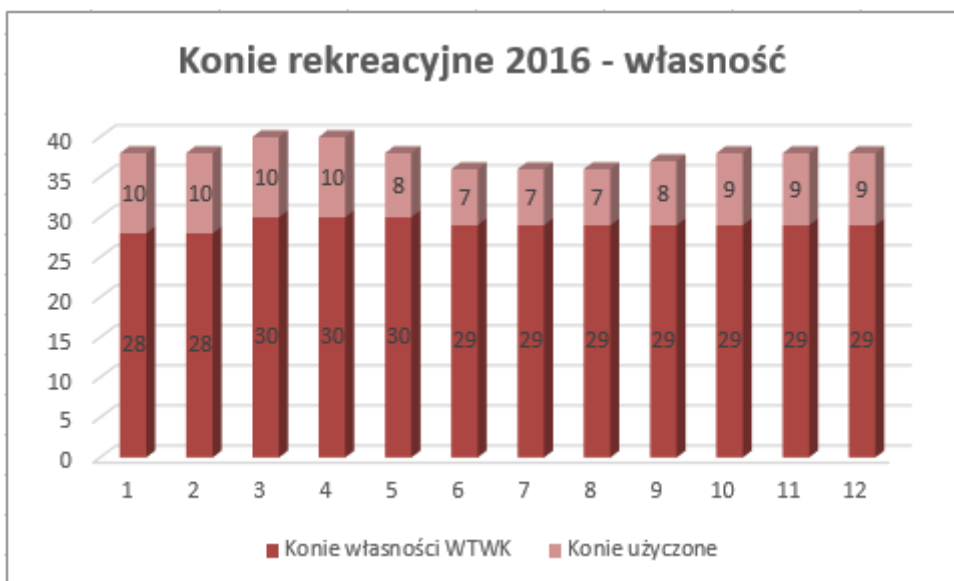
W 2016 r. zostało zawartych 11 umów na wynajem w sumie 22 boksów dla koni, zgodnie z Rozdziałem I, ust. 1, pkt. 1.1 Zarządzenia. Wśród wspomnianych boksów 12 zostało wynajętych dla koni wyścigowych, natomiast pozostałe 10 zostało wynajęte dla koni sportowych:

Konie rekreacyjne na WTWK - Partynice
 Podział koni ze względu na rasę:

Podział koni ze względu na własność:

SZKOŁA W MIEŚCIE

Rok 2016 był kontynuacją zajęć w ramach projektu „Szkoła w mieście” dostępnego dla szkół podstawowych, gimnazjów i szkół terapeutycznych.

Dzieci odwiedzające Partynice uczestniczyły w zajęciach edukacyjnych z wiedzy o koniach połączonych z nauką jazdy konnej.

W okresie wiosenno – jesiennym prowadzone były także zajęcia edukacyjne dla dzieci w wieku szkolnym i przedszkolnym. W ramach oferty „Lekcja o Koniu” podczas godzinnych zajęć dzieci zapoznawały się z codziennym życiem koni na Partynicach i ich zwyczajami oraz korzystały z przejażdżki na koniu.

W wszystkich zajęciach uczestniczyły 43 grupy, łącznie ok. 870 dzieci.

DZIAŁALNOŚĆ SZKOLENIOWA

WTWK Partynice ma ambicje być solidnym i idącym z duchem czasu ośrodkiem szkoleniowym dla różnych nurtów i dyscyplin jeździeckich. W pierwszej połowie 2016 r. plany szkoleniowe musiały zostać przełożone ze względów weterynaryjnych. Od czerwca 2016 odbyło się kilka szkoleń, konferencji i egzaminów. Oferta szkoleń skierowana była zarówno do instruktorów i zawodników, jak również do uczestników rekreacji, hodowców i właścicieli koni.

Przeprowadzone szkolenia, konferencje, egzaminy:

- Jednodniowe szkolenie z masażu koni przeprowadzone przez Paulinę Puchałę ze Szkoły Fizjoterapii Koni,
- Trzydniowe szkolenie licencjonowane, które poprowadził Arthur Kottas-Heldenberg (Jeden z najbardziej poszukiwanych szkoleniowców jeździectwa klasycznego na świecie, który do niedawna był długoletnim Pierwszym Jeźdźcem Hiszpańskiej Dworskiej Szkoły Jazdy w Wiedniu. Jest autorem książki Kottas o ujeżdżeniu, polecanej przez British Horse Society). Współorganizatorem szkolenia było wydawnictwo „Świadome Jeździectwo”,
- Dwudniowa konferencja „Harmonia Konia w Medycynie Naturalnej i Sportowej” z Joyce Harman DVM z USA, która zorganizowana została wspólnie z Equine Massage Szkoła Rehabilitacji Koni i Wyścigi konne. Wrocław,
- Trzydniowe szkolenie “Cowboy Dressage” poprowadzone przez Eitana Beth-Halachmy (trenera, założyciela ruchu "Cowboy Dressage" definiowanego jako jazda, trening i współzawodnictwo, gdzie łagodność i życzliwość są celem oraz naczelną zasadą dyscypliny),

- Dwa egzaminy na odznaki jeździeckie Polskiego Związku Jeździeckiego, w których wzięło udział 37 jeźdźców.

UTRZYMANIE I ROZBUDOWA POSIADANEJ BAZY

Inwestycje:

Od września **2013 r.** w sposób profesjonalny prowadzone były prace związane z utrzymaniem torów wyścigowych. Zakupiliśmy wówczas aerator napowietrzający glebę, wykonaliśmy zabiegi w postaci nawożenia, piaskowania, oraz wykonaliśmy pierwszą skaryfikację.

W 2014 r. od wczesnej wiosny, kolejność i metody prac konsultowane były z ekspertem z dziedziny upraw, profesorem Karolem Wolskim. Doprowadziliśmy również do zakończenia drugiego etapu budowy instalacji wodnej do nawadniania torów. Zakupiliśmy osprzęt do ciągników w postaci opryskiwacza i walca, oraz pojazd elektryczny Melex do przewożenia ludzi i sprzętu. Dla potrzeb organizacji zawodów, postawiliśmy dwadzieścia mobilnych boksów nazwanych Stajnią Gościenną.

2015 r. to pierwsze efekty prawidłowo utrzymanej trawy. Mimo kilkumiesięcznej suszy, nawadnianie torów i wykonywane zabiegi podniosły standard bieżni do rangi europejskiej. Dbanie o stan torów ułatwiły zakupione maszyny (skaryfikator, ładowarka teleskopowa), oraz komplet kół trawnikowych umożliwiające bezinwazyjne poruszanie się ciągnika po powierzchni murawy.

Rozpoczęte w 2014r. a zakończone w 2015 starania o wyburzenie budynku „Hotel dla koni” pozwoliły na pozbycie się szpecącego swoim widokiem obiektu.

W 2016 r. największym osiągnięciem było zmodernizowanie pompowni (nowe pompy, szafa sterownicza, wentylacja, zdalne sterowanie) gwarantujące wymierne oszczędności w poborze energii, oraz bezkonfliktową pracę urządzeń wpływających na odpowiednie nawodnienie torów. Na torze stiplowym wykonaliśmy nowe przeszkody (wodną i „bankiet”), umożliwiające przeprowadzenie wyścigów w których, w/w przeszkody stanowią nieodzowny element wyznaczonej trasy. Kolejna inwestycja to montaż systemów rynnowych oraz, drenaż przy stajniach: letnia i gościenna – dzięki tej inwestycji w dużym stopniu poprawiliśmy stan powierzchni podczas dni deszczowych. Również zakup samochodu dostawczego „Ducato” umożliwił transport materiałów i urządzeń o większych gabarytach.

Wykonanie zadań wpływających na poprawę wizerunku obiektu

Zachętą dla osób korzystających z naszych usług, jest dbanie o odpowiedni wizerunek obiektu czyli, utrzymanie na całym terenie nienagannego porządku, wykonywanie prac budowlanych poprawiających wygląd budynków i budowli, oraz dostosowanie infrastruktury do potrzeb korzystających z obiektu.

Wrzesień 2013 r. to pierwsze prace budowlane przy elewacjach zdewastowanych budynków dawnych kas: Wrocławskiej i Warszawskiej. W okresie jesiennym poprawiliśmy wygląd frontu garaży, oraz wewnętrznych ogrodzeń.

Od początku 2014 r. trwały intensywne prace przy odnawianiu budynków: Łoży VIP, Okrągłaka, rozdzielni oraz Trybuny Głównej i Bocznej, przygotowując je do sezonu wyścigowego. W okresie jesiennym porządkowaliśmy teren usuwając zwały zalegających gruzowisk i porośniętych chaszczki.

2015 r. to: zmodyfikowany padok do prezentacji koni wraz z wymurowanym podium do dekoracji, odnowienie budynku Dżokejki i zabudowa boksów antydopingowych, odświeżenie ogrodzenia wzdłuż drogi wjazdowej, wymiana zmurszałych segmentów ogrodzenia miasteczka westernowego, rozbiórka samowoli budowlanej przylegającej do ambulatorium, modernizacja płyty obornikowej, remont budynku Domku Trenerskiego wraz z przystosowaniem do potrzeb biurowych, odnowienie pomieszczeń szatniowych i socjalnych w stajni rekreacyjnej, oraz odświeżenie frontów boksów w stajni letniej.

Rok 2016 rozpoczęliśmy od osiatkowania chroniącego lonżownik, przed opadami atmosferycznymi i słońcem. Przed rozpoczęciem sezonu wyścigowego odnowiliśmy całe wnętrze trybuny bocznej i wymieniliśmy 150m siatki gradzeniowej wzdłuż żywopłotu przed trybuną główną. W miasteczku westernowym wykonaliśmy prace stolarskie przywracające do stanu użytkowania drewniane elementy ogrodzenia oraz zewnętrzne

zadaszenia salonu. Remont zmurszałego dachu Kasy Warszawskiej, również poprawił wizerunek obiektu. W strefie VIP zlikwidowaliśmy płot z siatki z betonowymi słupami, w miejsce którego postawiliśmy ogrodzenie o lekkiej drewnianej konstrukcji i atrakcyjnym wyglądzie. Wszystkie prace wykonane przed sezonem wyścigowym: koszenie, strzyżenie żywopłotów, klombów, nasadzenia, zabiegi na przeszkodach, odzwierciedlone były w późniejszych pozytywnych opiniach osób przebywających na naszym obiekcie i korzystających z naszych usług.

Wykonane zadań poprawiających stan bezpieczeństwa na obiekcie

Najważniejszym zadaniem naszej jednostki jest, dbanie o bezpieczeństwo ludzi i zwierząt. Dlatego też, wykonujemy wiele prac eliminujących ryzyko zaistnienia wypadku, organizujemy szkolenia pracowników, dbamy o prawidłowy ich ubiór oraz kontrolujemy stanowiska pracy pod względem BHP.

W 2013 roku zmodernizowaliśmy przesuwaną bramę wjazdową na tor, działającą na zasadzie fotokomórki. Wykonaliśmy drewniane elementy ogrodzeń koniecznych przy zrzutach słomy i siana. Zlikwidowane zostały nielegalne przejścia w ogrodzeniu obiektu.

2014 rok to, kontynuacja napraw ogrodzenia, wykonanie instalacji grzewczej na rurach wodnych w stajni letniej, wraz z zabezpieczeniem przed przegryzaniem przewodów przez konie, zamontowaliśmy klapy i osłony na urządzeniach używanych do przygotowania karmy dla koni, stajnie wyposażone zostały w nowe wentylatory, polepszające wymianę powietrza. W ramach poprawy bezpieczeństwa podczas treningów na torze roboczym, zlikwidowane zostały wystające skarpy boczne na odcinku dwóch kilometrów.

W 2015 r. wszystkie przeszkody na stiplach opasane zostały miękkimi gąbkami, a drzewa w pobliżu tras wyścigowych, obłożone materacami. Nienaganny stan utrzymania podłoża, również poprawił warunki bezpieczeństwa na torze. Wszystkie studzienki nawadniające bieżnie, przykryte zostały drewnianymi klapami, chroniącymi przed urazem podczas upadku, a także przed dewastacją i opadami atmosferycznymi. Zabezpieczając teren podczas dni wyścigowych postawiliśmy 1200 metrów ogrodzenia tzw. kanat. Wykonaliśmy poszerzenia bramki bocznej na tor wyścigowy, w celu umożliwienia przejazdu ciągnikom i wyeliminowaniu przemieszczania się jedną drogą koni i pojazdów. Na drodze wjazdowej na obiekt zamontowaliśmy nowe spowalniacze, w celu dostosowania szybkości pojazdów do obowiązujących ograniczeń na terenie obiektu.

Początek roku 2016 prace związane z zaleceniami po przeglądach technicznych: w stajni Pępowo wykonanie stempli zabezpieczających rampę załadowniczą oraz jej poszerzenie, wykonanie barierki zabezpieczającej podesty przed budynkiem Salonu, montaż nowej instalacji oświetlenia awaryjnego w rozprężalni i krytej ujeżdżalni, remont wyeksploatowanego szlabanu na parkingu, zabezpieczenie stemplami pękniętej ściany stajni Mieczownica, remont dachu Kasy Warszawskiej, oraz wykonanie wyciągu w warsztacie spawacza.

W celu poprawienia bezpieczeństwa przejazdu koni przez drogę asfaltową, usunęliśmy krzaki i krzewy zasłaniające widoczność poruszającym się pojazdom. W rejonie „Sędziówki” wygradziliśmy miejsce dla obsługi technicznej zawodów, w celu umożliwienia szybkiej reakcji w niebezpiecznych sytuacjach.

Dla poprawienia bezpieczeństwa skoków przez płoty, wykonano prototyp trzech segmentów o konstrukcji bardziej stabilnej, wytrzymałej, lżejszej i bardziej przyjaznej do użytkowania. Na bieżąco likwidujemy w ogrodzeniu powstałe nieszczelności umożliwiające wydostanie się koni na zewnątrz obiektu oraz pilnujemy wykonania corocznych przeglądów i pomiarów koniecznych do bezpiecznego i bezawaryjnego funkcjonowania obiektu. Dla poprawienia bezpieczeństwa podczas zawodów zostały wycięte drzewa graniczące z trasami wyścigowymi.

Wykonane zadań ułatwiających funkcjonowanie obiektu

Od września 2013 roku rozpoczęliśmy organizowanie pracownikom odpowiednich warunków socjalnych, oraz przygotowywanie stanowisk pracy: remonty pomieszczeń socjalnych i sanitarnych, remonty i wyposażenie magazynków i warsztatów.

W 2014 roku prace ułatwiające funkcjonowanie obiektu skierowane były w stronę świadczonych usług oraz organizacji zawodów. Do budynku „Dzokejki”

dorobiliśmy przybudówkę zaadoptowaną na szatnię dla jeźdźców. Na piętrze Trybuny Głównej wydzieliliśmy (poprzez zabudowę) miejsce dla TV prowadzącej relacje z wyścigów. Na trybunie i w jej obrębie zamontowane zostały skrzynki rozdzielcze wraz z siecią światłowodową, ułatwiające organizację wyścigów i imprez sportowych. Stwarzając możliwość wydłużenia czasu korzystania z łonżownika, doprowadziliśmy oświetlenie i wodę. Na potrzeby stajni rekreacyjnej postawiliśmy metalowy padok, oraz ogrodziliśmy miejsce dla kucy.

Rok 2015 znacznie ułatwił pracę na obiekcie. Zakup ładowarki teleskopowej z możliwością wysokiego załadunku, modernizacja płyty obornikowej, zakup urządzenia wielofunkcyjnego do prac konserwacyjnych na terenach zielonych, oraz specjalne opony trawnikowe do ciągników, umożliwiły wykonanie wielu prac nierealnych w poprzednich latach. Zakup zwijanej deszczownicy pozwolił na bezobsługowe podlewanie torów wyścigowych, a poszerzenie ramp załadowniczych we wszystkich stajniach ułatwiło załadunek i rozładunek słomy i siana.

Dla polepszenia funkcjonowania administracji ośrodka, odremontowano budynek „Domku Trenerskiego” przystosowując go dla potrzeb biurowych.

W celu podniesienia poziomu organizowanych wyścigów, zbudowaliśmy pięć nowych przeszkód (włącznie z przeszkodą wodną), co umożliwiło wytyczenie dłuższych i bardziej atrakcyjnych tras. Przy budynku „Dżokejki” wykonaliśmy zabudowę wiaty, uzyskując dwa boksy antidopingowe zlokalizowane blisko strefy wyścigowej. W bieżącym roku w budynku krytej ujeżdżalni wymieniliśmy podłogę, co również poprawiło standard świadczonych usług.

Początek roku 2016 to modernizacja pompowni do nawadniania torów (nowej generacji pompy, szafa sterownicza, nowa instalacja, oraz zdalne sterowanie). Dużą uwagę poświęciliśmy naszej rekreacji czyli: utwardziliśmy połowę drogi dojazd rekreacyjnych wokół toru wyścigowego, wyremontowaliśmy pomieszczenie magazynowe zyskując dodatkową szatnię, wykonaliśmy ścieżkę rowerową (poręczce, gumy) dla potrzeb szkółki jazdy konnej oraz zamontowaliśmy drugą myjkę dla koni przy stajni rekreacyjnej.

Dzięki wybudowanej przeszkodzie wodnej i usypaniu górkę „bankiet”, mogliśmy przeprowadzić bardziej prestiżowe zawody, w przeprowadzeniu których, w/w elementy są nieodzowne.

W celu ułatwienia wejścia i wyjścia z terenu obiektu podczas dni wyścigowych, wykonaliśmy przy bramie wjazdowej dodatkową furtkę.

DZIAŁALNOŚĆ MARKETINGOWA

W związku z procesem rekrutacyjnym od początku listopada 2015 r. do marca 2016 r. stanowisko Z-cy Dyrektora ds. Marketingu pozostawało nieobsadzone. Do głównych zadań działu marketingu WTWK – Partynice należały dotarcie do nowych grup odbiorców, pozyskanie środków finansowych od sponsorów i reklamodawców, promocja i budowa świadomości marki Wyścigi konne. Wrocław, poprawa, jakości i atrakcyjności wydarzeń związanych z organizacją dni wyścigowych, najem terenu.

IMPREZY W SEZONIE 2016

Wyścigi konne

W sezonie wyścigowym 2016 r. w okresie od kwietnia do listopada rozegranych zostało 16 dni wyścigowych. Średnia frekwencja wyniosła 3 894 osób.

Frekwencja w sezonie 2016 z wyszczególnieniem dni wyścigowych.

Nazwa Dnia Wyścigowego	Data/2016 r.	Frekwencja
1	24 kwietnia	8302
2	8 maja	5343
3	22 maja	5343
4	29 maja	5436

5	19 czerwca	6978
6	26 czerwca	2352
7	31 lipca	3109
8	7 sierpnia	3173
9	21 sierpnia	1107
10	4 września	7385
11	18 września	1320
12	25 września	4752
13	2 października	1816
14	9 października	1029
15	16 października	1975
16	23 października	2891
Razem		62 311

Plenerowy charakter imprez i związane z tym ryzyko pogodowe mają znaczący wpływ na frekwencję. Wyraźnie widać, iż wypromowane imprezy takie jak Otwarcie Sezonu, Ladies Day Crystal Cup czy Wielka Wrocławska Nagroda Portu Lotniczego Wrocław mają już swoją markę i cieszą się olbrzymim zainteresowaniem publiczności.

INNE IMPREZY

Oprócz mityngów wyścigowych w 2016 r. na terenie WTKW Partynice odbył się szereg imprez o charakterze sportowym jak i rozrywkowym. Na skutek działań marketingowych widać dalszy wzrost świadomości oraz zainteresowania obiektem wśród potencjalnych klientów biznesowych, klubów sportowych oraz organizacji NGO.

Poniżej najważniejsze imprezy:

- 12-13.03.2016 r. - Krajowe Zawody Aggility,
- 16-17.07.2016 r. - Czillen am Grillen (kolejna edycja imprezy motoryzacyjnej),
- 22.07.2016 r. - Bieg nocny,
- 30.07.2016 r. - Runmageddon – ekstremalny bieg z przeszkodami,
- 10-11.09.2016 r. - III Mistrzostwa Kraju w Jeździe Bez Ogłowa,
- 11-13.11.2016 r. - Zawody Jeździeckie – Halowy Puchar Polski Wago CSN,
- 4.12.2016 r. - Bieg Mikołajów.

Dzień wyścigowy – zmiany wprowadzone przez dział marketingu

W sezonie 2016 dział marketingu wprowadził szereg zmian organizacyjnych w trakcie dni wyścigowych, do najważniejszych z nich zaliczyć należy:

- usprawnienie przebiegu ceremonii dekoracji,
- usprawnienie scenariuszy dni wyścigowych i ich koordynacji,
- nowe formy reklamy (kanat, podcienie, padok, oklejenie szyb w kasach),
- nowy operator zapewniający obsługę wideo wyścigów,
- pojawiły się dedykowane dni wyścigowej jak np. BCC Day, Dzień Portu Lotniczego Wrocław,
- nowa infrastruktura namiotowa,
- zmiana formuły organizacyjnej strefy VIP,
- dodatkowe atrakcje takie jak: mechaniczny koń z monidłem, maskotki,
- ankiety wśród publiczności,
- połączenie imprezy modowej Fashion Meeting z Ladies Day,

- wyścigi kucyków przed gonitwami,
- mecz piłki nożnej kucyków.

DZIAŁANIA PROMOCYJNE & MEDIA RELATIONS

Bilboardy, plakaty, materiały drukowane, produkcje video oraz inne formy promocji

Do najważniejszych działań w tym zakresie należy zaliczyć:

- przygotowanie anglojęzycznej wersji folderu Końska Dawka Emocji – bardzo dobrze odebrana publikacja, która stanowi jedno z podstawowych narzędzi komunikacji marketingowej,
- przygotowanie folderu sprzedażowego 5.10.15 PLUS,
- wyklejenie tramwaju reklamą wyścigów konnych, który poruszał się po Wrocławiu w okresie od kwietnia do listopada 2016 r.,
- przygotowanie nowych, atrakcyjnych wizualnie materiałów drukowanych (bilbordy, ulotki, plakaty, zaproszenia, wkładka w Gazecie Wyborczej Wrocław),
- materiały promocyjne w projekcie Galopem przez Europę (system wystawienniczy, ulotki, folder),
- przygotowanie folderu promującego atrakcje turystyczne Wrocławia wspólnie ze spółkami miejskimi,
- zmiana stacji radiowej – współpraca z radio Eska, znacznie większy zasięg oraz atrakcyjność przekazu,
- rowerzyści na gentleman bike'ach w oryginalny sposób promowali wyścigi na terenie Wrocławia
- współpraca ze spółkami miejskimi (korzystaliśmy z przestrzeni, nośników i kanałów komunikacji ZOO, Stadionu Miejskiego, Aquaparku, Portu Lotniczego)

RELACJE MEDIALNE O WTWK PARTYNICE

W okresie od stycznia do grudnia 2016 r. w wyniku stałego monitoringu mediów (RTV, prasa, internet) monitoring mediów wyszukał 1866 publikacji dla trzech monitorowanych tematów wśród 143 źródeł pochodzących od 66-ciu autorów. Szacowana wartość ekwiwalentu reklamowego wszystkich materiałów sięgnęła 7 000 000 zł.

Kanały Social Media – Youtube, Facebook i Instagram

Youtube

Na kanale youtube publikowane były relacje z każdej gonitwy w sezonie 2016 oraz zapowiedzi i relacje z dni wyścigowych. Ponadto pojawiły się dwie, bardzo atrakcyjne produkcje filmowe – film promujący wyścigi konne oraz film promocyjny nakręcony przy współpracy z Portem Lotniczym Wrocław.

Statystyki w okresie od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2016 r.

	2015 r.	2016 r.
Łączny czas oglądania (minuty)	144 025	186 045
Średni czas oglądania (minuty)	02:38	02:13
Wyświetlenia	54 623	83 494
Liczba opublikowanych materiałów	174	177

Facebook

W ramach działań na platformie Facebook prowadzone są trzy fanpage „Wrocławski Tor Wyścigów Konnych Partynice”, „Wyższa Szkółka Jazdy Wrocław Partynice”, oraz nowy „Wołtyżerka Wrocław Partynice” (uruchomiony 17 maja 2016) poświęcony zajęciom wołtyżerki, który ma obecnie 285 fanów.

Liczba fanów profilu „Wrocławski Tor Wyścigów Konnych - Partynice” wzrosła w tym roku o jedną trzecią, profil rekreacji o ponad połowę. Znaczny przyrost fanów odnotowano w przypadku profilu Instagram, którego liczba fanów powiększyła się kilkukrotnie.

Liczba fanów w serwisie Facebook (stan na koniec roku).

	Liczba fanów dn. 1.01.2016 r.	Liczba fanów dn. 31.12.2016 r.	Zmiana stosunku do roku poprzedniego
Facebook „Wyścigi konne. Wrocław”	7 904	10 300	wzrost o 30%
Facebook „Wyższa Szkołka Jazdy Wrocław Partynice”	1200	1901	wzrost o 58%
Facebook „Woltyżerka Wrocław Partynice”	0 (profil powstał 17.05.2016)	285	-
Instagram „Wrocław. Racecourse”	250	1110	wzrost o 344%

INNE DZIAŁANIA PROMOCYJNE I MARKETINGOWE

Realizacja wspólnie z Dolnośląskim Towarzystwem Wyścigów Konnych - Partynice projektu „Wrocław-Galopem przez Europę” finansowanego przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych.

Głównymi założeniami projektu było pobudzenie kontaktów międzynarodowych końskiego świata oraz promowanie miasta Wrocław. W ramach projektu:

- Zorganizowano 24 kwietnia 2016 r. Otwarcie Sezonu wyścigowego (uczestniczyło w nim 8 302 widzów, kilkadziesiąt koni, dżokejów i trenerów; za organizację odpowiedzialnych było 40 osób; odbyła się uroczysta parada, w której uczestniczyły konno dzieci ze szkółki jazdy konnej należącej do WTWK Partynice, Minister Joanna Kluzik – Rostkowska na koniu, bryczka, na której jechali goście zagraniczni z Francji, Wielkiej Brytanii oraz z Czech oraz Konny Patrol Straży Miejskiej Wrocławia). Zaplanowane na 23 i 24 kwietnia Wizyta Studyjna oraz Konferencja „Wrocław – galopem przez Europę” zostały przeniesione na 18-19 czerwca 2016.

FINANSE

DOCHODY

Głównymi źródłami dochodów Wrocławskiego Toru Wyścigów Konnych – Partynice są wpływy z:

- zadanie A.3.3.13 – ze świadczonych usług najmu i dzierżawy terenów oraz pomieszczeń,
- zadanie A.4.5 – ze świadczonych usług m.in. usług związanych z chowem i hodowlą zwierząt i z tytułu opłaty za jazdy rekreacyjne i półkolonie,
- zadanie A.5.6.10 – z tytułu opłat za zapis koni do gonitw,
- zadanie A.5.4.8 – z tytułu odsetek od nieterminowych wpłat,
- zadanie A.5.6.17 – z tytułu sprzedaży obornika końskiego, złomu itp.

Zadania realizowane w planie dochodów WTWK – Partynice w I półroczu 2016 r.

Dział	Rozdział	Nr zadania	Paragraf	Nazwa zadania	Plan	Wykonanie	%
Dochody WTWK 2016 razem					2 955 000	2 729 930,75	92,38

926	92604	A.3.3.13	0750+000	Pozostałe dochody z najmu i dzierżawy	780 000	784 191,18	100,54
926	92604	A.4.5	0830+000	Wpływy z usług	1 593 000	1 358 360,73	85,27
926	92604	A.5.6.10	0970+000	Różne wpływy	582 000	561 926	96,55
Dochody planowane					2 955 000	2 704 477,91	91,52
926	92604	A.5.4.8	0920+000	Pozostałe odsetki	0	3 421,24	
926	92604	A.5.6.17	0970+000	Różne dochody	0	22 031,60	-
Dochody nieplanowane					0	25 452,84	-

Dochody Wrocławskiego Toru Wyścigów Konnych – Partynice w 2016 r. zostały wykonane w kwocie 2.729.930,75 zł, w tym dochody planowane w wysokości 2.704 477,91 zł z tytułu świadczonych usług m.in. rekreacyjnych, najmu i opłat wpisowego oraz dochody nie ujęte w planie dochodów w kwocie 25.452,84 zł z tytułu zapłaty odsetek oraz odsprzedaży obornika końskiego.

WYDATKI

Plan wydatków WTWK wynosił 11 480 800 zł i został zrealizowany w 99,30% na kwotę 11 400 549,55 zł, z czego wydatki bieżące w dziale 926 rozdziale 92604 stanowią kwotę 10 079 576,81 zł, tj. 99,99% planu finansowego a wydatki inwestycyjne kwotę 1 320 972,74 zł, tj. 94,36% planu finansowego.

Wydatki WTWK – Partynice w I półroczu 2016 r. według poszczególnych grup wydatków.

Wyszczególnienie	Plan	Wykonanie	%
Wydatki WTWK Partynice rok 2016	11 480 800	11 400 549,55	99,30%
Dział 926, Rozdział 92604, z tego:	11 480 800	11 400 549,55	99,30%
Wydatki bieżące, z tego:	10 080 800	10 079 576,81	99,99%
- wynagrodzenia osobowe wraz z pochodnymi	3 272 134	3 272 014,80	100,00%
- dodatkowe wynagrodzenie roczne wraz z pochodnymi	247 093	247 091,10	100,00%
- wynagrodzenia bezosobowe wraz z pochodnymi	479 773	479 766,25	100,00%
- wydatki związane z realizacją zadań statutowych	5 916 358	5 915 264,22	99,98%
- świadczenia na rzecz osób fizycznych	165 442	165 440,44	100,00%
Wydatki majątkowe	1 400 000	1 320 972,74	94,36%

Środki przeznaczone na wydatki w ramach budżetu Wrocławskiego Toru Wyścigów Konnych - Partynice zostały przeznaczone przede wszystkim na:

- w zadaniu WTWK/ZP01 Utrzymanie budynku wraz z obsługą – (kwota 1 934 975,48 zł) utrzymanie w należytym stanie 34 obiektów budowlanych, obowiązkowe coroczne przeglądy techniczne budynków. Ponadto płatne ze środków w niniejszym zadaniu są opłaty za energię elektryczną, gaz, wody opadowe, zakup paliwa, opał, materiały i wyposażenie, części zamienne do maszyn i urządzeń, telefonię, trwałe zarząd oraz opłaty na rzecz budżetu,
- w zadaniu WTWK/ZP02 Utrzymanie stanowisk pracy związanych z prowadzoną działalnością – (kwota 3 777 703,85 zł) wydatki związane z kosztami wynagrodzeń osobowych i bezosobowych wraz z pochodnymi, PFRON oraz ZFŚS,

- w zadaniu WTWK/B/01 Prowadzenie działalności kulturalno-sportowo-rekreacyjnej – (kwota 541 621,74 zł) wydatki związane z utrzymaniem koni w pensjonacie oraz organizacją rekreacji tj. m. in. prowadzenie nauki jazdy konnej,
- w zadaniu WTWK/B/02 Działalność Wyścigowa organizowanie wyścigów konnych – (kwota 2 222 408,36 zł) wydatki dotyczące przede wszystkim organizacji 16 dni wyścigowych oraz wypłaty nagród za poszczególne dni wyścigowe,
- w zadaniu WTWK/B/02/W Organizacja bazy treningowej wyścigów konnych – (kwota 1 354 269,68 zł) została przeznaczona na comiesięczną obsługę bazy treningowej,
- w zadaniu WTWK/B/03 Organizacja półkolonii – (kwota 134 017,94 zł) wydatki związane z organizacją półkolonii dla dzieci i młodzieży,
- w zadaniu WTWK/B/04 Organizacja imprez różnych – (kwota 114 579,76 zł) wydatki związane z organizacją imprez rekreacyjnych i pikników firmowych,
- w zadaniu WPI/300 Rozbudowa infrastruktury rekreacyjnej Wrocławskiego Toru Wyścigów Konnych Partynice przyjętym w Wieloletnim Planie Inwestycyjnym w kwocie 1 320 972,74 zł.
 - wydatki związane z planowaną budową biogazowni tj.: uzyskanie decyzji środowiskowej, karty informacyjnej, opinii geotechnicznej, prace geodezyjne oraz studium wykonalności na łączną kwotę 196 800,00 zł,
 - usługi doradcze w ramach realizacji umowy dotyczącej opracowania kompletnej dokumentacji projektowej związanej z rozbudową infrastruktury na terenie Wrocławskiego Toru Wyścigów Konnych – Partynice w kwocie 925 126,82 zł,
 - wydatki związane z planowaną budową parku linearnego tj.: studium wykonalności oraz wnioski o dofinansowanie na łączną kwotę 43 050,00 zł,
 - opracowanie programu edukacji centrum ekologicznego - kwota 12 300,00 zł,
 - opracowanie dokumentacji systemu nagłośnienia - kwota 12 300,00 zł,
 - zakup samochodu Fiat Ducato za kwotę 87 895,92 zł,
 - zakup maszyny startowej marki Sterline Racing za kwotę 34 000,00 zł,
 - zakup agregatu prądotwórczego 4 140,00 zł,
 - zakup sprzętu komputerowego 5 360,00 zł.

W zadaniu tym środki wydatkowane są zgodnie z harmonogramem prac dla przebudowy infrastruktury Wrocławskiego Toru Wyścigów Konnych Partynice przyjętym w Wieloletnim Planie Inwestycyjnym.

Zadania realizowane w planie wydatków WTWK – Partynice w 2016 r.

Dział	Rozdział	Nr zadania	Nazwa zadania	Plan	Wykonanie	%
926	92604	WTWK/ZP01	Utrzymanie budynku wraz z obsługą	1 935 568	1 934 975,48	99,97%
926	92604	WTWK/ZP02	Utrzymanie stanowisk pracy związanych z prowadzoną działalnością	3 777 989	3 777 703,85	99,99%
926	92604	WTWK/B/01	Prowadzenie działalności kulturalno-sportowo-rekreacyjnej	541 625	541 621,74	100,00%
926	92604	WTWK/B/02	Działalność wyścigowa	2 222 742	2 222 408,36	99,98%
926	92604	WTWK/B/02/W	Organizacja bazy treningowej wyścigów konnych	1 354 270	1 354 269,68	100,00%
926	92604	WTWK/B/03	Organizacja półkolonii	134 026	134 017,94	99,99%
926	92604	WTWK/B/04	Organizacja imprez różnych	114 580	114 579,76	100,00%
926	92604	WPI/300	Rozbudowa infrastruktury rekreacyjnej WTWK	1 400 000	1 320 972,74	94,36%

			Razem	11 480 800	11 400 549,55	99,30%
--	--	--	-------	------------	---------------	--------

ZAMÓWIENIA PUBLICZNE

Wrocławski Tor Wyścigów Konnych – Partynice przeprowadził w 2016 r. – pięć postępowań w trybie przetargu nieograniczonego z czego jedno postępowanie zostało unieważnione na podstawie art.93 ust.1 pkt 4 ustawy Prawo Zamówień Publicznych z dnia 29 stycznia 2004 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 2164 z późn. zm.).

Cztery postępowania zostały zakończone udzieleniem zamówienia. Wartość umów brutto wyniosła łącznie: 1 478 630,82 zł.

W 2016 r. Wrocławski Tor Wyścigów Konnych – Partynice przeprowadził również konkurs otwarty na Operatora usług hipoterapii. Konkurs został unieważniony z powodu braku ofert.

W okresie od 01.01.2016 r. do 31.12.2016 r. WTWK – Partynice zawarł 20 umów cywilno – prawnych dot. funkcjonowania obiektu.

WSPÓŁPRACA ZAGRANICZNA

- W 2016 r. wrocławski tor został przyjęty do Crystal Cup Cross Country Challenge, cyklu gonitw z przeszkodami rozgrywanego na kilkunastu największych torach w Europie. 19 czerwca 2016 r. rozegrana została we Wrocławiu pierwsza gonitwa o nagrodę Crystal Cup, która od 2017 będzie odbywała się w ramach europejskiego cyklu,
- 7 sierpnia 2016 r. rozegrana została Gonitwa o Puchar Grupy Wyszehradzkiej będąca wynikiem porozumienia między Wrocławiem, Bratysławą, Budapesztem i Pardubicami o powołaniu do życia cyklu gonitw z płotami o Pucharu Grupy Wyszehradzkiej,
- 7 lutego 2016 r. w trakcie słynnego mityngu White Turf na zamrzniętym jeziorze w St. Moritz rozegrana została gonitwa Grand Prix Wrocław European Capital of Culture 2016, a 19 czerwca 2016 r. rozegrana została na Partynicach gonitwa Grand Prix White Turf St. Moritz. Jest to efekt współpracy wrocławskiego i szwajcarskiego toru wyścigowego,
- 5 czerwca 2016 w hiszpańskim mieście San Sebastian rozegrana została gonitwa o Nagrodę Wrocław Europejska Stolica Kultury 2016, a 4 września 2016 r. odbyła się we Wrocławiu gonitwa o Nagrodę San Sebastian Europejskiej Stolicy Kultury,
- W ramach kontynuacji współpracy z międzynarodowymi torami rozegrane zostały we Wrocławiu także gonitwy o Nagrodę Galeriusa o Puchar Stajni Wyścigowej Kolesa, a także o Nagrodę Toru Wyścigowego w Pardubicach,
- Dnia 18 czerwca 2016 Wrocław został wybrany do pełnienia funkcji Vice Prezydenta unii miast kultywujących tradycje jeździeckie „Euro Equus”. Do tego grona należą już Waregem (Belgia), Jerez de la Frontera (Hiszpania), Pardubice (Czechy), Golega (Portugalia), a od 2015 roku także Wrocław. W 2020 roku Wrocław będzie Europejską Stolicą Konia,
- 10-11 września 2016 r. odbyły się Europejskie Dni Konia zainicjowane przez Euro Equus. Z tej okazji zorganizowano na Partynicach III Mistrzostwa Kraju w Jeździe Bez Ogłowa,
- W 2016 wspólnie z Dolnośląskim Towarzystwem Wyścigów Konnych – Partynice realizowano (w roli partnera) projekt „Wrocław – Galopem przez Europę” finansowany przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych. Założeniem projektu była promocja wrocławskiego toru wyścigowego za granicą.

FUNDUSZE UNIJNE, GRANTY MINISTERIALNE

W 2016 r. w dalszym ciągu były kontynuowane prace nad projektem „Nowych Partynic”, czyli programu kompleksowej modernizacji wszystkich obiektów toru przy wykorzystaniu wsparcia finansowego ze środków Unii Europejskiej. Na podstawie opracowanej w 2015 r. Koncepcji Programowo – Przestrzennej, zostało przeprowadzone postępowanie przetargowe, a następnie na początku 2016 r. wyłoniony został wykonawca kompleksowej dokumentacji projektowej dla ww. przedsięwzięcia.

Podjęte w trakcie 2015 r. i przede wszystkim w 2016 r. czynności doprowadziły do zakończenia procedury uzyskania decyzji o pozwoleniu na budowę dla szeregu inwestycji planowanych do realizacji na terenie WTKW – Partynice. Wskazać należy, że doprowadzenie do końca procedury związanej ze sporządzeniem dokumentacji projektowej umożliwi w przyszłości uzyskanie większej ilości punktów w trakcie trwania naborów na dofinansowanie inwestycji.

Jednocześnie z uwagi na ograniczenia konkursowe dotyczące dofinansowania znaczącej części zaplanowanych przedsięwzięć z funduszy Unii Europejskiej została podjęta decyzja o wydzieleniu poszczególnych etapów przedmiotowego zadania inwestycyjnego i podzieleniu projektu na mniejsze elementy, przy założeniu podjęcia prób zdobycia dofinansowania również z innych dostępnych źródeł, w tym środków krajowych.

W związku z faktem, że z początkiem 2016 r. pojawiły się pierwsze nabory w konkursach na dofinansowanie realizacji poszczególnych przedsięwzięć projektu zostały podjęte następujące czynności. W ramach tych działań zostały zgłoszone następujące projekty:

- Dofinansowanie ze środków unijnych:

„Budowa biogazowni na terenie Wrocławskiego Toru Wyścigów Konnych – Partynice”

- Nabór wniosków w ramach działania 3.1 A – „Produkcja i dystrybucja energii ze źródeł odnawialnych” (termin składania wniosków – 15.04.2016r.)
- Środki Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego 2014 – 2020,
- Wartość projektu - 7 390 847,37 zł,
- Dofinansowanie – 3 959 035,39 zł,
- Rozstrzygnięcie konkursu – Projekt nie uzyskał pozytywnej oceny ekspertów po przeprowadzeniu oceny formalnej

„Rozbudowa infrastruktury rekreacyjnej WTKW Partynice – Etap I – Budowa parku linearnego wokół toru wyścigowego wraz z przyrodniczą ścieżką edukacyjną”

- Nabór wniosków w ramach działania 2.5 – „Poprawa jakości środowiska miejskiego (termin składania wniosków – 30.09.2016 r.)
- Środki Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014 – 2020
- Wartość projektu – 6 573 795,83 zł
- Dofinansowanie – 4 542 867,03 zł
- Rozstrzygnięcie konkursu – Projekt uzyskał pozytywną ocenę ekspertów po przeprowadzeniu oceny formalnej i I oceny merytorycznej. Jednak w związku z zakwalifikowaniem projektu na listę rezerwową (zbyt mała liczba punktów) oraz faktem, że w trakcie trwania konkursu zostały przeprowadzone czynności dające praktyczne szanse na uzyskanie większej ilości punktów, podjęta została decyzja o starcie kolejnym naborze tego samego działania, którego termin składania wniosków upłynął 30 grudnia 2016 r. Rozstrzygnięcie tego naboru odbędzie się w marcu 2017 r.

- Dofinansowanie ze środków krajowych:

„Galopem przez Europę” – przedmiotowy projekt uzyskał dofinansowanie ze środków Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

- Projekt został zrealizowany i rozliczony w ramach zadania publicznego „Współpraca w dziedzinie dyplomacji publicznej 2016”
- Projekt został zrealizowany we współpracy z Dolnośląskim Towarzystwem Wyścigów Konnych, które było Liderem przedmiotowego przedsięwzięcia
- Dzięki dofinansowaniu zostało zrealizowanie szereg inicjatyw zacieśniających współpracę wrocławskiego obiektu i torów wyścigowych znajdujących się w przestrzeni europejskiej.
- Wrocławski Tor Wyścigów Konnych – Partynice został też przyjęty do prestiżowego cyklu europejskich gonitw przeszkodowych Crystal Cup.

„Biegiem na konie” – rozstrzygnięcie przedmiotowego konkursu będzie miało miejsce pod koniec stycznia 2017r.

- Konkurs na dofinansowanie ze środków Ministerstwa Sportu i Rekreacji
- Liderem projektu jest stowarzyszenie biegowe „Pro-Run”

- Założeniem projektu jest międzypokoleniowa integracja sportowa dzieci i rodziców. Dzieci biorą udział w zajęciach przygotowujących do jazdy konnej, a rodzice uczestniczą w zajęciach biegowych
- Wartość projektu – 46 264 zł
- Dofinansowanie ze środków MSiR – 36 784 zł.

Departament Nieruchomości i Eksploatacji

GOSPODAROWANIE NIERUCHOMOŚCIAMI

REGULACJE STANÓW PRAWNYCH NIERUCHOMOŚCI GMINY WROCLAW

Zakładanie ksiąg wieczystych oraz regulowanie zapisów w księgach wieczystych dla nieruchomości Gminy Wrocław i Gminy Wrocław wykonującej zadania powiatu jako miasto na prawach powiatu:

- sporządzono i przekazano do Wydziału Ksiąg Wieczystych Sądu Rejonowego łącznie **135** wnioski o założenie nowych ksiąg wieczystych oraz o dokonanie wpisów w już istniejących księgach wieczystych,
- w toku pozostaje **131** postępowań.

Komunalizacja mienia Gminy Wrocław

Przygotowano i przekazano do Wojewody Dolnośląskiego:

- **22** pisma o wszczęcie przez Wojewodę z urzędu postępowań w sprawach stwierdzenia nabycia z mocy prawa, z dniem 27 maja 1990 r., przez Gminę Wrocław własności nieruchomości Skarbu Państwa w trybie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 10 maja 1990 r. - Przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym i ustawę o pracownikach samorządowych,
- **10** wniosków o przekazanie na własność Gminy Wrocław nieruchomości Skarbu Państwa w trybie art. 5 ust. 4 ustawy z dnia 10 maja 1990 r. - przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym i ustawę o pracownikach samorządowych,
- **4** wnioski o stwierdzenie nabycia z mocy prawa, z dniem 30 czerwca 2000 r. przez Gminę Wrocław własności nieruchomości Skarbu Państwa w trybie art. 13 ustawy z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa.

Uzyskano decyzje Wojewody Dolnośląskiego:

- pozytywnych - **17**,
- zmieniających - **1**,
- odmownych - **8**

Ponadto:

- złożono **3** odwołania od decyzji odmownych Wojewody do Krajowej Komisji Uwłaszczeniowej w Warszawie,
- wniesiono **2** skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego od decyzji Krajowej Komisji Uwłaszczeniowej,
- uzyskano **18** decyzji Krajowej Komisji Uwłaszczeniowej,
- uzyskano **5** wyroków Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego,
- złożono **3** wnioski do Ministra Administracji i Cyfryzacji o stwierdzenie nieważności decyzji komunalizacyjnych,
- uzyskano 9 decyzji Ministra Administracji i Cyfryzacji,
- uzyskano **1** wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego po decyzji Ministra Administracji i Cyfryzacji.

Nabywanie mienia od Skarbu Państwa przez Gminę Wrocław wykonującą zadania powiatu jako miasto na prawach powiatu, na podstawie przepisów ustawy z dnia 13 października 1998 r. - przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną (Dz. U. nr 133, poz. 872 z późn. zm.).

Przygotowano i przekazano do Wojewody Dolnośląskiego **3 wnioski** o stwierdzenie nabycia z mocy prawa, z dniem 1 stycznia 1999 r., własności mienia Skarbu Państwa przez Gminę Wrocław wykonującą zadania powiatu jako miasto na prawach powiatu na podstawie art. 60 ustawy z dnia 13 października 1998 r. - przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną,

Uzyskano od Wojewody Dolnośląskiego **2 decyzje** pozytywne, 1 odmowną, od której złożono odwołania do Ministra Skarbu Państwa.

Regulowanie stanu prawnego nieruchomości stanowiących własność Gminy Wrocław, **wchodzących w skład dróg** zaliczonych do kategorii dróg powiatowych, wojewódzkich i krajowych.

- wystąpiono z **1 wnioskiem** do Ministra Administracji i Cyfryzacji o stwierdzenie nieważności decyzji komunalizacyjnych,
- uzyskano **2 decyzje** Ministra Administracji i Cyfryzacji.

Realizacja roszczeń spółdzielni i innych osób prawnych do uzyskania prawa użytkowania wieczystego i własności budynku pozostających w ich użytkowaniu na podstawie art. 204, 207 i 208 ustawy o gospodarce nieruchomościami: prowadzono **2** postępowania, pozostało 2.

Stwierdzenie nabycia przez państwowe i komunalne osoby prawne z mocy prawa, prawa użytkowania wieczystego gruntu i własności budynków (uwłaszczenie) na podstawie art. 200 i 201 ustawy o gospodarce nieruchomościami: prowadzono **9** postępowań, pozostało 10.

Regulacja stanów prawnych nieruchomości związanych z rodzinnymi ogrodami działkowymi: prowadzono **42** postępowania, pozostało 19.

Prowadzenie spraw związanych z roszczeniami rewindykacyjnymi kościołów, związków wyznaniowych oraz innych osób na podstawie ustaw szczególnych w tym kontynuowanie postępowania ze Związkiem Gmin Wyznaniowych Żydowskich w RP odnośnie zakończenia postępowań regulacyjnych prowadzonych przez Komisję Regulacyjną do Spraw Gmin Wyznaniowych Żydowskich: prowadzono **5** postępowań, pozostało 5.

Regulacja stanów prawnych nieruchomości (w tym m.in. związana ze zbywaniem nieruchomości, ustalaniem służebności i inne): prowadzono **83** postępowania, w toku pozostało 73.

Prowadzenie postępowań administracyjnych w sprawie przekazania własności nieruchomości gruntowej, wchodzącej uprzednio w skład gospodarstwa rolnego przekazanego Skarbowi Państwa i prowadzenie postępowań administracyjnych w sprawie przekazania na własność nieruchomości objętej prawem nieodpłatnego użytkowania z tytułu przekazania gospodarstwa rolnego Skarbowi Państwa: prowadzono **2** postępowania, pozostało 2.

Podejmowanie czynności prowadzących do usuwania stwierdzonych rozbieżności pomiędzy zapisami w ewidencji gruntów i budynków a wpisami w księgach wieczystych: prowadzono **38** postępowań, w toku pozostało 16.

Rozpoznanie sprawy celem ustalenia wynagrodzenia za korzystanie z nieruchomości przez podmioty nie mające uregulowanego tytułu prawnego do tych nieruchomości w tym prowadzenie postępowań o zwrot nienależnie pobranych pożytków: **6** postępowań.

Prowadzenie postępowań w sprawie ustalenia odszkodowania za nieruchomości, które przeszły na własność Gminy Wrocław w związku z wydaniem decyzji o realizacji inwestycji drogowych na podstawie ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych: prowadzono **24** postępowania w tym: zakończono **16** (poprzez uzyskanie postanowienia Wojewody o wyznaczeniu innego starosty do prowadzenia postępowania), w toku pozostało 7.

Uczestniczono w **21** postępowaniach o zwrot wywłaszczonych nieruchomości.

Prowadzono **1 postępowanie w sprawie zmiany stawki procentowej i aktualizacji opłat z tytułu użytkowania.**

Prowadzono **20 postępowań po wygaśnięciu prawa użytkowania wieczystego**, w toku pozostało 17.

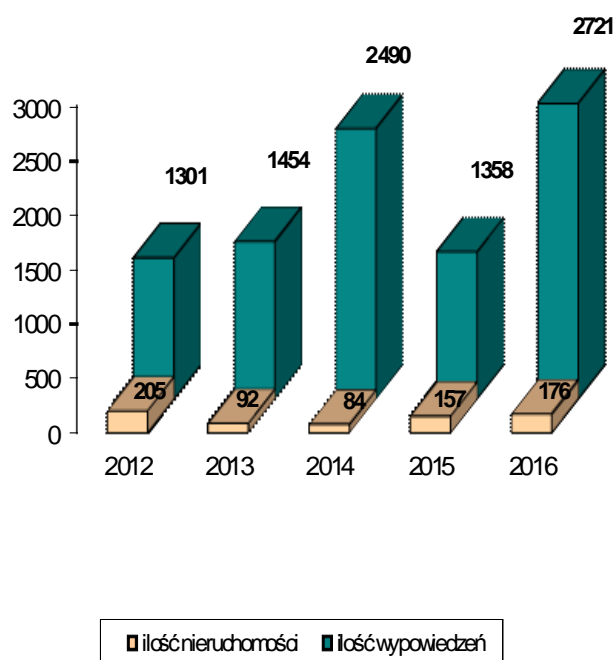
Prowadzono **4** postępowania administracyjne o wydanie zaświadczeń na podstawie art. 217 k.p.a., pozostało 3.

Przeanalizowano **371** pism Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego dla miasta Wrocławia w postępowaniach z udziałem Gminy Wrocław jako strony postępowania administracyjnego pod kątem ewentualnego naruszenia interesu Gminy.

Sporządzono w toku różnych postępowań **1 752** pisma, m.in. w sprawie wyjaśnienia stanu prawnego nieruchomości, udzielenia informacji o możliwościach regulacji tytułu prawnego do nieruchomości; kierowano do różnych podmiotów wnioski o opinie lub podjęcie określonych działań prawnych, występowano w tych sprawach do Prezydenta Wrocławia z opisem, analizą prawną i propozycją rozwiązań prawnych.

OPŁATY Z TYTUŁU UŻYTKOWANIA WIECZYSTEGO

Ilość wypowiedzeń opłaty rocznej / liczba zaktualizowanych nieruchomości w latach 2012-2016

W 2016 r. dokonano **2 721 wypowiedzeń wysokości opłat rocznych** z tytułu użytkowania wieczystego dotyczących **176** nieruchomości gruntowych (w tym 1 nieskuteczne). Przekazano do Samorządowego Kolegium Odwoławczego 100 wniosków o ustalenie, że aktualizacja opłaty jest nieuzasadniona albo że jest uzasadniona w innej wysokości.

Zamierzone skutki finansowe aktualizacji wynoszą:

- w 2017 r. – 1 562 250 zł,
- w 2018 r. – 770 564,49 zł,
- w 2019 r. – 770 003,05 zł;

Ostateczną skuteczność będzie można określić po rozpatrzeniu „odwołań” przez Samorządowe Kolegium Odwoławcze (SKO).

Dokonano z urzędu 676 **zmian stawki procentowej opłaty rocznej** z tytułu użytkowania wieczystego w związku z trwałą zmianą sposobu korzystania z nieruchomości, powodującą zmianę celu, na który nieruchomość została oddana w użytkowanie wieczyste oraz przekazano do SKO 16 wniosków o ustalenie, że zmiana stawki jest nieuzasadniona albo jest uzasadniona w innej wysokości. Zamierzone skutki finansowe zmian stawek na 2017 r. wynoszą 569 169,02 zł.

Ostateczną skuteczność będzie można określić po rozpatrzeniu „odwołań” przez SKO.

Dokonano **50 zmian stawki procentowej opłaty rocznej** na wniosek użytkownika wieczystego.

Dokonano **28 określeń wysokości stawki procentowej opłaty rocznej** z tytułu użytkowania wieczystego.

Udzielono **337 bonifikat od opłat rocznych** za użytkowanie wieczyste z tytułu niskich dochodów.

Dokonano **2 286 rozliczeń opłat rocznych** należnych od osób fizycznych i prawnych, w związku z nabyciem przez te podmioty prawa własności lokali od developerów i spółdzielni mieszkaniowych.

Przygotowano 23 stanowiska dla radców prawnych, w sprawie przedłożonych przez sądy opinii biegłych, dotyczących aktualizacji opłat rocznych z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości gruntowych.

Reprezentowano Gminę Wrocław przed Samorządowym Kolegium Odwoławczym w postępowaniach dotyczących aktualizacji opłat rocznych – 217 wokand.

NADZÓR NAD REALIZACJĄ I PRZESTRZEGANIEM UMÓW UŻYTKOWANIA WIECZYSTEGO

Postępowania w sprawie przedłużenia terminu prawa użytkowania wieczystego na podstawie art. 236 § 1 i 2 k c	9
zakończone zawarciem umowy	3
w toku	6

Postępowania nadzorujące sposób i termin zagospodarowania nieruchomości oddanych w użytkowanie wieczyste	172
monitorowanie nieruchomości pod kątem zgodnego z umową sposobu zagospodarowania	149
postępowania w sprawie ustalenia dodatkowej opłaty rocznej (umorzone)	1
postępowania o zmianę warunków prawa użytkowania wieczystego, w tym:	22
- zakończone zawarciem aneksu do umowy	7

Postępowania w sprawie rozwiązania umowy użytkowania wieczystego	4
zakończone wyrokiem sądu	1
w toku	3
Sprawy związane z dokonywaniem wpisów w KW (wyłączenie działek, zamknięcie KW, wykreślenie ostrzeżeń, itp.)	28

DZIERŻAWA GRUNTÓW GMINNYCH

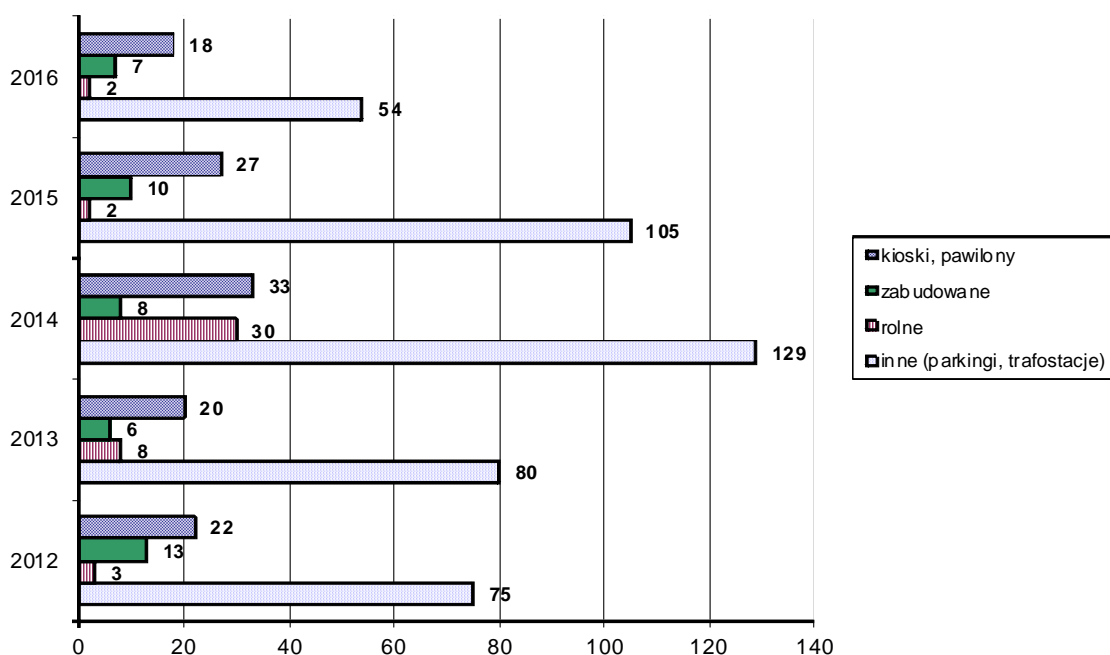
Umowy dzierżawy/użyczenia gruntów gminnych na dzień 31 grudnia 2016 r.

Rodzaj umowy	Ilość	Pow. (ha)	Czynsz roczny (zł)	Czynsz miesięczny (zł)
rolne	725	124,3568	45 303	---
pod kioski i pawilony handlowe	268	2,8205	---	169 432,08
parkingi, magazyny	307	24,3536	3 131,20	380 526,17
zieleń przydomowa, pola irygacyjne	317	958,6454	878 778,99	16 800,04
Razem umowy dzierżawy	1 617	1110,1763	927 213,19	566 758,29
Umowy użyczenia	35	14,8314		

Umowy dzierżawy gruntów gminnych zawarte w 2016 r.

Rodzaj umowy	Ilość	Pow. (ha)	Czynsz roczny (zł)	Czynsz miesięczny (zł)
na cele rolne	2	0,0419	70	---
pod kioski i pawilony handlowe	18	0,0926	---	10 795
na grunty zabudowane	7	4,2644	---	49 423,23
pod parkingi, magazyny	7	0,7147	---	14 002,60
pod trafostacje	3	0,0414	---	986,50
zieleń przydomowa, pola irygacyjne	24	0,6367	7 282	----
inne z VAT (z czynszem m-c)	9	0,4203	---	3 089,14
inne bez VAT (z czynszem rocznym)	1	0,0090	165	---
inne z VAT (z czynszem rocznym)	10	0,3093	1 885	---
Razem umowy dzierżawy	81	6,5303	9 402	78 296,47
Umowy użyczenia	2	1,0383	---	---

Ilość umów dzierżaw gruntów gminnych zawartych w latach 2012 – 2016

Dokonano naliczeń **opłat za korzystanie bez tytułu prawnego** z gruntu Gminy dla **61** podmiotów (2,8930 ha) na ogólną kwotę **483 303,75 zł**.

Sporządzono **43 protokoły czasowego udostępnienia gruntów** komunalnych (1,1631 ha) na rzecz Inwestorów realizujących uzbrojenie podziemne związane z rozbudową telekomunikacji, energetyki, gazownictwa, wodociągów, ciepłownictwa itp., oraz pod zaplecza budów. Łączna kwota naliczonych opłat z tego tytułu wyniosła **172 418,70 zł**.

Sporządzono **33 aneksy** zmieniające dzierżawioną powierzchnię, wysokość czynszu, lub przedłużające termin dzierżawy.

Sporządzono **96 protokołów zdawczo-odbiorczych**, dotyczące przekazania nieruchomości do zarządzania, do Zarządu Dróg i Utrzymania Miasta i Zarządu Zieleni Miejskiej.

Sporządzono **138 zarządzeń Prezydenta** w sprawie oddania nieruchomości w dzierżawę, w trybie bezprzetargowym i przetargowym.

Sporządzono **1 zarządzenie Prezydenta** w sprawie wskazania ZZK lub innych miejskich jednostek organizacyjnych, jako właściwych do przejęcia nieruchomości do zarządzania.

Przygotowano **2 przetargi** na oddanie nieruchomości w dzierżawę.

Opracowano **113 wykazów informacyjnych** (3-tygodniowych), dotyczących oddania nieruchomości w dzierżawę trybie bezprzetargowym i przetargowym.

Przeprowadzono **55 negocjacji** z dzierżawcami w zakresie szczegółowych warunków umownych jak też wysokości kwoty czynszu dzierżawnego.

USTANAWIANIE PRAW DO NIERUCHOMOŚCI

Sprzedaż lub ustanawianie prawa użytkowania wieczystego wraz z przeniesieniem własności znajdującej się na nieruchomości zabudowy oraz sporządzanie aneksów do umów: łącznie **103**, w tym zakończono **46** (w tym **33** zakończono umową), w toku pozostało **57**.

Ustanowiono tytuły prawne do nieruchomości na rzecz miejskich jednostek organizacyjnych **w formie decyzji o oddaniu nieruchomości w trwały zarząd:**

- **decyzje** ustanawiające trwały zarząd, wygaszające trwały zarząd, zmieniające decyzje o ustanowieniu trwałego zarządu, umarzające postępowania – **11**,
- **postanowienia** wydane w toku postępowań – **10**,
- **zawiadomienia** wydane w toku postępowania – **16**,
- **zgody** wydane trwałym zarządcom na wynajem, dzierżawę, użyczenie części nieruchomości osobom trzecim - **13**,
- **informacje** - **6**.

Ustanowiono tytuły prawne do nieruchomości w formie użyczenia, wyrażanie zgody na czasowe udostępnienie terenu oraz sporządzanie aneksów do umów: **20**.

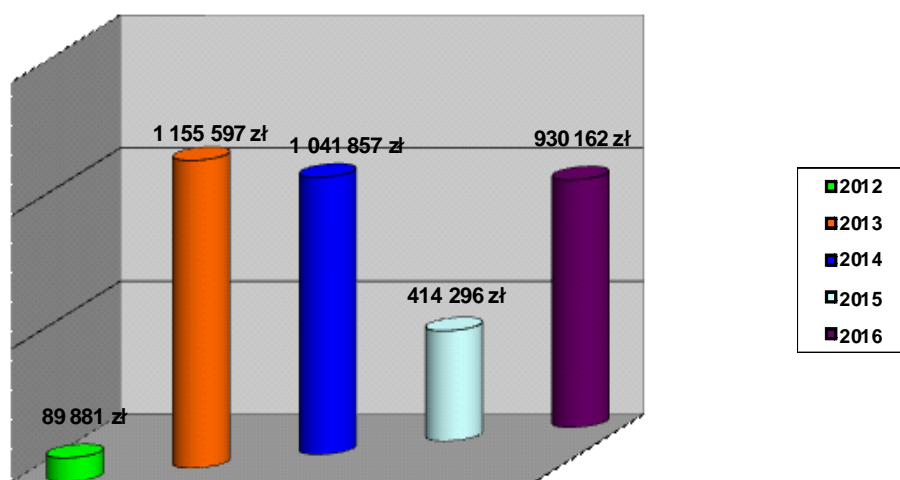
Oddano nieruchomości stanowiących własność Gminy Wrocław i Gminy Wrocław wykonującej zadania powiatu jako Miasta na prawach powiatu **w użytkowanie**: łącznie **4**, zakończono **3**.

Prowadzono postępowania w sprawach **darowizn**: **2**.

Prowadzono postępowania w celu ustanowienia **służebności gruntowych i przesyłu**: łącznie **442**, zakończono **146** (w tym **71** zakończono umową), w toku pozostało **296**.

Rozpoznano sprawy celem ustalenia wynagrodzenia za korzystanie z nieruchomości przez podmioty nie mające uregulowanego tytułu prawnego do tych nieruchomości: **5**, w tym naliczono **3 opłaty za bezumowne korzystanie z gruntu** na łączną kwotę 24 286,90 zł.

**Dochody z tytułu ustanowionych służebności
w latach 2012-2016**

Podpisane umowy w 2016 r.

	Ilość	Łączna Kwota (zł)	Kwota do zapłaty w 2016 r. (zł)
służebności gruntowe	24	597 132,09	597 132,09
służebności przesyłu	47	333 030,38	333 030,38
sprzedaż w trybie bezprzetargowym	31	25 328 633,96	12 576 572,48
oddanie w użytkowanie wieczyste	2	346 878,20	151 438,21
użytkowanie	1	8 077,80	8 077,80
RAZEM:	105	26 613 752,43	13 666 250,96

Zestawienie finansowe

Postępowania w sprawie sprzedaży nieruchomości na rzecz użytkownika wieczystego, na podstawie art. 32 ust. 1 u o g.n			33
zakończone zawarciem umowy			11
zakończone bez zawarcia umowy			3
w toku			19
Adres nieruchomości	Kwota do zapłaty (całkowita) (zł)	Kwota do zapłaty w 2016 r. (zł)	Powierzchnia (m ²)
ul. Legnicka 67	923 372	923 372	4 866
ul. Karkonoska 63	862 013	862 013	5 050
ul. Karwińska 11	1 585 640,99	158 799,89	13 712
ul. Łągiwnicka 14-15 ul. Ziębicka 40-42 ul. Czesława Klimasa 2-4	4 353 215,99	816 440,93	32 326
ul. Grota Roweckiego	758 622,99	38 174,47	4 882

ul. Legnicka 39	546 010,99	546 010,99	2 350
ul. Kazimierza Wielkiego 27a	600 312	600 312	1 009
ul. Miechowity 2	551 499,49	551 499,49	2 911
Obręb Leśnica AM 13 dz. 37/3	3 945,60	3 945,60	45
Pl. Wolności 4	665 924,99	665 942,99	635
ul. Robotnicza 70b	237 302,99	47 670,19	1 023
RAZEM:	11 087 861,03	5 214 181,55	68 809

Postępowania w sprawie sprzedaży nieruchomości na rzecz dzierżawcy			8
Zakończone zawarciem umowy			3
W toku			5
adres nieruchomości	Kwota do zapłaty (całkowita) (zł)	Kwota do zapłaty w 2016 r. (zł)	Powierzchnia (m²)
ul. Świeradowska 70	3 532 171,32	1 522 471,32	5 279
ul. Komandorska 66	8 511 887,82	3 668 087,82	10 540
ul. Obornicka	1 151 832,27	1 151 832,27	4 419
RAZEM:	13 195 891,41	6 342 391,41	20 238

OPŁATA PLANISTYCZNA

Zasady ustalania opłaty planistycznej, określają przepisy ustawy z 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. - Dz. U. z 2016 r., poz. 778 ze zm.). Opłata ta jest dochodem własnym gminy, a – zgodnie z dyspozycją ustawową - jej wysokość nie może być wyższa niż 30% wzrostu wartości nieruchomości. Stawka procentowa opłaty jest określana w uchwałach Rady Miejskiej Wrocławia dotyczących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (MPZP).

W 2016 r. przeanalizowano łącznie 29 007 aktów notarialnych dotyczących zbycia nieruchomości mogących powodować naliczenie opłaty planistycznej. W wyniku tej analizy wszczęto z urzędu 42 postępowania, w wyniku których **wydano 33 decyzje** orzekające o ustaleniu jednorazowej opłaty planistycznej. Z wydanych w 2016 r. decyzji **28 stało się ostatecznych**, od 5 decyzji wniesiono odwołanie do Samorządowego Kolegium Odwoławczego - w 1 przypadku decyzja została utrzymana w mocy, w 3 przypadkach sprawy zostały przekazane do ponownego rozpatrzenia, natomiast w 1 przypadku sprawa jest rozpatrywana przez SKO. Pozostałe postępowania nie zostały jeszcze zakończone.

W 2016 r. wydano 2 decyzje na wniosek strony zgodnie z art. 37 ust. 7 ustawy z 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Przepisy ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym stanowią również o konsekwencjach obniżenia wartości nieruchomości w związku z uchwaleniem planu miejscowego albo jego zmianą.

W 2016 r. wpłynęło 8 wniosków w sprawie wypłaty odszkodowania, z czego 6 uznano za bezzasadne, 1 sprawę przekazano do Wydziału Nabywania i Sprzedaży Nieruchomości, natomiast 1 sprawa jest w toku załatwiania.

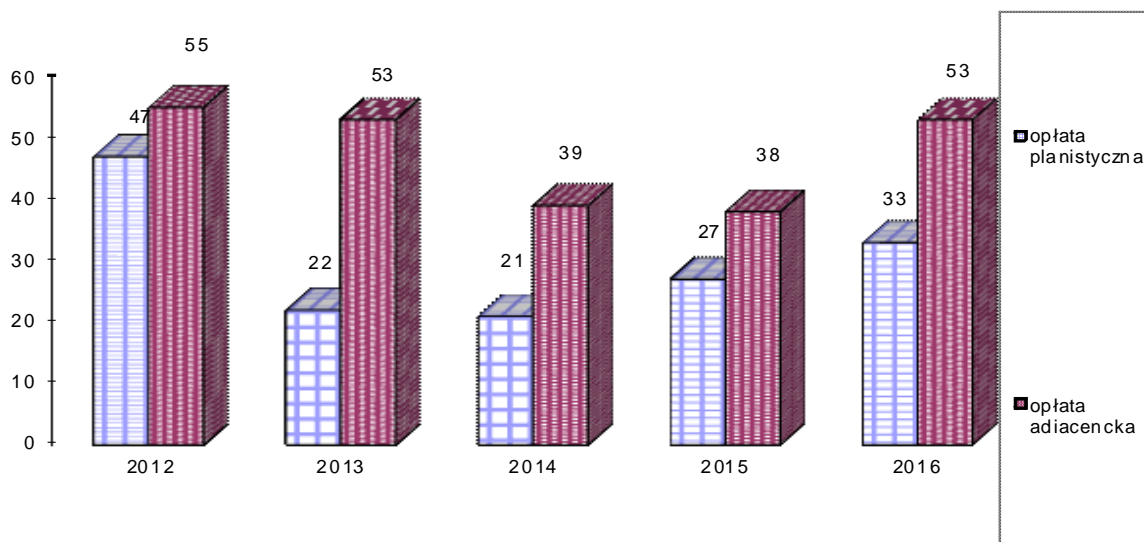
OPŁATA ADIACENCKA Z TYTUŁU WZROSTU WARTOŚCI NIERUCHOMOŚCI WYWOŁANEJ JEJ PODZIAŁEM GEODEZYJNYM

Postępowania administracyjne w tym zakresie są prowadzone na podstawie art. 98a ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (tekst jednolity - Dz. U. z 2016 r., poz. 2147) oraz uchwały Nr XII/354/03 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 18 września 2003 r. w sprawie ustalenia stawki procentowej opłaty adiacenckiej

i uchwały Nr XIV/329/07 z dnia 15 listopada 2007 r. w sprawie zmiany uchwały Nr XII/354/03 Rady Miejskiej Wrocławia w sprawie ustalenia stawki procentowej opłaty adiacenckiej.

W 2016 r. przeanalizowano 409 ostatecznych decyzji Dyrektora Zarządu Geodezji, Kartografii i Katastru Miejskiego we Wrocławiu zatwierdzających podziały nieruchomości. Wszczęto i przeprowadzono 77 postępowań w sprawie ustalenia i pobrania opłat adiacenckich w związku ze wzrostem wartości nieruchomości wywołanym jej podziałem geodezyjnym, **wydano 53 decyzje**, z których **48 stało się ostatecznych**, od 5 rozstrzygnięć strony wniosły odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego - w 1 przypadku decyzja została utrzymana w mocy, w 2 przypadkach sprawy zostały przekazane do ponownego rozpatrzenia, natomiast w 2 pozostałych przypadkach sprawy są rozpatrywane przez SKO. Pozostałe postępowania nie zostały jeszcze zakończone.

ilość wydanych decyzji w sprawie opłaty planistycznej i adiacenckiej wydanych w latach 2012 – 2016

PRZEKSZTAŁCENIU PRAWA UŻYTKOWANIA WIECZYSTEGO W PRAWO WŁASNOŚCI NIERUCHOMOŚCI

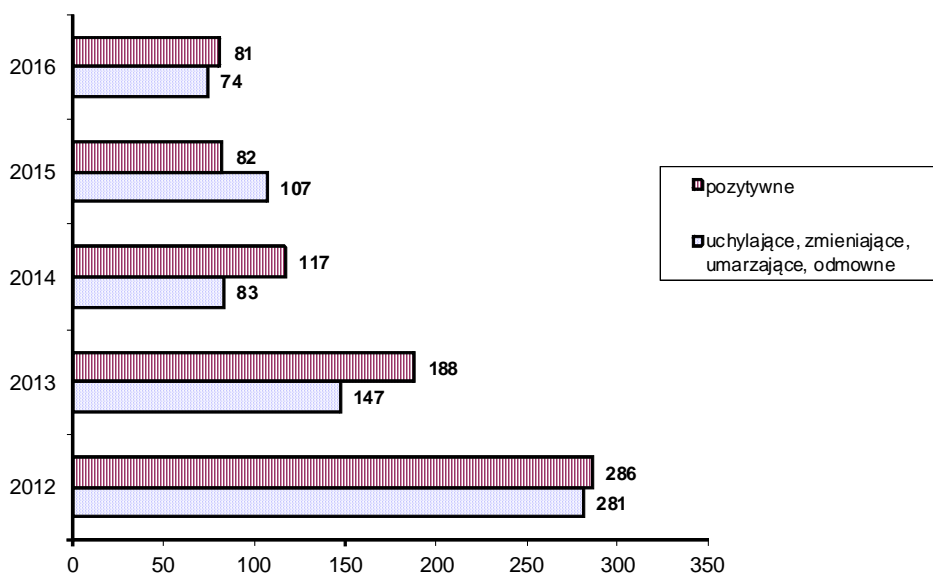
Wydano **105 decyzji przekształcających** prawo użytkowania wieczystego w prawo własności nieruchomości (w tym 81 na rzecz osób fizycznych, 24 na rzecz spółdzielni mieszkaniowych) oraz 5 decyzji o zwrocie bonifikaty w związku ze zbyciem nieruchomości. Należności z wydanych decyzji przekształcających wynoszą łącznie **3 163 875,17 zł** (decyzje dotyczą gruntów o łącznej powierzchni 120 111 m²), natomiast z tytułu zwrotu bonifikaty **64 857,14 zł**.

Zakończonymi **postępowaniami objęto 577 podmiotów**, przy czym w 2016 r. prowadzono ogółem 424 postępowania – część z nich pozostaje zawieszona na wniosek zainteresowanych lub z urzędu.

Decyzje wydane w sprawie przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności nieruchomości

Rodzaj podmiotu	Rodzaj rozstrzygnięcia	Wydane decyzje	Powierzchnia	
			Należność	
Osoby fizyczne	decyzje pozytywne	81	51 952 m ²	1 208 209,01 zł
Spółdzielnie mieszkaniowe			24	68 159 m ²
OGÓŁEM decyzje pozytywne		105	120 111 m²	3 163 875,17 zł
uchylające		1	0	
zmieniające		23		
umarzające		40		
odmowne		10		
decyzje o zwrocie bonifikaty (w związku ze zbyciem lub zmianą przeznaczenia)		5	64 857,14 zł	
Decyzje ogółem		184	120 111 m²	

Ilość decyzji wydanych w latach 2012 – 2016
(dotyczy osób fizycznych)

W toku prowadzonych postępowań doręczano stronom zawiadomienia, pisma informujące strony o stanie sprawy i obowiązujących przepisach, wezwania, postanowienia oraz inne dokumenty (właściwe dla prowadzonej procedury administracyjnej). Wydano m.in. **87 postanowień** administracyjnych dotyczących uzupełnienia złożonych wniosków, wyznaczenia terminu załatwienia sprawy, zawieszenia postępowania, sprostowania oczywistych omyłek w wydanych decyzjach przewidzianych przepisami k.p.a.

Przygotowano ok. **180 zawiadomień** do sądu wieczystoksięgowego o zmianie właściciela, w związku z dokonaniem w trybie administracyjnym przekształceniem prawa użytkownika wieczystego w prawo własności nieruchomości.

Złożono **49 wniosków** do sądu o dokonanie wpisu hipoteki przymusowej dla zabezpieczenia wierzytelności Gminy Wrocław powstałych z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności nieruchomości.

Ponadto:

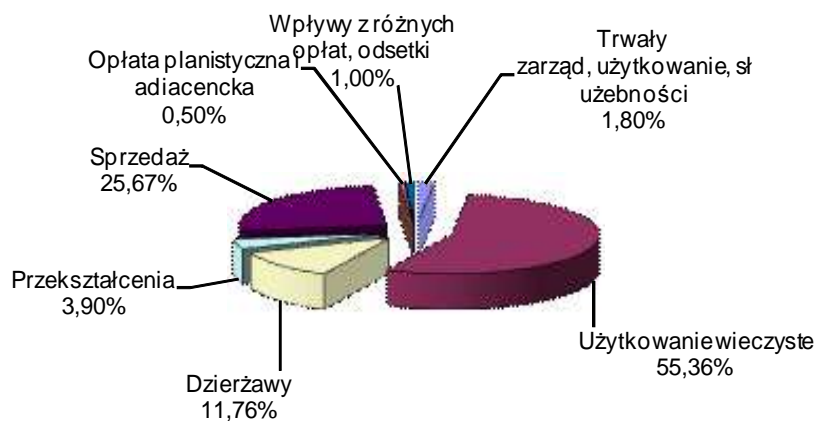
- wydano **7 oświadczenia** w zakresie wyrażenia zgody na zwolnienie nieruchomości lokalowych z obciążenia hipotecznego zabezpieczającego wierzytelność Gminy Wrocław wobec spółdzielni mieszkaniowych, w związku z ustanawianiem odrębnej własności lokali na rzecz swoich członków, zgodnie z przepisami ustawy z 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych,
- do załatwienia pozostają, wg stanu na koniec 2016 r., postępowania przekształceniowe dotyczące 420 wnioskowanych nieruchomości, w tym ok. 230 takich, w których znajdują się wyodrębnione lokale.

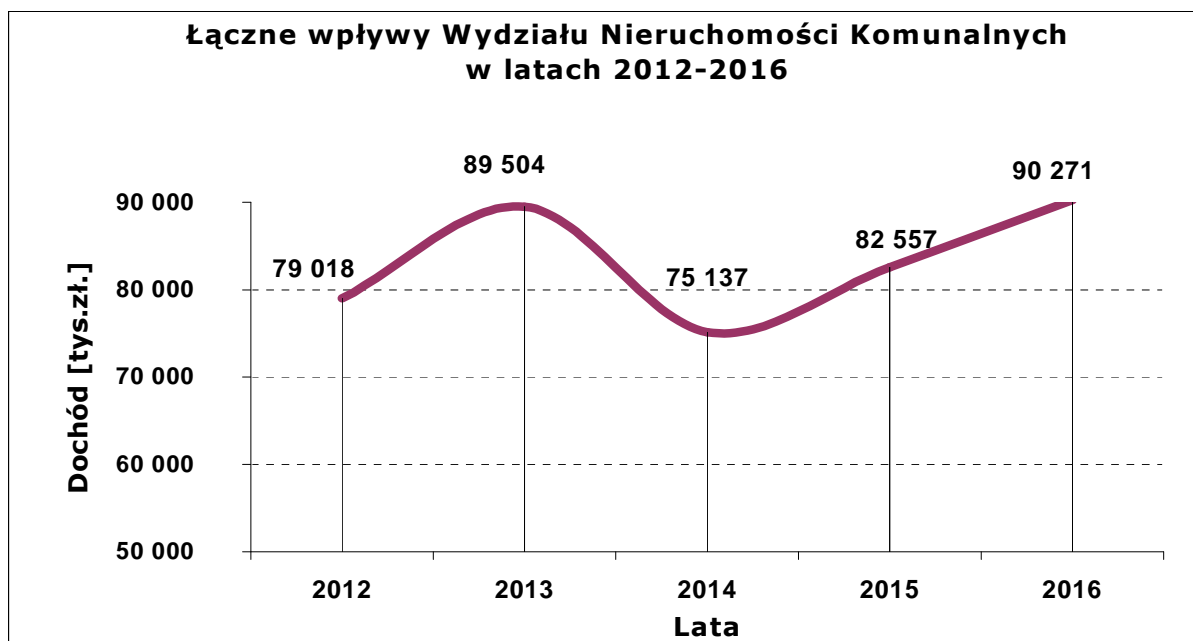
DOCHODY WYDZIAŁU NIERUCHOMOŚCI KOMUNALNYCH

W 2016 r. dochody Wydziału Nieruchomości Komunalnych wyniosły **90 270 784,70 zł** co stanowi **111,12%** założonego planu, w tym:

Trwały zarząd, użytkowanie, służebności	1 622 764 zł
Użytkowanie wieczyste	49 976 846 zł
Dzierżawy	10 617 456 zł
Przekształcenia	3 521 996 zł
Sprzedaż	23 176 045 zł
Opłata planistyczna i adiacencka	453 079 zł
Wpływy z różnych opłat, odsetki	902 600 zł
Ogółem	90 270 785 zł

Wpływy Wydziału Nieruchomości Komunalnych za 2016r. wg źródła dochodów

INNE DZIAŁANIA

Kontynuowano realizację 22 umów z poprzednich lat na wyceny nieruchomości dla potrzeb Gminy Wrocław. Na podstawie zawartych umów zlecono **735 operatów szacunkowych** między innymi do celów aktualizacji opłat z tytułu użytkowania wieczystego i przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności.

W 2016 r. zawarto 3 umowy o wartości do 30 000 euro, na podstawie art. 4 pkt 8 ustawy Prawo zamówień publicznych.

Opracowywano i wystawiano na podstawie zawartych umów faktury za dzierżawę gruntu, najem, wynikających z protokołów czasowego zajęcia nieruchomości, nałożonych opłat z tytułu bezumownego korzystania z gruntów Gminy. W 2016 r. wystawiono ponad **7 000 faktur VAT**. W ramach realizacji ustawy o podatku VAT sporządzane są również miesięczne rejestry sprzedaży fakturowanej, korekt sprzedaży oraz rejestry zakupów.

Udzielano **informacji publicznej** na podstawie ustawy o dostępie do informacji publicznej w zakresie zadań:

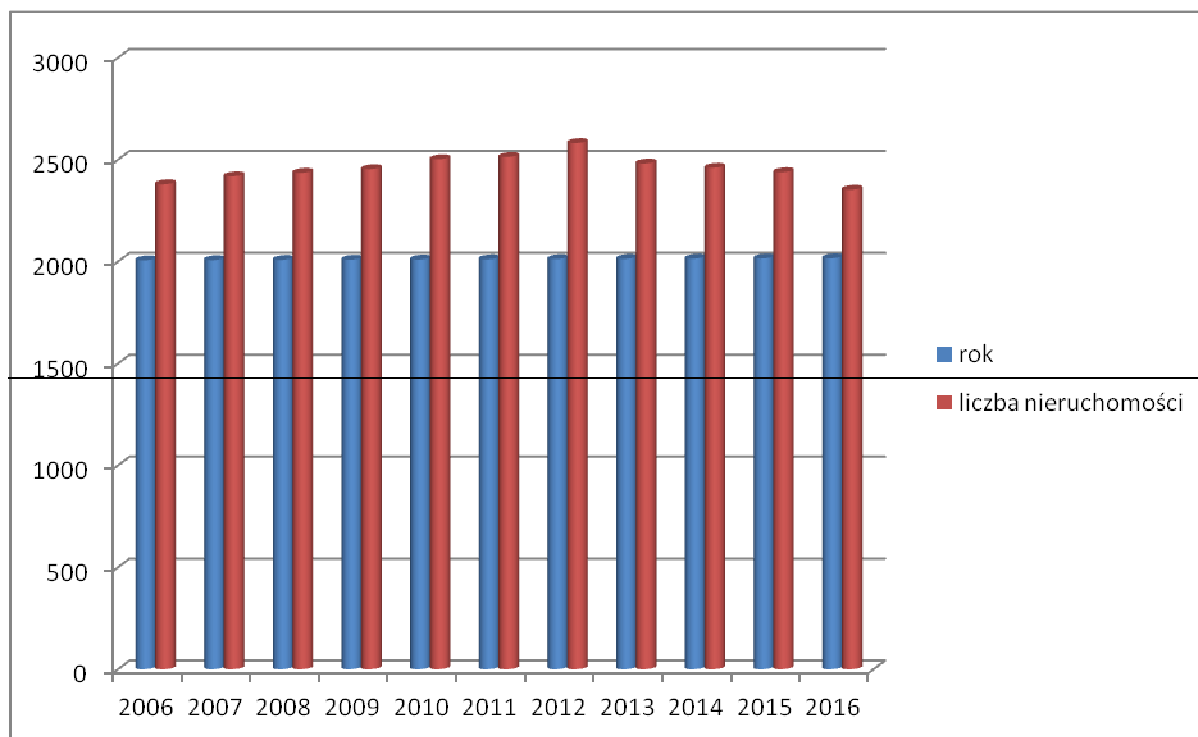
W 2016 r. wpłynęło **26 wniosków**, udzielono 22 odpowiedzi bezpośrednio wnioskodawcom, pozostałe przekazano do Wydziału Organizacyjnego i Kadr celem udzielenia odpowiedzi zbiorczej.

Prowadzone były sprawy związane z udzielaniem **pomocy publicznej**, w zakresie wystawiania zaświadczeń o udzielonej pomocy „de minimis” przedsiębiorcom oraz sprawozdawczość w tym zakresie. Wydano **33 zaświadczenia**.

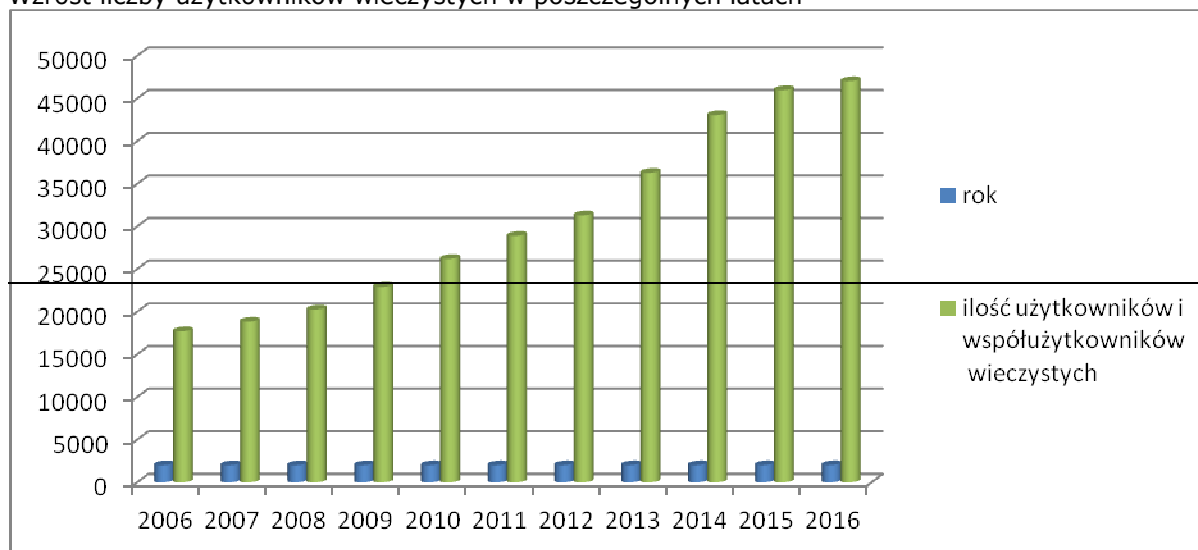
GOSPODAROWANIE NIERUCHOMOŚCIAMI SKARBU PAŃSTWA

Obsługa użytkowania wieczystego

Podobnie jak w latach poprzednich odnotowano wzrost liczby użytkowników i współużytkowników na gruntach których właścicielem jest Skarb Państwa.

Wzrost liczby użytkowników wieczystych w poszczególnych latach

Ogółem wpłynęło 5 625 pism, w tym 1 814 aktów notarialnych. Wysłano 6 234 pism do użytkowników i współużytkowników wieczystych.

W ramach gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa kontynuowano aktualizację opłat rocznych z tytułu użytkowania wieczystego.

Podjęto postępowania o aktualizację opłat z tytułu użytkowania wieczystego z urzędu i na wniosek. Wysłano **447** wypowiedzeń opłat dla osób fizycznych i prawnych, w stosunku do 102 nieruchomości (w tym 355 z urzędu i 92 na wniosek). Szacowany wzrost opłat w stosunku do opłat wypowiedzanych wynosi: **3 467 665,98 zł.**

W związku ze złożonymi wnioskami przez użytkowników i współużytkowników wieczystych, że aktualizacje są niezasadne lub uzasadnione w innej wysokości, z Samorządowego Kolegium Odwoławczego, wpłynęło 183 wezwań o akta. W konsekwencji wydanych orzeczeń Kolegium zostało złożonych:

- przez użytkowników wieczystych - 34 sprzeciwów,

- przez Skarb Państwa - 4 sprzeciwy.

Odbyło się **210** rozpraw przed Samorządowym Kolegium Odwoławczym we Wrocławiu w sprawach dotyczących aktualizacji opłat z tytułu użytkowania i współużytkowania wieczystego.

W stosunku do **12** nieruchomości wpłynęły wnioski z żądaniem dokonania aktualizacji, dla **92** użytkowników i współużytkowników wieczystych, które rozpatrzono w następujący sposób:

- odmówiono – 3,
- w toku – 2,
- zaktualizowano - 7.

Rozpatrzono i przeprowadzono postępowania o zmianę wysokości stawki procentowej opłaty rocznej w stosunku do **25** nieruchomości:

- zmieniono – 12,
- odmówiono – 10,
- w toku – 3.

W tym w stosunku do **1** nieruchomości podjęto postępowanie z urzędu, a do **24** nieruchomości na wniosek użytkowników i współużytkowników wieczystych. Pozytywnie rozpatrzono **12** wniosków, w **10** sprawach odmówiono zmiany stawki procentowej w wyniku czego użytkownicy wieczystości skierowali wnioski do Samorządowego Kolegium Odwoławczego we Wrocławiu o uznanie, że odmowa jest nieuzasadniona.

Podjmując czynności z urzędu i na wniosek zmieniono wysokość stawki procentowej dla **362** użytkowników wieczystych, w tym:

- z 3% na 1% - 179 szt.,
- z 3 na 2% - 1 szt.;

Rozpatrzono ogółem **478** wniosków o udzielenie bonifikaty od opłat z tytułu użytkowania wieczystego gruntu z powodu niskich dochodów w tym:

- pozytywnie – 446,
- negatywnie – 9,
- wezwano do uzupełnienia – 23.

Dokonano analizy:

- **18** operatów szacunkowych sporządzonych w postępowaniach sądowych dotyczących aktualizacji opłat z tytułu użytkowania wieczystego,
- **27** operatów przedłożonych przez użytkowników wieczystych do Samorządowego Kolegium Odwoławczego we Wrocławiu.

Uczestniczono w **31** wizjach w terenie, z czego 17 zostało przeprowadzonych w związku z prowadzonymi postępowaniami o zmianę stawki procentowej opłaty rocznej, a 14 było przeprowadzonych z udziałem biegłych sądowych.

Podobnie jak w latach ubiegłych, zespół ds. opłat za użytkowanie wieczyste aktywnie współpracował z Prokuratorią Generalną Skarbu Państwa przy postępowaniach prowadzonych w ramach wykonywanego przez Prokuratorię obowiązkowego zastępstwa procesowego w sprawach gdzie wartość przedmiotu sporu przekracza 75 000 zł.

Sprawy związane z realizacją uprawnień „zabużańskich”

Prowadzono jak w latach ubiegłych postępowania wyjaśniające z wniosków wojewodów z terenu całego kraju o udzielenie informacji w sprawach o realizację uprawnień za pozostawione za granicą nieruchomości. W celu udzielenie wnioskowanej przez

Wojewodów informacji przeprowadzana jest każdorazowo kwerenda oraz w jej wyniku analiza dokumentów, akt ksiąg wieczystych, dostępnych rejestrów.

Ogółem otrzymano 425 pisma od wojewodów z terenu całego kraju, na które udzielono 439 informacji w sprawach o realizację uprawnień za pozostawione za granicą nieruchomości.

Sprawy związane z posiadaniem, prowadzeniem gospodarstwa rolnego

Rozpatrzono wnioski i pisma w tych sprawach i wydano **22** postanowień o odmowie wydania zaświadczenia o posiadaniu gospodarstwa rolnego/pracy na gospodarstwie rolnym.

Zarządzanie nieruchomościami Skarbu Państwa

W 2016 r. nieruchomości Skarbu Państwa zarządzane były przez zarządcę - Zespół Zarządców Nieruchomości sp. z o.o. na podstawie umowy z dnia 22 września 2014 r. nr 1/2014 o zarządzanie nieruchomościami Skarbu Państwa.

Spółka zarządza:

- 101 lokalami mieszkalnymi,
- 591 lokalami użytkowymi.

W ramach zadań związanych z zarządzaniem nieruchomościami podejmowano następujące czynności:

- zawarto umowy ubezpieczenia mienia od ognia i innych żywiołów oraz ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej dla nieruchomości w których Skarb Państwa ma 100% udziałów własności,
- dokonano analizy księgowo-finansowej i merytorycznej i przekazano do realizacji dokumentację księgowo-finansową dotyczącą zakupu mediów i usług do nieruchomości (min. utrzymanie czystości, naprawy i konserwacje, wywóz nieczystości stałych, remonty),
- prowadzono bieżącą korespondencję z dostawcami mediów i usług w sprawie korekt i błędnie wystawionych dokumentów finansowo-księgowych,
- sporządzono deklaracje na podatek od nieruchomości i korekty do 2015 r.,
- na dzień 31 grudnia 2016 r. umowami najmu objętych było 77 lokali mieszkalnych i 3 lokale użytkowe.

Zrealizowane remonty w budynkach Skarbu Państwa

W związku z rozpoczętymi w 2015 r. staraniami przez Konsulat Generalny Republiki Federalnej Niemiec o przeprowadzenia koniecznych remontów w budynku Konsulatu, pozyskano dotację celową z budżetu Skarbu Państwa na remont elewacji, obejmujący piaskowanie wraz z wymianą parapetów i obróbek blacharskich oraz renowację elementów metalowych w budynku.

Wartość wykonanych prac wyniosła 218 185,95 zł.

W 2016 r. wykonano również prace remontowo-konserwacyjne:

- remont świetlików – konserwacja i szklenie – 4 653,71 zł,
- remont pionów kanalizacyjnych – 77 821,31 zł.

W budynku przy ul. Milickiej 12 wykonano remont klatki schodowej i wiatrołapu – 17 393,42 zł.

W budynkach przy ul. Gen. Iwana Połbina 1 c i 1 d-h przeprowadzono prace remontowe w zakresie naprawy drzwi wejściowych i wymiany domofonów – 14 433,39 zł.

W budynkach przy ul. Krasińskiego 29 a wykonano izolację pionową i poziomą na ścianie szczytowej – 7 244,70 zł oraz czyszczenie i częściowa wymianę rynien – 5 585,09 zł.

Zakładanie ksiąg wieczystych dla nieruchomości Skarbu Państwa

Realizując postanowienia ustawy z dnia 7 września 2007 r. o ujawnianiu w księgach wieczystych prawa własności nieruchomości Skarbu Państwa oraz jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2012 r. poz. 1460), kontynuowano składanie wniosków do sądu wieczystoksięgowego o założenie ksiąg wieczystych z wpisem własności Skarbu Państwa dla nieruchomości stanowiących zasób Skarbu Państwa, którym gospodaruje Prezydent jako wykonujący zadania z zakresu administracji rządowej. W tym celu wydano 21 zaświadczeń o przejściu nieruchomości na własność Skarbu Państwa na mocy art. 2 Dekretu z dnia 08 marca 1946 r. o majątkach opuszczonych i poniemieckich (Dz. U. Nr 13, poz. 87).

Realizowano również zadania dotyczące dokonania wpisów w księgach wieczystych, uzyskiwano odpisy z ksiąg wieczystych stanowiące dokumentujące stan prawny nieruchomości w prowadzonych postępowaniach administracyjnych.

Nadzór właścicielski oraz regulacje stanów prawnych nieruchomości

Prowadzono rejestr nieruchomości przekazanych darowizną na realizację celów publicznych oraz darowizn dokonywanych pomiędzy Skarbem Państwa a jednostkami samorządu terytorialnego i systematycznie monitorowano sposób realizacji celów darowizny określonych w umowach, w okresach rocznych/dwuletnich.

W 2016 r. nie dokonywano wizji na okoliczność sposobu wykorzystywania nieruchomości oddanych w drodze darowizny na cele publiczne, pod kątem ich wykorzystywania zgodnie z przeznaczeniem określonym w umowach. W wyniku poprzednich wizji ustalono, że wszystkie objęte kontrolą nieruchomości (oprócz nieruchomości położonej przy ul. Sienkiewicza) wykorzystywane są zgodnie z celem darowizny, na jaki zostały oddane. Nieruchomość położona przy ul. Sienkiewicza, z uwagi na wątpliwości co do zgodności realizowanych na tej nieruchomości zadań z celem darowizny, objęta została postępowaniem dotyczącym odwołania darowizny. 21 kwietnia 2016 r. zapadł wyrok Sadu Okręgowego w Warszawie oddalający powództwo Skarbu Państwa - Prezydenta Wrocławia przeciwko Aeroklubowi Polskiemu z siedzibą w Warszawie o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli. Skarb Państwa reprezentuje Prokuratoria Generalna w Warszawie.

W 2016 r. prowadzono między innymi postępowania:

- ogólne postępowania z zakresu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa w tym między innymi dotyczące udzielenia odpowiedzi na pytania o stan prawny i faktyczny nieruchomości,
- postępowania z zakresu wiedzy o nieruchomościach i jej aktualizacji,
- postępowania dotyczące zaświadczeń,
- postępowania o sprzedaż nieruchomości,
- postępowania w sprawach przekazania nieruchomości do korzystania, w tym dzierżawę lub najem,
- postępowania o zezwolenie na czasowe zajęcie nieruchomości,
- postępowanie o zniesienie współwłasności,
- postępowania w przedmiocie przejęcia nieruchomości przez Skarb Państwa,
- postępowania o przekształcenie prawa użytkowania wieczystego w prawo własności,
- postępowania w przedmiocie użyczenia nieruchomości,
- postępowania o poświadczenie stanu prawnego nieruchomości,
- postępowania dotyczące wyjaśnienia, interpretacji, opinii, aktów prawnych, dotyczących gospodarowania nieruchomościami,
- postępowania o udzielenie informacji publicznej,
- postępowania przekazane do załatwienia według własności,
- postępowania o wykonywanie, ograniczanie, pozbawianie praw do nieruchomości oraz zwrot nieruchomości,

- postępowania dotyczące ustalenia odszkodowania za nieruchomości przejęte pod drogi publiczne,
- postępowania w sprawach dotyczących trwałego zarządu,
- postępowania w sprawie służebności gruntowych,
- postępowania o wydanie zezwolenia na zakładanie, przeprowadzanie i wykonywanie na nieruchomościach urządzeń technicznych,
- postępowania o wykup mieszkań i lokali przez najemców,
- sporządzanie sprawozdań z udzielonej pomocy publicznej,
- postępowań dotyczących zbycia nieruchomości w trybie przetargowym oraz w trybie bezprzetargowym,
- postępowania o realizację roszczeń do nieruchomości.

Umowy dotyczące nieruchomości Skarbu Państwa zawarte w 2016 r.

Rodzaj zawartych umów		Ilość
akty notarialne	sprzedaż prawa własności	2
	umowa zrównania terminów użytkowania wieczystego	-
	ustanowienie służebności gruntowej/przesyłu	5
	umowa zamiany	-
	umowa darowizny do zasobu SP	-
	aneks do umowy notarialnej	3
	razem	10
zwykła forma pisemna	dzierżawa gruntu	6
	czasowe zajęcie gruntu	8
	obciążenie z tytułu bezumownego korzystania z gruntu	3
	umowa użyczenia	5
	razem	22

Kontynuowano przygotowanie nieruchomości Skarbu Państwa do zbycia w trybie bezprzetargowym oraz przetargowym. Zawarto **10** umów notarialnych na łączną kwotę **2 127 537 zł.**

Zakończone postępowania administracyjne z zakresu trwałego zarządu

Rodzaj postępowania		Ilość
Trwały zarząd	ustanowienie trwałego zarządu	2
	stwierdzenie przejścia w trwały zarząd	1
	wygaszenie trwałego zarządu	8
	umorzenie postępowania	16
	odmowa ustanowienia trwałego zarządu	1
	zmiana decyzji	-
	udzielenie bonifikaty	5
	aktualizacja opłaty z tytułu trwałego zarządu	19
	zmiana stawki procentowej opłaty	1
	przekazanie trwałego zarządu między jednostkami	-
	razem	53

Z urzędu dokonano aktualizacji opłaty rocznej z tytułu trwałego zarządu w stosunku do 19 nieruchomości na łączną kwotę **315 008 zł.**

Na wnioski jednostek organizacyjnych wyrażono zgodę na zawarcie **33** umów dzierżawy/najmu/użyczenia.

W związku z prowadzonymi postępowaniami przeprowadzono **5** wizji w terenie.

W zakresie przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności w 2016 r. nastąpił spadek liczby wniosków o przekształcenie prawa użytkowania wieczystego w prawo własności składanych przez osoby prawne lub w stosunku do nieruchomości przeznaczonych pod aktywność gospodarczą, z powodu wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 10 marca 2015 r. sygn. akt K 29/13. Wynikiem orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego było wydanie 14 decyzji odmownych w przedmiocie przekształcenia.

Wydano **31** decyzji o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego w prawo własności, w tym 7 decyzji przekształcających na ogólną kwotę 453 258 zł.

Przekształcenie prawa użytkowania wieczystego w prawo własności	przekształcenie prawa użytkowania wieczystego w prawo własności – decyzje pozytywne	7
	decyzje odmowne	14
	umorzenie postępowania	6
	zmiana decyzji o przekształceniu	4
	Razem	31

W 2016 r. wydano **80** postanowień o:

- odmowie wydania zaświadczenia,
- odmowie wszczęcia postępowania w sprawie przekształcenia,
- sprostowaniu oczywistej omyłki pisarskiej,
- podjęciu zawieszono postępowania,
- zawieszeniu postępowania w sprawie przekształcenia.

W 2016 r. prowadzono również postępowania ze wskazania przez Wojewodę, Prezydenta Wrocławia jako organu do prowadzenia sprawy w trybie administracyjnym, o ustalenie odszkodowania za nieruchomości położone poza granicami miasta Wrocławia. Aktualnie postępowania prowadzone są (na różnym etapie).

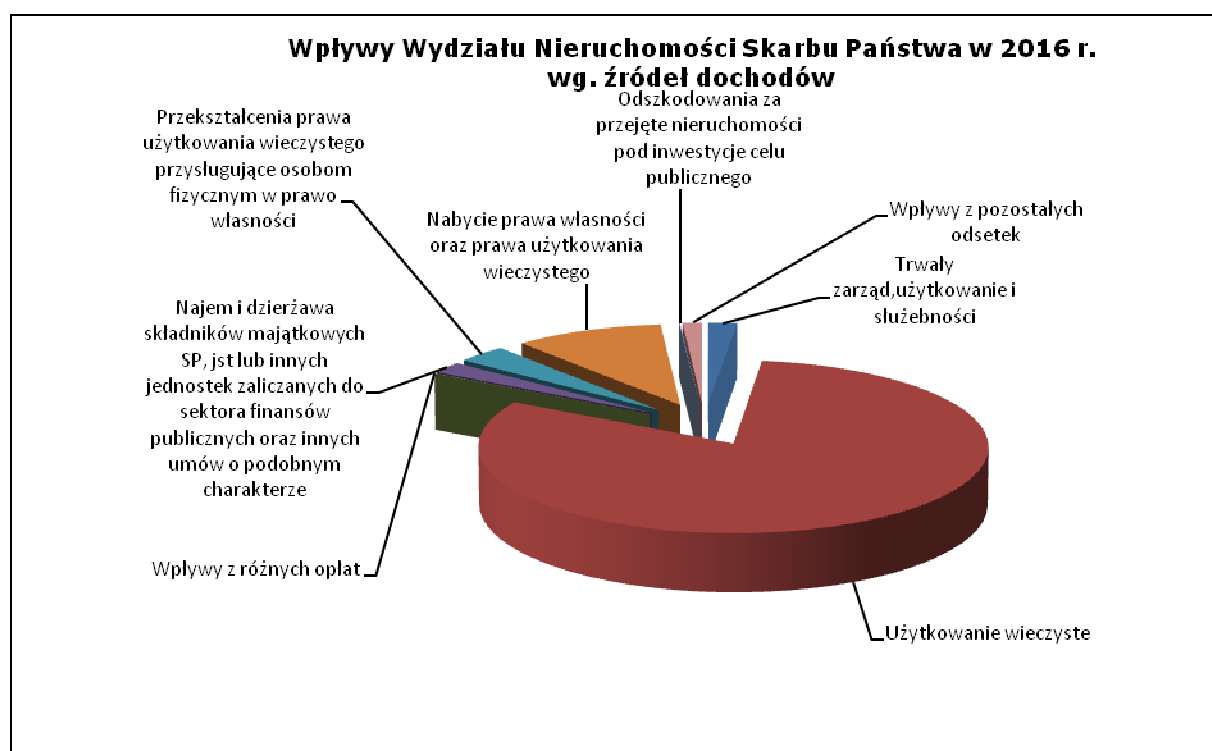
Uczestniczono również aktywnie w postępowaniach prowadzonych przez innego starostę, w których jako strona wskazywany jest Skarb Państwa reprezentowany przez Prezydenta Wrocławia wykonującego zadania zleczone z zakresu administracji rządowej.

W 2016 r. prowadzono także postępowania o ograniczenie sposobu korzystania poprzez wydanie decyzji w trybie art. 124 ustawy o gospodarce nieruchomościami. Z wniosków w tych sprawach, po analizie ich treści, ostatecznie prowadzone były 2 postępowania zakończone wydaniem decyzji odpowiednio o odmowie ograniczenia sposobu korzystania z nieruchomości, oraz o ograniczeniu sposobu korzystania z nieruchomości przez jej właściciela.

Dochody za 2016 r. wg źródła dochodów		
Trwały zarząd, użytkowanie i służebności	1 817 279,22	1,91%
Użytkowanie wieczyste	77 415 912,87	81,21%
Wpływy z różnych opłat	52 381,02	0,05%
Najem i dzierżawa składników majątkowych SP, jst lub innych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych oraz innych umów o podobnym charakterze	2 056 297,85	2,16%
Przekształcenia prawa użytkowania wieczystego przysługujące osobom fizycznym w prawo własności	3 211 227,58	3,37%
Nabycie prawa własności oraz prawa użytkowania wieczystego	9 484 562,86	9,95%
Odszkodowania za przejęte nieruchomości pod inwestycje celu publicznego	52 856,64	0,06%
Wpływy z pozostałych odsetek	1 235 597,31	1,30%
Ogółem	95 326 115,35	100%

w tym:

Dochody Gminy Wrocław za 2016 r. z tytułu zarządzania nieruchomościami Skarbu Państwa		
Trwały zarząd, użytkowanie i służebności	454 319,68	1,91%
Użytkowanie wieczyste	19 353 938,45	81,28%
Wpływy z różnych opłat	2 618,75	0,01%
Najem i dzierżawa składników majątkowych SP, jst lub innych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych oraz innych umów o podobnym charakterze	513 825,41	2,16%
Przekształcenia prawa użytkowania wieczystego przysługujące osobom fizycznym w prawo własności	802 806,34	3,37%
Nabycie prawa własności oraz prawa użytkowania wieczystego	2 371 140,23	9,96%
Odszkodowania za przejęte nieruchomości pod inwestycje celu publicznego	2 642,83	0,01%
Wpływy z pozostałych odsetek	308 876,56	1,30%
Ogółem	23 810 168,25	100%

Dochody ogółem w latach 2010 – 2016:

- 2010 r. - 74 086 959 zł,
- 2011 r. - 89 733 989 zł,
- 2012 r. - 92 946 831 zł,
- 2013 r. - 97 363 529 zł,
- 2014 r. - 99 814 458 zł,
- 2015 r. - 101 722 572 zł,
- 2016 r. - 95 326 115 zł.

RZECZOZNAWSTWO MAJĄTKOWE

Koordynowano i prowadzono nadzór merytoryczny nad problematyką wycen nieruchomości sporządzanych przez rzeczoznawców majątkowych, w tym kwestią oceny przydatności dowodowej wycen nieruchomości w postępowaniach cywilnych i administracyjnych.

W 2016 r. zadania realizowane były w następujących obszarach:

Merytoryczne wsparcie w sprawach z zakresu rzeczoznawstwa majątkowego

Praca obejmowała: spotkania konsultacyjne w Wydziałach Skarbu Państwa, Nieruchomości Komunalnych, Nabywania i Sprzedaży Nieruchomości oraz opracowywanie fachowych opinii z zakresu wyceny nieruchomości i tematów pokrewnych.

W ramach przekazanych spraw odbyły się również spotkania o charakterze mediacyjnym z udziałem podmiotów (osób fizycznych i prawnych), których interes prawny związany był z nieruchomościami Gminy Wrocław i Skarbu Państwa. Zsumowana szacunkowa wartość nieruchomości w tych postępowaniach - stanowiąca zwykle również wartość przedmiotu sporu, wyniosła blisko 250 718 190 zł. W wyniku wynegocjowanych ugód oraz korekty wycen, zawyżonych na skutek błędów formalnych i merytorycznych, Gmina zaoszczędziła w sumie ok. 5 657 700 zł.

Przetargi na usługi z zakresu wyceny nieruchomości

Udział w opracowywaniu procedur przetargowych obejmował m.in.

- opracowanie kryteriów oceny jakościowej przedmiotu zamówienia publicznego (karty weryfikacji formalnej projektu operatu szacunkowego nr DNR-RM.215.9.2016 oraz DNR-RM.215.5.2016),
- opracowanie wzoru umowy z rzeczoznawcą majątkowym nr DNR-RM.215.1.2016 oraz uzgodnienie jego treści ze Skarbnikiem Miasta oraz Wydziałami: Prawnym, Nieruchomości Komunalnych, Skarbu Państwa, Nabywania i Sprzedaży Nieruchomości, Zamówień Publicznych,
- opracowanie i wdrożenie do powszechnego stosowania druków: klauzuli aktualizacyjnej do operatu szacunkowego (DNR-RM.215.4.2016), protokołu zdawczo-odbiorczego (DNR-RM.215.3.2016), zamówienia na wycenę nieruchomości (DNR-RM.215.2.2016),
- udział w pracach Komisji Przetargowych.

Przeprowadzono cykl szkoleń, warsztatów i spotkań konsultacyjnych w zakresie wyceny nieruchomości i operatów szacunkowych.

Współpracowano ze środowiskiem zawodowym rzeczoznawców majątkowych, między innymi poprzez udział w organizowanych konferencjach i regularną obecność na posiedzeniach Zarządu SRM we Wrocławiu.

Publikowano na urzędowej platformie ekstranet/projekty, na którym dostępne są wzory umów, formularze, wybrane orzecznictwo, materiały szkoleniowe oraz opinie i artykuły prasowe związane z zagadnieniem wyceny nieruchomości.

GOSPODAROWANIE KOMUNALNYM ZASOBEM LOKALI MIESZKALNYCH I UŻYTKOWYCH

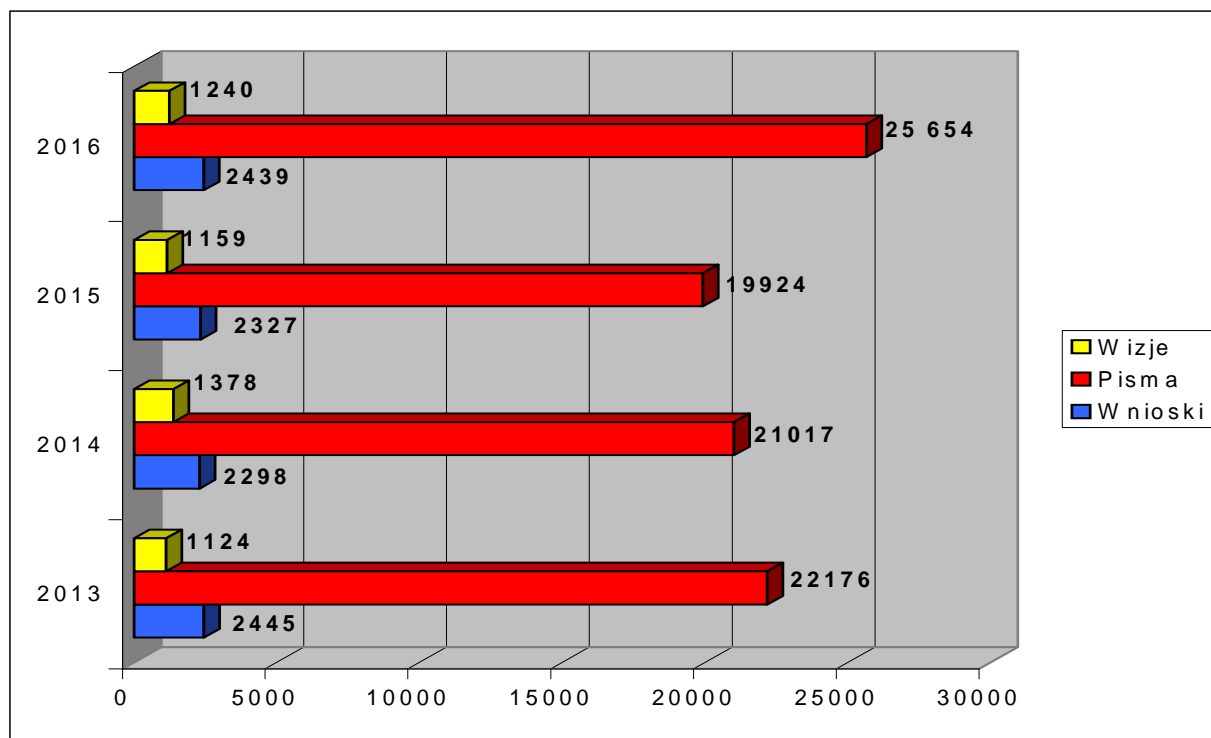
W 2016 r. wpłynęło łącznie **28 093** pism i wniosków w tym:

- **2 439** wniosków o najem lokalu mieszkalnego, w tym:
 - 1 012 z tytułu prowadzonych postępowań dotyczących lokali zamieszkałych,
 - 1 262 o najem lokalu osób nie posiadających mieszkań, a ubiegających się o lokal socjalny bądź lokal do remontu,
 - 164 dotyczących przydzielenia lokalu zamiennego (wykwaterowania, zamiany z „urzędu”).
- **25 654** pism, w tym m.in.:
 - 13 wystąpień i interpelacji poselskich,
 - 1 wystąpienia senatora,

- 41 wystąpień i interpelacji radnych,
- 5 skarg klientów,
- 44 wystąpień Rzecznika Praw Obywatelskich,
- 7 wystąpień Rzecznika Praw Dziecka.

W ramach prowadzonych postępowań przeprowadzono **1 240** wizji lokalowych.

	2013	2014	2015	2016
Ilość spraw, które wpłynęły do Wydziału, w tym:	24 621	23 315	22 251	28 093
wnioski o najem lokalu mieszkalnego	2 445	2 298	2 327	2 439
pisma, w tym:	22 176	21 017	19 924	25 654
wystąpienia i interpelacje poselskie	10	11	16	13
wystąpienia i interpelacje radnych	34	20	29	41
wystąpienia senatorów RP	-	1	3	1
skargi od klientów	6	4	7	5
wystąpienia Rzecznika Praw Obywatelskich	27	16	30	44
wystąpienia Rzecznika Praw Dziecka	3	5	11	7
Ilość obsłużonych klientów, w tym:	75 901	81 359	87 813	85 398
przyjęci w sprawach skarg i wniosków przez dyrektorów i kierowników Wydziału	80	120	194	196
przyjęci przez pozostałych pracowników Wydziału	36 287	43 299	50 045	49 464
obsłużeni telefonicznie	39 534	37 940	37 574	35 738
Ilość wizji lokalowych przeprowadzonych przez pracowników w ramach postępowań	1 124	1 378	1 159	1 240

REALIZACJA WNIOSKÓW MIESZKANIOWYCH

W wyniku prowadzonych w 2016 r. postępowań zakończono łącznie **1 461** spraw, których sposób realizacji przedstawia poniższa tabela.

Ponadto wydano **215** pism o zawarciu umowy o remont lokalu wykonywanego we własnym zakresie i na koszt przyszłego najemcy.

Rodzaj sprawy	Pisma o zawarciu umowy, aneksu	Wskazanie innego lokalu	Sprawy rozpatrzone negatywnie ze względu na brak podstaw prawnych
Postępowania w stosunku do lokali zamieszkałych *			
likwidacja lokali wspólnie użytkowanych	15	3	-
przywrócenie tytułu prawnego po spłacie zadłużenia	18	4	9
wydanie tytułu prawnego do lokalu po zgonie najemcy	593	9	117
wydanie tytułu prawnego do lokalu po wyprowadzeniu się najemcy	215	1	39
uregulowanie sytuacji prawnej osób zajmujących domy, które uprzednio były przedmiotem dzierżaw 45-letnich	1	-	-
zmiana powierzchni i struktury lokalu (modernizacje i przebudowy, inwentaryzacje, korekty)	19	-	-
zamiany lokali między kontrahentami	59	-	2
przedłużenie umowy najmu dotychczas zajmowanego lokalu socjalnego	128	-	-
adaptacje	5	-	-
Ogółem	1 053	17	167
Postępowania dot. najem lokalu na zasadach ogólnych *			
najem lokalu do remontu na koszt własny	206	-	108
najem lokalu socjalnego z tytułu pozostawania w niedostatku – w tym realizacja list	57	-	224
najem lokalu socjalnego i tymczasowego pomieszczenia w wyniku orzeczenia sądowego	57	-	-
Ogółem	320	-	332
Postępowania dot. zamiany dotychczas zajmowanego lokalu *			
wykwaterowania	66	-	-
zamiany "z urzędu"	22	-	7
Ogółem	88	-	7
IV. RAZEM	1 461	17	506

* wnioski złożone również w latach uprzednich

GOSPODAROWANIE WOLNYMI LOKALAMI MIESZKALNYMI

W 2016 r. dysponowano **1 745** lokalami mieszkalnymi, w tym:

- **1 738** z tzw. „ruchu ludności”,
- **4** w nowo wybudowanych budynkach,
- **3** w budynkach po kapitalnym remoncie.

Gospodarowanie wolnymi lokalami mieszkalnymi

Wolne lokale	z tzw. „ruchu ludności”	w budynkach nowo wybudowanych	w budynkach po kapitalnym remoncie	OGÓŁEM
ogółem w dyspozycji	1 738	4	3	1 745
zadysponowano	1 098	4	2	1 104
pozostało	640	0	1	641

Działania podejmowane w zakresie gospodarowania wolnymi lokalami dążyły do zadysponowania jak największej liczby tych lokali, pozyskanych z tzw. ruchu ludności.

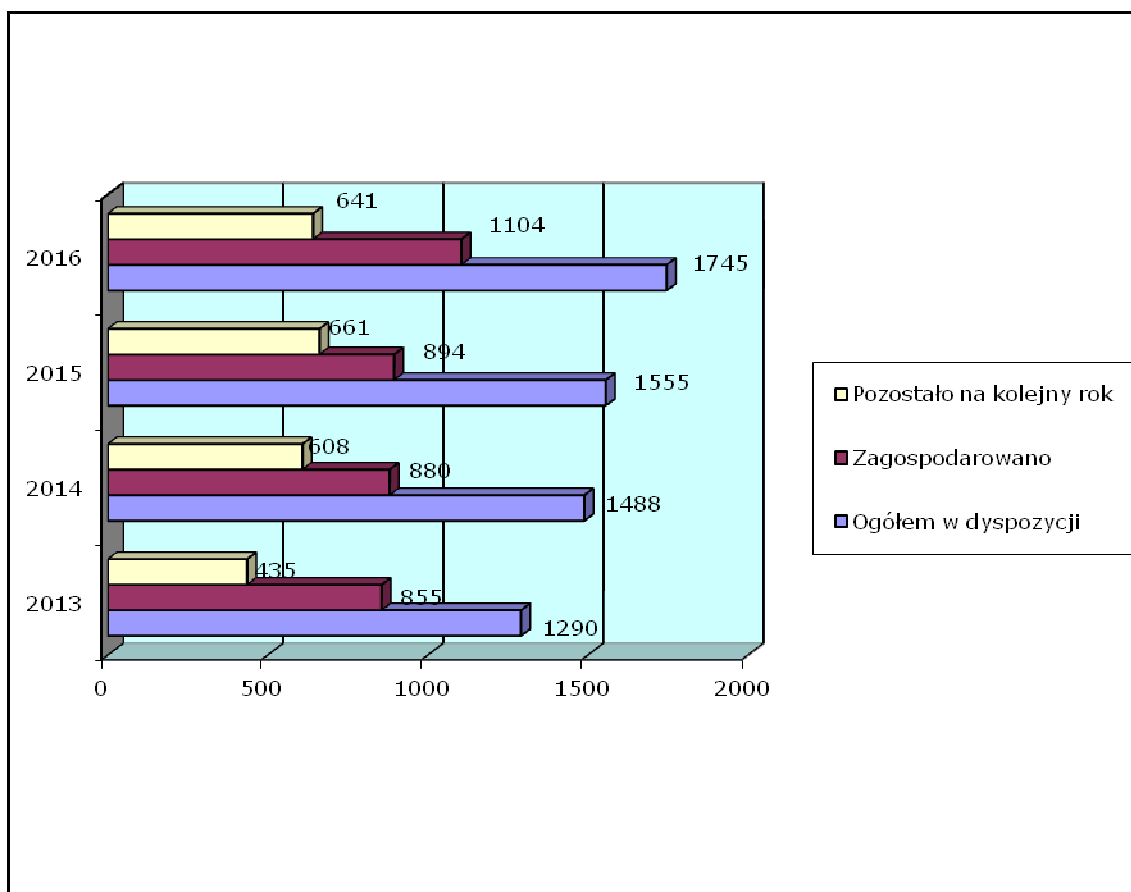
Jednakże proces ich zasiedlania wydłuża się. Sytuacja ta w dużej mierze wynika wciąż z tego samego powodu, tj. z istniejącego złego stanu technicznego tych lokali, które przeważnie są zdewastowane, położone w nieatrakcyjnych rejonach miasta, zlokalizowane na wysokich kondygnacjach. Powoduje to wielokrotność ich wskazywania w sytuacji odmowy przyjęcia przez przyszłego najemcę.

Istotnym jest również fakt dysponowania niewielkimi środkami finansowymi, niezbędnymi na wykonanie w wolnych lokalach remontu, a także długotrwanie przeprowadzana przez zarządcę procedura w zakresie wyłonienia wykonawcy remontu bądź uzyskania zgody wspólnoty mieszkaniowej na remont części wspólnej nieruchomości.

Jednakże pozyskiwane wolne lokale zarówno z tzw. „ruchu ludności”, jak i pozostałe w budynkach nowo wybudowanych i po kapitalnym remoncie są w ciągłym obrocie i na bieżąco wskazywane przyszłym najemcom.

Gospodarowanie wolnymi lokalami w latach 2013 – 2016

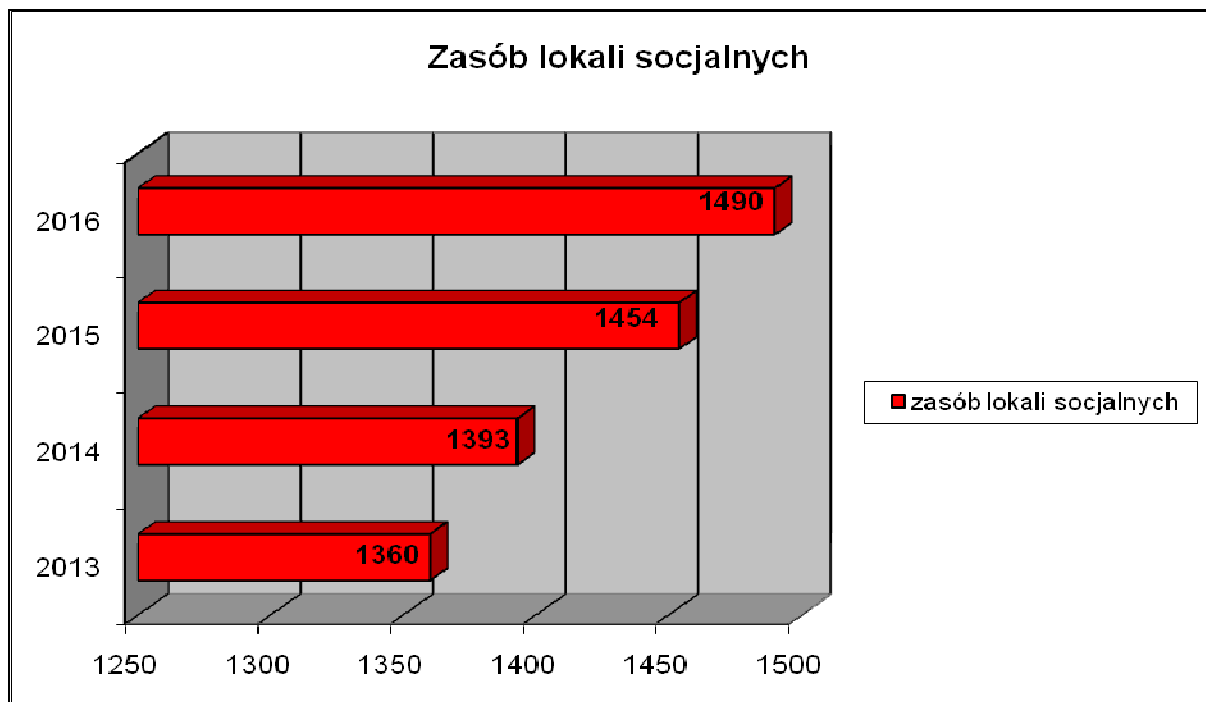
Wolne lokale	2013	2014	2015	2016
Ogółem w dyspozycji	1 290	1 488	1 555	1 745
Zagospodarowano	855	880	894	1104
Pozostało na kolejny rok	435	608	661	641

ZASÓB LOKALI SOCJALNYCH I POMIESZCZEŃ TYMCZASOWYCH

Na dzień 31 grudnia 2016 r. wyodrębniony zasób lokali socjalnych liczył **1 490** lokale.

Proces powiększania zasobu w kolejnych latach

W 2016 r. w ramach realizacji list osób uprawnionych do zawarcia umowy najmu lokalu socjalnego z tytułu pozostawania w niedostatkach przydzielono łącznie **128** lokali, z czego:

- wydano **39** pism o zawarcie umów najmu,
- **89** rodzin oczekuje na remont lokalu socjalnego.

Zasób tymczasowych pomieszczeń - z uwagi na nałożony ustawowy obowiązek tworzenia nowego zasobu, według stanu na dzień 31 grudnia 2016 r. dysponowano **39** tymczasowymi pomieszczeniami.

Wyroki eksmisyjne

- zrealizowano **59** wyroki z powództwa podmiotów obcych (spółdzielni mieszkaniowych, instytucji oraz osób fizycznych), z czego:
 - 26 wskutek wydania skierowania o zawarcie umowy najmu lokalu socjalnego (w tym 8 porozumień z wierzycielami w sprawie remontu lokalu),
 - 1 wskutek wydania skierowania o zawarcie umowy najmu pomieszczenia tymczasowego,
 - 32 wskutek odstąpienia wierzycieli od eksmisji, zgonu osoby lub uzyskania tytułu prawnego do innego lokalu,
- **141** wyroków z powództwa Gminy Wrocław, z czego:
 - 9 wskutek wydania skierowania o zawarcie umowy najmu lokalu socjalnego,
 - 11 wskutek wydania skierowania o zawarcie umowy najmu pomieszczenia tymczasowego,
 - 111 lokali odzyskano wskutek dobrowolnego wydania, porzucenia lokalu, itp.;
- na dzień 31 grudnia 2016 r. pozostało do realizacji **1 994** wyroków, obejmujących:
 - 1 038 wyroków sądowych, z prawem do lokalu socjalnego w tym: 676 wyroków z powództwa Gminy Wrocław oraz 362 wyroków z powództwa innych podmiotów,
 - 710 wyroków sądowych z prawem do pomieszczenia tymczasowego, w tym: 649 wyroków o eksmisję z lokalu Gminy Wrocław oraz 61 wyroki o eksmisję z lokalu innych podmiotów;
 - 237 wyroków z powództwa Gminy Wrocław z prawem do lokalu socjalnego oraz pomieszczenia tymczasowego;
 - 9 wyroków bez prawa do lokalu i tymczasowego pomieszczenia.

Odszkodowania - wysokość odszkodowań wraz z odsetkami jakie Gmina Wrocław w 2016 r. wypłaciła właścicielom w związku z niedostarczeniem lokalu socjalnego - 2 166 421,07 zł.

Wysokość odszkodowań (wraz z odsetkami) wypłaconych z tytułu niedostarczenia lokalu socjalnego oraz tymczasowych pomieszczeń

Rok	2013	2014	2015	2016
Kwota odszkodowania	883 646,82 zł	812 394,76 zł	2 116 281,02 zł	2 166 421,07

PROCES ODZYSKIWANIA LOKALI

W wyniku kontynuacji procesu odzyskiwania lokali w tym niesamodzielnych poprzez scalanie lokali, zamiany i eksmisje komornicze, przekazano:

- **64** lokale do obrotu cywilno-prawnego, w tym **43** lokali o powierzchni powyżej 80 m²,
- **10** lokali dla repatriantów, realizując uchwały Rady Miejskiej Wrocławia w tym zakresie.

WYKWATEROWANIA NAJEMCÓW Z LOKALI DOTYCHCZAS ZAJMOWANYCH

W 2016 r. prowadzono wykwaterowania z **78** budynków, z tego **9** budynków wykwaterowano w całości z powodu ich złego stanu technicznego, przeznaczenia do obrotu cywilno-prawnego oraz ze względu na przeznaczenie terenu na inne cele, tj.:

- ul. Wrońskiego 8A,
- ul. Osobowicka 114A,
- ul. Pawia 38,
- ul. Na Grobli 15,
- ul. Nasypowa 24,
- ul. Dubois 3,
- ul. Włodkowica 23,
- ul. Brzezińska 12
- pl. Solny 11A.

Wykwaterowano również **28** najemców z pojedynczych lokali mieszkalnych z uwagi na:

- realizację zaległych list - **4** lokale,
- pożar - **6** lokali,
- remontu stropu - **6** lokali,
- zły stan techniczny - **12** lokali.

Plan wykwaterowań wraz z dodatkowymi zobowiązaniami obejmował łącznie **94** budynki zakwalifikowanych do wykwaterowania. Na dzień 31 grudnia 2016 r. do wykwaterowania pozostało **85** budynków.

REALIZACJA PROCEDURY W ZAKRESIE PRZYDZIAŁU LOKALI MIESZKALNYCH

Przeprowadzona w 2016 r. weryfikacja wniosków mieszkaniowych przedstawia się następująco:

- mieszkania do remontu wykonywanego we własnym zakresie i na koszt przyszłego najemcy - wysłano **1 255** ankiet weryfikacyjnych do osób ubiegających się o przydział lokalu do remontu we własnym zakresie i na koszt przyszłego najemcy. Potwierdzoną ankietę złożyło **925** wnioskodawców. Ponadto zrealizowano **186** spraw z utworzonej w 2015 r. listy 269 osób zakwalifikowanych do otrzymania lokalu do remontu oraz **4** sprawy z list poprzednich. Wdrożono także procedurę zmierzającą do opracowania listy na 2017 r.,

- lokale socjalne z tytułu pozostawania w niedostatku - wysłano **1 149** ankiet weryfikacyjnych do osób ubiegających się o przydział lokalu socjalnego z tytułu pozostawania w niedostatku. 624 wnioskodawców złożyło potwierdzoną ankietę. Przeprowadzono procedurę w wyniku czego utworzono listę osób uprawnionych do uzyskania lokalu socjalnego, opublikowana w styczniu 2017 r.

Ogółem na dzień 31 grudnia 2016 r. ubiega się o przydział lokalu mieszkalnego **2 354** wnioskodawców (liczba ta obejmuje również wnioski złożone w latach poprzednich), w tym:

- **1 243** o lokale socjalne z tytułu pozostawania w niedostatku,
- **1 111** o lokale do remontu na koszt przyszłego najemcy.

W ramach realizacji procedury zamiany mieszkań między kontrahentami przyjęto **155** ofert do katalogów zamian. W 2016 r. dokonano **30** zamian, w tym **12** zamian lokali, w wyniku których odzyskano zaległe należności w wysokości **246 882,74 zł**, dokonując zamiany za tzw. „przejęcie długu”.

Wysokość odzyskanego zadłużenia w wyniku zamian lokali

Rok	2013	2014	2015	2016
Kwota odzyskanego zadłużenia	353 219,70 zł	404 285 zł	192 210,86 zł	246 882,74 zł

Skierowano **390** spraw do Wydziału Prawnego lub właściwych zarządców, dotyczących wystąpienia na drogę postępowania sądowego. Przygotowano projekty **42** zarządzeń Prezydenta Wrocławia.

POLITYKA GOSPODAROWANIA MIESZKANIOWYM ZASOBEM

Opracowano i przygotowano projekt uchwały w sprawie udzielenia pomocy trzem rodzinom ewakuowanym z terenów działań wojennych ze wschodniej Ukrainy, który został przyjęty przez Radę Miejską Wrocławia uchwałą nr XXII/482/16 w dniu 17 marca 2016 r.

Przygotowany został projekt obwieszczenia w sprawie ogłoszenia tekstu jednolitego uchwały nr XLVIII/1165/13 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 19 września 2013 r. w sprawie przyjęcia wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Wrocław na lata 2014-2019, który został ogłoszony przez Radę Miejską Wrocławia na sesji w dniu 15 września 2016 r.

W ramach realizacji zadań z zakresu polityki mieszkaniowej istotne znaczenie miały wydarzenia na szczeblu rządowym, związane z przyjęciem przez Radę Ministrów uchwały nr 115/2016 z dnia 27 września 2016 r. w sprawie przyjęcia Narodowego Programu Mieszkaniowego.

W zakresie realizacji tego programu Ministerstwo Infrastruktury i Budownictwa przygotowało projekt ustawy z dnia 8 listopada 2016 r. o zmianie ustawy o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego, który został skierowany do konsultacji społecznych i uzgodnień międzyresortowych.

W dniu 21 listopada 2016 r. za pośrednictwem Unii Metropolii Polskich przedstawiono uwagi do powyższego projektu zmian. Stan prac nad ww. projektem jest na bieżąco monitorowany.

REALIZACJA ZADAŃ PRZEZ ZARZĄD ZASOBU KOMUNALNEGO (ZZK) I SPÓŁKĘ WROCŁAWSKIE MIESZKANIA (WM)

ZASÓB KOMUNALNY I SPOSÓB ZARZĄDZANIA ZASOBEM LOKALI KOMUNALNYCH

Zarządzanie zasobem komunalnym Gminy Wrocław obejmuje zasób mieszkaniowy, lokale użytkowe, garaże, urządzenia komunalne i nieruchomości gruntowe z ich częściami

składowymi, które nie pozostają w zarządzie lub administrowaniu innych komórek organizacyjnych Urzędu Miejskiego Wrocławia oraz innych miejskich jednostek organizacyjnych.

Czynności związane z zarządzaniem komunalnym zasobem wykonywano poprzez komórki organizacyjne lub zlecano firmom zewnętrznym. Przyjęty model zarządzania zasobem zmierza do zapewnienia pełnego wykonywania funkcji właścicielskich przez Gminę Wrocław wobec swoich nieruchomości i pozwala na zachowanie ciągłości zarządzania.

Wielkość zasobu komunalnego

	Zarządzane przez ZZK	Zarządzane przez WM	Zasób komunalny ogółem
Ilość budynków 100% Gminnych	1 032	636	1 668
Ilość budynków stanowiących Wspólnotę Mieszkaniową	2 610	1 451	4 061
Ilość LM Gminy Wrocław	23 497	12 992	36 489
Powierzchnia użytkowa LM Gminy Wrocław (m ²)	1 160 360,72	630 123,23	1 790 483,95
Ilość LU Gminy Wrocław	1 649	686	2 335
Powierzchnia użytkowa LU Gminy Wrocław (m ²)	210 524	60 375,74	270 899,74
Ilość garaży Gminy Wrocław	1 271	711	1 982
Powierzchnia użytkowa garaży Gminy Wrocław (m ²)	20 644	12 395,87	33 039,87
Tereny zewnętrzne (m ²)	2 266 875	2 002 934	4 269 809
Ogródki przydomowe (m ²)	112 098	384 975	497 073

ZASÓB ZARZĄDU ZASOBU KOMUNALNEGO

Według ewidencji ZZK, zgodnie ze stanem na dzień 31 grudnia 2016 r. na zasób komunalny będący przedmiotem działania Zarządu Zasobu Komunalnego składało się:

- 1 032 budynków 100% gminnych, w których znajdowało się 8 455 lokali mieszkalnych o powierzchni użytkowej 407 306,82 m²,
- 15 042 lokali mieszkalnych o powierzchni użytkowej 753 053,90 m² w 2 610 budynkach wspólnot mieszkaniowych,
- 1 649 lokali użytkowych Gminy o powierzchni użytkowej 210 524,09 m²,
- 1 271 garaży o powierzchni użytkowej 20 644 m²,
- 2 266 875 m² powierzchni terenów zewnętrznych (bez chodników),
- 702 ogródków przydomowych o powierzchni 112 098 m².

Rejon	Nazwa Zarządcy lokali gminnych	Adres Biura Obsługi Klienta	Ilość lokali mieszkalnych Gminy	Tereny zewn. Gminy m ²
			23 497	2 266 875
A,B	BOK 1	ul. Św. Antoniego 19	3 093	231 128
H,I	BOK 2	ul. Otwarta 3-5	5 378	163 006
F,G	BOK 3	ul. Karola Miarki 7	4 150	220 556
Ł	BOK 5	ul. Brzeska 8-10	2 541	110 411
R	BOK 7	ul. Papiernicza 9-11	3 039	668 313
S,U	BOK 9	ul. Hallera 149	2 436	426 790
O,P,T	BOK 10	ul. Gajowicka 96A	2 860	446 671

- w zarządzie ZZK pozostają budynki administracji (Brzeska, Św. Elżbiety, Grabiszyńska, Miarki, Spizowa) w tym 3 858 m² terenów zewnętrznych
- w podanych powyżej zasobach zarządzanych przez BOK-2, BOK-3 i BOK-5 znajdują się również tereny zewnętrzne z rejonów J, K i M

W 2016 r. przyjęto do zarządzania nieruchomości przy ul. Rynek 25 zabudowaną budynkiem użytkowym o powierzchni 1 704,50 m² a także nieruchomości przy ul. Jaworowej 12 po byłym komisariacie Wrocław – Krzyki.

Przejęty został obiekt schronu zlokalizowany pod pl. Solnym w obrębie działek nr 28/4 i 28/5 zarządzanych przez ZDiUM, 3 garaże o łącznej pow. 48,46 m² oraz tereny zewnętrzne o łącznej powierzchni 5 578 m².

Lokale użytkowe

Stan zasobu komunalnego lokali użytkowych i garaży

	2014	2015	2016
Lokale w budynkach użytkowych i mieszkalno - użytkowych	1 779	1 695	1 649
Garaże wolnostojące i w budynkach (w tym miejsca postojowe)	1 339	1 303	1 271

W bazie zasobów lokali użytkowych na koniec 2016 r. figuruje **89 obiektów do rozbiórki** w tym 44 garaże.

W 2016 r. statystyka przedstawia się następująco:

- sprzedano - 42 lokale użytkowe oraz 22 garaże,
- wyburzono - 8 lokali użytkowych i 3 garaże,
- przekazano do zasobu (wzrost) 10 lokali użytkowych oraz 4 garaże.

Ponadto z powodu innych zmian (podział lokalu, przekazanie dla WM lub na części wspólne nieruchomości gminnej) zanotowano wzrost o 9 lokali użytkowych i 11 garaży.

Zawarto:

- **197** umów najmu na lokale użytkowe w tym:
 - na czas nieoznaczony - 61 umów,
 - na czas oznaczony - 148 umów,
- **144** aneksy do umów najmu na lokale użytkowe.

Wypowiedziano:

- **72** umowy najmu lokali użytkowych:
 - w 38 przypadkach umowę wypowiedział najemca,
 - w 34 przypadkach umowę wypowiedziało ZZK, z czego w 29 przypadkach z powodu zadłużenia czynszowego najemcy.

Garaże

Zawarto:

- **50** umów (najmu garaży i dzierżawy terenu pod garażami),
- **16** umów najmu na miejsca parkingowe,
- **26** aneksów do umów najmu garaży i dzierżawy terenu pod garażami po renegotiacjach,
- 92 umowy ustanowienia kaucji pieniężnej.

Wypowiedziano:

- 29 umów najmu garaży i dzierżawy terenu pod garażami z uwagi na zmianę ustawy Prawo o ruchu drogowym,
- 52 umowy najmu i dzierżawy terenu pod garażami,
- zawarto 8 porozumień o rozwiązaniu umowy najmu.

Przygotowano 7 wniosków o zdjęcie naliczeń z konta finansowego zmarłych najemców garaży. Przekazano do Kancelarii Prawnej 3 wnioski skierowanie do sądu sprawy o eksmisję z garaży.

Ogródki (przy lokalach gastronomicznych)

W sezonie funkcjonowania ogródków przy lokalach gastronomicznych tj. od 15 marca 2016 r. zawarto **83** umowy na ich organizację.

Naliczenia w 2016 r.

Miesiąc	Kwota (zł)
marzec	20 582,39
kwiecień	118 716,32
maj	144 457,98
czerwiec	150 767
lipiec	151 618,85
sierpień	152 821,17
wrzesień	152 850,13
październik	111 824,16
listopad	14 883,07

Ulgi w czynszu lokali użytkowych

31 najemców lokali użytkowych korzystało z następujących ulg w czynszu:

- z tytułu remontu ulicy – 7 najemców,
- z tytułu wady technicznej lokalu – 24 najemców.

Kontynuowano współpracę w zakresie przygotowywania dokumentów potrzebnych do wystąpienia na drogę sądową w sprawie o zapłatę przeciwko byłym najemcom lokali użytkowych i garaży.

W 2016 r. przygotowano zmianę zarządzenia 3221/11 Prezydenta Wrocławia z dnia 6 grudnia 2011 r. poprzez uwzględnienie w stawkach czynszowych działalności spółdzielni socjalnych (zarządzenie Nr 5949/16 Prezydenta Wrocławia z dnia 15 grudnia 2016 r.).

W 2016 r. przeprowadzono ogółem **90** przetargów na najem lokali użytkowych (w tym na najem pomieszczeń przeznaczonych na potrzeby własne mieszkańców), garaży i miejsc parkingowych.

Ilość lokali skierowanych do przetargu na najem:	2014	2015	2016
Garaże	59	34	35
Miejsca postojowe	2	2	2
Lokale użytkowe	118	75	63
Łącznie	179	111	100
ustne	70	76	68
pisemne	36	24	22
Łącznie	106	100	90

W wyniku przetargów **najwyższe kwoty czynszu** miesięcznego netto osiągnęły lokale:

- przetarg ustny:
 - ul. Podwale 67 o pow. 82,74 m² - czynsz wywoławczy 464 zł, po licytacji 1 030 zł,
 - ul. Pomorskiej 15/17 o pow. 22,15 m² - czynsz wywoławczy 532 zł, po licytacji 1 050 zł,
 - pl. Staszica 14 o pow. 26,83 m² - czynsz wywoławczy 860 zł, po licytacji 1 290 zł,
 - garaż przy ul. Jemiołowej 32B boks 2 o pow. 15,84 m² - czynsz wywoławczy 80 zł, po licytacji 310 zł.
- przetarg pisemny:
 - ul. Rynek 25 o pow. 711,40 m² - czynsz wywoławczy 21 360 zł, wybrano ofertę z miesięcznym czynszem 25 000 zł,
 - ul. Świdnickiej 6A o pow. 70,14 m² - czynsz wywoławczy 2 810 zł, wybrano ofertę z miesięcznym czynszem 3 950 zł,
 - ul. Przejście Garncarskie 8 o pow. 46,95 m² - czynsz wywoławczy 1 878 zł, wybrano ofertę z miesięcznym czynszem 2 800 zł.

Przyjmowano zgłoszenia od najemców lokali użytkowych i garaży dotyczących awarii i zabezpieczenia pustostanów, wydano zgody na remont lokalu na wniosek najemców, dokonywano odbioru lokali po zgłoszeniu przez najemcę zakończenia prac remontowych. Przed skierowaniem lokalu do zagospodarowania dokonywano typowania robót remontowych. Uczestniczono w wizjach lokali dotyczących spraw technicznych.

Statystyka w 2016 r. przedstawia się następująco:

- zgody na remont – 84,
- odbiory prac remontowych – 24,
- typowanie robót remontowych przed przekazaniem lokalu do zagospodarowania – 150,
- przyjęcie zgłoszenia awarii – 126,
- uczestnictwo w likwidacji szkód – 12,
- sprawdzenie otrzymanych inwentaryzacji – 14,
- rozpatrzone wnioski dotyczące odszkodowań – 10.

LOKALE MIESZKALNE

W 2016 r. realizowano zadania związane z najmem lokali mieszkalnych m.in. z zawarciem umów najmu, sporządzaniem aneksów, z wypowiedzeniem najmu, z naliczeniem i ze zwrotem kaucji mieszkaniowej, interwencjami i zapytaniami dotyczącymi lokali mieszkalnych. W ramach zarządzania nieruchomościami realizowano m.in. takie zadania jak:

- zawieranie umów najmu lokali mieszkalnych, sporządzanie aneksów do umów najmu,
- legalizacja zmian po dokonanej przez najemcę przebudowie lokalu w ramach metrażu wynikającego z zawartej umowy,
- prowadzenie spraw związanych z umożliwieniem spłaty zadłużenia z tytułu należności za korzystanie z lokali mieszkalnych stanowiących mieszkaniowy zasób gminy, w formie świadczenia rzeczowego,
- wdrażanie podwyżek stawki bazowej czynszu dla użytkowników lokali mieszkalnych,
- wystawianie faktur za najem lokali mieszkalnych, w tym prowadzenie korespondencji z tym faktem związanej,
- wystawianie faktur za najem pracowni twórców wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy,
- weryfikacja wniosków o wypowiedzenie najmu,
- wypowiadanie najmu lokali mieszkalnych z tytułu zaległości oraz inicjowanie spraw o opróżnienie, opuszczenie i wydanie lokali mieszkalnych, co do których tytuł prawny wygaś wskutek wypowiedzenia z powodu zalegania z zapłatą czynszu lub innych opłat za używanie lokalu,
- prowadzenie spraw związanych z naliczaniem i wypłatami kaucji mieszkaniowych.

W 2016 r. przygotowano 1 200 umów i aneksów do umów najmu lokali mieszkalnych, wysłano do ponownego rozpatrzenia 4 skierowania do zawarcia umowy/aneksu, anulowano 5 skierowań. Do weryfikacji wpłynęło 569 wniosków o wypowiedzenie najmu. Po szczegółowej analizie dokumentów i informacji wypowiedziano najem 361 najemcom.

Kontynuowano prowadzenie spraw o opróżnienie, opuszczenie i wydanie lokali mieszkalnych, co do których tytuł prawny wygaś wskutek wypowiedzenia z powodu zalegania z zapłatą czynszu lub innych opłat za używanie lokalu. W 2016 r. przygotowano 140 wniosków o przygotowanie pozwów do sądu w ww. temacie.

W 2016 r. kontynuowano realizację zarządzenia Prezydenta nr 8463/13 z dnia 3 września 2013 r. w sprawie umożliwienia spłaty zadłużenia z tytułu należności za korzystanie z lokali mieszkalnych stanowiących mieszkaniowy zasób gminy, w formie świadczenia rzeczowego. Wpłynęło **554** wniosków dłużników, którzy złożyli deklarację skorzystania z możliwości spłaty zadłużenia w formie świadczenia rzeczowego. Na podstawie złożonych przez dłużników wniosków przygotowano 515 umów na odpracowanie długu, z czego

obecnie obowiązuje **95** umów zawartych ze **104** osobami. Z grupy 304 umów: 162 umowy zostały wypowiedziane lub dłużnicy nie zgłosili się do jednostek, 113 umów zostało zakończonych z uwagi na spłatę zadłużenia. Osoby, które realizowały umowy dotyczące zamiany formy spłaty zadłużenia ze świadczenia pieniężnego na świadczenie rzeczowe i stały się do wskazanych przez ZZK jednostek odpracowały dług na kwotę 2 665 000 zł. Łączne zadłużenie ww. osób to kwota ponad 3 556 000 zł. Obecnie najniższa do odpracowania przez dłużnika kwota zaległości to 757 zł. Największe, odpracowywane zadłużenie to kwota 181 000 zł. Większość prac deklarowanych przez dłużników i zleczanych przez ZZK, to prace polegające na sprzątanii, prace porządkowe, pielęgnacja zieleni. Dłużnicy swój dług uzasadniają trudną sytuacją osobistą - problemami finansowymi i zdrowotnymi, brakiem pracy. Najmłodszy odpracowujący dłużnik ma 23 lata, najstarszy dłużnik odpracowujący dług ma 78 lat. Średnia wieku dłużników odpracowujących dług to niecałe 55 lat. Odpracowujący dług nie określają swojego wykształcenia - wśród tych osób są bezrobotni, często bez prawa do zasiłku, osoby posiadające grupę inwalidzką, osoby utrzymujące się z prac dorywczych.

W 2016 r. powadzono także sprawy związane z udzielaniem ulgi w czynszu z tytułu niskich dochodów oraz o odstąpienie od naliczania 15% zwwyżki za lokal powyżej 80 m². Wnioski były rozpatrywane w oparciu o uchwałę nr XLVIII/1165/13 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 19 września 2013 r. w sprawie przyjęcia wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Wrocław na lata 2014-2019 oraz zarządzenie nr 249/09 Dyrektora Zarządu Zasobu Komunalnego z dnia 20 sierpnia 2009 r. Pozytywnie zaopiniowano 3 wnioski o udzielenie ulgi z tytułu niskich dochodów, spełniających kryteria wynikające z ww. uchwały. Pozostałe wnioski złożone przez najemców nie spełniały warunków określonych w ww. uchwale.

Naliczenie zwaloryzowanych kaucji mieszkaniowych związane z realizacją uchwały Rady Miejskiej XXXI/2277/07 z 9 grudnia 2004 r. w sprawie zmiany uchwały Nr XLIX/697/98 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 27 lutego 1998 r. w sprawie zasad gospodarowania nieruchomościami stanowiącymi własność Gminy Wrocław a także ze zwrotem kaucji mieszkaniowej.

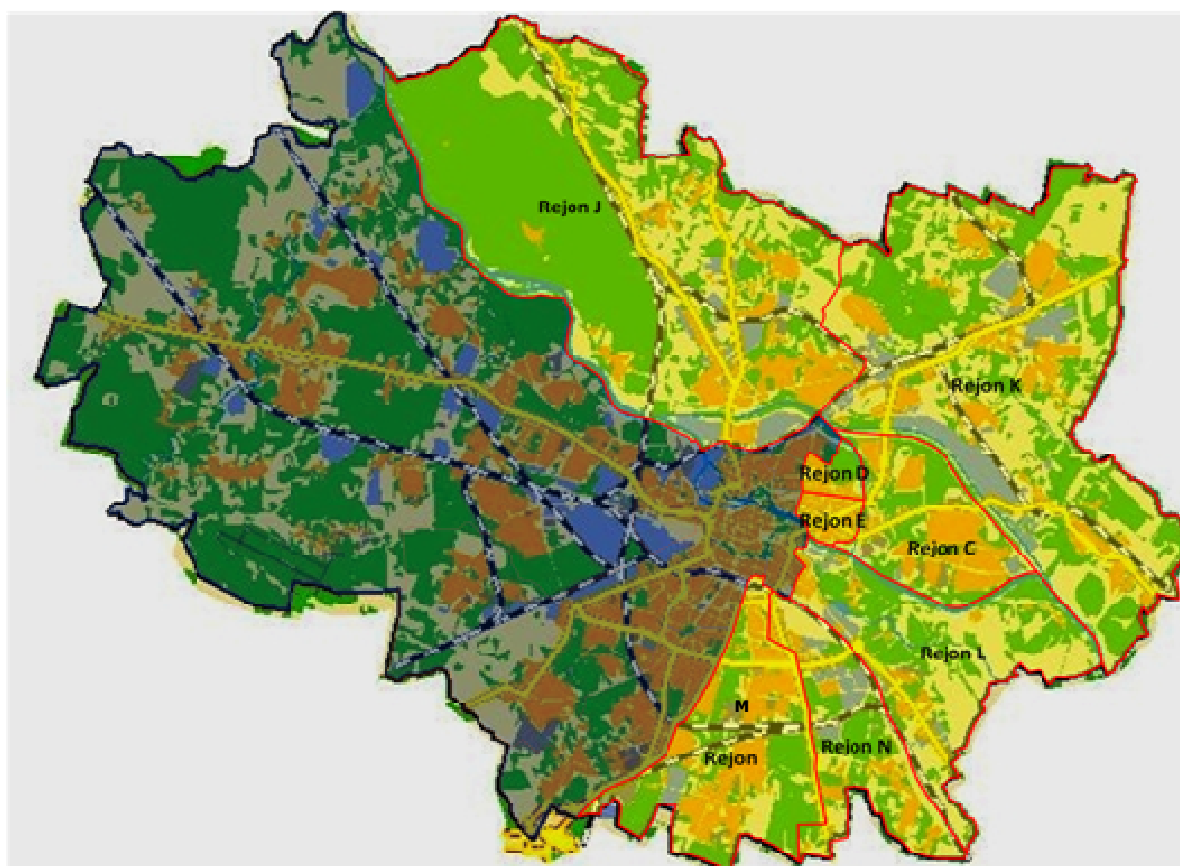
Kryteria oceny	Ilość wniosków	Kwota kaucji naliczonych	Kwota kaucji wypłaconych
kaucje wypłacone w 2016 r. (wpłacone po 1 stycznia 2009 r.)	35	73 808	85 088
kaucje wypłacone w 2016 r. (wpłacone przed 12 listopada 1994 r.)	4	6 565	6 565
wnioskodawcy zawiadomieni o wysokości zwrotu, którzy kwalifikują się do wypłaty zwaloryzowanej kaucji	40	17 623	0
wnioskodawcy, którzy kwalifikują się do wypłaty zwaloryzowanej kaucji wnioski zasadne - zawieszono do czasu dostarczenia brakujących dokumentów itd.	115	0	0
Razem: wnioski o wypłatę kaucji zasadne	194	97 996	91 653
wnioski wymagające procedury wyjaśniającej (mieszkania zakładowe)	85	124 935	0
Razem: wnioski o wypłatę kaucji wątpliwe	85	124 935	0
wnioskodawcy, poinformowani o odmowie na podstawie zapisu o zrzeczeniu się z wszelkich roszczeń, zawartym w aktach notarialnych	1 102		
wnioskodawcy, których roszczenie o zwrot kaucji uległo przedawnieniu	444	0	0
wnioski za urządzenia sanitarne (łazienkowe) nie podlegające zwrotowi	29	0	0
wnioskodawcy bez uprawnień do odbioru kaucji na podstawie art. 36	60	0	0
wkłady budowlane - nie podlegają zwrotowi - odmowa	34	0	0
lokale mieszkalne nabyte na rynku wtórnym - odmowa	57	0	0
odmowa (kaucja odebrana wcześniej)	18	0	0
sprawy zamknięte (rezygnacja, odmowa, brak dokumentów)	239	0	0
Razem: wnioski o wypłatę kaucji bezzasadne	1 983	0	0
wnioski załatwione pozytywnie (BSL)	2 013	2 585 603	

wnioski załatwione odmownie (BSL)	1 579	0	
Razem: Wnioski o zwrot zwaloryzowanej kaucji mieszkaniowej z BSL	3 592	2 585 603	
wypłaty kaucji w wyniku wyroków sądowych	205	338 036	338 036
sprawy sądowe w toku	30		

ZASÓB SPÓŁKI WROCŁAWSKIE MIESZKANIA

Na zasób komunalny zarządzany przez Spółkę w 2016 r. składały się: nieruchomości mieszkalne i niemieszkalne, obiekty i urządzenia użyteczności publicznej, obiekty administracyjne oraz tereny zewnętrzne.

Poniżej zamieszczono mapę Wrocławia z zaznaczonymi rejonami Miasta, obrazującą zasięg terytorialny zarządzanego przez Spółkę zasobu komunalnego.

Wielkość zasobu komunalnego obejmującego rejon C, D, E, J, K, L, M, N.

	wg stanu na dzień 31 grudnia 2015 r.	wg stanu na dzień 31 grudnia 2016 r.
Ilość budynków 100% Gminnych	662	636
Ilość budynków stanowiących Wspólnotę Mieszkaniową	1 464	1 451
Ilość LM Gminy Wrocław	13 293	12 992
Powierzchnia użytkowa LM Gminy Wrocław (m ²)	647 425,35	630 123,23
Ilość LU Gminy Wrocław	701	686
Powierzchnia użytkowa LU Gminy Wrocław (m ²)	67 874,62	60 375,74
Ilość garaży Gminy Wrocław	716	711
Powierzchnia użytkowa garaży Gminy Wrocław (m ²)	12 473,97	12 395,87
Tereny zewnętrzne (m ²)	2 041 870	2 002 934
Ogródki warzywno-kwiatowe (m ²)	392 251	384 975

W trakcie 2016 r. nastąpiły zmiany w ilości zasobu komunalnego polegające na zwiększeniu, w związku z powierzeniem czynności zarządzania na kolejnych nieruchomościach oraz na zmniejszeniu związanym ze sprzedażą lokali.

Czynności zarządzania spółki Wrocławskie Mieszkania:

- czynności związane z administrowaniem i obsługą klientów,
- czynności związane z prowadzeniem ewidencji księgowej z tytułu rozrachunków z użytkownikami lokali,
- czynności windykacyjne i związane z udzielaniem ulg,
- czynności związane z konserwacją i usuwaniem awarii oraz okresowymi kontrolami budynków,
- czynności związane z eksploatacją budynków i terenów zewnętrznych,
- czynności związane z planowaniem i wykonywaniem remontów, inwestycji, rozbiórek i dokumentacji technicznej,
- czynności związane z wykwaterowaniem budynków i lokali,
- czynności związane z pełnieniem funkcji inwestora zastępczego przy remontach, inwestycjach, rozbiórkach i dokumentacjach technicznych.

Działania, o których mowa wyżej, były przez Spółkę realizowane w 2016 r. w celu poprawy funkcjonalności, bezpieczeństwa i estetyki budynków i lokali mieszkalnych.

EKSPLLOATACJA ZASOBU GMINNEGO

ZARZĄD ZASOBU KOMUNALNEGO

W zakresie eksploatacji zasobu komunalnego – **utrzymania budynków** stanowiących własność Gminy Wrocław zawarto w ramach otrzymanych w budżecie środków, umowy na wydatki takie jak:

- usługi porządkowo-sanitarne: sprzątanie i okresowe mycie części wspólnych budynków, klatek schodowych, bram, prześwitów bramowych, kabin dźwigów oraz odczyty wodomierzy,
- usługi dezynfekcji, dezynsekcji i deratyzacji,
- usługi czyszczenia przewodów wentylacyjnych, spalinowych i dymowych zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 07 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków (Dz. U. Nr 109 z 2010 r. poz. 719 z późniejszymi zmianami). Zapewnienie wykonania tych usług służy bezpiecznemu użytkowaniu budynków, lokali, mieszkań,
- dostawę i przesył energii elektrycznej dla obwodów administracyjnych dla celów oświetlenia części wspólnych budynków - klatek schodowych, dla funkcjonowania węzłów cieplnych, oświetlenia terenów zewnętrznych (podwórek, wewnątrz blokowych), dla celów realizacji usług dozoru i monitoringu obiektów,
- usługi dozoru i ochrony mienia, monitoringu obiektów, w tym czasowo przejętych, przygotowywanych przez Gminę do zbycia,
- usługi transportowe - przeprowadzki najemców z lokali przeznaczonych do remontów, z budynków przeznaczonych do remontów - rewitalizacji, bądź rozbiórki,
- usługi sprzątania i wywiezienia nagromadzonych zbędnych przedmiotów oraz rzeczy na odpowiednie składowiska odpadów z lokali po zgonach, bez najemców oraz innych zanieczyszczonych lokali, obiektów,
- usługi dostawy gazu i oleju opałowego do lokalnych kotłowni,
- usługi rozliczania kosztów energii cieplnej dla lokali opomiarowanych miernikami zużycia ciepła w budynkach stanowiących własność Gminy Wrocław,
- dostawy energii cieplnej do nowo przejmowanych do zarządzania przez ZZK obiektów, do budynków po wykonanych remontach – modernizacji lokali i budynków gdzie najemcy, dzierżawcy rezygnują z dzierżawy lub najmu,
- dostawy wody i odbioru ścieków do nowo przejmowanych do zarządzania przez ZZK obiektów, oraz umów gdy budynek jest włączany do programu umów indywidualnie zawieranych z najemcami lokali komunalnych,

- dostawy i przesyłu (umowy kompleksowe) oraz oddzielnie dostawy i oddzielnie dystrybucji energii elektrycznej do przejmowanych do zarządzania przez ZZK obiektów, oraz do budynków po wykonanych remontach – modernizacji lokali, budynków gdzie najemcy, dzierżawcy rezygnują z dzierżawy lub najmu,
- usługi dostarczenia i obsługi kabiny TOI – TOI.

Za usługi sprzątnięcia budynków, oświetlenia klatek schodowych i terenów zewnętrznych, dozoru i ochrony mienia, obsługi kabin TOI – TOI, dostawy mediów, faktury realizowane są w okresach miesięcznych. Co miesiąc. Pozostałe usługi są realizowane w miarę potrzeb, cyklicznie bądź sezonowo a faktury realizowane są po wykonaniu usług.

W zakresie eksploatacji zasobu komunalnego – **utrzymania terenów zewnętrznych** stanowiących własność Gminy Wrocław zawarto w ramach otrzymanych w budżecie środków umowy, na wydatki takie jak:

- usługi koszenia traw, przycinania żywopłotów,
- usługi wycinki drzew które tego wymagają oraz na podstawie decyzji,
- usługi pielęgnacyjne - prześwietlania drzew i krzewów, cięcia pielęgnacyjne,
- usługi zabezpieczenia drzew zgodnie decyzjami wydawanymi przez uprawnione organy,
- usługi nasadzenia drzew i krzewów,
- usługi pielęgnacji zieleni w zagospodarowanych wnętrzach, zagospodarowanych podwórkach,
- usługi sprzątnięcia osłon śmietnikowych i miejsc gromadzenia odpadów komunalnych.

Realizowano umowy na usługi sprzątnięcia osłon śmietnikowych i miejsc zbiórki odpadów komunalnych, pozostałe usługi są realizowane cyklicznie bądź sezonowo. Zawarto umowy dzierżawy terenów pod miejsca zbiórki odpadów dla budynków stanowiących własność Gminy Wrocław z innymi właścicielami gruntów i wnosimy opłaty z tego tytułu, wnosimy także opłaty na podstawie decyzji wydanych przez Zarząd Dróg i Utrzymania Miasta za zajęcie pasa drogowego w związku z umieszczeniem w nim przyłączy kanalizacyjnych, wodociągowych, kanalizacji deszczowej, pochylni dla niepełnosprawnych.

W zakresie eksploatacji zasobu komunalnego – stanowiącego własność Gminy Wrocław planowano wydatki i zawarto umowy na usługi: obsługi czterech szaleatów miejskich, dostawę wody i odbiór ścieków oraz dostawę energii elektrycznej i ciepłej do szaleatów.

W celu realizacji usług oraz zapewnienia ciągłości dostaw mediów w ramach eksploatacji przygotowywane są wnioski przetargowe w celu wszczęcia postępowań przetargowych zgodnie z ustawą Pzp mające na celu wyłonienie dostawców oraz wykonawców usług i zawarcia umów na ich realizację w ramach przyznaných w budżecie środków.

Rozliczenia kosztów mediów

W zakresie rozliczania mediów zostały przeprowadzone odczyty wodomierzy indywidualnych w lokalach gminnych na pierwsze półrocze 2016 r. oraz na koniec 2016 r. Zebrano i zweryfikowano koszty zużycia poszczególnych mediów przypadających na lokale gminne położone w budynkach stanowiących własność Gminy Wrocław oraz dokonano weryfikacji kosztów zużycia mediów, algorytmu podziału kosztów przypadających na lokale gminne położone w budynkach Wspólnot Mieszkaniowych przekazanych przez zarządców nieruchomości wspólnej. Na podstawie wykonanej bazy naliczeń i kosztów zużycia mediów wykonano rozliczenia mediów na poszczególne lokale gminne. Wyniki rozliczeń przekazano do najemców lokali gminnych oraz zostały przekazane do zaksięgowania na kartotekach finansowych lokali w systemie Granit.

W 2016 r. kontynuowano działania podjęte w latach ubiegłych w zakresie legalizacji urządzeń pomiarowych tj. urządzeń do pomiaru energii ciepłej i zużycia wody oraz promowania opomiarowanych lokali. Wytypowano lokale do opomiarowania w wodomierze i do wymiany/legalizacji wodomierzy i urządzeń pomiaru ciepła.

Dodatkowo prowadzono działania w zakresie opomiarowania ostatnich lokali w wytypowanych budynkach w celu wyeliminowania lokali, dla których jest stosowana metoda rozliczania mediów zimnej wody i ścieków, powodująca niejednokrotnie konieczność obciążenia najemców znacznymi niedopłatami, zwłaszcza w budynkach

należących do wspólnot mieszkaniowych. Wytypowano do opomiarowania 322 lokali, co przyczyni się do zwiększenia ilości opomiarowanych lokali gminnych o 1% w stosunku do roku ubiegłego.

W celu podniesienia klasy energetycznej budynków mieszkalnych stanowiących własność Gminy Wrocław zostały zainstalowane i wdrożone do rozliczeń nowoczesne urządzenia grzewcze – ciepłomierze i podzielniki. Ucieploniono 6 budynków, co wpłynęło na energooszczędne zachowanie mieszkańców gminnego zasobu komunalnego i zmniejszenie emisji gazów lub pyłów do powietrza.

W 2016 r. kontynuowano działania w zakresie Programu Pilotażowego zawierania indywidualnych umów przez dostawcę mediów z ich odbiorcami tj. najemcami lokali gminnych.

W ramach wdrażania modułu rozliczeniowego mediów w programie Granit wprowadzono strukturę rozliczeniową dla rejonów: A, F, G, Ł, O, P, S, T, U. Trwają przygotowywania do wdrażania kolejnych rejonów. Stworzona najemcom lokali gminnych możliwość podawania odczytów z liczników drogą elektroniczną.

W zakresie dostarczenia mediów do lokali gminnych położonych w budynkach stanowiących 100% własność Gminy Wrocław oraz w budynkach Wspólnot Mieszkaniowych zostały poniesione wydatki związane ze zużyciem następujących rodzajów mediów:

- zużycie zimnej wody i odprowadzenie ścieków z lokali gminnych,
- opłata abonamentowa za dostawę wody i odprowadzanie ścieków,
- zużycie energii cieplnej z lokali gminnych,
- zużycie energii elektrycznej na cele mieszkalne z lokali gminnych,
- zużycie gazu z lokali gminnych,
- wywóz nieczystości płynnych z lokali gminnych.

Wydatki na media zwiększyły się w stosunku do prognozowanych wydatków na 2016 r. z uwagi na zmianę w pierwszym półroczu 2016 r. cen dostawy zimnej wody i odprowadzenia ścieków oraz nośników ciepła – wzrost kosztów centralnego ogrzewania i podgrzania wody w II półroczu 2015 r. (Decyzja Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki nr OWR-4210-17/2015/1276/XVI-A/AŁ z dnia 3 września 2015 r.). Zmiana taryfy spowodowała podwyższenie opłat przez zarządców Wspólnot Mieszkaniowych.

Dostarczenie mediów tj. dostarczenie zimnej wody i odprowadzenie ścieków, dostarczenie energii cieplnej, energii elektrycznej, gazu, wywóz nieczystości stałych oraz odprowadzenie nieczystości płynnych z 8 317 mieszkalnych i 694 użytkowych lokali gminnych położonych w 733 budynkach stanowiących własność Gminy Wrocław wykonano zgodnie z umowami zawartymi pomiędzy ZZK a dostawcami mediów. Rozliczenie rzeczywistych kosztów zużycia mediów w lokalach gminnych wykonywane jest na podstawie algorytmu i sposobu rozliczania zgodnie z podjętymi regulaminami rozliczania mediów obowiązującymi w Zarządzie Zasobu Komunalnego.

Dostarczanie mediów tj. dostarczanie zimnej wody i odprowadzenie ścieków, dostarczenie energii cieplnej, energii elektrycznej, gazu, wywóz nieczystości stałych oraz odprowadzenie nieczystości płynnych z 15 034 mieszkalnych i 2 557 użytkowych lokali gminnych położonych w 2 600 budynkach Wspólnot Mieszkaniowych wykonano zgodnie z umowami zawartymi pomiędzy poszczególnymi Wspólnotami Mieszkaniowymi a dostawcami mediów. Wydatki związane z dostarczaniem mediów do lokali gminnych realizowane są w okresach miesięcznych na podstawie wniosków wystawianych przez poszczególne Wspólnoty Mieszkaniowe. Rozliczenie rzeczywistych kosztów zużycia mediów w lokalach gminnych wykonywane jest na podstawie algorytmu i sposobu rozliczania zgodnie z podjętymi regulaminami rozliczania mediów w poszczególnych wspólnotach.

SPÓŁKA WROCŁAWSKIE MIESZKANIA

Na czynności i ponoszone w zakresie eksploatacji zasobu gminnego wydatki składają się:

- utrzymanie czystości i porządku wewnątrz budynków 100% gminnych,
- usługi deratyzacji wykonane zgodnie z „Regulaminem utrzymania czystości i porządku na terenie miasta Wrocławia”,
- przeprowadzone akcje przeciwko gryzoniom na terenach zewnętrznych,
- dozór i ochrona mienia budynków przy ul. Więckowskiego 34, ul. Popielskiego 6, ul. Koreańskiej 1, ul. Hubskiej 8-16 (do momentu przekazania nieruchomości do zarządzania Urzędowi Miejskiemu Wrocławia tj. do 14 marca 2016 r.),
- zakup energii elektrycznej na potrzeby oświetleniowe klatek schodowych, kotłowni, węzłów cieplnych oraz oświetlenia wewnątrz międzyblokowych i placów zabaw,
- obsługa serwisowa kotłowni, węzłów cieplnych i logoterm,
- obsługa serwisowa platform i dźwigów osobowych,
- odczytywanie indywidualnych wodomierzy poboru wody w lokalach,
- dokonywanie rozliczeń dostaw mediów do nieruchomości,
- plombowanie wodomierzy indywidualnych w lokalach,
- utrzymanie czystości i porządku w 324 miejscach składowania odpadów stałych (w ciągu roku nastąpiła zmiana w wykazie adresowym z uwagi na sprzedaż nieruchomości),
- czyszczenie przewodów wentylacyjnych, spalinowych i dymowych w budynkach 100% gminnych,
- sprzątanie lokali oraz pomieszczeń przynależnych wraz z wywozem pozostawionych w tych lokalach przedmiotów,
- wykwaterowania związane z planowanymi remontami lokali i budynków z zapewnieniem transportu rzeczy i przedmiotów będących własnością najemców do lokali zastępczych,
- utrzymanie terenów zewnętrznych Gminy Wrocław poprzez wykonywanie czynności: wymiana 802,28 m³ piasku w piaskownicach, skoszenie 1 971 510 m² traw, cięcia żywopłotów oraz wycinka, pielęgnacja i okrzesywanie drzew, zgodnie z decyzjami wydanymi przez Miejskiego Konserwatora Zabytków oraz Wydział Środowiska i Rolnictwa Urzędu Miejskiego Wrocławia,
- zarządzanie ogródkami warzywno-kwiatowymi, w tym wykonano pomiary aktualizacyjne.

Usługi wykonywane były przez firmy zewnętrzne wybrane w wyniku przeprowadzonych postępowań o udzielenie zamówień publicznych, z wyjątkiem czynności zarządzania ogródkami warzywno-kwiatowymi, które Spółka wykonywała samodzielnie.

W obszarze rozliczania mediów w 2016 r. w rejonach C, D, E, J, K, L, M, N, dokonano odczytów wodomierzy w lokalach. Stworzono bazę naliczeń i kosztów niezbędnych do wykonania rozliczeń mediów za cały 2016 r.

Rozliczenia mediów w latach 2015-2016

Ilość rozliczeń (szt.)	Rok	
	2015	2016
Rozliczenie dostawy zimnej wody i odprowadzanie ścieków	51 065	35 938
Rozliczenia ciepłej wody	1 972	2 554
Rozliczenie wywozu odpadów komunalnych	6 997	1 725
Rozliczenie wywozu nieczystości płynnych	243	560
Rozliczenie centralnego ogrzewania	3 271	2 628
Rozliczenie dostawy gazu	344	434
Rozliczenie energii elektrycznej	660	158

EWIDENCJA NA KARTOTEKACH NAJEMCÓW

ZARZĄD ZASOBU KOMUNALNEGO

W 2016 r. realizowano czynności związane z obsługą najemców z tytułu opłat związanych z korzystaniem z lokali mieszkalnych i lokali użytkowych, w szczególności:

- analizy kartotek finansowych użytkowników lokali,
- udzielanie ustnych informacji odnośnie zapisów na indywidualnych kartotekach użytkowników lokali,
- przyjmowanie zainteresowanych na rozmowy indywidualne,
- prowadzenie korespondencji z użytkownikami lokali w zakresie rozliczeń finansowych ewidencjonowanych na kartotekach najemców,
- wystawianie zaświadczeń na wniosek Biura Sprzedaży Lokali Urzędu Miejskiego Wrocławia oraz na indywidualne wystąpienie korzystających z lokali.

W 2016 r. korespondencja z użytkownikami lokali oraz ich obsługa:

- w sprawie analizy zapisów na kartotekach finansowych i ustalenia wysokości prawidłowego salda wpłynęło około **10 200** wniosków najemców z czego zrealizowano **8 234** w tym:
 - w zakresie lokali mieszkalnych wysłano 6 813 pism,
 - w zakresie lokali użytkowych wysłano 1 421 pism.

Udzielone odpowiedzi dotyczyły między innymi analizy salda, wydania informacji o wysokości salda oraz wniosków o ewentualne zwroty nadpłat:

- przyjęto na rozmowy indywidualne **8 719** zainteresowanych osób,
- wykonano analizę na **12 119** szt. kartotekach finansowych najemców w tym:
 - przygotowano 845 szt. sald użytkowników lokali mieszkalnych na dzień złożenia wniosku o udzielenie ulgi,
 - przygotowano 760 szt. sald użytkowników lokali użytkowych z tego: salda do sądu 427 szt., porozumienia 46 szt., pozostałe wnioski 287 szt.;
- przekazano 3 035 szt. sald organizacji pozarządowych,
- ustalono 2 075 szt. sald lokali mieszkalnych, które przekazano celem skierowania na drogę postępowania sądowego,
- ustalono 1 464 szt. sald dla lokali użytkowych do Krajowego Rejestru Długów,
- ustalono 1 170 szt. sald dla Biura Sprzedaży Lokali,
- ustalono 687 szt. sald na wniosek Wydziału Lokali Mieszkalnych,
- ustalono 1 074 szt. pism inicjujących,
- ustalono 1 009 szt. sald pozostałych lokali mieszkalnych.

Usprawnienie pracy oraz zdobyte doświadczenie w zakresie obsługi najemców odniosły w 2016 r. pozytywny wpływ na pracę z najemcami a zarazem zwiększenie satysfakcji klientów.

SPÓŁKA WROCŁAWSKIE MIESZKANIA

W 2016 r. realizowano sprawy z zakresu postępowań wyjaśniających w celu ustalenia salda kartoteki opłat najemcy, wniosków o wydanie zaświadczenia o stanie finansowym, wniosków najemców o zwrot nadpłat oraz reklamacje do ustalonych sald. W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2016 r. Spółka przyjęła do realizacji w celu prawidłowego załatwienia **8 792** sprawy zgłoszone przez najemców, w tym **7 596** spraw wymagających weryfikacji kartotek finansowych.

W trakcie weryfikacji korygowano błędy i nieprawidłowości obejmujące okres zarządzania poprzednich zarządców, tj. przed 1 sierpnia 2010 r. ujawniono m.in.:

- brak lub nieprawidłowy BO na 1 kwietnia 2004 r. niezgodny z archiwalnymi kartotekami finansowymi najemców,
- braki w zaksięgowanych dodatkach mieszkaniowych,
- podwójnie zaksięgowane wpłaty wymagające skorygowania,

- brak lub nieprawidłowe księgowania rozliczeń mediów niezgodne z dokumentami w teczkach lokali,
- brak naliczeń odsetek od niezapłaconych należności i nieterminowych wpłat od kwietnia 2006 r.

Wyjaśniono również szereg nieprawidłowości ze strony najemców we wnoszeniu opłat mieszkaniowych: zbyt niskie wpłaty spowodowane nieuwzględnianiem podwyżek, nieterminowe wpłaty, brak opłacenia niedoborów po rozliczeniu mediów.

Ustalono, że w wielu przypadkach zaległości widniejące na kartotekach finansowych najemców wynikają z bilansów otwarcia przekazywanych przez kolejnych zarządców co wymusza konieczność szczegółowej analizy zapisów na kontach lokali za okresy znacznie przekraczające czas zarządzania przez Spółkę nieruchomościami (nawet od 2000 r.), porównania dokumentów źródłowych w teście lokalowej z księgowaniami na kartotekach, a także poszukiwaniem i księgowaniem brakujących wpłat.

W celu ostatecznego i prawidłowego załatwienia spraw zgłaszanych przez najemców podjęto następujące czynności:

- zrealizowano **9 021** spraw wpływających, w tym w **7 825** przypadkach zweryfikowano zapisy na kartotece opłat najemców, jednocześnie udzielając odpowiedzi na pisma najemców, wydając zaświadczenia i realizując zwroty nadpłat,
- w toku weryfikacji na analizowanych kartotekach finansowych wystornowano zdublowane wpłaty,
- skorygowano daty uznania i obciążenia rozliczeniami mediów na kartotekach finansowych najemców przy bieżącej weryfikacji,
- zaksięgowano lub wyksięgowano rozliczenia mediów zgodnie z dokumentacją znajdującą się w teczkach lokali,
- zaksięgowano naliczone odsetki od zaległości i nieterminowych wpłat na sumę łączną **7 816 821,03 zł**,
- zaksięgowano **1 222 szt.** decyzji z MOPS na łączną kwotę około **1 738 971,64 zł**,
- wykonywano weryfikacje czynnych porozumień w sprawie udzielenia ulgi przekazane przez poprzedniego zarządcę,
- wykonywano weryfikacje zawartych w latach ubiegłych porozumień w zakresie ustalenia ich ważności oraz dokonywanych spłat wymaganych rat.

	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.	2016 r.
ilość spraw przyjętych do realizacji w tym:	10 057	9 651	10 693	10 924	8 792
wymagające weryfikacji	7 188	7 411	9 089	9 341	7 596
ilość spraw zrealizowanych, w tym:	7 913	8 866	10 793	10 781	9 021
wymagające weryfikacji	5044	6626	9189	9198	7 825
ilość zaksięgowanych decyzji MOPS	1620	1609	1508	1378	1 222
wartość zaksięgowanych decyzji MOPS (w zł)	2 047 554,77	2 490 693,54	2 183 072,10	2 042340,30	1 738 971,64
naliczone odsetki	8 531 340,05	9 771 318,17	12 802 559,48	10 666 304,45	7 816 821,03

ORGANIZACJA I WYKONYWANIE OBSŁUGI KLIENTA

ZARZĄD ZASOBU KOMUNALNEGO

W 2016 r. Do realizowano umowy z tytułu konserwacji i awarii w zakresie robót budowlanych, sanitarnych oraz elektrycznych. W wyniku zgłoszeń najemców, zaleceń

z protokołów przeglądów lub przeglądów inspektorów ZZK wystawiono **15 219** zleceń konserwacyjnych, na rozliczenie których wydano kwotę **7 943 010 zł.**

Ilość zrealizowanych zleceń konserwacyjnych w zarządzanym przez ZZK rejonach

	BOK 1	BOK 2	BOK 3	BOK 5	BOK 7	BOK 9	BOK 10
Ilość zleceń konserwacyjnych	2 746	3 773	2 153	1 443	2 731	1 367	1 006

Z pozycji konserwacje i awarie ZZK/B/01 w 2016 r. wykorzystano środki w kwocie 518 319,90 zł. W ramach tego pokryto udział Gminy Wrocław w **201** zadaniach remontowych, m.in. zapłacono za malowanie klatki schodowej, wymianę instalacji elektrycznych, wodno-kanalizacyjnych, a także wymianę stolarki okiennej i drzwiowej.

Dodatkowo wykonano następujące zadania:

- 343 świadectw charakterystyki energetycznej dla LM,
- 2 świadectw charakterystyki energetycznej budynku,
- 6 opłat za dozór techniczny dźwigów i urządzeń do przemieszczania osób niepełnosprawnych,
- 1 usunięcia awarii centrali wentylacyjnej budynku Dubois 33-35a,
- 16 opłat rocznych UDT za dozór techniczny dźwigów i urządzeń do przemieszczania osób niepełnosprawnych,
- 6 kpl. sprawdzenie stanu technicznego systemu ogrzewania, z uwzględnieniem efektywności energetycznej kotłów,
- 13 opłat za dozór techniczny kotłów cieczowych i stałych zbiorników ciśnieniowych,
- 14 audytów energetycznych budynku,
- 1 opłatę za usługi telekomunikacyjne do urządzeń dźwigowych,
- 18 opłat za dzierżawę węzłów cieplnych,
- 19 innych robót związanych z obsługą kotłowni i węzłów w ciepłych.

W 2016 r. monitorowano rysunki graffiti na budynkach zarządzanych przez ZZK. Każdy przypadek nowego malunku zgłaszany był na policję oraz do ubezpieczyciela. Niestety wykrywalność sprawców jest znikoma. W 2016 r. odnotowano **122** budynki z malunkami, na usunięcie których wydano 226 975 zł.

Nadzorowano również realizację umów na wymianę stolarki okiennej. Ogólnie w 2016 r. wymieniono 1 839 m² stolarki okiennej, na co wydano 1 149 502 zł. Obecnie w rejestrach nadal jest ponad 6 699 m² okien do wymiany, ich ilość zmniejszyła się o ponad 4 000 m² w porównaniu z ubiegłymi latami. W przypadkach gdzie zagrożone było życie lub zdrowie mieszkańców okna wymieniane były z umów na konserwacje i usuwanie awarii. Nadzorowano również realizację zadań w zakresie budowy pieców. Realizowane były 4 umowy we wszystkich rejonach miasta. Ogółem wydano na ten cel 286 184 zł. Wymiana pieców we wszystkich rejonach zarządzanych przez ZZK odbywa się na bieżąco, w miarę potrzeb i zgłoszeń najemców w danym roku. Dlatego pod koniec roku podpisano dodatkowe 4 nowe umowy w celu zapewnienia bieżących środków na wymianę niesprawnych pieców zgłoszonych w okresie grzewczym 2016-2017. Jednak w każdym przypadku zgłoszenia pieca do wymiany przez najemcę, jeżeli warunki techniczne na to pozwalały, sugerowano najemcom zmianę systemu ogrzewania i informowano o możliwościach i zasadach otrzymywania dotacji w ramach programu KAWKA, jak również pomagano w przygotowaniu wniosków.

W 2016 r. nadzorowano również postępowania przetargowe dotyczące przeglądów technicznych budynków oraz lokali, wymaganych przez prawo budowlane. Przeprowadzenie ich wymagało weryfikacji rejestrów i wyznaczenie adresów lokali pod którymi należało w 2016 r. przeprowadzić konieczne przeglądy.

Podpisano i realizowano następujące umowy:

- przeglądy gazowe,
- przeglądy kominowe,
- przeglądy budowlane roczne,
- przeglądy budowlane pięcioletnie,

- przeglądy elektryczne pięcioletnie,
- przeglądy placów zabaw,
- przeglądy logoterm.

W większości rejonów przeglądy zostały zrealizowane. W kilku przypadkach – w przeglądach budowlanych i rocznych nie zostały wykonane z winy wykonawcy.

Usterki wykazane w przeglądach i uwagi zostały naniesione w zestawieniu zbiorczym i są sukcesywnie usuwane w ramach zleceń konserwacyjnych lub przekazywane w celu ich usunięcia.

Na podstawie zaleceń z protokołów przeglądowych zlikwidowano niebezpieczne, nie nadające się do użytku urządzenia zabawowe i piaskownice. Konieczne było również całkowite zlikwidowanie kilku placów zabaw. W miejsce likwidowanych placów powstają nowe. W 2016 r. dokonano przeglądu **185** placów. Na wszystkich obiektach przeprowadzono niezbędną konserwację urządzeń oraz dokonano wymiany piasku. Łącznie na przeglądy budowlane wydano 734 746 zł a na wymianę piasku 92 578 zł. W 2016 r. na realizację zadań wydano 10 312 314 zł.

Wykorzystane środki finansowe (zł)

	Łączne wykorzystanie środków w 2016 r.	BOK 1	BOK 2	BOK 3	BOK 5	BOK 7	BOK 9	BOK 10
konserwacje razem:	10 313 000	2 744 000	1 825 000	1 080 000	1 046 000	1 870 000	825 000	923 000
konserwacje i usuwanie awarii	7 943 000	2 403 000	1 288 000	643 000	723 000	1 647 000	646 000	593 000
wymiana piasku	93 000	12 000	10 000	16 000	10 000	10 000	13 000	22 000
piece	286 000	13 000	46 000	78 000	56 000	22 000	58 000	13 000
wymiana stolarki	1 150 000	115 000	311 000	263 000	173 000	17 000	36 000	235 000
przeglądy budowlane	735 000	115 000	165 000	79 000	81 000	172 000	67 000	56 000
inne	106 000	86 000	5 000	1 000	3 000	2 000	5 000	4 000

W 2016 r. realizowano likwidację szkód w oparciu o wytyczne procedury z 2014 r., stosując zasady:

- zgłaszania szkód do Ubezpieczyciela Gminy Wrocław bezpośrednio po otrzymaniu informacji o jej powstaniu – bez oczekiwania na regres,
- zgłaszania szkód z odpowiedzialności cywilnej sprawcy.

Analizując zgłoszone szkody, w 2016 r. odnotowano **143** zgłoszeń o powstałych szkodach. Na tę liczbę składają się następujące zdarzenia:

- 127 zgłoszeń szkód z polisy OC,
- 16 zdarzeń dotyczyło szkód w mieniu Zarządu Zasobu Komunalnego.

W 2016 r. wykorzystano środki w wysokości **2 232,55 zł**. Na kwotę tę składają się wypłaty:

- odszkodowań (poniżej ustanowionej franszyzy) – 1 232,55 zł,
- fransyz - 1 000 zł.

Jednocześnie ubezpieczyciele wypłacili odszkodowania w wysokości **127 519 zł**, które to środki przeznaczone zostały na naprawę szkód.

Nadzorowano realizację umów na wykonanie usług koszenia trawy, przycinania żywopłotów, wycinki i okrzesywania drzew, sprzątania nieruchomości, wywozu odpadów oraz ochrony obiektów. Nadzorowano montaż wodomierzy i ciepłomierzy. Łącznie zamontowano i przyjęto na stan ok. 4 000 urządzeń.

W 2016 r. kontynuowano nadzór nad pełną pielęgnacją terenów zewnętrznych po rewitalizacji. Działania takie miały miejsce w rejonach H, I, F, G. Pozwoliło to na

kontynuacje wypracowanych w 2015 r. nowych standardów w pielęgnacji zieleni we wnętrzach blokowych.

SPÓŁKA WROCŁAWSKIE MIESZKANIA

W 2016 r. realizowano zadania dla rejonów C, D, E, J, K, L, M, N Miasta prowadząc sprawy lokalowe, eksploatacyjne i techniczne.

W 2016 r. do zadań należało:

- udzielanie pełnej informacji mieszkańcom w zakresie dotyczącym kompetencji Spółki oraz sposobu załatwiania spraw znajdujących się w sferze przedmiotu jej działalności,
- przyjmowanie wniosków, przekazywanie niezbędnych formularzy oraz ich wypełnianie na rzecz mieszkańców jak i innych jednostek organizacyjnych Gminy Wrocław wraz z wydawaniem niezbędnych opinii i ocen,
- nadzór nad prawidłową realizacją usług w zakresie eksploatacji zarządzanego zasobu,
- prowadzenie spraw związanych z najmem lokali mieszkalnych i użytkowych oraz gospodarowaniem tymi lokalami,
- realizowanie planu rzeczowo-finansowego konserwacji poprzez przygotowanie, nadzór oraz rozliczanie wykonawców z wykonywanych konserwacji i usuniętych awarii,
- sporządzanie planów konserwacji oraz remontów w zakresie prac zduńskich i stolarskich oraz opracowywanie projektów rocznych planów rzeczowo finansowych konserwacji w oparciu o przeglądy, a także o protokoły kontroli okresowej obiektów budowlanych oraz nakazy pokontrolne wydane przez uprawnione organy,
- wyrażanie zgodny na przeprowadzenie remontów finansowanych i wykonywanych przez najemców posiadających tytuł prawny, przygotowywanie umów remontowych oraz kontrola ich wykonania pod względem formalno-prawnym, technicznym oraz rozliczanie finansowe wykonywanych remontów,
- nadzór i rozliczanie wykonawców, w tym okresowych kontroli budynków, o których mowa w przepisach ustawy Prawo budowlane, realizowanych przez wykonawców na podstawie odrębnych umów,
- prowadzenie ksiąg obiektu budowlanego w rozumieniu art. 64 ustawy Prawo budowlane, wraz z dokonywaniem zapisów dotyczących przeprowadzonych badań i kontroli stanu technicznego, remontów i przebudowy w okresie użytkowania obiektu,
- dokonywanie korekt naliczeń czynszów oraz opłat za bezumowne korzystanie z lokali,
- zabezpieczenie wolnych lokali mieszkalnych i użytkowych przed samowolnym zajęciem i dewastacją wraz z prowadzeniem rejestru pustostanów,
- wykonywanie czynności technicznych związanych z eksmisjami najemców oraz zabezpieczeniem lokali po eksmisjach, zgonach najemców i przekazywanie właściwej miejskiej jednostce organizacyjnej lokalu do zasiedlenia,
- przygotowanie umów najmu lokali mieszkalnych, sporządzenie aneksów do umów najmu lokali mieszkalnych, na podstawie skierowania Wydziału Lokali Mieszkalnych Urzędu Miejskiego (WLM),
- współpraca z WLM w zakresie przygotowania propozycji udzielania ulg w czynszu, według zasad określonych przepisami prawa,
- ustalanie wysokości zaliczek na media za lokale gminne w budynkach wspólnot mieszkaniowych i budynkach gminnych, przygotowywanie powiadomień dla klientów o dokonanych naliczeniach,
- naliczanie najemcom i innym użytkownikom lokali opłat niezależnych od wynajmującego,
- prowadzenie bazy danych do rozliczeń mediów dostarczonych do lokali,
- dokonywanie rozliczania kosztów zużytych mediów na każdego klienta i przygotowywanie powiadomień klientów o wynikach rozliczeń,
- okazywanie lokali i nieruchomości osobom zainteresowanym ich najmem, kupnem, a także rzeczoznawcom majątkowym,

- prowadzenie, zgodnych z przepisami, działań w stosunku do osób, które samowolnie zajęły lokal mieszkalny, polegających na zawiadomieniu policji o możliwości popełnienia przestępstwa w związku z naruszeniem art. 193 Kodeksu karnego.

Szczegółowe sprawozdania z rodzaju i ilości realizowanych czynności eksploatacyjnych przekazano odrębnie, po każdym miesiącu rozliczeniowym przy fakturze za wykonywane czynności zarządzania. W niniejszym sprawozdaniu podano wybrane dane w tym zakresie:

- przyjęcia zgłoszeń najemców (ustne, pisemne, telefoniczne) – **10 425**,
- sporządzono **260** umów najmu (na podstawie skierowań z WLM),
- sporządzono **420** aneksów do umów najmu (w tym, na podstawie skierowań z WLM),
- sporządzenie **123** umów na remont lokali mieszkalnych na koszt przyszłego najemcy,
- sporządzono **14** aneksów do umów remontowych,
- sporządzono **33** umów o podwyższenie standardu lokalu mieszkalnego,
- sporządzono **129** umów dotyczących zmiany systemu ogrzewania – KAWKA,
- sporządzono **4** umowy najmu pomieszczenia tymczasowego,
- przeprowadzono **8 250** wizji w lokalach, nieruchomościach, terenach zewnętrznych,
- przejęcia i przekazania nieruchomości w ramach dzierżaw, udostępnień terenów pod inwestycje, zmiany praw własności – **293**.

Wybrane czynności zarządzania w latach 2015-2016

	2015 r.	2016 r.
przyjęcie zgłoszeń najemców (ustne, pisemne, telefoniczne)	13 343	10 425
sporządzenie umów najmu (na podstawie skierowań z Wydziału Lokali Mieszkalnych)	196	260
sporządzenie aneksów do umów najmu	449	420
sporządzenie umów na remont lokali mieszkalnych na koszt przyszłego najemcy	73	123
sporządzenie aneksów do umów remontowych	18	14
sporządzenie umów o podwyższenie standardu lokalu mieszkalnego, w tym:	135	33
sporządzenie umów dotyczących zmiany systemu ogrzewania – KAWKA	129	120
sporządzenie umów pomieszczenia tymczasowego	2	4
przeprowadzenie wizji w lokalach, w nieruchomościach, terenach zewnętrznych	8 915	8 250
przejęcia i przekazania nieruchomości w ramach umów dzierżaw, udostępnień terenów pod inwestycje, zmiany praw własności	228	293

ZARZĄD ZASOBU KOMUNALNEGO

Dochody

W 2016 r. odprowadzono do budżetu Miasta dochody w kwocie **142 239 238,60 zł** z tego:

- z tytułu opłat za lokale mieszkalne **80 103 524,45 zł** w tym:
 - z czynszów kwota 74 329 535,56 zł tj. 100,45% wykonania planu,
 - z odsetek za zwłokę kwota 5 773 859,89 zł tj. 230,95% wykonania planu,
 - wpływy z różnych tytułów 129 zł.
- z tytułu opłat za lokale użytkowe **25 433 058,24 zł** w tym:
 - z czynszów kwota 23 127 478,15 zł tj. 98,84% wykonania planu,
 - z odsetek za zwłokę kwota 660 494,13 zł tj. 73,39% wykonania planu,
 - wpływy z dzierżawy ogródków gastronomicznych kwota 842 387,41 zł tj. 99,10% wykonania planu,
 - wpływy z najmu i dzierżawy kwota 802 698,55 zł tj. 100,34% wykonania planu rocznego,

- z tytułu opłat za media: **33 806 994,78 zł** tj. 100,45% wykonania planu rocznego,
- wpłat komorniczych z tytułu zwrotu kosztów wygranych spraw sądowych, wpłaty z tytułu pozostałych rozrachunków ze WM i innymi kontrahentami dotyczące wzajemnych rozliczeń z lat ubiegłych, dochody z tytułu wpłat za korzystanie z szaletów miejskich oraz wpłat z tytułu odsprzedaży mediów dla WM w przypadkach kiedy Gmina jest obciążona kosztem mediów który dotyczy WM (wspólny licznik) i innych kontrahentów 2 895 661,13 zł.

Łączne wykonanie dochodów w stosunku do planu wyniosło w 2016 r. 103,37%.

Do budżetu Miasta w 2016 r. odprowadzono nieplanowane dochody z tytułu:

- wpłat za udostępnienie informacji publicznej 3 zł,
- odsetek od środków na rachunkach bankowych ZZZK 5 866,72 zł,
- wpłat z tytułu naliczonych kar pieniężnych dla wykonawców usług i robót z tytułu nienależytego wykonania zadań powierzonych na podstawie zawartych umów 263 555,12 zł,

Łączna kwota ww. dochodów wyniosła: **269 424,84 zł.**

Wydatki

W ramach przyznanych środków na realizację zadań ujętych w zatwierdzonym planie finansowo-rzeczowym poniesiono wydatki w dziale 700 rozdział 70004, 70005 i 70095.

Struktura poniesionych wydatków jest następująca:

Dział. Rozdział	Wyszczególnienie	Plan	Wykonanie	% wyk. planu
700.70004	Różne jednostki obsługi gospodarki mieszkaniowej	29 546 898	29 350 927,96	99,34%
700.70005	Gospodarka gruntami i nieruchomościami wydatki bieżące i majątkowe, remonty	124 854 163	124 552 786,20	99,54%
700.70095	Zagospodarowanie wnętrz międzyblokowych	4 822 000	4 521 405,33	93,77%
700.70095	Wrocławski budżet Obywatelski	1 710 588	1 710 587,22	100%
	Razem	160 933 649	160 135 706,77	99,50%

Wydatki ujęte w klasyfikacji budżetowej w dziale 700 rozdziale 70004 ponoszone były na realizację zadań:

- utrzymanie budynków wraz z obsługą ZZZK/ZP01,
- utrzymanie stanowisk pracy związanych z prowadzoną działalnością - ZZZK/ZP02.

Wydatki ujęte w klasyfikacji budżetowej w dziale 700 rozdziale 70005 i 70095 ponoszone były na realizację zadań:

- administrowanie zasobem komunalnym Gminy Wrocław - ZZZK/B/01,
- remonty - ZZZK/REM/12, ZZZK/REM/14, WSR/REM/01,
- inwestycje - WPI/061, WPI/247, WPI/074, INW/133, WPI/270, WPI/291, WPI/292, WSR/B/10.

W ramach zadań związanych z administrowaniem zasobem gminy i obsługą remontów i inwestycji ZZZK realizował wydatki związane z zarządzaniem zasobem mieszkaniowym Gminy Wrocław (w tym na: zarządzanie, eksploatację, konserwację, drobne naprawy, awarie, koszty dostarczania mediów), pozostałym zasobem komunalnym (zarządzanie lokalami użytkowymi i ich eksploatacją, utrzymaniem terenów zewnętrznych, remontami lokali użytkowych), realizował pozostałe usługi związane z zarządzaniem lokalami komunalnymi (m.in. koszty windykacji, koszty postępowań sądowych – lokale mieszkalne i użytkowe, utrzymanie czasowo przejętych nieruchomości, zakup usług obejmujących wykonanie ekspertyz, analiz i opinii oraz zadania związane z rozbiórkami i zabezpieczeniem nieruchomości). Środki wydatkowane na remonty oraz inwestycje zostały wyszczególnione w dalszej części sprawozdania.

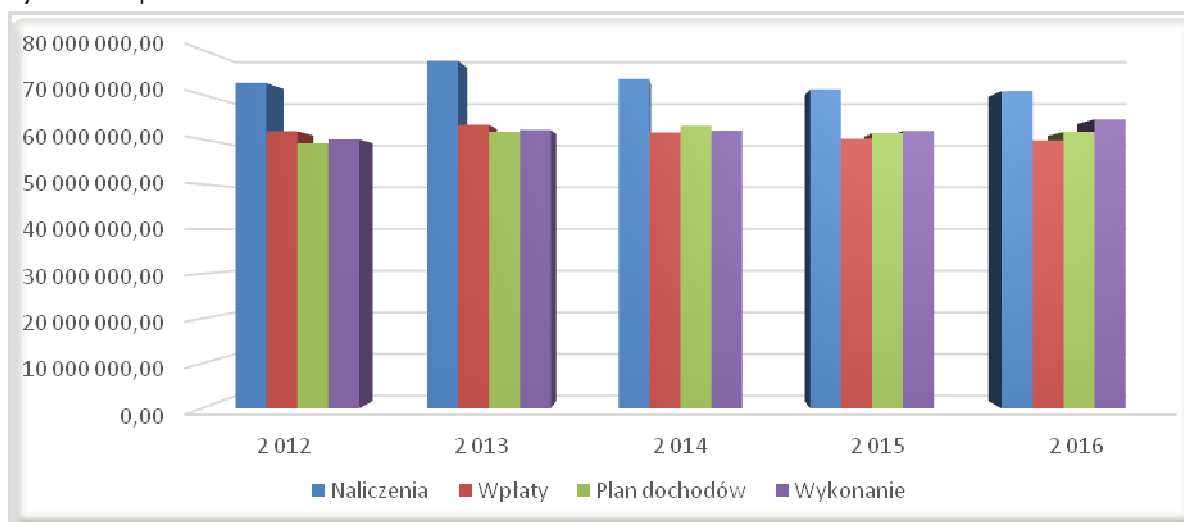
SPÓŁKA WROCŁAWSKIE MIESZKANIA

Dochody

W 2016 r. na rachunek budżetu Miasta wpłynęły dochody z tytułu najmu lokali oraz mediów, wnoszonych przez najemców z rejonów C,D,E,J,K,L,M,N w łącznej wysokości **64 458 480,80 zł** co stanowi **104,54%** wykonania planu, w tym:

- z tytułu opłat za lokale mieszkalne **32 533 616,43 zł** w tym:
 - z czynszów kwota 31 911 978,27 zł tj. 99,94% wykonania planu,
 - z odsetek za zwłokę kwota 621 638,16 zł tj. 93,48% wykonania planu,
- z tytułu opłat za lokale użytkowe **6 423 031,80 zł** w tym:
 - z czynszów kwota 6 378 663,76 zł tj. 104,76% wykonania planu,
 - z odsetek za zwłokę kwota 44 368,04 zł tj. 23,98% wykonania planu,
- z tytułu opłat za media: **20 032 881,93 zł** tj. **101,97%** wykonania planu,
- wpłat komorniczych z tytułu zwrotu kosztów wygranych spraw sądowych, wpłaty z tytułu pozostałych rozrachunków ze WM i innymi kontrahentami dotyczące wzajemnych rozliczeń z lat ubiegłych, dochody z tytułu wpłat za korzystanie z szaletów miejskich oraz wpłat z tytułu odsprzedaży mediów dla WM w przypadkach kiedy Gmina jest obciążona kosztem mediów który dotyczy WM (wspólny licznik) i innych kontrahentów **3 727 168,70 zł**

Wykonanie planu dochodów w latach 2012-2016

Wykonanie planu dochodów w latach 2015-2016

	2015			2016		
	plan dochodów	wykonanie	%	plan dochodów	wykonanie	%
czynsz	41 355 000	38 742 903	93,68	38 018 730	38 290 642	100,72
media	19 192 000	19 389 525	101,03	19 645 000	20 032 881	101,97
odsetki	840 000	1 246 625	148,41	1 260 000	1 050 431	83,37
rozliczenia	12 000	2 548 288	21 235,73	1 330 000	3 727 168	280,24
RAZEM	61 399 000	61 927 340	100,86	61 659 748	64 458 480	104,54

Wydatki

W ramach przyznaných środków w dziale 700 rozdziale 70005 i 70095 oraz w dziale 900 rozdziale 90001 na 2016 r. w wysokości **72 566 305 zł** wydatkowano **70 187 490,11 zł**, co stanowi **96,72%** wykonania planu.

Poszczególne pozycje planu wraz z wykonaniem na dzień 31 grudnia 2016 r.

Nazwa paragrafu	Plan wydatków	Wykonanie	Wykonanie jako % planu
Gospodarka gruntami i nieruchomościami	72 566 305	70 187 490,11	96,72%
Eksploatacja, zarządzanie, utrzymanie terenów zewnętrznych, koszty windykacji, koszty rozbiórek i zabezpieczenia nieruchomości	20 763 110	20 735 797,33	99,87%
Eksploatacja, utrzymanie terenów zewnętrznych, koszty windykacji	2 244 000	1 936 167,52	86,28%
Media, eksploatacja - energia elektryczna	733 700	651 918,57	88,85%
Media pozostałe	20 427 000	19 867 841,23	97,26%
Media pozostałe	508 000	492 637,30	96,98%
Konserwacja, drobne naprawy-awarie	1 831 000	1 822 551,24	99,54%
Konserwacja, drobne naprawy-awarie	5 000 000	4 682 134,18	93,64%
Opłaty za zbiorowe odprowadzanie wód opadowych i roztopowych	271 000	270 380,04	99,77%
Opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi	5 138 000	5 136 268,79	99,97%
Remonty, w tym:	6 380 000	6 323 199,14	99,95%
Fundusz remontowy - zaliczki	3 305 000	3 294 928,30	99,70%
Remonty - Wspólnoty Mieszkaniowe	1 000 000	1 000 000	100%
Remonty ogólnobudowlane	1 989 000	1 938 270,84	97,45%
Remonty - zadania z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej	90 000	90 000	100%
Koszty postępowań sądowych	363 890	362 500,06	99,62%
Odszkodowania wypłacone na rzecz osób prawnych	2 000	1 412,87	70,64%
Różne opłaty i składki	12 000	11 495,58	95,80%
Rozbudowa infrastruktury sieciowej i drogowej w północnych osiedlach Wrocławia	10 517	10 516,50	100%
Program przebudowy gminnego zasobu mieszkaniowego	7 115 365	6 258 306,96	87,95%
Program przebudowy gminnego zasobu mieszkaniowego	37 472	35 670	95,19%
Program zagospodarowania wewnątrz międzyblokowych i placów zabaw	1 283 251	1 147 249,33	89,40%
Wrocławski Budżet Obywatelski	442 000	441 443,47	99,87%

WSPÓLNOTY MIESZKANIOWE

ZARZĄD ZASOBU KOMUNALNEGO

W 2016 r. realizowano zadania w zakresie:

- przygotowania i obsługi zebrań wspólnot mieszkaniowych w tym sprawozdawczych,
- zmian zarządcy dla wspólnot,
- zaskarżaniu uchwał podjętych w trakcie zebrań z naruszeniem przepisów obowiązującego prawa,
- windykacji nadpłat Gminy Wrocław wykazanych w dokumentach sprawozdawczych wspólnot mieszkaniowych za rok 2015,
- pozyskaniu aktualnych polis ubezpieczeniowych Zarządców i Wspólnot Mieszkaniowych,
- pozyskaniu kopii wykonanych 5-letnich przeglądów budowlanych,
- sporządzania rozliczeń kosztów utrzymania nieruchomości wspólnej we wspólnotach mieszkaniowych, w których dotychczas za okres od 2005 r. do 2015 r. nie dokonano rozliczenia dla Gminy Wrocław,
- aktualizacji danych w wersji elektronicznej z otrzymanych dokumentów z zebrań sprawozdawczych.

Kontynuowano działania zmierzające do zapewnienia aktywnego udziału w zarządzaniu wspólnotami poprzez następujące działania:

- przygotowanie analiz wielkości naliczonych i wpłaconych zaliczek na utrzymanie nieruchomości wspólnej, wielkości średniorocznych udziałów Gminy Wrocław w nieruchomościach przed zebraniem sprawozdawczymi za 2015 r.,
- przygotowanie dla Pełnomocników Gminy materiałów pomocniczych i szkoleniowych ułatwiających analizę dokumentów pełnomocnikom w trakcie zebrań sprawozdawczych za 2015 r.,
- analizę dokumentów rozliczeniowych przekazanych przez zarządców na zebrania sprawozdawcze – zweryfikowano prawidłowość księgowania i podziału kosztów na właściciela Gminę, prawidłowość ewidencji wpłat zaliczek dokonywanych przez Gminę na rachunki bankowe wspólnot mieszkaniowych,
- uczestnictwo w zebraniach sprawozdawczych za 2015 r.:
 - delegowano łącznie 282 osoby na zebrania, które odbyły się w 2016 r.,
 - łącznie w 2016 r. uczestniczono w **1 302** zebraniach sprawozdawczych wspólnot mieszkaniowych. Pełnomocnicy uczestniczyli w 422 zebraniach o tematyce innej niż sprawozdawcza.

Podjęto w imieniu Gminy ponad **11 000** uchwał m.in. w sprawie udzielenia absolutorium za 2015 r., zatwierdzenia sprawozdania z działalności zarządu/zarządcy, przyjęcia planu gospodarczego na 2016 r. oraz ubezpieczenia nieruchomości.

Na bazie otrzymanych sprawozdań pełnomocników oraz dokumentów z zebrań (protokoły, uchwały) ustalono, że 30 wspólnot mieszkaniowych zmieniło zarządcę nieruchomości wspólnej, przyjęto plany gospodarczo-finansowe na rok 2016 w 2 367 wspólnotach, przyjęto sprawozdania finansowe za 2015 r. dla 2 373 wspólnot, udzielono absolutorium zarządcy dla 2 362 wspólnot i podjęto uchwały o tej treści.

Analityczne zestawienie danych dla rejonów zarządzanych przez ZZK

Rejony	Ilość wspólnot	Ilość odbytych zebrań sprawozdawczych	Ilość odbytych innych zebrań	Ilość wspólnot które zmieniły zarządcę	Przyjęcie planu	Przyjęcie sprawozdania finansowego	Udzielenie absolutorium zarządcy	Inne uchwały podejmowane	Ogólna ilość podejmowanych uchwał w ciągu roku
A	243	248	51	3	208	208	204	328	948
B	279	283	34	4	265	251	251	218	985
F	238	238	30	1	227	232	232	361	1 052
G	178	179	68	2	163	164	160	310	797
H	221	220	52	3	216	219	219	377	1 031
I	150	150	6	2	150	150	150	280	730
Ł	189	191	63	5	175	160	159	178	672
O	89	92	31	1	64	64	64	140	332
P	198	207	49	2	136	138	136	260	670
R	228	231	14	1	214	215	215	580	1 224
S	269	279	11	3	258	258	258	430	1 204
T	229	233	13	2	222	222	222	210	876
U	105	105	0	1	69	92	92	285	538
Razem	2 616	2 656	422	30	2 367	2 373	2 362	3 957	11 059

Dokonano zapłaty na konta poszczególnych wspólnot mieszkaniowych, miesięcznych zaliczek na pokrycie kosztów zarządu nieruchomościami wspólnymi – miesięcznie (według danych za grudzień 2016 r.) dokonano przelewów na rachunki 2 597 wspólnot mieszkaniowych.

Średnia wysokość zaliczki w 2016 r. wyniosła 2,70 zł m² (eksploatacja – 0,72 zł m², konserwacja – 0,34 zł m² i wynagrodzenie dla zarządcy – 0,64 zł m²) oraz na fundusz remontowy – 1 zł m².

Wysokość wydatków z tytułu wynagrodzenia, konserwacji, eksploatacji i funduszu remontowego 2016 r. z przeznaczeniem na utrzymanie części wspólnych nieruchomości wyniosła **18 394 913,05 zł**.

Wydatki na zapłatę zaliczek z tytułu utrzymania nieruchomości wspólnej w 2016 r.

Wykonanie na dzień 31 grudnia 2016 r.					
	W	E	K	FR	Suma
Suma wydatków	5 776 323,10	4 558 709,19	2 970 783,77	5 089 096,99	18 394 913,05

Skierował 16 wniosków o zaskarżenie uchwał wspólnot mieszkaniowych oraz wystąpił o udzielenie 4 opinii prawnych.

Wykaz adresowy wspólnot, w których zaskarżono uchwały

Rejon	Adres budynku - ulica	Nr bud.		Numer uchwały	Temat uchwały	Zarządca
F	Kluczborska	4		1/2016 2/2016	w sprawie przyjęcia sprawozdania finansowego za 2015 r. oraz udzielenia absolutorium dla zarządu	Expert Dom
B	Podwale	14		1/2016	podwójne wynagrodzenie zarząd i administrator	Capital
B	Świdnicka	46		3/2016	unieważnienie uchwały -zmiana zarządcy przy notariuszu z naruszeniem prawa (bezpodstawna zmiana sposobu głosowania)	Wrodom
A	Szewska	19	21	1/2016	przyjęcie sprawozdania finansowego WM za 2015 r. (zawyżona powierz. Gminy o piwnice 235,95 m ² –cz. wspólna)	Centrum
A	Odrzańska	17	AB	6/2016 7/2016	reprezentowanie WM przez Kancelaria K&L LEGAL w sprawie pozwu o uzgodnienie treści księgi wieczystej, oraz zapłata faktury za ww. usługę z funduszu remontowego	Centrum
Ł	Pułaskiego	24		7/2016	wynagrodzenie dla zarządu	Exist III
Ł	Pl. Konstytucji 3 Maja	5		5 i 6/2016	kredyt	PUMAZ
Ł	Hauke Bosaka	29		8/2016	kredyt właścicieli wyodrębnionych bez promesy dla gminy w ING Bank Śląski	Bonitatis
G	Barlickiego	42		14/06/2016 15/06/2016	montaż kamer przez osobę prywatną, naruszenie prywatności	PZM
O	Plac Powstańców Śl.	2		8/2016	zwrotu przez Gminę dla wspólnoty kwoty ze sprzedaży części n.w. przyłączonej do sprzedanego lokalu	
O	Kamienna	3	5	2 i 3/2016	adaptacja	
P	Krzycka/ Wiosenna	23	19	6/10/2016	wystąpienie na drogę sądową przeciwko Gminie Wrocław	DOMUS
O	Kamienna	3	5	6/2016	adaptacja na lokal przynależny do lok. Mieszkalnego	Capital
O	Kamienna	3	5	2/2016 3/2016	adaptacja	Capital
R	Nowodworska	51		1/2016	zmiana terminu płatności opłat i odsetek za zwłokę	SM Oaza
B	Jęczmienna	20		4/2016	unieważnienie zmiany zarządcy na Expert Dom - nieprawidłowo podsumowane głosy	Wrodom

Wykaz adresowy wspólnot, w których zasięgnięto opinii prawnej

Rejon	Adres budynku - ulica	Nr bud.	Wniosek o opinię:
T	ADMIROM-5		pełnomocnictwo w sprawie reprezentowania wspólnoty przed urzędem skarbowym
Ł	Dąbrowskiego	15	czy i za jaki okres ma Gmina na fundusz remontowy ostatni wykup 16 stycznia 2014 r.
H	Trzebnicka	40	czy Gmina Wrocław powinna płacić fundusz remontowy zgodnie z podjętymi przez Wspólnotę uchwałami
P	Powstańców Śląskich	160	czy Gmina Wrocław powinna płacić za uciążliwości gdy eksmitowano najemcę lokalu prowadzącego działalność gospodarczą, czy anulować uchwałę nakładającą obciążenie gminy

Kontynuowano aktualizację baz dotyczących kompleksowych informacji z zebrań wspólnot mieszkaniowych, które pozwolą na porównanie stawek za zarządzanie nieruchomością wspólną, ułatwi formułowanie strategii odnośnie kosztów ponoszonych przez Gminę we wspólnotach mieszkaniowych, a także bazy danych dotyczących uchwał kredytowych (zaciąganych przez wspólnoty mieszkaniowe na remonty).

Kontynuowano zapisy w rejestrach: odbiorów technicznych, podjętych uchwał dotyczących funduszu remontowego i stanu środków Gminy zgromadzonych na funduszu, skarg i wniosków, kontroli działalności zarządców, spraw sądowych, zmian zarządców oraz formy sposobu zarządu wspólnoty mieszkaniowej.

Aktualizowane były także bazy danych szczególnie w zakresie zgodności powierzchni lokali gminnych oraz budynku. Podjęto działania w celu właściwego przyporządkowania do nieruchomości powierzchni lokali oraz określenia geodezyjnych granic nieruchomości na działkach gruntowych.

W związku z zaciąganiem kredytów bankowych na remonty nieruchomości wspólnej uczestniczono w weryfikacji uchwał kredytowych dla 48 wspólnot mieszkaniowych.

Aktualizowano bazę przeglądów budowlanych w tym tabele zużycia elementów i pozyskano kopie dokumentów od zarządców. W 2016 r. pozyskano kserokopie przeglądów 5-letnich dla 46 wspólnot mieszkaniowych.

Kontynuowano działania dotyczące weryfikacji posiadania przez zarządców polis ubezpieczeniowych OC oraz mienia dla wspólnot mieszkaniowych oraz firm zarządzających, a także pozyskiwano kserokopie dokumentów.

Na bieżąco gromadzono przechowywano i archiwizowano dokumentację wspólnot mieszkaniowych, udzielano odpowiedzi na skargi, wnioski, prowadzono korespondencję z zarządcami nieruchomości i właścicielami lokali, podejmowano uchwały m.in. w zakresie zmiany kont bankowych, windykacji właścicieli lokali wyodrębnionych i najemców części wspólnej, wyrażano zgodę na sprzedaż alkoholu w lokalach użytkowych, wynajem części wspólnych pod reklamy, ustalano zaliczki na fundusz remontowy, ustanawiano wpisy zobowiązań do ksiąg wieczystych.

W związku ze sprzedażą lokali w budynkach, których właścicielem była dotychczas Gmina Wrocław i powstaniem 14 nowych wspólnot mieszkaniowych przeprowadzono pełną procedurę wyłonienia zarządcy dla tych nieruchomości lub wyboru zarządu wspólnot mieszkaniowych a także firmy pełniącej funkcję administratora.

Dla niżej wymienionych adresów, sprawy wymagały większego zaangażowania ze względu na złożoność tematu:

- pl. Św. Macieja 2 (zakłócanie ciszy i spokoju w hostelu funkcjonującym w budynku wspólnoty),

- Powstańców Śl. 135 (podejmowanie przez Zarząd nieprawidłowych i niezgodnych z prawem działań),
- Jęczmienna 20 (zmiana zarządcy, wniosek Gminy o unieważnienie uchwały protokołowanej przez notariusza),
- Traugutta 67 (postępowanie sądowe z wniosku Gminy przeciwko Zarządcy w związku z niedopełnieniem nadzoru nad remontem dachu – sprawa przegrana),
- Świdnicka 44 (dot. zarzutów jednego z właścicieli w sprawie zmiany sposobu zarządu nieruchomością, przeprowadzonych remontów i zagospodarowania podwórza.),
- Nowodworska 51 (ze względu na brak zgodności wielokrotna weryfikacja powierzchni gminnej z Zarządcą – SM Oaza),
- Komuny Paryskiej 35 (wielokrotne zaskarżanie uchwał bezprawnie przygotowanych przez właściciela lokalu),
- Energetyczna 14/Pretficza 7 (awaria wody na kwotę ok. 5 000 zł),
- Dworcowa 9 (wspólnota zmieniła sposób zarządu nieruchomością z art. 18 na 20 ustawy o własności lokali).

W związku ze zmianą ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 17 stycznia 2015 r. oraz obowiązującymi uchwałami Rady Miejskiej Wrocławia oraz koniecznością składania deklaracji przez zarządców podpisano uchwały w sprawie udzielenia pełnomocnictwa do podpisywania składanych w formie pisemnej deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w imieniu wspólnot, dokonywania wpłat, składania deklaracji organowi podatkowemu.

Podpisywano również uchwały dotyczące wyrażenia zgody przez wspólnoty na umieszczenie i prezentację dokumentów na Portalu Spraw Wspólnoty Mieszkaniowej (projektów uchwał, projektów umów, regulaminów, ogłoszeń, uchwał obowiązujących i do głosowania).

Korespondencja z zarządcami nieruchomości, właścicielami, najemcami oraz urzędami w 2016 r.

Dokumenty działu Wspólnot	Otrzymane	Wysłane
Finansowo-księgowe	520	471
Zawiadomienia oraz dokumenty zebraniowe	1 360	335
Uchwały do głosowania i podjęte (oprócz tych z zebrań sprawozdawczych)	2 885	1 441
Korespondencja ogólna, w tym skargi, interwencje, pisma do UMW	412	190
Pisma tworzone w dziale związane z realizacją zadań działu	1 444	951
Razem	6 621	3 388

Dzierżawa

W 2016 r. zawartych zostało **28** nowych umów dzierżaw, w tym 9 umów dzierżaw gruntu trwale zajętego pod docieplenie budynków. Łączna liczba obowiązujących umów na dzień 31 grudnia 2016 r. wyniosła **646**.

Rejon	Ilość zawartych umów dzierżawy terenu pod MZO w 2016 r.	Razem umów MZO na danym rejonie	Ilość zawartych umów dzierżawy terenu dla WM w 2016 r.	Razem umów WWD na danym rejonie	Ilość zawartych umów dzierżawy terenu pod docieplenie w 2016 r.	Razem dociepleń na danym rejonie	Razem umów 2016 r.
A	0	40	1	6	0	0	46
B	3	59	1	4	0	2	65
F	3	40	0	2	0	2	44
G	2	29	0	1	1	1	31
H	0	40	0	0	0	17	57
I	4	34	0	2	0	0	36
Ł	1	42	0	3	0	0	45

O	0	19	0	1	0	1	21
P	0	71	0	12	0	0	83
R	2	56	1	5	0	1	62
S	0	76	0	0	0	2	78
T	0	39	0	2	1	2	43
U	1	27	0	0	7	8	35
Razem	16	572	3	38	9	36	646

Dzierżawy gruntu z przeznaczeniem na ogródki przydomowe

W 2016 r. zawartych zostało **51** nowych umów dzierżaw. W tej liczbie nie zostały uwzględnione przypadki wymiany starych umów dzierżaw na nowe, co odbywa się poprzez zawarcie aneksu.

Inne dzierżawy

Zawartych zostało **7** umów dzierżaw gruntu z osobami prowadzącymi działalność gospodarczą, podmiotami prawa handlowego oraz instytucjami prowadzącymi działalność non profit. Ponadto zawartych zostało 3 umowy dzierżaw terenu z przeznaczeniem na miejsca postojowe na parkingu rowerowym „Krzywy Komin” zlokalizowanym we wnętrzu międzyblokowym Dubois/Kurkowa/Otwarta/Pomorska.

Inne działania

W związku z ciągłym dążeniem do polepszania jakości świadczonych usług i kreowania pozytywnego wizerunku Gminy Wrocław, rowadzono czynności kontrolne, weryfikując zarówno poprawność działań jak i zarządców/zarządy wspólnot mieszkaniowych, z udziałem Gminy Wrocław.

W 2016 r. przeprowadzono **22** kontrole instytucjonalne, w tym 12 kontroli w komórkach Zarządu oraz 10 kontroli zewnętrznych, jednostek zarządzających nieruchomościami wspólnot mieszkaniowych.

W ramach kontroli zewnętrznych zrealizowanych w 2016 r. prowadzono głównie kompleksową analizę działań podejmowanych przez Zarządy wspólnot mieszkaniowych w latach 2014-2016. Zweryfikowano prawidłowość naliczania dla Gminy Wrocław (jednego z właścicieli we wspólnotach mieszkaniowych), zaliczek i rozliczania kosztów zarządu nieruchomością wspólną, mediów oraz kosztów remontów. Badano prawidłowość ewidencji wpłat uiszczonych, podziału przychodów osiągniętych przez wspólnoty, naliczania i odprowadzania podatku dochodowego przez zarządców/zarządy, jak również prowadzenia działań windykacyjnych wobec dłużników wspólnot.

W przypadku ujawnienia, w toku działań kontrolnych, uchybień/nieprawidłowości, kierowany jest wniosek o ich usunięcie. W 2016 r. wystosowano łącznie 39 wystąpień pokontrolnych.

W efekcie powyższych działań podjętych przez Zarząd, część zarządców/zarządów wspólnot skorygowała zawyżone koszty z tytułu zarządu nieruchomością wspólną i mediów.

Kontrole przeprowadzone u zarządców/zarządów wspólnot mieszkaniowych

Obszar objęty kontrolą	Liczba przeprowadzonych kontroli w danym obszarze
Prawidłowość ewidencji wpłat wnoszonych przez Gminę Wrocław.	9 podmiotów zarządzających - skontrolowano 21 wspólnot mieszkaniowych
Prawidłowość naliczania zaliczek i rozliczania kosztów zarządu nieruchomością wspólną oraz przychodów z „pożytków” dla Gminy Wrocław.	6 podmiotów zarządzających - skontrolowano 12 wspólnot mieszkaniowych

Prawidłowość naliczania zaliczek i rozliczania kosztów z tyt. dostawy/odbioru mediów.	8 podmiotów zarządzających - skontrolowano 18 wspólnot mieszkaniowych
Prawidłowość naliczania zaliczek na poczet funduszu remontowego i rozliczania kosztów remontów sfinansowanych ze środków zgromadzonych na tym funduszu.	8 podmiotów zarządzających - skontrolowano 14 wspólnoty mieszkaniowe
Prawidłowość sporządzania i terminowość składania w Urzędzie Skarbowym, deklaracji podatkowych w imieniu wspólnot mieszkaniowych	9 podmiotów zarządzających - skontrolowano 21 wspólnot mieszkaniowych
Prawidłowość działań windykacyjnych podejmowanych wobec dłużników wspólnoty	5 podmioty zarządzające - skontrolowano 22 wspólnoty mieszkaniowych
Prawidłowość podziału wyniku finansowego oraz pożytków	9 podmiotów zarządzających - skontrolowano 21 wspólnoty mieszkaniowe

Kontrole zewnętrzne polegające na weryfikowaniu działań zarządów wspólnot mieszkaniowych z udziałem Gminy Wrocław, podejmowane są od 11 lat, co przyczyniło się do poprawy zarówno pracy zarządców/zarządów wspólnot, współpracy z nimi, jak i postrzeganiu Gminy Wrocław przez współwłaścicieli we wspólnotach. Działania kontrolne podejmowane w celu ochrony interesu Gminy Wrocław są motorem do zmian na lepsze, jednak muszą one być podejmowane nieprzerwanie, gdyż jak wynika z poczynionych obserwacji nadal występują nieprawidłowości, w zakresie:

- naliczania, przez zarządców/zarządy wspólnot, zaliczek dla Gminy Wrocław z tytułu zarządu nieruchomością wspólną, mediów i funduszu remontowego - powodem błędów jest nieterminowe uwzględnianie sprzedaży gminnych lokali mieszkalnych, nieterminowe uwzględnianie zmian w zakresie planów gospodarczych, niewłaściwa komunikacja z ZZK w przedmiocie zmian dotyczących zasobu gminnego (miary, liczba osób zamieszkałych w lokalach gminnych, powierzchnia zasobu gminnego),
- niezgodnej ze stanem faktycznym sprawozdawczości finansowej wspólnot, tj. wykazywanie w rocznych sprawozdaniach wspólnot przychodów i kosztów w nieprawidłowej wysokości, co równocześnie rzutuje na prawidłowość kosztów jakimi obciążana jest Gmina Wrocław – jako współwłaściciel we wspólnotach,
- uwzględniania nieprawidłowej powierzchni zasobu gminnego podczas ustalania zaliczek Gminy na poczet zarządu nieruchomością wspólną i funduszu remontowego oraz uwzględniania nieprawidłowych parametrów przy naliczaniu zaliczek i rozliczaniu kosztów mediów,
- dysponowania, przez zarządców/zarządy wspólnot, środkami zgromadzonymi na rachunku funduszu remontowego, niezgodnie z wolą właścicieli, np. dokonywanie płatności za dostawę/odbior mediów, itp.,
- przedkładania wspólnotom, do zatwierdzenia, dokumentów zawierających błędy formalno-prawne,
- braku działań w celu realizacji postanowień właścicieli wyrażonych w stosownych uchwałach lub realizacja uchwał niezgodnie z wolą właścicieli.

Podejmowane działania kontrolne przyczyniają się do racjonalizacji pracy oraz zapewnienia realizacji celów i zadań w sposób zgodny z prawem, efektywny, oszczędny i terminowy.

SPÓŁKA WROCŁAWSKIE MIESZKANIA

W 2016 r. podobnie jak w latach poprzednich, założonym priorytetem był nadzór nad efektywnością gospodarowania środkami publicznymi we wspólnotach oraz aktywne uczestnictwo pełnomocników Gminy w podejmowanych przez Wspólnoty Mieszkaniowe decyzjach.

Uczestniczono w rocznych zebraniach sprawozdawczych wspólnot mieszkaniowych za rok 2015, podczas których weryfikowali sprawozdania roczne wspólnot mieszkaniowych i jednocześnie na bieżąco wyjaśniali pojawiające się wątpliwości. Na zebraniach tych dokonywali również oceny pracy zarządu i/lub zarządcy oraz podejmowali w imieniu Gminy Wrocław uchwały, w szczególności dotyczące udzielenia absolutorium za 2015 r. i przyjęcia planu gospodarczego na 2016 r. Na bazie otrzymanych sprawozdań oraz dokumentów z zebrań ustalono, że w 2016 r. odbyło się **1 460** zebrań wspólnot

mieszkaniowych (w tym również zebrania powtórkowe). Uczestniczo w **732** zebraniach.

Ilość podjętych uchwał w 2016 r.

Rejon	Liczba wspólnot	Liczba odbytych zebrań	Przyjęcie planu 2016	Przyjęcie sprawozdania	Udzielenie absolutorium	Ubezpieczenie	Ogólna liczba głosowanych uchwał
C	232	233	122	227	227	227	803
D	219	224	191	219	219	219	848
E	228	231	208	227	227	227	889
J	187	187	138	186	186	186	696
K	116	116	90	116	116	116	438
L	142	142	138	141	141	141	561
M	150	163	133	150	150	150	583
N	164	164	160	163	163	163	649
Razem	1 438	1 460	1 180	1 429	1 429	1 429	5 467

Ilość podjętych uchwał w latach 2010-2016

	2011 r.	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.	2016 r.
Liczba wspólnot	1 649	1 613	1 540	1 511	1 473	1 438
Ilość odbytych zebrań	1 619	1 579	1 592	1 546	1 489	1 460
Przyjęcie planu	1 600	1 525	1 296	1 303	1 257	1 180
Przyjęcie sprawozdania	1 579	1 525	1 280	1 326	1 243	1 429
Udzielenie absolutorium	1 579	1 525	1 280	1 326	1 243	1 429
Ilość uchwał dot. ubezpieczenia					1 257	1 429
Ogólna ilość głosowanych uchwał	6 596	6 244	3 856	3 956	3 743	5 467

Wydatki na zapłatę zaliczek z tytułu utrzymania nieruchomości wspólnej we wspólnotach mieszkaniowych w udziale przypadającym na Gminę Wrocław w 2016 r.

Rodzaj wydatku	Klasyfikacja budżetowa	Wykonanie planu (w zł)
Zarządzanie (wynagrodzenie dla zarządców)	700.70005.JUN001.4300.999 DNR/B/01	3 025 650,04
Eksploatacja	700.70005.JUN001.4300.999 DNR/B/01	4 010 548,58
Konserwacje	700.70005.JUN001.4270.002 DNR/B/01	1 531 442,47
Fundusz remontowy	700.70005.JUN001.4270.001 DNR/REM/07	3 049 928,30
RAZEM:		11 617 569,39

We wskazanej kwocie 11 617 569,39 zł wydatek z tytułu dopłat do poniesionych kosztów wynikających z rozliczeń za lata poprzednie stanowi kwota 254 257,90 zł. Jednocześnie w 2016 r. kwota zwróconych na rachunek bankowy Gminy Wrocław przez wspólnoty mieszkaniowe nadpłat wynikających z rozliczeń przekazanych w latach poprzednich zaliczek wyniosła 958 590,57 zł.

W ponad 90% wspólnot mieszkaniowych przyjęto sposób naliczania zaliczek według powierzchni użytkowej lokali, wyłączając rozliczenie według udziału w nieruchomości wspólnej. Średnia stawka zaliczki wnoszonej przez Gminę na pokrycie kosztów zarządu nieruchomością wspólną dla poszczególnych rejonów wynosiła:

- Rejon C - 1,75 zł m²,
- Rejon D - 1,58 zł m²,
- Rejon E - 1,53 zł m²,
- Rejon J - 1,81 zł m²,
- Rejon K - 1,86 zł m²,
- Rejon L - 1,65 zł m²,
- Rejon M - 1,65 zł m²,
- Rejon N - 1,62 zł m²,

Kształtowanie się średniej stawki zaliczki wnoszonej przez Gminę Wrocław na pokrycie zarządu nieruchomością wspólną na przestrzeni lat 2010-2016

	2010 r. zł m ²	2011 r. zł m ²	2012 r. zł m ²	2013 r. zł m ²	2014 r. zł m ²	2015 r. zł m ²	2016 r. zł m ²
Rejon C	1,62	1,65	1,73	1,74	1,81	1,72	1,75
Rejon L	1,53	1,45	1,56	1,59	1,61	1,67	1,65
Rejon D	1,38	1,47	1,53	1,60	1,69	1,63	1,58
Rejon E	1,45	1,51	1,55	1,56	1,65	1,60	1,53
Rejon J	1,50	1,82	2,05	1,69	1,75	1,93	1,81
Rejon K	1,73	1,59	1,78	1,80	1,85	1,69	1,86
Rejon M	1,53	1,68	1,61	1,64	1,74	1,65	1,65
Rejon N	1,47	1,50	1,50	1,65	1,51	1,48	1,62

Uczestniczono w zebraniach zwoływanych się w ciągu roku, dotyczących planowanych remontów w budynkach wspólnot mieszkaniowych, co pozwoliło na bieżąco kontrolować zarządców w zakresie przygotowywanych przez nich zadań remontowych, w tym dotyczących ocieplenia budynków, pozyskiwania dofinansowania z programu KAWKA. Monitorowano również stan przygotowania projektów wspólnot mieszkaniowych w zakresie pozyskiwania dofinansowania z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego na remonty budynków wspólnot mieszkaniowych z listy A i B Lokalnego Programu Rewitalizacji. Wdrożono działania związane ze standaryzacją współpracy pomiędzy zarządcami nieruchomości a Gminą Wrocław jako członkiem wspólnoty mieszkaniowej w celu usprawnienia procesu głosowania nad uchwałami remontowymi w budynkach wspólnot mieszkaniowych, w których Gmina Wrocław posiada udziały, a także procesu rozliczenia wykonanych prac i regulowania zapłaty przez Gminę Wrocław. W tym celu wystąpiono do wiodących zarządców z inicjatywą standaryzacji dokumentów, którymi się posługują w relacjach z Gminą Wrocław, w tym zasygnalizowano konieczność uregulowania stosunków cywilnoprawnych pomiędzy stronami w zakresie ich praw i obowiązków wynikających z pełnienia funkcji inwestora zastępczego w formie umowy oraz zaproponowano wzory uchwał remontowych i protokołów z wyboru ofert na remonty. Zaproszono zarządców do dyskusji i wniesienia uwag do proponowanych projektów dokumentów.

Kontynuowano również działania w kierunku zobligowania zarządców do upubliczniania zapytań ofertowych w zakresie remontów, łącznie z możliwością skorzystania ze strony internetowej Spółki Wrocławskie Mieszkania, w celu umożliwienia wspólnotom mieszkaniowym z udziałem Gminy Wrocław uzyskania korzystniejszych ofert na wykonanie prac remontowych. Tematem zebrań zwoływanych w ciągu 2016 r., w których uczestniczyli pełnomocnicy Gminy Wrocław, była również kwestia zadłużenia poszczególnych właścicieli w stosunku do wspólnoty mieszkaniowej i prób wyeliminowania ewentualnych problemów z utratą płynności finansowej wspólnoty mieszkaniowej. Ponadto kontynuowano czynności związane z:

- realizacją wniosków o dzierżawę terenu w związku z planowanymi pracami w zakresie docieplenia nieruchomości wspólnot mieszkaniowych oraz wniosków dotyczących miejsc gromadzenia odpadów,
- uregulowaniem stanów prawnych adaptacji strychów oraz innych spornych pomieszczeń w budynkach wspólnot mieszkaniowych,
- ujednoczeniem bazy zasobów prowadzonych przez zarządców nieruchomości oraz przez Spółkę Wrocławskie Mieszkania w zakresie powierzchni i udziałów Gminy Wrocław w budynkach wspólnot mieszkaniowych,
- weryfikacją i rozliczaniem wniosków wspólnot mieszkaniowych o zapłatę za remonty w budynkach wspólnot mieszkaniowych, w których Gmina Wrocław posiada udział. W 2016 r. wpłynęło 780 wniosków wspólnot mieszkaniowych, z których do realizacji przekazano 597 szt. na łączną wartość 2 798 960,89 zł.

W 2016 r. wpłynęły **732** uchwały remontowe wspólnot mieszkaniowych. Dokonano weryfikacji kosztorysów inwestorskich lub ofertowych. Pełnomocnik Gminy Wrocław głosował w trybie indywidualnego zbierania głosów. W 2016 r. przyjęto zobowiązania finansowe wynikające z potrzeb remontowych na łączną wartość **4 166 403,12 zł**.

Podjęto zintensyfikowane działania w kierunku uregulowania tytułów prawnych wspólnot mieszkaniowych w rejonie Biskupin, Sępolno do terenów gminnych z przeznaczeniem na miejsce gromadzenia odpadów z uwzględnieniem programu pilotażowego w zakresie porządkowania ruchu i parkowania na Biskupinie i Sępolnie (zakres ulic Partyzantów – Waryńskiego – Dembowskiego).

REMONTY I INWESTYCJE

ZARZĄD ZASOBU KOMUNALNEGO

Z przyznanych środków w wysokości **8 545 700 zł** na realizację remontów dotyczących budynków będących w zasobie komunalnym jak i wspólnot mieszkaniowych w 2016 r. zrealizowano kwotę **8 545 279,32 zł**.

Zadania w ramach remontów ogólnobudowlanych dotyczyły najpilniejszych potrzeb remontowych, wynikających m.in. z wcześniejszych ocen stanu technicznego budynków i lokali należących w 100% do Gminy Wrocław, jak również remontów w częściach wspólnych wspólnot mieszkaniowych. Głównym celem ich wykonania było zapewnienie przede wszystkim bezpieczeństwa i poprawy warunków bytowych mieszkańców. Dlatego też w pierwszej kolejności realizowano prace związane z remontem dachów, balkonów i elewacji budynków oraz modernizacją instalacji sanitarnych, gazowych i elektrycznych.

Zakres rzeczowy	Ilość zadań szt.
Remonty w zasobach 100% gminnych	29
Remonty w częściach wspólnych budynków	529
Remonty w częściach wspólnych zapłacone z funduszu remontowego	444
Dokumentacje i ich aktualizacje (100% GW)	62
Dokumentacje i ich aktualizacje (WM)	125
Opłaty przyłączeniowe (100% GW)	5
Pielęgnacja zieleni i nadzory (100% GW)	20
Nasadzenia zieleni (100% GW)	4
RAZEM	1 218

W 2016 r. dysponowano środkami w kwocie **1 620 000 zł** z przeznaczeniem na remonty budynków wpisanych do rejestru zabytków (uchwała nr XXI/433/16 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 25 lutego 2016 r.). W ramach otrzymanej rezerwy zapłacono udział Gminy w poniższych zadaniach remontowych:

Adres	Zakres prac remontowych
Rynek 24	remont dachu
Rynek	remont dachu
Rynek 19	remont dachu, wymiana świetlika

Wyodrębniony fundusz remontowy WM (ZZK/REM/14)

Z pozycji tej w 2016 r. wykorzystano środki w kwocie 908 680,02 zł. W ramach tego dokonano dopłat do funduszu remontowego wspólnot mieszkaniowych. Dzięki temu zapłacono za wykonanie 85 zadań remontowych, m.in. remontów dachów, klatek schodowych, wymiany instalacji sanitarnych i elektrycznych oraz stolarki.

Zadania inwestycyjne wykonywane w obiektach zabytkowych INW/133

W ramach środków w kwocie 359 663 zł przyznanych od Miejskiego Konserwatora Zabytków w programie INW/133 dokonano zapłaty w kwocie **359 481 zł** za zadanie wspólnoty mieszkaniowej z dofinansowaniem prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych w kamienicy wpisanej do rejestru zabytków położonej we Wrocławiu przy ul. Kościuszki 51.

INWESTYCJE

Program rewitalizacji wrocławskich kamienic WPI/247

W 2016 r. kontynuowano czynności mające na celu poprawę funkcjonalności, bezpieczeństwa i wyglądu budynków oraz mieszkań zasobu komunalnego. Zakres tych prac remontowych był realizowany szczególnie w ramach „Programu rewitalizacji wrocławskich kamienic” i obejmował:

- remont więźby dachowej wraz z pokryciem dachu,
- remont elewacji wraz z wymianą stolarki okiennej,
- remont piwnic z wykonaniem izolacji przeciwwilgociowej ścian,
- remont instalacji sanitarnych i elektrycznych,
- remont klatki schodowej wraz z wymianą i ujednoliceniem drzwi zewnętrznych,
- zmianę systemu ogrzewania, tam gdzie pozwalają na to warunki techniczne,
- likwidację istniejących, wspólnych sanitariatów znajdujących się poza lokalami mieszkalnymi (w miarę możliwości technicznych i wykonanie ich w obrębie lokali mieszkalnych).

Zadania wykonane w ramach programu WPI/247

Adres nieruchomości			Opis zakresu robót
Ulica, aleja, plac, wewnątrz	Numer		
	Budynku/klatki		
Solny pl.	11	B	Remont i przebudowa budynku usługowego
Ruska	46	A	Przebudowa budynku usługowego
Chrobrego	34	A	Wykonanie windy
Kurkowa	67		Remont i przebudowa budynku
Kurkowa	69		Remont i przebudowa budynku
Łowiecka	19	19A	Remont i przebudowa budynku
Dworcowa	12		Remont budynku mieszkalnego (nakaz PINB) - remont dachu i kominów
Rzeźnicza	8	9	Remont i przebudowa budynku
Grodzka	5		Zmiana sposobu ogrzewania (KAWKA)
Grodzka	6		Zmiana sposobu ogrzewania (KAWKA)
Grodzka	7		Remont i przebudowa budynku (KAWKA)
Mikołaja Św.	14		Remont i przebudowa budynku (KAWKA)
Powstańców Wlkp. pl.	5		Remont i przebudowa budynku (KAWKA)
Strzelecki pl.	10		Remont i przebudowa budynku (KAWKA)
Strzelecki pl.	12		Remont i przebudowa budynku (KAWKA)
Strzelecki pl.	14		Remont i przebudowa budynku (KAWKA)
Strzelecki pl.	16		Remont i przebudowa budynku (KAWKA)
Strzelecki pl.	18		Remont i przebudowa budynku (KAWKA)

W ramach „Programu rewitalizacji wrocławskich kamienic” realizowane były również następujące zadania, które będą kontynuowane w 2017 r.

ADRES NIERUCHOMOŚCI			OPIS ZAKRESU ROBÓT
ulica, aleja, plac, wnętrze	numer		
	budynku/klatki		
Kurkowa	40	42	Remont i przebudowa budynku
Pobożnego	3		Projekt na remont i przebudowę budynku
Pobożnego	5		Projekt na remont i przebudowę budynku
Pobożnego	20		Projekt na remont i przebudowę budynku
Pobożnego	24		Projekt na remont i przebudowę budynku
Biskupa Tomasza I	13		Projekt na remont i przebudowę budynku
Biskupa Tomasza I	16		Projekt na remont i przebudowę budynku
Biskupa Tomasza I	18		Projekt na remont i przebudowę budynku
Wyszyńskiego	60		Projekt na remont i przebudowę budynku
Wyszyńskiego	62		Projekt na remont i przebudowę budynku
Wyszyńskiego	64		Projekt na remont i przebudowę budynku
Wyszyńskiego	66		Projekt na remont i przebudowę budynku
Wyszyńskiego	68		Projekt na remont i przebudowę budynku
Wyszyńskiego	70		Projekt na remont i przebudowę budynku

W ramach przyznanych środków w 2016 r. w Programie rewitalizacji wrocławskich kamienic wykorzystano kwotę – **16 791 624,82 zł.**

Program przebudowy gminnego zasobu mieszkaniowego WPI/061

W ramach przyznanych środków w kwocie 6 642 383 zł na realizację Programu przebudowy gminnego zasobu mieszkaniowego wydatkowano **6 639 717,19 zł.**

Wykonane prace w ramach programu WPI/061

Zakres rzeczowy	Ilość adresów gminnych – realizacja
remonty budynków (dach, elewacja)	6
remonty dachów	1
remonty klatek schodowych	4
remont instalacji gazowej	1
remont instalacji domofonowej	5
Remont instalacji WLZ i ADM	1
Remonty lub wymiana instalacji sanitarnych	1
Remonty elewacji z dociepleniem	7
Remonty izolacji pionowej i poziomej	1
Remonty lokali socjalnych, zamiennych i tymczasowych	70
Razem	97

LOKALE SOCJALNE I ZAMIENNE

W ramach programu WPI/061 zrealizowano łącznie remonty 25 lokali socjalnych, 44 lokali zamiennych oraz 1 lokal tymczasowy. Z pozostałych pozycji finansowych wykonano remont 1 lokalu zamiennego i 1 lokalu socjalnego.

Struktura ilości zrealizowanych remontów lokali

Środki budżetowe	Rodzaj lokalu do modernizacji	Ilość lokali objętych programem modernizacji wg planu	Wykonanie (ilość lokali)
Program przebudowy gminnego zasobu mieszkaniowego – WPI/061	lokale socjalne	44	25
	lokale zamienne	65	44
	Lokale tymczasowe	2	1
zadanie ZZK/REM/12	Lokale socjalne	1	1
	lokale zamienne	1	1
	Razem	2	2
	Ogółem	113	72

Program zagospodarowania wnętrz międzyblokowych WPI/074

W 2016 r. zostały zrealizowane wydatki na kompleksowe zagospodarowanie wnętrz międzyblokowych w łącznej kwocie **521 405,33 zł.**

Zestawienie wykonanych zadań

Adres nieruchomości	Opis zakresu robót
ulica, aleja, plac, wnętrze	
Przestrzenna, Tomaszowska, Wesoła, Gajowa	Zagospodarowanie wnętrza międzyblokowego – zadanie zakończone
Kazimierza, Świdnicka, Oławska, Szewska	Zagospodarowanie wnętrza międzyblokowego – zakończenie II etapu
Kniażewicza, Dąbrowskiego, Komuny Pułaskiego	Zagospodarowanie wnętrza międzyblokowego Etap I (część zadania realizowana w ramach WPI/291)
Krucza, Grochowa, Gajowicka, Żelazna, Hirszfelda	Budowa miejsc parkingowych i przebudowa sieci wewnętrznej (część zadania realizowana w ramach WBO – zadanie zakończone)
Sienkiewicza, Bema, Na Szańcach, Świętokrzyska	Wykonanie wraz w projektem placu zabaw we wnętrzu – zadanie zakończone
Hallera, Pracy, Makowa, Księgowa	Zagospodarowanie wnętrza międzyblokowego - zakończenie I etapu
Sienkiewicza, Matejki, Prusa, Wyszyńskiego	Zagospodarowanie wnętrza podwórzowego Etap I (część zadania realizowana w ramach WBO)
Kościuszki, Kołłątaja, Podwale, Dworcowa	Zagospodarowanie wnętrza - Etap I (część zadania realizowana w ramach WPI/291)
Oleśnicka, Poniatowskiego, Jedności, Kluczborska, Żeromskiego	Zagospodarowanie wnętrza międzyblokowego Etap II - w trakcie realizacji
Pobożnego, Trzebnicka, Jagiellończyka, Myśliwska	Zagospodarowanie wnętrza międzyblokowego zakończenie I etapu
Strzelecki, Łowiecka, Bs Tomasz, pl. Staszica	Zagospodarowanie wnętrza podwórzowego - roboty uzupełniające - zakończenie I etapu
Rejony zarządzane przez ZZK	Budowa osłon śmietnikowych (7 sztuk), chodników i ciągów pieszo-jezdných

Wrocławski Budżet Obywatelski WPI/270

W 2016 r. realizowano zadania, które zostały zakwalifikowane do Wrocławskiego Budżetu Obywatelskiego 2014 i 2015 r. W 2016 r. rozliczono 3 pozostałe zadania z budżetu WBO 2014 r., których realizację rozpoczęto w 2015 r. Z budżetu WBO 2015 r. rozliczono 5 zadań. W 2016 r. wydatkowano kwotę **1 710 587,22 zł.**

Zadania wykonane i rozliczone

Numer projektu	WBO	Nazwa projektu
37	2014 r.	DP-K i wykonanie ogrodzenia budynku ul. Wandy 14-16
441		Zagospodarowanie wnętrza podwórzowego Sienkiewicza Matejki Prusa Wyszyńskiego
159		Budowa miejsc parkingowych w kwartale ulic Krucza Grochowa Gajowicka Żelazna Hirszfelda

77	2015 r.	DP i rewitalizacja oraz poprawa bezpieczeństwa wnętrza blokowego Pionierska Romera Hallera Odkrywców
127		DP i remont podwórka Grabiszyńska Stalowa Brązowa Spiżowa
519		DP i rewitalizacja podwórka Żeromskiego Wygodna Nowowiejska
674		Rewitalizacja wnętrza podwórzowego Sokolnicza Drzewna Sikorskiego (dalsza część tego zadania będzie realizowana z Programu zagospodarowania wnętrz podwórzowych – WPI/074)
770		DP i zagospodarowanie podwórkowej przestrzeni publicznej wnętrza Lwowska Lubuska Zaporoska
37		DP-K i wykonanie ogrodzenia budynku ul. Wandy 14-16

Program Rewitalizacji Przedmieścia Oławskiego we Wrocławiu WPI/291

W 2016 r. w ramach Programu Rewitalizacji Przedmieścia Oławskiego rozliczono i zakończono 3 zadania.

Zadania rozliczone

Adres nieruchomości	Opis zakresu robót
Kościuszki Kołtąja Podwale Dworcowa	Zagospodarowanie wnętrza podwórzowego
Kniażewicza Dąbrowskiego Komuny Pułaskiego	Zagospodarowanie wnętrza podwórzowego
Łukasieńskiego 16	Wymiana stolarki okiennej i drzwiowej - Przedmieście Oławskie

Modernizacja zabudowy mieszkaniowo-usługowej – pierzei wschodniej, północnej i zachodniej placu Nowy Targ WPI/292

Na zadanie inwestycyjne w 2016 r. przyznano środki w wysokości 200 000 zł. W ramach programu wykonano i rozliczono remont budynku przy pl. Nankiera 14.

Zrealizowane zadania w zakresie inwestycji

Zakres rzeczowy	Ilość adresów gminnych	Ilość adresów Wspólnot	Suma adresów	Kwota wykonania robót w zł
Inwestycje WPI, w tym:				
Program przebudowy gminnego zasobu mieszkaniowego - zadania rozliczone w 2016 r.				
remonty zakończone	92	5	97	6 402 642,19
remonty w trakcie realizacji	0	0	0	0
projekty + realizacja	2	0	2	237 075
Ogółem - Program przebudowy gminnego zasobu mieszkaniowego				6 639 717,19
Program rewitalizacji wrocławskich kamienic - zadania rozliczone w 2016 r.				
remonty zakończone	18	0	18	15 779 892,32
remonty w trakcie realizacji	1	0	1	953 000
projekty w trakcie realizacji	13	0	13	58 732,50
Ogółem - Program rewitalizacji wrocławskich kamienic	32	0	32	16 791 624,82
Program Zagospodarowania Wnętrz Międzyblokowych - zadania rozliczone w 2016 r.				
prace zakończone	11	0	11	3 694 305,64
prace w trakcie realizacji	2	0	2	827 099,69
Ogółem - Program Zagospodarowania Wnętrz Międzyblokowych	13	0	13	4 521 405,33

Rozbiórki i zabezpieczenia nieruchomości

W ramach tego zadania zostały przeprowadzone pilne roboty rozbiórkowe obiektów będących w zasobie gminnym, których zły stan techniczny stwarzał zagrożenie bezpieczeństwa dla osób przebywających w ich otoczeniu, a także negatywnie wpływał na wizerunek miasta.

Z przyznanej w 2016 r. kwoty 465 000 zł wykonano i rozliczono prace na kwotę **455 446,96 zł** co stanowi 97,95% wykonania planu.

Ze względu na bardzo wysoki stopień ich zużycia, mieszczący się przeważnie w granicach 75-90%, nie zakwalifikowano ich do kosztownego, kapitałowego remontu.

Ostatecznie wyburzono 39 obiektów zakwalifikowanych do rozbiórki z podziałem na obiekty mieszkalne i niemieszkalne (garaże, budynków i komórek gospodarczych), w tym:

- budynki niemieszkalne (budynki lokali użytkowych) - 3,
- budynki mieszkalne - 1,
- obiekty niemieszkalne (garaże) - 7,
- budynki gospodarcze - 7,
- komórki gospodarcze - 11,
- obiekty niemieszkalne - inne (baseny przeciwpożarowe, kominy, podjazdy, mury, ogrodzenia, zadaszenia) - 10.

Zakup usług obejmujących wykonanie ekspertyz, analiz i opinii ZZK/B/01 § 4390/999

W pozycji tej w 2016 r. z przyznanej kwoty 450 000 zł wykonano i rozliczono prace na kwotę 449 817,21 zł. W ramach powyższych środków wykonano:

- ekspertyzy techniczne - 8,
- projekty na remont części budynku lub terenu gminnego - 35,
- projekty na remont części budynku wspólnotowego - 7,
- inwentaryzacje ogólnobudowlane - 1.

SPÓŁKA WROCLAWSKIE MIESZKANIA

Plan finansowo-rzeczowy remontów na 2016 r. uwzględniał zgłoszone przez Wspólnoty Mieszkaniowe potrzeby w zakresie sfinansowania remontów nieruchomości wspólnych, w których Gmina Wrocław jest jednym z właścicieli, środki przeznaczone na remonty ogólnobudowlane oraz remonty pustostanów lokali mieszkalnych. Ze środków zaplanowanych przez Gminę Wrocław w budżecie na 2016 r. w wysokości 15 582 715 zł na realizację remontów, inwestycji i rozbiórek wykorzystano **14 525 775,40 zł**, co stanowi realizację planu na poziomie 93,21%, w tym:

- 4 384 928,30 zł wyniosły koszty remontów części wspólnych w budynkach wspólnot mieszkaniowych,
- 6 304 493,46 zł wydatkowano na zadania realizowane w ramach programu przebudowy gminnego zasobu mieszkaniowego,
- 441 443,47 zł wyniosły koszty realizacji Wrocławskiego Budżetu Obywatelskiego,
- 309 390 zł przeznaczono na rozbiórki,
- 1 938 270,84 zł przeznaczono na remonty ogólnobudowlane,
- 1 147 249,33 zł wydatkowano na zagospodarowanie wewnątrz międzyblokowych.

Zakres rzeczowy remontów ogólnobudowlanych w 2016

Zakres rzeczowy	Ilość adresów gminnych	Wartość realizowanych prac (zł)
remont dachu	3	458 963,55
remont dachu wykonany w 2015 z płatnością w 2016	1	111 119,31
ekspertyza	1	117 588

remont wolnych lokali mieszkalnych (pustostanów)	41	817 021,26
wymiana bram	11	96 817,20
wymiana okien	500,23 m ² w 96 lokalach, 95,75 m ² na klatkach schodowych	276 257,01
inwentaryzacja architektoniczno-budowlana	1	58 917

W ramach wydatków na koszty rozbiórek i zabezpieczeń nieruchomości dokonano wyburzeń na 25 nieruchomościach na łączną kwotę **309 390 zł**.

W ramach wydatków inwestycyjnych **Wieloletniego Planu Inwestycyjnego** realizowane były zadania ujęte w ramach „Programu przebudowy gminnego zasobu mieszkaniowego” (WPI/061), „Programu zagospodarowania wnętrz międzyblokowych i placów zabaw” (WPI/074), „Rozbudowy infrastruktury sieciowej i drogowej w północnych osiedlach Wrocławia (WPI/243) oraz Wrocławskiego Budżetu Obywatelskiego (WPI/270).

W ramach „Programu przebudowy gminnego zasobu mieszkaniowego” wykonane zostały roboty budowlane i prace projektowe związane z przebudowa gminnego zasobu mieszkaniowego, w tym lokali mieszkalnych, dachów w budynkach wskazanych na podstawie oceny stanu technicznego budynków należących w 100% do Gminy Wrocław.

W 2016 r. spółka Wrocławskie Mieszkania podjęła czynności zmierzające do pozyskania dofinansowania z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego na lata 2014–2020 Działania 3.3. Efektywność energetyczna w budynkach użyteczności publicznej i sektorze mieszkaniowym, Poddziałanie 3.3.2 Efektywność energetyczna w budynkach użyteczności publicznej i sektorze mieszkaniowym ZIT WrOF, do projektu „Termomodernizacja ośmiu budynków mieszkalnych zlokalizowanych na Przedmieściu Oławskim”. W tym celu zawarta została w imieniu Gminy Wrocław i rozliczona, umowa z wykonawcą na opracowanie Studium Wykonalności wraz z przeprowadzeniem analizy wykonalności, aktualizacją audytów energetycznych i wykonaniem świadectw charakterystyki energetycznej łącznie z przygotowaniem wniosku o dofinansowanie dla przedmiotowego projektu.

W ramach programu priorytetowego pn. „Poprawa jakości powietrza. Część 2) KAWKA – Likwidacja niskiej emisji wspierająca wzrost efektywności energetycznej i rozwój rozproszonych odnawialnych źródeł energii zrealizowano sześć zadań związanych z ochroną powietrza opartych na dofinansowaniu z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Dofinansowanie zadań wyniosło ogółem **2 034 025 zł**, dotyczyło budynków przy ul. Krzywoustego 266 i 288, przy ul. Komuny Paryskiej 94a, Kościuszki 175 oraz Prądyńskiego 25 i 30. Zakres zadań objął wymianę dotychczasowych źródeł ciepła na paliwo stałe, a także termomodernizację budynków: ocieplenie ścian (w możliwym zakresie), ocieplenie stropów nad ostatnimi kondygnacjami, dachów, stropodachów, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej.

W wyniku realizacji zadań w tych budynkach zlikwidowane zostały wszystkie piece i inne źródła emitujące zanieczyszczenia powietrza. Budynki przy ulicy Krzywoustego 266 i 288 wyposażone zostały w dwufunkcyjne kondensacyjne kotły gazowe i instalacje grzewcze. W pozostałych budynkach wybudowano instalacje centralnego ogrzewania zasilaną z węzłów cieplnych pobierających ciepło z miejskiej sieci ciepłowniczej. Zmniejszone zostało roczne zapotrzebowanie na energię cieplną do ogrzania wymienionych obiektów i zapewnienia ciepłej wody użytkowej ich mieszkańcom łącznie o 853,4 MWh, tj. średnio o ponad 52%. Bardzo ważne jest to, że modernizując budynki ograniczono znacząco w skali roku emisję dwutlenku węgla (CO₂), łącznie o 427,2 Mg. Niemal całkowicie zlikwidowano emisję szkodliwych pyłów (PM 10 i PM 2,5) zawieszonych w powietrzu. Równoległe z realizacją zadań przeprowadzono kampanię edukacyjną. W ramach propagowania zadań związanych z trwałą zmianą ogrzewania węglowego na proekologiczne w celu ochrony powietrza oraz możliwości pozyskania na ten cel przez

osoby fizyczne dotacji z budżetu Miasta, przygotowana została i przeprowadzona przez wykonawcę wyłonionego w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego, kampania informacyjno-edukacyjna, wartość umowy 63 960 zł.

Prace wykonane w ramach WPI/061

Zakres rzeczowy	Liczba adresów gminnych	Wartość realizowanych prac (zł)
remont wolnych lokali mieszkalnych (pustostanów)	34	830 840,23
remont wolnych lokali mieszkalnych (pustostanów) wykonany w 2016 r. z płatnością w 2017 r.	2	123 579,79
dokumentacje projektowe	11	336 863,20
przyłącze kanalizacyjne do budynków	2	107 502,40
drenaż opaskowy	1	120 947,50
zadania w ramach programu KAWKA	6	2 931 375,14
dokumentacje projektowe dla wolnych lokali mieszkalnych	2	10 257,60

W imieniu Gminy Wrocław w ramach Programu przebudowy gminnego zasobu mieszkaniowego zawarto 28 umów z wykonawcami na realizację ww. prac. Rozpoczęto działania mające na celu likwidację w obszarze ulic: Partyzantów, Waryńskiego, Dembowskiego starych miejsc gromadzenia odpadów i budowę nowych.

W ramach **Programu zagospodarowania wnętrz międzyblokowych i placów zabaw** w 2016 r. zawarto i zrealizowano 6 umów oraz kontynuowano i rozliczono 1 umowę zawartą w 2015 r. Wydatkowano środki w łącznej wysokości **1 147 249,33 zł** na następujące zadania:

- wykonanie II etapu remontu wnętrza podwórzowego w kwartale ulic Smoluchowskiego, Norwida, Curie - Skłodowskiej, Łukasiewicza w zakresie pozostałego zagospodarowania architektonicznego i oznakowania drogowego na kwotę 641 447,44 zł,
- wykonanie dokumentacji projektowej wraz z uzyskaniem pozwolenia na budowę dla zagospodarowania wnętrza podwórzowego Sienkiewicza, Benedyktyńska, Sępa-Szarzyńskiego, Górnickiego na kwotę 60 300 zł,
- wykonanie dokumentacji projektowej na zagospodarowanie podwórza - budowę placu zabaw dla dzieci młodszych i starszych na osiedlu przy ul. Pleszewskiej na kwotę 20 977,65 zł,
- wykonanie robót budowlanych niezbędnych dla zagospodarowania terenu pod plac zabaw dla dzieci młodszych i starszych na osiedlu przy ul. Pleszewskiej na kwotę 62 965,09 zł,
- modernizację chodnika przy ul. Borowskiej 42-56 na kwotę 62 940,60 zł,
- modernizację chodnika przy ul. Wieczystej 65 na kwotę 151 456,87 zł,
- modernizację placu zabaw przy ul. Krynickiej 54-92 i ul. Zmorskiego na kwotę 147 161,68 zł.

W ramach **Wrocławskiego Budżetu Obywatelskiego** dokonana została renowacja muszli koncertowej oraz widowni na osiedlu Sępolno (ul. Kosynierów Gdyńskich dz. 204 AM-3, obręb Sępolno) (nr zadania 469), sporządzono projekt i wykonano rewitalizację podwórka w kwartale ulic Sienkiewicza 77-81 i Reja 17-21 (dz. 11/2 AM-29 obręb Plac Grunwaldzki) wraz z odbudową placu zabaw dla małych dzieci (nr zadania 733) oraz uporządkowano i zagospodarowano teren wokół wieży ciśnień przy pl. Daniłowskiego (nr zadania 671). Łączna wartość wykonanych prac wyniosła **441 443,47 zł**.

Zestawienie zbiorcze wykonanych prac

Zakres Rzeczowy	2015	2016
remont wolnych lokali mieszkalnych (pustostanu)	65	77
wymiana stolarki okiennej	1683,50 m ² w 249 lokalach, 63,59 m ² na 5 klatkach schodowych	500,23 m ² w 96 lokalach, 95,75 m ² w 10 klatkach schodowych

remont dachu	9	4
wymiana bram	29	11
ekspertyzy	5	1
dokumentacja projektowa	5	11

WINDYKACJA I UMARZANIE ZALEGŁOŚCI Z TYTUŁU NAJMU LOKALI KOMUNALNYCH

ZARZĄD ZASOBU KOMUNALNEGO

W ramach działań windykacyjnych w roku 2016 r. w zakresie odzyskiwania należności Gminy Wrocław z tytułu najmu lokali mieszkalnych prowadzono czynności obejmujące m.in.:

- wysyłanie wezwań do zapłaty z rygorem:
 - wpisania do Krajowego Rejestru Długów (KRD),
 - skierowania spraw do sądu,
 - wypowiedzenia umów najmu,
- wysyłanie powiadomień o wysokości zaległości,
- kierowanie spraw do sądu - długotrwały proces odzyskania należności,
- kierowanie wniosków o wszczęcie egzekucji (egzekucja komornicza) - odzyskanie należności rozłożone w czasie,
- współpracę z organami egzekucyjnymi,
- bieżące monitorowanie wysokości zadłużenia najemców za korzystanie z lokali mieszkalnych.

Przedsądowe czynności windykacyjne wykonywano wobec dłużników Gminy poprzez wysyłanie wezwań do zapłaty. W związku z czym w 2016 r. wysłano **13 543** wezwań na łączną kwotę **362 627 718,18 zł**. W efekcie prowadzonej windykacji przygotowano dokumenty, na podstawie których wypowiedziano 284 umowy najmu lokali mieszkalnych. W celu odzyskania zaległych należności Gminy Wrocław za korzystanie z lokali mieszkalnych w 2016 r. sporządzono 112 pozwów w celu skierowania spraw do sądu o łącznej wartości przedmiotu sporu 4 619 723,94 zł, natomiast do egzekucji komorniczej skierowano 119 tytułów wykonawczych na łączną kwotę 2 318 413,11 zł. Aby zwiększyć skuteczność podejmowanych działań wobec osób trwale zalegających z opłatami z tytułu korzystania z lokali mieszkalnych kontynuowano współpracę z zewnętrznymi kancelariami prawnymi, m.in.:

- z Kancelarią Prawniczą „Pactum” w zakresie windykacji sądowej i egzekucyjnej. W efekcie realizacji umowy wniesiono do sądu 755 pozwów o zapłatę należności 21 604 645,37 zł i skierowano 716 wniosków o wszczęcie egzekucji komorniczej na kwotę 23 158 336,23 zł,
- z Kancelarią Prawną „Rudy” Consulting & Elżbieta Ćwikła Sp. k. w zakresie windykacji sądowej i egzekucyjnej. W efekcie realizacji umowy wniesiono do sądu 779 pozwów o zapłatę należności na łączną kwotę 18 590 521,22 zł i skierowano 446 wniosków o wszczęcie egzekucji komorniczej na łączną kwotę 14 827 225,31 zł,
- z firmą EOS KSI Polska Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie w zakresie kierowania spraw na drogę postępowania egzekucyjnego. W efekcie realizacji umowy skierowano 11 wniosków o wszczęcie egzekucji komorniczej na łączną kwotę 481 310,87 zł,
- z Kancelarią Adwokacką adw. Krzysztofa Krawczyka w zakresie windykacji sądowej i egzekucyjnej. W efekcie realizacji umowy wniesiono do sądu 474 pozwy o zapłatę należności w łącznej kwocie 12 003 066 zł i skierowano 694 wnioski o wszczęcie egzekucji komorniczej na kwotę 17 693 525,21 zł.

Celem zwiększenia efektywności czynności windykacyjnych na etapie przedsądowym podjęto również współpracę z profesjonalną firmą windykacyjną „Koksztys” Kancelarią Prawa Gospodarczego sp. k. Do obsługi przekazano 750 spraw na łączną kwotę

1 446 004,18 zł. W wyniku działań windykacyjnych podjętych przez tą firmę dłużnicy dokonali spłaty zaległych należności na łączną kwotę 451 487,38 zł.

Ponadto kontynuowano współpracę z Biurami Informacji Gospodarczej: Krajowym Rejestrem Długów oraz z InfoMonitorem S.A. Skutkowała ona wpisaniem do rejestrów **695** osób korzystających z lokali mieszkalnych ze zobowiązaniami w wysokości **21 829 585,50 zł**.

W zakresie mieszkań komunalnych i udziału Gminy Wrocław w wspólnotach mieszkaniowych w 2016 r. skierowano do Sądu:

- **112** spraw na łączną kwotę wartości przedmiotu sporu **4 508 841,21 zł**, w tym:
 - 33 sprawy zakończone zostały nadaniem klauzuli wykonalności na łączną kwotę 1 250 574,85 zł dochodzonych należności głównych.

W zakresie lokali użytkowych w 2016 r. wpłynęło **9** spraw, z których 6 zostało złożonych w sądzie na łączną kwotę wartości przedmiotu sporu **20 471,94 zł**, w tym 1 została zakończona nadaniem klauzuli wykonalności na kwotę 388,23 zł, pozostałe 5 – w toku.

W 2016 r. wpłynęło **141** wniosków o skierowanie pozwów o opróżnienie, opuszczenie i wydanie lokalu, z czego na drogę postępowania sądowego wniesiono 92 sprawy.

Sprawy sądowe wniesione przeciwko Gminie Wrocław lub z udziałem Gminy Wrocław jako członka wspólnoty mieszkaniowej (**30**):

- 1 – o ochronę naruszonego prawa, wartość przedmiotu sporu (wps) 567,54 – w toku,
- 4 – o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego – 2 zakończone (w tym 1 oddaleniem powództwa); 2 - w toku.
- 7 – o ustalenie, w tym:
 - 3 o ustalenie wypowiedzenia umowy najmu za bezskuteczny – w toku,
 - 2 o ustalenie stosunku najmu – w toku,
 - 1 o ustalenie braku obowiązku zapłaty czynszu – w toku,
 - 1 o ustalenie własność Wspólnoty Mieszkaniowej, wartość przedmiotu sporu 3 696 zł – w toku.
- 3 zawezwania do próby ugodowej, 1 zakończona (nie doszło do zawarcia ugody)
- 1 o wydanie nieruchomości, wps: 1 600 zł – w toku,
- 1 o zwolnienie zajętego przedmiotu spod egzekucji, wps: 7 000 zł – w toku.
- 13 – o zapłatę, w tym:
 - postanowieniem o odrzuceniu pozwu, 4 w toku,
 - 1 z tytułu bezpodstawnie potrąconej kary umownej, wps: 26 940,63 zł – w toku,
 - 1 z tytułu montażu wodomierzy, wps: 66 504,35 zł – zakończona prawomocnym nakazem zapłaty,
 - 1 z tytułu rozliczenia kosztów CO, dokonanego po terminie, wps: 1 000 – zakończona prawomocnym nakazem zapłaty,
 - 1 z tytułu zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych, wps: 10 000 zł – zakończona wyrokiem zasadzającym,
 - 1 z tytułu zwrotu nadpłaconego czynszu, wynikającego z wadliwych pomiarów, wps: 3 114,01 zł – zakończona prawomocnym nakazem zapłaty
 - 1 z tytułu poniesionych kosztów utrzymania nieruchomości, wps: 10 683 zł – w toku,
 - 1 z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia, wps: 15 556,17 – w toku,
 - 1 z tytułu nienależnie pobranej kwoty, wps: 5 081,43 – w toku.

Sprawy sądowe z powództwa bądź wniosku Gminy Wrocław (**16**):

- 10 o uchylenie uchwał wspólnot mieszkaniowych – 9 w toku, 1 zakończona postanowieniem o umorzeniu postępowania
- 1 wniosek o stwierdzenie nabycia spadku – zakończony postanowieniem o umorzeniu
- 1 o zapłatę kar umownych, wps: 29 968,40 zł – w toku
- 1 wniosek o ukaranie – w toku
- 3 wnioski o zgłoszenia wierzytelności – w toku.

Sprawy dotyczące umarzania i rozkładania na raty w tym sprawy zakończone podpisaniem porozumienia

Porozumienia	Ilość zawartych porozumień	Wartość zaległości
Umorzenia	108	1 094 108,02
Umorzenia warunkowe	129	3 044 432,22
Rozłożenie na raty, w tym ilość rat:	205	3 149 480,37
3 - 12	11	11 092,18
13 - 24	24	96 551,99
25 - 36	26	186 536,69
37 - 48	36	414 742,37
49 - 63	104	2 431 858,85
Rozłożenie kosztów sądowych	4	8 698,29
Razem	442	7 288 020,61

W 2016 r. nie podjęto żadnej decyzji o umorzeniu zadłużenia z urzędu w lokalach mieszkalnych.

Na ilość rozpatrywanych wniosków wpływ miał również fakt, że każdy wniosek najemcy musi zostać poprzedzony analizą kartoteki finansowej za okres kilku lat wstecz, dokonaniem niezbędnych korekt oraz naliczeniem należnych Gminie odsetek, co znacznie wydłuża czas rozpatrywania tych spraw. Udzielanie ulg w spłacie należności Gminy Wrocław na podstawie ww. uchwały związane było ze spełnieniem przez wnioskodawców, znajdujących się w trudnej sytuacji majątkowej, określonych w niej przesłanek, tj. brakiem możliwości uiszczania należności ze względu na wysokość osiąganych dochodów oraz zagrożeniem, w przypadku spłaty, dla egzystencji dłużnika i osób będących na jego utrzymaniu.

W toku rozpatrywania wniosków o udzielenie ulgi szczegółowo ustalano sytuację materialną dłużników, potwierdzając ją oświadczeniami o stanie majątkowym wnioskodawców. Zebrane w toku postępowania dokumenty i dane podlegały szczegółowej analizie. Procedura rozpatrywania wniosków kończyła się wydaniem rozstrzygnięcia w sprawie udzielenia ulgi.

Windykacja - lokale użytkowe

W 2016 r. w ramach kosztów windykacji poniesiono wydatki na realizację zadań w ramach windykacji lokali użytkowych. Zadania, które realizowano to:

- Monitorowanie wysokości zadłużenia najemców z tytułu najmu lokali użytkowych i innych należności związanych z zakresem działania Zarządu oraz podejmowanie czynności związanych z windykacją tych należności poprzez:
 - obsługę i aktualizację informatycznego systemu do windykacji,
 - prowadzenie rejestru dłużników,
 - wysyłanie wezwań do zapłaty oraz prowadzenie korespondencji z dłużnikami,
 - przygotowywanie pozwów w sprawach o zapłatę,
 - składanie wniosków o wszczęcie egzekucji oraz współpracę z organami egzekucyjnymi,
 - opracowywanie procedur windykacji przedsądowej, sądowej i ich realizację,
 - współpracę z zewnętrznymi firmami windykacyjnymi i biurami informacji gospodarczej w zakresie rejestrów dłużników,
 - zgłaszanie wierzytelności.
- Rozliczanie finansowe dochodów i wydatków związanych z postępowaniami przedsądowymi, sądowymi i egzekucyjnymi.
- Prowadzenie sprawozdawczości z działalności windykacyjnej.

W celu odzyskania zaległych należności Gminy Wrocław z tytułu najmu substancji lokalowej w 2016 r. kontynuowano współpracę z zewnętrzną Kancelarią Prawną „Certus”

D. Bielski spółka komandytowa w zakresie odzyskiwania lokali użytkowych i garaży oraz dochodzenia należności pieniężnych związanych z tymi lokalami. Na bieżąco prowadzonych było 769 spraw, wysłano 540 przedsądowych wezwań do zapłaty na kwotę o wartości 8 262 813,38 zł, do Kancelarii Prawną „Certus” skierowano 128 pozwów na kwotę wartość przedmiotu sporu 2 161 114,33 zł. W wyniku działań 238 dłużników uregulowało zobowiązanie na etapie przesądowym, w 66 sprawach prowadzone były negocjacje w sprawie ulgi, a porozumienie z Gminą co do spłaty zobowiązań zawarło 7 najemców. Do komornika sądowego za pośrednictwem zewnętrznej kancelarii zostały skierowane 104 wnioski egzekucyjne.

Ponadto kontynuowano przesyłanie do zrealizowania wniosków egzekucyjnych - w sprawach już uprzednio umorzonych decyzją komornika - do działu prawnego celem uniknięcia nieracjonalnych kosztów windykacji. W 2016 r. do ponownej egzekucji skierowano 54 wnioski na łączną kwotę 3 940 761 zł. W ten sposób przerywano bieg przedawnienia, część z tych roszczeń po wielu latach okazuje się ściągalna.

Wpływy z tytułu egzekucji zaewidencjonowane na rachunku egzekucyjnym wyniosły 503 600,39 zł, do tego dochodzą wpływy na kartoteki indywidualne - w kwocie 1 880 361,79 zł. To kolejny rok gdzie obserwowany jest progres w tej materii. Nastąpiła również poprawa w kwestii procentowej ściągalności należności przez komorników sądowych. W 2016 r. postanowieniem komornika o bezskutecznej egzekucji umorzono 33 sprawy na kwotę łączną 728 176,64 zł.

W 2016 r. wykonywano przedsądowe czynności windykacyjne wobec dłużników Gminy Wrocław poprzez wysyłanie seryjnych wezwań do zapłaty. Wysłano 1 068 wezwań do zapłaty na łączną kwotę 9 189 879,76 zł.

Harmonogram wezwań za 2016 r.

Wezwania do zapłaty	Narastająca ilość	Narastająca wartość
wezwania z rygorem wypowiedzenia umowy	145	491 508,68
wezwania z rygorem wpisu do KRD	35	343253,15
wezwanie przedsądowe	392	6 521 971,57
wezwania zwykłe	234	263 507,87
monitoring	259	1 467 448,97
wezwanie przedegzekucyjne	3	102 189,52
Razem	1 068	9 189 879,76

Wysyłka wezwań do zapłaty odbywa się na podstawie harmonogramu rocznego, według zaplanowanego schematu, aby jak najlepiej zoptymalizować ich skuteczność. Wezwanie wysyłane są na adres aktualnej siedziby dłużnika. Każda akcja wysyłkowa poprzedzona jest dokładną analizą grupy dłużników. Na bieżąco aktualizowana jest baza dłużników. Dodatkowo wysłano 540 indywidualnych przedsądowych wezwań do zapłaty.

Ponadto kontynuowano współpracę z Krajowym Rejestrem Długów S.A. W ramach tych działań na bieżąco monitorowano stan zaległości dłużników wpisanych do KRD, przygotowano nowe wpisy, poprzedzone wezwaniem do zapłaty. Aktualny stan podmiotów wpisanych do KRD wynosi 202 na kwotę zaległości 9 688 635,33 zł.

Należy podkreślić, że wpis do KRD nadal pozostaje częstokroć jedynym sposobem na odzyskanie długu od byłych najemców, co do których prowadzono wiele bezskutecznych egzekucji komorniczych. W stosunku właśnie do takich dłużników zastosowano procedurę w postaci wpisu oraz ponownego kierowania spraw na drogę postępowania egzekucyjnego w odstępach od 3 do 5 lat.

W wyniku prowadzonych czynności windykacyjnych, część najemców zalegających z opłatami złożyła wnioski o udzielenie ulgi w spłacie zaległości poprzez umorzenie zaległości lub też rozłożenie ich spłaty na raty. Rozpatrywanie tych wniosków i udzielanie ulg również jest pracochłonne i wydłuża procedurę odzyskiwania należności Gminy. Szczególnie skomplikowana jest procedura rozpatrywania wniosków złożonych przez przedsiębiorców w myśl ustawodawstwa unijnego, ponieważ rozpoznanie sprawy wymaga częstokroć wiedzy specjalistycznej w dziedzinie analizy finansowej danego przedsiębiorstwa. Dodatkowo w przypadku ubiegania się o pomoc de minimis, dłużnik zobowiązany jest do przedstawienia szeregu zaświadczeń, oświadczeń oraz dokumentów świadczących o przejściowych trudnościach finansowych. W przypadku udzielenia ulgi przedsiębiorcy wystawiano zaświadczenie o udzielonej pomocy de minimis wyrażonej w tzw. EDB.

Wnioski o udzielenie ulgi rozpatrywane są na bieżąco. W wyniku tego procedura wdrożenia lub odstąpienia od działań windykacyjnych wobec podmiotów zalegających z płatnościami jest bezzwłoczna, co jest korzystne dla Gminy, jak i dłużnika. W przeszłości zdarzały się sytuacje, że podczas oczekiwania na udzielenie ulgi, dłużnik zaprzestawał płatności bieżących, zadłużenia wzrastało, nie podejmowano działań w postaci kierowania spraw na drogę postępowania sądowego. Co więcej przedłużająca się procedura udzielania ulgi stała się dla wielu przedsiębiorców sposobem na wielomiesięczną prolongatę spłaty swojego zadłużenia. Zjawisko to zostało całkowicie wyeliminowane.

W 2016 r. złożono 17 wniosków o umorzenie i udzielenie ulgi, co jest spadkiem o 44%.

Struktura przyznanych ulg za 2016 r.

Ulgi	Ilość	Wartość
Złożone wnioski, w tym:	17	
Osoby fizyczne	15	
Przedsiębiorstwa	2	
Porozumienia zawarte, w tym:	13	142 561,95
Osoby fizyczne:	8	92 628,13
- rozłożenie na raty	5	58 997,17
- raty plus umorzenia warunkowe	3	33 630,96
- umorzenia	0	0
Przedsiębiorstwa:	5	49 933,82
- rozłożenie na raty	1	9 046,31
- raty plus umorzenia warunkowe	3	34 229,03
- umorzenia	1	6 658,48
Odmowa udzielenia ulgi, w tym:	4	164 322,18
Osoby fizyczne	3	126 475,37
Przedsiębiorstwa	1	37 846,81

SPÓŁKA WROCŁAWSKIE MIESZKANIA

Prowadzono działania windykacyjne wobec dłużników Gminy Wrocław z tytułu użytkowania lokali.

W ramach działań prowadzonych w 2016 r. do najemców oraz osób korzystających z lokali mieszkalnych, użytkowych i garaży wysłano łącznie **15 498** wezwań do zapłaty na kwotę **442 953 430,27 zł**, w tym:

- 14 291 wezwań masowych na kwotę 385 512 244,19 zł,
- 1 207 w sprawach indywidualnych na kwotę 57 441 186,08 zł.

Do najemców oraz osób korzystających z lokali mieszkalnych i użytkowych wysłano także **10 999** zawiadomień o braku bieżących opłat.

Przygotowano **364** sprawy w celu skierowania na drogę postępowania sądowego o zapłatę należności na łączną kwotę **9 819 604,82 zł** (w tym 353 dotyczące lokali mieszkalnych na kwotę 9 351 813,01 zł i 11 dotyczących lokali użytkowych na kwotę 467 791,81 zł). Przygotowano również **24** sprawy w celu skierowania na drogę postępowania sądowego o eksmisję z zajmowanych lokali (21 wobec osób korzystających z lokali mieszkalnych, 3 wobec osób korzystających z lokali użytkowych). Ponadto przygotowano **2** sprawy o zawezwanie do próby ugodowej na kwotę **31 185,39 zł**. Prowadzono działania mające na celu wyegzekwowania zasądzonych roszczeń – w **358** sprawach, wszczęto postępowania egzekucyjne na łączną kwotę **8 749 253,80 zł**.

Skuteczność egzekucji komorniczej w latach 2012-2016

Rok	Kwota objęta egzekucją (w zł)	Wpłaty komornicze (w zł)	Poziom spłat%
2012	4 639 175,54	672 823,53	14,5
2013	15 051 026,51	891 564,63	5,92
2014	25 825 393	1 161 846,45	4,50
2015	31 831 999,32	1 458 240,13	4,58
2016	37 961 166,54	1 444 579,76	3,81
razem	115 491 974,49	5 629 054,50	4,87

W 2016 r. kontynuowano współpracę, na podstawie podpisanej w dniu 26 sierpnia 2015 r. z Kancelarią Maciej Derejczyk i Partnerzy Kancelaria Prawnicza spółka Partnerska z siedzibą we Wrocławiu umowy w zakresie reprezentowania Gminy Wrocław przed sądami w sprawach o zapłatę wierzytelności Gminy Wrocław z tytułu najmu lokali mieszkalnych i użytkowych, a także z tytułu bezumownego korzystania z ww. lokali, w których została wyznaczona rozprawa lub w których został wniesiony sprzeciw od nakazu zapłaty, w sprawach o wydanie i opróżnienie lokalu mieszkalnego lub użytkowego, w sprawach dotyczących stosunków prawnych pomiędzy członkami wspólnot mieszkaniowych w budynkach, w których Gmina jest właścicielem lokalu mieszkalnego lub użytkowego oraz w sprawach dotyczących stosunków prawnych pomiędzy Gminą a zarządcami. W 2016 r. przekazano Kancelarii **67** spraw o zapłatę (w tym 1 dotyczącą lokalu użytkowego), **22** sprawy o eksmisję z lokali (w tym 2 dotyczących lokali użytkowych) i **2** sprawy w zakresie wspólnot mieszkaniowych. W **40** sprawach wobec byłych najemców lokali mieszkalnych i użytkowych został wydany wyrok nakazujący eksmisję. W **4** sprawach zostały wydane wyroki oddalające eksmisję (łącznie lokale mieszkalne i użytkowe). W 3 sprawach dotyczących lokali mieszkalnych miało miejsce umorzenie sprawy, zaś w 1 sprawie dotyczącej lokalu użytkowego odrzucono pozew o eksmisję.

Ponadto podejmowano działania zmierzające do wypowiedzania umów najmu/dzierżawy najemcom lokali mieszkalnych, użytkowych, garaży, ogródków, zalegającym z opłatami, zakłócającym porządek domowy, dewastującym najmowany lokal.

W 2016 r. wypowiedziano **70** umów, taka forma prowadzonej windykacji powoduje zmianę postawy niektórych najemców, którzy odczuwają, że brak dokonywania opłat nie pozostanie bezkarny, a skutkować może daleko idącymi konsekwencjami, aż do utraty lokalu włącznie. Część zgłaszających się najemców, którzy nie reagowali na wcześniejsze wezwania, stojąc w obliczu utraty lokalu podjęła działania w celu wyeliminowania takiego stanu, czy to poprzez spłatę choć części zaległości, czy też poprzez złożenie wniosku o udzielenie ulgi w spłacie zadłużenia. Ponadto takie działania pozwalają na wdrożenie procedur odzyskania tych lokali/terenów na drodze sądowej.

Podejmowane działania windykacyjne mają wpływ na wysokość dochodów Miasta osiągniętych z tytułu posiadania lokali komunalnych. W wyniku podejmowanych działań osiągnięty wskaźnik ściągłości pozostaje na podobnym poziomie niezależnie od

systematycznie dokonywanej sprzedaży lokali, których najemcy byli solidnymi płatnikami i nie mieli zadłużeń.

Zestawienie planu, naliczeń i wykonanie planu dochodów z wpływów za korzystanie z lokali komunalnych Gminy Wrocław w latach 2012-2016 r.

Rok	Plan	Naliczenia	Wykonanie	Poziom wykonania
2012	59 116 000	72 570 374,27	59 979 765	101,46
2013	61 663 000	77 530 355,71	62 119 805	100,74
2014	63 002 000	73 439 590,53	61 938 301	98,31
2015	61 399 000	71 159 450,13	61 927 340	100,86
2016	61 659 748	70 780 345,70	64 457 142	104,54
Razem	306 839 748	365 480 116,34	310 422 353	101,17

Zestawienie naliczeń, wpłat i wskaźników ściągłości dochodów za korzystanie z lokali komunalnych Gminy Wrocław w latach 2012-2016 r.

Rok	Lokale mieszkalne			Lokale użytkowe			Razem		
	Naliczenia	Wpłaty	Wskaźnik ściągłości	Naliczenia	Wpłaty	Wskaźnik ściągłości	Naliczenia	Wpłaty	Wskaźnik ściągłości
2012	65 289 716,02	54 963 775,77	0,84	7 280 658,25	6 824 865,52	0,94	72 570 374,27	61 788 641,29	0,85
2013	69 865 791,70	56 186 324,89	0,80	7 664 564,01	7 052 341,55	0,92	77 530 355,71	63 238 666,44	0,82
2014	65 734 000,08	54 099 779,54	0,82	7 705 590,45	7 453 740,17	0,97	73 439 590,53	61 553 519,71	0,84
2015	63 682 266,14	52 892 395,42	0,83	7 477 183,99	7 215 442,54	0,96	71 159 450,13	60 107 837,96	0,84
2016	62 780 583,09	52 657 575,49	0,84	7 999 762,61	7 067 992,10	0,88	70 780 345,70	59 725 567,59	0,84
	327 352 357,03	270 799 851,11	0,83	38 127 759,31	35 614 381,88	0,93	365 480 116,34	306 414 232,99	0,84

Podobnie jak w latach poprzednich podejmowane działania powodowały napływ wniosków o udzielenie ulgi w spłacie zaległości. W 2016 r. wpłynęły **473** wnioski o udzielenie ulgi, w tym **26** od najemców lokali użytkowych (w tym garaże i ogródki). Wydano **217** rozstrzygnięć wobec osób korzystających z lokali mieszkalnych na łączną kwotę **5 253 463,42 zł** (w 3 przypadkach odmówiono udzielenia ulgi na kwotę 45 432,30 zł) oraz 3 rozstrzygnięcia wobec osób korzystających z lokali użytkowych, garaży i ogródków na łączną kwotę 95 765,27 zł (w 1 przypadku odmówiono udzielenia ulgi na kwotę 94 300,69 zł). Rozpatrzono łącznie **27** odwołań od decyzji Prezydenta (łącznie lokale mieszkalne i użytkowe). Z uwagi na braki formalne lub spłatę zaległości bez rozpatrzenia pozostawiono **289** spraw (w tym 13 dotyczących lokali użytkowych).

W **199** sprawach zostały podpisane porozumienia o udzieleniu ulgi na łączną kwotę **3 997 668,14 zł**, w tym:

- w 196 sprawach dotyczących lokali mieszkalnych na łączną kwotę 3 995 781,70 zł,
- w 3 sprawach dotyczących lokali użytkowych na łączną kwotę 1 886,44 zł (w tym 1 o umorzeniu z urzędu na kwotę 500,51 zł).

Rodzaje rozstrzygnięć z dłużnikami

Rozstrzygnięcia	ilość	kwota zaległości (w zł)
umorzenia bezwarunkowe	19	207 999,29
umorzenia warunkowe	103	3 249 269,36
umorzenie z urzędu	0	0
raty bezwarunkowe	62	833 264,89
raty warunkowe	30	917 497,58
odmowa udzielenia ulgi	3	45 432,30
Łącznie	217	5 253 463,42

Rodzaje zawartych porozumień z dłużnikami

Porozumienia	ilość	kwota zaległości (w zł)
umorzenia bezwarunkowe	24	223 588,64
umorzenia warunkowe	85	2 355 002,74
umorzenie z urzędu	0	0
raty bezwarunkowe	63	705 777,75
raty warunkowe	24	711 412,57
Łącznie	196	3 995 781,70

W 2016 r. wnioski o obniżenie czynszu złożyło 3 najemców lokali mieszkalnych. Rozpatrzone 2 wnioski, odmawiając przyznania obniżki czynszu z uwagi na zbyt dużą powierzchnię zajmowanych lokali bądź z uwagi na brak tytułu prawnego do lokalu.

Z dniem 3 września 2013 r. weszło w życie zarządzenie Prezydenta Wrocławia nr 8463/13 w sprawie umożliwienia spłaty zadłużenia z tytułu należności za korzystanie z lokali mieszkalnych stanowiących mieszkaniowy zasób Gminy, w formie świadczenia rzeczowego. W 2016 r. wpłynęło **26** wniosków. Zawarto **16** umów dotyczących zadłużenia w łącznej wysokości **628 910,34 zł** i wydano **22** skierowania do wykonania prac. Większość prac wykonywanych przez dłużników to prace porządkowe.

W dniu 1 czerwca 2016 r. skierowano zapytania ofertowe do czterech Biur Informacji Gospodarczej działających w Polsce zgodnie z ustawą z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych.

W wyniku przeprowadzonego postępowania, w dniu 24 czerwca 2016 r., wyłoniono najkorzystniejszą ofertę – złożoną przez Krajowe Biuro Informacji Gospodarczej S.A. (KBIG) i z firmą tą podpisano umowę. W wyniku współpracy wysłano dotychczas **20** ostrzeżeń o wpisie do KBIG.

Dokonane w 2016 r. umorzenia należności pieniężnych mających charakter cywilnoprawny

Łączna liczba dokonanych umorzeń	Łączna kwota dokonanych umorzeń	Uzasadnienie
71	607 258,39 zł	trudna sytuacja materialna oraz (w 1 przypadku w kwocie 500,51 zł) koszty dochodzenia należności mogłyby przekroczyć sumę jaką Gmina mogłaby uzyskać w toku egzekucji

POSTĘPOWANIA W ZAKRESIE REALIZACJI DZIAŁAŃ W OPARCIU O USTAWĘ PRAWO ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH

ZARZĄD ZASOBU KOMUNALNEGO

Zarząd Zasobu Komunalnego w 2016 r. przeprowadził **134** postępowania zgodnie z ustawą Prawo zamówień publicznych, w wyniku których zawarł z Wykonawcami **129** umów na roboty budowlane, usługi i dostawy.

Struktura przeprowadzonych postępowań o udzielenie zamówień publicznych

w 2016 r. prowadzono 134 postępowania w tym w trybie:	
przetargu nieograniczonego	68
przetargu ograniczonego	-
licytacja elektroniczna	33
zapytanie o cenę	-
z wolnej ręki	32
unieważniono 27 postępowań w tym w trybie:	
przetargu nieograniczonego	14
licytacja elektroniczna	11

zapytanie o cenę	-
z wolnej reki	2
nie zakończono (w trakcie) 18 postępowań w tym w trybie:	
przetargu nieograniczonego	10
licytacja elektroniczna	8
zapytanie o cenę	-
z wolnej reki	-
zakończono 89 postępowań w tym w trybie:	
przetargu nieograniczonego	44
przetargu ograniczonego	-
licytacja elektroniczna	14
zapytanie o cenę	-
z wolnej reki	30

SPÓŁKA WROCŁAWSKIE MIESZKANIA

W 2016 r. działając w imieniu i na rzecz Gminy Wrocław przygotowano **64** postępowania, w tym przeprowadzono **54** postępowań zakończonych zawarciem umowy lub unieważnieniem postępowania, w oparciu o procedury - Prawo zamówień publicznych - dotyczące wyboru wykonawcy zadań realizowanych w ramach zarządzania i gospodarowania zasobem komunalnym Miasta.

Strukturę przeprowadzonych w 2016 r. postępowań o udzielenie zamówień publicznych

Tryb przeprowadzonych postępowań	Ilość postępowań
Przeprowadzone postępowania, w tym w trybie:	
przetargu nieograniczonego	24
zamówienia z wolnej ręki	7
licytacji elektronicznej	22
usługa społeczna	1
Unieważnione postępowania, w tym w trybie:	
przetargu nieograniczonego	2
licytacji elektronicznej	4
Postępowania zakończone zawarciem umowy, w tym w trybie:	
przetargu nieograniczonego	22
zamówienia z wolnej ręki	7
licytacji elektronicznej	18
usługa społeczna	1

Powyższe postępowania dotyczyły głównie robót budowlanych, w tym rozbiórek oraz konserwacji i usuwania awarii, usług związanych z eksploatacją i utrzymaniem terenów zewnętrznych.

Łącznie zostało zawartych zgodnie z ustawą Pzp **70** umów, które zostały poprzedzone sporządzeniem wniosku o wszczęcie postępowania, uzyskaniem zgody na zaciągnięcie zobowiązania oraz kontrasygnatą projektu umowy.

POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ

ZARZĄD ZASOBU KOMUNALNEGO

W 2016 r. nadal realizowano podjęte w poprzednich latach działania mające na celu:

- budowanie pozytywnego wizerunku jako miejskiej jednostki organizacyjnej realizującej zadania w zakresie gospodarki komunalnej,
- kreowanie wydarzeń, działań o charakterze społecznym i edukacyjnym,
- inicjowanie publikacji medialnych o charakterze informacyjnym, prezentujących bieżącą działalność,
- prowadzenie i rozwijanie strony internetowej stanowiącej sprawny kanał przepływu informacji pomiędzy urzędem a najemcami,
- reagowanie na doniesienia prasowe, stały kontakt z przedstawicielami mediów, budowanie i podtrzymywanie pozytywnych relacji media.

W ramach działań edukacyjno-informacyjno-wizerunkowych na rzecz mieszkańców wspólnie z Infopunktem Łokietka 5 przeprowadzono na zielonym skwerze przy ul. Ptasiej/Podwórcowej sąsiedzki festyn DBAM TO MAM.

Uczestniczono także w festynie podsumowującym dwa lata działalności miejskiego projektu edukacyjnego Wrocławskiego Centrum Rozwoju Społecznego „Sztafeta Szkół – Stop Mowie Nienawiści”, który odbył się na podwórku Zespołu Szkół Ekonomiczno-Administracyjnych przy ul. Worcella 3 we Wrocławiu. Projekt ten był przeznaczony zarówno dla uczniów jak i pedagogów, a prowadzony był we wrocławskich placówkach oświatowych (udział w nim wzięło 20 wrocławskich szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych). Celem Sztafety było uwrażliwienie na mowę nienawiści i przejawy dyskryminacji wobec drugiego człowieka.

Udzielono wsparcia i pomocy przy realizacji inicjatyw dotyczących malowania murali na dostępnych ścianach zarządzanego przez ZZK zasobu gminnego – przede wszystkim w ramach akcji społecznych i działań artystycznych m.in. w ramach ESK 2016, czy też muralu informującego o otwarciu nowego oddziału Muzeum Narodowego we Wrocławiu – Pawilonu Czterech Kopuł Muzeum Sztuki Współczesnej.

Wspierano organizację imprez plenerowych, festynów przygotowywanych przez inicjatywy lokalne oraz organizowanie przez Narodowe Forum Muzyki koncertu pod nazwą „Zapomniane Miasto”, czy też realizację projektu „Mozart i inne chłopaki z podwórka”. Współpracowano przy projektach realizowanych przez Biuro Festiwalowe Impart 2016 w ramach projektu "Wrocław - wejście od podwórza" (m.in. „Domek na drzewie”).

Współpracowano ze spółką Wrocławska Rewitalizacja w związku z odbywającymi się na wewnątrz przy ul. Paulińskiej 4-8 imprezami lokalnymi oraz we wewnątrz Ruska 46a wystawami i imprezami o charakterze kulturalno-rozrywkowym w ramach ESK 2016 we Wrocławiu.

Współpracowano przy projektach realizowanych przez Biuro Festiwalowe Impart 2016 m.in. w ramach projektu "Choinka", "Kontener"; wspierano merytorycznie realizację projektu PhotoDay oraz poprowadzenie rewitalizacji podwórka przy ulicy: P. Skargi, Arrasowa, Wierzbowa przez Infopunkt Łokietka wspólnie ze Skanska oraz uczestniczono w konsultacjach społecznych organizowanych w sprawie rewitalizacji podwórek przy ul. Hallera 105-145, a także dla kwartału Ruska, Psie Budy, Zaułek Solny.

Współpracowano z Wrocławskim Centrum Integracji w miejskim programie „STOP mowie nienawiści w przestrzeni publicznej miasta” przy ustalaniu zarządców nieruchomości zgłaszanych na przestrzeni roku, na których namalowane były symbole mowy nienawiści.

Koordinowano działania związane z udostępnieniem nieruchomości gminnych na potrzeby produkcji filmowych.

Wzorem lat ubiegłych ściśle współdziałano z Biurem ds. Partycypacji Społecznej Urzędu Miejskiego Wrocławia na rzecz programu WBO 2016.

W ramach Wrocławskiego Budżetu Obywatelskiego 2016 zostały zaopiniowane wnioski złożone w postaci formularzy poprawkowych w II etapie. Jednocześnie wszystkie projekty (45 lokalizacji) zostały poddane weryfikacji w drodze wizji w terenie. W wyniku głosowania mieszkańców, do realizacji w 2017 r. zakwalifikowały się trzy projekty związane z zasobem gminnym, zarządzanym przez ZZK.

ORGANIZACJA GMINNEGO TRANSPORTU DROGOWEGO

TRANSPORT DROGOWY OSÓB I RZECZY

Z ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym (tekst jednolity z 2016 r. poz. 1907 ze zm.) i ustawy z dnia 16 grudnia 1010 r. o publicznym transporcie zbiorowym (Dz. U. z 205 r. poz. 1440 ze zm.).

Transport drogowy taksówką:

- wydano licencji na transport drogowy taksówką osobową - 410,
- dokonano zmian licencji w związku ze zmianą pojazdu, tablic rejestracyjnych lub zmianą adresu - 474,
- wydano wtórników licencji - 2,
- wydano inne decyzje administracyjne - 284.

Transport drogowy osób i rzeczy - wydano:

- zaświadczeń na potrzeby własne - 72,
- zezwoleń na regularny przewóz osób - 65,
- zezwoleń na regularny specjalny przewóz osób - 13,
- licencji na krajowy transport drogowy rzeczy - 6,
- licencji na krajowy transport drogowy osób - 2,
- zaświadczeń na wykonywanie publicznego transportu zbiorowego - 588,
- zezwoleń na wykonywanie zawodu przewoźnika drogowego - 49,
- licencji na wykonywanie krajowego transportu drogowego w zakresie przewozu osób pojazdem samochodowym przeznaczonym konstrukcyjnie do przewozu powyżej 7 i nie więcej niż 9 osób łącznie z kierowcą - 4,
- licencji na wykonywanie transportu drogowego w zakresie pośrednictwa przy przewozie rzeczy - 47,
- licencji na wykonywanie krajowego transportu drogowego w zakresie przewozu osób samochodem osobowym - 3.

UTRZYMANIE KOMUNIKACJI ZBIOROWEJ

W ramach zadań z zakresu funkcjonowania komunikacji zbiorowej:

Zlecono do realizacji Miejskiemu Przedsiębiorstwu Komunikacyjnemu Sp. z o.o. w miejskiej komunikacji tramwajowej i autobusowej.

miesiąc	ilość pociągokilometrów w komunikacji tramwajowej	ilość wozokilometrów w komunikacji autobusowej
styczeń	1 102 679	1 960 990
luty	1 039 504	1 932 065
marzec	1 134 890	2 032 833
kwiecień	1 111 817	1 978 656
maj	1 099 979	1 949 305

czerwiec	1 050 100	2 003 786
lipiec	923 370	2 033 948
sierpień	961 626	2 051 248
wrzesień	1 132 950	1 998 718
październik	1 158 128	2 016 170
listopad	1 121 566	1 973 809
grudzień	1 122 884	2 015 251
Razem	12 959 491	23 946 779

Zlecono do realizacji innym przewoźnikom w komunikacji podmiejskiej.

miesiąc	ilość wozokilometrów w komunikacji podmiejskiej			
	SEVIBUS Sp. z o.o.	DLA Sp. z o.o.	WARBUS Sp. z o.o.	RAZEM
styczeń	139 298	96 548	-	235 846
luty	140 539	98 885	-	239 424
marzec	146 213	104 050	-	250 263
kwiecień	143 204	103 656	-	246 860
maj	136 255	98 457	-	234 712
czerwiec	145 868	105 530	-	251 398
lipiec	145 264	102 340	-	247 604
sierpień	147 985	104 292	-	252 277
wrzesień	103 691	105 053	47 595	256 339
październik	98 667	102 342	52 315	253 324
listopad	94 278	99 589	51 814	245 681
grudzień	98 450	102 851	53 427	254 728
Razem	1 539 712	1 223 593	205 151	2 968 456

Zgodnie z uchwałą Nr LXI/1540/14 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 10 lipca 2014 r. w sprawie szczegółowych zasad, sposobu i trybu umarzania, odraczania lub rozkładania na raty spłaty należności pieniężnych mających charakter cywilnoprawny przypadających Gminie Wrocław lub jej jednostkom podległym oraz wskazania organu i osób do tego uprawnionych:

Rozpatrzono **710** wniosków o umorzenie, odroczenie i rozłożenie na raty należności z tytułu opłat za przejazd bez ważnego biletu, w tym:

- udzielono zgody na umorzenie w 56 przypadkach,
- udzielono zgody na rozłożenie na raty należności w 125 przypadku
- udzielono odmowy umorzenia, rozłożenia na raty, odroczenia lub pozostawiono bez rozpoznania w 237 przypadkach
- przekazano korespondencję od komorników i z sądów do MPK Sp. z o.o. w 289 przypadkach.

W miejskiej komunikacji zbiorowej sprzedano:

- 25 882 838 szt. biletów jednorazowych,
- 993 szt. biletów na okaziciela,
- 953 649 szt. biletów imiennych,
- 8 868 363 szt. biletów czasowych,
- 93 587 szt. biletów semestralnych,
- 40 768 szt. biletów aglomeracyjnych.

PRZETARGI PUBLICZNE ZWIĄZANE Z KOMUNIKACJĄ ZBIOROWĄ

Zgodnie z ustawą z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych przygotowano specyfikację istotnych warunków zamówienia, projekty umów oraz uczestniczo w pracach komisji przetargowych.

Zamówienie publiczne	Ilość postępowań
Rozwieszanie rozkładów jazdy i informacji pasażerskiej na przystankach komunikacji zbiorowej organizowanej przez Gminę Wrocław – Zadanie I, Zadanie II	1
Świadczenie usług w zakresie publicznego transportu zbiorowego organizowanego przez Gminę Wrocław na terenie Wrocławia oraz Gminy Miękinia	1
Świadczenie usług w zakresie publicznego transportu zbiorowego organizowanego przez Gminę Wrocław na terenie Wrocławia oraz Gminy Wisznia Mała	1
Świadczenie usługi dystrybucji biletów komunikacji miejskiej	1
Wytworzenie i dostarczenie biletów uprawniających do przejazdów środkami miejskiej komunikacji zbiorowej	1

Udzielono trzech zamówień z wyłączeniem stosowania ustawy Prawo zamówień publicznych, zgodnie z art. 4 pkt 8:

- badanie liczby pasażerów pociągów, wsiadających i wysiadających na stacjach kolejowych w granicach administracyjnych Wrocławia,
- rozwieszanie rozkładów jazdy i informacji pasażerskiej na przystankach komunikacji zbiorowej organizowanej przez Gminę Wrocław – Zadanie I,
- wytworzenie i dostarczenie rolek papieru do automatów służących do sprzedaży biletów upoważniających do przejazdów środkami wrocławskiej komunikacji zbiorowej.

Zawarto jedną umowę oraz dwa aneksy przedłużające termin ważności umowy na dystrybucję biletów aglomeracyjnych, w oparciu o zapisy art. 22 ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 15 ust. 1 pkt 11 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym (Dz. U. 2015 r. 1440 t.j.), gdzie nie stosuje się ustawy Prawo zamówień publicznych.

Na podstawie § 7 ust 4 uchwały nr VIII/275/99 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 23 kwietnia 1999 r. w sprawie zasad odpłatności za usługi przewozowe świadczone środkami lokalnego transportu zbiorowego (Dz. Urz. Woj. Doln. z 2013 r. poz. 2080 ze zm.) zawarto siedem umów na wykupienie usługi przewozowej od Gminy Wrocław.

Ponadto, w oparciu o zapisy art. 22 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym przedłużono trójstronną umowę w sprawie umożliwienia korzystania z istniejących połączeń kolejowych przez pasażerów posługujących się biletami miejskiej komunikacji zbiorowej.

KONTROLA PRZEWOŹNIKÓW

Na podstawie obowiązujących umów zawartych między Przewoźnikami a Gminą Wrocław, zarejestrowano łącznie **3 133 709** kontroli punktualności i jakości usług przewozowych komunikacji zbiorowej.

Miesiąc	Liczba pomiarów jakości usług przewozowych	Liczba zarejestrowanych kontroli automatycznych	Łączna liczba kontroli
styczeń	1 694	248 500	250 194
luty	1 642	271 072	272 714
marzec	2 439	279 485	281 924

kwiecień	2 174	254 491	256 665
maj	2 487	254 572	257 059
czerwiec	2 724	282 234	284 958
lipiec	841	299 813	300 654
sierpień	1 297	306 001	307 298
wrzesień	2 713	203 148	205 861
październik	1 121	182 606	183 727
listopad	2 744	201 411	204 155
grudzień	2 874	325 626	328 500
Razem	24 750	3 108 959	3 133 709

ZARZĄDZANIE TRANSPORTEM PUBLICZNYM

Zaopiniowano ok. **26** projektów organizacji ruchu zastępczego na czas remontów i przebudowy układu drogowo-torowego oraz ok. 10 projektów organizacji ruchu docelowego, m.in. dla niżej wymienionych obiektów:

- przebudowa układu drogowego w kwartale ulic: Sucha, Joannitów, Dyrekcyjna, Borowska dla potrzeb budowy centrum biurowo-handlowego wraz z dworcem autobusowym,
- budowa infrastruktury i ulic na osiedlu Nowe Żerniki (WUWA II),
- budowa ul. Wojanowskiej i ul. Gen. Fieldorfa-Niła,
- budowa obwodnicy osiedla Leśnica,
- remont mostu Muchoborskiego i budowa kładki dla ruchu pieszo-rowerowego,
- budowa ul. Raławickiej i mostu przez rz. Śleza,
- przebudowa Al. Słowackiego i ul. Podwale,
- przebudowa ul. Buforowej,
- budowa torowiska w ul. Hubskiej,
- budowa i rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na osiedlach: Leśnica, Pawłowice, Zakrzów, Kowale, Lipa Piotrowska i Widawa z przebudową ulic na tych osiedlach,
- budowa torowiska tramwajowego w ciągu ulic: Dmowskiego, Długa, Starogroblowa, Popowicka wraz z przebudową wiaduktu kolejowego nad ul. Starogroblową i przebudowa ul. Starogroblowej,
- przebudowa wiaduktu kolejowego nad ul. Grabiszyńską,
- przebudowa ul. Miłoszyckiej i Swojczyckiej,
- przebudowa ul. Konduktorskiej,
- budowa łącznika pomiędzy ulicami Kowalską i Kwidzyńską,
- przebudowa skrzyżowania ulic Główna i Wełniana,
- remont mostu Uniwersyteckiego,
- remont mostów Średzkich,
- remont torowiska, wymiana rozjazdów na skrzyżowaniu ulic: Kazimierza Wielkiego i św. Mikołaja oraz Kołłątaja i Piłsudskiego.

Zaopiniowano projekty dla imprez masowych:

- 4 PKO Nocny Wrocław Półmaraton,
- 34 PKO MARATON WROCŁAW,
- BIEG SOLIDARNOŚCI,
- Bieg uliczny im. Wandy Rutkiewicz,
- Wrocławski Pochód Juwenaliowy 2016,
- Bieg Dziesiątka Wroactiv 2016,
- Bieg Uniwersytetu Medycznego.

NOWE ROZWIĄZANIA KOMUNIKACYJNE

Poprawa obsługi komunikacyjnej poprzez zmianę tras przebiegu linii:

- przedłużenie niektórych kursów linii 908 do podwroclawskiej miejscowości Krzyżanowice,
- uruchomienie nowej linii autobusowej 938 obsługującej podwroclawską miejscowość Lutynia,
- skierowanie linii 104 przez ulicę Kozanowską,
- przedłużenie trasy kursów nocnych linii 257 do pętli przy ulicy Ślazowej,
- zmiana trasy linii autobusowej N i 122 (poprawa obsługi komunikacyjnej Dworca Głównego PKP i budowanego Dworca Autobusowego),
- poprawa obsługi komunikacyjnej Osiedla Kuźniki poprzez skierowanie linii 122, 126 i 246 przez nowy wiadukt na ulicy Chociebuskiej i przez ulicę Hermanowską,
- zmiana trasy autobusów linii 602 w strefie LG po wybudowaniu nowego łącznika w rejonie Biskupic Podgórnym,
- zmiana numeru linii 406 na 106 oraz 409 na 148,
- zmiana tras linii 245, 249, 251, 253, 255, 259 w autobusowej komunikacji nocnej w rejonie węzła „Petruzewicza”.

Zwiększenie częstotliwości kursowania:

- zwiększenie w godzinach szczytowych częstotliwości kursowania linii 120 obsługującej Osiedle Rakowiec, Bierdzany i Opatowice,
- zwiększenie częstotliwości kursowania linii 123 obsługującej Osiedle Leśnica, Marszowice i Pracze Odrzańskie,
- zwiększenie liczby kursów linii 319 do Dolnośląskiego Parku Innowacji i Nauki przy ul. Kwiatkowskiego.

Zmiany w infrastrukturze:

- wybudowanie przejazdu przez torowisko na ul. Ślężnej na wysokości ul. Petruzewicza,
- oddanie do ruchu nowej pętli autobusowej przy ul. Raclawickiej,
- uruchomienie przystanków autobusowych „Hermanowska” i „Kuźniki” przy ul. Hermanowskiej,
- uruchomienie przystanków autobusowych „Bukowskiego” przy al. Piastów,
- uruchomienie przystanków „Zacisze” dla autobusów pospiesznych linii D.

Uruchomienie zastępczej komunikacji autobusowej na czas prowadzonych remontów w rejonie Dworca Autobusowego (linie autobusowe 708, 709, 732 i linia tramwajowa 79).

Ponadto:

- dokonano weryfikacji dostarczonych przez przewoźników ok. 2 750 rozkładów jazdy,
- przygotowano do realizacji ok. 155 rozkładów jazdy dla linii podmiejskich,
- opublikowano na stronie internetowej ok. 962 kompletów rozkładów jazdy (dni robocze, soboty, niedziele i święta),
- przygotowano i opublikowano na stronie internetowej 101 komunikatów dotyczących zmian w funkcjonowaniu komunikacji zbiorowej oraz informacji dotyczących zasad odpłatności na czas okres zmian w przebiegu tras linii autobusowych i tramwajowych;
- przygotowano 127 schematów komunikacji zbiorowej,
- przygotowano, wydrukowano i wydano do wywieszenia na przystankach około 54 000 arkuszy rozkładów jazdy oraz 184 arkuszy informacji pasażerskiej,
- przygotowano i zlecono do wykonania wymianę rozkładów jazdy, oznaczenie numerów linii kursujących przez dany przystanek oraz wywieszenie innych informacji dla pasażerów na ponad 14 350 przystankach (średnio w miesiącu obsługiwano 1 196 przystanków),
- zlecono 18 660 kontroli przystanków (w miesiącu obsługiwano 1 555 przystanków) w celu uzupełnienia stwierdzonych wad w informacji pasażerskiej,
- przeprowadzono na przystankach 8 131 kontroli jakości wykonanych prac przy rozwieszaniu rozkładów jazdy i informacji pasażerskich,
- uczestniczono w 50 spotkaniach i pracach Komisji Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego,

- uczestniczono w pracach nad wdrożeniem kolejnych tablic Dynamicznej Informacji Pasażerskiej, Nadzór Transportu Publicznego, Repozytoria Danych Rozkładowych,
- uczestniczono w komisjach odbierających organizacje ruchu zastępczego i docelowego,
- w celu dostosowania rozkładów jazdy do istniejących warunków ruchu oraz podaży miejsc do istniejącego zapotrzebowania przeprowadzono obserwacje napełnień i czasów jazdy wybranych linii autobusowych i tramwajowych.

W dniu 19 maja 2016 r. podjęta została uchwała nr XXIV/523/16 (Dz. Urz. Woj. Doln. z 2016 r., poz. 2586) zmieniająca uchwałę nr VIII/275/99 Rady Miejskiej Wrocławia w sprawie zasad odpłatności za usługi przewozowe świadczone środkami lokalnego transportu zbiorowego, przyznająca z dniem 14 czerwca 2016 r. uprawnienia do bezpłatnych przejazdów wrocławską komunikacją miejską na wszystkich typach linii weteranom i weteranom poszkodowanym, osobom represjonowanym z powodów politycznych oraz działaczom opozycji antykomunistycznej, kombatanom oraz innym osobom, które są ofiarami represji wojennych i okresu powojennego.

Sporządzony został tekst jednolity uchwały nr VIII/275/99 Rady Miejskiej Wrocławia w sprawie zasad odpłatności za usługi przewozowe świadczone środkami lokalnego transportu zbiorowego (Dz. Urz. Woj. Doln. z 2017 r. poz. 26).

REALIZACJA ZADAŃ NA RZECZ OCHRONY ŚRODOWISKA

EMISJA ENERGII I ZANIECZYSZCZEŃ

W 2016 r. zrealizowano zadania administracyjne z zakresu ochrony środowiska przed hałasem, polami elektromagnetycznymi, zanieczyszczeniem powietrza oraz z zakresu gospodarki wodnej i ochrony wód przed zanieczyszczeniem. W 2016 r. wpłynęło łącznie **1 191** wniosków, wydano **228** decyzji administracyjnych, w tym m.in. 196 decyzji udzielających 269 pozwoleń wodnoprawnych, 1 decyzję legalizującą urządzenia wodne, 5 decyzji ustalających linię brzegową, 22 pozwolenia na emisję substancji gazowych i pyłowych do powietrza, 1 pozwolenie zintegrowane, 2 decyzje zezwalające na emisję gazów cieplarnianych, objęte systemem handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych, 8 decyzji dotyczących ochrony przed hałasem, (w tym 7 ustalających dopuszczalny poziom hałasu, 1 decyzję wygaszającą) oraz przyjęto **297** zgłoszeń dotyczących instalacji niepodlegających obowiązkowi uzyskania pozwolenia (w tym 20 zgłoszeń instalacji emitującej substancje do powietrza, 4 zgłoszenia instalacji wprowadzającej ścieki oraz **273** zgłoszenia instalacji emitującej promieniowanie elektromagnetyczne wraz z informacjami o zmianach zgłaszanych instalacji). Wydano również **31** zaświadczeń dotyczących potwierdzenia ostateczności decyzji. Ponadto opiniowano i uzgadniano warunki środowiskowe w zakresie ochrony powietrza, ochrony przed hałasem i w zakresie gospodarki wodno-ściekowej w ramach prowadzonych postępowań dotyczących procedur wydawania decyzji środowiskowych oraz na wnioski podmiotów zewnętrznych (łącznie **397** opinii). Udzielono również odpowiedzi na **9** wniosków dotyczących informacji o środowisku. Zgodnie z art. 65 kpa, **17** wniosków przekazano do innych organów zgodnie z ich kompetencjami oraz **36** wniosków dotyczących pozwoleń wodnoprawnych dla inwestycji gminnych przekazano do Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej, zgodnie z art. 127 ustawy Prawo wodne.

Wydano również **58** opinii dotyczących wymagań w zakresie ochrony środowiska dla 18 opracowywanych przez Biuro Rozwoju Wrocławia projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Zakres działalności, poza ww. działalnością czysto administracyjną, obejmuje również działalność kontrolną i interwencyjną w zakresie ustaw: Prawo ochrony środowiska, Prawo wodne, ustawy o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych, ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. W ramach podejmowanych działań przeprowadzono łącznie **78** interwencji. Część działań interwencyjnych prowadzona była we współpracy ze Strażą Miejską Wrocławia.

Uczestniczono w procesach nadzorowania i monitoringu aspektów środowiskowych dotyczących gospodarki wodno-ściekowej, ochrony powietrza atmosferycznego oraz ochrony przed hałasem, związanych z wdrażaniem Systemu Ekozarządzania i Audytu – EMAS oraz brano aktywny udział w audytach środowiskowych związanych z wdrażaniem systemu.

W 2016 r. uczestniczono łącznie w 25 szkoleniach i konferencjach poświęconych interpretacji regulacji prawnych dotyczących ochrony środowiska oraz aktualnych problemów związanych z ochroną powietrza atmosferycznego.

Wpłynęło **7** odwołań od wydanych decyzji (5 do Samorządowego Kolegium Odwoławczego, 2 do Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej). Odwołania dotyczyły decyzji w sprawie przeglądu ekologicznego, 4 decyzji ustalających dopuszczalny poziom hałasu, decyzji ustalającej linię brzegową oraz pozwolenia wodnoprawnego na wykonanie przepustu. W wyniku rozstrzygnięć organów odwoławczych **3** decyzje utrzymano w mocy, 1 uchylono, 1 uchylono i przekazano do ponownego rozpatrzenia, natomiast 2 pozostają nadal w rozpatrzeniu.

OCHRONA POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO

W 2016 r. wydano pozwolenia na wprowadzanie substancji gazowych i pyłów do powietrza zgodnie z art. 181 ustawy Prawo ochrony środowiska, ponadto wydano **22** decyzje dla podmiotów gospodarczych emitujących w sposób zorganizowany substancje gazowe i pyły z instalacji energetycznego spalania paliw oraz instalacji technologicznych, w których prowadzone są procesy: powlekania, klejenia, suszenia i czyszczenia powierzchni, spawania, odlewania metali, energetycznego spalania paliw, stosowanych w przemyśle farmaceutycznym (są to m.in. Bombardier Transportation Polska Sp. z o.o., VOLVO POLSKA Sp. z o.o., US Pharmacia Sp. z o.o., 3M Wrocław Sp. z o.o., Chassis Brakes International Poland Sp. z o.o., EthosEnergy Sp. z o.o., Alucast Wrocław Sp. z o.o., Góraźdże Beton Sp. z o.o., E&S Industry S.A., Duda Cars S.A.).

Przyjmowano zgłoszenia instalacji niepodlegających obowiązkowi uzyskania pozwolenia na emisję, zgodnie z art. 152 ustawy POŚ (**20** zgłoszeń). Dotyczyły m.in. instalacji energetycznego spalania paliw, przeladunku i magazynowania paliw, instalacji stosowanych w gastronomii, instalacji spawania, do powlekania (m.in. Alucast Wrocław Sp. z o.o., SCHILSNER INDUSTRY GROUP Sp. z o.o., Fortaco Sp. z o.o., US Pharmacia Sp. z o.o., MAMUT Sp. z o.o., Bikkoplast Sp. z o.o., Danfoss Power Solutions Sp. z o.o., Chemeko-System Sp. z o.o., Wrocławskie Centrum Badań EIT+ Sp. z o.o., 3M Wrocław Sp. z o.o., Robhen Car Robert Hołówka, Circle K Polska Sp. z o.o., Gestamp Wrocław Sp. z o.o. Auto Group Polska i Sp. z o.o. Sp. K., McDonald's).

Przyjmowano sprawozdania z okresowych pomiarów kontrolnych emisji zanieczyszczeń do powietrza z instalacji technologicznych (33 instalacji) - m.in. 3M Poland Manufacturing Sp. z o.o., 3M Wrocław Sp. z o.o., VOLVO Polska Sp. z o.o., Kogeneracja S.A. - Zakład Ciepłowniczy ZAWIDAWIE, Bombardier Transportation Polska Sp. z o.o., Dozamel Sp. z o.o., E&S Industry S.A., Chassis Brakes International Poland Sp. z o.o.). Złożone sprawozdania nie wykazały przekroczeń dopuszczalnych emisji substancji do powietrza.

Prowadzono interwencje w zakresie ochrony powietrza atmosferycznego przed zanieczyszczeniami. W 2016 r. przeprowadzono **25** postępowań w sprawach interwencji, które dotyczyły głównie emisji z niewielkich instalacji spalania paliw oraz niskiej emisji z palenisk gospodarstw indywidualnych opalanych paliwem stałym, uciążliwości myjni samochodowej i zakładów lakierniczo-blacharskiego, niezorganizowanej emisji pyłów z wytwórni betonu oraz odorów z punktu gastronomicznego. W kilku przypadkach zachodziło podejrzenie spalania odpadów w kotłach grzewczych.

Opiniowano i uzgadniano sprawy w zakresie ochrony powietrza atmosferycznego w ramach prowadzonych postępowań w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (**73** opinie).

Wydawano decyzje udzielające zezwolenia na uczestnictwo we wspólnotowym systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych. W 2016 r. wydano **2** decyzje zezwalające na emisję gazów cieplarnianych, objęte systemem handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych tj. spółce Dolnośląskie Zakłady Usługowo-Produkcyjne „DOZAMEL” Sp. z o.o. ul. Fabryczna 10, 53-609 Wrocław, udzielono zezwolenia na emisję gazów cieplarnianych z instalacji do spalania paliw (kotłownia gazowo-olejowa), o całkowitej nominalnej mocy cieplnej przekraczającej 20 MW eksploatowanej przy ul. Fabrycznej 10, 53-609 Wrocław oraz spółce Zespół Elektrociepłowni Wrocławskich KOGENERACJA S.A. ul. Łowiecka 24, 50-220 Wrocław, udzielono zezwolenia na emisję gazów cieplarnianych z instalacji Elektrociepłownia Zawidawie eksploatowanej przy ul. Bierutowskiej 67a we Wrocławiu.

GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA I OCHRONA WÓD

W 2016 r. wydawano **196** decyzji udzielających **269** pozwoleń wodnoprawne na:

- wykonywanie urządzeń wodnych tj. mostów, przepustów, rurociągów, wylotów, pomostów, przystani (wydano 83 pozwoleń),
- na szczególne korzystanie z wód w zakresie:
 - poboru wód podziemnych i powierzchniowych (wydano 6 pozwoleń),
 - odprowadzania wód opadowych i roztopowych (wydano 82 pozwoleń),
 - wprowadzanie ścieków przemysłowych do wód powierzchniowych (m.in. z parkingów podziemnych, stacji paliw, myjni samochodowych – wydano 2 pozwoleń),
- wprowadzanie ścieków przemysłowych do kanalizacji innych podmiotów (m.in. z parkingów podziemnych, stacji paliw, myjni samochodowych – wydano 48 pozwoleń),
- przekroczenia rzek i wałów przeciwpowodziowych: liniami kolejowymi, energetycznymi, światłowodowymi, gazociągami, rurociągami (wydano: 6 pozwoleń),
- odwodnienie wykopów budowlanych, z uwagi na zasięg leja depresji (wydano 1 pozwoleń),
- wykonywanie robót na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią (wydano 3 decyzje),
- wydawanie decyzji o cofnięciu lub wygaszeniu pozwoleń wodnoprawnych (wydano 38 decyzji),
- wydawanie decyzji o umorzeniu postępowania w sprawie wydania pozwolenia wodnoprawnego, z uwagi na wycofanie wniosku (wydano 6 decyzji),
- wydawanie decyzji odmawiającej udzielenia pozwolenia wodnoprawnego (wydano 2 decyzje),
- legalizacja urządzenia wodnego (wydano 1 decyzję),
- przyjmowanie zgłoszeń dotyczących budowy urządzeń wodnych lub czynności wymagających zgłoszenia na podstawie art. 123a Prawa wodnego (wpłynęły 4 zgłoszenia).

Wydawano decyzje administracyjne w sprawie ustalenia linii brzegowej: (wydano **5** decyzji).

Ponadto prowadzono:

- interwencje dotyczące zanieczyszczenia ściekami wód i gruntów (rozpoznano 20 spraw),
- interwencje dotyczące zalewania wodami opadowymi sąsiednich działek (rozpoznano 10 spraw),
- rozpoznanie terenowe przed wydaniem pozwoleń wodnoprawnych (przeprowadzono: 148 wizji terenowych),
- opiniowanie planów zagospodarowania przestrzennego (opiniowano 17 planów),
- opiniowanie kart informacyjnych i raportów w zakresie gospodarki wodno-ściekowej planowanych przedsięwzięć (wydano 51 opinii),

- ochronę urządzeń wodnych w tym melioracyjnych (opiniowano 1 przedsięwzięcie),
- opiniowanie w zakresie gospodarki wodno-ściekowej (wydano 69 opinie).

Uczestniczo w odbiorach urządzeń wodnych (**5** odbiorów).

Wspólnie z Zarządem Zieleni Miejskiej oraz Dolnośląskim Zarządem Melioracji i Urządzeń Wodnych uczestniczo w odbiorach wykonanych prac konserwacyjnych na rowach i wałach przeciwpowodziowych, finansowanych środkami z budżetu Miasta.

Przekazywano do Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej wniosków w sprawie wyznaczenia starosty w celu wydania pozwolenia wodnoprawnego dla Gminy Wrocław (art. 127 Prawa wodnego) – przekazano **34** wnioski.

Przekazywano sprawy do innych organów na podstawie art. 65 Kpa – **2** wnioski.

Wydano:

- postanowienia o zawieszeniu postępowania o wydanie pozwolenia wodnoprawnego – 2 postanowienia,
- postanowienia o zawieszeniu postępowania o wydanie pozwolenia wodnoprawnego – 2 postanowienia,
- postanowienia o podjęciu na żądanie strony postępowania administracyjnego o wydanie pozwolenia wodno prawnego – 2 postanowienia,
- postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania – 3 postanowienia.

Brano czynny udział w spotkaniach:

- zespołów opiniujących możliwości sytuowania na Odrze obiektów pływających,
- o funkcjach mieszkaniowych, gastronomicznych i rekreacyjnych z udziałem przedstawicieli RZGW, Urzędu Żeglugi Śródlądowej oraz Biura Rozwoju Wrocławia,
- branżowych wydziałów Urzędu Miejskiego w sprawie rewitalizacji nabrzeży rzeki Oławy,
- miejskich jednostek organizacyjnych i branżowych komórek organizacyjnych Urzędu Miejskiego w sprawie zagospodarowania i ochrony Pól Osobowickich,
- Podkomitetu Doradczego Projektu Ochrony Przeciwpowodziowej Dorzecza Odry,
- zespołu do określenia docelowego zagospodarowania Pól Irygowanych na Osobowicach we Wrocławiu
- zespołu ds. adaptacji do zmian klimatu – gospodarowanie wodami opadowymi.

OCHRONA PRZED HAŁASEM

Zgodnie z art. 118 ust. 1 ustawy Prawo ochrony środowiska starosta sporządza co 5 lat mapy akustyczne. Stosownie do art. 119 ust. 1 i 6 ww. ustawy dla terenów, na których poziom hałasu przekracza poziom dopuszczalny, tworzy się program ochrony środowiska przed hałasem, w terminie 1 roku od dnia sporządzenia mapy akustycznej. W marcu 2016 r. przystąpiono do prac związanych z opracowaniem trzeciej mapy akustycznej Wrocławia oraz aktualizacji Programu ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Wrocławia. W kwietniu 2016 r. uzgodniono z Biurem Rozwoju Wrocławia, Wydziałem Inżynierii Miejskiej, Zarządem Dróg i Utrzymania Miasta i Miejskim Przedsiębiorstwem Komunikacyjnym Sp. z o.o. zakres danych wejściowych do opracowania Mapy akustycznej i Programu, które zostały przekazane Wykonawcy, konsorcjum firm: Lemitor Ochrona Środowiska Sp. z o.o., ul. Jana Długosza 40, 51-162 Wrocław oraz AKUSTIX Sp. z o.o., ul. Wiosny Ludów 54, 62-081 Przeźmierowo (umowa nr WSR-E/2/2016 z dnia 26października 2016 r.).

Wykonanie zadania rozłożono na cztery etapy:

- Etap I - przeprowadzenie pomiarów hałasu drogowego, kolejowego, tramwajowego, lotniczego i przemysłowego, zebranie danych wejściowych do opracowania modelu akustycznego mapy oraz opracowanie mapy wrażliwości.
- Etap II - opracowanie Mapy akustycznej Wrocławia,.

- Etap III – opracowanie wstępnego projektu aktualizacji Programu ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Wrocławia oraz przeprowadzenie konsultacji społecznych.
- Etap IV – przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko i opracowanie projektu aktualizacji Programu ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Wrocławia.

W związku z zakończeniem okresu gwarancji na zakupione przez Gminę Wrocław dwie stacje monitorujące hałas, natężenie ruchu pojazdów i warunki atmosferyczne w lipcu 2016 r., w trybie zapytania ofertowego, został wybrany wykonawca usługi pn. „Serwis dwóch stacji ciągłego pomiaru hałasu, natężenia ruchu pojazdów i warunków atmosferycznych”. Ofertę złożyła tylko jedna firma - FAR DATA Sp. z o.o. Spółka Komandytowa z siedzibą w Krakowie, ul. Lipowa 3, z którą została podpisana umowa nr WSR-E/1/2016 z dnia 01 sierpnia 2016 r. na świadczenie ww. usługi w terminie 01 sierpnia 2016 - 31 grudnia 2017 r.

Na podstawie przekazanych w 2016 r. przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu sprawozdań z kontrolnych pomiarów poziomu dźwięku w środowisku, prowadzono **8** postępowań administracyjnych w sprawie określenia dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku. W wyniku tych postępowań wydano **7** decyzji administracyjnych ustalających dopuszczalne poziomy hałasu, **1** postępowanie jest w toku. 4 decyzje o dopuszczalnym poziomie hałasu zostały przekazane do Samorządowego Kolegium Odwoławczego we Wrocławiu w związku z wniesieniem odwołania przez strony. 2 decyzje utrzymano w mocy, 1 decyzję uchylono, 1 decyzja pozostaje w rozpatrzeniu. Ponadto w ramach prowadzonych postępowań administracyjnych wydano 1 decyzję wygaszającą decyzję o dopuszczalnym poziomie hałasu. Ponadto zrealizowano:

- 28 interwencji w związku ze skargami mieszkańców na uciążliwy hałas przemysłowy (pochodzący m.in. od instalacji wentylacyjnych, chłodniczych) i drogowy oraz hałas związany z prowadzeniem uciążliwych akustycznie robót budowlanych w sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej,
- wydano 11 opinii w ramach wniosków złożonych przez inwestorów, mieszkańców i Rady Osiedli,
- sporządzono 132 opinie dotyczące akustycznego oddziaływania planowanych przedsięwzięć na środowisko w ramach prowadzonych postępowań w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach,
- wydano 18 opinii do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w zakresie uwarunkowań akustycznych,
- przeprowadzono ok. 60 wizji lokalnych dotyczących rozpoznania terenowego przed wydaniem decyzji ustalających dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku, rozpatrzeniem interwencji oraz wydaniem opinii,
- rozpatrzono 4 wnioski o udostępnienie informacji,
- 6 wniosków przekazano do innych organów zgodnie z właściwością.

OCHRONA ŚRODOWISKA PRZED POLAMI ELEKTROMAGNETYCZNYMI

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 2 lipca 2010 r. w sprawie rodzajów instalacji, których eksploatacja wymaga zgłoszenia, instalacje wytwarzające promieniowanie elektromagnetyczne podlegają obowiązkowi zgłoszenia do organu ochrony środowiska. W roku 2016 r. wpłynęło **133** zgłoszeń instalacji wytwarzających pola elektromagnetyczne (przyjęto bez zastrzeżeń **132**) oraz **140** informacji o zmianach danych ujętych we wcześniej przyjętych zgłoszeniach (przyjęto bez zastrzeżeń **131**). Wnioski nieprzyjęte są w trakcie uzupełnień.

POZWOLENIA ZINTEGROWANE

W 2016 r. zostało wydane pozwolenie dla Akwawit S.A., ul. Monopolowa 4, Wrocław, na prowadzenie instalacji oczyszczalni ścieków, zlokalizowanej przy ul. Monopolowej 4, powiązanej z instalacją technologiczną wytwarzania estrów wyższych kwasów tłuszczowych oleju rzepakowego, należąca do spółki Wratislavia-Biodiesel S.A. Na wniosek inwestora zostało wydane również postanowienie prostujące treść decyzji Prezydenta Wrocławia znak: WSR-E.6223.2.2015.WA z dnia 15 marca 2016 r., udzielającej spółce Akwawit S.A., ul. Monopolowa 4, Wrocław pozwolenia zintegrowanego na prowadzenie instalacji oczyszczalni ścieków, zlokalizowanej przy ul. Monopolowej 4, powiązanej z instalacją technologiczną wytwarzania estrów wyższych kwasów tłuszczowych oleju rzepakowego, należąca do spółki Wratislavia-Biodiesel S.A.

FINANSE ŚRODOWISKOWE

Zrealizowano zadania polegające na finansowaniu ze środków pozyskanych z opłat i kar za korzystanie ze środowiska oraz środków zewnętrznych w tym środków unijnych, przedsięwzięć związanych z ochroną środowiska i gospodarką wodną, sprawuje kontrolę nad prawidłowością wydatkowania środków na zadania związane z utrzymaniem czystości i porządku w mieście oraz gospodarowaniem odpadami, powierzone do wykonywania Ekosystem Sp. z o.o.

W 2016 r. środki finansowe z budżetu gminy pozyskane z opłat i kar za korzystanie ze środowiska przeznaczone zostały na poniższe zadania:

- program związany z usuwaniem wyrobów zawierających azbest,
- kompleksowa eksploatacja samoobsługowej wypożyczalni rowerów miejskich,
- bieżące utrzymanie i konserwacja terenów zieleni miejskiej oraz nowe nasadzenia,
- zakup przydomowych kompostowników przekazanych w bezpłatne użytkowanie mieszkańcom Wrocławia,
- dotacje dla indywidualnych gospodarstw domowych na podłączenie nieruchomości do miejskiej sieci kanalizacyjnej,
- działania podejmowane w ramach Wrocławskich Dni Recyklingu oraz projekt ekologiczny "Wrocławskie Dzieci Uczą Segregować Śmieci",
- termomodernizacja – wymiana stolarki okiennej w lokalach gminnych, placówkach oświatowych oraz w Klasztorze SS Benedyktynek – Sakramentek,
- prowadzenie kampanii informacyjno - edukacyjnej dotyczącej programu likwidacji niskiej emisji, właściwego postępowania z odpadami, tematyki związanej z usuwaniem azbestu i wyrobów zawierających azbest oraz programu ochrony środowiska przed hałasem (audycje telewizyjne i radiowe),
- realizacja projektów edukacyjnych z zakresu ochrony środowiska,
- realizacja programu likwidacji niskiej emisji na terenie miasta Wrocławia,
- zakup trzech dymomierzy typu DS2PC na potrzeby Komendy Miejskiej Policji,
- zakup dwóch dymomierzy typu DS2PC na potrzeby Straży Miejskiej Wrocławia,
- zapewnienie obsługi, serwisu i utrzymania stacji pomiaru hałasu w mieście,
- funkcjonowanie systemu ekozarządzania i audytu (EMAS) oraz szkolenia pracowników w tym zakresie,
- zakup trzech fabrycznie nowych samochodów osobowych o napędzie w 100% elektrycznym,
- zakup na potrzeby Komendy Miejskiej Policji samochodów, wykorzystywanych do działań związanych z ochroną środowiska mających na celu m.in. skuteczne eliminowanie z ruchu pojazdów emitujących zanieczyszczenia przekraczające dopuszczalne normy,
- działania mające na celu poprawę stanu środowiska poprzez monitorowanie zagrożeń wynikających ze zdolności do przenoszenia chorób przez komary z zachowaniem różnorodności biologicznej,
- realizacja programu związanego z usuwaniem zagrożeń ze strony owadów błonkoskrzydłych (głównie szerszeni),

- dotacja dla Wspólnot Mieszkaniowych przy ulicach: Odolanowskiej 62, Odolanowskiej 64, Odolanowskiej 71-73, Kaplicznej 2 i Ziemniaczanej 2 na podłączenie nieruchomości do sieci kanalizacyjnej,
- dotacja dla spółki Willa Fabrykanta Sp. z o.o. na podłączenie do sieci kanalizacyjnej nieruchomości położonej przy ul. Szpaczej 18-20,
- dotacja dla Prowincji Wrocławskiej Zgromadzenia Sióstr Karmelitanek Dzieciątka Jezus na wykonanie nowego przyłącza kanalizacyjnego do budynku domu zakonnego,
- dofinansowanie zadania realizowanego przez Zgromadzenie Sióstr Józefa Oblubieńca polegającego na likwidacji systemu grzewczego opartego na paliwie węglowym w domu klasztornym przy ulicy Sobótki 34,
- wykonanie dzieła w postaci pracy naukowej dotyczącej strategii podejmowania działań związanych z ograniczaniem niskiej emisji z indywidualnego ogrzewania węglowego na terenie Wrocławia,
- zwiększenie intensywności i częstotliwości zmywania i polewania jezdni w sezonie letnim.

W ramach realizacji zadania związanego z finansowaniem przedsięwzięć związanych z ochroną środowiska podjęto następujące działania:

- zawarto 478 umów o udzielenie dotacji na podłączenia indywidualnych gospodarstw domowych do sieci kanalizacyjnej, 1 066 umów o udzielenie dotacji na dofinansowanie kosztów zadania związanego z trwałą likwidacją systemu opartego na paliwie węglowym oraz 9 umów o udzielenie dotacji na realizację zadań inwestycyjnych związanych z ochroną środowiska,
- rozpatrzono 1 617 wniosków o przyznanie dotacji w ramach programu likwidacji niskiej emisji oraz programu podłączania budynków mieszkalnych do miejskiej sieci kanalizacyjnej,
- rozpatrzono 67 wniosków o dofinansowanie zadań z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej,
- w ramach realizacji programu likwidacji niskiej emisji przeprowadzono 1 136 wizji lokalnych mających na celu potwierdzenie faktu istnienia w lokalu czynnego ogrzewania opartego na paliwie węglowym,
- wydano 39 zaświadczeń o udzielonej pomocy de mini mis.

Środki finansowe zabezpieczone w budżecie miasta na 2016 r. na zadanie z zakresu oczyszczania miasta i gospodarki odpadami wydatkowane zostały na:

- wynagrodzenie dla spółki Ekosystem za monitorowanie działań w zakresie utrzymania czystości i porządku na drogach i terenach będących we władaniu Miasta oraz działań w zakresie gospodarki odpadami,
- wynagrodzenie dla wykonawców realizujących prace polegające na całorocznym utrzymaniu czystości i porządku na terenie Gminy Wrocław obejmujące oczyszczanie pasa drogowego w sezonie letnim i zimowym: chodników, jezdni, parkingów, przystanków, tramwajowych torowisk wydzielonych pętli, zieleńców, przejść podziemnych, wynajem i utrzymanie koszy na odpady, prace interwencyjne oraz utrzymanie czystości na terenach zewnętrznych położonych w granicach administracyjnych Gminy Wrocław,
- prace realizowane w pięciu dzielnicach Miasta: Stare Miasto, Śródmieście, Krzyki, Fabryczna, Psie Pole,
- wynagrodzenie za wykonywanie usług w zakresie interwencyjnych prac porządkowych polegających na sprzątaniu terenów pozostających w dyspozycji Gminy Wrocław,
- wynagrodzenie za wykonywanie naprawy 23 szt. koszy typu „Rynek” zlokalizowanych na pl. Solnym i ul. Świdnickiej,
- wynagrodzenie za oczyszczanie terenu wokół Narodowego Forum Muzyki,
- wynagrodzenie za wykonywanie usługi koszenia roślinności trawiastych na pięciu nieczynnych składowiska odpadów komunalnych,

- wynagrodzenie za wykonanie serii badań monitoringowych pięciu nieczynnych składowisk odpadów komunalnych i przemysłowych stanowiących własność Gminy Wrocław,
- wynagrodzenie realizującego prace polegające na obsłudze eksploatacyjnej instalacji odgazowania składowiska odpadów komunalnych - Maślice,
- wynagrodzenie za realizację usługi polegającej na wykonaniu oceny bezpieczeństwa radiologicznego składowiska odpadów - Maślice,
- wynagrodzenie za wykonanie audytu instalacji odgazowania składowiska odpadów komunalnych - Maślice,
- wynagrodzenie za dostawę 27 360 pojemników na zużyte igły i strzykawki,
- wynagrodzenie za świadczenie usług w przedmiocie odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych pochodzących z terenu gminy Wrocław,
- prace realizowane w obrębie czterech sektorów: Krzyki, Psie Pole, Fabryczna, Stare Miasto i Śródmieście.

W ramach prowadzonego nadzoru nad spółką Ekosystem Sp. z o.o.:

- zarejestrowano i przekazano do kontrasygnaty **31** umów oraz aneksów do umów, podpisanych w imieniu Gminy Wrocław przez Ekosystem Sp. z o.o.,
- sprawdzono pod względem formalnym, rachunkowym i merytorycznym **256** faktury wraz z dokumentami stanowiącymi podstawę wypłaty wynagrodzenia,
- prowadzono **34** sprawy, w ramach których rozpatrywano wnioski spółki, sporządzano odpowiedzi na pisma, zwracano się o akceptacje wydatków.

GOSPODARKA ODPADAMI KOMUNALNYMI

W 2016 r. realizowano zadania administracyjne w zakresie wydawania decyzji na podstawie ustawy o odpadach, ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Podejmowano działania interwencyjne wobec właścicieli nieruchomości i przedsiębiorców dotyczące nieprawidłowości w gospodarowaniu odpadami i utrzymaniu czystości. Zajmowano się udzielaniem informacji o środowisku. Przeprowadzano kontrole przedsiębiorców prowadzących działalność w zakresie gospodarowania odpadami i nieczystościami ciekłymi. Podczas kontroli weryfikowano wypełnianie warunków określonych w wydawanych decyzjach. W celu podniesienia świadomości ekologicznej mieszkańców realizowano różnorodne działania edukacyjne.

Za wykonywane czynności urzędowe zostały uiszczone na konto Gminy Wrocław opłaty skarbowe w kwocie łącznie 66 210 zł.

Decyzje na podstawie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach

W 2016 r. wydano **18** decyzji zezwalających na prowadzenie działalności w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych, **7** decyzji zmieniających zezwolenie, **5** decyzji stwierdzających wykreślenie z rejestru działalności regulowanej w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości. Zostało wydanych **16** decyzji nakazujących przyłączenie nieruchomości do istniejącej sieci kanalizacyjnej oraz **16** decyzji nakładających na przedsiębiorców kary pieniężne za złożenie sprawozdań po terminie.

Rejestry przedsiębiorców

Od 1 stycznia 2012 r. przedsiębiorcy odbierający odpady komunalne zobowiązani są uzyskać wpis do rejestru działalności regulowanej w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości. W 2016 r. do prowadzonego przez Prezydenta Wrocławia rejestru dokonano wpisu **6** nowych przedsiębiorców, **5** przedsiębiorców wykreślono z rejestru na wniosek zainteresowanych, ponadto w przypadku **10** przedsiębiorców dokonano na ich wniosek zmiany wpisu do rejestru. Na koniec 2016 r. do rejestru wpisanych było **29** przedsiębiorców.

Prowadzony jest również rejestr posiadaczy odpadów zwolnionych z obowiązku uzyskiwania zezwoleń na prowadzenie działalności w zakresie transportu odpadów. W 2016 r. do rejestru zostały wpisane dwa podmioty. Ogółem do rejestru wpisanych jest **32** przedsiębiorców.

Decyzje na podstawie ustawy o odpadach i ustawy Prawo ochrony środowiska

W 2016 r. wydano łącznie **194** decyzje udzielające lub zmieniające zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie transportu, zbierania lub przetwarzania odpadów, pozwolenia na wytwarzanie odpadów oraz decyzje dotyczące nakazu usunięcia odpadów z miejsc nieprzeznaczonych do ich magazynowania lub składowania. Zgodnie z przyjętymi procedurami, przed wydaniem zezwolenia na zbieranie lub przetwarzanie odpadów, lub pozwolenia na wytwarzanie odpadów przeprowadzane były wizje lokalne na terenie planowanego prowadzenia działalności.

Udostępnianie informacji o środowisku i informacji publicznej

W 2016 r. wpłynęło i zostało rozpatrzonych **56** wniosków o udostępnianie informacji o środowisku. Za udostępnienie informacji uiszczono zostały opłaty w kwocie łącznie **676,80 zł**. W trybie udostępnienia informacji publicznej zostały rozpatrzone **2** wnioski.

Postanowienia, zawiadomienia i zaświadczenia

W 2016 r. wydano łącznie **11** postanowień. W trybie art. 65 k.p.a. przekazano **13** spraw do załatwienia właściwym organom administracyjnym, o przekazaniu sprawy każdorazowo zawiadamiano wnoszącego podanie. Na wniosek strony wydano **30** zaświadczeń m.in. o ostateczności decyzji lub o wpisie do rejestru.

Opinie i uzgodnienia

W 2016 r. udzielono ogółem **118** opinii i uzgodnień dotyczących przede wszystkim opracowywanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz uzgadniania warunków realizacji inwestycji na etapie wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, w zakresie gospodarki odpadami. Opracowano i przekazano do Urzędu Marszałkowskiego uwagi do projektu Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2016-2022 z Planem Inwestycyjnym. Opiniowano projekty Programu Ochrony Środowiska oraz Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Wrocławia, w części dotyczącej gospodarki odpadami.

Kontrole przedsiębiorców w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości oraz opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych

W 2016 r. zostało przeprowadzonych **10** kontroli przedsiębiorców z wywiązywania się z warunków określonych w decyzjach Prezydenta Wrocławia zezwalających na prowadzenie działalności w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych na terenie Wrocławia. W wyniku kontroli ustalono następujące naruszenia warunków decyzji:

- dwóch przedsiębiorców nie prowadziło harmonogramu mycia i dezynfekcji samochodów asenizacyjnych,
- dwóch przedsiębiorców parkowało samochody asenizacyjne w innym miejscu niż wskazanym w decyzji,
- jeden przedsiębiorca przekazywał nieczystości do dodatkowego punktu zlewnego, niewskazanego w decyzji.

Skontrolowano jednego przedsiębiorcę wpisanego do rejestru działalności regulowanej w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości na terenie Gminy Wrocław, w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi odbieranymi od właścicieli nieruchomości.

Kontrole wypełnienia obowiązku przyłączenia nieruchomości do miejskiej sieci kanalizacji sanitarnej

Kontrole wypełniania obowiązku przyłączenia nieruchomości do miejskiej sieci kanalizacyjnej były przeprowadzane przy współpracy z funkcjonariuszami Ekopatrolu Straży Miejskiej Wrocławia.

Informacja o planowanych w 2016 r. kontrolach została zamieszczona w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego. Kontrole objęły nieruchomości na osiedlach: Zakrzów, Osobowice, Książę Wielkie, Brochów, Jagodno, Klecina, Martynice, Ołtaszyn, Oporów, Wojszyce, Muchobór Wielki, Żerniki, Strachowice, Pilczyce, Maślice, Pracze Odrzańskie, Bieńkowice.

Ogółem skontrolowano **349** nieruchomości. W wyniku podjętych działań właściciele **96** budynków wykonali przyłącze do sieci kanalizacyjnej. Właściciele **104** nieruchomości zadeklarowali termin przyłączenia nieruchomości do sieci kanalizacyjnej. W przypadku **149** nieruchomości nie uzyskano deklaracji przyłączenia do sieci kanalizacyjnej z powodu nieuregulowanego stanu prawnego nieruchomości lub wyjątkowo trudnej sytuacji finansowej bądź zdrowotnej właścicieli.

We wszystkich przypadkach stwierdzonego niewypełnienia obowiązku przyłączenia nieruchomości do sieci kanalizacyjnej postępowania administracyjne są i będą kontynuowane.

W 2016 r. wszczęto **37** postępowań administracyjnych, z których **16** zostało zakończonych wydaniem decyzji nakazujących przyłączenie nieruchomości do miejskiej sieci kanalizacyjnej.

Obowiązkowa deratyzacja

Z uwagi na zwiększającą się populację szczurów, w przyjętym w 2016 r. uchwałą nr XXVIII/567/16 Rady Miejskiej Wrocławia Regulaminie utrzymania czystości i porządku na terenie Wrocławia, zwiększono obszar i częstotliwość przeprowadzania obowiązkowej deratyzacji na terenie Miasta.

Kontynuowano rozpoczęte w 2014 r. kontrole właścicieli oraz zarządców nieruchomości w zakresie prowadzenia zabiegów deratyzacji na obszarach podlegających takiemu obowiązkowi. W 2016 r. przeprowadzono kompleksowe kontrole **35** podmiotów podlegających zobowiązaniom wynikającym z § 20 Regulaminu, wynikiem czego podjęto działania interwencyjne na terenie **56** nieruchomości (w tym 7 lokali gastronomicznych). Działania polegały na przeprowadzeniu wizji lokalnej, w trakcie której ustalane były obszary, które w związku z występowaniem szczurów winny zostać objęte deratyzacją. W dalszej kolejności zwracano się do właścicieli/zarządców przedmiotowych nieruchomości o przeprowadzenie deratyzacji oraz udokumentowanie jej przeprowadzenia.

W dniu 29 lutego 2016 r. odbyło się spotkanie konsultacyjne w sprawie opracowania strategii skutecznego zwalczania szczurów we Wrocławiu, w którym udział wzięli przedstawiciele Wydziału Środowiska i Rolnictwa, Straży Miejskiej, Spółki Ekosystem Sp. z o.o., Zarządu Zasobu Komunalnego oraz przedstawiciel Wspólnoty Mieszkaniowej Świdnicka 5. Na spotkaniu poruszono kwestie m.in. rozwiązania problemów dotyczących zmian w układzie ustawienia kontenerów na odpady oraz konieczności podjęcia próby przeprowadzenia skumulowanej deratyzacji centrum miasta.

W dniu 11 marca 2016 r. zawarto umowę nr WSR-GO/1/2016 na świadczenie usług interwencyjnej deratyzacji terenów zewnętrznych Gminy Wrocław. Wykonawca został

wyłoniony w wyniku analizy ofert złożonych na zapytanie ofertowe. W ramach umowy zlecono przeprowadzenie deratyzacji **19** nieruchomości gruntowych zlokalizowanych w obrębie Starego Miasta. Deratyzacja ścisłego centrum miasta została przeprowadzona w dniach od 6 do 21 października 2016 r. i objęła łącznie teren o powierzchni ok. **2,7 ha**. Koszt realizacji zadania wyniósł **2 651,98 zł**. Ponadto, w wyniku podjętych kontroli jednostki gminne zarządzające nieruchomościami należącymi do Gminy Wrocław, tj.: Zarząd Zasobu Komunalnego, Zarząd Dróg i Utrzymania Miasta, Zarząd Zieleni Miejskiej oraz Wrocławskie Mieszkania Sp. z o.o., prowadziły zabiegi doraźnej deratyzacji na terenach na których zaobserwowano miejsca gniazdowania szczurów.

W dniu 2 listopada 2016 r. skierowano do ponad **150** zarządców wrocławskich nieruchomości pocztą elektroniczną informację o zbliżającym się terminie obowiązkowej deratyzacji oraz o zasadach postępowania z resztkami jedzenia w celu uniknięcia dokarmiania oraz ograniczenia populacji szczurów. Informacje te zostały również zamieszczone w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego.

W ramach działań edukacyjnych niezbędnych dla poprawy skuteczności zabiegów mających na celu zwalczanie gryzoni właścicielom niemal 50 lokali gastronomicznych przekazano ulotki informacyjne dotyczące obowiązków i zasad prowadzenia prawidłowej deratyzacji. Ponadto, ulotki informujące o zakazie dokarmiania szczurów przekazano do rozdysponowania Straży Miejskiej oraz wrocławskim Osiedlom.

Usuwanie wraków pojazdów

W 2016 r. opracowano ze Strażą Miejską Wrocławia procedurę postępowania oraz zakres czynności zmierzających do spowodowania usunięcia nieużytkowanych pojazdów pozostawionych na terenie Wrocławia poza pasem ruchu drogowego, w oparciu o przepisy ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach.

W dniu 5 czerwca 2016 r. podpisano umowę nr WSR-GO/5/2016 z rzeczoznawcami samochodowymi na realizację usługi w zakresie określenia, czy pojazd stanowi odpad o kodzie 16 01 04* (zużyte lub nienadające się do użytkowania pojazdy). W ramach zawartej umowy przekazano rzeczoznawcom zlecenie na wykonanie ekspertyz 40 pojazdów. Wszystkie zbadane pojazdy zostały uznane za odpady, co potwierdzają wykonane ekspertyzy. Koszt wykonanych ekspertyz wyniósł **13 776 zł**.

W dniu 23 czerwca 2016 r. zawarto umowę nr WSR-GO/6/2016 ze stacją demontażu pojazdów na wykonanie usługi usunięcia, transportu i demontażu pojazdów pozostawionych na terenie Wrocławia poza pasem ruchu drogowego, które zostały zakwalifikowane przez biegłego rzeczoznawcę jako odpad. Usługa wykonywana jest bezpłatnie. W 2016 r. zlecono stacji demontażu usunięcie **3** wraków pojazdów znajdujących się na terenie Gminy Wrocław.

Łącznie w 2016 r. podjęto działania w sprawie **133** pojazdów, mające na celu uznanie ich za wraki (odpady). **64** pojazdy zostały usunięte w wyniku prowadzonych działań. W sprawie **59** pojazdów prowadzone są w dalszym ciągu czynności wyjaśniające, z czego **18** spraw zostało przekazanych do Straży Miejskiej Wrocławia. W sprawie **9** pojazdów wysłano do właścicieli/zarządców nieruchomości pisma dotyczące procedury usuwania wraków pojazdów, a w przypadku **1** pojazdu właściciel zobowiązał się do jego naprawy.

Gminny system odbierania odpadów komunalnych

Przyjmowano od mieszkańców miasta interwencje i wnioski dotyczące funkcjonowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi zgłaszane telefonicznie, pocztą elektroniczną lub pisemnie. Sprawy te były przekazywane do załatwienia, zgodnie z kompetencjami, do Ekosystem Sp. z o.o. Łącznie przekazano pisemnie do spółki Ekosystem **43** sprawy, pocztą elektroniczną 12 spraw. Ponadto przekazano Spółce **90** złożonych w Urzędzie Miejskim deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi na terenie Wrocławia, które wpłynęły do Działu od właścicieli

nieruchomości oraz **27** wniosków właścicieli nieruchomości dotyczących opłaty za gospodarowanie odpadami.

Zakończono prace nad projektem nowej uchwały w sprawie regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Wrocławia, zastępującej uchwałę nr XXXV/780/12 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 29 listopada 2012 r. w sprawie ustalenia regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Wrocławia. Konieczność uchwalenia nowej uchwały w sprawie Regulaminu wynikała z przepisów ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

Projekt został poddany konsultacjom społecznym. Termin składania uwag do projektu w formie wypełnionych formularzy konsultacji wyznaczono na okres od 7 do 22 marca 2016 r. W tym terminie wpłynęło **199** formularzy konsultacji zawierających uwagi dot. zapisów projektu. **193** formularze zawierały uwagę o tej samej treści. Łącznie w ramach konsultacji zgłoszonych zostało **39** różnych uwag do projektu, z których część została uwzględniona. Projekt został pozytywnie zaopiniowany przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego. Nowy Regulamin został przyjęty uchwałą nr XXVIII/567/16 Rady Miejskiej Wrocławia w sprawie regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Wrocławia. Regulamin był w okresie sprawozdawczym dwukrotnie zmieniany: uchwałami nr XXX/600/16 RMW z 15 września 2016 r. i nr XXXIV/714/16 RMW z 22 grudnia 2016 r.

Realizacja zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi

Opracowano roczne sprawozdanie Prezydenta Wrocławia z realizacji w 2015 r. zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi. Do wykonania sprawozdania wykorzystano informacje ze sprawozdań za I i II półrocze 2015 r. przekazanych przez podmioty odbierające odpady komunalne od właścicieli nieruchomości zawierające dane o ilościach odpadów komunalnych odebranych z terenu Wrocławia oraz sposobach ich zagospodarowania. W 2016 r. na potrzeby rocznego sprawozdania przyjęto i zweryfikowano 28 sprawozdań podmiotów odbierających odpady komunalne za II półrocze 2015 r. Wystosowano do podmiotów 6 pism w sprawie złożenia wyjaśnień, bądź uzupełnienia sprawozdań. Wystosowano również 1 pismo do regionalnej instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych w sprawie złożenia wyjaśnień i 1 pismo do spółki Ekosystem dotyczące przekazania danych. W ustawowo określonym terminie, w marcu 2016 r. sprawozdanie roczne zostało przekazane do Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska i Marszałka Województwa Dolnośląskiego.

Dane ze sprawozdania o osiągniętych przez Gminę Wrocław w 2015 r. poziomach zagospodarowania odpadów oraz miejscach zagospodarowania odpadów przez podmioty odbierające odpady komunalne od właścicieli nieruchomości zostały zamieszczone w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego Wrocławia.

W Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu została udostępniona Analiza stanu gospodarki odpadami za rok 2015, opracowana zgodnie z art. 9tb ust. 1 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, na podstawie sprawozdań złożonych przez podmioty odbierające odpady komunalne i spółkę Ekosystem prowadzącą punkty selektywnego zbierania odpadów komunalnych oraz rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi.

W wyniku weryfikacji sprawozdań za II półrocze 2015 r. ustalono, że trzy podmioty złożyły sprawozdanie po terminie oraz jeden podmiot nie osiągnął w 2015 r. wymaganego poziomu recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami następujących frakcji odpadów: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła, w odniesieniu do masy odpadów komunalnych odebranych od właścicieli nieruchomości z terenu Wrocławia. W związku z powyższym zostały wszczęte z urzędu postępowania, w wyniku których zgodnie z art. 9x ust. 1 pkt 5 i ust. 2 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, organ wydał trzy decyzje naliczające kary pieniężne za II półrocze 2015 r. w tym trzy za nieterminowe złożenie sprawozdań oraz jedną za nieosiągnięty poziom odzysku, o którym mowa wyżej.

Przyjęto i zweryfikowano za I półrocze 2016 r. **30** sprawozdań podmiotów odbierających odpady komunalne od właścicieli nieruchomości. Wystosowano do podmiotów **5** pism

w sprawie uzupełnienie oraz złożenia wyjaśnień, a także poinformowano podmioty wpisane do Rejestru działalności regulowanej w zakresie odbierania odpadów komunalnych o obowiązku składania sprawozdań na nowych wzorach, w tym sprawozdań zerowych dla podmiotów, które nie odbierały od właścicieli nieruchomości odpadów komunalnych w danym półroczu.

W wyniku weryfikacji sprawozdań ustalono, że trzy podmioty złożyły sprawozdanie po terminie. W związku z powyższym zostały wszczęte z urzędu postępowania w wyniku których zgodnie z art. 9x ust. 1 pkt 5 ww. ustawy o utrzymaniu czystości (...) organ wydał w 2016 r. dwie decyzje naliczające kary pieniężne za nieterminowe złożenie sprawozdań za I półrocze 2016 r.

Sprawozdawczość z gospodarowania nieczystościami ciekłymi

Na terenie Wrocławia zezwolenie w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych posiada **49** przedsiębiorców.

Przedsiębiorcy są obowiązani do sporządzania kwartalnych sprawozdań o ilości i rodzaju nieczystości ciekłych, a także o sposobach ich zagospodarowania oraz do przekazania sprawozdania w terminie do końca miesiąca następującego po kwartale, którego dotyczy. W 2016 r. zostało przyjętych **49** sprawozdań za IV kwartał 2015 r. oraz I, II, III kwartał 2016 r. Ze złożonych sprawozdań wynika, że w IV kwartale 2015 r. i w I kwartale 2016 r. nieczystości ciekłe odbierało 34 przedsiębiorców posiadających zezwolenie, a w III i IV kwartale 2016 r. usługi odbioru nieczystości ciekłych świadczyło **33** przedsiębiorców. Pozostali przedsiębiorcy posiadający zezwolenie nie świadczyli usług na terenie Wrocławia.

Zgodnie z art. 9xb ust. 2 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, w sytuacji złożenia po terminie wymaganego sprawozdania, przedsiębiorca podlega karze pieniężnej w wysokości 100 zł za każdy dzień opóźnienia.

Za IV kwartał 2015 r. sprawozdania kwartalne złożyło po terminie sześciu przedsiębiorców, którym naliczono kary w kwocie łącznie 3 400 zł. Dwóch przedsiębiorców odwołało się od decyzji naliczających kary, z których jedna została utrzymana w mocy. Druga decyzja została uchylona, ponieważ przedsiębiorca złożył po terminie sprawozdanie zerowe (nie świadczył w tym kwartale usług).

Za I kwartał 2016 r. została naliczona jedna kara w kwocie **900 zł**.

W II kwartale 2016 r. czterech przedsiębiorców złożyło sprawozdania po terminie i dlatego zostały wydane decyzje naliczające kary w kwocie łącznie **2 700 zł**. Jeden przedsiębiorca złożył odwołanie od decyzji, Samorządowe Kolegium Odwoławcze utrzymało w mocy wydaną decyzję.

Za III kwartał 2016 r. jeden przedsiębiorca złożył sprawozdanie po terminie i została wydana decyzja naliczająca karę w kwocie **400 zł**. Przedsiębiorca złożył odwołanie od decyzji, sprawa jest w toku.

Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu miasta Wrocławia

Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu miasta Wrocławia realizowany jest od 2012 r. W ramach Programu w latach 2012-2016 z terenu Wrocławia usunięto **895,1 ton** wyrobów azbestowych z **350** obiektów i nieruchomości.

W 2016 r. w części Programu mającej na celu udzielenie wsparcia finansowego na realizację zadania polegającego na usuwaniu wyrobów zawierających azbest osobom fizycznym i prawnym wykorzystującym wyroby zawierające azbest lub posiadającym odpady azbestowe na terenie Wrocławia:

- przygotowano dokumentację i złożono wnioski do Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (WFOŚiGW) w konkursie organizowanym w ramach programu Program Priorytetowy WFOŚiGW „SYSTEM - Wsparcie działań ochrony środowiska i gospodarki wodnej realizowanych przez WFOŚiGW. Część 1) Usuwanie

- wyrobów zawierających azbest”. Wniosek obejmował nieruchomości z których właściciele zadeklarowali usunięcie wyrobów azbestowych w 2016 r.,
- przygotowano dokumentację do przetargu na realizację zadania polegającego na usuwaniu wyrobów zawierających azbest z terenu Wrocławia. W wyniku przeprowadzonego postępowania wybrano wykonawcę, który zrealizował prace w okresie od 18 maja do 15 września 2016 r.,
- wybrany w przetargu wykonawca usunął z terenu miasta łącznie **80,349 ton** wyrobów azbestowych. Prace wykonano na łącznie **30** obiektach i nieruchomościach, w tym **7** nieruchomościach Gminy Wrocław, **21** nieruchomościach osób fizycznych oraz **2** obiektach wspólnot mieszkaniowych,
- zadanie zostało dofinansowane na podstawie umowy dotacji Nr 258/D/OZ/WR/2016 z dnia 18 października 2016 r. zawartej pomiędzy Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej a Gminą Wrocław. Koszt realizacji Programu wyniósł ogółem **43 388,46 zł**. Wartość dotacji z funduszy ochrony środowiska wyniosła **36 880,19 zł**, co stanowiło 85% kosztów kwalifikowanych zadania,
- przygotowano dokumentację do wniosku do WFOŚiGW w ramach programu - Program Priorytetowy NFOŚiGW „SYSTEM - Wsparcie działań ochrony środowiska i gospodarki wodnej realizowanych przez WFOŚiGW. Część 1) Usuwanie wyrobów zawierających azbest” na 2017 r. Zostały zebrane Deklaracje osób fizycznych i prawnych dotyczące udziału w Programie w 2017 r.

Zaktualizowano informacje zamieszczone na stronie internetowej Urzędu Miejskiego Wrocławia o szkodliwości azbestu, zasadach bezpiecznego postępowania z wyrobami azbestowymi, obowiązkach właścicieli nieruchomości związanych z użytkowaniem tych wyrobów oraz możliwościach pozyskania dofinansowania na usuwanie azbestu.

Na bieżąco były przyjmowane „Informacje o wyrobach zawierających azbest” przekazywane przez osoby fizyczne nieprowadzące działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy Prawo ochrony środowiska. Dane o wyrobach zawierających azbest zostały zamieszczone w Bazie Azbestowej.

Monitoring i sprawozdawczość z realizacji Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK) w aglomeracji Wrocław

Zadanie polegające na monitoringu i sprawozdawczości z realizacji KPOŚK w aglomeracji Wrocław jest realizowane w Dziale od 2009 r. W 2016 r. podjęto następujące działania:

- opracowano i przekazano Marszałkowi Województwa Dolnośląskiego sprawozdanie z realizacji KPOŚK w aglomeracji Wrocław w 2015 r., zgodnie z art. 43 ust. 3 c ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne. W grudniu 2015 r. na terenie aglomeracji istniało 1 362,1 km sieci kanalizacyjnej sanitarnej i ogólnospławnej. Z systemu kanalizacyjnego korzystało 618 203 mieszkańców aglomeracji, co stanowi 97% wszystkich mieszkańców tego terenu. Pozostali mieszkańcy korzystali z indywidualnych systemów oczyszczania ścieków, głównie zbiorników bezodpływowych. Ścieki były oczyszczane na Wrocławskiej Oczyszczalni Ścieków Janówek. Ilość ścieków komunalnych powstających na obszarze aglomeracji wynosi ok. 44,2 mln m³,
- na podstawie danych przekazanych przez gminy w latach ubiegłych, została opracowana i przyjęta przez Radę Ministrów w dniu 21 kwietnia 2016 r. IV Aktualizacja KPOŚK, a także została zatwierdzona przez Kierownictwo Resortu Środowiska w dniu 9 czerwca 2016 r. Aktualizacja Master Planu dla wdrażania dyrektywy Rady 91/271/EWG,
- opracowano i przekazano do Urzędu Marszałkowskiego dane dotyczące aglomeracji Wrocław w formie Formularza na potrzeby V Aktualizacji KPOŚK,
- zebrano informacje z MPWiK S.A. i gmin ościennych oraz zaktualizowano harmonogram prac przewidzianych do realizacji w aglomeracji Wrocław, w ramach KPOŚK.

Konkurs o Puchar Recyklingu

W 2016 r. opracowano zgłoszenie Gminy Wrocław do udziału w XVII edycji Konkursu o Puchar Recyklingu, corocznie organizowanego przez redakcję miesięcznika „Przegląd Komunalny”. Celem konkursu było nagrodzenie najbardziej efektywnych systemów selektywnej zbiórki odpadów, promocja nowych rozwiązań w zakresie odbioru, zbiórki, odzysku i przygotowania do recyklingu odpadów oraz ocena prowadzonej edukacji ekologicznej. Przedmiotem konkursu były zastosowane w praktyce przedsięwzięcia organizacyjne, techniczne oraz edukacyjne, które przyczyniają się do zmniejszenia ilości gromadzonych i składowanych odpadów, przez organizowanie selektywnej zbiórki na potrzeby odzysku i recyklingu surowców. Urzędy gmin i starostwa powiatowe, związki i porozumienia międzygminne, zakłady gospodarki komunalnej, sortownie, RIPOKi, szkoły, organizacje ekologiczne, parki narodowe i krajobrazowe, centra edukacji ekologicznej z całej Polski mogły zgłaszać chęć uczestnictwa w konkursie. Uczestnicy startowali do tej kategorii z podziałem na: gminy wiejskie, wiejsko-miejskie, miejskie oraz związki i porozumienia międzygminne. Oceniono efektywność systemów gminnych oraz za zbiórkę poszczególnych frakcji odpadów: biodegradowalnych, stłuczki szklanej, makulatury oraz tworzyw sztucznych, według odpowiedzi udzielonych na pytania zawarte w formularzu zgłoszeniowym, które dotyczyły systemu gospodarki odpadami oraz działań edukacyjnych w 2015 r. z każdej grupy wyłoniono laureatów z najlepszymi osiągniętymi poziomami zebranych frakcji. Urząd Miejski Wrocławia uzyskał statuetkę w kategorii Złota Bela Makulatury za wysokie wyniki selektywnej zbiórki papieru i kartonu, a także wyróżnienie w kategorii „Zielony Kontakt” za zbiórkę zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz w debiutującej w tym roku kategorii „Bioodpady”.

Konkurs ECO-MIASTO

Przygotowano zgłoszenie miasta Wrocław do konkursu ECO-MIASTO organizowanego przez Ambasadę Francji w Polsce. Miasto Wrocław otrzymało nagrodę główną w kategorii „gospodarka wodna” dla miast powyżej 100 000 mieszkańców. Miasto zostało docenione za budowę przyłączy kanalizacyjnych i wzrost liczby mieszkańców korzystających ze zbiorczych systemów odprowadzania ścieków, Centrum Edukacji Hydrologicznej Hydropolis oraz kampanię informacyjną dotyczącą gospodarki wodnej. Nagrodę odebrali 8 listopada 2016 r. w Warszawie przedstawiciele władz Miasta.

Zielona Stolica Europy

Uczestniczono w opracowaniu aplikacji Gminy Wrocław o tytuł Zielonej Stolicy Europy w 2019 r. w części obejmującej gospodarkę odpadami. Tytuł przyznawany jest za działania w zakresie ochrony środowiska i inicjatywy na rzecz podniesienia standardów ekologicznych

Przetarg na zakup 3 samochodów osobowych o napędzie 100% elektrycznym

Przygotowano dokumentację do przetargu nieograniczonego, w wyniku którego zostały zakupione 3 samochody osobowe o napędzie 100% elektrycznym marki Nissan e NV 200. Koszt zakupu samochodów wyniósł **435 420 zł**. Projekt ten stanowił kolejny krok w ramach prowadzonych przez miasto Wrocław działań w obszarze wspomagania ekologicznych form transportu, umożliwiając tym samym pracownikom Urzędu wykonywanie obowiązków służbowych, w dużym stopniu związanych z pracą w terenie. Jeden z zakupionych samochodów został użyczony Uniwersytetowi Wrocławskiemu w celu wykorzystania auta na potrzeby mobilnej stacji pomiarowej, umożliwiającej kompleksowe, patrolowe pomiary warunków meteorologicznych oraz stężeń pyłu zawieszonego na terenie Wrocławia. Efektem realizowanego projektu będzie uruchomienie ogólnodostępnego geoportalu oraz szeregu innych usług informacyjnych, udostępniającego bieżące prognozy, stężenia zanieczyszczeń oraz warunków

biometeorologicznych, jak również ostrzeżenia o przekroczeniach dopuszczalnych norm. Będzie on pełnił funkcję informacyjną dla mieszkańców regionu, samorządów oraz administracji publicznej.

Program udostępniania kompostowników mieszkańcom

W 2016 r. kontynuowano rozpoczęty w 2012 r. program udostępniania kompostowników mieszkańcom. Celem programu jest edukacja mieszkańców w zakresie prawidłowego kompostowania odpadów, promocja kompostowania odpadów na własne potrzeby oraz zwiększenie ilości odpadów ulegających biodegradacji poddawanych odzyskowi, a tym samym ograniczenie ilości kierowanych do składowania odpadów komunalnych wytworzonych na terenie Wrocławia.

Łącznie od 2012 r. udostępniono mieszkańcom **884** kompostowników. W 2016 r. udostępniono łącznie **94** kompostowniki zarówno mieszkańcom, jak i placówkom oświatowym.

DZIAŁANIA I PROJEKTY EDUKACYJNE

V Wrocławskie Dni Elektrorecyklingu

Celem akcji było motywowanie mieszkańców do prowadzenia selektywnej zbiórki i recyklingu zużytych urządzeń elektrycznych i elektronicznych oraz zbiórka tych odpadów.

Głównymi elementami piątej edycji akcji była gra miejska, warsztaty dla uczniów oraz kampania edukacyjna w formie animowanego filmu wyświetlanego w środkach masowego transportu we Wrocławiu.

Jak co roku, uczniowie szkół podstawowych i gimnazjów mieli możliwość wzięcia udziału w wyjątkowo docenianej przez nich grze miejskiej. Jest to konkurs wykorzystujący metodykę podchodów, z zadaniami do rozwiązania. W tej edycji akcji, trwającej przez trzy tygodnie, wzięło udział prawie pół tysiąca dzieci. Ponadto, przy współpracy Zespołu Centrum Edukacji Kulturalnej Dzieci i Młodzieży MDK im. Kopernika oraz Centrum Sztuki WRO, ponad sto młodych osób wzięło udział w warsztatach malowania ekologicznych toreb jutowych oraz tworzenia autorskich kompozycji na przypinkach wykonanych z papieru, folii i aluminium.

Uroczyste podsumowanie akcji i wręczenie nagród zwycięzcom odbyło się 24 listopada 2016 r. w sali widowiskowej Zespołu Szkół nr 14. Podczas uroczystości wyemitowano edukacyjny film i teledysk dla młodzieży, wystąpiły dziecięce zespoły muzyczne i taneczne z Młodzieżowego Domu Kultury Śródmieście.

Patronat Honorowy nad projektem objął Prezydent Wrocławia. Organizatorem V Wrocławskich Dni Elektrorecyklingu była firma Biosystem Elektrorecykling Organizacja Odzysku Sprzętu Elektrycznego i Elektronicznego S.A., a współorganizatorami Wydział Środowiska i Rolnictwa Urzędu Miejskiego oraz Centrum Kulturalne Dzieci i Młodzieży we Wrocławiu i Centrum Sztuki WRO.

Wrocław Zbiera Kartoniki

Celem akcji było podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców Wrocławia w zakresie selektywnego zbierania odpadów, a w szczególności rosnący poziom zbiórki i recyklingu opakowań wielomateriałowych. Zostały utworzone strona internetowa i fanpage akcji.

W dniach 9 i 10 grudnia 2016 r. w Humanitarium Ogrodach Doświadczeń został zorganizowany Wielki Ekologiczny Piknik Rodzinny. Akcja skierowana była do wszystkich mieszkańców Miasta. W działaniach z nią związanych aktywnie uczestniczyło ponad 2 000 osób.

Zwiedzający mogli bezpłatnie, przez dwa kolejne dni zwiedzać trzy wystawy tematyczne. Były to interaktywne ekspozycje: „Odnawialne Źródła Energii” z częścią fizyczno-optyczną, „Prawa natury” oraz wystawa plakatów „Recykling opakowań”.

Młodzież szkolna wzięła udział w konkursie na ekologiczny FlashMob. Najlepsze filmy zostały nagrodzone. Blisko setce młodych osób wręczono nagrody oraz zaproponowano udział w wyjątkowym koncercie zespołu Recycling Band. Po koncercie, uczniowie wzięli udział w warsztatach tworzenia instrumentów z odpadów.

Podczas Pikniku, w bezpośrednim sąsiedztwie wystaw obecni byli liczni animatorzy oferując wrocławianom wiele ciekawych atrakcji i warsztatów tematycznych. Dużym zainteresowaniem cieszyły się zajęcia podczas których z kartoników po mleku i sokach, w pralce Frani produkowany był papier czerpany. Odbyły się także upcyklingowe zajęcia techniczno-plastyczne, a w ich ramach: tworzenie modelu płuc z odpadów, projektowanie i malowanie płóciennych toreb ekologicznych, t-shirtów, przypinek, zajęcia z produkcji ozdób choinkowych, telefonów, karmników, pudełek i wielu innych przydatnych przedmiotów. Najmłodszy uczestnicy brali udział w licznych konkursach tematycznych oraz bawili się robotami, które ścigały się na makiecie miasteczka wykonanego z kartoników po płynnej żywności.

Organizatorem akcji była Firma Tetra Pak Sp. z o.o. – producent kartoników do płynnej żywności. Współorganizatorem był Urząd Miasta Wrocławia, a partnerami firmy zajmujące się gospodarowaniem odpadami – WPO Alba S.A. i Chemeko System Sp. z o.o. We Wrocławiu w 2016 r. zostało zebranych i w większości trafiło do recyklingu łącznie 241,2 ton wysortowanych odpadów wielomateriałowych o kodzie 15 01 05.

Wrocławskie Dzieci Uczą Segregować Śmieci

Została zorganizowana XI edycja projektu, którego celem była realizacja działań ekologicznych poprzez budowę sieci placówek promujących ekologię pod patronatem Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego, Departamentu Edukacji oraz Wydziału Środowiska i Rolnictwa Urzędu Miejskiego Wrocławia.

Ulotki edukacyjne

Wykonano i udostępniono mieszkańcom ulotki o tematyce związanej z ochroną środowiska. Wydruk ulotek zlecono drukarni wybranej w trybie zapytania ofertowego, z którą w dniu 4 kwietnia 2016 r. została zawarta umowa nr WSR-GO/2/2016. Koszt realizacji zamówienia wyniósł **1 537,50 zł**. Zamówienie obejmowało wykonanie trzech rodzajów ulotek w następującym nakładzie:

- o tematyce spalania odpadów na terenie miasta Wrocławia - **9 000** egz.
- o tematyce związanej z przeciwdziałaniem zwiększania się populacji szczurów w centrum Wrocławia oraz dzików na jego obrzeżach - **10 000** egz.
- o tematyce związanej z usuwaniem wyrobów zawierających azbest z terenu miasta Wrocławia - **2 000** egz.

Materiały zostały udostępnione mieszkańcom w trakcie przeprowadzanej kontroli a także w budynkach Urzędu Miejskiego Wrocławia. Część ulotek została przekazana wrocławskim Osiedlom oraz Straży Miejskiej Wrocławia.

System Ekozarządzania i Audytu EMAS

Uczestniczono w nadzorowaniu i monitoringu aspektu środowiskowego dotyczącego wytwarzania odpadów przez mieszkańców oraz procedury postępowania z odpadami wytwarzanymi na terenie Urzędu oraz brano aktywny udział w audytach środowiskowych związanych z wdrażaniem systemu. Zaktualizowano Kartę Nadzorowania Aspektu Środowiskowego „Wytwarzanie odpadów przez mieszkańców”, w której zweryfikowano i zaktualizowano charakterystykę aspektu, działania Urzędu Miejskiego Wrocławia, monitoring środowiskowy. W karcie zrezygnowano ze wskaźnika wzrostu ilości kompostowników użytkowanych przez mieszkańców w ramach prowadzonego programu udostępniania kompostowników mieszkańcom posiadającym przydomowe ogródki i placówkom oświatowym, tym samym nie został wyznaczony cel środowiskowy na rok następny.

Informacje dla prasy i na stronie internetowej Urzędu Miejskiego Wrocławia

W 2016 r. przekazywano informacje do mediów na temat prowadzonych postępowań i czynności. Na stronie internetowej Urzędu i w Biuletynie Informacji Publicznej zamieszczano i uaktualniano informacje związane z realizowanymi zadaniami, w tym o charakterze edukacyjnym.

Zgodnie z zapisami Krajowego programu zapobiegania powstawaniu odpadów, w ramach działań mających na celu ograniczenie powstawania odpadów, utworzono bazę instytucji, organizacji i stowarzyszeń, które zajmują się zbieraniem rzeczy używanych i przekazywaniem ich potrzebującym. Baza zawiera dane kontaktowe do **12** placówek, z czego **11** jest zlokalizowanych na terenie Wrocławia. Każda placówka udostępniła wykaz rzeczy, które można przekazać, a także zasady ich przekazywania. Baza została zamieszczona na stronie internetowej www.wroclaw.pl.

Podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników

W 2016 r. uczestniczono łącznie w 33 szkoleniach i konferencjach, poświęconych głównie interpretacji przepisów ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz ustawy o odpadach, Kodeks postępowania administracyjnego.

ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO

Decyzje środowiskowe

W 2016 r. prowadzono **277** postępowań dotyczących wydania decyzji środowiskowych. Łącznie wydano **73** decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach, w tym **69** decyzji, dla planowanych przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, **4** decyzje dla planowanych przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. Wydano: **15** decyzji umarzających postępowania w sprawie wydania decyzji środowiskowej, **96** postanowień o odmowie wszczęcia postępowania.

W ramach prowadzonych postępowań wydano **81** postanowień (w tym 76 postanowień o braku potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko (OOS) oraz 5 postanowień o obowiązku sporządzenia OOS, natomiast dla **96** wniosków w sprawie wydania decyzji środowiskowej wydano postanowienia odmawiające wszczęcia postępowania administracyjnego.

Wydano **55** opinii dotyczących kwalifikacji planowanych przedsięwzięć do przeprowadzenia postępowania w sprawie wydania decyzji środowiskowej, 1 postanowienie o zakresie raportu OOS i 1 postanowienie o etapowaniu przedsięwzięcia, 3 duplikaty decyzji, 2 – przeniesienie decyzji na inny podmiot.

W 2016 r. przeanalizowano **22** wnioski o udostępnienie informacji o środowisku.

Decyzje środowiskowe dotyczyły m.in. najważniejszych inwestycji dotyczących układów komunikacyjnych, sieci wodociągowych i kanalizacyjnych, inwestycji związanych z budową i przebudową obiektów/instalacji oraz zabudową mieszkaniową, w tym m.in.:

- inwestycje związane z budową/przebudową układów komunikacyjnych i infrastruktury:
 - budowa sieci wodociągowej oraz kanalizacyjnej wraz z przepompownią ścieków, zlokalizowane w ul. Piółunowej” – ETAP Ib,
 - budowa kanalizacji sanitarnej grawitacyjnej, pompowni ścieków, kanału tłoczego wraz z zasilaniem pompowni w wodę i energię elektryczną na terenie Kępy Mieszkańskiej,
 - przebudowa odcinka trzech linii napowietrznych dwutorowych 110 kV,
 - przebudowa istniejącej sieci ciepłowniczej kanałowej wzdłuż ul. Traugutta,
 - budowa sieci ciepłowniczej w ramach zadania „Przebudowa sieci ciepłowniczej tradycyjnej 2xDN500 (...)” w rejonie ul. Kamieńskiego (...),
 - przebudowa sieci w związku z budową trasy tramwajowej wzdłuż ul. Popowickiej – Starogrobłowej - Długiej (od ul. Milenijnej do ul. Jagiełły) wraz z przebudową

- wiaduktu nad ul. Długą oraz budową zintegrowanego węzła tramwajowo-kolejowego Wrocław – Popowice”,
- przebudowa gazociągu wysokiego ciśnienia DN 150 MOP - ul. Awicenny,
 - budowa kanalizacji sanitarnej na osiedlu Świniary.
- inwestycje związane z budową i przebudową instalacji/obiektów:
- rozbudowa budynku produkcyjno-magazynowego oraz budynku socjalno-biurowego przy ul. Mokronoskiej we Wrocławiu,
 - budynek mieszkaniowo-usługowy z garażem podziemnym przy ul. Legnickiej,
 - budowa budynków mieszkalnych wielorodzinnych wraz z garażami podziemnymi ul. Litewska,
 - budowa zespołu budynków mieszkalnych wielorodzinnych, tzw. willi miejskich z garażami podziemnymi oraz niezbędnej infrastruktury technicznej i drogowej przy ul. Braci Gierymskich,
 - instalacja do sortowania odpadów - ul. Góralska,
 - budowa budynku usługowego z dominującą funkcją biurową i nieuciążliwymi usługami w parterze takimi jak: usługi gastronomiczne, medyczne, finansowe, sportowe, rekreacyjne, oświatowe, inne usługi drobne oraz handel; garażami podziemnymi i towarzyszącą infrastrukturą techniczną przy al. Brücknera,
 - budowa parkingu o nawierzchni nieprzepuszczalnej na ok. 350-380 samochodów osobowych - ul. Graniczna,
 - budowa lądowiska dla śmigłowców - ul. Lekarska,
 - budowa ośrodka badawczego - ul. Kwidzyńska,
 - budowa drukarni emblematów termozgrzewalnych Thermopatch Posła Sp. z o.o. obręb Oporów,
 - budowa stacji paliw MOYA wraz z infrastrukturą towarzyszącą przy ul. Królewieckiej,
 - budowa Centrum Logistycznego wraz z infrastrukturą - ul. Graniczna,
 - hala produkcyjno-magazynowa z budynkiem administracyjnym - ul. Widłakowa,
 - budowa hal magazynowo-produkcyjnych oraz portierni, zbiornika i pompowni p.poż. oraz wjazdów wraz z towarzyszącą infrastrukturą - ul. Kielczowska,
 - rozbudowa z przebudową zakładu produkcyjnego firmy E&S Industry S.A. przy ul. Krakowskiej.

W 2016 r. wpłynęły **3** odwołania od decyzji środowiskowych. W tym **2** decyzje zostały uchylone i przekazane do ponownego rozpatrzenia, **1** odwołanie zostało wycofane przez stronę odwołującą się.

GEOLOGIA

W ramach realizacji zadań, należących do kompetencji Starostów, w tym Prezydentów miast na prawach powiatu działających jako organu administracji geologicznej pierwszej instancji w 2016 r. prowadzono **242** postępowania.

Ze względu na dużą ilość wniosków, które niejednokrotnie wymagały uzupełnień formalno prawnych i merytorycznych oraz wpływ czynników zewnętrznych (czas zwrotu potwierdzenia doręczenia przesyłek pocztowych) niemożliwe dotrzymanie było 30 dniowego kalendarzowego terminu realizacji części zadań.

W 2016 r. zgodnie z ustawą Prawo geologiczne i górnictwo prowadzono następujące postępowania:

- zatwierdzanie projektów prac geologiczno-inżynierskich oraz hydrogeologicznych,
- zatwierdzanie dokumentacji geologiczno-inżynierskich i hydrogeologicznych sporządzanych dla odwodnień wykopów budowlanych lub ujęć wód podziemnych o wydajności mniejszej niż 50 m³/h oraz inwestycji mogących negatywnie oddziaływać na wody podziemne,
- przyjmowanie zgłoszeń projektów i dokumentacji geologicznych na wykorzystanie ciepła ziemi,

- opiniowanie planów ruchu zakładów górniczych (zgodnie z art. 108 ust 9 ustawy Prawo geologiczne i górnicze),
- opiniowanie w procesie ustalenia warunków zabudowy zgodnie z art. 53 ust. 4 pkt 5 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym,
- opiniowanie projektów robót geologicznych dla inwestycji na terenie miasta należący do kompetencji Marszałka Województwa (zgodnie z art. 80 ust 5 ustawy Prawo geologiczne i górnicze),
- opiniowanie w ramach realizacji postępowań o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach,
- gromadzenie i archiwizacja przekazywanych przez inwestorów opracowań geologicznych (projektów i dokumentacji geologicznych),
- udostępnienie informacji o środowisku i jego ochronie,
- nadzór nad prowadzeniem monitoringu środowiska gruntowo-wodnego na terenie stacji paliw,
- przekazanie do Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego sprawozdania przedstawiającego zestawienie udokumentowanych zasobów wód podziemnych i wyników prac hydrogeologicznych za rok 2015,
- prowadzenie postępowania w sprawie wydania decyzji o kierunku, zakresie, sposobie i terminach rekultywacji terenów poeksploatacyjnych,
- opiniowanie Projektu wstępnego Programu Ochrony a następnie Programu Ochrony Środowiska dla miasta Wrocławia na lata 2016-2020 z perspektywą do roku 2025,
- sporządzenie dla Marszałka Województwa Dolnośląskiego sprawozdania z zadań zlecony z zakresu administracji rządowej.

Zatwierdzone zostały m.in. opracowania dokumentacji:

- geologiczno-inżynierskie związane z rozbudową miejskiej infrastruktury:
 - drogowej ulic: Wojanowska, Kwidzyńska i Kowalska,
 - kanalizacyjnej - ul. Kłodzka,
 - ciepłowniczej - Mosty Pomorskie,
 - inwestycje związane z rekreacją (budowa nowych obiektów "AQUAPARKU") oraz tunelu pod torem wyścigowym zlokalizowanego na terenie WTWK Partynice;
- geologiczno-inżynierskie wykonane w związku z realizacją inwestycji związanych z:
 - ochroną zdrowia - Rozbudowa Dolnośląskiego Centrum Onkologicznego o budynek "Brest Unit",
 - infrastrukturą sądowniczą (budynku sądu apelacyjnego u zbiegu ulic Marszałka Józefa Piłsudskiego oraz Zielińskiego).
- dodatek do dokumentacji hydrogeologicznej w związku z budową ujęcia na terenie cmentarza komunalnego oddział Grabiszyn we Wrocławiu (wykonanie otworu awaryjnego S1a),
- projekty geologiczno-inżynierskie dla licznych inwestycji związanych z zabudową mieszkaniową m.in. w związku z rozbudową osiedla Nowe Żerniki.

Zestawienie spraw zrealizowanych w związku z ustawą Prawo geologiczne i górnicze w 2016 r.:

projekty geologiczne:

- geologiczno-inżynierskie:
 - decyzje zatwierdzające – 87 szt.
 - wnioski pozostawione bez rozpoznania zgodnie z art. 64 § 2 k.p.a. – 1 szt.
- hydrogeologiczne:
 - decyzje zatwierdzające – 7 szt.
 - wnioski pozostawione bez rozpoznania zgodnie z art. 64 § 2 k.p.a. – 2 szt.
- inne:
 - zgłoszenia projektów robót geologicznych w związku z wykorzystaniem ciepła Ziemi – 21 szt.
 - zawiadomienie wg art. 65 k.p.a. (przekazanie wg kompetencji) – 2 szt.
 - wnioski pozostawione bez rozpoznania zgodnie z art. 64 § 2 k.p.a. – 1 szt.

- zgłoszenie sprzeciwu zgodnie z art. 85 ust. 3 ustawy Prawo geologiczne i górnicze – 1 szt.
- zaświadczenie o braku sprzeciwu – 1 szt.

dokumentacje geologiczne:

- dokumentacje geologiczno-inżynierskie:
 - decyzje zatwierdzające – 75 szt.
 - zaświadczenia o ostateczności – 1 szt.
- dokumentacje hydrogeologiczne:
 - decyzje zatwierdzające – 4 szt.
- inne dokumentacje geologiczne:
 - zgłoszenia dokumentacji wykonanych w związku z wykorzystaniem ciepła Ziemi – 2 szt.

postanowienia:

- opiniujące Plan ruchu zakładu górniczego – 2 szt.
- opiniujące projekty robót geologicznych – 2 szt.
- opiniujące decyzja w sprawie warunków zabudowy i zagospodarowania terenu – 2 szt.

udostępnienie informacji o środowisku – 26 szt.

W stosunku do roku poprzedniego nastąpił wzrost wydanych decyzji o 20%.

OCHRONA PRZYRODY I LEŚNICTWO

Ochrona terenów zieleni i zadrzewień

Realizacja zadań z zakresu ochrony terenów zieleni i zadrzewień - zgodnie z art. 83-90 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

W 2016 r. w zakresie ochrony zadrzewień wpłynęło **2 380** wniosków.

W wyniku prowadzonych postępowań administracyjnych wydano łącznie **1 768** decyzji. Strony odwołały się od **19** decyzji, z czego Samorządowe Kolegium Odwoławcze utrzymało w mocy 1 decyzję, 3 uchylono i umorzyło postępowanie. W stosunku do 8 uchylono i przekazało do ponownego rozpatrzenia, a dla 4 dokonano innego rozstrzygnięcia, stwierdzono nieważność 1 decyzji. Uchylono i zmieniono 2 decyzje, stanowi to 1,07% wszystkich, wydanych w 2016 r. decyzji (w procedurze Zintegrowanego Systemu Zarządzania dopuszcza się do 5% ilości uchyleń w stosunku do ilości wydanych decyzji).

Ze względu na bardzo dużą ilość wniosków nie wszystkie sprawy były załatwione w terminie. Dłuższy okres rozpatrywania wniosków wynika z ilości i jakości składanych podań, braków w dokumentacjach, wydłużonej procedury uzgodnień przy wydawaniu zezwoleń na usuwanie drzew z pasa drogowego dróg publicznych, potrzeby przeprowadzania postępowań dowodowych, ustalania miejsca i właściwej liczby nasadzeń zastępczych, a przede wszystkim niedoborów kadrowych.

Spośród **1 768** decyzji administracyjnych wydano **1 530** decyzji zezwalających na usunięcie drzew i krzewów, 167 decyzji niezezwalających na usunięcie zadrzewień, **3** decyzje umarzające administracyjne kary pieniężne oraz **161** decyzji innych.

W wydanych decyzjach zezwolono łącznie na usunięcie **9 091 szt.** drzew oraz **6 838,19 m²** krzewów.

Zobowiązano natomiast do posadzenia łącznie **8 318 szt.** drzew i **3 233,09 m²** krzewów w tym:

- w **1 387** decyzjach bez opłat zezwolono na usunięcie **4 805 szt.** drzew i **3 300,94 m²** krzewów. W wydanych decyzjach bez opłat zobowiązano do nasadzeń mających na celu skompensowanie powstałych ubytków w zieleni w ilości **3 964 szt.** drzew oraz **576,7 m²** krzewów,

- w **378** decyzjach naliczających opłaty na konto Gminy Wrocław zezwolono na usunięcie w związku z kolizjami inwestycyjnymi **4 286 szt.** drzew oraz **3 537,25 m²** krzewów. Za korzystanie ze środowiska naliczono opłatę w wysokości **7 535 893 zł**, dla decyzji wymagalnych oraz **2 445 038,39 zł** dla decyzji z odroczoną opłatą na okres 3 lat w zamian za nasadzenia zastępcze w ilości **1 569 szt.** drzew oraz **543,89 m²** krzewów. Umorzono opłaty w wysokości **6 649 524,17 zł** m.in. w związku z zachowaniem żywotności po upływie 3 lat od nasadzeń zastępczych,
- zezwolono na przesadzenie **4 szt.** drzew,
- w **167** decyzjach nie zezwolono na usunięcie **417 szt.** drzew oraz **81 m²** krzewów;
- wydano 3 decyzje w sprawie umorzenia postępowań dotyczących naliczonych kar pieniężnych - zniszczenie/usunięcie drzew - na kwotę **1 420 353,60 zł**.

W wyniku wszczętych na wniosek **92** postępowań administracyjnych zakwalifikowano, jako złom **57 szt.** drzew oraz **56 szt.** drzew uznano, jako wywrot.

Bilans ilości drzew, na które wydano zezwolenie w 2016 r., w stosunku do ilości nasadzeń drzew jest ujemny. Wynika to z faktu, iż ponoszenie opłat za usuwanie drzew lub krzewów jest formą pieniężnej rekompensaty za straty w środowisku, co zwalnia inwestorów z obowiązku wykonywania nasadzeń zastępczych. Nie bez znaczenia na ten trend wpływ miało obniżenie wysokości opłat administracyjnych za usunięcie drzew. Zachęciło to Inwestorów od odstępowania od uzależnienia usunięcia drzew od nasadzeń zastępczych na rzecz poniesienia opłat wymagalnych.

Ponadto wysoki wskaźnik sumarycznej ilości usuniętych drzew wynika z faktu, iż znaczny udział tego zadrzewienia stanowią samosiewy drzew pionierskich takich jak: robinia akacjowa, topola, brzoza brodawkowata i inne gatunki tych drzew (często inwazyjnych), które opanowują na dużą skalę grunty - przeznaczone na cele budowlane w mpzp - co wynika z samej strategii ekologicznej roślin jak i braku przeprowadzania sukcesywnych zabiegów pielęgnacyjnych przez posiadaczy nieruchomości. Sytuacja ta sprawia, że przedmiotowe zadrzewienie odgrywa zasadnicze znaczenie w bilansie rocznym drzew usuwanych, choć jako takie ma marginalne znaczenie estetyczne, kompozycyjne.

W 2016 r. zaopiniowano w zakresie ochrony terenów zieleni i zadrzewień **287** projektów inwestycyjnych na terenie Miasta. Z wybranych opinii wymienić należy projekty:

- poprawa nawierzchni ul. Konduktorskiej wraz z budową ciągu pieszo-rowerowego,
- przebudowa ul. Buforowej w ciągu drogi wojewódzkiej 395 - Etap I,
- lokalizacja linii kablowych SN z kanalizacją teletechniczną w związku z opracowywaniem dokumentacji projektowej dla zadania inwestycyjnego pt. „Budowa linii kablowych SN wraz z kanalizacją teletechniczną celem zasilenia budynków usługowo-biurowych A i B przy pl. Jana Pawła II we Wrocławiu”,
- budowa budynków mieszkalnych wielorodzinnych z garażami, niezbędną infrastrukturą techniczną oraz zagospodarowaniem terenu przy ul. Sołtysowickiej,
- budowa zespołu budynków mieszkalnych wielorodzinnych przy ul. Kamieńskiego/Czartoryskiego,
- budowa kanalizacji sanitarnej i wodociągowej na osiedlach Jerzmanowo i Jarnołów,
- budowa linii kablowej SN z towarzyszącą kanalizacją teletechniczną w obrębie ul. Klecińskiej, Muchoborskiej, Duńskiej, estakady Gądowianki, ulic: Estońskiej, Strzegomskiej, Granicznej, AOW, Rakietowej, Żwirki i Wigury Zachodniej,
- budowa budynków mieszkalnych przy ul. Chałupniczej,
- budowa budynków mieszkalnych wraz z infrastrukturą przy ul. Magellana.

Łączna liczba drzew/krzewów usuniętych względem zachowanych oraz zobowiązanie do nasadzeń

Zezwolono na usunięcie		Zobowiązano do nasadzenia		Nie zezwolono na usunięcie	
Drzew (szt.)	Krzewów (m ²)	Drzew (szt.)	Krzewów (m ²)	Drzew (szt.)	Krzewów (m ²)
9 091	6 838,19	8 318	3 233,09	417	81

Ilości usuniętych drzew/krzewów względem nasadzeń kompensacyjnych

Zezwolono na usunięcie bez naliczenia opłaty		Zobowiązano do nasadzeń kompensacyjnych	
Drzew (szt.)	Krzewów (m ²)	Drzew (szt.)	Krzewów (m ²)
8 302	6 065,48	6 749	2 689,2

Ilości usuniętych drzew/krzewów względem nasadzeń zastępczych oraz przesadzenia

Zezwolono na usunięcie		Zezwolono na przesadzenie		Zobowiązano do nasadzeń zastępczych	
Drzew (szt.)	Krzewów (m ²)	Drzew (szt.)	Krzewów (m ²)	Drzew (szt.)	Krzewów (m ²)
789	772,71	4	0	1 569	543,89

Opłaty za korzystanie ze środowiska

Wysokość naliczonych opłat wymagalnych	Wysokość naliczonych opłat odroczonych na okres 3 lat	Wysokość umorzonych opłat
7 535 893 zł	2 445 038,39 zł	6 649 524,17 zł

Dochód w 2016 r. z opłat i kar za korzystanie ze środowiska wyniósł łącznie **8 510 137,88 zł**.

OCHRONA PRZYRODY

Rejestr zwierząt gatunków wymienionych w załącznikach A i B rozporządzenia Rady (WE) nr 338/97 z dnia 9 grudnia 1996 r. w sprawie ochrony dzikiej fauny i flory w drodze regulacji handlu nimi, zaliczonych do płazów, gadów, ptaków lub ssaków (6141).

Na podstawie **70** złożonych w 2016 r. wniosków oraz **3** wniosków złożonych w 2015 r., wydano **8** zaświadczeń o skreśleniu z rejestru, **76** zaświadczeń o wpisie do rejestru zwierząt zagrożonych wyginięciem oraz dokonano **2** zmian danych adresowych. Wydano **1** postanowienie o zwrocie wniosku bez rozpoznania, **1** wniosek wycofano, **1** wniosek przekazano zgodnie z właściwością.

Do najliczniej wpisanych do rejestru zwierząt należą przedstawiciele gromady ptaków – 80 szt., płazów – 52 szt., gadów – 45 szt., w 2016 r. do rejestru nie wpisano żadnych przedstawicieli gromady ssaków.

8 spośród złożonych wniosków dotyczyło skreślenia okazów z rejestru zwierząt zagrożonych wyginięciem. W sumie skreślono z rejestru **17** osobników. Udział ilościowy okazów w randze rodzin dla gromad przedstawia się następująco:

- Gady (REPTILIA) – 4 szt. w tym: pyton zielony (*Morelia viridis*) – 2 szt., pyton tygrysi;
- ciemnoskóry (*Python molurus bivittatus*) – 1 szt., pyton siatkowy (*Python reticulatus*) – 1 szt.;
- Ptaki (AVES) – 12 szt. w tym: aleksandretta śliwogłowa (*Psittacula cyanocephala*) – 2 szt., konura niebieskoczelna (*Aratinga acuticaudata*) – 2 szt., modrolotka czerwonoczelna (*Cyanoramphus novaezelandiae*) – 2 szt., myszłowiec towarzyski (*Parabuteo unicinctus*) – 1 szt., raróg stepowy (*Falco cherrug*) – 1 szt., uszatka (*Asio otus*) – 1 szt., puszczyk (*Strix aluco*) – 1 szt., kakadu różowa (*Eolophus roseicapilla*) – 1 szt.;
- Ssaki (MAMMALIA) – w tym: sajmiri wiewiórcza (*Saimiri sciureus*) – 2 szt.

Do Komendy Wojewódzkiej Policji przesłano 1 zgłoszenie dotyczące możliwości naruszenia art. 127 pkt 3) oraz art. 128 ust. 2 lit. d) ustawy o ochronie przyrody tj. umyślnego niezgłoszenia do rejestru posiadanego zwierzęcia i/lub przetrzymywania zwierzęcia bez dokumentu wymaganego na podstawie obowiązujących przepisów.

Utrzymywanie form ochrony przyrody.

W ramach ochrony czynnej drzew pomnikowych wytypowano do zabiegów i zlecono do wykonania (w ramach 6 zawartych z umów) prace pielęgnacyjne, interwencyjne i badania specjalistyczne na następujących pomnikach przyrody (**28** obiektów):

- Aleja dębów szypułkowych (15 drzew) rosnąca w Parku Szczytnickim od strony al. Różyckiego (Rozp. Woj. Doln. z 19 kwietnia 2002 r.) – drzewa o nr ew. 2F, 2H, 2O, 2J. Zakres wykonanych prac: 2F – badanie statyki drzewa metodą obciążeniową; 2H, 2J, 2O – instalacja lub wymiana wiązań.
- Dąb Jana Stanki rosnący w Parku Szczytnickim (Decyzja Nr 25/76 z dnia 02 kwietnia 1976 r. Wojewody Wrocławskiego) – nr ew. 7. Zakres wykonanych prac: inspekcja stanu zdrowotnego ze szczególnym uwzględnieniem rozwidleń, usunięcie suszu gałęziowego w niezbędnym zakresie. Kontrola istniejących wiązań.
- Dąb „Dziadek” przy ul. M. Kopernika 5 przed budynkiem Ośrodka Szkoleniowego Państwowej Inspekcji Pracy im. Prof. Jana Rosnera we Wrocławiu (Decyzja Nr 2/53-R.L. b-99 z dnia 16 lutego 1953 r. Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej) – nr ew. 8. Zakres wykonanych prac: inspekcja stanu zdrowotnego ze szczególnym uwzględnieniem rozwidleń, usunięcie suszu gałęziowego w niezbędnym zakresie. Kontrola istniejących wiązań.
- Dąb Piotra Włosta rosnący przy ul. Wróblewskiego 3 (Decyzja Nr 3/53-R.L. B-100 z dnia 16 lutego 1953 r. Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej we Wrocławiu) – nr ew. 9. Zakres wykonanych prac: inspekcja stanu zdrowotnego, usunięcie suszu gałęziowego w niezbędnym zakresie. Kontrola istniejących wiązań. Wymiana wiązania statycznego.
- Dąb szypułkowy rosnący na terenie Arboretum w Pawłowicach (Decyzja Nr 32/76 z dnia 05 października 1976 r. Wojewody Wrocławskiego) - nr ew. 10. Zakres wykonanych prac: inspekcja stanu zdrowotnego, usunięcie suszu gałęziowego w niezbędnym zakresie. Kontrola istniejących wiązań.
- Dąb szypułkowy rosnący przy ul. Wejherowskiej, naprzeciw WOSiR (Decyzja Nr 3/77 z dnia 24 grudnia 1977 r. Wojewody Wrocławskiego) – nr ew. 12. Zakres wykonanych prac: usunięcie suszu w niezbędnym zakresie.
- Grupa czterech buków rosnąca w Ogrodzie Botanicznym (Decyzja Nr 3/74 z dnia 16 kwietnia 1974 r. Zmiana Decyzji Nr 3/74 z kwietnia 1974 r.) - nr ew. 21A. Inspekcja stanu zdrowotnego, usunięcie suszu gałęziowego w niezbędnym zakresie.
- Grupa dębów szypułkowych rosnąca w Parku Złotnickim (uchwała Nr XII/133/95 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 21 kwietnia 1995 r.) – nr ew. 30C. Zakres wykonanych prac: usunięcie zawieszonych gałęzi i konarów oraz suszu gałęziowego w niezbędnym zakresie.
- Kasztanowiec pospolity rosnący na Grobli Karłowicko – Rędzińskiej (uchwała Nr XII/419/99 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 23 września 1999 r.) – nr ew. 31. Zakres wykonanych prac: badanie stanu zdrowotnego pnia oraz korony ze szczególnym uwzględnieniem rozwidleń, badanie statyki drzewa metodą obciążeniową, montaż wiązań.
- Wiąz szypułkowy rosnący przy ul. Jarnołtowskiej 91 (uchwała Nr XII/422/99 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 23 września 1999 r.) – nr ew. 34A. Zakres wykonanych prac: redukcja korony o ok. 25% wysokości drzewa od góry za pomocą cięć weteranizujących.
- Dąb błotny rosnący w Parku Strachowickim (uchwała Nr XXV/835/00 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 19 października 2000 r.) – nr ew. 38. Zakres wykonanych prac: usunięcie zawieszzonego, nadłamanego konara poprzez obłamanie i suszu w gałęziowego w niezbędnym zakresie. Badanie stanu zdrowotnego pnia, badanie statyki drzewa metodą obciążeniową.
- Dąb szypułkowy rosnący w Parku Strachowickim (uchwała Nr XXV/836/00 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 19 października 2000 r.) – nr ew. 39. Zakres wykonanych prac: inspekcja stanu zdrowotnego drzewa; usunięcie suszu gałęziowego w niezbędnym zakresie.

- Dąb szypułkowy rosnący w Parku Stabłowickim przy ul. Stabłowickiej (uchwała Nr XXXII/1011/01 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 19 kwietnia 2001 r.) – nr ew. 46. Zakres wykonanych prac: inspekcja stanu zdrowotnego, wymiana wiązań.
- Grupa 10 platanów klonolistnych rosnących w Parku Słowackiego (uchwała Nr XXXIX/1197/01 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 28 września 2001 r.) – drzewa o nr ew.: 60F, 60G, 60H. Zakres wykonanych prac: inspekcja stanu zdrowotnego drzewa; usunięcie suszu gałęziowego w niezbędnym zakresie. Wymiana istniejących wiązań elastycznych.
- Dąb szypułkowy rosnący na terenie Przedszkola Nr 52 przy ul. Łączności 5/7 (uchwała Nr XXXIX/1200/01 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 28 września 2001 r.) – nr ew. 63. Zakres wykonanych prac: inspekcja stanu zdrowotnego, usunięcie suszu w niezbędnym zakresie, kontrola istniejących wiązań.
- Dąb szypułkowy rosnący przy ul. Matejki (uchwała Nr XXXIX/1202/01 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 28 września 2001 r.) – nr ew. 65. Zakres wykonanych prac: Inspekcja stanu zdrowotnego drzewa; usunięcie suszu gałęziowego w niezbędnym zakresie. Kontrola istniejących wiązań.
- Dąb szypułkowy rosnący przy ul. Mielczarskiego (uchwała Nr XXXIX/1203/01 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 28 września 2001 r.) – nr ew. 66. Zakres wykonanych prac: ekspertyza stanu zdrowotnego drzewa.
- Dąb szypułkowy „Przewodnik” rosnący u zbiegu ul. Borowskiej i Suchej (uchwała Nr X/199/03 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 12 czerwca 2003 r.) – nr ew. 68. Zakres wykonanych prac: zabiegi pielęgnacyjne terenu w obrębie pomnika przyrody (podlewanie, przycinanie nasadzeń, odchwaszczanie). Inspekcja stanu zdrowotnego drzewa; usunięcie suszu gałęziowego, podwieszenie gałęzi i konarów wchodzących w kolizję z infrastrukturą drogową w niezbędnym zakresie.
- Lipa drobnolistna rosnąca przy ul. Kruczej 49 (uchwała Nr X/199/03 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 12 czerwca 2003 r.) – nr ew. 73. Zakres wykonanych prac: inspekcja stanu zdrowotnego drzewa, usunięcie suszu, redukcyjnych wykonanie cięć.
- Dąb szypułkowy rosnący przy ul. Objazdowej na skwerze przy Kościele (uchwała Nr XXXIX/1197/01 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 08 lipca 2004 r.) – nr ew. 95. Zakres wykonanych prac: usunięcie zawieszonych gałęzi oraz suszu gałęziowego, montaż 2 wiązań elastycznych.
- Dąb „Nestor” rosnący przy ul. Czeskiej 28, na terenie SP Nr 5 (uchwała Nr XXIX/1004/08 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 30 grudnia 2008 r.) - nr ew. 102. Zakres wykonanych prac: usunięcie w niezbędnym zakresie połamanych gałęzi i konarów, badanie struktury wewnętrznej głównych konarów tomografem sonicznym, ocena stanu zdrowotnego. Zabiegi pielęgnacyjne terenu w obrębie pomnika przyrody (podlewanie, przycinanie nasadzeń, odchwaszczanie).
- Buk zwyczajny rosnący w Parku Grabiszyńskim (uchwała nr XLII/1307/09 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 3 grudnia 2009 r.) – nr ew. 108. Zakres wykonanych prac: montaż wiązań.
- Platan klonolistny rosnący przy ul. Sołtysowickiej (uchwała nr XLVI/1091/13 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 27 czerwca 2013 r.) – nr ew. 113. Zakres wykonanych prac: inspekcja stanu zdrowotnego drzewa, usunięcie suszu gałęziowego w niezbędnym zakresie.

Kwota wydatkowana na ten cel to **59 969 zł.**

W ramach przeprowadzonych oględzin stanu zdrowotnego drzew pomnikowych oraz na podstawie zaleceń, co do dalszego postępowania z poszczególnymi obiektami pomnikowymi wytypowano do wykonania prac w 2017 r. **29** obiektów pomnikowych.

Ponadto:

- Wystąpiono do Wojewody Dolnośląskiego o udzielenie dotacji na wykonanie najpilniejszych prac na pomniku przyrody – lipie drobnolistnej (*Tilia cordata*) o nr ew. 73 (wg Ewidencji pomników przyrody Wrocławia), rosnącej na terenie Liceum Ogólnokształcącego nr VII przy ul. Kruczej 49. Wojewoda przyznał Gminie Wrocław dotację w wysokości **2 000 zł.**

- Wydano opinię dotyczącą uzgodnienia inwestycji pn. „Zagospodarowanie przestrzeni publicznych obszaru WUWA” względem pomnika przyrody – dębu szypułkowego „Piotra Włosta”, ustanowionego pomnikiem przyrody w drodze Decyzji Nr 3/53-R.L. b-100 z dnia 16 lutego 1953 r. Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej.
- Przeprowadzono postępowanie administracyjne w związku z uszkodzeniem pomnika przyrody o nr ew. 60C - platana klonolistnego (*Platanus x hispanica* „*Acerifolia*”), rosnącego w Parku Słowackiego na nieruchomości gruntowej oznaczonej geodezyjnie jako dz. 9/2, AM-28, obręb Stare Miasto.
- Zaopiniowano opracowanie „Wariantowa analiza urządzenia przestrzeni Alei Słowackiego we Wrocławiu” wraz z podaniem warunków przeprowadzenia robót budowlanych w bezpośredniej bliskości pomnika przyrody – platana klonolistnego (*Platanus x hispanica* „*Acerifolia*”), o nr ew. 60J, rosnącego w Parku Słowackiego na nieruchomości gruntowej oznaczonej geodezyjnie jako działka nr 20/9, AM-28, obręb Stare Miasto.
- Pisemnie interweniowano bądź informowano w **5** sprawach dotyczących istniejących pomników przyrody.

Ustanawianie form ochrony przyrody

W 2016 r. wpłynęły **2** wnioski w sprawie ustanowienia w formie pomnika przyrody:

- grupy drzew – dwóch platanów klonolistnych (*Platanus x hispanica*) i dwóch dębów szypułkowych (*Quercus robur*), rosnących w rejonie ul. Nadbrzeżnej;
- jałowca wirginijskiego (*Juniperus virginiana*) i winobluszczu trójklapowego (*Parthenocissus tricuspidata*), rosnących przy ul. Kasprowicza 56.

W wyniku podjętych czynności administracyjnych stwierdzono, że dąb szypułkowy o obwodzie 456 cm, rosnący przy ul. Nadbrzeżnej, jako jedyny z wnioskowanych okazów, kwalifikuje się do objęcia ochroną prawną. Planuje się wszcząć procedurę zmierzającą do ustanowienia formy ochrony przyrody po analizie specjalistycznej opinii dendrologicznej zawierającej szczegółowe dane na temat stanu zdrowotnego drzewa, która potwierdzi zasadność objęcia ochroną przedmiotowego dębu. Z uwagi na brak środków finansowych termin zawarcia umowy na sporządzenie opinii ustalono na 2017 r.

Pozostałe wnioskowane do objęcia ochroną okazy, z różnych przyczyn, nie spełniają kryteriów potrzebnych do uznania drzewa za pomnik przyrody, w związku z powyższym nie przygotowano projektów stosownych uchwał.

Ze względu na utratę wartości przyrodniczych, dla których ustanowiono formę ochrony przyrody oraz konieczność zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego, przygotowano projekt uchwały w sprawie zniesienia formy ochrony przyrody z drzewa uznanego za pomnik przyrody rosnącego na terenie nieruchomości przy ul. Sienkiewicza – lipy srebrzystej (*Tilia tomentosa*) o obwodzie 378 cm. Rada Miejska Wrocławia w dniu 20 października 2016 r. uchwałą Nr XXXI/638/16 pozbawiła statusu pomnika przyrody ww. drzewo.

Wyjaśnienia, interpretacje, opinie, akty prawne dotyczące gospodarowania zasobami przyrody.

Na wniosek prof. Romana Kołacza – Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu przygotowano projekt uchwały w sprawie nadania nazwy „Paweł” dębowi szypułkowemu (*Quercus robur*) - pomnikowi przyrody o nr ew. 10, rosnącemu na terenie Arboretum – Ośrodka Badań Dendrologicznych Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu. Rada Miejska Wrocławia przyjęła uchwałę Nr XXVIII/568/16 w przedmiotowej sprawie podczas sesji w dniu 7 lipca 2016 r.

W związku z wnioskiem Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska dotyczącego zaopiniowania zmiany granic 3 istniejących obszarów Natura 2000 sporządzono stosowne projekty uchwał. Rada Miejska Wrocławia podczas sesji w dniu 7 lipca 2016 r. w drodze uchwał Nr XXVIII/570/16 i Nr XXVIII/572/16 postanowiła pozytywnie zaopiniować zmiany granic dwóch obszarów Natura 2000: Grądy w Dolinie Odry PLH020017 oraz Las

Pilczycki PLH020069. Uchwałą Nr XXVIII/571/16 negatywnie zaopiniowano zmianę granic obszaru Natura 2000 – Dolina Widawy PLH020036.

Opinie w zakresie form ochrony obszarowej, indywidualnej i obiektowej - gatunków zwierząt, roślin i grzybów oraz siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków:

- Sporządzono **27** opinii przyrodniczych dotyczących planowanych inwestycji.
- Rozpatrzono **3** sprawy w zakresie ochrony gatunkowej zwierząt.

Informacje o środowisku i jego ochronie

W odpowiedzi na wnioski o udostępnienie informacji o środowisku udzielono **73** odpowiedzi w zakresie ochrony zieleni i ochrony przyrody, w tym wydano **4** zaświadczenia dotyczące położenia nieruchomości w granicach form ochrony przyrody.

Opinie w zakresie oczekiwań i zamierzeń inwestycyjnych w związku z przystąpieniem do sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

W 2016 r. sporządzono **19** opinii dotyczących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia

Sporządzono **75** opinii przyrodniczych do Kart Informacyjnych Przedsięwzięcia oraz w zakresie kwalifikacji do sporządzenia raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko.

Sporządzono **5** opinii przyrodniczych w sprawie kompletności raportów o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko.

Określono warunki wraz z uzasadnieniem faktycznym i prawnym do **2** postępowań w sprawie wydania decyzji środowiskowej.

Inne sprawy dotyczące ochrony przyrody

Rozpatrzono **2** petycje w sprawie zwalczania inwazyjnych gatunków barszczy kaukaskich poprzez udzielenie odpowiedzi.

W związku ze zgłoszeniami dotyczącymi występowania inwazyjnych barszczy kaukaskich na terenie nieruchomości w granicach Wrocławia w dwóch przypadkach potwierdzono występowanie roślin inwazyjnych i przesłano pisma informacyjne do właścicieli posesji.

Sporządzono informację dotyczącą zagrożeń związanych z inwazyjnymi gatunkami barszczy i umieszczono ją na stronach internetowych Urzędu Miejskiego Wrocławia.

Ochrona gruntów rolnych

Ustawą z dnia 11 lipca 2014 r. (Dz. U. z 2014 r. poz. 1101) o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw, w ustawie z dnia 3 lutego 1995 r. „o ochronie gruntów rolnych i leśnych” (Dz. U. z 2015 r. poz. 909) wprowadzono zmianę m.in. uchylającą art. 5b, który stwierdzał, że przepisów tej ustawy nie stosuje się do gruntów rolnych stanowiących użytki rolne położone w granicach administracyjnych miast. Powyższa zmiana weszła w życie od dnia 5 września 2014 r. i zgodnie z tym wyłączenie gruntów rolnych w granicach Gminy Wrocław podlega z tym dniem procedurze określonej ww. ustawą o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

Zgodnie z art. 11 ust. 1 ww. ustawy wyłączenie z produkcji użytków rolnych wytworzonych z gleb pochodzenia mineralnego i organicznego zaliczanych do klas I, II, IIIa, IIIb oraz użytków rolnych klas IV, IVa, IVb, V i VI wytworzonych z gleb pochodzenia organicznego, przeznaczonych na cele nierolnicze i nieleśne może nastąpić po wydaniu decyzji zezwalającej na takie wyłączenie. Zadania te zostały włączone ponownie w zakres czynności Wydziału Środowiska i Rolnictwa.

W roku 2016 r. wpłynęło **394** wniosków, **253** pism uzupełniających dokumentację w sprawach wszczętych oraz 61 innych pism.

Zarejestrowano sprawy zgodnie z podziałem na kategorie:

Przeznaczanie gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne (bez opłat) – **282** sztuk w tym:

- zakończone decyzjami zwykłymi - 98 szt.,
- zakończone decyzjami zmieniającymi - 3 szt. - dotyczącymi wyłączenia z produkcji użytków rolnych klas I-IIIb, wytworzonych z gleb pochodzenia mineralnego z przeznaczeniem pod budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne i wielorodzinne,
- zakończone decyzjami umarzającymi - 122 szt.,
- zakończone pismami informacyjnymi - 11 szt. - dotyczącymi użytków rolnych klas IV, IVa, IVb, V i VI wytworzonych z gleb pochodzenia mineralnego, niewymagającymi wydania decyzji administracyjnej,
- zakończone decyzjami umarzającymi - 8 szt. - dotyczącymi gruntów niebędącymi użytkami rolnymi oznaczonymi symbolami B, Bp, Tp, Bi, Bz, dr, inne.

Dla pozostałych spraw toczy się postępowanie administracyjne.

Przeznaczanie gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne (z opłatami) – **112** sztuk w tym:

- zakończone decyzjami 86 sztuk, dotyczącymi wyłączenia z produkcji użytków rolnych klas I-IIIb za naliczeniem opłaty, wytworzonych z gleb pochodzenia mineralnego z przeznaczeniem pod inwestycje inne niż budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne i wielorodzinne. Przed wydaniem powyższych dokumentów dotyczących spraw zarejestrowanych w grupie 6125.1 i 6125.2 opracowano i wystosowano w oparciu o art. 50 § 1 i art. 54 § 1 pkt 5 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2016 r., poz. 23 z późn. zm.) - 159 pism w sprawie uzupełnienia dokumentacji,
- wydano i przekazano do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego, Wydziału Geodezji i Kartografii ul. Dobrzyńska 21/23, 50-403 Wrocław, 22 decyzji administracyjnych po faktycznym zgłoszeniu wyłączenia gruntów rolnych z produkcji, zobowiązując strony do uiszczania opłat przez okres 10 lat oraz 15 pism poprzedzających wydanie tych decyzji.

Dla pozostałych spraw toczy się postępowanie administracyjne.

Przeznaczanie gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne – inne (informacje, odpowiedzi):

- wystosowano **41** pism udzielając stronom odpowiedzi w sprawach ochrony gruntów rolnych i leśnych w związku z wymogami ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. „o ochronie gruntów rolnych i leśnych” (Dz. U. z 2015 r. poz. 909).

Celem potwierdzenia zgodności ilości powierzchni gruntu rolniczego deklarowanego do wyłączenia we wnioskach stron i powierzchni gruntu w terenie, w 2016 r. przeprowadzono **34** kontrole, dotyczące potwierdzenia zgodności ilości powierzchni wyłączonej na podstawie decyzji i faktycznie wyłączonej w terenie oraz powiadamiania organu o rozpoczęciu inwestycji w przypadku decyzji naliczających. W trakcie kontroli stwierdzono nieprzestrzeganie zapisów i ustaleń określonych w wydanych decyzjach administracyjnych między innymi, brak pisemnego zawiadomienia o rozpoczęciu innego niż rolnicze użytkowanie gruntów rolnych wyłączonych z produkcji rolniczej na podstawie decyzji naliczającej opłaty, w terminie do 30 dni od dnia rozpoczęcia inwestycji.

Powierzchnię i naliczone opłaty z tytułu wyłączenia gruntów rolnych z produkcji rolniczej w oparciu o ustawie z dnia 3 lutego 1995 r. „o ochronie gruntów rolnych i leśnych” (Dz. U. z 2015 r. poz. 909).

Wyłączenia gruntów z produkcji rolnej

	Łączna powierzchnia (m ² / ha)	W tym powierzchnia podlegająca naliczeniu (m ² /ha)	Opłaty jednorazowe naliczone (należność) (zł)	Opłaty roczne naliczone (zł)	Opłaty jednorazowe zrealizowane (zł)	Opłaty roczne zrealizowane (zł)
trwale wyłączenia	1 042 932 m ² 104,3 ha	166 339 m ² 16,6 ha	13 266 934,73	1 326 693,10	28 306,73	438 736,38
wyłączenia nietrwale	1 615 m ² 0,16 ha	274 m ² 0,03 ha	-	-	-	-

LEŚNICTWO

Realizacja zadań z zakresu leśnictwa - zgodnie z ustawą z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2015 r. poz. 2100, z późn. zm.).

W ramach nadzoru przeprowadzono oceny stanu lasów pod kątem realizacji zadań wynikających ze wskazań gospodarczych ujętych w inwentaryzacji stanu lasu i uproszczonych planach urządzenia lasu. W czasie wizji terenowych zwracano uwagę na kwestie dotyczące pielęgnowania i ochrony lasów tj. ochrony przeciwpożarowej, likwidację drzew opanowanych przez organizmów szkodliwe, ochrony gleb oraz hodowli lasu, a także użytkowania lasu. Na wniosek właścicieli lasów niepaństwowych dokonywano w terenie zatwierdzeń planów wycinki drzew, wyznaczano drzewa do wycinki oraz sporządzano wykazy odbiorcze drewna, wydano 1 decyzję administracyjną a także cechowano pozyskane drewno.

łącznie w 2016 r. wydano **8** świadectw legalności pozyskania drewna w lasach niepaństwowych położonych na terenie Wrocławia, dla łącznej grubizny pozyskanego drewna 1 290,31 m³ (1 066,76 m³ liściastego i 223,55 iglastego m³ iglastego). Kontynuowana była akcja „Ratujemy Kasztanowce” dotycząca ochrony kasztanowców rosnących na terenie publicznych placówek oświatowych zlokalizowanych w mieście. W 2016 r. uczestniczyło 26 placówek, które zgłosiły łącznie **193** sztuki drzew. Łączna kwota wydatkowana na ten cel to **20 265 zł**.

Wrocław od 2006 r. wdraża „Powiatowy Program Zwiększania Lesistości miasta Wrocławia”, który zakłada etapowe zwiększanie lesistości miasta z ok. 7%, do ok. 11%. Działania te wynikają z założenia, że zwiększanie zasobów leśnych miasta oprócz wymiernych korzyści ekologicznych (np. ograniczanie efektu cieplarnianego poprzez absorpcję CO²) znacznie przyczynia się do poprawy jakości życia w mieście (m.in. poprzez zwiększanie przestrzeni rekreacyjnej). Jednostką realizującą ww. Program jest Zarząd Zieleni Miejskiej pod nadzorem Wydziału Środowiska i Rolnictwa.

W 2016 r. wykonano zalesienia na powierzchni ok. **19 ha** w tym ok. 10 ha w obrębie Opatowice i ok. 9 ha w obrębie Świniary. Zalesienia zostały wykonane na gruntach będących w zarządzie Zarządu Zieleni Miejskiej.

ŁOWIECTWO

Realizacja zadań z zakresu łowiectwa - zgodnie z ustawą Prawo łowieckie z dnia 13 października 1995 r. (Dz. U. z 2015 r., poz. 2168 z późn. zm.).

Zaopiniowano roczne plany łowieckie na rok gospodarczy 2016-2017 dla obwodów łowieckich położonych w granicach Wrocławia. Naliczono i rozliczono czynsz dzierżawny za obwody łowieckie polne na terenie Wrocławia za sezon 2016-2017. Dochód Gminy Wrocław z tytułu dzierżawy obwodów nr 165 i 195 (po rozliczeniu) oraz wpływów z sąsiednich starostw powiatowych wynikających z rozliczenia czynszów za obwody położone częściowo w granicach Wrocławia wyniósł w 2016 r. – **4 021,65 zł.**

Kontynuowano w 2016 r. Program ograniczania uciążliwości powodowanych przez dzikie zwierzęta bytujące na terenie Wrocławia. Program realizowany jest przez wykonawców wyłonionych w trybie przetargowym w 2016 r. na wszystkie działania wynikające z ww. programu lata 2016–2018. W związku ze stale rosnącą populacją dzików w 2016 r. podpisano dodatkowo jedną umowę na odłów do 225 dzików (w latach 2016–2018). Wykonawcy zostali wyłonieni zgodnie z ustawą z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 2164, z późn. zm.).

Działania wynikające z Programu ograniczania uciążliwości od dzikich zwierząt bytujących na terenie Wrocławia:

- Zadanie nr I - w ramach realizacji zadania kontynuowano redukcję populacji dzików występujących na terenie miasta w 8 stałych odłowniach zlokalizowanych na terenie Wrocławia. Łącznie z pułapek tych odłowiono 195 sztuki dzików. Zwierzęta te zostały wypuszczone na wolność ok. 50 km od Wrocławia. Łączna kwota wydatkowana na ten cel to **135 975 zł.**
- Zadanie nr II – w 2016 r. prowadzono całodobowe pogotowie interwencyjne do spraw dzikich zwierząt oraz zapewniono na potrzeby miasta ośrodek rehabilitacji dzikich zwierząt. Łącznie w ramach realizacji przedmiotowych zadań dokonano **523** interwencje związane z dzikimi zwierzętami, w wyniku których z terenu miasta trafiło do ośrodka rehabilitacji dzikich zwierząt 70 szt., które po wstępnej ocenie i obserwacji kwalifikowano dalej do wypuszczenia na wolność, bądź leczenia i rehabilitacji. Łączna kwota wydatkowana na ten cel to **153 000 zł.**
- Zadanie nr III – realizacja zadania w 2016 r. polegała na zleceniu wykonania i dostarczenia urządzeń łowieckich, 4 szt. ambon oraz 10 szt. zwyżek łowieckich (umowa na lata 2016–2018), które zostały przekazane w użyczenie Polskiemu Związkowi Łowieckiemu. Urządzenia te po zainstalowaniu ich w terenie, na obrzeżach miasta mają przyczynić się do ograniczania migracji zwierzyny w głąb miasta. Łączna kwota wydatkowana na ten cel to **10 800 zł.**

Łącznie w 2016 r. wydano **5** decyzji administracyjnych o odłowach lub odstrzałach redukcyjnych (art. 45 ust. 3 ustawy z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie (Dz. U. z 2015 r. poz. 2168, z późn. zm.) oraz **2** decyzje administracyjne na czasowe przetrzymywanie zwierząt (art. 9 ust. 2 cyt. wyżej ustawy).

ROLNICTWO

Realizacja zadań z zakresu rolnictwa związana jest z wykonywaniem różnorodnych działań dotyczących m.in.; działalności rolniczej prowadzonej w rodzinnych gospodarstwach rolnych w obszarze Wrocławia, amatorskiego połowu ryb, zmniejszania uciążliwości związanych z obecnością komarów w środowisku, znakowania psów za pomocą elektronicznego mikroprocesora oraz rejestracją psów agresywnych i chartów. Wymaga współpracy z różnymi instytucjami pracującymi na rzecz rolnictwa i ochrony zwierząt w zakresie dobrej kultury rolnej i dobrostanu zwierząt, m.in.; z Powiatowym Inspektoratem Weterynarii, Powiatowym Inspektorem Sanitarnym, Inspektoratem Ochrony Roślin, Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego, Izba Rolniczą, Agencja

Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Agencją Rynku Rolnego, Uniwersytetem Wrocławskim, Towarzystwem Opieki nad Zwierzętami w Polsce oraz Strażą Rybacką.

W ramach realizacji zadań związanych z produkcją roślinną wykonywano zadania kontrolno – ochronne upraw rolniczych, ogrodniczych oraz sadowniczych.

Działalność rolnicza we Wrocławiu w 2016 r. wykonywana była przez **1 312** rolników w rodzinnych gospodarstwach rolnych o powierzchni powyżej 1 ha użytków rolnych oraz przez **2 967** posiadaczy gruntów rolnych na nieruchomościach rolnych o powierzchni od 0,10 ha do 1 ha. Do prowadzenie tej działalności wykorzystywane były użytki rolne o łącznym obszarze **8 353 ha**.

Liczba gospodarstw rolnych m. Wrocław

	Liczba gospodarstw/nieruchomości		Powierzchnia użytków rolnych (w ha)	
	Gospodarstwa powyżej 1 ha	Nieruchomości rolne od 0,10 ha do 1 ha	Gospodarstwa powyżej 1 ha	Nieruchomości rolne od 0,10 ha do 1 ha
Osoby fizyczne	1 140	2 839	3 328	834
Osoby prawne	172	128	4 152	39
Razem	1 312	2 967	7 480	873

W ramach nadzoru nad produkcją roślinną poddano analizie gleby celem określenia niedoborów w mikro i makroelementy w obrębie osiedli: Jarnołów i Jerzmanowo. Badania wykonała Okręgowa Stacja Chemiczno Rolnicza we Wrocławiu. Za usługę zapłacono 5 000 zł. Pobrane próbki glebowe oznaczono pod kątem kwasowości, zawartości potasu, fosforu, magnesu oraz mikroelementów i ustalono zalecane dawki wapnia. Przebadano **68** próbek glebowych z **125 ha** użytków rolnych w **21** gospodarstwach. Wyniki badań przekazano zainteresowanym rolnikom w postaci wydruku komputerowego.

Wykonując zadanie polegające na kontroli wypełnienia obowiązków zawarcia umowy ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej rolników z tytułu posiadania gospodarstwa rolnego oraz ubezpieczeń budynków wchodzących w skład gospodarstwa rolnego - od ognia i innych zdarzeń losowych przeprowadzono **48** wizji terenowych. Sporządzono i zarejestrowano **26** protokołów kontroli. Kontrolowani rolnicy posiadali wymagane umowy.

Na podstawie przepisów ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego wydano **17** zaświadczeń umożliwiających rolnikom zakup nowych gruntów na powiększenie już istniejących gospodarstw.

Przeprowadzono **7** wizji w terenie terenowych oceniających stan upraw oraz utrzymanie gleby w dobrej kulturze rolnej. Wystosowano **8** komunikatów precyzujących zasady ochrony roślin.

W ramach współpracy z Biurem Rozwoju Wrocławia wydano **17** opinii do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego o zachowanie w obszarze planowanym istniejących gospodarstw rolnych i działów specjalnych produkcji rolnej.

W 2016 r. komisyjnie szacowano szkody powstałe w jednym gospodarstwie rolnych z terenu Wrocławia na skutek gradobicia w uprawach traw nasiennych na powierzchni 35,23 ha. Oszacowano straty na kwotę 881 092 zł. Poszkodowany rolnik na podstawie protokołów strat i opinii Zespołu Gminnego mógł ubiegać się o kredyt na wznowienie produkcji w gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej.

We współpracy z Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego zorganizowano szkolenie cieszące się dużą popularnością wśród wrocławskich rolników, dotyczące właściwego wypełniania wniosków o dopłaty obszarowe a także informujące o zmianach przepisów prawnych w płatnościach na 2016 r.

Realizując zadania wynikające z nadzoru nad produkcją zwierzęcą w mieście, przeprowadzono **50** wizji terenowych sprawdzających warunki utrzymywania zwierząt w gospodarstwie i jednocześnie aktualizowano stan pogłowa.

Wykonując postanowienia uchwały w sprawie ustalenia Regulaminu utrzymywania czystości i porządku na terenie miasta Wrocławia rozpatrzono 5 spraw dotyczących zakazu utrzymywania zwierząt gospodarskich na terenach wyłączonych z produkcji rolniczej. Wydano 5 zaleceń odnośnie poprawy dobrostanu zwierząt (kozy, kury, króliki, pszczoły).

Stan pogłowa zwierząt - stado podstawowe

Zwierzęta gospodarskie	Stan pogłowa (w szt.)	Liczba gospodarstw
bydło	309	31
trzoda chlewna	233	15
owce	367	22
kozy	180	11
konie	158	13
drób	66 150	5
zwierzęta futerkowe	540	3
pnie pszczele	5 519 pni	231

W 2016 r. ostatecznie zakończono sprawę utrzymywania na koszt miasta w gospodarstwie zastępczym, stada zwierząt czasowo odebranych dotychczasowemu właścicielowi (33 sztuki świniodzików oraz 7 sztuk owiec) ze względu na rażące zaniedbania i bardzo złe warunki w jakich były dotychczas utrzymywane (art. 7 ust. 1 w związku z art. 6 ust. 2, pkt 10 i pkt 19 – ustawy o ochronie zwierząt). Wyrokiem nakazowym nr XW 1860/16 Sądu Rejonowego we Wrocławiu z dnia 28 września 2016 r. zwierzęta zostały przekazane organizacji społecznej, tj. Towarzystwu Opieki nad Zwierzętami w Polsce Oddział we Wrocławiu.

Zgodnie z umową nr WSR-R.272.16.2016 zawartą na czas od 1 maja do 31 grudnia 2016 r. na utrzymywanie zwierząt w gospodarstwie zastępczym należność była płatna ryczałtem w miesięcznych transzach. Zrealizowano płatności za 2016 r. na kwotę 49 480 zł. W ramach realizacji usługi wykonywane były niezbędne czynności w celu zapewnienia dobrostanu zwierząt tj.: zaspokajaniu podstawowych potrzeb zwierząt w zakresie żywienia, dostępu do wody, zapewnieniu potrzebnej przestrzeni życiowej, przeprowadzaniu regularnych zabiegów pielęgnacyjnych (odrobaczenie), kontroli weterynaryjnej stada (ocena zdrowotności, sterylizacja), dokonywanie spisu stada.

Reagując na śmierć konia na wrocławskim Rynku, która wywołała ogromne poruszenie wśród mieszkańców Wrocławia, zagranicznych turystów, a także wśród ogólnopolskich mediów, podjęto szereg działań zmierzających do wypracowania zasad zachowania elementów dobrostanu i ochrony zdrowia koni wykorzystywanych do prowadzenia działalności dorożkarskiej.

Wrocławski program kontroli liczebności komarów

Zgodnie z wypracowanymi zasadami działania, kontynuowano rozpoczęte w 1998 r. prace nad wdrożeniem zintegrowanych metod biokontroli liczby komarów środowisku.

Wykonano następujące działania: monitorowanie terenu wraz z wykonywaniem oprysków zbiorników wodnych o powierzchni do 0,1 ha; zabiegi preparatem biologicznym oraz preparatami chemicznymi metodą agrolotniczą i metodą naziemną; aplikacja preparatu mikrobiologicznego do wpustów ulicznych w Rynku oraz na Ostrowie Tumskim; kompleksowe monitorowanie doliny rzeki Bystrzycy z jednoczesnym wykonywaniem oprysków; zarybianie zbiorników wodnych należących do miasta Wrocławia; badanie

składu gatunkowego fauny komarów występujących na terenie Wrocławia z uwzględnieniem występowania gatunków inwazyjnych.

W 2016 r. wykonano łącznie **131** zabiegów dezynsekcyjnych na powierzchni **569,41 ha** (z czego 126 zabiegów biologicznych na powierzchni 14,41 ha i 5 zabiegów chemicznych na powierzchni 555 ha). Za usługę zapłacono **124 382,54 zł** wykonano **15** oprysków preparatem biologicznym na powierzchni **1,01 ha**.

W ramach biologicznego programu zwalczania komarów w 2016 r. zarybiono **50** zbiorników wodnych narybkiem zjadającym larwy komarów. Wpuszczono do akwenów na terenie Wrocławia w sezonie wiosna-jesień 2016 r.: 20 kg lina, 964 sztuki jazia, 100 kg karasia pospolitego oraz 1 400 sztuk karpia koi. Ponadto dokonano odłowów kontrolnych w zakresie zbadania stanu liczebności ryb w dotychczas zarybionych zbiornikach. Odłow przeprowadzono w zbiorniku wodnym na terenie Parku im. Tołpy, stawie przy ul. Celtyckiej we Wrocławiu. Za usługę zapłacono **12 000 zł**.

Stworzono mapy obrazujące wszystkie miejsca potencjalnego rozwoju a także ilości oprysku danego punktu, pozwala to na wyznaczanie miejsc newralgicznych pod względem rozwoju komarów. Wskazano nowe punkty, które w sprzyjających warunkach mogą być doskonałym miejscem do wylęgu kolejnych populacji tych owadów w następnych latach. Dane z minionych lat pozwalają zaobserwować jak wygląda sytuacja uciążliwości komarów w zależności od warunków pogody, a także jaki wpływ ma prowadzenie działań w ramach programu. Prowadzone obserwacje monitoringu w trakcie trwania sezonu, kolejny raz potwierdziły rosnącą świadomość wśród mieszkańców pod względem zabezpieczania dostępu samic komarów do wody zbieranej w pojemnikach na terenach działek oraz posesjach prywatnych, co ogranicza rozwój tych owadów.

W 2016 r. kontynuowano badania składu gatunkowego fauny komarów występujących na terenie Wrocławia z uwzględnieniem występowania gatunków inwazyjnych. Miarodajność podjętych badań ma znaczenie, jeśli są one prowadzone systematycznie na przestrzeni kilku lat. Takie działania pozwalają na określenie składu fauny pod względem ilości i jakości względem różnych warunków występujących w czasie badań. Znajomość składu gatunkowego jest jednym z podstawowych elementów skutecznego działającego programu zintegrowanych metod, w szczególności ze względu na zdolności migracyjne tych owadów. Badania potwierdziły występowanie 16 gatunków komarów, w tym pięć odnaleziono po raz pierwszy. Niektóre z nich mogą być nosicielami chorób, jak na przykład widliszek.

Odławianie komarów w różnych rejonach miasta zobrazowało miejsca o największej i najmniejszej uciążliwości w warunkach suchego lata. Porównanie liczby odłowionych osobników dorosłych w roku 2008, 2015 i 2016 jednoznacznie wskazuje na znaczący udział Pól Irygowanych w kształtowaniu uciążliwości komarów we Wrocławiu.

Przeprowadzone obserwacje wykazują, że obecnie najbardziej newralgicznym miejscem rozwoju komarów, zwłaszcza w sezonie z niewielką ilością opadów są rozległe tereny pól wodonośnych, zlokalizowane w południowo-wschodniej części Wrocławia. Tereny te stanowią dogodne miejsca występowania widliszków, a także synantropijnych oraz migrujących gatunków komarów, które licznie występowały od czerwca do września 2016 r. Zarówno liczebność jak i różnorodność gatunków pojawiających się na tym terenie sugeruje konieczność realizacji szczegółowych badań terenowych w tym rejonie, szczególnie w kontekście określenia miejsc rozwojowych, a tym samym przyczyn zwiększonej uciążliwości komarów we wschodniej części miasta. Z racji, że jest to

miejsce poboru wody pitnej dla Wrocławia, nie można tam prowadzić jakichkolwiek działań związanych z wykonywaniem zabiegów przeciw ograniczaniu populacji komarów.

Prowadzenie systematycznych odłowów komarów w miesiącach od czerwca do września daje obraz panującej sytuacji i pozwala na podejmowanie odpowiednich działań. Dlatego też w kolejnych latach w miarę dostępności środków finansowych badania będą kontynuowane.

Podobnie jak w latach ubiegłych wiele miast i mniejszych gmin doceniając nasze osiągnięcia konsultowało się co i w jaki sposób mogą zrobić aby ograniczyć populację nadmiernie rozmnażających się komarów na ich terenach. **Na podkreślenie zasługuje fakt, że Wrocław jest jedynym miastem w kraju, które ma stały, wieloletni program ograniczania populacji komarów z wypracowanym schematem działań.**

Ogółem w 2016 r. na realizację wszystkich działań prowadzonych w ramach Wrocławskiego Programu w sezonie wiosenno-letnim łącznie wydano **214 396,94 zł.**

W 2017 r. planowana jest realizacja wyżej wymienionych stałych działań, na wykonanie których w optymalnych warunkach niezbędne są środki finansowe w wysokości 350 000 zł. Natomiast w przypadku wystąpienia ulewnych deszczy, powodzi konieczne jest zwiększenie funduszy do 550 000 zł.

Program znakowania zwierząt za pomocą elektronicznych mikroprocesorów

Wykonując powyższe zadanie kontynuowano rozpoczęty w 2005 r. Program bezpłatnego znakowania psów. Znakowanie odbywało się w **10** Zakładach Weterynaryjnych położonych na terenie Wrocławia. Programem objęto wszystkie psy przyjmowane i wydawane ze Schroniska dla Zwierząt we Wrocławiu. Prowadzone działania mają na celu ograniczenie bezdomności psów na terenie miasta Wrocławia. W 2016 r. w Lecznicach Weterynaryjnych oznakowano **251** psów za co zapłacono 9 977,45 zł. W Schronisku przy ul. Ślazowej 2 oznakowano **937** psów. Razem w 2016 r. oznakowano i zarejestrowano w bazie danych "Psy miejskie" 1 188 psów. Funkcjonowanie we Wrocławiu bazy pn. „Psy miejskie” wielokrotnie pozwoliło na odnalezienie właściciela zabłąkanego psa. Zarejestrowano **62** zgłoszenia od właścicieli oznakowanych psów dotyczących zmiany właściciela, zmiany adresu pobytu lub wyrejestrowania z powodu zgonu psa.

Poczynając od 2005 r. w ramach Programu oznakowano ogółem **26 302** psów. Koszty związane z prowadzeniem ww. Programu w całości pokrywa Miasto.

Amatorski połów ryb jest bardzo popularnym sposobem spędzania wolnego czasu. We Wrocławiu jest zarejestrowanych 36 296 wędkarzy. W 2016 r. wydano **772** nowe karty wędkarskie oraz **213** szt. ich duplikatów a także **2** karty łowiectwa podwodnego.

Zarejestrowano **147** jednostek pływających służących do amatorskiego połowu ryb. Ponadto wydano **12** duplikatów zaświadczeń dla osób którym ten dokument zaginął lub uległ całkowitemu zniszczeniu. Ilość zarejestrowanego sprzętu w 2016 r. - **3 425 szt.**

Z tytułu wydawania kart wędkarskich i kart łowiectwa podwodnego w 2016 r. wygenerowano dochód miasta w wysokości **9 870 zł.**

Przygotowano **7** nowych dokumentów – legitymacji dla członków Społecznej Straży Rybackiej (SSR), w **56** przypadkach przedłużono ich ważność, a w **1** sporządzono wtórniki.

Głównym zadaniem Społecznej Straży Rybackiej jest współdziałanie z Państwową Strażą Rybacką w zakresie kontroli przestrzegania przepisów ustawy o rybactwie śródlądowym oraz przepisów wydanych na jej podstawie. Nadzór specjalistyczny nad SSR sprawuje Wojewoda Dolnośląski poprzez Komendanta Wojewódzkiej Państwowej Straży Rybackiej we Wrocławiu. Koszt związane z funkcjonowaniem SSR ponosi Polski Związek Wędkarski.

W 2016 r. SSR przeprowadziła **234** kontrole. Skontrolowano **2 119** osób, stwierdzono **83** przypadki naruszeń ustawy, nałożono **20** mandatów, **11** osób pouczone a **8** spraw skierowano do Sądów Koleżeńskich.

Rejestracja psów agresywnych i chartów

Realizując zadania związane z wydawaniem zezwoleń na utrzymywanie psów ras uznanych za agresywne oraz chartów i ich mieszańców, wydano **5** decyzji na utrzymywanie psów rasy uznanych za agresywne (rasy dog argentyński, rottweiler, moskiewski stróżujący, owczarek kaukaski), w tym jedną zmieniającą oraz 4 na utrzymywanie chartów (2 charty angielskie - Whippet, 1 charcik włoski), w tym jedną zmieniającą. Ponadto przeprowadzono 5 rekontroli warunków utrzymywania psów ras uznawanych za agresywne oraz chartów i ich mieszańców mających na celu sprawdzenie warunków nakazanych w zezwoleniu.

Program „Przyjazne Relacje Ludzie – Zwierzęta” oraz „Pies dobry Mieszkaniec Wrocławia”

Kontynuowano realizację zadań polegających m.in. na:

- prowadzeniu zajęć dla dzieci przedszkolnych, szkolnych oraz młodzieży gimnazjalnej i ponadgimnazjalnej z zakresu higieny kontaktu ze zwierzętami, zasad prawidłowego wyboru i opieki nad nimi, odpowiedzialności za posiadane zwierzę zarówno wobec niego, jak i wobec osób postronnych oraz profilaktyki pogryzień, wpajanie zasady: zaczekaj – zapytaj – zaprosz – dotykaj. Zajęcia odbywały się w szkołach i przedszkolach. Obejmowały interakcje dzieci z odpowiednio przeszkolonymi psami – przeszkolono ok. 8 000 dzieci, przepracowano ok. 600 godzin,
- spotkaniach edukacyjnych z dorosłymi, dotyczącymi kwestii odpowiedzialności za psa wobec niego samego oraz wobec innych ludzi, potrzeb zwierząt i zasad ich realizacji. Zwracano uwagę na potrzebę czystości w mieście (sprzątanie po psach), ilustrowano zasadę budowania relacji człowiek – zwierzę towarzyszące oraz dziecko-pies. Przeprowadzono 6 spotkań – uczestniczyło ok. 200 osób,
- współpracy z Torem Wyścigów Konnych: warsztaty z zakresu higieny kontaktu ze zwierzętami, zasad prawidłowego wyboru i opieki nad nimi oraz profilaktyki pogryzień dla dzieci półkolonijnych. Zajęcia odbywały się na terenie TWK, przeszkolono ok. 500 dzieci, przepracowano ok. 50 godzin,
- współpracy z MOPS, odwiedziny w DPS oraz Placówkach Opiekuńczo-Wychowawczych i Domach Dziecka – odbyło się ok. 60 spotkań, przepracowano ok. 400 godzin. Odwiedziny w DPS, prowadzone za prośbą Departamentu Spraw Społecznych, polegają na aktywizacji i terapii mieszkańców,
- współpracy z Wrocław.pl – Wrocław na 4 łapy, Miejsca przyjazne psom – dystrybucja naklejek „Pets Welcome” w ramach programu „Pies dobry mieszkaniec Wrocławia” (sklepy, lokale gastronomiczne, firmy taksówkarskie). Dzięki informacji w postaci naklejek mieszkańcy Wrocławia mogą się swobodniej poruszać po mieście - współtworzenie podstrony „Wrocław na 4 łapy”,
- współpracy z TV Echo24, edukacja przez TV – udział w telewizyjnych audycjach edukacyjnych, 7 audycji – promocja programu Pets Welcome i Pies dobry mieszkaniec Wrocławia oraz Żółta wstążka (dotyczącego psów potrzebujących więcej przestrzeni), przedstawienie idei orderu „Serce dla zwierząt” i jego laureatów, porady dotyczące opieki nad zwierzętami w okresie sylwestrowym, przedstawienie współpracy firmy O’Canis oraz problemu bezdomności zwierząt,
- udziale w audycjach radiowych dotyczących problemów ze zwierzętami, głównie z psami 5 audycji, wybór psa schroniskowego i opieka nad nim, problemy z psami agresywnymi, profilaktyka pogryzień,
- opracowaniu zasad przyznawania odznaczenia „Serce dla zwierząt”, organizacja kapituły zaproszenie 7 osób przyznających odznaczenie jednej ze zgłoszonych przez mieszkańców Wrocławia osób lub organizacji działającej na rzecz zwierząt,

- prorowadzenie spotkań kapituły, przyznanie odznaczenia – w 2016 r. odznaczenie otrzymała fundacja Ekostraż oraz honorowo Wrocławska Straż Pożarna.
- współpracy ze szpitalem psychiatrycznym dla dorosłych oraz ze szpitalem dla dzieci - odwiedzin z psami. Odbyły się 15 spotkań w szpitalu dla dorosłych oraz 20 w szpitalu dla dzieci. Spotkania polegają na wspomaganiu terapii oraz edukacji w zakresie relacji człowiek – zwierzę towarzyszące,
 - odwiedzinach w hospicjum dla dorosłych. Odbyło się 12 spotkań – wspomaganie terapii,
 - prowadzeniu zajęć edukacyjno-terapeutycznych w Terapeutycznej Szkole Podstawowej. Programem objęto ok. 90 dzieci, przepracowano ok. 160 godzin. Szeroko zakrojone zajęcia edukacyjno-terapeutyczne z udziałem zwierząt, mające na celu poprawę motywacji dzieci do nauki oraz empatii i włączania się w system społeczny,
 - pisaniu artykułów do Gazety Wrocławskiej – 48 felietonów na tematy związane z problemami zwierząt domowych w mieście.
 - dystrybucji darmowych woreczków na odchody, współpraca z firmami sponsorującymi, O’Canis i EcoWrocław, Strażą Miejską, Lecznicami Weterynaryjnymi. Rozdano ok. 5 000 woreczków,
 - współpracy z polskimi organizacjami prozwierzęcymi, konsultacje i wymiana doświadczeń w ramach zapobiegania bezdomności oraz z organizacjami międzynarodowymi – Dogs Trust International, 4Pforten, Cuidadores Caninos; spotkania warsztatowe, wymiana doświadczeń,
 - współpracy z Departamentem Spraw Społecznych – 4 spotkania, oraz ze Strażą Miejską przy przygotowaniu pikniku „Wrocław na 4 łapy” - udział w pikniku, organizacja konkursów, udzielanie porad,
 - pracy z ok. 40 wolontariuszami i ich psami. Przygotowanie ich do pracy we wszystkich projektach związanych z programem „Przyjazne relacje”,
 - wyjazdach interwencyjnych: psy - 20 razy, ptaki – 2 razy, koty 4 razy, w tym mediacje z działkowiczami,
 - udzielaniu porad za pośrednictwem Internetu – zaburzenia behawioralne, relacje człowiek – zwierzę. Udzielono ok. 300-350 porad,
 - kontynuowaniu Projekt ubezpieczeniowy „Bezpieczny Przyjaciel” – ubezpieczenie pozwalające na opłacanie pobytu psa w hoteliku w przypadku śmierci właściciela, koordynacja działań, projekt w ramach akcji „Zadbaj o swojego przyjaciela zanim będzie za późno”. Współpraca z ubezpieczycielem oraz fundacją kontrolującą osoby opiekujące się odziedziczonymi psami.

OCHRONA KLIMATU

W 2016 wykonano zadania obejmujące m.in.:

- przygotowywanie analiz i sprawozdań z zakresu realizowanych projektów środowiskowych,
- współpracę przy opracowaniu i wdrażaniu Planu adaptacji do zmian klimatu w ramach porozumienia z Ministrem Środowiska,
- wdrażanie Planu gospodarki niskoemisyjnej dla miasta Wrocławia, w tym aktualizacji bazy danych/emisji,
- wydawanie Poświadczeń o ujęciu danego zadania w Planie gospodarki niskoemisyjnej dla miasta Wrocławia interesariuszom,
- współpracę z instytucjami rządowymi, samorządowymi, organizacjami społecznymi i innymi jednostkami zajmującymi się statutowo ochroną środowiska,
- współpracę w realizacji programów i projektów z zakresu ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju,
- współpracę z organizacjami międzynarodowymi zajmującymi się ochroną środowiska i zrównoważonym rozwojem.

Raport z wykonania „Programu ochrony środowiska dla miasta Wrocławia na lata 2012-2015” za lata 2014-2015

W celu realizacji polityki ekologicznej państwa na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2013 r. poz. 1232 ze zm.) Rada Miejska Wrocławia przyjęła uchwałę Nr XXXV/779/12 z dnia 29 listopada 2012 r. w sprawie przyjęcia „Programu ochrony środowiska dla miasta Wrocławia na lata 2012-2015”. Zgodnie z art. 18 ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska, co dwa lata organ wykonawczy gminy zobowiązany jest sporządzić Raport z wykonania przyjętego Programu ochrony środowiska.

Opracowanie Raportu z wykonania „Programu ochrony środowiska dla miasta Wrocławia na lata 2012-2015”, za okres lat 2014-2015 – powierzono firmie ALBEKO z Opola, przy ul. Niemodlińskiej 79/22, na podstawie umowy zawartej w dniu 19 kwietnia 2016 r. nr WSR/K2/2016. Raport został opublikowany w BIP.

Dzieci dla Klimatu

Program skierowany do uczniów szkół podstawowych, którego założeniem jest kształtowanie odpowiednich postaw ekologicznych dzieci poprzez edukację w zakresie sposobów oszczędzania energii. W programie biorą udział uczniowie **10** wrocławskich szkół podstawowych (w sumie **2 538** uczniów) oraz pośrednio ich nauczyciele i rodziny. Program składa się z dwóch części: zajęć dydaktycznych oraz tzw. „ligi klas”. Dzieci uczestniczące w zajęciach poznały środowiskowe, społeczne i ekonomiczne skutki wykorzystania dóbr naturalnych w sektorze energetycznym. Druga część projektu polegała na rywalizacji w konkurencjach „Ligi klas”, którymi było m.in. budowanie elektrowni, przygotowanie ekokalendarza/komiksu. Podsumowaniem programu był konkurs międzyszkolny, w którym uczestniczyły reprezentacje uczniów z każdej ze szkół biorących udział w programie. Konkurs ten odbył się w formie rywalizacji sportowej połączonej z piknikiem. Okres realizacji projektu: lata 2014-2016

Lets move

Podstawowym zadaniem programu Let’S Move jest promowanie wśród uczniów szkół podstawowych zrównoważonych, zdrowych i bezpiecznych sposobów przemieszczania się. W projekcie biorą udział 4 wrocławskie szkoły podstawowe. Celem programu jest wypracowanie, na podstawie obserwacji i analiza, systemu zapewniającego bezpieczeństwo uczniów przybywających do szkoły pieszo lub rowerem oraz podejmowanie konkretnych działań podnoszących ww. bezpieczeństwo. W ramach projektu propagowane będą aktywności propagujące zrównoważone sposoby przemieszczania się ze względu na ich walory prozdrowotne i sprzyjające ochronie środowiska. Projekt jest realizowany przez 36 miesięcy – od września 2015 r. do sierpnia 2018 r. W 2016 r. zostały wdrożone i wypracowane rozwiązania sprzyjające bezpieczeństwu w drodze do szkoły. Ponadto prowadzono w szkołach działania edukacyjne i kampanie promujące bezpieczeństwo w drodze do szkoły oraz dotyczące korzyści zdrowotnych płynących ze zmiany zachowań komunikacyjnych. Wszyscy uczniowie uczestniczyli w działaniach dotyczących mobilności, zdrowia i bezpieczeństwa na odpowiednim do wieku poziomie. Okres realizacji projektu: lata 2015-2018

Green Grow

Celem projektu jest sprawdzenie możliwości stosowania rozwiązań opartych na tzw. usługach środowiskowych, umożliwiających lokalne zagospodarowanie i wykorzystanie wód opadowych, stworzenie oaz zieleni, dających schronienie przed upałem, zapewniając zacienienie i lokalne obniżenie temperatury aby zwiększyć odporność miasta na zmiany klimatu. We Wrocławiu w ramach projektu powstaną eksperymentalne rozwiązania

w części Ołbina, czyli w Osiedlu z intensywną zabudową śródmiejską, gdzie mieszka wiele osób, które potrzebują kontaktu z zielenią w bliskim sąsiedztwie swojego domu.

W projekcie uczestniczyło 23 partnerów z 9 państw w tym 3 liderów: Manchester, Walencja i Wrocław. We Wrocławiu projekt realizują: Urząd Miejski Wrocławia, Uniwersytet Przyrodniczy oraz ARAW. Całkowita wartość projektu: około 56 000 000 zł. Łącznie dla Wrocławia: około 12 000 000 zł.

Projekt otrzymał pozytywną ocenę Komisji Europejskiej i został zakwalifikowany do dofinansowania. Umowa z Komisją Europejską zostanie zawarta na początku 2017 r.

Raportowanie CDP

CDP jest organizacją non-profit, która prowadzi globalny system gromadzenia danych (raportowania) dla inwestorów, firm, miast, krajów, regionów itp. Raportowane dane umożliwiają beneficjentom mierzenie i zarządzanie ich wpływem na środowisko. Wrocław jest jednym z 533 miast na świecie, które udostępniają dane o środowisku za pośrednictwem internetowej platformy raportowania CDP, która obejmuje 8 głównych obszarów (26 sekcji). Raportowane dane odnoszą się zarówno do zagadnień opisowych jak i szczegółowych oraz skomplikowanych obliczeń w zakresie inwentaryzacji emisji gazów cieplarnianych. Raport został sporządzony i wysłany w październiku 2016 r.

ECO-MIASTO

ECO-MIASTO to projekt mający na celu promowanie zrównoważonego rozwoju miast oraz wspieranie ich polityki środowiskowej w zakresie gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, mobilności, efektywności energetycznej oraz zarządzania systemami energetycznymi. Projekt był adresowany do samorządów lokalnych, na których spoczywa obowiązek wdrażania przyjaznych środowisku rozwiązań w polskich miastach i gminach. ECO-MIASTO jest przede wszystkim platformą wymiany doświadczeń między miastami. W ramach projektu promowane są najlepsze praktyki, analizuje rezultaty przeprowadzonych inwestycji oraz proponuje sprawdzone rozwiązania w zakresie gospodarki komunalnej. Gmina Wrocław złożyła aplikacje w 2016 r. w dwóch kategoriach: Mobilność zrównoważona i Gospodarka wodna. W obu kategoriach zwyciężyła.

Porozumienie Burmistrzów (Covenant of Mayors)

W październiku 2016 r. Rada Miejska Wrocławia przyjęła uchwałę nad przystąpieniem do Porozumienia Burmistrzów w Dziedzinie Klimatu i Energii. Covenant of Mayors to największe na świecie wspólne przedsięwzięcie burmistrzów i liderów miast, mające na celu zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych i przygotowanie się do skutków zmian klimatu. Łączy tysiące przedstawicieli władz lokalnych i regionalnych, którzy dobrowolnie realizują na swoim terenie europejskie cele klimatyczne i energetyczne. Liderem Konwencji Burmistrzów jest Michael R. Bloomberg, były burmistrz Nowego Jorku, obecnie specjalny wysłannik sekretarza generalnego ONZ do spraw miast i zmian klimatycznych. To właśnie Bloomberg zaprosił Wrocław do tego przedsięwzięcia. „Porozumienia Burmistrzów na rzecz klimatu i energii” jest kolejnym krokiem do potwierdzenia zaangażowania Wrocławia w ochronę klimatu, ugruntowania bardzo dobrej pozycji miasta na arenie ogólnopolskiej, wzmocnienia pozycji na poziomie Europejskim i otwarciem na nowe możliwości zdobycia wiedzy, doświadczenia, a czasem nawet dofinansowania.

Korzyści z przystąpienia do Porozumienia Burmistrzów:

- włączenie się w globalną walkę ze zmianami klimatu, których negatywne konsekwencje odczuwane są także na szczeblu lokalnym,
- zademonstrowanie swojego zaangażowania w ochronę środowiska oraz efektywną gospodarkę zasobami,
- ograniczenie zużycia energii, a co za tym idzie ograniczenia wydatków na energię,

- podniesienie bezpieczeństwa energetycznego miasta/gminy,
- poprawa jakości życia mieszkańców,
- zapewnienie stabilnego środowiska dla rozwoju biznesu,
- utworzenie nowych miejsc pracy,
- poprawa wizerunku miasta/gminy,
- lepszy dostęp do europejskich i krajowych źródeł finansowania,
- współpraca sieciowa i wymiana doświadczeń z innymi sygnatariuszami Porozumienia.

Zielona Stolica Europy

Wrocław złożył aplikacje o tytuł Zielonej Stolicy Europy 2019, która przeszła weryfikację formalną. Celem nagrody Zielonej Stolicy Europy jest rozpoznanie, nagrodzenie, a także zachęcenie miast do wdrożenia najlepszych praktyk inwestycyjnych mających na celu poprawę jakości życia miejskiej społeczności dbając jednocześnie o środowisko.

Miasta ubiegające się o tytuł Zielonej Stolicy Europy będą oceniane na podstawie 12 wskaźników środowiskowych:

- łagodzenie zmian klimatu,
- transport miejski,
- zielone obszary miejskie oraz zrównoważone użytkowanie gruntów,
- przyroda i bioróżnorodność,
- jakość powietrza,
- ograniczanie hałasu w miastach,
- zarządzanie odpadami,
- zarządzanie zasobami wodnymi,
- oczyszczanie ścieków,
- innowacje w dziedzinie ekologii,
- wydajność energetyczna,
- zintegrowane zarządzanie środowiskiem.

Otrzymanie tytułu nie wiąże się z nagrodą finansową, jednak korzyści związane z otrzymaniem tytułu Zielonej Stolicy Europy dotychczas obejmowały:

- zwiększenie liczby turystów,
- zainteresowanie mediów z innych krajów,
- nawiązywanie nowych partnerstw i kontaktów z miastami z całej UE,
- dalsze zaangażowanie miasta w inicjatywy środowiskowe,
- zaangażowanie mieszkańców miasta w działania środowiskowe.

Tytuł przyznawany jest przez międzynarodowe jury, w którym zasiadają eksperci w poszczególnych dziedzinach środowiska. W skład jury wchodzi przedstawiciele Komisji Europejskiej, Parlamentu Europejskiego, Komitetu Regionów, Europejskiej Agencji Środowiska, ICLEI – stowarzyszenia Samorządu Lokalnego na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju, Biura Porozumienia między Burmistrzami i Europejskiego Biura Ochrony Środowiska.

Adaptacja do zmian klimatu

W dniu 2 lipca 2015 r. Prezydent Wrocławia zawarł z Ministrem Środowiska porozumienie w sprawie udziału w pozakonkursowym projekcie realizowanym w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 pt. „Opracowanie planów adaptacji do zmian klimatu dla miast powyżej 100 000 mieszkańców”. Celem projektu jest opracowanie spójnych Planów adaptacji do zmian klimatu dla dużych i średnich polskich miast, zgodnie ze Strategicznym Planem Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030.

Wiosną i latem 2016 r. grupa spotykała się regularnie, zgodnie z wytycznymi podręcznika wydanego przez Ministerstwo Środowiska, w celu zidentyfikowania danych, którymi

Gmina dysponuje oraz największych problemów, które należy w ramach Miejskiego Planu Adaptacji (MPA) uwzględnić. z uwagi na opóźnienie procedury przetargowej po stronie Ministerstwa i w konsekwencji przesunięcie rozpoczęcia prac nad MPA, grupa postanowiła wznowić pracę po zawarciu umowy z wykonawcą.

Na przełomie lat 2016/2017 Ministerstwo Środowiska poinformowało, iż zawiera umowę z wykonawcą i przekazało „Koncepcję realizacji projektu – informację dla miast”. Zgodnie z tym dokumentem, nad całością projektu czuwać będzie Komitet Sterujący, w skład którego oprócz przedstawicieli Ministerstwa Środowiska i członków konsorcjum (wykonawcy) wejdą „wybrani przedstawiciele miast”. Miasta będą reprezentowane przez kandydata rekomendowanego przez Związek Miast Polskich oraz kandydata rekomendowanego przez Unię Metropolii Polskich (UMP). Prezydent Wrocławia, jako Prezes UMP mógłby otrzymać taką rekomendację.

KONTROLE I AUDYTY

W 2016 r. przeprowadzono kontrole i audyty:

Kontrola Wojewody Dolnośląskiego dotycząca zadań realizowanych w zakresie wydawania zezwoleń na zbieranie i przetwarzanie odpadów, na podstawie przepisów ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach.

Kontrola Regionalnej Izby Obrachunkowej we Wrocławiu. Jednym z kontrolowanych zadań był przetarg na realizację Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu miasta Wrocławia w 2015 r.

Audyt zewnętrzny przeprowadzony przez Bureau Veritas Polska Sp. z o.o., ul. Migdałowa 4 w Warszawie w zakresie zgodności z Zintegrowanym Systemem Zarządzania.

Audyt wewnętrzny dot. oceny zgodności z wymogami ZSZ-ISO9001, EMAS i normą PN-N 18001 obszaru Wydawania Kart Wędkarskich, Kontrola wykonywania Obowiązku zawarcia umowy ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej rolników z tytułu prowadzenia gospodarstwa rolnego oraz kontroli wykonania obowiązku zawarcia umowy ubezpieczenia budynków.

Sprawdzenie, przeprowadzone przez Administratora Bezpieczeństwa Informacji UMW, ze sprawozdania zgodności przetwarzania danych osobowych w zbiorze danych o nazwie „Karty Łowiectwa Podwodnego” z przepisami o ochronie danych osobowych. Celem sprawdzenia było ustalenie i udokumentowanie stanu faktycznego w zakresie przetwarzania danych osobowych i spełnienia prawnych obowiązku ich ochrony.

Audyt zewnętrzny w obszarze „Wydawanie Kart Wędkarskich” w zakresie przestrzegania normy ISO 9001 (System Zarządzania Jakością) i normy PN-N 18001 (Bezpieczeństwo i Higiena Pracy) przeprowadzony przez pracowników firmy TUV Rheinland.

BEZPIECZEŃSTWO I ZARZĄDZANIE KRYZYSOWE

CENTRUM ZARZĄDZANIA KRYZYSOWEGO (CZK)

W zakresie monitorowania występujących zagrożeń i prognozowania rozwoju sytuacji oraz podejmowania działań związanych z bezpieczeństwem mieszkańców w 2016 r. nie odnotowano zdarzeń noszących znamiona sytuacji kryzysowej jednakże wystąpiły niebezpieczeństwa:

- 19 maja 2016 r. – na przystanku autobusowym doszło do detonacji ładunku wybuchowego – przeprowadzono działania w celu zabezpieczenia miejsca zdarzenia oraz zapewnienia funkcjonowania służb podczas poszukiwania sprawcy zdarzenia,

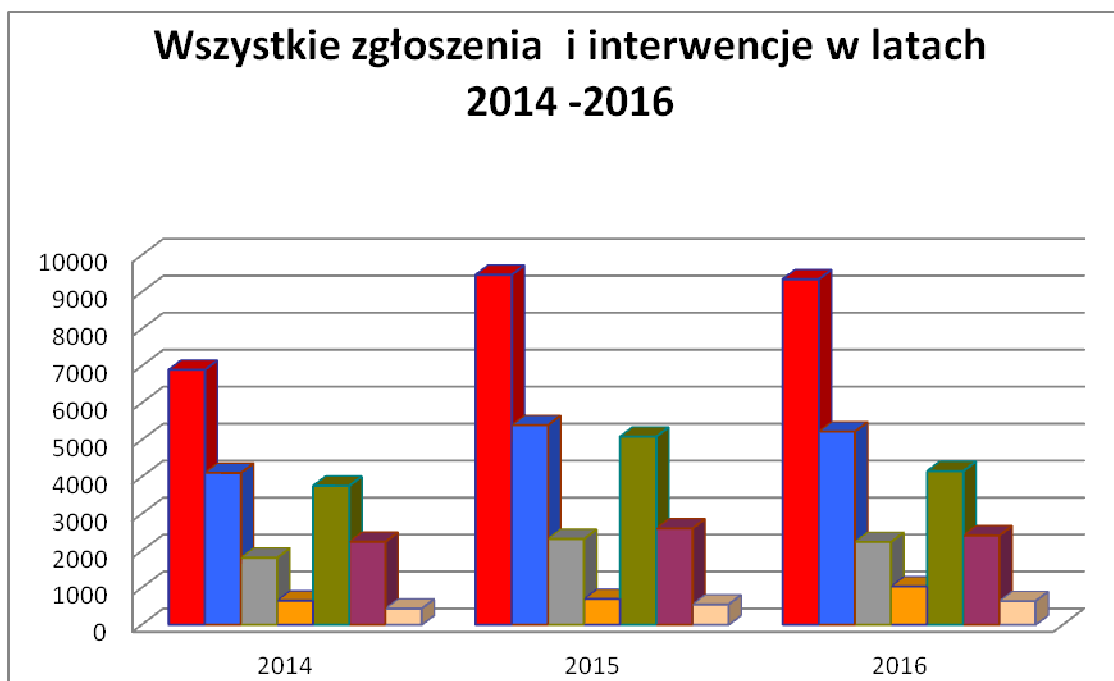
- 25 czerwca 2016 r. – skażenie rzeki Kasina – doszło do wycieku z instalacji produkcyjnej jednego z zakładów przemysłowych, teren zabezpieczono, zneutralizowano wyciek.
- 20 sierpnia 2016 r. – zatopienie statku wycieczkowego – doszło do podtopienia statku wycieczkowego, zabezpieczono teren działań przed skażeniem środowiska, w celu wyciągnięcia statku obniżono poziom rzeki Odry w miejscu zdarzenia.

W ramach koordynacji oraz właściwego zabezpieczenia działań służb, inspekcji i straży w przypadku organizacji dużych imprez na terenie Wrocławia tj.:

- Europejskiej Stolicy Kultury,
- Półmaratonu Wrocławskiego 2016,

zostały zwołane sztaby operacyjne w których uczestniczyli przedstawiciele służb, inspekcji i straży oraz instytucji zewnętrznych jak i UMW.

Dyżurni Centrum Zarządzania Kryzysowego (CZK) przyjęli i podjęli do realizacji **9 348** zgłoszeń związanych z przestrzeganiem porządku publicznego i zagrażających bezpieczeństwu mieszkańców na terenie Wrocławia oraz **4 193** podjętych interwencji na wniosek Policji i Straży Miejskiej, Inspekcji Transportu Drogowego oraz kierującego działaniami ratowniczymi dotyczących zadysponowania sprzętu technicznego do usuwania pojazdów po wypadkach lub zaparkowanych w niedozwolonych miejscach.

9 348	wszystkie zgłoszenia i interwencje
5 229	zgłoszeń od służb (Policja, PSP, Pogotowie Ratunkowe, Straż Miejska, WCPR -112)
2 242	zgłoszenia od mieszkańców
1 039	zgłoszeń od jednostek miejskich (ZDiUM, MPK, ZZM, inne wydziały UM, inne jednostki)
4 158	zgłoszeń dot. spraw porządkowych (interwencyjne sprzątnięcie po wypadkach, odśnieżanie, interwencje dotyczące zwierząt)
2 418	zgłoszeń dot. infrastruktury miejskiej (awarie, uszkodzenia, poprzestawiane barierki etc)
641	zgłoszeń dot. lokali mieszkalnych (Zgłoszenia i interwencje w mieszkaniu)

W ramach poprawy bezpieczeństwa, szybkości i właściwej koordynacji działań oraz zapewnienia najlepszych warunków pracy dyspozytorów służb: Komendy Miejskiej Policji we Wrocławiu, Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej we Wrocławiu, Pogotowia Ratunkowego we Wrocławiu, Straży Miejskiej Wrocławia i Dyspozytorów Prezydenta,

a przede wszystkim zapewnienia ciągłości pracy CZK przeprowadzono następujące prace i przedsięwzięcia:

- Uruchomiono systemy stacji pogodowej, syren alarmowych oraz monitoringu rzek na nowych serwerach.

- Dokonano połączenia światłowodowego budynku łączności radiowej z kominem elektrociepłowni.
- W celu zapewnienia właściwego funkcjonowania łączności telefonicznej dokonano rozbudowy systemu telekomunikacyjnego poprzez rozszerzenie urządzeń sieciowych o 3 dodatkowe przełączniki sieciowe, wymianę serwera zarządzającego oraz o Komputerowe Stanowiska Wspomagania (KSW). Skonfigurowano i uruchomiono 5 konsoli KSW wspierających pracę dyspozytorów służb ratunkowych pracujących w Centrum Zarządzania Kryzysowego.
- Zakupiono a następnie użyto KMP dwa stanowiska komputerowe, które zostały przewidziane do pracy dla funkcjonariuszy w CZK.
- Zmodernizowano salę konferencyjną na potrzeby prac Zespołu Zarządzania Kryzysowego oraz spotkań roboczych Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego, poprzez zakupienie 4 nowych monitorów, rzutnika wraz ekranem oraz multimedialny system zarządzania wizją i dźwiękiem.
- Dokonano zakupu i instalacji systemu monitoringu obejmującego teren obiektów Strzegomska 148 wraz z systemem rozpoznawania tablic rejestracyjnych.

W ramach rozwoju systemu monitoringu prewencyjnego Wrocławia

- Zakupiono **5** sztuk stacji roboczych na potrzeby modernizacji sprzętu w Lokalnych Centrach Monitoringu Miejskiego.
- Przygotowano projekt rozbudowy systemu monitoringu prewencyjnego o kolejne **19** kamer w 13 punktach wskazanych w uzgodnieniu z Komendą Miejską Policji we Wrocławiu oraz Strażą Miejską Wrocławia.

Wrocławski Węzeł Wodny (WWW) i Ochrona Przeciwpowodziowa Miasta

- Uczestniczono w przeglądach wałów przeciwpowodziowych organizowanych przez Dolnośląski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w okresie wiosennym. Po zapoznaniu się z protokołami z poprzednich przeglądów zwracano szczególną

- uwagę na realizację zaleceń z ubiegłego roku. Na wielu odcinkach wałów trwały roboty związane z modernizacją WWW. Pozwoliło to zapoznać się z zaawansowaniem prowadzonych prac.
- Wprowadzono zmiany w istniejącym Planie Operacyjnym Ochrony przed Powodzią (POPDO). Konieczność wprowadzenia zmian wynikała z zakończenia części inwestycji związanych z realizacją POPDO. Zmiany te pozwoliły na ograniczenie działań operacyjnych w części wyższych scenariuszy odrzańskich.
 - Uczestniczo w modernizacji Planu Operacyjnego ochrony Przed Powodzią. Brano udział w wielu spotkaniach organizowanych przez firmę działającą na zlecenie Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej. Opiniowano przedłożone elementy nowego planu, wnoszono uwagi i poprawki, przekazując wykonawcy wiedzę w zakresie funkcjonowania WWW.
 - Prowadzono korespondencję interwencji przychodzących w sprawach Wrocławskiego Węzła Wodnego. Wiele spraw wymagało przeprowadzenia konsultacji i wypracowania wspólnego stanowiska z innymi komórkami organizacyjnymi Urzędu Miejskiego a przede wszystkim z Wydziałem Inżynierii Miejskiej.
 - Brano udział w cyklicznych spotkaniach Rady Gospodarki Wodnej Regionu Wodnego Środkowej Odry oraz pracach Prezydium Rady. Przygotowywano tematy poszczególnych spotkań Rady oraz projektów korespondencji sygnowanych przez Radę kierowanych do organów władzy państwowej. Brano udział w posiedzeniach prezydium Rady.
 - Informowano mieszkańców miasta o wszelkich sprawach dotyczących ochrony przeciwpowodziowej Wrocławia. Szczególnie dużo pytań dotyczyło ewentualnego zagrożenia powodziowego na obszarach przeznaczonych pod nowe inwestycje.
 - Zaangażowano się w sprawę zwiększenia bezpieczeństwa powodziowego tzw. słabych punktów WWW. Przygotowano rozwiązania mogące doprowadzić do likwidacji tzw. słabych punktów (Port Popowice, ul. Ślężoujście, Leśnica – rejon ulic Promenada i Skoczylasa). Starania te powinny doprowadzić do konkretnych kroków w 2017 r.
 - Zorganizowano wyjazdowe spotkania dla przedstawicieli Rad Osiedli (liderów powodziowych). W okresie wiosennym zorganizowano wyjazd dla liderów powodziowych na obiekty zrealizowane w ramach modernizacji WWW lub będące w fazie realizacji. Była to kontynuacja szeregu szkoleń teoretycznych z lat ubiegłych. Pokazano obiekty: Jaz Różanka, Kanał Miejski, Jaz Wrocław I przy elektrowni wodnej, zabudowa nabrzeży przy Bulwarze Dunikowskiego (inwestycje zakończone); przelew na kanale Odra – Widawa (w trakcie realizacji).
 - Przeprowadzono przeglądy Wału Kozanów. Zorganizowano przeglądy cykliczne Wału oraz przeglądy wynikające z interwencji mieszkańców, co doprowadziło do zainstalowania zamknięć (przez ZDiUM), które uniemożliwiają naruszanie skarp wału przez samochody.
 - Prowadzono konsultacje dotyczące ochrony przeciwpowodziowej dla studentów, doktorantów, praktykantów i stażystów.
 - Prowadzono prace związane z utrzymaniem i naprawą Systemu Monitorowania WWW. Przeprowadzono przeglądy, na stacjach wodowskazowych. Dokonano naprawy i uruchomienia stacji Oława, Swojczyce, Opatowice, Wilczyce.
 - Brano udział w przedsięwzięciach związanych z wydarzeniami w ramach ESK 2016. Pomagano przygotować inscenizację artystyczną nawiązującą do zaangażowania wrocławian w czasie powodzi w 1997 r. Przygotowano dla mieszkańców Wrocławia referat o funkcjonowaniu WWW a także o pracach modernizacyjnych na rzekach i wałach.
 - Zabezpieczono słaby punkt – Port Popowice. Doprowadzono do wykonania przez firmę Kruszywa Wrocławskie nasypu ziemnego łączącego mur oporowy na nabrzeżu z wałem przeciwpowodziowym, administrowanym przez DZMiUW.
 - Przeprowadzono przegląd górów – magazynów piasku. Dokonano przeglądu wszystkich górów piaskowych w mieście. Część z nich wymaga interwencji Zarządu Zieleni Miejskiej.
 - Brano udział w konferencji zorganizowanej przez DZMiUW. Uczestniczo w IV Konferencji dotyczącej procesu modernizacji Wrocławskiego Węzła Wodnego. Po

zakończonych prezentacjach, uczestnicy wzięli udział w wizycie na ukończonych obiektach.

Opracowywanie i aktualizowanie planów zarządzania kryzysowego.

- Zaktualizowano Plan Zarządzania Kryzysowego zgodnie z postanowieniami ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. „o zarządzaniu kryzysowym” (Dz. U. z 2017 r., poz. 209).
- Zaktualizowano procedury reagowania kryzysowego dla dyżurnych Centrum Zarządzania Kryzysowego.

Realizacja zadań w zakresie zarządzania kryzysowego.

- Opracowano i przygotowano materiały oraz sporządzono protokoły z posiedzeń Zespołu Zarządzania Kryzysowego.
- Zamówiono mapy i plany Wrocławia oraz powiatu wrocławskiego, które będą służyły do aktualizacji planów obronnych oraz do zabezpieczenia działań prowadzonych przez CZK.

Realizowanie polityki informacyjnej związanej z ostrzeganiem i informowaniem o zagrożeniach.

- Opracowano i przesłano do mediów oraz zamieszczano na stronie internetowej UMW komunikaty i ostrzeżenia związane z występowaniem niebezpiecznych zjawisk meteorologicznych,
- Udzielono informacji i konsultacji uczniom szkół średnich oraz studentom wyższych uczelni opracowujących prace magisterskie, licencjackie i opracowania z zakresu zarządzania kryzysowego.
- Sprawowano nadzór merytoryczny nad odbywaniem praktyk dla studentów uczelni wyższych specjalizujących się w zakresie hydrologii, ochrony przeciwpowodziowej i zarządzania kryzysowego.
- Sprawowano nadzór nad stażem zawodowym w ramach programu „Wiedza, Edukacja, Rozwój” współfinansowanego z Funduszy Europejskich.
- Przeprowadzono pokazy dla 240 osób wraz z omówieniem zasad działania i funkcjonowania Centrum Zarządzania Kryzysowego dla młodzieży szkolnej i studentów uczelni Wrocławia
- Uczestniczono wraz z Policją i Strażą Miejską oraz Wydziałem Inżynierii Miejskiej Urzędu Miejskiego w opracowaniu i wykonywaniu okresowych sprawozdań z realizacji programów „Bezpieczne Ferie 2016” oraz „Bezpieczne Wakacje 2016” a także w ogólnopolskiej akcji „Wszystkich Świętych 2016”.
- Wspólnie z Towarzystwem Pomocy św. Brata Alberta oraz Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej na 3 kolejnych spotkaniach dokonano koordynacji działań i wspólnego opracowania - w oparciu o algorytmy wsparcia - przejrzystej logistyki prowadzenia interwencji, udzielania pomocy bezdomnym, szczególnie w okresie występowania niskich temperatur.
- Przedstawiciele Centrum Zarządzania Kryzysowego uczestniczyli w 50 posiedzeniach Komisji Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego w trakcie których rozpatrzono 1 783 sprawy i przygotowano 34 wykazy informacyjne dotyczące planowanych imprez i zgromadzeń zgłoszonych do Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego, które w istotny sposób wpływały na organizację ruchu w mieście. Opracowano dokumentację i zgłoszono 18 wniosków pod obrady Komisji oraz przedstawiono odpowiedź pisemną na wniosek innych przedstawicieli
- Uczestniczono w 3 spotkaniach z Zarządem Zieleni Miejskiej dotyczących opracowywania zasad współdziałania w sprawie poprawy bezpieczeństwa Wyspy Słodowej, oraz wypracowania procedur współdziałania między służbami i jednostkami miejskimi na podstawie analizy zagrożenia silnym wiatrem.
- Uczestniczono w pracach Komisji ds. Obsługi Transportowej i Zakwaterowania „The World Games 2017”.

- Wzięto udział w opracowaniu 2 konferencji dotyczących:
 - bezpieczeństwo Osiedli – bezpieczni mieszkańcy,
 - przygotowanie placówek oświatowych na współczesne zagrożenie zamachem terrorystycznym.

Treningi i ćwiczenia w 2016 r.

Brano udział w priorytetowym ćwiczeniu organizowanym przez Prezydenta RP wraz z Radą Ministrów i Rządowym Centrum Bezpieczeństwa, dotyczącym zabezpieczenia przemieszczania wojsk NATO przez teren województwa dolnośląskiego. Uczestniczono w 2 treningach Systemu Wczesnego Ostrzegania i Alarmowania (SWOiA) oraz 2 treningach Stałego Dyżuru zorganizowanych przez Dolnośląski Urząd Wojewódzki oraz w 6 zintegrowanych ćwiczeniach z udziałem:

- Pogotowia Ratunkowego,
- Policji,
- Państwowej Straży Pożarnej,
- Straży Miejskiej,
- Służby Więziennej,
- Wyższej Szkoły Oficerskiej Wojsk Lądowych.

W trakcie ćwiczeń dokonano sprawdzenia zdolności współdziałania wszystkich służb, inspekcji i straży w czasie wystąpienia sytuacji kryzysowych.

Ćwiczenia praktyczne na terenie zakładu o zwiększonym ryzyku w razie powstania poważnej awarii przemysłowej, miały na celu określenie uczestnikom problemów, jakie mogą mieć służby medyczne, ratunkowe i porządkowe w trakcie niesienia pomocy osobom poszkodowanym. Doskonalono również umiejętności kierowania działaniami ratowniczo-gaśniczymi oraz realizacji procedur związanych z użyciem sił i środków do działań oraz współdziałania służb, inspekcji i straży.

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Wykonanie „Programu Poprawy Bezpieczeństwa we Wrocławiu” w 2016 r.

Realizując „Program Poprawy Bezpieczeństwa we Wrocławiu w latach 2013- 2016” (przyjęty 18 października 2012 r., uchwałą nr XXXII/724/12 Rady Miejskiej Wrocławia)

Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego w 2016 r. podjął działania mające istotne znaczenie dla mieszkańców Wrocławia, jak również osób odwiedzających miasto.

W ramach współpracy z Komendą Miejską Policji (KMP) realizowano programy prewencyjne, zainicjowane w latach wcześniejszych, których celem jest ograniczenie przestępczości wśród nieletnich, organizacja wypoczynku dla dzieci z rodzin ubogich i patologicznych, edukacja dzieci i młodzieży w zakresie bezpieczeństwa w domu, w szkole, na drodze, zapobieganie patologiom społecznym, ograniczenie drobnych kradzieży w środkach komunikacji miejskiej, instytucjach publicznych, centrach handlowych, lokalach gastronomicznych. Programami tymi są: "Stop kradzieżom", "STOP 24", „Pomagajmy sobie wzajemnie”, „Karta rowerowa”, „Działania profilaktyczne skierowane przeciwko narkomanii”, „Bezpieczna droga do szkoły”, "Komisarz Lew". Na realizację powyższych programów zostało przekazane 150 000 zł.

Osobną pozycją w budżecie były środki finansowe na działania koordynacyjno-zabezpieczające w mieście. Dzięki nim na przeprowadzenie dodatkowych patroli policyjnych wydano 250 000 zł.

W ramach akcji „Sponsoring 2016” dofinansowano zakup pojazdów dla jednostek policji w kwocie 300 000 zł.

Dodatkowo dokonano zakupu trzech dymomierzy typu DS2PC za kwotę 44 280 zł, które przekazano KMP do kontroli poziomu zanieczyszczeń środowiska naturalnego.

Również na potrzeby policji zakupiono dziewięć sztuk alkomatów Alcoquant 6020 Plus, w zestawie z drukarkami i ustnikami za kwotę 29 996,01 zł.

Rok 2016 był czasem kontynuacji programu prewencyjnego pod nazwą „Certyfikat Bezpieczeństwa”. Certyfikat ten jest przyznawany instytucjom, które w znaczący sposób podnoszą standard zabezpieczeń istniejących na zarządzanym przez nie terenie i pomieszczeniach. Wyboru certyfikowanej instytucji (po spełnieniu przez nią wymagań określonych w regulaminie programu) dokonuje wspólnie Komenda Miejska Policji, Straż Miejska Wrocławia, Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej (KM PSP) oraz Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego. W 2016 r. certyfikat przyznano dyrekcji Zespołu Szkolno – Przedszkolnego nr 19, położonego przy ul. Januszowickiej 35-37.

Na wykonanie zadań związanych z realizacją „Programu” Straż Miejska Wrocławia (kontynuacja przedsięwzięć z lat ubiegłych: Bezpieczne Osiedle; Bezpieczna szkoła; Czyste miasto; Bezpieczne ferie i wakacje) otrzymała 110 000 zł, natomiast Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej – 180 000 zł, w tym 100 000 zł KM PSP przekazano na pokrycie kosztów związanych z zakupem paliwa, utrzymaniem sprawności sprzętu specjalistycznego i wysokich stanów osobowych w trakcie zabezpieczenia imprez ESK 2016.

W 2016 r. Ochotnicza Straż Pożarna – Jednostka Ratownictwa Specjalistycznego otrzymała 18 000 zł z przeznaczeniem na pokrycie kosztów wyposażenia, utrzymania, wyszkolenia i zapewnienia gotowości bojowej jednostki oraz 20 000 zł na zakup wyposażenia i jego montażu w nowym samochodzie jednostki.

Inne jednostki ochotniczych straży pożarnych: OSP-ORW i OSP-Lazarus także zostały finansowo wsparte w wysokości 36 000 zł. Środki na utrzymanie uzyskała również jednostka OSP – Grupa Ratownictwa Specjalistycznego „Starówka” w wysokości 18 000 zł oraz dodatkowo 15 000 zł na zakup wyposażenia technicznego do prowadzenia działań ratowniczych.

Jak co roku, w okresie letnim, zapewniono funkcjonowanie patroli wodnych WOPR na terenie Wrocławia dzięki dotacji w wysokości 40 000 zł. Realizujące program „Wrocławska Bezpieczna Szkoła” gimnazja nr 4, 5, 11, 13 przyjęły 40 000 zł na sfinansowanie szkoleń nauczycieli i policjantów działających na rzecz w poprawy bezpieczeństwa w szkołach oraz na nagrody dla dzieci i młodzieży uczestniczących w konkursach z zakresu bezpieczeństwa. W 2016 r. reprezentacje szkół przygotowały przedstawienie teatralne poświęcone zagrożeniom wynikającym z używania substancji narkotycznych przez młodzież. Przedstawienie zostało wystawione na deskach Teatru Polskiego we Wrocławiu.

IMPREZY MASOWE I ZGROMADZENIA

Realizacja ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. Prawo o zgromadzeniach (Dz. U. 2015 r. poz. 1485) oraz ustawy z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych (Dz. U. 2015 poz. 2139).

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2016 r. przyjęto 268 zawiadomień o zgromadzeniach publicznych organizowanych na terenie Wrocławia, z tego: 56 w trybie zwykłym, 212 w trybie uproszczonym, 23 zgromadzenia odwołano. Nie wydawano żadnych decyzji zakazujących.

Uczestniczono w 32 zgromadzeniach publicznych. Każdorazowo przewodniczący zgromadzeń byli pouczeni przez przedstawiciela organu gminy (w obecności funkcjonariusza Komendy Miejskiej Policji) o przysługujących im prawach i obowiązkach wynikających z ustawy „Prawo o zgromadzeniach”. We wskazanym okresie nie było przypadku rozwiązania zgromadzenia podczas jego trwania.

Zgromadzenia przebiegały spokojnie, pokojowo, zgodnie ze złożonym wcześniej zawiadomieniem. Podczas zgromadzeń publicznych przedstawiciele Prezydenta Wrocławia byli w stałym kontakcie z funkcjonariuszami zabezpieczającymi zgromadzenia.

W dniu 15 czerwca 2016 r. w Prokuraturze Okręgowej we Wrocławiu odbyło się szkolenie dla przedstawicieli organu gminy, funkcjonariuszy policji, straży miejskiej wyznaczonych do udziału w zgromadzeniach, podczas którego została przekazana wiedza dotycząca właściwej oceny zachowań mających znamiona przestępstwa z art. 256 (Propagowanie faszyzmu lub innego ustroju totalitarnego) i 257 (Rasizm) Kodeksu karnego.

IMPREZY MASOWE

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2016 r. wpłynęło **125** wniosków o wydanie zezwolenia na przeprowadzenie imprezy masowej i zmianę wydanego już zezwolenia. W wyniku ich rozpatrzenia wydanych zostało:

- 83 zezwoleń jednorazowych,
- 31 zezwoleń na imprezy odbywające się według ustalonego terminarza,
- 10 zezwoleń zmieniających,
- 1 imprezę odwołano.

W 2016 r. odbyło się **5 imprez podwyższonego ryzyka**. Były to mecze piłki nożnej pomiędzy drużyną Śląska Wrocław a: Zagłębiem Lubin (5 marca 2016 r.), Lechem Poznań (15 lipca 2016 r.), Ruchem Chorzów (12 września 2016 r.) oraz Legią Warszawa (27 listopada 2016 r.), Arką Gdynia (18 grudnia 2016 r.)

W 2016 r. nie wydawano decyzji zakazujących przeprowadzenia imprezy masowej. Decyzje wydane w powyższym okresie zezwalają na przeprowadzenie około **245 imprez masowych**. Do imprez skupiających największą ilość uczestników w omawianym okresie zaliczyć należy:

- Ceremonię Otwarcia Europejskiej Stolicy Kultury 2016.
- Mistrzostwa Europy w Piłce Ręcznej Mężczyzn EHF EURO 2016.
- „FLOW” w ramach Europejskiej Stolicy Kultury Wrocław 2016.
- Mecze piłki nożnej z udziałem drużyny Śląska Wrocław.
- Koncert Ennio Morricone.
- Koncert Iron Maiden.
- Koncert - David Gilmour – Rattle That Lock.
- SINGING EUROPE 2016 (spotkanie kilkudziesięciu chórów z całej Europy i prezentacja wspaniałych dzieł muzyki operowej, oratoryjnej w ramach Światowych Dni Młodzieży).
- Festiwal muzyczny Capital of Rock – koncert Rammstein.

- Koncerty muzyczne wraz z integracją młodzieży – MercyFesty (Dni w Diecezjach w ramach Świątowych Dni Młodzieży 2016).
- Mecz Polska – Finlandia.
- Męskie Granie.
- Wyścigi Konne we Wrocławiu.
- Świątowy Dzień Jazzu.
- Iglesias World Tour 2016.
- Juwenalia 2016.
- Megawidowisko operowe - Hiszpańska Noc z Carmen – Zarzuela Show.
- Wielka Majówka.
- Koncert MIUOSH x JIMEK x NOSPR w ramach ESK 2016 i Koalicji Miast.
- wROCK for FREEDOM 2016.
- Meet UP 2016.
- 34 Wrocław Maraton.
- Koncert Diany Krall.
- One Year to Go.
- Alchemia Światła.
- Turniej Unihokeja Polish Open 2016.
- Rozgrywki koszykówki mężczyzn z udziałem drużyny Śląsk Wrocław.
- Futbol Amerykański.
- Mecz Polska – Słowenia.
- Koncert Mireille Mathieu.
- Koncert Muzyki Filmowej.
- ONE LOVE SOUND FEST 2016.
- WROCLAW HIP HOP FESTIVAL 2016.
- Gala Boksu Zawodowego Królowie Nokautu.
- ETHNO JAZZ FESTIVAL.
- Ceremonia Zamknięcia ESK 2016.
- Sylwester Wrocławski.

Zgodnie z art. 31 ust. 1 i 2 ustawy o bezpieczeństwie imprez masowych przeprowadzono kontrolę 24 imprez masowych. Kontrolą objęto:

- liczebność, uprawnienia, oznakowanie, wyposażenie i rozmieszczenie służby porządkowej i informacyjnej,
- organizację zabezpieczenia i ewakuacji wynikającą z planu graficznego,
- umieszczenie regulaminu imprezy i regulaminu obiektu,
- funkcjonowanie monitoringu,
- spełnienie warunków wynikających z opinii organów, o których mowa w art. 26 ust. 2 ustawy o bezpieczeństwie imprez masowych.

Stwierdzone odstępstwa nie powodowały zagrożenia dla bezpieczeństwa uczestników imprezy, dlatego nie było przypadku jej przerwania.

Do najczęstszych nieprawidłowości podczas imprez masowych dochodziło na stadionie podczas meczy piłki nożnej, było to odpalanie rac świetlnych i hukowych przez kibiców oraz rozkładanie tzw. sektorówek.

W 2016 r. na bieżąco współpracowano ze służbami zaangażowanych w procedurę administracyjną dotyczącą imprez masowych i zgromadzeń publicznych (KMP, KMP SP, SM, Pogotowie Ratunkowe, Sanepid). Podczas spotkań omawiano zaistniałe problemy i wymieniano poglądy.

Ponadto uczestniczono w pracach Zespołu ds. organizacji imprez masowych przy Wojewodzie Dolnośląskim, którego głównym zadaniem jest ocena potencjalnych i występujących zagrożeń mogących mieć wpływ na bezpieczeństwo imprez masowych oraz prognozowanie tych zagrożeń, analiza i ocena działań podmiotów odpowiedzialnych za bezpieczeństwo imprez masowych. Na bieżąco omawiano zaistniałe problemy i wymieniano poglądy (podczas wielu spotkań) celem wyeliminowania chuligańskich zachowań na stadionach.

KOMISJA BEZPIECZEŃSTWA I PORZĄDKU

Realizacja art. 38b. ust. 3 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2016 r. poz. 814).

Komisję Bezpieczeństwa i Porządku utworzono na mocy ustawy o Policji, ustawy o działalności ubezpieczeniowej, ustawy - Prawo bankowe, ustawy o samorządzie powiatowym.

Komisja Bezpieczeństwa i Porządku jest w myśl art. 38a ust. 1 ustawy o samorządzie powiatowym organem powołanym w celu realizacji zadań starosty powiatowego (prezydenta miasta na prawach powiatu) w zakresie zwierzchnictwa nad powiatowymi służbami, inspekcjami i strażami (stanowiącymi tzw. powiatową administrację zespoloną) oraz zadań określonych w ustawach w zakresie porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli. Do podstawowych zadań i kompetencji Komisji Bezpieczeństwa i Porządku (określonych w art. 38a ust. 2 ww. ustawy) należy m.in.:

- ocena zagrożeń porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli na terenie powiatu,
- opiniowanie pracy Policji i innych powiatowych służb, inspekcji i straży, a także jednostek organizacyjnych wykonujących na terenie powiatu zadania z zakresu porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli,
- przygotowywanie projektu powiatowego programu zapobiegania przestępczości oraz porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli (Wrocław przyjął w formie uchwał Rady Miejskiej z dnia 7 grudnia 2000 r. „Program Poprawy Bezpieczeństwa we Wrocławiu w latach 2001-2004”, dnia 9 grudnia 2004 r. na lata 2005-2008, z dnia 16 października 2008 r. na lata 2009-2012, na lata 2013-2016 z 18 października 2012 r. i na lata 2017-2020 z 20 października 2016 r.), zapewniając jednocześnie środki finansowe na jego realizację,
- opiniowanie projektów innych programów współdziałania Policji i innych powiatowych służb, inspekcji i straży oraz jednostek,
- organizacyjnych wykonujących na terenie powiatu zadania z zakresu porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli,
- opiniowanie projektów aktów prawa miejscowego i innych dokumentów w sprawach związanych z wykonywaniem zadań, o których mowa jak wyżej.

Zgodnie z art. 38b. ust. 1 Przewodniczący Komisji, w celu wykonania zadań Komisji, może żądać od Policji oraz innych powiatowych służb, inspekcji i straży, a także od powiatowych i gminnych jednostek organizacyjnych wykonujących zadania z zakresu porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli, dokumentów i informacji o ich pracy, z wyjątkiem akt personalnych pracowników i funkcjonariuszy, materiałów operacyjno-rozpoznawczych lub dochodzeniowo-śledczych oraz akt w indywidualnych sprawach administracyjnych. W 2016 r. odbyło się pięć posiedzeń Komisji.

Pierwsze posiedzenie miało miejsce dnia 20 stycznia 2016 r. we Wrocławiu przy pl. Nowy Targ 1-8. Na posiedzeniu poruszano następujące zagadnienia:

- informacja o statystykach i charakterze interwencji policyjnych dotyczących emisji spalin w ruchu pojazdów drogowych,
- informacja dotycząca stanu technicznego pojazdów związana z nadmierną ilością emitowanych spalin przedstawiona przez Inspekcję Transportu Drogowego,
- informacja o sposobie badania technicznego pojazdów w stacjach diagnostycznych,
- informacja Komendanta Straży Miejskiej na temat kontroli emisji spalin z palenisk domowych.

Drugie posiedzenie Komisji odbyło się dnia 6 maja 2016 r. we Wrocławiu przy pl. Nowy Targ 1-8. Na posiedzeniu poruszano zagadnienie dotyczące zakresu, sposobów reagowania i postępowania przedstawiciela Prezydenta Wrocławia oraz służb

zabezpieczających zgromadzenia i imprezy masowe wobec prowokacyjnych zachowań i haseł uczestników zgromadzeń.

Trzecie posiedzenie Komisji odbyło się dnia 25 maja 2016 r. w budynku Urzędu w Sukiennicach 9 w gabinecie Prezydenta Wrocławia. Spotkanie poświęcone było stanowi bezpieczeństwa miasta na terenie Wrocławia w związku z próbą ataku terrorystycznego w pojeździe MPK i odbyło się przy udziale dziennikarzy.

Czwarte posiedzenie odbyło się dnia 28 września 2016 r. w budynku Urzędu pl. Nowy Targ 1-8. Na posiedzeniu poruszano następujące zagadnienia:

- informacja o ocenie stanu bezpieczeństwa na terenie miasta Wrocławia za pierwsze półrocze 2016 r.,
- omówienie projektu uchwały Programu Poprawy Bezpieczeństwa we Wrocławiu w latach 2017-2020,
- krótka informacja na temat przebiegu i organizacji imprez masowych we Wrocławiu w ostatnim okresie.

Piąte posiedzenie odbyło się dnia 14 grudnia 2016 r. w budynku Urzędu pl. Nowy Targ 1-8. Na posiedzeniu poruszano następujące zagadnienia:

- informacja o ocenie stanu bezpieczeństwa na terenie miasta Wrocławia po III kwartale 2016 r.,
- bezpieczeństwo podczas imprez masowych,
- informacja MOPS na temat przygotowań miasta w sprawie pomocy bezdomnym w okresie zimowym.
- informacja MPK na temat bezpieczeństwa w transporcie publicznym w świetle zaistniałej próby ataku terrorystycznego.

SPRAWY OBRONNE

W 2016 r. główny wysiłek skierowany był na:

- prowadzenie spraw związanych z przygotowaniem oraz przeprowadzeniem rejestracji osób na potrzeby kwalifikacji wojskowej oraz samej kwalifikacji,
- prowadzenie spraw z zakresu świadczeń na rzecz obrony, w tym świadczeń osobistych i rzeczowych,
- aktualizację „Planu Operacyjnego Funkcjonowania Urzędu Miejskiego Wrocławia w czasie zagrożenia bezpieczeństwa państwa i w czasie wojny”,
- aktualizację dokumentacji „Stałego Dyżuru” Prezydenta Wrocławia na wypadek zagrożenia bezpieczeństwa państwa i na czas wojny,
- aktualizację „Planu Przygotowań podmiotów leczniczych Wrocławia na potrzeby obronne miasta”.

W zakresie spraw obronnych

W obszarze spraw obronnych położono nacisk na:

- planowanie i prowadzenie szkolenia obronnego z pracownikami Urzędu Miejskiego i pracownikami miejskich jednostek organizacyjnych odpowiedzialnymi za realizację zadań obronnych ujętych w „Planie Operacyjnym Funkcjonowania Wrocławia w warunkach zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i w czasie wojny”,
- uzgodnienie z Dolnośląskim Urzędem Wojewódzkimi, Wojskową Komendą Uzupełnień i miejskimi jednostkami organizacyjnymi w sprawie opracowania dokumentacji punktu kontaktowego HNS (Host Nation Support),
- aktualizację „Planu Operacyjnego Funkcjonowania Wrocławia w warunkach zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i w czasie wojny” oraz dokumentacji „Stałego Dyżuru” Prezydenta Wrocławia na wypadek zagrożenia,
- opracowanie „Planu Przygotowań podmiotów leczniczych Wrocławia – miasta na prawach powiatu na potrzeby obronne państwa”.

Aktualizacja dokumentów dotyczących realizacji zadań obronnych, a w szczególności „Planu Operacyjnego Funkcjonowania Wrocławia w warunkach zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i w czasie wojny” dotyczyła rozdziału zadań operacyjnych na poszczególne komórki organizacyjne Urzędu Miejskiego Wrocławia oraz miejskie jednostki organizacyjne i opracowaniu nowych kart realizacji zadań operacyjnych. Ponadto dalej kontynuowane są prace nad opracowaniem „Regulaminu organizacyjnego funkcjonowania Urzędu Miejskiego Wrocławia w warunkach zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i w czasie wojny”.

Zgodnie z wytycznymi Wojewody Dolnośląskiego w sprawie realizacji zadań obronnych na 2016 r. aktualizowano dokumentację „Stałego Dyżuru” Prezydenta Wrocławia na wypadek zagrożenia bezpieczeństwa państwa i na czas wojny oraz Instrukcję Postępowania Dyspozytora Miejskiego Centrum Zarządzania Kryzysowego Wrocławia w przypadku otrzymania sygnału o zagrożeniu lub uruchomieniu określonej akcji (podwyższania stanów gotowości obronnej państwa, uruchomienia stałego dyżuru Prezydenta Wrocławia, akcji kurierskiej, rozplakatowania obwieszczeń i inne).

Ponadto w celu zabezpieczenia i wydzielenia odpowiedniej ilości łóżek szpitalnych na potrzeby ludności cywilnej, wojska i policji w warunkach zagrożenia bezpieczeństwa państwa dokonano uzgodnień z Dolnośląskim Urzędem Marszałkowskim i szpitalami na terenie Wrocławia. Wszystkie szczegółowe dane zostały ujęte w opracowanym „Planie przygotowań podmiotów leczniczych Wrocławia – miasta na prawach powiatu na potrzeby obronne państwa”.

W 2016 r. kontynuowano pracę w zakresie opracowania dokumentacji Punktu Kontaktowego HNS (Host Nation Support) – z uwzględnieniem potrzeb przygotowania zespołów i osób przewidywanych do realizacji zadań cywilno-wojskowych (Civil-Military Cooperation – CIMIC), uruchomianych przez właściwych dowódców NATO w rejonie Wrocławia.

Szkolenie obronne w Urzędzie Miejskim Wrocławia realizowane było zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 8 października 2015 r. w sprawie szkolenia obronnego (Dz. U. z dnia 6 listopada 2015 r.) oraz Wytycznymi Wojewody Dolnośląskiego do szkolenia na 2016 r. Zajęcia ujęte w „Planie Szkolenia Obronnego Wrocławia na 2016 r.” organizowano i prowadzono we współpracy z Wyższą Szkołą Oficerską Wojsk Lądowych we Wrocławiu. Głównym tematem szkolenia była współpraca cywilno-wojskowa i zadania realizowane na rzecz Sił Zbrojnych RP oraz wojsk sojuszników. Szkoleniem objęto 25 pracowników Urzędu.

Ponadto zgodnie z decyzją Wojewody Dolnośląskiego w dniach 7-17 czerwca 2016 r. Urząd Miejski Wrocławia uczestniczył w Regionalnym Ćwiczeniu Obronnym. W ćwiczeniu uczestniczyło 17 pracowników odpowiedzialnych za realizację zadań obronnych na terenie miasta.

Organizacja i przebieg prowadzonych zajęć oraz właściwie dobrana tematyka pozwoliła na zapoznanie szkolonych z nowymi aktami prawnymi dotyczącymi spraw obronnych i zadaniami z nich wynikającymi. Pozwoliła również na szerokie zapoznanie się z istniejącymi zagrożeniami wynikającymi z oceny sytuacji geopolitycznej w kraju i na arenie międzynarodowej.

W zakresie przeprowadzenia kwalifikacji wojskowej

Realizując plan na 2016 r. przygotowano i przeprowadzono kwalifikację wojskową rocznika 1997 i roczników 1992-1996 dla miasta Wrocławia. W 2016 r. we Wrocławiu działały trzy Powiatowe Komisje Lekarskie.

W celu ich prawidłowego działania w terminie **od 1 lutego do 29 kwietnia 2016 r.:**

- użyczono pomieszczeń w placówkach kulturalnych,
- zabezpieczono składy lekarzy i średniego personelu medycznego,
- zawarto umowę z wybraną przychodnią lekarską na wykonanie badań specjalistycznych osobom podlegającym kwalifikacji wojskowej.

W 2016 r. wezwano **2 357** mężczyzn podlegających kwalifikacji wojskowej rocznika podstawowego, z czego zgłosiło się **2 039**, wezwano również **652** mężczyzn roczników starszych a zgłosiło się **199**. Wszyscy otrzymali orzeczenia o zdolności do czynnej służby wojskowej a zgłaszający się po raz pierwszy książeczkę wojskową. Przebadano również **30** kobiet.

Na badania specjalistyczne skierowano **20** osób podlegających kwalifikacji wojskowej.

Sporządzono **646** wniosków o przymusowe doprowadzenie przez Policję, z czego doprowadzono **111** osób. W pozostałych przypadkach sporządzono notatki podające przyczyny nie zgłoszenia się osób podlegających kwalifikacji wojskowej. Od orzeczenia Powiatowej Komisji Lekarskiej odwołanie złożyła **1** osoba.

W 2016 r. nie wydano decyzji o uznaniu żołnierza za posiadającego na wyłącznym utrzymaniu członków rodziny.

Sporządzono **151** notatek służbowych w sprawie wymeldowania decyzją administracyjną osób, które opuściły miejsce pobytu stałego lub czasowego trwającego ponad trzy miesiące i nie dopełniły obowiązku wymeldowania się oraz zaktualizowano rejestry osób o nieuregulowanym stosunku do czynnej służby wojskowej obejmujące roczniki 1992-1997.

W zakresie świadczeń na rzecz obrony.

Realizowano na bieżąco zadania związane z nakładaniem świadczeń osobistych i rzeczowych na rzecz Sił Zbrojnych, oraz jednostek organizacyjnych wykonujących zadania na potrzeby obrony Państwa.

W 2016 r. wydano **735** decyzji administracyjnych, w tym:

- nakładające świadczenia rzeczowe – 146,
- nakładające świadczenia osobiste – 179,
- nakładające świadczenia na nieruchomości – 9,
- zmieniające świadczenia rzeczowe – 55,
- zmieniające świadczenia osobiste – 20,
- uchylające świadczenia rzeczowe – 102,
- uchylające świadczenia osobiste – 224.

Od żadnej z ww. decyzji nie wniesiono odwołania.

Realizację zadań z zakresu oględzin nieruchomości i rzeczy ruchomych, które, stosownie do zgłoszonych wniosków i własnych potrzeb były przedmiotem świadczeń rzeczowych, prowadzono zgodnie z „Planem oględzin stanu utrzymania nieruchomości i rzeczy ruchomych przeznaczonych na cele świadczeń proponowanych do przeprowadzenia w 2016 r.” przesłanym przez Wojskową Komendę Uzupełnień we Wrocławiu, oraz wybiórczo przez osobę prowadzącą świadczenia na rzecz obrony.

W 2016 r. w 9 przedsiębiorstwach i jednostkach organizacyjnych Wrocławia przeprowadzono oględziny nieruchomości i rzeczy ruchomych. W oględzinach uczestniczyli przedstawiciele Wojskowej Komendy Uzupełnień we Wrocławiu oraz przedstawiciele jednostek wojskowych Sił Zbrojnych RP a także jednostek organizacyjnych wykonujących zadania na potrzeby obrony Państwa.

Większość kierowników jednostek organizacyjnych oraz przedsiębiorców akceptuje i widzi potrzebę realizacji zadań obronnych, w tym wykonywania świadczeń na rzecz obrony Państwa. Na uwagę zasługuje firma TRAKCJA PRKiI S.A. oraz POLBUS-PKS Spółka z o.o. i Zespół Szkół nr 4. Jednostki te sprawy obronne traktują jako element niezbędny i korzystny dla firmy, który może pełnić ważną rolę w sytuacjach związanych z powstaniem różnego rodzaju zagrożeń.

Ponadto współpracowano z Wojskową Komendą Uzuppełnień we Wrocławiu w zakresie świadczeń na rzecz obrony - z 10 pułkiem dowodzenia i 82 batalionem ewakuacji sprzętu.

Główny wysiłek w akcji kurierskiej skierowano na bieżącą aktualizację dokumentacji:

- planu Akcji Kurierskiej,
- planu rozplakatowania obwieszczeń na wypadek mobilizacji i na wypadek wojny na terenie Wrocławia,
- planu świadczeń osobistych,
- zadań związanych z nakładaniem świadczeń osobistych na rzecz obrony, w zakresie akcji kurierskiej.

Sprawy z zakresu świadczeń osobistych na rzecz obrony, w zakresie akcji kurierskiej prowadzono na bieżąco.

W 2016 r. przygotowano i przeprowadzono dwuetapowe szkolenie osób, biorących udział w Akcji Kurierskiej. W dniach od 3 do 19 października 2016 r. przeprowadzono w formie elektronicznej (program Lotus) szkolenie kurierów przewidzianych do doręczania kart powołania żołnierzom rezerwy do czynnej służby wojskowej oraz wezwań do wykonania świadczeń na rzecz Sił Zbrojnych. Przeszkolone zostały 193 osoby. Szkolenie praktyczne kurierów-wykonawców, kurierów-łączników, kurierów oraz osób wyznaczonych do bezpośredniego rozplakatowania obwieszczeń na wypadek ogłoszenia mobilizacji lub wypadek wojny odbyło się w dniach od 14 do 25 listopada 2016 r., przeszkolonych zostało 225 osób. Łącznie przeszkolono **418** osób.

Wydano **118** decyzji administracyjnych:

- 65 decyzji w sprawie przeznaczenia do wykonania świadczeń osobistych na rzecz obrony,
- 46 decyzji w sprawie uchylenia przeznaczenia do wykonania świadczeń osobistych na rzecz obrony,
- 6 decyzji umorzono postępowanie w sprawie przeznaczenia do wykonania świadczeń osobistych na rzecz obrony,
- 1 decyzja w sprawie odmowy zwolnienia z obowiązku wykonania świadczeń osobistych na rzecz obrony.

Od żadnej z ww. decyzji nie wniesiono odwołania.

OCHRONA PRZECIWPÓŻAROWA

W 2016 r. zrealizowano zadania dotyczące:

- ochrony przeciwpożarowej w obiektach własnych,
- kontroli realizacji zaleceń wydanych w związku z uchybieniami stwierdzonymi w poprzednim okresie,
- uczestnictwo w praktycznym sprawdzeniu organizacji i warunków ewakuacji w obiektach użyteczności publicznej,
- kontroli obiektów w których organizowany był wypoczynek dzieci w okresie ferii zimowych i letnich,
- kontroli obszarów leśnych w granicach miasta Wrocławia,
- szkoleń pracowników działu ochrony przeciwpożarowej,
- szkolenia ppoż. w ramach praktyk studenckich,
- okresowych analiz stanu ochrony przeciwpożarowej.

Realizacja zadań związanych z ochroną przeciwpożarową w obiektach

Zaplanowano i przeprowadzono **44** kontroli w obiektach użyteczności publicznej oraz 1 kontrolę obszarów leśnych.

Ponadto, prowadzono konsultację na terenie **17** obiektów związaną z aktualizacją dokumentacji ppoż. i eksploatacją urządzeń ppoż.

Zakres tematyczny kontroli obejmował zapewnienie przez zarządzających obiektami ochrony przeciwpożarowej, a w szczególności:

- przestrzeganie przeciwpożarowych wymagań techniczno-budowlanych, instalacyjnych i technologicznych;
- wyposażenie budynku, obiektu budowlanego lub terenu w wymagane urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice;
- konserwację oraz naprawy urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic w sposób gwarantujący ich sprawne i niezawodne funkcjonowanie;
- zapewnienie osobom przebywającym w budynku, obiekcie budowlanym lub na terenie, bezpieczeństwa i możliwość ewakuacji;
- przygotowanie budynku, obiektu budowlanego lub terenu do prowadzenia akcji ratowniczej;
- zapoznanie pracowników z przepisami przeciwpożarowymi;
- ustalenie sposobów postępowania na wypadek powstania pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia.

W związku z stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano 26 zaleceń pokontrolnych.

Kontrola realizacji zaleceń wydanych w związku z uchybieniami stwierdzonymi w poprzednim okresie.

Kontrole były dokonywane między innymi, podczas uczestnictwa w treningach ewakuacyjnych i przeglądach obiektów wyznaczonych do organizacji ferii letnich i zimowych.

Uczestnictwo w praktycznym sprawdzeniu organizacji i warunków ewakuacji i w obiektach użyteczności publicznej.

W 2016 r. ogółem zgłoszonych zostało **387 treningów ewakuacji**, przy czym 10 z nich zgłoszono po terminie, a 6 odwołano. Odkonano 93 próbnych ewakuacji.

Uczestniczono **371** razy w sprawdzeniu organizacji i warunków ewakuacji w tym 9 w obiektach Urzędu Miejskiego Wrocławia.

Ponadto uczestniczono w sprawdzeniach warunków ewakuacji w obiektach nie podległych Urzędowi Miejskiemu Wrocławia tj.:

- 9 obiektach Familijny Wrocław,
- 8 szkołach zaocznych i wieczorowych zlokalizowanych w obiektach Gminy Wrocław.

Z każdego uczestnictwa sporządzono protokół, a wnioski przekazywano na bieżąco dyrektorom poszczególnych placówek. Dotyczyły one min:

- przypomnienia dyrektorom placówek oświatowych i kulturalnych podległych Departamentowi Edukacji, o obowiązku przeprowadzenia praktycznego sprawdzenia organizacji i warunków ewakuacji 2 razy do roku, po jednej w każdym półroczu,
- obowiązku oznakowania znakami zgodnymi z Polskimi Normami: dróg ewakuacyjnych, miejsc usytuowania urządzeń przeciwpożarowych, elementów sterujących urządzeniami przeciwpożarowymi, przeciwpożarowych wyłączników prądu, gaśnic, kurków głównych instalacji gazowej,
- przypomnienia o obowiązku aktualizacji instrukcji bezpieczeństwa pożarowego.

Kontrola obiektów, w których organizowany był wypoczynek dzieci w okresie ferii zimowych i wakacji.

W związku z organizowanym wycieczką dla dzieci i młodzieży w okresie ferii zimowych i letnich dokonano oceny zabezpieczenia ppoż. szkół i placówek w:

- czerwcu 2016 r. – 6 obiekty,
- styczniu 2016 r. – 18 obiektów.

Informację przesłano do Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej we Wrocławiu. Kontrole obejmowały min następujące zagadnienia:

- aktualność instrukcji bezpieczeństwa pożarowego,
- aktualność przeglądów gaśnic i urządzeń przeciwpożarowych,
- prawidłowość oznakowania obiektu znakami ewakuacji i bezpieczeństwa,
- aktualność badań instalacji elektrycznej,
- aktualność badań instalacji odgromowej,
- aktualność badań instalacji gazowej,
- zapoznanie pracowników z instrukcją bezpieczeństwa pożarowego,
- prowadzenie praktycznego sprawdzenia organizacji i warunków ewakuacji.

Okresowe analizy stanu ochrony przeciwpożarowej.

Analizowano przestrzeganie przepisów z zakresu ochrony przeciwpożarowej w obiektach należących do Gminy Wrocław.

Szkolenie z zakresu ochrony przeciwpożarowej.

- Kongres pożarnictwa Stadion Wrocław Fire-expo 2016,
- szkolenie: bezpieczeństwo w budownictwie 2016 r.,
- szkolenia w ramach praktyk studenckich – 6 szkolenia,
- szkolenie dla dyrektorów placówek oświatowych z zakresu zastosowania przepisów ochrony przeciwpożarowych (szkolenie prowadzili pracownicy WBZ oraz funkcjonariusze z wydziału kontrolno-rozpoznawczego KM PSP we Wrocławiu),
- szkolenie dla pracowników prowadzących sprawy administracyjne w placówkach oświatowych i budynkach Urzędu Miejskiego Wrocławia (szkolenie prowadzili pracownicy WBZ).

OBRONA CYWILNA

Realizację zadań z zakresu obrony cywilnej realizowano zgodnie z Rocznym Planem Działania Szefa Obrony Cywilnej Wrocławia w 2016 r.

W 2016 r. zaplanowano **22 kontrole** w instytucjach państwowych, u przedsiębiorców i innych jednostkach organizacyjnych. Zrealizowano **20**, w 2 przypadkach odstąpiono z powodu likwidacji jednostki organizacyjnej.

Przeprowadzone kontrole wykazały wiele pozytywnych zmian w realizacji zadań obrony cywilnej. Wynikają one z ich akceptacji przez pracodawców, potrzeb związanych z ochroną ludności, tworzeniem zakładowych formacji obrony cywilnej spełniających ważną rolę w sytuacjach związanych z reagowaniem na różnego rodzaju zagrożenia.

Występują jednak zakłady pracy, których kierownictwo bez przekonania realizuje zadania obrony cywilnej, a do prowadzenia wyznaczają osoby przypadkowe, często nie znające tej problematyki.

Uzgodniono **122 Rocznych Planów Działania Obrony Cywilnej** na 2016 r.

W ramach szkolenia z obrony cywilnej i powszechnej samoobrony ludności we Wrocławiu (według przysłanych sprawozdań) zostało przeszkolonych **13 335** osób.

W 2016 r. w budowlach ochronnych przeprowadzono:

- 24 kontrole interwencyjne,
- 12 kontroli budowli ochronnych,
- 6 oględzin obiektów przeznaczonych do użyczenia lub dzierżawy,

- 7 kontroli budowli ochronnych będących w dzierżawie i użyczeniu,
- 27 wizji lokalnych oraz ocen stanów technicznych obiektów,
- udzielono 96 informacji i konsultacji dotyczących budowli ochronnych,
- 2 budowle zdjęto ze stanu ze względu na zły stan techniczny,
- 3 budowle ochronne w 2016 r. były wydzierżawione,
- 4 budowle ochronne były użyczone,
- zawarto 1 aneks do umowy użyczenia,
- wykonano prace zabezpieczające i konserwacyjne na kwotę 8 000 zł.

W ramach utrzymania w stałej gotowości powszechnego systemu o zagrożeniach i stanach kryzysowych dokonano wymiany kompletów akumulatorów buforowych w 5 punktach systemu ostrzegania i alarmowania.

Zdemontowano **6 syren** mechanicznych ze względu na zły stan techniczny i brak części zamiennych.

Uczestniczono w trzech ogólnopolskich treningach systemu ostrzegania i alarmowania.

Dokonano zmian w elementach struktury w systemie wykrywania i alarmowania (drużyny łączności i alarmowania, sekcje łączności i alarmowania, punktów alarmowania) w 20 jednostkach administracyjnych, zakładach pracy i instytucjach.

Zaktualizowano bazę danych dotyczącą ilości pojazdów z urządzeniami nagłaśniającymi.

Udzielono **12 konsultacji** jednostkom organizacyjnym w zakresie opracowania planów ochrony zabytków. Zatwierdzono trzy nowe plany ochrony zabytków.

Zaktualizowano Plan zaopatrzenia Miasta Wrocławia w wodę na wypadek nadzwyczajnych zagrożeń. Magazyny sprzętu przeciwpowodziowego i obrony cywilnej utrzymywane są w 3 obiektach na terenie Wrocławia. Dokonano wybrakowania sprzętu obrony cywilnej w magazynach Gminy Wrocław oraz w 5 instytucjach. Udzielono 73 konsultacji w zakresie konserwacji i prowadzenia dokumentacji materiałowej sprzętu obrony cywilnej. Dokonano inwentaryzacji sprzętu na dzień 31 grudnia 2016 r. w magazynach gminnych oraz w 88 magazynach zakładowych znajdujących się na terenie Wrocławia.

Wystawiono 11 dokumentów przyjęcia środków trwałych OT (dowód księgowy nowego środka trwałego). Były to środki zakupione oraz przyjęte na podstawie przepisów Prawa o ruchu drogowym (Dz. U. z 2017 r., poz. 128). Środki te przyjęto na stan i ujęto w księgach inwentarzowych. Dodatkowo zakupiono środki trwałe niskocenne o łącznej wartości 64 269,96 zł, które ujęto w ewidencji ilościowo-wartościowej. Dokonano zakupu 3 szt. dymomierzy optycznych oraz 9 kpl alkomatów Alcoquant 6020 Plus Kit o łącznej wartości 72 829,53 zł., które zostały użyczone na podstawie umowy użyczenia Komendzie Wojewódzkiej Policji we Wrocławiu (z przeznaczeniem dla KMP we Wrocławiu) w ramach realizacji „Programu Poprawy Bezpieczeństwa we Wrocławiu w latach 2013-2016” przyjętego uchwałą Rady Miejskiej Wrocławia nr XXXII/724/12 z dnia 18 października 2012 r.

Na podstawie dokumentu zmiany miejsca użytkowania środka trwałego MT został przekazany do Wydziału Mienia Komunalnego grunt - działka nr 11/3 obręb Polanowice. Rozbudowano system monitorowania wizyjnego CCTV (telewizja o zamkniętym obwodzie) miasta Wrocławia o dodatkowe zadanie – „Rozbudowa ul. Strzegomskiej 148”, oraz modernizację poprzez zakup dodatkowego sprzętu o łącznej wartości 252 504,43 zł. Dokonano również rozbudowy zestawu do wizualizacji obrazu i danych dźwiękowych znajdującego się w sali konferencyjnej Centrum Zarządzania Kryzysowego przy ul. Strzegomskiej 148 o łącznej wartości 67 889,85 zł.

Dokonano nieodpłatnego przekazania na podstawie protokołu przekazania - przyjęcia PT (środka trwałego) 148 kpl. radiotelefonów zakupionych w latach ubiegłych do Straży Miejskiej Wrocławia o łącznej wartości początkowej 983 778,72 zł.

BEZPIECZEŃSTWO DROGOWE

Realizacja zadań wynikających z art. 50a i 130a ustawy Prawo o ruchu drogowym:

- 129 pojazdów przejętych na własność przez Gminę Wrocław na podstawie art. 50a ustawy Prawo o ruchu drogowym;
- 59 pojazdów przejętych na własność przez Gminę Wrocław na podstawie art. 130a ustawy Prawo o ruchu drogowym;
- 188 pojazdów przekazanych do stacji demontażu pojazdów;
- 345 pojazdów wycenionych przez rzeczoznawców samochodowych;
- 120 spraw skierowanych do Wydziału Prawnego w celu przygotowania wniosku do sądu o orzeczenie przepadku pojazdu na rzecz Gminy Wrocław;
- 23 rozpatrzone wnioski od klientów w sprawie zwrotu opłat za usunięcie i przechowywanie pojazdów;
- przygotowanie projektu uchwały w sprawie opłat za usunięcie i przechowywanie pojazdów;
- przygotowanie postępowania przetargowego na świadczenie usług usuwania i przechowywania pojazdów usuniętych z dróg na podstawie ustawy Prawo o ruchu drogowym i wyłonienie wykonawcy usług;
- przygotowanie postępowania przetargowego na świadczenie usług demontażu pojazdów usuwanych z dróg i wyłonienie wykonawcy usług;
- przygotowanie postępowania przetargowego na świadczenie usług wyceny przez rzeczoznawców pojazdów, które przeszły na własność Gminy Wrocław w celu podjęcia decyzji o ich dalszym przeznaczeniu i wyłonienie wykonawcy usług;
- przeprowadzono 32 postępowania administracyjne w sprawie ustalenia kosztów usunięcia i przechowywania pojazdów zakończone decyzjami ostatecznymi, na łączną kwotę - 50 211,36 zł;

Wydatki i przychody:

- wydatki związane z usuwaniem i przechowywaniem pojazdów - 1 068 450,31 zł,
- wydatki związane z wyceną pojazdów przez rzeczoznawców - 62 760,60 zł,
- przychody uzyskane z usuwania i przechowywania pojazdów - 1 769 979 zł,
- przychody uzyskane z tytułu odpłatnego przekazywania pojazdów do stacji demontażu pojazdów - 30 082,05 zł,
- przychody: dotacja z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej z tytułu zbierania pojazdów wycofanych z eksploatacji - 258 000 zł.

Departament Architektury i Rozwoju

Wrocław miasto spotkań

ARCHITEKTURA I BUDOWNICTWO

ZADANIA PODEJMOWANE PRZEZ ARCHITEKTA MIASTA I KOORDYNATORA PROJEKTU WYSTROJU PLASTYCZNEGO MIASTA

- Koordynacja projektu Nowe Żerniki, prowadzonego wspólnie z Dolnośląską Okręgową Izbą Architektów (przy współpracy ze Stowarzyszeniem Architektów Polskich) zmierzającego do zaprojektowania i wybudowania wzorcowego osiedla mieszkaniowego:
 - udział w posiedzeniach, spotkaniach warsztatowych,
 - współpraca z WI i wykonawcą robót przy realizacji układu drogowego oraz sieci uzbrojenia podziemnego i nadziemnego dla obsługi komunikacyjnej osiedla,
 - przygotowanie merytoryczne warsztatów projektowych,
 - udział w wyborze ofert w przetargach miejskich (sprzedaż nieruchomości deweloperom),
 - opiniowanie projektów koncepcyjnych i szczegółowych rozwiązań (układ drogowy),
 - budowa modelu przestrzennego osiedla,
 - prezentacja projektu na otwartych spotkaniach i konferencjach,
- Opracowywanie modelu przestrzennego obszaru całego miasta,
- Organizacja i przeprowadzenie konkursu „Piękny Wrocław” – XXVI edycja konkursu na najlepszą realizację architektoniczną w roku 2015 – przygotowanie, organizacja i rozstrzygnięcie,
- Koordynacja projektu „Odrzańska koalicja” (zagospodarowanie terenów nadodrzańskich, tramwaj wodny),
- Udział w sędziowaniu konkursów:
 - konkurs studialny na zagospodarowanie obszaru przy Wzgórzu Andersa - projekt Akupunktura miasta (SARP),
 - opracowanie zagospodarowania Zaułka Solnego.
- Współpraca z biurem ESK Wrocław 2016 w projekcie „Przestrzenie dla piękna” - rewitalizacja i iluminacja istniejących obiektów plastycznych: ATOM Romana Pawelskiego, mozaiki Anny Szpakowskiej-Kujawskiej, Anny Malickiej-Zamorskiej, mural KLEPSYDRA Stanisława Dróżdża na budynku MWW, ekspozycja kolejki podmiejskiej na pl. Strzeleckim, projekt i realizacja tablicy pamiątkowej ESK Wrocław 2016 na „Ścieżce historii Wrocławia w chodniku” – prof. H. Jelonek, projekt muralu ceramicznego ASP „Spotkajmy się we Wrocławiu” oraz rzeźby SAMOTNOŚĆ wg Stanisława Dróżdża i Barbary Kozłowskiej w parku Popowickim, współpraca przy przygotowanie tablic informacyjnych SIM o obiektach plastycznych,
- Wprowadzanie rzeźbiarskich elementów przestrzennych - Rzeźba w mieście,
- Porządkowanie i podnoszenie jakości miejskiej przestrzeni publicznej,
- Przeprowadzenie szkoleń dla Dolnośląskiej Okręgowej Izby Architektów nt. zmian w prawie budowlanym,
- Kierownictwo Wydziału przekazało do Ministerstwa Infrastruktury i Budownictwa kompleksowo opracowany opis najistotniejszych barier dotyczących procesu budowlanego. Dyrektor Wydziału aktywnie uczestniczył w opracowaniu kompleksowej korekty warunków technicznych przekazanej za pośrednictwem Izby Architektów RP do Ministerstwa Infrastruktury i Budownictwa.

UDZIAŁ W KOMISJACH PRZETARGOWYCH, ZESPOŁACH, SĄDACH KONKURSOWYCH, KONFERENCJACH, WYJAZDACH STUDIALNYCH, WYSTAWACH

- Udział w radach technicznych dot. projektów prowadzonych przez WI,
- Udział w komisjach przetargowych, w przetargach ofertowych dot. sprzedaży nieruchomości Gminy,
- Praca w zespole roboczym ds. Parku Kulturowego,
- Konferencje, seminaria, wystawy:
 - warsztaty „Oświetlenie przestrzeni parkowych” showroom firmy Philips – Warszawa,

- seminarium SU ZOIU Problemy planistyczne – Jesień 2016 – doświadczenia z uchwałą krajobrazową – Wrocław,
- seminarium „Estetyka pod lupą” – Gorzów Wielkopolski,
- konferencja „Współczesna Architektura Krajobrazu – trendy, technologie i praktyka” – Warszawa,
- konferencja „Po co miastu Architekt Miasta ?” – Gorzów Wielkopolski,
- spotkanie Robocze Grupy V-4 w ramach XII Międzynarodowej Konferencji Izb Architektów Krajów Europy Środkowej i Wschodniej – Ustroń,
- XI Sprawozdawczy Krajowy Zjazd Izby Architektów RP oraz VI Nadzwyczajny Krajowy Zjazd Izby Architektów RP,
- rozmowy i konsultacje z Biurem Planowania Przestrzennego Urzędu Miasta Krakowa.

INWESTYCJE PRIORYTETOWE DLA MIASTA – POSTĘPOWANIA ADMINISTRACYJNE

Inwestycja Nowe Żerniki:

- budynki mieszkalne wielorodzinne z częścią usługową, garażami – 3 pozwolenia na budowę na wniosek kooperatyw (kwartał 9, 10, 11),
- 3 budynki mieszkalne wielorodzinne z lokalami usługowymi i garażami wielostanowiskowymi (kwartał 5) realizowane przez BLOCKPOL – DEVELOPER Sp. z o.o.,
- budynek wielofunkcyjny, w części – budynek mieszkalny wielorodzinny z przedszkolem i garażem, w części – budynek zamieszkania zbiorowego dla osób starszych, realizowany przez Towarzystwo Budownictwa Społecznego we Wrocławiu,
- budowa układu drogowego oraz sieci uzbrojenia podziemnego i nadziemnego dla obsługi komunikacyjnej osiedla Nowe Żerniki.

INNE ZADANIA W RAMACH WSPÓŁPRACY Z KOMÓRKAMI ORGANIZACYJNYMI URZĘDU, MIEJSKIMI JEDNOSTKAMI ORGANIZACYJNYMI I INNYMI ORGANAMI

Opiniowano:

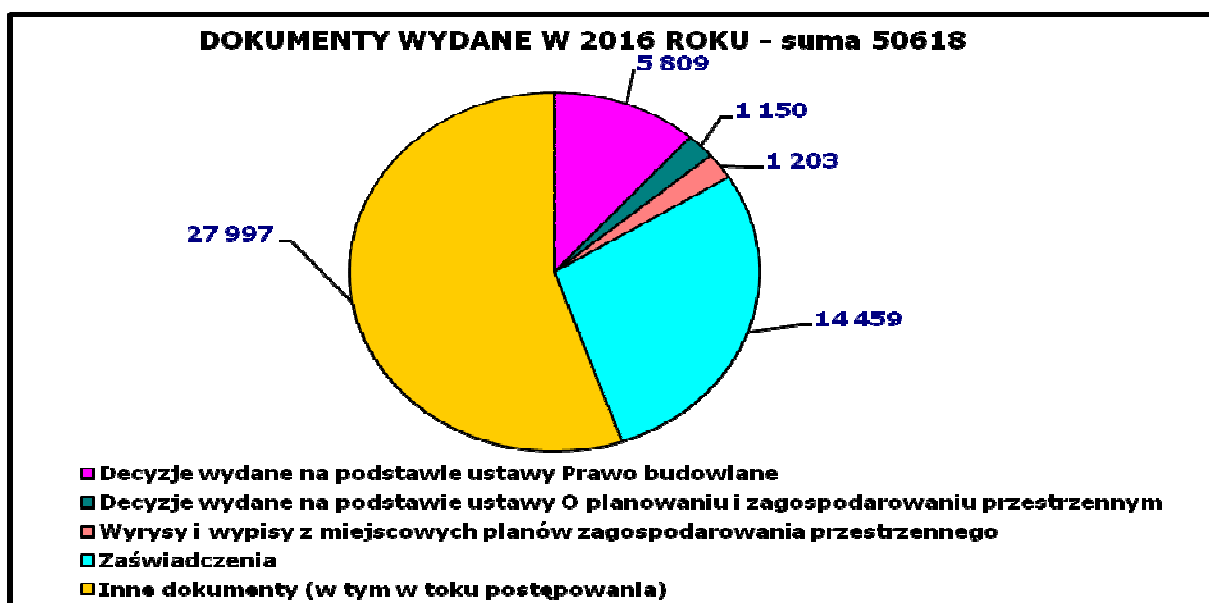
- pod względem zgodności z mpzp:
 - oferty sprzedaży nieruchomości i koncepcje składane w ofertach przetargowych
 - warunki samodzielności działek budowlanych przeznaczonych do sprzedaży przez Gminę Wrocław,
 - warunki lokalizacji obiektów związanych z gospodarką odpadami,
 - inne zamierzenia inwestycyjne Gminy Wrocław,
 - lokalizacje przystani turystycznych i pasażerskich, pływających obiektów gastronomicznych i domów na wodzie – dla BRW/Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej,
 - dla Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego – opiniowanie i wydawanie zaświadczeń o zgodności budowy z ustaleniami mpzp (dla legalizacji samowoli budowlanych), wyjaśnianie zapisów mpzp.
- w ramach współpracy z inwestorami i projektantami – wyjaśniano niejasne zapisów w planach miejscowych (opinie urbanistyczne - konsultacje pisemne i ustne).

Ilość i rodzaj spraw rozpatrywanych w 2016 r.

I.p.	rodzaj spraw	ilość
	korrespondencja, która wpłynęła do Wydziału	43 828
	ilość spraw	22 817
	WSZYSTKIE WYDANE DOKUMENTY	50 618
	w tym: decyzje	6 959
	w tym: decyzje wydane w oparciu o ustawę o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym	1 150
	decyzje wydane w oparciu o prawo budowlane	5 809

postanowienia			3 705
zaświadczenia			14 459
1	decyzje o warunkach zabudowy		639
	w tym: ustalające warunki	533	
	odmawiające ustalenia warunków zabudowy	106	
2	decyzje o przeniesieniu decyzji o warunkach zabudowy		110
3	decyzje inne związane z decyzją o warunkach zabudowy		165
4	decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego		149
	w tym: ustalające lokalizację	146	
	odmawiające ustalenia lokalizacji	3	
5	decyzje inne związane z ustaleniem lokalizacji		32
6	decyzje o pozwoleniu na budowę i zatwierdzeniu projektu budowlanego		3 538
	w tym: decyzje udzielające pozwolenia na budowę	3 373	
	w tym: budownictwo jednorodzinne	285	
	budownictwo wielorodzinne	85	
	infrastruktura techniczna		
	decyzje odmawiające pozwolenia na budowę		165
7	decyzje o zmianie pozwolenia na budowę		733
	w tym: zmieniające decyzje o pozwoleniu na budowę	709	
	odmawiające zmiany decyzji	24	
8	zezwoleń na realizację inwestycji drogowej		13
9	decyzje pozwolenia na rozbiórkę		136
	w tym: decyzje udzielające pozwolenia na rozbiórkę	121	
	odmawiające pozwolenia na rozbiórkę	15	
10	decyzje o przeniesieniu pozwolenia na budowę		205
11	decyzje inne		395
12	DECYZJE WNOSZĄCE SPRZECIW WOBEC BUDOWY, PROWADZENIA ROBÓT BUDOWLANYCH LUB ZMIANY SPOSOBU UŻYTKOWANIA		679
13	zgłoszenia budowy wolno stojących budynków mieszkalnych jednorodzinnych, stacji transformatorowych i sieci		299
14	pozostałe zgłoszenia: budowy, rozbiórki, prowadzenia robót budowlanych i zgłoszenia zmiany sposobu użytkowania		2 431
15	postanowienia o usunięciu nieprawidłowości w projekcie budowlanym		2 565
16	rejestracja dziennika budowy		2 043
17	ZAŚWIADCZENIA O SAMODZIELNOŚCI LOKALI		11 140
18	POSTANOWIENIA O ODMOWIE WYDANIA ZAŚWIADCZENIA O SAMODZIELNOŚCI LOKALU		7
19	zaświadczenia inne (np. o ostateczności decyzji, o przyjęciu zgłoszenia prowadzenia robót budowlanych, zmiany sposobu użytkowania)		3 319
20	POSTANOWIENIA OPINIUJĄCE PODZIAŁ GEODEZYJNY		372
21	wypisy i wyrisy z obowiązujących planów miejscowych		1 203
	w tym: dla WNS	194	
	dla WSR	0	
	dla WNK	73	
	dla WSP	44	
22	OPINIE URBANISTYCZNE		210

	w tym: dla WNS	44	
	dla WSR	15	
	dla WNK	18	
	dla WSP	1	
	dla PINB	8	
23	OPINIE I PISMA DOTYCZĄCE ESTETYKI MIASTA		1 218
24	udostępnienie informacji publicznej		218
25	udostępnienie akt archiwalnych		1 250
26	udostępnienie danych osobowych		0
27	wykazy decyzji dla BRW		25
28	SKARGI		1
29	wnioski		0

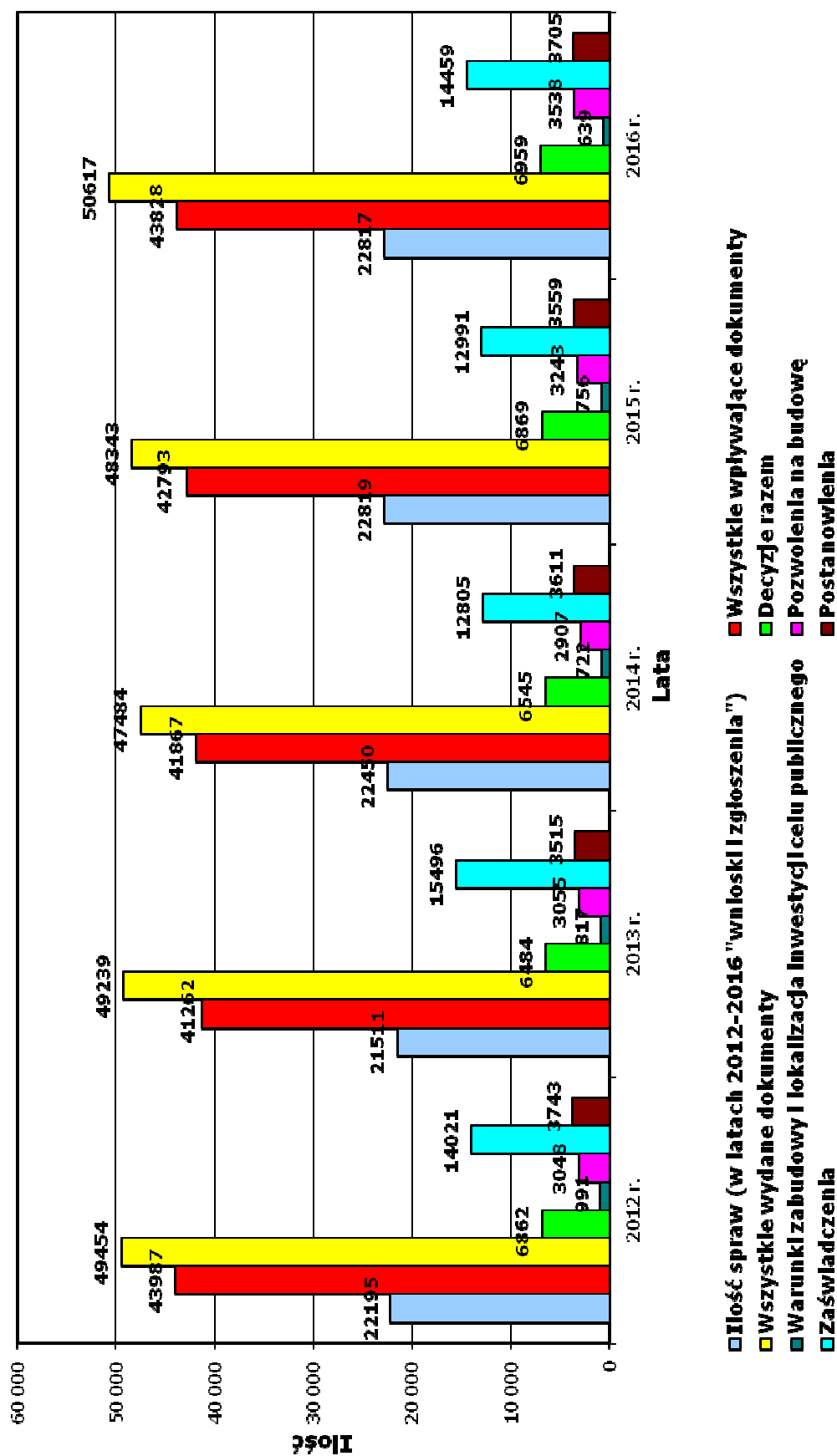
W 2016 r. tak jak w latach poprzednich, nadal największe trudności w zakresie architektury i budownictwa związane były z prowadzeniem długotrwałych i skomplikowanych postępowań administracyjnych dotyczących ustalania warunków zabudowy. Na wydłużenie czasu postępowań znacząco wpływają:

- orzecznictwo Samorządowego Kolegium Odwoławczego,
- niekompletność składanych wniosków,
- konieczność uzyskania wymaganych ustawą uzgodnień,
- konieczność uzyskiwania w trakcie postępowania umów z dostawcami mediów wynikająca ze złego stanu uzbrojenia terenów,
- coraz bardziej skomplikowane analizy, z uwagi na obszar, sąsiedztwo,
- bardzo szeroki udział stron postępowania wynikający z coraz większych terenów analiz urbanistycznych oraz braku danych o zarządach wspólnot mieszkaniowych.

Brak planów miejscowych na niektórych terenach miasta (pokrycie obszaru gminy Wrocław planami na koniec 2016 r. wynosi ok. 56,9 %) powoduje, że podmioty podejmujące działania inwestycyjne muszą uzyskać decyzje zawierające ustalenia dotyczące przeznaczenia terenu (zastępujące plany). To samo dotyczy terenów, na których, wyrokami sądów, plany są unieważniane.

Proces wydawania pozwoleń na budowę, pomimo braków i nieprawidłowości występujących w składanej dokumentacji zamyka się w ustawowo dopuszczonym czasie – 65 dni.

ILOŚĆ PRZYJĘTYCH WNIOSKÓW I WYDANYCH DOKUMENTÓW

Z analizy wskaźników przyjętych do monitorowania zadań Wydziału wynika, że czas wydawania decyzji o pozwoleniu na budowę pozostał na podobnym poziomie jak w latach poprzednich: ponad 60 % pozwoleń na budowę wydano w czasie krótszym niż 50% czasu przewidzianego przez prawo budowlane, czyli w czasie do 1 miesiąca. Na podobnym poziomie jak w poprzednim roku jest czas wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania, terenu, bowiem ponad 50% decyzji wydana była w zakładanym czasie 4 miesięcy i krótszym niż 4 miesiące.

Przeprowadzono analizę orzecznictwa SKO, a także szerszą analizę orzecznictwa sądowo-administracyjnego.

Postępuje dalsza liberalizacja i dopuszczanie zabudowy, na skutek orzecznictwa, na terenach niezabudowanych, która prowadzi do rozprzestrzeniania się zabudowy w sposób przypadkowy i niepodporządkowany żadnym zasadom planowania.

Poszukując możliwości poprawy obowiązujących regulacji prawnych kierownictwo Wydziału Architektury i Budownictwa przekazało do Ministerstwa Infrastruktury i Budownictwa kompleksowo opracowany opis najistotniejszych barier dotyczących procesu budowlanego. Dyrektor Wydziału aktywnie uczestniczył w opracowaniu kompleksowej korekty warunków technicznych przekazanej za pośrednictwem Izby Architektów RP do Ministerstwa Infrastruktury i Budownictwa.

PLANOWANIE PRZESTRZENNE, ROZWÓJ SPOŁECZNO-GOSPODARCZY WROCŁAWIA, SYSTEM INFORMACJI PRZESTRZENNEJ

W 2016 r. realizowano zadania w zakresie:

- planowania rozwoju przestrzennego Miasta, w tym:
 - kształtowania polityki przestrzennej poprzez sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego Miasta,
 - sporządzania innych planów i analiz obejmujących obszar Miasta;
- wyznaczania nowych kierunków polityki przestrzennej Miasta poprzez sporządzanie projektu nowego *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Wrocławia*;
- analizy uwarunkowań i realizacji projektu *Strategii Wrocław 2030*;
- planowania społeczno-gospodarczego, w tym sporządzania planów strategicznych i założeń polityki społeczno-gospodarczej;
- planowania systemów komunikacji i infrastruktury technicznej;
- sporządzania koncepcji sposobu zagospodarowania obszarów w Mieście;
- sporządzania propozycji lokalizacji i analizy lokalizacji ważnych dla Miasta obiektów;
- przygotowania propozycji ofert przestrzennych dla różnego rodzaju inwestycji;
- koordynacji, opiniowania i weryfikowania opracowań sporządzanych w wydziałach i jednostkach organizacyjnych Miasta;
- prognozowania, gromadzenia oraz analizy danych dotyczących rozwoju Miasta;
- koordynacji prac organizacyjno-technicznych związanych z przetwarzaniem danych przestrzennych, w tym prac dotyczących koordynacji procesu budowy SIP – Systemu Informacji Przestrzennej Miasta;
- zapewnienia pełnej zgodności systemu informatycznego, w którym prowadzona jest EMUiA do zmieniających się wymagań prawnych określających szczegółowo organizację i tryb tworzenia, aktualizacji i udostępniania baz danych ewidencji;
- uzgadniania metod i wdrażania, dla systemów informatycznych gminy, dostępu do referencyjnej bazy adresowej;
- realizacji zadań z zakresu nazewnictwa ulic i adresów.

Kształtowanie przestrzeni publicznych i zabudowy w istotny sposób wpływa na ład przestrzenny i dlatego planowanie przestrzenne jest jednym z ważniejszych zadań samorządu lokalnego. Jest ono również zadaniem własnym gminy. Poprzez odpowiednie organizowanie i racjonalne kształtowanie przestrzeni planowanie przestrzenne ma zapewnić prawidłowy rozwój Miasta. Wymagania uwzględniające walory

architektoniczne i krajobrazowe, wyrażające się poprzez ochronę środowiska i krajobrazu kulturowego są jednymi z najważniejszych celów planów miejscowych.

Jednym z instrumentów planowania przestrzennego są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego (mpzp). Ich realizacja przyczynia się do zachowania porządku, ładu przestrzennego oraz krajobrazu kulturowego.

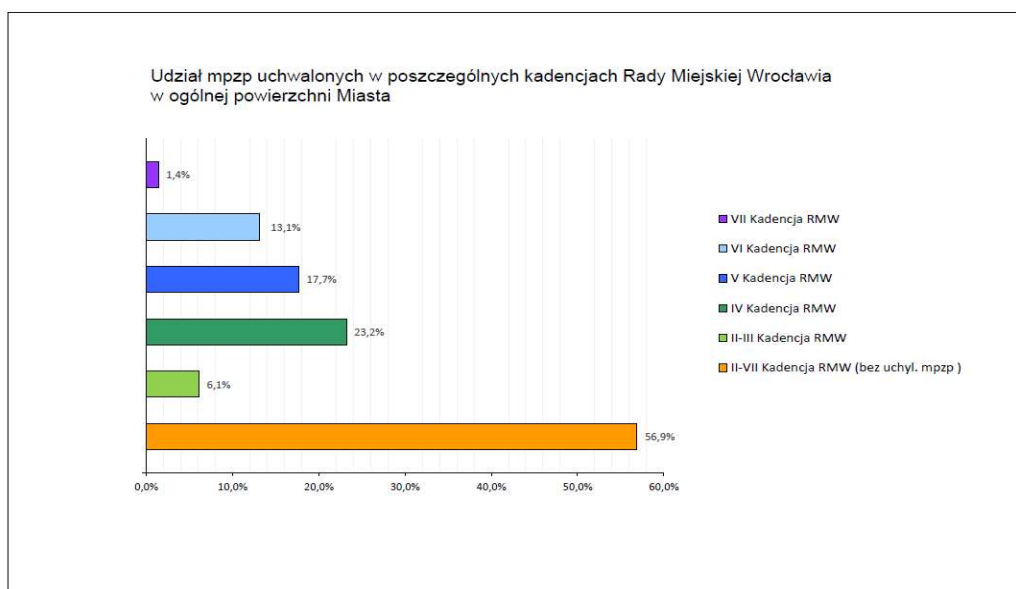
Projekty sporządzane są przez pięć Działów Planowania Przestrzennego (DPP Nr 1-5) przy współpracy Działu Planowania Komunikacji, Infrastruktury Technicznej i Środowiska, Działu Systemu Informacji Przestrzennej oraz Działu Organizacyjnego i Projektów Strategicznych.

Na koniec 2016 r. powierzchnia Miasta objęta uchwalonymi mpzp wyniosła:

- dla wszystkich uchwalonych mpzp (407 mpzp) – 16669,37 ha, co stanowi 56,9 % powierzchni Wrocławia,
- dla mpzp uchwalonych w roku 2016 (21 mpzp) – 113,64 ha, co stanowi 0,4 % powierzchni Wrocławia.

W 2016 r. przystąpiono do opracowania 21 mpzp obejmujących 332,69 ha, co stanowi 1,1 % powierzchni Miasta.

W 2016 r. w opracowaniu (na różnych etapach procedury formalno-prawnej) znajdowało się łącznie 96 mpzp, z czego w roku 2016 r. uchwalono 21 mpzp, a 22 przystąpienia do sporządzenia mpzp uchylono).

Poniższe tabele przedstawiają procentowy udział powierzchni planów uchwalonych i planów znajdujących się w opracowaniu w ogólnej powierzchni Miasta.

Udział mpzp w ogólnej powierzchni Miasta

Plany	Liczba planów	Powierzchnia [ha] **	Udział w powierzchni miasta [%]
Uchwalone od 1995 r.	407	16 669,37	56,9
uchwalone w 2016 r.	21	113,64	0,4
uchwalone obowiązujące*	403	16 645,49	56,9
w opracowaniu	53	1 349,42	4,6

* liczba planów obowiązujących nie obejmuje uchwał RM stanowiących zmianę uchwalonego planu miejscowego

** obszar objęty planami (powierzchnia obszarów planów po scaleniu nałożeń)

Tereny objęte mpzp uchwalonymi po 1 stycznia 1995 r.

	II-III Kadencja RMW	IV Kadencja RMW	V Kadencja RMW	VI Kadencja RMW	VII Kadencja RMW	Powierzchnia Miasta obecnie objęta mpzp
	z uwzględnieniem uchylonych mpzp					bez uchylonych mpzp*
Powierzchnia miasta objęta planami (%)	6,1	23,2	17,7	13,1	1,4	56,9
Powierzchnia miasta objęta planami (ha)	1 791	6 781	5 193	3 843,65	401,06	16 669,37
Liczba planów uchwalonych	54	113	115	97	50	407

* liczba planów obowiązujących nie obejmuje uchwał RM stanowiących zmianę uchwalonego planu miejscowego

Liczba mpzp lub zmian mpzp uchwalonych w latach 2003-2016 (z uwzględnieniem mpzp w międzyczasie uchylonych)

Lata	Liczba planów	Powierzchnia [ha]	Udział w powierzchni miasta [%]
2016	21	113,64	0,4
2015	29	287,42	1,0
2014	29	423	1,4
2013	21	783	2,7
2012	24	1 722	5,9
2011	28	940	3,2
2010	23	747	2,6
2009	25	1 348	4,6
2008	35	2 123	7,3
2007	31	1 037	3,5
2006	32	1 908	6,5
2005	22	446	1,5
2004	28	1 759	6,0
2003	32	2680	9,2

W 2016 r. do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego (WSA) wniesiono za pośrednictwem Rady Miejskiej Wrocławia 7 skarg na uchwały w sprawie uchwalenia mpzp. W 2016 r. WSA wydał 5 korzystnych dla Rady Miejskiej Wrocławia orzeczeń w sprawie takich skarg i 1 nieprawomocne orzeczenie unieważniające mpzp w części. Ponadto w 2016 r. Wojewoda Dolnośląski wydał rozstrzygnięcie nadzorcze stwierdzające nieważność w części 1 mpzp, ze względu na brak określenia parametrów przy ustalaniu kategorii przeznaczenia terenu obejmującej drogi wewnętrzne.

OPRACOWANIA I ANALIZY ZWIĄZANE Z ROZWOJEM I ZAGOSPODAROWANIEM PRZESTRZENNYM MIASTA

KONCEPCJE FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNE

- Zagospodarowanie nieruchomości pomiędzy placem Wróblewskiego a ul. Walońską;

- Zagospodarowanie kwartału ul. Szybkiej, gen. Romualda Traugutta i Żabiej Ścieżki, opracowany w związku z prowadzonymi w tym rejonie działaniami rewitalizacyjnymi spółki Wrocławska Rewitalizacja.

ANALIZY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNE

- Propozycje lokalizacji miejsc dla wdrażania rządowego programu mieszkaniowego;
- Propozycje lokalizacji:
 - nowych zajezdni tramwajowych i autobusowych,
 - sortowni śmieci,
 - lokalizacji hospicjum,
 - nowego obiektu pomocy społecznej;
- Analiza dotycząca wyznaczenia tras i lokalizacji przystanków tramwaju wodnego oraz przygotowanie mapy proponowanych lokalizacji przystanków tramwaju wodnego wraz z trasami obsługującymi;
- Analizy przestrzenne możliwości lokalizacji nowych obiektów infrastruktury społecznej w Mieście;
- Prace analityczne uwzględniające demografię i rozwój mieszkalnictwa na potrzeby planowania nowych inwestycji oświatowych;
- W ramach współpracy z Departamentem Edukacji prace analityczne nad nowym podziałem Wrocławia na obwody publicznych szkół podstawowych, uwzględniające prognozy demograficzne oraz rozwój przyszłych terenów mieszkaniowych;
- Kontynuacja prac dotyczących:
 - możliwości rozbudowy cmentarza na Brochowie,
 - możliwości rozbudowy cmentarza przy ul. Bardzkiej.

ANALIZY KOMUNIKACYJNO-PRZESTRZENNE

- Wielokryterialna - na potrzeby prowadzenia nowych tras tramwajowych.
- Obsługa komunikacyjna Stadionu Olimpijskiego w kontekście World Games 2017 z prezentacją wyników analiz.
- Wariantowe przebiegi tramwaju na Ołtaszyn.
- Dostępności do Wrocławskiego Parku Technologicznego.
- Chłonność Bulwaru Dunikowskiego dla widzów.
- Parkowanie w obszarze Psiego Pola.
- Polepszenie powiązań komunikacyjnych z Wrocławiem zachodnich miejscowości podmiejskich (Smolec, Krzeptów oraz Mokronos Górny).
- Zmiany w zakresie przebiegu łącznika Kwidzyńska – Kowalska.
- Wytyczne komunikacyjne dla elementów układu transportowego, w tym m.in. dla ulic: Wilkowskiej, Sułowskiej, Alei Stabłowickiej oraz dla drogi 342 Pełczyńska-Pęgowska-Zajszczkowska.

DZIAŁANIA ZWIĄZANE Z MIEJSCOWYMI PLANAMI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

- Konceptcje, analizy przygotowywane w związku z projektami uchwał w sprawie przystąpień do sporządzenia projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.
- Przygotowywanie uchwał w sprawie przystąpień do sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.
- Przygotowanie zarządzeń Prezydenta Wrocławia.
- Opracowywanie projektów miejscowych planów.
- Wizualizacje dla miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, wykonane w programie SketchUp.
- Analizy własnościowe i powierzchniowe na potrzeby sporządzania prognozy skutków finansowych uchwalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

- Prace związane z weryfikacją i aktualizacją wzorców pism i uchwał w celu dostosowania do obowiązujących przepisów prawa, zmian ustaleń wynikających z potrzeb kształtowania standardu techniki zapisu treści pism i uchwał oraz treści graficznej rysunków planów.
- Przygotowywanie opinii pomocniczych.
- Przygotowywanie obwieszczeń wraz z tekstami jednolitymi uchwał w sprawie uchwalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.
- Udział w posiedzeniach komisji Rady Miejskiej Wrocławia.
- Przygotowywanie stanowisk BRW oraz pism procesowych w sprawach sądowych.
- Przygotowywanie wyjaśnień dla Wojewody.
- Udział w rozprawach Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego.
- Prowadzenie rejestrów wniosków o sporządzanie lub zmianę planów, przygotowywanie analiz.
- Prowadzenie i udostępnianie w ramach SIP Wrocławia rejestru uchwalonych planów miejscowych oraz informacji o sporządzanych planach miejscowych.
- Opracowania ekofizjograficzne do 26 projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.
- Prognozy oddziaływania na środowisko do 31 projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.
- Analizy środowiskowe na potrzeby 33 projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.
- Zagadnienia infrastrukturalne do 35 projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.
- Sporządzanie analiz ekonomicznych do 31 przystąpień do mpzp i 21 prognoz skutków finansowych uchwalenia mpzp.
- Sporządzenie 33 analiz społecznych dla planowanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

POZOSTAŁE DZIAŁANIA

- Współpraca w Wydziale Obsługi Urzędu w przygotowaniu zleceń dotyczących publikacji w lokalnej prasie ogłoszeń Prezydenta Wrocławia związanych z procedurą planistyczną o przystąpieniu do sporządzania mpzp i wyłożeniu do publicznego wglądu projektów mpzp (86 ogłoszeń).
- Współpraca z redakcją Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego w zakresie zamieszczania i aktualizowania w Biuletynie informacji dot. mpzp - plany w toku.
- Zamieszczanie w BIP Zarządzeń Prezydenta w sprawie rozpatrzenia wniosków i uwag wniesionych do projektów mpzp.
- Współpraca z Biurem Rady Miejskiej – przekazywanie ogłoszeń o przystąpieniach i wyłożeniach projektów mpzp zamieszczonych w BIP.
- Uzupełnianie zasobu kart informacyjnych w wykazie danych o środowisku i jego ochronie umieszczonych w BIP, wprowadzenie i opublikowanie 143 kart informacyjnych.
- Aktualizacja i przygotowanie informacji o zmianach dotyczących wezwań do usunięcia naruszenia interesu prawnego, planów w toku postępowania sądowego, planów miejscowych lub ich części unieważnionych wyrokiem sądu oraz rozstrzygnięć nadzorczych Wojewody Dolnośląskiego.
- Prace geodezyjno-kartograficzne:
 - pozyskiwanie wejściowych materiałów z zasobu geodezyjno-kartograficznego niezbędnych do sporządzenia mpzp i innych opracowań planistycznych,
 - sporządzanie roboczych wykazów właścicieli i władających dla potrzeb mpzp i innych opracowań planistycznych,
 - sporządzanie analiz: własności wybranych terenów, terenów pod kątem konieczności sporządzenia wniosku o zmianę przeznaczenia na cele nieleśne, terenów zamkniętych,
 - przygotowywanie propozycji lokalizacji przestrzennych,

- sprawdzanie stanu prawnego nieruchomości w Wydziale Ksiąg Wieczystych Sądu Rejonowego.

INNE

- Przygotowanie wkładu merytorycznego do wniosku konkursowego o tytuł Zielonej Stolicy Europy.
- Przygotowanie prezentacji na temat:
 - osiągnięć konserwatorskich w dziedzinie ochrony zabytków,
 - wrocławskich rzek,
 - nabrzeży Odry,
 - przestrzeni publicznych,
 - architektonicznych i budowlanych osiągnięć Wrocławia.
- Przygotowanie listy obiektów proponowanych do wpisania do rejestru i ewidencji zabytków.
- Kontynuacja współpracy nad projektem Smart City Wrocław.
- Kontynuacja prac związanych z Programem Mieszaniowym.
- Współpraca z RZGW w zakresie przygotowania warunków konkursowych i udziału w komisji konkursowej dotyczących obiektów pływających oraz działalności prowadzonych nad wrocławskimi rzekami.
- Prowadzenie i aktualizacja danych zawartych na mapie koordynacyjnej obiektów pływających.
- Przygotowanie i zgromadzenie bazy danych dotyczącej obiektów pływających oraz innych elementów związanych z rzekami Wrocławia na potrzeby uruchomienia internetowego portalu rzecznoego.
- Przygotowanie materiałów oraz analizy funkcjonalno-przestrzennej Wzgórza Andersa na potrzeby warsztatów studenckich „Zielony Klin w poszukiwaniu tożsamości” i konkursu organizowanego przez SARP O/Wrocław w ramach AKU.URA MIASTA pt. „Konkurs studialny na opracowanie koncepcji urbanistyczno-architektonicznej zagospodarowania Wzgórza Andersa – teren ograniczony ulicami Borowską, Kamienną, Ślężną i Dyrekcyjną we Wrocławiu”.
- Inwentaryzacja możliwości wprowadzenia ciągów rowerowych wzdłuż torów kolejowych w kierunku na Brochów, Pracze Odrzańskie i Psie Pole.
- Współpraca przy organizacji konsultacji społecznych „Przystanek Świdnicka”, w tym:
 - przygotowanie koncepcji zmian priorytetów transportowych w rejonie placu Kościuszki,
 - przygotowywanie materiałów,
 - udział w pomiarach liczby pasażerów na przystanku Arkady,
 - prowadzenie ankiet,
 - udział w seminarium i warsztatach konsultacyjnych,
 - opracowanie podsumowania warsztatów.
- Udział w pracach zespołu ds. adaptacji do zmian klimatu oraz zespołu ds. "Storm water management in the city planning process - Interreg Baltic Sea Region" przy Wydziale Środowiska i Rolnictwa.
- Udział w pracach dotyczących:
 - przygotowania wniosku miasta do konkursu Eco-miasto organizowanej przez Ambasadę Francuską w zakresie zrównoważonej mobilności,
 - przygotowania wniosku w ramach projektu europejskiego Green Grow – System parków kieszonkowych,
 - przygotowania wniosku o dotacje dla Zielonych Tętnic Wrocławia.
- Przygotowanie angielskojęzycznych materiałów dotyczących zapisów planistycznych mpzp Placu Społecznego.
- Prace nad zmianą uchwały w sprawie Parku Kulturowego Wrocław Stare Miasto.
- Przygotowanie wytycznych na potrzeby sporządzenia Master Planu dla Parku Grabiszyńskiego oraz jego zaopiniowanie.
- Współpraca z ZZM, ZDiUM i WFM nad realizacją Zielonej Tętnicy Legnicka-Lotnicza – etap I.

- Współpraca nad przygotowaniem rozporządzenia Prezydenta Wrocławia w sprawie ochrony drzew i rozwoju terenów zieleni Wrocławia.
- Udział w pracach dotyczących:
 - budowy banku terenów pod zieleń,
 - ogólnomiejskiego programu nasadzeń zieleni.
- Opracowanie wytycznych urbanistycznych w zakresie projektów zieleni.
- Konsultowanie i opiniowanie projektów zieleni.
- Udział w pracach dotyczących:
 - nasadzeń drzew wzdłuż Alei Śląskiej,
 - programu nasadzeń drzew w dolinie Widawy.
- Udział w Radzie Ekologii i Zieleni.
- Współpraca z IRT w zakresie WROF.
- Udział w spotkaniach o tematyce:
 - komunikacyjnej w DSDIK, ZDIUM, WIM, WI, dotyczące koordynacji planowanych zadań komunikacyjnych w mieście oraz sprawdzania zgodności inwestycji drogowych z planami rozwoju, w tym tramwaju na Nowy Dwór, mostu Pomorskiego, ulicy Kwidzyńskiej, przebudowy ulicy Buforowej,
 - infrastrukturalnej w WIM, MPWIK dotyczące gospodarowania wodami opadowymi w mieście.
- W ramach współpracy z WNiSN przygotowywanie projektów podziału, koncepcji zagospodarowania i opinii dotyczących nieruchomości gminnych.
- Przygotowanie wniosków i opinii do projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i studium (w tym zmian) w gminach ościennych.
- Organizacja i uczestnictwo w specjalistycznym spotkaniu z grupą niemieckich burmistrzów miast: Bamberg, Gorlitz, Lubecka, Miśnia, Ratyzbona, Stralsund, menedżerów i urbanistów, w związku ze współpracą miasta Gorlitz z Wrocławiem w ramach Europejskiej Stolicy Kultury.
- Wyjazd studialny do Gdańska. Zapoznanie się z działalnością Pomorskiego Biura Planowania Regionalnego i infopunktu urbanistycznego w Gdyni. Wymiana doświadczeń z Biurem Rozwoju Gdańska w związku ze sporządzaniem nowego Studium.
- Udział w warsztatach, seminariach, kongresach:
 - transgraniczny Kongres Rowerowy „Dobre praktyki rozwoju ruchu rowerowego” we Wrocławiu – 20.10.2016 r.;
 - „Transfer wiedzy - strategie zintegrowanej odnowy miast we Wrocławiu i Stuttgartu, studia przypadków i struktury kooperacji na rzecz odnowy historycznych kwartałów” (w ramach rewitalizacji Przedmieścia Oławskiego), prowadzonym przez spółkę Wrocławska Rewitalizacja i Wyższą Szkołę Techniczną w Stuttgartu – kwiecień 2016 r.,
 - Forum Odry - przygotowanie i wygłoszenie referatu dotyczącego wrocławskich rzek -19.03.2016 r.,
 - Plan Zrównoważonej Mobilności Miejskiej,
 - SUMP w Warszawie – 11.03.2016 r.,
 - CUPA Implementation Lab, organizowanych przez Tina Vienna i International Intervention Institute oraz przy udziale Politechniki Wrocławskiej, Towarzystwa Urbanistów Polskich Wrocław, PKP i UM, dotyczących zagospodarowania terenów pokolejowych w rejonie ulicy Hubskiej we Wrocławiu – 29.06.-1.07.2016 r.,
 - „Mieszkać w mieście” – czerwiec 2016r.,
 - Gminne akty planowania przestrzennego – wybrane zagadnienia teoretyczne i problemy praktyczne – Wrocław 13.06.2016 r.,
 - „Nowe wyzwania w świetle zmiany ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym” – Warszawa 20.04.2016 r.;

MODELOWANIA KOMUNIKACYJNE

- Poprawa dotychczasowej wersji modelu ruchu dla stanu istniejącego na podstawie konsultacji z konsultantem oraz pozyskanych nowych danych.

- Stworzenie prognoz ruchu na lata 2016, 2019, 2025 i 2050 na podstawie istniejącego modelu ruchu.
- Aktualizacja i rozszerzenie dokumentacji do modelu ruchu.
- Bieżące udostępnianie danych dotyczących poprzedniego modelu ruchu.
- Wystąpienie z referatem na Konferencji Modelling 2016 w Krakowie.
- Konsultacje dot. dokumentacji aplikacyjnej do UE dla budowy Alei Wielkiej Wyspy, Osi Zachodniej w ciągu drogi krajowej nr 94 i Północnej Obwodnicy Śródmiejskiej – etap II.
- Przygotowania formalne i merytoryczne do KBR 2017.
- Druga analiza natężenia ruchu po zmianach na ul. Świdnickiej i Widok.
- Analizy modelowe dla różnych elementów układu komunikacyjnego miasta:
 - po uruchomieniu mostu łączącego ul. Raławicką z Al. Piastów,
 - po uruchomieniu łącznika ul. Kwidzyńskiej i Kowalskiej,
 - w okolicach wjazdu ze Smolca (Rakietowa, Żwirki i Wigury, Gagarina),
 - po zmianach w sieci drogowej przy CH Korona.

WROCŁAWSKA POLITYKA MOBILNOŚCI

- Koordynowanie prac zespołu ds. realizacji Polityki mobilności.
- Przygotowanie podsumowania mierników i czynników będących elementami monitoringu Wrocławskiej polityki mobilności za 2015 r.
- Prezentacja monitoringu i wdrażania WPM na Komisji Komunikacji RMW i Radzie Mobilności.
- Udział w pracach Rady Społecznej ds. Polityki Rowerowej.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WROCŁAWIA

Sporządzanie wyrysów i wypisów z obowiązującego Studium oraz wydawanie opinii pomocniczych.

PROJEKT NOWEGO STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WROCŁAWIA

- Przygotowanie zakresu strony internetowej zaplanuj.wroclaw.pl.
- Przygotowanie prezentacji podsumowującej konsultacje społeczne.
- Konsultacje dotyczące tematyki transportowej, rzecznej i zieleniarskiej oraz infrastrukturalnej w ramach struktur miejskich.
- Koordynacja prac Grupy Rowerowej.
- Analizy służące opracowaniu polityk przestrzennych:
 - zamieszkiwania,
 - zieleni i środowiska,
 - rzecznej,
 - przestrzeni publicznych,
 - kompozycji,
 - dziedzictwa kulturowego,
 - gospodarczo-usługowej,
 - zrównoważonej mobilności,
 - infrastrukturalnej.
- Analiza predyspozycji terenów do nowego zagospodarowania pod kątem transportochłonności i wykorzystania komunikacji zbiorowej.
- Analiza wskaźników powierzchni dróg publicznych i długości projektowanych dróg publicznych przypadających na 1 ha powierzchni terenu objętego mpzp do analizy finansowej.
- Kontynuacja prac projektowych dotyczących:
 - budowania struktury dokumentu,

- kształtowania nowej struktury funkcjonalno-przestrzennej – wyznaczenie podziałów struktury funkcjonalnej na jednostki,
- analiz transportowych, środowiskowych i infrastrukturalnych,
- analiz dostępności komunikacyjnej dla Wrocławia,
- opracowania ekofizjograficznego,
- koncepcji zieleni,
- zrównoważonej mobilności,
- koncepcji węzłów przesiadkowych,
- analiz funkcjonalnych i przestrzennych dla obszarów intensywnego rozwoju,
- kompozycji przestrzennej na obszarze miasta,
- przestrzeni publicznych,
- tras rowerowych,
- analiz w zakresie terenów mieszkaniowych – na bazie danych SIP,
- problematyki OZE we Wrocławiu,
- strategii rozwoju rzek we Wrocławiu,
- weryfikacji „Studium historyczno-konserwatorskiego sporządzanego na potrzeby Studium”.
- Przygotowanie prezentacji na Kolegium Prezydenta i MKUA dotyczące:
 - polityki zrównoważonej mobilności,
 - zamieszkiwania.
- Przygotowanie propozycji rozpatrzenia wniosków wraz z ich reprezentacją przestrzenną.

PROJEKT NOWEJ STRATEGII ROZWOJU - STRATEGIA WROCŁAW 2030

- Organizacja Wrocławskich Forów:
 - Wrocławskie Forum Odry - 19.03.2016 r.,
 - Wrocławskie Forum Kultury - 9.04.2016 r.,
 - Wrocławskie Forum Sportu i Zdrowia - 14.05.2016 r.,
 - Wrocławskie Forum Partycypacji - 21.06.2016 r.,
 - Wrocławskie Forum Edukacji i Szkolnictwa Wyższego - 8.09.2016 r.,
 - Wrocławskie Forum Zarządzania Miastem - 17.09.2016 r.;
- Prace nad sporządzeniem dokumentu, w tym przeprowadzenie badań socjologicznych oraz opracowanie projektu strategii;
- Współorganizacja konferencji naukowej pt. „Wyzwania strategiczne rozwoju nowoczesnego miasta na przykładzie Wrocławia” – 9.11.2016r.

PROWADZENIE REJESTRÓW PRZESTRZENNYCH, PRZETWARZANIE DANYCH REJESTRÓW, PROWADZENIE MONITORINGU, UDOSTĘPNIANIE RAPORTÓW I STATYSTYK

- Prowadzenie rejestrów wniosków o sporządzanie lub zmianę planów oraz wniosków o zmianę Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Wrocławia.
- Prowadzenie rejestrów o sporządzanych i uchwalonych planach miejscowych na stronie: <http://geoportal.wroclaw.pl/www/mapa-wyszuk-mpzp.shtml>.
- Rejestracja przestrzenna ofert przetargowych i publikacja w portalach *Nieruchomości i Program mieszkaniowy*.
- Prowadzenie bazy lokalizacji przestrzennej punktów użyteczności publicznej w Mieście (POI).

DOKUMENT ZAŁOŻENIA POLITYKI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ WROCŁAWIA

- Monitoring realizacji przez departamenty, wydziały, biura, spółki i jednostki organizacyjne Urzędu Miejskiego zadań zawartych w dokumencie *Założenia polityki społeczno-gospodarczej Wrocławia na rok 2016*.

- Opracowanie i sporządzenie dokumentu *Założenia polityki społeczno-gospodarczej Wrocławia na rok 2017*.

INFORMACJA PUBLICZNA

- Przygotowanie treści i udzielanie odpowiedzi dotyczących informacji publicznej (154 odpowiedzi).
- Przygotowywanie wypisów i wyrysów ze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Wrocławia z lat 1998, 2001, 2006.

SYSTEM INFORMACJI PRZESTRZENNEJ

Dział Systemu Informacji Przestrzennej realizuje zadania we współpracy z pozostałymi zespołami BRW, wspomaga także funkcjonowanie innych jednostek UM i Gminy wspierając ich prace bieżące i realizację projektów, ze szczególnym uwzględnieniem działań o charakterze integracyjnym, standaryzacyjnym oraz interoperacyjnym. Dział SIP wspomaga (poprzez know-how, wsparcie eksperckie i organizacyjne, udostępnianie specjalistycznych narzędzi informatycznych itp.) budowę dziedzinowych baz danych przestrzennych oraz specjalizowanych rozwiązań informatycznych. Stymuluje rozwój rozwiązań, które (dzięki wykorzystaniu wspólnej infrastruktury informatycznej i informacyjnej) pozwalają na maksymalnie efektywne wykorzystanie posiadanych przez Gminę zasobów.

ROZWÓJ BAZ DANYCH - PRZYGOTOWANIE KONCEPCJI I WDRAŻANIE METOD AKTUALIZACJI I ROZWOJU WYBRANYCH BAZ SIP, POZYSKIWANIE DANYCH, OPRACOWANIE REGUŁ IMPORTU I PRZETWARZANIA DLA POTRZEB RÓŻNYCH UŻYTKOWNIKÓW, MECHANIZMÓW UDOSTĘPNIANIA

- Baza adresowa:
 - modernizacja mechanizmów zasilania Państwowego Rejestru Granic danymi EMUiA odpowiednio do zmian wersji usług sieciowych wprowadzonych przez GUGiK; utrzymanie dobowego cyklu aktualizacji danych w PRG,
 - przygotowanie zlecenia modernizacji aplikacji Edytor POI i adresów,
 - wydawanie bazy adresowej dla podmiotów zewnętrznych;
 - sukcesywne zmiany adresów i nazw ulic, niezgodnych z regulacjami prawnymi dla EMUiA,
 - bieżące prowadzenie spraw z zakresu nazewnictwa ulic i adresów: ustanowiono 24 nowe ulice, w ramach 455 spraw nadano 1471 numery porządkowe i odwołano 136 numerów.
- Mapa zasadnicza: aktualizacja i rozwój narzędzi pozwalających na import mapy zasadniczej.
- Dane ZUDP: aktualizacja kodu aplikacji i skryptów, pozwalających na import danych ZUDP.
- Baza budynków:
 - rozwój algorytmu budowy bazy budynków w procesie geoprzetwarzania danych EGIB, BDOT500 i innych źródeł (bazy meldunkowej, danych ZZK, opracowań historycznych, bazy POI, danych wysokościowych uzyskanych z lotniczego skaningu laserowego).
- Zdjęcia lotnicze:
 - Przygotowanie zamówienia nalotów i opracowania wysokorozdzielczej ortofotomapy (RGB i CIR) dla wczesnej wiosny 2017,
 - Zaawansowane przetwarzanie danych ortofotomapy 2015 dla potrzeb analiz zieleni (identyfikacja i uzupełnienie terenów dostępnych do analiz, obliczanie wskaźników wegetacji, klasyfikacja pokrycia terenu).
- LIDAR i pochodne dane wysokościowe:
 - korekty klasyfikacji skaningu laserowego na podstawie różnych źródeł danych,

- wyznaczanie terenów zadrzewień,
- opracowanie pochodnych danych wysokościowych: DTM, DTSM, raster zabudowy, szacowanie wysokości budynków (quasi 3D), testowanie algorytmów generowania obiektów – budynków 3D, udostępnienie chmur punktów w narzędziach Desktopowych GIS, model sieci ulic 3D (dla Mapy Akustycznej).
- Rozszerzenie zasilania serwisu informacji utrudnień w ruchu danymi o planowanych utrudnieniach.
- Wspomaganie opracowania cyfrowej wersji Gminnej Ewidencji Zabytków; opracowanie procedur importu i klasyfikacji danych, włączenie zasobu do SIP.
- Opracowanie nowej procedury przetwarzania danych o wypadkach drogowych wraz z ich geolokalizacją na podstawie danych udostępnianych przez Komendę Miejską Policji.
- Przygotowania (we współpracy z Zarządem Zieleni Miejskiej) do budowy bazy danych zieleni w ramach przygotowania oraz w ramach wdrażania Zarządzenia Nr 5081/16 Prezydenta Wrocławia z dnia 11 sierpnia 2016 r. w sprawie ochrony drzew i rozwoju terenów zieleni Wrocławia, w tym: ustalenie zakresów tematycznych i klasyfikacji obiektów dla tych zakresów, opracowanie wstępnych inwentaryzacji i analiz zieleni, opracowanie wstępnej struktury danych i wytycznych dla jednostek miejskich zobowiązanych do gromadzenia i przekazywania danych, opracowanie wstępnych wersji narzędzi do edycji i/lub udostępniania danych. Działania objęły m.in.:
 - opracowanie wstępnej inwentaryzacji terenów zieleni miejskiej,
 - opracowanie inwentaryzacji planistycznej zieleni,
 - opracowanie analiz zakresu i dostępności terenów zieleni, obszarów zadrzewień i terenów pokrytych roślinnością w mieście,
 - wdrożenie importu danych z rejestrowania przestrzennego decyzji WSR dot. wycinek i nasadzeń drzew, prowadzonych w EZD,
 - publikacji danych ww. danych w serwisie mapowym ,
 - zdefiniowanie w SIP wstępnych struktur dla danych pozyskiwanych od jednostek miejskich dla: operatów dendrologicznych, bazy terenów pod nasadzenia, planów nasadzeń, danych o wnioskowanych i zrealizowanych przez jednostki miejskie wycinkach i nasadzeniach drzew i krzewów,
 - opracowania wytycznych dot. zakresu i sposobu przekazywania danych,
 - opracowanie i wdrożenie aplikacji webowej do inwentaryzacji i oceny drzew.
- Aktualizacja baz danych:
 - sprzedanych nieruchomości gruntowych miasta,
 - budynków i terenów oświatowych,
 - demografii,
 - lokalizacji obiektów zbiorowego zakwaterowania,
 - powierzchni dróg,
 - osi dróg,
 - stref uspokojonego ruchu,
 - terenów zamkniętych,
 - zarządców budynków,
 - nowych inwestycji mieszkaniowych.
- Import SWDE - cykliczny import danych ewidencji gruntów i budynków.

PROJEKTOWANIE I WDRAŻANIE NARZĘDZI SIP

- Wdrażanie i rozbudowa aplikacji Edytor POI i adresów:
 - przygotowanie automatycznego zasilania BIP danymi wprowadzanymi w Edytorze POI,
 - wdrażanie edycji POI do aktualizacji poszczególnych zbiorów danych przez właściwe jednostki urzędu,
 - opracowanie specyfikacji i przygotowanie zamówienia rozbudowy aplikacji Edytor POI i adresów „Wrospa”,
 - realizacja pierwszego etapu rozbudowy aplikacji Edytor POI i adresów „Wrospa”.
- Rozbudowa funkcjonalności aplikacji internetowej mapowej iMAP.

- Wdrażanie nowej linii GISowych serwisów internetowych i mobilnych opartych na technologii Portal ArcGIS: opracowanie aplikacji do inwentaryzacji urbanistycznej.
- Opracowanie i wdrożenie nowej wersji serwisu mapowego – generowanie przekrojów przez model 3d Miasta.
- Opracowanie, wdrożenie, utrzymanie i rozwój nowej wersji serwisu www.geoportal.wroclaw.pl (dostosowanego do urządzeń mobilnych).
- Wdrożenie nowych funkcjonalności serwisu www.geoportal.wroclaw.pl (m. in. wyszukiwarki MPZP).
- Utrzymanie i aktualizacja publicznych aplikacji mapowych SIP Wrocławia i bieżąca kontrola dostępności.
- Rozbudowa treści, konfiguracja i administrowanie portalem mapowym:
 - istotna rozbudowa i modernizacja treści oraz narzędzi serwisów internetowych (opublikowane): Mapa Przyrodnicza i Gospodarka Drzewostanem, Plany miejscowe, Studium, Demografia,
 - integracja aplikacji iMap fotoplanów ukośnych,
 - budowa nowych serwisów intra- i internetowych (budowa zaawansowana): Gminna Ewidencja Zabytków, Baza Zasobów zieleni, Mapa oświetlenia, Weryfikacja mapy rowerowej Wrocławia, Edukacja, Rodzinne Ogrody Działkowe, Ochrona Powietrza, Projekt nowych granic SIM, Portal Odrzański,
 - opracowanie nowej wersji map podkładowych serwisów,
 - opracowanie nowej wersji mapy otoczenia opartej o dane Open Street Map wraz z mechanizmami aktualizacji,
 - rekonfiguracja funkcjonalna portalu iMap (uporządkowanie struktury i zawartości plików, optymalizacja działania, rozbudowa w zakresie zgłaszanych uwag),
 - administracja użytkownikami portalu mapowego.
- Analiza wdrażania automatycznego zasilania BIP danymi wprowadzanymi w Edytorze POI.
- Opracowanie aplikacji dla utrzymania jednego hasła do zasobów SIP.
- Rozbudowa standardowych stanowisk ArcGIS Desktop o dedykowane narzędzia: wyszukiwanie i nawigacja wg adresów, działek, wywoływanie widoków StreetView, identyfikacja zdjęć ukośnych.
- Rozszerzanie zakresu usług przestrzennych: m.in. uruchomienie usługi do pobierania granic formalnych podziałów funkcjonujących na obszarze miasta.
- Prace nad nową wersją aplikacji i bazy danych Rejestr mpzp: analiza uwarunkowań, opracowanie koncepcji modernizacji modelu danych i aplikacji Rejestru mpzp, uruchomienie testowej wersji aplikacji.
- Tworzenie różnych aplikacji/skryptów na potrzeby bieżących zadań Działu Systemu Informacji Przestrzennej.
- Udostępnianie zbiorów danych dla aplikacji desktopowych.
- Prace nad dostosowaniem do potrzeb zespołów projektowych desktopowych narzędzi opartego na regułach modelowania miasta 3D (ESRI City Engine).

ROZWÓJ SIP WROCŁAWIA - ROZSZERZENIE I OPTYMALIZACJA WYKORZYSTANIA LICENCJI, BAZ DANYCH, I NARZĘDZI. WSPOMAGANIE BUDOWY SIP W INNYCH JEDNOSTKACH GMINY

- Koordynacja realizacji umowy korporacyjnej z firmą ESRI (administrowanie licencjami, nadzór, wspomaganie instalacji i suportu, sprawozdawczość, współpraca z jednostkami gminy dla optymalnego wykorzystania licencji i efektywnego rozwoju SIP.
- Uporządkowanie formalne i usprawnienie techniczne zasilania SIP przez EGIB i inne zasoby geodezyjne. (wdrożono wariant udostępniania danych jednostkom gminy i spółkom dla realizacji zadań publicznych, z udziałem technicznym pracowników Działu Systemu Informacji Przestrzennej). Rozszerzane są formy udostępniania ww. danych jako referencyjnych dla wspomagania zadań gminy.
- Koordynowanie autoryzowanych szkoleń i seminariów ESRI dla użytkowników SIP w urzędzie i jednostkach gminy.

- Prowadzenie konsultacji z zakresie wykorzystywania ArcGIS Desktop, instalacji serwerów GIS, doboru lokalnych rozwiązań SIP w wydziałach urzędu, jednostkach gminy i spółkach gminnych (w 2016 r. intensywny rozwój współpracy w zakresie rozbudowy systemów danych przestrzennych z udziałem Wrocławskich Mieszkania Sp. z o.o., Zarządu Zasobu Komunalnego, Zarządu Zieleni Miejskiej, Wydziału Inżynierii Miejskiej).
- Wspomaganie wdrożenia GIS w ZZK, w tym: administrowanie zasobami GIS ZZK; opracowanie kompozycji mapowych GIS, koordynowanie instalacji oprogramowania i udostępniania licencji sieciowej.
- Monitorowanie niezawodności działania i poziomu odwiedzin serwisów mapowych.
- Aktualizacja kompozycji mapowych dla użytkowników SIP i uzupełnianie ich o nowe zbiory danych.

WSPOMAGANIE PROJEKTÓW MIEJSKICH WYMAGAJĄCYCH WSPARCIA PRZEZ SIP (NARZĘDZIA, DANE, MAPY)

- Współpraca przy budowie kalendarza wydarzeń Europejskiej Stolicy Kultury, wdrożenie serwisu mapowego.
- Wdrażanie i rozwój narzędzi dla zbierania danych i publikacji informacji o wydarzeniach masowych zgodnie Zarządzeniem Prezydenta nr 12660/14 w sprawie opracowania „Informacji o Imprezach we Wrocławiu”.
- Opracowanie, wdrożenie i rozwój (w uzgodnieniu z WIM) aplikacji webowej (edycyjnego serwisu mapowego) do inwentaryzacji oświetlenia ulicznego w obrębie parku kulturowego.
- Uzgadnianie z koordynatorem projektu SGN możliwości integracji z SIP i wydawanie wytycznych technicznych.
- Prace na rzecz projektów WSR - aktualizacja obszarów i obiektów obsługiwanych przez kanalizację i projektowanych do skanalizowania, obliczanie liczby mieszkańców obsługiwanych dziś i prognozy.
- Prace nad integracją EZD z SIP:
 - udostępnianie danych i usług przestrzennych dla rejestracji przestrzennej spraw w EZD,
 - Prace testowe przy komunikacji EZD->SIP.
- Konsultacje podczas wdrożenia mobilnej aplikacji CRM.
- Integracja i synchronizacja Systemu Informacji Przestrzennej ze Zintegrowanym Systemem Zarządzania Wrocławską Oświatą:
 - zapewnienie aktualizacji danych placówek oświatowych w SIP przez ZSZWO,
 - zapewnienie aktualizacji bazy adresów i modelu sieci ulicznej zgodnie z harmonogramem rekrutacji do szkół,
 - konsultacje dla Zintegrowanego Systemu Zarządzania Wrocławską Oświatą w zakresie pobierania danych ewidencyjnych oraz obsługi systemowego zgłaszania punktów adresowych do weryfikacji.
- Weryfikacja i pozyskanie danych zw. Mapy energetycznej, powstałej w ramach opracowania „Oceny zaopatrzenia gmin w energię, ciepło i gaz”.
- Opracowanie zbiorów danych przestrzennych dla zlecenia opracowania Mapy Akustycznej, weryfikacja (we współpracy z WSR) wyników pierwszego etapu opracowania.
- Aktualizacja wytycznych dla gromadzenia danych o strukturze ogrzewania obiektów dla potrzeb działań zgodnie z „Polityką ograniczania niskiej emisji”, przetworzenie i wizualizacja danych o ogrzewaniu w budynkach z mieszkaniami komunalnymi, wydanie danych do modelowania emisji.
- Współpraca przy opracowaniu cyfrowych granic osiedli, publikacja ww. w serwisach mapowych, analizy zakresu zmian i wspomaganie procesu konsultacji.
- Wdrożenie mechanizmu generowania informacji o przynależności adresów do osiedli.
- Uruchomienie modułu „Projekt nowych granic SIM” wraz ze zdefiniowaniem granic wyjściowych dla nowego podziału SIM.

- Przetwarzanie danych o lokalizacji projektów Wrocławskiego Budżetu Obywatelskiego i przygotowanie map wspomagających konsultacje społeczne nowej edycji WBO.
- Przetwarzanie i wizualizacja danych o zgłoszeniach na potrzeby Telefonicznego Centrum Obsługi Mieszkańca.
- Rozszerzenie zakresu danych przestrzennych udostępnianych jako „otwarte” za pomocą usług WMS i WFS, oraz w postaci plików. W tym m.in. dane Ewidencji Miejscowości, Ulic i Adresów udostępniane za pomocą plików GML oraz usługi WFS, dane o granicach osiedli itp.
- Udostępnianie informacji i danych przestrzennych dla innych zadań gminy i dla realizacji zadań publicznych innych jednostek administracji.

PROWADZENIE I ROZWÓJ BAZY MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO - PRZETWARZANIE DANYCH DO POSTACI OPERACYJNEJ/BAZODANOWEJ, WDRAŻANIE NOWYCH NARZĘDZI DLA STANDARYZACJI MPZP ORAZ NARZĘDZI DLA UDOSTĘPNIANIA TREŚCI MPZP W RÓŻNYCH FORMATACH I RÓŻNYM UŻYTKOWNIKOM

- Kalibracja rastrów (przetworzonych załączników graficznych) planów miejscowych i wprowadzanie ich do bazy.
- Wektoryzacja i przetwarzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.
- Budowa oraz publiczne udostępnienie bazy ustaleń mpzp (aktualizacja bazy danych przeznaczeń terenów ustalonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego).
- Aktualizacja bazy planów po wejściu w życie planów, aktualizacja statystyki planów po sesji, statystyka dla GUS, statystyka do raportu rocznego.
- Udostępnianie w Intranecie i w Internecie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (mpzp) w różnych formatach, publikacja informacji o wyłożeniach planów.
- Rozszerzenie zakresu udostępnianych ustaleń planów miejscowych do kompletnego zakresu ustaleń przestrzennych wg modelu SIP.
- Publikacja zbioru danych i usług Infrastruktury Informacji Przestrzennej dla tematu „zagospodarowanie przestrzenne” zgodnie z Dyrektywą INSPIRE, związanymi z nią rozporządzeniami Komisji Europejskiej i specyfikacjami technicznymi.
- Rozwój edytora rysunku mpzp wspomagającego standaryzację mpzp, m. in. w zakresie kodowania przeznaczenia terenów i wskaźników na etapie tworzenia planu, grupowania narzędzi, zarządzania obiektami w legendzie.
- Włączenie edytora do szerokiego stosowania w BRW.
- Opracowanie koncepcji i testowe wdrożenie narzędzi generowania dla ustaleń planów wariantów zabudowy udostępniające wizualizacje 3d w powiązaniu z wskaźnikami urbanistycznymi.
- Rozwój i wdrożenie narzędzi wspomagających opracowanie i kodowanie wybranych ustaleń studium w postaci bazodanowej.
- Prace weryfikacyjne i wdrożeniowe (we współpracy z CUI) dotyczące aplikacji „KAJET” do monitorowania procedur opracowań planów miejscowych i ich harmonogramowania.
- Opracowanie i publiczne udostępnienie (www.geoportal.wroclaw.pl/mpzp/) kompleksowej informacji o mpzp, będących w trakcie opracowania, już obowiązujących i archiwalnych, zawierającej wyszukiwarkę planów, szczegółowe i aktualne informacje o planach, odnośniki do jego dokumentów i miejsc publikacji, metadanych, zestawień i statystyk.
- Opracowanie i publiczne udostępnienie serwisu mapowego mpzp, zmodernizowanego i rozszerzonego o nowe treści i funkcjonalności, w tym:
 - pozyskiwanie informacji o planie,
 - ustalenia planów dotyczących przeznaczeń terenów w planach, także zgodnie z klasyfikacją HILUCS,
 - analizy ustaleń dla kilkunastu, najczęściej wyszukiwanych typów zagospodarowania,

- informacje o wyłożeniach planów do wglądu publicznego, możliwości składania wniosków do planu, zaskarżeniach.
- Udostępnienie w postaci usług WMS i WFS ustaleń mpzp oraz danych o przeznaczeniu terenów sklasyfikowanych wg wymogów dyrektywy INSPIRE a także usługi wyszukiwania CSW dla tematu zagospodarowanie przestrzenne.
- Rozszerzenie zakresu informacji i danych udostępnianych w serwisie mapowym studium oraz na stronie www.geoportal.wroclaw.pl/studium/ o cyfrowe wersje plansz archiwalnych studiów Wrocławia oraz o listy dopuszczalnych przeznaczeń terenów dla zespołów urbanistycznych studium obowiązującego, (w tym też zgodnie z klasyfikacją HILUCS).
- Uhonorowanie Systemu Informacji Przestrzennej Urzędu Miejskiego Wrocławia międzynarodową nagrodą SAG – Special Achievement in GIS Award - podczas Międzynarodowej Konferencji Użytkowników Oprogramowania ESRI. Uzasadnieniem dla przyznania nagrody było stworzenie oraz ciągłe rozbudowywanie i udoskonalanie Systemu Informacji Przestrzennej Wrocławia, dostępnego na stronie www.geoportal.wroclaw.pl. Dostrzeżono również zaawansowane rozwiązania dla planów miejscowych oraz ciekawe analizy i narzędzia zbudowane przez zespół ds. SIP, które są używane przez pracowników innych wydziałów oraz jednostek organizacyjnych gminy.

OCHRONA ZABYTKÓW

- Opracowano karty adresowe zabytków wraz z geoprzestrzenną elektroniczną wersją bazy danych - wydano kwotę **20 070 zł**.
 - Opracowano Gminny Program Opieki nad Zabytkami Wrocławia (aktualizację) na lata 2016-2019, za kwotę **10 000 zł** - środki powierzone, wydane w 100%.
 - Remont elewacji wschodniej budynku Hali Targowej we Wrocławiu – wydano kwotę **153 750 zł**.
 - Wydatki majątkowe - plan po zmianach **8 577 337 zł**:
 - dotacje przyznane w oparciu o uchwałę Nr LIV/3242/06 Rady Miejskiej Wrocławia w sprawie przyjęcia zasad i trybu udzielania dotacji celowej na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków. nie stanowiącym wyłącznej własności Gminy Wrocław. Zadanie zrealizowano na kwotę **1 651 866,73 zł** na remont **8** kamienic,
 - zrealizowano zadania publiczne z zakresu ochrony dóbr kultury, polegające na prowadzeniu prac konserwatorskich oraz robót remontowo-budowlanych obiektów sakralnych oraz świeckich, ruchomych i nieruchomych, wpisanych do rejestru zabytków, położonych na terenie Wrocławia. Wykorzystano **6 534 344,28 zł**, dofinansowano **38** obiektów dla **29** organizacji pozarządowych.
 - W ciągu 2016 r. wydano:
 - **1 527** decyzji konserwatorskich,
 - **644** postanowień konserwatorskich,
- Wpłynęło 5 024 pism, wysłanych zostało 8 799 pism.

ZIELEŃ MIEJSKA

WAŻNIEJSZE ZADANIA REALIZOWANE W ROKU 2016 R. W ZAKRESIE ZIELENI MIEJSKIEJ

- Zarządzanie terenami zieleni miejskiej.
- Bieżąca konserwacja posiadanych zasobów zieleni miejskiej o powierzchni 2 616,37 ha w tym:
 - parki – 565,01 ha,
 - zieleńce – 126,83 ha,
 - zieleń przyuliczna – 547,21 ha oraz rowy przydrożne 62,09 ha
 - lasy komunalne – 1 222,10 ha,
 - zieleń tymczasowa i nieurzędzona – 93,13 ha.

- Rewaloryzacja posiadanych zasobów zieleni ze szczególnym uwzględnieniem obiektów wpisanych do rejestru zabytków.
- Nasadzenia uzupełniające drzew i krzewów na terenach zieleni parkowej, przyulicznej i na zieleńcach.
- Ukwiecanie terenów zieleni miejskiej.
- Kontrola prawidłowości prowadzonych nasadzeń i jakości dostarczanego materiału roślinnego.
- Prace interwencyjne.
- Przygotowanie dokumentacji projektowo – kosztorysowych niezbędnych do realizacji zadań inwestycyjnych i remontowych w zakresie zieleni.

DOCHODY

W 2016 r. uzyskano dochody w kwocie 3 077 955,36 zł.

Planowane na 2016 r. dochody wykonano ogółem w **136,19 %**.

Dochody uzyskano z następujących tytułów:

w Dz. 900, rozdz. 90004

- sprzedaż biletów wstępu do Ogródu Japońskiego,
- wpływy z usług,
- sprzedaż drewna opałowego,
- kary umowne, odsetki.

w Dz. 900, rozdz. 90017

- dzierżawy gruntów rolnych i czasowe zajęcia terenów oraz wynajem powierzchni użytkowej budynku przy ul. Trzebnickiej 33,
- odsprzedaż energii elektrycznej, energii cieplnej oraz zimnej wody,
- odsetki od kontrahentów z tytułu nieterminowych płatności,
- wpływy z różnych tytułów: zwrot kosztów procesowych, odszkodowanie, rozliczenia z lat ubiegłych (zwrot na media),
- zwroty kosztów sądowych,
- sprzedaż majątku.

Plan dochodów został znacząco przekroczony na zadaniach:

- sprzedaż drewna opałowego na kwotę 242 744,79 zł, wykonanie planu w 151,71%, sprzedano 1679,89 m³ drewna (w tym 107,9 m³ papierówki) pochodzącego z wycinki martwych drzew z terenów zieleni miejskiej i lasów komunalnych. Planowane dochody zostały przekroczone ze względu na usuwanie poza zaplanowaną wycinką sanitarną wiatrołomów i wiatrowałów po wichurze 19 lipca 2015 r. Prace w lasach komunalnych, ze względu na swój rozmiar i charakter były wykonane na przełomie roku 2015/2016. W związku z powyższym pozyskane drewno zostało odebrane, sklasyfikowane i sprzedane w miesiącach wiosennych 2016 r. Dodatkowo prowadzone inwestycje na terenach zieleni przyulicznej prowadzą do zmiany warunków siedliskowych, wynikiem czego jest zamieranie drzewostanu przyulicznego. W celu zapewnienia bezpieczeństwa ludzi i mienia martwe drzewa są usuwane na bieżąco.
- sprzedaż biletów wstępu do Ogródu Japońskiego na kwotę 731 424,62 zł i stanowi 146,28% dochodu zaplanowanego na 2016 r. Planowane dochody zostały przekroczone ze względu na znacznie zwiększoną liczbę odwiedzających Ogród Japoński w 2016 r. W sezonie zwiedzania od 1 kwietnia 2016r. do 31 października 2016 r. Ogród Japoński odwiedziło około 261 905 osób.

Sprzedano bilety:

- normalne - 123 058 szt.
- ulgowe - 138 502 szt.
- karnety - 117 szt.
- bilety na sesje ślubne - 114 szt.

Dodatkowo uzyskano dochody:

- wpływy z usług na kwotę 92 825,56 zł, wykonanie planu w 92,82 % - wpływy z odsprzedaży mediów (energia ciepła, energia elektryczna, woda i ścieki),
- dzierżawy gruntów i wynajem powierzchni części użytkowej budynku przy ul. Trzebnickiej 33 na kwotę 1 744 004,46 zł co stanowi 116,26 % dochodu zaplanowanego na 2016 r.,
- dochody nieplanowane na kwotę 266 957,04 zł pochodziły z wpływów z usług (media), kar umownych, odsetek bankowych, odsetek za zwłokę, wpływów z różnych tytułów zwrotu kosztów procesowych, odszkodowanie, rozliczenia z lat ubiegłych (media), zwrot kosztów sądowych, sprzedaż majątku.

WYDATKI

WYDATKI BIEŻĄCE

- ZIELEŃ MIEJSKA I PROGRAM NASADZEŃ

środki budżetowe	21 550 770,00 zł
środki z opłat i kar za korzystanie ze środowiska	7 400 000,00 zł
Plan ogółem	28 950 770,00 zł

Wykorzystanie środków na zadaniu Zielen Miejska i Program Nasadzeń – 97,67%

Wydatki poniesione na wykonanie zadań:

- Podatek leśny – 38 248,00 zł

Zarząd Zieleni Miejskiej odprowadził podatek leśny od zarządzanych powierzchni lasów komunalnych Wrocławia.

- Rozliczenie licznikowe eksploatacji fontann i oświetlenia - 412 652,72 zł

w tym:

- zakup wody 225 430,25 zł
- zakup energii 187 222,47 zł

Zadanie obejmowało zakup wody i energii elektrycznej niezbędnej do eksploatacji fontann, systemów nawadniających i napowietrzających oraz do oświetlenia części terenów zieleni i iluminacji obiektów zabytkowych.

- Bieżąca konserwacja parków i zieleńców - 8 683 730,94 zł

w tym:

- środki budżetowe 1 684 693,46 zł
- środki z opłat i kar za korzystanie ze środowiska 6 999 037,48 zł

Bieżąca konserwacja parków i zieleńców na łącznej powierzchni 784,97 ha, w tym:

- parki i zieleńce - pow. 691,84 ha,
- zieleń tymczasowa i nieurzędzona – pow. 93,13 ha.

- Bieżąca konserwacja zieleni przyulicznej - 4 999 769,84 zł

w tym:

- środki budżetowe 4 999 769,84 zł

Bieżąca konserwacja prowadzona była na terenie zieleni przyulicznej pasów drogowych, pętli tramwajowych i rezerw komunikacyjnych o powierzchni 547,21 ha. Dodatkowo prowadzono konserwację zieleni rowów przydrożnych na powierzchni 62,09 ha.

- Konserwacja Lasów Komunalnych – 1 600 251,39 zł

w tym:

- środki budżetowe 1 600 251,39 zł

Powierzchnia terenów objętych konserwacją i pielęgnacją wynosi 1 222,10 ha.

W ramach prac konserwacyjnych wykonano cięcia sanitarne, pozyskując 1 123,48 m³ grubizny, w tym:

- drewna opałowego – 1 015,58 m³,
- papierówki – 107,9 m³.

W ramach prowadzonych prac zalesieniowych gruntów porolnych zalesiono ok. 19 ha terenu, wysadzając ok. 114 000 sadzonek leśnego materiału roślinnego.

W ramach wiosennych nasadzeń uzupełniających wysadzono leśny materiał roślinny w ilości ok. 13 300 szt. na powierzchni 22,16 ha upraw leśnych lasów komunalnych.

W drzewostanach młodszych – do II klasy wieku o pow. 160 ha wykonano niezbędne zabiegi pielęgnacyjne polegające na: koszeniu upraw leśnych, czyszczeniach wczesnych upraw i czyszczeniach późnych w młodnikach.

W drzewostanach starszych klas wieku przeprowadzono bieżące prace gospodarcze związane z szeroko pojętym utrzymaniem trwałości drzewostanów w warunkach ich miejskiej eksploatacji: prace w zakresie hodowli i ochrony lasu oraz czynności związane z realizacją pozaprodukcyjnych funkcji lasu a także zagospodarowania terenów leśnych pod względem rekreacyjno-turystycznym.

- Nasadzenia i ukwiecenia terenów zieleni miejskiej – 2 013 622,03 zł

w tym:

środki budżetowe	1 863 622,03 zł
środki z opłat i kar za korzystanie ze środowiska	150 000,00 zł

W ramach zadania dostarczono materiał roślinny do nasadzeń uzupełniających na terenach zieleni parkowej i przyulicznej oraz do ukwiecenia terenów zieleni miejskiej:

- nasadzenia uzupełniające:
 - drzew – 2 976 szt.
 - krzewów – 59 089 szt.
 - pnączy – 3 380 szt.
 - bylin - 7 178 szt.
 - traw ozdobnych – 2 120 szt.
- ukwiecenia miasta
 - rośliny sezonowe/rabatowe – 208 897 szt.

Dostarczone kwiaty wysadzono na kwietnikach o powierzchni ogólnej 43,40 arów, oraz w donicach ozdobnych m.in. na promenadzie w Parku Kopernika, Ostrowie Tumskim, ul. Szewskiej i pl. Marii Magdaleny, ul. Oławskiej, wokół Hali Stulecia. W ramach zadania dostarczono i nasadzono 58 500 szt. roślin cebulowych na wgłębniku przy ul. Kochanowskiego.

- Dozór i funkcjonowanie Ogrodu Japońskiego – 253 030,00 zł

W ramach zadania :

- zapewniono funkcjonowanie Ogrodu w okresie zwiedzania tj. 1 kwietnia – 31 października 2016 r.
- zabezpieczono ogród w okresie zamknięcia tj. 1 stycznia - 31 marca 2016 r. oraz 1 listopada – 31 grudnia 2016 r.

- Dozór i monitoring obiektów – 318 092,18 zł

W ramach zadania zapewniono ochronę Parku Kopernika, Wyspy Słodowej, terenu przy ul. Grabiszyńskiej 333.

- Eksploatacja oświetlenia parkowego – 778 661,51 zł

Zadanie obejmowało eksploatację i konserwację: oświetlenia parkowego i iluminacji obiektów zabytkowych, będących pod zarządem ZZM, w tym m. in.:

- iluminację obiektów zabytkowych na Wyspie Piaskowej, pomników: Kardynała Bolesław Kominka, Europejski Krzyż Pokoju, Króla Bolesława Chrobrego, Pomnika Wspólnej Pamięci w Parku Grabiszyńskim, Wzgórza Polskiego – Bastionu Ceglarskiego,
- oświetlenia w obrębie Parku Szczytnickiego: terenów zieleni przy Alei Dąbskiej oraz oświetlenia w Ogrodzie Japońskim, w sektorze VIII przy ul. Chopina,
- oświetlenia: parku osiedlowego przy ul. Orzechowej, na pl. Św. Macieja, w Parku Kopernika przy ul. Teatralnej, Parku Południowym, Parku Grabiszyńskim, Parku Tołpy, na Wyspie Słodowej, w Parku Staszica, w parku przy ul. Bajana, placów zabaw przy ul. Mikołowskiej i ul. Mrągowskiej, w Parku im. gen. M. Langiewicza,
- oświetlenia nowo wybudowanego na Bulwarze Zienkiewicza i X.Dunikowskiego,
- eksploatację oświetlenia parkowego na pozostałych terenach zieleni miejskiej.

- Prace interwencyjne – 305 070,91 zł

W ramach przyznanych środków w 2016 r. zrealizowano:

- montaż sceny na Wyspie Słodowej,
- naprawę systemu monitoringu w Parku Kopernika,
- zakup automatu drzewiowego do szaletu przy ul. Różyckiego,
- opłaty za dozór techniczny karuzeli w Parku Kopernika,
- opłaty dla Tauronu – przyłączy przy ul. Ułańskiej,
- prace interwencyjne przy budynku szaletu przy Wzgórzu Polskim oraz budynku kasy w Ogrodzie Japońskim tj. wymiana szyb,
- konserwacja pomnika „Ofiar UPA”,
- nadzór autorski nad realizacją inwestycji w Parku Szeli oraz nad zadaniami WBO 2015,
- posadowienie rzeźby „Adam i Ewa – spacer” autorstwa A.Struzika w Parku Tołpy,
- nadzór nad realizacją nasadzeń przy ul. Bardzkiej,
- remont alejek w parku przy ul. Ziemiaczanej,
- porządkowanie terenu przy ul. Międzyrzeckiej,
- remont alejek, renowacja trawnika na zieleńcu przy ul. Wełnianej,
- przygotowanie terenu w Parku Tysiąclecia w celu ustawienia rzeźb: Wilki i Niedźwiedź,
- bieżące utrzymanie nowo przejętych, wyremontowanych i zagospodarowanych terenów zieleni miejskiej tj. przy ul. Wędkarzy, Miłoszyckiej, Park Szeli, przy Parku Brochowskim,
- dostawa i montaż koszy na śmieci na tereny zieleni miejskiej,
- zakup ławek do Parku Kopernika,
- nadzór autorski nad remontem Parku Szeli,
- prace rozbiórkowe betonowego muru na terenie Parku Grabiszyńskiego.

- Prace interwencyjne związane z ESK – 155 164,50 zł

W ramach zadania:

- remont budynku szaletu na Wzgórzu Polskim,
- budowa punktu poboru energii elektrycznej w Parku Zachodnim.

- Kontenery WC w parkach – 121 070,00 zł

W ramach zadania w 2016 r. zlecono montaż i obsługę kontenerów sanitarnych typu TOI TOI na Wyspie Słodowej oraz wynajem i serwis kabin typu TOI TOI w parkach: Południowym, Grabiszyńskim, Zachodnim, Staszica, Na Gaju, Leśnickim, Kasprowicza, Strachocińskim obsługujących imprezy związane z ESK.

- Konserwacja fontann i nawodnień – 603 465,60 zł

- Zadanie obejmowało koszt prowadzenia eksploatacji i konserwacji instalacji nawadniających, napowietrzających i fontann, w tym:
- napowietrzanie stawów w Parku Południowym i Parku Nowowiejskim oraz na terenie zieleńca przy pl. Anielewicza,

- deszczowanie trawników: na Pl. Katedralnym i Pl. Kościuszki, w Parku Staszica, Parku Kopernika, w Parku Południowym, na Osi Grunwaldzkiej – od ul. Norwida do Mostu Szczytnickiego, od ul. Piastowskiej do ul. Bujwida oraz od Mostu Grunwaldzkiego do Ronda Reagana, w Ogrodzie Japońskim,
- nawadnianie kropelkowe zieleni na terenach Promenad Staromiejskich, w Parku Południowym, na zieleńcu przy pl. Strzeleckim i ul. Pomorskiej,
- fontann: w Parku Kopernika, w Parku Staszica, na Promenadzie Staromiejskiej, „Krasnale” na pl. Teatralnym, przy ul. Przestrzennej, na pl. Św. Macieja oraz na Osi Grunwaldzkiej,
- kaskady wodne na terenie Ogrodu Japońskiego,
- źródło na Wzgórzu Partyzantów,
- punkt poboru wody w Parku Południowym przy polanie hippicznej,
- kaskady oraz system nawadniania na terenie Bulwaru Xawerego Dunikowskiego i Bulwarze ks. Zienkiewicza.

- **Monitoring przeciwpożarowy kościółka w Parku Szczytnickim – 8 483,31 zł**

W zabytkowym kościółku Św. Jana Nepomucena w Parku Szczytnickim prowadzono monitoring przeciwpożarowy wraz z bieżącą konserwacją urządzeń monitorujących.

- **Odbiór ścieków – 103 477,56 zł**

Odbiór ścieków obejmował koszty powstałe podczas eksploatacji fontann i urządzeń nawadniających.

- **Wykonanie przeglądów budynków na terenie Grabiszyńska 333a - 27 450,00 zł**

W ramach zadania zlecono opracowanie książek 22 szt. obiektów budowlanych z aktualnymi 5-letnimi przeglądami stanu technicznego obiektów. Dodatkowo zlecono roczne przeglądy budowlane na 16 obiektach.

- **Opłaty za zajęcie pasa drogowego – 1 855,12 zł**

Opłaty za zajęcie pasa drogowego związane z przyłączami infrastruktury podziemnej.

- **Utrzymanie szaletu przy ul. Różyckiego – 31 822,56 zł**

Koszty konserwacji i utrzymania w czystości szaletu przy ul. Różyckiego.

- **Deratyzacja – 57 520,20 zł**

W ramach zadania wykonano monitoring i deratyzację wybranych terenów zieleni miejskiej oraz zabiegi interwencyjne w zakresie deratyzacji oraz usuwania gniazd owadów.

- **Przygotowanie terenów do nasadzeń drzew – 131 648,70 zł**

W ramach zadania wykonano porządkowanie terenu pod nowe nasadzenia drzew w rejonie ulic Migdałowej-Cukrowej, Avicenny, przy Parku Brochowskim. Wykonano plan zalesień w obrębie Zakrzów dla pow. 12,6 ha.

- **Dokumentacja Park Jedności – 88 302,57 zł**

W związku z wypowiedzeniem w lipcu 2016 umowy z winy wykonawcy robót budowlanych realizującemu zadanie WBO pn. „PARK JEDNOŚCI - Kompleksowe zagospodarowanie terenu zieleni wzdłuż ul. Królewskiej, od ul. Irkuckiej do ul. Zatorskiej na Zakrzowie”, w zaistniałej sytuacji niezbędne było: wykonanie inwentaryzacji robót w toku, ekspertyzy technicznej dot. poprawności wykonanych robót, zapewnienie ochrony fizycznej terenu wstrzymanej budowy, zatrudnienie kierownika budowy, dokonanie zapłaty podwykonawcy za część wykonanych robót elektrycznych, wynajem ogrodzenia, kontenera socjalnego i sanitariatu dla potrzeb zabezpieczenia terenu budowy.

- **Zbiornik B Park Szczytnicki – 3 690,00 zł**

Konsultacje i zaopiniowanie projektu remontu zbiornika wodnego B na terenie Parku Szczytnickiego we Wrocławiu.

- **Pielęgnacja gwarancyjna po inwestycjach związanych z rewaloryzacją zieleni – 212 892,13 zł**

W ramach zadania zapewniono pielęgnację gwarancyjną zieleni na obiektach m.in. Promenada Staromiejska, Plac Świętojański, Plac Westerplatte, zieleniec przy ul. Ułańskiej.

- **Obsługa prawna – 9 250,00 zł**

Świadczenie pomocy prawnej na rzecz ZMZ przez radcę prawnego.

- **Zadania w ramach Wrocławskiego Budżetu Obywatelskiego – 652 876,04 zł**

- WBO nr 4 - Ratujmy drzewa na Borku – usunięcie jemoły ze starych drzew - 50 000,00 zł,
- WBO nr 353 – uporządkowanie terenu zielonego „Park Widawski” - 146 131,00 zł,
- WBO nr 428 – Zielony Tarnogaj – Park przy ul. Bogedaina – uporządkowanie terenu. W ramach zadania wykonano dokumentację - inwentaryzację z gospodarką drzewostanem i prace porządkowe - 149 164,12 zł,
- WBO nr 68 – Zieleń wzdłuż ul. Bardzkiej – zagospodarowanie zieleni przyulicznej - 157 954,76,
- WBO nr 236 – Uporządkowanie i zabezpieczenie terenu do rekreacyjnych sportów strzeleckich (łucznicstwo, broń pneumatyczna) w Lesie Osobowickim - 149 626,16 zł.

- **Umowy - zlecenia i umowy o dzieło – 55 650,00 zł**

Zadanie obejmowało swoim zakresem:

- utrzymywanie woliery wraz z gołębiami ozdobnymi w Parku Mikołaja Kopernika,
- przeglądy konserwacyjne i drobne naprawy karuzeli w Parku Mikołaja Kopernika,
- programy konserwatorskie: obelisku Heinricha von Korna i pomnika „Ofiar UPA”,
- operat dendrologiczny: inwentaryzacja zieleni i gospodarka drzewostanem dotycząca części Parku Grabiszyńskiego.

- **Przygotowanie dokumentacji projektowo – kosztorysowej – 261 560,94 zł**

W ramach zadania wykonano prace przedprojektowe, koncepcje i projekty, w tym m.in.:

- projekt i wykonanie przyłączy energetycznych w Parku Grabiszyńskim,
- projekt remontu szaletu miejskiego przy Wzgórzu Polskim we Wrocławiu,
- projekt remontu pomnika J.Knorra wraz z zagospodarowaniem jego otoczenia w Parku Słowackiego,
- projekt posadowienia formy przestrzennej „Adam i Ewa –spacer” autorstwa A.Struzika w Parku Tołpy,
- projekty wybiegów dla psów: w Parku Tołpy i na zieleńcu przy ul. Sztabowej,
- projekt remontu drewnianej altany w Parku Południowym,
- PFU - program funkcjonalno - użytkowy dla części terenu Parku Szczytnickiego, położonej pomiędzy ulicami: Wróblewskiego, Kopernika i Mickiewicza.

- **Odszkodowania, franszyza na rzecz osób fizycznych – 28 592,62 zł**

W ramach zadania dokonano wypłaty franszyzy redukcyjnej wynikające z postępowania odszkodowawczego w 2016 r.

- **Odszkodowania, franszyza na rzecz osób prawnych – 1 000,00 zł**

W ramach zadania dokonano wypłaty franszyzy redukcyjnej wynikające z postępowania odszkodowawczego w 2016 r.

- **Zakup materiałów – 9 329,82 zł**

W ramach zadania zakupiono materiały na Akcję „Przyjdź Posadź Drzewo” w parku Milenijnym.

- **Ekspertyzy, analizy, opinie – 12 423,00 zł**

W ramach zadania wykonano ekspertyzy stanu technicznego murka na zieleńcu przy ul. Długosza oraz altany w Parku Południowym.

- **Odrolnienie – 71 098,91 zł**

W ramach zadania dokonano opłat za trwałe wyłączenie z produkcji rolnej gruntów, na których zrealizowano w 2015 roku zadanie pn. „Słoneczny Park na Ołtaszynie – zagospodarowanie terenu parku przy ul. Ułańskiej”, w ramach WBO 2014 – Projekt nr 33.

ZADANIA INWESTYCYJNE

- **Program rewitalizacji zieleni, nabrzeży i Wysp Odrzańskich – 2 571 969,74 zł**

Środki przyznane w 2016 roku wykorzystano na realizację następujących zadań:

- Zagospodarowanie terenu zieleni przy ul. Św. Marcina we Wrocławiu – etap I: Bulwar ks. A. Zienkiewicza,
- Zagospodarowanie terenu zieleni przy ul. Reja,
- Projekt przebudowy terenu rekreacyjnego przy ul. Pałuckiej w Parku Zachodnim,
- Projekt zagospodarowania zieleńca przy Placu Legionów,
- Projekt zagospodarowania zieleńca przy ul. Kiełczowskiej,
- Projekt zagospodarowania „Skweru Skaczącej Gwiazdy” przy ul. Na Szańcach, Pl. Bema, ul. Prusa i ul. Świętojańskiej,
- Projekt placu zabaw na Osiedlu Kłokoczyce przy ul. Kłokoczyckiej.

- **Rewaloryzacja Parku Szczytnickiego – 49 815,00 zł**

W ramach zadania została opracowana dokumentacja aplikacyjna dla projektu „Zagospodarowanie terenu Parku Szczytnickiego we Wrocławiu – etap I” niezbędna do aplikowania o środki unijne w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020.

- **Wrocławski Budżet Obywatelski – 3 291 309,64 zł**

Zadanie obejmowało swoim zakresem:

- „Słoneczny Park na Ołtaszynie” - zagospodarowanie parku przy ul. Ułańskiej - 477 857,90 zł,
- Zagospodarowanie terenu w trójkącie ulic: Zaporoska, Lubuska, Skwierzyńska – „Park Szeli” - 285 242,87 zł,
- „Nowa Cegielnia Stabłowicka” - sport, rekreacja, wypoczynek: zagospodarowanie terenu przy ul. Góreckiej - 459 757,47 zł,
- „Park Jedności” – Kompleksowe zagospodarowanie terenu wzdłuż ul. Królewskiej - 21 832,50 zł,
- Plac zabaw dla dzieci młodszych w Parku Grabiszyńskim - 150 175,52 zł,
- „Międzypokoleniowe Centrum Rekreacji” ul. Tymiankowa – II etap - 149 742,66 zł,
- Rozbudowa placu zabaw w Park J. Kasprówicza na Karłowicach - 149 439,53 zł,
- Wspinaj się po zdrowie – linowy plac zabaw w Parku Popowickim - 157 106,03 zł,
- Park dla psów „Psia Łąka”- ul. Niskie Łąki - 190 002,09 zł,
- Strefa relaksu w Lesie Sołtysowickim - 123 454,50 zł,
- Rewitalizacja parku osiedlowego. Integracja – sport – zdrowie – wypoczynek, Strachocin – Wojnów – Swojczyce (etap II) - 149 963,26 zł,
- Siłownia zewnętrzna – Park Leśnicki - 82 792,52 zł,
- Zewnętrzna siłownia przy ul. Pawiej – Wojszyce - 144 524,96 zł,
- Ścieżka zdrowia – Brochów: ul. Polna - 156 406,08 zł,
- Plac zabaw na Gądowie Małym - 29 520,00 zł,
- Zagospodarowanie parkowe terenu zieleni przed Zielonym Wzgórzem przy ul. Bardzkiej – Świeradowskiej - 543 196,75 zł,
- „Pumptruck” – tor doskonalący umiejętności jazdy na rowerze - Wzgórze Andersa - 20 295,00 zł.

- **Zagospodarowanie Parku Milenijnego – 313 850,88 zł**

W ramach zadania w 2016 r.:

- zakupiono drzewa i krzewy do nasadzeń na terenie Parku Milenijnego,
- wykonano nasadzenia drzew i krzewów w kolejnych „szwadronach”,
- wykonano zagospodarowanie terenu parku w części pn. „polana spotkań”.

INNE REALIZOWANE PROGRAMY

- Program zieleni rozproszonej – 196 240,32 zł

Środki zostały wykorzystane na część letniej dostawy roślin rabatowych do obsadzeń kwietników i donic ozdobnych na terenie zieleni miejskiej Wrocławia.

- Program poprawy estetyki i zagospodarowania rekreacyjnego miasta - 479 628,78 zł

W ramach przyznanych środków w 2016 roku wykonano m.in.:

- przeglądy techniczne wraz z podstawową konserwacją urządzeń zabawowych na wszystkich placach zabaw w parkach i na zieleńcach, będących pod zarządem ZZM,
- naprawy i remonty urządzeń zabawowych na placach zabaw dla dzieci oraz ścieżek zdrowia w parkach i na zieleńcach będących pod zarządem ZZM,
- uzupełnienia urządzeń zabawowych na placu zabaw na Wyspie Bielarskiej,
- dostawa i montaż urządzeń wyposażenia placów zabaw w Parku Południowym i na zieleńcu przy ul. Zawiszy Czarnego oraz boiska przy ul. Modlińskiej,
- kontrole pomontażowe na nowych placach zabaw: w Parku Tysiąclecia, Parku Zachodnim, parku osiedlowym - ul. Strachocińska, na terenie zieleni - ul. Miłoszycka.

- Wrocławski Budżet Obywatelski - Program poprawy estetyki i zagospodarowania rekreacyjnego miasta - 188 939,23 zł

W ramach przyznanych środków w 2016 roku wykonano:

- WBO 286 uporządkowanie zieleńca przy ul. Hynka,
- WBO 744 Znajdzsiewlesie.pl – ustawienie słupków kontrolnych do biegu na orientację w Lesie Rędzińskim i Parku Wschodnim.

- Program poprawy estetyki i zagospodarowania rekreacyjnego miasta - Dostawa i montaż stanowisk do grillowania – 41 796,00 zł

W ramach zadania w 2016 roku zostały zakupione i zamontowane elementy wyposażenia stanowisk do grillowania na terenach zieleni miejskiej: 3 - przy ul. Królewieckiej, 1 – przy ul. Jeziorowej oraz 2 - w Parku Wschodnim.

- Program poprawy estetyki i zagospodarowania rekreacyjnego miasta – Eksploatacja fontanny multimedialnej – 552 506,64 zł

W 2016 r. środki wykorzystano na pokrycie kosztów funkcjonowania fontanny multimedialnej, w tym:

- uruchomienie fontanny na sezon 2016 r., bieżącą eksploatację i konserwację, przygotowanie i obsługę pokazów multimedialnych typu „show”, w okresie od 1 stycznia 2016 r. do 31 kwietnia 2016 r.,
- ochronę fizyczną fontanny multimedialnej, opłatę za najem pomieszczeń w budynku Wrocławskiego Centrum Kongresowego dla potrzeb zasilania fontanny,
- opłaty za energię elektryczną, dostawę wody i ścieki w okresie od 1 stycznia 2016 r. do 31 kwietnia 2016 r.,
- postępowania sądowego – kasacja w związku z zalaniem fontanny w czerwcu 2011 r.

Z dniem 1 maja 2016 r. fontanna multimedialna została użyczona Wrocławskiemu Przedsiębiorstwu Hala Ludowa sp. z o.o. na okres 10 lat, na podstawie zawartej Umowy Użyczenia Nr 1/2016 z dnia 18 kwietnia 2016 r. Zgodnie z zapisami tej umowy od dnia 1 maja 2016 r. obowiązki i koszty wynikające: z bieżącej eksploatacji i konserwacji, opłat za energię elektryczną, wodę i ścieki oraz wywóz nieczystości fontanny multimedialnej leżą po stronie Wrocławskiego Przedsiębiorstwa Hala Ludowa.

POZOSTAŁE ZADANIA INWESTYCYJNE

- Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego – 304 313,69 zł

W ramach przyznanych środków w 2016 r. zrealizowano następujące zadania:

- zakończono odbudowę zabytkowej Kolumny Fryderyka Wilhelma II w Parku Szczytnickim,
- zakończono kolejny etap prac związanych z odbudową ścian zrębowych zabytkowego kościoła p.w. Św. Jana Nepomucena w Parku Szczytnickim,
- opracowano program konserwatorski i wykonano prace konserwatorsko - restauratorskie Krzyża Pokutnego położonego przy polnej drodze prowadzącej z Osiedla Żerniki do Osiedla Złotniki,
- odbudowę zabytkowego pomnika Johanna Friedricha Knorra w Parku Słowackiego - I etap.

INNE REALIZOWANE ZADANIA:

- Oczyszczanie miast i wsi – 420 467,74 zł

W ramach zadania zrealizowano:

- usuwanie odpadów z gminnych terenów rolnych: rejon ul. Kosmonautów, Maślickiej, Kupieckiej/Stefki, Wędkarzy, Cynamonowej, Kłodzka/Srebrnogórska, Ziembicka, Starodworska, Gorlicka, Litewska, Piwnika Ponurego, Krzemieniecka, Steinhausa, Strzegomska, Terenowa, Grota-Roweckiego, Orawska, Włociańska, Kosiby, Zabrodzka, Koreańska, Popielskiego, Śliwkowa, Pięćdziesięciu Bohaterów, Strachowicka, Pieprzna, Działkowa, Konińska, Złotej Lili, Królewiecka, Rędzińska, Notecka, Kobierzycka, Paprotna, Agrestowa, Kamieńskiego, Kwidzyńska, Osobowicka, Bagatela/Lekcyjna, Złotnicka, Majchra, Stanów Zjednoczonych, Dożynkowa, Obrońców Poczty Gdańskiej, Zagłębiowska, Bujwida, Skoczylasa, Kościańska, Zatorska, Wilczkowska, Staszowska, Dziarska, Kmicica, Pilczycka, Stanisławowska,
- koszenie terenu: ul. Pełczyńska, Orzechowa, Działkowa, Inflancka, Litewska, Złotnicka, Pałucka/Kozanowska, Pilczycka, Gorlicka, Sportowa, Bończyka, Dębickiego, Osobowicka, Mielczarskiego, Świeradowska, Majchra, Główna, Mewia, Olszewskiego, Kromera, Koszalińska, Pałucka, Żabia Ścieżka, Wojciecha z Brudzewa, Bajana, Brzoskwiniowa, Wałbrzyska, Twardogórska, Krakowska, Ludowa, Starodworska, Żernicka, Jaksonowicka, Kowalska, Jeleniogórska, Włociańska, Stoszowska, Lotnicza, Notecka, Gruzińska, Strachowicka, Raclawicka, Dziarska, Kłodzka/Srebrnogórska, Suwalska, Brodnicka, Avicenny, Kmicica, Stanisławowska, Lekcyjna, Paprotna, Bukowskiego, Zatorska, Przyłaszczkowa, Kościańska, Serowska, Klasztorna, Skoczylasa, Krzemieniecka,
- likwidacja ogrodzenia: ul. Maślicka, Gorlicka,
- utylizacja padliny: ul. Solskiego, Zakopiańska, Kłokoczycka, Krzycka,
- rozbiórka altanek: ul. Irysowa, Braci Gierymskich, Wróblewskiego, Kapliczna, Tunelowa, Krzemieniecka, Zefirowa, Dembowskiego,
- usuwanie krzewów: ul. Kolejowa, Kosiby,
- pielęgnacja drzew: ul. Stanisławowska, Tczewska, Ludowa, Gorlicka, Irkucka, Strzegomska, Kosiby, Promenada, Stabłowicka, Kłokoczycka,
- likwidacja studni: ul. Strzegomska, Warszawska,
- montaż szlabanu: ul. Strzegomska.
- wykonanie i montaż tablic informacyjnych: ul. Konińska, Przebiśniewowa, Starodębowa, Pięćdziesięciu Bohaterów.
- wycinka drzew wymagających pozwolenia na wycinę: ul. Majchra, Żabia ścieżka, Okulickiego, Wielkopolska, Wilczkowska, Lotnicza, Knastera, Dębickiego, Jodłowicka, Na Grobli, Rolnicza, Promenada, Serowska, Klecińska, Wrocławczyka, Chałupnicza, Kwidzyńska, Gorlicka, Raclawicka.
- wycinka drzew niewymagających pozwolenia na wycinę: ul. Osobowicka, Ludowa.
- plantowanie i wyrównanie terenu do poziomu gruntu rodzimego: ul. Pełczyńska, Włociańska.
- przeniesienie gatunku chronionego: ul. Raclawicka.

- likwidacja barszczu Sosnowskiego: ul. Międzygórska, Strachocińska, Życzliwa, Tatarakowa.
- zakup map dla DZG.
- badanie pH gleby na polach irygowanych na Osobowicach.
- zamówienie i sfinalizowanie ekspertyzy pt. „Ocena oddziaływania na środowisko i analiza sposobów rekultywacji nielegalnego składowiska odpadów położonego w rejonie ul. Pięćdziesięciu Bohaterów we Wrocławiu, na nieruchomości Gminy Wrocław, oznaczonej geodezyjnie jako działka nr 2/2, AM-5, obręb Bieńkowice (woj. Dolnośląskie).”
- zamieszczenia ogłoszenia w prasie o zamiarze wydzierżawienia gruntu rolnego.

- **Uporządkowanie terenów gminnych – 49 680,00 zł**

W ramach przyznanych środków w 2016 r. przeprowadzono niezbędne prace interwencyjne polegające na: pielęgnacji, wycince drzew i krzewów, koszeniu terenów zieleni, likwidacji nielegalnych wysypisk śmieci oraz wywozie złomu, na terenach będących własnością gminy, dla których nie ustanowiono władającego.

ZADANIA W ZAKRESIE UTRZYMANIA URZĄDZEŃ MELIORACJI KOMUNALNYCH

- **Utrzymanie i konserwacja rowów, rurociągów, drenaży i studni publicznych**

Na utrzymanie urządzeń melioracji komunalnych w 2016 roku wykorzystano środki w wysokości 1 325 007,56 zł.

W ramach tych środków wykonano:

- czyszczenie rowów, rurociągów i drenaży, oczyszczono urządzenia w ilości 105 216 mb,
- remont i konserwację studni publicznych - 16 szt.,
- utrzymanie urządzeń przeciwpowodziowych na wylotach do rzek, przeprowadzono
- dwukrotną konserwację klap i zasuw urządzeń przeciwpowodziowych
- bieżącą konserwację przepompowni wód deszczowych i drenażowych,
- wykonano badania fizyko-chemiczne wód na wylotach kanałów deszczowych do cieków otwartych,
- zaktualizowano 2 (7 wylotów) pozwolenia wodno prawne,
- zakupiono energię elektryczną do zasilania przepompowni wód deszczowych i drenażowych za kwotę – 32 774,38 zł ,
- awaryjnie wymieniono po jednym agregacie pompowym na przepompowniach Biskupin i Nowy Dwór,
- odprowadzono opłaty z tytułu korzystania ze środowiska – 115 877,00 zł oraz opłaty za umieszczone urządzenia (przyłącza kanalizacji deszczowej) niezwiązane z funkcją drogi w pasie drogowym – 5 384,80 zł,
- w ramach tego paragrafu wykonano zarzucanie rowu przydrożnego wzdłuż ul. Pęgowskiej na wysokości pętli autobusu linii 105.

WYDATKI INWESTYCYJNE

Na zadanie związane z programem modernizacji systemu odwodnienia miasta WPI/139 wykorzystano środki w łącznej wysokości 1 504 992,56 zł.

W ramach paragrafu częściowo rozliczono prace związane z „Modernizacją rowu S-31” etap 1, zaktualizowano dokumentację projektową dla etapu 2-giego oraz cz. 1-szej etapu 3-go. Zrealizowano i rozliczono roboty wykonawcze, na odcinku od ul. Obrońców Poczty Gdańskiej do ul. Gen. Marii Witek (cz.1-sza etapu 3-go). Ponadto rozliczono Inspektora nadzoru z tytułu uzyskania pozwolenia na użytkowanie zakończonej w roku ubiegłym przebudowy rowu B-9 oraz częściowo sfinansowano dokumentację dotyczącą przebudowy rowu B-13.3 w osiedlach Żłotniki i Jerzmanowo.

ZESTAWIENIE ANALITYCZNE GŁÓWNYCH ZADAŃ REALIZOWANYCH W LATACH 2013-2016

Powierzchnia terenów objętych bieżącą konserwacją

Lp.	Rodzaj obiektów	Wykaz powierzchni (ha)			
		2013	2014	2015	2016
1	Parki	557,64	559,29	559,29	565,01
2	Ulice (bez pow. rowów)	507,76	536,86	547,21	547,21
3	Lasy	1 128,42	1 128,42	1 222,10	1222,10
4	Zieleńce	119,17	119,65	120,65	126,83
5	Zieleń tymczasowa i nieurządzona	83,50	78,74	88,81	93,13
	Ogółem	2 396,49	2 422,96	2 538,06	2 554,28

Sprzedaż biletów wstępu do Ogrodu Japońskiego

Lp.	Rodzaj biletu	Ilość biletów (szt.)			
		2013	2014	2015	2016
1	Normalne	91 951	97 630	114 663	123 058
2	Ulgowe	107 285	118 134	141 243	138 502
3	Karnety	72	72	82	117
4	Bilety na sesję ślubną	119	152	151	114
	Ogółem	199 427	215 988	256 139	261 791

Drewno pozyskane w trakcie prowadzonej konserwacji lasów komunalnych

Lp.	Grubizna drewna	Miąższność drewna (m ³)			
		2013	2014	2015	2016
1	Drewno opałowe	797,57	963,43	144,70	1 015,58
2	Papierówka	32,18	143,96	166,01	107,9
	Ogółem	829,75	1 107,39	310,71	1 123,48

Nasadzenia i ukwiecenia terenów zieleni miejskiej

Lp.	Rodzaj nasadzeń	Ilość roślin (szt.)			
		2013	2014	2015	2016
1	Drzewa	199	2 490	2 768	2 976
2	Krzewy	16 245	27 847	23 924	59 089
3	Sadzonki leśne	44 100	99 660	102 500	127 300
4	Rabatowe	169 782	150 698	218 763	208 897
5	Cebulowe	60 800	148 900	212 470	58 500
6	Byliny	100	469	1717	7 178
7	Pnącza	1 205	845	630	3 380
	Ogółem	292 431	430 909	526 352	467 320

Zadania w zakresie przeglądów i napraw placów zabaw, oświetlenia oraz urządzeń wodnych

Lp.	Nazwa czynności	Ilość obiektów (szt.)			
		2013	2014	2015	2016
1	Przeglądy i konserwacja:				
	- place zabaw	91	91	91	92
	- siłownie terenowe	13	13	16	25
	- ścieżki zdrowia	7	7	7	7
2	Remonty i naprawy:				
	- place zabaw	91	91	91	90
	- siłownie terenowe	13	13	16	17
	- ścieżki zdrowia	7	7	7	5

3	Eksploatacja i konserwacja oświetlenia:				
	- lampy oświetlenia typu parkowego i iluminacje	1 771	1 806	1840	2 070
4	Eksploatacja i konserwacja urządzeń wodnych:				
	- fontanny i systemy nawadniania	30	33	33	37

Bieżąca konserwacja urządzeń melioracji komunalnych

Lp.	Wyszczególnienie czynności	Ilość urządzeń melioracyjnych poddanych konserwacji (mb)			
		2013	2014	2015	2016
1	Bieżąca konserwacja urządzeń melioracji komunalnych	128 113	124 290	114 374	105 216
	Ogółem	128 113	124 290	114 374	105 216

GEODEZJA I KARTOGRAFIA

REALIZACJA ZADAŃ OBEJMUJĄCYCH PRACE ZWIĄZANE Z PROWADZENIEM PAŃSTWOWEGO ZASOBU GEODEZYJNEGO I KARTOGRAFICZNEGO

Prowadzono bieżącą aktualizację baz danych państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego w oparciu o:

- wyniki zgłoszonych prac geodezyjnych i kartograficznych przekazanych do zasobu oraz wyciągi z operatów szacunkowych;
- wnioski właścicieli i władających gruntami;
- prawomocne orzeczenia sądowe, ostateczne decyzje administracyjne, zawiadomienia z ksiąg wieczystych, odpisy aktów notarialnych, akty normatywne (w tym uchwały Rady Miejskiej Wrocławia).

Prowadzono obsługę interesantów:

- przyjmowano zamówienia i wnioski na udostępnianie informacji i wydano dokumenty z państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego, w tym do zgłoszeń prac geodezyjnych i kartograficznych;
- przygotowano i udostępniano materiały, informacje i dokumenty dla złożonych zamówień i wniosków, w tym dla zgłoszonych prac geodezyjnych i kartograficznych;
- udostępnianie informacji następowało poprzez: internet, intranet, ePUAP, pocztę elektroniczną, pocztę oraz bezpośredni kontakt;
- w trybie art. 15 ustawy o informatyzacji podmiotów realizujących zadania publiczne realizowano 61 wniosków o udostępnienie danych zgromadzonych w rejestrze publicznym;
- pobierano opłaty za udostępnione materiały, dokumenty oraz udzielane informacje zgodnie z ustawą Prawo geodezyjne i kartograficzne;
- przygotowano różnorodne dokumentacje dla potrzeb wydziałów merytorycznych Urzędu Miejskiego oraz jednostek gminy związane z prowadzonymi przez te jednostki postępowaniami itp. dla potrzeb komunalizacji, regulacji stanów prawnych, decyzji o warunkach zabudowy, sprzedaży mienia komunalnego itp.;
- dopracowano i kontynuowano proces związany z wykonywaniem podziałów działek mienia komunalnego i Skarbu Państwa oraz rozgraniczeń, wznowień znaków granicznych i okazań granic działek dla nowych nabywców mienia komunalnego i Skarbu Państwa - realizacja tych prac umożliwiła opracowanie dokumentacji do sprzedaży nieruchomości komunalnych i Skarbu Państwa.

Wykaz wybranych zrealizowanych zadań przez ZGKiKM

Wyszczególnienie czynności	jednostka	Ilość			
		2013	2014	2015	2016
Wprowadzanie zmian do operatu ewidencyjnego	zmiana	90 783	109 967	102 857	105 203
Przygotowywanie i wysyłka zawiadomień o wprowadzonych zmianach w ewidencji gruntów	zawiadomienie	33 343	48 233	63 446	34 251
Przyjmowanie zamówień i przygotowywanie materiałów do prac geodezyjnych	zamówienie	6 998	8 735	9 440	9 560
Kontrola operatów przyjmowanych do zasobu	przyjmowany operat geodezyjny	7 752	7 245	7 641	7 506
Przygotowanie dokumentacji dla potrzeb Urzędu Miejskiego oraz jednostek organizacyjnych Gminy /ilość spraw/	zamówienie	2 607	2 008	2 229	1 861
Liczba przyjętych do uzgadniania projektów	przyjęty projekt	2 836	2 473	2 025	1 995
Liczba uzgodnionych projektów /wydanych opinii/	wydana opinia o uzgodnieniu = uzgodniony projekt	2 805	2 360	1 990	1 927
Podziały działek	ilość zleceń	56	93	110	135
Wznowienia granic, okazania granic działek	ilość zleceń	173	207	201	251

Wydział Prawny

OBSŁUGA PRAWNA

Radcowie prawni, w roku sprawozdawczym, przez przed sądami powszechnymi prowadzili **2 574** sprawy, z których **1 558** zostało wszczętych w 2016 r., a ponadto zadania z zakresu obsługi prawnej obejmowały w szczególności:

- zastępstwo procesowe w postępowaniach przed sądami powszechnymi i sądami administracyjnymi oraz przed innymi organami;
- opiniowanie projektów aktów prawa miejscowego i innych aktów normatywnych, umów i porozumień;
- udzielanie opinii prawnych, wyjaśnień oraz konsultacji;
- nadzór nad formalnoprawną stroną procedur przetargowych.

Z zadań bieżących w 2016 r. z zakresu obsługi prawnej Urzędu i organów Miasta:

- zafarfowano pod względem formalnoprawnym około 1 600 dokumentów (umowy, akty normatywne, zarządzenia, uchwały, dokumenty przetargowe, porozumienia, pisma w postępowaniu administracyjnym),
- wydano 246 pisemnych opinii prawnych,
- uczestniczono w naradach oraz konsultacjach świadcząc doradztwo prawne na rzecz pracowników, dyrektorów oraz Kierownictwa Urzędu,
- wydano 138 opinii w zakresie przekazywanych do opiniowania projektów uchwał w zakresie techniki legislacyjnej oraz współdziałanie i konsultacje w procesie przygotowania projektów aktów normatywnych,
- przygotowano 302 wnioski o dokonanie płatności,
- przygotowano 2 510 pełnomocnictw procesowych.

SPRAWY PRZED SĄDAMI CYWILNYMI

Miasto jako powód	Ilość
o zapłatę	1246
o eksmisję	533
o stwierdzenie nabycia spadku	38
inne sprawy	120
Razem	1 937

Miasto jako pozwany	Ilość
o ustalenie	138
o stwierdzenie nabycia spadku-sprawy przy udziale Gminy	107
o zapłatę z tytułu niedostarczenia lokalu socjalnego	127
inne sprawy (podział majątku, zasiedzenie, rozgraniczenie nieruchomości)	35
o ustalenie służebności drogi koniecznej i służebności przesyłu	21
Razem	428

W roku 2016 zapadły rozstrzygnięcia w **787** sprawach:

- sprawy wygrane – 689;
- sprawy przegrane – 86;
- sprawy rozstrzygnięte w inny sposób – 12.

SPRAWY PRZED WOJEWÓDZKIM SADEM ADMINISTRACYJNYM / NACZELNYM SADEM ADMINISTRACYJNYM

Przedmiot skargi	Ilość
na uchwały Rady Miejskiej Wrocławia	12
na decyzje Prezydenta Wrocławia	10
Razem	22

W porównaniu do roku 2015 **zwiększyła się o 32,5%** ilość spraw o zapłatę z powództwa Gminy Wrocław.

Zmniejszyła się o 41,4% liczba spraw rozstrzygniętych przez sądy w 2016 r. Spośród spraw, w których zapadły wyroki w 2016 r. **87,5% zostało wygranych przez Gminę Wrocław.**

Wśród spraw sądowych ilościowo dominowały postępowania:

- o zapłatę z tytułu użytkowania wieczystego, dzierżawy, bezumownego korzystania z nieruchomości, najmu,
- o eksmisję z lokali mieszkalnych, o ustalenie istnienia lub nieistnienia stosunku najmu, o dostarczenie lokalu socjalnego, o podział majątku,
- o zasiedzenie, o aktualizację opłat za wieczyste użytkowanie nieruchomości,
- o wyjawienie majątku dłużnika, upadłościowe i układowe, przeciwko członkom zarządów firm.

Raport ze spraw upadłościowych za 2016 r.

- ilość spraw czynnych na początek okresu sprawozdawczego - 200,
- ilość spraw podjętych w okresie sprawozdawczym - 92,
- ilość spraw zakończonych w okresie sprawozdawczym - 32,
- ilość spraw czynnych na koniec okresu sprawozdawczego - 260 (sprawy upadłościowe toczące się od 2000 r. do końca 2016 r.).

W toczących się sprawach upadłościowych i restrukturyzacyjnych realizowane były 3 zadania z budżetowania zadaniowego:

- **2 Gminy Wrocław** – realizacja dochodów z tytułu podatków i opłat lokalnych i realizacja dochodów z mienia komunalnego,
- **1 Skarbu Państwa** - Prezydenta Wrocławia - realizacja dochodów Skarbu Państwa.

W 2016 r. założono **92 sprawy upadłościowe i restrukturyzacyjne**, z tego 47 zgłoszeń wierzytelności Gminy Wrocław i Skarbu Państwa-Prezydent Wrocławia (**37** zgłoszeń zgodnie z Monitorem Sadowym i Gospodarczym i **10** zgłoszeń uzupełniających, korekt, dodatkowych) tj. **51,1%** w stosunku do założonych spraw.

dochody Skarbu Państwa- Prezydent Wrocławia	podatki i dochody Gminy Wrocław	Zgłoszenia uzupełniające Gminy i Skarbu Państwa	Razem zgłoszone wierzytelności GW i SP w ilości 37
4	33 , w tym: - podatki i opłaty 28 - dochody 5	10 , w tym: - podatki i dochody Gminy 7 - dochody Skarbu Państwa 3	- upadłości konsumenckie - 22 - upadłości spółek - 15

Łączna wysokość zgłoszonych wierzytelności w 2016 r. to kwota **1 882 953,10 zł**, w tym:

- Gmina Wrocław - kwota 854 588,95 zł z tytułu podatku od nieruchomości od osób prawnych, podatku od nieruchomości od osób fizycznych, kosztów egzekucyjnych, kosztów upomnienia oraz opłaty za użytkowanie wieczyste gruntów będących własnością Gminy Wrocław, kosztów procesu, opłaty za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, opłaty za pobyt w Izbie Wytrzeźwień oraz opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi,
- Skarb Państwa-Prezydent Wrocławia - kwota 1 028 364,15 zł z tytułu użytkowania wieczystego gruntów będących własnością Skarbu Państwa.

W dodatkowych, uzupełniających, korektach – zgłoszono kwotę 83 534,49 zł dla Gminy i Skarbu Państwa, co stanowi łącznie **1 966 497,59 zł**.

W wyniku **realizacji ostatecznych planów podziału funduszy masy** upadłych podmiotów na konto Gminy Wrocław i Skarbu Państwa wpłynęły środki finansowe w wysokości **745 263,92 zł**. Ilość pism i zgłoszeń wierzytelności w toczących się postępowaniach upadłościowych i układowych w 2016 r. to liczba 422.

W 2016 r. zakończono łącznie **23 sprawy upadłościowe**, w tym:

- 11 spraw upadłościowych GW – podatki,
- 7 spraw upadłościowych GW- dochody,
- 5 spraw upadłościowa SP – dochody.

Ponadto w 2016 r. kontynuowano program praktyk studenckich studentów Wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego, którego celem jest zdobycie doświadczenia w pracy w jednostce samorządu terytorialnego. Program rozpoczął się w październiku 2010 r., a w 2016 r. 3-tygodniową praktykę odbyło w Urzędzie 19 studentów.

Wydział Nabywania i Sprzedaży Nieruchomości

NABYWANIE I SPRZEDAŻ NIERUCHOMOŚCI

W roku 2016 podjęto wzmożone działania ukierunkowane na rozbudowanie oferty oraz dopasowanie jej do potrzeb i oczekiwań nabywców. Z uwagi na ograniczoną liczbę atrakcyjnych nieruchomości o wysokiej cenie wywoławczej, przygotowano szeroką ofertę skierowaną do klienta indywidualnego. Sięgnięto po wolne lokale mieszkalne oraz działki przeznaczone pod zabudowę jednorodzinną. Pozwoliło to na przeprowadzenie największej **w historii Miasta liczby przetargów - 520**, co wymagało przeprowadzenia średnio **2 licytacji dziennie**. Dobra koniunktura na rynku nieruchomości, skutkująca znacznym ożywieniem także na wrocławskim rynku, znalazła odzwierciedlenie w wynikach sprzedaży nieruchomości gminnych. Większość przetargów zakończyła się pozytywnie już w pierwszym podejściu, a osiągnięte ceny były wyższe od wartości nieruchomości oszacowanych przez rzeczoznawców majątkowych. W roku sprawozdawczym po raz pierwszy dochody uzyskane ze sprzedaży lokali mieszkalnych w trybie przetargowym były **wyższe niż uzyskane ze sprzedaży na rzecz najemców**. Sprzedano rekordową liczbę nieruchomości przeznaczonych **pod zabudowę jednorodzinną - 125**, podczas gdy w poprzednich latach liczba ta oscylowała wokół 70. **Łączny dochód osiągnięty ze sprzedaży składników majątkowych był najwyższy od 2011 r.**

Zadanie	jedn. miary	wartość
Sprzedaż nieruchomości gruntowych - w przetargach	szt.	170
	ha	31,3
Sprzedaż nieruchomości gruntowych - na poprawę warunków zagospodarowania	szt.	26
	ha	2,05
Doposażenie spółek Gminy Wrocław - aporty nieruchomości	szt.	8
	mln zł	5,2
Prywatyzacja gminnych lokali mieszkalnych	mieszkania [szt.]	789
Prywatyzacja gminnych lokali użytkowych	lokale [szt.]	45
Przekształcenie prawa użytkowania wieczystego w prawo własności nieruchomości	lokale [szt.]	1 221
Pozyskanie nieruchomości gruntowych na cele publiczne	ha	36,5

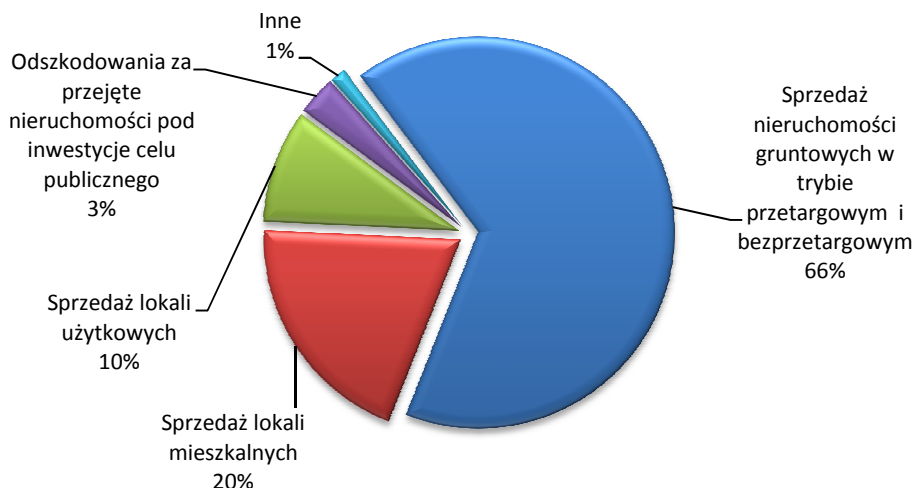
Budżet Miasta na 2016 r. przyjęty został uchwałą nr XIX/379/15 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 22 grudnia 2015 r. W ramach planowanego budżetu dla Wydziału Nabywania i Sprzedaży Nieruchomości ustalono plan dochodów ze sprzedaży składników majątkowych Gminy w wysokości **180 300 000,00 zł**.

Ogółem uzyskane dochody wyniosły **206 159 132,18 zł**, co stanowi **114,3%** realizacji planu rocznego.

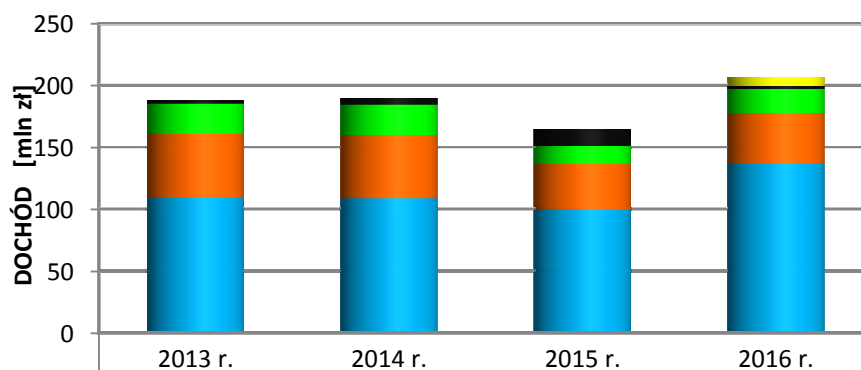
PARAGRAF	WYSZCZEGÓLNIENIE	PLAN 2016 r. [ZŁ]	WYKONANIE 2016 r. [ZŁ]	% WYK.
0550	Użytkowanie wieczyste	500 000,00	1 718 855,50	343,8
0760	Przekształcenie prawa użytkowania wieczystego przysługującego osobom fizycznym w prawo własności	1 100 000,00	999 237,06	90,8
0770	Wpływy z tytułu odpłatnego nabycia prawa własności, z tego:	176 200 000,00	196 675 746,84	111,6
	• sprzedaż nieruchomości w trybie przetargowym	109 200 000,00	126 753 765,63	116,1
	• sprzedaż nieruchomości w trybie bezprzetargowym	7 000 000,00	9 862 323,07	140,9
	• sprzedaż lokali mieszkalnych	40 000 000,00	40 746 516,75	101,9
	• sprzedaż lokali użytkowych	20 000 000,00	19 313 141,39	96,6

0800	Wpływy z tytułu odszkodowania za przejęte nieruchomości pod inwestycje celu publicznego	2 500 000,00	6 765 292,78	270,6
DOCHODY		OGÓŁEM	206 159 132,18	114,3

Struktura dochodów ze sprzedaży składników majątkowych w 2016 r.

Struktura dochodów ze sprzedaży składników majątkowych w latach 2013 - 2016

■ Odszkodowania za nieruchomości przejęte pod inwestycje celu publicznego	6 765 293 zł			
■ Inne	2 570 232 zł	5 228 753 zł	14 183 618 zł	2 718 093 zł
■ Lokale użytkowe	24 822 723 zł	24 745 561 zł	14 376 898 zł	19 313 141 zł
■ Lokale mieszkalne	51 508 762 zł	51 171 885 zł	36 404 639 zł	40 746 516 zł
■ Nieruchomości gruntowe	108 712 389 zł	108 324 714 zł	99 659 029 zł	136 616 089 zł

SPRZEDAŻ NIERUCHOMOŚCI GRUNTOWYCH

W 2016 r. procedurą przygotowania do obrotu cywilnoprawnego objętych było około 400 nieruchomości, zróżnicowanych zarówno pod względem przeznaczenia, możliwości

zagospodarowania, parametrów jak i położenia. Jest to jedna z największych ofert sprzedaży nieruchomości komunalnych w Polsce, skierowana zarówno do inwestorów indywidualnych, jak i deweloperów. W sprzedaży znalazły się nieruchomości przeznaczone pod zabudowę jednorodziną - działki pod realizację pojedynczych domów, jak i zespołów obejmujących kilka do kilkunastu budynków; wielorodzinną; usługi oraz aktywność gospodarczą. W ofercie Miasta pozostają pojedyncze nieruchomości o prestiżowej lokalizacji.

Sprzedaż nieruchomości w trybie przetargowym

Wśród ofert nieruchomości, które były przedmiotem sprzedaży, za najciekawszą uznać należy nieruchomość niezabudowaną, przeznaczoną pod zabudowę usługową, położoną przy ul. św. Wita/św. Katarzyny o powierzchni 2 839 m², z ceną wywoławczą 9 200 000 zł. Do przetargu stanęło pięciu znaczących inwestorów: Linarite Company (spółka powiązana ze Skanska Property Poland), UBM (ten inwestor wybudował kompleks biurowy między ulicami Ruską i św. Mikołaja), Space Investment (powiązana z wrocławskim deweloperem spółką Archicom), Projekt Echo (spółka należąca do Echo Investment) i Genfer Hotel Invest IV. W wyniku postępowania przetargowego jako nabywcę wyłoniono spółkę Linarite Company, która zaoferowała 18 000 000 zł. Inwestor ten nabył od innego podmiotu dwa PRL-owskie biurowce, stojące po obu stronach sprzedanej nieruchomości. Ponadto nabył od Miasta w trybie bezprzetargowym – na poprawę warunków zagospodarowania – kilka działek o łącznej powierzchni 912 m² za kwotę 2 183 388 zł. Tym sposobem spółka Linarite Company stała się właścicielem całego kwartału zawartego pomiędzy ulicami św. Katarzyny, Wita Stwosza, św. Wita i placem Nowy Targ, na którym wybuduje budynek biurowo-usługowy z garażem podziemnym.

W minionym roku przeznaczone do sprzedaży zostały kolejne nieruchomości objęte projektem stworzenia we Wrocławiu wzorcowego osiedla mieszkaniowego *Nowe Żerniki*, dla którego inspiracją była WUWA. Przedsięwzięcie realizowane jest we współpracy Miasta i Dolnośląskiej Okręgowej Izby Architektów RP przy współpracy wrocławskiego oddziału Stowarzyszenia Architektów RP. Nabywców znalazły dwie oferty:

- Nowe Żerniki - Oferta nr 2 – nieruchomość o powierzchni 0,6809 ha, cena sprzedaży: 4 310 000 zł;
- Nowe Żerniki - Oferta nr 4 – nieruchomość o powierzchni 0,6771 ha, cena sprzedaży: 3 010 000 zł.

LP.	PRZEZNACZENIE W MPZP	ILOŚĆ	POWIERZCHNIA [ha]	CENA SPRZEDAŻY NETTO [ZŁ]
1.	Budownictwo jednorodzinne	125	13,0	35 361 400
2.	Budownictwo wielorodzinne	20	8,4	53 658 488
3.	Usługi	23	8,6	48 269 033
4.	Aktywność gospodarcza	2	1,3	2 041 800
	Razem	170	31,3	139 330 721

W wyniku 331 **przeprowadzonych postępowań przetargowych**, nabywców znalazło **170** nieruchomości - to o 70% więcej niż w 2015 r. (100).

Łączna powierzchnia sprzedanych nieruchomości wyniosła 31,3 ha - wzrost o 40% w stosunku do 2015 r. (22,1 ha).

Łączna uzyskana cena sprzedaży wyniosła **139 330 720,58 zł** – tj. o blisko połowę więcej niż w 2015 r. (94 101 492 zł) i jest to zdecydowanie najlepszy wynik na przestrzeni ostatnich lat.

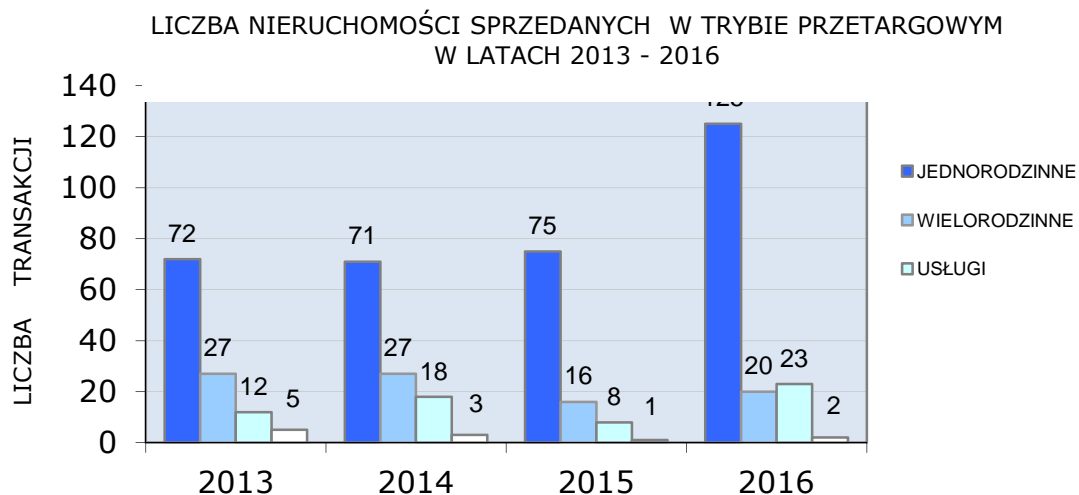
W 163 przypadkach transakcje zakończone zostały podpisaniem aktu notarialnego w roku objętym sprawozdaniem, natomiast 7 umów zostało zawartych w 2017 r.

Podobnie, jak w latach ubiegłych, największy udział w liczbie wszystkich przeprowadzonych transakcji miała sprzedaż nieruchomości przeznaczonych na cele budownictwa mieszkaniowego jedno- i wielorodzinnego. Wolumen sprzedaży wyniósł 145 takich nieruchomości, co stanowi 85% liczby wszystkich sprzedanych nieruchomości. Największy wpływ do budżetu odnotowano w sektorze nieruchomości przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową wielorodzinną, przy sprzedanej łącznie powierzchni ok. 8,4 ha uzyskano cenę sprzedaży 53 658 488 zł. Rekordowy w porównaniu do lat ubiegłych wynik uzyskano jednak w sektorze nieruchomości przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową jednorodziną. Sprzedano **125** nieruchomości za kwotę 35 361 400 zł (w 2015 r.: 75 nieruchomości za kwotę 28 366 930 zł).

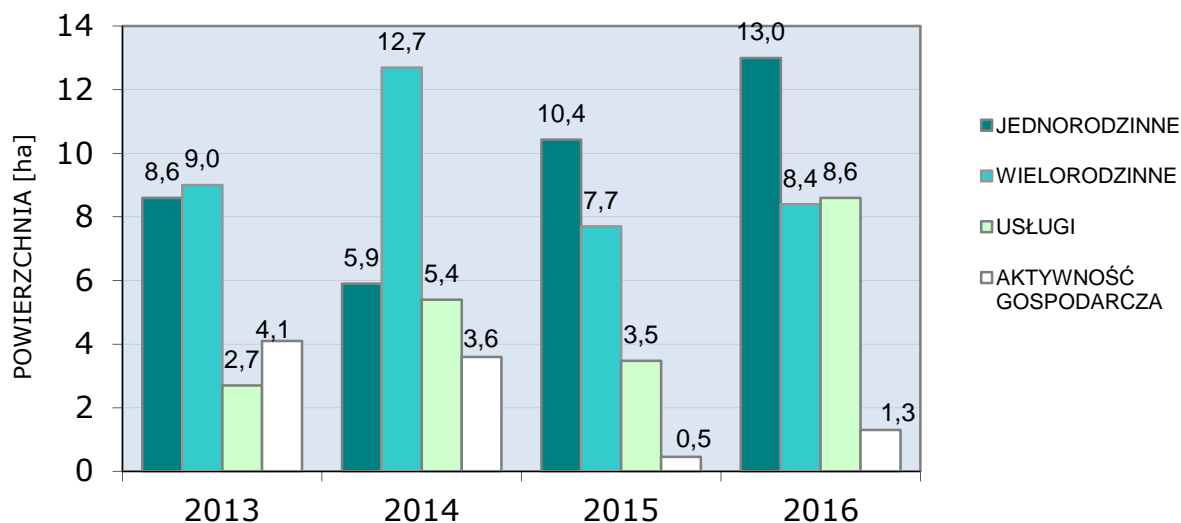
Największą liczbę transakcji odnotowano w obrębie **Stabłowice**, gdzie sprzedanych zostało łącznie 46 nieruchomości, w tym 42 przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową jednorodziną. Na drugim miejscu pod względem ilości sprzedanych nieruchomości znalazł się Brochów z liczbą 30 rozstrzygniętych przetargów, z czego 23 nieruchomości przeznaczone były pod zabudowę jednorodziną.

Poniższa tabela zawiera zestawienie ilości transakcji, powierzchni oraz łącznej ceny sprzedaży z podziałem na przeznaczenie w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego lub w decyzji o warunkach zabudowy, w przypadku braku planu na przestrzeni lat 2013 – 2016.

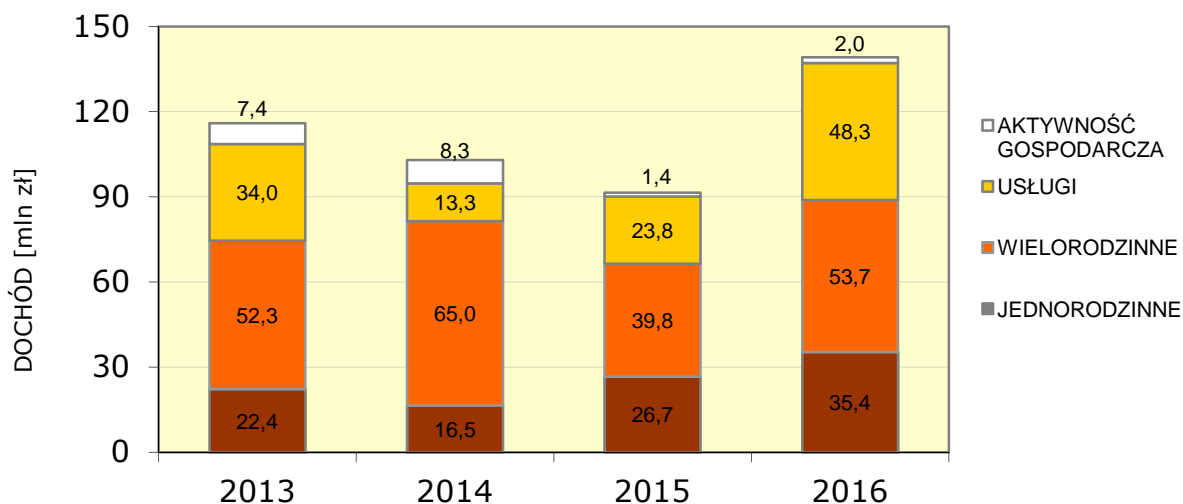
	2013			2014			2015			2016		
	IŁOŚĆ	POWIERZCHNIA [ha]	DOCHÓD [mln zł]	IŁOŚĆ	POWIERZCHNIA [ha]	DOCHÓD [mln zł]	IŁOŚĆ	POWIERZCHNIA [ha]	DOCHÓD [mln zł]	IŁOŚĆ	POWIERZCHNIA [ha]	DOCHÓD [mln zł]
Jednorodzinne	72	8,6	22,4	71	5,9	16,5	75	10,4	26,7	125	13,0	35,4
Wielorodzinne	27	9,0	52,3	27	12,7	65,0	16	7,7	39,8	20	8,4	53,6
Usługi	12	2,7	34,0	18	5,4	13,3	8	3,5	23,8	23	8,6	48,3
Aktywność gospodarcza	5	4,1	7,4	3	3,6	8,3	1	0,5	1,4	2	1,3	2,0
RAZEM	116	24,4	116,1	119	27,6	103,1	100	22,1	91,7	170	31,3	139,3

POWIERZCHNIA NIERUCHOMOŚCI SPRZEDANYCH W TRYBIE PRZETARGOWYM
W LATACH 2013 - 2016

DOCHÓD ZE SPRZEDAŻY NIERUCHOMOŚCI W TRYBIE PRZETARGOWYM
W LATACH 2013 - 2016

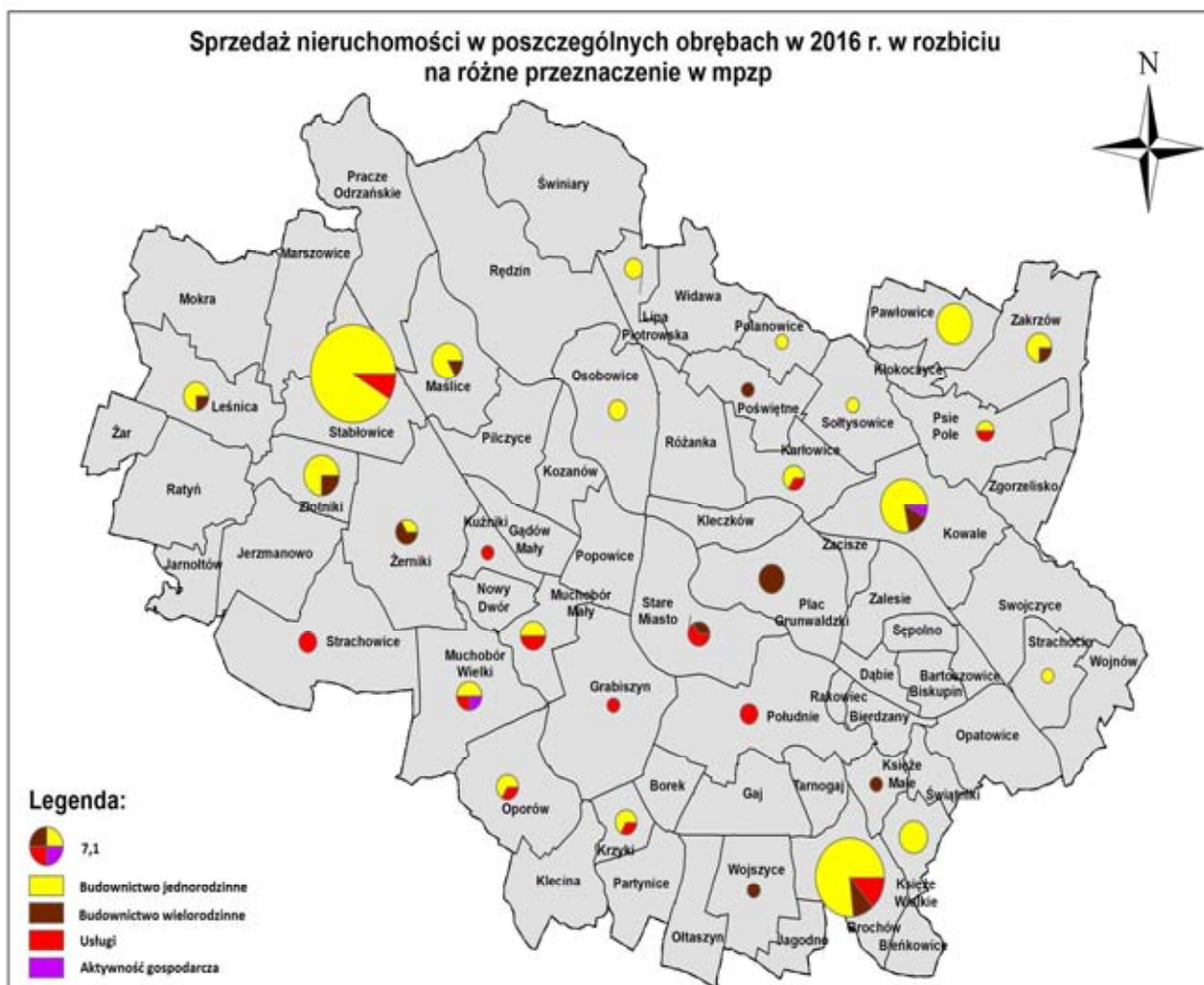

Spośród sprzedanych w minionym roku nieruchomości, 151 stanowiły działki niezabudowane, przeznaczone pod zabudowę, a 19 działki zabudowane, w tym trzy wpisane do rejestru zabytków:

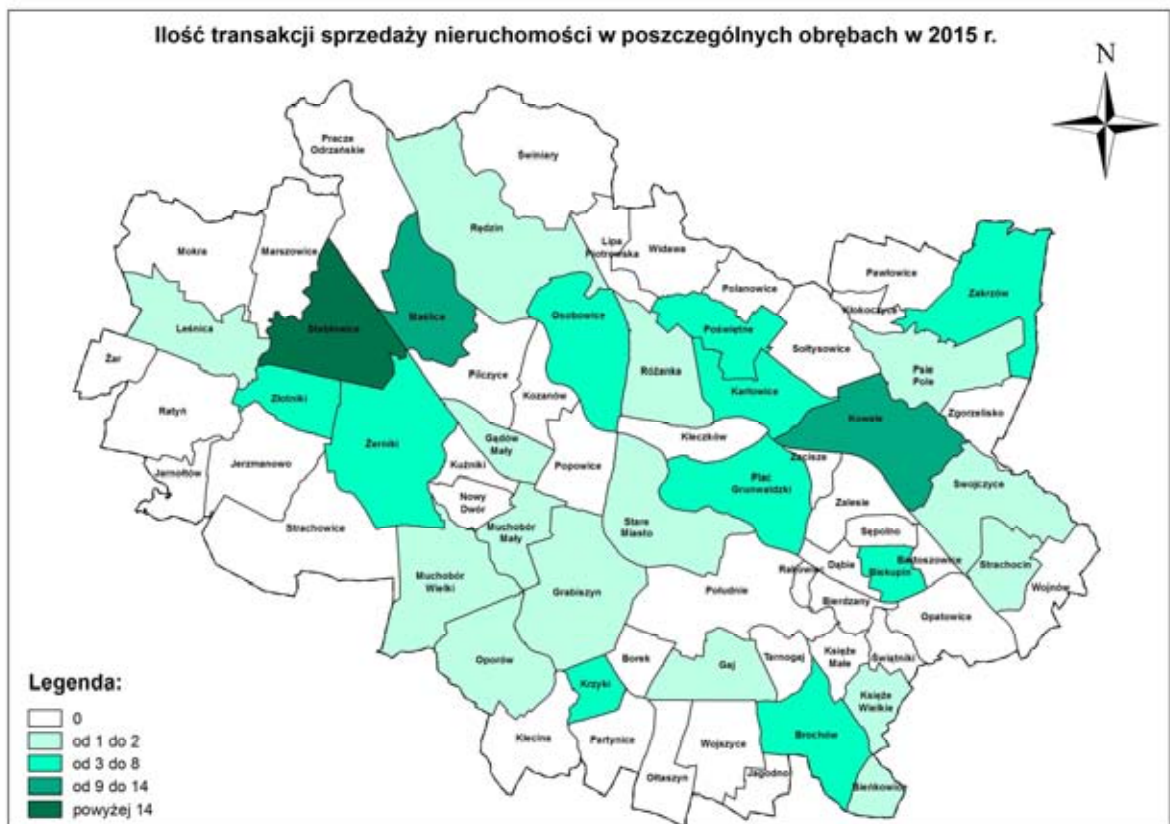
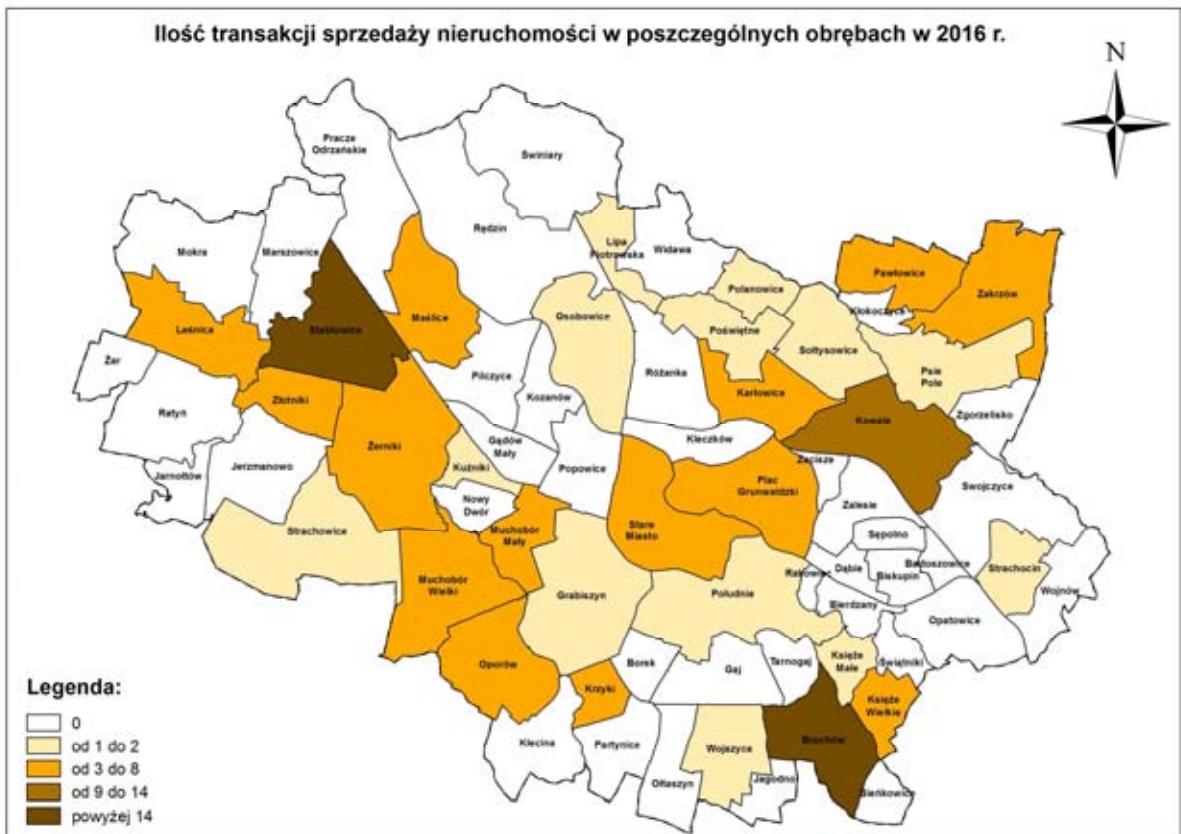
- ul. Pawła Włodkowica 15-17, budynek klasztorny z końca XVIII w. – cena sprzedaży 3 460 000,00 zł;
- ul. Księcia Witolda 42 i 44, kamienice mieszczańskie z końca XVIII i z I połowy XIX w. – cena sprzedaży 1 641 183,47 zł;
- ul. Elbląska, wieża ciśnień – cena sprzedaży 347 327,60 zł.

Zdecydowaną większość nabywców stanowiły osoby fizyczne – 107 (w tym 23 prowadzące działalność gospodarczą), które najczęściej nabywały nieruchomości przeznaczone pod zabudowę jednorodzinną.

Nabywca	Jednorodzinne	Wielorodzinne	Usługi	Aktywność gospodarcza	Razem
OSOBA FIZYCZNA	77	3	4	0	84
OSOBA FIZYCZNA PROW. DZIAŁALNOŚĆ	17	2	4	0	23
SPÓŁKA	31	15	14	2	62
INNY PODMIOT	0	0	1	0	1

Podstawową formą zbycia nieruchomości jest sprzedaż prawa jej własności, jednak w nielicznych przypadkach Miasto ustanawia na okres 99 lat prawo użytkowania wieczystego. Pozwala to na zastosowanie sankcji karnych w przypadku zagospodarowania nieruchomości sposób sprzeczny z postanowieniami umowy. Z tej możliwości skorzystano dwukrotnie. Wyłoniony w przetargu ograniczonym do podmiotów prowadzących działalność oświatową nabywca działki, położonej przy ul. Drukarskiej, zobowiązał się wybudować zespół szkolno-przedszkolny. W drugim przypadku 1-szy Klub Sportowy Śląza Wrocław na gruncie o powierzchni 2,2186 ha położonym w rejonie ul. Kłokoczyckiej powinien wybudować Akademię Sportu, obejmującą m.in. halę sportową, boiska sportowo-gimnastyczne, basen i ściankę wspinaczkową.

Wśród przeprowadzonych w 2016 r. transakcji, 27 przekroczyło wartość 1 miliona złotych (dla porównania w 2015 było ich 13, zanotowano zatem przeszło dwukrotny wzrost). Dwie spośród takich transakcji osiągnęły wartość przekraczającą 10 milionów złotych. Jedną z nich jest wcześniej omówiona nieruchomość przy ul. św. Wita / św. Katarzyny (18 000 000 zł), drugą zaś działka zabudowana, położona przy ul. Ptasiej 22, sprzedana za 10 500 000,00 zł.

Najwyższe cenowo transakcje

Adres nieruchomości	Powierzchnia nieruchomości [ha]	Cena uzyskana [zł]
ul. św. Wita/ ul. św. Katarzyny	0,2839	18 000 000
ul. Ptasia 22	0,3097	10 500 000
ul. Buforowa	1,4107	6 500 000
ul. Borowska 6-12a	0,2506	5 900 000
ul. Daktylowa/ ul. Wojanowska	0,6202	5 000 000
al. Jaworowa 12	0,2122	4 360 000
Nowe Żerniki - Oferta nr 2	0,6809	4 310 000
ul. Maślicka	1,3719	3 830 000
ul. Opoczyńska	0,8787	3 810 000
ul. Kościańska/ ul. Złotnicka	1,1082	3 650 000

Analiza cen nieruchomości gruntowych w latach 2013 - 2016

Poniższa tabela zawiera zestawienie cen średnich nieruchomości gruntowych w przeliczeniu na 1 m², z podziałem na dzielnice Wrocławia oraz przeznaczenie nieruchomości w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego oraz zakresy cenowe uzyskane ze sprzedaży nieruchomości gruntowych w trybie przetargowym w latach 2013 - 2016.

Dzielnica	Budownictwo jednorodzinne		Budownictwo wielorodzinne		Usługi i aktywność gospodarcza	
	Średnia cena 1 m ² [zł]	Zakres cenowy [zł]	Średnia cena 1 m ² [zł]	Zakres cenowy [zł]	Średnia cena 1 m ² [zł]	Zakres cenowy [zł]
2016						
Fabryczna	306	136 - 732	540	279 - 1 119	361	135 - 806
Krzyki	309	146 - 850	758	247 - 2 055	723	128 - 2 354
Psie Pole	256	154 - 510	264	185 - 338	284	115 - 516
Stare Miasto	-	-	4 555	4 555	3 621	901 - 6 340
Śródmieście	-	-	4 324	1154 - 9155	-	-
2015						
Fabryczna	300	156 - 558	352	155 - 639	320	158 - 481
Krzyki	433	178 - 1032	739	653 - 823	6489	6489
Psie Pole	290	117 - 579	314	224 - 423	402	174 - 945
Stare Miasto	-	-	-	-	2365	2365
Śródmieście	711	670 - 799	2062	1442 - 2884	2315	2315

2014						
Fabryczna	293	130 – 518	497	113 – 1 335	262	121 – 469
Krzyki	300	193 – 604	867	357 – 1 809	320	124 – 966
Psie Pole	303	176 – 516	313	265 – 389	250	160 – 441
Stare Miasto	-	-	-	-	599	475 – 722
Śródmieście	-	-	1 027	927 – 1 128	519	519
2013						
Fabryczna	250	120 - 420	360	180 - 620	170	130 - 490
Krzyki	396	200 - 990	500	200 - 740	1 100	130 - 1 200
Psie Pole	300	210 - 440	300	180 - 440	180	80 - 250
Stare Miasto	-	-	2 450	2 450	1 600	360 - 3 280
Śródmieście	-	-	1 000	320 - 2 300	-	-

Sprzedaż nieruchomości w trybie bezprzetargowym na poprawę warunków zagospodarowania nieruchomości sąsiednich

Poza trybem przetargowym nieruchomości komunalne sprzedawane są także w trybie bezprzetargowym. Przedmiot „dosprzedaży” mogą stanowić działki lub ich części, których samodzielne zagospodarowanie jest niemożliwe. Sprzedaż objęła 26 nieruchomości o łącznej powierzchni 2,05 ha i cenie 8 646 028,54 zł.

Najwyższą cenę uzyskano za nieruchomość położoną przy ul. Paprotnej. Teren o powierzchni 1,2482 ha, za kwotę **4 432 000 zł** nabył właściciel Centrum Handlowego Marino. Dodatkowy obszar przy galerii, zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego, przeznaczony jest parking dla klientów.

Na wniosek nabywców ceny trzech nieruchomości sprzedanych na poprawę warunków zagospodarowania nieruchomości sąsiednich zostały rozłożone na raty.

Aport nieruchomości

Dwie nieruchomości niezabudowane o łącznej wartości **1 606 860 zł**, położone przy ul. Górniczej oraz w rejonie ul. Kosmonautów (*Nowe Żerniki*) wniesione zostały jako wkład niepieniężny Gminy Wrocław do spółki miejskiej – Towarzystwa Budownictwa Społecznego Sp. z o.o. Beneficjentem była także spółka Wrocławskie Mieszkania, do której wniesionych zostało 6 lokali użytkowych, położonych przy ul. Gazowej 20, ul. Wrocławczyka 40 oraz ul. Galla Anonima 4 o łącznej wartości 3 610 400 zł.

Prawo pierwokupu

Ponadto w omawianym okresie, 116 warunkowych umów sprzedaży nieruchomości, przeanalizowanych zostało pod kątem wykonania przysługującego Gminie Wrocław prawa pierwokupu (uprawnienie wynika z art. 109 ustawy o gospodarce nieruchomościami). Prezydent Wrocławia nie skorzystał z prawa pierwokupu.

SPRZEDAŻ LOKALI MIESZKALNYCH

Zgodnie z wytycznymi wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Wrocław na lata 2014 - 2019, stanowiącym Załącznik do uchwały nr XV/273/15 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 3 września 2015 r., do priorytetowych zadań gminy należy zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych członków wspólnoty samorządowej. Zaspokajanie tych potrzeb w ramach zadań wykonywanych przez Wydział odbywa się m.in. poprzez sprzedaż lokali mieszkalnych na rzecz najemców. W tym przypadku zastosowanie mają wysokie bonifikaty od ceny sprzedaży: w wysokości 98% jeśli wskutek równoczesnej sprzedaży wszystkie mieszkania w budynku przestają być własnością gminy, natomiast we wszystkich pozostałych przypadkach bonifikata wynosi 90%.

Ponadto, realizując założenia ww. programu, do sprzedaży w trybie przetargowym przeznaczane są wolne lokale mieszkalne w szczególności usytuowane w centrum

Wrocławia, ostatnie wolne lokale w budynkach wspólnotowych i lokale, których powierzchnia użytkowa przekracza 80 m².

W latach 1996 - 2016 sfinalizowano sprzedaż **31 606 lokali mieszkalnych**, z której osiągnięto dochód 731 008 931,26 zł (kwota na podstawie zawartych aktów notarialnych). Na dzień 31 grudnia 2016 r. w zasobie Gminy Wrocław znajdowało się **36 489 lokali mieszkalnych** w **5 244 budynkach**, z czego **13 745** w budynkach należących w 100% do Gminy.

Struktura własności komunalnego zasobu mieszkaniowego			
budynki, w których znajdują się lokale komunalne		ilość lokali mieszkalnych	lokale w zasobach
100% gmina	777	8 455	Zarząd Zasobu Komunalnego
wspólnotowe	2 499	15 042	
100% gmina	559	5 290	Spółka Wrocławskie Mieszkania
wspólnotowe	1 409	7 702	
suma	5 244	36 489	
suma budynków - 100% własność Miasta	1 336	13 745	

W opisywanym okresie zawartych zostało 789 umów sprzedaży lokali mieszkalnych, w tym:

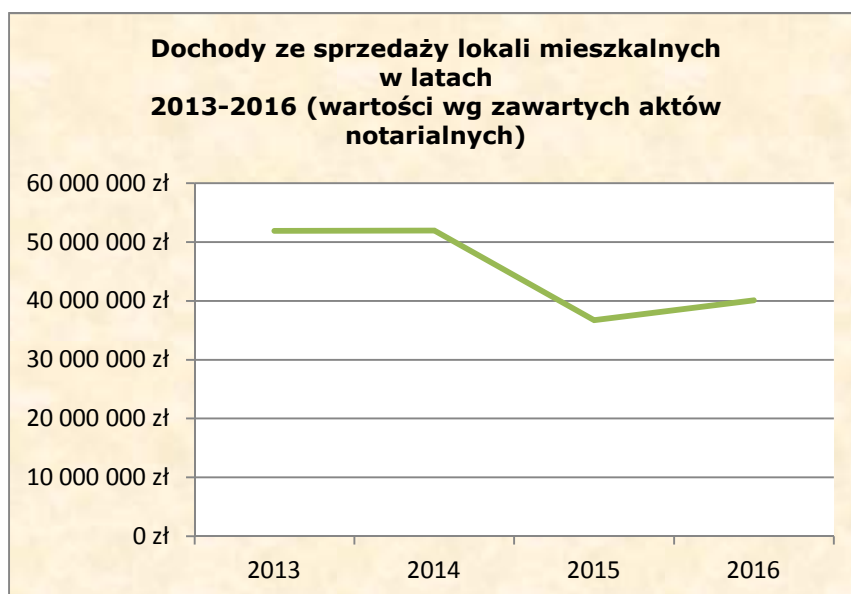
- 720 umów dotyczących zbycia lokali w trybie bezprzetargowym na rzecz najemców;
- 69 umowy dotyczące zbycia lokali w trybie przetargowym.

Dochód ze sprzedaży lokali mieszkalnych wyniósł **40 746 516,75 zł**, co stanowi 101,9% z 40 000 000,00 zł zaplanowanych w tej pozycji budżetowej.

Na kwotę tę składają się dochody ze sprzedaży lokali mieszkalnych:

- w trybie bezprzetargowym z zastosowaniem bonifikat dla najemców w domach wielolokalowych i domach jednorodzinnych w kwocie 17 984 839,63 zł;
- w trybie przetargowym w kwocie 22 480 041,35 zł;
- z tytułu rat w kwocie 44 509,80 zł;
- z tytułu zwrotu udzielonych bonifikat za lokale mieszkalne sprzedane przed upływem pięciu lat od daty nabycia w kwocie 237 125,97 zł.

W roku 2016 po raz pierwszy dochody uzyskane ze sprzedaży lokali mieszkalnych w trybie przetargowym były wyższe niż uzyskane w trybie bezprzetargowym.

SPRZEDAŻ LOKALI MIESZKALNYCH W TRYBIE BEZPRZETARGOWYM

Pomimo obowiązujących wysokich bonifikat udzielanych przez Miasto przy sprzedaży lokali mieszkalnych na rzecz najemców, odnotowuje się zmniejszone zainteresowanie nabywaniem mieszkań komunalnych. Świadczy o tym malejąca z roku na rok liczba składanych wniosków o wykup lokalu. Ta sytuacja w dużej mierze spowodowana jest niskimi dochodami osób zajmujących komunalne mieszkania oraz restrykcyjnymi wymaganiami instytucji finansowych, które niechętnie udzielają kredytu osobom zaawansowanym wiekowo.

Najemcy lokali komunalnych, którzy znajdują się w trudnej sytuacji materialnej, często korzystają z pomocy w formie rozłożenia na raty, czy też umorzenia spłaty zaległych należności z tytułu opłat za korzystanie z lokalu. Bezpośrednim następstwem skorzystania z pomocy Miasta w zakresie umorzenia zaległości jest brak możliwości zastosowania preferencyjnych warunków wykupu lokali. Zgodnie z § 14 ust. 6 uchwały nr XLIX/697/98 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 27 lutego 1998 r. w sprawie zasad gospodarowania nieruchomościami stanowiącymi własność Gminy Wrocław, „bonifikaty określone w ust. 1 nie przysługują najemcom, którzy w okresie ostatnich 3 lat poprzedzających złożenie wniosku o wykup zajmowanego na podstawie umowy lokalu skorzystali z pomocy Gminy Wrocław w formie umorzenia całości lub części należności przy spłacie zaległości czynszowej”. Jednocześnie nie można pominąć grupy osób, która nie jest zainteresowana wykupem najmowanych lokali. Grupę tą tworzą osoby, dla których forma najmu jest całkowicie wystarczająca, a poziom poczucia bezpieczeństwa nie jest determinowany posiadaniem prawa własności lokalu. Część z osób nie decyduje się na wykup lokalu z uwagi na fakt, że jako właściciele, i tym samym członkowie wspólnoty, ponosić będą koszty ewentualnych remontów, co przy niskich dochodach jest dużym obciążeniem.

Na wielkość sprzedaży lokali mieszkalnych w trybie bezprzetargowym mają wpływ nie tylko dochody najemców, ale również liczba budynków, które mogą podlegać prywatyzacji. Prezydent Wrocławia zarządzeniem nr 5596/12 z dnia 19 września 2012 r. wyłączył ze sprzedaży część lokali mieszkalnych położonych w budynkach będących w zasobie Miasta, z uwagi na:

- zły stan techniczny - 163 budynków;
- ujęcie w programie rewitalizacji - 74 budynków;
- położenie w budynkach po kapitalnym remoncie lub wybudowanych po 1994 r. - 178 budynków;
- położenie w budynkach wspólnotowych po kapitalnym remoncie lub wybudowanych po 1994 r. - 150 budynków;
- typ hotelowy - 9 budynków.

Ponadto powyższe zarządzenie zawiera plan wykwaterowań, który w projekcie na lata 2017 - 2018 obejmuje 114 budynków.

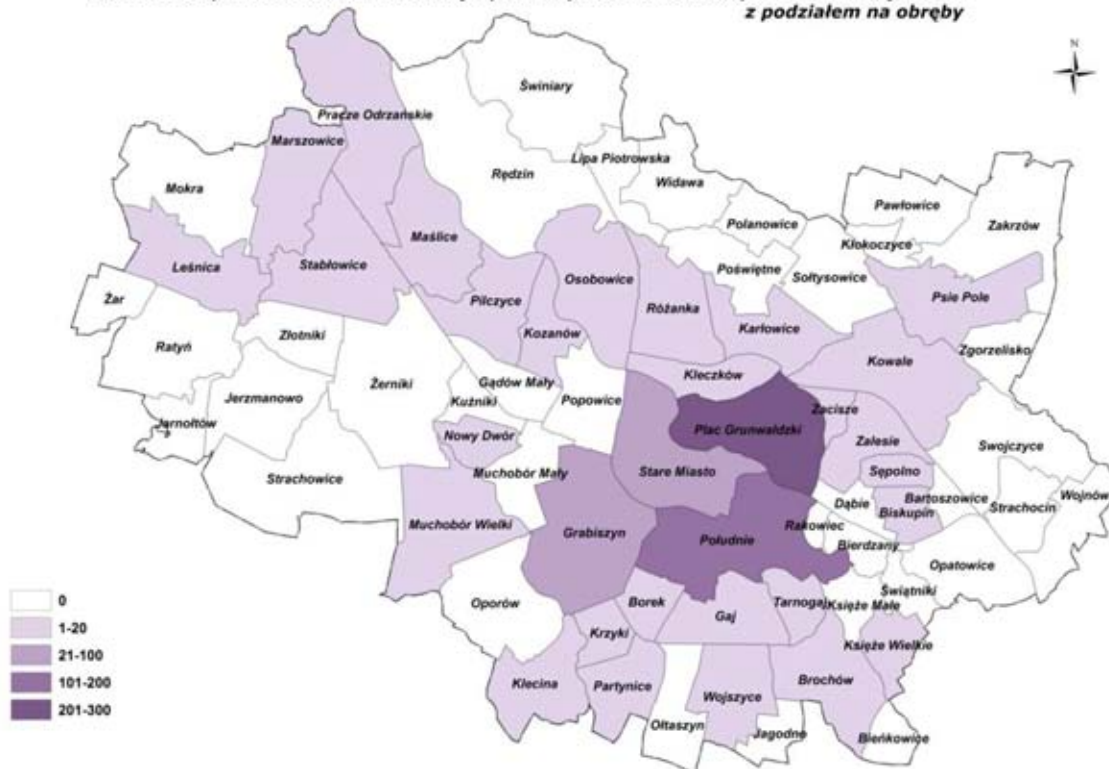
Jak można zauważyć, mimo dużego komunalnego zasobu mieszkaniowego, aż **688 budynków jest wyłączonych ze sprzedaży**. Również konieczność uregulowania stanu prawnego nieruchomości, w szczególności z uwagi na zmiany udziałów w częściach wspólnych, błędne wydzielenie w przeszłości działek geodezyjnych pod budynkami oraz przenikania lokali do sąsiednich nieruchomości, uniemożliwia kontynuację sprzedaży kolejnych lokali. Nie podlega sprzedaży również 1490 lokali socjalnych, które stanowią zasób Miasta. Wszystkie powyższe okoliczności przekładają się na spadek liczby sprzedanych lokali na rzecz najemców, a w konsekwencji także dochodów z tego tytułu.

W 2016 r. zostało zawartych **720 umów notarialnych** sprzedaży lokali mieszkalnych na rzecz najemców spośród 807 lokali przeznaczonych w tym trybie do sprzedaży. Przedmiotem umów były głównie lokale o powierzchni do 60 m² (68% wszystkich sprzedanych lokali).

W **78** sprawach zostały wydane zarządzenia w sprawie odstąpienia od przeznaczenia lokalu do sprzedaży, które były następstwem zaistniałych sytuacji:

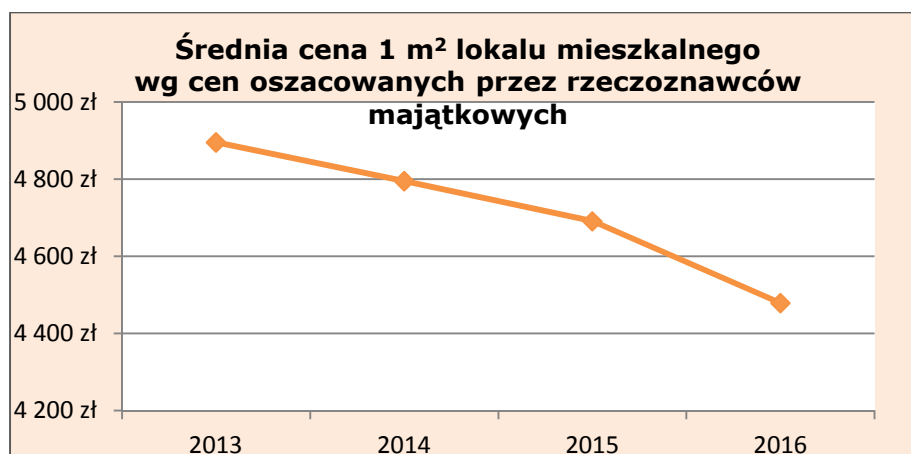
- rezygnacja z zakupu lokalu przez jednego z nabywców podczas sprzedaży równoczesnej, uniemożliwiająca najemcom pozostałych lokali zakup z bonifikatą 98%;
- nie przystąpienie do umów notarialnych w terminie ważności ofert;
- nie złożenie przez najemcę wymaganych dokumentów w terminie lub wniosku o nabycie, nie przystąpienie do wykupu lokalu;
- odmowa podpisania protokołu rokowań przez najemcę w wyniku nie przyjęcia oferowanych warunków sprzedaży (w tym ze względu na zmianę kosztów związanych z przeprowadzonymi remontami w częściach wspólnych).

Ilość zawartych w 2016 roku transakcji sprzedaży lokali mieszkalnych na rzecz najemców z podziałem na obręby

Średnia cena lokalu mieszkalnego po udzielonej bonifikacie nabytego przez najemcę kształtowała się na poziomie **24 945 złotych**.

Rok 2016 to kolejny rok, w którym obserwuje się spadek ceny 1 m² powierzchni użytkowej w mieszkaniach komunalnych.

Oprócz stanu technicznego lokali wpływ na ceny transakcyjne ma również lokalizacja. Chcąc dokonać pełnej analizy zagadnienia zbywania lokali mieszkalnych w trybie bezprzetargowym, należy również zwrócić uwagę na spadek sprzedaży lokali położonych w dzielnicy Stare Miasto, którą cechuje najwyższa średnia cena jednego metra kwadratowego. W stosunku do roku poprzedniego, sprzedaż lokali w tej dzielnicy była mniejsza o 13%. Na taką sytuację wpływ miał niewątpliwie fakt, iż zasób lokali komunalnych położonych w tej części Miasta powoli się wyczerpuje.

Zestawienie średnich cen jednego metra kwadratowego lokalu mieszkalnego w podziale na dzielnice w 2016 r.

Dzielnica	Stare Miasto	Śródmieście	Krzyki	Fabryczna	Psie Pole	Wrocław
Średnia cena za 1 m ²	5 743,15 zł	4 246,82 zł	4 337,43 zł	4 544,97 zł	4 020,92 zł	4 479,49 zł
Liczba sprzedanych lokali mieszkalnych na rzecz najemców	87	301	180	106	46	720

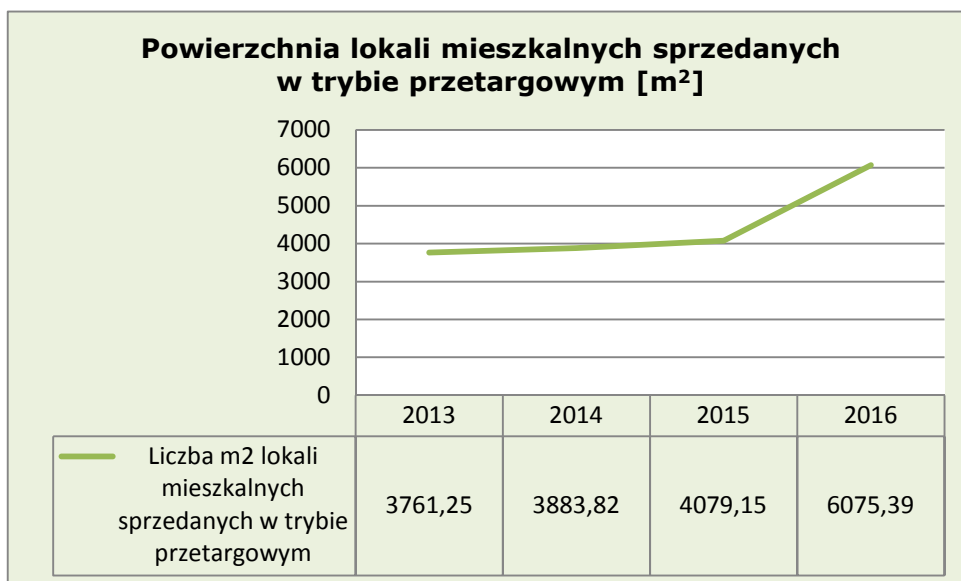
W trybie sprzedaży równoczesnej, tj. sprzedaży wszystkich bądź ostatnich lokali w budynku, Gmina Wrocław sprzedała 83 nieruchomości lokalowe, co pozwoliło ograniczyć o 39 liczbę wspólnot mieszkaniowych z udziałem Miasta i przyczyniło się do zmniejszenia kosztów związanych z zarządzaniem zasobami komunalnymi. Na podstawie złożonych wniosków 57 nabywcom zaliczono na poczet ceny nabycia lokali zwaloryzowaną kaucję mieszkaniową w łącznej kwocie 104 502,10 złotych.

SPRZEDAŻ LOKALI MIESZKALNYCH W TRYBIE PRZETARGOWYM

W roku sprawozdawczym przygotowana została szeroka oferta lokali mieszkalnych przeznaczonych do sprzedaży w trybie przetargowym. Dochód uzyskany z tego tytułu wyniósł **22 480 041,35 zł**. To najlepszy wynik na przestrzeni ostatnich lat. Sprzedano **69 lokali**, tj. o 30% więcej niż w roku 2015.

Dużą część zasobu przeznaczanego do zbycia w drodze przetargu nieograniczonego to lokale mieszkalne, których powierzchnia niejednokrotnie przekracza 100 m². Łączna powierzchnia sprzedanych lokali w roku sprawozdawczym to aż **6 075 m²**. To znaczny wzrost w stosunku do lat ubiegłych.

Średnia cena 1 m² powierzchni użytkowej uzyskana w przetargu wyniosła 4 216 zł i była wyższa od średniej ceny uzyskanej w 2015 r. o około 10%. Ceny **1 m²** powierzchni użytkowej kształtowały się w przedziale **od 1 942,81 zł do 15 505,30 zł**.

SPRZEDAŻ LOKALI UŻYTKOWYCH

Na zasób lokali użytkowych stanowiących własność Gminy składa się obecnie **2 335 lokali**. Prywatyzacja tego zasobu stanowi ważny element gospodarowania nieruchomościami. Z jednej strony ma na celu wzmocnienie atrakcyjności turystycznej Wrocławia oraz podniesienie komfortu życia mieszkańców m.in. poprzez uzupełnianie sieci świadczenia usług. Z drugiej – jest elementem wspierania małej przedsiębiorczości. Podmioty prowadzące działalność gospodarczą w lokalu wynajmowanym od Miasta, mogą skorzystać z możliwości wykupienia go na własność w trybie bezprzetargowym, z kolei te, dla których forma najmu od początku jest niewystarczająca, mogą nabyć wolny lokal w drodze przetargu.

Zawartych zostało łącznie **45** umów sprzedaży lokali użytkowych, w tym:

- 36 umowy sprzedaży lokali w trybie przetargowym;
- 9 umów sprzedaży lokali objętych umowami najmu w trybie bezprzetargowym.

Dochód uzyskany z tego tytułu wyniósł **19 313 141,39 zł**, co stanowi 96,6% planu w tej pozycji, tj. 20.000.000,00 zł.

Na kwotę tę składają się wpływy ze sprzedaży lokali użytkowych:

- 9 805 029,30 zł - w trybie przetargowym;
- 7 532 511,00 zł - w trybie bezprzetargowym;
- 1 918 974,40 zł - z tytułu rat bieżących oraz rat za sprzedane lokale w latach ubiegłych;
- 56 626,69 zł - z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego gruntu związanego z własnością lokalu użytkowego przysługującego osobom prawnym.

Na tle oferty lokali użytkowych przygotowanych do sprzedaży w trybie przetargowym wyróżniają się lokale położone w bardzo dobrych lokalizacjach. Mowa tu zwłaszcza o lokalach w dzielnicy Stare Miasto, cechującej się bardzo wysoką atrakcyjnością inwestycyjną i dużą rentownością prowadzonej działalności. Szereg zabytków architektury, atrakcje kulturalne oraz bliskość ośrodka uniwersyteckiego generują duży ruch, zarówno ze strony samych mieszkańców jak i turystów. Tym samym każda propozycja Miasta dotycząca zbycia lokalu położonego w tym obszarze spotyka się z dużym zainteresowaniem ze strony potencjalnych nabywców. Atrakcyjność takich ofert

wzrasta dodatkowo z uwagi na fakt, iż na rynku jest znikoma ilość ofert w podobnych lokalizacjach. W celu optymalizacji efektów sprzedaży, Wydział stale pracuje nad poszerzaniem oferty lokali użytkowych kierowanych do sprzedaży w trybie przetargu.

W 2016 r. sprzedaż lokali użytkowych w trybie przetargu przyniosła dochód w kwocie 9 805 029,30 złotych tj. o przeszło 2 000 000 zł więcej niż w 2015 r.

W roku sprawozdawczym do Wydziału wpłynęło 47 wniosków o wykup lokalu. Jednakże samo wystąpienie z wnioskiem nie jest równoznaczne z przeznaczeniem do sprzedaży danego lokalu użytkowego. Decyzja o przeznaczeniu lokalu do sprzedaży podlega analizie gospodarczej i ekonomicznej. Na podstawie obowiązujących przepisów prawa miejscowego pierwszeństwo w nabywaniu lokali użytkowych przeznaczonych do sprzedaży przysługuje tym najemcom lokali, którzy na podstawie jednej lub kilku następujących po sobie umów najmu korzystają z nich nie krócej niż 3 lata przed złożeniem wniosku o nabycie lokalu, jeżeli prowadzą w nich działalność gospodarczą zgodnie z zawartą umową.

W 2016 r. w trybie bezprzetargowym sprzedanych zostało 9 lokali użytkowych. Do kasy Miasta wpłynęło 7 532 511,00 złotych.

KOREKTA UDZIAŁÓW W NIERUCHOMOŚCI

W wielu przypadkach przy wyodrębnianiu lokali, udziały w nieruchomości wspólnej nie zostały określone prawidłowo. Wynika to przede wszystkim z dokonanych w przeszłości błędów w obmiarach lokali, stosowanie różnych zasad pomiaru, czy też zaistniałych błędów rachunkowych. Drugą grupę stanowią przyczyny związane z dokonywaną zmianą struktury i powierzchni użytkowej budynków i lokali. W omawianym roku dokonano korekt udziałów w nieruchomościach wspólnych, które objęły **306** właścicieli lokali. W sprawie tej przygotowanych zostało 35 zarządzeń Prezydenta Wrocławia i zawartych zostało 70 aktów notarialnych korygujących udziały właścicieli lokali w częściach wspólnych nieruchomości.

MONITOROWANIE WTÓRNEGO OBROTU LOKALAMI

Wtórny obrót lokalami uprzednio nabytymi od Miasta jest segmentem rynku, który wymaga stałego monitorowania ze strony Gminy. Konieczność ta wynika przede wszystkim z faktu, iż przeważająca część lokali została sprzedana przy zastosowaniu wysokich bonifikat od ceny sprzedaży, a co za tym idzie, wymaga kontroli pod kątem ewentualnych roszczeń Gminy z tytułu przedwczesnej sprzedaży wykupionego lokalu.

U podstaw wprowadzenia wysokich bonifikat przy sprzedaży lokali mieszkalnych na rzecz najemców, leżała chęć wsparcia szerokiego kręgu osób w zakupie własnego mieszkania, a przez to trwałe zaspokojenie ich potrzeb mieszkaniowych. Niemniej jednak zdarzają się sytuacje, w których nowy właściciel lokalu dokonuje jego przedwczesnego zbycia, co równoznaczne jest z koniecznością przeprowadzenia postępowania wyjaśniającego pod kątem zaistnienia przesłanek zobowiązujących Gminę do żądania zwrotu udzielonej bonifikaty. Obowiązek ten wynika wprost z brzmienia art. 68 ust. 2 ustawy o gospodarce nieruchomościami.

W roku sprawozdawczym do Wydziału wpłynęło ponad **1 200** umów sprzedaży, darowizn oraz zniesienia współwłasności lokali, które kiedyś stanowiły własność Skarbu Państwa lub Gminy Wrocław. Po przeprowadzeniu analizy aktów notarialnych przygotowanych zostało 13 zarządzeń Prezydenta Wrocławia w sprawie zwrotu bonifikaty i 8 zarządzeń w sprawie odstąpienia od jej żądania. Dodatkowo, w toku prowadzonych postępowań, wydanych zostało 5 zarządzeń w sprawie rozłożenia na raty spłaty należności, jak również

9 zarządzeń w sprawie umorzenia należności Gminy Wrocław z tego tytułu.

Na mocy art. 68 ust. 2c ustawy o gospodarce nieruchomościami Prezydent Wrocławia poddał pod rozważenie Rady Miejskiej Wrocławia 6 projektów uchwał w sprawie wyrażenia zgody na odstąpienie od żądania zwrotu bonifikaty udzielonej przy sprzedaży lokalu mieszkalnego. Wszystkie przedstawione projekty zostały uchwalone przez Radę Miejską Wrocławia.

Łączna wartość zwróconych w 2016 r. bonifikat wyniosła **237 125,97 zł**. Kwotę tę stanowi suma rat wpłaconych na podstawie zawartych ugód sądowych w sprawach zwrotu bonifikat udzielonych przy sprzedaży lokali mieszkalnych na rzecz najemców.

AKTUALIZACJA OPŁAT Z TYTUŁU UŻYTKOWANIA WIECZYSTEGO

Obecnie nie obserwuje się wzrostu wartości gruntów w stosunku do wartości z lat, w których dokonywano poprzedniej aktualizacji. Podejmowane działania w głównej mierze dotyczą gruntów, w których opłaty nie zostały uprzednio zaktualizowane z uwagi na toczące się postępowania spadkowe.

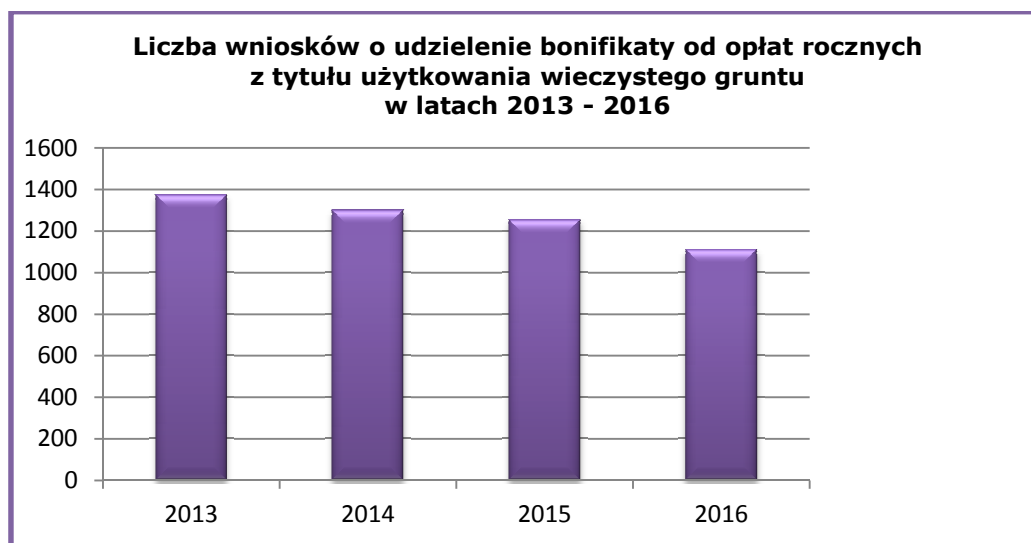
Zaktualizowano opłaty w stosunku do **16** nieruchomości, wypowiadając opłaty roczne i równocześnie proponując ich nową wysokość **127** użytkownikom wieczystym. W konsekwencji powyższego przewiduje się wzrost dochodów z tego tytułu w wysokości 16 308,26 zł.

Liczba wypowiedzeń opłat w latach 2013 - 2016

Lp.	Rok	Liczba wypowiedzeń opłat [szt.]	Przewidywany docelowy wzrost dochodów z tytułu opłat
1	2013	160	18 222,75 zł
2	2014	16	2 989,29 zł
3	2015	125	22 441,48 zł
4	2016	127	16 308,26 zł
Razem		428	59 961,78 zł

W myśl art. 74 ust. 1 ustawy o gospodarce nieruchomościami osobom fizycznym, których dochód na jednego członka gospodarstwa domowego nie przekracza 50% przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w roku poprzedzającym rok, za który opłata ma być wnoszona, właściwy organ udziela na ich wniosek 50% bonifikaty od opłat rocznych z tytułu użytkowania wieczystego, przy czym nieruchomość musi być przeznaczona lub wykorzystywana na cele mieszkaniowe.

Miniony rok jest kolejnym z rzędu, w którym wyraźnie można dostrzec sukcesywnie spadającą liczbę składanych wniosków o udzielenie bonifikaty od opłat rocznych. Wiąże się to przede wszystkim z zakończonymi postępowaniami dotyczącymi przekształcenia gruntów pod budynkami we własność oraz wtórnym obrotem lokalami. W 2016 r. wpłynęło **1 110** wniosków w przedmiotowej sprawie, co jest równoznaczne ze spadkiem ich liczby o 11,5%.

PRZEKSZTAŁCENIE PRAWA UŻYTKOWANIA WIECZYSTEGO GRUNTU W PRAWO WŁASNOŚCI

Przekształcanie prawa użytkowania wieczystego w prawo własności gruntu odbywa się na podstawie przepisów ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego w prawo własności nieruchomości, na wniosek uprawnionego podmiotu.

W okresie ostatnich 4 lat prawo współwłasności nieruchomości uzyskało 5 439 osób, co spowodowało, iż w 539 przypadkach prawo do gruntów pod budynkami mieszkalnymi i garażami związane z odrębną własnością lokali zostało przekształcone z użytkowania wieczystego we własność.

Wydanych zostało **112 decyzji administracyjnych o przekształceniu prawa**. Spośród 112 rozstrzygnięć, 7 zostało wydanych dla nieruchomości zabudowanych zespołami garażowymi, a 105 dotyczyło przekształcenia gruntów pod budynkami o funkcji mieszkaniowej. Wydanyymi decyzjami administracyjnymi rozpatrzono merytorycznie 1 185 wniosków. Ponadto, wydano 12 postanowień o odmowie wszczęcia postępowania, którymi rozpatrzono formalnie 36 złożonych wniosków. Odmowa wszczęcia postępowania administracyjnego ma miejsce w sytuacji wyrażenia zainteresowania przekształceniem zbyt małej liczby osób. W odniesieniu do współużytkowania wieczystego w częściach ułamkowych ustawodawca przyznał prawo do wystąpienia z żądaniem przekształcenia współużytkownikom, których udział wynosi, co najmniej połowę.

Reasumując wyniki podjętych działań, rozpatrzonych zostało łącznie **1 221** wniosków złożonych przez współużytkowników wieczystych nieruchomości.

Uzyskane dochody z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności nieruchomości **wyniosły 1 055 863,75 zł**, co stanowi 96% wykonania planu. Należy wskazać jednakże, iż priorytetem Miasta nie jest uzyskiwanie dochodów z tego tytułu, ale umożliwienie użytkownikom wieczystym decydowania o formie prawnej władania nieruchomością. Wyraz temu dała Rada Miejska Wrocławia podejmując w dniu 17 listopada 2011 roku uchwałę nr XVIII/355/11 w sprawie udzielania bonifikaty od opłaty za przekształcenie prawa użytkowania wieczystego w prawo własności nieruchomości w postępowaniach prowadzonych na podstawie przepisów ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego w prawo własności nieruchomości. Uchwała ta daje uprawnionym mieszkańcom możliwość ubiegania się o udzielenie bonifikat od opłaty za przekształcenie w wysokości 90%, a w wyjątkowych przypadkach nawet 99%. Proces mający na celu przekształcenie prawa użytkowania wieczystego w prawo własności jest sukcesywnie realizowany przez Miasto. W 2016 r. do Wydziału wpłynęło 506 nowych wniosków współużytkowników wieczystych.

Doniesienia medialne oraz dostępne projekty zmiany ustawy przewidujące dokonanie przekształcenia użytkowania wieczystego z mocy prawa, wpłynęły na zainteresowanie mieszkańców tą zmianą prawa do gruntu i przełożyły się na zmniejszenie ilości składanych wniosków.

POMOC PUBLICZNA

W roku sprawozdawczym wydano 94 zaświadczenia o udzielonej pomocy de minimis oraz opublikowano jedną informację* o przyznanej pomocy ad hoc.

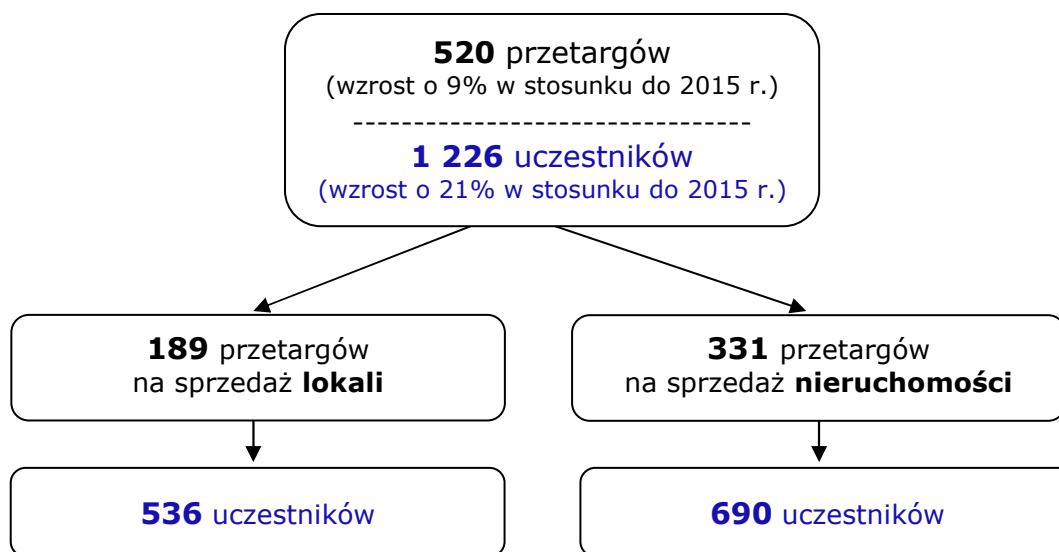
L.p.	Forma pomocy	Podstawa prawna	Liczba wydanych zaświadczeń
Pomoc publiczna de minimis			
1	Udzielenie bonifikaty w wysokości 90% od opłaty za przekształcenie prawa użytkowania wieczystego w prawo własności nieruchomości.	art. 4 ust. 7 w związku z art. 5a ustawy o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego w prawo własności nieruchomości, §2 ust. 1 Uchwały nr XVIII/355/11 Rady Miejskiej	79

2	Rozłożenie na raty opłaty za przekształcenie prawa użytkowania wieczystego w prawo własności nieruchomości.	art. 4 ust. 3 w związku z art. 5a ustawy o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego w prawo własności nieruchomości	10
3	Rozłożenie na raty ceny sprzedaży nieruchomości.	art. 70 ust. 2 ustawy o gospodarce nieruchomościami	2
4	Udzielenie bonifikaty w wysokości 50% od opłaty rocznej za prawo użytkowania wieczystego gruntu z tytułu niskich dochodów.	art. 74 ust.1 ustawy o gospodarce nieruchomościami	3
Pomoc ad hoc			
5	Udzielenie bonifikaty w wysokości 30% z tytułu wpisu budynku do rejestru zabytków.	art. 10 ust. 5, art. 68 ust.3 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r.	1*
RAZEM			95

ORGANIZACJA PRZETARGÓW

Rok 2016 jest rekordowy, jeśli chodzi o liczbę przeprowadzonych przetargów na zbycie nieruchomości gruntowych zabudowanych i niezabudowanych oraz nieruchomości lokalowych. Po raz pierwszy w historii przekroczyła ona pół tysiąca - **520**, co wymagało przeprowadzenia średnio dwóch sesji dziennie.

Odnotowano również największą od 5 lat liczbę uczestników: **1226** osób prawnych i fizycznych.

Przedmiotem zbycia w trybie przetargowym było **343** nieruchomości, w tym:

- 226 nieruchomości gruntowych,
- 117 nieruchomości lokalowych.

Informacja dotycząca rozstrzygnięć przetargów na sprzedaż nieruchomości lokalowych.

rodzaj przetargu	rodzaj lokalu	liczba przetargów	liczba przetargów - wyłonieni nabywcy	liczba przetargów - bez rezultatu
USTNY	Mieszkalne	117	70	47
	Użytkowe	72	34	38
Razem		189	104	85

nr przetargu	PRZETARGI USTNE				liczba przetargów	liczba wyłonionych nabywców
	Lokale mieszkalne		Lokale użytkowe			
	Wyniki przetargu					
	Pozytywny	Negatywny	Pozytywny	Negatywny		
I	35	27	19	13	94	54
II	20	15	3	11	49	23
III	9	5	5	10	29	14
IV	6	0	6	4	16	12
V	0	0	1	0	1	1

Największym zainteresowaniem cieszyły się lokale mieszkalne położone przy:

- ul. Stalowowolskiej 4/5 o powierzchni 88,1 m² - uczestniczyło 43 licytantów;
- ul. Odrzańskiej 9-10/3 o powierzchni 17,25 m² - uczestniczyło 35 licytantów;
- ul. Robotniczej 32/4 3 o powierzchni 15 m² - uczestniczyło 24 licytantów;
- ul. Ruskiej 66/67/6 o powierzchni 21,28 m² - uczestniczyło 20 licytantów;
- ul. Wiosennej 8/2 o powierzchni 52,92 m² - uczestniczyło 19 licytantów.

Lokale, które uzyskały najwyższe ceny w stosunku do ceny wywoławczej

Adres lokalu	Pow. lokalu [m ²]	Cena wywoławcza [zł/m ²]	Cena uzyskana [zł/m ²]	% ceny wywoł.
ul. Więzienna 1-4/LU2 zabytek	20,16	12 400,79	50 793,65	410
ul. Kuźnicza 33/1A	75,55	9 834,55	28.563,86	290
ul. Kuźnicza 31/1A	107,84	9 041,17	23 367,95	258
ul. Odrzańska 9-10/3 (zabytek)	17,25	6 724,64	18 260,87	271
ul. Rynek 53/55/22	16,49	7 519,71	17 222,56	229
ul. Uniwersytecka 19/20/1A	112,90	8 777,68	14 800,71	168
ul. Białokórnica	20,00	7 250,00	13 700,00	189

Informacja dotycząca rozstrzygnięć przetargów na sprzedaż nieruchomości gruntowych

rodzaj przetargu	forma zbycia	rodzaj nieruchomości	liczba przetargów	liczba przetargów - wyłonieni nabywcy	liczba przetargów - bez rezultatu
USTNY	sprzedaż	zabudowane	20	14	6
		niezabudowane	295	149	146
	dzierżawa	zabudowane	1	1	0
		niezabudowane	0	0	0
OFERTOWY	sprzedaż	zabudowane	7	3	4
		niezabudowane	8	5	3
Razem			331	172	159

nr przetargu	PRZETARGI USTNE				liczba przetargów	liczba wyłonionych nabywców
	nieruchomości niezabudowane		nieruchomości zabudowane			
	Wyniki przetargu					
	pozytywny	negatywny	pozytywny	negatywny		
I	89	43	12	1	145	101
II	27	50	1	3	81	28
III	17	36	3	0	59	20
IV	15	19	0	0	36	15

Spośród 520 zorganizowanych przetargów na sprzedaż nieruchomości gruntowych i lokalowych: 276 zakończyło się wynikiem pozytywnym, co stanowi 53% (to 11% wzrost w stosunku do 2015 r.).

Największym zainteresowaniem cieszyły się przetargi na sprzedaż działek pod budownictwo jednorodzinne.

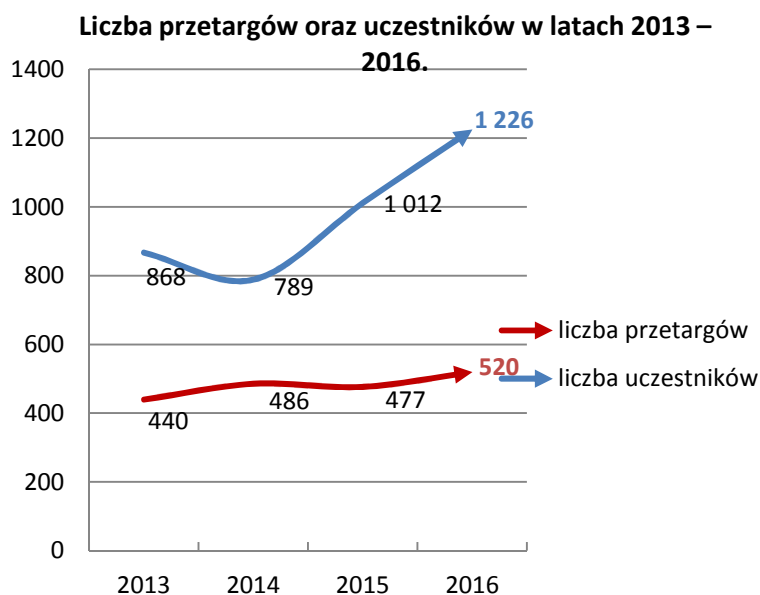
Najwyższą frekwencję odnotowano podczas **13 licytacji działek** położonych w obrębie Brochów przy ul. Hipolita Cegielskiego - w każdej uczestniczyło od 23 do 26 osób.

Atrakcyjne okazały się również nieruchomości zlokalizowane przy:

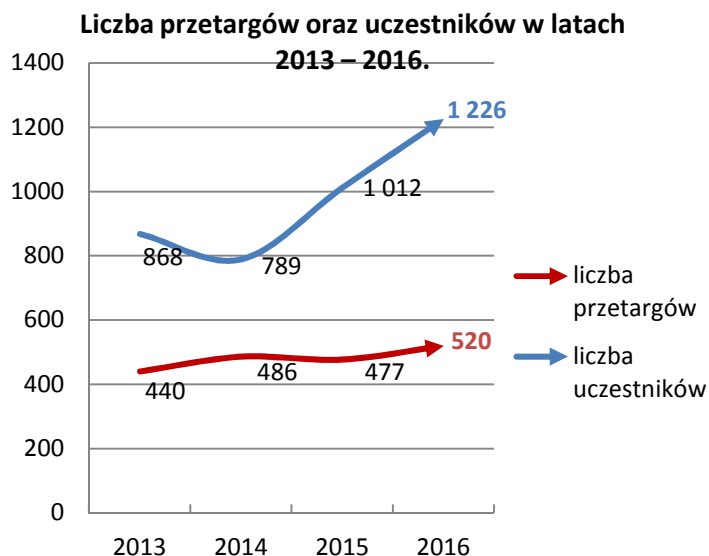
- ul. Australijskiej 16a - licytowało 15 osób;
- ul. Borowskiej 6-12 a - licytowało 13 osób;
- ul. Ptasiej 22 - licytowało 12 osób;
- ul. Szczygłej 1 - licytowało 11 osób.

Najwyższe ceny za 1 m² gruntu osiągnięto ze sprzedaży działek niezabudowanych z przeznaczeniem pod budownictwo jednorodzinne, położonych w dzielnicach: Krzyki i Fabryczna przy ulicach:

- Babiego Łata - działka o powierzchni 822 m² - 850,36 zł za 1 m², uzyskana cena sprzedaży większa o 19,5% od ceny wywoławczej;
- Osiedlowej - działka o powierzchni 10 93 m² - 731,93 zł za 1 m², uzyskana cena sprzedaży większa o 213% od ceny wywoławczej;
- ul. Babiego Łata - działka o powierzchni 836 m² - 718,90 zł za 1 m², uzyskana cena sprzedaży większa o 7% od ceny wywoławczej;
- ul. Rybnickiej 61 - działka o powierzchni 3 218 m² - 630,83 zł za 1 m², uzyskana cena sprzedaży większa o 17,3% od ceny wywoławczej.

Z 247 ogłoszonych pierwszych przetargów – 163 zakończyło się pozytywnie. Stanowi to 66% przy 47% w roku 2015.

PROMOCJA I REKLAMA

Działania promocyjne Wydziału obejmowały przedsięwzięcia zarówno w kraju, jak i za granicą. W marcu 2016 r. Wrocław po raz dwudziesty drugi brał udział w targach MIPIM – najważniejszych w branży nieruchomości w Europie, które od 27 lat goszczą w Cannes: inwestorów, deweloperów, architektów, firmy doradcze i konsultingowe, fundusze inwestycyjne, miasta i regiony. W tegorocznej edycji wzięło udział 2 450 firm i 4 800 inwestorów z przeszło 90 krajów, a zarejestrowanych zostało ponad 21 000 uczestników. Oferta inwestycyjna Wrocławia obejmowała tereny pod usługi (ul. ks. Witolda, ul. Borowska, ul. Stabłowicka/Towarowa, ul. Wojanowska, ul. Buforowa), aktywność gospodarczą – usytuowane przy obwodnicy autostradowej (ul. Graniczna, ul. Piółunowa) i obwodnicy śródmiejskiej (ul. Żmigrodzka, ul. Irysowa). Część z tych terenów miała status specjalnej strefy ekonomicznej. W ofercie znalazły się budynki położone przy ul. Jaworowej, ul. Włodkowica, ul. Ruskiej i ul. ks. Witolda. Oferta inwestycyjna Miasta przedstawiona była na folderach reklamowych – w formie kart nieruchomości, oraz na pendrive’ach z nagranyimi plikami ofert nieruchomości. Inwestorzy otrzymywali także foldery „Driven by knowledge” – kompendium wiedzy gospodarczej o mieście czy publikacje „Let’s create a city”, „Why Wrocław? Information for investors”. Na stoisku dostępne też były ulotki i materiały dotyczące turystycznych i kulturalnych atrakcji Wrocławia, publikacje architektoniczne – „Piękny Wrocław” oraz foldery Europejskiej Stolicy Kultury 2016 i The World Games 2017.

Miasto wzięło także udział w Targach Mieszkań i Domów, które odbyły się w pierwszych dniach października w Hali Stulecia. Stanowiły one doskonałą okazję dla promocji nieruchomości dla mieszkańców Wrocławia i regionu. Największym zainteresowaniem wśród odwiedzających cieszyły się działki pod budowę domów jednorodzinnych i mieszkania gminne, a także lokale usługowe. Duża część klientów znała ofertę Giełdy Nieruchomości i oczekiwała informacji o warunkach i zasadach udziału w przetargach.

Stoisko organizowane wspólnie z Biurem Promocji Miasta promowało modelowe osiedle mieszkaniowe WUWA 2. Makieta Nowych Żernik, która pozwalała prześledzić zakres i etapy inwestycji, przyciągała uwagę tych klientów, którzy byli zainteresowani kupnem mieszkań w powstających właśnie budynkach, lub chcieli uzyskać informację o kolejnych terenach przygotowywanych do sprzedaży w tym rejonie.

Kontynuowano działania promocyjne polegające na zamieszczaniu tablic i banerów reklamowych na nieruchomościach bądź w ich bliskim otoczeniu. Na ekranie w siedzibie

Urzędu przy pl. Nowy Targ wyświetlana była prezentacja multimedialna, która w przystępnej i ciekawej formie przedstawiała najatrakcyjniejsze nieruchomości Miasta. Spełniając wymogi ustawy, w prasie ogólnopolskiej i dolnośląskiej zamieszczane były informacje o ogłoszonych do sprzedaży nieruchomościach i warunkach przetargu.

Niezmiernie dużym zainteresowaniem cieszy się internetowa baza – **Giełda Nieruchomości**, która zawiera informacje o wszystkich nieruchomościach gruntowych i lokalowych przeznaczonych do obrotu cywilnoprawnego. Klienci przeglądali w niej oferty, pobierali dokumenty udostępnione przez Wydział (w tym ogłoszenia przetargowe, skany decyzji o warunkach zabudowy, dokumentację techniczną). W serwisie opublikowany został też film - prezentacja multimedialna zdjęć kamienicy położonej przy ul. Zygmunta Krasińskiego 25. W celu zachęcenia klientów do korzystania z internetowych źródeł informacji o ofercie nieruchomości gminnych przeznaczonych do sprzedaży, opracowano wraz z działem graficznym Biura Promocji Miasta plakaty i ulotki reklamujące Giełdę Nieruchomości.

Giełda Nieruchomości – statystyki odwiedzin serwisu.

	2014 r.	2015 r.	2016 r.
Liczba sesji	66 218	95 764	111 923
Liczba odsłon	792 504	1 139 722	1 341 678
Średni czas trwania sesji	21 min	21 min	23 min
Liczba użytkowników	26 301	39 511	38 805
Użytkownicy powracający	62,3%	59,9%	66,8%
Użytkownicy nowi	37,8%	40,1%	33,2%

Miasto oferuje ponad 300 nieruchomości do sprzedaży w trybie przetargowym

- działki pod domy jednorodzinne • działki pod zabudowę wielorodzinną i usługową • nieruchomości położone w SSE • mieszkania • lokale użytkowe • budynki i kamienice
- budowle nietypowe

Urząd Miejski Wrocławia
 pl. Nowy Targ 1-8, 50-141 Wrocław
 tel. +48 71 77 77 77

Wrocław **miasto spotkań**

www.um.wroc.pl/gn

Kolejny rok z rzędu zaobserwowano, że klienci dużo chętniej korzystają z elektronicznych form kontaktu i możliwości pozyskiwania informacji poprzez wysyłanie zapytań drogą internetową (poprzez formularz Giełdy Nieruchomości) lub mailową. Odnotowano około pół tysiąca takich zgłoszeń z prośbą o informacje dotyczące nieruchomości lub warunków uczestnictwa w przetargu. Odnotowano również znacznie częstszy kontakt telefoniczny ze strony klienta. W 2016 r. przeprowadzono 3 455 rozmów z potencjalnymi inwestorami, natomiast w 2015 r. było ich 2 849 (wzrost o 21%).

NABYWANIE NIERUCHOMOŚCI DO ZASOBU GMINY WROCŁAW

Wykonywano zadania z zakresu pozyskiwania nieruchomości niezabudowanych oraz zabudowanych do zasobu Miasta na realizację celów publicznych i rozwojowych Miasta oraz dokonywał wypłaty odszkodowań za grunty, które wydzielone zostały pod planowane drogi publiczne. Ponadto kontynuowano zadania z zakresu postępowań odszkodowawczych dotyczących rozpoczętych w latach ubiegłych inwestycji drogowych - rozbudowy i przebudowy dróg istniejących oraz budowy dróg nowych, inwestycji, które związane były z organizacją i przeprowadzeniem finałowego turnieju Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej UEFA EURO 2012 oraz inwestycji drogowych o charakterze lokalnym, rozpoczętych w roku 2016. Całkowita kwota wydatkowana w celu pozyskania gruntów wyniosła 17 319 304 zł. Kwota 186 072 zł pochodziła ze środków inwestycyjnych pozostających w dyspozycji jednostek realizujących inwestycje celu publicznego.

WYPŁATA ODSZKODOWAŃ – ART. 98 USTAWY O GOSPODARCE NIERUCHOMOŚCIAMI.

Grunty przeznaczone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod drogi publiczne, wydzielone na wniosek właścicieli i użytkowników wieczystych, z mocy prawa przeszły na własność Miasta. Zgodnie z przepisem art. 98 ust. 3 ustawy o gospodarce nieruchomościami, byłym właścicielom i użytkownikom wieczystym za przejęty grunt przysługuje odszkodowanie. Wydział prowadził postępowania w trybie cywilnoprawnym a także reprezentował Miasto w postępowaniach administracyjnych w przypadku, gdy nie doszło do podpisania porozumienia. Wypłata odszkodowań realizowana była poprzez wypłatę środków finansowych lub przyznanie na wniosek byłego właściciela lub użytkownika wieczystego, nieruchomości zamiennej z zasobu Miasta.

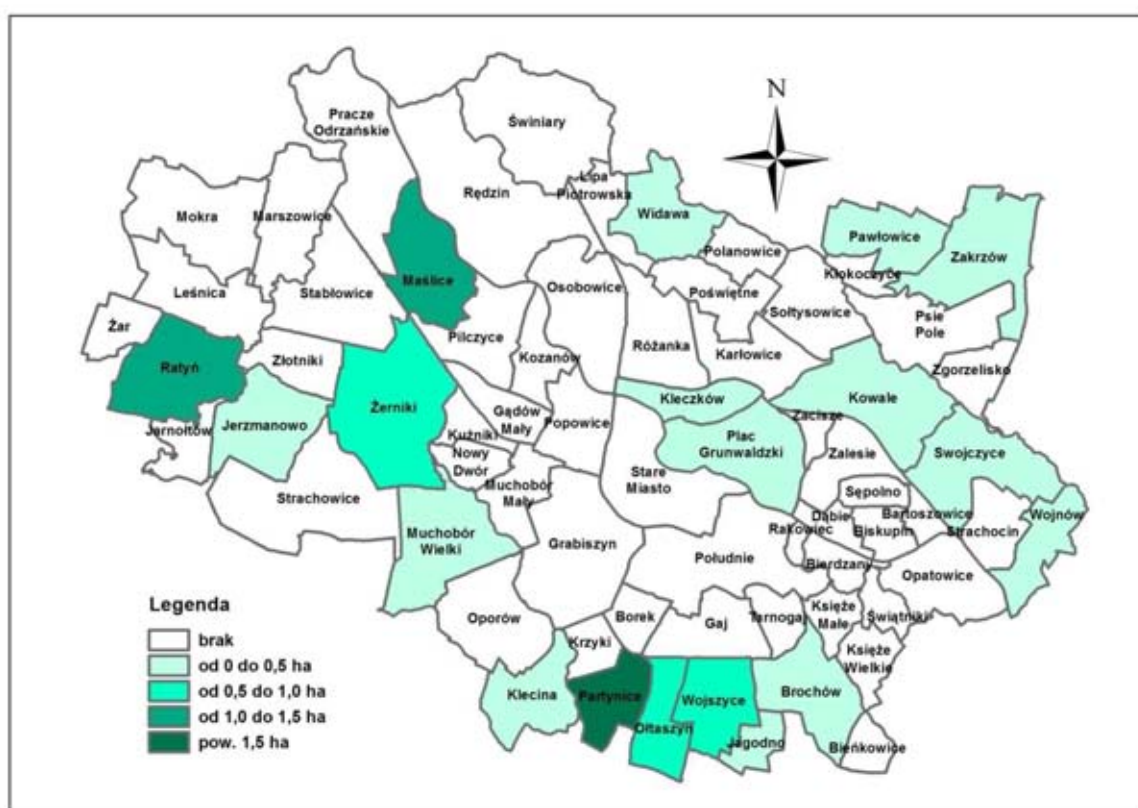
Wypłata odszkodowań na podstawie art. 98 ustawy o gospodarce nieruchomościami

	Liczba postępowań	Powierzchnia przejętych gruntów [ha]	Kwota wypłaconych odszkodowań [zł]
Porozumienia	35	7,93	9 844 717
Decyzje administracyjne	4	0,36	546 869
Suma	39	8,29	10 391 586

W opisywanym okresie prowadzono 96 postępowań, z których 39 zakończyło się wypłatą odszkodowań na kwotę 10 391 586 zł za grunty o powierzchni 8,29 ha położone w obrębach: Brochów, Jagodno, Wojszyce, Ołtaszyn, Partynice, Klecina, Muchobór Wielki, Żerniki, Jerzmanowo, Ratyń, Maślice, Widawa, Kleczków, Plac Grunwaldzki, Pawłowice, Zakrzów, Kowale, Swojczyce, Wojnów. Odszkodowania obejmowały wartość gruntów oraz części składowych znajdujących się na gruntach w chwili przejścia z mocy prawa własności nieruchomości na Miasto. W trzech z tych postępowań wypłacono łącznie symboliczną kwotę 3,69 zł za grunty o powierzchni 0,33 ha. Średnia wartość jednostkowa gruntu przeznaczonego pod drogi publiczne, za które Miasto wypłaciło odszkodowanie w trybie art. 98 ustawy o gospodarce nieruchomościami, wyniosła 113 zł/m².

W trzech przypadkach w zamian za odszkodowanie za grunty położone w obrębach Swojczyce i Klecina, byłym właścicielom i użytkownikom wieczystym przyznano nieruchomości zamienne.

Powierzchnia gruntów przejętych przez Miasto na podstawie art. 98 ustawy o gospodarce nieruchomościami wg obrębów

WYPŁATA ODSZKODOWAŃ – ZRID, EURO 2012.

Prowadzona przez Miasto Wrocław duża ilość inwestycji infrastrukturalnych: rozbudowa i modernizacja układu komunikacyjnego oraz organizacja przeprowadzonych w 2012 r. Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej UEFA EURO 2012 sprawiła, że w roku sprawozdawczym prowadzone były postępowania dotyczące inwestycji rozpoczętych w latach ubiegłych jak również tych, które swój początek miały w 2016 r. Nieruchomości pod realizowane inwestycje nabywane były z mocy prawa. Byłym właścicielom i użytkownikom wieczystym za wyłączone nieruchomości przysługiwało odszkodowanie. Do wypłaty odszkodowań za nieruchomości nabyte pod drogi publiczne do zasobu Gminy Wrocław, Skarbu Państwa oraz Województwa Dolnośląskiego, zobowiązany był Prezydent Wrocławia jako zarządca dróg w mieście.

Odszkodowania te ustalane były w trybie administracyjnym. W przypadku nieruchomości przeznaczonych pod drogi wojewódzkie i krajowe odszkodowania ustalane były przez Wojewodę Dolnośląskiego, a w przypadku dróg gminnych i powiatowych – przez

starostów wyznaczonych przez Wojewodę Dolnośląskiego: Świdnickiego, Wrocławskiego, Średzkiego, Oleśnickiego, Oławskiego, Ząbkowickiego, Głogowskiego.

Realizowane przez Gminę Wrocław zadania inwestycyjne

Ustawa	Kategoria drogi / właściciel	Zadania inwestycyjne
o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (ZRID)	drogi gminne i powiatowe – własność Gminy Wrocław	Połączenie Obwodnicy Śródmiejskiej z Portem Lotniczym (ul. Graniczna), Północna Obwodnica Śródmiejska, droga do cmentarza komunalnego - skrzyżowanie przy ul. Ibn Siny Awicenny, droga w obrębie Jagodno, droga dojazdowa do nowo wybudowanego Zespołu Szkolno-Przedszkolnego na osiedlu Maślice, droga dojazdowa do centrum logistycznego w Mirkowie, ul. Wałbrzyska, ul. Zwycięska, ul. Czechowicka, ul. Grabowa, ul. Konińska, ul. Okulickiego, Oś Inkubacji, ul. Sikorcza, ul. Krzywoustego, ul. Gwarecka, ul. Trawowa, ul. Suwalska, ul. Sycowska, pl. Orłat Lwowskich, ul. Marszowicka- ciąg pieszo-rowerowy, ul. Złotnicka, łącznik ul. Gorlickiej, ul. Bursztynowa, ul. Łubinowa, ul. Rudolfa Weigla, ul. Miłoszycka, ul. Kujbyszewska, ul. Charkowska, ul. Agrestowa, ul. Czekoladowa, ul. Pracka, ul. Konduktorska, Obwodnica Leśnicy (w części droga gminna)
	drogi wojewódzkie – własność Województwa Dolnośląskiego	- ul. Bardzka, - ul. Osobowicka, - ul. Miłoszycka
	drogi krajowe – własność Skarbu Państwa	- Północna Obwodnica Śródmiejska Etap II, - przebudowa ul. Kosmonautów, - Obwodnica Leśnicy, - ul. Dyrekcyjna
ustawy o przygotowaniu finałowego turnieju Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej UEFA EURO 2012 (EURO 2012)	własność Gminy Wrocław	- otoczenie Stadionu Piłkarskiego wraz z przebudową ul. Królewieckiej

Przed organami administracji publicznej prowadzonych było 135 postępowań administracyjnych dotyczących ustalenia odszkodowania, z tego 22 postępowania zakończyły się wydaniem ostatecznych decyzji administracyjnych o ustaleniu wysokości odszkodowania, jednak w dwóch postępowaniach strony nie zgłosiły się po jego odbiór.

Postępowania administracyjne dotyczące ustalenia odszkodowań na podstawie ustaw ZRID i EURO 2012

		Liczba postępowań	decyzje ostateczne	decyzje nieostateczne	Powierzchnia gruntów objętych postępowaniami [ha]	kwota wypłaconych odszkodowań [zł]
ZRID	drogi gminne i powiatowe	79	17	2	12,01	1 881 818
	drogi wojewódzkie	8	2	1	1,63	1 533 579
	drogi krajowe	47	2	-	6,07	377 829
EURO		1	1	-	1,23	988 851
suma		135	22	3	20,94	4 782 077

Łącznie na odszkodowania za grunty o powierzchni 20,94 ha wydatkowano kwotę 4 782 077 zł. Postępowania dotyczące ustalenia odszkodowań prowadzone były przez organy administracji publicznej w oparciu o przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego, co powodowało wydłużenie tych postępowań. Ustalone w ostatecznych decyzjach odszkodowania wypłacane były przez Miasto terminowo. W roku sprawozdawczym 25 postępowań w sprawie wypłaty odszkodowań za nieruchomości przejęte z mocy prawa na podstawie ustawy ZRID oczekiwało na

wyznaczenie przez Wojewodę Dolnośląskiego organu prowadzącego postępowanie odszkodowawcze. Powyższe postępowania dotyczą ponad 4,5 tys. uczestników.

NABYCIA NIERUCHOMOŚCI DO ZASOBU MIASTA

Prowadzono **122 postępowania** dotyczące nabycia i zamiany nieruchomości, z których **26 zakończyło się podpisaniem umów w formie aktów notarialnych**. Nieruchomości niezabudowane i zabudowane pozyskiwane były do zasobu Miasta na cele publiczne i rozwojowe miasta, a przede wszystkim na cele budowy i rozwoju sieci dróg publicznych. Na potrzeby realizacji projektu *Ścieżka Kulturowa Czterech Świątyń*, stworzonego aby odtworzyć i udostępnić mieszkańcom i turystom wartości kulturowe części Starego Miasta, a także w celu uporządkowania wnętrza blokowego ograniczonego ulicami Jedności Narodowej, Konstantego Damrota, Karola Miarki, Ignacego Daszyńskiego i Stefana Żeromskiego, zostały wykupione od osób fizycznych garaże. Nabyto również grunty na poprawę struktury przygotowanego do realizacji projektu *Nowe Żerniki*. Nieodpłatnie przejęto grunty od Agencji Nieruchomości Rolnej pod drogi publiczne. Pozyskano również teren ze stawem na potrzeby odbioru wód deszczowych w obszarze ograniczonym ulicami: Fabryczną, Otyńską, Strzegomską i linią kolejową, który warunkuje możliwość wybudowania układu komunikacyjnego obsługującego kolejne inwestycje aktywności gospodarczej oraz kompleksy biurowe w tym obszarze.

Umowy notarialne nabycia nieruchomości

	Liczba umów	Powierzchnia gruntu [ha]	Koszt nabycia [zł]
Nieruchomości gruntowe	16	3,30	1 515 674
Lokale	3	-	69 800
Suma	19	3,30	1 585 474

Umowy notarialne zamiany nieruchomości

Liczba umów	Nieruchomości nabyte		Nieruchomości zbyte		Dopłata z budżetu [zł]
	Powierzchnia [ha]	Wartość [zł]	Powierzchnia [ha]	Wartość [zł]	
7	3,01	6 497 236	1,33	5 751 759	746 239

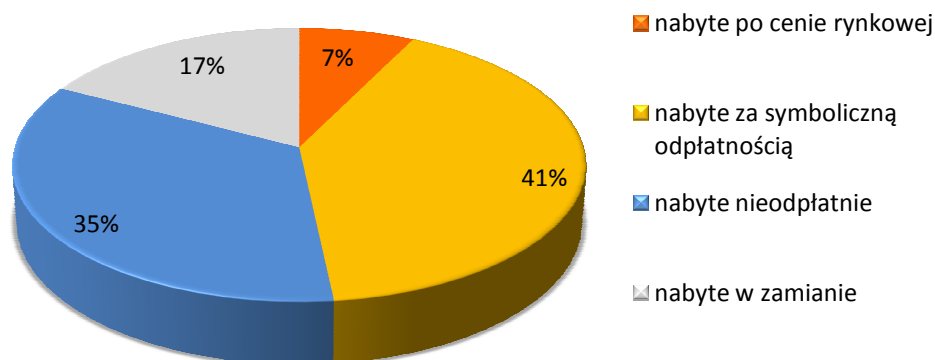
We wszystkich 26 umowach notarialnych przejęto do zasobu nieruchomości o łącznej powierzchni 6,31 ha, a jako nieruchomości zamienne zbyto grunty o powierzchni 1,33 ha. Z budżetu Miasta wydatkowano na ten cel łącznie kwotę 2 331 713 zł.

ANALIZA TRANSAKCJI NABYCIA GRUNTÓW POD DROGI PUBLICZNE

Umowy nabycia gruntów pod drogi publiczne					
	Liczba umów	Powierzchnia [ha]	Koszt nabycia [zł]		
Po cenie rynkowej	7	0,2326	320 802		
Za symboliczną odpłatnością	3	1,2973	125		
Nieodpłatnie	1	1,0885	-		
Suma	11	2,6184	320 927		
Umowy zamiany gruntów pod drogi publiczne					
Liczba umów	Nieruchomości nabyte		Nieruchomości zbyte		Dopłata z budżetu [zł]
	Powierzchnia [ha]	Wartość [zł]	Powierzchnia [ha]	Wartość [zł]	
4	0,55	619 311	0,19	462 611	156 700

Znaczący procent – 76% powierzchni gruntów nabytych do zasobu Miasta pod drogi publiczne pozyskano nieodpłatnie lub za symboliczną kwotę.

**Powierzchnia gruntów nabytych pod drogi publiczne
wg formy ich nabycia**

WYPŁATA ODSZKODOWAŃ NA RZECZ MIASTA

W roku sprawozdawczym uczestniczono w postępowaniach dotyczących wypłaty odszkodowania przysługującego Miastu za grunty, które z mocy prawa przeszły na własność Skarbu Państwa w związku z wydaniem decyzji o pozwoleniu na realizację inwestycji w ramach Modernizacji Wrocławskiego Węzła Wodnego i Przebudowy Koryta Odry. W postępowaniach administracyjnych, w których Miasto reprezentowali pracownicy Wydziału, wydano 5 decyzji ustalających odszkodowania na łączną kwotę **8 222 124 zł** za grunty o powierzchni **13,15 ha**. W 2016 roku z tego tytułu na konto Miasta wpłynęła kwota 6 765 292 zł.

INFORMACJA O ZAWARTYCH AKTACH NOTARIALNYCH

Akty notarialne zawarte w 2016 r.	liczba
Sprzedaż lokali mieszkalnych	789
Sprzedaż lokali użytkowych	45
Zmiany wysokości udziałów i inne regulacje	70
Sprzedaż nieruchomości gruntowych zabudowanych i niezabudowanych	189
Aporty nieruchomości	2
Nabycia do zasobu Gminy (w tym zamiany, darowizny) nieruchomości gruntowych zabudowanych, niezabudowanych i lokali niemieszkalnych	29
Razem	1124

Zespół ds. Bezpieczeństwa Informacji

REALIZACJA ZADAŃ Z ZAKRESU OCHRONY DANYCH OSOBOWYCH I BEZPIECZEŃSTWA INFORMACJI

W roku 2016 prowadzono szereg czynności związanych z realizacją przepisów ustawy o ochronie danych osobowych i przepisów do niej wykonawczych, nałożonych na Administratora Danych Osobowych i Administratora Bezpieczeństwa Informacji.

Było to między innymi:

- przeprowadzenie sprawdzeń zgodności przetwarzania danych osobowych w **19** zbiorach z przepisami o ochronie danych osobowych;
- przeszkolenie **250** osób z zakresu ochrony danych osobowych;
- przeprowadzenie **3** dedykowanych szkoleń na wniosek komórki organizacyjnej Urzędu bądź wskutek realizacji działań korygujących i naprawczych, jak np. po incydencie bezpieczeństwa informacji;
- wydanie **897** szt. upoważnień do przetwarzania/udostępniania danych osobowych;
- nadzorowanie wydania **27** szt. upoważnień do przetwarzania danych osobowych zgromadzonych w rejestrze PESEL, rejestrze dowodów osobistych i rejestrze stanu Cywilnego oraz rejestrach systemów informatycznych, w których prowadzone są przedmiotowe rejestry;
- zarejestrowanie **9** zbiorów danych osobowych;
- zaktualizowanie **30** zbiorów danych osobowych;
- wykreślono **6** zbiorów danych osobowych;
- zafarfakowanie **21** umów w zakresie powierzenia przetwarzania danych osobowych;
- wydanie **12** Biuletynów Bezpieczeństwa Informacji Urzędu Miejskiego Wrocławia. Biuletyny zawierały interpretacje GIODO, odpowiedzi na pytania, studium przypadku, etc. pytanie: odpowiedź, aktualne zagadnienia dot. bezpieczeństwa informacji, informacje dot. aktualnych zagrożeń na niwie bezpieczeństwa danych/informacji: informacje prasowe, informacje z portali dziedzinowych/specjalistycznych, wskazanie i omówienie zagadnień dot. bezpieczeństwa w sieci, wskazanie aktualnych incydentów dot. informacji;
- przesłanie (drogą elektroniczną) Dyrektorom komórek organizacyjnych opracowanych informacji dot.: sposobów prawidłowego stosowania postanowień ustawy, zmian w prawie w zakresie ochrony danych osobowych, przykładowych treści dokumentów, zauważonych możliwych zagrożeń bądź wątpliwości z tego zakresu zadaniowego wraz z przypomnieniem wymagań i procedur zawartych w Polityce Bezpieczeństwa Informacji/Instrukcji zarządzania systemem informatycznym służącym do przetwarzania danych osobowych obowiązującej w Urzędzie Miejskim Wrocławia;
- znowelizowanie Polityki Bezpieczeństwa Informacji/Instrukcji zarządzania systemem informatycznym służącym do przetwarzania danych osobowych obowiązujących w Urzędzie Miejskim Wrocławia.

DECYZJE ADMINISTRACYJNE WYDANE PRZEZ KOMÓRKI ORGANIZACYJNE URZĘDU ORAZ MIEJSKIE JEDNOSTKI ORGANIZACYJNE W 2016 R.

DECYZJE ADMINISTRACYJNE WYDANE PRZEZ KOMÓRKI ORGANIZACYJNE URZĘDU

W 2016 r. komórki organizacyjne Urzędu wydały **386 737 decyzje administracyjne** w indywidualnych sprawach z zakresu administracji publicznej.

Ilość wydanych decyzji w poszczególnych komórkach organizacyjnych Urzędu

Departament	Ilość wydanych decyzji 2016 r.	Ilość wydanych decyzji 2015 r.	Ilość wydanych decyzji 2014 r.
Departament Prezydenta	0	0	0
Departament Finansów Publicznych	250 490	234 425	225 289
Departament Obsługi i Administracji	115 320	120 343	103 235
Departament Spraw Społecznych	4 012	4 014	4 160
Departament Nieruchomości i Eksploatacji	7 616	8 008	6 420
Departament Architektury i Rozwoju	8 486	8 273	7 669
Departament Infrastruktury i Gospodarki	138	160	191
Departament Edukacji	563	2 068	4 157
Wydział Nabywania i Sprzedaży Nieruchomości	112	101	145
Wydział Prawny	0	–	–
Zespół ds. Bezpieczeństwa Informacji	0	–	–
Razem	386 737	377 392	351 266

W roku sprawozdawczym - spośród **386 737 wydanych** decyzji administracyjnych, **617** zostało zaskarżonych, co stanowi **0,16% wydanych decyzji ogółem**.

Z decyzji zaskarżonych - skierowano do:

- Samorządowego Kolegium Odwoławczego – **392** – co stanowi 0,1% ogółem wydanych decyzji,
- Wojewody – **225** - co stanowi 0,06% ogółem wydanych decyzji.

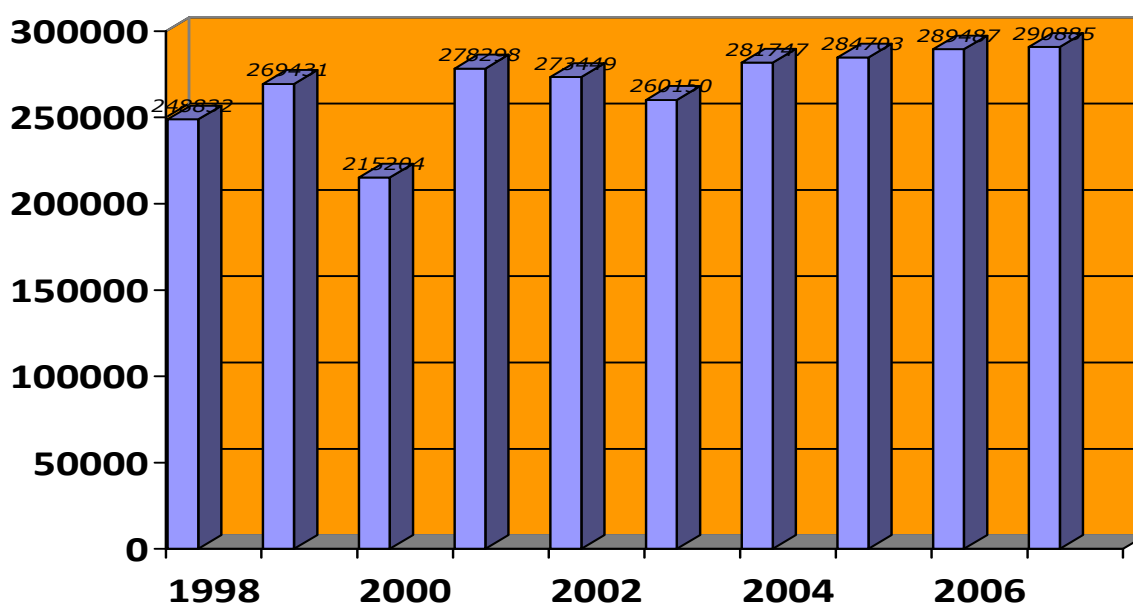
Znikoma część zakwestionowanych decyzji administracyjnych (0,16 % tj. 617 decyzji) **dowodzi o dużej poprawności merytorycznej oraz formalnej** wydanych dokumentów.

Z zaskarżonych decyzji:

- 223 utrzymano w mocy, co w stosunku do decyzji wydanych stanowi 0,06 %,
- 137 uchylono i przekazano do ponownego rozpoznania, co w stosunku do wydanych decyzji stanowi 0,04 %,
- 17 uchylono i zmieniono, co w stosunku do wydanych decyzji stanowi 0,004 %,
- 18 uchylono i umorzono postępowanie I instancji lub odwoławcze, co w stosunku do wydanych decyzji stanowi 0,004 %,
- w 12 przypadkach stwierdzono nieważność decyzji, co w stosunku do wydanych decyzji stanowi zaledwie 0,003 %.

Wysoki poziom prawidłowo wydanych decyzji potwierdza słuszność przyjętych procedur nadzoru nad załatwianiem spraw oraz świadczy o skutecznym przygotowaniu pracowników i podnoszeniu w tym zakresie ich kwalifikacji.

Porównanie ilości wydanych decyzji administracyjnych w poszczególnych latach

DECYZJE ADMINISTRACYJNE WYDANE PRZEZ MIEJSKIE JEDNOSTKI ORGANIZACYJNE

W 2016 r. jednostki organizacyjne Miasta **wydały 203 543 decyzje administracyjne.**

Ilość wydanych decyzji w poszczególnych jednostkach

Jednostka	Ilość wydanych decyzji w 2016 r.
Zarząd Dróg i Utrzymania Miasta	13 395
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	121 320
Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności (działający przy MOPS)	10 676
Powiatowy Urząd Pracy we Wrocławiu	57 625
Zarząd Geodezji, Kartografii i Katastru Miejskiego	524
Wrocławskie Centrum Rozwoju Społecznego	3
Razem	203 543

Spośród **203 543** wydanych decyzji administracyjnych, **zaskarżono 4 295**, co stanowi **2,11 % wydanych decyzji**.

Zgodnie z § 16 ust. 1 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz. U. z 2015 r. poz. 1110) od orzeczeń Powiatowego Zespołu służy odwołanie do Wojewódzkiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności, natomiast od orzeczeń Wojewódzkiego Zespołu - do sądu pracy i ubezpieczeń społecznych. Z uwagi na tak długą drogę odwoławczą, **Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności nie dysponuje danymi na koniec okresu sprawozdawczego o sposobie rozpatrzenia wszystkich odwołań.**

Na **4 295 zaskarżonych** decyzji, **605 (14,09 %) zostało utrzymanych w mocy**. Stwierdzono nieważność 15 decyzji, co stanowi 0,35 % spośród wszystkich wydanych przez jednostki organizacyjne Miasta decyzji i świadczy o ich dużej poprawności formalnej.

DECYZJE ADMINISTRACYJNE WYDANE PRZEZ DEPARTAMENT PREZYDENTA

Nazwa komórki organizacyjnej Urzędu/miejskiej jednostki organizacyjnej Gminy	Ilość wydanych decyzji ogółem	Ilość decyzji zaskarżonych		Ilość decyzji zaskarżonych do Samorządowego Kolegium Odwoławczego						Ilość decyzji zaskarżonych do Wojewody								
		ogółem	udział%	Ilość decyzji zaskarżonych do Samorządowego Kolegium Odwoławczego			Ilość decyzji zaskarżonych do Wojewody			Ilość decyzji zaskarżonych do Samorządowego Kolegium Odwoławczego			Ilość decyzji zaskarżonych do Wojewody					
				utrzymanych w mocy	uchylonych i zmienionych	uchylonych i przekazanych do ponownego rozpoznania	uchylonych i umarzających postępowanie i instancji lub odwoławcze	stwierdzenie nieważności	inne	utrzymanych w mocy	uchylonych i zmienionych	uchylonych i przekazanych do ponownego rozpoznania	uchylonych i umarzających postępowanie i instancji lub odwoławcze	stwierdzenie nieważności	inne			
DPR	0																	
RAZEM	0																	

DECYZJE ADMINISTRACYJNE WYDANE PRZEZ DEPARTAMENT FINANSÓW PUBLICZNYCH

Nazwa komórki organizacyjnej Urzędu/miejskiej jednostki organizacyjnej Gminy	Ilość wydanych decyzji ogółem	Ilość decyzji zaskarżonych		Ilość decyzji zaskarżonych do Samorządowego Kolegium Odwoławczego								Ilość decyzji zaskarżonych do Wojewody						
		ogółem	udział%	Udział procentowy				Udział procentowy				utrzymanych w mocy	uchylonych i zmienionych	uchylonych i przekazanych do ponownego rozpoznania	uchylonych i umarzających postępowanie I instancji lub odwoławcze	stwierdzenie nieważności	inne	
				utrzymanych w mocy	uchylonych i zmienionych	uchylonych i przekazanych do ponownego rozpoznania	uchylonych i umarzających postępowanie I instancji lub odwoławcze	stwierdzenie nieważności	inne	utrzymanych w mocy	uchylonych i zmienionych							uchylonych i przekazanych do ponownego rozpoznania
WPO	250 261	85	0,03%	23		18	1	7	36									
		27,06%		21,18%	1,18%	8,24%	42,35%											
WZN	229	8	3,49%	5		3												
		62,50%		37,50%														
RAZEM	250 490	93	0,04%	28		21	1	7	36									
		30,11%		22,58%	1,08%	7,53%	38,71%											

DECYZJE ADMINISTRACYJNE WYDANE PRZEZ DEPARTAMENT OBSŁUGI I ADMINISTRACJI

Nazwa komórki organizacyjnej Urzędu/miejskiej jednostki organizacyjnej Gminy	Ilość wydanych decyzji ogółem	Ilość decyzji zaskarżonych		Ilość decyzji zaskarżonych do Samorządowego Kolegium Odwoławczego										Ilość decyzji zaskarżonych do Wojewody											
		ogółem	udział%	Udział procentowy					Udział procentowy					Udział procentowy					Udział procentowy						
				utrzymanych w mocy	uchylonych i zmienionych	uchylonych i przekazanych do ponownego rozpoznania	uchylonych i umarzających postępowanie i instancji lub odwoławcze	stwierdzenie nieważności	inne	utrzymanych w mocy	uchylonych i zmienionych	uchylonych i przekazanych do ponownego rozpoznania	uchylonych i umarzających postępowanie i instancji lub odwoławcze	stwierdzenie nieważności	inne	utrzymanych w mocy	uchylonych i zmienionych	uchylonych i przekazanych do ponownego rozpoznania	uchylonych i umarzających postępowanie i instancji lub odwoławcze	stwierdzenie nieważności	inne				
WSO	114 485	131	0,11%	68	2	8	3	1	4	34	2	8												1	0,76%
USC	828	0	0,00%																						
WKN	1	0	0,00%																						
WOK	6	0	0,00%																						
Powiatowy Urząd Pracy	57 625	353	0,61%							304	1	17	5											26	7,37%
Razem	172 945	484	0,28%	68	2	8	3	1	4	338	3	25	5										27	5,58%	
				14,05%	0,41%	1,65%	0,62%	0,21%	0,83%	69,83%	0,62%	5,17%	1,03%												

DECYZJE ADMINISTRACYJNE WYDANE PRZEZ DEPARTAMENT SPRAW SPOŁECZNYCH

Nazwa komórki organizacyjnej Urzędu/miejskiej jednostki organizacyjnej Gminy	Ilość wydanych decyzji ogółem	Ilość decyzji zaskarżonych		Ilość decyzji zaskarżonych do Samorządowego Kolegium Odwoławczego								Ilość decyzji zaskarżonych do Wojewody					
		ogółem	udział%	Ilość decyzji zaskarżonych do Samorządowego Kolegium Odwoławczego				Ilość decyzji zaskarżonych do Wojewody				Ilość decyzji zaskarżonych do Wojewody					
				utrzymanych w mocy	uchylonych i zmienionych	uchylonych i przekazanych do ponownego rozpoznania	uchylonych i umarzających postępowanie I instancji lub odwoławcze	stwierdzenie nieważności	inne	utrzymanych w mocy	uchylonych i zmienionych	uchylonych i przekazanych do ponownego rozpoznania	uchylonych i umarzających postępowanie I instancji lub odwoławcze	stwierdzenie nieważności	inne		
WZD	4 012	30	0,75%	12 40,00%		6 20,00%	4 13,33%			8 26,66%							
MOPS	121 320	740	0,61%	282 38,11%	23 3,11%	185 25,00%	9 1,22%	15 2,03%	226 30,54%								
PZdsON	10 676	3 159	29,59%						3 159 100,00%								
WCRS	3	0	0,00%														
Razem	136 011	3 929	2,89%	294 7,48%	23 0,59%	191 4,86%	13 0,33%	15 0,38%	3 393 86,36%								

* Zgodnie z § 16 ust. 1 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz. U. Nr 139, poz. 1328, z późn. zm.) od orzeczeń Powiatowego Zespołu służy odwołanie do Wojewódzkiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności, natomiast od orzeczeń Wojewódzkiego Zespołu - do sądu pracy i ubezpieczeń społecznych. Z uwagi na tak długą drogę odwoławczą, informacje o sposobie rozpatrzenia odwołania Powiatowy Zespół uzyskuje często dopiero po roku. Również zwrot akt sprawy z Wojewódzkiego Zespołu następuje z dużym opóźnieniem. Z tego powodu nie dysponujemy informacjami na koniec okresu sprawozdawczego o sposobie rozpatrzenia wszystkich odwołań.

DECYZJE ADMINISTRACYJNE WYDANE PRZEZ DEPARTAMENT EDUKACJI

Nazwa komórki organizacyjnej Urzędu/miejskiej jednostki organizacyjnej Gminy	Ilość wydanych decyzji ogółem*	Ilość decyzji zaskarżonych**		Ilość decyzji zaskarżonych do Samorządowego Kolegium Odwoławczego								Ilość decyzji zaskarżonych do Wojewody					
		ogółem	udział%	Udział procentowy				stwierdzenie nieważności	inne - nierozstrzygnięte	Udział procentowy				stwierdzenie nieważności	inne		
				utrzymanych w mocy i zmienionych	uchylonych i przekazanych do ponownego rozpoznania	uchylonych i umarzających postępowanie I instancji lub odwoławcze	uchylonych i umarzających postępowanie I instancji lub odwoławcze			utrzymanych w mocy	uchylonych i zmienionych	uchylonych i przekazanych do ponownego rozpoznania	uchylonych i umarzających postępowanie I instancji lub odwoławcze				
WFI	563	10	1,78%	3	4				3								
		30,00%		40,00%				30,00%									
RAZEM	563	10	1,78%	3	4				3								
		30,00%		40,00%				30,00%									

DECYZJE ADMINISTRACYJNE WYDANE PRZEZ DEPARTAMENT INFRASTRUKTURY I GOSPODARKI

Nazwa komórki organizacyjnej Urzędu/miejskiej jednostki organizacyjnej Gminy	Ilość wydanych decyzji ogółem	Ilość decyzji zaskarżonych		Ilość decyzji zaskarżonych do Samorządowego Kolegium Odwoławczego							Ilość decyzji zaskarżonych do Wojewody										
		ogółem	udział%	Udział procentowy				Udział procentowy					utrzymanych w mocy	uchylonych i zmienionych	uchylonych i przekazanych do ponownego rozpoznania	uchylonych i umarzających do postępowanie I instancji lub odwoławcze	stwierdzenie nieważności	inne			
				utrzymanych w mocy	uchylonych i zmienionych	uchylonych i przekazanych do ponownego rozpoznania	uchylonych i umarzających do postępowanie I instancji lub odwoławcze	stwierdzenie nieważności	inne	utrzymanych w mocy	uchylonych i zmienionych	uchylonych i przekazanych do ponownego rozpoznania							uchylonych i umarzających do postępowanie I instancji lub odwoławcze	stwierdzenie nieważności	inne
WIM	138	7	5,07%	2		2															
ZDIUM	13 395	37	0,28%	15		14															
RAZEM	13 533	44	0,33%	17		16															
				38,64%		36,36%															
				28,57%		28,57%															
				40,54%		37,84%															
				42,86%		42,86%															
				21,62%		21,62%															
				11		11															
				25,00%		25,00%															

DECYZJE ADMINISTRACYJNE WYDANE PRZEZ DEPARTAMENT NIERUCHOMOŚCI I EKSPLOATACJI

Nazwa komórki organizacyjnej Urzędu/miejskiej jednostki organizacyjnej Gminy	Ilość decyzji zaskarżonych		Ilość decyzji zaskarżonych do Samorządowego Kolegium Odwoławczego							Ilość decyzji zaskarżonych do Wojewody								
	ogółem	udział%	Udział procentowy							Udział procentowy								
			utrzymanych w mocy	uchylonych i zmienionych	uchylonych i przekazanych do ponownego rozpoznania	uchylonych i umarzających do postępowanie I instancji lub odwoławcze	stwierdzenie nieważności	inne	utrzymanych w mocy	uchylonych i zmienionych	uchylonych i przekazanych do ponownego rozpoznania	uchylonych i umarzających do postępowanie I instancji lub odwoławcze	stwierdzenie nieważności	inne				
WTR	1	0,07%	1															
WSR	42	1,66%	8	4	10	5	1	12						1				
			19,05%	9,52%	23,81%	11,90%	2,38%	28,57%						2,38%				
WSP	8	7,55%	1											1				5
			12,50%											12,50%				62,50%
WNK	29	9,42%	2		20		1	6										
			6,90%		68,97%		3,45%	20,69%										
WBZ	2	0,06%						1										
								50,00%										
RAZEM	82	1,08%	12	4	30	5	2	19						2				5
			14,63%	4,88%	36,59%	6,10%	2,44%	23,17%						2,44%				6,10%

DECYZJE ADMINISTRACYJNE WYDANE PRZEZ DEPARTAMENT ARCHITEKTURY I ROZWOJU

Nazwa komórki organizacyjnej Urzędu/miejskie jednostki organizacyjnej Gminy	Ilość wydanych decyzji ogółem	Ilość decyzji zaskarżonych		Ilość decyzji zaskarżonych do Samorządowego Kolegium Odwoławczego								Ilość decyzji zaskarżonych do Wojewody								
		ogółem	udział%	Ilość decyzji zaskarżonych do Samorządowego Kolegium Odwoławczego				Ilość decyzji zaskarżonych do Wojewody				Ilość decyzji zaskarżonych do Samorządowego Kolegium Odwoławczego				Ilość decyzji zaskarżonych do Wojewody				
				utrzymanych w mocy	uchylonych i zmienionych	uchylonych i przekazanych do ponownego rozpoznania	uchylonych i umarzających postępowanie I instancji lub odwoławcze	stwierdzenie nieważności	inne	utrzymanych w mocy	uchylonych i zmienionych	uchylonych i przekazanych do ponownego rozpoznania	uchylonych i umarzających postępowanie I instancji lub odwoławcze	stwierdzenie nieważności	inne	utrzymanych w mocy	uchylonych i zmienionych	uchylonych i przekazanych do ponownego rozpoznania	uchylonych i umarzających postępowanie I instancji lub odwoławcze	stwierdzenie nieważności
WAB	6 959	253	3,64%	21		24				1	43	40	9	27	5					83
				9,89%		10,99%			0,68%	13,19%	10,26%	5,49%	15,38%	2,20%					32,23%	
MKZ	1 527	6*	0,39%																5*	
												4							83,33%	
ZGKIKM	524	6	1,15%									66,67%								
												44	9	30	5					
Razem	9 010	265	2,94%	21		24			1	43	44	9	30	5					88	
				7,92%		9,06%			0,38%	16,23%	16,60%	3,40%	11,32%	1,89%					33,21%	

* Decyzje zaskarżone do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

DECYZJE ADMINISTRACYJNE WYDANE PRZEZ WYDZIAŁ NABYWANIA I SPRZEDAŻY NIERUCHOMOŚCI

Nazwa komórki organizacyjnej Urzędu/miejskiej jednostki organizacyjnej Gminy	Ilość wydanych decyzji ogółem	Ilość decyzji zaskarżonych		Ilość decyzji zaskarżonych do Samorządowego Kolegium Odwoławczego							Ilość decyzji zaskarżonych do Wojewody					
		ogółem	udział%	Udział procentowy				Udział procentowy			utrzymanych w mocy	uchylonych i zmienionych	uchylonych i przekazanych do ponownego rozpoznania	uchylonych i umarzających postępowanie I instancji lub odwoławcze	stwierdzenie nieważności	inne
				utrzymanych w mocy	uchylonych i zmienionych	uchylonych i przekazanych do ponownego rozpoznania	uchylonych i umarzających postępowanie I instancji lub odwoławcze	stwierdzenie nieważności	inne							
WNS	112	5	4,46%			4				1						
						80,00%			20,00%							
RAZEM	112	5	4,46%			4				1						
						80,00%			20,00%							

DECYZJE ADMINISTRACYJNE WYDANE PRZEZ KOMÓRKI ORGANIZACYJNE URZĘDU MIEJSKIEGO WROCŁAWIA *

Departament	Ilość wydanych decyzji ogółem	Ilość decyzji zaskarżonych		Ilość decyzji zaskarżonych do Wojewody											
		ogółem	udział %	Ilość decyzji zaskarżonych do Samorządowego Kolegium Odwoławczego						Ilość decyzji zaskarżonych do Wojewody					
				Udział procentowy						Udział procentowy					
		utrzymanych w mocy	uchylonych i zmienionych	uchylonych i przekazanych do ponownego rozpoznania	uchylonych i umarzających postępowanie I instancji lub odwoławcze	stwierdzenie nieważności	inne**	utrzymanych w mocy	uchylonych i zmienionych	uchylonych i przekazanych do ponownego rozpoznania	uchylonych i umarzających postępowanie I instancji lub odwoławcze	stwierdzenie nieważności	inne**		
Departament Finansów Publicznych	250 490	28	0,04%	21	1	7	36	-	-	-	-	-	-		
		30,11%		22,58%	1,08%	7,53%	38,71%								
Departament Obsługi i Administracji	115 320	68	0,11%	8	3	1	4	34	2	8	-	-	1		
		51,91%		6,11%	2,29%	0,76%	3,05%	25,95%	1,53%	6,11%			0,76%		
Departament Spraw Społecznych	4 012	12	0,75%	6	4	-	8	-	-	-	-	-	-		
		40,00%		20,00%	13,33%		26,66%								
Departament Nieruchomości i Eksploatacji	7 616	12	1,08%	4	5	2	19	3	-	2	-	-	5		
		14,63%		4,88%	6,10%	2,44%	23,17%	3,66%		2,44%			6,10%		
Departament Architektury i Rozwoju	8 486	21	3,05%	24	-	1	43	40	9	28	5	-	88		
		8,11%		9,27%	36,59%	0,39%	16,60%	15,44%	3,47%	10,81%	1,93%		33,98%		
Departament Edukacji	563	3	1,78%	4	-	-	3	-	-	-	-	-	-		
		30,00%		40,00%			30,00%								
Departament Infrastruktury i Gospodarki	138	2	5,07%	2	-	-	3	-	-	-	-	-	-		
		28,57%		28,57%			42,86%								
Wydział Nabywania i Sprzedaży Nieruchomości	112	-	4,46%	4	-	1	-	-	-	-	-	-	-		
				80,00%		20,00%									
Razem	386 737	146	0,16%	6	99	13	116	77	11	38	5	-	94		
		23,66%		0,97%	16,05%	2,11%	18,80%	12,48%	1,78%	6,16%	0,81%	-	15,24%		

* W zestawieniu ujęto komórki organizacyjne Urzędu, które w 2016 r. wydawały decyzje administracyjne

** W tym postępowania niezakończone

DECYZJE ADMINISTRACYJNE WYDANE PRZEZ KOMÓRKI ORGANIZACYJNE URZĘDU MIEJSKIEGO WROCŁAWIA *

Departament	Ilość wydanych decyzji ogółem	Ilość decyzji zaskarżonych		Ilość decyzji zaskarżonych do Wojewody											
		ogółem	udział %	Ilość decyzji zaskarżonych do Samorządowego Kolegium Odwoławczego						Ilość decyzji zaskarżonych do Wojewody					
				Udział procentowy						Udział procentowy					
		utrzymanych w mocy	uchylonych i zmienionych	uchylonych i przekazanych do ponownego rozpoznania	uchylonych i umarzających postępowanie I instancji lub odwoławcze	stwierdzenie nieważności	inne**	utrzymanych w mocy	uchylonych i zmienionych	uchylonych i przekazanych do ponownego rozpoznania	uchylonych i umarzających postępowanie I instancji lub odwoławcze	stwierdzenie nieważności	inne**		
Departament Finansów Publicznych	250 490	28 30,11%	-	21 22,58%	1 1,08%	7 7,53%	36 38,71%	-	-	-	-	-	-		
Departament Obsługi i Administracji	172 945	68 14,05%	2 0,41%	8 1,65%	3 0,62%	1 0,21%	4 0,83%	338 69,83%	3 0,62%	25 5,17%	5 1,03%	-	27 5,58%		
Departament Spraw Społecznych	136 011	294 7,48%	23 0,59%	191 4,86%	13 0,33%	15 0,38%	3 393 86,36%	-	-	-	-	-	-		
Departament Nieruchomości i Eksploatacji	7 616	12 14,63%	4 4,88%	30 36,59%	5 6,10%	2 2,44%	19 23,17%	3 3,66%	-	2 2,44%	-	-	5 6,10%		
Departament Architektury i Rozwoju	9 010	21 7,92%	-	24 9,06%	-	1 0,38%	43 16,23%	44 16,60%	9 3,40%	30 11,32%	5 1,89%	-	88 33,21%		
Departament Edukacji	563	3 30,00%	-	4 40,00%	-	-	3 30,00%	-	-	-	-	-	-		
Departament Infrastruktury i Gospodarki	13 533	17 38,64%	-	16 36,36%	-	-	11 25,00%	-	-	-	-	-	-		
Wydział Nabywania i Sprzedaży Nieruchomości	112	-	-	4 80,00%	-	1 20,00%	-	-	-	-	-	-	-		
Razem	590 280	443 9,02%	29 0,59%	298 6,07%	22 0,45%	27 0,55%	3 509 71,44%	385 7,84%	12 0,24%	57 1,16%	10 0,20%	-	120 2,44%		

* W zestawieniu ujęto komórki organizacyjne Urzędu, które w 2016 r. wydawały decyzje administracyjne

** W tym postępowania niezakończone

Wrocław miasto spotkań

Prezydent Wrocławia
Sukiennice 9
50-107 Wrocław
tel. +48 717 77 82 01
fax +48 717 77 72 77